BIBLIOTECA NAZ.
BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
3
D
27
NAPOLI

3
D
27

Digitized by Google

Digitized by Google

VENERABILIS VIRI

JOSEPHI MARIÆ THOMASII

OPERA OMNIA

Digitized by Google

Digitized by Google

VENERABILIS VIRI

JOSEPHI MARIÆ THOMASII

S. R. E. CARDINALIS

OPERA OMNIA

TOMUS SECUNDUS

CONTINENS

PSALTERIUM

JUXTA DUPLICEM EDITIONEM

AD MSS. CODICES RECENSUIT NOTISQUE AUXIT

ANTONIUS FRANCISCUS VEZZOSI

CLERICUS REGULARIS.

Inscript. [illegible] Soc. J.

Catalogo ... An. 1760.

ROMÆ MDCCXLVII.

EX TYPOGRAPHIA PALLADIS

EXCUDEBANT NICOLAUS ET MARCUS PALEARINI

SUPERIORUM FACULTATE.

Digitized by Google

IN NOVAM EDITIONEM PRÆFATIO.

QUÆ præſenti Volumine a Venerabili Cardinali Thomaſio ſub nomine Joſephi Cari anno reparatæ per Chriſtum ſalutis MDCLXXXIII digeſta leguntur, quatuor diſtinctis Partibus continentur; de quibus ſingulis nitide adeo docteque ſimul ipſe præfatus eſt, ut ſupervacuum merito judicaretur heic aliud a nobis exponi, quam quæ ad aperiendum in eo recudendo laboris noſtri rationem facere poſſunt. Primo igitur illud exhibemus cum iis annotationibus, illiſque additamentis, quæ ipſemet Clariſs. Auctor tum ad initium & calcem, tum ad marginem editi hujus Operis exemplaris propria manu ſcripſerat: non tamen omnibus, quum illarum pars plurima vulgata jam ab ipſo fuerit anno MDCXCVII in Pſalterio verſibus priſco more diſtincto, & litterali explanatione donato; ſed cum illis tantum, quæ in ea editione locum non habuerunt, quum non omnia, quæ hocce volumen complectitur, in illo repoſuerit. Et ideo Duplex Pſalterium aliquas ſolum ex illis notationibus Pſalmorum Titulos potiſſimum, aut Pſalmis annexas Orationes reſpicientes continet; ſed noſtris animadverſionibus, diverſis tamen typorum elementis, inſertas, quod illarum rationem in eodem Pſalterio anni MDCXCVII Thomaſius habuerit. Plures Canticis addidimus noſtris itidem ob eamdem rationem permixtas. Præfationes vero atque Hymnarium eas omnes repræſentant, quæ memorato nuper in exemplari leguntur, a noſtris & loco, & litterarum elementis ſejunctas juxta eam rationem, quam Præfatione noſtra ad primum Tomum Num. XX expoſuimus. Unica demum legitur in Orationali ad pag. 571, quia plures Auctor nobis non reliquit.

II. His

Digitized by Google

11. His univerſim de Thomaſii annotationibus indicatis, de ſingulis totius Operis Partibus agendum, & a prima ut ordiamur. Conſtat illam quatuordecim Articulis, totidem numeris diſtinctis, varias Præfationes ad recte pſallendum adhortatorias, Titulorum in Pſalmos collectiones, Hebraicarum vocum explicationes, Pſalmorum apud veteres diſtributiones continere. Has pientiſſimus Thomaſius compinxit, quemadmodum Præfatione ſua demonſtratur, qua per quindecim Eccleſiæ ſecula excurrendo veterum in Pſalmos ſtudium proponit, ut legentium animos doceret non ore tantum, merularum pſittacorumque in modum; ſed & ore & corde ſimul divinis Pſalmis & Canticis eſſe incumbendum. Tum etiam ut veterum morem commendaret Vir ſacræ antiquitatis amantiſſimus, in MSS. Codd. adhuc obſervatum, quo Pſalmorum Libro, in Eccleſiaſticorum uſum deputato, ejus generis plurima præmittebantur. Quod confirmare poſſem narrando, quæ Pſalterio præmittantur in MSS. præſertim Bibliothecæ Vaticanæ ſignatis num. 82, & 84, quos & Thomaſium adhibuiſſe certo novimus; & nos in annotationibus noſtris uſi ſumus, ut ex infra dicendis conſtabit. Verum ad rem noſtram ſatis erit ex MS. XI ſeculi diligentiſſime exarato Bibliothecæ Caſanatenſis Viri anonymi teſtimonium afferre, qui epiſtola ſua de Pſalterio a ſe emendato, vel recenſito agens, Hieronymi labore in eodem commendato, aliis inſuper opportune memoratis, tradit rationem Pſalmorum Librum ordinandi inſequentibus verbis: *In primis igitur ſcribatur illa de laude Pſalmorum* [5] *propter ædificationem Religioſorum : Secundo hæc epiſtola propter inſtructionem. Tertio mei Verſiculi ob meam commemorationem : Quarto Patris Hieronymi Præfatiuncula cujus initium eſt* : Pſalterium Romæ: *quinto Pſalmi ex ordine, tunc ex ordine Cantica de alphabeto Hebræorum. Conſcriptus porro libellus mihi, ſi vita comes fuerit, oſtendatur, ut veſtra in omnibus diligentia approbetur.* Quam autem ad remotiſſimæ antiquitatis indolem Præfationes illas Thomaſius digeſſerit, ut multa de hoc argumento prætercam, colligi vel maxime poterit ex Articulis I, & II, quibus leguntur Euſebii Phamphyli Epiſcopi Cæſarienſis Hypotheſes, ſive argumenta in Pſalmos; & Athanaſii Epiſcopi Alexandrini Epiſtola ad Marcellinum de libro Pſalmorum; quæ duo reperta ſunt in vetuſtiſſimo Codice MS. Alexandrino Angliæ exhibente Sacrorum Bibliorum LXX Verſionem: indicium ſane ſub finem quarti ſeculi, quum Codex ille exaratus creditur, ea jam conſueviſſe Pſalmis

(5) *Loquitur fortaſſe de Præfatione continente diſtributionem quandam Pſalmorum ad varias vitæ opportunitates, quæ juxta eumdem MS. inſcribitur* de laude Pſalmorum, *& incipit* : Prophetiæ Spiritus non ſemper eorum mentibus præſto eſt quatenus cum hunc non habent, ſe hunc agnoſcant ex dono habere &c. *finit autem*: & ad medullam intimi intellectus per Dei gratiam perveneris.

Pſalmis præmitti; quod & ab Erneſto Grabe, cujus cura Alexandrinæ eædem membranæ editæ proſtant, obſervatum.

III. Noſtra hac editione ſub num. I, pag. VIII, Præfationibus ex Thomaſianis additamentis ſupra laudatis accedit Euſebii Cæſarienſis de Diapſalmate locus latinæ interpretationis, deſumptus ex Proœmio Tom. I, pag. I, Catenæ Græcorum Patrum a Corderio editæ, quem tamen ad Græca exemplaria ſe emendaſſe Thomaſius profitetur. Et *Collectioni argumentorum in Pſalmos* num. XIII accedunt ex eodem fonte variantes lectiones, quibus aliqui e Titulis Pſalmorum a Thomaſio editis ab illis diſtant, quos Ludovicus Ferrand e MSS. Codicibus in ſuo Libro Pſalmorum Pariſiis vulgaverat eodem anno MDCLXXXIII, quo præſens Thomaſii Opus in hac Urbe prodiit. Cetera noſtris curis comparantur Thomaſianæ Euſebii Hypotheſes antiquæ Verſionis Latinæ cum illis, quæ græce ſimul atque latine leguntur apud Clariſs. Bernardum Montfaucon Tom. I *Collectionis novæ Patrum & Scriptorum Græcorum*; & græce ſolum apud Erneſtum Grabe Tomo ultimo Græci Codicis Alexandrini Oxonii edito anno MDCCIX. Variantia vero loca, aut quæ Verſionis antiquæ ſenſum maniſeſtare, aut quoquo modo illuſtrare queunt, ad paginæ calcem notantur. Quod idem præſtitimus & cum Epiſtola Athanaſii ad Marcellinum, quæ num. II habetur edita ex MS. Vallicellano F. 52; eam enim contulimus non ſolum tum laudato mox MS. ſed & cum exemplari ab eodem Montfauconio græce & latine vulgato Tom. I, Part. II Operum S. Athanaſii; & cum illo græco Grabei. Quod nec injucundum eruditis futurum putamus, ſaltem ob commodum, quo una eademque charta & Montfauconius & Grabeus cum antiqua noſtra interpretatione verſari poteſt: nec, uti alias monuimus, & infra pag. IX notavimus, a Thomaſii mente alienum, qui nondum vulgatis Grabei & Montfauconii exemplaribus ſcripſerat ſuum recenſeri atque emendari poſse ex illo Corderiano.

IV. Inter S. Athanaſii ſcripta abs Hieronymo in Catalogo recenſetur & opus *de Pſalmorum Titulis*, quod Thomaſius ſuſpicatur eſſe Epiſtolam de qua agimus, dum in Præfatione ait: *quod B. Hieronymus appellare videtur in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum: De Pſalmorum Titulis*. Hanc opinionem improbat Montfauconius Admonitione, quam Tom. I. Operum Athanaſii, Part. II, pag. 981 eidem epiſtolæ præmittit, ait enim: *Opinantur nuperi Scriptores quidam, epiſtolam ad Marcellinum eſſe illud opus de Titulis Pſalmorum, quod ab Hieronymo inter Athanaſiana ſcripta enumeratur: at cum de Titulis ſeu inſcriptionibus Pſalmorum, ne verbum quidem hac in epiſtola compareat, propalam nobis eſt, alium ab Hieronymo laudari librum.*

Montfau-

Digitized by Google

Montfauconium hac in re ſequitur Tillemontius Hiſt. Eccl. Tom. VIII, pag. 256, & 257, qua poſtrema opinatur etiam, eam epiſtolam eſſe fragmentum Athanaſiani Tractatus in illud Matth. XII, 32: *quicumque dixerit verbum contra filium hominis*. Dum hæc noſtra edebantur, & illas præſertim chartas memoratam epiſtolam continentes prælus jam impreſſerat, anno MDCCXLVI prodiit hac in Urbe Græca *Interpretatio Pſalmorum* in lucem edita, ut Præfationis eidem præmiſſæ num. II narratur, e Græco Codice MS. apographo, chartaceo Bibliothecæ Barberinæ, deſcripto curis Andreæ Schotti Societatis Jeſu alumno ex altero Codice Bibliothecæ Auguſtanæ. Opus ejus MS. uti mox dicebam, Græca eſt *Interpretatio Pſalmorum*, quam S. Athanaſio tribuit non ſolum eruditus MS. Editor laudata ſua Præſatione, qua illud pluribus demonſtrare ſuſcepit, ſed & Vir celebris Lucas Holſtenius brevi eidem libro a ſe exarata altera Præfatione; quem vel ipſe Holſtenius, vel Schottus ideo græce & latine inſcripſerat: ΕΙΣ ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ Ἑρμηνεία τοῦ ἁγίου Πατρὸς ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ. IN DAVIDIS REGIS, AC PROPHETÆ PSALMORUM LIBRUM S. ATHANASII ARCHIEPIS. ALEXAND. METAPHRASIS. His de novo accedit, quod memoratus Libri editor ratus ſuum Athanaſii Opus illud certo eſſe ab Hieronymo *de Pſalmorum Titulis* dictum, Holſtenianæ ſive Schotti Inſcriptioni hanc in ipſa Libri fronte ſuffecit: ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΨΑΛΜΩΝ Η ΠΕΡΙ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΨΑΛΜΩΝ. *Sancti Patris noſtri Athanaſii Archiepiſcopi Alexandriæ Interpretatio Pſalmorum, ſive de Titulis Pſalmorum*. Rem Libri Titulo indicatam adſtruere deinde contendit Præfat. num. X, & XI, atque pag. LXI, quum Opus ſuum auget Epiſtolæ ad Marcellinum græco textu ex Grabei editione deſumpto, & latina verſione Montfauconiana, addita annotatione ſcribit Thomaſium cum aliis pluribus, nondum vulgato ipſo de Pſalmorum Titulis Athanaſiano ſuo Opere, deceptum erraſſe, ratum idem Opus eſſe librum *de Titulis Pſalmorum* ac epiſtolam ad Marcellinum. Verum pace docti editoris, quum ad inſtitutum firmandum validiorem ipſe rationem non proferat, quam convenientiæ alicujus, & veriſimilitudinis inde ortæ, quod in ea *Interpretatione* uniuſcujuſque Pſalmi Titulus accurate diligenterque explicetur, atque Pſalmus ipſe deinde appoſite ad Tituli explanationem totus interpretetur; quomodo illinc ſequatur Interpretationem eſſe Athanaſianam elucubrationem hactenus deſideratam, & ab Hieronymo *de Pſalmorum Titulis* appellatam, omnino non video.

V. De

V. De Pſalmis commentationes dedere inter Patres Hilarius, Ambroſius, Auguſtinus, Hieronymus, Caſſiodorus, & alii, Titulos eiſdem præfixos expoſuerunt; expoſitionis rationem in Pſalmorum explicatione ſervarunt, nec uſquam invenitur eorum quemquam opus inſcripſiſſe *de Titulis Pſalmorum*, ſed potius *Commentarios*, *Expoſitiones*, *Enarrationes* in Pſalmos. Et re quidem vera quis ſibi perſuadeat doctiſſimum Athanaſium, aut Hieronymum, quod minus præcipuum in Opere reſpiciendo, ejuſdem nomen exinde derivaſſe, non vero ab eo quod principem in eo locum tenet? Porro Nicæna II Synodus Athanaſii lucubrationem vocavit *librum Interpretationis Pſalmorum*. Si vero ad ea attendamus quæ ad Marcellinum Athanaſiana epiſtola tractantur, atque animadvertatur Pſalmos, qui ad vitæ Chriſtianæ opportunitatem quamlibet faciunt, veluti per titulos in ea indicari, nullus ſane inficias iverit eidem epiſtolæ *de Pſalmorum Titulis* inſcriptionem dari non immerito potuiſſe. Hæc dicta a nobis volumus non quod pro certo habeamus eam epiſtolam eſſe idem opus ab Hieronymo notatum, quod nec Thomaſio certum fuiſſe ejus verba conſideranti apparebit; ſed ut conſtaret nobis etiam incertum eſſe an nuper edita *Interpretatio Pſalmorum* in illud recidat; & ideo nondum infirmari Thomaſii opinionem; quam nec Montfauconiana exceptione refutari ex dictis paullo ſuperius de iis, quæ ad Marcellinum epiſtola complectitur, ſatis aperte colligi poteſt.

VI. Secunda Parte duplex exhibetur Pſalterium, Romanum quod dicunt, & Gallicanum, de quorum appellatione, natura, & proprietatibus videri poſsunt, qui de illis elucubrationes edidere. Nos certe laris noſtri rationem proſequentes, quum ſcripſiſset in Præfatione Thomaſius ſe Romanum Pſalterium dediſse juxta editionem, quæ adornata primum a Clariſs. Luca Holſtenio, prodiit deinde in hac Urbe anno MDCLXIII, e re noſtra fore judicavimus palam omnibus facere, quibus curis illa editio prodierit. Qua de cauſsa Holſtenii notas, quas Vir eximia rerum liturgicarum eruditione præditus pro demandata ſibi a Majoribus emendationis cura, ut illius rationem exponeret, elaboravit, ex earum apographo nondum, quantum ſcimus vulgato, quod in Archivo Baſilicæ S. Petri nacti ſumus, integras, ſed ſuis locis diſtributas ad paginæ calcem addidimus. Eas annotationes celebrat Blanchinus in ſuis ad Veronenſis MS. Pſalterium notis: celebrat & Antonius Martinetti *Diſſertatione de Pſalterio Romano* pag. 112. Earundem præſtantiſſimus Auctor plerumque propoſita primum veteri lectione docet deinde cur ab ea recedendum fuerit vel minime, quemadmodum ipſas animadverſiones percurren-

tibus conſtabit. Ut vero earum integrum opus habeatur ex eodem apographo MS. heic exſcribamus oportet ipſius Holſtenii introductionem quandam ad proprias notas, quæ quum alibi opportunum locum minime invenerit, in præſenti ſibi vindicat. In ea igitur rem ab ipſo fonte deſumens Vir doctus, verbis nota I, pag. 1, a nobis infra deſcriptis ſubjungit.

Ut [1] *univerſa illa Biblia, ſic quoque Pſalterium non ex Hebræorum fontibus, ſed ex Septuaginta Interpretum Verſione græca translatum fuiſſe certiſſimum eſt: idque conſtat ex erroribus, quos græci ſermonis ambiguitate, vel Codicis ſui ſcriptura vitioſa deceptus Interpres admiſit. S. Hieronymus errores maxime conſpicuos hujus Verſionis juſſu S. Damaſi correxit; tum plebejos aliquot, & ſoli Italiæ familiares loquendi modos uſitatioribus mutavit: reliquam Verſionem ob perſpicuitatem latini ſermonis reliquit. Atque hac correctione emendatum eſt Pſalterium, quod in Sacro Bibliorum corpore nunc vulgo habetur. Sed quia etiam ſic correcta Verſio illa in pluribus non reſpondebat ſontibus Hebraicis, S. Hieronymus novam de integro confecit Verſionem prioribus duabus fideliorem, quæ inter ejus Opera habetur. In Bibliorum tamen corpus recepta non eſt, quod priores duæ quotidiano uſu in Eccleſiis frequentatæ, non ſine magna Officii Divini perturbatione abrogari poſſent. Pſalterii ergo Romani Verſio & ejuſdem vera & genuina lectio nonniſi ex* LXX *Interpretum Verſione græca dijudicari poteſt, niſi tamen ex pluribus locis conſtaret, exemplar, quo Vulgatus Interpres uſus eſt, aliorum Interpretum interpretationibus permixtum, & contaminatum fuiſſe, quod Hieronymus, aliique obſervant.*

Ut igitur certo conſtet de vera & genuina Pſalterii Romani lectione, præter Septuaginta editionem græcam, adhibendi & conſulendi ſunt veteres illius Vulgatæ Verſionis Interpretes & teſtes, tum Codd. MSS. quotquot reperiri poſſunt antiquiſſimi & optimi.

CODICES ET EDITIONES VARIÆ PSALMORUM
QUIBUS IN COLLATIONE USUS SUM.

Pſalmi Hebraici cum Verſione Interlineari Ariæ Montani.

Pſalterium quinque linguarum Epiſcopi Nebienſis.

Pſalterium græco latinum Complutenſe, & in Bibliis magnis, et ſeorſim editum.

Pſalterium græco latinum LXX *editionis Sixtinæ cum notis Flaminii Nobilii, qui multos MSS. Vatic. Baſilicæ conſuluit.*

Pſal-

(1) *Qui hunc Holſtenii locum in Clariſſimi Cardinalis Bona Operibus agnoſcere voluerit, adire poterit ipſius* Rerum Liturgicarum *Lib.* II, *cap.* III, *numero* IV, *pag.* 313. *novæ editionis Antuerpienſis an.* 1739. *unde conſtat ipſum Card. Bona Holſtenii Opuſculum vidiſſe.*

Pſalterium græcum MS. per verſiculos diſtinctum juxta LXX *in Bibliotheca Card. Barberini: Liber inſignis.*

Pſalterium latinum quintuplex Fabri Stapulenſis.

Breviarium antiquum Eccleſiæ Cajetanæ, in quo Pſalterium habetur Romanum ex Biblioth. Card. Barberini.

Breviarium Ambroſianum à S. Carolo editum, cujus Pſalterium cum Romano in omnibus fere convenit.

Duo Pſalteria MSS. ex Archivo Baſilicæ Vaticanæ. Et tertium in Biblioth. Vaticana.

Pſalterium Romanum MS. ex Bibliotheca S. Marci Florentiæ.

Pſalterium Romanum antiquiſſimum ex Biblioth. Caſſinenſi manuſcriptum.

Pſalterium Romanum MS. cum Commentariis S. Brunonis Signini ex Archivo noſtræ Baſilicæ.

Pſalterium Vaticanum cum notis Canonici Bandini, quod exſtat Florentiæ in Biblioth. Patrum Theatinorum.

Conſului paſſim Catenam Græcorum Patrum in Pſalmos a Corderio editam, item S. Hilarii, Auguſtini, Arnobii, et Caſſiodori expoſitiones in Pſalmos; tum præſertim S. Gregorii Magni citationes, qui Pſalterio Romano utebatur.

Hæc Clariſſimus Holſtenius. Tum habitam fuiſse Congregationem in Cancellariæ Palatio Feria ſecunda, III Kalend. Mart. ann. MDCLI; decretumque *emendandum eſſe Pſalterium juxta Codd. MSS. antiquos, repertos in Archivo Baſilicæ Vaticanæ, et ſecundum adnotationes factas a D. Holſtenio, quæ in prædicto Archivo aſſervantur*, in eodem apographo narratur, & ex eo a Martinetto, quem ſupra indicavimus, loco. Porro ex hoc tanti Viri Opuſculo, quod integrum damus, dijudicare quiſque poterit, an quæ deinde ex Officina Jacobi Dragondelli prodiit Romani Pſalterii editio anno MDCLXIII Holſteniano labori & ſententiæ omnino reſpondeat.

VII. Holſtenii animadverſionibus, de quibus hactenus dictum eſt, addidimus variantia loca Pſalterii Romani trium MSS. Codicum, quorum duo ſignati numeris B. 144, & B. 145 aſservantur in Archivo Baſilicæ S. Petri, exhibentque S. Brunonis Signienſis Epiſcopi in Romanum Pſalterium Commentarios, & ſub ipſa ætate ipſius S. Brunonis, vel ab ea certe non longe deſcripti videntur. Hos adhibuimus tum quod illius Archivi pretioſam librorum ſupellectilem inviſentibus nobis præſto fuere, tum quod ipſo Commentario de facili Antiquariorum errores, ſi quando irrepſere, detegantur. Tertius Codex eſt ille in Bibliotheca Vaticana ſub num. 84 repoſitus, unde Blanchinus Prudentii Flores edidit ad calcem

b 2 Part.

Digitized by Google

Part. II, Tom. I Operum Thomaſii. Quas autem variantes lectiones ex hiſce MSS. Libris notavimus, ne tamquam amanuenſium ſphalmata haberentur, ſemper fere comparavimus cum ſimilibus lectionibus Græci textus Cod. Alexandrini Angliæ juxta editionem Oxonienſem ann. MDCLXXVIII. Pſalterii a D. Auguſtino explanati Operum ſuorum novæ editionis Pariſienſis Tom. IV, Codicis Veronenſis a Blanchino editi, Mediolanenſis S. Caroli, S. Brunonis Signienſis vulgati in Bibliotheca Patrum editionis Lugdunenſis Tom. XX, & ſubinde illius nuper editi a Clariſs. D. Petro Sabatier Tom. II *Antiquæ Italæ Verſionis*. Qui pro Pſalterio Romano majora deſiderat inter ceteros Scriptores adire poterit Dominicum Vallarſium To. X Hieronymianæ Veronenſis editionis, quo Romani Pſalterii textus ſæpe confertur cum illo Codicis Veronenſis ſupra memorati, licet noſtro judicio ea membrana Pſalterium exhibeat illo D. Auguſtini, aut a D. Sabatier vulgati ſimilius quam Romano. Quod in annotationibus noſtris demonſtrandum brevitati ſtudentes non ſuſcepimus, licet lucubratio jam pro parte noſtris curis in pluteo diſpoſita typographum exſpectaret.

VIII. Hactenus deſcriptis ad hocce volumen illuſtrandum contentus ſane fuiſſem: & quandoquidem Thomaſius profitetur Gallicanum Pſalterium ad Bibliorum Sixti V, & Clementis VIII emendationem adamuſſim recenſitum ſe protuliſſe; non erat profecto quod ejus cauſſa de meo adderem, niſi obſervaſſem memoratum ſupra Vallarſium Tomi X Operum D. Hieronymi anno MDCCXL a ſe editi, quo duplex hæc Pſalterii editio continetur, annotationibus, quibus ſingulis paginis continenter illud ornat, Thomaſium ſæpe improbare quaſi minus bene in obelis & aſteriſcis notandis ſe geſſiſſet. Fateor, principio dubius hæſi: recolebam poſt Brunonem Epiſcopum Erbipoleos ex Cochlæi recenſione editum in laudata Patrum Biblioth. Tom. XIIX, Thomaſium primum in eo labore fuiſſe: Romæ illum ſuſcepiſſe, ubi rariſſimi inveniuntur MSS. Codices ea ſigna exhibentes: hæc mihi videbantur nec laude carere, & hominem excuſatione dignum reddere. Commovebar nihilominus Viri in Hieronymianis Operibus exercitati doctrina, ſcribentis eo tempore quo inventis rebus ipſi facile fuiſſet, aliquid addere. Verum, factum bene: quum excutiendis Vallarſii cenſuris animum paullulum adjunxiſſem, ſtatim agnovi eas nutanti principio niti, videlicet prima tantum hujuſce Pſalterii editione, quam anno MDCLXXXIII Thomaſius dedit: ſecundis curis emendatiorem, ut in Diario Litteratorum Italiæ Tom. XXI, pag. 7 Fontaninus ait, an. MDCXCVII vulgatam Cenſorem ignorare, & ſæpenumero reprehendere, quod exactis jam quadriginta tribus annis Thomaſius ipſe emendaverat.

IX. Quod

IX. Quod ut nitidius pateat, res eſt hoc loco altius repetenda, atque memorandum Clariſſimum Joannem Martianæum Tom. I Operum Hieronymi edito Pariſiis anno MDCXCIII, quamvis ob majorem MSS. Codicum copiam, quos ad illud opus ei Gallia ſuffecit, quam Roma Thomaſio, hujus laborem circa obelos & aſteriſcos ſe perfeciſſe affirmet, eundem tamen magni reputaſſe: ait ſiquidem loquens de Pſalterio Gallicano Proleg. II, num. V. *Quanta fuerit diligentia noſtratum in deſcribendo hocce Pſalterio cum aſteriſcis & obelis, non aliunde teſtatum volumus quam ex infinita Codicum MSS. qui cum talibus diſtinctionibus ſuperſunt uſque hodie in Gallicanis Bibliothecis. In Italia non ita abundant, & perpauca apud ſuos inveniſſe ſe exemplaria fatetur doctus Carus presbyter Theologus, qui inchoatam nobis dedit editionem Pſalterii Hieronymiani cum ſupradictis obelorum & aſteriſcorum ſignis. Nos præſtantiſſimos id genus, ac permultos Codices MSS. conſequuti, ſupplenda curavimus, quæ deeſſe videbantur in editione Romani Cari.* Ex hoc teſtimonio novimus eam inſediſſe Gallis opinionem, qua Thomaſianus de Hieronymi Pſalterio labor inchoatus reputaretur, non autem abſolutus, deficientibus præſertim MSS. Codicibus. Id & Thomaſius ipſe faſſus jam erat ob eam quam Martianæus innuit, cauſſam, MSS. ſcilicet ob defectum, in Præfatione ſua ſcribendo: *Specimen certe dedimus, ut quod in votis erat; aperta ſimul via, cura laboreque abſolutiore alii præſtarent.* Ad rem præſentem prætereundum non eſt & alterum Martianæi teſtimonium ex *Admonitione* in Pſalterium prævia ejuſdem Tom. col. 1219, ubi legitur: *Pſalmorum volumen juxta* LXX *Interpretes ſemel atque iterum emendatum ab Hieronymo, ante annos circiter decem Joſephi Cari presbyteri ſtudio ac labore Romæ primum editum eſt, additis obelis & aſteriſcis in eo Pſalterio, quod Gallicanum vocant veteres ac recentiores Scriptores. Hujus eruditi Cari diligentiam in edendo duplici Hieronymi Pſalterio ut imitaremur, nonnihilque caſtigatius & accuratius apud nos prodiret, quamplures antiquiſſimos Codices MSS. perquiſivimus ad ſupplenda ea, quæ tum in textu, tum in ſignis obelorum & aſteriſcorum deeſſe videbantur.*

X. His de ſe honorificis locis una cum Martianæi Opere perlecto Thomaſius *Pſalterium verſibus priſco more diſtinctum* edidit anno MDCXCVII. In eo re penitius conſiderata, Galli Scriptoris obelorum & aſteriſcorum rationibus cum propriis una collatis, ea ſigna denuo Pſalmorum textui appoſuit; quæ ſi Eruditorum laudem promerita ſunt, quum inchoato tantum labore prodierunt, tunc demum obſolutiſſimum opus reputari debuiſſe nullus diffitebitur. In illis ſignis, ut Martianæum ſimul & Thomaſium legentibus apparet, aliquando mutata ſententia a prima ſua editione

tione recedens Thomaſius Gallum editorem ſequitur : aliquando primum inſtitutum retinens eidem non aſſentitur : aliquando etiam neque primum ſuum Opus, nec illud docti Maurini novo inito conſilio imitatur. Indicium porro eximium Thomaſium & primam hujuſce Pſalterii editionem, licet MSS. copia deſtitueretur, nec perfunctorie, nec levibus, aut reprehendendis fultum momentis adornaſſe : tum elucubranti ſecundam Martianæum in omnibus non ſatisfeciſſe.

XI. Poſtremam hanc Thomaſiani Pſalterii editionem, quam mandante Clariſs.Dominico Paſſionei Archiep. Epheſino, & S. R. E. Cardinali apud Helvetos recuſam habemus anno MDCCXXVII, quæ an. MDCCXXXV Viennæ in Auſtria tertio prodiit curante præclariſſimo Epiſcopo Strigonienſi : & quarto Romæ Blanchini curis an. MDCCXLI, Vallarſium non vidiſſe apertiſſime demonſtrant ejus ad Gallicanum Pſalterium annotationes, quibus, ut ſupra dicebam, rem non ſolum a Martianæo, ſed & ab ipſo Thomaſio actam recocta crambe agendam denuo ſuſcipit ; quod ulteriori emendatione non indiget ſæpe carpens, nec modeſte quidem, ut ab erudito Gallo factum videmus ; ſed acriter non ſemel, eo modo neglecto, quem cum Viris ſummis, ſi & ipſi homines quum ſint, aliquando errent, ſervandum eſſe nullus inficiatur. Quod ſane nos coegit aliis hujus editionis curis in purgando a tanta injuria Thomaſio, immanem fere laborem, nec moleſtiæ expertem adjungere.

XII. Minus tamen Vallarſio ſuccenſendum eſſet, ſi momenta, quibus rem ſuam adſtruit, ſatis firma conſtarent. Thomaſii & Martianæi edita Pſalteria continenter expendit : & nude, ni fallimur, atque juxta litteræ ſonitum intellectis, quæ Hieronymus ad Paulam & Euſtochium ſcripſit : inter ſe collatis Hebraicis Græciſque fontibus noſtri, opinor, temporis, de obelorum & aſteriſcorum ſignis præfidenti nimis animo inde ſtatuit. Manuſcriptos etiam Codices adhibet : & ſi verum quod ipſe narrat Tom. X, & col. 105, duo illi ſunt : inibi enim de Pſalmorum Libro ſcriptum legitur ; *Exegimus itaque hunc librum cum ipſa ut diximus Præfatione* (Intellige Hieronymi epiſtolam incipientem *Romæ dudum poſitus &c.*) *ad duos ſummæ vetuſtatis atque optimæ cumprimis notæ Codices MSS. Vaticanæ Bibliothecæ, quorum alter olim Reginæ Suecorum fuit, & num. 24 prænotatur : alter Palatinus eſt ſub num. 39 uncialibus ferme litteris totus exaratus, tantæque emendationis, ut parem ei nullum facile velim invenias*. Hæc Vallarſius ; quibus neſcio quo fato exciderit erudito viro, ſe in Pſalmis recenſendis adhibuiſſe Cod. MS. Reg. Suecorum in Vatic. Biblioth. ſignatum num. 24, quum diligentiſſime a nobis conquiſitus Codex

dex ille, neque ſub illo numero inter libros ejus Reginæ in Vaticana repoſitos exſtet, neque omnino ſub alia quavis illorum librorum numerica nota; atque adeo nec reperiri videtur in aliis Bibliothecis quibus Vaticani Codices dividuntur. Illud vero de uncialibus litteris, & de ſingulari emendatione, ſi ad Palatinum MS. ſignatum num. 39 referas, nullo modo ſubſiſtit, non enim uncialibus, ſed minoribus communioribuſque elementis (excipe tamen titulos) exaratur: nec tantæ emendationis repertus eſt ab ipſo Vallarſio, quin ſæpiſſime, ad nauſeam uſque, ejus menda notaverit. Unicus ergo Palatinus Codex ei remanet, qui unice in notis allegatur; nec locus in illis invenias, ubi alter Codex aut memoretur, aut in uſum vocetur.

XIII. Quanti ea momenta, quibus ſæpe Thomaſii labor impugnatur, fieri debeant, non alia certe meliori ratione conſtare poterit, quam ſi paucis hoc loco indicentur Leges illæ & Canones, qui in eo opere perficiendo, ut abſolutum reddatur, ſervari maxime debent. D. Hieronymus laudata ſuperius epiſtola hanc nobis regulam tranſmiſit: *comparatis ad ſe invicem Hebraico & Græco textu, quæ in Græco leguntur, non in Hebræo inter obelum (÷) & duo majora puncta (:) ponantur: quæ in Græco deſunt, & in Hebræo inveniuntur, Græco vel latino exemplari ſub aſteriſco (※) & duobus itidem majoribus punctis (:) addantur*. Hanc regulam ſi juxta nudum verborum ſonitum accipias, ſatis erit Græcum quodvis & Hebraicum ſimul Codicem, præ manibus habere: fruſtra quæruntur MSS. Codices, qui loca ſignis illis propria indicent: immerito querebatur Thomaſius ſe illorum ſatis non habuiſſe: nec cauſæ eſſet, cur ſibi blandiretur Gallus editor MSS. copia Thomaſianum opus ſe perficiſſe: nec debuiſſet Montfauconius ſollicite monere ſe Exaplas Origenis e MSS. erutas dediſſe. At Hieronymi ſive potius Origenis regulam intelligamus, neceſſe eſt, habito reſpectu ad Hebraicum Græcumque fontes in eo ſtatu conſideratos, quo Origenis vel ſaltem Hieronymi ætate reperiebantur: unde inſequentes leges, ni fallor, enaſcuntur.

XIV. Primo *in obelis & aſteriſcis notandis Hieronymianum laborem inquiri, adeo ut renovandum ſuſcipiatur quod S. ille Doctor ex Origene & Theodotione in latinam Pſalmorum Verſionem invexit*. Ex hoc principio, quod nullus in dubium merito revocabit, aliud ſequitur, nimirum

XV. *In eo labore non quævis Græca exemplaria, aut Hebraica eſſe adhibenda; ſed quæ Sacrum Textum in eo ſtatu exhibeant, quo Hieronymi tempore reperiebatur: & Græca quidem nullo aucta Origeniano additamento ex Hebraicis libris, quod aſteriſco careat*. Res heic ardua proponitur, ſed ad opus plane

plane neceſſaria : ſi enim textus adhibeas aliqua ratione mutatos, aut Antiquariorum oſcitantia ſæpe variantes, primum canonem nullo modo ſervabis, ſignaque diſpones ad Hieronymi ſententiam parum apposite. In annotationibus noſtris uſi ſumus Græco exemplari Alexandrino Angliæ juxta editionem Oxonienſem anni MDCLXXVIII, illud habentes perinde ac ſi puram exhiberet ab Origenis emendationibus τῶν ο' Verſionem : non quod compertum habeamus illud emendatiſſimum eſſe, aut Origeniani laboris omnino expertem, neque enim nos latent, quæ de eodem ſcripſere Brianus Waltonus, & Grabeus, ſed quod antiquiſſimum habeatur, quod hactenus magnam eruditorum exiſtimationem obtinuerit. Hebraicum adhibuimus illud præſtantius præferens interlinearem, ut vocant, interpretationem Xantis Pagnini curis editum. Tanti igitur valent, quæ ex illis fontibus in annotationibus a nobis ſcripta leguntur, quanti & prædicti textus comparati ad illos Hieronymianæ ætatis.

XVI. *Manuſcripti etiam Codices latinæ Verſionis ea ſigna præferentes conſulantur oportet, & quidem, quoad fieri poteſt, antiquiſſimi*. A ſecundo canone tertius iſte oritur ; quod enim tuto non præſtant Hebræorum & Græcorum libri, omni arte, omnique animi contentione aliunde quærendum. Et ſi deprehendatur manu exaratas latinæ Verſionis membranas optimæ notæ perpetuo exhibere, quod tamen Græcis Hebraiciſque fontibus minus reſpondeat, prudenter dubitari poterit vitium in iſtis irrepſiſſe. Ejuſmodi MSS. Codicum quinque hac in Urbe obſervavimus : illos Scriptoribus celebratiſſimos Bibliothecæ Monaſterii S. Pauli, & B. 6. Bibliothecæ Vallicellanæ, qui ad Alkuini tempora referuntur : alterum a Thomaſio ſæpe hoc in Opere laudatum, atque vetuſtiſſimum vocatum, olim Reginæ Sueciæ, nunc temporis in Vaticana Alexandrina Bibliotheca ſub numero XI, majoribus & uncialibus dictis elementis totum deſcriptum, nec octavo ſeculo recentiorem : quartum ex Biblioth. Vatic. ſignatum num. 82. ultimum denique illum in eadem Vaticana Palatinum notatum num. 39, de quo ſupra dictum eſt. Hos omnes Thomaſium vidiſſe, & in uſum ſuum advocaſſe, certiſſimis argumentis nobis conſtat ; conſtabit etiam Thomaſiana Pſalteria attente legentibus. Nos tamen in præſenti volumine adornando tres tantum poſteriores adhibuimus : duos alios tertio Tomo reſervantes, cui Thomaſianum Pſalterium verſibus priſco more diſtinctum, & Origenianis ſignis ſecundis Thomaſii curis notatum deſtinavimus : ubi etiam quæ in hujuſce præſentis animadverſionibus feſtinante prælo ſcribebamus, ad examen & trutinam revocaturi ſumus.

XVII. *Et*

XVII. *Et Hieronymi ex Hebræo latinæ Verſiones adhibendæ, quum Origenis ſigna ſuis locis diſtribuenda*. Hujuſce regulæ neceſſitas oritur ab illa agnoſcendi, quantum fieri poteſt, ſtatum Hebraici textus pro Hieronymiano aut Origenis tempore. Licet enim is non ſim, qui autumem Hebræos ſuos Codices arte vitiaſſe, fateor tamen eorum Antiquarios id privilegii vindicare ſibi non potuiſſe, ut exſcribendo ſacros Libros omnia menda vitaverint. Quod quum ſupra hominum ſortem conſtitui videatur, quis adeo præfidenti animo ut dicat, Deum ſpeciali auxilio Hebræis dediſſe, quod Chriſti Fidelibus conceſſum non fuiſſe patet? unde quum errores, nævos, menda Hebræorum Libros deturpaſſe, ſicut & Græcis Latiniſque contigit, dubitari non poſſit: quumque notum ſit manuſcriptas Hebræorum membranas inſignem antiquitatis notam haud præferre, ſed dubitari an DC annis antiquiores inveniantur, aliunde melius earum veterem ſtatum colligere non poſſumus, quam ex ipſius Hieronymi latinis verſionibus. Eam legem Thomaſium inſpexiſſe haud ſemel adhibito vetuſtiſſimo MS. Reginæ Sueciæ ſupra laudato, qui præter Gallicanum Pſalterium, & verſionem ex Hebræo ab Hieronymo elucubratam complectitur, ex noſtris annotationibus conſtabit.

XVIII. *Et interpretandi leges in eodem labore ſervari debent, adeo ut illud primum quod veluti fundamenti loco ponitur, ut obelis reſecentur quæ ſuperabundant, ſub aſteriſco jungantur, quæ deſunt, locum non habeat, ſi duo vel plura verba ad latine exprimendum requirantur, quod Hebræus unico profert: & contra non judicandum defectum eſſe in Græcorum, & Latinorum verſionibus, ſi verborum numero mutato ſenſus idem adamuſſim remaneat*. De hac lege nos monet Hieronymus epiſtola ad Suniam & Fretelam, qua ad rem præſentem multa ſcitu prorſus neceſſaria continentur. Quum enim haud longe ab initio exempli cauſſa propoſuerit cur illud quinti Pſalmi, quod Græce interpretatur, οὐ παροικήσει σοὶ πονηρός, ſive πονηρευόμενος, latinus Interpres verterit: *neque habitabit juxta te malignus*: non παροικίαν potius *incolatum* quam *habitationem*, quæ græce κατοικεία dicitur, reſpondet: quod ſi dicamus, *neque incolet juxta te malignus: perdet euphoniam, & dum interpretationis κακοζηλίαν ſequimur, omnem decorem tranſlationis amittimus: & hanc eſſe regulam boni interpretis, ut idioma alterius linguæ, ſuæ linguæ exprimat proprietate*. Hæc ille, quæ deinde erudite confirmat Tullii, Plauti, Terentii, & Cæcilii exemplis; quæque in re præſenti, de qua tamen potiſſimum agit Hieronymus, minus ſervari inveniuntur a Scriptoribus noſtri temporis, qui obelis ſæpe reſecantes, quæ non oportet, quæque certe non reſecaſſet Hieronymus ipſe, orationem relin-

Digitized by Google

quunt hiulcam , ineptam , nullumque ſubinde ſenſum reddentem ; a quo tamen abſtinuiſſe Thomaſium hæc noſtra legentibus apertiſſimum erit .

XIX. Ex hactenus expoſitis legibus aliæ non invita minerva derivaventur ; & præſertim rem ſæpenumero in ambiguo eſſe , & ideo nullam reprehenſionem mereri , qui editis Hebræorum aut Græcorum exemplaribus antiquiſſimas verſiones latinas ſubinde anteponeret . Eaſdem Thomaſium ſervaſſe in prima editione duplicis hujuſce Pſalterii , in qua tamen de Origenianis notis laborem tantum ſe inchoaſſe profitetur , adeo certum nobis eſt , ut ingenue fateamur nonniſi ab eodem illius Pſalterio de quo agimus , eaſdem nos derivaſſe : quas quum deinde rationi maxime conſentaneas deprehenderimus , nec ab aliis fortaſſe diſtincte obſervatas , quin hac Præfatione noſtra eaſdem exponeremus , non eſſe omittendum dijudicavimus .

XX. De MSS. Codicibus quorum tres hoc in Opere a nobis adhibitos eſſe monuimus , ut quæ præteriri non debent , paucis proſequamur ; habita antiquitatis ratione præcipuus ſane habendus ille Vaticanus Alexandrinus ſignatus num XI , qui mille annorum ætatem refert , totuſque uncialibus litteris diligentiſſime exaratur . Hujus elementorum ſpecimen tradit Blanchinus in Vindic. Canonic. Scriptur. pag. CCXLVIII. Duplex latinum Pſalterium continet , Gallicanum exaplaribus ſive Origenianis notis donatum , & ex Hebræo Codice ab Hieronymo latine factum . Utrumque integrum ſe editurum promiſerat in memoratis Vindiciis pag. CCXLVII circa finem , idem Blanchinus Thomaſii Operum Tomo II. Nos brevitatem , quantum valemus , ſectantes operis compendio non levi Origeniana ſigna , quæ in eodem occurrunt in uſum noſtrum vocantes , variantes illius lectiones exhibemus , quod perinde nobis videtur ac integrum de verbo librum exſcribere . Secundus MS. Vaticanæ Bibliothecæ ſub num. 82 Pſalterium exhibet obelis & aſteriſcis notatum , Verſionis tamen a Gallicana longe diverſæ , ut ex variantiis , quas ubique deſcripſimus , apparebit : unde fortaſse minus verum reputari poterit , quod de Origenis notis ſcriptum invenitur a Maurinis Patribus Præfat. in Tom. IV Operum D. Auguſt. quum legitur : *Hujuſmodi ſigna etiamnum in veteribus quibuſdam Vulgatæ manuſcriptis , non autem in alio ullo Pſalteriorum latinorum invenire eſt*. Præter obelos & aſteriſcos idem MS. aliis utitur notis , videlicet ⊙ , ⸸ , 7 , ☧ , &) , quarum rationem ab ipſo illarum auctore , quiſque tandem ille fuerit , quod divinare non aggredimur , explicatam accipies Præfatione in eo MS. Pſalmis præmiſſa , quam ad calcem hujus noſtræ ,

noſtræ, ut in ipſo Codice legitur, integram exhibemus. Cetera eadem ſigna ubiquumque occurrunt in annotationibus noſtris repræſentamus, adeo ut Pſalterium illud modo integrum vulgare ſervata brevitatis lege nulli dubitemus. Tertius MS. eſt ille Palatinus 39, cui Vallarſius ſuum laborem ſuperſtruit, quemque x ſeculo vetuſtiorem non dicerem, licet Martinettus & ad IX referat. Eum adhibendum duximus, ut tum nobis, tum noſtra legentibus palam fieret, quibus in Thomaſium rationibus ducatur Veronenſis Editor: quem in eo deſcribendo ſæpiſſime hallucinari tum ex iis, quæ laudatus modo Martinettus ſuæ Diſsertationis pag. 81, & ſequentibus tradit; tum ex illis quæ a nobis annotata legentur, manifeſto apparebit. Quo tamen nolim derogari Viro cetera erudito, quem ſi in aliquibus humani aliquid pati invenimus, & ſcribere quæ ſpongiam merentur, in aliis nominis laudem ſibi comparaſſe diffiteri non poſsumus. Illud fortaſse in eo deſideraremus, ut modeſtius cum iis egiſset, quos primis in Litterarum Republica ſubſelliis, jam unanimis Eruditorum conſenſus deputavit.

XXI. In iiſdem MSS. Codicibus, de quibus hactenus dictum, & præcipue in illo Vaticano 82, iidem omnino Tituli Pſalmis ſingulis præmiſſi leguntur, & quæ Pſalmos excipiunt Orationes, quæ in Opere præſenti repoſuerat Thomaſius, ut ex variantibus earum lectionibus a nobis paſſim notatis conſtabit. De Orationibus legitur in eo de quo ſæpe meminimus exemplari ipſius Thomaſii manu animadverſionibus aucto, noſtrum memoriæ tranſmiſsum, Orationes eaſdem ſe inveniſse, & in *Pſalterio membranaceo Chiſiano, olim Monachorum, ſcripto ad initium* XI *ſeculi* paucis exceptis, quibus deinde in Pſalterio verſibus priſco more diſtincto locum dedit, ut ſuis locis monituri ſumus. Cetera eaſdem Orationes antiquiſſimas eſse, veterum ſtudio ex ipſis Pſalmi, cui ſingulæ ſubjiciuntur, verbis compoſitas apertum eſt. In hujuſce rei confirmationem obſervari poteſt in MS. Vatic. 84 Pſalmis ſingulis ipſorum numerum non præfigi, ſed Orationi, quæ Pſalmum excipit inſcribi, ut exempli loco poſt Pſalmum ſextum ſequatur *Oratio ex Pſalmo* VI, quibus Oratio ipſa ſubjungitur, & ita in aliis omnibus; quæ pro præſenti loco nos monuiſſe ſufficiat.

XXII. Pſalterium ſequuntur Cantica; & quidem eo ordine, quem ipſe Clariſs. eorundem Editor deſcripſit. Occurrunt in illis aurea fragmenta veteris Verſionis, ut in Cantico, ſive juxta majorum appellationem, in Benedictionibus trium Puerorum pag. 291: in Oratione Ezechiæ Regis Judæ pag. 299, in Cantico Annæ pag. 301, & in aliis ea

 excipien-

excipientibus, quæ per hebdomadæ dies canit Eccleſia, quæque Cantica *Conſuetudinaria* vocantur, ex Iſaiæ, Hieremiæ, Jonæ, Judith, atque Eſdræ Libris depromptis. *Conſuetudinariis*, quemadmodum in Pſalterio, Holſtenii notas, & MSS. Vat. Alexand. XI, Vatic. 82, & 84, variantia loca addidimus. At veteris verſionis Cantica, quorum pars major ex laudato Vat.Alex.XI edita primum fuere, deſcriptis variantiis, comparavimus ad alias itidem antiquas interpretationes tum Cod. Vat. 84, tum editas in Vindiciis Canonic. Scriptur. a Blanchino, & in Veteri Itala a D. Petro Sabatier: adeo ut noſtris hiſce uſuris perinde contingere debeat, ac ſi ea omnia ſimul volumina præ manibus verſarent. Ex eodem MS. addidimus pag. 301 Cantici Annæ, & pag. 317 Cantici Deuteronomii antiquas integras Verſiones, neque cum Blanchinianis, neque cum illis Sabatier convenientes; ſed plane diverſas, ut earumdem loca variantia manifeſtatura ſunt. Earum tamen reſpectu animadvertendum veterem membranam in illis aliquid ſubinde exhibere tantam fortaſſe antiquitatis notam minime redolens, quanta ceteris voluminis partibus competit. In ea enim inducta jam veteri ſcriptura, vel vetuſtate conſumpta ſequiorem manum reſcripſiſſe videtur, quod prius temporis iniuria perierat, vel ob Antiquarii admiſſum errorem, aut alia quavis de cauſſa eraſum fuerat. Quod in præſenti monendum duximus, ne quemadmodum eas diu ſepultas jacere non permiſimus; ita nec pretium juſto majus eidem ſtatuatur. Cetera ne quemquam heic diutius detineamus, quæcumque in iiſdem Canticis præſtitimus ex annotationibus ipſis addiſci poterit.

XXIII. Pſalmos & Cantica tertia hujuſce libri Parte ſequuntur veteres Hymni aut omnino jam obſoleti, aut illis verbis illiſque ſententiis conſtantes, quemadmodum ante eorundem emendationem a majoribus olim in ſacris Ritibus canebantur: quod rerum ſacrarum cujuſvis generis ſtudioſis commendatiſſimum ſit oportet ob veteris Eccleſiæ mores, diſciplinam, ipſamque Fidem, quam nobis metricis implexam phraſibus repræſentant. Quanta opus fuerit in illis colligendis ſollertia, quoque ſtudio, vel exinde agnoſcitur, quod Maurini Patres adornantes Ambroſii novam editionem licet diligentiſſime nullis omiſſis curis, nullique parcentes labori, non tamen omnes agnoverint Hymnos ab eo Doctore elaboratos. Horum aliquos detexit Thomaſius, & dolens doctiſſimos Editores eoſdem latuiſſe, ut Diarii Litterat. Ital. Tom. XXI, pag. 6, a Fontanino narratur, ſua hac in Collectione repoſuit. Id jam innotuerat tum ipſius Collectionis editione, qua Ambroſio inſcribuntur Hymni, quibus deſtituitur Maurinorum laudatum Opus: tum graviſſima eximii Fontanini auctoritate, quam

quam mox innuebam : at in præſentia Thomaſiano Hymnario additis Thomaſii ipſius nondum hactenus vulgatis annotationibus, ut dictum ſuperius fuit, res in omnium oculis ponitur. Merito ſtatutum accepimus *Admonitione in Hymnos S. Ambroſii* Tom. II novæ editionis, nullum hymnum pro Ambroſiano agnoſcendum, *qui locupletis alicujus teſtis auctoritate non adferatur*. Hinc Hymnus *Æterne rerum conditor*, qui legitur noſtra pag. 404. Ambroſio tribuunt Galli Editores ducti Auguſtini lib. 1 *Retractat.* cap. 2, & Bedæ *De arte metrica* ſuffragio. Simili argumento Hymnus *Deus creator omnium* apud nos pag. 419, Ambroſio vindicatur ob Auguſtini teſtimonium. Quod & de aliis in illa Maurinorum editione repoſitis diceretur. Sed & Hymnum *Hic eſt dies verus Dei* pag. 368 S. Ambroſio tribuit Hincmarus libro *de non trina deitate*, eiuſque meminit Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula: Hymnum *A ſolis ortus cardine* pag. 382 Ambroſio aſſerit S. Ildephonſus ſerm. *de Parturitione et Purgatione S. Mariæ*, cujus auctoritate permoti PP. Maurini, qui hunc inter Ambroſianos non poſuerunt, eiſdem accenſuerunt Hymnum *Intende qui regis Iſrael &c.* qui apud nos legitur pag. 351. Inveniens Garetius apud Caſſiodorum in Pſalmum CI laudatum Ambroſiani hymni, *Bis tertias horas explicans*, locum, quum inter S. Doctoris editas hymnorum collectiones eum non obſervaſſet, ad marginem Caſſiodori in ſua nova Editione notavit: *Hymnus iſte deſideratur*: quod & ab auctoribus ejuſdem Patris Operum editionis Venetæ vulgato jam Thomaſii Hymnario ſervatum videmus. Superſedeo ab aliis memorandis Hymnis, quos eadem de cauſſa Ambroſio adjudicemus neceſſe eſt, aut aliis vetuſtiſſimis Scriptoribus: quæ enim e re noſtra ad demonſtrandum Thomaſianæ Hymnorum Collectionis præſtantiam de Ambroſii hymnis diximus, & aliorum reſpectu, ſi opus fuiſſet, evinceretur. Cetera ipſæ Thomaſii annotationes licet neque multæ neque prolixæ, quæ a limine tantum ſalutavimus, ſuſe declarant. Ab iiſdem etiam addiſcatur, velim, quænam noſtræ huic editioni hymnis earundem cauſſa acceſſere, vel immutatum eſt: quandoquidem nobis pro loci ratione ſatis eſt affirmare nil prorſus nos innovaſſe, niſi quod innovandum Thomaſius ipſe poſtulavit; de quo etiam ſingulis locis legentem monuimus, exceptis tamen nonnullis hymnorum inſcriptionibus, quas, ut mutatæ in Thomaſiano exemplari inveniuntur, edendas curavimus.

XXIV. Reſtaret modo ut IV Partis, qua veteres Deum precandi formulæ ſive Orationes in unum colliguntur, rationem redderemus. Quandoquidem vero Thomaſius eidem nil addidit, nos etiam, quod alibi in hac noſtra Collectione, de Orationibus, de Stationibus, aliiſque his affinibus argu-

argumentis redeunda ſit opportunior dicendi occaſio, vix aliquid in Thomaſii ipſius laudem ex Clariſſimo Dominico Georgi circa initium monuimus, non eſt quod in præſenti quemquam pluribus detineamus. Quare ob hujuſce voluminis, commodum, cujus gratia hactenus præfati ſumus, dictis tantum ea ſubjungimus, quæ notas compendiarias in animadverſionibus noſtris frequentius occurrentes omnibus etiam inexercitatis detegere facile queant.

D. 144. Codex MS. membranaceus Archivi Baſilicæ S. Petri exhibens Pſalterium Romanum cum interpretatione S. Brunonis Signienſis Epiſcopi.

D. 145. Codex MS. alter itidem membranaceus ejuſdem Archivi, & idem Pſalterium repræſentans.

Vat. 84. Codex MS. Biblioth. Vaticanæ Pſalterium Romanum continens, ſcriptus, ut videtur, circa x ſeculum.

Alex. 11. Codex MS. membranaceus antiquiſſimus olim Reginæ Sueciæ, modo in Bibliotheca Vaticana Alexandrina ſub numero XI repoſitus. Habet iſte Pſalterium Gallicanum obelis, & aſteriſcis notatum; & alterum ex Hebræo ab Hieronymo latinum factum.

Vat. Codex MS. membranaceus Bibliothecæ Vaticanæ ſignatus numero 82, Pſalterii antiquam verſionem Origenianis aliiſque ſignis notatam exhibens.

Pal. Codex MS. membranaceus Vaticano Palatinus ſub numero 39, Gallicanum Pſalterium iiſdem Origenis ſignis notatum continens.

Aug. S. Patris Auguſtini Opera, & præcipue *Enarrationes in Pſalmos* Tom. IV, editionis novæ Pariſienſis.

Caſs. Magni Aurelii Caſſiodori Opera novæ editionis Rotomagenſis.

Brun. S. Brunonis Signienſis Epiſcopi Pſalterium cum interpretatione, vulgatum in Biblioth. Patrum edit. Lugdunenſis Tom. XX.

Ver. Pſalterium ex antiquiſſimo Codice MS. Capituli Eccleſiæ Veronenſis a Joſepho Blanchino Oratorii S. Philippi Neri Presbytero editum in *Vindiciis Canonicarum Scripturarum*.

Blanch. Idem Blanchinus laudati modo Operis editor.

Ambroſ. Pſalterium Eccleſiæ Mediolanenſis ſub D. Carolo editum.

Holſt. Lucas Holſtenius. Notæ ad Pſalterium Romanum ex Apographo MS. Archivi Baſilicæ Vaticanæ.

Sab. D. Petrus Sabatier Congregat. Maurinorum in Galliis *Sacrorum Bibliorum antiqua vulgata, ſive veteri Itala* Remis edita anno MDCCXLIII.

Græc.

Græc. Græcum Pſalterium τῶν ό juxta Angliæ celebre Alexandrinum exemplar edit. Oxonienſis an. MDCLXXVIII.

Heb. Hebraicum Sacrorum Bibliorum exemplar in Polyglottis, ſive in editione cum interlineari interpretatione ſtudio Xantis Pagnini elucubratum.

Val. Dominicus Vallarſius Veronenſis editor Operum D. Hieronymi Tom. præſertim x, quo duplex noſtrum Pſalterium habetur.

Mart. Joannes Martianay PP. Maurinorum alumnus Operum D. Hieronymi editor Tom. potiſſimum I, Part. II.

Grab. Erneſtus Grabe Anglus editor Verſionis τῶν ό Codicis Alexandrini ed. in fol. an. MDCCIX.

Montf. Bernardus de Montfaucon Tom. I *Collectionis novæ Patrum, et Scriptorum Græcorum*: & Tom. I, Part. II *Operum S. Athanaſii*.

Digitized by Google

EX COD. VATICANO 82.[1]

UT REPROBARE SUPERFLUA & inſerere congrua in Pſalmorum cantibus ſcirem, emendationis ſtudium, quantum mihi Dominus ſenſum hujus operis impertire dignatus eſt, quamquam locis non in omnibus, ſed ubi vigui, hoc in nablo ex Grajorum Pſalteriis[2] exercitare conatus ſum. Nec non ut ipſa græca, quæ in latinum tranſtuli, certa eſſe videantur, non alia, ſed quæ Beati Hieronymi emendationi conſonant, eligere curavi. Quia ſicut me ipſius Patris docet Lectio, plurimi fuerunt, qui etiam in graiis rimatibus græcizando diſcordes eſſe videntur.

Unde ut Lectori ſatisfaciam unum e pluribus cauſa compendii huic Præfatiunculæ meæ diſcordationis teſtimonium ſubnectere non abnuo, ut verbi gratia in Pſalmi ſeptuageſimi tertii loco, ubi legitur: *comprimamus dies feſtos Dei de terra*. Quod Aquila & Symachus verterunt ενεπυρησαν πασας συντάγας τῦ θεῦ, ideſt, *incenderunt omnes ſollemnitates Dei*. Quinta vero editio κατέκαυσαν, ideſt, *combuſſerunt*. Sexta κατακαυσωμεν ideſt *comburamus*.

Quod & Septuaginta juxta Exaplorum veritatem transtuliſſe perſpicuum eſt.

Theodotion quoque ἐνεπυρήσαμεν vertit, ideſt *ſuccendimus*. Quamobrem cognoſcens iſtorum diſcordias, ſicut præfatus ſum, mihi lābor optimus eſſe videtur, ſi aliorum reſpuens, tantum ipſius Beatiſſimi Hieronymi, qui celeberrimus in Sancta Eccleſia per totum orbem proficuus habetur, ad meūm comprobandum atque roborandum opuſculum editionem eligere ſtuduero. Tamen quia ipſe S. Hieronymus exceptis tractatibus, ſicut in ejus dictis legitur, bis in catholicis libris laboraſſe videtur.

Primo vero labore emendatione quam rogatus a feminis Romanis Paula &[3] Euſtochia in ſeptuaginta interpretibus obelis & aſteriſcis græca tranſtulendo exercuit. Secundo autem labore ex Hebraico tantum, quod intellexit ſenſuum potius veritatem, quam verborum.

Interdum[4] ordinem conſervans in latinum edidit. Ego qui ejus bimata

(1) *Ita nullo præmiſſo Titulo aut Inſcriptione illud antiquitatis fragmentum legitur in noſtro jam indicato Vaticano MS. Idem fragmentum inſcriptum* Prologus Pſalterii *habemus beneficio ampliſſimi Cardinalis Dominici Paſſionei ex Apographo ipſius cura deſcripto anno* 1723, *ex Codice x ſeculi Bibliotheca Bavarica; quod nobis ſingulari humanitate una cum eximiis aliis vetuſtatis ejus generis monimentis, ut hanc editionem locupletaremus, doctus Eccleſiæ Princeps communicavit: hinc notum volumus ad eum Apographum ſpectare, quas ad hunce Prologum, aut Præfationem dicas, annotaturi ſumus variantes lectiones.*

(2) *al.* exuſcitare.

(3) *al.* Euſtochio.

(4) *Antiquarii oſcitantia tribuendum quod hæc verba nulla intercapedinis diſtinctione ſuperioribus non jungantur, ut factum videmus in Apographo Codicis Bavarici.*

Digitized by Google

mata in hoc opere ſequi niſus ſum, non alii ex his [1] duobus, niſi emendationi ſuæ propter græcam cognationem, & ne nimia novitas faſtidium lectori generaret, adhæſi: & in hujus capite libelli ipſa græca cum ſua interpretatione concordante per omnia cum dictis Sancti Hieronymi, nota quidem ſuis propriis notis, ſicut & in corpore Pſalterii notata eſſe videntur, ſcribere curavimus.

Ut cum lector in Pſalmi quolibet loco notas variatas [2] repperit, cognito Pſalmi numero, de quo inquirit, nec non & ipſo loco, quem ſcire inhiat, quid pro ipſis prænotatis dicere debeat, vel qualiter in græco eadem reſonant, currens ad principium, in quibus univerſorum verborum notis diſſimilibus [3] prænotatum eſt diſtincta congeries, eodemque ſtatim, ſicut diximus, loco cognito, illud quod quærit invenire queat.

De [4] vitiis. Quatuor namque modis in Scripturis vitia esse videntur, idest, detractione, adiectione, mutatione, transmutatione.

Adjectione, ſicut eſt in primo Pſalmo ubi legitur: *Sed in lege Domini fuit voluntas ejus:* In hoc loco *fuit* non legitur in græco, nec etiam in latino Pſalterio, quod a beatiſſimo Hieronymo videtur eſſe emendatum. Detractione, ſicut eſt in ſexto pſalmo, ubi legitur: *lacrimis ſtratum meum rigabo*. In græco legitur ἐν δακρυσί μου, ideſt *lacrimis meis*. Sicut quidem in græco, ita & in præfato Pſalterio Sancti Hieronymi habetur. Mutatione, ſicut eſt in quarto pſalmo ubi legitur: *a tempore frumenti*. In Græco pro *tempore* habetur ἀπὸ καρποῦ, ideſt, *a fructu*.

Nam tempus Græci καιρός dicunt, & in Sancti Hieronymi ſimiliter legitur: hoc eſt, *a fructu frumenti, & vini*.

Tranſmutatione, ſicut legitur in quinto Pſalmo, ubi legitur: *Domine deduc me in tua juſtitia*. In græco vero hæc verba ita reſonant κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, ideſt, *Domine deduc me in juſtitia tua*: Ecce nos ante dicimus *tua*, quam *juſtitia*: Græci vero [5] pro *juſtitia* dicunt *tua*. Sed ego tria illa vitia corrigere ſtudui; iſtud vero quartum, quod tranſmutatione fit, emendare neglexi, eo quod quamvis ipſum ordinem non habeat, tamen eadem verba ſervat.

In fine autem præfatiunculæ meæ, mi fratres dilectiſſimi, in quorum manibus iſte libellus verſabitur, exoro, ut non judicum, ſed amicorum

 animo

(1) *al.* duabus. (2) *al.* reppereris. (3) *al.* per notarum eſt &c. (4) *Quæ hoc loco & inſequentibus elementorum majorum formis diſtinximus in noſtro MS. uncialibus & minio tinctis litteris exarata leguntur.* (5) *al.* poſt loco pro.

animo relegatis. Nam ſi præſumptionis forſitan animo judicio contentioſorum hoc feciſſe coniciar, profiteor me hoc non dijudicans a me eſſe factum, ut utrum tranſlatoris vitio, voluntateve, an ſcriptoris errore hæc inoleviſſe vitia videantur. Sed quia auctor laboris hujus Sanctus Hieronymus in hoc opere admonet dicens, quoſdam, qui eum, ut ei Pſalterium emendaret, rogitarunt. *Ergo & vos legite magis, quæ vera ſunt, ne dum additum ſuſcipitis, quod a Propheta ſcriptum eſt relinquatis.* Hoc namque fretus ego teſtimonio, nec non & aliis, quæ per ſingula narrare longum eſt, niſus ſum [1] ut in ore pſallentis magis veritas reſonet, quam carmen ſtrophorum. Quod ſi antiqui, qui Græcos non ſolum in veris, ſed etiam in falſis adſertionibus ſecuti, amore ipſorum decepti, æneſeos palmam ſunt conſecuti: cur, inquit, ego [2] qui ſanctum virum atque veraciſſimum fama exprobrationis maculer? immo eligo probra atque convicia ſuſtinere talem ſequendo patulum veritatis virum, quam gloriam atque honorem permanendo in deſidia habere torporis. Nonne ipſe S. Hieronymus in Præfatione ſua, quam in Pſalterio a ſe emendato ſcripſit, quia per aliorum editionem, hoc eſt Theodotionis, ſe emendaſſe Pſalterium profeſſus eſt, quia noverat ſine ictibus inter ſpinarum congeries inlæſa manu roſas eligere. Ego vero qui bovis [3] boſſum calco ſentem non ſentiens, ſed quaſi regium iter ſine offenſione calculorum ad finem uſque perveni.

Quod ſi de veritate, o lector, hæſitas dicendo quis ſcit, ut utrum vera an falſa hæc græca apud græcos habeantur? Lege, inquit, Pſalteria græcorum, quæ veracia eſſe doceberis; hoc tantum [4] præſcito quia in multis locis, ſicut ſuperius diximus, propter eos, qui juxta ſenſum ſuum dixerunt, diſſonantia ſibi eſſe videntur. Cognitis namque Boeticorum Pſalteriis, & ſi in ipſis fallente inertia aliquid plus minuſve, aut etiam aliter, quam græcus pronuntiat, in latinum transtuliſſe reperiar, placeat tibi Sanctus Hieronymus, cujus rimatibus intentus græca quaſi elaphus ſupergreſſus ſum, quia & ipſe in multis locis græca reſpuens Hebraicum ſecutus eſt fontem.

Quod ſi de Sancti Hieronymi veritate aliquid erroris paſſum me eſſe dicas, eo quod forſitan in ejus Pſalterio aliter ſonant, quam quod hic pronuntiata ſunt; conſideretur conſuetudo ſingularum provinciarum, quia unaquæque provincia ſibi proprium locutionis vernaculum poſſidet, ut quod una loquitur, alia ſe neſcire fatetur; ſicut in Paſſione Domini Petro dictum eſt: *Nam & loquela tua te manifeſtum facit*: Nonne omnes & qui tene-

(1) *al.* ut more.
(2) *al.* qui tam ſanctum &c.
(3) *al.* boſti.
(4) *MS.* p̄ſcito.

tenebant, & qui tenebantur Hebræi erant? Sed ſicut diximus, [1] unaquæque provincia proprium ſibi vernaculum linguæ vindicat; habebat quidem Petri provincia in ſermonum locutione, quod illorum, quamvis Hebræi, ſicut & ille, erant, neſciebat.

Quod ſi de Græcis Latiniſque in hoc emendationis conamine me feſelliſſe perſpexeris, lector meus æquanimiter, rogo, accipies; quia ſicut in his, quæ mihi adlata ſunt, Pſalteriis repperi, [2] tranſcripſimus. Nam & dehinc rationem accipe, nonne & ipſe ſanctus Hieronymus in Præfatione ſua, quam ſcripſit in libro, in quo vita Monachorum Ægyptiorum ſcripta eſſe videtur, ita eum, cui tranſtulit, admonuit, dicens: *verum quia eloquentium virorum ſunt plurima latino ſermone conſcripta, quarum lectiones me expertum eſſe te etiam adſtruente teſtificor, ſi quid de illis, aut hic inſertum forte reppereris, aut minus eliganter expreſſum, ne mea culpa reputetur exoro, quia ſicut in dato mihi codice repperi ſcripta, ſic tranſtuli, licet nec ea me ſtudioſe poſuiſſe profitear*.

DE NOTIS.

Quinque ſunt notæ quas in hoc Pſalterio depinxímus, ideſt,

I. ⊝, THETA.
II. ⳩, PSI.
III. ☧, CHRISMON.
IV. ⁊, ET.
V.), DIASTOLE. [3]

DE NOTA ⊝. THETA.

I. Hæc quidem nota mortem ſignificat, quam Græci *Theta*, hoc eſt, ἀπὸ τοῦ θανάτου, ideſt, a morte vocant. Nam apud antiquos judices hanc litteram, ideſt ⊝, *thetam*, ad eorum nomina adponebant, quos mori judicabant. Unde & habet per medium telum, ideſt, ſignum mortis. Hac autem littera ego uſus ſum in his locis ubi ſuperfluum eſſe videtur, ut ſicut in judicialibus ſententiis eos, qui vivere non debebant, ſignificabat, ita & in his locis mortuum ſignificet, hoc eſt, ut non dicatur illud apud latinos, quod apud Græcos Hieronymumque non dicitur.

 DE

(1) *al.* quia unaquæque provincia &c.
(2) *al.* ita ſcripſimus.
(3) *Hæc Diaſtolæ nota in MS. formam præfert illius, quam* virgulam *dicimus, ſed majoris quam ratio litterarum quibus exaratur, requirat; nos tum diſtinctionis commodo, tum ob aliquam ſimilitudinem in eam mutavimus, quam* parentheſin *vocamus.*

DE NOTA ⳩. PSI.

II. Secunda nota eſt quam Græci ⳩, *pſi*, vocant, per hanc litteram Græci ψεῦδος, hoc eſt, *falſum*, ſcribunt. Ego quidem ea uſus ſum in his locis ubi mutatio eſſe videtur: ut ſicut qui falſum dicit alteram rem pro altera nominat, ita & hæc nota falſitatem ſignificet in his locis, ubi aliud ſonat in latino, aliud vero in græco.

DE NOTA ☧. CHRISMON.

III. Tertia vero nota eſt quæ Chriſmon ☧ nuncupatur, hæc quidem ex voluntate Scriptoris ad aliquid ponitur.

Ego quippe ea uſus ſum in his locis, ubi in latino minus habetur quam in græco conſonanti Hieronymo, eo quod ſi ipſa nota altius conſideretur apud Græcos per eam ſolam nomen Chriſti exprimitur, quia duæ litteræ, hoc eſt X, quam græci *chi* nominant, nec non P, quam ipſi *ro* nuncupant, quibus nomen Chriſti legitur, concatenatæ ſibi in una videntur: unde apud illos *Monogrammon* dicitur, ideſt, *unalis ſcriptio*. Ideo autem ea uſus ſum in his locis, quæ ſuperius diximus, quia Dominus in Evangelio dicit: *qui ſequitur me non ambulat in tenebris; ſed habebit lumen vitæ*. Nam ubi ſunt majores tenebræ, quam ubi ignorantia eſſe videtur: unde etiam eum, quod facile non poteſt intelligi, a quibuſdam obſcurum ſolet dici.

Nam cum in tenebris ambulamus non poſſumus videre membra, quæ in domo ſunt. Cum vero lumen accenditur, tenebræ quidem fugantur, & membra, quæ antea latebant, manifeſtabuntur. Sic autem & in his locis, ubi ea nota depicta eſſe videtur: cum ſunt ſine ea nota, qua nomen veri luminis, quod eſt Chriſtus, nominatur; qui verum atque lucidiſſimum lumen eſſe firmiſſime creditur; tenebræ ac caligo ignorantiæ (1) ibi eſſe nullus ambigit: at ubi nomen Chriſti, qui inluminat abſcondita, ſonuerit, omnia lucidiſſime ſine ullo obſtaculo tenebrarum patebunt.

DE NOTA ⁊. ET.

IV. Quarta nota, quam in hoc Pſalterio depinximus, figuratur ita ⁊, cujus nomen quo vocetur, quamvis non repperi, ſed tamen in libris a Scriptoribus pro *&* conjunctione poſitam eſſe ſcio. Unde & ego ea ſimili

(1) *al.* ibi nullus eſſe ambigit.

ſimili modo in his locis uſus ſum ubi *καὶ*, ideſt, *&*, apud Græcos & ſecundum Hieronymum habetur.

DE NOTA), DIASTOLE.

V. Quinta eſt diaſtolę), qua vero nota utuntur grammatici in his locis ad diſcernenda verba, quæ male ſibi cohærentia eſſe videntur.

Ego autem ea uſus ſum in his locis, quæ a duabus præfatis notis, id eſt Θ, *theta*, & Ψ, *pſi*, notantur, ut diſcernat ea verba uſque ad quæ loca ſuperflua, aut mutata eſſe notantur. Nam ceteris duabus notis hoc eſt ⁊ quæ, *&*, diximus ſignificare: nec non & ☧ *chriſmon*, quæ aliquid deeſſe præfati ſumus, oſtendit, hanc diaſtole notam non conjunximus, eo quod ipſæ duæ notæ prædictæ, quæ aliquid deeſſe oſtendunt, non ibi de mea verba ſpecialiter, quæ eſſe debeant, ſicut ceteræ, demonſtrant: in cujus ergo fine eam ponere debuimus, cujus verba ibi non leguntur?

Nunc autem voce ſupplici atque corde [1] invoco, prudentiam lectoris profuſius expoſco, ut in hoc Pſalterio nec addere aut mutare aliquid præſumat.

Quod ſi inſtigatus a cordis ſui ſenſu emendationis jure adiciendo, aut ſubtrahendo aliquid voluerit, peto, ut non præſumat illud prius facere, niſi prius legerit Pſalteria græca, nec non & latina, quæ a B. Hieronymo emendata eſſe pleniſſime ſcierit: quia & nos, qui hoc emendare curavimus, non prius auſi fuimus in hoc correctionis jus exercere, niſi ante ſcrutati fuimus græca atque latina, quæ, ſicut jam diximus, a S. Hieronymo eſſe emendata cognovimus; & tunc quid non in aliis locis, niſi in his ubi a græcis atque beato Hieronymo, in quantum ſenſi opitulante ſumma atque veraciſſima Trinitate, diſcordari, correctionis ſtudium exercui. Ea autem loca quamvis a Sancti Hieronymi emendatione ſeparata eſſe comperi, tamen, quia cum græcis conſonant, intacta reliqui. Ideoque quia Græcorum auctoritatem cognoſcens, eo quod ipſi auctores pene omnium ſcripturarum eſſe videntur; nec non & cauſa meæ provinciæ conſuetudinis, quod ſi emendaſſe contra morem priorum meorum, & græcorum auctorum, noxa præſumptionis, fateor, conicerer. Unde de ipſis locis, quæ diximus intacta reliquiſſe, unum e plurimis teſtimonium ad lectori ſatisfaciendum conferam, ſicut eſt in loco Pſalmi centeſimi quarti, ubi legitur: *quia exacerbaverunt verbum ejus*.

In græco vero ſimili modo legitur *ὅτι παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ*:

(1) *al. rectius* intento *pro* invoco.

τοῦ : ὅτι, ideſt, *quia*, παρεπίκραναν, ideſt *exacerbaverunt*, τοὺς articulum eſt accuſativi pluralis : λόγους, ideſt, *verba* : αὐτοῦ, ideſt, *ejus*.

Ubi vero inveni, quamvis a Græcis ſeparata, tamen cum Sancti Hieronymi dictis concordantur, cognoſcens auctoritatem Patris prædicti, quæ per omnem mundum ſummo cum deſiderio appetuntur, atque tenentur : nec non & cauſa meæ provinciæ moris ; ne præſumptor contra talem ac tantum virum, & priorum meorum conſuetudinem reſpuens judicarer, inconcuſſa reliqui. Unde unius cauſa compendii e plurimis, & de his, ut lectoris ſtudio ſatagem, in medio proferam ſicut eſt in pſalmi trigeſimi quarti loco, ubi legitur : *Domine quis ſimilis tibi* : In Græco bis dicitur, *Domine Domine*, hoc eſt : Κύριε, Κύριε.

Cetera, ſicut diximus, non habentia auctoritatem, ſicut ſunt in his locis, quæ notata videntur, ſavente Domino emendavi.

PSALTERIUM
JUXTA DUPLICEM EDITIONEM
QUAM
ROMANAM DICUNT ET GALLICAM
UNA CUM
CANTICIS
EX DUPLICI ITEM EDITIONE
ET
HYMNARIUM
ATQUE
ORATIONALE
EDITIO AD VETEREM ECCLESIASTICAM FORMAM
EX ANTIQUIS MSS. EXEMPLARIBUS DIGESTA
PER
JOSEPH. MARIAM THOMASIUM
S. R. E. CARDINALEM

Implemini Spiritu Sancto, Loquentes vobiſmetipſis in Psalmis & Hymnis & Canticis Spiritualibus, cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino. *Ex Epiſtola ad Epheſios.*

Obſecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus. *Ex Epiſtola* I. *ad Timotheum.*

Digitized by Google

Digitized by Google

VEN. CARD. THOMASIUS
AD LECTOREM.

Reddituri rationem conſilii noſtri de nova hac editione Pſalterii , a Pſalmorum ſive excellentia ſive utilitate exordiri , poſt præclaras hac de re SS. Patrum conſcriptiones , ſupervacaneum ducimus . Unum tantum & alterum impræſentiarum pio Lectori in memoriam revocari cupimus , contineri nimirum in Pſalmis Chriſti Voces & Preces , quemadmodum Evangelium , Apoſtolus , perpetuaque Eccleſiæ traditio perſpicue teſtantur . Et quid hoc ſublimius ? Alterum vero in iiſdem Pſalmis , noſtrarum item Laudum ac Orationum formulas atque exemplaria contineri , plena dignitatis & utilitatis ; ut quæ Deus ipſe tradidit , eas nobis ſuggerens preces , quas audire propitius & exaudire delectatur . Bonus ſane Magiſter noſtra ſui præconia ; bonus Patronus noſtras apud ſe expoſtulationes ; bonus Medicus qua nos ratione noſtros aperiremus ſibi languores ; bonus Pater quibus ſe vocibus invocaremus , veluti ſyllabatim præ immenſa bonitate dictavit . Nec noſtra eſt hæc ſententia , ſed Patrum ; ex quibus B. Auguſtinus in Pſalmum CXLIV. ait : *Ut laus , quam illi dicimus , habeat ordinem ſuum ; ne forte aliquo exceſſu quem laudat offendat , melius iter laudis in Scriptura Dei quærimus , ne ab ipſa via nec in dexteram nec in ſiniſtram digrediamur . Audeo enim dicere charitati veſtræ , ut bene ab homine laudetur Deus , laudavit ſe ipſe Deus : & quia dignatus eſt laudare ſe ; ideo invenit homo quemadmodum laudet eum &c.* Hæc S. Auguſtinus , qui idem de Oratione docet in Pſalmum LVI. inquiens : *Miſerere mei Deus , miſerere mei , quoniam in te confidit anima mea . Audis Magiſtrum orantem ? Diſce orare ; ad hoc enim oravit , ut doceret orare , quia ad hoc paſſus eſt , ut doceret pati ; ad hoc reſurrexit , ut doceret ſperare reſurrectionem .* Hactenus ſanctus ille Doctor .

Digitized by Google

Hinc intelligimus quam ſapienter docuerit Magnus ille Baſilius, in noſtris orationibus de ſanctis Scripturis decerpere quæ dicamus; ac ut petitis e Divina Scriptura laudibus Deum glorificemus. Hinc rurſum intelligimus quorſum S. Mater Eccleſia ex omni tribu & lingua & populo & natione conflata, diu noctuque certis Orationum temporibus, Pſalmos potiſſimum per quamvis ætatem conſtanter uſurparit, & nunc item uſurpet. Nam (ut ſcribit S. Auguſtinus in lib. de hæreſibus cap. LVII.) quod Dominus dixit: *Oportet ſemper orare & non deficere*; & Apoſtolus: *Sine intermiſſione orate*, cum ſaniſſime ſic accipiatur, ut nullo die intermittantur certa tempora orandi, cumulate orandi debito ſe ſatisfacere arbitratur Eccleſia, ſi Pſalmorum vocibus, Preces, Obſecrationeſque ſuas offerat Deo. Etenim in precibus atque obſecrationibus ſitam eſſe omnem Chriſtianorum orationem B. Hieronymus teſtatur in epiſtola ad Cyprianum. *Oratio*, inquit, *juxta Grammaticos, omnis ſermo loquentium eſt, cujus etymologiam ſic explicant. Oratio eſt oris ratio. In Scripturis autem ſanctis difficile Orationem juxta hunc ſenſum legimus; ſed eam quæ ad Preces, Obſecrationeſque pertinet*. Hæc ille, & quidem rectiſſime: nam in divinis Scripturis, ſeu Orationum voces, ſive Orationum præcepta atque exempla animadverterimus, Orationem ad preces ſemper obſecrationeſque pertinere ſine dubio comperiemus. Unde & Apoſtolus Timotheum Epiſcopum inſtruens, ſcribit: *Obſecro primum omnium fieri Obſecrationes, Orationes, Poſtulationes, Gratiarum actiones pro omnibus hominibus &c.* & ad Philippenſes ait: *In omni Oratione & Obſecratione cum Gratiarum actione, Petitiones veſtræ innoteſcant apud Deum*. Ad quam Apoſtoli ſententiam Euſebius Pamphili, Epiſcopus Cæſarienſis, Pſalmos partite diſcriminat; cum qui ad Obſecrationem, qui ad Orationem, quive ad Poſtulationem, vel ad Gratiarum actionem pertineant, (ut infra videbitur) oſtendit. Agamus ergo gratias Domino Deo noſtro, *quia Spiritus*, ut ait Apoſtolus, *adjuvat infirmitatem noſtram; nam quid oremus ſicut oportet, neſcimus*; tribuens (ut Eſther Regina petebat) ſermonem compoſitum in ore noſtro; ponenſque verba ſua in ore noſtro; atque immittens in os noſtrum Canticum novum, hymnum Deo noſtro.

Cum itaque in divino Pſalterio rite Deum laudare, recteque orare, præclare ediſcamus, quibus officiis nihil juſtius, nihil eſt ſalubrius homini Chriſtiano: *Vere enim novit recte vivere, qui recte novit orare*, ut ſcribit Auctor Sermonis XIII. de diverſis in Appendice tomi X. B. Auguſtini. Hinc ſane quanto nos ſtudio erga Pſalmorum librum afficiamur, aperte monſtratur. Utinam hoc in genere corda Patrum converterentur in filios; cum illos in ſacris Hiſtoriis adeo Pſalmis intentos legamus, ut omnem pene exiſtimationem noſtram excedere videantur. Ex quibus haud pigebit

vel

Digitized by Google

vel aliquot hujuſcemodi Sanctorum exempla huc adducere, ut quorum geſta laudamus, eorum etiam actus imitemur.

Sæculo Chriſti IV. Sancti XL. Martyres Sebaſteni, multa paſſi, in carcerem conjecti, ab hora veſpertinali Pſalmodiam exorſi, ad mediam uſque noctem produxere. Cumque jam Pſalmis finem imponere vellent, ecce Salvator apparuit eis: *Bonum eſt,* inquiens, *initium veſtrum; ſed qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit*. Qua audita voce, pavore perculſi, reliquum noctis pervigiles tranſigerunt. En quantum Chriſto placuit, Pſalmos perpetua nocte cantari. Ad hæc tempora referri poteſt Abbas Iſidorus, qui erat Presbyter in Scithi, cujus hæc verba narrantur in Vitis PP. lib. v. Libello XI. interprete Pelagio. *Ego quando eram juvenis & ſedebam in cella mea, non habebam numerum Pſalmorum, quos dicebam in miniſterio Dei*; *nox enim mihi & dies in hoc expendebatur*.

Sæculo V. Admirandum ſane exemplar Pſalmodiæ reperimus in S. Patritio Epiſcopo, & Apoſtolo Hiberniæ, qui omni die Pſalterium integrum cum Canticis & Hymnis & Apocalypſi Johannis, ac ducentis orationibus Domino decantare ſolebat; noctis autem priorem partem ſub ducentis genuflexionibus, ac duobus quinquagenariis Pſalmorum; alteram vero partem aquis algidis immerſus, corde, ore, oculis aut manibus cælo infixus, cum tertio Pſalmorum quinquagenario, & multiplicatis orationibus percurrebat.

Sæculo VI. S. Merulus, ut ſcribit S. Gregorius Papa lib. IV. Dialog. cap. XLVII. vehementer lacrymis atque eleemoſynis erat intentus: Pſalmodia vero ex ore illius pene nullo tempore ceſſare conſueverat; excepto cum aut alimentum corpori, aut membra dediſſet ſopori. S. Kentigernus Epiſcopus Glaſcuenſis in Scotia, noctu modico hauſto ſopore, nudus in aquis frigidis immerſus, totum Pſalterium decantare ſolebat. S. Maurus Abbas, S. Benedicti diſcipulus, ſemper Nocturnos vigilando prævenire hymnos procurabat, plerumque quinquagenos, ſæpe etiam centenos Pſalmos, nonnumquam vero totum ex ordine Pſalterium ante nocturnalem conſummabat Synaxim. S. Vvinuvaloeus Abbas in Brittania Armorica, ter quotidie quinquagenos Pſalmos pſallebat, modo in Crucis figuram, modo flexis genibus.

Sæculo VII. S. Egbertus Monachus in Scotia, peſte correptus, Inter alia vovit, quod præter ſolemnem canonici temporis Pſalmodiam (ſi non valetudo corporis obſiſteret) quotidie Pſalterium totum in memoriam divinæ laudis decantaret, ſicque a peſte convaluit; ut refert Beda lib. III. hiſtor. Eccleſ. cap. XXVII.

Sæculo VIII. Flaccus Albinus ſive Alchuvinus Levita & Abbas, Caroli

roli Magni Magiſter, juvenis quidem Pſalmorum modulationem ſecretam haud tantum amavit, quantum lectionem aliam; ſed jam ſenex, doctrina pietateque inſtructior, nullatenus eorum decantatione ſaturari poterat.

Sæculo IX. S. Gregorius Acritenſis, Monachus factus, tota vita ſua, noctu dolium, quod in horto ſtabat aqua repletum, nudus ingreſſus, ibi Pſalterium recitabat.

Sæculo X. Marinus vitæ ſanctitate & ſeveriore diſciplina in finibus Venetorum celebris, Pſalterium per dies ſingulos totum canebat: qui plerumque de cella exiens una cum diſcipulo ſuo S. Romualdo, paſſim per latitudinem eremi pſallendo ſpatiebatur; nunc ſub iſta arbore vicenos, nunc ſub illa tricenos vel quadragenos concinens Pſalmos.

Sæculo XI. S. Volboldo Epiſcopus Leodienſis, diebus ſingulis antequam divina celebraret Myſteria, de integro perorabat Pſalterium. S. Leo Papa IX. inter Pontificalium curarum ærumnas, noctu paululum ſomni inſumebat, reliquum noctis ſpatium cum integri decantatione Pſalterii, cum innumera genuum flexione decurrebat. Idem quoque Pſalterium per ſingulos dies repetebat cum divini oblatione Sacrificii. S. Vvlobanus Epiſcopus Vvigornenſis, aſcenſo equo Pſalterium incipere, nec pauſam niſi ad finem facere conſuevit: ac ubicumque jaceret, ſtaret, vel ambularet, ſemper in ejus ore Pſalmus, ſemper in corde Chriſtus erat. Admirandum item Pſalmodiæ exemplum in beato Dominico Loricato ſuſpicimus, de quo adhuc ſuperſtite B. Petrus Damiani hæc ſcribit: *Hanc autem continuæ vitæ conſuetudinem indifferenter habet; ut vix dies ulla prætereat, quin duo Pſalteria modulando, utraque manu ſcopis armata, nudum corpus allidat. Et hoc remiſſiori quidem tempore: nam Quadrageſimalibus circulis, ſive cum pœnitentiam peragendam habet (crebro enim centum annorum pœnitentiam ſuſcipit) tunc per dies ſingulos dum ſe ſcoparum tunſionibus afficit, ut minus tria Pſalteria meditando perſolvit. Centum autem annorum pœnitentia (ſicut ipſo auctore didicimus) ſic expletur. Porro cum tria ſcoparum millia, unum pœnitentiæ annum apud nos regulariter expleant; decem autem Pſalmorum modulatio (ut ſæpe probatum eſt) mille ſcopas admittat, dum centum quinquaginta Pſalmis conſtare Pſalterium non ambigitur, quinque annorum pœnitentia in unius Pſalterii diſciplina, recte ſupputantibus invenitur. Sed ſive quinque, vicies ducas; ſive viginti, quinquies; centum faciunt. Conſequitur ergo, ut qui viginti Pſalteria cum diſciplina decantat; centum annorum pœnitentiam ſe peregiſſe confidat*: Et paulo inferius: *Quadam die poſt veſperam cellulam meam ingreſſus: Magiſter, inquit (hoc enim indigno vocabulo me ex humilitate compellat) hodie feci quod hactenus me feciſſe non memini, octo nempe Pſalteria inter diem & noctem modulatus explevi. Videbatur autem tunc totus vultus ejus ita ſcopis attritus*

ac

ac ſulcantibus quibuſdam vibicibus livefactus, tamquam ſi pila fuerit (ptiſanarum videlicet more) contuſus. Pſalmodia ſane illi idcirco tam facile provenit, quia non tam verba (ut ipſe aſſerit) lingua perſtrepente revolvit, quam ſenſum mentis vivacitate percurrit. Idem quoque B. Petrus Damiani de ſuis Eremitis Fontis Avellani hæc ſcribit: *De Pſalmodia vero hac conſuetudo eſt, ut cum duo ſimul commorantur in cella, duo perſolvant in die Pſalteria; unum pro vivis, alterum pro defunctis. Et illud quidem quod eſt vivorum, cum illis dicitur additamentis, quæ B. Romualdus apponit: quæ etiam nos non gravemur inſerere; ne nos, conqueratur forte novitius, quæ ſibi magnopere noſcenda ſunt, præteriſſe. Decurſis plane quinque Pſalmis, protinus ſubinſertur: Gloria tibi Trinitas æqualis, una Deitas, & ante omne ſæculum, & nunc, & in perpetuum. Orate pro nobis omnes Sancti Dei, ut digni efficiamur promiſſionibus Domini Dei noſtri Jeſu Chriſti. Pater noſter. His expletis mox ſubditur: Adjutorium noſtrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram. Et evolutis aliis quinque Pſalmis, tunc dicitur: Te Deum Patrem ingenitum, te Filium Unigenitum, te Spiritum Sanctum Paraclitum, ſanctam & individuam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atque benedicimus, tibi gloria in ſæcula. Amen. Domine Deus in adjutorium meum intende. Domine ad adjuvandum me feſtina. Confundantur & revereantur inimici mei, qui quærunt animam meam. Adjutor meus & liberator meus eſto. Domine ne tardaveris. Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto. Quo finito rurſus dicitur: Adjutorium noſtrum in nomine Domini. Hæc igitur per quinquenos Pſalmos alternatim ſemper adduntur, donec Pſalterium cum tribus Dominicalibus, nec non & tertius hebdomadæ Canticis expleatur. His etiam non neglectis, quæ in fine Pſalterii videntur adjecta, videlicet, Te Deum laudamus. Nunc dimittis Domine ſervum tuum. Duobus Symbolis. Gloria in Excelſis Deo. Pater noſter, cum Fide Catholica. Poſtremo Litaniæ cum orationibus. Hæc omnia conſueto fine concludunt. Pſalterium vero pro defunctis cum novem lectionibus dicitur; tribus nimirum per quinquagenos Pſalmos. Qui autem ſolus moratur frater, Pſalterium quidem vivorum totum per ſingulos dies adimplet; defunctorum autem ſive medium, ſive totum, juxta quod virium poſſibilitas adminiſtrat. Horarum autem Pſalmodia Canonica, omnino ſicut fit in Monaſterio; ita hic per ordinem nihilominus tota perſolvitur.*

Sæculo XII. S. Stephanus (qui poſtea Monachus & Abbas fuit Ciſtercienſis) adhuc juvenis integrum Pſalterium ſingulis diebus devote decantabat, nec ullis occupationibus, diſtractionibus, nulliſque negociis potuit impediri. Romamque proficiſcens ſacra Limina viſitaturus, inter ipſa viarum incommoda, naturæ obſequia, charitatiſque opera, decantando Pſalteria (Clerico ſibi ſocio alternis reſpondente) locum & tempus inve-

inveniebat. S. item Aybertus Presbyter Ordinis S. Benedicti, Pſalterium ante Matutinas ſemper pſallere conſuevit.

Sæculo XIV. B. Mauritius Hungarus Ordinis Prædicatorum, quotidie integrum Pſalterium, VII. Pſalmos cum Litaniis, XV. Pſalmos Graduales cum aliis privatis orationibus perſolvebat: quæ omnia ſi non die, vel de nocte vigilans complebat.

Sæculo XV. S. Antoninus ex Ordine Prædicatorum Archiepiſcopus Florentinus, ter in qualibet hebdomada, itemque in ſolemnibus Feſtis integrum Pſalterium dicere conſueverat, omneſque penitus Pſalmos memoriter recitabat. B. Coleta reformatrix Ordinis S. Claræ, ſignanter inter orationes vocales & mentales, ſingularem gerebat devotionem ad Pſalterium, & ad VII. Pſalmos Pœnitentiales cum Litaniis, & numquam a juventute, occupationibus quibuſcumque non obſtantibus, omiſit illa dicere. Cum vero pervenerat ad finem Pſalterii, genuflectens humiliter & reverenter coram Deo, præſentabat illud munus exiguum; quatenus illud gratum acceptumque reciperet.

Plura fortaſſe diximus, quam quæ contractioris Præfationis ratio exigebat; verum non inutilia tempori quo vivimus: frigeſcente namque charitate, ea inſtant periculoſa tempora, quibus homines prurientes auribus, ad nova quæque declinabunt; pietatis quidem ſpeciem (ut dicit Apoſtolus) habentes, virtutem autem ejus abnegantes. Utinam & nos juxta antiquæ probitatis exempla, in exterioribus ſaltem operibus Pſalmos frequentemus, vel priſcos Palæſtinæ agricolas imitantes, de quibus B. Hieronymus ſcribit: *Arator ſtivam tenens, Alleluja decantat: ſudans meſſor, Pſalmis ſe avocat: & curva attendens vites falce vinitor, aliquod Davidicum canit. Hæc ſunt in hac Provincia carmina, hæ, ut vulgo dicitur, amatoriæ cantiones.* Cæterum, integrum quotidie Pſalterium, Majorum noſtrorum quamplurimos jugi meditatione (ut B. Hieronymi verbis utar) decantaſſe (nam & privatim etiam in uſu fuiſſe vocis modulationem in Pſalmis, innumera Sanctorum documenta demonſtrant) de prioribus quidem Sæculis B. Benedictus in ſua Regula; de poſterioribus vero Prudentius quidam Epiſcopus luculente teſtantur: cujus poſtremi in [1] Prologo ad ſuum opuſculum m. s. in Bibliotheca Vaticana, inſcriptum: *Flores Pſalmorum*, hæc ſunt verba: *Et licet ſint plures imitantes SS. Patrum exempla (quod experimento didicimus) qui omni videlicet die in divinis laudibus totum complent Pſalterium &c.*

Tanto ergo Patrum erga Pſalterium ſtudio incitati, aliquid de noſtro

(1) *Modo edito una cum ipſo Opuſculo ex Cod. MS. Vat. 84. cura Joſephi Blanchini Operum Thomaſii tom. 1. Parte II. pag. 464. & ſequentibus.*

ſtro labore contulimus; quo nova pararetur Pſalmorum editio, ad veterum Codicum exemplaria apte diſpoſita; qua nimirum & legentium tum apertiori intelligentiæ, tum ferventioribus affectibus (quantum libelli geſtatorii brevitas patitur) conſuleretur. Quod operis in tres potiſſimum partes digeſſimus, ut Prima Præfationes non minus ad eruditionem, quam ad lectorum inſtructionem; Secunda Pſalterium ipſum; Tertia tandem Cantica Conſuetudinaria (ut Veteres nuncupabant) aliaque hujuſmodi inſtituto congrua contineret. De quibus ſingillatim hic paucis admonebimus lectorem.

PArs prima, ætatum ordine ſervato, Euſebii (qui a beato Pamphilo Martyre cognomentum ſortitus eſt) Epiſcopi Cæſarienſis Hypotheſes de Pſalterio primum exhibet, quæ in vetuſtiſſimo Bibliorum Codice Alexandrino græce repertæ, relatæque in Bibliis polyglottis tom VI. latina interpretatione vel a nobis confecta vel recenſita prodeunt, Qua in explicatione, quantum fieri potuit, ſecuti ſumus antiquam latinam verſionem, quam nacti ſumus in Codice m.s. Vaticano, & in m.ss. Bibliis Eccleſiæ S. Mariæ ad Martyres, in quibus vel ſub S. Hieronymi, vel etiam nullo inſcripta nomine, aliquot earumdem Hypotheſeon & Argumentorum fragmenta deliteſcunt. Acceſſit veluti neceſſaria Appendix, ejuſdem Euſebii fragmentum aliud ex ejuſdem interpretatione in Pſalmum XXV. a Catena græca L. Pſalmorum, latine edita a Daniele Barbaro electo Patriarcha Aquilejenſi, & ab Antonii Agellii Epiſcopi Acernenſis Commentariis in Pſalmos excerptum; quo nimirum fragmento perſpicue oſtenditur quæ mens Euſebii fuerit, cum plures Pſalmos, Obſecrationis, aut Orationis, vel Poſtulationis ſeu Interpellationis ſive Expoſtulationis, aut Gratiarum actionis diſcrimine, juxta B. Pauli Epiſtolam ad Timotheum prænotat. Quibus de diſcriminibus ſic ſcribit Theodoretus Epiſcopus Cyri: *Obſecratio quidem eſt ſupplicatio, ut a malis aliquibus & moleſtiis liberemur. Oratio autem eſt bonorum petitio. Interpellatio autem eſt accuſatio eorum, qui nos injuria afficiunt: eſt autem nobis colluctatio non adverſus carnem & ſanguinem, ſed adverſus Principatus, adverſus Poteſtates, adverſus Principes hujus ſæculi, adverſus Spiritalia nequitiæ in cæleſtibus: adverſus eos juſtum Judicem interpellamus, & juſtum auxilium petimus. Gratiarum autem actio Deo offertur pro bonis, quæ nobis prius obtigerunt.* Hæc Theodoretus.

II. Loco ponitur celebre apud veteres omnes Opuſculum B. Athanaſii Epiſcopi Alexandrini de libro Pſalmorum, quod B. Hieronymus appellaſſe videtur in Catalogo Scriptorum Eccleſiaſticorum: *De Pſalmorum Titulis*. Quo de ſcribit Caſſiodorus lib. de Inſtitutione divinarum literarum

Cap. IV.

cap. IV. *Legendus eſt etiam libellus Athanaſii Alexandrinæ Civitatis Epiſcopi; quem Marcellino poſt ægritudinem in locum refectionis dulciſſimæ deſtinavit; qui inſcribitur: De libro Pſalmorum; ubi diverſa commonens, virtutem Operis ipſius minutiſſima diſcuſſione patefecit; diverſos hominum caſus cum ſuis remediis ſuaviter introducens*. In Synodo item Nicæna ſecunda fit mentio hujus Opuſculi in fine Actionis ſextæ his verbis: *Qui vero ab immortalitate nomen habet Athanaſius, clariſſime nobis in Epiſtola ad Marcellinum (quam præpoſuit libro interpretationum Pſalmorum) diſſerit, dicens: Librum Pſalmorum aliquis aſſumens, prophetias de Salvatore continuo, ut in aliis Scripturis, admiratus & adorans, enarrat*. Hujus opuſculi editionem latinam repertam in libro m. s. licet non admodum vetuſto, Bibliothecæ Vallicellanæ proferimus, ad Græcum tamen exemplar utcumque recenſitam & emendatam.

III. In ordine ſequitur S. Baſilii Archiepiſcopi Cæſarienſis Prologus in librum Pſalmorum, qui græce in Homilia in I. Pſalmum extat inter ejus Opera edita. Porro verſionem latinam antiquam & elegantiorem damus, quæ alias ſine Auctoris nomine, ante S. Auguſtini excuſa in Pſalmos commentaria circumfertur. Cui Prologo capitulum aliud ſubnectitur ex Regula ejuſdem S. Doctoris, noſtro inſtituto valde congruum.

IV. S. Johannis Chryſoſtomi Archiepiſc. Conſtantinopolitani dicta de Pſalterio, ſelecta ex ejus Operibus jam editis.

V. Epiſtola B. Hieronymi Presbyteri ad Paulam & Euſtochium eſt appoſita, quæ de ejuſdem emendatione Pſalterii, deque Obelorum & Aſteriſcorum additione lectorem ſatis inſtruit. Hac tantum hujus beatiſſimi viri Epiſtola contenti fuimus; nam alias quæ in m. ss. Codicibus Pſalterio præmittuntur, inter ejus Opera facile quiſque reperiet. Sunt autem Epiſtola ad Suniam & Fretelam, quæ incipit: *Vere in vobis Apoſtolicus & Propheticus ſermo &c.* Item ejuſdem ad Sophronium, quæ incipit: *Scio quoſdam putare Pſalterium &c.* Item ad Paulam & Euſtochium, quæ incipit: *Nudius tertius cum* CXVIII. *Pſalmum &c.*

VI. Loco dicta aliquot S. Auguſtini Epiſcopi Hipponenſis promuntur, quæ ad ſpiritalem Pſalmorum intellectum aſſequendum maxime conducunt.

VII. Nicetæ Epiſcopi de Bono Pſalmorum fragmentum, quod in vetuſtiſſimis quidem exemplaribus, ſive S. Hieronymo vel B. Auguſtino, ſive S. Theodoſiæ Martyri adſcriptum; hic ſuo Auctori vendicatum ex Spicilegio veterum Scriptorum edito a L. Ducherio, exhibetur. Integrum Opuſculum manuſcriptum in Codice Vaticano num. 5729. reperitur, edito multo locupletius; quod hic totum edere libelli anguſtia non permiſit.

VIII. SS.Gre-

VIII. SS. Gregorii Papæ, Marcelli Abb. & S. Bernardi Abb. dicta de Pſalterio, ex eorumdem libris editis.

IX. Adducitur Prologus ſive Origo Prophetiæ David Regis Jeruſalem in libro Pſalmorum CL. prout in manuſcriptis exemplaribus, & in Pſalterio ſcripto ſub Carolo Magno apud Lambeccium tom. II. Bibliothecæ Cæſareæ, & apud Bedam extat.

X. Florentii Georgii & Gregorii explicatio de Titulis Pſalmorum ex m. ss. Vaticanis nunc (quantum quidem ſcimus) primum prodit. Quinam vero hi fuerint, non eſt hoc loco divinandum.

XI. & XII. Conſequitur Interpretatio Nominum Hebræorum, quæ habentur in Pſalterio, & interpretatio artis cantilenæ, vel ſpecierum ſingularium, vel nominum, quæ commemorantur in Pſalmis: quæ omnia tomo VII. Bedæ Presbyteri extant, a S. Hieronymo potiſſimum & Caſſiodoro decerpta. Porro quantum commodi hinc hauriant fideles teſtatur B. Auguſtinus, qui vel hujuſmodi adjumentis quemque proficere poſſe in Scripturis ſanctis arbitratur libr. II. de Doctrina Chriſtiana cap. XXXIX.

XIII. Collectio argumentorum in Pſalmos, quæ hinc illincque præſertim ex m. ss. Codicibus excerpta, ne antiquitatis fragmenta perirent, collegimus. Cæterum cum in his animadverterit lector, *Lege ad Evangelium Matthæi, ad Geneſim, ad Eſaiam &c.* meminerit oportet priſcæ conſuetudinis, qua inter Miſſarum ſolemnia poſt lectiones veteris vel novi Teſtamenti, ante lectionem vero Evangelii, integer Pſalmus a toto Eccleſiæ cœtu reſpondebatur; propterea nuncupatus ab antiquis Pſalmus Reſponſorius. Qui ſane mos per totum Occidentem ad VI. uſque Sæculum perduravit: quem & in Romana item Eccleſia fuiſſe conſtat ex ſerm. I. S. Leonis Papæ. Reſpondebatur autem Pſalmus (ut loquitur S. Ambroſius) hoc ritu. Lector ſtans in Ambonis gradu, Pſalmi titulo præmiſſo, mox Pſalmum ipſum præcinebat, quem per ſingulos quoſque verſus totus Eccleſiæ Cœtus reſpondebat, hoc eſt, repetebat: repetebat autem integros ipſos verſus, haud poſtremas tantummodo Verſuum clauſulas: ſic totus ipſe Pſalmus, Lectore præcinente, ad finem uſque perducebatur. Hujuſmodi Pſalmorum Reſponſoria, ſive reſponſiones non modo publice in Eccleſia, ſed etiam privatim domi uſurpari ſolita oſtendit S. Auguſtinus lib. IX. Confeſſ. cap. XII. Qui nam autem Pſalmi ad Miſſam ſpecialiter reſponderentur, licet id totum Epiſcoporum arbitrio delatum eſſet; tamen qui aptius certis quibuſdam lectionibus magis convenirent Majores noſtros adnotaſſe, ex his argumentis aperte colligimus.

XIV. Tandem concludit hæc omnia Notitia diſtributionis Pſalmorum

Digitized by Google

rum & Canticorum, juxta antiquiorem pſallendi morem Eccleſiæ Romanæ, ex antiquis monumentis excerpta. Codices manuſcripti, quibus uſi ſumus, hi fuere præcipui. Ex Archivo Vaticano, Antiphonarius nocturnus & diurnus [1] ſign. num. 14. & aliis. Ex Bibliotheca Vallicellana Ordo Romanus conſcriptus (ut videtur) ad annum Domini M. Ex Monaſterio S. Galli Ordo Romanus ſcriptus (ut conjicimus) ad finem IX. Sæculi, cujus exemplum illinc benigne fuit nobis communicatum.

DE SECUNDA PARTE.

PRæfationes excipit Pſalterium ipſum ex duplici Editione, quam Romanam, & Gallicam appellant. Harum utraque eſt juxta LXX. Interpretes; utraque a S. Hieronymo correcta: prior quidem Romæ S. Damaſi Papæ juſſu; altera vero Bethleem, Paula Matrona, ac Euſtochio virgine ejus filia inſtantibus; utraque tandem in Eccleſiis frequentata. Et Romana quidem Editio ad illam veterem latinam interpretationem pertinere, non levi conjectura creditur; quam B. Auguſtinus lib. II. de Doctrina Chriſtiana cap. XV. Italam appellavit. Hanc B. Hieronymus ſe emendaſſe teſtatur in Præfatione ſecundæ correctionis in Pſalterium, quam Paulæ & Euſtochio deſtinavit, & lib. II. Apologiæ in Ruffinum, ubi inquit: *Pſalterium quoque, quod certe emendatiſſimum juxta Septuaginta Interpretes noſtro labore, dudum Roma ſuſcepit &c.* Eam uſurpavit jam tum Roma, Italia, Gallia, Hiſpania, totuſque Occidens, uti in Patrum Conciliorumque veteribus monumentis animadvertere licet. Primi, qui ab hac vetere Editione diſceſſere, fuerunt Galli, qui alteram B. Hieronymi Editionem obelis & aſteriſcis additionibuſque ex Theodotione deſumptis condiſtinctam, priori prætulerunt poſt S. Gregorium Turonenſem Epiſcopum, qui illam (ut ſcribit Vvalfridus Strabo de rebus Eccleſiaſticis c. XXV.) a partibus Romanis mutuatam, in Galliarum dicitur Eccleſias tranſtuliſſe, unde & Gallica dici cœpit. Ex Galliis mox in Germaniam facile commigravit, ipſomet Vvalfrido ſcribente: *Galli & Germanorum aliqui ſecundam emendationem, quam Hieronymus Pater de* LXX. *Editione compoſuit, Pſalterium cantant*. Hiſpania ad S. uſque Gregorium VII. Romana Editione indubitanter uſa creditur: nam ad id uſque temporis proprium Ritum conſtanter tenuit, quem Mozarabicum dicunt, in quo Pſalmi ex Romana Editione continentur: quin etiam nunc ubi Ritus ille adhuc in Hiſpania viget, juxta eamdem Editionem pſalli-

(1) *Intellige juxta veterem Archivi illius recenſionem: in præſenti unicum exſtat in eodem Archivo Antiphonarium ſignatum B. 87.*

Digitized by Google

pſallitur. Quæ poſt x. Chriſti Sæculum & in Italia ipſa ſenſim commutari cœpit: nam cum S. Franciſcus ſuis Fratribus præceperit ſecundum Ritum Eccleſiæ Romanæ divina peragere, excepto Pſalterio; hinc diſcimus, per id tempus in Umbria Romanam Editionem obſoluiſſe. Res inde eo deducta eſt, ut ſub Sixto IV. Roma tantum ejuſque Diſtrictus (continentia ſcilicet Urbis quaquaverſum ad XL. lapidem protenſa) Romanam Editionem retinuerint: extat enim in Archivo Canonicorum Baſilicæ Liberianæ S. Mariæ ad Præſepe Pſalterium Romanæ Editionis, hac inſcriptione prænotatum: *Ad honorem Omnipotentis Dei, & glorioſiſſimæ Virginis Mariæ Matris ejus, Incipit Pſalterium ad uſum venerabilium Dominorum Canonicorum Venerabilis Baſilicæ & Eccleſiæ S. Mariæ Majoris de Urbe, ſecundum conſuetudinem Clericorum Romanæ Urbis ejuſque Diſtrictus &c. Quodque Pſalterium ſcriptum, & illuminatum fuit ſumptibus & expenſis nobiliſſimæ Dominæ, Donnæ Caredonnæ de Anibalis de Urbe, tempore Archipresbyteratus Reverendiſſimi Domini, Domini Guillelmi de Eſtoutevilla Epiſcopi Hoſtienſis, Cardinalis Rothomagenſis, ac Sanctiſſimi Domini noſtri Sixti Papæ Quarti Camerarii digniſſimi, ſub anno Domini milleſimo quadringenteſimo octuageſimo, tempore Sanctiſſimi Domini, Domini Sixti Papæ Quarti, Anno vero ejus nono &c.* Tandem ex decreto ſacroſancti Concilii Tridentini, Romano Breviario ad communem fere omnium Eccleſiarum uſum reſtituto, Editio Gallica Pſalmorum, quæ jam pene communis erat, una cum novo Breviario in Urbis Eccleſias primum eſt illata. Clerici tamen Vaticanæ Baſilicæ S. Petri hujus Romani Pſalterii uſum a Majoribus traditum, tum ob antiquitatis auctoritatem, tum quia ex eo præclara teſtimonia ad Fidei Catholicæ confirmationem deſumi poſſunt, quæ ſupervacaneum eſt congerere; ſummo ſtudio, & omni conatu (beato Pio V. Pontif. Max. conſentiente & approbante) integrum ac inviolatum retinuerunt, & uſque inpræſentiarum religioſe ſervant. Quamvis autem hæc Editio Romana in Breviario Romano non extet in ipſo Pſalmorum, Canticorumque contextu; adhuc tamen in eo cuſtoditur, ut etiam in Miſſali Romano, in Antiphonis & Reſponſoriis, ex ea antiquitus conflatis. Hæc dicta ſufficiant pio Lectori de duplici Editione Romana atque Gallica. Cæterum Textus Pſalmorum Romanæ Editionis prodit juxta Pſalterium Romæ anno MDCLXIII. excuſum, cum vetuſtiſſimis (ut ibi dicitur) Exemplaribus manuſcriptis ſumma cura collatum; & primariæ, antiquæ, veræ, ac genuinæ lectioni reſtitutum. Horum Pſalmorum vero Tituli ex m. ss. Codicibus & Caſſiodoro, quantum quidem licuit, ſed non quantum oporbat, ac optabamus (cum id rei plures oculatioreſque viros, ac ipſos manuſcriptos Codices ad manus haberi exigeret) ſunt excerpti. Quam

ampliorem diligentiam deſiderari in obelorum, aſteriſcorum, ac Diapſalmatum additione, verſuumque diſtinctione in utraque Editione, ingenue fatemur. Specimen certe dedimus, ut quod in votis erat, aperta ſimul via, cura laboreque abſolutiore alii accuratius præſtarent. At Textus Editionis Gallicæ adamuſſim ad Bibliorum Xyſti V. & Clementis VIII. emendationem profertur. Verſus, ſtellula ad ſummam literam appoſita, condiſtinctos lector deprehendet; commodior enim diſtinctionis notula non occurrebat, quæ in m. ss. Codicibus, puncto, & lineola dextrorſum prominente, ut plurimum conſpicitur. Porro Nomina Dei, vel Domini ubicumque majuſculis characteribus ſunt expreſſa, indicant, iiſdem locis ineffabile Tetragrammaton Dei Nomen in Hebræis voluminibus correſpondere, ſicut & Salutaris, ſive Salvatoris, aut Chriſti Nomen majuſculis item literis excuſum; illud quidem Jeſua, hoc vero Meſiah in Hebræo haberi non exiguo myſterio inſinuat.

Pſalmis ſingulis ſingula ſunt præpoſita Argumenta, prout in pleriſque m. ss. Codicibus, ex Caſſiodori potiſſimum latioribus dictis haud indocte arctata, exhibentur. Orationes item Pſalmis quibuſque juxta vetera Exemplaria ſubjunximus. Harum ſolemnis fuit uſus apud antiquos. De precibus namque ad unumquemque Pſalmum deferendis meminit S. Athanaſius Epiſcopus Alexandrinus in Regula de virginitate ſervanda ad Virginem, cum ſcribit: *Tot Pſalmos dices, quot poteris; & ad quemlibet Pſalmum Preces & genuum inflexio cum lacrymis addatur, pronunciando Domino peccata tua, orandoque ut tibi remittantur: & poſt tres Pſalmos abſolutos, dices: Alleluja*. Caſſianus vero hunc pleniſſime ritum explicat lib. 1I. de Inſtitutis Renunciantium lib. 1I. cap. v. *Quotidianos* (inquit) *Orationum ritus volentibus celebrare, unus in medium Pſalmos Domino cantaturus exurgit. Cumque ſedentibus cunctis* (*ut eſt moris nunc uſque in Ægypti partibus*) *& in Pſallentis verba, omni cordis intentione defixis, undecim Pſalmos, Orationum interjectione diſtinctos, contiguis verſibus, parili pronunciatione cantaſſet; duodecimum, ſub Alleluja reſponſione, conſummans; ab univerſorum oculis repente ſubtractus, quæſtioni pariter & cæremoniis finem impoſuit*. Item cap. VII. *Has igitur prædictas Orationes hoc modo incipiunt atque conſummant, ut finito Pſalmo non ſtatim ad incurvationem genuum corruant, quemadmodum facimus in hac regione nonnulli, qui nedum bene finito Pſalmo in orationem procumbere feſtinamus,* [1] *ad celeritatem Miſſæ quantocitius properantes. Apud illos ergo non ita eſt, ſed antequam flectant genua pauliſper orant, & ſtantes, in ſupplicatione majorem temporis partem expendunt. Itaque poſt hæc, puncto breviſſimo*

(1) Ad celeritatem *& quidem recte, non vero* ad celebritatem *ut quidam minus bene legendum duxerunt. Vide Alardi Gazæi Commentarium in hunc locum, Caſſiani Operum pag. 27. editionis Atrebatenſis elaboratæ pro anno milleſimo ſexcenteſimo viceſimo octavo.*

viſſimo procidentes humi, velut adorantes tantum Divinam clementiam, ſumma velocitate conſurgunt, ac rurſus erecti, expanſis manibus, eodem modo, quo prius ſtantes oraverant, ſuis precibus intentius immorantur. Cum autem is qui orationem collecturus eſt, e terra ſurrexit, omnes pariter eriguntur, ita ut nullus, nec antequam inclinetur ille, genuflectere; nec cum e terra ſurrexerit, remorari præſumat, ne non tam ſecutus fuiſſe illius concluſionem qui precem colligit, quam ſuam celebraſſe credatur.

Porro hujuſmodi Orationes poſt quemlibet Pſalmum Occidentales olim uſurpaſſe, Caſſianus ipſe, cæteræque priorum Patrum Regulæ ſatis oſtendunt. Harum autem Orationum, quas hic edimus, Auctorem ſi quis quærat, illud ſane reſpondere oportebit, antiquum quidem illum eſſe, at nobis ignotum. Nametſi S. Leander Epiſcopus Hiſpalenſis, in toto Pſalterio duplici Oratione editiones conſcripſerit, teſte Iſidoro de Viris Illuſtribus; ac Tonantius Palentinus Epiſcopus Orationum libellum de omnium proprietate Pſalmorum confecerit, ut ſcribit Ildephonſus de Viris item Illuſtribus; eorum tamen Orationes ex Pſalmis eas omnino cenſemus, quas in Breviario totius olim Hiſpaniæ, quod Mozarabicum vocant, ad hanc uſque diem legimus, in quo ex eodem Pſalmo plures Orationes habentur; longe tamen ab his noſtris quo ad omnia diverſæ. Neque harum Parentem autumamus S. Vvolbonem Epiſcopum Leodienſem, de quo in ipſius actis dicitur, quod Pſalterium propria manu ſcripſerit, unicuique Pſalmo compoſitam ex eodem, & a ſe dictatam ſubjiciens Orationem: nam præterquam quod forte antiquiora ſunt eidem Sancto exemplaria manuſcripta, quæ nacti ſumus, certe Gallicam Pſalterii Editionem, quæ per id tempus apud Belgas in uſu erat, ipſum ſecutum; ſecus ac noſtrarum Auctor fecerit, Romanam ſectatus Editionem, quiſque prudens exiſtimabit.

DE TERTIA PARTE.

PSalterium ſequuntur Cantica, Orationibus quidem e vetuſtis Codicicibus, Argumentis vero ex antiquis Auctoribus, maxime vero ex S. Hieronymo confectis, illuſtrata. Et primo ſane loco celeberrimum trium Puerorum Canticum ponitur, quod Benedictiones noſtri appellavere Majores. Hujus editionem veterem damus ex vetuſtiſſimo Pſalterii Codice quadratis literis ſupra nongentos annos (ut arbitramur) ſcripto, [1] in Bibliotheca Reginæ Sueciæ ſervato. Conſequuntur mox Cantica Conſuetudinaria, ſicut per hebdomadam pſallit Eccleſia Romana, duplici item

(1) *Nunc temporis in Vaticana Alexandrina ſign. num. 11.*

item (ut in Pſalterio factum eſt) Romana nimirum, ac Vulgata editione diſpoſita. Tertiam Editionem item antiquam in Cantico Ezechiæ & Annæ, vetuſtiſſimus ille Codex Reginæ Sueciæ ſupralaudatus ſuppeditavit.

Conſuetudinariis Canticis expletis alia ponuntur, in quibus vetus editio Cantici Eſaiæ de Vinea, ex Antiphonario Romano m. ss. in Vigiliis Paſchæ, & Breviario Mozarabico eſt accepta. Canticum: *Ecce Civitas*, habetur in eodem Breviario Mozarabico. Canticum: *De nocte*, ex præfato Reginæ Sueciæ Codice, m.ss. Vaticanis, & Breviario Mozarabico. Cantica: *Illuminare*, &, *Gaudio lætabuntur*, ex editione, quæ in Commentariis S. Hieronymi in Eſaiam proſtat; nam in Codice Reginæ Sueciæ ex editione tantum Vulgata ſcripta reperiuntur. Canticum: *Lætare Jeruſalem*, ex Breviario Monaſtico m. s. Bibliothecæ Vaticanæ num. 85. deſumpſimus. Canticum Hieremiæ: *Memento Domine*, extat in eodem Codice Reginæ Sueciæ, & Breviario Mozarabico. Canticum Jonæ: *Clamavi ad Dominum*, ex m.ss. Bibliothecæ Vaticanæ. Canticum Azariæ: *Benedictus Domine*, & Judith juxta veterem editionem, & aliud: *Domine qui habitas*, ex ſupradicto Codice Reginæ Sueciæ, quorum poſtremum extat etiam in Breviario Mozarabico. Hymnus trium Puerorum ex m. s. Antiphonario S.Gregorii Bibliothecæ Angelicæ apud S. Auguſtinum hic in Urbe deſcriptus eſt. Symbolum Nicænum, & alterum Conſtantinopolitanum referuntur ex Concilio Romano ſub S. Martino Papa, Secretario IV.

Hæc ſunt, de quibus vel generatim de tota hac Pſalmorum Canticorumque ſyntaxi præmonitum Lectorem volumus: nam de minimis quibuſque rationem reddere, ingens volumen expoſceret. Reſtat ut Lector agnoſcat, priſcas nos eſſe ſecutos [1] Poſituras, ut antiqui Grammatici dicunt, ſive diſtinctiones, ut plena nimirum ſententia per punctum ad ſummam literam ſive ad caput literæ; ſemiplena per punctum ad imam literam; ſuſpenſa vero per punctum ad mediam literam appoſitum diſtingueretur: eam nobis rationem propoſuimus, etſi forte id haud recte fuerimus exequuti. Tandem ubicumque litera R. vel V. deprehenderit Lector, ſciat id Romanam vel Veterem Editionem denotare, ut etiam ad oram Pſalmorum appoſitas literas D. deſignare diem Dominicam, F. Feriam, & addito numero Feriam II. III. &c. S. Sabbatum, Q. Quotidie, quibus ſcilicet diebus juxta Romanum Ritum ii Pſalmi dicuntur: aliæ vero literæ N. Nocturnum, ſive primum, ſecundum, vel tertium, M. Matutinos, quos Laudes

(1) *Eas poſituras quum plerumque parum feliciter executioni demandatas deprehendiſſemus typographorum incuria, quibus moleſtæ, utpote deſuetæ, evadunt; ad eam redigendas curavimus, qua punctum quod modo dicunt, ad literæ ſuperiorem partem apponitur; quod duo puncta, unico puncto ad mediam literam ſignantur: quod vero noſtris grammaticis virgula dicitur, notatur puncto ad inferiorem literæ limbum. Videſis librum inſcriptum.* Nouvelle Methode pour apprendre la langue latine *pag. 666. in edit. Pariſ. 1681.*

Digitized by Google

des hodie vocamus, H I. III. VI. IX. Horam primam, tertiam, ſextam, & nonam, V. Veſperum, C. vero Completorium indicant.

DE HYMNARIO SIVE LIBRO HYMNORUM

CUM hoc in Opuſculo Pſalmi & Cantica fuerint exhibita, æquum erat & Hymnos non deeſſe. Apoſtolus enim docuit, Pſalmis, Hymnis, & Canticis ſpiritualibus nos exerceri. Itaque Hymnarium in tres partes diviſum edimus. Harum prima eos hymnos continet, qui Per Anni Circulum ab antiquis, a Modernis vero De Tempore appellantur. Secunda de Natalitiis Sanctorum. Tertia de Quotidianis, ac de diverſis cauſis. Confectum eſt totum hoc Hymnarium (quo vocabulo dicebatur apud antiquos liber Hymnorum, ex Gennadio in Catalogo Virorum Illuſtrium cap. XLVII.) confectum eſt, inquam, tum ex vetuſtiſſimis Codicibus m. ss. Bibliothecæ Vaticanæ & Vallicellanæ, aliiſque; tum ex Hymnis excuſis variis in locis, & præſertim ex Breviario Mozarabico, cæteriſque Breviariis antiquioribus. Quibus ex Codicibus magno adjumento fuit Magnus ille Codex Pſalterii Reginæ Suecíæ, quo de ſæpe meminimus, in quo pauciores quidem habentur hymni, ſed vetuſtiores; & ii ferme, de quibus extat mentio in priſcis Eccleſiæ monumentis. Quos inter cum genuinos hymnos S. Ambroſii comperiſſemus, reliquos in eo contentos eidem ſancto Doctori adſcribere non dubitavimus. Solos namque Ambroſianos hymnos in eo exhiberi, haud levibus de cauſis pro indubio ſumpſimus. Cæterum ut ea qua decebat fide ageremus, Hymnos ipſos ſæpius mendis reſperſos, ſublatis tantummodo manifeſtioribus erratis, reliquis vero retentis, integros prout in Codicibus reperiuntur, in lucem protulimus. Porro hiſce de hymnis veterum aliquot hic promere teſtimonia non gravamur. Hymni S. Ambroſii, *Deus Creator omnium, polique rector veſtiens*, meminit S. Auguſtinus libro IX. Confeſſionum cap. XII. Ejuſdem S. Ambroſii Hymni, *Æterne rerum Conditor, noctem diemque qui regis*, idem S. Auguſtinus lib. I. Retractationum cap. XXI. Hymni item S. Ambroſii, *Jam ſurgit hora tertia, qua Chriſtus aſcendit Crucem*, idem S. Auguſtinus lib. de natura & gratia cap. LXIII. Hymni, *Bis ternas horas explicans, diei ſol ingreditur*, Caſſiodorus in Pſalmum CXVIII. verſ. CLXIV. & in Pſal. CI. ubi hunc hymnum roſeum appellat. Hymni Natalis Domini, *Intende qui regis Iſrael, ſuper Cherubim qui ſedes*, idem Caſſiodorus in Pſal. VIII. in fine; quem S. Ambroſio tribuit.

In Regula S. Cæſarii Arelatenſis Epiſcopi ad Virgines in Actis Sanctorum editis a Bollando die XII. Januarii, Hymni ſequentes indicantur.

Jam

Digitized by Google

Jam ſurgit hora tertia. *Jam ſexta ſenſim volvitur*. *Ter hora trina volvitur*. Hymnus Paſchalis, *Hic eſt dies verus Dei*. Hymnus ad horam XII. ſive Completorii, *Chriſte precamur annue*. Item, *Chriſte qui lux es & dies*. Hymni Nocturni, *Rex æterne Domine*. *Magna & mirabilia*. *Mediæ noctis tempus eſt*. *Æterne rerum Conditor*. Et, *Fulgentis Auctor ætheris*. Hymni ſimiliter Veſpertini, *Deus qui certis legibus*. Et, *Deus Creator omnium*.

In Regula ad Virgines S. Aureliani Arelatenſis Epiſcopi cap. XL. fit mentio horum Hymnorum. *Jam ſurgit hora tertia*. *Jam ſexta ſenſim volvitur*. *Ter hora trina volvitur*. *Hic eſt dies verus Dei*. *Rex æterne Domine*. *Magna & mirabilia*. *Splendor Paternæ gloriæ*. *Æterne lucis Conditor*. *Fulgentis auctor ætheris*. *Deus qui certis legibus*. *Deus Creator omnium*. Ildephonſus Epiſcopus Toletanus in ſermone de parturitione & purificatione S. Mariæ, ex hymno, quem S. Ambroſio adſcribit, citat hos verſiculos. *Fit porta Chriſti pervia &c.* Quem hymnum integrum ex Breviario S. Iſidori, quod Mozarabicum appellant, hic damus; cujus initium eſt: *A ſolis ortus cardine &c.* *Gaudete quidquid gentium*. Beda lib. de metris meminit hymni Sedulii, *Cantemus ſocii Domino*; & hymni S. Ambroſii, *Squalent arva ſoli pulvere multo*. Item alterius ejuſdem S. Ambroſii, *Obduxere polum nubila cæli*. Hymni Seduli, *A ſolis ortus cardine.* Hymnorum item S. Ambroſii, *Deus creator omnium*. *Jam ſurgit hora tertia*. *Splendor Paternæ gloriæ*. *Æterne rerum Conditor*. *Æterna Chriſti munera*. Item Hymni, quem pulcherrimum appellat, *Hymnum dicat turba fratrum*. Item, *Apparebit repentina dies magna Domini*; & hymni, quem præclarum dicit, *Rex æterne Domine, rerum creator omnium*. Albinus Flaccus ſive Alchuvinus, in Officiis per ferias adſcribit S. Ambroſio hymnum pro infirmis, *Chriſte cæleſtis medicina Patris*: Fortunato hymnum, *Pange lingua glorioſi*, & verſus, *Crux benedicta nitet*: Eugenio Epiſcopo Toletano orationem metricam, *Rex Deus, immenſi quo conſtat machina mundi*.

Monemus benignum Lectorem, in Pſalterio & Hymnario frequentius quam par erat irrepſiſſe dictionibus (1) hypodiaſtolen, dexteram ſcilicet circuli partem, quæ illis ſupponitur ad diſtinctionem aliquam denotandam, etſi alias ejuſmodi hypodiaſtoles uſus frequens, haud parum juvet rudioribus ad ſententiæ intellectum, qui talibus indigent notulis, ne vocibus inepte copulatis, ſenſus perperam confundant. Porro quam rectiſſime adhibetur hypodiaſtole, ſive ad dictiones diſtinguendas, ſenſumque diſcernendum, ne voces ipſæ ſibi male cohæreant, quæ ad alias ſpectant, ſive ad emphaſim indicandam in lectione, aut alicujus dictionis defectum ſignificandum, maxime verbi ſubſtantivi; aut ejus, quod ex priore ſententia ſubintelligitur repetendum. Ad cujus rei planiorem intellectum

(1) *Pro præſenti editione intellige punctum ad imam literæ partem appoſitum.*

Digitized by Google

tellectum duo hic damus exempla; unum ex Pſalmo LXVII. *Pennæ columbæ deargentatæ*: niſi enim poſt vocem illam *columbæ* hypodiaſtole ſupponatur, facile quiſque in mentem inducet, genitivi eſſe caſus illud *deargentatæ*, quod tamen cum ſit nominativi, ad *pennas* indubitanter pertinet: alterum vero ex Pſalmo LXXXVIII. *Tuum*, *brachium cum potentia*: quæ ſententia, eclipſi ſublata ita proferretur: *Tuum eſt brachium cum potentia*: ad quam rem utcumque indicandam ſatis commode hypodiaſtole apponitur.

DE ORATIONALI SIVE LIBRO ORATIONUM ET PRECUM ECCLESIASTICARUM.

POſt Pſalmos, Cantica, & Hymnos exhibitos, par erat, & Eccleſiaſticarum Orationum & Precum libellum (qui a ſacris Scriptoribus Orationale dicitur) non ſejungere: quarum ut antiquiſſimus eſt uſus in Eccleſia; ita & ſumma religione tenendus. Harum ſive nitorem ſpectes dictionis, ſive ſublimium ſententiarum ſolidam pietatem, omnino comperies poſt Divinas Scripturas a Deo ipſo inſpiratas, nihil ipſis eſſe præſtantius; quibus ſcilicet Chriſti Fideles ſuos affectus rite promant, effundantque corda ſua coram Deo, ut Pſalmiſta dicit. Hac de re pluribus non eſt hic agendum: adiri quippe poſſunt ſacrarum rerum tractatores, qui luculenter ea de materia ſcripſerunt. Itaque propius accedentes ad inſtitutum hocce noſtrum, libellum hunc Orationum & Precum in tres ex veteri more diſtinximus partes. Prima Orationes complectitur de Anni Circulo, ducto videlicet anni exordio a Nativitate Domini (hinc enim noſtri Majores annorum revolutiones numerabant) terminoque præfixo, tempore ipſo quod proxime præcedit eamdem Nativitatem, quodque Adventum Domini appellamus. Continet ergo omnia Feſta, potiſſimum quæ vel Dei recolunt beneficia, quibus nos inſtaurare dignatus eſt; aut quæ ad ipſum quovis modo per totum annum immediate pertinent. His congrue ſubtexitur Dedicationis Eccleſiæ celebritas: nam præterquam quod non unus ſit certus dies hujus feſtivitatis apud omnes Eccleſias, illud vel maxime animadvertendum, Templa haud dicari niſi ſoli Deo, quamquam in Sanctorum memoriam id ſæpius fiat. Secunda pars Orationes Sanctorum Natalitiis aptas, menſium ordine ſervato, continet; moxque alias cuivis Sanctorum ſtatui congruas, cæteraſque votivas, quæ frequentius uſurpari ſolent. Tertia pars de Quotidianis Officiis, ac de diverſis cauſis Orationes habet, quibus adjecimus Preces, Benedictiones, Precationeſque piiſſimas huic Opuſculo non alienas. Quas inter extat Breviarium Pſalterii in m. ss. Codi-

cibus repertum, & numquam alias (ni fallimur) editum. Illius Auctorem Codex Altempſianæ Bibliothecæ S. Hieronymum facit. Verum Bedæ potius adſcribendum, ut Sigebertus in Catalogo Virorum Illuſtrium ſatis indicat, ubi cap. LXXXIII. de Einardo inquit: *Hic imitatus Bedam, qui abbreviavit Hebraicum Pſalterium, excerpendo de illo omnes verſus verba Orationis habentes, abbreviavit & ipſe Gallicanum Pſalterium, quo nos Galli utimur, excerpens de illo omnes verſus verba Orationis continentes.* Nec alicui dubitatio ſubrepat quin minus illud Bedæ tribuat, quod Sigebertus tradat ex Hebraico Pſalterio verſus, qui Orationes continent, Bedam collegiſſe; hoc enim parum vero ſimile videtur, ut aliam nimirum hac in privata precatione ſit ſecutus editionem, præter illam in publicis Officiis uſurpatam. Extat præterea Opuſculum aliud ejuſdem Bedæ inter Opera Flacci Alchuvini ſui diſcipuli, in quo quidem ex Hebraico textu ſunt collecti verſiculi Pſalmorum: at hi ſolas Orationes haud exhibent, ſed alia atque alia, ſicut S. Auguſtinus in ſuo Speculo eos verſus ex Pſalterio collegit, quæ ad declaranda Divina mandata conducunt. Verius forte dixiſſet Sigebertus, Bedam ex Romana antiqua Editione hoc Opuſculum compilaſſe, quam tum temporis uſurpatam autumamus in Britannia, ex invectis in eam ritibus Romanis una cum Miniſtris a Romanis Præſulibus eo miſſis. Hac de cauſa quod Beda Britannus ex conſueta ſibi Editione Romana digeſſit, hoc Einardus Gallus in Gallicana Editione eſt imitatus. Hæc autem ſola conjectatione haud aſſerimus; nam ex duobus præcipuis Codicibus m. ss. in quibus extat hoc Breviarium Pſalmorum, alter Bibliothecæ Vaticanæ, alter vero eſt Reginæ Sueciæ. Et prior quidem continet Pſalmos una cum argumentis ab ipſo Beda confectis; in ipſiuſque Codicis initio apparet hoc Pſalterii Breviarium, juxta Romanam Editionem, ut plane dubitari non poſſit, & illud ipſum eſſe quod Beda confecit; quod & nos hic edimus: alter autem Codex Reginæ Sueciæ ex Galliis aſportatus, & illud quidem continet, ſed ex Gallicana Editione, ut merito cenſeri debeat Einardi proprium. Cæterum quiſquis ſit illius Auctor, auream eſſe Collectionem quiſque judicabit, cui ardens ſit orandi ſtudium: qui & ſi tantum temporis non habeat ſine impedimento Dominum obſecrandi, ut integrum Pſalterium percurrat; certe exiguum tempus redimere poterit, quo hoc Precum compendio Deum oret.

Ut autem ad Orationes haſce noſtras revertamur, unde digreſſi ſumus; eas ex variis Codicibus excerpſimus, maxime vero ex libro Sacramentorum S. Gregorii Papæ, alioque Romanæ Eccleſiæ, qui olim Gelaſianus Codex dicebatur. Porro id haud negligendum, multum eſſe

diſ-

diſcriminis in variis editionibus Sacramentarii Gregoriani . Nos uſi ſumus iis Codicibus qui germanam confectionem S. Gregorii exhibent : germanam , inquam , prout Sæculo VIII. (antiquiores enim Codices non habemus) aliquot nimirum licet paucis officiis , a ſubſequentibus Romanis Pontificibus auctam continebant . Germano huic S. Gregorii Sacramentario propius accedit editio Jacobi Pamelii ; at nos m. ss. Codices ſemper prætulimus . Quorum adjumento , non noſtro arbitratu deprehendimus alias editiones tot incrementis cumulatas , ut plane diſcerni nequeat quid S. Gregorius collegerit , quove pacto ſua Officia diſpoſuerit . Hæc erudito Lectori indicaſſe ſufficiat , in cujus gratiam marginalibus oris Orationum literas adnotavimus , ut oſtenderemus unde illæ ſint depromptæ ; ſicque daretur omnibus quod ſuum eſt . Quarum Literarum ſignificationes hoc Indiculo explanamus .

G. Denotat S. Gregorii Sacramentarium præcipue ex m.ss. Codicibus , ut ſupra diximus .

R. Romanæ Eccleſiæ librum Sacramentorum ex antiquiore inſtituto , quem Gelaſianum dicebant ; qui in Urbe excuſus eſt anno MDCLXXX.

E. Edita Sacramentaria a Pamelio , Angelo Rocca , & Hugone Menardo , alioſque ſacros libros jam editos .

L. Liberianæ Baſilicæ , ideſt S. Mariæ Majoris Miſſale m.s. circa XI. Sæculum , ut videtur .

V. Vaticanæ Baſilicæ S. Petri Codices m. ss.

A. Altempſianum Codicem Miſſalem , Sæculo X. vel XI. exaratum ; ſive Antiphonarium Miſſæ ex Bibliotheca Angelica S. Auguſtini in Urbe , ex quo tantummodo binas Generales Preces in fine libri deſcripſimus .

Or. vel O. Ordinem Romanum cum editum , tum m. s. præſertim ex Bibliothecis Vaticana & Vallicellana Congregationis Oratorii , ex cujus Oratorii Bibliotheca uſi ſumus Miſſali m. s. ſatis antiquo , in quo Gregoriana ſimul & Gelaſiana ſunt officia permixta .

S. Scultingii Bibliothecam Eccleſiaſticam , in qua ex vetuſtis Codicibus m. ss. complura extant .

M. S. Manuſcriptos Codices aliunde habitos ſignificat .

Hi ſunt præcipui fontes , unde Orationes & Preces hoc in libello contentas hauſimus . Gregoriani quidem ſicut & Romani Sacramentarii Orationes omnes (niſi quæ proprie ad Miſſam vel ad Sacramentorum confectionem pertinent) afferimus ; ex aliis autem libris delegimus quas aptius congruere arbitrati ſumus . Cæterum quo plenius atque perfectius hoc Opuſculum prodiret , Romanas Stationes & Collectas ex variis Codicibus deſcriptas non prætermiſimus . De quarum uſu & ritu licet multa

Digitized by Google

multi dixerint; longe tamen plura reſtant dicenda, quæ cum plenam lucubrationem requirant, ſatius erit hoc in loco ſilentio præterire, quam paucis verbis minus explicare.

S. EPHREM IN TRACTATU QUOD LUDRICIS EST ABSTINENDUM.

PSalmus dæmonas propellit. Pſalmus telum in nocturnis timoribus. Pſalmus diurnorum requies laborum. Pſalmus infantibus tutela. Pſalmus ſenibus conſolatio: mulieribus ornamentum decentiſſimum. Hic feſta colluſtrat, hic eum, qui ſecundum Deum eſt, dolorem procreat. Pſalmus ſiquidem ex lapideo licet corde lacrymas excitat. Pſalmus Angelorum opus, cæleſtis vita ratio & inſtitutum, ſpiritalis eſt quidam ſuffitus. Hic mentem illuminat, hic in cælum reducit, hic homines Deo familiares colloquio reddit, animam lætificat, otioſas collocutiones removet, riſumque exterminat, de judicio nos admonet, diſſidentes reconciliat. Ubi Pſalmus cum compunctione, ibi & cum Angelis ſuis Deus adeſt.

DE DAVID LATRONUM PRINCIPE, POSTEA MONACHO EFFECTO.
Ex Prato Spirituali Johannis Moſchi cap. CXLIII.

DIE quadam ſedente illo in ſua cellula, miſſus eſt ad eum Angelus Dei, dicens: David, David, remiſit tibi Deus peccata tua, & eris ex nunc ſigna faciens. Qui reſpondens dixit: Credere non poſſum, quod omnia peccata mea illa, plura quam arena maris atque graviora, tam brevi tempore mihi remiſerit Deus. Cui Angelus ait: Si Sacerdoti Zachariæ non credenti mihi, cum illi filium pollicerer, non peperci, ſed ejus vinxi linguam, docens illum non debere eſſe incredulum his, quæ a me dicebantur, nec tibi quidem parciturus ſum. Idcirco eris amodo non loquens. David autem proſtratus humi ait: Cum eſſem in ſæculo nefaria ſcelera faciens, & humanum ſanguinem fundens, loquebar; modo quando ſervire Deo volo, laudeſque illi offerre, tu ne linguam meam, ne loquar, ligas? Reſpondit illi Angelus: Cum implebis Pſalmodiæ Canonem; loqueris, præter Canonem vero penitus tacebis. Quod & factum eſt, plurimaque per illum Deus miracula oſtendit. Pſallebat igitur Pſalmos, nullum vero verbum aliud omnino loqui poterat. Qui vero nobis iſta narravit, ſe illum vidiſſe aſſerebat.

PRÆ-

Digitized by Google

✠

PRÆFATIONES IN PSALTERIUM

INCIPIUNT CAPITULA.

I. HYPOTHESES Euſebii Pamphyli Epiſcopi Cæſarienſis in Pſalterio·

Ejuſdem Argumenta in Pſalmos. & Canones Diurni & Nocturni Pſalmorum. *& de Diapſalmate*·

II. S. Athanaſii Epiſcopi Alexandrini Epiſtola de Libro Pſalmorum·

III. S. Baſilii Epiſcopi Cæſarienſis dicta de Pſalterio·

IV. S. Johannis Chryſoſtomi Epiſc. Conſtantinopolitani dicta de Pſalterio·

V. Præfatio S. Hieronymi Presbyteri ad Paulam matronam & Euſtochium Virginem in Pſalterium. quod ſecundum LXX. editionem correxit·

VI. S. Auguſtini Epiſcopi Hipponenſis dicta de Pſalterio·

VII. Nicetæ Epiſcopi de Bono Pſalmodiæ·

VIII. S. Gregorii Papæ. Abbatis Marcelli. ac S. Bernardi Abbatis dicta de Pſalterio·

IX. Prologus ſive origo Prophetiæ David Regis Hieruſalem in libro Pſalmorum CL.

X. Florentii Georgii & Gregorii explicatio de Titulis Pſalmorum·

XI. Interpretatio nominum Hebræorum. quæ habentur in Pſalterio·

XII. Interpretatio Pſalterii. artis cantilenæ. vel ſpecierum ſingularium. vel nominum. quæ commemorantur in Pſalmis·

XIII. Collectio Argumentorum in Pſalmos·

XIV. Notitia diſtributionis Pſalmorum & Canticorum juxta antiquiorem pſallendi morem Eccleſiæ Romanæ·

Expliciunt Capitula:

INCI-

Digitized by Google

INCIPIUNT PRÆFATIONES

I.

Hypotheses [1] Eusebii Pamphyli Episc. Cæsarienſis in Psalterio [2].

Libri Pſalmorum hæc quidem poſſet eſſe diviſio, ſicut accurata continent exemplaria, ipſumque Hebraicum [3].

Non ſic ſuſcipiat quis quod omnes ſint Davidis Pſalmi.

Sed aliorum Prophetarum ad pſallendum prophetantium.

Propter quod [3] hæc omnis Scriptura apud Hebræos non Davidis inſcribitur.

Sed individue Liber Pſalmorum nominatur.

In partes quinque hunc totum Pſalmorum librum [4] Hebræorum pueri dividunt.

Primam in eos qui ſunt a primo uſque ad quadrageſimum.

Secundam in eos qui ſunt a quadrageſimo primo [5] uſque ad ſeptuageſimum primum.

Tertiam in eos qui ſunt a ſeptuageſimo ſecundo uſque ad octogeſimum octavum.

Quartam in eos qui ſunt ab octuageſimo nono uſque ad centeſimum quintum.

Quintam in eos qui ſunt a centeſimo ſexto uſque ad finem libri.

Psalmi [6] ſine inſcriptione xix. * * xvi.

Psalmi cum inſcriptione cxxxi. * * cxxxiv.

Eorum qui inſcriptionem habent diviſio.

Ipſius quidem David lxxii.
Filiorum vero Chore xi.
Ipſius Aſaph xii. * * xi.
Ætham Iſraelitæ I.
* Eſdræ I.
Salomonis II.
Moyſis I.
Sine nomine xvii. * * xvi.
Allelujatici xv. * * xx.
Sine inſcriptione xix.

Sunt

(1) *Has* Hypotheſes, *latine* argumenta *in Pſalmos poſt Ven. Thomaſium græce & latine ſimul edidit an.* 1706. *Vir Cl. Bernardus de Montfaucon tom.* 1. Collect. novæ Patrum & Scriptorum Græcorum: *& Euſebio Cæſarienſi merito adjudicari colligit Preliminar. cap.* 1. *n.* VI. *quod Euſebii ſtylum ubique ſpirent, quod in prima Catena Regia decimo ſeculo conſcripta, Euſebii nomine compareant. Græce ſolum edidit etiam ex antiquiſſimo MS. Codice Alex. Angliæ Joan. Herneſt. Grabe Oxonii an.* 1709. *tomo ultimo, Prolegom. cap.* 1. *edit.* τῶν ὁ *ex eodem MS. qui MS. juxta memoratam Grabei editionem Oxonienſem quibuſdam additis recuſus proſtat Tyguri an.* 1730. *Breitingeri cura.*

(2) *Perpetuo orationis contextu tam græce quam latine hæc apud Montfanconum leguntur pag.* 2. *At Thomaſiana verſuum & orationis diſtinctio, quæ heic una cum literaliori præ Montfauconiana e Græco interpretatione ſervatur, habetur in laudato Alex. Codice ex Grab. editione.*

(3) *Montfauc.* univerſa Pſalmorum ſcriptura, *variato originali textu præferente:* Διόπερ ἡ πᾶσα γραφὴ παρ' Ἑβραίοις *&c.*

(4) *Montfauc.* Hebræi *pro* Hebræorum pueri; *ſed Græc. tam apud ipſum quam apud Grab.* παῖδες Ἑβραίων.

(5) *Cod. Alex. apud Grab.* μέχρις οα': *apud Montf.* μέχρις οβ'. *ſed infra utraque editio in idem recidit, illa Alex. Cod.* ἀπὸ ἑβδομηκοστοῦ δευτέρου μέχρις πή. *& illa Montf.* ἀπὸ οβ' μέχρις πή. *Diſcrimen nullum reipſa occurrere deprehendes obſervando uſque ad ſeptuageſimum ſecundum dici, aut incluſo ipſo ſecundo ſupra ſeptuageſimum, aut eodem excluſo.*

(6) *Alex. Cod. Simpliciter* Ἀνεπίγραφοι ιθ'. *apud Montf.* ἀνεπίγραφοι δέ εἰσι ψαλμοὶ ιθ'. *quod in editis addi Grabeo notatum. Deinde utraque editio* Ἐπιγεγραμμένοι ρλα.

Numeri qui ſub aſteriſco ſecundo loco eodem verſu ponuntur, vel inanem locum reſpiciunt, pro variantiis MSS. habendi.

Sunt autem ſine nomine quotquot Inſcriptionem quidem habent. ſed non indicant cujus ſint. [1]
Pſalmi ſine Inſcriptione XIX.
Omnes ſimul CL.
LVIII. Quando miſit Saul ut interficeret eum.
XXXIII. Quando David venit in Nomba ad Abimelech.
LVII. [2] In ſpeluncam Odollam.
LI. Doec prodit David.
LXII. David fugit in eremum Judææ.
LIII. Ziphæi produnt David in ſpelunca.
LV. Allophyli in Geth.
LIX. Poſt mortem Saul.
L. Quando venit ad eum Nathan Propheta.
III. Quando fugiebat a facie Abeſſalon filii ſui.
VII. Super verba Chuſi filii Jemini.
Pſalmorum Hiſtoria hanc habet ſeriem. immutata vero fuit inventionis tempore.

ARGUMENTA [a] IN PSALMOS. [3]

I. EXhortatio ad pietatem in Deum. & dehortatio a contrario.
II. Prophetia de Chriſto. & Vocatione Gentium.
III. Prophetia [4] bonorum quæ ventura erant Davidi.
IV. Prophetia [5] Davidis de iis quæ paſſus eſt.
V. Oratio ex perſona Eccleſiæ.
VI. Doctrina Confeſſionis.
VII. Confeſſio [6] Davidis. & Prophetia Vocationis Gentium.
VIII. Prophetia Vocationis Gentium.
IX. Mors Chriſti. & Reſurrectio. & Regni aſſumptio. inimicorumque omnium deſtructio.
X. Triumphalis hymnus ejus. qui ſecundum Deum decertat.
XI. Accuſatio malignorum. & Prophetia adventus Chriſti.
XII. Inimicorum inſurrectio. [7] & expectatio Chriſti.
XIII. Accuſatio malignorum. & Prophetia adventus Chriſti.
XIV. Reſtitutio ejus qui ſecundum Deum perfectus eſt.
XV. Eccleſiæ electio. & Chriſti Reſurrectio.
XVI. Viri perfecti. [8] vel ipſius Chriſti. & Oratio pro iis qui per ipſum ſalvandi ſunt.
XVII. Gratiarum actio Davidis. & Prophetia adventus & Aſcenſionis Chriſti.
XVIII. Theologia cum doctrina [9] Divina.
XIX. Ora-

a Hæc argumenta repeti debent ante ſuor quoſque Pſalmor. ubi vero ponitur *de eodem*. reiteratur illud quod præceſſit.

(1) *Quæ hinc ſequuntur omittit Montf. ſicut & Cod. Vaticanus Græcus* 342.
(2) *Grab. vi'.* LVI.
(3) *Omnino juxta Græc. Alex.* Περιοχαὶ εἰς τοὺς ψαλμούς. *Edit. & Montf.* Υποθέσεις τοῦ αὐτοῦ Ευσεβίου εἰς τοὺς ψαλμούς.
(4) *Græce* : Προφητεία γενησομένων ἀγαθῶν τῷ Δαυίδ, *quæ latine redduntur apud Montfaucon.*: Prophetia de bonis Davidi conferendis.
(5) *Apud Montf.* τῷ Δαυίδ, Davidi; *ſed Grab.* τοῦ Δαυίδ, Davidis.
(6) *Ita Cod. Alex. apud Grab. Sed Montf.* Τῷ Δαυίδ ἐξομολόγησις, Davidi confeſſio &c.
(7) *Montf.* καὶ προσδοκία Χριστοῦ παρουσίας. & exſpectatio de Chriſti adventu.
(8) *Græce apud Grab. & Montf.* ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ προσευχή, ſive & ipſius Chriſti oratio. *Notetur tamen Grabenm de Alex. MS. ad hunc locum ſcripſiſſe*: Hoc καὶ voci Χριστοῦ in interiori margine male adſcriptum eſt, quaſi eam ſequeretur. Confer infra num. ξθ. *hoc. eſt* LXIX.
(9) *Ita apud Grab.* θεϊκῇ, *ſed Montf.* ἠθικῇ, morali.

XIX. Oratio [1] eorum qui juſtum adjuvant ·
XX. Poſtulatio (ſive Interpellatio) eorum qui Davidi adjuvabant ·
XXI. Prophetia paſſionum Chriſti . & Vocatio Gentium ·
XXII. Doctrina [2] introductionis novi populi ·
XXIII. Prophetia Vocationis Gentium. & conſummatio [ſive perfectio] eorum qui ſalvantur ·
XXIV. Doctrina Confeſſionis ·
XXV. Poſtulatio (ſive Interpellatio) ejus qui ſecundum Deum proficit ·
XXVI. Gratiarum actio . & petitio bonorum ·
XXVII. Obſecratio cum Prophetia ·
XXVIII. Prophetia ænigmatica cum Theologia ·
XXIX. Gratiarum actio cum Confeſſione ·
XXX. Confeſſio cum Supplicatione ·
XXXI. Prophetia de iis qui per Chriſtum ſalvandi ſunt ·
XXXII. Adhortatio ad [3] hymnologiam cum Theologia ·
XXXIII. Doctrina gratiarum actionis ·
XXXIV. Supplicatio Juſti . & Prophetia de Chriſto ·
XXXV. Accuſatio [4] impiorum cũ Theologia ·
XXXVI. Doctrina religioſæ vitæ ·
XXXVII. Doctrina Confeſſionis ·
XXXVIII. Poſtulatio (ſine Interpellatio) cum confeſſione ·
XXXIX. Gratiarum actio ejus qui a Deo ſalvatus eſt . & mentio de Eccleſia ·
XL. Prophetia de Chriſto. & de Proditore ·
XLI. Supplicatio Prophetarum ſuper rejectione gentis Judæorum ·
XLII. De eodem ·
XLIII. De eodem ·
XLIV. Chriſti apparitio & Regnum ·
XLV. Apoſtolorum prædicatio ·
XLVI. Vocatio Gentium ·
XLVII. Hymnus in Deum pro Eccleſia . & deſtructio perſecutionum ·
XLVIII. Divini judicii doctrina ·
XLIX. Subverſio de ſacrificiis Legis Moyſi . & introductio ritus novi Teſtamenti ·
L. Doctrina Confeſſionis ·
LI. [5] Redargutio morum pravorum . & finis eorumdem ·
LII. [6] Salvatoris apparitio . & atheiſmi abolitio ·
LIII. Oratio ejus [7] qui propter Deum perſecutionem patitur ·
LIV. [8] Manifeſtatio eorum qui contra Chriſtum audent ·
LV. Gratiarum actio juſti ab hoſtibus liberati ·
LVI. Gratiarum actio Davidis . & Prophetia Vocationis Gentium ·
LVII. Doctrina de juſto judicio Dei ·
LVIII. Vocatio Gentium . & Judæorum rejectio ·
LIX. Rejectio gentis Judæorum . & Vocatio Gentium ·

LX. Ob-

(1) *Montf.* Εὐχὴ τῶν συνεργαττόντων τῷ Δαυὶδ δικαίων . Oratio juſtorum, qui Davidi operam dabant . *Facile de ſequenti argumento aliquid præſenti acceſſit Antiquarii oſcitantia : noſtro certe adamuſſim Grab. reſpondet .*

(2) *Montf.* Διδασκαλία ἐκ νέου λαοῦ &c. Doctrina & novi populi , *illud* ἐκ *recte addi Alex. Cod. Grab. notatum .*

(3) *Græce* ὑμνολογίας , *quod Montf. vertit :* ad hymnos canendos &c.

(4) *Græce* ἔλεγχος , *quæ vox latine con*futatio *a Montf. redditur , an jure ,* Ἑλληνιστῶν *judicium eſto .*

(5) *Denuo quod* ἔλεγχος *græce ,* confutatio *dicitur apud Montf.* ἐκ τέλος τοῦ αὐτοῦ , & finis ipſius .

(6) *Montf.* Σωτήριος Salutaris .

(7) *Alex. Cod.* τοῦ διὰ θεὸν ἐλαυνομένου . *Montf.* τοῦ κατὰ θεὸν ἀγωνιζομένου .

(8) Δήλωσις τῶν κατὰ χριστοῦ τετολμημένων . *apud Montf. vertitur* Declaratio facinorum contra Chriſtum admiſſorum .

LX. Obſecratio cum Gratiarū actione.

LXI. Doctrina [1] de remediis morborum (animæ.)

LXII. Gratiarum actio ejus. qui ſecundum Deum eſt perfectus.

LXIII. Doctrina [2] de remediis morborum (animæ.)

LXIV. Vocatio Gentium.

LXV. Vocatio Gentium. & Apoſtolorum [3] prædicatio.

LXVI. De eodem.

LXVII. Chriſti humanatio. & Vocatio Gentium.

LXVIII. Paſſiones Chriſti. & Judæorum rejectio.

LXIX. Supplicatio Juſti. [4] vel & ipſius Chriſti.

LXX. Chriſti Paſſiones. & Reſurrectio.

LXXI. Prophetia Regni Chriſti. & Vocationis Gentium.

LXXII. [5] Prophetia de regno. & longanimitate Dei. Confeſſio humanæ infirmitatis ſuper impiorum proſperitate. & Dei longanimitate.

LXXIII. Prædictio ultimæ Judæorum obſidionis per Veſpaſianum & Titum factæ.

LXXIV. Chriſti Theologia. & laudatio Tribunalis Dei.

LXXV. Ultio Judicii Dei contra impios.

LXXVI. De Dei longanimitate. & mirabilibus operibus ejus.

LXXVII. Chriſti [6] diſtinctio ad Eccleſiam de prioris Populi tranſgreſſione.

LXXVIII. Prophetia eorum. quæ acciderunt [7] Judæis per Antiochū. Hiſtoria in Maccabæis (extat.)

LXXIX. Prophetia obſidionis ab Aſſyriis. [8] & Obſecratio de Apparitione Chriſti.

LXXX. Vocatio Gentium. & Doctrina eorum. quæ acciderunt priori Populo.

LXXXI. Redargutio Principum Gentis Judæorum. [9] & Prophetia de Gentibus.

LXXXII. Obſecratio pro Populo triſtia patiente. & Prophetia de fine inimicorum Dei.

LXXXIII. [10] Prophetia de Chriſto. & de Eccleſiis ejus.

LXXXIV. Prophetia in Chriſtum. & eos qui per ipſum ſunt redempti.

LXXXV. Oratio [11] Davidi. & Prophetia Vocationis Gentium.

LXXXVI. Chriſti Humanatio. [12] & Vocatio Gentium.

(1) Διδασκαλία θεραπευτικὴ *quod appoſite ad Pſalmi ſeriem ut ipſe monet, apud Montf. redditur*. Doctrina De Deo colendo.

(2) *Apud Montf.* Διδασκαλία τοῦ θεοσεβοῦς ἀθλητοῦ: Doctrina Religioſi athletæ.

(3) *Montf.* teſtimonium, *grece* μαρτυρία. *Inſequenti autem non* De eodem: *Sed*, Vocatio gentium, & Apoſtolorum prædicatio, *grace* κήρυγμα.

(4) *Voculam* vel *tacet Montf. tam in graco, quam latina interpretatione*.

(5) *Ea verba* Prophetia de Regno & longanimitate Dei *prorſus deſunt tam apud Montf. quam apud Grab. Huic poſtremo notatur*: Huic loci (*confeſſio*) in MS. male præmiſſa ſunt ſequentia verba in raſo ſpatio & extra tramitem lineæ ſtrictim exarata. Προφητεία περὶ βασιλείας καὶ τῆς τοῦ θεοῦ μακροθυμίας. *Hac verba in editis hiſce argumentis ante Thomaſium repoſita ipſi in cauſſa fuerunt, ut in rem ſuam eadem transferret*.

(6) *Grace* διαστολὴ *quod* reconciliatio *vertitur apud Montf. diciturque*: Chriſti reconciliatio cum Eccleſia de primi populi prævaricatione.

(7) *Apud Montf.* Ἰουδαίοις *Judæis*: *& infra* ἡ ἱστορία ἐν τοῖς Μακκαβαίοις, ſive Hiſtoria quæ in Maccabæis.

(8) *Græc.* καὶ δέησις περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπιφανείας.

(9) *Poſtrema hac argumenti pars*: & prophetia de gentibus *in Montf. edit. deſideratur*.

(10) *Montf.* Χριστοῦ ἐνανθρώπησις καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν. Chriſti incarnatio; & de Eccleſiis.

(11) *Montf.* Davidis *grace ſine articulo* Προσευχὴ Δαυίδ. *Alex* τῷ Δαυίδ.

(12) *Verba* & vocatio gentium *mittuntur a Montf.*

LXXXVII. Chriſti mortem prophetat.
LXXXVIII. Chriſti Regnum ex ſemine David.
LXXXIX. Judæorum rejectio.
XC. Chriſti Victoria. & omnis qui ſecundum eum perficitur.
XCI. De requie. quæ ſecundũ Deũ eſt.
XCII. Hymnus Regni Chriſti ſuper primo ejus adventu.
XCIII. De [1] perſecutionibus contra Eccleſiam.
XCIV. Vocatio Judæorum. & reprobatio eorumdem.
XCV. Vocatio Gentium. & Adventus Chriſti.
XCVI. Hymnus Regni Chriſti [2] ſuper ſecundo ejus adventu.
XCVII. Vocatio Gentium. & Chriſti Adventus.
XCVIII. Hymnus Regni Chriſti.
XCIX. Vocatio Gentium.
C. Hymnus ejus. [3] qui ſecundum Deum perficitur.
CI. [4] Eiulatus ſuper priori populo. & Prophetia novi populi. & Vocatio Gentium.
CII. Doctrina Gratiarum actionis.
CIII. Doctrina Confeſſionis.
CIV. Doctrina Gentibus. de beneficiis Dei in priorem populum.
CV. Doctrina [5] impietatis gentis Judæorum.
CVI. Prophetia Vocationis Gentium. [6] & bonorum petitio Dei Aſſumptionis.
CVII. Vocatio Gentium.
CVIII. Paſſiones Chriſti.
CIX. Victoria Chriſti.
CX. Gratiarum actio Chriſti.
CXI. [7] Novi Populi Vocatio. & Chriſti Doctrina.
CXII. Novi Populi Vocatio.
CXIII. Novi Populi Doctrina.
CXIV. Novi Populi profectus.
CXV. Novi Populi perfectio.
CXVI. Vocatio Gentium.
CXVII. Victoria eorum. qui in Chriſto decertant. & Prophetia Chriſti.
CXVIII. [8] Inſtitutio rudimentorum introductionis. quæ eſt ſecundum Deum.
CXIX. Incolatus.
CXX. Reditus Babylonis. & diſperſionis.
CXXI. Bonorum promiſſio.
CXXII. Orationis.
CXXIII. Gratiarum actionis.
CXXIV. Reſtitutionis.
CXXV. Expectatio futurorum.
CXXVI. Ædificationis Eccleſiæ.
CXXVII. Vocatio Gentium.
CXXVIII. Victoriæ exercitus Dei.
CXXIX. Oratio Martyrum.
CXXX. De Humilitate.
CXXXI. Oratio Davidis. & Apparitio [9] Chriſti.
CXXXII. De Populo perfecto.
CXXXIII. De Populo venturo.
CXXXIV. Doctrina [10] introductoria.

CXXXV. Gra-

(1) Dogmatibus δογμάτων *pro* perſecutionibus διωγμῶν *habet Montf. cum aliis editis, contradicente tamen Pſalmi, cui præſens argumentum refertur, contextu.*

(2) *Montf.* ἐπὶ τῆς πρώτης, *ſed mendoſe, nam Euſebius ipſe Comment. pag. 637. aperte docet hunc Pſalmum eſſe doctrinam, & prophetiam ſecundi Salvatoris noſtri Adventus.*

(3) *Alex.* τοῦ κατὰ θεὸν τελειουμένου. *ſed Montf.* τελείου.

(4) *Græce*, ὀδυρμὸς, lamentatio, ploratus.

(5) *Intellige*, de impietate.

(6) *Pro bis Montf.* ἐν τῆς εἰς ἀνθρώπους τοῦ θεοῦ λόγου ἐπιλάμψεως. & de fulgido Chriſti ad homines adventu.

(7) *Voces*, novi populi vocatio *omittuntur apud Montf.*

(8) *Græce*, Στοιχείωσις τῆς κατὰ θεὸν ἀναγωγῆς. *quæ vertuntur apud Montf.* Capita alphabetica recti ſecundum Deum inſtituti.

(9) *Vocem* Chriſti *deſideratur in ed. græc. Montf.*

(10) εἰσαγωγική.

Digitized by Google

CXXXV. Gratiarum actio [1] perfecta. Redemptorum ·
CXXXVI. Sanctorum voces in captivitate ·
CXXXVII. Gratiarum actio cum Prophetia ·
CXXXVIII. Poſtulatio (ſive Interpellatio) Juſti [2] cum confeſſione ·
CXXXIX. Vox decertantis ſecundum Deum ·
CXL. Vox perfecti ſecundum Deum ·
CXLI. Vox ejus . qui propter Deum oppugnatur ·
CXLII. Oratio Confitentis ·
CXLIII. Gratiarum actio ejus . qui victoriam eſt conſequutus ·
CXLIV. Hymnus cum Theologia ·
CXLV. Hymnus cum Theologia ·
CXLVI. Hymnus cum Theologia ·
CXLVII. Hymnus cum Theologia ·
CXLVIII. Hymnus cum Theologia ·
CXLIX. Hymnus [3] cum Prophetia ·
CL. Adhortatio generalis ad hymnum ·

Canones Diurni Pſalmorum ·

(Pſalmi) Matutini III. LXII. CXL. CXLI.

(Horæ diei .)

I. PSalmus . . . . [4]
II. Pſalmus XXIX.
III. Pſalmus . . . . [5]
IV. Pſalmus XLI. [6] ſive XLIV.
V. Pſalmus L.
VI. Pſalmus . . . . [7]
VII. Pſalmus LXIX.
VIII. Pſalmus LXXXIV.

IX. Pſalmus CXI.
X. Pſalmus CXL.
XI. Pſalmus C . . [8]
XII. Pſalmus C . . [9]

Canones Nocturni Pſalmorum ·

(Pſalmi) Lucernales III. CXXIX. CXL. XII.

(Horæ noctis .)

I. PSalmus LXXIV.
II. Pſalmus XXIX.
III. Pſalmus LIV.
IV. Pſalmus . . . . [10]
V. Pſalmus . . . . [11]
VI. Pſalmus XL.
VII. Pſalmus . . . . [12]
VIII. Pſalmus . . . . . [13]
IX. Pſalmus LXXXVII.
X. Pſalmus XCV.
XI. Pſalmus . . . . . [14]
XII. Pſalmus LVI.

Ejuſdem Euſebii Pamphyli Epiſcopi Cæſarienſis in Pſalmum vigeſimum quintum · [15]

CUM divus Apoſtolus dicat . primum omnium Obſecrationes fieri oportere . Orationes . Poſtulationes [ſive Interpellationes] Gratiarum actiones · & ea in genera quatuor partitus ſit . par eſt ut nos qui ſenſum interpretamur in ea . quæ in libro Pſalmorum continentur . quam accurate incumbamus · Nam ex illis alii ſunt qui Obſecrationes habent . alii Orationes . quidam Poſtulationes ſive

d 2 Inter-

(1) *Vocem* perfecta *omittit Montf. & loco* redemptorum *habet* redempti. (2) *Mont.* σὺν θεολογίᾳ.
(3) *Et heic apud Montf.* σὺν θεολογίᾳ.
(4) *Ex Grab. Alex. Cod.* VIII.
(5) *Ex eodem Pſal.* I.
(6) *Unice* μά. XLI. *Alex.*
(7) *Alex.* ó. LXX.
(8) ρί. CIIX.
(9) ρχ'. CXX.
(10) ς'. VI.
(11) δ'. IV.
(12) μά. XI.
(13) π'. LXXX.
(14) κά. XXI.
(15) *Pag.* 59. *ed. Montf. cujus latina interpretatio verbis ab iſta plerumque diſtat.*

Interpellationes. & quidam in omnibus Gratiarum actiones · Quod vero ſit inter ea diſcrimen. ex univerſo Pſalmorum Libro. prædictorum proprietates colliguntur. ſcilicet OBSECRATIONES eas eſſe. quæ [1] Exhortationes. & Supplicationes continent. in quibus Confeſſiones quoque collocantur. cujuſmodi eſt vigeſimus quartus Pſalmus. qui non Canticum. non Pſalmus. non Hymnus. ſeu aliquid ejus generis. ſed ſimpliciter ipſi David inſcriptus eſt. ORATIONES vero ſunt quæcumque Orationum inſcriptionem habent· hujuſmodi ſunt [2] ſextuſdecimus. octogeſimuſquintus. octogeſimuſnonus. centeſimus primus. & centeſimus quadrageſimus primus. GRATIARUM ACTIONES ſunt hi. qui ſimiliter atque centeſimusſecundus ſeſe habent. ubi dicitur (Benedic anima mea Domino. & noli oblivíſci omnes retributiones ejus.) POSTULATIONEM vero (ſive INTERPELLATIONEM) continet is. quem præ manibus habemus. in quo ſcriptum eſt (Judica me Domine. quoniam ego in innocentia mea ingreſſus ſum. & in Domino ſperans non infirmabor·)

[a] Euſebii Cæſarienſis de Diapſalmate· [3]

DIAPSALMA ſcripſerunt interpretes quinque illi principes. qui a Rege David electi ſunt e tribu Levi. quorum hæc ſunt nomina · Aſaph. filii Core. Æman. Ætham. Idithum · illos Cantorum numerus ſubſequebatur · unumquemque ſeptuaginta duo · Hi ſtabant in conſpectu Sanctuarii Domini. laudantes univerſorum Dominum. unus quidem cymbala. alius vero pſalterium. alius cinyram. alius corneam buccinam. alius citharam habens · Atque horum medius ſtabat David · Atque hoc modo Cantica auſpicabantur. tenentes in manibus iſtiuſmodi inſtrumenta. & unuſquiſque Spiritu Sancto motus laudabat Deum. omneſque pſallenti reſpondebant *Alleluja* · Quando autem Spiritus Sancti gratia ad breve tempus recedebat. inſtrumentis deinceps minime motis. tunc. uti par eſt. vocem iſtam *Diapſalma* ſcribebant ·

II.

SANCTI ATHANASII EPISC. ALEXANDRINI
[4] Epiſtola ad Marcellinum de Libro Pſalmorum ·

ADmiror tuam electionem. in Chriſto amice Marcelline. etenim

[a] Extat græce apud B. Corderium tom. 1. Proem. pag. 1. expoſitionis Patrum Græcorum in Pſalmos. Latina interpretatio eſt ex eodem Corderio. ſed recenſita & emendata ad græcum exemplar.

(1) παρακλήσεις, ἢ ἱκετηρίας·

(2) Ὁ ιϛ ἢ δίκαιος· decimus ſextus, *ſicut apparet ex ejuſdem Pſalmi Titulo infra pag. 23. unde hypodiaſtolen inter vocem* ſextus *&* decimus *poſitam de prima editione ſuſtulimus.*

(3) *Exſtat & in tom. 1. Græc. Patrum Montf. pag. 8. cum latina ipſius interpretatione. Pluribus de diapſalmate agens conſule Proemium Comment. in Pſalm. pag. 16. Antonii Agellii Epiſcopi Acernenſis e Noſtratibus, non Canonicus Regularis, ut ſcripſit Auguſt. Calmet. Diction. ſuo ed. Pariſ. 1722. quem errorem una cum altero ſimili reſpectu noſtri Michaelis Ghiſlerii, quem idem Calmetus Canonicum Regularem fecerat, detexerunt Editores Veneti ſecunda tantum ipſorum Editione ejuſdem Dict. an. 1734. tom. 1. pag. 59. 61. & 65. Vide quæ diximus tom. 1. pag. 166. not. 2. atque illis adde emendationem in ſecunda Veneta editione factam, quæ nobis excidiſſe quum illa ſcriberemus, fatemur.*

(4) *Hanc ad Marcellinum epiſtolam veluti* εἰσαγωγὴν *propriis in Pſalmos Commentariis Athanaſium*

nim præſentem tentationem [1] (quamvis multa patiens) in ipſo benefers. & virtutum exercitium non negligis. diligenter enim inquirens ab eo qui portavit epiſtolam. quomodo utique & propter infirmitatem agas. didici. ad omnem quidem divinam Scripturam te vacare. frequentius vero præſertim Libro Pſalmorum ſtudere. & contendere in ſingulis Pſalmis interpoſitum intellectum comprehendere. Et propter hoc igitur [2] accepto te. multum habens in eodem Libro & ego deſiderium. quemadmodum & in omni Scriptura. Etenim taliter habens [3] contuli cum quodam ſtudioſo ſancto ſene. & volo & tibi quæcumque ille. continens Pſalterium. de eo mihi narravit. ſcribere. [4] dixit enim ſic:

Omnis quidem. o fili. vetus & nova Scriptura noſtra a Deo inſpirata eſt. & utilis ad doctrinam. ſicut ſcriptum eſt. habet vero [5] quamdam prærogativam attendentibus Liber Pſalmorum. Et quidem enim unuſquiſque liber propriam annunciationem miniſtrat & pronunciat. velut Pen-

naſium præmiſiſſe traditur a Concilio Nicæno II. tom. 7. Conciliorum Labbei pag. 878. quod minus verum videri poterit ſi cum Monſfauconio Operum Athanaſ. tom. 1. P. 2. p. 981. animadvertatur nil in ea occurrere quod Præfationis indolem eedolcat: aut cum Tillemontio tom. 8. Hiſt Eccleſ. pag. 257. dicamus eam eſſe fragmentum Tractatus in illa Evangelii verba Mat. 12. 32. quicumque dixerit verbum contra filium hominis. *Aſt quodcumque de ea re judicium ſtatuatur, inficiandum non eſt Divinarum Scripturarum ſtudioſis ſolemne fuiſſe haud longe ab ætate S. Patris illam Pſalmorum libro præponere: id non obſcure colligeretur ex Caſſiodoro Inſtit. Divin. litt. cap. 4. ejus uſum commendante, aut ex antiquiſſimis Catenis MSS. in Pſalmos ſeptimi vel octavi ſæculi, in quibus admiſſa legitur; ſed potiſſimum ex Alex. Codice Angliæ circa finem quarti ſæculi exarato, ſi Grabio fides, in quo Pſalmis præfigitur. Unde ſane conſtat quam ad antiquitatis genium Thomaſius has ad Pſalterium Præfationes diſpoſuerit. Eadem Epiſtola ante Thomaſium ex Angeli Politiani interpretatione edita exſtabat in Athanaſ. Operibus edit. Lugd. an. 1532.* ſed, *ut Monſfauconii verbis utar,* mirum in modum mutila, initio, fine, medio, & ubique, ita ut quaſi ἀποσπασμάτιον hujuſce operis videatur. *Corderius etiam eam ediderat an. 1643. tom. 1. Catenæ Græc. Pat. ſed initio mutilam. Thomaſianam editionem proxime excepit alia Monſfauconii an. 1698 græce cum latina interpretatione doctiſſimi Editoris, & cum recenſione ad illam Corderii. Deinde anno 1709. ſubſecuta eſt illa Grabei ex Alex Cod. Angliæ, græce ſolum, uti jacet in celeberrimo MS. nam latinam ejuſdem verſionem tam prælo paratam mutato conſilio Anglus editor omiſit, data ſolum ſubinde collatione cum edita Monſfauconii. Quam tradit heic Thomaſius Latinam Verſionem expreſſit ex Cod. MS. Bibliothecæ Vallicellanæ & ſignato F. 52. nos ad idem monimentum recenſitam denuo exhibemus, & inſuper ad duo exemplaria græca, quæ ſupra memoravi, vulgata poſt Thomaſianam editionem. Idque ex ſententia ejuſdem Thomaſii ad marginem hujus ſui operis propria manu exarantis:* Hic liber recenſeri, atque emendari poterit ex latina ejuſdem interpretatione a B. Corderio concinnata tom. 1. Expoſitionis Patrum in Pſalmos. *Cur vero Corderianæ editioni anteponamus illas Monſfauconii, & Grabei facile quis conjiciet. Cetera in MS. Cod. 52. memorato eadem hac epiſtola inſcribitur:* Prologus Magiſtri Athanaſii ſuper Pſalterio.

(1) *Legendum videtur* (quamvis multa patiens in ipſa) benefers, *in ipſa ſcilicet tentatione. Græce enim:* ἐν γὰρ ἐν τὸν ὑπάρχοντα πειρασμὸν, καίτοι πολλὰ παθὼν ἐν αὐτῷ, *porro illud* ἐν αὐτῷ *refertur ad* πειρασμὸν. *Quod ſequitur*, & virtutum exercitium, *græce legitur* ἐν τῆς ἀσκήσεως, *ſimpliciter. Cetera notandum MS. F. 52. paullo ſuperius pro* Marcellino *legere* Marcelle.

(2) Accepto te *græcum ſapit* ἀποδέχομαί σε, *quod huic Verſioni non infrequens, indicium profecto antiquitatis: intellige in præſcripta*, laudo te.

(3) Συνέτυχον τινι φιλοπόνῳ γέροντι, *quæ Monſ. vertit:* incidi olim in quemdam ſenem ſtudioſiſſimum. *Noſtra tamen interpretatio ad loci ſenſum magis idonea.*

(4) *Utraque editio Grab. & Monſ heic addit* ἔχει γάρ τινα χάριν ἐν πιθανότητι μετ᾽ εὐλόγου τοῦ διηγήματος. habent enim quamdam gratiam & probabilitatem cum veriſimilitudine narrationis *conjunctam. A verbis paulo poſt inſequentibus:* Omnis quidem, o fili &c. *incipit hoc opus a Corderio editum.*

(5) *Alex. Cod.* τινα ἐπίδειξιν παρατήρησιν. *Monſ.* τινα παρατήρησιν· *quæ reddit:* quædam obſervatu digna.

Digitized by Google

Pentateuchum generationem Mundi. & Patriarcharum actus. exitumque Iſrael de Ægypto. [1] poſt Legis dationem. Tabernaculi & Sacerdotii ordinationem. Triteuchum vero [2] Hereditatis ſortes. & Judicum actus. & genealogiam David. Regum & Paralipomenon. Regum actus. Et quidem Eſdras a captivitate ſolutionem. & reverſionem populi. & reædificationem Templi. & Civitatis. [3] Prophetæ vero Domini Noſtri Jeſu Chriſti peregrinationem. admonitiones ſeu rememorationes mandatorum. querelas contra tranſgreſſores. & prophetiam Gentibus. At vero Liber Pſalmorum. quæ ſunt omnium, quaſi paradiſus in ſeipſo [4] plantata ferens. modulatur. & quæ ſunt in ipſis propria. pſallens oſtendit. Etenim ea quæ ſunt Geneſeos pſallit in XVIII. (Cæli enarrant gloriam Dei. & opera manuū ejus annunciat firmamentum.) & in XXIII. (Domini eſt terra & plenitudo ejus. Orbis terrarum. & univerſi qui habitant in ea. Ipſe ſuper maria fundavit eam.) Quæ autem ſunt Exodi. Numerorum. Deuteronomii. cantat pulchre in [5] LXXVII. & CIV. & in CV. & CXIII. dicens. (In exitu Iſrael ex Ægypto. domus Jacob de populo barbaro.) Pſallit & in CIV. iſta. dicens (miſit Moyſen ſervum ſuum. Aaron quem elegit ſibi ipſi. [6] & miſit tenebras. & obſcuravit eos.) & (convertit aquas eorum in ſanguinem) & (emiſit terra eorum ranas.) & hunc Pſalmum totum totaliter. [7] & CV. de eiſdem eſt invenire ſcriptum. Et ea quidem quæ ſunt Sacerdotii & Tabernaculi. clamat in exitu Tabernaculi in XXVIII. (Afferte Domino filii Dei. afferte Domino filios arietum.) Quæ vero ſunt Jeſu Nave & Judicum indicat quodammodo in CVI. dicens (Et conſtituerunt civitates habitationis. & ſeminaverunt agros. & plantaverunt vineas.) ſub Nave enim tradita eſt eis terra promiſſionis. Dicens autem in eodem Pſalmo frequenter (Et clamaverunt ad Dominum. cum tribularentur. & de neceſſitatibus eorum. ſalvavit eos.) ſignificat Judicum Librum. tunc enim clamantibus ipſis. ſuſcitavit [8] in tempore Judices. & ſalvavit populum a tribulantibus eum. Et quidem quæ ſunt Regum pſallit in XIX. dicens (Hi in curribus. & hi in equis. nos autem in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur. Ipſi obligati ſunt. & ceciderunt. nos autem reſurreximus. & erecti

(1) *Reſpondet omnino Montf. editio. At in Alex.* ἐ τὴν τῆς νομοθεσίας διάταξιν. & legis dationem, *ſequentia deinde* Tabernaculi & ſacerdotii ordinationem *ommittuntur. F.52. addita copula*, & poſt legis &c.

(2) Hereditatis ſortes. *Græc.* κληροδοσίαν, *potius* ſortis, *aut etiam* hereditatis diſtributionem.

(3) *Alex.* οἱ δὲ Προφῆται προφητείας περὶ τῆς ἐπιδημίας τοῦ σωτῆρος. *Accinit Montf. omiſſa tantum voce* προφητείας.

(4) *Alex. vocem* plantata *minime reddit, & paullo poſt ex utraque edit. addendum*: & inſuper quæ ſunt in ipſis propria.

(5) *Alex. tantum* in LXXVII. & CXIII. *aliis omiſſis, videlicet* CIV. & CV. *qui tamen Pſalmi de rebus Exodi, Numerorum, & Deuteronomii agunt; quod nec Athanaſium fugiſſe, & juxta Alex. Cod. quæ ſtatim addit, demonſtrant.*

(6) *Alex. addit Pſalmi proxime inſequentem verſiculum*: ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, ἐ τῶν τεράτων αὐτοῦ ἐν γῇ Χάμ. *Et paullo inferius ex eodem Cod. poſt* obſcuravit eos *addendum foret*, & exacerbaverunt ſermones ejus: ἐ παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ. *Quod & in ſequentibus obſervatur, ut ſæpe longiora proferat ille Codex Pſalmorum teſtimonia.*

(7) *Apud Montf. deeſt* & CV.

(8) *Ita Alex. ſed Montf. plurium numero*: κατὰ τοὺς καιρούς. *Inferius vero ex utraque editione legendum*: Et quæ ſunt Regum pſallit quodadmodo in XIX. &c. *Montf.* Et quæ quidem &c.

Digitized by Google

& erecti ſumus.) Quæ vero ſunt Eſdræ in cxxv. Graduum cantat (In convertendo Dominus captivitatem Sion. facti ſumus ſicut conſolati.) & iterum in cxxi. (Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi. in domum Domini ibimus. Stantes erant pedes noſtri in atriis tuis Jeruſalem. Jeruſalem quæ ædificatur ut civitas. cujus participatio ejus in idipſum. Illuc enim aſcenderunt Tribus. Tribus Domini. teſtimonium Iſrael.) Quæ vero ſunt Prophetarum. in ſingulis fere ſignificat de peregrinatione Domini. & quod quidem Deus exiſtens peregrinabitur. ita ait in xlix. Pſalmo (Deus manifeſte veniet. Deus noſter & non ſilebit.) in cxvii. (Benedictus. qui venturus eſt in nomine Domini. Benediximus vos de domo Domini. Dominus Deus & illuxit nobis.) Quod autem iſte eſt Patris Verbum. ita in cvi. pſallit (Miſit Verbum ſuum. & ſanavit eos. & liberavit eos de interitionibus eorum.) Etenim qui venturus eſt Deus. ipſe eſt & Verbum miſſum. Hoc Verbum ſciens eſſe verum Dei Filium. cantat voce Patris in xliv. Pſalmo (Eructavit cor meum Verbum bonum.) & iterum in cix. (Ex utero ante Luciferum genui te.) Quid enim aliud aliquis dicat genitum Dei. quam Verbum & Sapientiam ejus? [1] Hunc ſciens Verbum eſſe Patris. iſte Pſalmorum Liber continet. dicens (Verbo Domini cæli firmati ſunt. & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum.) Et Chriſtum venturum non ignoravit. ſed præſertim de hoc in xliv. dicit (Thronus tuus [2] in ſæculum ſæculi. virga æquitatis. virga Regni tui. Dilexiſti juſtitiam. & odiſti iniquitatem. propterea unxit te Deus Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis.) Et ne ſecundum imaginationem venire eum aliquis exiſtimet. ſignificat hunc eumdem futurum fieri hominem. & hunc eſſe per quem omnia facta ſunt. dicens in lxxxvi. (Mater Sion dicet. Homo. & homo natus eſt in ea. & ipſe fundavit eam Altiſſimus.) hoc enim æquale eſt ei quod dicitur [3] (In principio erat Verbum. & Verbum erat apud Deum. & Deus erat Verbum. Omnia per ipſum facta ſunt.) Propter hoc. quod ex Virgine. cognoſcens. non ſiluit. ſed confeſtim manifeſtationem quamdam dat in eodem xliv. Pſalmo. dicens (Audi filia. & vide. & inclina aurem tuam. & obliviſcere populum tuum. & domum patris tui. quoniam concupivit Rex ſpeciem tuam. quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus.) Hoc enim (iterum) ſimile eſt dicto a Gabriele [4] (Ave gratia plena. Dominus tecum.) Etenim dicens ipſum Chriſtum. ſtatim & humanam nativitatem ex Virgine declaravit. dicens (Audi filia.) Gabriel quidem ex nomine vocat Mariam. alienus exiſtens ab ea ſecundum generationem. At David. ex ſemine ſuo exeuntem eam. Filiam clamat

(1) *MS. F.* 52. Hunc ſciens exiſtentem ſic dixit pater: Fiat firmamentum & omnia, & iſte liber continens dicit &c. *Haud nobis conſentientes nec inter ſe, eduos habemus, nam Alexand.* τοῦτον εἰδυῖα ὄντα ᾧ εἶπεν ὁ πατὴρ, Γενηθήτω φῶς, καὶ στερέωμα, καὶ τὰ πάντα, καὶ αὐτὴ ἡ βίβλος περιέχει (*ſupple* ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ) λέγουσα. Τῷ λόγῳ Κυρίου &c. *Hunc ſciens eſſe cui dixit Pater: ſiat lux, firmamentam, & omnia, liber iſte habet dicens:* Verbo Domini &c. *Monſ. vero* τοῦτον γὰρ εἰδυῖα ὄντα λόγον τοῦ πατρὸς ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν εἶπεν ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ· Τῷ λόγῳ Κυρίου &c. *Hunc ſciens eſſe verbum Patris liber Pſalmorum ait in* xxxii. Verbo Domini &c.

(2) *Uterque* ὁ Θεὸς *interponit.*

(3) *Vide Joban.* 1. 1. 2. & 14.

(4) *Luc.* 1. 28.

Filiam clamat eam · Dicens vero [1] Hominem & ipſum futurum . conſequenter & paſſibilem eum carne ſignificat· Proditionem a Judæis fiendam videns . pſallit in II. Pſalmo (Quare fremuerunt gentes ? populi meditati ſunt inania? Aſtiterunt Reges terræ. & Principes convenerunt in unum adverſus Dominum . & adverſus Chriſtum ejus·) In XXI. qualitatem mortis . ex perſona Salvatoris ait . In pulverem mortis deduxiſti me · Quoniam circumdederunt me canes multi . concilium malignantium obſedit me . Foderunt manus meas & pedes meos . dinumeraverunt omnia oſſa mea· Ipſi vero conſideraverunt me & deſpexerunt me · diviſerunt ſibi veſtimenta mea . & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem ·) Illud vero (Foderunt manus meas & pedes meos) quid aliud quam Crucem dicens . ſignificat? Iſta omnia docens . addit quod non pro ſe ipſo . propter nos vero eadem patitur Dominus · & ait ex perſona iterum ejus in LXXXVII. (Super me confirmatus eſt furor tuus) in LXVIII. (Quæ non rapui tunc exolvebam ·) Non obnoxius enim exiſtens . mortuus eſt . ſed pro nobis paſſus eſt . & contra nos furorem . qui erat propter prævaricationem . ſuper ſeipſum portavit · [2] Et dicentibus quidem nobis in CXXXVII. Pſalmo (Dominus retribuet pro me) dicente autem & Spiritu in LXXI · (Et ſalvabit filios pauperum . & humiliabit calumniatorem · Quia liberavit pauperem a potente. pauperem . cui non erat adjutor ·) Propter hoc & ad cælos ipſius [3] corporalem reditum præſignat.

dicens in XXIII. quidem Pſalmo (Attollite portas (Principes) veſtras & elevamini portæ æternales . & introibit Rex gloriæ .) & in XLVI. vero (Aſcendit Deus in jubilatione . & Dominus in voce tubæ ·) Seſſionem vero annunciat . & ait in CIX. quidem (Dixit Dominus Domino meo . Sede a dextris meis . donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum ·) In IX. vero Pſalmo addit fiendam perditionem diaboli . & clamat (Sediſti ſuper thronum qui judicas juſtitiam · increpaſti gentes . & periit impius ·) Etenim quod omne judicium accepit a Patre . non abſcondit . ſed & Judicem eum omnium venturum præſignat in LXXI. quidem (Deus judicium tuum Regi da . & juſtitiam tuam Filio Regis · Judicare populum tuum in juſtitia . & pauperes tuos in judicio ·) In XLIX. ait ([4] Advocavit cælum de ſurſum . & terram dijudicare populum ſuum) & (Annunciabunt cæli juſtitiam ejus . quoniam Deus judex eſt) & in LXXXI. (Deus ſtetit in ſynagoga deorum . in medio autem deos dijudicat) Nempe & vocationem Gentium eſt ab eo diſcere in multis . maxime autem a XLVI. (Omnes Gentes plaudite manibus . jubilate Deo in voce exultationis ·) In LXXI. quidem Pſalmo (Coram illo procident Æthiopes . & inimici ejus terram lingent · Reges Tharſis & Inſulæ munera offerent . & adorabunt eum omnes Reges terræ . omnes gentes ſervient ei ·) Iſta quidem in Pſalmis cantantur . & & in ſingulis aliis libris pronunciantur ·

Non [5] autem ignorans dixit . quod pri-

(1) *MS. F. 52.* Hominem & ipſum dicens fiendum .

(2) *Alex. heic addit* λέγοντος διὰ τοῦ Ἡσαΐου. Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν ·

(3) *Ita Alex. ſed apud Montf. vox* corporaem σωματικὴν *deſideratur* .

(4) Advocabit προσκαλέσεται ·

(5 *MS. F. 52.* non autem ignoro , dixit. *Græc.* Οὐκ ἀγνοῶν δὲ πάλιν ἔλεγεν , *quæ Montf. vertit* , ceterum ſe non ignorare ajebat , *intelli- ge ſenem illum , cujus mentionem initio epiſtolæ fecerat* .

in unoquoque Scripturæ loco eadem de Salvatore ſegregate ſeu excellentius ſignificantur · Et eſt communis omnibus Scripturis annunciatio & Promiſſio . & eadem concordia Sancti Spiritus · Etenim quemadmodum ea . quæ aliorum ſunt . in iſto poſſibile eſt invenire . ita & quæ ſunt hujus . in aliis multotiens inveniuntur · etenim Moyſes canticum ſcribit . & Eſaias canit . & Abbacuc orat cum cantico · Iterum in unoquoque libro eſt videre & Prophetias . & [1] Legislationem . & Hiſtorias . idem enim Spiritus in omnibus eſt · Et ſecundum quidem factam in unoquoque ipſius Spiritus Sancti diviſionem . unuſquiſque datam ſibi gratiam miniſtrat & implet . ſive Prophetia ſit . ſive Legislatio . [2] ſive Hiſtoriæ memoria . ſive Pſalmorum gratia · Quoniam vero unus & idem Spiritus eſt (cujus omnes diviſiones ſunt) ipſe vero indiviſibiliter ſecundum naturam . totus quidem eſt in ſeipſo . [3] propter quod in mente ſecundum deliberationem . manifeſtationes & diviſiones Spiritus ſingulis fiunt . & de reliquo ſecundum ſuppoſitam indigentiam frequenter unuſquiſque [4] obaudiens miniſtrat verbum · Quare (ſicut prædixi) Legislatorem Moyſen prophetare aliquando & cantare conſtat . & prophetantes Prophetas mandare aliquando · [5] (Lavamini · mundi eſtote . & abſtergimini a malitia . & ablue a malitia cor tuum Jeruſalem .) & Hiſtorias narrant aliquando · Daniel quidem Suſannæ . & Eſaias Rapſace & Senacherib · Ita enim & Pſalmorum liber habens proprium Canticorum . quæ in libris [6] diffuſive dicuntur . eadem ipſe lata voce cum melodia pſallit . quemadmodum dictum eſt · Legem igitur ponit & ipſe [7] (Deſine ab ira . & derelinque furorem · Diverte a malo . & fac bonum · inquire pacem . & perſequere eam) & hiſtorizat aliquando de via Iſrael . & prophetat de Salvatore . ſicut dictum eſt prius · Communis quidem talis gratia Spiritus eſt . & apud omnes ipſa eadem eſt . quemadmodum indigentia vel opus requirit . & Spiritus vult · Non enim differunt plus & minus [8] in eadem operatione miniſtrationis Spiritus . in qua unuſquiſque irremiſſibiliter complet propriam [9] & perfectam miniſtrationem · Liber vero Pſalmorum & ſic habet iterum quamdam gratiam propriam [10] & perſeverantiam ſegregatam · præ aliis enim habet excellentem habitudinem & affectionem in iis quæ ſunt in aliis libris & communionem · Ergo & proprium habet hoc mirabile . quod uniuſcujuſque animæ motus . & horum tranſmutationes & directiones habet deſcriptas & ſubfiguratas in ſeipſo .

(1) *Montf.* *νομοθεσίας* Legislationes . *Deinde interpunctio ita exhibetur tum a Montf. tum a Grab.* hiſtorias . Idem enim ſpiritus in omnibus eſt , & ſecundum quidem factam &c.

(2) *MS.* ſive Prophetiæ memoria .

(3) *Apud Grab. legitur κατὰ δὲ τὴν διακονίαν αἱ φανερώσεις . Montf. κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν αἱ φανερώσεις , quæ vertuntur :* ſed ſecundum intelligendi modum manifeſtationes .

(4) *MS.* Uno quoque obaudiente . *Grab.* *ὑπηχοῦντος τοῦ πνεύματος* ſpiritu reſonante , aut ſuccinente · *Montf.* *ἕκαστος ὑπηχούμενος* , *quæ ſenſum reddunt paullo diverſum* . *Ab eodem Montf.* voce ſpiritu *ſuppleta interpretantur* : ſpiritu edoctus quiſque .

(5) *Eſa.* 1. 16.

(6) *Quod* diffuſive *in MS.* diffuſe *heic ſcribitur , græce διεξοδικῶς* obiter *potius ſignificant* .

(7) *Pſal.* 36. 8. 27.

(8) *Ἐν ταύτῃ τῇ χρείᾳ , ὡς ἕκαστος &c. quæ verti queunt* : in eadem indigentia , ut unuſquiſque &c.

(9) Et perfectam *tacet Alex.*

(10) *Καὶ παρατήρησιν ἐξαίρετον ſonans latine , ut bene apud Montf.* peculiare quid obſervatu dignum .

Quarum quiſque voluerit . [1] quaſi ab imagine . ex eodem cuncta accipere & conſiderare · ita figuret ſeipſum . ſicut ibi ſcriptum eſt · Etenim in aliis quidem libris ſolum quis audit Legem . quæ oportet facere præcipientem . & quæ non oportet facere · & in Prophetiis quaſi ſolum audire & ſcire eſt Chriſtum venturum Salvatorem · & in Hiſtoriis quidem eſt attendere . ex quibus cognoſcere poteſt [2] Sanctorum & Regum & Sacerdotum actus · In libro vero Pſalmorum inſunt eadem . & audientem iſta docent . & adhuc ſuper iſta motus propriæ animæ conſiderare inſtruitur . [3] ad quæ vitioſe afficitur . & quæ patitur . & in quo continetur . docetur · Poteſt iterum ex eodem haberi imago ſermonum . ſeu rationum . ita ut non tantum accedere audientem . [4] ſed & quo modo oportet facientem & dicentem curare vitium . docet · Sunt quidem enim & in aliis Libris ſermones prohibentes & interdicentes prava . in iſto vero quo modo abſtinere oportet . figuratur . [5] Sicuti præceptum eſt pœnitendi (pœnitere autem eſt a peccato ceſſare) ſed hic quo modo pœnitentiam agere oporteat . & quid opus ſit in pœnitentia dicere . exprimitur · Et iterum dixit Paulus [6] (Tribulatio patientiam operatur . patientia vero probationem . probatio vero ſpem . ſpes autem non confundit) in Pſalmis vero & quo modo oportet ferre tribulationem . & quid oportet tribulatum dicere . & poſt tribulationes . & quo modo unuſquiſque probatur . & qui ſunt ſermones ſperantium in Domino ſcribitur & exaratur · Iterum mandatum eſt in omnibus gratias agere . ſed quid oportet dicere gratias agentem docent Pſalmi . Demum ab aliis audientes [7] (Quicumque volunt pie vivere in Chriſto . perſecutionem patientur ·) a Pſalmis docemur quo modo [8] oportet in fugiendo ſapere . & perſecutionem paſſos quoſdam . & poſt perſecutionem liberatos . quales oportet Deo offerre ſermones · Benedicere nobis Deum jubetur . & confiteri Domino · ſed in Pſalmis informamur quo modo laudemus Deum . & quæ verba dicentes cofiteamur decenter · & in unoquoque quis inveniet [9] Cantica . ad nos & noſtros motus & conſtitutiones poſita · Etenim illud iterum admirabile eſt in Pſalmis . quoniam in aliis quidem libris ea quæ dixerunt Sancti . & de quibuſcumque dixerunt . eadem & qui legunt [10] adnunciant de iis . pro quibus

(1) *Ita ex Montf. edit. redderetur , ſed Alex.* ὥστε τινὰ τὸν βουλόμενον ὡς ἄπειρον ἐξ αὐτῆς λαμβάνειν ἢ κατανοεῖν, οὕτω τε τυποῦν ἑαυτὸν (*ſupple* ὡς) ἐκεῖ γέγραπται· *quæ reddi poſſent:* ut qui velit inexercitatus &c. (*intellige in aliis Divinis libris*) ex ipſo accipere voluerit & intelligere , ita ſe ipſum efformare poſſit , ut illic (*ut in illis libris*) ſcriptum habetur . *Hæc interpretatio ſi probetur , ſequentibus non minus conſona quam noſtra lectio aut altera Montfauconis , quæ loco* ὡς ἄπειρον *habet* ὡς ἀπὸ εἰκόνος .

(2) *Ex editis :* Regum , Sanctorumque acta .

(3) Ad quæ vitioſe afficitur , *ſpectatis exemplaribus Græcis Montf. & Alex. abundat , & repetitio videtur ſtatim inſequentium verborum :* & quæ patitur , πρὸς ἃ (*Alex.* ὃ) πάσχει·

(4) *MS. heic addit* , & non præterire .

(5) Sicuti præceptum eſt &c. *uſque ad* : & iterum dixit Paulus *MS. omittit* .

(6) *Ad Rom.* 5. 3. 4. & 5.

(7) II. *ad Timoth.* 3. 12.

(8) *MS.* oportet ſugere *loco* oportet in ſugiendo ſapere .

(9) Θείας ᾠδὰς , divina Cantica .

(10) *Iuxta Montf.* adnunciant iis de quibus illa ſcripta ſunt , audientes vero alios ab iis arbitrentur , de quibus eſt ſermo , ita ut quæ geſta dicuntur admirationi ſolum habeant , & imitanda ſibi proponant . περὶ ὧν ἐκεῖνα γέγραπται , ἀπαγγέλλοντες εἰσι . οἵ τε ἀκούοντες ἄλλους ἑαυτοὺς ἐκείνους

quibus illa ſcripta ſunt. audientes vero alios. illos ipſos arbitrantur. de quibus eſt ſermo. & ad imitandas annunciatas actiones (uſque ad admirationem & æmulationem earumdem) aguntur. Eumdem vero librum aſſumens. Prophetias quidem de Salvatore de more (ut in aliis Scripturis) admirans & adorans exequitur. alios vero Pſalmos. ut proprios exiſtentes ſermones legit. & audiens vero. quaſi ipſe idem dicens. compungitur & afficitur in Canticorum verbis. ſicut ipſius propriis exiſtentibus.

Declarationis vero iterum gratia. non eſt negligendum (ſecundum beatum Apoſtolum reſumentem idem dicere.) plures ſermones Patriarcharum ſunt. & proprii ab ipſis dicti. Et Moyſes loquebatur. Deus vero reſpondebat. Elias vero & Eliſæus in Carmelo ſedentes monte. invocabant Dominum. & ſemper dicebant[1] (Vivit Dominus. in cujus aſpectu ego ſto hodie.) Et qui ſunt aliorum Prophetarum ſermones. præcellunt prævii qui ſunt de Salvatore. poſt hæc vero plures facti ſunt Gentibus & Iſraeli. Attamen nemo nunc Patriarcharum ſermones ut proprios dicet aliquando. neque audebit aliquis imitari & dicere quæ ſunt Moyſi propria verba. neque Abraham de Verna & de Iſmaele. & quæ ſuper magno Iſaac (quamvis idem opus & eadem neceſſitas quēquam apprehendat) audebit hæc ut propria dicere. Si vero compatiuntur. & deſiderium accipiunt rei melioris. numquam tamen dicent. ſicut Moyſes[2] (Oſtende mihi teipſum.) & iterum[3] (Siquidem dimittis ei peccatum. dimitte. ſi vero non dimittis. dele me de libro tuo. quem ſcripſiſti.)[4] Sermonem Prophetarum aliquis accipiens ſicut propria verba. vituperabit quis aut laudabit[5] his ſimilia. quæ illi vituperaverunt aut laudaverunt. neque (Vivit Dominus. in cujus conſpectu ſto hodie) imitabitur aliquis dicere velut proprium verbum.[6] Et quidem qui in eos libros incidit. manifeſtum eſt. non ſicut proprios. ſed ut Sanctorum & per Sanctos declaratos. dicere ſermones. Qui vero Pſalmos ([7] quod eſt admirabile) poſt eas quæ ſunt de Salvatore & de Gentibus Prophetias. alia dicens. ſicut propria verba loquitur. & quaſi de ſe ſcriptos. eos unuſquiſque pſallit. & non ſicut alio dicente. vel de alio ſignificantes. recipit & exequitur. ſed tamquam ipſe de ſeipſo loquens. afficitur. & quæcumque ſunt dicta. eadem quaſi ipſe agens. ex ſeipſo loquens. refert Deo. Non enim ut Patriarcharum verba & Moyſi & aliorum Prophetarum loquens. venerabitur & eadem[8]. Cuſtodientem namque mandatum. & prævaricantem illud. & utriuſque ſctum continent Pſalmi. & neceſſe eſt. omnem hominem in his contineri. & ut cuſtodientem mandatum. vel ut prævaricantem. eum dicere de unoquoque ſcriptos ſermones. Et mihi videtur. pſallenti hos fieri tamquam ſpeculum.

 ut

ἐκείνυς (*Alex.* ἐκείνων) ἡγῦνται, περὶ ὧν, ὁ λόγος, καὶ τὰς ἀπαγγελομένας δὲ πράξεις ἄχει τὸ θαυμάζειν καὶ ζηλῶν αὐτὰς, εἰς τὸ μιμεῖσθαι γίνονται. *MS.* *quod heic dicitur*, illos ipſos arbitrantur, *legit*: ſe ipſos illos arbitrantur.

(1) III. *Reg.* 17. 1. IV. *Reg.* 8. 14. &c.

(2) *Exod.* 33. 13. (3) *Ibidem*, 32. 32.

(4) Sed nec ſermonem &c. ἀλλ' ὐδὲ &c.

(5) *MS.* his ſimilia reſiſtentes, quibus illi &c.

(6) *MS.* Et quidem qui libris participat, manifeſtus eſt &c.

(7) *MS.* quod eſt glorioſum &c.

(8) *Alex. eo loci addit*: ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὡς ἴδια καὶ περὶ ἑαυτῦ γραφέντα θαρσεῖ λέγων ὁ ψάλλων αὐτά.

ut conſideret ipſe in ipſis animæ ſuæ motus. & ita guſtans & ſentiens annunciet eos · Etenim audiens legentem. [1] tamquam ab ipſo hymnus dicatur. canticum recipiet. & vel redargutus a conſcientia & compunctus pœnitentiam aget. aut de ſpe in Deum audiens. & opitulatione facta in credentes. ſicut in ſe tali gratia facta. exultabit. & gratias agere Deo incipiet· Cum igitur III. qui pſallit. ad proprias tribulationes conſpiciens. quaſi ſua putat quæ ſunt in eo verba· Et [2] x. & xvi. ſicut propriam confidentiam & orationem eſt annuncians. & L. ſimiliter eſt ea quæ ſunt propter ſuam pœnitentiam verba dicens· LIII. vero. LV. & LVI. & CXLI. quando cantat. non ſicut alio perſequuto. ſed ſicut ipſe idem patiens. coafficitur. & cantat Deo ſicut proprios ſermones iſtos. Et totaliter ita unuſquiſque Pſalmus a Spiritu [3] Sancto dictus & compoſitus (ſicut in præcedentibus dicitur) ut in eis conſiderentur motus animæ noſtræ· & quaſi omnes propter nos dicantur. & ipſi ſint. ſicut proprii noſtri ſermones. adrememorationem motuum. qui in nobis fiunt. & directionem & correctionem propriæ converſationis· Quæ enim pſallentes dixerunt. eadem poſſunt eſſe noſtri Typi & Characteres. Iſta vero iterum [4] noſtri Salvatoris eſt gratia· homo enim propter nos factus. proprium quidem corpus pro nobis in mortem obtulit. ut omnes commutaret a [5] duplici morte· Cæleſtem vero & perfectam & beneplacentem converſationem oſtendere volens nobis. in ſeipſo eamdem figuravit. ut non ultra aliqui faciliter ab inimico ſeducantur. habentes pignus ad munitionem tutam. ab eo factam pro nobis. adverſus diaboli victoriam. [6] ut unuſquiſque audiret quidem eum loquentem· at tamquam in exemplari aſpiceret. ad ſumenda ab eo exempla operandi. audiens [7] (Diſcite a me. quia mitis ſum & humilis corde·) Perfectiorem vero & ad virtutem doctrinam numquam perpetuo aliquis inveniet ea. quam figuravit Dominus in ſeipſo· ſive enim mali ſufferentiam. ſive bonitatem. ſive fortitudinem. ſive miſericordiam. ſive juſtitiam. omnia [8] in Chriſto inveniet ſemper pleniſſime facta. Quare nihil ad virtutem. conſideranti humanam vitam [9] Domini. deerit. Hoc enim ſciens Paulus dicebat [10] (Imitatores mei eſtote. ſicut & ego Chriſti.) Qui quidem enim apud Græcos ſunt Legiſlatores. uſque ad prolationem ſermonis tantum habent gratiam· [11] Deus vero (tamquam vere Dominus exiſtens univerſi· curam gerens de his quæ operatus eſt) non ſolum Legem ponit. ſed & Typum ſemetipſum dedit. ut ſcirent in illo & cognoſcerent faciendi virtutem· Propterea enim & ante ipſius ad nos peregrinationem inſonuit in

(1) Tanquam de ipſo dicatur canticum excipiet: *ὡς περὶ αὐτοῦ λεγομένην τὴν ᾠδὴν καταδέχεται*.

(2) *Alex.* ἰά XI. *MS. unice* XVI.

(3) *Vox* ſancto *heic abundat.*

(4) *Neque ejus loci vocem* noſtri *Græca reſonant.*

(5) *Vox* duplici, *ſicut & paullo infra altera* beneplacentem *neque Alex. exhibet, neque Montf.*

(6) *Supplendum ex MS. noſtro F. 52. & edito Alex.* Hac de cauſſa non ſolum docuit, ſed & fecit quæ docuit, ut &c. *Montf. græcum exemplar illis deſtituitur, eadem licet præferente latina ejuſdem verſione.*

(7) *Mat.* 11. 29.

(8) In Chriſto *perſpicuitatis gratia poſitum videtur, quum habeatur ἐν αὐτῷ.*

(9) *Ita Græc. Montf. ſed Alex. vocem* Domini *tacet.*

(10) I. *Corinth.* 4. 16. & 11. 1.

(11) Ὁ δὲ Κύριος &c.

in Pſallentibus hoc. ut quodammodo in ſeipſo. perfecti & cæleſtis hominis Typum oſtenderet · Ita & ex Pſalmis. motus & affectus animarum. qui vult. diſcere valebit. inveniens in ipſis & uniuſcujuſque motus curationem atque directionem · Si enim oportet & perſuaſibile dicere. omnis quidem divina Scriptura magiſtra eſt virtutis & fidei veræ · Liber vero Pſalmorum habet & imaginem quodammodo inſtitutionis ſanctæ [1] & animarum · Sicut enim ingrediens ad regem figurat habitu & verbis. ut non extra ea dicens. indiſciplinate plus [2] reſolvatur · ita divinus Liber iſte. ad virtutem currentem. & volentem conſiderare Salvatoris in corpore converſationem. rememorari eum primo facit motuum animæ. per lectionem. & ita demum figurat & docet colloquentes talibus ſermonibus.

Sunt quidem ergo (ut hoc primum quis in hoc libro obſervet) alii quidem in Narratione dicti. alii in Admonitione. alii in Prophetia. alii qui in Oratione. alii vero in confeſſione · Et ſunt qui in Narratione dicuntur. [3] XVIII. & XLIII. XLVIII. XLIX. LXXII. LXXVII. LXXXVI. LXXXVIII. LXXXIX. CIX. CXIII. CXXVI. CXXXVI. ſimul tredecim · Qui vero in Oratione. [4] ſunt VI. & LXVII. LXXXIX. CI. CXXXI. XLI. ſimul ſex · Qui vero quaſi in Supplicatione & Oratione & Deprecatione. V. VI. VII. XI. [5] XV. XXIV. XXVII. XXX. XXXIV. XXXVII. XLII. LIII. LIV. LV. LVI. LVIII. LX. LXII. LXIII. LXXXII. LXXXV. LXXXVII. CXXXIX. CXL. CXLII. ſimul viginti quinque · Et [6] quidem in bona Acceptione. & Oratione & Prece & Gratiarum Actione. CXXXVIII. unus · Qui vero ſunt ſolum quaſi in bona Acceptione · III. XXV. LXVIII. LXIX. LXX. LXXIII. LXXVIII. LXXIX. CVIII. CXXII. CXXIX. CXXX. ſimul duodecim · [7] Et quidem in Confeſſione eſt L. unus · Et alii quoque connexam habentes Confeſſionem & Narrationem. IX. LXXIV. CIV. [8] CV. CVI. CXVII. CXXXV. CXXXVI. ſimul octo · Qui vero complexam habent Confeſſionem & Narrationem cum Laude. CX. unus · [9] Et quidem in Admonitione eſt XXXVI. unus · Qui autem ſunt in Prophetia. XX. XXI. XLIV. XLVI. [10] LXXI. ſimul quinque · Et Promiſſivus cum Prophetia. CIX. unus · Exhortativi vero & quaſi jubentes. ſunt XXVIII. XXXII. LXXX. XCIV.

(1) *Tollenda copula & ejus loci.*

(2) *Alex.* ἐκβληθῇ ejiciatur. *Montf.* ἐγκληθῇ criminetur.

(3) *Alex.* ιη'. μγ'. μη'. μθ'. οβ'. οϛ'. οζ'. πϛ'. ϱϛ'. ϱιγ'. ϱκγ'. ϱκϛ'. *quibus addendum eſſet:* omnes ſimul duodecim, *ſed ea collectio tum heic, tum in ſequentibus ubique non exhibetur. Tum ab Alex. tum a noſtro exemplari diſtat Montf. apud quem* Narrationis *duodecim Pſalmi indicantur, nempe* X. XLIII. XLVIII. XLIX. LXXII. LXXVII. LXXXVI. LXXXIIX. CIX. CXIII. CXXVI. CXXXVI. *MS. pro* LXXXVI. LXXXIIX. & LXXXIX. *praefert* LXXVII. & LXXXIV. *& in fine tolligit:* omnes ſimul undecim.

(4) *Heic nobis conſonat Montf. ultimo excepto, cujus loco pro* XLI. *habetur* CXLI. *Alex. vero quem admodum ſupra prorſus diſſentit, ſunt enim apud ipſum Orationis Pſalmi* CXXXI. CXLI. XVI. LXVII. LXXXIX. CI.

(5) *Utraque editio heic addit &* XII. *Alex. infra poſt* LIIX. *addit.* LIX. *tollit deinde cum Montf.* LXII. *tum conſentiente exemplari noſtro Montf. Alex. apponit* CXXXVII. *ſublato* CXL.

6 *Ita Montf. ſed Alex.* ἓ οἱ μὲν ὡς ἐν ἐντυχίᾳ ἓ εὐχαριστίᾳ, ρλη'.

(7 *Ita Montf. MS. omittit* LXX. *concludit in fine:* omnes ſimul undecim. *At Alex. pro Confeſſione,* ἐν ἐξομολογήσει *reponit* IX. LXXIV. LXXIIX. XCI. CIV. CV. CVI. CVII. CX. CXVII. CXXXV. CXXXVII. *In Confeſſione ſimul & Narratione:* IX. LXXIV. CV. CVI. CXVII. CXXXVII.

(8) *MS. pro* CV. *habet* LXXV.

(9) *MS.* Et quidem in laude eſt XXXVII. unus. Qui autem ſunt in prophetia &c.

(10) *Alex. vero loco ſeptuageſimi primi heic habet* οἱ. LXXV.

Digitized by Google

XCIV. [1] XCV. XCVI. XCVII. CII. CIII. CXIII. ſimul decem · Exhortatorius cum Cantico dicens · eſt CXLIX. unus · Et deſcribentes quidem virtuoſam vitam . ſunt CIV. CXI. CXVIII. CXXIV. CXXXII. ſimul quinque · Laudem vero profitentes . ſunt [2] XLVI. CXII. CXVI. CXXXIV. CXLIV. CXLV. CXLVI. CXLVII. CXLVIII. CL. ſimul decem · Et quidem Activi gratiarum ſunt [3] VIII. XVII. XXIX. XXXIII. XLV. LXII. LXXIII. LXXXIV. CXIV. CXV. CXX. CXXI. CXXIII. CXXV. CXXVIII. CXLI. ſimul ſexdecim · Qui vero Beatitudines proclamant . ſunt [4] I. XXXI. XL. CXI. CXVIII. CXXVII. ſimul ſex · Et Oſtenſivus promptitudinis cum Cantico . CVII. unus · Et alter quidem Exhortativus ad fortitudinem eſt [5] X. unus · Alii vero Accuſativi impiorum & prævaricatorum ſunt II. XIII. XXXV. LI. LII. ſimul quinque · Et alter quidem Invocationis eſt IV. unus · Alii quidem in imprecativa pronunciatione ſunt [6] XIX. LXVI. ſimul duo · Et quidem Gloriationis in Deo adnunciantes ſermones ſunt XXII. XXVI. XXXVIII. XXXIX. XLI. LXI. LXXV. LXXXIII. XCVI. XCVIII. [7] CL. ſimul undecim · Admonefacientes . ſunt [8] LVII. LXXXI. ſimul duo · Et qui quidem cum hymnis verba faciunt XLVII. LXIV. ſimul duo · Jubilationis vero & de Reſurrectione . LXV. unus · Alter Jubilationis tantum verba dicens . XCIX. unus .

Tali ergo exiſtente ordinatione Pſalmorum . eſt de reliquo poſſibile . [9] participantes invenire in unoquoque (ut diximus) motum & conſtitutionem & habitum propriæ animæ . ita etiam & de unoquoque Typum & doctrinam . & quid nempe dicens placere valeat Domino · per quæ autem verba corrigi poſſit . & gratias agere Domino valeat . [10] & ut non cadat in impietatem is . qui præter talia dicit · [11] non enim ſolum de operibus . ſed & de omni verbo otioſo reddere rationem habemus Judici · Siquidem beatificare aliquem vis . habes quomodo oportet . & in quo . & quæ dicere . [12] I. XXXI. XL. CXI. CXVII. CXXVII. Si vituperare Judæorum adverſus Salvatorem inſidias & proditionem . habes II. hymnum · Si vero [13] a Judæis perſecutionem pateris . & multos habes inſurgentes adverſus te . dic III. Pſalmum · Si autem ita tribulatus invocaſti Dominum . & exauditus vis gratias agere . pſalle IV. [14] CXIV. Et ſi reſpicis maligne agentes . inſidiari volentes . & ſuper eis audiri orationem deſideras . diluculo pſalle V. Sentiens

(1) *MS. omittit* XCV. *&* *concludit* , omnes ſimul novem .

(2) *Heic pro* XLVI. *tam Alex. quam Montf. cum noſtro MS. ponunt* XC. *deinde Alex. tollit* CXLVII.

(3) *Alex.* IIX. IX. XXXII. XLV. LXII. LXXVI. LXXXIV. CXIV. CXV. CXX. CXXI. CXXIII. CXXV. CXXIIX. CXLIII.

(4) *MS. loco* I. *habet* XXX. *Alex. omittit* CXI.

(5) *Idem Alex. non* X. *ſed* LXXX. *Montf.* LXXI.

(6) *Alex.* XIX. *&* LXIII. *Montf.* LXVI. *&* LXXIX. *qui quidem dicuntur* οἱ ἐπευκτικὰ ἀπαγγέλλουσι · *vota nunciantes , aut facientes .*

(7) *Alex. & Monf. præ* CLI.

(8) *MS.* XLVII. LXIV.

(9) Τοῖς ἐντυγχάνουσι , *hoc loco* , legentes . *Quæ paullo infra habetur vox* habitum *abeſt a Græcis .*

(10) *MS.* & de eo qui non cecidit in impietatem ab eo qui talia dicit &c.

(11) *Mat.* 12. 36.

(12) *Ita & apud Montf. ſi latinam verſionem ſpectes , & ſi græcum ejuſdem exemplar :* I. XXX. XLI. CXII. CXXVIII. CXXVII. *ſæpe in Pſalmorum enumeratione latina ejus editionis verſio a Græco diſtat .*

(13) παρὰ τῶν ἰδίων , a tuis , *non a Judæis : non deeſſe tamen MSS. Codd. præferentes* παρὰ τῶν Ἰουδαίων *a Montf. notatur , quod facile antiquariis contingere potuit ob vocis aliquam ſimilitudinem .*

(14) *Ex Alex. addendus &* LXXIV.

tiens vero minas a Domino. ſi ex hoc temetipſum turbatum vides. [1] dic VI. & XXXVII. Si vero concilium injunt quidam adverſus te. ſicut Achitophel contra David. & hoc annunciat tibi aliquis. pſalle VII. & confide in liberaturo te Deo. Videns uſquequaque extenſam gratiam Dei Salvatoris. & genus ſalvatum hominum, ſi adclamare vis Domino, pſalle VIII. Et iterum ſi cantare vis [2] Vindemiale carmen. gratias agens Domino. habes ipſum VIII. & LXXX. Super exterminio inimici. & ſalvatione adepta. ne glorieris in teipſo. ſed noſcens Filium Dei hoc contuliſſe & direxiſſe. dic IX. Pſalmum. Et ſi aliquis in pavorem te conturbare vult. habeto tu fiduciam in Domino. & pſalle X. Quando vero multorum videris ſuperbiam & malitiam ſuperabundantem. itaut nil ſanctum in hominibus fiat. fuge & tu ad Dominum. & dic XI. Immorantibus vero inimicorum inſidiis diuturne. non fias puſillanimis. quaſi oblivioni traditus a Domino. ſed exora Dominum cantans [3] XXVI. Blaſphemantibus vero quibuſdam adverſus Providentiam Domini. non communices (audiens) eorum impietati. colloquere vero Deo. & dic XIII & LII. Et ſi de reliquo volueris addiſcere qualis eſt Regni cælorum civis. pſalle XIV. Oratio tibi neceſſaria eſt propter reſiſtentes tibi. & circumdantes tuam animam, canta [4] XVI. LV. & LVIII. & CXL. Sed & vis diſcere quomodo Moyſes oravit. habes LXXXIX. Si ſalvatus es ab inimicis tuis. & liberatus es a perſequentibus te. canta & tu XVII. Pſalmum. Admiraris creaturæ ordinem. & in eam Providentiæ gratiam. Legiſque ſacra præcepta. pſalle XVIII. & XXIII. Tribulatos videns. conſolare eos precibus. orans. & dicens eis quæ ſunt in XIX. Pſalmo verba. Vides te ipſum alimento Spiritus refectum. & proſperatum a Domino. gaudens ſuper hoc. pſalle XXII. Inimici ſuper te. ſed tu elevans animam ad Deum. dic XXIV. & videbis *inique agentes ſupervacue*. Expectant inimici. nil aliud quam manus plenas ſanguine habentes. & quærentes te deſtruere & perdere. ne des homini judicium (ſuſpecta enim quæ ſunt hominum.) ſed Deum judicem fieri obſecra. ſolus enim ipſe judex. dic [5] XXV. XXXIV. XLII. Si vero dure magis ſuperponuntur. & multi ſunt inimici qui caſtrametantur. deſpicientes te. quaſi non unctum Spiritu. & ſignatum ſanguine. & ex hoc impugnare te volunt. ne paveas contra eos. [6] ſed canta XXVI. Pſalmum. Quoniam vero infirma eſt humana natura. ſi iterum abſque rubore tibi inſidiantur. non conturberis contra eos aut timeas. [7] ſed clama ad Deum. dicens quæ ſunt in XXVII. Et ſi vis gratias agens diſcere quomodo oportet offerre Deo. intelligibiliter intelligens. pſalle XXVIII. Igitur & incœnians domum tuam. animam utique Dominum recipientem. & ſenſibilem domum in qua corporaliter habitas. gratias age. & dic XXIX. & in Gradualibus CXXVI. Cum vero te

(1) δυνάσαι λέγειν potes dicere: *deinde MS.* VI. & XXXVI

(2) *Græce* ἐπιλήνιον, ad torcular pertinens: *infra Alex. pro* LXXX. *habet* LXXXIII.

(3) *Alex.* XII. *pro* XXVI.

(4) *Alex. & Montf.* XVI. LXXXV. LXXXVII. & CXL.

(5) *MS.* XXV. XXXIX. XLII.

(6) *MS.* ſed canta ad Deum, & dic quæ ſunt in XXVI.

(7) *MS.* ſed canta, & dic quæ ſunt in XXVII.

te ipſum odio habitum propter [1] fidem in Chriſtum. & perſecutum ab hominibus omnibus. amicis atque propinquis. videris. non hoc apud te ipſum conſiderans puſillanimis fias. neque notos te avertentes paveas. ſed ab his elevatus. contuere ventura. & pſalle XXX. Baptizatos & redemptos a corruptibili generatione videns. & admirans Dei benignitatem. canta ad illos XXXI. Et quando pſallere vis cum multis. juſtos viros & rectos vita congregans. pſalle XXXII. Incidens vero in inimicos. & ſapienter ipſos effugiens. & declinans ab inſidiis eorum. ſi volueris gratias agere. convocans mites viros. pſalle ſuper eos XXXIII. Et ſi videris prævaricantium in malum contemptionem. ne exiſtimes ſecundum naturam eſſe in eis malitiam (ſicut Hæretici dicunt) ſed dic XXXV. & videbis quia ipſi ſibi ipſis peccandi ſunt cauſa. Si autem iſta agentes iniqua impios aſpexeris. & elatos ſuper parvulos. & vis inſtruere aliquos. non attendere his. neque æmulari eos. eo quod ipſi velociter extinguentur. dic & tibi ipſi & aliis XXXVI. At vero & tu proponens attendere tibi ipſi. ſi vides repugnantem adverſarium (tunc enim magis inſurgit adverſus tales) & vis [2] ungere te ipſum adverſus eum. canta XXXVIII. Pſalmum. Etſi inimicis [3] ſuperpoſitis ſubſtines tribulationes. & vis diſcere ex patientia utilitatem. pſalle XXXIX. Videns multos pauperes & inopes. & horum miſereri volens. vales eos qui jam miſericordes ſunt acceptare. alios vero ad faciendum exhortari. cum dicis XL. Deinde ſi omne deſiderium habens in Deum. audieris inimicos improperantes. ne conturberis. ſed intelligens ex tali deſiderio immortalem fructum. conſolaberis tuam animam ſpe. quæ eſt in Deum. & eadem allevians & mitigans triſtitias. quæ ſunt in ejus vita. dic XLI. Pſalmum. Frequenter autem rememorari volens beneficiorum Dei factorum ad Patres. & de exitu Iſrael de Ægypto. & de converſatione quæ fuit in Deſerto. quomodo quidem & Deus bonus. homines vero ingrati. habes XLIII. LXXVII. & LXXXVIII. [4] & CIV. & CV. & CVI. CXIII. Confugiens autem ad Deum. a tribulationibus circa te factis ſalvatus. ſi vis gratias agere Deo. & narrare in te factam benignitatem. habes XLV. Si peccaſti. & erubeſcens recognoſcis. & miſericordiam impetrare exoras. habes Confeſſionis & Pœnitentiæ verba in L. Diffamatus es apud iniquum regem. & vides gloriari detrahentem. ſecede. & dic & tu quæ ſunt in LI. Et quandoquidem perſequuntur & detrahunt quidam. tradere te volentes. ſicut Ziphæi & Allophyli. David. non anxieris. ſed confidens in Domino. & laudans eum. dic quæ ſunt in LIII. & quæ ſunt LV. Si vero [5] & concurrat perſecutor & non cognoſcens. in ſpeluncam. in qua & tu es abſconditus. non expaveſcas. habes enim & in tali neceſſitate optimos ad conſolationem. [6] & Tituli inſcriptionis ſermones in LVI. & in CXLI. Si vero & cuſtodiri juſſerit domum qui inſidiatur. & effugeris. refer

(1) *Alex.* διὰ τὴν ἀλήθειαν propter veritatem *ut vertit Montf. qui tamen græce habet* διὰ τὴν πίστιν *MS.* propter veritatem.

(2 ἐπαλείφειν *quod &* excitare *ſignificat.*

(3) *Intellige* ingruentibus: *Græce habetur,* ἐπιτιθεμένων

(4) *Pro* CIV. *apud Montf. legitur* CX.

(5) *MS.* & comprehendat.

(6 *Græc.* ἐκ στηλογραφίας, *quod &* ἁπλῶς titulum *ſignificat.*

refer gratiam Deo. (& quaſi in columnis ſcribens eam in anima. [1] ut ſit in memoriale. quod non diſperdiderit te) & dic quæ ſunt in LVIII. Pſalmo. Si autem improperaverint tribulantes inimici. & obloquentes detraxerint qui putantur eſſe amici. & contriſtaris in exercitatione tua ad modicum. ſed potes conſolari laudans & tu Deum. & dic quæ ſunt [2] in LIV. verba. Et quidem adverſus ſimulantes. & in facie gloriantes. dic ad verecundiam eorum [3] VII. Pſalmum. Et adverſus impetum facientes contra te. & volentes accipere animam tuam. oppone tu ad Deum tuam ſubjectionem. & confide. quanto enim illi inſaniunt. tanto magis tu ſubditus eſto Domino. & dic quæ ſunt in LXI. Et ſi perſecutionem patiens. in ſolitudinem abieris. ne timeas quaſi ſolus ibi exiſtens. habens vero Deum ibi. & ad ipſum de luce vigilans. pſalle LXII. Exterrentibus autem inimicis. & non ceſſantibus inſidiari. ſed ſcrutantibus omnia contra te. & multi ſunt. ne reſolvaris. ſagittæ enim parvulorum erunt plagæ eorum. pſallente te LXIII. & [4] LXVII. & LXIX. & LXX. Et quandoquidem volueris laudare Deum. canta quæ ſunt in LXIV. Si vero & aliquos inſtruis de Reſurrectione. canta quæ ſunt in [5] LXIX. Miſerationes vero a Domino petens. lauda eum. pſallens quæ ſunt in [6] LXVI. Cum vides impios pacis abundantia ditatos. [7] ut non ſcandalizeris & commovearis. dic & tu quæ ſunt in LXXII. Et cum iraſcitur Deus ſuper populo. habes [8] ad conſolationes hos ſermones. qui ſapientes ſunt. in LXXIII. Quando vero opus eſt tibi Confeſſio. habes [9] LXX. LXXIV. XCI. CIV. CV. CVI. CVII. CX. CXVII. CXXXV. & CXXXVII. Deſpicis quæ ſunt Gentilium & Hæreticorum. quod non apud eos exiſtit Dei cognitio. [10] ſed in ſola Eccleſia. potes intelligens. cantare & dicere quæ ſunt in LXXV. Inimicis autem præoccupantibus vada [11] ne fugias. & undique tribulatus. quamvis conturberis. non deſperes. ſed ora. & ſi clamans exauditus fueris. gratias agens Domino. dicens quæ ſunt in LXXVI. Si autem perſeveraverint inimici. & intraverint & inquinaverint domum Dei. & Sanctos interfecerint. & corpora eorum volucribus cœli projecerint. ut non contractus tabeſcas propter eorum crudelitatem. compatere quidem patientibus. colloquere vero Deo. & dic LXXVIII. Pſalmum. [12] Feſto vero die volens decantare Domino. convocans Dei ſervos pſalle ea quæ in LXXX. & XCIV. ſunt. Inimicis vero congregatis omnibus undique. & comminantibus adverſus domum Dei. & fœdera facientibus adverſus pietatem. ut non puſillanimis fias propter multitudinem & potentatum eorum. habes tamquam anchoram ſpei quæ in LXXXII. ſunt

(1) *MS.* ut ſit in memoriale, ut diſpereat a te, & dic &c.

(2) *Montſ.* ἐν τῷ τετάρτῳ.

(3) *MS.* VII. *Ex Alex. & Montſ. legendum* LVII. *& quidem bene. Confer Pſalmi illius Titulum.*

(4) *Alex.* LIV. *ſed minus recte.*

(5) *Rectius Alex.* LXV.

(6) *MS.* LVI.

(7) *Alex. addit*, τοὺς δὲ δικαίους θλιβομένους, juſtos vero afflictos.

(8) *Græce*, εἰς παράκλησιν τούτου: *aut cum Alex.* περὶ τούτου, ad conſolationem illius.

(9) *Pro* LXX. *Alex. præfert* LX. *MS. omittit* CVI. *&* CXXXVII.

(10) *Alex.* ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ſed ſolum in Eccleſia catholica.

(11) *Verba* ne fugias *neque Alex. reſonat, neque Montſ.*

(12) *MS.* Feſtivus vero volens decantare .... quæ in LXXX. & XCIII. ſunt.

ſunt verba · Et ſi vides domum Dei & æterna ipſius Tabernacula . & deſiderium habes ad ea . ſicut habuit Apoſtolus . dic & tu LXXXIII. Pſalmum · Ceſſante autem ira . & captivitate ſoluta . ſi vis Domino gratias agere . habes ut dicas quæ ſunt in LXXXIV. & in [1] cxxv. Differentiam quidem Catholicæ Eccleſiæ ad Schiſmata ſi vis cognoſcere . & erubeſcere illos facere . potes dicere quæ ſunt in LXXXVI. ſcripta · Ad confidentiam agere teipſum volens . & alios ad Dei cultum . & quod . quæ eſt in Deum . ſpes non confundit . ſed contra . animam & abſque timore eſſe parat . lauda Deum . dicens quæ ſunt in [2] XCVI. Pſallere vis Sabbato ? habes XCI. Gratias agere vis Dominica ? habes XXIII. Vis Secunda Sabbati pſallere ? dic quæ ſunt in [3] XCIV. Cantare vis Sexta Sabbati ? habes in laudem XCII. [4] tunc enim domus ædificata eſt . licet inimicis prohibere conantibus · & propter hoc pro victoria cantare Deo convenit quæ tunc ſunt dicta in XCII. Pſalmo · Si autem captivitate facta deſtruatur domus . & iterum ædificata fuerit . canta quæ ſunt in [5] XCV. Nam & terra accipiente ſeditiones ab impugnatoribus . & poſtea quieſcente . & regnante Domino . ſi vis de hoc cantare . habes XCVI. Vis Quarta Sabbati pſallere ? habes XCIII. tunc enim traditus Dominus ulciſci cœpit . contra mortem victoriam ſtatuens . & triumphavit de ea in confidentia · Cum igitur legens Evangelium . videris Quarta Sabbati conſilium accipientes Judæos adverſum Dominum . videns ipſum tunc fiducialiter agentem in ultione adverſus diabolum pro nobis . pſalle quæ in XCIII. Pſalmo ſunt · Iterum adſpiciens Domini providentiam ad omnia . & ejus dominationem . & volens inſtruere aliquos ad ipſius fidem & obedientiam . perſuadens eos primo confiteri . pſalle XCIX. Etſi diſcens ejus judiciariam virtutem . & quod miſericordia miſcens judicium judicat Deus . volueris ad eum accedere . habes in hoc ſermones qui ſunt in C. Pſalmo . Infirma noſtra exiſtente natura . ſi propter anguſtias vitæ . [6] qua pauper es effectus . anxiaris tædio . & vis conſolari . habes CI. Pſalmum · Et quoniam decet nos in omnibus & ſemper laudare & gratias agere Deo . cum vis benedicere eum . habes ad exhortandum tuam animam . & dicendum CII. & CIII. Laudare vis Deum . & ſcire quo modo & ſuper quo oportet laudare . & quos decet Laudantem dicere ſermones . habes [7] CXII. & CXVI. & CXVII. & CXXXIV. & CXLV. & CXLVI. & CXLVII. & CXLVIII. & CXLIX. & CL. Habes fidem (ſicut Dominus dixit) & credis in his orans iſta loqui . dic CXV. Aſcendentem te ipſum ſentis actibus . ita ut dicere queas [8] (Quæ retro ſunt obliviſcens . ad ea quæ ſunt ante extendens meipſum ·) habes in ſingulis profectubus ad dicendum XV. Graduum Cantica . Captivatus ab alienis cogitationibus . & ſentis teipſum ſeductum . & reco-

(1) *Montf.* CXV. *MS.* in IV.

(2) XC. *habetur apud Montf. & Alex. & quidem appoſite ad ejus Pſalmi Titulum. MS.* quæ ſunt in VI.

(3) *Alex.* XLVII.

(4) *Alex.* τότε γὰρ γινομένυ τῦ ϛαυρῦ , ὁ οἶκος τῦ θεῦ ᾠκοδομεῖθη *&c.*

(5) *MS. in* XXV.

(6) *Græc.* ὡς πτωχὸς γενόμενος , quaſi inops factus &c.

(7) *Alex.* CIV. *&* CVI. *præfert loco* CXII. *&* CXVI. *deinde omittit* CXVII. *&* CXLIX. *Montf. vero omittit unicum* CXVII. *MS. omittit* CXVII. *&* CXLIX.

(8) *Philip.* 3. 14.

recognoſcis . quieſce deinceps . & manens in quibus teipſum peccantem apprehendiſti . ſede . & plora tu ſimiliter . ſicut fecit populus qui erat tunc . dicens tu ea quæ ſunt in cxxxvi. Exiſtimans tentationes eſſe tuam probationem . ſi in tentationibus & poſt gratias agere volueris. habes cxxxviii. Pſalmum · Tentaris . iterum ab inimicis . & liberari vis . dic quæ ſunt in cxxxix. Obſecrare & orare ſi volueris , pſalle [1] v. cxl. & cxli. & cvlii. & cxlv. Inimicus tyrannus ſurrexit in populum [2] & in te . ſicut Golias contra David . ne formides . ſed & crede & tu ſicut David . & dic pſallens quæ ſunt in cxliii. Pſalmo · [3] Deinde admirans ſuper Dei beneficentia . dic lxxxvi. Reminiſcens in te & in omnes facta Divinæ bonitatis . ſi vis propter hoc benedicere Deum . dic David verba . quæ & ipſe dixit in civ. Pſalmo · Cantare vis Domino . habes ad dicendum [4] xcv. & xcvii. Si parvulus es . [5] & præjudicatus in opus vel miniſtrationem fratrum tuorum . ne extollaris adverſus eos . ſed eligenti te Domino dans gloriam . pſalle & tu cli. proprium exiſtentem David · Vis pſallere in auditione habente Laudem Dei . ſeu titulum Alleluja . habes civ. cv. cvi. cx. cxi. cxii. cxiii. cxiv. cxv. cxvi. cxvii. cxviii. cxxxiv. [6] cxlv. cxlvi. cxlvii. cxlviii. cxlix. cl. Cum autem volueris propria de Salvatore pſallere . in unoquoque pene invenis Pſalmo quæ ſunt hujuſmodi · habes maxime xliv. & cix. maniſeſtantem ex Patre ejus ineffabilem præcipuam generationem . & in corpore ipſius adventum · [7] & xxi. lxviii. prædicentes de divina Cruce . & quaſcumque pro nobis inſidias recepit . & quæcumque paſſus eſt · & ii. & cviii. ſignificantes Judæorum proditionem & inſidias . & Judæ Iſcariotis traditiones · xx. autem & xlix. & lxxi. declarantes Regnum ipſius . & Judiciariam virtutem . & iterum ad nos ejus in carne adventum [8] · Et xv. quidem oſtendit ipſius in carne Reſurrectionem . xxiii. vero & xlvi· adnunciant ejus ad cælos reditum . xcii. autem & cxv. & xcvii. & xcviii. legens . contemplari valebit Salvatoris in nos per paſſiones facta beneficia ejus · Talis quidem eſt & character libri Pſalmorum . cum ad hominum utilitatem ſit ipſe diſpoſitus · Quos quidem Pſalmos [9] ad directionem motuum uniuſcujuſque animæ · inter reliquos vero

 libros

(1) *Ita apud Montf. ſed Alex. heic duos tantum praſcribit Pſalmos* v. & cxlii. *MS. omittit* v.

(2) *Accinit Grabeus emendans Alex. ſuum cum Montf. habentem:* ἐχθρὸς τύραννος ἐπανέστη τῷ λαῷ καὶ σοί (*Alex.* καὶ σύ) ὥσπερ Γολιὰδ &c. *Montf.* καὶ σὺ ὥσπερ Δαυὶδ τὸν Γολιάδ. *Cetera ſi Montf. ſequamur, habemus ſenſum a noſtro paullo diverſum referentem:* Inimicus tyrannus ſurrexit in populum, & tu ſicut David, Goliad ne timeas &c.

(3) *MS.* Deinde admirans .... dic lvi. *Alex.* Εἶτα θαυμάζων τὰς εἰς πάντας εὐεργεσίας, καὶ μνημονεύων ὅτι εἰς σὲ καὶ εἰς πάντας γενομένης ἀγαθότητος αὐτοῦ, ἐὰν θέλῃς διὰ ταῦτα εὐλογῆσαι τὸν θεὸν, λέγε τὰ τοῦ Δαυὶδ ῥήματα, ἅπερ καὶ αὐτὸς εἶπεν ἐν τῷ ρμδ. *Montf.* Εἶτα θαυμάζων τὰς εἰς τὸν ὀγδοηκοστὸν ἕκτον τοῦ θεοῦ εὐεργεσίας, καὶ μνημονεύων &c. *in reliquis nobis conſentiens. Uterque textus, ut patet, a noſtra Verſione diſtans.*

(4) *Alex.* xcii. *MS.* xcv. & xlvii.

(5) *Alex.* προκριθεὶς εἰς ἀρχήν τινα, præelectus in Præpoſitum, aut ad dignitatem aliquam *Montf.* εἰς χρείαν τινά, ad opus aliquod.

(6) *Alex. addit* cxxxv. *Montf. contra græco exemplari tollit* cxlv.

(7) *MS.* xli. lxviii.

(8) *Alex. heic addit* καὶ τὴν κλῆσιν τῶν ἐθνῶν, & gentium vocationem.

(9) *Verba exprimentia voces:* ad directionem motuum uniuſcujuſque animæ, *non leguntur in Alex. ſed Grabeo ſupplenda videntur.*

Digitized by Google

libros de adventu in corpore Domini Noſtri & Salvatoris Jeſu Chriſti frequentiores manifeſtum eſt habere Prophetias . quemadmodum præfatus ſum ·

Quare vero cum modulatione & cantico pſalluntur tales ſermones ?. neceſſarim eſt neque hoc præterire Etenim aliqui quidem ex ſimplicibus. qui apud nos ſunt . quamvis credant a Deo eſſe inſpirata verba . tamen putant propter bene ſonorum & jocundum . vel delectabilis cauſa auditus . cum melodia Pſalmos decantari · At non eſt ita · Non enim ſuave & demulcens quæſivit Scriptura . ſed & iſtud utilitatis animæ cauſa formatum eſt . [1] & per omnia quidem . maxime autem propter duo iſta · Primum quidem . quod decebat divinam Scripturam [2] non ſolum quidem diffuſive. ſed & in latitndine vocis Deum laudare · [3] Secundum multiplicem continentiam quidem dicuntur . qualia ſunt quæ in Lege & Prophetis & Hiſtoriis omnibus cum novo Teſtamento · [4] ſecundum vero latitudinem dicuntur . ut puta Pſalmorum . Hymnorum. & Canticorum verba . & ita ſalvabitur illud (ex tota fortitudine & virtute diligere homines Deum) · Secundum autem . [5] ſicut harmonia tibias componens . unam ſymphoniam perficit . ita quoniam & in anima differentes motus ponuntur . & eſt in ipſa Ratiocinari . Concupiſcere & Iraſci . ex horum vero motu & membrorum fit corporis operatio. vult ratio non diſcordem eſſe hominem ſibi ipſi . neque ad ſeipſum pati diſſidium · itaut cogitet quidem meliora . operetur vero ex iraſcibili mala . ſicut Pilatus . dicens quidem [6] (Nullam mortis cauſam invenio in eum ·) concurrat vero arbitrio conſentiens Judæorum · aut concupiſcere quidem mala . non poſſe vero ea operari . ſicut Seniores contra Suſannam · ant iterum non fornicari quidem . furari vero · vel non furari . ſed occidere · aut non quidem occidere . ſed blaſphemare · Ut in nobis ergo talis conturbatio non fiat . vult Ratio . animam habentem [7] ſuavem Chriſti mentem (ſicut dixit Apoſtolus) & hac principante uti . [8] & in hac quæ ſunt in anima paſſiva tenere . & membrorum corporis dominari & principari . ut obediant Rationi . ut ſicut in harmonia plectrum . ita ipſe homo pſalterium factus . & ſpiritui attendens . integre & omnibus membris & motibus obediat & ſerviat [9] voluntati Dei & conſilio · Talis autem rationum pacationis imperturbabilis . & non fluctuantis conſtitutionis imago & forma eſt Pſalmorum bene modulata lectio · Quem-

(1) *MS.* & in omnibus quidem , maxime autem in duobus iſtis .

(2) *Alex.* μὴ μόνον τῇ συνεχείᾳ , ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ πλάτος : *quum vox* συνεχείᾳ *heic perpetuam & ſimplicem orationem denotet , vox altera* πλάτος *Grabeo ſuſpecta eſt , deberet enim juxta loci ſenſum* metrum , *ſive* muſicum melos *ſignificare : unde retur vir ſolers* πλάτος *pro* πλάσμα *irrepſiſſe . Montf. aliter ſe habet , pro* τῇ συνεχείᾳ *præferens* διεξοδικῶς obiter *ſignificans , quo oratio ſibi conſtat , ſed ſub diverſo ſignificatu .*

(3) *Tam Alex. quam Montf.* κατὰ συνέχειαν, continua oratione .

(4) *Denuo uterque* κατὰ πλάτος ·

(5) *MS.* tamquam harmonia ſermones componens in unam concordiam perficit ; ita quoniam & in anima differentes motus dicuntur , & eſt in ipſa &c.

(6) *Luc.* 23. 22. *Joan.* 18. 38.

(7) *Vox.* ſuavem *nec Alex. legit , neque Montf.*

(8) Καὶ ἐν τούτῳ τῶν μὲν ἐν αὐτῇ παθητικῶν κρατεῖν · & per illam animi affectus cohibere : *intellige affectus ad terrena & mala inclinantes , & quidem juxta vim græcæ dictionis .*

(9) *Græc.* βουλήματι *ſolum habetur .*

Quemadmodum enim animæ intellectus notificamus & ſignificamus per ſermones . quos proferimus . ita & ſpiritualis . quæ eſt in anima . harmoniæ . [1] ex ſermonibus melodiam conſonam & concordem Deus eſſe volens . typo formavit . pſalli cum modulatione deberi . & cum melodia & cantico legi Pſalmos · Et hoc eſt animæ concupiſcentia . ut bene ipſa diſpoſita ſit & afficiatur . ſicut ſcriptum eſt [2] (Triſtatur quis ? Oret · Æquo animo eſt ? Pſallat ·) Ita quidem quod eſt in ea turbolentum & aſperum & inordinatum . mollificatur . & quod eſt triſtans curatur . pſallentibus nobis [3] (Quare triſtis es anima mea ? & quare conturbas me ?) & quod eſt offenſionis cognoſcitur . dicens [4] (Mihi autem pene moti ſunt pedes ·) & quod eſt pavidum convaleſcit ſpe . dum dicit [5] (Dominus mihi adjutor . & ego deſpiciam inimicos meos ·) Igitur ii . qui non quidem iſto modo legunt divina Cantica . non intellectualiter pſallunt . ſed ſeipſos jocundant · querelam autem habent . quod [6] (Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris ·) Pſallentes vero (ſecundum præfatum modum) ut melodiam verborum . ex rythmo vocis . ad animæ [7] & ſpiritus concordiam proferunt . tales pſallunt quidem lingua . [8] pſallunt quoque & mente · & non tantum ſeipſos . ſed & audire volentibus eos magnam utilitatem faciunt · Nam [9] & beatus David ita pſallens Sauli . ipſe complacuit Deo . & conturbantem & veſanam paſſionem Saulis expulit . & tranquillitatem animæ [10] ſuæ præparavit · Ita pſallentes Sacerdotes . ad pacationem imperturbabilem animas populorum . & ad concordiam ipſas cum iis qui ſunt in cæleſtibus choris advocabant · Quod ergo cum melodia dicuntur Pſalmi . non eſt euphoniæ ſtudium . ſed argumentum harmoniæ cogitationum . quæ in anima ſunt · & modulata lectio ſignum eſt bene regulatæ & non fluctuantis mentis · Etenim laudare Deum in cymbalis beneſonantibus & cithara & dechacordo Pſalterio . ſignum iterum erat & ſignificativum . quod compoſita ſunt legitime corporis membra . ſicut chordæ . cogitationes vero animæ ſicut cymbala exiſtunt · Ergo ſono [11] & ſpiritu oris eadem omnia moventur & vivunt · Quare (ſecundum quod ſcriptum eſt) [12] ſpiritu quidem hominem vivere . & facta corporis mortificare · ita enim bene pſallens regulabit ſuam animam . & tamquam ab inæqualitate ad æqualitatem ducit . ut in eo quod eſt ſecundum naturam ipſa ſtet . & non conturbetur ab aliquo . ſed & magis extra phantaſias ſit . & amplius accipit deſiderium futurorum bonorum · Etenim verborum melodia affectus componit . & obliviſcitur vitiorum . [13] & gaudens ad

(1) *MS.* Sermonum melodiam .

(2) *Jacob.* 5. 13. *Verba* : Triſtatur quis ? oret: *tacent Græca edita Alex.* & *Monf.*

(3) *Pſal.* 4. 6. 12. & 42. 5.

(4) *Pſal.* 72. 2.

(5) *Pſal.* 117. 6. 7.

(6) *Eccleſiaſt.* 15. 9.

(7) *Καὶ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα συμφωνίας* , & ſpiritu concordiæ .

(8) *Ψάλλειν quidem habet Alex. ſed repugnante orationis contextu emendatur a Grabeo ex Monf. legente ψάλλοντες δὲ καὶ τῷ νοΐ* : pſallentes vero & mente &c.

(9) I. *Reg.* 16. 23.

(10) *αὐτοῦ* animæ illius .

(11) *Alex.* καὶ *τῷ νεύματι τοῦ πνεύματος* , & nutu ſpiritus .

(12) *Rom.* 8. 13.

(13) Καὶ *χαίρουσα βλέπει πρὸς τὸν νοῦν τὸν ἐν Χριστῷ , λογιζομένη τὰ βέλτιστα* · & gaudens reſpicit ad ſententiam quæ ſecundum Chriſtum eſt optima cogitans ,

ad intellectum reſpicit eorum . quæ ſunt optima in Chriſto · Oportet igitur , fili . unumquemque [1] participantium huic libro . participare quidem univerſis cum diligentia a Deo inſpiratis quæ in eo ſunt · aſſumere vero ea de cætero . ſicut ex paradiſo . [2] profectum & utilitatem habentia . & affinitatem ad quodvis opus & indigentiam · Exiſtimo enim in his ſermonibus hujus libri omnem vitam hominum . animæque affectus . & cogitationum motus menſurari & contineri . & nil his amplius in hominibus inveniri · ſive enim pœnitentia ſive confeſſione opus ſit . aut tentatio vel tribulatio apprehendit . aut perſecutionem quis patitur . [3] aut excogitans ſagacitus . liberatus eſt · ſive contriſtatur aliquis . aut conturbatur & patitur aliquid tale (ut in præcedentibus dictum eſt ·) aut & conſpicit ſeipſum proficientem quidem . inimicum vero deſtructum . & laudare & gratias agere & benedicere vult Dominum . habet horum doctrinam in divinis Pſalmis · Eligat ergo eos ſecundum unumquodque prædictorum . & ita tamquam pro ſeipſo quæ in eis ſcripta ſunt . dicat . affectumque ponens in Scripturis . offerat Deo · Nec quidem [4] operiat aliquis ea extraneis perſuaſionis verbis . nec attentare quis audeat dictiones transformare . aut aliqualiter commutare . ſed ſic nil addens . ſimpliciter ſcripta dicat . & pſallat . ſicuti dicta ſunt [5] a Sanctis miniſtrantibus ea · cognoſcentibus quæ ſua erant . & ea nobis exorantibus · magis vero . ut Spiritus (qui locutus eſt in Sanctis) [6] intuens ſermones qui ab eo ſunt . & illos inſtruxerunt . opituletur nobis . Quantum enim Sanctorum vita melior eſt aliis . in tantum & quæ ab eis ſunt verba . iis . quæ a nobis componuntur . meliora & fortiora quis dicet juſte · in his enim bene placuerunt Deo . & ea dicentes (vicerunt regna (ſicut dixit Apoſtolus [7]) operati ſunt juſtitiam . adepti ſunt repromiſſiones . obturaverunt ora leonum . extinxerunt virtutem ignis . effugerunt aciem gladii . convaluerunt de infirmitate . fortes facti ſunt in bello . caſtra verterunt exterorum . acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos ·) Igitur & nunc iſta unuſquiſque dicens . eſto confidens . quia per ea [8] Deus exaudiet deprecantes · Si enim tribulatus eſt qui hæc dicit . magnam videbit in ipſis conſolationem · Si vero tentatur & perſecutionem patitur . pſallens ita magis probatus monſtrabitur . & protegetur a Domino . qui & iſta dicentem protexit · In iſtis quidem diabolum evertet . & ipſius dæmones expellet · Iſta quidem dicens . ſiquidem peccavit , ſeipſum erubeſcet . & ceſſabit · ſi vero non peccavit . gaudentem ſeipſum videbit . quod ad anteriora ſeipſum extendit . & agonizans firmabitur ſic pſallens . non autem commovebitur in

(1) Ἐντυγχανόν τῶν ἕκαστον , quemlibet legentium , *ſicut & deinde* ἐντυγχάνειν legere .

(2) *MS.* profectum conſpicit .

(3) *Græc.* ἐπιβουλευόμενος ἐῤῥύσθη , ab inſidiis liberatus .

(4) *Græce* περιβαλλέτω , *quod Montf. ad ſenſum orationis apposite vertit* , ornare aggrediatur.

(5) *Alex.* ἀνθρώπους *non* ἁγίους *& infra* , ἐπιγινώσκοντας τὰ ἑαυτῶν συντυχεῖσθαι ἡμῖν . *quæ Montf. vertit* : ſua agnoſcentes verba nobiſcum orent , *loco eorum quæ noſtra verſio exprimit* , *ajens* : cognoſcentibus quæ ſua erant , & ea nobis exorantibus .

(6) Θεωρῶν τοὺς παρ' αὐτοῦ λόγους ἐνηχηθέντας ἐκείνοις συναντιλαμβάνεται ἡμῖν . Videns verba ſua illis inſpirata , opituletur nobis .

(7) *Heb.* 11. 33. 34. 35.

(8) *Alex. addit* ταχέως , cito.

in æternum a veritate. ſed & ſeducentes & in errorem ducere conantes arguet. Et ſponſor hujus. [1] non alius. ſed ipſa ſit divina Scriptura. Deus enim [2] mandavit Moyſi ſcribere magnum Canticum. & docere populum. conſtitutum vero Principem [3] jubet ſcribere Deuteronomium. & habere illud in manibus. & ſemper meditari verba quæ in eo ſcripta ſunt. uti ſufficientia verba quæ in eo ſunt ad commonefactionem virtutis. & auxilium ferendum meditantibus in eis diligenter. Nempe cum in terram promiſſionis intravit Jeſus Nave. [4] videns Gentium acies & Reges Amorrhæorum omnes congregatos ad pugnam. ipſe armorum & gladiorum vice Deuteronomium legit. & in auribus omnium verba Legum commemorans. & his populum armans. obtinuit impugnatores. Rex vero Joſias [5] invento Libro. & lecto in auribus omnium. non ulterius inimicos timebat. Si quando vero pugna erat populo. Arca habens Legis tabulas præibat ante omnes. & ſufficiebat eis contra omne prælium in auxilium. niſi eſſet forte aliquod peccatum & hypocriſis præoccupans portantes eam. aut populum. Fide enim & propria affectione eſt opus. ut Lex in his quæ ſunt ſecundum votum cooperetur. Ego quidem (dixit Senex) [6] audivi a ſapientibus viris. quod utique in Iſrael olim ſolum legentes Scripturas perſequebantur dæmones. & redarguebant ab ipſis hominibus factas inſidias. unde omni contemptu dignos eſſe dicebat iſta quidem dimittentes. & ſibi aliunde verba componentes perſuaſibilia. & in eis Exorciſtas ſe nominantes. magis autem deludunt. & exhibent ſeipſos illis in deriſum. qualia paſſi ſunt in Actibus [7] Judæi filii Scevæ. conantes & ipſi hoc modo exorcizare. Iſta enim audientes dæmones [8] a Judæis, ludunt. Sanctorum vero timent verba. vel & ipſa ſubſtinere non poſſunt. Eſt enim in Scripturarum verbis Dominus. quem non valentes ferre clamabant [9] (Deprecor te. ante tempus non me torqueas.) ardebant enim & ſolum præſentem videntes Dominum. Ita & Paulus [10] præcepit immundis dæmoniis. ita & diſcipulis ſubjiciebantur dæmonia. Et ſuper Eliſæum Prophetam [11] facta eſt manus Domini. & prophetavit de aquis tribus Regibus. quando pſalluit. ſecundum mandatum pſallens. Ita & nunc [12] quis pro patientibus iſta dicat. & magis patienti utilitatem faciet. & ſuam fidem veram & firmam oſtendet. ut eamdem videns Deus. perfectam exhibeat indigentibus curationem. Hoc & ſanctus cognoſcens David dixit in CXVIII. Pſalmo [13] (In juſtificationibus tuis meditabor. non obliviſcar ſermones tuos. [14] Cantabiles mihi erant juſtificationes tuæ in loco incolatus mei.) In his enim & quod ſalutare eſt lucrabantur dicentes [15] (Niſi quod Lex tua meditatio mea eſt. tunc forte periiſſem in humilitate mea.) Unde

(1) *Alex.* οὐκ ἄνθρωπος, non homo.
(2) *Deuter.* 31. 19. (3) *Deuter.* 17. 18.
(4) *Joſue* 8. 34. 35.
(5) IV. *Reg.* 22. 8. & *ſeqq.*
(6) *De quo Athanaſius initio epiſtolæ.*
(7) *Actor.* 19. 14. & *ſeqq.*
(8) παρὰ τῶν τοιούτων, ab iſtiuſmodi.
(9) *Matth.* 8. 29. & *Luc.* 8. 28.
(10) *Act.* 16. 18.
(11) IV. *Reg.* 3. 15. & *ſeqq.*
(12) *Alex.* εἴ τις κήδεται τῶν πασχόντων, Si quis curam gerit eorum qui patiuntur.
(13) *Pſal.* 118. 16. (14) *Ibidem.* ℣. 54.
(15) *Ibid.* ℣. 92.

Unde & Paulus in iſtis muniebat diſcipulum ſuum . dicens · [1] (Hæc meditare . & in his eſto . ut manifeſtus fiat tuus profectus .) hæc meditans . Et ita Pſalmis [2] participans aſſidue . intellectum quidem in unoquoque (directus a Spiritu) apprehendere poteris · Talem & tu æmulare vitam . qualem habuerunt qui iſta locuti ſunt . Deum portantes . viri Sancti ·

[3] *Explicit Prologus Magiſtri Athanaſii Patriarchæ Alexandriæ ſuper Pſalterio .*

I I I.

S. BASILII EP. CÆSARIENSIS
in Librum Pſalmorum Prologus ·
Ex Homilia in principium primi Pſalmi · [4]

OMnis Scriptura divinitus inſpirata utilis eſt ad docendum · Hac ipſa de cauſa a Spiritu ſancto conſcripta eſt . ideſt . ut veluti ex communi quodam ſanitatis fonte . omnes nobis ex hac remedia propriis paſſionibus aſſumamus · Sanitas enim. inquit. compeſcit peccata magna · Alia namque ſunt quæ Prophetæ tradunt . alia quæ Hiſtoria . Lex quoque alia . Proverbiorum etiam alia commonitio · Pſalmorum vero liber quæcumque utilia ſunt ex omnibus continet . futura prædicit . Veterum geſta commemorat . legem viventibus tribuit . gerendorum ſtatuit modum . & (ut breviter dicam) communis quidam bonæ doctrinæ theſaurus eſt . apte ſingulis neceſſaria ſubminiſtrans · Veteribus namque animarum vulneribus novit mederi . ſed & recentibus velociſſimum ſolet adhibere remedium . atque in actis perſeverantiam ſcit ſalutis adhibere . ſed & univerſis pariter paſſionibus ſubvenire . quæ dominationibus variis humanas animas angunt · Et hoc fit modulatione quadam & delectabili canore humanum animum ad pudicitiam provocante · Quoniam quidem Spiritus Sanctus videns obluctantem ac reſiſtentem ad virtutis viam humani generis animum . & ad delectationes vitæ hujus magis inclinari . quam ad virtutis rectum iter erigi . delectabilibus modulis cantilenæ vim ſuæ doctrinæ permiſcuit . ut dum ſuavitate carminis mulcetur auditus . divini ſermonis pariter utilitas inferatur ſecundum ſapientes medicos . qui . ſi quando uſus popoſcerit . auſteriora medicamenta ægris offerunt mortalibus . ne æger utilitatem præ auſteritate refugiat . ora ac ſummitates poculi . quo remedium porrigunt . melle circumlinunt · Propterea ergo Pſalmorum nobis per modulos aptata ſunt carmina . ut vel ætate puerili . vel qui adoleſcentes ſunt moribus . quaſi cantilena quadam pſallentes . delectari videantur · revera enim animas illuminant . ac mentem · Plurimi enim ex his qui in Eccleſiam commeant . neque Apoſtolica præcepta facile poſſunt . neque Prophetica vel liquido diſcere . vel cum didicerint retinere. Pſalmorum vero reſponſa & intra domos . interdum etiam in populo publice canunt· Et ſicubi quis . quamvis fero ac rabidiſſimo furore raptetur . ſi forte fuerit Pſalmi (ut ita dixerim) carminibus incan-

(1) I. *Timoth.* 4. 15.
(2) *Græc.* ἐντυγχάνων, legens .
(3) *Poſtrema hæc verba ,* Explicit prologus, *nec Monſ. legit , nec Alex. qui poſtremus eorum loco habet:* Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Μαρκελλῖνον.
(4) *Tom.* 1. *pag.* 90. *edition. P. Juliani Garnier .*

incantatus. continuo omnis rabies ferocitatis ejus abſcedit· Pſalmus tranquillitas animarum eſt. ſignifer pacis. perturbationes vel fluctus cogitationum cohibens. iracundiam reprimens. luxum repellens. ſobrietatem ſuggerens. amicitiam congregans. adducens in concordiam diſcrepantes. reconcilians inimicos· Quis enim ultra inimicum dicat eum, cum quo unam ad Deum Pſalmi emiſerit vocem? Ex quo intelligitur. quia (quod omnium bonorum maximum eſt) charitatem Pſalmus inſtaurat. conjunctionem quamdam per conſonantiam vocis efficiens. & diverſum populum. unius chori per concordiam conſona modulatione conſocians· Pſalmus dæmones fugat. Angelos ad adjutorium invitat. ſcutum enim in nocturnis terroribus. diurnorumque requies eſt laborum. tutela pueris. juvenibus ornamentum; ſolamen ſenibus. mulieribus aptiſſimus decor. deſertas habitare facit urbes. ſobrietatem docet. incipientibus primum efficitur elementum. proficientibus incrementum. perfectis ſtabile firmamentum. totius Eccleſiæ vox una· Pſalmus ſolemnitates decorat. Pſalmus triſtitiam. quæ propter Deum eſt. mollit· Pſalmus etiam ex corde lapideo lacrymas movet. Pſalmus Angelorum opus eſt. Exercituum cæleſtium ſpiritale thymiama· O vere admirandi Magiſtri ſapiens inſtitutum! ut ſimul & cantare videamur. & quod ad utilitatem animæ pertinet doceamur· Per quod magis neceſſaria doctrina noſtris mentibus informatur· Pro eo quod ſi qua per vim & difficultatem aliquam animis noſtris fuerint inſerta. continuo dilabuntur· Ea verò quæ cum gratia & dilectione ſuſcepimus. neſcio quo pacto magis reſidere in mentibus. ac memoriæ videntur inhærere· Quid autem eſt quod non diſcatur in Pſalmis? Non omnis magnitudo virtutis. non norma juſtitiæ. non pudicitiæ decor. non prudentiæ conſummatio. non patientiæ regula. non omne quicquid poteſt dici bonum. procedit ex ipſis? Dei ſcientia perfecta. pronunciatio Chriſti in carne venturi. & communis reſurrectionis ſpes. ſuppliciorum metus. gloriæ pollicitatio. myſteriorum revelatio· Omnia prorſus in his. velut magno quodam & communi theſauro. recondita atque conferta ſunt bona· Quem librum Propheta. cùm multa ſint organa muſicorum. huic tamen organo. quod Pſalterium appellatur. aptavit. de ſuperioribus (ut mihi videtur) inſpiratam Dei gratiam per Spiritum Sanctum docens· Quoniam quidem hoc ſolum organum muſicorum ſonos de ſuperioribus habere fertur· cythara namque vel lyra ex inferiori parte æs vel tympanum habens. reſultat ac reſonat plectrum· Pſalterium verò harmonias de ſuperioribus habere refertur aptatas. & ſonorum cauſas deſuper dare· Quo ſcilicet etiam per hoc nos doceamur. quæ ſurſum ſunt. & quæ ſuperiora attendere. & quæ infirma. ideſt. vitia carnalia declinare· Sed illud arbitror profundius nobis Prophetica hac indicari ratione. ac per formam nos organi iſtius edoceri. quod hi qui diligentes & apti. moderatique ſunt moribus. facile pervium ad ſuperiora iter habeant·

Ex Regula ejuſdem Sancti Baſilii Epiſcopi. interprete Rufino·

QUid eſt. Pſallite ſapienter? Reſp. Quod eſt in omnibus cibis guſtu unumquemque dignoſcere. cujus

jus ſaporis ſit. hoc eſt & in verbis ſanctæ Scripturæ prudentiæ ſenſus. Fauces enim (inquit) eſcas guſtabunt. ſenſus autem verba diſcernit. Si quis ergo ita animam ſuam intendat in ſingula verba Pſalmorum. ſicut guſtus intentus eſt ad diſcretionem ſaporis ciborum. iſte eſt qui compleat hoc quod dicitur. Pſallite ſapienter.

I V.

S. JOHANNIS CHRYSOSTOMI Epiſcopi Conſtantinopolitani de Pſalterio. ex Homilia in Pſal. XLI (1)

PRimum eſt neceſſarium dicere. quanam de cauſa Pſalmus in noſtram vitam eſt introductus. & cum cantico maxime hæc dicitur Prophetia. Quanam ergo de cauſa dicitur cum cantico? Audi. Cùm Deus vidiſſet multos homines eſſe ſocordiores. nec ad legenda ſpiritualia lubenter accedere. nec qui in eo capitur. laborem tolerare. volens gratiorem laborem efficere. ejuſque ſenſum præſcindere. admiſcuit Prophetiam melodiæ. ut omnes. verſus cantici numero delectati. cum magna animi alacritate ac promptitudine ſacros ei hymnos emittant. Nihil enim animam æque erigit. & alatam quodammodo efficit. & a terra liberat. & exolvit a vinculis corporis. & amore ſapientiæ afficit. & ut res omnes ad hanc vitam pertinentes irrideat. perficit. ut verſus modulatus. divinum canticum numero compoſitum. Noſtra certe natura uſque adeo delectatur canticis & carminibus. & tantam cum eis habet neceſſitudinem & convenientiam. ut vel infantes ab uberibus pendentes. ſi fleant & affligentur. ea ratione ſopiantur. nutrices quidem certe. quæ eos geſtant in ulnis. ſæpe abeuntes & redeuntes. & quædam puerilia eis carmina decantantes. ſupercilia eorum ita ſopiunt. Quo circa ſæpe quoque viatores. meridie agentes jugalia animalia. hoc faciunt. canentes. itineris moleſtiam illis canticis conſolantes. Nec ſolum viatores. ſed etiam agricolæ uvas in torculari calcantes. vindemiantes. & vites colentes. & quodcumque aliud opus facientes. ſæpe cantant. Nautæ quoque remos impellentes hoc faciunt. Jam vero mulieres quoque texentes. & confuſa ſtamina radio diſcernentes. ſæpe quidem & per ſe ſingulæ. ſæpe autem etiam omnes concorditer unam quamdam melodiam concinunt. Hoc autem faciunt & mulieres & viatores & agricolæ & nautæ. qui ex opere faciendo ſuſcipitur. laborem cantu conſolari volentes. utpote quæ anima ſi carmen & canticum audierit. moleſta & difficilia ſit facilius toleratura. Quoniam ergo hoc genus delectationis eſt noſtræ animæ valde cognatum & familiare. ne dæmones laſciva & meretricia cantica introducentes. omnia everterent. Pſalmos Deus conſtruxit. ut ex ea re ſimul caperetur voluptas & utilitas. Ex externis enim canticis damnum & exitium. & multa gravia invehuntur. nam cum quæ ſunt in his canticis laſciviora & iniquiora partibus animæ inſederint. eam imbecilliorem reddunt & molliorem. Ex Pſalmis autem ſpiritalibus. lucri quidem plurimum. maxima autem utilitas. inſignisque ſanctificatio. & omnis

(1) *Tom. 5. pag. 131. & ſeq. nov. ed. Pariſ. 1724.*

omnis philoſophiæ occaſio proceſſerit. cum & verba animam expient. & Sanctus Spiritus in canentis animam celeriter advolet. Quod enim qui canunt cum intelligentia vocent Spiritus gratiam. audi quid dicat Paulus (Nolite inebriari vino. in quo eſt luxuria. ſed impleamini ſpiritu.) Subjungit autem etiam quænam ſit implendi ratio (canentes & pſallentes in cordibus veſtris Domino.) Quid eſt. in cordibus veſtris? cum intelligentia. inquit. ut non os quidem. inquit. verba loquatur. mens autem extra verſetur undequaque divagans. ſed ut lingua ab anima audiatur. Et quemadmodum ubi quidem eſt cœnum. eo porci concurrunt. ubi autem ſunt aromata & ſuffitus. apes illic habitant. ita ubi ſunt quidem meretricia cantica. illic congregantur dæmones. ubi autem cantica ſpiritalia. illuc advolat Spiritus gratia. & os ſanctificat animam. Hæc dico. non ut vos tantum laudetis. ſed ut & filios & uxores doceatis talia cantare Cantica. non ſolum in texendo. aliove opere faciendo. ſed maxime in menſa. Quum enim diabolus. ut plurimum. inſidietur in conviviis. cum & ebrietatis. & ingluvies. riſuſque profuſi. & remiſſi animi auxilio utatur. tunc maxime oportet & ante menſam & in menſa ſe munire pſalmorum præſidio. & ſimul cum uxore ac liberis. ſurgentes a convivio. hymnos ſacros Deo canere. Si enim Paulus. cui intolerabilia flagella imminebant. cum ligno alligatus in carcere habitaret. media nocte (quando eſt omnibus ſomnus jucundiſſimus) cum Sila Deum perpetuo laudabat. & nec locus. nec tempus. nec ſollicitudines. nec ſomni tyrannis. nec illi labores. nec dolores. nec quidquam aliud eum coegit modulationem illam intermittere. multo magis nos. qui jucunde vivimus. & Dei bonis fruimur. hymnos. quibus Deo gratiæ agantur. oportet emittere. ut ſi vel ebrietas vel ingluvies noſtræ animæ turpe aut abſurdū quid fecerit. ubi ingreſſa fuerit Pſalmodia. omnia illa mala & improba conſilia reſiliant. Et quemadmodum nonnulli divites. impleta balſamo ſpongia menſas abſtergunt. ut ſi ex cibis ulla remanſerit macula. ea tracta puram menſam oſtendant. ita nos quoque faciamus. pro balſamo os implentes melodia ſpiritali. ut ſi ex ſaturitate ulla in anima macula remanſerit. eam per illam modulationem abſtergamus. & communiter omnes ſtantes dicamus (Lætificaſti nos. Domine. in creatura tua. & in operibus manuum tuarum exultabimus.) Poſt Pſalmodiam autem addatur etiam Oratio. ut cum anima ipſam quoque domum ſanctificemus. quemadmodum enim qui mimos & ſaltatores & mulieres meretrices introducunt in convivia. dæmones & diabolum illuc vocant. & domos ſuas implent bellis innumerabilibus. hinc certe zelotypiæ. adulteria. ſtupra. & alia innumerabilia. ita qui vocant David cum cythara. intus Chriſtum per ipſum vocant. Ubi autem eſt Chriſtus. nullus dæmon quidem ingredi. vel potius ne divertere quidem auſus fuerit. pax autem & dilectio. & omnia. tamquam ex fontibus. bona promanaverint. Illi domum ſuam faciunt theatrum. tu Eccleſiam fac tuam domunculam. ubi enim eſt Pſalmus & Oratio & chorea Prophetarum. & pius canentium animus. non aberraverit quiſpiam. qui hunc cœtum dixerit Eccleſiam. Etiamſi vim verborum non noveris. doce interea ipſum os verba dicere. ſanctificatur enim

Digitized by Google

etiam lingua per verba. quando ea dicuntur prompto & alacri animo · Si nos ipſos deduxerimus ad hanc conſuetudinem. nec noſtra ſponte. nec per ſocordiam pulchrum hoc prætermittemus miniſterium. more vel invitos nos cogente. hunc Dei cultum quotidie peragere · In hac modulatione. ſeu quis fuerit ſenio confectus. ſeu juvenis. ſeu voce aſpera. ſeu omnis penitus numeri ignarus. nihil ei vitio dabitur · Quod enim hic quæritur eſt ſobria anima. mens vigilans. cor compunctum. valida ratio. expurgata conſcientia · Si hæc habens ingreſſus fueris in ſanctum Dei chorum. propter ipſum David ſtare poteris · Hic non eſt opus cythara. neque nervis extenſis. neque plectro. nec arte. nec ullis inſtrumentis. ſed ſi velis. teipſum efficies cytharam. cum carnis membra morte affeceris. & animæ cum corpore pulchrum concentum effeceris · quando enim non concupierit caro adverſus ſpiritum. ſed illius juſſis ceſſerit. & eam tandem duxerit in viam optimam. & maxime admirabilem. ita melodiam efficies ſpiritalem · Non hic opus eſt arte. quæ longo tempore perficitur. ſed bona tantum voluntate. & generoſo animi inſtituto opus eſt. & brevi tempore periti evademus · Non opus eſt loco. non opus eſt tempore. ſed vel in omni loco. & omni tempore licet mente canere · nam ſive in foro ambules. ſive iter ingrediaris. ſive cum amicis conſideas. licet excitare animum. licet vel tacenti clamare · Ita etiam Moſes clamabat. & Deus audiebat · Et ſi fueris opifex. poteris in officina ſedens & operans. pſallere · Licet ſis miles. aut ſedeas in judicio. poteris hoc ipſum facere. cum mens intus reſonet · non enim hominibus canimus. ſed Deo. qui poteſt vel corda audire. & in mentis noſtræ arcana ingredi · Hoc quoque Paulus oſtendens vociferatur. dicens (ipſe Spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus · qui autem ſcrutatur corda ſcit quid deſideret Spiritus. quod ſecundum Deum poſtulat pro Sanctis ·) Hoc autem dicebat. non quod ſpiritus gemeret. ſed quod viri ſpiritales. qui habent dona Spiritus. pro propinquis orantes. & ſupplicationes offerentes. hoc facerent cum compunctione & gemitibus · Hoc nos quoque faciamus. & quotidie Deum interpellemus per Pſalmos & Orationes.

V.

Incipit Præfatio B. HIERONYMI Presbyteri ad Paulam Matronam. & Euſtochium Virginem in Pſalterium. quod ſecundum Septuaginta editionem correxit ·

PSalterium Romæ dudum poſitus emendaram. & juxta ſeptuaginta Interpretes. licet curſim. magna [1] tamen ex parte correxeram · Quod quia rurſum videtis. o Paula [2] & Euſtochium. ſcriptorum vitio depravatum. pluſque antiquum errorem. quam novam emendationem valere. [3] me cogitis. ut veluti quodam novali [4] ſciſſum jam arvum exerceam. & obliquis ſulcis renaſcentes ſpinas eradicem. [5] æquum eſſe dicentes. ut quod crebro male

(1) *Codd. MSS. Vat. 82. & 84. atque Alex. 1?. ad quos hanc Præfationem exegimus, eo loci pro* tamen *habent* illud.

(2) *Vat.* 82. & Euſtochia.

(3) *Pronomen* me *laudati tres MSS. omittunt.*

(4) *Vat.* 82. ſciſſa arva *plurium numero.*

(5) *Vat.* 84. æquumque eſſe: *alter Vat.* 82. *proſequitur*, dicentes, quod &c.

male pullulat . crebrius ſuccidatur · Unde conſueta Præfatione commoneo tam vos . quibus forte labor iſte deſudat . quam eos qui exemplaria iſtiuſmodi habere voluerint . ut quæ diligenter emendavi . cum cura & diligentia transſcribantur · Notet ſibi unuſquiſque vel jacentem lineam . vel radiantia ſigna . ideſt obelos ÷ vel aſteriſcos ※ Et ubicumque viderit virgulam præcedentem ÷ ab ea uſque ad duo puncta ∶ quæ impreſſimus . ſciat in Septuaginta Translatoribus plus haberi · Ubi autem perſpexerit ſtellæ ſimilitudinem . de Hebræis voluminibus additum noverit . æque uſque ad duo puncta . juxta Theodotionis dumtaxat editionem . qui ſimplicitate ſermonis a Septuaginta Interpretibus non diſcordat · Hæc [1] ergo & vobis . & ſtudioſo cuique feciſſe me ſciens . non ambigo multos fore . qui vel invidia . vel ſupercilio malint contemnere [2] videri præclara . quam diſcere . [3] & de turbulento magis rivo . quam de puriſſimo fonte potare ·

Explicit Præfatio S. Hieronymi ·

Ex Epiſtola ejuſdem B. HIERONYMI Presbyteri ad Paulinum ·

DAvid . Simonides noſter . Pindarus . & Alcæus . Flaccus quoque . Catullus . atque Serenus . Chriſtum lyra perſonat . & in Decachordo Pſalterio ab inferis excitat reſurgentem ·

VI.

S. AUGUSTINI EPISCOPI Hipponenſis dicta de Pſalmis :

Ex Libro IX. *Confeſſionum* ·

QUas tibi . Deus meus . voces dedi . ſi cum legerem Pſalmos David . cantica fidelia . & ſonos pietatis . excludentes turgidum ſpiritum . rudis in germano amore tuo . Catechumenus in villa cum Catechumeno Alipio . feriatus . matre adhærente nobis muliebri habitu . virili fide . anili ſecuritate . materna charitate . Chriſtiana pietate ! Quas tibi voces dabam in Pſalmis illis ! Et quomodo in te inflammabar ex eis ! Et accendebar eos recitare (ſi poſſem) toto terrarum orbe adverſus typhum generis humani ? & tamen toto orbe cantantur . & non eſt qui ſe abſcondat a calore tuo ·

Ex ſermone de quadam pſallendi conſuetudine in die Epiphaniæ ·

Ante omnia non ſolum orationibus ſtudete . ut quod verbis pſallitis . orationibus impleatis . & Spiritus Sanctus qui vobis ſonat in ore . ipſe etiam habitare dignetur in corde · Bonum quidem eſt . & ſatis acceptabile Deo . quando lingua fideliter pſallit · Sed tunc eſt vere bonum . quando linguæ concordat etiam vita · Conſentiant ſimul voces & mores . ne forte bonæ voces contra malos mores teſtimonium ferant . & ipſa vos lingua veſtra redarguat · Si enim aliud ſonat in ore . & aliud apparet in opere . quod lingua videtur ædificare . incipit converſatio mala deſtruere · Vos vero . fratres . non

(1) *Vat.* 84. *&* 82. Hæc ergo vobis & ſtudioſo &c. *tum paullo infra idem Vat.* 82. *una cum Alex.* 11. *miſſo pronomine* me *habet* feciſſe ſciens .

(2) *Vat.* 82. *&* 84. videre .

(3) *Alex.* 11. *una cum utroque Vaticano* : & turbulento magis rivo &c.

non ſolum ſuavitas vocis. ſed etiam ſenſus ipſius lectionis teneat occupatos. ut quomodo ſonus vocis delectat in auribus. ſic virtus ipſius lectionis dulceſcat in cordibus. ſecundum illud quod ſcriptum eſt. (Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Domine. Et iterum (Eloquia Domini deſiderabilia ſuper aurum & lapidem pretioſum multum. & dulciora ſuper mel & favum.) Qui enim quando pſallit ſuavitatem tantummodo vocis. & compoſitionem cujuſque ſoni attendit. & quid in ipſis verbis intelligi debeat non attendit. aures ejus accipiunt tranſitorium cibum. ſed ad animam ejus non pervenit Dei verbum. ac ſi velut ceram quodammodo quis ruminat. & de mellis dulcedine omnino non guſtat. Vos vero. Fratres. (ſicut jam ſupra ſuggeſſi) ante omnia virtutes Pſalmorum intus attendite. Quando quiſque veſtrum pſallit verſiculum Pſalmi. ubi ait (Confundantur ſuperbi. quia injuſte iniquitatem fecerunt in me.) conetur ſuperbiam fugere. ut æternam confuſionem mereatur evadere. Quando pſallimus (Perdes omnes qui fornicantur abs te.) omnes malas concupiſcentias ſtudeamus evadere. Quando pſallimus. quod beatus eſt vir. qui in Lege Domini meditabitur die ac nocte. ſuperfluas occupationes. & mordaces jocos. otioſos luxurioſoſque ſermones. quaſi venenum diaboli reſpuamus. & lectionem divinam. aut ipſi frequentius relegamus. aut (ſi nos ipſi legere non poſſumus) illos qui legunt. libenter & frequenter audire ſtudeamus. Quoties pſallimus (Si reddidi retribuentibus mihi mala. decidam merito ab inimicis meis inanis. Perſequatur inimicus animam meam. & comprehendat. & conculcet in terra vitam meam. & gloriam meam in pulverem reducat.) quando iſta & alia dicimus. ne ipſi contra nos tam duram maledictionem proferre videamur. nulli umquam hominum malum pro malo reddamus. ut cum ſecura conſcientia poſſimus dicere (Dimitte nobis debita noſtra. ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris). Et quia longum eſt omnia replicare. quæ de iſtis tribus aut quatuor peccatis. ideſt. ſuperbia. fornicatione. vel odio diximus. hoc de reliquis omnibus vitiis ſentiamus. Et quotieſcumque in Pſalmis peccatores maledicuntur. ſtudeamus peccatum fugere. ne ipſi nos videamur ore proprio maledicere. Quoties in Pſalmis juſti. miſericordes. ſobrii. caſti. vel humiles collaudantur. tales eſſe cum Dei adjutorio laboremus. ut benedictio quæ ad illos dirigitur. etiam ad nos Divino munere perferatur. Iterum atque iterum rogo atque ſupplico. ut quotieſcumque pſallitis. quid in ipſis Pſalmis intrinſecus intelligi vel obſervari debeat. attentius cogitetis. ut dum lingua veſtra Dominum laudat. ad animam veſtram benedictio divina perveniat. præſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto. qui vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

Ex ſermone de eodem.

Unuſquiſque quando pſallere ceſſaverit. cum omni humilitate oret. & ſupplicet Domino. ut quod verbis protulit ex ore. Deo auxiliante. implere mereatur in opere. Sic eſt pſallere. Fratres. quomodo ſementem. iterum orando. ſepelire vel tegere. ſicut enim qui ſeminat ſemen in agro. ſi arando cooperire diſſimulaverit. venient volucres. & totum quod ſeminatum eſſe videbatur. diripient. ita in agro cordis ſui ſeminavit verbum Dei. ut pſallendo

lendo vel legendo aſperſerit. niſi poſtea orando in corde ſuo recondiderit. & quodammodo ſepelierit. venient volucres. ideſt cogitationes ſæculi hujus. volatiles inanes & vacuæ. & rapient quod in corde fuerat ſeminatum. Et ideo ubi ceſſaverit aliquis pſallere. non ceſſet orare. ſi vult in agro cordis ſui meſſem Divinæ miſericordiæ proficere.

Ex Concione III. *in Pſal.* XXX.

Si orat Pſalmus. orate. & ſi gemit. gemite. & ſi gratulatur. gaudete. & ſi ſperat. ſperate. & ſi timet. timete. Omnia enim quæ hic conſcripta ſunt. ſpeculum noſtrum ſunt.

Ex tractatu in Pſal. XL.

Commendamus autem ſæpius (nec nos piget iterare. quod vobis utile eſt retinere) Dominum Noſtrum Ieſum Chriſtum plerumque loqui ex ſe. ideſt. ex perſona ſua. quod eſt caput noſtrum. plerumque ex perſona corporis ſui. quod ſumus nos & Eccleſia ejus. ſed ita quaſi ex unius hominis ore ſonare verba. ut intelligamus. Caput & Corpus in unitate integritatis conſiſtere. nec ſeparari ab invicem. tanquam conjugium illud de quo dictum eſt (Erunt duo in carne una.) Si ergo agnoſcimus duos in carne una. agnoſcamus duos in voce una.

Ex tractatu in Pſal. LVI.

Totus Chriſtus Caput eſt & Corpus. quod bene vos noſſe non dubito. Caput eſt ipſe Salvator noſter paſſus ſub Pontio Pilato. qui nunc poſteaquam reſurrexit a mortuis ſedet ad dexteram Patris. Corpus autem ejus eſt Eccleſia. non iſta aut illa. ſed toto orbe diffuſa. nec ea quæ nunc eſt in hominibus. qui præſentem vitam agunt. ſed ad eam pertinentibus etiam his. qui iverunt ante nos. & his qui futuri ſunt poſt nos. uſque in finem ſæculi. Tota enim Eccleſia conſtans ex omnibus fidelibus (quia fideles omnes membra ſunt Chriſti) habet illud Caput poſitum in cæleſtibus. quod gubernat Corpus ſuum. & ſi ſeparatum eſt a viſione. ſed annectitur charitate. Quia ergo totus Chriſtus Caput eſt & Corpus ejus. propterea in omnibus Pſalmis ſic audiamus voces Capitis. ut audiamus & voces Corporis. Noluit enim loqui ſeparatim. quia noluit eſſe ſeparatus. dicens (Ecce ego vobiſcum ſum uſque ad conſummationem ſæculi) Si nobiſcum eſt. loquitur in nobis. loquitur de nobis. loquitur per nos. quia & nos loquimur in illo. & ideo verum loquimur. qui in illo loquimur. nam quando in nobis & ex nobis loqui voluerimus. in mendacio remanebimus.

Exultat hic Propheta. ſuperius enim omnes illos verſus Dominus loquebatur. Propheta quidem. ſed ex perſona Domini. quia in Propheta Dominus. Et quando loquitur ex perſona ſua Propheta. ipſe Dominus loquitur per eum. qui ei dictat veritatem. quam loquatur. Modo ergo ex perſona Prophetæ audite. fratres mei. Vidit Dominum in ſpiritu iſte Propheta humiliatum. cæſum. flagellatum. colaphis percuſſum. expalmatum manibus. ſputis illitum. ſpinis coronatum. ligno ſuſpenſum. illos ſævientes. illum tolerantem. illos inſultantes. illum quaſi victum vidit in ſpiritu. & poſt illam jam omnem humiliationem. & illorum furorem. reſurrexiſſe eum. & illa omnia. quæ fecerant Judæi ſævientes. facta eſſe inania. & elevatus gaudio. tam-

tamquam videret fieri (Exaltare (inquit) ſuper cælos Deus ·)

Ex tractatu in Pſal. LVIII.

Loquatur nobis Chriſtus Caput & Corpus · Sic ſemper . aut prope ſemper audiamus voces Chriſti de Pſalmo . ut non ſolum intueamur Caput illud unum Mediatorem Dei & hominum hominem Chriſtum Jeſum . qui etiam ſecundum divinitatem in principio erat Verbum . Deus apud Deum . quod Verbum caro factum eſt . & habitavit in nobis . caro ex ſemine Abraham . ex ſemine David de Maria Virgine : Non ergo illum ſolum . qui eſt Caput noſtrum cogitemus . quando audimus Chriſtum loqui . ſed cogitemus Chriſtum Caput & Corpus totum . integrum quemdam virum · Nobis enim dicitur (Vos autem eſtis Corpus Chriſti . & membra) ab Apoſtolo Paulo . & de illo dicitur ab eodem Apoſtolo (Qui eſt Caput Eccleſiæ) . Si ergo ille Caput . nos Corpus . totus Chriſtus Caput & Corpus · Aliquando enim invenis verba . quæ non congruunt Capiti . & niſi ea coaptaveris Corpori . nutabit intellectus tuus · Rurſus invenis verba . quæ non apta ſunt Corpori . & Chriſtus tamen loquitur · Ibi non timendum eſt ne erret quiſque · cito enim pergit ut Capiti aptet . quod videt Corpori non convenire · Ipſe denique in cruce pendens ex perſona Corporis locutus eſt (Deus meus . Deus meus . reſpice in me . quare me dereliquiſti ?) Non enim dereliquerat Chriſtum . a quo derelictus non eſt · aut vero ſic ad nos venit . ut illum desereret · aut ſic illum miſit . ut ab illo diſcederet · Sed quia homo deſertus eſt a Deo . Adam ille peccans . qui cum ſoleret gaudere ad faciem Dei . conſcientia peccati deterritus fugit a gaudio ſuo . & vere dereliquit illum Deus . quia ipſe deſeruit Deum · Ex quo Adam Chriſtus cum carnem accepiſſet . hoc ex perſona ipſius carnis ait . quia tunc vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt cum illo ·

Ex tract. in Pſal. XC.

Diſciplina eſt iſta & doctrina Scholæ hujus . quæ vobis valeat non ad unum Pſalmum intelligendum . ſed ad multos . ſi teneatis hanc Regulam · Aliquando Pſalmus . non ſolum Pſalmus . ſed & omnis Prophetia . aliquando ſic loquitur de Chriſto . ut Caput ſolum commendet · & aliquando a Capite it ad Corpus . ideſt . ad Eccleſiam · & non videtur mutaſſe perſonam . quia non ſeparatur Caput a Corpore . ſed tamquam de uno loquitur · Videat enim charitas veſtra quod dico · Manifeſtus eſt certe Pſalmus omnibus . ubi de Paſſione Domini dicitur (Foderunt manus meas & pedes meos . dinumeraverunt omnia oſſa mea · Diviſerunt ſibi veſtimenta . & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem · Hoc & Judæi quando audiunt erubeſcunt · evidentiſſime enim Prophetia de Paſſione Domini Noſtri Jeſu Chriſti prolata eſt · Delicta autem non habebat Dominus noſter Jeſus Chriſtus . & tamen in capite ipſius Pſalmi dicit (Deus . Deus meus . ut quid me dereliquiſti ? Longe a ſalute mea verba delictorum meorum) Videtis ergo quid dicatur ex perſona Capitis . quid ex perſona Corporis · Delicta ad nos pertinent · Paſſio pro nobis ad Caput pertinet · ſed propter Paſſionem illius pro nobis . & quod ad nos pertinet delictorum debitum ſolvit ·

Ex

Digitized by Google

Ex tract. in Pſal. CXLI.

Voce mea ad Dominum clamavi· Sufficeret (Voce ad Dominum clamavi) forte non fruſtra additum eſt (mea ·) Multi enim clamant ad Dominum non voce ſua. ſed voce corporis ſui · Homo ergo interior (in quo cœpit habitare Chriſtus per fidem) voce ſua. non in ſtrepitu labiorum. ſed in affectu cordis clamat ad Dominum · Non ubi homo audit. ibi Deus audit · Niſi voce pulmonum & laterum & linguæ clames. homo te non audit. cogitatio tua clamor eſt ad Dominum (Voce mea ad Dominum clamavi ·)

Ex tractatu in Pſal. CXLV.

Deliciæ ſpiritus noſtri Divina Cantica. ubi & fletus ſine gaudio non eſt· Fideli homini & peregrino in ſæculo nulla eſt jucundior recordatio. quam Civitatis illius. unde peregrinatur. ſed recordatio Civitatis in peregrinatione non eſt ſine dolore atque ſuſpirio · Spes tamen reditus noſtri. certe etiam peregrinando. triſtes conſolatur & exhortatur · Rapiant cor veſtrum verba Dei. & Poſſeſſor veſter vindicet ſibi poſſeſſionem ſuam. ideſt mentes veſtras. ne avertantur in aliud· Unuſquiſque veſtrum totus hic ſit. ut hic non ſit. ideſt. totus ſit in verbo Dei. quod ſonat in terra. ut ab eo exaltetur. & non ſit in terra · Ideo enim Deus nobiſcum. ut & nos cum illo · Qui enim ut nobiſcum eſſet deſcendit ad nos. facit ut cum illo poſſimus aſcendere ad ſe · Interim ipſe peregrinationem noſtram non faſtidivit. quia nuſquam eſt peregrinus. qui condidit omnia.

V I I.

NICETÆ EPISCOPI
De Pſalterio · ex tractatu de Bono Pſalmodiæ ·

SCIO nonnullos. non ſolum in noſtris. ſed etiam Orientalibus. qui ſuperfluam. nec minus congruentem divinæ Religioni æſtiment Pſalmorum & Hymnorum decantationem · Sufficere enim putant. quod cordibus dicitur. laſcivum eſſe in hoc lingua · & aptant huic opinioni capitulum de Apoſtolo. qui conſcribit ad Epheſios (Implemini ſpiritu. loquentes vobis ipſis Pſalmis & Hymnis & Canticis ſpiritualibus. in gratia concantantes. & pſallentes Deo in cordibus veſtris ·) Ecce in cordibus pſallendum eſſe Apoſtolus definivit. non more tragœdiæ vocis modulamina organizando. quia ſufficit Deo. qui corda ſcrutatur. ſi in cordis ſecreto canatur · At ego. ſicut non reprehendo pſallentes in corde meditari. ita conlaudo eos. qui etiam cum ſono vocis glorificant Deum · Et prinſquam de multis Scripturis inſtrumenti teſtimonia proferam. de ipſo Apoſtoli capitulo (quod multi cantores objiciunt) præſcriptionis voce eorum ſtultiloquium repercutiam · Ait etiam cæleſtis Apoſtolus (Implemini Spiritu Sancto loquentes vobis in Pſalmis ·) Puto etiam ora noſtra laxavit. & linguas ſolvit. & labia prorſus aperuit · loqui enim ſine iſtis organis hominem impoſſibile eſt. & ſicut æſtus a frigore diſcretus eſt. ſic tacens a loquente diverſus eſt · Cum vero dicit (Loquentes in Pſalmis. Hymnis. & Canticis ·) non feciſſet etiam Canticorum mentionem. ſi pſallentem omnino tacere voluiſſet · cantare

Digitized by Google

re enim prorſus tacendo poteſt nemo. In cordibus autem, quod dicit, admonuit, ne ſola voce, ſine cordis intentione cantetur. Sicut alio loco ait (Pſallam ſpiritu, pſallam & mente.) & voce, & cogitatione. Sed hæc talia Hæreticorum ſunt commenta. dum enim aliud languent, ſubtiliter Cantica reſpuunt. Nam dum Prophetis adverſantur, & Prophetias Domini conantur deſtruere creatoris, Prophetarum dicta, & maxime cæleſtis David cantiones, per colorem honeſti ſilentii evacuare contendunt &c.

Quid in his Pſalmis non invenies, quod faciat ad utilitatem & ædificationem, ad conſolationem humani generis, conditionis, ſexus, & ætatis? Habet in Pſalmis infans quod lactet, puer quod laudet, adoleſcens quo corrigat viam ſuam, juvenis quod ſequatur, ſenior quod precetur. Diſcit fœmina pudicitiam, pupilli inveniunt patrem, viduæ Judicem, pauperes protectorem, advenæ cuſtodem, audiunt Reges Judiceſque quod timeant.

Pſalmus triſtem conſolatur, lætum temperat, iratum mitigat, pauperem recreat, divitem hominem ut ſe agnoſcat admonet, & ne ſuperbiat increpat, omnibus omnino ſuſcipientibus ſe apta medicamenta contribuit. Pſalmus nec peccatorem deſpicit, ſed remedium ei per pœnitentiam flebilem ſalubriter ingerit. Providit plane, providit Spiritus Sanctus, quemadmodum, quamvis dura & faſtidioſa, præcordia ſenſim & quaſi cum delectatione eloquia Divina ſuſciperent. Nam quia natura humana aſpera quæque (quamvis ſint ſalubria) fugit ac reſpuit, vixque ſuſcipit, niſi quod præſtare videtur inlecebra, hanc Dominus per David ſervum ſuum confecit potionem, quæ dulcis eſſet guſtu per cantionem, & efficax ad curanda vulnera peccatorum per ſuam virtutem. ſuaviter enim Pſalmus auditur dum canitur, penetrat animum dum delectat. facile memoria retinetur dum frequentius pſallitur. & quod Legis auſteritas ab humanis mentibus extorquere non poterat, hic per dulcedinem cantionis exprimit. nam quicquid Lex, quicquid Prophetæ, quicquid Evangelia ipſa præceperunt, in his Carminibus ſuavi meditantium dulcedine continetur. Deus oſtenditur ut timeatur, ſimulacra deridentur, fides adſeritur, perfidia repudiatur, juſtitia ingeritur, prohibetur iniquitas, miſericordia laudatur, crudelitas abdicatur, veritas requiritur, mendacia damnantur, dolus accuſatur, innocentia commendatur, ſuperbia dejicitur, ſublimatur humilitas, prædicatur pœnitentia, pax ſequenda depromitur, contra inimicos protectio poſtulatur, vindicta promittitur, ſpes certa nutritur, & (quod his eſt omnibus excelſius) in Pſalmis Chriſti Sacramenta cantantur. nam & Generatio ejus exprimitur, & rejectio Plebis impiæ, & Gentium credulitas nominatur, virtutes Domini cantantur, Paſſio veneranda depingitur, Reſurrectio glorioſa monſtratur, ſediſſe quoque ad dexteram non tacetur, deinde igneus Domini manifeſtatur adventus, terribile de vivis ac mortuis judicium panditur. Quid plura? etiam Spiritus creantis emiſſio, & terræ renovatio revelatur. poſt quæ erit in gloria Domini ſempiternum juſtorum regnum, impiorum perenne ſupplicium.

Hæc ſunt Cantica quæ Deo canit Eccle-

Eccleſia . hæc ſunt quæ hic noſter Conventus ſono etiam vocis exercet · Hæc non ſolum cantorem non reſolvunt . ſed potius ſtringunt . non luxuriam ſuſcitant . ſed extinguunt .

V I I I.

SANCTI GREGORII PAPÆ De Pſalmodia · ex homilia I. in Ezechielem Prophetam ·

VOX Pſalmodiæ . cum per intentionem cordis agitur . per hanc omnipotenti Domino ad cor iter paratur . ut intentæ menti . vel Prophetiæ myſteria . vel compunctionis gratiam infundat · Unde ſcriptum eſt (Sacrificium laudis honorificavit me · & illic iter eſt . quo oſtendam illi Salutare Dei) Quod enim latine SALUTARE . hoc hebraice Jesus dicitur · In Sacrificio igitur Laudis fit Jeſu iter oſtenſionis · quia dum per Pſalmodiam compunctio effunditur . via nobis in corde fit . per quam ad Jeſum in fine pervenitur . ſicut ipſe de ſua oſtenſione loquitur . dicens (Qui diligit me . diligetur a Patre meo . & ego diligam eum . & manifeſtabo ei meipſum ·) Hinc quoque ſcriptum eſt (Cantate Domino . Pſalmum dicite nomini ejus · iter facite ei qui aſcendit ſuper occaſum · Dominus nomen eſt ei ·) Ipſe etenim ſuper occaſum aſcendit . qui mortem reſurgendo calcavit . cui dum cantamus iter facimus . ut noſtrum cor veniat . & ſui nos amoris gratia accendat ·

Marcelli Abbatis in Scithi de Pſalmodia · ex Prato ſpirituali Johannis Moſchi ·

ABbas Marcellus . quaſi de alio Sene morante in Scithi (ipſe autem erat) narravit . dicens quod nocte quadam ſurrexerit . ut Pſalmos ex more caneret · Cumque pſallere cœpiſſet audivit vocem buccinæ . quaſi bellicum clangentis . turbatuſque ſenex cogitabat . dicens · Unde hoc in loco vox buccinæ perſtrepit ? milites hic non ſunt . bellum hinc abeſt · Et cum iſta ſecum volveret . dæmon prope illum veniens . dixit ei · Utique bellum eſt · Si ergo oppugnari ac repugnare non vis . vade . dormi . & non oppugnaberis ·

Dixit iterum ſenex · Credite mihi . filioli . nihil ita perturbat . & concitat & irritat . & vulnerat & perdit atque contriſtat . & contra nos commovet dæmones . ipſumque perditionis auctorem ſatanam . ſicut perpetua Pſalmorum meditatio · Nam omnis quidem Divina Scriptura utilis nobis eſt . contriſtatque non mediocriter dæmones . non tamen ita ſicut Pſalterium · Sicut enim in plebe . ſi una pars laudet Imperatorem . alia pars ob id non contriſtatur . neque movetur contra laudantes · cum vero ad injurias & contumelias non laudantium converſi fuerint . tunc adverſus eos excitatur . ita & dæmones non ita commoventur neque contriſtantur in aliis Scripturis . quemadmodum in Pſalmis · Nam cum Pſalmos meditamur . partim quidē nobis ipſis . Deum laudando . oramus . partim vero maledictis inſequimur dæmones . ut cum dicimus (Miſerere mei . Deus . ſecundum magnam miſericordiam tuam . & ſecundum mul-

titudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam·) & iterum (Ne projicias me a facie tua . & Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me·) & (Ne projicias me in tempore ſenectutis · cum deſecerit virtus mea ne derelinquas me ·) nobis ipſis oramus· Tunc vero perſequimur dæmones . cum dicimus (Exurgat Deus . & diſſipentur inimici ejus · & fugiant qui oderunt eum . a facie ejus ·) & rurſus (Vidi Impium ſuperexaltatum . & elevatum ſicut cedros Libani · & tranſivi . & ecce non erat · quæſivi eum . & non eſt inventus locus ejus ·) & illud (Gladius eorum intret in corda ipſorum ·) & iterum (Lacum aperuit . & effodit eum . & incidit in foveam . quam fecit · Convertatur dolor ejus in caput ejus . & in verticem ipſius iniquitas ejus deſcendet ·)

S. Bernardi Abbatis Clarevallenſis de Pſalmodia · ex ſermone VIII. · *ſuper Cantica* ·

QUod pſallentibus dignanter admiſceri ſancti Angeli ſoleant . quid eo manifeſtius . quod Pſalmiſta ait · (Prævenerunt Principes . conjuncti Pſallentibus in medio juvencularum tympaniſtriarum ?) Unde & dicebat (In conſpectu Angelorum pſallam tibi·) Doleo proinde aliquos veſtrum gravi in ſacris Vigiliis deprimi ſomno . nec cæli cives revereri . ſed in præſentia Principum tamquam mortuos apparere . cum veſtra ipſi alacritate permoti . veſtris intereſſe ſolemniis delectentur · Vereor ne veſtram deſidiam quandoque abominantes . cum indignatione recedant . & incipiat unuſquiſque veſtrum ſero cum gemitu dicere Deo (Longe feciſti notos meos a me· Poſuerunt me abominationem ſibi ·) & illud (Elongaſti a me amicum & proximum & notos meos a miſeria ·) Item (Qui juxta me erant. de longe ſteterunt· & vim faciebant qui quærebant animam meam) Pro certo enim ſi ſe a nobis boni Spiritus elongaverint . impetus malignorum quis ſuſtinebit ? Dico ergo his qui ejuſmodi ſunt (Maledictus qui opus Dei facit negligenter ·) Dicit quoque . non ego . ſed Dominus (Utinam te calidum aut frigidum inveniſſem . ſed quia te tepidum inveni . incipiam te evomere ex ore meo ·) Ea propter attendite Principes veſtros . cum ſtatis ad orandum vel pſallendum . & ſtate cum reverentia & diſciplina . & gloriamini . quia Angeli veſtri quotidie vident faciem Patris . nimirum miſſi in miniſterium propter nos . qui hæreditatem capimus ſalutis . devotionem noſtram in ſuperna ferunt . referunt gratiam . Uſurpemus officium . quorum ſortimur conſortium . ut in ore infantium & lactentium perficiatur laus · Dicamus eis (Pſallite Deo noſtro . pſallite .) atque audiamus eos viciſſim reſpondentes (Pſallite Regi noſtro . pſallite ·) Laudem ergo cum cæli Cantoribus in commune dicentes . utpote cives Sanctorum & domeſtici Dei . pſallite ſapienter · Cibus in ore . Pſalmus in corde ſapit · Tantum illum terere non negligat fidelis & prudens anima quibuſdam dentibus intelligentiæ ſuæ . ne ſi forte integrum glutiat . & non manſum . fruſtretur palatum ſapore deſiderabili . & dulciore ſuper mel & favum · Offeramus cum Apoſtolis in cæleſti convivio & in Dominica menſa favum mellis · Mel in cera . devotio in litera eſt · alioquin litera occidit . ſi abſque ſpiritus condimento glutieris · Si autem cum Apoſtolo pſallas ſpiritu . pſallas & mente . cognoſces & tu de illius verita-

te

Digitized by Google

te ſermonis quem dixit Jeſus (Verba. quæ locutus ſum vobis. ſpiritus & vita ſunt·) & item quem legimus. dicente Sapientia (Spiritus meus ſuper mel dulcis·) Sic delectabitur in craſſitudine anima tua. ſic holocauſtum tuum pingue fiet: ſic placabis Regem. ſic placebis Principibus. ſic denique totam tibi Curiam benevolam reddes. & odorati odorem ſuavitatis in cæleſtibus. de te quoque dicent (Quæ eſt iſta quæ aſcendit per deſertum. ſicut virgula ſumi ex aromatibus myrrhæ & thuris. & univerſi pulveris pigmentarii? Principes (inquit) Juda duces eorum· Principes Zabulon. & Principes Nephthalim·) hoc eſt. Confitentium. Continentium. Contemplantium· Norunt ſiquidem Principes noſtri. Regi ſuo acceptam eſſe Pſallentium confeſſionem. Continentium fortitudinem. Contemplantium puritatem. & ſolliciti ſunt exigere a nobis iſtiuſmodi primitias ſpiritus. quæ profecto non aliud ſunt. quam primi & puriſſimi fructus Sapientiæ·

I X.

INCIPIT PROLOGUS SIVE ORIGO PROPHETIÆ DAVID REGIS JERUSALEM IN LIBRO PSALMORUM CL.

DAvid filius Jeſſe. cum eſſet in Regno ſuo. quatuor elegit qui Pſalmos [a] facerent. ideſt. Aſaph. Eman. Ethan & Idithun· LXXXVIII. ergo dicebant Pſalmos. & cc. [b] Subpſalma. & citharam percutiebat Abiud· Cum David reduxiſſet [c] Arcam in Jeruſalem poſt annos xx. revocatam ab Azotiis. & manſit in domo Aminadab. hanc impoſuit in ſubjugali novo. & adduxit in Jeruſalem. electis viris ex omni genere filiorum Iſrael LXX. millibus virorum·

De tribu autem Levi electi ſunt CCLXXXVIII. viri. ex quibus quatuor Principes præeſſe [d] cantionibus inſtituit. Aſaph. Eman. Ethan. & Idithun. unicuique eorum dividens ſeptuaginta duos viros ſubclamantes laudem [e] cantionum Domino· Et unus quidem eorum feriebat cymbalum. alius cynaram. alius citharam. alius vero tuba cornea exaltans· in medio autem eorum ſtabat David. tenens & ipſe pſalterium· Arcam autem antecedebant VII. chori. & [f] ſacrificia vitulorum· populus autem univerſus ſequebatur [g] Arcam.

[h] Sunt ergo omnes Pſalmi David numero CL. quorum omnium quidem IX. fecit ipſe David· XXXII. non ſunt ſupraſcripti· LXXII. in David. XII. in Aſaph· XII. in Idithun· IX. Filiis Chore· II. in Aggæum & Zachariam. unus in Moyſe. duo in Salomonem. in Ethan Eſdraelitæ unus· Fiunt itaque omnes Pſalmi David filii Jeſſe. Regis Iſrael. numero CL. Diapſalma numero LXXV. Cantica graduum numero XV. & unum ſibi proprie ſcribit extra numerum. cum devicit Goliam· Pſalmus primus nulli alii aſſignatus eſt juxta hiſtoriam. quoniam omnium eſt caput· Deinde quis alius intelligitur in primo Pſalmo. niſi Primogenitus Dei? ut merito & Inſcriptio non fuerit neceſſaria· Deinde quia ipſe Pſalmus Chriſti mentionem facit. & adverſus Chriſtum ejus. exponendo perſonam. inſcribendi cauſam omnino non habet· Ordines Hiſtoriæ immutatos legimus & in Titulis Pſalmo-

a *al.* canerent· b *al.* Subdiapſalma. c *al.* Arcam Dei. d *al.* cantoribus. e *al.* & canticum canticorum. f *al.* & ſacrificium. g *al.* poſt Arcam. h Vide Ferrandum in Pſalmos ad calcem ex Bibliis Theodulphi.

Pſalmorum· Sed Pſalmi non ſecundum hiſtoriam. ſed ſecundum Prophetias leguntur· Itaque ordinem Pſalmorum non poteſt turbare ordo Titulorum· Pſalmi omnes qui inſcribuntur (Ipſi David) ad Chriſti pertinent ſacramenta. quia & ipſe David dictus eſt Chriſtus. ideſt. Unctus· Qui autem (ipſius David) perſonæ ipſi David dicuntur·

X.

INCIPIT EXPLICATIO FLORENTII GEORGII. ET GREGORII DE TITULIS PSALMORUM·

DEnique Pſalmi. qui fugam perſecutionemque David explicant. oſtendunt perſecutionem Paſſionemque Dominicam· Illi autem qui (In finem) inſcribuntur. perfectionem bonorum operum oſtendunt. quia hic Finis diſſimilis eſt aliis finibus. cum illi habent terminum. hic replementum· (Finis enim Legis. Chriſtus. ad juſtitiam omni credenti.)(Pro torcularibus.) pro æternorum munerum fructibus hymnus eſt · (Pro his qui hæreditabuntur.) retributionem Sanctorum. ſive Eccleſiæ (quæ eſt corpus Chriſti) ut hæreditatem capiant & regna cælorum. docent · (Pro Octava.) quidam hunc numerum Evangeliis deputant. eo quod continentur in his octo Beatitudines. per quas venitur in regnum Dei. ſive illius Arcæ octo animæ· (In Conſummatione) vel (Dedicatione tabernaculi.) perfectio Eccleſiæ intelligitur· (Pro his qui commutabuntur.) populi Judaici de Gentili. vel de Synagoga Eccleſiæ commutationem prædicit· (Pro occultis. (de adventu Filii Dei pronunciat · qni Judæis occultus fuit · (Canticum Reſurrectionis.) ideſt. ipſius Dominicæ Reſurrectionis veritatis· (Oratio Moyſi hominis Dei.) ad Legem revertitur. eo quod ipſa nos Redemptoris reſurrectioni ſociari pronunciat· (Pſalmus in Salomone.) hoc eſt. Pacifico. in Chriſto (qui eſt Pax noſtra) cantatus intelligitur · (In confeſſione) vero docet. ut jugiter homo Deum & voce fateatur. & corde· Illi ſane qui res geſtas ſecundum literæ narrant veritatem. ſpiritualem intelligentiam cognoſcuntur habere· Pſalmus (Filiis Chore.) per Paſſionem Chriſti redimendum populum præfiguravit. qnia Chore interpretatur Calvitium. ſicut Dominus noſter Jeſus Chriſtus in loco Calvariæ crucifixus eſt · (Pro verbis Chuſi filii Jemini.) hoc eſt quod Chuſi. relicto David. ad Abſalon tranſiit. qni erat hoſtis Patris ſui. ſicut Judas Chriſti· (In aſſumptione matutina.) quia Dominus reſurgens mane aſſumptam reduxit captivitatem ab inferis· (In prima Sabbati.) in ipſa reſurrectione · (Priuſquam liniretur) antequam reſurrectione clarificaretur· (In rememoratione delictorum) utique ſuorum · (Canticum graduum) namque cæleſtem deſignat aſcenſum· Pſalmns ergo ille. qui in medio Canticorum graduum eſt. tanquam turris pulcherrima ponitur· Sed nec hoc ſine myſterio arbitror eſſe. quod hic Liber in tribus quinquagenariis conſtat ſcriptus. quorum hoc (ut opinor) ratio eſt· Primus enim remiſſionem criminum præſtat. Secundus ad ſpem regni cæleſtis invitat. Tertius nos ad regnum æternæ beatitudinis in Civitatem mittit· Diapſalmæ vero. quæ (Semper) interpretantur. docent. ut animæ ſemper in his exerceatur fidelis intentio.

XI.

X I.

INTERPRETATIO NOMINUM HEBRÆORUM. QUÆ HABENTUR IN PSALMIS. EX S. HIERONYMO PRESBYT.

ABeſſalon) Pater pacis · (Aſaph .) Congregans · (Abraham .) Pater videns populum . vel Pater multarum . ideſt . gentium · (Allophyli .) Alienigenæ · [Ægyptus .] Tribulatio. Coanguſtans · [Æthiopia .] Tenebræ. vel Caliginis · [Arabum ·] Agareni. Advenæ · [Ammon .] Filius populi mei . vel populus mœroris · [Aſſur .] Dirigens . vel Beatus . aut Gradiens . ſive Arguens · [Abaron .] Pater ſuſcitans dolorem · [Aaron .] Mons fortitudinis . ſive Mons fortis . [Ammorrhæus.] Amarus. vel loquens. [Aleph.] Mille . ſive Doctrina · [Ain] Fons. ſive Oculus ·

[Benjamin .] Filius dexteræ · [Baſan .] Bruchus . ſive Pinguedo · nam quod interpretari ſolet Ignominia. Buſa dicitur · (Babylon .) Confuſio · (Beelphegor .) Habens hiavit . ſive Habens os pellis vel pelliceum ·

(Cades .) Immutata . vel Sancta · (Coph .) Vocatio . vel Avis . ſed melius Excuſſio · (Cedar .) Tenebræ . vel Mœror . (Chuſi .) Æthiops . vel Notabilis · quod ad Saulem pertinet . quia ab humero & ſurſum eminebat in omni populo · (Cham .) Calidus · Sed ſciendum . quod in Hebræo . Chi literam . non habeat . ſcribitur autem per Cheth. quæ duplici aſpiratione profertur · (Caph .) Manus . Palma . vel Vola · (Ciſon .) Impegerunt . ſive Duritia eorum . vel Lætitia · (Chanaan .) Motus eorum . vel Negotiator . aut Humilis . (Cherubim .) Scientia multiplicata . vel quaſi plures . Scientiæ multitudo. aut Scientiæ intellectus · (Choreb .) quod in Hebræo (Oreb) ſcribitur . Ardor . ſive Siccitas. aut Corvus. vel Solitudo ·

[Daleth .] Pauper . vel Tabula . vel Janua · [David .] Fortis manu . ſive Deſiderabilis · [Dathan .] Donum eorum . ſive ſufficiens donum ·

[Ezraites .] Semen · [Ermon .] Anathema ejus . vel Anathema mœroris Dei . [Endor .] Oculus . ſive Fons generationis · (Ephrem .) Frugifer. ſive Creſcens · [Ephrata .] Frugifera . ſive Ubertas . ſive Equidem vides .

[Fe .) Os ab ore . non ab oſſe . ſive Laqueus . ſive Decipula · [Finees .] Ori parcens . vel Ore requievit . aut Auris augurium · [Farao .] Diſſipans. ſive Diſcooperiens eum ·

[Galaad.] Acervus teſtimonii · (Gebal .) Definiens. ſive Diſterminans . vel Vallis vetus · [Gimel .] Retributio. ſive Plenitudo ·

(Jacob .) Supplantator · [Iſrael .] Vir aut Mens videns Deum . ſed melius Princeps cum Deo · (Jordanes .) Deſcenſio eorum · [Juda .] Laudatio. ſive Confeſſio · (Idumæa .) Terrena. ſive Sanguinea · [Judæa .] Confitens . aut Laudans . (Joſeph .) Augmentum · [Iſmahel .] Auditio Dei · [Jonadab .] Domini ſpontaneus · [Jabin .] Intelligens . vel Intelligentia . vel Senſus. vel Prudentia · (Jemini .) Dextera mea · [Idithun .] Tranſiliens eos . ſive Saliens eos · (Jod .) Principium . vel Scientia . aut Dominator · [Iſaac .] Riſus. ſive Gaudium ·

[Lamech .] Doctrina . ſive Diſciplina · [Loth .] Vinctus . ſive declinatio ·

[Manaſſe .] Oblitus. vel Neceſſitas · [Moab.] De patre · (Manna .) Quid eſt hoc? [Melchiſedech .] Rex juſtus · [Madian .] De judicio . ſive

De

De cauſa · (Moyſes .) Attrectans . vel Palpans . aut Sumptus de aqua . ſive Aſſumptio · (Mem .) Ex quo . vel Ex ipſis . ſive A qua ·

(Nephtalim .) Conſecravit me . vel Dilatavit me . vel certe Implicuit me . Latitudo . ſive Comparatio · (Nun .) Fœtus . vel Piſcis . ſive Sempiternum ·

(Oreb .) Siccitas · (Og .) Coacervans . ſive Abſconditus ·

(Res .) Caput ·

(Samech ·) Firmamentum . quidam Erectionem . vel Adjutorium . ſive Fulturam putant · (Sade .) Regio . ſive Juſtitia . vel Veneratio . (Sin .) Dentes · (Sion .) Specula . vel Speculator . ſive Scopulus · (Sichem .) Humerus · (Sina .) Mandatum . vel Menſura · (Selmon.) Umbra offendiculi . vel Sentiens . ſive Imago fortitudinis · (Saba .) Captus . ſive Captivitas . vel certe Convertens · (Selom .) Avulſio . vel Dimiſſio . ſive Ubi eſt ipſe · (Siſara .] Gaudii excluſio . ſive Tollens recedentem . vel Equiviſio · (Salmana .) Umbra prohibendi . vel Umbra commotionis · (Samuel .) Nomen ejus Deus · (Seon .) [Semini ejus . aut Germen inutile . ſive Tentatio laceſſens ·

(Teth .) Bonum · (Tau .) Signum . vel Subter · (Talaſſar .) Appendit Principem · (Thobal .) Offerre · (Tyrus .) qui Hebraice dicitur Zor . Tribulatio . ſive Anguſtia interpretatur . vel Fortitudo · (Tanis .) mandans humilia · (Thabor ·) Veniens lumen . vel Veniat lux ·

(Vau .) Et ipſe ·

(Zabulon .) Habitaculum eorum . vel Juſjurandum ejus . aut Habitaculum Fortitudinis . vel Fluxus noctis · (Zebath ·) Victimæ . ſive Hoſtiæ · (Zain .) Oliva . vel fornicatio . ſive Hæc · (Zeb .) Lupus · (Zebæe .) Victima ·

XII.

INTERPRETATIO PSALTERII .
Artis cantilenæ vel ſpecierum ſingularium . vel nominum quæ commemorantur in Pſalmis ·

PSalterium eſt (ut Hieronymus ait) in modum Deltæ literæ formati ligni ſonora concavitas . obeſum ventrem in ſuperioribus habens . ubi chordarum fila religata . diſciplinabiliter plectro percuſſa . ſuaviſſimam dicuntur reddere cantilenam . Huic citharæ poſitio videtur eſſe contraria . dum quod iſta in imo continet . illud converſa vice geſtat in capite · Hoc autem genus organi canorum atque ſingulare . aptatur corpori Domini Salvatoris . quoniam ſicut iſtud de altioribus ſonat . ſic & illud glorioſæ inſtitutionis ſuperna concelebrat · hoc apud Hebræos dicitur Nablum · Ipſum vero Pſalmum . Græcum conſtat eſſe vocabulum . quem dictum quidam volunt apò tu pſavin. hoc eſt . a tangendo · nam & Pſaltrias citharœdas vocamus . docto pollice modulationes muſicas exprimentes · Pſalmus eſt . cum ex ipſo ſolo inſtrumento muſico . ideſt . pſalterio . modulatio quædam dulcis & canora profunditur ·

Canticum eſt . quando quis libertate propriæ vocis utitur . nec loquaci inſtrumento cuiquam muſico conſona modulatione ſociatur ·

Pſalmus eſt hymnus alicujus metri lege compoſitus . qui ad ſimilitudinem prædicti organi . ſupernam nobis cognoſcitur indicare virtutem ·

Framea modo contum . modo loricam . modo gladium ſignificat bis acutum · Aliter Arnobius . Frameam . inquit . humanæ literæ ſpecialiter dicunt lanceam Regis · nos autem Frameam generaliter gladium in ſcriptu-

ris

ris ſanctis accipimus · (Cynira quidem eſt decem chordis coarctata . hæc plectrò percutitur · Nablum vero duodecim ſonos habens digitis tangitur · (Cedrus non eſt utilis niſi ſuccisa fuerit . nullos enim in ſua radice manens proficuos generat fructus . ſicut nec elatio · (Hermon . parvus mons juxta Jordanem eſt poſitus . ſicut ex Deuteronomii lectione cognoſcitur · (Accipimus . inquit . in tempore terram de manibus duorum Regum Amorrhæorum . qui erant trans Jordanem a torrente Arnon uſque ad montem Hermon · (Myrrha mortem ſignificat . quam pro hominum ſalute mediator ſuſcepit · (Gutta . quæ dicitur Ammoniaca . duritias curat aliqua neceſſitate contractas . quæ pulchre Incarnationi Domini comparatur . quia duritiam cordis humani ſancta prædicatione diſſolvit ·

Caſſia . quæ a noſtris Fiſtula dicitur . redemptio generis humani per aquam baptiſmatis indicatur . quoniam hoc herbæ genus aquoſis locis dicitur inveniri · His rebus & odor ineſt ſuavis . ut merito ſanctæ Incarnationi & virtus herbarum . & odoris ſuavitas comparetur · Ebur non ad ſolas divitias intelligamus aptatum . ſed quoniam elephas (cujus hæc oſſa ſunt) nimiæ caſtitatis aſſeritur . qui inter quadrupedia & ſenſu plurimo valet . & temperanter miſcetur fœminæ ſuæ . & conjuge fecunda non utitur . hoc pudicis fœminis decenter aptatum eſt · [Hyſſopus quamvis ſit herba minima . radicibus ſuis ſaxorum fertur viſcera penetrare · Hæc & internis hominum ſauciatis probatur accommoda . & in libro Levitico . immolato ſanguine intincta . ſupra leproſi corpus ſepties ſolebat aſpergi . ſignificans pretioſo ſanguine Domini Salvatoris maculas peccatorum efficaciter eſſe diluendas ·

Rhamnus ſpinarum genus eſt permoleſtum . quod prius in herbam molliſſimam pubeſcit . ſed ubi adulta ætate caluerit . ramuſculos producit acuminatos . poſtea ejus ſudes dureſcunt in arboream firmitatem · Maceria eſt ſaxorum ſicca constructio . quæ ſine aliquo ligamine impenſæ . in altum ducta componitur · (Tympanum eſt . quod tenſo corio . quaſi ſupra duas (ut ita dixerim) metas . ſibi ab acuta parte copulatas . ſolet reſonare percuſſum . ſicut hominum corpus . dum pro Domino tribulatione quatitur . ad ſuperna mandata dulcius temperatur · [Aſpidum immane genus eſt ſerpentum . quod naturali obſtinatione verba incantantium non perhibetur admittere . quia ne verba eorum exaudiat . ſuaſque latebras derelinquat . unam aurem caudæ ſuæ inflexione dicitur obturare . alteram vero in terram deprimere · (Pellicanus avis Ægyptia eſt . ciconiis corporis granditate conſimilis . quæ naturali macie ſemper affecta eſt · quoniam (ſicut Phyſiologi volunt) tenſo inteſtino per viſcera quicquid eſcarum accipit . ſine aliqua decoctione tranſmittit · quæ non gregatim (ut cæteræ aves) volat . ſed delectatione ſe ſolitaria conſolatur · quorum unum genus ſtagnis inhabitat . aliud [ut dictum eſt] in deſertis locis ſecretiſque verſatur · [Nycticorax . Græce dicitur . Noctis Corvus . quem quidam bubonem . quidam noctuam eſſe dixerunt . alii magis corvo magnitudine & colore conſimilem . quem ſpecialiter in Aſiæ partibus inveniri poſſe teſtantur · Iſtum ſicut diei fulgor abſcondit . ita adventus noctis producit .

Digitized by Google

ducit. & contra conſuetudines avium tunc magis vigilare & eſcas quærere incipit. quando ſe in ſoporem animantia cuncta componunt. [Paſſer eſt avis parva. ſed nimia ſagacitate ſolicita. quæ nec facile laqueis irretitur. nec per ingluviem ventris eſcarum ambitione decipitur. Hæc propter infirmitatem ſuam. ne aut ipſa a prædatore capiatur. aut fœtus ejus ſerpentinis devorentur inſidiis. ad domorum faſtigia celſa concurrit.

Turtur avium caſtiſſimus. una tantum copulatione contentus eſſe narratur. (Frixorium eſt faſciculum farmenti aridum. nonniſi ad incendium aptum. (Fulica manſueta avis & nigra. anate quidem minor. ſed corporis poſitione conſimilis. quæ in ſtagnis delectabiliter commoratur. (Herinaceus (quem vocamus hericium) animal eſt omnino timidum. natura providente ſemper armatum. cujus cutem invicem ſetarum ſudes acutiſſimæ denſiſſimæque communiunt. & refugium habet ſemper in ſaxis. (Topazion genus eſt lapidis pretioſum. qui duos fertur habere colores. unum auri puriſſimi. & alterum ætherea claritate relucentem. pinguedo roſea. verecundaque puritas. vicinus lapidi chryſophraſſo magnitudine vel colore. qui maxime ſplendet cum ſolis ſplendore percutitur. quem ſi polire velis. obſcuras. ſi naturæ propriæ relinquas. irradiat. Naſci dicitur in Inſula Topazion. quæ eſt provinciæ Thebaidæ. unde & nomen accepit. (Cryſtallum eſt in modum vitri per numeroſas hyemes glacies condurata. & in duritiam ſaxi. liquens admodum perducta ſubſtantia. (Organum eſt quaſi turris quædam diverſis fiſtulis fabricata. quibus flatu follium vox copioſiſſima deſtinatur. & ut eam modulatio decora componat. linguis quibuſdam ligneis ab interiore parte conſtruitur. quas diſciplinabiliter magiſtrorum digiti reprimentes. grandiſonam efficiunt & ſuaviſſimam cantilenam. (Cymbala ſunt ex permixtis metallis minimæ phialæ compoſitæ. ventricula ſua in lateribus habentes. quæ artificioſa modulatione colliſæ. acutiſſimum ſonum delectabili conſonatione reſtituunt. (Selah) verbum. ſeptuaginta Interpretes. Symmachus & Theodotio (Diapſalma) tranſtulerunt. Aquila vero (Semper.) & puto aut muſici cujuſdam ſoni eſſe ſignaculum. aut certe perpetuitatem eorum quæ prædicta ſunt indicare. Ubicumque Selah. hoc eſt. Diapſalma. ſive Semper adponitur. ibi ſciamus non tantum ad præſens tempus. verum ad æternum. vel quæ ſequuntur. vel quæ præceſſerunt pertinere. Hæc Hieronymus. Verum Auguſtinus putat. ubi Diapſalma interponitur. perſonarum ſive ſenſuum fieri permutationem. ut ſicut Sympſalma Græce vocum adunata copulatio dicitur. ita ſit Diapſalma vocum rupta continuatio.

XIII.

Collectio [1] *argumentorum in Pſalmos. Ex dictis Origenis.*

PSalterium ita eſt quaſi magna domus. quæ unam quidem habet exteriorem clavem in porta. in diverſis

(1) *Hanc collectionem iam a ſe vulgatam contulit Thomaſius cum Argumentis Pſalmorum a Ludovico Ferrando editis in libro Pſalmorum Lutetiæ Pariſiorum anno 1683. ut ex inſequentibus eiuſdem Thomaſii notis unicuique de facili conſtare poteſt.*

ſis vero intrinſecus cubiculis proprias claves habet. licet amplior una clavis ſit grandis portæ. Spiritus Sanctus. tamen unumquodque cubiculum habet proprias claviculas ſuas. Si quis igitur clavem confuſe de domo projiciat. ſi voluerit aperire cubiculum. non poteſt. niſi clavem invenerit. ſic ſinguli Pſalmi quaſi ſingulæ cellulæ ſunt. habentes proprias claves ſuas. Grandis itaque porta iſtius domus primus Pſalmus eſt. qui ita incipit. Beatus vir. qui non abiit in conſilio impiorum. & in via peccatorum non ſtetit.

I. Pſalmus oſtendit. Quod Chriſtus ſit lignum vitæ. Pſalmus iſte cum generaliter de omnibus Sanctis. ſpecialiter de Joſeph. qui corpus Domini ſepelivit. Ut oculum pudice agas.

II. Pſal. Quod Chriſtus in hereditatem capiat omnes gentes a Patre. De conventu infidelium in Paſſione Chriſti. Vox Chriſti in paſſione. & de Natali ipſius. atque contra eum. ſi quis blaſphemat providentiam Dei. & in accuſatione impiorum & iniquorum. Item hic Pſalmus legendus eſt ad Evangelium Lucæ. Vox Patris. & Apoſtolorum. & Chriſti. Ad caput ſcribendum. Chriſtus de Paſſione & poteſtate ſua dicit.

III. Pſal. Quod Chriſtus pro nobis mortis ſomno obdormivit. & reſurrexit. Vox Chriſti in Paſſione ad Patrem de Judæis. De inſidiis hæreticorum.

IV. Pſal. Quod Chriſtus poſt reſurrectionem ſit a Deo Patre glorificatus. Propheta increpat Judæos. & de monendo proximo.

V. Pſal. Quod Chriſtus ſit inhabitator ſanctorum. exauditor Eccleſiæ. Vox Eccleſiæ. Chriſtus ad Patrem de Judæis. & ad Eccleſiam. quæ hereditatem Paradiſi. non Teſtamenti veteris accipit. ut ipſe Titulus probat.

VI. Pſal. Quod Chriſtus ſit expugnator inimicorum noſtrorum. Vox Chriſti ad Patrem. Chriſtus ad Patrem. ut creatura Creatorem laudet. & ad pœnitentiam aſſeritur pertinere. Lege ad Lazari reſurrectionem. De vigiliis in grabbato.

VII. Pſal. Quod Chriſtus ſit ſcrutator omnium conſcientiarum. Propheta dicit ad Chriſtum de inimicis Judæis. & de diabolo. ad Chriſtum tamen & ad Synagogam pertinere videtur. nam Chriſtus exaltatus eſt uſque ad cælos. Synagoga vero cecidit in foveam. quam paraverat ei.

VIII. Pſal. Quod Chriſtus filius hominis. paululum in paſſione minoratus ſit ab Angelis. Vox Eccleſiæ veteris. de Chriſto & de fide dicit. De fide. ut laudes in te Deum. Etiam de Aſcenſu Salvatoris. & de infantium laude dicentium (Hoſanna in excelſis.) Vox Eccleſiæ laudem dicit Chriſto de fide omnium credentium. Lege ad Evangelium Marci.

IX. Pſal. Quod Chriſtus ſacro adventu ſuo oppreſſurus ſit Antichriſtum. Propheta laudem dicit de Chriſto. & de Judæis ad Chriſtum. Eccleſia laudem agit Chriſto. & de Judæis dicit; & de principe dæmoniorum. atque de perditione idolorum. quorum memoria periit. & de Chriſti Adventu. qui venit. ut non apponeret ultra magnificare ſe homo ſuper terram. homines enim mortui pro Deo colebantur. Ut non timeatur homo. Ut laudes in te Deum.

X. Pſal. Quod Chriſtus unumquemque ſecundum juſtitiam æquitatemque diſcernat. Vox Chriſti ad

 Patrem.

Digitized by Google

Patrem · Vox Chriſti ejuſque membrorum. & de fixa fide contra hæreticos atque hyprocritas · Lege ad Geneſim · Perditio Sodomæ · De fixa fide. & de credulitate ·

XI. Pſal. Quod Chriſtus propter inopias noſtras miſeriaſque ſurrexit · Chriſtus pro paſſione ſanctorum ſuorum dicit ad Patrem · Vox Chriſti pro ſua. ſuorumque paſſione membrorum ad Patrem · de diabolo & ejus membris · Chriſtus pro paſſione ſuorum dicit de Judæis · Lege ad Lucam ·

XII. Pſal. Quod Chriſtus oculos noſtros. ne in æterna morte obdormiant. ſemper illuminat · Vox Chriſti ad Patrem de diabolo · Vox Chriſti ad Patrem de diabolo. ejuſque membris · & vox Eccleſiæ Chriſti Adventum expectantis · In Marco ·

XIII. Pſal. Quod Chriſtus plebis ſuæ captivitatem avertat · Verba Chriſti ad divitem interrogantem ſe [a] · In Matthæo · & de populo Judaico · Chriſti verba ad divitem interrogandum. & de populo Judæorum. immo & Gentilium. qui de Salvatore dicunt · Non eſt Deus ·

XIV. Pſal. Quod Chriſtus ſit mons. in quo animæ juſtorum requieſcant · Vox Chriſti de fidelibus ad Patrem interpellantis. & de exemplo atque magiſterio ejuſdem · de Apoſtolis & de Sanctis ipſius. qui ſequuntur per juſtitiam ejus exemplum · Propheta interrogat. Deus reſpondet · De juſtitia ·

XV. Pſal. Quod Chriſtus pro nobis paſſus. in inferno non ſit derelictus · Vox Eccleſiæ · Vox Chriſti ad Patrem. ejuſque membrorum ad Caput ·

XVI. Pſal. Quod Chriſtus extra Urbem ejectus. a Judæis ſit circumdatus · Chriſtus de Judæis dicit ad Patrem · Chriſtus de Judæis ad Patrem ait. querens quod ſuſceperint eum ſicut leo paratus ad prædam. & ſaturati peccatis. reliquerint ſuæ crimen incredulitatis parvulis ſuis. dicentes (Sanguis ejus ſuper nos. & ſuper filios noſtros ·)

XVII. Pſal. Quod Chriſtus ſit fundator Eccleſiæ. & eam a tentationibus multis eripiat · David in Chriſti ſimilitudinem conſtitutus. de Paſſione & inferno. ac de fixa fide Deo Patri dicit · Etenim ad Chriſti baptiſmum. cum eo in Jordane poſito. vox Patris de cælo intonuit · & apparuerunt fontes aquarum. atque ex eo ſupplantati. inſurgentes. & ut lutum platearum ſunt deleti · David dicit. in ſimilitudinem Chriſti in Paſſione. in inferno conſtituti. ad Patrem · In Johanne · De ſpe in Deum ·

XVIII. Pſal. Quod Chriſtus Virginali thalamo ingreſſus proceſſerit. occulta hominum delaturus · De prædicatione Apoſtolorum. & de Adventu Chriſti · De Adventu Chriſti & Aſcenſu. per quem Pſalmus CXVIII. referatur. ubi vetus & novum Teſtamentum conjungitur · In Matthæum ·

XIX. Pſal. Quod Chriſto præſtante reſurgimus & lætamur · Propheta operantem hortatur · & de paſſionis liberatione · Chriſto eunti ad Crucem dicit Eccleſia · Per jejunium · & de oratione in homine ·

XX. Pſal. Quod Chriſtus clibano infernali conſumendos tradat iniquos · Propheta de Chriſto Rege dicit ad Patrem · & benedictio ſuper Principem · atque de Regno Chriſti. Judæorumque repulſione ·

XXI. Pſal. Quod Chriſtus transfixus ſit

a De populo Judaico. *Apud Ferrandum*.

Digitized by Google

ſit clavis. & ſuper veſtimenta ſua ſortem miſerint· Verba Chriſti cum pateretur in Paſſione·

xxii. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiæ ſuæ paſcua præparat ſempiterna· Ante Baptiſmum· Vox Eccleſiæ poſt Baptiſmum [a]· Ad Heſter·

xxiii. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiam ſanguine ſuo redemptam collocat ſuper fluctus ſæculi· Vox Eccleſiæ poſt Baptiſmum· De inchoatione Eccleſiæ. in qua excluduntur idolorum principes. & Rex ejuſdem eam ingreditur· & de confirmatione populi credentis· Portæ (quas dicit) peccata ſunt. vel inferni clauſtra· Etenim vox Chriſti de Gentibus. & de Eccleſia·

xxiv. Pſal. Quod Chriſtus deſtructum corporis ſui templum. poſt tres dies præparet reſurgendum· Canticum miſſi electis· Electorum Canticum· De doctrina Confeſſionis· Vox Eccleſiæ ex tota anima pœnitentis· Vox Eccleſiæ contra inimicos· Per Jejunium· Canticum in Cathecumenis & Electis·

xxv. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiam in innocentiam melioris vitæ conſtituit· Propheta de ſe teſtatur· Obſecratio ejus, qui ſecundum Deum proficit· Vox Eccleſiæ. quæ non conſenſit in Chriſti Paſſione. contra inimicos judicium Dei implorantis· & Propheta ſub perſona Chriſti de ſe teſtatur· De tribulatione inimicorum·

xxvi. Pſal. Quod Chriſtus. illuminatio. protectio. & ſalus ſit ſperantium in ſe famulorum· Ad eos qui primum ingrediuntur in Dominicum· De amore Legis· Vox baptizatorum· Ad eos qui primum ingrediuntur ad fidem Domini· Legendus ad lectionem Eſaiæ Prophetæ (Ecce qui ſerviunt tibi. bona manducabunt·) Vox Prophetæ ad Deum clamantis·

xxvii. Pſal. Quod Chriſtus adjuvatus a Patre. florente. de ſepulchro. carne ſurrexit· De Judæis Chriſtus dicit· Vox Martyrum· Vox Eccleſiæ adverſus doloſos· Pſalmus hic ad lectionem Danielis Prophetæ legendus· De Judæis dicit ad Chriſtum· Chriſtus de Judæis dicit ad Patrem·

xxviii. Pſal. Quod Chriſtus arcana Scripturarum ſanctarum. in ſolitudine emanantium. per Spiritum Sanctum pandeat· Poſt Paſſionem & Reſurrectionem. & conſummationem Eccleſiæ Chriſti· Vox Eccleſiæ flentis in Paſſione Domini. & gaudentis in ejuſdem Reſurrectione· Hic Pſalmus ad ſuppoſitionem diei Sabbati. poſtquam conſummata eſt Eccleſia Chriſti. eſt conſcriptus· Ad ſuppoſitionem diei Sabbati Paſchæ. poſtquam conſummata eſt Eccleſia Chriſti· Legendus ad Noe diluvium·

xxix. Pſal. Quod Chriſtus plantavit Eccleſiam reſurgendo in gloria æterna· Propheta ad Patrem & ad Filium dicit. & de eorumdem laude· Propheta ad Patrem & ad Filium dicit· De Paſcha Chriſti. & de futuræ Eccleſiæ oratione cum laude in homine· Vox Chriſti ad Patrem· Eccleſia orat cum laude· [b]

xxx. Pſal. Quod Chriſtus Crucifixus. ſpiritum manibus Patris commendavit. velociter recepturus· Vox Chriſti poſiti in Cruce. orantis pro ſe & pro populo fideli· Hic confeſſio Fidei credentium in Deum· Vox Chriſti in Paſſione de Judæis·

xxxi.

a & ante Baptiſmum. *Ferrand.* b Propheta ad Patrem, & ad Chriſtum dicit de crudelitate oratione in homine. *Ferrand.*

Digitized by Google

XXXI. Pſal. Quod Chriſtus feſtinus remiſſionem tribuit peccatorum. ſi pura ſit confeſſio delictorum · Vox Pœnitentium · Vox Peccantium · Vox Pœnitentium poſt Baptiſmum. & Domini reſponſio circumdantis miſericordia in ſe ſperantes ·

XXXII. Pſal. Quod Chriſto (qui eſt Verbum Patris) cæli · Virtuteſque eorum firmæ ſint · Propheta cum laude [a] Dei populum adhortatur · Vox Eccleſiæ Martyres conſolantis · Propheta gaudere in Domino admonet ·

XXXIII. Pſal. Quod Chriſtus juſtos in diverſis tribulationibus Angelica opitulatione cuſtodiat · Vox [b] quædam Juſti · Vox Eccleſiæ per jejunium vocantis populum · Oratio etiam ad Altare · Vox Fidei · Per jejunium · Oratio ante Altare ·

XXXIV. Pſal. Quod Chriſtus nos ſpiritualibus armis muniat ac defendat · Vox Chriſti ad Patrem in Paſſione contra Judæos · Vox quoque Eccleſiæ in jejunio. & contra dæmonum rabiem · Totus Pſalmus ex perſona Chriſti eſt. & per Chriſtum ad omnes Pſalmos referri poteſt · Per jejunium · [c]

XXXV. Pſal. Quod Chriſtus fons vitæ ſit. & lumen æternum · Propheta cum Dei laude opera Judæ dicit. ejuſque eſt accuſatio de populo Judaico · De lamentatione ·

XXXVI. Pſal. Quod Chriſtus ſit Juſtorum omnium in ſe ſperantium ſalus · Hic hortatur [d] omnes ad fidem. demonſtrans Eccleſiæ ſalutem. monet. que credentem ad fidei firmitatem · Lege ad Sapientiam Salomonis ·

XXXVII. Pſal. Quod Chriſtus tempore Paſſionis ab amicis & proximis relictus ſit · Doctrina Confeſſionis · Confeſſio pœnitentis ex tota anima · Sapientiæ virtus ad pœnitẽtiæ ſalutem · Confeſſio patientiæ. & virtus ad ſalutem · Lege Job · In fine orationum · & confeſſio pœnitentis. miſericordiam benigni Judicis deprecantis. [e]

XXXVIII. Pſal. Quod Chriſtus nos propter iniquitatem corripiat & emendet · Propheta increpat Judæos. qui Scripturarũ divitias habentes. neſciunt cui dimittant · & Eccleſia arguit divitias congregantes. cuique eas relinquant ignorantes · Propheta increpat eos. qui divitias habent. & neſciunt cui dimittant eas · Vox juſti contra inimicos ·

XXXIX. Pſal. Quod Chriſtus principium in capite Teſtamenti veteris ſit · Patientia populi · Vox Eccleſiæ poſt reſurrectionem Domini · De patientia Pauli Apoſtoli. ubi Chriſtum prior annunciat · Lege in Actus Apoſtolorum ·

XL. Pſal. Quod Chriſtus pro nobis egenus & pauper factus. intelligentes ſe opibus nos ditet æternis · Hic Pſalmus ad lectionem Eſaiæ Prophetæ legendus · Vox Chriſti de Paſſione ſua vel Reſurrectione. & de Juda traditore. atque de omnium communione. maximeque pauperum · Quilibet Chriſtianus contra immundum ſpiritum. & hominem fæcis ſuæ. ideſt carnem. profatur · Propheta de eleemoſinæ largitore vel facientibus · De communione cum omnibus hominibus vel pauperibus · [f]

Finit Liber Primus ·

IN-

a Domini. *Ferrand.* b cujuſdam. *Ferrand.* c Chriſtus de Judæis & de Paſſione ſua dicit ad Patrem. *Ferrand.* d Moyſem *pro* omnes. *Ferrand.* e Huic confeſſio inſipientiæ. *al.* Huic confeſſio inſapientiæ virtus ſalutis. *Ferr.* f De communione cum omnibus hominibus ut pauperis. *Ferrand.*

INCIPIT · LIBER · SECUNDUS ·

XLI. Pſal. Quod Chriſtus ſcelera noſtra Baptiſmi ablutione reſtinguat · Vox Chriſti . & pœnitentium poſt Baptiſmum ad fontem lacrymarum feſtinantium (ſive) deſiderantium · Ante Baptiſmum · Vox Chriſti ad eos qui fidem ſunt conſecuturi · Lege ad Eſaiam ·

XLII. Pſal. Quod Chriſtus ſit lux Mundi . via. veritas. & vita· Vox Eccleſiæ orantis . ut dividatur ab infidelibus· Ad eos . qui fidem ſunt conſecuti a Chriſto · Vox Eccleſiæ orantis . in noviſſimo diſcerni juſtos & reprobos ·

XLIII. Pſal. Quod Chriſti virtute . & non noſtro brachio ſumus liberati · Propheta pœnitentiam agens pro populo Judæ · Hic Pſalmus legendus ad Epiſtolam Pauli ad Romanos · Propheta ad Dominum de operibus ejus . pœnitentiam gerens pro Judaico populo · Vox Eccleſiæ totius. divinum auxilium in perſecutionibus poſcentis · In Exomologeſin · De Martyrio ·

XLIV. Pſal. Quod Chriſtus ſpecioſus forma præ filiis hominum . a Deo Patre conjunctus Eccleſiæ . benedicatur · Legendus ad intellectum Matthæi · Hic Pſalmus ad Evangelium Matthæi legendus · De Regina Auſtri ait Propheta · Vox quidem Patris de Filio per Prophetam . populi ſui pœnitentiam gerentem · Propheta de Chriſto ad Eccleſiam dicit · Sponſa Chriſti deſcribitur Eccleſia ·

XLV. Pſal. Quod Chriſtus ſpiritali flumine lætificat animam · Hic Pſalmus ad lectionem Actuum Apoſtolorum legendus . & ad Evangelium ſive lectionem Marci · Propheta de Chriſto Eccleſiæ dicit · & idem Dominus Chriſtus ad eamdem · Vox quidem Apoſtolorum · Vox Fidelium ·

XLVI. Pſal. Quod Chriſtus obtentis Gentibus . in ſua civitate . paterna gloria locutus ſit · Chriſtus aſcendit ad Patrem · Vox Apoſtolorum eſt · Hic Pſalmus ad Actus Apoſtolorum legendus . poſtquam aſcendit Chriſtus ad Patrem ·

XLVII. Pſal. Quod Chriſtus Deus magnus regat nos in ſæcula ſempiterna · Figura Eccleſiæ Jeruſalem futuræ · Hic Pſalmus ad Apocalypſim Johannis Apoſtoli legendus · Vox Sacerdotum ad populum de Chriſto · & de Jeruſalem cæleſti . præſenti quidem atque futura · Vox denique Apoſtolorum · Vox Eccleſiæ laudantis Deum · Ad Jonam Prophetam ·

XLVIII. Pſal. Quod Chriſtus ſit Sapientia Patris . quo Prophetæ loquuntur · Divites increpat . qui mortui ad inferna deſcendunt · Hic divites rebus & vitiis increpat . qui ut ad inferna deſcendunt . nihil ultra valent · Vox Eccleſiæ ſuper Lazaro & divite purpurato · Vox Chriſti de meritis Juſtorum . & de pœnis impiorum ·

XLIX. Pſal. Quod Chriſtus ſit deorum Deus . & diſcernat juſtos ab impiis · Hic Pſalmus ad Evangelium Matthæi legendus · De adventu Chriſti ait Propheta . & Judicio futuro · Increpatio Judæorum · De Martyrio · [a]

L. Pſal. Quod Chriſtus ſine peccato pro peccatis populi judicatus vicerit judicantes · Vox pœnitentis · Pſalmus hic ad lectionem Eſaiæ Prophetæ . & Actuum Apoſtolorum legendus . ubi eligitur Paulus · Vox Chriſti pro populo pœnitente · Voxque Pauli . omniſque credentis pœnitentiam agentis · Doctrina Confeſſionis . & Prophetia Eccleſiæ ·

a Lege ad lectionem Actus Apoſtolorum , & ad lectionem Marci Evangeliſtæ . *Ferrand.*

Digitized by Google

cleſiæ · Ut pœniteat homo · De Martyrio ·

LI. Pſal. Quod Chriſtus omnem. impietatem deſiderantem. a bonitatis ſuæ divitiis exterminet & emigret · Vox Chriſti de Juda · Vox Prophetæ in Spiritu Sancto adverſus diabolum. & Judam traditorem. omniumque ejus inrevocabilium inſaniam ſociorum · .Vox Chriſti ad Judam traditorem ·

LII. Pſal. Quod Chriſtus Iſrael ſalutem adventu ſuo præſtiterit · Propheta increpat Judæos & infideles · Hic Pſalmus ad Evangelium Matthæi legendus · Increpat denique Propheta · Vox Spiritus Sancti. Judam. incredulosque Judæos. atque omnes operibus Deum negantes increpantis · Salvatoris Adventus & monitio ·

LIII. Pſal. Quod Chriſtus cælos aſcendens. inimicos facie adverſa reſpexit · Vox ſupplicantis ad Chriſtum · Vox Chriſti ad Patrem orantis · & membri cujuſque ipſius. eumdem in tribulatione quacumque ſupplicantis · Vox Chriſti ad Patrem. vel cujuslibet fidelis auxilium Dei contra vitia flagitantis · Propheta de eo. qui perſecutionem patitur propter nomen Domini ·

LIV. Pſal. Quod Chriſtus Deus ante ſæcula. ab unanimo diſcipulo ſit venundatus· Vox Chriſti adverſus Magnates Judæorum · Fidelis quiſpiam contra vitia carnis & ipſam carnem deprecatur · Propheta de Chriſto. & de Juda traditore · Et oratio pro inimicis ·

LV. Pſal. Quod Chriſtus nos a peccatis & a lapſu perditionis extraxerit · Vox Prophetæ de Senioribus Judæorum · Vox Chriſti ad Patrem adverſus Principes Judæorum · Vox Petri ferventis in magnitudine · Vox Chriſti ad Patrem ·

LVI. Pſal. Quod Chriſtus regens nos dæmoniacæ damnationis dentes infringat. Vox Eccleſiæ ad Chriſtum · Vox Chriſti ad Patrem in Paſſione · Voxque Pauli poſt Domini Reſurrectionem. & Eccleſiæ adverſus hæreticos. cunctaque diaboli membra · Oratio pro peccatis ·

LVII. Pſal. Quod Chriſtus Sanctis de inopum nece vindictam judicio juſto retribuat · Propheta de Senioribus Judæorum dicit · Voxque Chriſti ad Judæos ſe injuſte judicantes · & contra Sacerdotes ejuſdem membra perverſe condemnantes · Ut laudes in te Deum ·

LVIII. Pſal. Quod Chriſtus nobis per Reſurrectionem matutinam lætificatam præſtiterit vitam · Vox Chriſti ad Judæos ·

LIX. Pſal. Quod Chriſtus ſit opportunum in tribulatione præſidium · Vox Apoſtolorum in Paſſione Chriſti · Vox Chriſti ad Patrem de Judæis. & cujuſque credentis · De diabolo & vitiis. atque homine pravo · Chriſtus orat. ne ei inimici nocere prævaleant · Vox Apoſtolorum. quando Chriſtus paſſus eſt · Propheta de Chriſti perſona ·

LX. Pſal. Quod Chriſtus ſit turris fortiſſima ab inimici facie collocata · Vox Eccleſiæ · Vox Pauli Apoſtoli ad Dominum de Chriſto · Vox totius Eccleſiæ petentis. ut ſub alarum Chriſti velamine protegatur · Vox Chriſti ad Patrem · Propheta gratias agit · & monitio qui credituri ſunt in Chriſtum·

LXI. Pſal. Quod Chriſtus ſit adjutor. in quem conventus Eccleſiæ debet ſperare · Vox Eccleſiæ. ſive cujuſque a malo ad bonum converſi · Vox Chriſti de Paſſione · Propheta de Paſſione Chriſti. vel de Judæis ·

LXII. Pſal. Quod Chriſtus ſit. in quem ſplendorem mentis debeamus in ma-

in matutinis meditationibus exercere · Vox Eccleſiæ de Chriſto . ſeu cujuſque recedentis a tenebris . Chriſtumque deſiderantis ·

LXIII. Pſal. Quod Chriſtus innocentes animas a ſagitta eruat impiorum · Vox Pauli · De Paſſione Chriſti · Vox Prophetæ in Spiritu Sancto de Judæis . & Chriſto . ejuſque membris · Vox Martyrum Chriſti . [a]

LXIV. Pſal. Quod Chriſtus ſit ſpes cunctarum omnium terrarum · Vox Apoſtolorum cum Laude Chriſti · Vox Prophetæ de Apoſtolis & populo · Vox quidem Eccleſiæ · De Baptiſmo tandem in Paſcha · Vox Eccleſiæ ante Baptiſmum ·

LXV. Pſal. Quod Chriſtus ſit a cunctis Gentibus adorandus · Vox Apoſtolorum · Vox Pauli . omniumque Apoſtolorum ad populi ædificationem · Vox denique Martyrum · Vox Apoſtolorum ad populum · Vox Eccleſiæ laudantis Deum ·

LXVI. Pſal. Quod Chriſtus credentium lumen ſit · Propheta monet credentes · Vox Apoſtolica · Spiritus Sanctus per Prophetam admonet credentes · Vox Apoſtolorum · Propheta de Adventu Chriſti . & de Reſurrectione illius ·

LXVII. Pſal. Quod Chriſto ſoli omnia regna terræ decantant · Propheta adnunciat Adventum Chriſti & Aſſumptionem in cælos · Vox Apoſtolica optans . ut Dominus a mortuis reſurgat . & in cælos aſcendat . ſeu in corde cujuſque exurgat · Propheta Reſurrectionem Chriſti & poſteriores glorias adnunciat ·

LXVIII. Pſal. Quod Chriſtus amaro fellis & aſperitate aceti ſit potatus pro noſtra ſalute · Vox Chriſti tempore Paſſionis · Hic Pſalmus ad lectionem Jonæ Prophetæ legendus . & ad Evangelium Johannis · Vox Chriſti ad Patrem . cum pateretur · De Paſſione Chriſti . & de Judæorum abjectione · Oratio pro Eccleſia ·

LXIX. Pſal. Quod Chriſtus adjutor ac liberator ſit credentium · Vox Chriſti in Cruce poſiti · ſeu Vox Eccleſiæ ad Dominum per jejunium · Vox Martyrum & Confeſſorum deprecantium . ut a perſequentium periculis liberentur · Vox Eccleſiæ in Adventu Domini clamantis ·

LXX. Pſal. Quod Chriſtus labia noſtra aperiat ad gloriam nominis ſui nunciandam · Vox Chriſti ad Patrem · Vox Chriſti ad Patrem de Reſurrectione contra Judæos · Propheta de Paſſione & de Adventu Chriſti ·

LXXI. Pſal. Quod Chriſtus humiliato calumniatore ab omnibus terrenis regibus adorandus ſit · Vox Eccleſiæ de Chriſto · Vox Eccleſiæ de Chriſto ad Patrem ·

Explicit Liber Secundus ·

INCIPIT LIBER TERTIUS

LXXII. Pſal. Quod Chriſtus iniquis propter doloſitatem mala reſtituat · Vox Prophetæ ad Deum de Judæis · Vox Chriſti ad Patrem de Judæis · ſeu Vox Apoſtolorum de judicio præſenti vel de futuro ad Patrem · Completæ orationes · Ad majores operas ·

LXXIII. Pſal. Quod Chriſtus creaverit cuncta elementa quæ cernimus · Vox Chriſti de Judæis · Vox Chriſti ſive Eccleſiæ ad Patrem · De doctrina . & de judicio [b] ·

LXXIV. Pſal. Quod Chriſtus ob redem-

a Vox Eccleſiæ in Paſſione Chriſti . *Ferr.* b Vox Eccleſiæ de Judæis . *Ferr.*

demptionem hominis calicem hauſerit Paſſionis. Vox Chriſti de judicio futuro.

LXXV. Pſal. Quod Chriſtus non ſolum in Judæa. ſed etiam in cunctis finibus terræ Apoſtolica predicatione divulgatus ſit. Vox Eccleſiæ ad Chriſtum. Vox Eccleſiæ ad Chriſtum, ſive Vox Prophetæ de Chriſti Nativitate. Per jejunium.

LXXVI. Pſal. Quod Chriſtus faciat mirabilia magna ſolus. Vox Chriſti ad Patrem.

LXXVII. Pſal. Quod Chriſtus populum ſpirituali mannæ reficiat alimento. Vox Prophetæ ad Judæos. Vox Chriſti de Judæorum impietate. Chriſtianorumque [carnem Domini manducando] contra eum murmurantium. Vox Chriſti de Judæis. ubi multa mirabilia oſtendit Deus per Moyſen. & in eum non crediderunt.

LXXVIII. Pſal. Quod Chriſtus ulciſcatur ſanguinem mortuorum. ob gloriam nominis ſui effuſum. Vox Martyrum de eorum effuſione ſanguinis. Vox Apoſtolorum pro qualibet tribulatione. ſeu Martyrum de ſanguinis effuſione. Vox Apoſtolorum [a] poſt Paſſionem Chriſti. Vox Martyrum. de effuſione ſanguinis ipſorum pro nomine Domini Jeſu Chriſti. Anima pœnitens contra peſſimos vicinos. ideſt dæmones. Deo ſupplicat. Pro aliqua tribulatione.

LXXIX. Pſal. Quod Chriſtus ſuper Cherubim reſidens. Eccleſiaſticam Vineam dilatet ac defendat. Vox Sacerdotum Dei pro Eccleſia & Chriſto. Vox Apoſtolorum de Chriſto. & de Eccleſia ad Patrem. Vox denique Sacerdotum Dei de Eccleſia & Chriſto. Vox Prophetæ de Adventu Chriſti. & de Vineæ. ideſt. Eccleſiæ dilatatione.

LXXX. Pſal. Quod Chriſtum debeamus ſpiritualibus tubis tota mente canere. Vox Spiritus Sancti ad populum. De Spiritu Sancto. Hic Pſalmus ad Pentecoſten. & Reſponſum Chriſti. Vox denique Apoſtolorum ad populum. Vox Chriſti de judicio futuro. Vox Apoſtolorum.

LXXXI. Pſal. Quod Chriſtus in deorum medio ſolus Omnipotens cognoſcatur. Vox Eccleſiæ ad Judæos. Vox Spiritus Sancti per Prophetam ad Principes. Voxque Eccleſiæ de Judæis. praviſque Rectoribus ſuis. Vox Spiritus Sancti ad populum. Culpantur hi qui declinant in malitiam. & inter jurgantes qui Judices eſſe diſſimulant. Dum intrat ad Alienigenas.

LXXXII. Pſal. Quod Chriſtus ſit omnis terræ habitator altiſſimus. Vox Eccleſiæ ad Dominum de Judæis. & de vitiis. cunctiſque perſecutoribus. Vox Eccleſiæ ad Dominum de Judæis. & de vitiis hominum. Propheta de Chriſto ſuper omnes gentes regnare oſtendit hic. & in futuro judicio. De perſecutoribus.

LXXXIII. Pſal. Quod Chriſtus cæleſtis domus regnum pandat. De eis. qui fidem ſunt conſecuti. Ad eos. qui habitationem in domo Domini ſunt conſecuturi. Vox Chriſti ad Patrem [b] pro Eccleſia. Pſalmus legendus ad Evangelium Matthæi. Ad eos qui fidem ſunt conſecuti. Chriſti Adventus in humanitate. & de Eccleſiis. Oratio ſuper agrum.

LXXXIV. Pſal. Quod Chriſtus nobis miſericordiam ſuam adventu corporeo fuerit dignatus oſtendere. Vox Prophetæ ad Filium. Vox denique Apoſtolica ad Dominum de populo novo. qui redempti ſunt a Domino. Vox Apoſtolica

a In Paſſione Chriſti. *Ferrand.* b de. *Ferrand.*

Apoſtolica ad novellum populum [a] ·

LXXXV. Pſal. Quod Chriſtus ſuavis & mitis. deprecantium ſe mentes exaudiat · Vox Chriſti ad Patrem · Per jejunium · Prophetia de Chriſto. & monitio ut ſemper ad Deum preces fundant · De honeſta oratione ·

LXXXVI. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiæ ſuæ portas in ſanctis montibus collocatas, ultra cuncta Iſraelis tabernacula dilexerit · Vox Apoſtolica de Eccleſia · Vox Prophetæ in Spiritu Sancto ad Apoſtolos · ſeu Vox eorum de Eccleſia · Vox Prophetæ de cæleſti Jeruſalem. id eſt. Eccleſia Chriſti · Vox Apoſtolica de Eccleſia · Vox Chriſti Sancti ad Apoſtolos de Eccleſia. & de meritis juſtorum ·

LXXXVII. Pſal. Quod Chriſtus pro nobis dignatus mori. matutina ſit Reſurrectione glorificatus · Vox Chriſti ad Patrem de Paſſione. ſive filiorum ejus ad eum · De eadem · Propheta de morte Chriſti. & de Reſurrectione ejus ·

LXXXVIII. Pſal. Quod Chriſtus in Patris atque Paracliti æquali omnipotentia dominatur · Vox Chriſti ad Patrem de Judæis · Vox Prophetæ de Chriſto ad Patrem. ſeu Vox Filii. vel Eccleſiæ ad Patrem de Judæis · Vox Chriſti ad Patrem · De tempore illo. quo numeratus eſt Populus. hiſtoria canitur ·

Finit Liber Tertius ·

INCIPIT LIBER QUARTUS

LXXXIX. Pſal. Quod Chriſtus populi refugium factus. miſericordia nos matutina refecerit · Vox Apoſtolorum ad Patrem · Vox Apoſtolica ad Dominum · Hic oſtendit Propheta. ut homo minus ſperet de vita iſta ·

XC. Pſal. Quod Chriſtus caput leonis & draconis perverſi. rediens Victor ex inferno. calcaverit · Vox Chriſti ad populum credentem. ſive Vox Eccleſiæ ad Chriſtum · Hic itaque Pſalmus ad Evangelium Matthæi legendus. ubi Chriſtus tentatus · Vox Eccleſiæ ad Chriſtum · Legendus ad Evangelium Marci. ubi tentatur Chriſtus · Legendus ad Evangelium Johannis. de Chriſti victoria · Vox Eccleſiæ ad Dominum · Oratio in nocturno tempore ·

XCI. Pſal. Quod Chriſtus vincentes florere ceu palmæ cæleſtis munere præſtitit · Vox Eccleſiæ · Vox Eccleſiæ ad Deum de inimicis ſuis · Doctrina Confeſſionis. & de gloria juſtorum in futuro.

XCII. Pſal. Quod Chriſtus devicta morte decorem Reſurrectionis induerit · Vox Eccleſiæ de Regno Chriſti · De Nativitate Chriſti. & de primo Adventu ipſius · De credulitate ·

XCIII. Pſal. Quod Chriſtus humana diſtinguens membra. hominem & ſcientiam doceat. & erudiat · Vox Eccleſiæ ad Dominum · Vox Apoſtolorum. omniſque Eccleſiæ ad Deum de Judæis. & perſecutoribus cunctis · Vox Eccleſiæ ad Chriſtum [b] de perſecutionibus.

XCIV. Pſal. Quod Chriſtus Paſtor bonus oves ſuas in æternam prædeſtinet Requiem · Vox Eccleſiæ ad Dominum de Judæis · Vox Chriſti ad Apoſtolos. ſeu Eccleſiæ ad Dominum de Judæis · Vox Eccleſiæ ad Chriſtum. & Prophetæ de incredulitate Judæorum · Vox Eccleſiæ pœnitentiam ſuadentis ·

XCV. Pſal. Quod Chriſtus a Ligno in nationibus regnans. iterato ſit oſtendendus adventu · Vox Apoſtolorum ad populum · [c] & de confuſione idolorum.

a Vox Apoſtolorum de novo Populo ad Dominum de oratione ſuper agrum. *Ferr.* b de Judæis. *Ferr.*
c *Deeſt* in *Ferrand.*

& Eccleſiæ vocatione · Vox Eccleſiæ vocantis · Propheta de primo & ſecundo Adventu Chriſti ·

xcvi. Pſal. Quod Chriſtus cælorum vocibus pronunciatus. in carne populis oſtenſus eſt · Vox Eccleſiæ de Adventu Chriſti · Ad Confeſſionem. Prophetia · Vox Eccleſiæ de Adventu Chriſti · vel Vox Apoſtolorum ad credentes · Propheta de futuris condemnandis impiis . clarificandis juſtis · Regnantis Dei pompa deſcribitur · Vox Eccleſiæ ad Adventum Domini ·

xcvii. Pſal. Quod per Adventum Nativitatis Salutare ſuum (Deus) omnibus patefecit · Vox Apoſtolorum de Reſurrectione Chriſti lætantium · Vox denique Eccleſiæ ad Dominum & ad Apoſtolos · Vox Apoſtolica · Prophetia . & Vocatio Gentium · De primo & ſecundo Adventu Chriſti · [a]

xcviii. Pſal. Quod Chriſtus in cæleſtem Sion aſſumptus . & excelſus ſuper omnes populos habeatur · Vox Eccleſiæ de Adventu Chriſti · Vox Apoſtolorum ad populum Judæorum . ut contra dæmones & vitia iraſcantur . Chriſtumque Dominum ſequantur · Vox Eccleſiæ ad Dominum · & Apoſtolorum ad populum Judæorum · De Ligno Chriſti . & demonſtratio de meritis Sanctorum [b] ·

xcix. Pſal. Quod a Chriſto facti . ipſi debeamus jubilare . ſervire . & pſallere · Vox Apoſtolorum ad populum · Exhortatio ad gratiam . ut ſerviamus Deo ·

c. Pſal. Quod Chriſtus poſt judicium matutina impios ultione diſperdat · Vox Chriſti ad Patrem · ſeu Vox Eccleſiæ ad Chriſtum · Vox Apoſtolorum ad Patrem de requie Sanctorum · Vox Chriſti ad Patrem de requie . & de expectatione juſtorum · Vox Chriſti ad Patrem de reliquiis Sanctorum · De Pœnitentia cum laude ·

ci. Pſal. Quod Chriſti nomen & gloriam omnes Gentes venerantur ac timent · Vox Chriſti & Eccleſiæ · Vox Chriſti & Eccleſiæ . cum aſcendiſſet Chriſtus ad Patrem · ſive cujuſque Vox pœnitentiam agentis · Vox Chriſti in Paſſione · & Prophetia de novo populo · Vox Chriſti in Cruce · [c]

cii. Pſal. Quod Chriſtus in cæleſtibus reſidens . regnum ac dominationem ſuper omnes Gentes extendat · Vox Eccleſiæ ad populum ſuum · Ut creatura Creatorem laudet ·

ciii. Pſal. Vox [d] Eccleſiæ laudantis Deum . & opera ejus enarrantis · Vox Prophetæ de totius fabrica Mundi reconciliati · Vox Spiritus Sancti de Mundi fabrica · Vox Apoſtolorum de Judæis ·

civ. Pſal. Quod Chriſtus Dominus Deus in univerſa terra judicia ſua promittat · [e] Vox ad Apoſtolos de Judæis · Vox Chriſti ad Apoſtolos de Judæis . primum quidem in confeſſione Sanctorum · Vox Chriſti ad Apoſtolos de laude ejus . & confeſſione peccatorum ·

cv. Pſal. Quod Chriſtus nos Adventu ſuo viſitaverit . Salutare miſſus a Patre · Vox Eccleſiæ ad Apoſtolos . & ad populum · Hic Pſalmus ad Exodum legendus · Vox Chriſti ad Apoſtolos. ſeu Apoſtolorum ad populum · ſive Vox confeſſionis peccatorum ·

Explicit Liber Quartus .

INCI-

a Pſalmus David ſermones ſunt, quos loquutus eſt quando domus ædificabatur . *al.* apud eumdem Ferrandum omittit , *ſunt* , additque in fine , *poſt captivitatem* . b Pſalmus Apoſtolorum ad Dominum de adventu Chriſti . *Ferr.* c Vox Chriſti & Eccleſiæ de pœnitentia cum laude . *Ferr.* d Vox Eccleſiæ laudans Dominum , & opera ipſius narrans . *Ferr.* e Vox Apoſtolorum de Judæis . *Ferr.*

INCIPIT LIBER QUINTUS

cvi. Pſal. Quod Chriſtus Verbum a Patre miſſus. ab interitu nos ſanaverit mortis æternæ. Vox Chriſti de Judæis. qui in proſperitate Deum dereliquerunt. & in adverſitate clamaverunt. Hic Pſalmus ad Judicum & Numeri lectionem legendus. Vox Chriſti de Judæis ſe in proſperitate derelinquentibus. & in tribulatione clamantibus ad Dominum. & confeſſio virtutum. Dominique miſerationum. Vox Chriſti de Judæis. Legendus ad Judicum & Numeri librum. Prophetat de adventu. & vocatione Gentium. & abjectione Judæorum.

cvii. Pſal. Quod Chriſtus ſuper cælos exaltatus. gloriam ſuam in univerſas terras dilatat. Vox timentis [a] Deum. Vox Eccleſiæ ad ſuperpoſitionem. Et confeſſio quæ fit in populo ad liberationem. ſeu Vox cujuſque timentis.

cviii. Pſal. Quod Chriſtus maledictioni ſubjacuit. ut nos a Legis maledictione erueret. Vox Chriſti de Judæis. & de Juda traditore. Vox Chriſti ad Patrem de Judæis. & maledictio Judæ traditoris. Vox Chriſti de Juda & ſimilibus ipſius. ut veniat in eos vindicta. & enumeratio Paſſionis Chriſti. De monendo proximo.

cix. Pſal. Quod Chriſtus ante luciferum ex ſpirituali utero a Deo Patre natus eſt. Vox Eccleſiæ & Chriſti ad Patrem. Vox Eccleſiæ de Patre & Filio. ſive de Nativitate Chriſti. Promiſſio Patris ad Filium. Prophetia de victoria futura. & de Adventu vel Incarnatione Domini. Vox Eccleſiæ laudantis Deum. De Domino Chriſto canitur. ſicut & ipſe Phariſæis exponit. De Natali Domini.

cx. Pſal. Quod Chriſtus ſpiritualem eſcam verbi ſui famem patientibus largitur. Vox Eccleſiæ de Chriſto cum laude. De Pœnitentia cum laude.

cxi. Pſal. Quod Chriſtus diſtributor eſt pauperibus cæleſtium præmiorum. & munerator. Vox item Eccleſiæ de Chriſto cum laude. & (de) fructu timoris Domini. Vox timentium Deum.

cxii. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiam diu ſterilem.in fœcunditatem vertit ſanctitatis. Vox Eccleſiæ [b] cum laude. Vox Eccleſiæ. quam dicit fidelibus ſuis pueris. qui ſunt in ſacro fonte renati. cujuſcumque carnis ſint. ſive ætatis. Vox Eccleſiæ ad Deum. Vox Eccleſiæ de fidelibus ſuis.

cxiii. Pſal. Vox [c] Apoſtolica cum Judæis increpans idola. Vox Apoſtolica Judæis increpans idola. & facta apud Judæos miracula retexens. Vox laudantium Deum. Idola prohibet.

cxiv. Pſal. Quod Chriſtus animas noſtras a periculis infernorum eruat. Vox Chriſti eſt. Vox Chriſti de tribulatione & dolore per humilitatem liberari poſcentis. necnon & ejus membrorum. Gratias agit Deo. qui ſemper exaudit petentes in oratione.

cxv. Pſal. Quod Chriſto vota noſtra erimus in cæleſti Jeruſalem ſpecialiter reddituri. Vox Pauli Apoſtoli. Vox Spiritus Sancti per Prophetam de morte Sanctorum. ſive Vox Pauli Apoſtoli. ejuſque ſimilium. Oſtendit denique nil Divinis compenſari beneficiis. niſi calice Domini. qui ejus in pretioſa morte Sanctorum bibitur. Hunc Pſalmum Quinta & Sexta Editio cum ſuperioribus copulant. Symmachus vero & Septuaginta Inter-

[a] Vox timentis Dominum, *Ferr.* [b] cum laude Chriſti, *Ferr.* [c] Apoſtolorum, *Ferr.*

Digitized by Google

Interpretes dividunt · Vox Martyrum ad Chriſtum ·

cxvi. Pſal. Quod Chriſtus adventu Spiritus Sancti confirmaverit ſuper nos miſericordiam ſuam · Vox Apoſtolorum ad Gentes · Vox Apoſtolorum. omnes Gentes ad laudem Domini invitantium cordis credulitate & oris confeſſione · Sermo Prophetæ de laude ejus ·

cxvii. Pſal. Quod Chriſtus lapis ſit angularis. & dies inluminationis noſtræ · [a] Ut oſtendatur homini via. ideſt Chriſtus. per quam ingreditur portam. quam ingreſſus claudi non poſſit · Vox Chriſti de ſe dicentis. & viam homini pandentis. quam intrans perveniat ad portam. quam ingreſſus dicat Alleluja Domino. vel laudem cordis. oris. atque juſti operis · Vox Prophetæ de perſecutione · Vox Chriſti contra Judæos · Vox Apoſtolorum ad Gentes · De tribulatione inimicorum ·

cxviii. Pſal. Quod Chriſtus nos imbuat præceptis. juſtificationibus. ac legibus ſuis · Vox Chriſti ad Patrem de adverſario. & de Judæis. & de adventu ſuo. & Paſſione & Reſurrectione ſua · De Judicio ejus futuro. & Regno · De monendo proximo ·

i. Aleph · Pſalmus de doctrina diſtinctus myſtica · ii. Beth · Vox novelli populi. & juvenum nuper credentium in Deum · iii. Gimel · Vox Confeſſorum · Vox Confeſſorum. & pœnitentium. ab ignorantia ſe convertentium · iv. Daleth · Vox Sæcularium credentium Deum · v. He · Vox Monachorum ſingulariter viventium · vi. Vau · Vox Sacerdotum regentium · vii. Zain : Vox viri ſancti. inter iniquos deputati :

viii. Heth · Vox Doctorum adnunciantium judicia Dei. & vigilantium · ix. Thet · Vox Sanctorum in tribulatione degentium. qui in adverſis probantur :

x. Jod · Vox Præpoſitorum & Confeſſorum ac Virginum in Deum credentium · xi. Caph · Vota pœnitentium hominum · xii. Lamech · Vox Clericorum in gradu novo introeuntium · xiii. Mem · Vox Doctorum legem depromentium · xiv. Nun · xv. Samech · Vox juſti in tentationibus · xvi. Ain · Oratio Fidelis in fine obitus ſui · xvii. Phe · Verba percipiens. gratiam Deo agens · xviii. Sade · Deprecatio tabeſcentis inter peccatores · xix · Coph · Vox Confeſſoris laborantis a juventute · xx. Res Supplicatio pauperis in doloribus poſiti · xxi. Sin · xxii. Tau ·

cxix. Pſal. Quod Chriſtus nobis jaculum. quo iniquas confundimus linguas. impertiat · Vox Chriſti in Paſſione · Vox Chriſti ad Patrem de Judæis · Prophetat tribulationem inter Allophylos peregrinus · Gradus quidem iſti quindecim. animarum ſunt profectus. quibus a bonæ ſtudiis vitæ ad meliora conſcendentes. a tribulatione & periculis vitæ inſtantis in cælo perfecte liberantur ·

cxx. Pſal. Quod Chriſtus non dormiens. Jeruſalem obumbret & protegat · Vox Eccleſiæ ad Apoſtolos · Vox Eccleſiæ de Prophetis. vel populis ad Chriſtum ·

cxxi. Pſal. Quod Chriſtus ſedet ... ſedes in judicio ad judicandum ſedere conſtruat · Vox Eccleſiæ ad Apoſtolos · Vox Chriſti ad Eccleſiam ·

cxxii. Pſal. Quod Chriſtus miſertus noſtri de contemptu nos ſuperborum cri-

[a] Pſalmus ut oſtendatur hominibus via, ideſt Chriſtus, poſtquam ingreditur ad portam, quam ingreſſus claudi non poteſt. *Ferr.*

Digitized by Google

eripiat. Vox Chriſti ad Patrem. ſeu Eccleſiæ ad Chriſtum. quæ tamquam bonus ſervus. Domini ſui miſericordiam quærit. Primus denique gradus Fides. ſecundus Spes. tertius Charitas eſt. Hic demum quartus. hominis perſeverantiam annunciat ſupplicantis.

cxxiii. Pſal. Quod Chriſtus. contrito laqueo mortis. adjutorio nos liberavit nominis ſui. Vox Apoſtolorum & reliquorum credentium. Hic quintus gradus. Apoſtolorum & Martyrum pronunciat voces. Vox Apoſtolorum de impiis Judæis. & de infidelibus converſantibus in peccatis. Vox Apoſtolorum & Martyrum.

cxxiv. Pſal. Quod Chriſtus nos auxilio ſuo defendat. ne nobis virga. hoc eſt. dominatio peccatorum incubet. Vox Eccleſiæ. Hic ſextus gradus perdurantium eſt. atque immobilium in paſſione. ſuper quos. non ad iniquitatem manus ſuas extendentes. pax Iſrael permanebit.

cxxv. Pſal. Quod Chriſtus nos æterni gaudii repleat exultatione. Vox Apoſtolorum ad Dominum de impiis Judæis. Hic ſane ſeptimus gradus. Martyrum continet conſolationes. qui lacrymas hic temporaliter ferentes. æterna gaudia edent metentes.

cxxvi. Pſal. Quod Chriſtus in nobis quæ bona ſunt ædificet. & ædificat cum ſe. Vox Chriſti ad futuram Eccleſiam. quæ octavo graduum numero. Chriſti videlicet Reſurrectione ædificata. Synagogæ in vanum conſtructores ſupereminere probatur. Vox Eccleſiæ.

cxxvii. Pſal. Quod Chriſtus beatitudinem timentibus ſe largitur æternam. Vox Pophetæ de Chriſto & Eccleſia. Hic itaque gradus nonus ſub uxoris ſpecie. omnes Dominum timentes aſſerit. circa menſam Altaris vel Scripturæ divinæ germinare. eoſque ſuæ doctrinæ & exempli filios filiorum. & pacem Iſrael in cælo ſine fine videre. Propheta de Chriſto ad Eccleſiam dicit. Vox omnium timentium Deum.

cxxviii. Pſal. Quod Chriſtus eos qui nos impugnant. ne ab his noceamur. exturbat. Vox Eccleſiæ. Hic ſane decimus gradus Chriſti continet vocem contra Judæos. qui eum in Cruce expugnantes. nihil ei nocuiſſe arguuntur. dum a mortuis ipſum reſurrexiſſe probatur. Vox Chriſti contra Judæos.

cxxix. Pſal. Quod Chriſtus non obſervans iniquitates noſtras propitiationem peccatorum impertiat. Vox Chriſti & Eccleſiæ. Hic Pſalmus ad lectionem Jonæ Prophetæ legendus. Gradus itaque undecimus iſte. beati Petri poſt tertiam negationem flentis amare. omniumque in his geſtis imitantium indicat vocem. Vox Eccleſiæ. Vox Petri Apoſtoli.

cxxx. Pſal. Quod Chriſtus nos. ne in ſuperbia extollamur. edocet. Vox Sanctæ Mariæ. Vox Chriſti ad Patrem. & Eccleſiæ ad Chriſtum. Hic quippe duodecimus gradus ad beatam ſemper Virginem Mariam Chriſti Domini Matrem omnemque animam. non malum pro malo. vel maledictum pro maledicto reddentem. ſed contra. benedicentem. noſcitur pertinere. Vox Eccleſiæ regnantis.

cxxxi. Pſal. Quod Chriſtus nobis Sacerdotalem juſtitiam indutis tabernacula præparat. Propheta ad Patrem de Chriſto dicit. Voxque Patris ad David dicentis. De fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuam. Decimus tertius gradus. Decalogum a Trini-

Trinitate unius Deitatis commemorat datum.

CXXXII. Pſal. Quod Chriſtus nos Apoſtoli delibutos unguento a capite defluente ſanctificat. Vox Eccleſiæ monentis. ut Filii Patris. per Domini gratiam. Jeſu fratres. in unum Catholicæ fidei conveniant. rorem benedictionis æternæ percipientes. Decimuſquartus gradus Decalogum veteris. & quatuor Evangeliorum ſacramenta novi continet Teſtamenti. Vox Eccleſiæ. ut conveniant in unum Catholici. Ad conventionem fratrum.

CXXXIII. Pſal. Quod Chriſtus cæleſtis habitaculi domum. in qua eum jugiter benedicamus. ſtatuit. Vox Eccleſiæ futuræ. ſive Apoſtolorum. Vox monentium. ut pura manuum opera extollentes. ſine ira cordis & diſceptatione oris & operis. ſtantes in atriis Eccleſiæ præſentis. vel in domo Domini futura. benedicant eum. Decimusquintus demum gradus. per ſex ætates juſta exercentes opera. novem ordinibus conjungit Angelorum. quatenus decimum redintegret ordinem. Vox Sanctorum. Vox Eccleſiæ in futuro. Ad benedictionem.

CXXXIV. Pſal. Quod Chriſtus nobis per ſuavitatem nominis ſui ab ſqualore Gentilitatis avertat. Vox Eccleſiæ populum ad laudem Dei exhortantis. idolaque Gentium vehementer increpantis. & quod nihil ſint affirmantis. Quiſquis igitur quindecim gradus fide & opere tranſcenderit. nomen Domini laudans. facie ad faciem in cælo eum ſine fine videbit. Vox Eccleſiæ operantibus. quia increpat idola. laudare Dominum de mirabilibus ejus.

CXXXV. Pſal. Quod Chriſtus memor humilitatis noſtræ. corporea nos paſſione redemerit. Vox Apoſtolorum ad Synagogam. Vox ſane Spiritus Sancti per Prophetam. populum ad gratiarum actionem vocantis. ut Domini ſemper ſit memor. & mirabilia ejus magnificet.

CXXXVI. Pſal. Quod Chriſtus nos Angelica libertate ab hujus carnis corruptione educat. Vox Eccleſiæ. Hic quippe Pſalmus. quomodo ab antiquo hoſte genus humanum de Paradiſi Jeruſalem. captivum in confuſionem ductum. organa ſuſpendiſſet æterna hujus Mundi ſalicibus. canticum Domini canere ceſſans. oſtendit. veruſque Eſdras Virginis partus. ad Jeruſalem ideſt reduxiſſet cæleſtem. Prophetia de captivitate Jeruſalem in Babylone. De babylone barbarica. Captivitas Babylonica prophetatur. Vox Eccleſiæ.

CXXXVII. Pſal. Vox Chriſti ad Patrem. Vox Chriſti ad Patrem. ſive Eccleſiæ ad Chriſtum. cujus filii ſe in conſpectu Angelorum pſallere Domino promittunt. qui paulo ante organis ſiluerant in ſalicibus ſuſpenſis.

CXXXVIII. Pſal. Quod Chriſtus tartareas tenebras evincens. noctem ſicut diem fecerit elucere. Vox Eccleſiæ ad populum collaudantis Deum. ſeu Vox Chriſti. Dei potentiam confitentis. eumque præſentem arcanis eſſe cogitationibus & omnibus elementis. Vox Chriſti ad Dominum. Vox Petri Apoſtoli pœnitentis.

CXXXIX. Pſal. Quod Chriſtus nos a veneno novellarum linguarum eripiat. Vox Chriſti in Paſſione. ſive Vox Eccleſiæ contra ſpiritus immundos. pravaſque cogitationes. atque homines perſequentes. Vox Chriſti pro populo negligente.

CXL. Pſal. Quod Chriſtus orationes

nes ſimplicium . tamquam incenſum boni odoris . aſſumat· Vox Eccleſiæ ad Dominum contra Hæreticos. hypocritas. atque Schiſmaticos· ut cuſtodiatur a laqueo quem ſtatuunt ei. & ab ſcandalis eorum qui operantur iniquitatem ·

cxli. Pſal. Quod Chriſtus e carcere carnis regreſſus. Juſtorum ſatisfecerit expectationem · Vox Chriſti ad Patrem conſiderantis & videntis quod non eſſet adjutor. qui eum agnoſceret in Paſſione· Vox Chriſti ad Patrem de Judæis·

cxlii. Pſal. Quod Chriſtus in Crucis altitudine conſtitutus. manus ſuas vel ad populum non credentem. vel ad Patrem extulerit· Vox Chriſti ad Patrem · ſive Vox Eccleſiæ ad Dominum. ut ſe de quacumque tribulatione eripiat. ſeque voluntatem ſuam facere doceat. quod ipſe eſt Deus ejus· Vox ad Dominum · Vox Pauli Apoſtoli· Et Prophetia de Chriſto·

cxliii. Pſal. Quod Chriſtus nos ad debellandas nequitias ſpiritales & armet & inſtruat· Vox Chriſti adverſus diabolum · Vox Eccleſiæ exhortantis. ut de manu diaboli omniumque inimicorum ſuorum. præcipue Hæreticorum atque hypocritarum. a Domino liberetur· Vox Eccleſiæ adverſus diabolum cum ſatellitibus ſuis·

cxliv. Pſal. Quod Chriſtus nobis ſpiritualem eſcam tempore tribuat opportuno· Vox Eccleſiæ ad Chriſtum poſcentis ut Rex ejus ſine fine eſſe dignetur. & ipſius beneficiis gratias agere mereatur in ævum·

cxlv. Pſal. Quod Chriſtus juſtos diligat. cæcos illuminet. & compeditos abſolvat· Vox Chriſti· Vox Chriſti ad populum. quatenus Patri ſuo ſibique laudem reddere non ceſſet · ſive Apoſtolorum Vox ad populum . ut non in Principibus confidat. ſed in eo. qui antiqui hoſtis inſtinctu animas erigit eliſas. illuminatque cæcos. & diligit juſtos·

cxlvi. Pſal· Quod Chriſtus ſtellarum (quas prius ipſe dixit) numerum noverit; & nomina· Vox Apoſtolorum & Eccleſiæ ad novellum populum · ſeu Vox Spiritus Sancti per Prophetam ad Gentes. ut Deo pſallere nitantur. non Idolorum vanitati· Vox Chriſti ad Eccleſiam·

cxlvii. Pſal. Quod Chriſtus Eccleſiam ſuam pace. & ſpiritualis tritici ubertate repleat· Vox Chriſti ad Eccleſiam. ut Patrem Dominum laudet· ſeu Vox Spiritus Sancti per Prophetam ad eamdem. quatenus Chriſtum laudare non ceſſet· Vox Spiritus Sancti ad Eccleſiam de Chriſto·

cxlviii. Pſal. Quod Chriſti juſſu cuncta vel facta ſint. vel creata· Vox Apoſtolorum ad populum omnes invitantium ad laudem Dei Creatoris· Vox Chriſti · Invitatur ad laudem Dei omnis creatura · Omnis Mundi creatura ad laudandum Deum convocatur ·

cxlix. Pſal. Quod laus Chriſti in omnibus ſit Eccleſiis celebranda· Vox Chriſti ad fideles de Reſurrectione judicioque futuro. iis promittens requiem. qui patiuntur pro nomine ejus. dandamque poteſtatem eis ſuper omnes. qui eos affixerunt· Laus Chriſti in omnibus Eccleſiis. & pro Sanctis Martyribus. qui pro Chriſto paſſi ſunt·

cl. Pſal. Quod Chriſtus per ſpiritualem harmoniam ſit in omnibus Sanctis collaudandus · Vox Chriſti poſt ſæculum devictum lætantes in regno ſuo conſolantis · Oſtendit Chriſtus laudem in omnibus· Hortatur Propheta

ta tam poſteros. quam præſentes. ut pſallendi Inſiſtant officiis · Chriſti vox poſt ſæculum devictum in reguo ſuo lætantis · Hic denique ultimus Pſalmus propter Decalogum decies habet (Laudate) & propter IV. Evangelia. iu quibus Dominus laudetur. quatuor contiuet. ideſt (in Sanctis (in firmamento (in Virtutibus (in multitudine · Octo tandem genera muſicæ artis. propter octavum diem. quo Dominus a mortuis reſurgens. Eccleſiam ſuam in Mundi carne docuit reſurrecturam. & ſecum octava ætate regnaturam. ubi omnis ſpiritus. hoc eſt. omnis homo. ſactus ſpiritalis. Dominum laudabit ·

XIV.

NOTITIA DISTRIBUTIONIS PSALMORUM ST CANTICORUM AD OPUS DEI.

in Canonico borarum noctis & diei Curſu. juxta antiquiorem pſallendi morem Eccleſiæ Romanæ. ex antiquis monumentis excerpta ·

De diebus Dominicis & Quotidianis · Die Dominico ·

AD Vigilias in primo galli cantu · Pſalmns Invitatorius XCIV. Venite exultemus. qui quotidie præmittitur ad Vigilias. niſi aliter propriis locis adnotetur · In I. Nocturno Pſalmi duodecim · I. Beatus vir. qui non abiit · II. Quare fremuerunt · III. Domine quid multiplicati · VI. Domine ne in ira. primus · VII. Domine Dens meus. VIII. Domine Dominus noſter · IX. Confitebor tibi Domine · X. In Domino confido · XI. Salvum me fac Domine · XII. Uſquequo Domine · XIII. Dixit inſipiens · XIV. Domine quis habitabit · * In ſecundo Nocturno Pſalmi tres · XV. Conſerva me Domine · XVI. Exaudi Domine juſtitiam meam · XVII. Diligam te Domine · * In III. Nocturno Pſalmi tres · XVIII. Cæli enarrant · XIX. Exaudiat te Dominus · XX. Domine in virtute tua ·

Ad Matutinos diluculo · XCII. Dominus regnavit. decorem induit · XCIX. Jubilate Deo · LXII. Deus Deus meus ad te. una cum Pſalmo LXVI. Deus miſereatur nobis. ſub una Gloria · Benedictiones. ſive Canticum trium puerorum. Benedicite omnia opera Domini Dominum · Laudes. ſive Pſalmi tres · CXLVIII. Laudate Dominum de cælis. CXLIX. Cantate Domino. & CL. Laudate Dominum in Sanctis ejus. ſub una Gloria · Canticum Evangelicum Zachariæ. Beuedictus Dominus Deus Iſrael ·

Ad Horam diei Primam · XXI. Deus Deus meus. reſpice in me · XXII. Dominus regit me · XXIII. Domini eſt terra. XXIV. Ad te Domine levavi · XXV. Judica me Domine. quoniam · LIII. Deus in nomine tuo · CXVII. Confitemini Domino · Ex Pſalmo CXVIII. duo capitula. I. Beati immaculati in via. & II. In qno corrigit. ſub una Gloria · Item duo capitula. III. Retribue. & IV. Adhæſit. ſub una Gloria · Poſtremo fides catholica S. Athanaſii Epiſcopi. Quicnmque vult ſalvus eſſe ·

Ad Horam diei Tertiam · Ex Pſalmo CXVIII. duo capitula · V. Legem pone. & VI. Et veniat. ſub nna Gloria · Item duo capitula. VII. Memento verbi tui. & VIII. Portio mea. ſub una Gloria · Item duo capitula. IX. Bonitatem feciſti · & X. Manus tuæ. ſub una Gloria ·

Ad Horam diei Sextam · Ex Pſalmo CXVIII. duo capitula. XI. Defecit in Salutari. & XII. In æternnm Domine. ſub una Gloria · Item duo capitnla. XIII · Quomodo dilexi · & XIV. Lucer-

na

na pedibus meis . ſub una Gloria · Item duo capitula . XV. Iniquos odio habui . & XVI.Feci judicium. ſub una Gloria ·

Ad Horam diei Nonam · Ex Pſalmo CXVIII· duo capitula . XVII. Mirabilia teſtimonia . & XVIII. Juſtus es Domine . ſub una Gloria · Item duo capitula . XIX. Clamavi in toto corde. & XX. Vide humilitatem . ſub una Gloria · Item duo capitula . XXI. Principes perſecuti ſunt . & XXII. Appropiet oratio mea . ſub una Gloria ·

Ad Tertiam. Sextam . & Nonam Horam.ſive feſtis.ſive quotidianis diebus.ita ſemper pſallitur . ut in die Dominico ·

Ad Veſperos recedente ſole . ac die ceſſante · CIX.Dixit Dominus · CX.Confitebor tibi Domine · CXI.Beatus vir qui timet · CXII.Laudate pueri · CXIII.In exitu Iſrael ex Ægypto · Canticum Evangelicum S. Mariæ. Magnificat ·

Ad Completorium in fine diei & initio noctis · IV. Cum invocarem te · XXX. In te Domine ſperavi . uſque . Redemiſti me Domine Deus veritatis . incluſive · XC. Qui habitat · CXXXIII. Ecce nunc · Canticum Evangelicum Simeonis ; Nunc dimittis · * Ita ſemper pſallitur ad Completorium . ſive feſtis . ſive quotidianis diebus ·

Feria ſecunda ·

Ad Vigilias in primo Galli cantu · In Nocturno Pſalmi duodecim · XXVI· Dominus illuminatio mea · XXVII. Ad te Domine clamavi · XXVIII. Afferte Domino · XXIX. Exaltabo te Domine · XXX. In te Domine ſperavi · XXXI. Beati quorum remiſſæ ſunt · XXXII. Gaudete juſti · XXXIII. Benedicam Dominum · XXXIV. Judica Domine nocentes · XXXV. Dixit injuſtus · XXXVI. Noli æmulari · XXXVII. Domine ne in ira. ſecundus ·

Ad Matutinos diluculo · L. Miſerere mei Deus · V. Verba mea · LXII. Deus Deus meus . cum LXVI. Deus miſereatur . ſub una Gloria · Canticum Eſaiæ Prophetæ. Confitebor tibi · Laudes . ſive Pſal. CXLVIII. Laudate . CXLIX. Cantate . & CL. Laudate . ſub una Gloria · Canticum Evangelicum Zachariæ . Benedictus ·

Quotidianis ſive privatis diebus (excepta Quinquageſima Paſchæ . ideſt . tempore a Paſcha ad Pentecoſten) ad Matutinos . Primam . Tertiam . Sextam . Nonam . Veſperos . & Completorium . in Precibus dicitur Pſalmus L. Miſerere mei Deus ·

Ad Horam diei Primam . LII. Deus in nomine tuo · Ex Pſalmo CXVIII. duo capitula . I. Beati immaculati . & II. In quo corrigit . ſub una Gloria · Item alia duo . III. Retribue . & IV. Adhæſit. ſub una Gloria · * Ita ſemper pſallitur ad Horam Primam quotidianis feſtiſque diebus per hebdomadam. niſi aliter ſuis locis adnotetur ·

Ad Veſperos recedente ſole . ac die ceſſante · CXIV. Dilexi · CXV. Credidi · CXVI. Laudate Dominum omnes Gentes · CXIX. Ad Dominum cum tribularer · CXX.Levavi oculos meos · Cant. Evangel. S. Mariæ . Magnificat ·

Feria Tertia ·

Ad Vigilias in primo galli cantu · In Nocturno Pſalmi duodecim · XXXVIII. Dixi cuſtodiam · XXXIX. Expectans expectavi · XL. Beatus qui intelligit · XLI. Sicut cervus · XLIII. Deus auribus noſtris · XLIV. Eructavit cor meum · XLV. Deus noſter refugium · XLVI. Omnes gentes plaudite · XLVII · Magnus Dominus · XLVIII. Audite hæc omnes gentes · XLIX. Deus deorum. Dominus. LI. Quid gloriaris ·

Ad Matutinos diluculo · L. Miſe-

rere· XLII. Judica me Deus. & diſcerné · LXII. Deus Deus meus. cum LXVI. Deus miſereatur. ſub una Gloria · Canticum Ezechiæ Regis Juda. Ego dixi. in dimidio· Laudes. ideſt. Pſal. CXLVIII. Laudate. CXLIX. Cantate. & CL. Laudate. ſub una Gloria · Cant. Evang. Zachariæ. Benedictus·

Ad Veſperos recedente ſole. ac die ceſſante · CXXI. Lætatus ſum · CXXII. Ad te levavi. CXXIII. Niſi quod Dominus erat in nobis· CXXIV. Qui confidunt. CXXV. In convertendo Dominus· Cant. Evangel. S. Mariæ. Magnificat·

Feria Quarta·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In Nocturno Pſalmi duodecim· LII. Dixit inſipiens · LIV. Exaudi Deus orationem· LV. Miſerere mihi Domine· LVI. Miſerere mei Deus. miſerere · LVII. Si vere utique· LVIII. Eripe me Domine · LIX. Deus repuliſti · LX. Exaudi Deus deprecationem · LXI. Nonne Deo ſubdita · LXIII. Exaudi Deus orationem · LXV. Jubilate Deo· LXVII. Exurgat Deus·

Ad Matutinos diluculo · L. Miſerere · LXIV. Te decet hymnus · LXII. Deus Deus meus. cum LXVI. Deus miſereatur. ſub una Gloria· Canticum Annæ. Exultavit cor meum· Laudes. ideſt. Pſalmi CXLVIII. Laudate. CXLIX. Cantate. CL. Laudate. ſub una Gloria. Canticum Evangel. Zachariæ. Benedictus·

Ad Veſperos recedente ſole. ac die ceſſante. CXXVI. Niſi Dominus ædificaverit · CXXVII. Beati omnes · CXXVIII. Sæpe expugnaverunt· CXXIX. De profundis· CXXX. Domine non eſt exaltatum· Cant. Evangel. S. Mariæ. Magnificat·

Feria Quinta·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In Nocturno Pſalmi duodecim· LXVIII. Salvum me fac Deus · LXIX. Domine Deus in adjutorium · LXX. Deus in te ſperavi Domine · LXXI. Deus judicium tuum· LXXII. Quam bonus Deus Iſrael· LXXIII. Ut quid repuliſti nos · LXXIV. Confitebimur tibi· LXXV. Notus in Judæa Deus· LXXVI. Voce mea ad Dominum· LXXVII. Attendite popule meus · LXXVIII Deus venerunt gentes · LXXIX. Qui regis Iſrael·

Ad Matutinos diluculo· L. Miſerere· LXXXIX. Domine refugium· LXII. Deus Deus meus. cum LXVI. Deus miſereatur nobis. ſub una Gloria · Canticum Exodi. Cantemus Domino. glorioſe· Laudes. ideſt. Pſal. CXLVIII. Laudate. CXLIX. Cantate. & CL. Laudate. ſub una Gloria· Cantic. Evang. Zachariæ. Benedictus·

Ad veſperos recedente ſole. ac die ceſſante · CXXXI. Memento Domine· CXXXII. Ecce quam bonum· CXXXIV. Laudate nomen Domini· CXXXV. Confitemini Domino · CXXXVI. Super flumina· Cantic. Evang. S. Mariæ. Magnificat·

Feria Sexta·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In Nocturno Pſalmi duodecim· LXXX. Exultate Deo· LXXXI. Deus ſtetit in ſynagoga· LXXXII. Deus quis ſimilis· LXXXIII. Quam amabilia · LXXXIV. Benedixiſti Domine · LXXXV. Inclina Domine· LXXXVI. Fundamenta ejus· LXXXVII. Domine Deus· LXXXVIII. Miſericordias tuas· XCIII. Deus ultionum· XCV. Cantate Domino. I. XCVI. Dominus regnavit. I. Ad Matutinos diluculo · L. Miſerere mei Deus· CXLII. Domine exaudi orationem meam· LXII. Deus Deus meus. cum LXVI. Deus miſereatur nobis· ſub una

una Gloria· Canticum Habacuc. Domine audivi auditum tuum· Laudes: ideſt. Pſalmi cxlviii. Laudate. cxlix. Cantate. & cl. Laudate. ſub una Gloria· Cantic. Evang. Zachariæ. ·Benedictus·

Ad Veſperos recedente ſole. ac die ceſſante·cxxxvii. Confitebor tibi Domine· cxxxviii. Domine probaſti·cxxxix. Eripe me Domine· cxl. Domine clamavi· cxli. Voce mea ad Dominum· Cant. Evang. S. Mariæ. Magnificat·

Sabbato·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In Nocturno Pſal. duodecim · xcvii. Cantate Domino. iI. xcviii. Dominus regnavit. iI. xcix. Jubilate· c. Miſericordiam & judicium· ci. Domine exaudi orationem· cii. Benedic anima mea. I. ciii. Benedic anima mea. iI. civ. Confitemini Domino. I. cv. Confitemini Domino. iI. cvi. Confitemini Domino. iiI. cvii. Paratum cor meum· cviii. Deus laudem meam·

Ad Matutinos diluculo· l. Miſerere mei· xci. Bonum eſt· lxii. Deus Deus meus. cum lxvi. Deus miſereatur nobis. ſub una Gloria· Cant. Deuteronomii. Attende cælum· Laudes. ideſt. Pſalmi cxlviii. Laudate. cxlix. Cantate. & cl. Laudate. ſub una Gloria· Cant. Evang. Zachariæ. Benedictus.

Ad Veſperos recedente ſole. ac die ceſſante· cxliii. Benedictus Dominus· cxliv. Exaltabo te· cxlv. Lauda anima mea· cxlvi. Laudate Dominum. quoniam· cxlvii. Lauda Jeruſalem; Cant. Evang. S. Mariæ. Magnificat·

DE FESTIVITATIBUS PER ANNI CIRCULUM

AD Vigilias in primo galli cantu. in diebus Dominicis. Feſtiſque Majoribus. Domini ſcilicet. Dedicationis propriæ Eccleſiæ. S. Mariæ. Apoſtolorum &c. dicuntur tres Nocturni; & leguntur ix. Lectiones. niſi aliter propriis locis adnotetur· In diebus vero Quotidianis. cæteriſque Feſtis minoribus. & per Octavas majores ſemper dicitur unum Nocturnum duodecim Pſalmorum Feriæ currentis. & ab Æquinoctio Autumnali. ideſt. vigeſima quarta die menſis Septembris uſque ad ſanctum Paſcha. leguntur quatuor Lectiones cum quatuor Reſponſoriis· a Paſcha vero ad idem Æquinoctium tres tantummodo Lectiones leguntur cum tribus Reſponſoriis·

Ad Matutinos diluculo. in Feſtis Majoribus dicuntur Pſalmi & Cantica ut in die Dominico per annum. niſi aliter notetur· In Feſtis autem minoribus. Pſalmi & Cantica Feriæ currentis. niſi habuerint proprias Antiphonas· quo tantum caſu dicuntur Pſalmi & Cantica ut in die Dominico. & niſi aliter notetur·

Ad Primam in Feſtis majoribus occurrentibus in die Dominico. dicuntur Pſalmi liii. Deus in nomine tuo· cxvii. Confitemini Domino· cxviii· Beati immaculati &c. ut in ipſo die Dominico· In Feſtis autem per hebdomadam occurrentibus. dicuntur Pſalmi liii. Deus in nomine tuo. & cxviii. Beati immaculati &c. de more·

Ad Veſperos recedente ſole. ac die ceſſante. in Feſtis ſive Majoribus ſive minoribus ſemper dicuntur Pſalmi Feriæ currentis. niſi aliter certis quibuſdam diebus adnotetur·

De duplici Officio Vigiliarum in noctibus præcipuarum Feſtivitatum juxta veterem ritum Eccleſiæ Romanæ·

Ad primam Vigiliam in exordio. ſive crepuſculo noctis. non dicitur ℣. Domine labia mea aperies. nec Pſal. Invitatorius. Venite exultemus. ſed abſo-

lute incipitur ab Antiphona primi Nocturni. & dicuntur tres Nocturni cum IX. Lectionibus. Reſponſoriis. Verſiculis &c. Quibus expletis dicitur hymnus. Te Deum laudamus. vel brevis hymnus. Te decet laus. mox dicitur a Sacerdote Oratio. & a Diacono pronunciatur. Benedicamus Domino. Ad Secundam vero Vigiliam media nocte. ſive circa pullorum cantum. dicitur ℣. Domine labia mea &c. ac Pſalm. Invitat. Venite. deinde tres de more Nocturni. cum IX. Lectionibus. & diluculo Matutini. Vel juxta poſteriorum temporum ritum. ad hanc Secundam Vigiliam. dicto ℣. Domine labia &c. ac Pſalmo Invitatorio. dicuntur XII. Pſalmi quotidiani. ideſt. Feriæ currentis. cum Lectionibus. & Reſponſoriis ad ipſum Feſtum pertinentibus. leguntur autem aut tres. aut quinque. aut ſeptem. aut ſi voluerint. novem Lectiones.

In Natali Domini.

Ad Vigiliam in initio. ſive crepuſculo noctis. Non dicitur Pſalmus Invitatorius. ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni. In I. Nocturno. Pſalm. II. Quare fremuerunt. XVIII. Cæli enarrant. XXIII. Domini eſt terra. In II. Nocturno. XLIV. Eructavit cor meum. LXXXVI. Fundamenta ejus. XCV. Cantate. I. In III. Nocturno. XCVI. Dominus regnavit. exultet. XCVII. Cantate. II. XCVIII. Dominus regnavit. iraſcantur.

Eadem Nocte ſancta. Ad Vigilias in primo galli cantu. Pſalmus Invitatorius XCIV. Venite exultemus. In I. Nocturno. II. Quare fremuerunt. XVIII. Cæli enarrant. XLIV. Eructavit. In II. Nocturno. XLVII. Magnus Dominus. LXXI. Deus judicium tuum. LXXXIV. Benedixiſti Domine. In III. Nocturno. LXXXVIII. Miſericordias tuas. XCV. Cantate. I. XCVII. Cantate. II.

Ad Veſperos in die ſancto Natalis Domini. CIX. Dixit Dominus. CX. Confitebor. CXI. Beatus vir qui timet. CXXIX. De profundis. CXXXI. Memento Domine. Canticum Evang. S. Mariæ. Magnificat.

In Natali SS. Innocentium. Req. in Natali Mart.

In Octavas Natalis Domini.

Ad Vigilias in primo galli cantu. Pſalmus Invitatorius. XCIV. Venite exultemus. Ad Nocturnos. ut in Vigil. Natalis Domini in initio noctis.

In Epiphania Domini.

Ad Vigilias in primo galli cantu. Non dicitur Pſalmus Invitatorius. ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni. In I. Nocturno. XXVIII. Afferte Domino. XLVI. Omnes gentes. LXV. Jubilate Deo. In II. Nocturno. LXXI. Deus judicium tuum. LXXXV. Inclina Domine. XCIV. Venite exultemus Domino. In III. Nocturno. XLV. Deus noſter refugium. XCV. Cantate. I. XCVI. Dominus regnavit. exultet.

Ad Veſperos in die ſancto. Pſalmi feriæ currentis.

Diebus Dominicis a Septuageſima ad ſanctum Paſcha.

Ad Matutinos. L. Miſerere. CXVII. Confitemini. LXII. Deus Deus meus. cum LXVI. Deus miſereatur. ſub una Gloria. Benedictiones. ſive Canticum trium Puerorum. Benedicite. Laudes. ſive tres Pſalmi. CXLVIII. Laudate. CXLIX. Cantate. & CL. Laudate. ſub una Gloria. Cantic. Evangelicum Zachariæ. Benedictus.

Ad Horam diei Primam. ut in cæteris diebus Dominicis. ſed loco Pſalmi CXVII. Confitemini. dicitur Pſalmus XCII. Dominus regnavit. decorem induit. Die-

Digitized by Google

Diebus Quotidianis poſt Dominicam in Capite Quadrageſimæ uſque ad Dominicam V.

Ad Horam Primam . in primis dicitur Pſalmus xc. Qui habitat · poſt Dominicam vero V. uſque ad Paſcha . Pſalmus xxi. Deus Deus meus reſpice in me. mox Pſalmus cxviii. Beati immaculati . uſque . Legem pone . de more ·

Item diebus Quotidianis Quadrageſimæ . dicta Prima legitur Pſalterium hoc modo · Recepta cum proſtratione venia incipit Sacerdos . Deus in adjutorium &c. Gloria . Laus tibi Domine Rex &c. Deinde quotidie leguntur x. Pſalmi de Pſalterio . bini & bini ſub una Gloria · Poſt ultimum . Laus tibi Domine Rex æternæ gloriæ . & ℣. Intret . deinde Litania tota · qua dicta. omnibus proſtratis. dicuntur Preces majores cum ſeptem Pſalmis & Orationibus &c. Et ad . Per Dominum. ſurgant omnes ·

Feria V. in Cœna Domini ·

Ad Vigilias media nocte · Non dicitur Pſalmus Invitatorius . ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni · In I. Nocturno. lxviii. Salvum me fac Deus · lxix. Domine Deus in adjutorium · lxx. Deus in te ſperavi · In II. Nocturno . lxxi. Deus judicium tuum · lxxii. Quam bonus Deus · lxxiii. Ut quid repuliſti · In III. Nocturno. lxxiv. Confitebimur tibi · lxxv. Notus in Judæa · lxxvi. Voce mea ·

Ad Matutin. ut in Feria V. Quotidianis diebus ·

Ad Veſperos · cxv. Credidi · cxix. Ad Dominum cum tribularer · cxxxix. Eripe me Domine · cxli. Voce mea · cxliii. Benedictus Dominus Deus meus · Cant. Evang. S. Mariæ . Magnificat ·

Feria VI. Paraſceve in Paſſione Domini ·

Ad Vigilias media nocte · Non dicitur Pſalmus Invitatorius . ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni · In I. Nocturno . II. Quare fremuerunt · xxi. Deus Deus meus reſpice · xxvi. Dominus illuminatio · In II. Nocturno . xxxvii. Domine ne in ira . II. xxxix. Expectans expectavi · lii. Deus in nomine tuo · In III. Nocturno . lviii. Eripe me de inimicis meis · lxxxvii. Domine Deus ſalutis meæ · xciii. Deus ultionum ·

Ad Matutinos . ut in Feria VI. Quotidianis diebus · Hodie in aurora Dominus Papa cum ſuis Capellanis voce mediocri cantat totum Pſalterium cum Litaniis &c·

Ad Veſperos . ut in Cœna Domini ·

Sabbato Sancto ·

Ad Vigilias media nocte · Non dicitur Pſalmus Invitatorius . ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni · In I. Nocturno . iv. Cum invocarem te · xiv. Domine quis habitabit . xv. Conſerva me Domine · In II. Noct. xxiii. Domini eſt terra · xxvi. Dominus illuminatio mea · xxix. Exaltabo te · In III. Noct. liii. Deus in nomine tuo · lxxv. Notus in Judæa · lxxxvii. Domine Deus ſalutis meæ ·

Ad Matutin . ut in Feria III. Quotidianis diebus ·

Hodie de Veſpertinali ſynaxi apud Romanos nihil agitur ·

Veſpere autem Sabbati . ad exordium noctis. quæ luceſcit in primam Sabbati . ad Vigilias Paſchæ · primo dicitur Letania Septena . cujus nimirum Sanctorum nomina & rogationes ſepties repetuntur . mox benedicitur Cereus Paſchalis . deinde ſequuntur xii. Lectiones . totidemque Orationes · inter Lectiones vero dicuntur tria Cantica . videlicet Exodi (Cantemus Domino . Eſaiæ (Vinea facta eſt . & Deutero-

teronomii (Attende cælum · Poſt Lectiones autem Pſalmus XLI. Sicut cervus · poſtea dicitur Litania Quina . quæ ſcilicet quinquies repetitur . inde benedicitur Fons Baptiſterii . baptizantur Catechumeni Competentes . baptizatique mox conſignantur ab Epiſcopo . deinde dicitur Litania Trina . quæ ter repetitur . tandemque celebratur Miſſa de eadem Nocte ſancta ·

Eadem Nocte ſancta ad Vigiliam poſt gallorum cantum . matutina luce rumpente tenebras · Pſalmus Invitatorius XCIV. Venite exultemus · In Nocturno Pſalmi tres · I. Beatus vir qui non abiit · II · Quare fremuerunt · III. Domine quid multiplicati ·

Ad Matutinos . ut in diebus Dominicis ·

Ad Horam diei Primam Pſal. LIII. Deus in nomine tuo · CXVII. Confitemini Domino · CXVIII. Beati immaculati &c. de more : Ita pſallitur ad horam diei Primam ; in Albis Paſchalibus hujus Hebdomadæ ·

Ad Veſperos in die ſancto Paſchæ · CIX. Dixit Dominus · CX. Confitebor . CXI. Beatus vir: Cantic. Evang. S. Mariæ. Magnificat :

Ad Fontes · CXII. Laudate pueri . Cantic. Evang. S. Mariæ . Magnificat ·

Ad S. Andream · (alias ad Crucem .) CXIII. In exitu Iſrael · Cant. Evangel. S. Mariæ . Magnificat ·

Feria II. *in Albis* ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſalmi tres · IV. Cum invocarem te · V. Verba mea · VI. Domine ne in ira . I. Ad Matutinos . Horam Primam . & Veſperos ; ut in die ſancto Paſchæ ·

Feria III. *in Albis* ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſalmi tres · VII. Domine Deus meus in te ſperavi · VIII. Domine Dominus noſter : IX. In Domino confido ·

Ad Matutinos . Horam Primam . & Veſperos . ut in die Sancto Paſchæ ;

Feria IV. *in Albis* ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſal. tres IX. Salvum me fac Domine · XII. Uſquequo Domine · XIII. Dixit inſipiens ·

Ad Matutinos · Horam Primam . & Veſperos . ut in die ſancto Paſchæ ·

Feria V. in Albis ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſal. tres XIV. Domine quis habitabit · XV. Conſerva me · XVI. Exaudi Domine juſtitiam meam ·

Ad Matutinos . Horam Primam . & Veſperos . ut in die ſancto Paſchæ ·

Feria VI. in Albis ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſal. tres . XVIII. Cæli enarrant · XIX. Exaudiat te · XX. Domine in virtute tua ·

Ad Matutinos . Horam Primam . & Veſperos . ut in die ſancto Paſchæ ·

Sabbato in Albis ·

Ad Vigiliam · In Nocturno Pſal. tres · XXII. Dominus regit me · XXXIII. Domini eſt terra · XXV. Judica me Domine · Aliter XXIII. Domini eſt terra · XXIV. Ad te Domine levavi · XXV. Judica me Domine ·

Ad Matutinos & Horam Primam . ut in die ſancto Paſchæ ·

Ad Veſperos . ut in Sabbato Quotidianis diebus ·

Die Dominico poſt Albas . in Octavas Paſchæ . ut in cæteris diebus Dominicis ·

In Quinquageſima Paſchæ . Quotidianis diebus ad Matutinos . ut in diebus Dominicis . cætera de propriis feriis ut in Quotidianis ·

In Aſcenſione Domini ·

Ad Vigilias · Pſalmus Invitatorius · XCIV. Venite exultemus · In primo Nocturno · VIII. Domine Dominus noſter : X. In Domino confido : XVIII. Cæli

Cæli enarrant · In iI. Nocturno xx. Domine in virtute · xxix. Exaltabo te · xlvi. Omnes Gentes · In iiI. Nocturno xcvi. Dominus regnavit. exultet · xcviii. Dominus regnavit. iraſcantur · ciii. Benedic anima. I.

Ad Matut. & Veſp. ut in diebus Dominicis · In Vigiliis Pentecoſtes ·

Omnia fiunt ut in Vigiliis Paſchæ. niſi quod Cereus non benedicitur · & ſex tantum Lectiones. totidemque Orationes dicuntur cum tribus Canticis & Pſalmo xli. &c·

Eadem nocte ſancta juxta antiquiorem ritum. ad Vigilias ut in cæteris Dominicis · at juxta poſteriorem duæ Vigiliæ fiunt. ut ſequitur ·

Ad Vigiliam priorem · Omiſſo Pſalmo Invitatorio abſolute incipitur ab Antiphona Nocturni. in quo Pſalmi tres · xlvii. Magnus Dominus · lxvii. Exurgat Deus · ci. Benedic anima mea. iI.

Ad Vigiliam Secundam hora conſueta · Pſal. Invitatorius xciv. Venite exultemus · In Noct. Pſal. tres · I. Beatus vir · iI. Quare fremuerunt · iiI. Domine quid multiplicati · Ad Matutinos & Veſp. ut in cæteris diebus Dominicis ·

Die Dominico in Octavas Pentecoſtes. ut in cæteris diebus Dominicis ·

In Feſto Sacramenti Corporis & Sanguinis Jeſu Chriſti ·

Ad Vigilias · In primo Nocturno · I. Beatus vir. qui non abiit · iv. Cum invocarem te · xv. Conſerva me Domine · In iI. Nocturno · xix. Exaudiat te Dominus · xxii. Dominus regit me · xli. Sicut cervus deſiderat · In iiI. Nocturno. xlii. Judica me Deus · lxxx. Exultate Deo adjutori noſtro · lxxxiii. Quam amabilia ·

Ad Veſperos in die Feſtivitatis · cix. Dixit Dominus · cx. Confitebor tibi Domine · cxv. Credidi · cxxvii. Beati omnes qui timent · cxlvii. Lauda Jeruſalem · Cantic. Evangel. Beatæ Mariæ. Magnificat ·

In Dedicatione Eccleſiæ ·

Ad Vigilias in primo galli cantu · In I. Nocturno · v. Verba mea · viii. Domine Dominus noſter · x. In Domino confido · In iI. Nocturno · xiv. Domine quis habitabit · xviii. Cæli enarrant · xxiii. Domini eſt terra · In iiI. Nocturno · xlvii. Magnus Dominus · lxxxiii. Quam amabilia · lxxxvi. Fundamenta ·

DE NATALITIIS SANCTORUM

IN Cathedra S. Petri. qua primum Romæ ſedit. ut in Natali Confeſſorum ·

In Hypapanti. ſeu in Purificatione S. Mariæ ·

Ad Vigilias in primo galli cantu · In I. Nocturno · viii. Domine Dominus noſter · xviii. Cæli enarrant · xliv. Eructavit · In iI. Nocturno xlvii. Magnus Dominus · lxxi. Deus judicium tuum · lxxxiv. Benedixiſti · In iiI. Nocturno · lxxxviii. Miſericordias tuas · xcv. Cantate. I. xcvii. Cantate. iI.

In Cathedra S. Petri · Req. in Nat. Confeſſ·

In Adnunciatione S. Mariæ Matris Domini Noſtri Jeſu Chriſti ·

Ad Vigilias in primo galli cantu · In I. Nocturno · viii. Domine Dominus noſter · xviii. Cæli enarrant · xxiii. Domini eſt terra · In iI. Nocturno · xliv. Eructavit · xlv. Deus refugium noſtrum · lxxxvi. Fundamenta · In iiI. Nocturno · xcv. Cantate. I.

Digitized by Google

I. xcvi. Dominus regnavit. exultet· xcvii. Cantate. iI.

In Inventione S. Crucis · Req. in ejuſdem Exaltatione. infra·

In Natali S. Johannis Baptiſtæ· Req. in Natali Martyrum·

In Natali SS. Apoſtolorum Petri & Pauli·

Ad Vigiliam in initio. ſive crepuſculo noctis· Non dicitur Pſalmus Invitatorius. ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni· In I. Nocturno· xviii. Cæli enarrant· xxxiii. Benedicam Dominum.· xliv. Eructavit · In iI. Nocturno· xlvi. Omnes gentes· lx. Exaudi Deus deprecationem · lxiii. Exaudi Deus orationem· In iiI. Nocturno· lxxiv. Confitebimur· xcvi. Dominus regnavit. exultet· xcviii. Dominus regnavit. iraſcantur·

Eadem nocte ad Vigilias ad primum galli cantum · Pſalmus Invitatorius xciv. Venite exultemus · In I. Nocturno · I. Beatus vir · iI. Quare fremuerunt· iiI. Domine quid multiplicati· In iI. Noct. iv. Cum invocarem te· viii· Domine Dominus noſter· x. In Domino confido· In iiI. Noct. xiv. Domine quis habitabit · xv. Conſerva me. xix. Exaudiat te·

Ad Veſperos in die Feſtivitatis· cix. Dixit Dominus · cxii. Laudate pueri · cxv. Credidi · cxxv. In convertendo Dominus. cxxxviii. Domine probaſti me · Canticum Evangel· S. Mariæ. Magnificat·

In Natali S. Pauli Apoſtoli·

Ad Vigilias· In I. Nocturno· Pſal. I. Beatus vir · & reliqui ut in præcedente nocte ad Secundam Vigiliam·

In Natali S. Mariæ Magdalenæ. ſi celebretur ritu Feſti Majoris. ut in Annunciatione S. Mariæ·

In Dedicatione Eccleſiæ S. Petri ad Vincula. ſi celebretur ritu Feſti majoris. ad Vigilias. ut in Secunda Vigilia Natalis SS. Petri & Pauli·

In Transfiguratione Domini·

Ad Vigilias · In I. Nocturno· viii. Domine Dominus noſter· xxviii. Afferte Domino · xliv. Eructavit · In iI. Nocturno· lxxv. Notus in Judæa Deus· lxxxiii. Quam amabilia· lxxxvi. Fundamenta ejus · In iiI. Nocturno · lxxxviii. Miſericordias tuas Domine · xcvi. Dominus regnavit. exultet terra · ciii. Benedic anima mea Dominum. iI.

In Aſſumptione Sanctæ Mariæ· Require in ejuſdem Annunciatione·

In Paſſione S. Johannis Baptiſtæ ſi celebretur ritu Feſti Majoris · Req. in Natali Mart.

In Nativitate S· Mariæ · Req. in ejuſdem Annunciatione·

In Exaltatione S. Crucis·

Ad Vigilias · In I. Nocturno · I. Beatus vir. qui non abiit· iI. Quare fremuerunt· iiI. Domine quid multiplicati ſunt · In iI. Nocturno · iv. Cum invocarem te · x. In Domino confido· xx. Domine in virtute tua· In iiI. Nocturno· xcv. Cantate Domino. I. xcvi· Dominus regnavit. exultet· xcvii. Cantate Domino. iI.

In Dedicatione Baſilicæ S. Michaelis Archangeli·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In I. Nocturno· v. Verba mea· viii. Domine Dominus noſter· x. In Domino confido· In iI. Nocturno· xiv. Domine qui habitabit · xviii. Cæli enarrant. xxiii. Domini eſt terra · In iiI. Nocturno. xcv. Cantate. I. xcvi. Dominus regnavit. exultet· ciii. Benedic anima mea Dominum. & omnia interiora·

In

In Feſtivitate Omnium Sanctorum·

Ad Vigilias in primo galli cantu· Req. in Natali Martyrum·.

In Natali ſancti Andreæ Apoſtoli·

Ad Vigiliam in initio. ſeu in crepuſculo noctis· Non dicitur Pſal. Invitat. ſed abſolute incipitur ab Antiphona primi Nocturni· In I. Nocturno· I. Beatus vir. cum reliquis. ut ad Vigiliam Secundam in Nat. Sanctorum Petri & Pauli·

Eadem nocte ad Vigilias in primo galli cantu· Pſal. Invitat. XCIV. Venite· Ad Nocturnos. ut in Natali Apoſtolorum·

In Natali Apoſtolorum
& Evangeliſtarum·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In I. Nocturno· XVIII. Cæli enarrant· XXXIII. Benedicam Dominum· XLIV. Eructavit· In II. Nocturno· XLVI. Omnes gentes· LX. Exaudi Deus deprecationem· LXIII. Exaudi Deus orationem· In III. Nocturno· LXXIV. Confitebimur· XCVI. Dominus regnavit. exultet· XCVIII. Dominus regnavit. iraſcantur·

Ad Veſperos in die Feſtivitatis· CIX. Dixit Dominus· CXII. Laudate pueri· CXIV. Credidi· CXXV. In convertendo Dominus· CXXXVIII. Domine probaſti· Cantic. Evangel. S. Mariæ. Magnificat·

In Natali Martyrum. Confeſſorum.
& Virginum·

Ad Vigilias in primo galli cantu· In I. Nocturno· I. Beatus vir· II. Quare fremuerunt· III. Domine quid multiplicati· In II. Nocturno· IV. Cum invocarem te· VIII. Domine Dominus noſter· X. In Domino confido· In III. Nocturno· XIV. Domine quis habitabit· XV. Conſerva me· XIX. Exaudiat te·

Ad Opus Dei pro Infirmis·

Ad Vigilias· Pſalmi. ut in Natali Martyrum·

Ad Matutinos. ut in diebus Dominicis·

Ad Viſitandum Infirmum·

Hi VII. Pſalmi Pœnitentiales· VI. Domine ne in ira tua. L. XXXVII. Domine ne in ira tua. II. LX. Beatus qui intelligit· L. Miſerere· LXXXV. Inclina Domine· XC. Qui habitat· CII. Benedic anima mea Dominum. & omnia interiora mea·

Cum anima in agone ſui exitus diſſolutione ſui corporis viſa fuerit laborare·

VII. Pſalmi Pœnitentiales. ut infra· Item Pſal. CXVII. Confitemini Domino· & CXVIII. Beati immaculati· Item integrum Pſalterium juxta Antiquorum pietatem·

Poſt egreſſum animæ· CXIII. In exitu Iſrael ex Ægypto·

Cum corpus defuncti defertur ad Eccleſiam· Pſal. CXIII. In exitu Iſrael ex Ægypto· Per Porticum autem uſque ad portam Eccleſiæ· L. Miſerere mei Deus·

Ad Vigilias Defunctorum·

In I. Nocturno· III. Domine quid multiplicati· IV. Cum invocarem te· VI. Domine ne in ira tua. I. In II. Nocturno. XXII. Dominus regit me· XXIV. Ad te Domine levavi· XXVI. Dominus illuminatio· In III. Nocturno· XXXIX. Expectans expectavi· XL. Beatus qui intelligit· XLI. Sicut cervus· Item aliter· XXXIV. Judica Domine nocentes me· XXXIX. Expectans expectavi· XLI. Sicut cervus·

Ad Matutinos· L. Miſerere· LXIV. Te decet hymnus· LXII. Deus Deus meus. una cum Pſalmo LXVI. Deus miſereatur· Canticum Ezechiæ regis.

Ego

Ego dixi . in dimidio · Laudes . ideſt . Pſalmi tres . CXLVIII. CXLIX. & CL. Cant. Evang. Zachariæ . Benedictus ·

Ad Veſperos · CXIV. Dilexi · CXIX. Ad Dominum cum tribularer · CXX. Levavi oculos meos · CXXX. De profundis · CXXXVIII. Confitebor tibi Domine in toto corde meo . quoniam exaudiſti · Cant. Evang. S. Mariæ . Magnificat ·

Dum corpus Defuncti ſepelitur · Pſalmi CXVII. Confitemini Domino · XLI. Sicut cervus · CXXXI. Memento Domine David ·

VII. *Pſalmi Pœnitentiales* ·

VI. Domine ne in ira tua . I. XXX. Beati quorum remiſſæ · XXX. Domine ne in ira tua . II. L. Miſerere · CI. Domine exaudi orationem meam · CXXIX. De profundis · CXLII. Domine audi orationem meam · auribus percipe ·

Hi VII. Pſalmi Pœnitentiales quotidie dicuntur poſt Primam . una cum Litaniis . Precibus (in quibus dicitur Pſal. LXXXV. Inclina) & Orationibus . exceptis Feſtis Majoribus . Octavis item majoribus . Vigiliis Natalis & Ephiphaniæ Domini . ac tota Quinquageſima Paſchæ ·

XV. *Pſalmi Graduales* ·

CXIX. Ad Dominum cum tribularer. uſque ad Pſal. CXXXIII. Ecce nunc benedicite Dominum . incluſive ·

XX. *Pſalmi Allelujatici* ·

CIV. Confitemini Domino . I. CV. Confitemini . Domino . II. CVI. Confitemini Domino . III. CX. Confitebor tibi Domine · CXI. Beatus vir qui timet Dominum · CXII. Laudate pueri Dominum · CXIII. In exitu Iſrael · CXIV. Dilexi . quoniam exaudivit Dominus · CXV. Credidi . propter quod · CXVI. Laudate Dominum omnes gentes · CXVII. Confitemini Domino · CXVIII. Beati immaculati · CXXXIV. Laudate nomen Domini · CXXXV. Confitemini Domino . quoniam · CXLV. Lauda anima mea · CXLVI. Laudate Dominum . quoniam · CXLVII. Lauda Jeruſalem Dominum · CXLVIII. Laudate Dominum de cælis · CXLIX. Cantate Domino · CL. Laudate Dominum in Sanctis ejus ·

Pſalmi ante Miſſam ·

Antequam [1] Sacerdos ſacris induatur veſtibus . VII. Pſalmi Pœnitentiales · Cum vero ſe parat . LXXXIII. Quam amabilia · LXXXIV. Benedixiſti · LXXXV. Inclina Domine · CXV. Credidi . Cum venit ad Altare . XLII. Judica me Deus . & diſcerne .

Poſt Miſſam ·

Dum exuit ſe ſacris veſtibus Sacerdos . Benedictiones trium Puerorum . & Pſal. CL. Laudate Dominum in Sanctis ejus ·

PSAL-

(1) *Clariſſimus Georgius* De Liturgia Romani Pontificis *lib. I. cap. IX. n. IV. tom. I. pag. 93. hoc Thomaſii loco utitur ad oſtendendum qui nam Pſalmi olim recitari ante Miſſam conſueverint, dicens*: Hunc etiam antiquum ritum Pſalmos recitandi ante Miſſam ex vetuſtiſſimis codicibus uberius monſtravit Joſephus Maria ex ordine Clericorum Regularium , ac S. R. E. Cardinalis Thomaſius , vir , cum vitæ innocentia , ac ſanctimonia , tum in ſacris ritibus illuſtrandis immortali memoria dignus . Ille ergo ad initium Pſalterii ex duplici editione , quam Romanam dicunt & Gallicam , vulgavit notitiam diſtributionis Pſalmorum ſecundum antiquiorem pſallendi uſum Eccleſiæ Romanæ , in cujus fine hæc leguntur: *Pſalmi ante Miſſam . Antequam Sacerdos &c. Deinde paucis interjectis refert in Miſſali MS. Bibliotheca Vallicellana , ſaculo X. ac XI. initio exarato , ipſo Thomaſio judice , tres tantum Pſalmos præſignari : ſic enim MS. habet* : Ad manus lavandas . Lavabo inter innocentes . Aſperges me hyſſopo . Amplius lava me . *Deinde in hunc modum proſequitur*: Iſti Pſalmi (*pro* iſtos Pſalmos debet dicere Sacerdos , quando ſe induit veſtem ſacerdotalem . Quam dilecta . Benedixiſti . Inclina .

Digitized by Google

IN CHRISTI NOMINE
INCIPIT
PSALTERIUM
JUXTA SEPTUAGINTA INTERPRETES
CORRECTUM A S. HIERONYMO PRESBYTERO

✠ D.I.N.

Iſte Pſalmus ideo non habet Titulum . quia Capiti noſtro Domino Salvatori (de quo abſolute dicturus eſt) nihil debuit præponi . ſanctam enim ejus Incarnationis vitam . impiorumque ultiones inſinuat .

EDITIO [1] ROMANA.

*Beatus vir . qui non abiit in conſilio impiorum . * & in via peccatorum non ſtetit . * & in cathedra peſtilentiæ non ſedit .*

Sed in lege DOMINI *fuit voluntas ejus*

EDITIO GALLICANA.

Beatus vir . qui non abiit in conſilio impiorum . * & in via peccatorũ non ſtetit . * [2] ÷ & ‡ in cathedra peſtilentiæ non ſedit .

Sed in lege DOMINI [3] voluntas ejus . *

A & in

(1) *Vir Clariſs. Lucas Holſt.* Pſalterium quod proprie Romanum vocatur ex antiqua Vulgata Bibliorum Verſione , quæ , quod Romæ & in Italia paſſim in uſu eſſet , Italica dicebatur , ſubortis novis Verſionibus , & alibi receptis , Romæ , & in aliquot Romanæ Diœceſeos locis ſemper remanſit , donec a Pio V. Pont. Max. etiam per ceteras Urbis Eccleſias abrogata , ſoli Baſilicæ Vaticanæ relinqueretur .

(2) *Obelum hunc ſuſtulit Thomaſius in altero Pſalter. & quidem merito juxta Heb. fontes.*

(3) *Vat.* Sed in lege Domini ⊖ fuit) voluntas &c.

*ejus · * & in lege ejus meditabitur die ac nocte ·*

*Et erit . tamquam lignum . * quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum ·*

*Quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo · * & folium ejus* [1] *non decidet . & omnia quæcumque fecerit . proſperabuntur ·*

*Non ſic impii . non ſic · * ſed . tamquam pulvis . quem projicit ventus a facie terræ ·*

Ideo non [2] *reſurgent impii in judicio · * neque peccatores in conſilio juſtorum ·*

Quoniam novit DOMINUS *viam juſtorum · * & iter impiorum peribit ·*

& in lege ejus meditabitur die ac nocte .

Et erit tamquam lignum ÷ quod ⁝ plantatum ÷ eſt ⁝ ſecus decurſus aquarum · * quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo ·

Et folium ejus non defluet · * & omnia quæcumque [3] faciet . proſperabuntur ·

Non ſic impii ÷ non ſic ⁝ * ſed tamquam pulvis . quem projicit ventus ÷ a facie terræ ⁝

Ideo non [4] * reſurgent impii in judicio . * neque peccatores in concilio juſtorum ·

Quoniam novit DOMINUS viam juſtorum · * & iter impiorum peribit .

ORATIO·

Effice nos . [5] Domine . tamquam fructuoſiſſimum lignum ante conſpectum tuum . ut tuis imbribus irrigati mereamur tibi ſuavium fructuum ubertate placere · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

D.I.N.

PSALMUS II.

Pſalmus David ·

Propheta de conventu infidelium contra Chriſtum in Paſſione loquitur · & Dominus Chriſtus de omnipotenti regno . & de inenarrabili Generatione ſua ·

*Quare fremuerunt gentes · * & populi meditati ſunt inania ?*

*Aſtiterunt reges terræ · * & principes convenerunt in unum · * adverſus* DOMINUM *. & adverſus* CHRISTUM *ejus ·* Diapſalma ·

*Dirumpamus vincula eorum . * & projiciamus a nobis jugum ipſorum ·*

Qui

Quare fremuerunt gentes · * & populi meditati ſunt inania ?

Aſtiterunt [6] reges terræ · * & principes convenerunt in unum . * adverſus DOMINUM . & adverſus CHRISTUM ejus · ÷ *Diapſalma* ⁝

Dirumpamus vincula eorum · * & projiciamus [7] ÷ a nobis jugum ipſorũ ⁝

Qui

(1) *Vat.*84. non defluet , *tum una cum D.* 144. faciet . (2) *Vat.* 84. non reſurgunt .

(3) *Vat.* fecerit , *qui & ℣. ſubſequenti cum Pal. ſecundum obelum omittit , facile Antiquarii incuria .*

(4) *Alex.* non reſurgunt : *& circa ℣. finem,* in conſilio juſtorum .

(5) *Pal.* Effice nos quæſumus , Domine ...... , ut tuis imbribus irrigati quotidie mereamur &c.

(6) *Alex.* regis terræ , *notandum tamen familiare eſſe MS. huic literam e permutare in i , & contra : ſicut & literam u in o , aut viciſſim .*

(7) *Rejiciendum eſſe ex hoc loco obelum comprobatur tum Mart. & Val. judicio , tum noſtris MSS. & Alex. præſertim : & ſi Pal. vocem nobis eodem confodit , Antiquarii vitio tribuendum .*

*Qui habitat in cælis . irridebit eos . * & Dominus ſubſannabit eos .*

*Tunc loquetur ad eos . in ira ſua . * & in furore ſuo conturbabit eos .*

Ego [1] *autem conſtitutus ſum Rex ab eo . ſuper Sion montem ſanctum ejus . * prædicans præceptum Domini .*

DOMINUS *dixit ad me . Filius meus es tu . * ego hodie genui te .*

*Poſtula a me . & dabo tibi Gentes hereditatem tuam . * & poſſeſſionem tuam terminos terræ .*

*Reges eos in virga ferrea . * & tamquam vas figuli confringes eos .*

*Et nunc reges intelligite . * erudimini* [2] *omnes qui judicatis terram .*

Servite DOMINO *in timore . * & exultate ei cum tremore .*

*Apprehendite diſciplinam . ne quando iraſcatur Dominus . * ne* [3] *pereatis de via juſta .*

*Cum exarſerit in brevi ira ejus . * beati omnes . qui confidunt in eo .*

Qui [4] habitat in cælis . irridebit ÷ eos ‡ * & Dominus ſubſannabit eos .

Tunc loquetur ad eos . in ira ſua . * & in furore ſuo conturbabit eos . [5]

Ego autem conſtitutus ſum [6] Rex ab eo . ſuper Sion montem ſanctum ejus . * prædicans præceptum ejus .

DOMINUS dixit ad me . Filius meus es tu . * ego hodie genui te .

Poſtula [7] a me . & dabo tibi Gentes hereditatem tuam . * & poſſeſſionem tuam terminos terræ .

Reges eos in virga ferrea . * [8] & tamquam vas figuli confringes eos .

Et nunc reges intelligite . * erudimini [9] ÷ qui ‡ judicatis terram .

Servite DOMINO in timore . * & exultate ÷ ei ‡ cum tremore .

Apprehendite diſciplinam . * ne quando iraſcatur ÷ Dominus ‡ * & pereatis de via ÷ juſta ‡

Cum exarſerit in brevi ira ejus . * beati omnes . qui confidunt in eo .

(1) *Holſt.* Theodoretus apud Flam. Nobil. & Theodorus Heracliæ in Commentario ad Pſalmos notant nonnullos Codices verſum 6. ita diſtinguere : *Ego autem Conſtitutus ſum rex ab eo : ſuper Sion montem ſanctum ejus : prædicans præceptum Domini* : Ubi Flamin. negat hanc interpunctionem eſſe in græcis exemplaribus, & in Editione latina . Sed prior meliorque manuſcriptorum noſtri Archivi expreſſe hanc diſtinctionem præfert , ut & Codex antiquus , qui Florentiæ ad S. Marcum aſſervatur ; & in Pſalterio Græco Cardinalis Barberini in verſus accurate diſtincto tres diverſi verſiculi ſunt : 1. *Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo : 2. ſuper Sion montem ſanctum ejus : 3. prædicans &c.* & ſic S. Bruno Epiſcopus .

Clariſ. Viri obſervationem confirmat Thomaſii Pſalt. verſibus priſco more diſtinctum ; ut & MS. Alex. atque Græc. Alex. Angliæ juxta edit. Oxon. 1678. qua in hiſce noſtris notationibus utimur .

(2) *D. 144. Caſ. S. Brun. omittunt vocem ,* omnes .

(3) *D. 144. Aug. Caſ. S. Brun. ut & Vatic. 84. juxta Græc.* & pereatis .

(4) *Ex noſtris MSS. Alex. & Vat. quibus ſuffragantur Mart. & Val. cum voce* eos *obelo jugulanda & ſubſequens copula* ÷ eos : & ‡ . *Cetera ſcribentes* ÷ Qui ‡ habitat .... ÷ ir ‡ ridebit ÷ eos : & ‡ *&c. doceant, oportet, an,* qui habitat, *aliquid contineat , quo deſtituatur vox hebraica proprie denotans* habitans , *aut* habitator : *& an ex Hieron. mente a verbis obelo ſint detrahendæ illæ præpoſitiones , quæ eorum ſenſum immutatum ſervare queant : quod tamen de præſenti nolim prorſus intelligatur . Vallarſius ad* ℣. 5. *Pſal.* 3. *præpoſitiones obelo detrahendi morem [licet eundem plerumque ſequatur] in Pal. & aliis MSS. notat , affirmatque eas detrahere vel minime rem videri momenti perquam exigui . At cave , ne univerſim de omnibus dictum illud accipias , quum conſtet præpoſitiones verbi , cui adjunguntur , ſenſum ſæpe neceſſario variare .*

(5) *In Vat. viſitur hoc loci* Diapſalma .

(6) *Pal. Mart. & Val.* rex ÷ ab eo ‡ ſuper Sion . *Rectius obelum hunc præteriri conſtat ex Heb. ex MSS. Alex. & Vat. qui poſtremus in fine verſiculi cum Romano ſcribit:* præceptum Domini .

(7) *Vat.* Pete a me .

(8) *Mart. Val. & Thomaſ. in altero Pſal. quod conſulendum hoc loco & in aliis ſæpe a Vallarſio erat , ſcribunt* ÷ & ‡ tanquam . *Alex. & Pal. eam copulam omittunt , quæ ſi non omittatur , obelo notari debet , & juxta Heb. & Vat. habentem :* ⊖ &) tanquam &c.

(9) *Alex. & Vatic. hunc obelum neſciunt : nec fortaſſe reprehendi merentur : conſule Heb. Idem Alex.* ℣. *ſubſeq.* ÷ ei ‡ in tremore .

ORATIO.

DIſrumpe . Domine . noſtrorum vincula peccatorum . ut jugo tuæ ſervitutis innexi . valeamus tibi cum timore & reverentia famulari. Per Dominum &c.

D.I.N.

PSALMUS III.

Pſalmus David . Cum fugeret a facie Abeſſalom filii ſui .

Pſalmus David . Cum fugeret a facie Abſalom filii ſui .

Chriſtus ad Patrem de perſecutoribus ſuis loquitur . inſtruiturque Fidelis Populus ne mortem formidet . quia Auctor ejus reſurgendo ſpem ei veræ Reſurrectionis exhibuit .

DOMINE . *quid multiplicati ſunt . qui tribulant me? * Multi inſurgunt adverſus me . * multi dicunt animæ meæ. * non eſt ſalus* [1] *illi in Deo ejus.* Diapſalma .

Tu autem . DOMINE . *ſuſceptor meus es . * gloria mea . & exaltans caput meum .*

Voce mea ad DOMINUM *clamavi. * & exaudivit me de monte ſancto ſuo .* Diapſalma .

*Ego dormivi & ſomnum cœpi . & reſurrexi . * quoniam* DOMINUS *ſuſcepit me .*

*Non timebo millia populi circumdantis me . * Exurge* DOMINE . *ſalvum me fac . Deus meus .*

*Quoniam tu percuſſiſti omnes adverſantes mihi ſine cauſa . * dentes peccatorum contriviſti .*

DOMINI *eſt ſalus . * & ſuper populum tuum benedictio tua .*

DOMINE . quid multiplicati ſunt ? qui tribulant me ? * Multi inſurgunt adverſum me .

Multi dicunt animæ meæ . * Non eſt ſalus [2] ipſi in Deo ÷ ejus ‡ *Diapſalma* .

Tu autẽ DOMINE ſuſceptor meus [3] ÷ es ‡ * gloria mea & exaltans caput meum .

Voce mea ad DOMINUM clamavi . * & exaudivit me de monte ſancto ſuo .

Diapſalma .

Ego dormivi . & ſoporatus ſum . * [4] & exurrexi . quia DOMINUS ſuſcepit me .

Non timebo millia populi circumdantis me . [5] * ÷ Exurge ‡ DOMINE . ſalvum me fac . Deus meus .

Quoniam ÷ tu ‡ percuſſiſti omnes adverſantes mihi ſine cauſa . * dentes peccatorum contriviſti .

DOMINI eſt ſalus. * ÷ & ‡ ſuper populum tuũ benedictio tua . [6] ※ *Diapſalma* ‡

ORA-

(1) *Vat.* 84. ipſi , *recenti manu , qua & infra* ℣ . 4. Ego dormivi & ſoporatus ſum . *Sicut & in ſequentibus* IV. V. & IX. *Pſal. multa perperam emendantur contra primum inſtitutum . Idem MS. tacet etiam per totum Pſalter. vocem* Diapſalma : *quæ omnia ſemel dixiſſe ſufficiat .*

(2) *Vat.* illi , *omiſſo dein obelo ; Val. licet ſubſequens* Diapſalma *obelo non juguler , docet nihilominus ex Græcis exemplaribus illud irrepſiſſe , non ex Hebraicis fontibus . At Val. adverſatur præſtantiſſimus MS. Alex.* & *Vat. nec non & Heb. fons .* (3) *Vat. obelum præterit .*

(4) *Copulam heic Alex. obelo confodi exigit ; quum in exemplaribus Græcis invenitur . Mart. Val. cum Pal.* ÷ *Ex* ‡ ſurrexi : *Alex. Hebr. interpretatur* evigilavi , *unde patet , licet ſcrupuloſius cum hujuſmodi præpoſitionibus agatur , hoc loco obelum ſupervacare . Vat.* Ego dormivi & quievi , & ſurrexi .

(5) *Thomaſ. hunc obelum delevit cum Alex. Vat. conſonante.* ÷ *Ex* ‡ ſurge *Pal. Mart. & Val.*

(5) *Pal. & Vat. cum aſteriſco &* Diapſ. *omittunt . Juxta Pſalter. Heb. Alex. eſſet aut omittendum , aut obelo notandum .*

Digitized by Google

ORATIO.

EFfunde Domine benedictionem tuam ſuper Populum tuum. ut tua Reſurrectione muniti non timeamus ab adverſantium vitiorum millibus circumdari. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

PSALMUS IV. Q.C.

In finem. Pſalmus Cantici David.

In Finem. In carminibus. Pſalmus David.

Eccleſia orat ut ejus exaudiatur oratio. increpans infideles quia vanitatem ſequantur. monetque Generalitatem. ut ſacrificium juſtitiæ Deo immolet, unde ingentia ejus beneficia conſequatur.

CUm invocarem te exaudiſti me. Deus juſtitiæ meæ. in tribulatione dilataſti me.*

Miſerere mihi. Domine. & exaudi orationem meam.*

Filii hominum. uſquequò [1] gravi corde? ut quid diligitis vanitatem. & quæritis mendacium?* Diapſalma.

Scitote quoniam magnificavit DOMINUS *Sanctum ſuum.* * DOMINUS *exaudiet me. dum clamavero ad eum.*

Iraſcimini & nolite peccare. quæ dicitis in cordibus veſtris.* & in cubilibus veſtris compungimini.*

Diapſalma.

Sacrificate ſacrificium juſtitiæ. & ſperate in* DOMINO.

Multi dicunt. Quis oſtendit nobis bona? Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui.* DOMINE.

Dediſti lætitiam in corde meo. A tempore frumenti. vini & olei ſui. mul-*

CUm invocarem. [2] exaudivit me Deus juſtitiæ meæ. * In tribulatione dilataſti mihi.

Miſerere mei. * [3] & exaudi orationem meam.

Filii hominum. uſquequò gravi corde? * [4] ut quid diligitis vanitatem. & quæritis mendacium? *Diapſalma.*

Et [5] ſcitote. quoniam mirificavit DOMINUS Sanctum ſuum. * DOMINUS exaudiet ÷ me ⁑ cum clamavero ad eũ.

Iraſcimini. & nolite peccare. * quæ dicitis [6] in cordibus veſtris. * in cubilibus veſtris compungimini. *Diapſalma.*

Sacrificate ſacrificium juſtitiæ. [7] & ſperate in DOMINO. * Multi dicunt. Quis oſtendit nobis bona?

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui. DOMINE. * dediſti lætitiam in corde meo.

A fructu frumenti. [8] vini ÷ & olei ⁑ ſui. * multiplicati ſunt.

In

(1) *Vat.* 84. *&* *D.* 144. *S. Brun. Aug. Ver.* graves corde.

(2) *Vat.* Cum invocarem ⊖ te: Ψ exaudiſti &c.

(3) *Pal.* & ÷ ex ⁑ audi *repugnante MS. Alex. Verſ. ex Heb.*

(4) *Thom. Mart. & Val. cum Pal. & Vat.* ÷ ut quid ⁑ *Notante Val. eodem fortaſſe minus appoſite ad Heb. Textum; qui Vallarſius tamen neſcio quo in exemplari pro* לכלמה *legeris* לב למה. *Idem Vallarſius animadvertit &* *copulam ante vocem* quæritis *eſſe obelo notandam. Alex.* graves corde.

(5) *Thom. Mart. Val.* ⋇ Et ⁑ ſcitote. *Eam copulam olim defuiſſe in exemplaribus Græcis argumento eſt MS. Alex. & alter MS. Sagenſis Mart. quibus major certe fides habenda quam Pal. eandem nullo ſigno notante.*

(6) *Vat. cum Palat.* in cordibus veſtris, & in cubilibus &c.

(7) *Alex. hanc copulam omittit, ſed facile Antiquarii errore, quum idem retineat in Heb.*

(8) *Alex. Pal. Val.* & vini, *Vat. obelo miſſo* Ψ A tempore) frumenti ℨ vini.

multiplicati ſunt ·
*In pace . in idipſum . obdormiam & requieſcam · * quoniam tu .* DOMINE *. ſingulariter in ſpe conſtituiſti me .*

In pace . in idipſum . * [1] dormiam & requieſcam ·
Quoniam tu . DOMINE . ſingulariter in ſpe conſtituiſti me .

ORATIO·

EXaudi nos . quæſumus . Domine . & in tribulationibus noſtris miſerere nobis . & qui ſolus magnificaris in populis . ſpiritualem lætitiam tribue in ſpe futurorum munerum conſtitutis · Per ·

F.JI.M.

PSALMUS V.

In Finem · Pro ea . quæ Hæreditatem [2] conſequitur · Pſalmus David ·

In Finem · pro ea . quæ Hæreditatem conſequitur · Pſalmus David ·

Eccleſia ſuam poſcens orationem audiri . prædicat Hæreticos & Schiſmaticos a Domini munere excludendos . felicia inſuper commemorans præmia Beatorum .

VErba mea auribus percipe . DOMINE *· * intellige clamorem meum · Intende voci orationis meæ . * rex meus . & Deus meus ·*
Quoniam [3] ad te orabo . DOMINE *· * mane exaudies vocem meam .*
*Mane aſtabo tibi . & videbo · * quoniam non volens . Deus . iniquitatem . tu es ·*
*Non habitabit juxta te malignus · * neque permanebunt injuſti ante oculos tuos ·*
*Odiſti . Domine . omnes . qui operantur iniquitatem · * perdes eos . qui loquuntur mendacium ·*
Virum ſanguinum . & doloſum abomi-

VErba mea auribus percipe . DOMINE . * intellige clamorem meum·
Intende voci orationis meæ . * rex meus . & Deus meus ·
Quoniam ad te orabo . DOMINE · * mane [4] exaudies vocem meam .
Mane aſtabo tibi . & videbo · * quoniam non . Deus . volens iniquitatem [5] ÷ tu es ⁑
Neque [6] habitabit juxta te malignus·* neque permanebunt injuſti ante oculos tuos .
Odiſti omnes . [7] qui operantur iniquitatem · * perdes ÷ omnes ⁑ qui loquuntur mendacium·
Virum ſanguinum . & doloſum abomi-

(1) *Vat.* obdormiam *cum Romano .*
(2) *Vat.* 84. accepit *pro* conſequitur .
(3) *Holſt.* MS. Florentinus , & Bruno , & unus ex Vaticanis ſic diſtinguunt : *Quoniam ad te orabo Domine mane : & exaudies vocem meam :* & ſic in Vaticano fuerat , quod ab interpolatore mutatum : ſed LXX. ut editi noſtri : Hebræi autem & S. Hieronymus : *Quoniam ad te orabo : Domine mane exaudies vocem meam :* S. Bruno , *mane igitur oret , qui exaudiri deſiderat .*
(4) *Pal. Mar. Val.* mane ÷ ex ⁑ audies . *Vat.* Quoniam ÷ ad ⁑ te .... mane ÷ & ⁑ exaudies &c.
(5) *Juxta Vat. & Alex. exemplar ex Heb. tollendus ex hoc loco obelus . Mart. ex Val.* volens iniquitatem tu ÷ es ⁑ *juxta Hebraicum textum .*
(6) *Vat.* Non habitabit .
(7) *Mart. & Val.* ÷ qui ⁑ operantur ..... perdes ÷ omnes qui ⁑ loquuntur : *Sed rectius noſtri MSS. & Thomaſius : ex Heb. habetur ,* odiſti omnes operantes ...... perdes loquentes . *Vat. obelo omiſſo :* perdes Ψ eos) qui &c.

minabitur DOMINUS · * *Ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ* ·

Introibo. Domine. in domum tuam · * *adorabo ad templum ſanctum tuum. in timore tuo* ·

Deduc me . DOMINE . *in tua juſtitia* · * *propter inimicos meos . dirige in conſpectu tuo viam meam* ·

Quoniam non eſt in ore eorum veritas · * *cor eorum vanum eſt* ·

Sepulcrum patens eſt guttur eorum · * *linguis ſuis doloſe agebant* · * *judica illos . Deus* ·

Decidant a cogitationibus ſuis . * *ſecundum multitudinem impietatum eorum . expelle eos* · * *quoniam exacerbaverunt te . Domine* ·

Et lætentur omnes . qui ſperant in te · * *in æternum exultabunt . & inhabitabis in eis . & gloriabuntur in te omnes . qui diligunt nomen tuum* .

Quoniam tu · [1] *Domine . benedices juſtum* · * DOMINE . *ut ſcuto bonæ voluntatis tuæ . coronaſti nos* ·

minabitur DOMINUS · * Ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ ·

Introibo in domum tuam . * adorabo ad templum ſanctum tuum . in timore tuo · [2]

DOMINE . deduc me in juſtitia tua . propter inimicos meos . * dirige in conſpectu [3] tuo viam meam .

Quoniam non eſt in ore eorum veritas · * cor eorum vanum eſt .

Sepulchrum patens [4] ÷ eſt ‡ guttur eorum · * linguis ſuis doloſe agebant · * judica illos . Deus ·

Decidant a cogitationibus ſuis · * ſecundum multitudinem impietatum eorum expelle eos · * quoniam [5] irritaverunt te . ÷ Domine ‡

Et lætentur omnes . qui ſperant in te · in æternum exultabunt . [6] & habitabis in eis ·

Et gloriabuntur in te ÷ omnes ‡ qui diligunt nomen tuum · * quoniam [7] tu benedices juſto ·

DOMINE . * ut [8] ſcuto bonæ voluntatis tuæ . coronaſti nos ·

ORATIO.

Pie Domine . qui adtriti cordis gemitum . priuſquam proferatur . intelligis . effice nos . quæſumus . templum Paracliti . ut mereamur ſcuto cæleſtis benevolentiæ coronari · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

(1) *Vocem* Domine *omittit D.* 145. *cum Aug. & Ver. deinde idem MS. D.* 145. *una cum altero D.* 144. *& S. Brun.* benedices juſto.

(2) *In Vat. heic legitur* Diapſalma, *quod juxta Heb. Alex. eſſet obelo notandum.*

(3) *Alex. Pal. & Mart. atque Val.* in conſpectu meo viam tuam.

(4) *Vat. & Val. obelum hunce prætereunt, non omittendum ſane juxta MSS. Alex. & Pal. Infra Vat.* in linguis ſuis.

(5) *Vat.* exacerbaverunt.

(6) *Vat.* & heic *cum Romano* : & inhabitabis in eis.

(7) *Vat.* Quoniam tu ⊖ Domine) benedices juſtum.

(8) *Alex. & Pal.* ut ſcuto bonæ voluntatis coronaſti nos . *Vat.* voluntatis ⊖ tuæ) coronaſti. *Mart.* ut ſcuto ÷ bonæ ‡ voluntatis, *quem obelum cum Pal. & Thomaſio noſtro, quibus accenſendi MSS. Alex. & Vat. Vallarſius expungit. At* רצון *ſimpliciter* voluntas; *quod licet intelligendum in præſenti de bona voluntate, nihilominus ab eodem Vallarſio ſæpe expungente præpoſitiones, & verbum ſubſtantivum, quum ſubintelliguntur in contextu, obelus ille non eſſet e loco movendus.*

D.I.N.

PSALMUS VI.

In Finem · In Carminibus ·
Pro Octava ·
David ·

In Finem · In Carminibus ·
Pſalmus David ·
Pro Octava ·

Fideles orant benevolum ſibi Judicem fieri . ærumnas proprias (quibus afflicti ingemiſcunt) narrantes . ſeque a peccatorum conſortio ſegregantes . nullam cum ipſis habere cupiunt [1] *portionem .*

DOMINE . *ne in ira tua arguas me* .* *neque in furore tuo corripias me* ·

Miſerere mihi . DOMINE . *quoniam infirmus ſum* . * *ſana me* . DOMINE . *quoniam conturbata ſunt omnia oſſa mea* . * *& anima mea turbata eſt valde* ·

[4] *Et tu* . DOMINE . *uſquequò ?* * *convertere . & eripe animam meam* · * *ſalvum me fac . propter miſericordiam tuam* ·

Quoniam non eſt in morte . qui memor ſit tui · * *in inferno autem . quis confitebitur tibi ?*

Laboravi in gemitu meo · * *lavabo per ſingulas noctes lectum meum* · * *lacrymis ſtratum meum rigabo* ·

Turbatus eſt præ ira oculus meus · * *inveteravi inter omnes inimicos meos* ·

Diſcedite a me omnes . qui operamini iniquitatem · * *quoniam exaudivit* DOMINUS *vocem fletus mei* ·

Exaudivit DOMINUS *deprecationem meam* · * DOMINUS *orationem meam aſſumpſit* ·

Eru-

DOMINE . [2] ne in furore tuo arguas me · * neque in ira tua corripias me ·

Miſerere mei . DOMINE . quoniam infirmus ſum · * ſana me . DOMINE . quoniam [3] conturbata ſunt oſſa mea ·

Et anima mea turbata eſt valde · * [4] ſed tu . DOMINE . uſquequò ?

Convertere . DOMINE . [5] & eripe animam meam · * ſalvum me fac . propter miſericordiam tuam ·

Quoniam non eſt in morte . [6] qui memor ſit tui · * in inferno ÷ autem ‡ quis confitebitur tibi ?

Laboravi in gemitu meo · * lavabo per ſingulas noctes lectum meum · * [7] lacrymis meis ſtratum meum rigabo ·

Turbatus eſt a furore oculus meus · * inveteravi inter õnes inimicos meos · [8]

Diſcedite a me omnes. qui operamini iniquitatem . * quoniam [9] exaudivit DOMINUS vocem fletus mei ·

Exaudivit DOMINUS deprecationem meã. * DOMINUS orationẽ meã ſuſcepit·

Erubeſcant & conturbentur [10] ※ vehementer

(1) *Vat.* orationem .

(2) *Vat. hoc V. omnino cum Pſalt. Romano .*

(3) *Pal.* ÷ con ‡ turbata: *Vat.* quoniam turbata.

(4) *Alex. Pal. & Vat.* Et tu Domine .

(5) ÷ & ‡ eripe animam meam : *Vat. Thomaſius noſter in altero Pſalt. & Vallarſius , qui poſtremus haud bene notat obelum hunc a Thomaſio prætermitti . Ex Heb. tamen Alex. cum Pal. jure omitteretur . Vat. infra :* Salva me propter miſericordiam &c.

(6) *Mart. & Val.* ÷ qui ‡ memor ſit tui . *Noſtri MSS. omnes ſignum illud omittunt , nec Hebraicus fons idem adſtruit . Vat. & Palat. e regione hujus verſiculi , non ſubſequentis , ut de Palat. ſcribit Vallarſius , adponunt* Diapſalma .

(7) *Vat.* lacrymis ☧ ſtratum meum &c. *Eandem vocem* meis *Alex. neſcit .*

(8) *Pal. & Vat. denuo heic addunt* Diapſalma .

(9) *Pal.* ÷ ex ‡ audivit , *ſicut & V. ſubſequenti cum Mart. & Val.*

(10) *Vat. miſſa cum ſuo ſigno voce* vehementer *præteris & inferiorem obelum .*

Erubeſcant [1] *& conturbentur omnes inimici mei* · * *avertantur retrorſum. & erubeſcant valde velociter* ·

hementer ‡ omnes inimici mei . * convertantur & erubeſcant ÷ valde ‡ velociter ·

ORATIO.

Exauditor omnium . Deus . exaudi noſtrorum fletuum ſupplicem vocem . & tribue infirmitatibus noſtris [2] perpetem ſoſpitatem . ut dum dignanter gemitum noſtri laboris ſuſcipis . tua nos ſemper miſericordia conſoleris · Per ·

PSALMUS VII. D.I.N.

Pſalmus David . quem cantavit Domino . pro verbis Chusì . [3] filii Jemini ·

Pſalmus David . quem cantavit Domino . pro verbis Chusì . filii Jemini ·

Iſte Pſalmus ad Chriſti humanitatem pertinet . quia per id quod factus eſt humilis . ſecundum ſuam juſtitiam veritatemque ſe expetit judicari .

DOMINE . *Deus meus . in te ſperavi* · * *libera me ab omnibus perſequentibus me . & eripe me* ·

Ne quando rapiat . ut leo . animam meam · * *dum non eſt qui redimat .* * *neque qui ſalvum faciat* ·

DOMINE *Deus meus . ſi feci iſtud .* * *ſi eſt iniquitas in manibus meis* ·

Si reddidi retribuentibus mihi mala . * *decidam merito ab inimicis meis inanis* ·

Perſequatur [4] *inimicus animam meam. & comprehendat eam.* * *& conculcet in terra vitam meam .* * *& gloriam meam in pulverem deducat* · Diapſalma ·

Exurge . DOMINE . *in ira tua .* * *& exal-*

DOMINE . Deus meus . in te ſperavi · * [5] ſalvum me fac ex omnibus perſequentibus me . & libera me ·

Ne quando rapiat . ut leo . animam meam · * dum non eſt qui redimat . neque qui ſalvum faciat ·

DOMINE Deus meus . ſi feci iſtud · * ſi eſt iniquitas in manibus meis ·

Si reddidi retribuentibus mihi mala . * decidam merito ab inimicis meis inanis ·

Perſequatur inimicus animam meam . & comprehendat .* & conculcet in terra vitam meam .* & gloriam meam in pulverem deducat . [6] ※ *Diapſalma* [7].

Exurge . [7] DOMINE . in ira tua . * & exal-

(1) *Holſt. erubeſcant , & conturbentur vehementer* : vocem *vehementer* omnes MSS.Vat. Flor. & Caſſinenſis omittunt , ut & Fabri Stapul. editio & Breviarium Cajet. & Mediolanenſe Ambroſianum , & S. Bruno ; abeſt & a Græca Editione Complutenſi ; in latina autem ejus Verſione uncis includitur velut ſuperflua , ſed nec Arabs Interpres eam agnovit , aut expreſſit . Vide de hac voce Mariana de Edit. Vulgat. c. 15. p.77. Olim in Hebraicis , & LXX. fuiſſe notat Hieronymus epiſt. ad Suniam & Fretelam , in ſola autem Vulgata defuiſſe ; quod Codicum noſtrorum fidem confirmat .

(2) *Vat.* perpetuam .

(3) *Vat. D.*144. *Pal. Aug.* filii Gemini .

(4) *Holſt. perſequatur inimicus animam meam , & comprehendat eam* : ſic in ſuo Codice legendum notarat Bandinus ; atque ita in omnibus MSS. legitur , & Vat. ſic LXX. ἐ καταλείβοι : atque ita Faber , Breviar. Cajet. & Ambroſianum , S. Bruno , & MS. Barberini .

(5) *Vat.* Salva me ab omnibus .

(6) *Vat. aſteriſcum hoc loco mittit : Pal. cum aſteriſco, &* Diapſalma; *ſed his repugnat MS. Alex.*

(7) *Pal. Mart. & Val.* ÷ Ex ‡ ſurge Domine . *Alex. & Vat. ante vocem* exaltare *copulam neſciunt , quæ ſane juxta eundem MS. Alex. aut prætereunda , aut obelo notanda .*

exaltare in finibus [1] inimicorum tuorum ·

*Exurge . Domine . Deus meus . in præcepto . quod mandaſti · * & ſynagoga populorum circumdabit te .*

*Et propter hanc in altum regredere · ** DOMINE *. judica populos ·*

Judica me . DOMINE *. ſecundum juſtitiam meam . * & ſecundum [2] innocentiam manuum mearum . ſuper me ·*

*Conſummetur [3] nequitia peccatorum . & dirige juſtum . * ſcrutans corda & renes . Deus ·*

*Juſtum adjutorium meum a Domino · * qui ſalvos facit rectos corde ·*

*Deus . judex juſtus . fortis & longanimis · * nunquid iraſcitur per ſingulos dies ?*

*Niſi convertamini . gladium ſuum vibravit · * arcum ſuum tetendit . & paravit illum ·*

*Et in ipſo paravit vaſa mortis · * ſagittas ſuas ardentibus effecit ·*

Ecce

exaltare in finibus inimicorum meorum ·

※ Et ‡ exurge [4] ÷ Domine Deus meus ‡ in præcepto quod mandaſti · * & ſynagoga populorum circumdabit te ·

Et propter hanc . in altum regredere · * [5] DOMINUS judicat populos ·

Judica me . DOMINE . ſecundum juſtitiam meam . * & ſecundum [6] innocentiam meam . ſuper me ·

Conſumetur nequitia peccatorum . * & diriges juſtum . * [7] ſcrutans corda & renes . Deus ·

Juſtum adjutorium meum a Domino · * qui ſalvos facit rectos corde ·

Deus . judex juſtus . fortis [8] ÷ & patiens ‡ * numquid iraſcitur per ſingulos dies ?

Niſi [9] converſi fueritis . gladium ſuū vibrabit · * arcum ſuum tetendit . & paravit illum ·

Et [10] in eo paravit vaſa mortis · * ſagittas ſuas ardentibus effecit · -

Ecce

(1) *Holſt. In finibus inimicorum tuorum* : Sic Complutenſis Græca, & MS. Barberini, & Ambroſianum Officium . Sixtina autem , & Caſſinenſis , *meorum* : ſicque multi alii a Flaminio notati . Sed omnino retinenda noſtra lectio , cui non ſolum S. Bruno, & græca Complutenſis adſtipulantur ; ſed & Chryſoſt. in Catena SS. Patrum eam varietatem ex alia Editione allatam ſua expoſitione confirmat.

(2) *Holſt. Innocentiam manuum mearum* : Sic Ambroſ. Pſalt. ſed Caſſinenſ. & Vatic. *Innocentiam meam* , ut Græca LXX. idemque in ſuo Codice notavit Bandinus : puto oſcitantem Librarium ex Pſalmo 17. hæc verba loco non ſuo inculcaſſe . In S. Brunone ly *mearum* eſt ſuperadditum .

Innocentiam meam retinent *Aug. Ver. & Sabat.*

(3) *Holſt. conſumetur nequitia peccatorum ....* Recte legebatur in Editione Marii Alterii *coſummetur* , quod mutari non debuit , reſpondet enim græco *συντελεσθήτω* , ſive ut Symmachus reddiderat *ἀπαρτισθήτω* verbo imperativo . Vulgatus autem Interpres ubique *συντελεῖν conſummare* vertit , quod omiſſis aliis plurimis vel unus hic Pſalm. 118. teſtatur : *paulominus conſummaverunt me* , ubi LXX *παραβραχὺ συνετέλεσάν με* , atque ita haud dubie etiam in Vulgata Pſalmorum Editione retinendum fuerat , quia D. Hieronymus ubique hanc vocem retinuit . Unde Corderius in annotationibus eam lectionem recte præfert Vulgatæ , utpote conformiorem Græco Textui , ſicut ipſe ait .

(4) *Solum vocem* Domine *obelo notavit Vat. a quo nos recedere cogunt noſtri MSS. Alex. & Vat. inſuper & Mart. interpretantes τὸ* אלי ad me , *non* Deus meus .

Vat. initio ℣. *copulam neſcit , ſicut & deinde obelum : in fine autem addit* Diapſalma .

(5) *Vat.* Ψ Domine judica) populos .

(6) *Vat. prorſus cum Romano eo diſcrimine , ut inter* Ψ , *&) includat duas voces* , Ψ manuum mearum) .

(7) *Alex. Pal. & Vat.* ※ & ‡ ſcrutans . *Idem tamen noſter MS. Alex. in Heb. eam copulam non deprehendit . Vide Mart. hoc loco . Vat.* Conſummetur vero nequitia ..... & dirige juſtum , ſcrutans .

(8) *Pal.* juſtus , & fortis ÷ & ‡ patiens *Vat.* juſtus . fortis ÷ & ‡ longanimis , & non iram adducens per ſingulos dies : *uterque quoad obeli ſitum improbandus ob vetuſtiorem MS. Alex. & Heb. textum .*

(9) *Vat.* niſi convertamini .

(10) *Vat. & hoc* ℣. *Romano conſonat ; ſolum in fine* : ſagittas ſuas ardentes effecit .

*Ecce parturiit injuſtitiam. concepit dolorem· * & peperit iniquitatem·*
*Lacum aperuit. & effodit eum· * & [1] incidet in foveam. quam fecit·*
*Convertetur dolor ejus in caput ejus· * & in verticem ejus iniquitas ejus deſcendet·*
Confitebor DOMINO *ſecundum juſtitiam ejus· * & pſallam nomini* DOMINI *Altiſſimi.*

Ecce parturiit injuſtitiam · * [2] concepit dolorem. & peperit iniquitatem·
Lacum [3] aperuit. & effodit eum· * & incidit in foveam. quam fecit·
Convertetur dolor ejus in caput ejus· * & in verticem [4] ipſius iniquitas ejus deſcendet·
Confitebor DOMINO ſecundum juſtitiam ejus· * & pſallam nomini DOMINI Altiſſimi·

ORATIO.

Scrutator [5] cordium. Deus. libera nos a perſequentibus nos. & da nobis in tui expectatione Judicii firmam cuſtodiam mentis. ut non retribuamus inimicis mala pro malis· Per.

PSALMUS VIII. D.I.N.

In Finem· Pro Torcularibus· Pſalmus David·

In Finem· Pro Torcularibus· Pſalmus David·

Eccleſia laudes majeſtatemque Domini Chriſti decantans. naturam ejus humanam ad magnarum rerum dicit creviſſe faſtigia·

DOMINE. *Dominus noſter. * quam admirabile eſt Nomen tuum in univerſa terra!*
*Quoniam elevata eſt magnificentia tua. * ſuper cælos·*
*Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. propter inimicos tuos· * ut deſtruas inimicum. & defenſorem·*
*Quoniam videbo cælos tuos. opera digitorum tuorum. * lunam & ſtellas. quas tu fundaſti.*
*Quid eſt homo. quod memor es ejus? * aut filius hominis. quoniam viſitas eum?*

Minui-

DOMINE. Dominus noſter. * quam admirabile eſt nomen tuum in univerſa terra!
Quoniam elevata eſt magnificentia tua. ſuper cælos·
Ex ore infantium & [6] lactentium. perfeciſti laudem. propter inimicos tuos· * ut deſtruas inimicum & ultorem·
Quoniam videbo [7] cælos ※ tuos ‡ opera digitorum tuorum. * lunam & ſtellas. quæ ÷ tu ‡ fundaſti.
Quid eſt homo. quod memor es ejus? * aut filius hominis. quoniam viſitas eum?

Mi-

(1) *D.* 144. *Vatic.* 84. *S. Bruno, Caſ. Sab.* incidit in foveam.

(2) *Alex. cum Val. ex regio MS. a Mart. heic rejecto* ※ & ‡ concepit: *ſtant ex adverſo Mart. & Thomaſ. quibus ſuffragatur Pal. Eadem copula obelo confoditur a Vat.*

(3) *Vat.* Lacum fodit, & effodit. *Et infra Alex.* & incidet.

(4) *Vat. ut Romanum*, verticem ejus.

(5) *Vat.* Scrutator omnium Deus.

(6) *Alex. & Pal.* & lactantium: *tum Pal.* ÷ per ‡ feciſti laudem, *repugnante MS. Alex.*

(7) *De hoc aſteriſco certi reddimur ab Hieronymo, quem conſule epiſt. ad Sun. & Fretel. Vat. omiſſis aſteriſco & obelo:* cælos, opera .... & ſtellas Ψ quæ) tu fundaſti.

*Minuiſti eum paulo minus ab Angelis . * gloria & honore coronaſti eum . * & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum .*

*Omnia ſubjeciſti ſub pedibus ejus . * oves & boves univerſas . inſuper & pecora campi .*

*Volucres cæli . & piſces maris . * qui perambulant ſemitas maris .*

DOMINE . *Dominus noſter . * quam admirabile eſt Nomen tuum . in univerſa terra !*

Minuiſti eum paulo minus ab Angelis . * gloria & honore coronaſti eum . * [1] ÷ & ‡ conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum .

Omnia ſubjeciſti ſub pedibus ejus . * oves & boves [2] univerſas . * inſuper & pecora campi .

Volucres cæli . & piſces maris . * [3] qui perambulant ſemitas maris .

DOMINE . Dominus noſter . * quam admirabile eſt nomen tuum in univerſa terra !

ORATIO.

ADmirabile Nomen tuum . omnipoteus Domine . ſupplices exoramus : ut qui omnem creaturam Mundi ad uſus hominis ſubjeciſti . nos ad tuæ ſervitutis officium dignos digneris efficere . Per .

D.I.N.

PSALMUS IX.

In Finem . Pro occultis Filii . Pſalmus David .

Iu Finem . Pro occultis Filii . Pſalmus David .

Propheta lætum ſe [4] dicit Domino pſalliturum . quoniam confudit diabolum : pauperumque ſanguinem vindicat . & peccatores cum antichriſto dicens perituros . Judicii tempus velociter advenire deprecatur . ne cujuslibet iniquitas ultra prævaleat .

*COnfitèbor tibi . Domine . in toto corde meo . * narrabo omnia mirabilia tua .*

*Lætabor & exultabo in te . * [5] pſallam nomini tuo . Altiſſime .*

*In convertendo inimicum meum retrorſum . * infirmabuntur & perient a facie tua .*

Quoniam feciſti judicium meum & cau-

COnfitebor [6] ÷ tibi ‡ DOMINE . in toto corde meo . * narrabo omnia mirabilia tua .

Lætabor & exultabo in te . * [7] pſallam nomini tuo . Altiſſime .

In [8] convertendo inimicum meum retrorſum . * infirmabuntur & peribunt a facie tua .

Quoniam feciſti judicium menm & cau-

(1) *Vat. obelum hunc neſcit . Alex.* ÷ Et ‡ conſtitues eum: *Pal. vera ante initium hujus* ℣. Diapſ. *apponit .* (2) *Vat.* univerſa .

(3) *Alex.* quæ perambulant .

(4) *Vat.* dicit pſalliturum *omiſſa voce* Domino , *& infra* ſanguinem judicat &c.

(5) *Holſt.* MSS. Archivi , & Florent. item Faber , & Breviar. Cajet. & S. Bruno , & Vat. & *pſallam* addita copulativa , quam & Hebræi , & Græci non agnoſcunt : noſter tamen ſæpiſſime orationi connectendæ , ſicut in ſequenti etiam verſu 12. de ſuo addit .

(6) *Vat. hunc obelum præterit , nec fortaſſe immerito .*

(7) *Idem MS. Vat.* & pſallam ; *ſed copula eſſet obelo notanda .*

(8) *Vat. idem* : Dum avertatur inimicus meus &c.

cauſam meam . ſedes ſuper thronum . qui judicas æquitatem ·*

Increpaſti Gentes . & periit impius. nomen eorum deleſti . in æternum & in ſæculum ſæculi ·*

Inimici defecerunt frameæ in finem. & civitates eorum deſtruxiſti ·*

Periit memoria eorum cum ſonitu. &* DOMINUS *in æternum permanet ·*

*Paravit in judicio ſedem ſuam · * & ipſe judicabit orbem terræ in æquitate .* judicabit populos cum juſtitia ·*

Et factus eſt DOMINUS *refugium pauperum .* adjutor in opportunitatibus . in tribulatione ·*

Et ſperent in te omnes . qui noverunt nomen tuum · quoniam non derelinquis quærentes te .* DOMINE ·

Pſallite DOMINO *. qui habitat in Sion · * annuntiate inter Gentes mirabilia ejus ·*

Quoniam . requirens ſanguinem eorum . memoratus eſt . & non eſt oblitus* [1] *orationis pauperum ·*

Miſerere mihi DOMINE *· * & vide humilitatem meam . de inimicis meis .* qui exaltas me de portis mortis · * ut annun-*

cauſam meam · * ſediſti ſuper thronum. [2] qui judicas juſtitiam ·

Increpaſti Gentes · ÷ & ⁑ [3] periit impius · * nomen eorum deleſti . in æternum [4] ÷ & ⁑ in ſæculum ÷ ſæculi ⁑

Inimici defecerunt [5] frameæ in finē · * & civitates ÷ eorum ⁑ deſtruxiſti ·

Periit [6] memoria eorum cum ſonitu.* & DOMINUS in æternum permanet .

Paravit in judicio thronum ſuum · * & ipſe judicabit orbem [7] terræ in æquitate · * judicabit populos in juſtitia ·

Et factus eſt DOMINUS refugium [8] pauperi · * adjutor in opportunitatibus . in tribulatione ·

Et [9] ſperent in te . qui noverunt nomen tuum . * quoniam non dereliquiſti quærentes te . DOMINE ·

Pſallite DOMINO . [10] qui habitat in Sion . * annuntiate . inter Gentes . ſtudia ejus ·

Quoniam . requirens ſanguinem eorum . [11] recordatus eſt . * non eſt oblitus clamorem pauperum ·

Miſerere mei . DOMINE · * vide humilitatem meam . de inimicis meis .

Qui [12] exaltas me de portis mortis .* ut

(1) *Holſt. Et non eſt oblitus orationes pauperum .* Flaminius *orationes* in Romano Pſalterio vulgo haberi teſtatur , & ſic edidit Faber , & S. Bruno : in aliquo tamen Codice *orationis* ſe inveniſſe affirmat , quod alteri merito præfert . Idque in noſtra etiam editione reponendum cenſeo , quia voci græcæ δεήσεως reſpondet , quæ habetur in Sixtina LXX. ; nam ceteri κραυγῆς legunt , quod Vulgata clamorem vertit ; inde error in noſtrum transfuſus ab iis qui eundem reflexionis caſum ſubſtituendum putarunt .

MSS. D. 144. *habet* orationes .

(2) *Illud* qui , *minus recte obelo transfigitur a Mart. & Val. juxta noſtros MSS. & Heb. reddens* judex juſtitiæ . *Vat. paullo ſupra ,* Ψ ſedes ſuper thronum &c. (3) *Alex.* perit .

(4) *Thomaſius hunc obelum omiſit in altera Pſalt. Editione , ad quam attendere debuerat Vallarſius , antequam ejus ſententiam hoc loco taxaret : Vir iſte aliis reprehendendis intentus facilius ipſe labitur , ſcribens adverſus vim Hebraici fontis* ⁑ & ÷ in ⁑ ſæculum &c. *Vat. paullo ſupra omnibus miſſis notis :* nomen eius deleſti ·

(5) *Alex.* framea : *tum cum aliis noſtris MSS. Mart. & Val. & obelum & vocem ,* eorum , *omiſtis , obelo ſane notanda ſi cum Vulgata in aliquo græco exemplari inveniatur .*

(6) *Alex.* Perit : *& in fine* ℣. *Vat.* manet .

(7) *Pal. Mart. Thom. Val. conſentiente MS. Alex. vocem* terræ *obelo notant. Vat. mutato ordine* judicabit orbem terræ in juſtitia : judicabit populos in æquitate . (8) *Vat.* pauperum .

(9) *Alex.* Et ſperant. *Vat.* ⁊ ſperent , *& infra* non derelinquis , *addito demum cum Pal.* Diapſ.

(10) *Vallarſius poſt Mart.* ÷ qui ⁑ habitat ÷ in ⁑ Sion *addens :* Palatinus mſ. & Cari editio obelos hos neſciunt : *Verum primus* obelus *contra Heb. habens* habitatori *infertur : ſecundus poſuit Thomaſius in altera Pſalt. Editione , quam Vallarſius neſcit .*

(11) *Vat.* memoratus eſt ⊖ &) non eſt &c.

(12) *Pal.* ÷ Qui ⁑ exaltas &c. *Vat.* Qui exaltas me Ψ de portis) mortis : *& infra* laudes *non* laudationes .

Digitized by Google

annuntiem omnes laudes tuas in portis filiæ Sion ·

Exultabo in SALUTARI *tuo · Infixæ ſunt Gentes in interitu . quem fecerunt · in laqueo iſto . quem occultaverunt mihi.* comprehenſus eſt pes eorum·*

Cognoſcetur . DOMINUS . *judicia faciens · * in operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator ·*

Canticum Diapſalmatis ·

*Convertantur peccatores in infernum · * omnes Gentes . quæ obliviſcuntur Dominum ·*

Quoniam non in finem [1] *oblivio erit pauperum · * patientia pauperum non peribit in finem ·*

Exurge . DOMINE . *non prævaleat homo · * judicentur Gentes in conſpectu tuo ·*

Conſtitue . DOMINE . *legislatorem ſuper eos · * ut ſciant Gentes . quoniam homines ſunt ·*

Diapſalma .

Ut quid . DOMINE . *receſſiſti longe ?* deſpicis in opportunitatibus . in tribulatione ?*

*Dum ſuperbit impius . incenditur pauper · * comprehenduntur in cogitationibus ſuis . quas cogitant ·*

*Quoniam laudatur peccator in deſideriis animæ ſuæ . * & qui iniqua gerit .* [2] *benedicitur ·*

Irri-

ut annuntiem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion ·

Exultabo in SALUTARI tuo . * infixæ ſunt Gentes in interitu. quem fecerunt ·

In laqueo [3] iſto . quem abſconderunt . * comprehenſus eſt pes eorum ·

Cognoſcetur DOMINUS . judicia faciens · * in operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator ·

Canticum Diapſalmatis .

Convertantur peccatores in infernum · * omnes Gentes . quæ obliviſcuntur Deum ·

Quoniam [4] non in finem oblivio erit pauperis · * patientia pauperum non peribit in finem ·

Exurge. DOMINE . [5] non confortetur homo · * judicentur Gentes . in conſpectu tuo ·

Conſtitue . DOMINE . legislatorem ſuper eos . * [6] ut ſciant Gentes quoniam homines ſunt.

※ *Diapſalma* ‡ [a]

Ut quid . DOMINE . receſſiſti longe ?* deſpicis in opportunitatibus . in tribulatione?

Dum ſuperbit impius . incenditur pauper . * comprehenduntur [7] in conſiliis quibus cogitant ·

Quoniam laudatur peccator in deſideriis animæ ſuæ . * & [8] iniquus benedicitur ·

Exa-

a Pſalmus X. ſecundum Hebræos ·

(1) *D.* 144. *Aug. Caſs. S. Bruno* : oblivio erit pauperis .

(2) *Caſs. Mart. Val. Sab.* benedicetur .

(3) *Mart. & Thomaſ. obelo notant vocem* iſto, *& quidem merito juxta MS. Alex. Videndus hoc loco Vallarſius contraria prorſus ſcribens , quum vocem* iſto *juxta Thomaſ. & Heb. ut ipſe ait , ab obelo eximit; quumque vellet eodem obelo confodi* ℣. *ſuperiori vocem* quem *ante* fecerunt, *licet in Heb. legatur non diffitentibus ejuſdem Textus interpretibus . Vat. hoc* ℣ . *pro* abſconderunt *ſcribit* , occultaverunt .

(4) *Idem mſ. Vat.* Quia non in finem obliviſcetur pauperum : ...... non peribit Ψ in æternum) .

(5) *Pal. Mart. Val.* ÷ Ex ‡ ſurge &c.

(6) *Voculam* ut *Pal. & Alex.* expungunt , *& quidem merito . Dein Mart. & Val. vocem* quoniam *obelo confodiunt , licet in Heb. textu eam vocem , quæ nunc temporis tamen non legitur , invenerit Alex. invenerint & alii : nec eo ſigno notetur a Pal. & Vat. Addit Vallarſius Thomaſium* Diapſalma *aſteriſco non prænotaſſe : ipſum decipi monſtrant tum iſthac , tum alterius Pſalt. Editiones . Nimio literario labore & Eruditorum oculi aliquando cæcutiunt .*

(7) *Vat. hoc loci Romano ad amuſſim conſonat .*

(8) *Idem MS.* & qui iniqua gerit , benedicetur . *Sed recentiori manu fit ,* benedicitur .

Irritavit DOMINUM *peccator · * ſecundum multitudinem iræ ſuæ . non inquiret ·*

*Non eſt Deus in conſpectu ejus · * polluuntur viæ ejus .* [1] *in omni tempore·*

Auferuntur judicia tua a facie ejus · omniū inimicorū ſuorum dominabitur ·*

*Dixit enim in corde ſuo · * Non movebor. de generatione in generationem . ſine malo ·*

*Cujus os. maledictione & amaritudine plenum eſt & dolo · * ſub lingua ejus . labor & dolor ·*

Sedet in inſidiis . cum divitibus . in occultis . ut interficiat innocentem ·*

*Oculi ejus in pauperem reſpiciunt · * inſidiatur in occulto . ſicut leo in cubili ſuo ·*

*Inſidiatur ut rapiat pauperem · * rapere pauperem . dum attrahit eum ·*

*In laqueo ſuo humiliabit eum · * inclinabit ſe . & cadet . dum dominabitur pauperis .*

*Dixit enim in corde ſuo . Oblitus eſt Deus . * avertit faciem ſuam . ne videat uſque in finem .*

Exurge . DOMINE *Deus meus . & exaltetur manus tua · * ne obliviſcaris pauperem in finem ·*

Propter quid [2] *irritavit impius Dominum ? Dixit enim in corde ſuo ·* Non requiret Deus ·*

*Vides . quoniam tu laborem & dolorem conſideras · * ut tradas eos in manibus tuis · * tibi enim derelictus eſt pauper · * pupillo tu eris adjutor ·* *Con-*

Exacerbavit [3] DOMINUM peccator · * ſecundum multitudinem iræ ſuæ . non quæret ·

Non eſt Deus in conſpectu ejus .* [4] inquinatæ ſunt viæ illius . in omni tempore ·

Auferuntur judicia tua a facie ejus ·* omniū inimicorū ſuorū dominabitur ·

Dixit [5] enim in corde ſuo · * non movebor . a generatione [6] in generationem . ſine malo ·

Cujus . maledictione . os plenum eſt. & amaritudine & dolo · * ſub lingua ejus . labor & dolor ·

Sedet in inſidiis . cum divitibus . in occultis . * ut interficiat innocentem ·

Oculi ejus in pauperem reſpiciunt ·* inſidiatur [7] in abſcondito . quaſi leo in ſpelunca ÷ ſua ‡

Inſidiatur. ut rapiat pauperem .* rapere [8] pauperem . dum attrahit eum ·

In laqueo ſuo humiliabit eum · * inclinabit ſe . & cadet . [9] cum dominatus fuerit pauperum ·

Dixit ÷ enim ‡ in corde ſuo . Oblitus eſt Deus · * avertit faciem ſuam . [10] ne videat in finem ·

Exurge. [11] DOMINE Deus . exaltetur manus tua · * ne obliviſcaris pauperum ·

Propter quid irritavit impius Deum ? * Dixit enim in corde ſuo · Non [12] requiret ·

Vides . quoniam tu laborem & dolorem conſideras . * ut tradas [13] eos in manus tuas ·

Tibi derelictus eſt pauper · * [14] orphano tu eris adjutor · Con-

(1) *Mart. & Val.* in tempore *miſſa voce* omni .

(2) *D.* 144. irritabit .

(3) *Vat. ut ſupra cum Rom. MS. Alex. in fine ,* non quærit .

(4) *Vat.* contaminantur viæ ejus .

(5) *Et heic falſo ais Vallarſ. Thomaſium neſcire vocem* enim *eſſe obelo notandam . Vide ſæpe laudatum alterum ejus Pſalt. ſecundis curis elaboratum .* (6) *Vat.* & generationem .

(7) *Idem ,* in occultis , ſicut leo in cubili ſuo .

(8) *Idem ,* ut rapiat inopem , rapere pauperem .

(9) *Idem ,* dum dominabitur pauperum .

(10) *Idem ,* ne videat uſque in finem .

(11) *Pal. Mart. Val.* ÷ Ex ‡ ſurge . *Vat. in Romanum & heic recidit excepta voce* pauperem , *cujus loco habet* pauperum .

(12) *Idem Vat.* non inquiret .

(13) *Vat.* eum . (14) *Idem ,* pupillo .

*Conteres brachium peccatoris & maligni. * requiretur delictum ejus. nec invenietur.*

Regnabit [1] DOMINUS. *in æternum & in ſæculum ſæculi. * peribitis Gentes de terra ejus.*

Deſiderium pauperum exaudivit DOMINUS. * *Deſideria cordis eorum exaudivit auris tua.*

*Judicare pupillo & humili. * ut non apponat ultra magnificare ſe homo ſuper terram.*

Contere [2] brachium peccatoris & maligni. * quæretur peccatum illius. & non invenietur.

DOMINUS [3] regnabit in æternum & in ſæculum ÷ ſæculi ⁑ * peribitis Gentes de terra illius.

Deſiderium pauperum [4] exaudivit DOMINUS. * Præparationem cordis eorum audivit auris tua.

Judicare pupillo & humili. * ut non [5] apponat ultra magnificare ſe homo ſuper terram.

ORATIO.

CONfeſſioni noſtræ piam aurem tuam. Deus clemens. aperi. qui ſperantes in te nunquam conſueviſti relinquere. ut exaltati de portis mortis perpetuæ. poſſimus [6] ſalvi. tentatoris occultas inſidias effugere. Per.

D.I.N. PSALMUS X.

In Finem. Pſalmus David.

In Finem. Pſalmus [8] David.

De Hæreticis Propheta dicit. qui nituntur Catholicos in ſuam convertere pravitatem. Domini illis judicium comminans. & quid in illa retributione debeant ſuſtinere.

IN DOMINO *confido. quomodo dicitis animæ meæ. * Tranſmigra* [7] *in montem. ſicut paſſer?*

*Quoniam. ecce peccatores tetenderunt arcum. * paraverunt ſagittas ſuas in pharetra. * ut ſagittent in obſcuro rectos corde.*

*Quoniam. quem perfeciſti. deſtruxerunt. * juſtus autem quid fecit?*

DOMINUS *in templo ſancto ſuo.* DOMINUS *in cælo ſedes ejus.*

*Oculi ejus in pauperem reſpiciunt. * palpebræ ejus interrogant filios hominum.* DOMI-

IN DOMINO confido. quomodo dicitis animæ meæ. * Tranſmigra [9] in montem. ſicut paſſer?

Quoniam. ecce peccatores intenderunt arcum. * paraverunt ſagittas ſuas in pharetra. * ut ſagittent in obſcuro rectos corde.

Quoniam. quæ [10] perfeciſti. deſtruxerunt. juſtus ÷ autem ⁑ quid fecit?

DOMINUS in templo ſancto ſuo. * DOMINUS in cælo ſedes ejus.

Oculi ejus ÷ in pauperem ⁑ reſpiciunt. * palpebræ ejus interrogant filios hominum. DOMI-

(1) *D.* 144. *Ver. & Sab.* regnavit.

(2) *Alex.* Conteres brachium peccatores &c. *Vat. infra,* requiretur peccatum ejus, nec invenietur.

(3) *Vat.* Regnabit Dominus, *& in fine omiſſo obelo:* de terra ejus.

(4) *Pal. Mart. & Val.* ÷ Ex ⁑ audivit. *Vat.* cordis Ψ eorum) inſpexit auris tua.

(5) *Vat.* ut non adjiciat adhuc.

(6) *Idem,* ut poſſimus ſævi tentatoris &c.

(7) *D.* 144. *Aug. Ver.* in montes.

(8) *Vat.* ipſi David. (9) *Alex.* in montes.

(10) *Vat.* quoniam, quæ tu perfeciſti, ipſi deſtruxerunt &c. *Pal. deinde addit.* Diapſ.

Digitized by Google

DOMINUS *interrogat juſtum & impium . * qui autem diligit iniquitatem . odit animam ſuam ·*

Pluit [1] *ſuper peccatores laqueos . * ignis . ſulphur & ſpiritus procellarum. pars calicis eorum ·*

Quoniam juſtus DOMINUS . [2] *juſtitiam dilexit . * æquitatem vidit vultus ejus ⁝*

DOMINUS interrogat juſtum & impium · * [3] qui autem diligit iniquitatem. odit animam ſuam ·

Pluet [4] ſuper peccatores laqueos . * ignis ※ & ⁝ ſulphur ※ & ⁝ ſpiritus procellarum . pars calicis eorum ·

Quoniam juſtus [5] DOMINUS ÷ & ⁝ juſtitias dilexit · * æquitatem vidit vultus ejus ⁝

ORATIO ·

Dirige oculos pietatis tuæ ſuper humilem paupertatis noſtræ perſonam ⁝ Omnipotens Domine . & circumda nos Fidei armis . ut ab iniquitatum ſagittis eruti valeamus æquitatem & juſtitiam cuſtodire ⁝ Per .

PSALMUS XI. D.I.N.

In Finem . Pro Octava . Pſalmus David ·

In Finem . Pro Octava . Pſalmus David ·

Salvum ſe Propheta a Mundi iſtius perverſitate fieri petit . quoniam doloſi atque ſuperbi potentiam Domini ſceleratis oblocutionibus abnegabant . promiſſionemque Patris per Filium dicens faciendam . Eloquia Domini ſub brevitate conlaudat ·

S*Alvum me fac .* DOMINE . *quoniam defecit ſanctus . * quoniam diminutæ ſunt veritates a filiis hominum ·*

*Vana locuti ſunt . unuſquiſque ad proximum ſuum · * labia doloſa . in corde & corde locuti ſunt mala ·*

Diſperdat DOMINUS *univerſa labia doloſa . * & linguam magniloquam ·*

SAlvum [6] ÷ me ⁝ fac . DOMINE ⁝ quoniam defecit ſanctus . * quoniam diminutæ ſunt veritates a filiis hominum ·

Vana locuti ſunt . unuſquiſque ad proximum ſuum · * labia doloſa . in corde & corde [7] locuti ſunt ·

Diſperdat DOMINUS univerſa labia doloſa . * [8] & linguam magniloquam ·

(1) *Holſt. Pluet.* MSS. Baſilicæ , & Florent. *pluit* , ſed apud LXX. ἐπιβρέξει , ut & Faber , Cajet. S. Bruno , & Ambroſ.

(2) *Holſt. juſtitiam dilexit .* Unus ex Baſilicæ noſtræ Codicibus , & Caſſin. *juſtitias* , ſicque LXX. Sixtinæ , & Complut. ubi in aliis δικαιοσύνας , quod Vulgata ſequitur .

(3) *Mart. & Val.* ÷ qui ⁝ autem &c. *quem obelum cum noſtris MSS. , facem præferente & Hebræo textu , bene omittis Thomaſius .*

(4) *Alex.* Pluit. Pluit & *Vat. ſed recenti videtur emendatione factum ; & deinde notis omiſſis idem Vat.* ignis , ſulphur , ſpiritus &c.

(5) *Vat.* Dominus ※ juſtitiam &c. *Pal. obelum & copulam neſcit .*

(6) *Alex. & Vat. obelum hunc omittunt conſentiente Heb. Pſal. ejuſd. MS. Alex. Vatic. autem ſcribit .* Salva me Domine : *& infra cum Alex.* deminutæ ſunt veritates .

(7) *Mart. & Val. heic cum aſteriſco legunt* ※ loquuti ſunt ⁝ *Sed male ; Græca enim :* ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν κακά . *Vat.* loquuti ſunt mala .

(8) *Hanc copulam neſciunt MSS. Alexan. & Pal.*

Qui dixerunt . [1] *Linguam noſtram magnificabimus* . * *labia noſtra* . *a nobis ſunt* . * *quis noſter eſt Dominus?*

Propter miſeriam inopum . *&* *gemitum pauperum* . * *nunc exurgam* . *dicit* DOMINUS .

Ponam ſuper SALUTARE *meum* . * *fiducialiter agam in eo* .

Eloquia DOMINI . *eloquia caſta* . * *argentum* . *igne examinatum terræ* . * *purgatum ſeptuplum* .

Tu [2] . DOMINE . *ſervabis nos & cuſtodies nos* . * *a generatione hac in æternum* .

In circuitu impii ambulant . * *ſecundum altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum* :

Qui dixerunt . Linguam noſtram magnificabimus . * labia noſtra . a nobis ſunt . * quis noſter Dominus eſt?

Propter miſeriam inopum . & gemitum pauperum . * nunc exurgam . dicit DOMINUS .

Ponam in SALUTARI . * fiducialiter [3] ÷ agam : in eo .

Eloquia DOMINI . eloquia caſta . * argentum igne examinatum . probatum terræ . * purgatum ſeptuplum .

Tu [4] . DOMINE . ſervabis nos . * & cuſtodies nos . a generatione hac in æternum .

In circuitu impii ambulant . * ſecundum altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum .

ORATIO.

MIſerere fragilitati noſtræ . ſanctiſſime Pater . & concede nobis Eloquia tua pudico corde continere . ut poſſimus a multiloqua doloſitate inſanientium declinare . Per .

D.I.N. PSALMUS XII.

In Finem . Pſalmus David .

In Finem . Pſalmus David .

Reſpiciens Propheta Mundum idololatriæ mancipatum . credulitatem ſuam adventu ſanctæ Incarnationis poſcit expleri . ut vel ſic confuſa Gentilitas ſuum poſſet agnoſcere Creatorem .

USquequo . DOMINE . *oblivifceris me in finem?* * *quouſque avertis faciem tuam a me?*

Quamdiu ponam conſilium [5] *in anima mea* . * *dolorem in corde meo per diem?*

Uſque-

USquequo . [6] DOMINE . oblivifceris me in finem? * uſquequo avertis faciem tuam a me?

Quamdiu [7] ponam conſilia in anima mea . * dolorem in corde meo per diem?

Uſque-

(1) *Holſt. Lingua noſtra magnificabimur* . Uterque MS. noſter , & Caſſin. *Linguam noſtram magnificabimur* , ut LXX. ſicque Fab. editio , Ambroſ. Pſalt. S. Bruno , & Caſſiodorus .

(2) *Holſt. Tu Deus ſervabis nos* . Vaticani noſtri , Florent. & Caſſin. Item Faber , & Cajet. & Ambroſ. & S. Bruno : *Tu Domine* , ut LXX. & Vat.

(3) *Noſtri MSS omnes , ut & Mart. atq. Val. hunc obelum minime legunt : nec tamen juxta Heb. textum reprabendendus Thomaſius* .

(4) *Vat.* ÷ & : tu Domine &c. *tum vero Alex.* a generatione hac , & in æternum .

(5) *MSS. D.* 144. *& D.* 145. in animam meam *cum S. Brun. & Ver.*

(6) *Pal. vocem* Domine *obelo notat , fortaſſe Antiquarii incuria . Vatic. deinde cum Romano* : quouſque avertis &c.

(7) *Idem Vat.* Quamdiù ponam ⁜ conſilium) &c.

Vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me? * *Reſpice · & exaudi me* [1]. DOMINE *Deus meus*·

Illumina oculos meos . ne unquam obdormiam in morte · * *ne quando dicat inimicus meus* · *Prævalui adverſus eum*·

Qui tribulant me . exultabunt . ſi motus fuero · * *ego autem in tua miſericordia* [2] *ſperabo*·

Exultabit cor meum in SALUTARI *tuo* · * *cantabo* DOMINO . *qui bona tribuit mihi* · * & *pſallam* [3] *nomini Domini Altiſſimi*·

Uſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me? * Reſpice [4] ÷ & ‡ exaudi me . Domine Deus meus·

Illumina oculos meos . ne unquam obdormiam [5] in morte · * ne quando dicat inimicus meus · Pærvalui adverſus eum·

Qui tribulant me . exultabunt . ſi motus fuero · * ego autem [6] in miſericordia tua ſperavi·

Exultabit cor meum in SALUTARI tuo · * cantabo DOMINO . qui [7] ÷ bona ‡ tribuit mihi · * ÷ & pſallam nomini Domini Altiſſimi ‡

ORATIO·

NE avertas faciem tuam a nobis . Omnipotens Deus . ne inimici noſtri exaltentur adverſus nos . ſed ita cor noſtrum Salutaris tui exultatione perfunde . ut facias nos ſomnum ſecundæ mortis evadere· Per eumdem Dominum noſtrum &c.

PSALMUS XIII. D.I.N.

In Finem · Pſalmus David ·

In Finem [9] · Pſalmus David ·

Eccleſia [8] *Judæos increpans (qui viſo Domino minime crediderunt) inani eos trepidatione dicit confundi . qui fructuoſum timorem Domini cognoſcere noluerunt · eorum in finem ſæculi converſionem prædicens .*

DIxit inſipiens in corde ſuo · Non eſt Deus · * *Corrupti ſunt* . & *abominabiles facti ſunt in voluntatibus ſuis .*

Non eſt qui faciat bonum · * *non eſt uſque ad unum*·

DIxit inſipiens in corde ſuo · * Non eſt Deus·

Corrupti ſunt [10] ÷ & ‡ abominabiles facti ſunt in ſtudiis ÷ ſuis ‡ * non eſt qui faciat bonum ÷ non eſt uſque ad unum ‡

DOMI- DOMI-

(1) Holſt. *Deus Deus meus*! uterque Vatic. & Caſſin. *Domine Deus meus*; ut LXX. Faber, & Cajet. & Ambroſ. & Vat.

(2) *Vat.* 84. ſpero .

(3) Uterque MS. Archivi S. Petri , ut & MS. Vatic. 84. *nomini tuo , Altiſſime* , cum S. Brunone .

(4) *Vat. obelum heic neſcit . Alex. obelum & copulam . Palat. addit* . Diapſ.

(5) *Alex.* in mortem .

(6) *Vat.* in tua miſericordia Ψ ſperabo .)

(7) *Idem Vat. primum obelum non legit, ſecundo autem ſolum copulam jugulat cum Palat.* ÷ & ‡ pſallam &c. *quod minus probandum .*

(8) *Idem omiſſa voce* Eccleſia *incipit*; Judæos increpat qui ...... inani eos trepidatione , dicens . confundi &c.

(9) *Vat.* ÷ Pſalmus David .

(10) *Alex. primum hunc obelum neſcit , & qui ex Hebræo adornavit ejuſdem MS. alteram Verſionem, copulam in eodem invenit. Vat. cum primo obelo & ſubſequentem ſecundum præterit , nec fortaſſe immerito . Pal. male tertio obelo* ÷ non eſt ‡ uſque &c.

*Dominus de cælo proſpexit ſuper filios hominum. * ut videat. ſi eſt intelligens. aut requirens Deum.*

*Omnes declinaverunt. ſimul inutiles facti ſunt. * non eſt qui faciat bonum. non eſt uſque ad unum.*

*Sepulchrum patens eſt guttur eorum. * linguis ſuis doloſe agebant. * venenum aſpidum ſub labiis eorum.*

*Quorum os maledictione. & amaritudine plenum eſt. * veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem.*

*Contritio & infelicitas in viis eorum. * & viam pacis non cognoverunt. * non eſt timor Dei ante oculos eorum.*

*Nonne cognoſcent omnes. qui operantur iniquitatem. * qui devorant plebem meam ſicut eſcam panis?*

Deum *non invocaverunt. * illic trepidaverunt timore. * ubi non erat timor.*

*Quoniam Deus in generatione juſta eſt. * conſilium inopis confudiſtis.* [1] *quoniam* Deus *ſpes ejus eſt.*

Quis dabit. ex Sion. SALUTARE *Iſrael? ** [2] *Dum avertet* Dominus *captivitatem plebis ſuæ.*

*Lætetur Jacob. * & exultet Iſrael:*

Dominus de cælo proſpexit ſuper filios hominum. * ut videat. ſi eſt intelligens [3] ÷ aut ‡ requirens Deum:

Omnes declinaverunt. ſimul inutiles facti ſunt. * non eſt qui faciat bonum. non eſt uſque ad unum. [4]

÷ Sepulchrum patens eſt guttur eorum. * linguis ſuis doloſe agebant. * [5] venenum aſpidum ſub labiis eorum ‡

÷ Quorum os. maledictione. & amaritudine plenum eſt. * veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem ‡

÷ Contritio. & infelicitas in viis eorum. * & viam pacis non cognoverunt. * non eſt timor Dei ante oculos eorum ‡

Nonne cognoſcent omnes qui operantur iniquitatem. * qui devorant plebem meam. [6] ſicut eſcam panis?

Dominum non invocaverunt. * illic trepidaverunt timore ÷ ubi non erat timor ‡

Quoniam Dominus in [7] generatione juſta eſt. * conſilium inopis confudiſtis. quoniam Dominus ſpes ejus eſt.

Quis dabit ex Sion SALUTARE Iſrael? * Cum averterit DOMINUS captivitatem plebis ſuæ. * exultabit Jacob. [8] ÷ & ‡ lætabitur Iſrael:

ORA-

(1) Holſt. *Quoniam Deus ſpes ejus*: Omnes MSS. Vat. Flor. Caſſin. addunt *eſt*, ſicque græc. LXX. item Faber; & Breviarum Cajet.

(2) *Vat.* 84. dum averterit.

(3) *Vat. & heic obelum omittis.*

(4) *Abſoluto hoc verſiculo uncialibus, ut ajunt, literis rubri coloris Palat. Cod. ſcribit*: Hi octo verſus in Hebræis Codicibus non habentur: & *illos ſingulos ſingulis deinde obelis notat. De iiſdem conſulendus Hieron. Præfat. Libri* XVI. *Comment. in Iſaiam; aut qui Hieron. locum hoc loco exſcripſit Vallarſius.*

(5) *Vat. alterum obelum hoc loci opponit, quo notat, quæ uſque ad finem verſus ſequuntur, ut & Mart. Val. atque Thomaſ. hinc enim initium verſus tertii ex illis octo ſupra memoratis, quos diſtinctos vide apud Thomaſium noſtrum in altero Pſalt.*

(6) *Vat.* tamquam cibum panis; *qui & ſequentis verſiculi obelum præterit.*

(7) *Alex.* Quoniam Deus in generatione juſta: conſilium &c. *omiſſa voce* eſt. *Vat. deinde* confudiſti *loco* confudiſtis. *Demum Pal. in fine* ℣. *addit* Diapſ.

(8) *Alex. hunc obelum neſcit in Heb. Verſ. copulam retinens. Vat.* in convertendo Dominus captivitatem plebis ſuæ ℣ lætetur Jacob, & exultet Iſrael.

ORATIO.

DIgnare. Domine. de cælo ſancto tuo reſpicere ſuper filios hominum. & da nobis agnoſcere viam pacis. ut adverſa vitiorum captivitate depulſa. cæleſtis Jeruſalem habitaculis perfruamur. Per.

PSALMUS XIV. D.I.N.

Pſalmus David.[1] | Pſalmus David.

Propheticæ[2] *interrogationi reſpondet Dominus: in Decalogi exemplum decem virtutibus ad ſuæ Beatitudinis atria perveniri.*

DOMINE. *quis habitabit in tabernaculo tuo?* * [3] *aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?*

Qui ingreditur ſine macula. * *& operatur juſtitiam.*

Qui loquitur veritatem in corde ſuo. & non egit dolum in lingua ſua.

Nec fecit proximo ſuo malum. * *& opprobrium non accepit adverſus proximum ſuum.*

Ad nihilum deductus eſt in conſpectu ejus malignus. * *timentes autem* DOMINUM. *magnificat.*

Qui jurat proximo ſuo. & non decipit eum. * *qui pecuniam ſuam non dedit ad uſuram.* * *& munera ſuper innocentem non accepit.*

Qui facit hæc. * *non*[4] *commovebitur in æternum.*

DOMINE. quis habitabit in tabernaculo tuo? *[5] ÷ aut : quis requieſcet in monte ſancto tuo?

Qui Ingreditur ſine macula. * & operatur juſtitiam.[6]

Qui[7] loquitur veritatem in corde ſuo. * qui non egit dolum in lingua ſua.

Nec fecit proximo ſuo malum. * & opprobrium non accepit[8] adverſus proximos ſuos.

Ad nihilum deductus eſt in conſpectu ejus malignus. * timentes[9] autem DOMINUM. glorificat.

÷ Qui : jurat[10] ÷ proximo ſuo : & non decipit. * ÷ qui : pecuniam ſuam non dedit ad uſuram. * & munera ſuper innocentem. non accepit.

Qui facit hæc. * non movebitur in æternum.

ORATIO.

COncede nobis. piiſſime Deus. ſine macula ingredi Eccleſiam tuam. & averte nos a dolis proximi vel uſuris. ut dum hæc ſecundum tuum obſervamus præceptum. non commoveamur ab æmulis ſuppliciis in æternum. Per.

PSAL-

(1) *Vatic.* 84. *pro Titulo habet:* Tituli inſcriptio ipſi David. *Facile ex ſequenti Pſalmo.*

(2) *Vat.* Prophetiæ interrogationi reſpondet in Decalogi &c.

(3) *D.* 144. aut requieſcet *omiſſa voce* quis, *fortaſſe exſcriptoris incuria.*

(4) *Vatic.* 84. non movebitur.

(5) *MSS. Vat. & Alex. obelum hujus loci omittunt havente poſtremo voculam, &, in Heb. Verſ. loco aut Verſ. Gall.*

(6) *Apponitur heic a Pal.* Diapſ.

(7) *Thom. Mart. Val. Pal.* ÷ Qui : loquitur veritatem; *jure tamen illum appingi non ſatis conſtat.*

(8) *Vat.* adverſus Ψ proximum ſuum.)

(9) *Idem*, autem Dominum Ψ magnificat.

(10) *Val. cum Pal. MS. ſecundum hunc obelum amovet. Vat. omnes omittit. Alex. infra* ſuper innocentes.

D.II.N.

PSALMUS XV.

In [1] Tituli Inſcriptione.
Ipſi David.

Chriſtus pro humanitate [2] ſuſcepta a Patre ſe conſervari petit. eique gratias refert. quod ſua potentia iniquitatem hujus ſæculi ſuperavit. [3] & poſt Reſurrectionis gloriam in delectationibus dexteræ ſuæ eum collocavit.

*Conſerva me. Domine. quoniam in te ſperavi. * Dixi* DOMINO. *Deus meus es tu. * quoniam bonorum meorum non indiges.*

*Sanctis. qui in terra ſunt ejus. * [4] mirificavit omnes voluntates meas inter illos.*

*Multiplicatæ ſunt enim infirmitates eorum. * poſtea acceleraverunt.*

*Non congregabo conventicula eorum de ſanguinibus. * nec memor ero nominum illorum. per labia mea.*

DOMINUS. *pars hæreditatis meæ & calicis mei. * Tu es [5] qui reſtituiſti mihi hæreditatem meam.*

*Funes ceciderunt mihi in præclaris. * etenim hæreditas mea præclara eſt mihi.*

Benedicam DOMINUM. *qui mihi tribuit intellectum. * inſuper. & uſque ad noctem. increpaverunt me renes mei.*

Providebam DOMINUM *in conſpectu meo. ſemper. * quoniam a dextris eſt mihi. ne commovear.*

Pro-

Tituli Inſcriptio.
Ipſi David.

Conſerva me. Domine. [6] quoniam ſperavi in te. * Dixi DOMINO. Deus meus es tu. * quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis. qui ſunt in terra [7] ejus. * mirificavit ※ omnes ⁝ voluntates meas. in eis.

Multiplicatæ [8] ſunt infirmitates eorum. * poſtea acceleraverunt.

Non congregabo conventicula eorum de ſanguinibus. * nec memor ero [9] nominum eorum per labia mea.

DOMINUS. pars hæreditatis meæ & calicis mei. * Tu es. [10] qui reſtitues hæreditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris. * [11] etenim hæreditas mea præclara eſt mihi.

Benedicam DOMINUM. qui tribuit mihi intellectum. * inſuper. & [12] uſque ad noctem. increpuerunt me renes mei.

Providebam [13] DOMINUM in conſpectu meo. ſemper. * quoniam a dextris eſt mihi. ne commovear:

Pro-

(1) *MSS. Archivi S. Petri habent.* Tituli inſcriptio, ipſi David. *MS. alter apud Thom.* ipſius David.

(2) *Vat. mittit vocem* ſuſcepta, *& ſupra in primo Titulo.* Tituli inſcriptio Pſalmus ipſi David.

(3) *Idem*, ut poſt &c.

(4) *D.* 144. magnificavi: *alter D.* 145. mirificavi *cum S. Brunone.*

(5) *Vat.* 84. qui reſtitues mihi

(6) *Alex. & Vat.* quoniam in te ſperavi. Dixi Domino, Dominus meus es tu.

(7) *Errat allata ſæpe de cauſſa Val. notans hanc vocem*, ejus, *a Thomaſio obelo non configi. Vide alterum ejus Pſalt. MS. Alex.* mirificavit ※ mihi ⁝ omnes &c. *quod tamen ejuſdem Hebraicæ Verſioni non reſpondet. Vat. deinde*, voluntates meas inter ✠ illos)

(8) *Idem Vat.* ſunt ⊖ enim) infirmitates &c.

(9) *Idem rurſus*, nominum illorum.

(10) *Idem*, qui ✠ reſtituiſti) hæreditatem &c.

(11) *Mart. & Val.* & ÷ enim ⁝ hæreditas mea *Thom. cum noſtris MSS.* ÷ & ⁝ enim hæreditas &c. *Pal. poſt hunc verſiculum illico addit* Diapſ.

(12) *Vat.* & uſque in noctem. *Alex.* benedicam Domino, qui tribuit mihi ..... & uſque ad noctem increpaverunt.

(13) *Idem Vat.* Providebam ÷ Dominum ⁝ in conſpectu &c. *& infra*, ut non commovear: *qui & ſubſequentis verſiculi obelum neſcit.*

Digitized by Google

*Propter hoc delectatum eſt cor meum. * & exultavit lingua mea. * inſuper & caro mea requieſcet in ſpe.*

*Quoniam non [1] derelinques animam meam in inferno. * nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem.*

*Notas mihi feciſti vias vitæ. * adimplebis me lætitia cum vultu tuo. * delectationes in dextera tua. uſque in finem.*

Propter hoc lætatum eſt cor meum. * & exultavit lingua mea * ÷ inſuper ‡ & caro mea requieſcet in ſpe.

Quoniam [2] non derelinques animam meam in inferno. * nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi feciſti vias vitæ. * adimplebis me lætitia cum vultu tuo. * delectationes [3] in dextera tua ÷ uſque ‡ in finem.

ORATIO.

CONſerva. Domine. ſperantes in te. & effice voluntates tuas in nobis: ut clarificati lætitia Reſurrectionis tuæ. mereamur a dextris tuis cum Sanctis omnibus delectari. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia &c.

PSALMUS XVI. D.II.N.

Oratio David.

Oratio [5] David.

Trifaria oratio ab Humanitate Chriſti in hoc Pſalmo depromitur. Primo [4] enim ſecundum juſtitiam ſuam ſibi petit debere reſtitui. Secundo ut a Judæorum inſidiis ejus puritas liberetur. Tertio reſurrectionem velociſſimam deprecatur. ne inimicis diutius liceat inſultare.

EXaudi DOMINE. *juſtitiam meam. * intende deprecationi meæ.*

*Auribus percipe orationem meam. non in labiis doloſis. * de vultu tuo judicium meum prodeat. * oculi mei videant æquitatem.*

*Probaſti cor meum. & viſitaſti nocte. * igne me examinaſti. & non eſt inventa in me iniquitas.*

*Ut non loquatur os meum opera hominum. * propter verba labiorum tuorum. ego cuſtodivi vias duras.*

*Perfice greſſus meus in ſemitis tuis. * ut non moveantur veſtigia mea.*

Ego

EXaudi. [6] DOMINE. juſtitiam ÷ meam ‡ * intende deprecationem meam.

Auribus percipe orationem meam. * non in labiis doloſis.

De vultu tuo judicium meum prodeat. * [7] oculi tui videant æquitates.

Probaſti cor meum [8] ÷ & ‡ viſitaſti nocte. * igne me examinaſti. & non eſt inventa in me iniquitas.

Ut non loquatur os meum opera hominum. * propter verba labiorum tuorum. ego cuſtodivi vias duras.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis. *

(1) D. 144. non derelinquis.

(2) *Alex.* Quo non derelinquis; & *infra*, non dabis ſanctum tuum &c.

(3) *Alex.* delectatio. *Vat.* in dextera tua in finem.

(4) *Idem*, Primo ſecundum juſtitiam &c. *omiſſa voce* enim; & *infra*, ut a Judæorum inſidiis puritas liberetur.

(5) *Vat.* ipſi David.

(6) *Pat. Mart. Val. de more* ÷ Ex ‡ audi &c. *Vat. vocem*, meam, *obelo notare prætermiſit.*

(7) *Idem Vat.* oculi mei *cum Rom.*

(8) *Idem mſ. obelum omittit. Alex. ſimul obelum & copulam.*

*Ego clamavi . quoniam exaudiſti me Deus · * inclina aurem tuam mihi . & exaudi verba mea ·*

*Mirifica miſericordias tuas · * qui ſalvos facis ſperantes in te . a reſiſtentibus dexteræ tuæ .*

*Cuſtodi me . Domine . ut pupillam oculi · * ſub umbra alarum tuarum protege me · * a facie impiorum . qui me afflixerunt ·*

*Inimici mei animam meam circumdederunt · * adipem ſuum concluſerunt · * os eorum locutum eſt ſuperbiam ·*

Projicientes me . nunc circumdederunt[1] *me · * oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram ·*

*Suſceperunt me . ſicut leo paratus ad prædam · * & ſicut catulus leonis habitans in abditis ·*

Exurge . DOMINE *. praeveni eos . & ſubverte eos · *[2] *eripe animam meam ab impio . * frameam inimicorum de manu tua ·*

DOMINE *. a paucis .* [3] *a terra diſpertire eos · * & ſupplanta eos . in vita ipſorum ·*

De abſconditis tuis adimpletus eſt venter

tuis · * ut non moveantur veſtigia mea ·

Ego clamavi . quoniam exaudiſti me . Deus · * inclina aurem tuam mihi [4] ÷ & ↓ exaudi verba mea ·

Mirifica miſericordias tuas · * [5] qui ſalvos facis ſperantes ÷ in te ↓ .

A reſiſtentibus dextræ tuæ cuſtodi me . * ut pupillam oculi ·

Sub umbra alarum tuarum [6] protege me · * a facie impiorum . qui me afflixerunt ·

Inimici mei animam meam [7] circumdederunt · * adipem ſuum concluſerunt · * os eorum locutum eſt ſuperbiam ·

Projicientes me nunc circumdederunt me · * oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram ·

Suſceperunt me . ſicut leo paratus ad prædam · * & [8] ſicut catulus leonis habitans in abditis .

Exurge [9] DOMINE . praeveni eum . & ſupplanta eum · * eripe animam meam ab impio · * frameam tuam ab inimicis manus tuæ ·

DOMINE [10] a paucis de terra divide eos in vita eorum · * de abſconditis tuis

(1) *MS. D.144. omittit hoc loci voculam* me .

(2) *Holſt. & eripe animam meam* : Uterque MS. expunxit particulam *&* , ut in Hebræo & Græco ; neque eam agnoſcit Faber , & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & Vat.

(3) *Holſt. Domine a paucis a terra diſpertire eos in vita ipſorum* : Manuſcripti Codices noſtræ Baſilicæ , & Florentinus , item Faber , & Cajet . Pſalter. & Bruno , Vatic. ita hunc verſum auctiorem legunt : *Domine a paucis a terra diſpertire eos : & ſupplanta eos in vita ipſorum* ; Quod ex antecedenti verſu huc translatum ; nam ubi noſtra Verſio legit . *Et ſubverte eos* , id alius Interpres , ſive potius Hieronymus magis proprie vertit , *& ſupplanta eos* . In Alterii Editione veſtigia hujus lectionis ſuperſunt ; bis enim ibidem *eos* legitur , ut alia quædam verba interceſſiſſe facile videas , quæ poſtea exciderint .

MS. D. 144. habet : Domine a paucis de terra.

(4) *Pal. Mart. Val.* ÷ & ex ↓ audi . *Vat. heic & ſubſequenti verſiculo obelos neſcit* .

(5) *Mart. & Val.* ÷ qui ↓ ſalvos facis , *quod minus appoſite factum videtur ob non ſemel indicatam rationem ; Hebræus enim reddit* , ſervator , *aut* ſalvator .

(6) *Alex.* proteges me .

(7) *Idem Alex.* circumdederunt ※ ſuper me ↓ *Huic notæ & vocibus ſub illis poſitis non reſpondet ejuſdem MS. ex Heb. Verſio ; licet Hebræum hodiernum eaſdem voces reſonet : tum idem MS. verſum concludit* : os eorum locutum eſt in ſuperbia .

(8) *Alex.* ſicut catulos : catulus *tamen legendum* .

(9) *Mart. Val. & Pal.* ÷ Ex ↓ ſurge ; *& deinde Vat.* præveni eos , & ſubverte eos .

(10) *Idem Vat.* Domine a paucis a terra diſpertire eos in vita ipſorum ; & de abſconditis &c. *verſu ſequenti idem MS.* ſaturati ſunt filii ; & reliquerunt , quæ ſuperfuerunt parvulis ſuis .

venter eorum · * *ſaturati ſunt porcina* . *& reliquerunt* . *quæ ſuperfuerunt* . *parvulis ſuis* ·

Ego autem cum juſtitia apparebo in conſpectu tuo · * *ſatiabor* . *dum manifeſtabitur gloria tua* .

tuis adimpletus eſt venter eorum ·

Saturati ſunt filiis · * & dimiſerunt reliquias ſuas parvulis ſuis ·

Ego [1] ÷ autem ⁝ in juſtitia apparebo conſpectui tuo · * ſatiabor . cum apparuerit gloria tua ·

ORATIO.

CONverte . Domine . oculos cordis noſtri ad cernendam tui Judicii veritatem . ut dum hic igne ſpiritali probamur . de tuis in æternum conſpectibus cum fructu juſtitiæ ſatiemur · Per ·

PSALMUS XVII. D.II.N.

In Finem · [2] Puero Domini . David . qui locutus eſt ad Dominum . verba Cantici hujus . in die qua eripuit eum Dominus de manu Saul . & de manu omnium inimicorum ejus . & dixit ·

In Finem . Puero Domini . David . [4] qui locutus eſt Domino verba Cantici hujus in die . qua eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus . & de manu Saul . & dixit ·

Propheta Domino gratias agit . *quod eum de gravibus periculis liberaverit* · *loquiturque Eccleſia* . *quod ante adventum Domini innumeras pertulerit calamitates* · *Vox etiam Chriſti inducitur* . *ubi virtus ejus* . *poteſtaſque deſcribitur* ·

D*Iligam te*. DOMINE. *virtus mea*· *[3] DOMINUS . *firmamentum meum & refugium meum* ·

Et liberator meus . *Deus meus* .* *adjutor meus*. *ſperabo in eum* ·

Protector meus . *& cornu ſalutis meæ* .* *adjutor meus* · *Laudans invocabo* DOMINUM .* *& ab inimicis meis ſalvus ero* ·

Circumdederunt me gemitus mor-

DIligam te . DOMINE .[5] fortitudo mea · * DOMINUS firmamentum meum . & refugium meum . & liberator meus ·

Deus meus . adjutor meus . * & ſperabo in eum ·

Protector meus . & cornu ſalutis meæ . * [6] ÷ & ⁝ ſuſceptor meus ·

Laudans invocabo DOMINUM · * & ab inimicis meis ſalvus ero ·

(1) *Idem rurſus hoc* ♆. *obelo omiſſo ita ſe habet* : Ego autem Ψ cum) juſtitia apparebo in conſpectu tuo : Ψ ſatiabor , dum manifeſtabitur mihi gloria tua .

(2) *Variat aliquantulum hicce Titulus in utroque MS. Archivi S. Petri* , *legitur ſiquidem* . In finem puero, qui locutus eſt ad eum verba ......, qua eripuit eum de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul , & dixit . *Vat.* 84. *omittit poſtremum iſtud* , *&* dixit ; *ſupra habet* , quæ locutus eſt ; *in aliis Archivi MSS. conſonant* . *Eadem ratione Titulum hunc legi & in altero mſ. notaverat ipſe Thomaſius ad calcem ſui exemplaris hujuſce Pſalterii* .

(3) *MS. D.* 144. Domine , firmamentum meum *juxta Auguſt. Brun. Ver.*

(4) *Vat.* quæ locutus eſt ad Dominum verba : *& infra* , de manu inimicorum ejus , *miſſa voce* omnium . Quæ locutus eſt &c. *habet & MS. Alex.*

(5) *Vat. cum Romano heic ait* : virtus mea *Alex. infra*, Domine, firmamentum meum &c.

(6) *Hanc notam Vat. præterit* .

*tis . * & torrentes iniquitatis conturbaverunt me .*

*Dolores inferni circũdederunt me . * prævenerunt me laquei mortis .*

Et in tribulatione mea invocavi DOMINUM . * *& ad Deum meum clamavi .*

*Et exaudivit . de templo ſanćto ſuo . vocem meam . ** [1] *& clamor meus in conſpećtu ejus . introivit in aures ejus .*

*Et commota eſt . & contremuit terra . * fundamenta montium conturbata ſunt & commota ſunt . * quoniam* [2] *iratus eſt eis Deus .*

*Aſcendit fumus in ira ejus . * & ignis a facie ejus exardeſcit . * carbones ſuccenſi ſunt ab eo .*

*Et inclinavit cælos . & deſcendit . * & caligo ſub pedibus ejus .*

*Et aſcendit ſuper Cherubim . & volavit . * volavit ſuper pennas ventorum .*

*Et poſuit tenebras latibulum ſuum . * in circuitu ejus tabernaculum ejus . * tenebroſa aqua in nubibus aeris .*

*Præ fulgore in conſpećtu ejus nubes tranſierunt . * grando & carbones ignis .*

Et

Circumdederunt [3] me dolores mortis . * & torrentes iniquitatis conturbaverunt me .

Dolores inferni circũdederunt me . * præoccupaverunt me [4] laquei mortis .

In [5] tribulatione mea invocavi DOMINUM . * & ad Deum meum clamavi .

÷ Et ⁏ [6] exaudivit de templo ÷ ſanćto ⁏ ſuo vocem meam . * & clamor meus in conſpećtu ejus . introivit in aures ejus .

Commota eſt & contremuit terra . * [7] fundamenta montiũ conturbata ſunt & commota ſunt . * quoniam iratus eſt ÷ eis ⁏

Aſcendit fumus in ira ejus . * & ignis a facie ejus [8] exarſit . * carbones ſuccenſi ſunt ab eo .

Inclinavit [9] cælos . & deſcendit . * & caligo ſub pedibus ejus .

Et aſcendit ſuper Cherubim . & volavit . * volavit ſuper pennas ventorum .

÷ Et ⁏ [10] poſuit tenebras . latibulum ſuum . * in circuitu ejus tabernaculum ejus . * tenebroſa aqua in nubibus aeris .

Præ fulgore in conſpećtu ejus nubes tranſierunt [11] ※ grando & carbones ignis ⁏

Et

(1) *Holſt.* Uterque MS. Baſil. Vat. & Pſalter. Carnut. & S. Bruno; *& clamor meus in conſpećtu ejus, & introivit in aures ejus*; interjećta copula, quam nec Hebr. nec Græci Codd. agnoſcunt; uti nec Faber, neque Ambroſ. neque Vat.

(2) *Holſt. Iratus eſt ei Deus.* Omnes veteres Libri conſtanter legunt *eis*, & ſic LXX. Faber, & Ambroſ. & Bruno, & Vatic. & Bandinus ita in ſuo Codice emendarat. (3) *Vat.* me Ψ gemitus) mortis. *Alex. infra*, iniquitates.

(4) *Alex.* dolores mortis, *licet alterius manu & quidem recentiori emendetur appoſita voce* laquei. *Vat.* prævenerunt me laquei mortis.

(5) *Alex.* In tribularer invocavi &c. *Vat.* Et cum tribularer invocavi &c. *Val.* ÷ Et ⁏ in tribulatione.

(6) *Val. cum Pal.* ÷ Et ex ⁏ audivit. *A Vat. cum præſenti & ſubſequens obelus omittitur.*

(7) *Omnes noſtri MSS. copulam addunt ante vocem* fundamenta, *non prætereunda ſane juxta Heb. textum & aſteriſco notanda ſi in Græcis exemplaribus non invenias. Vat. omiſſo ſubſequenti obelo ait:* iratus eſt eis Dominus.

(8) *Idem Vat.* exardeſcit.

(9) *Alex. & Vat.* Et inclinavit. *Hæc copula eſſet obelo notanda juxta exemplar ejuſdem MS. Alex. eam non deprehendens in Heb. textu. Si alia tamen exemplaria ſequaris, aſteriſcum potius, quam obelum eidem præfiges.*

(10) *Vat. hunc obelum prætérit.*

(11) *Omnes noſtri MSS. nec non & Mart. atque Val. ut & Thomaſius ipſe hocce ſignum ſuſtulere. Alex.* in conſpećtu eius nubes ÷ ejus ⁏ tranſierunt: *& re quidem vera vox illa.* ejus *non eſſet prætereunda, ſed aſteriſco potius fulgere deberet, quam obelo obtenebrari. Vat.* Præ fulgore ⊖ ejus) in conſpećtu ejus, nubes ⊖ ejus) tranſierunt.

Et intonuit de cælo DOMINUS . * *& Altiſſimus dedit vocem ſuam .*

*Miſit ſagittas ſuas . & diſſipavit eos . * fulgura multiplicavit . & conturbavit eos .*

*Et apparuerunt fontes aquarum . * & revelata ſunt fundamenta orbis terræ .*

Ab increpatione tua . DOMINE . * *ab inſpiratione ſpiritus iræ tuæ .*

*Miſit de ſummo . & accepit me . * & aſſumpſit me de multitudine aquarum .*

*Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis . * & ab his . qui oderunt me . * quoniam confortati ſunt ſuper me .*

*Prævenerunt me in die afflictionis meæ . * & factus eſt* DOMINUS *protector meus . * [1] & eduxit me in latitudinem . * ſalvum me fecit . quoniam voluit me .*

Et retribuet mihi DOMINUS *ſecundum juſtitiam meam . * & ſecundum innocentiam manuum mearum retribuet mihi .*

Quia cuſtodivi vias DOMINI . * *nec impie geſſi a Deo meo .*

*Quoniam omnia judicia ejus . in conſpectu meo ſunt ſemper . * [2] & juſtitiam ejus non repuli a me .*

Et

Et intonuit de cælo . DOMINUS . * & Altiſſimus dedit vocem ſuam . * [3] ※ grando & carbones ignis ⁝

Et miſit ſagittas ſuas . & diſſipavit eos . * [4] fulgura multiplicavit . & conturbavit eos .

Et apparuerunt fontes aquarum . * & revelata ſunt fundamenta orbis [5] ÷ terrarum ⁝

Ab increpatione tua . DOMINE . * ab inſpiratione ſpiritus iræ tuæ .

Miſit de ſummo. [6] & accepit me . * & aſſumpſit me de aquis multis .

Eripuit [7] me de inimicis meis fortiſſimis . * & ab iis . qui oderunt me . * quoniam confortati ſunt ſuper me .

Prævenerunt me in die afflictionis meæ . * & factus eſt . DOMINUS . protector meus .

Et [8] eduxit me in latitudinem . * ſalvum me fecit . quoniam voluit me.

÷ Et ⁝ retribuet mihi DOMINUS ſecundum juſtitiam meam . * [9] ÷ & ⁝ ſecundum puritatem manuum mearum retribuet mihi .

Quia cuſtodivi vias DOMINI . * nec impie geſſi a Deo meo .

Quoniam omnia judicia ejus in conſpectu [10] meo . * & juſtitias ejus non repuli a me .

Et

(1) *Holſt. Et eduxit me in latitudinem* . Ita Bandinus corrigendum notavit , & Caſſin. Florent. & Vatic. alter ſic ſcriptum exhibent , quod LXX. *εἰς πλατυσμὸν* reſpondet. Faber etiam & Pſalt. Ambroſian. & Cajet. & S. Bruno ita legunt.

(2) *Vatic.* 84. & juſtitias ejus .

(3) *Vat. cum aſteriſco & voces ſub illo poſitas præterit , quod commune eſt Codd. Aug. Caſs. Rom. Fabri , Ambroſian. Pſalt. Sabatier. Græc. Sixt. Veronenſi, qui totidem ſufficiũt argumenta & olim a Græcis exemplaribus eaſdem voces defuiſſe.*

(4) *Alex. & Vat. addita copula* , & fulgura , *ut in Heb. invenitur & Græco .*

(5) *Vat.* orbis terræ *omiſſo obelo , nec immerito ſpectato contextus Hebraici ſignificatu .*

(6) *Pal. hanc copulam obelo prænotat* , ÷ & ⁝ accepit me . *Eadem reperitur in Heb. Verſ. Cod. Alex. non autem in hodierno Heb. textu , qui nec reddit alteram copulam ante vocem* aſſumpſit , *unde & illa jure ſublata a MS. Alex. & a Vat. ſcribente :* accepit me ⊖ &) aſſumpſit.

(7) *Alex.* Eripiet. me , *& infra cum Pal. & Vat.* ab his qui oderunt me .

(8) *Vat. omiſſa initio copula* : Produxit me in latitudinem , liberavit me , quoniam voluit me :

(9) *Idem Vat. ſecundo hoc obelo prætermiſſo ait* : & ſecundum innocentiam manuum mearum &c. *cui accinit Heb. Verſio Cod. Alex. quæ verſum iſtum concludens , ait* : retribuit mihi .

(10) *Alex.* in conſpectu meo ſunt , & juſtitia ejus &c. *nec obelo voci,* ſunt , *præmiſſo : melius Vat.* in conſpectu meo ⊖ ſunt ſemper)

Et ero immaculatus coram eo . & obſervabo me ab iniquitate mea .*

Et retribuet mihi DOMINUS *ſecundum juſtitiam meam .* & ſecundum innocentiam manuum mearum . in conſpectu oculorum ejus .*

Cum ſancto ſanctus eris . & cum viro innocente innocens eris . & cum electo electus eris .* & cum perverſo ſubverteris .*

Quoniam tu populum humilem ſalvum facies . & oculos ſuperborum humiliabis .*

Quoniam [1] *tu illuminas lucernam meam .* DOMINE .* *Deus meus . illumina tenebras meas .*

Quoniam [2] *in te eripiar a tentatione .* & in Deo meo tranſgrediar murum .*

Deus meus . impolluta via ejus . eloquia DOMINI *. igne examinata .* protector eſt omnium ſperantium in ſe .*

Quoniam quis Deus . præter DOMINUM *?* aut quis Deus . præter Deum noſtrum ?*

Deus . qui præcinxit me [3] *virtutem .* & poſuit immaculatam viam meam .*

Qui [4] *perficit pedes meos tamquam cervi .* & ſuper excelſa ſtatuit me .*

Qui

Et ero immaculatus cùm eo .* & [5] obſervabo me ab iniquitate mea .

÷ Et ⁝ retribuet mihi DOMINUS ſecundum juſtitiam meam .* [6] ÷ & ⁝ ſecundum puritatem manuum mearum in conſpectu oculorum ejus .

Cum [7] ſancto ſanctus eris .* & cum viro innocente innocens eris .

Et [8] cum electo electus eris .* & cum perverſo perverteris .

Quoniam tu populum humilem ſalvum facies .* & oculos ſuperborum humiliabis .

Quoniam tu illuminas lucernam meam .* DOMINE . Deus meus . [9] illumina tenebras meas .

Quoniam in te eripiar a tentatione .* [10] & in Deo meo tranſgrediar murum .

Deus ÷ meus ⁝ impolluta via ejus .* eloquia DOMINI . igne examinata .* protector eſt omnium [11] ſperantium in ſe .

Quoniam quis Deus . præter DOMINUM ?* aut quis Deus . præter Deum noſtrum ?

Deus . qui præcinxit me virtute .* & poſuit immaculatam viam meam . [12]

Qui [13] perfecit pedes meos . tamquam cervorum .* & ſuper excelſa ſtatuens me .

Qui

(1) *Holſt. Quoniã tu illuminas lucernam meam, Domine : Deus meus illumina tenebras meas :* Sic uterque Vatic. diſtinguit cum LXX. Edit. Rom. & ſic Cajet. & MS. Barberinus, & Vat. & Ambroſ.

(2) *MSS. D.* 144. *& Vatic.* 84. a te eripiar *cum Caſs. & Brun. Auguſt. vero* & *Ver.* a te eruar. *Græc.* ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου.

(3) *Idem MS. D.* 144. virtute *juxta Aug. Caſs. Brun.*

(4) *Denuo idem cum Vatic.* 84. perfecit, *ut & Aug. Caſs. atque Bruno.*

(5) *Alex. cum Vat.* & obſervabo ab iniquitate mea.

(6) *Idem Alex. non obelo ſed aſteriſco notavit hanc copulam, fortaſſe Antiquarii errore, licet idem MS. illam retineat & in Verſione ex Heb. Vat. omiſſis duabus hujus Verſiculi notis ÷ ⁝* & ſecundum innocentiam manuum mearum. *Cetera primum obelum ad verſus initium ſuſtulere Thomas. Mart. & Val. nec immerito.*

(7) *Idem Vatic.* Cum juſto juſtus eris.

(8) *Thomaſ. Mart. Val. cum. Alex. & Pal.* ÷ Et ⁝ cum electo. *Vat. deinde*, & cum perverſo ſubverteris.

(9) *Alex.* inluminas.

(10) *Non viſitur in Pal. mſ. hæc copula.*

(11) *Vat. initio verſiculi omiſſa obeli nota, deinde cum Alexandrino mſ. finit:* Sperantium in eum. *Idem Alex. ſubſequenti verſu;* & quis Deus *mutata vocula aut in* &.

(12) *Heic legitur in Pal.* Diapſalma.

(13) *Vat.* Qui proficit.

Qui docet manus meas ad prælium · * & poſuit . ut arcum æreum . brachia mea ·

Et dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ · * & dextera tua ſuſcepit me . & diſciplina tua ipſa me docebit ·

Dilataſti greſſus meos ſubtus me · * & non ſunt infirmata veſtigia mea ·

Perſequar inimicos meos . & comprehendam illos · * & non convertar . donec deficiant ·

Affligam illos . nec poterunt ſtare · * cadent ſubtus pedes meos ·

Et præcinxiſti me [1] virtutem ad bellum · * ſupplantaſti omnes inſurgentes in me . ſubtus me ·

Et inimicorum meorum dediſti mihi dorſum · * & odientes me diſperdidiſti ·

Clamaverunt (nec erat qui ſalvos faceret) ad DOMINUM . * nec exaudivit eos ·

Et comminuam illos . ut pulverem ante faciem venti · * ut lutum platearum delebo eos ·

Eripies me de contradictionibus populi · * conſtitues me in Caput Gentium ·

Populus (quem non cognovi) ſervivit mihi · * [2] obauditu auris . obedivit mihi · Filii

Qui [3] docet manus meas ad prælium · * Et poſuiſti . ut arcum æreum . brachia mea ·

÷ Et ‡ [4] dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ · * & dextera tua ſuſcepit me .

Et diſciplina tua [5] correxit me ÷ in finẽ · * & diſciplina tua ipſa me docebit ‡

Dilataſti greſſus meos ſubtus me · * & non ſunt infirmata veſtigia mea ·

Perſequar inimicos meos . & comprehendam illos · * & non convertar . donec deficiant ·

Confringam illos . nec poterunt ſtare · * cadent ſubtus pedes meos ·

÷ Et ‡ [6] præcinxiſti me virtute ad bellum · * & ſupplantaſti inſurgentes in me . ſubtus me ·

÷ Et ‡ inimicos meos dediſti mihi dorſum · * & odientes me diſperdidiſti ·

Clamaverunt (nec erat qui ſalvos faceret) ad DOMINUM . * nec exaudivit eos ·

÷ Et ‡ [7] comminuam eos . ut pulverem ante faciem venti · * ut lutum platearum delebo eos ·

Eripies me de contradictionibus populi · * conſtitues me in Caput Gentiũ ·

Populus (quem non cognovi) ſervivit mihi · * [8] ÷ in ‡ auditu auris . obedivit mihi · Filii

(1) *D.* 144. virtute *cum Aug. Caſ. & Brun.*

(2) *Holſt. ab auditu auris obedivit mihi.* Uterque vetus Codex noſtræ Baſilicæ, & Florent. & Vat. expreſſe legunt, *obauditu auris*: ut & Faber edidit; atque ita jam olim hunc locum citavit S. Benedictus cap. 5. Regulæ Monaſticæ, ubi Menardus hanc Romani Pſalterii lectionem eſſe affirmat: & ſic Bandinus hic corrigendum notavit, & ex Gregorii Magni Homil. 6. in Ezechielem, ubi eodem modo legitur. Ambroſianum quoque Pſalter. ita exhibet *obauditu*.

(3) *Alex.* Qui doces manus meas in prælium: & poſuiſti arcum &c. *Pal.* poſuit arcum, *ſequiori tamen manu Vallarſii judicio.*

(4) *Omnes noſtri MSS. ut & Mart. atque Vallarſ. hunc obelum neſciunt; Ille Alex. tamen Heb. Verſ. eumdem tuetur: qui in Gallicana copulam obelo jugulat ante vocem* ÷ & ‡ dextera, *quod hodierno Heb. textui minus conforme, licet ab aliquo interprete ea copula omittatur.*

(5) *Vat.* Stabilivit me in finem *obelo neglecto.*

(6) *Et hunc obelum omittunt omnes noſtri MSS cum Thomaſ. Mart. & Vallarſ. Aſtruit tamen Heb. Verſ. Alex. qui in Gallicana habet*: virtute a bello: ſupplantaſti &c. *omiſſa hac ſecunda copula, quæ nec in Heb. reperitur. Vat.* ſupplantaſti omnes inſurgentes &c. *Et initio ſubſequentis* ℣. *obelum eſſe expungendum Heb. textus ratio & MSS. noſtri omnes ſuadent.*

(7) *Ut ſupra noſtri MSS. obelum hoc loco rejiciunt, ut & Mart. atque Vallarſ. Alex.* Et comminuam illos; *qui & initio* ℣. *ſubſequentis ſcribit* · Eripe me.

(8) *Omittunt & hoc loco obelum Pal. MS. atque Mart. & Val. Optimo jure aſtrui a Thomaſio*

*Filii alieni mentiti ſunt mihi. * filii alieni inveteraverunt. * & claudicaverunt a ſemitis ſuis.*

Vivit Dominus. *& benedictus Deus meus. * & exaltetur Deus ſalutis meæ.*

*Deus. qui das vindictam mihi. ** [1] *& ſubdidiſti populos ſub me.*

Liberator meus [2]. *Dominus. de Gentibus iracundis. & ab inſurgentibus in me. exaltabis me. * a viro iniquo eripies me.*

Propterea confitebor tibi in populis. Domine. ** & nomini tuo pſalmum dicam.*

*Magnificans ſalutare Regis ipſius. * & faciens miſericordiam* Christo *ſuo. David * & ſemini ejus. uſque in ſæculum.*

Filii alieni mentiti ſunt mihi. * filii alieni [3] inveterati ſunt. * & claudicaverunt a ſemitis ſuis.

Vivit Dominus. & benedictus Deus meus. * & exaltetur Deus ſalutis meæ. [4]

Deus. [5] qui das vindictas mihi. * & ſubdis populos ſub me. * Liberator meus de inimicis meis ÷ iracundis ↕

※ Et ↕ [6] ab inſurgentibus in me. exaltabis me. * a viro iniquo eripies me.

Propterea confitebor tibi [7] in Nationibus. Domine. * & nomini tuo pſalmum dicam.

Magnificans [8] ſalutes Regis ejus. * & faciens miſericordiam Christo ſuo. * David & ſemini ejus. uſque in ſæculum.

ORATIO.

Firmamentum ſpei. & refugium preſſuræ noſtræ. piiſſime Deus. ſalva nos ab inimicis & a laqueis mortis. ut aſſumpti de multitudine [9] circumſtantium tribulationum. devotiſſime ſancto Nomini tuo cum innocentiæ puritate pſallamus. Per.

PSAL-

maſio patet tum ex vetuſtiſſimi exemplaris Verſionis Hieron. ex Heb. Cod. Alex. tum ex ipſo Heb. textu (ubi litera ל *conſuevit aliquando caſum ſextum denotare) tum etiam ex Vat. voculam in prorſus neſciente quum ait.* obauditu auris obaudivit mihi. *Alex.* auditu aures &c.

(1) *Vatic.* 84. & ſubdis.

(2) *Holſt. Liberator meus de gentibus iracundis.* In utroque Codice Vat. *Liberator meus Dominus de Gentibus iracundis*: Florentinum Exemplar legit *Domine*, ut apud Fabrum & Cajet. & ſic Bruno, & Vat. quod ab Editoribus omiſſum puto, quia ab Heb. Græciſque Codd. abeſt.

MS. D. 144. Liberator meus Domine.

(3) *Vat.* inveteraverunt.

(4) *Heic legit Pal.* Diapſalma.

(5) *Alex.* Deus qui dat vindictas, *& in fine* ℣. liberator meus de gentibus iracundis, *omiſſo obelo, quem ſupplendum eſſe ejuſdem MS. Heb. Verſio exigit. Conſentit & Hieronymus epiſt. ad Sunniam & Fretelam, ubi poſtquam modeſtiæ ac ſinceri pectoris argumentum inſigne protulit emendationem ultro ſpondens eorum, quæ vel transferentis feſtinatione, vel ſcribentium vitio depravata ſint, ad rem præſentem ait*: in Hebræo nihil aliud habet, niſi hoc, *liberator meus ab inimicis meis*. Septuaginta autem *iracundis* addiderunt. *Vallarſius hoc loco, licet non diffiteatur Hieronymi interpretationem Hebraico textui conſonare, ſuſcipit tamen & Septuaginta ab ea interpolatione, cujus ab Hieronymo poſtulantur, vindicare, atque inſuper contendere pro ſuo MS. Palat. obelo notante vocem* ÷ meis ↕ *non alteram*, iracundis; *Hebræum vertendum eſſe*: liberator meus de inimicis iracundis. *Verum hæc innuiſſe ſufficiat. Vat. poſtquam* ſubdidiſti populos *ſcripſerat, infra habet*: ℣ de gentibus) iracundis.

(6) *Mars.* ÷ Et ↕ ab inſurgentibus. *Alex. eam copulam cum adjuncta nota præterit. Notam præterit & Vat.*

(7) *Vat.* in gentibus, Domine: & nomini tuo pſallam. *Alex.* & pſalmum dicam nomini tuo.

(8) *Idem Vat.* ſalutaria Regis ipſius.

(9) *Vat.* circumſtantiæ tribulationum.

PSALMUS XVIII. D.III.N.

In Finem · Pſalmus David · In Finem · Pſalmus David ·

Domini Prædicatores Propheta collaudans. ejus Incarnationem ſpecioſiſſime deſcribit · Necnon præcepta novi ac veteris Teſtamenti magnificans. ab occultis vitiis purgari ſe a Domino deprecatur ·

*CÆli enarrant gloriam Dei · * & opera manuum ejus [1] annunciat firmamentum ·*

*Dies diei eructat verbum · * & nox nocti indicat ſcientiam ·*

*Non ſunt loquelæ neque ſermones · * quorum non audiantur voces eorum ·*

*In omnem terram exivit ſonus eorum · * & in fines orbis terræ verba eorum ·*

*In Sole poſuit tabernaculum ſuum · * & ipſe. tamquam ſponſus. procedens de thalamo ſuo ·*

*Exultavit. ut gigas. ad currendam viam. a ſummo cælo egreſſio ejus · & occurſus ejus. uſque ad ſummum ejus. * nec eſt qui ſe abſcondat a calore ejus ·*

Lex DOMINI *irreprehenſibilis. convertens animas · * teſtimonium* DOMINI *fidele · ſapientiam præſtans parvulis ·*

Juſtitiæ DOMINI *rectæ lætificantes corda · * præceptum* DOMINI *lucidum. illuminans oculos ·*

Timor DOMINI *ſanctus. permanet in ſæculum ſæculi · * judicia* DEI. *vera. juſtificata [2] in ſemetipſis ·*

Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem

CÆli enarrant gloriam Dei · * & opera manuum ejus annunciat firmamentum ·

Dies diei eructat verbum · * & nox nocti indicat ſcientiam ·

Non ſunt loquelæ neque ſermones · * quorum non [3] audiantur voces eorum ·

In omnem terram exivit ſonus eorum · * & in fines orbis ÷ terræ ⁝ verba eorum ·

In [4] Sole poſuit tabernaculum ſuum · * & ipſe. tamquam ſponſus. procedens de thalamo ſuo ·

Exultavit. ut gigas. [5] ad currendam viam · * a ſummo cælo egreſſio ejus ·

Et occurſus ejus uſque ad ſummum ejus · * [6] nec eſt qui ſe abſcondat a calore ejus ·

Lex [7] DOMINI immaculata. convertens animas · * teſtimonium DOMINI fidele. ſapientiam præſtans parvulis ·

Juſtitiæ DOMINI rectæ. lætificantes corda · * præceptum DOMINI lucidum. illuminans oculos ·

Timor DOMINI ſanctus. permanens in ſæculum [8] ÷ ſæculi ⁝ * judicia DOMINI vera. juſtificata in ſemetipſa ·

Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem

(1) *Vatic.* 84. annuntiant.

(2) *Utrque MS. Archivi S.Petri cum Vat.* 84. *habet*, in ſemetipſa.

(3) *Vat.* audientur, *qui & proxime ſequentis* ℣. *obelum omittit.*

(4) *Thomaſius in altero Pſalt. cum Mart. & Val* ÷ In ⁝ ſole; *unde perperam ſcribit Vallarſ. apud Thomaſium obelum hunc deſiderari: & ſi deſideraretur non ideo reprehendenda res foret, quum Heb. textus utrumque patiatur. Adde ab omnibus noſtris MSS. eundem prætermitti.*

(5) *Alex.* ad currendam viam ÷ ſuam ⁝ *poſtremam hanc vocem & Hieronymiano ævo in exemplaribus obtinuiſſe ipſemet Hieron. ad Sun. & Fretel. teſtatur dicens ſe illam ſub veru additam inveniſſe, nec in Hebræo reperiri.*

(6) *Vat.* & non eſt qui ſe abſcondat &c. *Palat. in fine* ℣. *addit* Diapſ.

(7) *Idem Vat.* Lex Domini irreprehenſibilis.

(8) *Hæc nota in Vat. non apparet.*

Digitized by Google

dem pretioſum multum · * *& dulciora ſuper mel & favum* ·

Nam & ſervus tuus cuſtodit ea · * *in cuſtodiendo illa retributio multa* ·

Delicta quis intelligit ? Ab occultis meis munda me . Domine · * *& ab alienis parce ſervo tuo* ·

Si mei non fuerint dominati . tunc immaculatus ero · * *& emundabor a delicto maximo* ·

Et erunt . ut complaceant eloquia oris mei · * *& meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper* ·

Domine . *adjutor meus* . * *& redemptor meus* ·

dem pretioſum multum · * & dulciora ſuper mel & favum ·

[1] ÷ Etenim ⁑ ſervus tuus cuſtodit ea.* in cuſtodiēdis illis retributio multa·

Delicta quis intelligit ? Ab occultis ÷ meis ⁑ munda me · * [2] ÷ & ⁑ ab alienis parce ſervo tuo ·

Si mei non fuerint dominati · tunc immaculatus ero . * [3] & emundabor a delicto maximo ·

Et [4] erunt . ut complaceant eloquia oris mei · * & meditatio cordis mei in conſpectu tuo ÷ ſemper ⁑

Domine . adjutor meus . * & redemptor meus .

Oratio.

Piiſſime Deus . [5] qui virginali thalamo egreſſus proceſſiſti ad liberandum nos . ſicque demum ad Patris dexteram conſcendiſti . immenſam miſericordiam tuam expoſcimuſ · ut Lege tua converſi . Præceptis inluminati . Teſtimoniis eruditi . mereamur & ab alienis & ab occultis vitiis emundari · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

D.III.N. PSALMUS XIX.

[6] Pſalmus David · In Finem · Pſalmus David ·

Rogat Propheta Eccleſiam exaudiri . petens illius conſilium a Domino confirmari. dicenſque Fideles non poteſtate Mundana . ſed divina potentia magnificandos ·

Exaudiat te Dominus . *in die tribulationis* · * *protegat te nomen Dei Jacob* ·

Mittat tibi auxilium de ſancto · * *& de Sion tueatur te* ·

Me-

Exaudiat te Dominus . in die tribulationis · * protegat te nomen Dei Jacob .

Mittat tibi auxilium de ſancto · * & [7] de Sion tueatur te ·

Me-

(1) ÷ Et ⁑ enim ſervus tuus *ſecundis curis Thomaſ. cum Mart. & Val. qui poſtremus inopportune notat integram vocem* etenim *obelo ab eo confodi . Alex. infra* cuſtodiet ea . *Vat.* in cuſtodiendo illa retributio multa . *Et Pal. addit* Diapſ.

(2) *Secundum hunc obelum ſuſtulit Thomaſius: eodem carent & noſtri MSS. ſicut & Mart. atque Val. MS. Vatic. omiſſo & primo obelo hujus ℣. heic habet* : munda me ⊖ Domine) & ab alienis &c. (3) *Idem Vat.* & mundabor .

(4) *Thomaſius in altero Pſalt.* ÷ & ⁑ erunt ; *conſentiunt Mart. atque Val. qui more ſuo minus bene & hoc loco Thomaſium notat . Eundem obelum prætermittunt omnes noſtri MSS. & excludit exemplar Heb. Verſ. Alex. quod unicum primæ Thomaſianæ Editioni ſufficiens præſidium eſſe poſſet . Vat. & ſubſequentem obelum neſcit* .

(5) *Idem Vat.* qui Virginalis thalami egreſſu procedens liberaſti nos &c.

(6) *Et huic titulo MS. D.* 144. *& alter a Thomaſio in ſuo exemplari notatus præponunt* : In finem : *quæ verba omittuntur a Pal. Vatic.* 84. *interponit vocem* , ipſi .

(7) *Vat.* & de Sion ſuſcipiat te ; *qui & ad finem ℣. ſubſequentis omittit* Diapſalma .

*Memor ſit Dominus omnis ſacrificii tui · * & holocauſtum tuum pingue fiat ·* Diapſalma ·

*Tribuat tibi Dominus ſecundum cor tuum · * & omne conſilium tuum confirmet ·*

Lætabimur in SALUTARI *tuo · * Et in nomine Domini Dei noſtri magnificabimur ·*

Impleat DOMINUS *omnes petitiones tuas · * Nunc cognovi quoniam ſalvum faciet* DOMINUS CHRISTUM *ſuum · & exaudiet illum de cælo ſancto ſuo · * in potentatibus ſalus dexteræ ejus ·*

*Hi in curribus . & hi in equis · * nos autem in nomine* DOMINI *Dei noſtri magnificabimur ·*

*Ipſi obligati ſunt . & ceciderunt . ** [1] *nos autem reſurreximus . & erecti ſumus ·*

DOMINE . *ſalvum fac Regem · * & exaudi nos in die qua invocaverimus te ·*

Memor ſit omnis ſacrificii tui · * & holocauſtum tuum pingue fiat ·

Diapſalma .

Tribuat tibi ſecundum cor tuum · * & omne conſilium tuum confirmet ·

Lætabimur in SALUTARI tuo · * Et in nomine [2] Dei noſtri magnificabimur ·

Impleat DOMINUS omnes petitiones tuas · * Nunc cognovi . quoniam ſalvum [3] fecit DOMINUS CHRISTUM ſuum ·

Exaudiet illum de cælo ſancto ſuo · * in potentatibus ſalus dexteræ ejus ·

Hi in curribus . & hi in equis · * nos autem in nomine DOMINI Dei noſtri invocabimus ·

Ipſi obligati ſunt . & ceciderunt . * [4] nos autem ſurreximus . & erecti ſumus ·

DOMINE . ſalvum fac Regem · * ÷ & ⁝ exaudi [5] nos in die qua invocaverimus ÷ te ⁝

ORATIO·

IMple . Domine . petitiones noſtras . & tamquam pinguiſſimum nos holocauſtum aſſume . ut inimicorum [6] curribus obligatis . Salutaris tui opitulatione lætemur · Per eumdem Dominum noſtrum &c.

PSALMUS XX. D.III.N.

In Finem · Pſalmus [7] David ·

In [9] Finem · Pſalmus David ·

Hic Pſalmus Domini Salvatoris primo Incarnationem . & poſtea Deitatis facta . Propheta narrante decantat ·

DOMINE . *in virtute tua lætabitur Rex · * & ſuper* SALUTARE *tuum* [8] *exultabit vehementer ·*

DOMINE . in virtute tua lætabitur Rex · * & ſuper SALUTARE tuum [10] exultabit vehementer ·

(1) *Vatic.* 84. nos vero reſurreximus .
(2) *Vat.* Domini Dei noſtri *cum Romano .*
(3) *Alex.* faciet .
(4) *Idem Alex. & Vat.* nos vero ſurreximus &c.
(5) *Vat. omiſſis hoc ℣. obelis ;* & exaudi nos in quacumque die invocaverimus te .

(6) *Vat.* curſibui .
(7) *Et hoc loci vocem* ipſi *Vatic.* 84. *interſeruit .*
(8) *D.* 144. exultavit .
(9) *Ex hoc Titulo Pal. ſuſtulit voces ,* in finem ; *Vat. eidem addit ,* ipſi , *ante* David .
(10) *Vat. cum Pal.* exſultavit .

Deſiderium animæ ejus tribuiſti ei. & voluntate labiorum ejus non fraudaſti eum.* Diapſalma.

Quoniam præveniſti eum in [1] *benedictionibus dulcedinis.* poſuiſti in capite ejus coronam de lapide pretioſo.*

Vitam [2] *petiit a te tribuiſti ei * longitudinem dierum. in ſæculum ſæculi.*

Magna eſt gloria ejus in SALUTARI *tuo.* gloriam & magnum decorem* [3] *impones ſuper eum.*

*Quoniam dabis eum in benedictionem. in ſæculum ſæculi. * lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.*

Quoniam Rex ſperavit in DOMINO.* *& in miſericordia Altiſſimi non commovebitur.*

*Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis. * dextera tua inveniat omnes. qui te oderunt.*

*Pones eos. ut clibanum ignis. in tempore vultus tui. ** DOMINUS *in ira ſua conturbabit eos. * & devorabit eos ignis.*

*Fructum eorum de terra perdes. * & ſemen eorum a filiis hominum.*

Quoniam declinaverunt in te mala. cogitaverunt conſilium. quod non potuerunt ſtabilire.*

Quo-

Deſiderium [4] cordis ejus tribuiſti ei. * & voluntate labiorum ejus non fraudaſti eum. *Diapſalma.*

Quoniam præveniſti eum [5] in benedictionibus dulcedinis. * poſuiſti in capite ejus coronā de lapide pretioſo.

Vitam petiit a te. * [6] & tribuiſti ei * longitudinem diernm. in ſæculum & in ſæculum ÷ ſæculi ‡

Magna [7] eſt gloria ejus in SALUTARI tuo. * gloriam & ÷ magnum ‡ decorem impones ſuper eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem. in ſæculum ÷ ſæculi ‡ * lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Quoniam Rex ſperat in DOMINO. * & in miſericordia Altiſſimi non commovebitur.

Inveniatur manus tuas omnibus inimicis tuis. * dextera tua inveniat [8] ÷ omnes ‡ qui te oderunt.

Pones [9] eos. ut clibanum ignis. in tempore vultus tui. * DOMINUS in ira ſua conturbabit eos. * & devorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes. * & ſemen eorum a filiis hominum.

Quoniam declinaverunt in te mala. * [10] cogitaverunt conſilia. quæ non potuerunt ÷ ſtabilire ‡

Quo-

(1) *Holſt. In benedictionibus dulcedinis*; Uterque Codex MS. & Vat. Caſſinenſ. quoque, & Florent. & Bruno legunt *benedictione*; quod & Cajet. & Faber exhibent, & Ambroſianum: LXX. *ἐν εὐλογίαις*.

Et noſter Vatic. 84. in benedictione.

(2) *Holſt.* MSS. noſtri ita diſtinguunt. *Vitam petiit a te: tribuiſti ei longitudinem*: & ſic LXX. & Fabri Editio, & Ambroſianum, & S. Bruno.

(3) *Vatic.* 84. impone ſuper eum. *Idem verſu ſubſequenti* Quoniam dabis eum in benedictione; *& paulo inferius altero* ℣. Quoniam rex ſperat in Domino.

(4) *Alex.* Deſiderium animæ ejus. *Deinde a Vat. & Pal.* Diapſalma *prætermittitur*.

(5) *Vatic.* præveniſti eum Ψ in benedictione) &c.

(6) *Eam copulam cum Pal. obelo confodit Vallarſ. cui adverſatur vetuſtiſſimum exemplar Verſ. ex Heb. noſtri MS. Alex. qui* ℣. *initio habet*. Vitam petit a te. *Idem Pal. omittit obelum ante vocem* ſæculi. *Vat. vero pro obelo*, in ſæculum ☧ ſæculi.

(7) *Omnes noſtri MSS. neſciunt vocem*, eſt, *quam nec Hebræus reddit. Vat. obelum delet. Pal. alterum addit præpoſitionem abſtrahentem a verbo* ÷ im ‡ pones; *hujus vocis loco Alex. habet*, impone ſuper eum. *Et ſubſequentis* ℣. *obelus a Pal. & Vat. abeſt*.

(8) *Vat. hoc obelo deſtituitur. Mart. & Val. eodem confodiunt & relativum* qui; *ſed minus appoſite ad Heb. textum reddentem*; habentes odio te, *vel juxta Alex.* odientes te.

(9) *Vat.* ⊖ Quoniam) pones eos.

(10) *Idem MS.* cogitaverunt Ψ conſilium) quod &c. *obelo prætermiſſo*.

*Quoniam pones eos dorſum. in reliquiis tuis *[1] præparare vultum illorum.*

Exaltare : DOMINE . *in virtute tua. * cantabimus & pſallemus virtutes tuas*:

Quoniam pones eos dorſum. * in reliquiis tuis præparabis [2] vultum eorum.

Exaltare . DOMINE . in virtute tua. * cantabimus [3] & pſallemus virtutes tuas:

ORATIO.

BEnedic nos. Domine. benedictione dulcedinis. & comple tibi placitum deſiderium noſtrum. ut dum jugiter virtutes tuas ſuavi modulatione concinimus. longitudinem vitæ perpetuæ conſequamur. Per:

PSALMUS XXI.

F. VI.
H. I.

[4] In Finem. Pſalmus David. Pro Aſſumptione matutina.

In Finem. Pro [7] Suſceptione matutina. Pſalmus David.

In hoc Pſalmo Chriſtus de Paſſione ſua ad Patrem loquitur. admonetque Fideles laudare Dominum. quia in Reſurrectione ſua Catholicam [5] reſpexit Eccleſiam.

*DEus. Deus meus. reſpice in me. * quare me dereliquiſti? longe a ſalute mea. verba delictorum meorum.*

*Deus meus. clamabo per diem. nec exaudies. * [6] in nocte. & non ad inſipientiam mihi.*

*Tu autem in ſancto habitas. laus Iſrael. in te ſperaverunt patres noſtri. * ſperaverunt. & liberaſti eos.*

*Ad te clamaverunt. & ſalvi facti ſunt. * in te ſperaverunt. & non ſunt confuſi.*

*Ego autem ſum vermis. & non homo. * opprobrium hominum. & abjectio plebis.*

Omnes. qui videbant me. aſpernabantur

DEus. Deus meus. [8] ÷ reſpice in me‡ * quare me dereliquiſti? longe a ſalute mea verba delictorũ meorum.

Deus meus. [9] clamabo per diem. & non exaudies. * & nocte. & non ad inſipientiam mihi.

Tu autem in ſancto habitas. * laus Iſrael.

In te ſperaverunt patres noſtri. * ſperaverunt. & liberaſti eos.

Ad te clamaverunt. & ſalvi facti ſunt. * in te ſperaverunt. & non ſunt confuſi.

Ego autem ſum vermis. & non homo. * opprobrium hominum. & abjectio plebis.

E 2

Omnes

(1) *Vatic.* 84. præparabis.
(2) *Vat. cum Alex.* vultum illorum.
(3) *Alex.* & pſallimus.
(4) *MSS. S. Petri & Vatic.* 84. *eum Titulum ita efferunt:* In finem, pro ſuſceptione matutina: Pſalmus ipſi David.
(5) *Vat.* rexit &c.
(6) *S.Petri MSS.* nec exaudies, & nocte; *ut & Aug. Caſ. S. Bruno, & Ver. Græc. etiam,* ϗ ȣ̓κ εἰσακȣ́σῃ ϗ νυκτός.
(7) Aſſumptione *uterque MS. Alex. & Pal. diſcrepantes inter ſe quoad verborum ordinem, nam Alex. noſtrum ſequitur, alter vero.* In Finem Pſalmus David. Pro &c.
(8) *Alex.* ÷ reſpice me ‡ *Græc.* πρόσχες μοι: *& Veronenſis Cod.* reſpice me.
(9) *Vat.* clamabo per diem ʘ ad te) nec exaudies,

*bantur me · * locuti ſunt labiis . & moverunt caput ·*

Speravit in DOMINO . *eripiat eum · * ſalvum faciat eum . quoniam vult eum ·*

*Quoniam tu es . qui abſtraxiſti me de ventre . ſpes mea ab uberibus matris meæ . * in te jactatus ſum ex utero · de ventre matris meæ . Deus meus es tu ·*

*Ne diſceſſeris a me . quoniam tribulatio proxima eſt · * & non eſt . qui adjuvet ·*

*Circumdederunt me vituli multi · * tauri pingues obſederunt me ·*

*Aperuerunt [1] in me os ſuum . * ſicut leo rapiens & rugiens · ſicut aqua effuſa ſunt . * & diſperſa ſunt omnia oſſa mea ·*

*Et factum eſt cor meum . [2] tamquam cera liqueſiens . * in medio ventris mei ·*

Exaruit . velut teſta . virtus mea . & lingua mea adhæſit faucibus meis · [3] & in pulverem mortis deduxiſti me ·*

*Quoniam circumdederunt me canes multi · * concilium malignantium obſedit me ·*

Foderunt manus meas & pedes meos

Omnes [4] videntes me . deriſerunt me · * locuti ſunt labiis . ÷ & ⁝ moverunt caput ·

Speravit in DOMINO . eripiat eum · * ſalvum faciat eum . quoniam vult eum ·

Quoniam tu es . qui extraxiſti me de ventre · * ſpes mea ab uberibus matris meæ . in te projectus ſum ex utero ·

De ventre matris meæ . Deus meus es tu · * ne diſceſſeris [5] ※ a me ⁝

Quoniam tribulatio proxima eſt · * quoniam non eſt . qui adjuvet · [6]

Circumdederunt me vituli multi · * tauri pingues obſederunt me ·

Aperuerunt [7] ſuper me os ſuum . * ſicut leo rapiens & rugiens ·

Sicut aqua effuſus ſum · * & diſperſa ſunt [8] omnia oſſa mea ·

Factum eſt cor meum . tamquam cera liqueſcens . * in medio ventris mei ·

Aruit . tamquam teſta. virtus mea · * [9] & lingua mea adhæſit faucibus meis · * & in pulverem mortis deduxiſti me ·

[10] ÷ Quoniam ⁝ circumdederunt me canes ÷ multi ⁝ * concilium malignantium obſedit me ·

Foderunt manus meas . & pedes meos

(1) *D.* 145. Aperuerunt ſuper me os ſuum . *ſicut Bruno , & Ver. Et infra alter D.* 114. Sicut aqua effuſus ſum , *cui etiam reſpondent iidem Bruno , & Ver.*

(2) *Holſt. Tanquam cera liqueſcens .* MSS. noſtri & Caſſin. & Pſalter. Cajet. & Bruno , & Vatic. *liqueſiens* , quod ego verum & genuinum exiſtimo Vulgati Interpretis vocabulum ; idque elegantiori poſtea permutatum a S. Hieronymo . S. Auguſt. in ſecunda Expoſitione legit *liquens* ; LXX. ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος .

(3) *Holſt. Et in pulverem mortis deduxiſti me .* MSS. unanimiter omnes habent *deduxerunt me* ; atque ita Faber , & Cajet. & Bruno & Vatic. LXX. κατήγαγές με .

Et noſter Vatic. 84. deduxerunt me .

(4) *Vat.* Omnes qui concupiſciebant me, aſpernabantur me : locuti &c. *Et infra cum Pal. obelum omittit .*

(5) *Male Vallarſ. hoc loco pro aſteriſco obelum poſuit ; quandoquidem illud* , a me , *omnium conſenſione reperitur in Heb. textu,rem confirmante & Alex. Heb. Verſ. Abfuiſſe autem a Græco argumento ſunt manuſcripti Codices aſteriſco idem notantes : & ſi qui inveniuntur nullum ſignum habentes ut Vatic. noſter , aut obelum pro aſteriſco notantes , ut Sorbonicus ille quem Martianæus rejicit , Antiquariorum vitio res tribuenda . Vat. hoc loco :* ne diſcedas a me .

(6) Diapſalma *heic habet Pal.*

(7) *Vat.* aperuerunt Ψ in) me .

(8) *Alex.* univeſa oſſa mea . *Vat.* ſicut aqua effuſa ſunt &c.

(9) *Alex.* & in lingua mea , *& infra* , & in limum mortis &c. *Vat.* Exaruit tanquam teſta .

(10) *Omnes noſtri MSS. Thomaſ. in altero Pſalt. Mart. & Val. unanimi conſilio hunc obelum ſuſtulere, nec immerito. Eundem tamen tuetur vetuſtiſſimum exemplar Heb. Verſ. MS. Alex. Vat. & ſequens obelus prætermittitur :*

*meos . * & dinumeraverunt omnia oſſa mea .*

*Ipſi vero . conſideraverunt . & conſpexerunt me . * diviſerunt ſibi veſtimenta mea . * & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem .*

Tu autem . DOMINE *. ne longe facias auxilium tuum a me . * ad defenſionem meam aſpice .*

*Erue a framea animam meam . * & de manu canis unicam meam .*

*Libera me de ore leonis . * & a cornibus unicornuorum humilitatem meam .*

*Narrabo nomen tuum fratribus meis . * in medio Eccleſiæ laudabo te .*

Qui timetis DOMINUM *laudate eum . * univerſum ſemen Jacob . magnificate eum .*

*Timeat eum omne ſemen Iſrael . * quoniam non ſprevit . neque deſpexit preces pauperum . neque avertit faciem ſuam a me . * & dum clamarem ad eum . exaudivit me .*

*Apud te laus mihi in eccleſia magna . * Vota mea Domino reddam . coram timentibus eum .*

*Edent pauperes . & ſaturabuntur . * & laudabunt* DOMINUM *. qui requirunt eum .*

*Vivet cor eorum in ſæculum ſæculi . * Reminiſcentur . & convertentur ad* DOMINUM *univerſi fines terræ .*

*Et adorabunt in conſpectu ejus * omnes patriæ Gentium . quoniam* DOMINI

meos . * dinumeraverunt omnia oſſa mea .

Ipſi vero [1] conſideraverunt . & inſpexerunt me . * diviſerunt ſibi veſtimenta mea . * & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem .

Tu autem . DOMINE . ne elongaveris auxilium tuum a me . * ad defenſionem meam [2] conſpice .

Erue a framea [3] ÷ Deus ⁝ animam meam . * ÷ & ⁝ de manu canis . unimeam .

Salva me ex ore leonis . * & a cornibus [4] unicornium humilitatem meã .

Narrabo nomen tuum fratribus meis . * [5] in medio Eccleſiæ laudabo te .

Qui timetis DOMINUM laudate eum . * univerſum ſemen Jacob [6] glorificate eum .

Timeat eum omne ſemen Iſrael . * quoniam non ſprevit . neque deſpexit [7] deprecationem pauperis .

Nec avertit faciem ſuam a me . * & cum clamarẽ ad eum. exaudivit ÷ me ⁝

Apud te [8] laus mea in eccleſia magna . * Vota mea reddam in conſpectu timentium eum .

Edent pauperes . & ſaturabuntur . * ÷ & ⁝ laudabunt DOMINUM . qui requirunt eum . * vivent corda eorum in ſæculum ÷ ſæculi ⁝

Reminiſcentur . & convertentur ad DOMINUM . * univerſi fines terræ .

Et adorabunt in conſpectu ejus * [9] univerſæ familiæ Gentium .

Quo-

(1) *Vat.* conſideraverunt , & conſpexerunt me.
(2) *Vat. idem ,* inſpice .
(3) *Omnes noſtri MSS. hoc obelo , & voce* Deus *deſtituuntur ; quod notante Vallarſ. rectius ſe habet , utpote Græco magis conſonum . Vatic. utroque obelo deleto :* Eripe a framea animam meam .
(4) *Idem Vat.* unicornuorum ,
(5) *Alex.* in media Eccleſia laudabo te .
(6) *Idem Alex.* magnificate eum . *Pal. heic adponit .* Diapſalma .

(7) *Vat.* deprecationes pauperis , *qui & proxime ſequenti* ℣. *obelum omittit . Alex.* pauperum .
(8) *Vat.* Apud te laus ※ mihi ⁝ in Eccleſia magna : vota mea ÷ Domino ⁝ reddam &c. *Idem* ℣ *ſubſequentem orditur* : Manducabunt pauperes &c. *omiſſis deinde obelis , quorum poſtremus abeſt. & a Pal.*
(9) *Vat.* omnes patriæ gentium , *& proximum ſequentis* ℣. *obelum præterit . Alex. eodem* ℣. Quoniam Dei eſt regnum .

Digitized by Google

NI eſt Regnum . & ipſe dominabitur Gentium ·

*Manducaverunt . & adoraverunt omnes divites terræ · * in conſpectu ejus procident univerſi . qui deſcendunt in terram ·*

*Et anima mea ipſi vivet · * & ſemen meum ſerviet illi ·*

Annuntiabitur DOMINO *generatio ventura · * & annuntiabunt cæli juſtitiam ejus . * populo qui naſcetur . quem fecit Dominus ·*

Quoniam DOMINI eſt Regnum · * & ÷ ipſe ⁝ dominabitur Gentium ·

Manducaverunt . & adoraverunt [1] omnes pingues terræ · * in conſpectu ejus cadent omnes . qui deſcendunt in terram ·

Et anima mea illi vivet · * ÷ & ⁝ ſemen ÷ meum ⁝ ſerviet ipſi ·

Annuntiabitur [2] DOMINO generatio ventura · * & annuntiabunt cæli juſtitiam ejus . * populo qui naſcetur . quem fecit ÷ Dominus ⁝

ORATIO.

CAput miſericordiæ Deus . qui propter nos deſcendens in uterum Virginis . [3] addictus ligno . perfoſſus clavo . veſtimentis inſuper ſorte diviſis . ſurrexiſti liber ab inferis . precamur . ut hujus commercii non immemor . ſis Populi ab ore leonis ereptor . qui fuiſti quondam Patribus in te ſperantibus liberator · Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti . Deus &c.

ALIA.

DOmine Deus . qui Patres noſtros clamantes ad te liberaſti . & in te ſperantes ſalvaſti . te quæſumus ac præcamur . ne longe facias auxilium tuum a nobis . ad defenſionem noſtram reſpice . & ſalva nos de ore leonis . fortis & potens · Per ·

D. *ſive* F. V. H. I.

PSALMUS XXII.

Pſalmus David ·

Pſalmus [4] David ·

Per totum Pſalmum renatus in Baptiſmo Chriſtianus gratias agit . quia de ariditate peccati ad loca paſcuæ & ad aquam ſit refectionis adductus .

*DOMINUS regit me . & nihil mihi deerit · * in loco paſcuæ . ibi me collocavit ·*

Super

DOMINUS [5] regit me . & nihil mihi deerit · * in loco paſcuæ . ibi me collocavit ·

Super

(1) *Vat. Idem ,* omnes divites terræ ; in conſpectu ejus procident omnes &c. *omiſſis duobus ſequentis V. obelis .*

(2) *Idem Vat.* Et annuntiabitur Domino &c. *infra poſt vocem* annuntiabunt *omnes noſtri MSS. nec non & Mart. atque Val. vocem* cæli *neſciunt : Vat. & Pal. etiam obelum .*

(3) *Vat.* addictus clavo , in veſtimentis inſuper &c. *Cetera MS. iſte unicam poſt unumquemque Pſalmum Orationem exhibet , illamque quam perpetuo Thomaſius primo loco repoſuit . Quæ ſecunda eſt , aliquando viſitur in altero Vat.*84.

(4) *Vat.* ipſi &c.

(5) *Alex* reget me . *Pal.* ibi ÷ me ⁝ collocavit . *Vat.* collocabit . *Thomaſius in altero Pſalt. Mart. & Val.* ÷ & ⁝ nihil mihi deerit : ..... ÷ ibi ⁝ me collocavit : *unde perperam notatur a Val. eos obelos haud ſatis bene a Thomaſio omitti . Eorum primus juxta Verſ. ex Heb. MS. Alex. eſſet tollendus .*

*Super aquam refectionis educavit me. * animam meam convertit.*

*Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ. * propter nomen ſuum.*

*Nam etſi ambulem in medio umbræ mortis. * non timebo mala. quoniam tu mecum es.*

*Virga tua & baculus tuus. * ipſa me conſolata ſunt.*

*Paraſti in conſpectu meo menſam. * adverſus eos qui tribulant me.*

*Impinguaſti in oleo caput meum. * & poculum tuum inebrians. quam præclarum eſt!*

*Et miſericordia tua ſubſequetur me. * omnibus diebus vitæ meæ.*

Ut inhabitem in domo DOMINI. * *in longitudinem dierum.*

Super aquam refectionis educavit me. * animam meam [1] convertit.

Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ. * propter nomen ſuum.

Nam [2] etſi ambulavero in medio umbræ mortis. * non timebo mala. quoniam tu mecum es.

Virga tua & baculus tuus. * ipſa me conſolata ſunt.

Paraſti in conſpectu meo menſam. * adverſus eos qui tribulant me.

Impinguaſti in oleo caput meum. * [3] ÷ & ⁒ calix meus inebrians. ÷ quam ⁒ præclarus ÷ eſt ⁒!

Et miſericordia [4] ÷ tua ⁒ ſubſequetur me. * omnibus diebus vitæ meæ.

※ Et ⁒ ÷ ut ⁒ inhabitem in domo DOMINI. * in longitudinem dierum.

O R A T I O.

REge nos. Domine. ſuavibus tuæ præceptionis habenis. ut æterni tabernaculi habitatione percepta. plenitudine perennis poculi repleamur. Per.

(1) *Vat.* convertens ⁒ *& ſubſequenti* ℣. ÷ deduxiſti me.

(2) *Idem Vat.* nam etſi ambulem: *paulo inferius Alex.* non timebo, quoniam &c. *omiſſo termino* mala.

(3) *Vat. omnibus prætermiſſis obelis*: & poculum tuum inebrians quam præclarum eſt. *Alex. deſtituitur ſecundo obelo ante vocem* quam, *atque ait*: quam præclarum eſt. *Vallarſ. ultimam verſiculi vocem obelo notat*: præclarum ÷ eſt ⁒ *animadvertens a Thomaſio eum ſignum omitti. quod Edit. alterius Pſalt. repugnat; & huic primæ, in qua manifeſtus eſt typographi error quum duo grandiora puncta poſt vocem* eſt ⁒ *juxta priorem Thomaſianam Editionem apparerent, & deinde admirationem indicans punctum: indicium ſane juxta autographum & obelum eandem vocem præceſſiſſe: Nos eo argumento ducti obelum in præſenti Editione ſupplevimus. Notum tamen ſit primum fuiſſe*: præclarus eſt ⁒! *ubi modo legitur*: præclarus ÷ eſt ⁒!

(4) *Vat. & hoc ſigno deſtituitur, ſicut & duobus ſequentis verſiculi. Alex. in præſenti* ſubſequitur me.

Digitized by Google

D. *ſive* F. II.
H. I.

PSALMUS XXIII.

Pſalmus David · Prima Sabbati ·

Propheta teſtatur Chriſti ditioni univerſum Orbem eſſe ſubjectum . diffiniens quibus virtutibus præditi ſint in ejus Eccleſia conſtituti . alloquiturque ſuperſtitioſos ut vero Domino famulentur .

DOMINI *eſt terra & plenitudo ejus.* orbis terrarum . * & univerſi qui habitant in ea ·*

*Ipſe ſuper maria fundavit eam · * & ſuper flumina præparavit illam ·*

Quis aſcendet in montem DOMINI *? * aut quis ſtabit in loco ſancto ejus ?*

*Innocens manibus . & mundo corde · * qui non accepit in vano animam ſuam · * nec juravit in dolo proximo ſuo ·*

Hic accipiet benedictionem a DOMINO *· * & miſericordiam a Deo ſalutari ſuo ·*

*Hæc eſt generatio quærentium Dominum · ** [1] *requirentium faciem Dei Jacob ·*

Diapſalma ·

*Tollite portas (Principes) veſtras . * & elevamini portæ æternales · * & introibit Rex gloriæ ·*

*Quis eſt iſte Rex gloriæ ? ** DOMINUS *fortis & potens · ** DOMINUS *potens in prælio ·*

Tollite portas (Principes) veſtras. & elevamini portæ æternales · * & introibit Rex gloriæ ·*

Quis

[2] ÷ Prima Sabbati ⁝ Pſalmus David ·

DOMINI eſt terra . & plenitudo ejus . * [3] orbis terrarum . & ÷ univerſi ⁝ qui habitant in eo ·

※ Quia ⁝ ipſe ſuper maria fundavit eum·* & ſuper flumina præparavit eum·

Quis aſcendet in montem DOMINI ?* aut quis ſtabit in loco ſancto ejus ?

Innocens manibus . & mundo corde · * qui non accepit in vano animam ſuam · * nec juravit in dolo [4] ÷ proximo ſuo ⁝

[5] ÷ Hic ⁝ accipiet benedictionem a DOMINO · * & miſericordiam a Deo ſalutari ſuo ·

Hæc eſt Generatio [6] quærentium eum · * quærentium faciem Dei Jacob · *Diapſalma* ·

Attollite [7] portas (Principes) veſtras . * & elevamini portæ æternales · * & introibit Rex gloriæ ·

Quis eſt iſte Rex Gloriæ ? * DOMINUS fortis & potens · * DOMINUS potens in prælio ·

Attollite portas (Principes) veſtras . * & elevamini portæ æternales · * & introibit Rex Gloriæ ·

Quis eſt iſte Rex Gloriæ ? * DOMINUS

(1) *Iterum* quærentium *ſcribunt MSS. S. Petri.*

(2) *Eum obelum tollit Vat. eundem adſtruente Heb. textu , & exemplari ex eodem Verſionis MSS. Alex.*

(3) *Mart. & Vallarſ.* orbis ÷ terrarum ⁝ *concedente poſtremo vocem Hebræam hoc & ſimilibus locis uſurpari poſſe ad ſignificandum non ſimpliciter* orbem , *ſed &* orbem terrarum , *quo poſito jure obelus ille negligitur , ſicuti factum viſitur a MS. Vatic. qui & ſequenti* ℣. *vocem* quia , *& ipſi adjunctum ſignum prætervit habens deinde* fundavit eam ...... præparavit eam . *Ad finem ejuſdem* ℣. *Pal. addit* Diapſalma .

(4) *Et hanc notam neſcit Vaticanus : paullo ſuperius Alex.* Innocens manibus , & in mundo corde .

(5) *Alex.* Hic accipiat , *& infra* ſalutare ſuo .

(6) *Vat.* quærentium Dominum *ut Romanum*

(7) *Idem MS.* Tollite portas ¥ principes veſtri) & elevamini &c. *tum Alex.* & introivit rex gloriæ .

Quis eſt iſte Rex gloriæ? * DOMINUS *Virtutum ipſe eſt Rex gloriæ.*

NUS Virtutum ipſe eſt Rex Gloriæ. [1] ※ *Diapſalma* ‡

ORATIO.

STabilitor terræ Deus (cui cuncta Mundi plenitudo deſervit) reſtitue nos in innocentiam vitæ. ut poſſimus te prævio montem ſanctificationis aſcendere. Per.

PSALMUS XXIV.

D. ſive F. III. H. I.

In Finem. Pſalmus David.

* ÷ In Finem ‡ Pſalmus David.

Per totum hunc Pſalmum deprecatur Eccleſia. ne ante conſpectum Domini contemptibilis appareat inimicis.

AD [2] *te.* DOMINE. *levavi animam meam.* * *Deus meus in te confido. non erubeſcam.* * *neque irrideant me inimici mei.*

Etenim univerſi. qui te expectant. non confundentur. * [3] *confundantur iniqua facientes vane.*

Vias tuas. DOMINE. *notas fac mihi.* * *& ſemitas tuas edoce me.*

Dirige me in veritate tua. & doce me. * *quia tu es Deus Salutaris meus*

AD te. DOMINE. levavi animam meam. * Deus meus in te confido. non erubeſcam.

Neque irrideant me inimici mei. * [4] Etenim univerſi. qui ſuſtinent te. non confundentur.

Confundantur ÷ omnes ‡ iniqua agentes. * ſupervacue.

Vias tuas. DOMINE. [6] demonſtra mihi. * ÷ & ‡ ſemitas tuas edoce me.

Dirige

(1) *Pal. & Vat. hoc loco & aſteriſco, &* Diapſalma *deſtituuntur.*

(2) *Narrat ad hunc locum Martianæus in Sorbonico MS. exhibente ſolam poſteriorem emendationem Pſalterii e latere verſiculi ſexti ſequens Scholion legi:* Huic Pſalmo adſcribuntur Hebrææ literæ a pleriſque, ſed non recte. *Docet etiam Hieronymus epiſtola ad Paulam Urbicam ſolos Pſalmos* 110. 111. 118. & 144. *Hebraico Alphabeto ſupputari, licet notante Martianæo laudato idem Hieron. alibi addat & Pſal.* 36. *hoc eſt Præfatione in Libros Regum. An merito Sorbonico MS. appoſita fuerit illa annotatiuncula colligi poteſt ex Caſſiodori in hunc Pſal. Expoſitione, ubi docet quomodo & in præſenti adſcribantur Hebrææ literæ; unde colligitur & quomodo Hieronymi loca componi inter ſe debeant; quod & ex ipſo Hieronymo Comment. in Pſalt. ad Titulum Pſal.* cx. *habetur. His momentis ductus Thomaſius per eaſdem literas præſentem Pſalmum digeſſerat: ſed eæ a nobis delendæ fuerunt, quandoquidem idem Auctor propria manu illas deleverat ſequentibus verbis ad calcem ſui exemplaris additis:* In hoc Pſalmo delendæ ſunt literæ Alphabeti Hebraici, quia non appoſuerunt eas LXX. Interpretes. Vide S. Hieronymum in Titulo Pſalmi cx. in Comment. Pſalmorum, & Origenem in principio Pſalmi CXVIII. in Catena PP. Græcorum in Pſalmos edita a Corderio.

(3) *Holſt. Confundantur iniqua facientes vane* MSS. omnes uno conſenſu, *confundantur iniqui facientes vana;* quam lectionem Bruno, Faber, & Pſalter. Cajet. exhibent, & Vatic. eamque S. Auguſtinus confirmare videtur, qui legit: *inique facientes vana:* Apud LXX. *οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς*, quod potius pro recepta lectione facit, nam ut hic *ἀνομοῦντες, iniqua facientes*, ita Pſal. ſequenti: *οἱ παρανομοῦντες, iniqua gerentes.*

Et Cod. Ver. inique facientes vana.

(4) *Obelum & voces ipſo notatas neſcit Alex. Obelum tantum Vat. additque deinde vocem* ipſi *ante* David.

(5) *Mart. & Val.* & ÷ enim ‡ univerſi. *Vat.* qui te expectant non confundantur, *&* ℣. *ſubſequenti idem MS.* Confundantur iniqua gerentes *omiſſa cum obelo voce* omnes.

(6) *Vat. recidit hoc loci in Romanum dicens:* Vias tuas, Domine, notas fac mihi, *qui & obelo deſtituitur. Alex. & Pal.* doce me, *non* edoce me: *tum Alex.* Dirige me in veritatem tuam.

*meus . * & te ſuſtinui tota die ·*

Reminiſcere miſerationum tuarum. DOMINE . * *& miſericordiæ tuæ . quæ a ſæculo ſunt ·*

*Delicta juventutis & ignorantiæ meæ . * ne memineris · ſecundum magnam miſericordiam tuam memor eſto mei Deus . * propter bonitatem tuam .* DOMINE ·

Dulcis & rectus DOMINUS · * *propter hoc legem ſtatuit delinquentibus in via ·*

*Diriget mites in judicio · * docebit manſuetos vias ſuas ·*

Univerſæ viæ DOMINI *miſericordia & veritas . * requirentibus teſtamentum ejus & teſtimonia ejus ·*

Propter nomen tuum . DOMINE . * *propitiaberis peccato meo . * copioſum eſt enim ·*

Quis eſt homo qui timeat DOMINUM? * *Legem ſtatuit ei in via . quam elegit ·*

*Anima ejus in bonis demorabitur · * & ſemen ejus* [1] *hæreditatem poſſidebit terram ·*

Firmamentum eſt DOMINUS *timentibus eum · * & teſtamentum ipſius . ut manifeſtetur illis ·*

Oculi mei ſemper ad DOMINUM · * *quoniam ipſe evellet de laqueo pedes meos ·*

*Reſpice in me . & miſerere mei · * quoniam unicus & pauper ſum ego ·*

*Tribulationes cordis mei dilatatæ ſunt · * de neceſſitatibus meis eripe me ·*

Vide humilitatem meam & laborem meum

Dirige me in veritate tua . * & doce me· quia tu es Deus [2] Salvator meus . * ÷ & : te ſuſtinui tota die ·

Reminiſcere [3] miſerationum tuarum. DOMINE . * & miſericordiarum tuarum . quæ a ſæculo ſunt ·

Delicta juventutis meæ . * & ignorantias meas ne memineris ·

Secundum miſericordiam tuam memento mei [4] ÷ tu : * propter bonitatem tuam . DOMINE ·

Dulcis & rectus DOMINUS . * propter hoc legem dabit delinquentibus in via ·

Diriget manſuetos in judicio · * docebit [5] mites vias ſuas ·

Univerſæ viæ DOMINI . miſericordia & veritas . * requirentibus teſtamentum ejus & teſtimonia ejus ·

Propter nomen tuum . DOMINE . [6] propitiaberis peccato meo · * multum eſt enim ·

Quis eſt homo [7] qui timet DOMINUM ? * Legem ſtatuit ei in via . quam elegit ·

Anima ejus in bonis demorabitur · * [8] & ſemen ejus hæreditabit terram ·

Firmamentum eſt DOMINUS timentibus eum . * & teſtamentum ipſius . ut manifeſtetur illis ·

Oculi mei ſemper ad DOMINUM · * quoniam ipſe evellet de laqueo pedes meos ·

Reſpice in me . & miſerere mei · * quia unicus & pauper ſum ego ·

Tribulationes cordis mei multiplicatæ

(1) Hæreditate poſſidebit terram! *MSS. D. 144. & Vat. 84. cum Aug. Caſſiod. & Ver.*

(2) *Vat. rurſus cum Romano ,* Salutaris meus . *Pal. deinde addit* Diapſalma .

(3) *Vat.* Memento miſerationum ...... , Ψ & miſericordiæ tuæ) quæ a ſæculo ſunt . *Alex.* quia a ſæculo ſunt .

(4) *Huic obelo , quem fortaſſe ex Alex. exemplari Heb. Verſ. & Pal. mutuaverat , aſteriſcum ſuffecit Thomaſius in altera Pſalt. Edit. quod ſi Vallarſio , ut oportebat , compertum fuiſſet, proculdubio temperaſſet ab illis verbis :* heic perperam obelum pro aſteriſco Carus prænotat . *Vat. nullo adhibito ſigno ſcribit :* memor eſto mei tu . *qui & proxime inferiori Ỳ. habet ,* legem ſtatuit *pro* legem dabit .

(5) *Vat. amanuenſis incuria :* docebit mitte vias ſuas .

(6) *Alex.* propitiaveris & peccato meo . *Vat.* copioſum eſt enim .

(7) *Vat.* qui timeat Dominum : *Alex.* legem ſtatuet &c.

(8) *Idem Alex.* & ſemen ipſius .

*meum · * & dimitte omnia peccata mea ·*

*Reſpice inimicos meos quoniam multiplicati ſunt · * & odio iniquo oderunt me ·*

*Cuſtodi animam meam . & eripe me · ** [1] *Domine non confundar . quoniam invocavi te ·*

*Innocentes & recti adhæſerunt mihi · * quoniam ſuſtinui te . Domine ·*

*Redime me . Deus Iſrael . * ex omnibus anguſtiis meis ·*

catæ ſunt · * de neceſſitatibus meis [2] erue me ·

Vide humilitatem meam & laborem meū · * & dimitte univerſa delicta mea ·

Reſpice inimicos meos . quoniā multiplicati ſūt · * & odio iniquo oderūt me ·

Cuſtodi animam meam . & erue me · * [3] non erubeſcam quoniam ſperavi in te ·

Innocentes & recti adhæſerunt mihi . * quia ſuſtinui te ·

Libera Deus Iſrael * ex omnibus tribulationibus ſuis ·

ORATIO.

Libera nos ab omnibus anguſtiis noſtris . mitiſſime Deus · quia ad te animas noſtras erigimus . obliviſcere . quæſumus . delicta juventutis & ignorantiæ prioris . & ſi quid negligenter deliquimus . clementer ignoſce · Per ·

PSALMUS XXV.

D. *ſive* F. IV. H. I.

Pſalmus David ·

÷ In Finem · Pſalmus : David · [5]

Totus Pſalmi hujus textus ad perfectum aptandus eſt Chriſtianum . qui diverſorum laude meritorum in Eccleſia perſeverans . divinis ſe beneficiis conſolatur ·

Judica me . DOMINE *. quoniam ego in innocentia mea ingreſſus ſum · * Et in* DOMINO *ſperans non infirmabor ·*

Proba me . DOMINE *. & tenta me · * ure renes meos & cor meum ·*

*Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt · * & complacui in veritate tua ·*

*Non ſedi in conſilio vanitatis · * & cum iniqua gerentibus non introibo ·*

Odivi [4] *congregationem malignorum · * & cum impiis non ſedebo ·*

*Lavabo inter innocentes manus meas · **

Judica me . DOMINE . quoniam ego in innocentia mea ingreſſus ſum · * Et in DOMINO ſperans non infirmabor ·

Proba me . DOMINE . & tenta me · * ure renes meos & cor meum ·

Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt · * & complacui in veritate tua ·

Non [6] ſedi cum concilio vanitatis · * & cum iniqua gerentibus non introibo ·

Odivi eccleſiam malignantium · * & cum impiis non ſedebo ·

Lavabo inter innocentes manus meas · *

(1) *Vat.* 84. *neſcit hujus loci vocem* Domine ,

(2) *Vat.* eripe me ; *in quo & ℣. ſubſequenti legitur :* & dimitte omnia peccata mea .

(3) *Vat.* non confundar : *& in fine ſubſequentis verſiculi* quoniam ſuſtinui te , Domine . *Demum & ultimum ℣. ita exhibet .* Redime me , Deus Iſrael , ab omnibus anguſtiis ejus .

(4) *Holſt. odivi congregationem malignorum :* MSS. omnes , & Vat. & Pſalter. Cajet. & Bruno legunt *congregationes* . Sed priori lectioni favent LXX. & Faber.

(5) *Vatic. pro Titulo habet ;* Pſalmus ipſi David .

(6) *Vat.* Non ſedi Ψ in) concilio .

Digitized by Google

meas . * *& circuibo altare tuum* . DOMINE .

Ut audiam vocem laudis tuæ . * *& enarrem univerſa mirabilia tua* .

DOMINE . *dilexi decorem domus tuæ* . * *& locum tabernaculi gloriæ tuæ* .

Ne perdas cum impiis animam meam . * *& cum viris ſanguinum vitam meam* . *in quorum manibus iniquitates ſunt* .

Dextera eorum repleta eſt muneribus . *ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum* . * *Redime me* . *& miſerere mei* .

Pes enim meus ſtetit in via recta . * *in Eccleſiis benedicam* DOMINUM .

meas . * [1] & circumdabo altare tuum . DOMINE .

Ut audiam vocem [2] laudis . * & enarrem univerſa mirabilia tua .

DOMINE . dilexi decorem domus tuæ . * & locum habitationis gloriæ tuæ .

Ne perdas cum impiis [3] ÷ Deus ‡ animam meam . * & cum viris ſanguinum vitam meam .

In quorũ manibus iniquitates ſunt . * [4] dextera eorum repleta eſt muneribus .

Ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum . * [5] redime me . & miſerere mei .

Pes [6] meus ſtetit in directo . * in Eccleſiis benedicam ÷ te ‡ DOMINE .

ORATIO.

LArgire . Domine . miſericordiam tuam famulis ſupplicibus tuis . & fac nos in tua veritate devotos . ut actibus in innocentiam reſtitutis liberari mereamur ab impiis . Per .

F.II.N.

PSALMUS XXVI.

Pſalmus David . priuſquam [7] ungeretur .

[8] ÷ Pſalmus ‡ David . ÷ priuſquam liniretur ‡

Vox Prophetæ dicentis ſe Deum metuere . nullum alium formidare . quia inter adverſa ſæculi ipſe eſt ejus ſuffugium . & ſpiritu Prophetiæ ſpem ſibi futuræ Beatitudinis pollicetur .

DOMINUS *illuminatio mea* . *& ſalus mea* . * *quem timebo?*

DOMINUS *defenſor vitæ meæ* . * *a quo trepidabo?*

Dum

DOMINUS illuminatio mea . & ſalus mea . * quem timebo?

DOMINUS protector vitæ meæ . * a quo trepidabo?

Dum

(1) *Alex.* & circuibo e circumdabo *recentiori cura factum*.

(2) *Vat.* laudis tuæ . *Pal. addit in fine* ℣. Diapſalma .

(3) *Omnes noſtri MSS. ut & Mart. atque Val. & obelum neſciunt , & vocem* Deus *illo prænotatam* .

(4) *Vat.* ※ & ‡ dextera eorum *& quidem merito , Heb. textum conſule* .

(5) *Idem Vat.* libera me & miſerere mei .

(6) *Alex.* Pes enim meus . *Vat. deinde* : ſtetit Ψ in via recta) in Eccleſiis &c. *obelo prætermiſſo* .

(7) *MS. D.* 145. liniretur . *Alter MS. ut Thomaſius ſibi notaverat , addit* ſecundo . *Vat.* 84. *ait* : Pſalmus ipſius David &c.

(8) *Alex. ut & Mart. atque Val. cum ſua nota omittunt vocem* Pſalmus . *Vat.* ipſi David .

Dum appropiant ſuper me nocentes . ut edant carnes meas . qui tribulant me inimici mei . * ipſi infirmati ſunt . & ceciderunt .*

*Si conſiſtant adverſus me caſtra . * non timebit cor meum . [1] ſi inſurgat in me prælium . * in hoc ego ſperabo .*

Unam petii a DOMINO . *hanc requiram . * ut inhabitem in domo* DOMINI * *omnibus diebus vitæ meæ .*

Ut videam [2] voluntatem DOMINI . * *& protegar a templo ſancto ejus .*

*Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſuo . * in die malorum protexit me in abſcondito tabernaculi ſui . in petra exaltavit me .*

*Nunc autem exaltavit caput meum ſuper inimicos meos . circuibo . & immolabo [3] in tabernaculo ejus hoſtiam jubilationis . * cantabo & pſalmum dicam* DOMINO .

Exaudi . DOMINE . *vocem meam qua clamavi ad te . * miſerere mei . & exaudi me .*

*Tibi dixit cor meum . Quæſivi vultum tuum . * vultum tuum .* DOMINE . *requiram .*

*Ne avertas faciem tuam a me . * & ne*

Dum [4] appropiant ſuper me nocentes . * ut edant carnes meas .

Qui tribulant me [5] inimici mei . * ipſi infirmati ſunt . & ceciderunt .

Si conſiſtant adverſum me caſtra . * non timebit cor meum .

Si [6] exurgat adverſum me prælium .* in hoc ego ſperabo .

Unam petii a DOMINO . hanc requiram . * ut inhabitem in domo DOMINI omnibus diebus vitæ meæ .

Ut videam [7] voluptatem DOMINI . * & viſitem templum ejus .

Quoniam abſcondit me in tabernaculo [8] ſuo . in die malorum . * protexit me in abſcondito tabernaculi ſui .

In petra exaltavit me . * [9] & nunc exaltavit caput meum ſuper inimicos meos .

Circuivi . & immolavi in tabernaculo ejus * hoſtiam [10] vociferationis . * cantabo & pſalmum dicam DOMINO .

Exaudi . DOMINE . vocem meam qua clamavi [11] ad te . * miſerere mei . & exaudi me .

Tibi dixit cor meum . Exquiſivit [12] te facies mea . * faciem tuam . DOMINE . requiram .

Ne

(1) *Vat.* 84. & ſi inſurgat *addita copula* .

(2) *Holſt. ut videam voluptatem Domini* . Sic Bandinus edidit ; nam *voluntatem* habet Alterii editio , & MSS. Codd. quotquot vidi , item Faber & Cajet. & Ambroſ. & Bruno & Vatic. atque ita Pſalmorum interpretes ſere omnes legiſſe teſtatur Lucas Brugenſis . Præferenda tamen eſt prior illa lectio , quæ Græcis , & Hebraicis fontibus reſpondet : Nam LXX. *τὴν τερπνότητα* habent , quod Nobilius *delectationem* vertit ſecutus Interpretem noſtrum , qui Pſal. 15. ℣. 11. eam vocem ſic reddidit . In Hebræo utrobique eſt נעם quod *jucunditatem* , & *amœnitatem* , ſive *delicias* ſignificat .

(3) *D.* 145. in tabernaculum .

(4) *Vat.* appropiant ✠ . d) me &c.

(5) *Alex.* & inimici mei , *& quidem recte; legitur enim ea copula tum in Hebræo tum in Græco habente* οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου , *unde erraſſe dignoſcitur , qui ſcripſit* : Videtur heic ſub aſteriſco ſupplenda *&* copula .

(6) *Pal.* ſi ÷ ex ‡ ſurgat &c. *Vat.* ☉ &) ſi inſurgat in me prælium .

(7) *Alex. & Pal.* voluntatem , *deinde Vat.* & ☉ ut) viſitem &c.

(8) *Alex. neſcit vocem* ſuo . *Vat. ſimiliter eandem præterit addens* : in die malorum ☉ meorum) protexit me &c.

(9) *Idem Vat.* & nunc ecce exaltavit caput meum .

(10) *Idem rurſus* , jubilationis *cum Romano* . *Pal. huic* ℣. *non ſubſequenti , ut retur Vallarſ. adponit* Diapſalma .

(11) *Voces* , ad te , *omnes noſtri MSS. omittunt : eaſdem Thomaſius in altero Pſal. Mart. & Val. obelo præfigunt , Vat. & Pal. initio* ℣. ÷ Ex ‡ audi , Domine .

(12) *Voculam* te *Alex. MS. neſcit . Animadverterat Villarſius eandem a Cod. Pal. litura induci , abeſſe a melioris notæ exemplaribus quæ Hebræis ,*

Digitized by Google

& ne declines [1] *in ira a ſervo tuo*.

Adjutor meus eſto. ne derelinquas me. * *neque deſpicias me Deus Salutaris meus*.

Quoniam. pater meus & mater mea dereliquerunt me. * DOMINUS *autem aſſumpſit me*.

Legem mihi conſtitue. DOMINE. *in via tua.* * *& dirige me in ſemitam rectam propter inimicos meos*.

Ne tradideris me in animas perſequentium me. * *quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui.* * *& mentita eſt iniquitas ſibi*.

Credo videre bona DOMINI *in terra viventium*.

Expecta DOMINUM. [2] *& viriliter age.* * *& confortetur cor tuum. & ſuſtine* DOMINUM.

Ne avertas faciem tuam a me. * [3] ne declines in ira a ſervo tuo.

Adjutor meus eſto. ne derelinquas me. * neque deſpicias me Deus [4] Salutaris meus.

Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me. * DOMINUS autem aſſumpſit me.

Legem [5] pone mihi. DOMINE. in via tua. * & dirige me in ſemitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me. * quoniam [6] inſurrexerunt in me teſtes iniqui. * & mentita eſt iniquitas ÷ ſibi ⁝

Credo videre bona DOMINI * in terra viventium.

Expecta [7] DOMINUM. viriliter age. * & confortetur cor tuum. & ſuſtine DOMINUM.

ORATIO.

DEfende nos a caſtris & præliis inimici adjutor omnium Deus. ut in domus tuæ perpetuitate durantes. mereamur vultum tuum ſpirituali contemplatione [8] ſuſpicere. Per.

PSAL.

Hebrais, qua Græcis, ipſique Hieronymo epiſt. ad Sunniam & Fretelam improbari. Vat. Tibi dixit cor meum, Dominum requiram: exquiſivit te vultus meus, vultum tuum Domine, requiram.

(1) *D.* 145. in iram ſervo tuo.

(2) *MSS. S. Petri & Vat.* 84. *copulam tollunt ante vocem* viriliter, *ut & Aug. Caſs. Ver. juxta Græc. & Heb.*

(3) *Vat.* & ne declinet.

(4) *Alex.* Salvator.

(5) *Vat.* legem mihi conſtitue, Domine, in via tua: *& deinde cum Alex. & Pal.* & dirige me in ſemita recta.

(6) *Vat.* Quoniam ÷ in ⁝ ſurrexerunt, *ſublato deinde cum Pal. & Alex. ſequenti obelo, quo vox* ſibi *confoditur. Eundem merito ſuſtuli poſſe contendit Vallarſ.*

(7) *Idem Vat.* Suſtine Dominum ÷ viriliter age ⁝ & confortetur cor tuum, & expecta Dominum. *Alex.* & ſuſtine, Domine.

(8) *Vat. cum Pal.* ſuſcipere.

PSALMUS XXVII.

F.II.N.

[1] Huic David Pſalmus .

÷ Pſalmus ipſi ⁝ David . [3]

Orat Dominus Chriſtus per id quod homo eſt . ut ejus audiatur oratio . agitque gratias quoniam exauditus eſt . rogans ut ſicut ipſe ſuſcitatus eſt poteſtate Divinitatis ſuæ . ita ſalvus fiat populus ejus nomini crediturus .

A*D te* . DOMINE . *clamavi* . *Deus meus ne ſileas a me* . * *& ero ſimilis deſcendentibus in lacum* .

Exaudi vocem deprecationis meæ . dum oro ad te . * *& dum extollo manus meas ad templum ſanctum tuum* .

Ne ſimul tradas me cum peccatoribus . * *& cum operantibus iniquitatem ne perdas me* .

Cum his qui loquuntur pacem cum proximo ſuo . * *mala autem ſunt in cordibus eorum* .

Da illis . Domine . ſecundum opera eorum . * *& ſecundum* [2] *nequitias ſtudiorum ipſorum retribue illis* .

Redde retributionem eorum ipſis .

Quoniam non intellexerunt opera DOMINI . * *& in opera manuum ejus non conſideraverunt* .

Deſtrue illos . * *nec ædificabis eos* . *Bene-*

AD te . DOMINE . clamabo . Deus meus ne ſileas a me . * [4] ne ※ quando ⁝ taceas a me . * & aſſimilabor deſcendentibus in lacum .

Exaudi [5] ※ DOMINE ⁝ vocem deprecationis meæ . dum oro ad te . * dum extollo manus meas ad templum ſanctum tuum .

Ne ÷ ſimul ⁝ trahas me cum peccatoribus . * & cum operantibus iniquitatem [6] ÷ ne perdas me ⁝

Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo . * mala autem in cordibus eorum .

Da illis ſecundum [7] opera eorum . * & ſecundum nequitiam adinventionum ipſorum .

Secundum opera manuum eorum tribue illis . * redde retributionem eorum ipſis .

Quoniam no n intellexerunt opera Do-

(1) *MSS. D.* 144. *Vat.* 84. *& alter a Thomaſio notatus pro titulo habent* : Pſalmus ipſi David .

(2) *Holſt. Et ſecundum nequitiam* : MSS. omnes legunt *nequitias* : LXX. *κατὰ τὴν πονηρίαν* , quod noſtro reſpondet ; & ſic Faber , & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & Vatic.

Duo tamen MSS. Archivi S. Petri , quibus utimur , legunt nequitiam *cum Caſſiodoro* .

(3) *Pro titulo Alex. exhibet* : Huic David . *Vat. obelum neſcit* .

(4) *Mart. & Val.* ※ ne quando taceas a me ⁝ *e noſtris MSS. duo præſtantiores Alex. & Vat. aſteriſcum hunc neſciunt , Pal. Thomaſio conſonat. Vat.* ne ſileas a me ; *deinde verſu de novo incboato* : Ne unquam ſileas a me .

(5) *Pal. Vat. Mart. Val.* ÷ Ex ⁝ audi : *deinde cum noſtro Alex. rejiciunt vocem* Domine *& ejus notam , quam tamen adſtruit Pal. & ejuſdem MS. Alex. exemplar ex Heb. Verſionis , vetuſtiſſimum ſane , atque adeo* [*quum ſola fere antiquitate monumentorum certatur , eaque palmam præripiant , quæ & vetuſtiora*] *ſufficiens argumentum ad eandem retinendam , licet hodiernus Heb. illa deſtituatur . Quia tamen eadem abs Hieronymo improbatur in epiſtola ad Sunniam & Fretel. notum eſto , Vallarſio præſertim , illis non adquieviſſe Thomaſium , ſed aſteriſcum in obelum mutaſſe in altera Editione* .

(6) *Alex. poſtquam dixerat initio verſus* ÷ Ne ſimul tradas me , *concludit eundem cum Vat.* ne perdideris me . *Et Vat. idem utrumque neſcit obelum . ℣. ſubſequenti* : ⊖ Cum his) qui loquuntur pacem : *& infra cum Alex.* mala autem ſunt in cordibus eorum .

(7) *Omnes noſtri MSS.* opera ipſorum . *Vat.* ſecundum opera ipſorum ⊖ Domine) & ſecundum nequitiam ſtudiorum ipſorum , *qui & ℣. ſubſequentem incipit adjuncta copula* : Et ſecundum ...... retribue illis .

Benedictus DOMINUS. *quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ*·

DOMINUS *adjutor meus & protector meus*. * *& in ipſo ſperavit cor meum*. *& adjutus ſum*·

Et refloruit caro mea. * *& ex voluntate mea confitebor illi*·

DOMINUS *fortitudo plebis ſuæ*. * *& protector ſalutarium* CHRISTI *ſui eſt*·

Salvum fac populum tuum. Domine. * [1] *& benedic hæreditatem tuam*. * *& rege eos*. *& extolle illos uſque in ſæculum*·

DOMINI. * & in opera manuum ejus [2] deſtru s illos. * & nõ ædificabis ÷ eos ⁝

Benedictus [3] DOMINUS. * quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ·

DOMINUS adjutor meus & protector meus. * [4] in ipſo ſperavit cor meum. & adjutus ſum·

Et [5] refloruit caro mea. * & ex voluntate mea confitebor ei·

DOMINUS fortitudo plebis ſuæ. * & protector ſalvationum CHRISTI ſui eſt·

Salvum fac populum tuum [6] ÷ Domine ⁝ * & benedic hæreditati tuæ. * & rege eos. & extolle illos uſque in æternum·

ORATIO·

FOrtitudo omnium. fortiſſime Deus. ſalva populum tuum a deſcendentibus in lacum. & ita nos in templo ſancto tuo unanimiter [7] innecte. ut pacem (quam proximis ore profcrimus) cordibus teneamus· Per·

F.II.N. PSALMUS XXVIII.

Pſalmus David. in conſummatione tabernaculi·

Pſalmus David [8] ÷ in conſummatione tabernaculi ⁝

Credentes Propheta generaliter admonet. ut Domino ſacrificia devota mente perſolvant. ſeptenaria narratione Sancti Spiritus Virtutes enumerans·

A*Fferte* DOMINO *filii Dei*. * *afferte Domino filios arietum*·

Afferte

AFferte DOMINO [9] ÷ filii Dei ⁝ * afferte Domino filios arietum·

Afferte

(1) *Holſt. Et benedic hæreditati ſuæ*: MS. unus *hæreditati tuæ*; & ſic Caſſin. Alter, & quidem melioris notæ, Codex noſter, ut & Bruno, & Ambroſ. & Faber: *Et benedic hæreditatem tuam*: & ſic illud LXX. καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, etiam Flaminius Nobilius expreſſit: & ſic fere ſemper noſter interpres in accuſandi caſu, ut in fine Pſal. ſequentis 28. *benedicet populum ſuum in pace*.

(2) *Alex. & Pal.* deſtrue illos, *proſequitur Vat.* ⁊ nec ædificabis eos, *omiſſo obelo, quod præſtat & Pal. atque ex eo Vallar. & quidem merito juxta hodiernum Heb. non autem juxta Alex.*

(3) *Alex.* Benedictus Dominus, quoniam exaudivit Dominus vocem &c. *Pal. Mart. & Val. de more* ÷ ex ⁝ audivit.

(4) *Pal.* ÷ & ⁝ in ipſo ſperavit &c. *& Vat.* in ipſo ſperavit cor meum, & adjutum eſt.

(5) *Vat.* ÷ & ⁝ refloruit, *& in fine* ℣. confitebor illi, *ſicut & proxime ſequenti*, protector ſalutarium, *non* ſalvationum.

(6) *Alex. & Vat. omittunt vocem* Domine, *quam Pal. obelo non confodit, perperam tamen. Alex.* ſalvam fac plebem tuam & benedic .... & rege eos & extolle eos &c. *Vat.* Salva plebem tuam, & benedic hæreditatem tuam, & rege illos, & extolle eos &c.

(7) *Idem Vat.* in nocte cuſtodi, ut pacem.

(8) *Omnes noſtri MSS. hunc obelum neſciunt, ſupplendum tamen ex Verſ. ex Heb. Alex.*

(9) *Quod heic ſub obelo ſolum concluſerat Thomaſius voces*, Filii Dei, *juxta Pal. MS. in altera Edit. mutata ſententia emendavit, eodem obelo notans & proxime ſequentes alias voces*, afferte Domino: *ſicut & factum vidimus a Mart. & Vallarſ. Vat. ſubſequentis* ℣. *obelo deſtituitur*.

Afferte Domino *gloriam & honorem. afferte* Domino *gloriam nomini ejus. * adorate* Dominum *in aula ſancta ejus.*

Vox Domini *ſuper aquas. Deus majeſtatis intonuit. ** Dominus *ſuper aquas multas.*

Vox Domini *in virtute. * Vox* Domini *in magnificentia.*

Vox Domini *confringentis cedros. & confringet* Dominus *cedros Libani. & comminuet eas tanquam vitulum Libani. * & Dilectus ſicut filius unicornuorum.*

Vox Domini *intercidentis flammam ignis. * Vox* Domini *concutientis ſolitudinem. * & commovebit* Dominus *deſertum Cades.*

Vox Domini *præparantis cervos. & revelabit condenſa. * & in templo ejus omnes dicent gloriam.*

Dominus *diluvium inhabitat. * & ſedebit* Dominus *rex in æternum.*

Dominus *virtutem populo ſuo dabit. * & benedicet populum ſuum in pace.*

Afferte Domino gloriam & honorem. * afferte Domino gloriam nomini ejus. * adorate Dominum in atrio ſancto ÷ ejus :

Vox Domini ſuper aquas. Deus majeſtatis intonuit. * Dominus ſuper aquas multas. [1]

Vox Domini in virtute. * Vox Domini in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros. * & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tamquam vitulum Libani. * & Dilectus [2] quemadmodum filius unicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis. * Vox Domini concutientis [3] deſertum. * & commovebit Dominus deſertum Cades.

Vox Domini præparantis cervos. * & revelabit condenſa. * & in templo ejus [4] omnes dicent gloriam.

Dominus diluvium [5] inhabitare facit. * & ſedebit Dominus rex in æternum.

Dominus virtutem populo ſuo dabit. * Dominus [6] benedicet populo ſuo in pace.

ORATIO.

Dona. Domine. virtutem populo tuo. & effice nos templum Spiritus Sancti. ut tibi de corde puro holocauſtum acceptabile præparemus. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum.

(1) *Hoc loco apponit Pal.* Diapſalma, *non e regione ſecundi ℣. uti ſcribit Vallarſ.*

(2) *Vat.* ſicut filius &c.

(3) *Idem MS.* ſolitudinem. *Alex. hoc ℣. habet* intercedentis *pro* intercidentis, *ſicut & ſupra ℣. 5.* confringentes cedros, *pro* confringentis cedros: *Verum, ut alias monui, quum familiare ſit huic MS. literam* i *in alteram* c *permutare, ſicut &* u *in* o *has mutationes quum contingunt non eſſe inter variantes lectiones computandas patet.*

(4) *Alex.* omnes dicit gloriam. *Pal.* omnis dicit gloriam. *Græc.* πᾶς τις λέγει δόξαν.

(5) *Alex.* inhabita facit. *Vat.* inhabitat, & ſedebit &c. (6) *Idem Alex.* benedicit.

PSALMUS XXIX.

Pſalmus [1] Cantici . in Dedicatione domus David ·

[3] Pſalmus Cantici . in Dedicatione domus David ·

Vox Chriſti ad Patrem gratias agentis poſt ejus glorioſiſſimam Reſurrectionem ·

EXaltabo te ⁚ DOMINE ⁚ *quoniam ſuſcepiſti me · * nec delectaſti inimicos meos ſuper me ·*

DOMINE *Deus meus clamavi ad te . * & ſanaſti me ·* DOMINE *abſtraxiſti ab inferis animam meam . * ſalvaſti me a deſcendentibus in lacum ·*

Pſallite DOMINO *Sancti ejus · * & confitemini memoriæ Sanctitatis ejus ·*

*Quoniam ira in indignatione ejus · * & vita in voluntate ipſius ·*

*Ad veſperum demorabitur fletus · * & ad matutinum lætitia ·*

*Ego autem dixi in mea abundantia · * Non movebor in æternum ·*

DOMINE . *in bona voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem · * avertiſti faciem tuam a me . & factus ſum conturbatus ·*

Ad te . DOMINE . *clamabo . * & ad* DEUM *meum deprecabor · Quæ utilitas in ſanguine meo . * dum deſcendo in corruptionem ?*

*Numquid confitebitur [2] tibi pulvis ? * aut annunciabit veritatem tuam ?*

Audivit DOMINUS . *& miſertus eſt mihi · ** DOMINUS *factus eſt adjutor meus ·*

Con-

EXaltabo te . DOMINE ⁚ quoniam ſuſcepiſti me · * [4] nec delectaſti inimicos meos ſuper me ·

DOMINE . Deus meus clamavi ad te . * & ſanaſti me ·

DOMINE [5] eduxiſti ab inferno animam meam · * ſalvaſti me a deſcendentibus in lacum ·

Pſallite DOMINO Sancti ejus · * & confitemini memoriæ Sanctitatis ejus ·

Quoniã ira [6] in indignatione ejus · * & vita in voluntate ejus ·

Ad veſperum demorabitur fletus · * & ad matutinum lætitia ·

Ego autem [7] dixi in abundantia mea · * Non movebor in æternum ·

DOMINE . in voluntate tua * præſtitiſti [8] decori meo virtutem ·

Avertiſti [9] faciem tuam a me . * & factus ſum conturbatus ·

Ad te . DOMINE . clamabo · * & ad DEUM ÷ meum ‡ deprecabor ·

Quæ utilitas in ſanguine meo . * dum deſcendo in corruptionem ?

Numquid confitebitur tibi pulvis ? * aut annunciabit veritatem tuam ?

Audivit DOMINUS . [10] & miſertus eſt mei · * DOMINUS ÷ factus ‡ eſt adjutor meus ·

Con-

(1) *MS.D.*144. Pſalmus Canticum &c. *Vat.*84. In finem . Pſalmus Cantici ipſi David Dedicationis domus .

(2) *Idem MS. D.* 144. confitebitur pulvis, *omiſſa voce* tibi .

(3) *Pro Titulo habet Vat.* In finem, Pſalmus cantici Dedicationis domus ipſi David .

(4) *Idem Vat.* & non delectaſti .

(5) *Idem* , Domine abſtraxiſti ab inferno . *Alex.* ab inferis .

(6) *Vat.* in furore ejus .

(7) *Idem* , dixi in mea abundantia . *Pal. in fine* ℣. *legit* Diapſalma . (8) *Alex.* decore meo .

(9) *Idem Alex.* faciem tuam , & factus ſum *omiſſo* a me *juxta Hebræorum exemplaria . Contra alter MS. Vat. nempe* : faciem tuam ※ a me ‡ & factus ſum &c. *Idem Vat. ſequentis* ℣. *obelum neſcit* .

(10) *Vat.* & miſertus eſt mihi , *omiſſo deinde obelo* .

*Convertiſti planctum meum in gaudium mihi · * conſcidiſti ſaccum meum.* [1] & præcinxiſti me lætitia . ut cantet tibi gloria mea . & non compungar ·*
DOMINE *Deus meus . * in æternum confitebor tibi ·*

Convertiſti planctum meum in gaudium mihi · * conſcidiſti ſaccum meum.* & [2] circumdediſti me lætitia ·
Ut cantet tibi gloria ÷ mea ‡ & non compungar · * DOMINE Deus meus . in æternum confitebor tibi ·

ORATIO·

SUſceptor omnium ; clementiſſime Deus . ne permittas delectari inimicos noſtros ſuper nos . ſed ita nos tua virtute corrobora . ut converſo planctu noſtro in gaudium Sanctitatis tuæ memoriam jugiter excolamus · Per ·

PSALMUS XXX. F.II.N.

In Finem · Pſalmus [3] David ·

In Finem · Pſalmus David · [4] ÷ pro extaſi ‡

Vox Chriſti poſiti in Cruce orantis Patrem . ut de malis imminentibus liberetur . agitque gratias pro ſe & pro populo fideli ·

IN te . DOMINE *. ſperavi non confundar in æternum · * in tua juſtitia libera me . & eripe me ·*
*Inclina ad me aurem tuam · * accelera . ut eripias me ·*
*Eſto mihi in Deum protectorem . * & in locum refugii . * ut ſalvum me facias ·*
*Quoniam firmamentum meum . & refugium meum es tu · * & propter nomen tuum dux mihi eris . * & enutries me ·*
*Et educes me de laqueo iſto . quem occultaverunt mibi · * Quoniam tu es*

prote-

IN te . DOMINE . ſperavi . non confundar in æternum · * [5] in juſtitia tua libera me ·
Inclina ad me aurem tuam · * accelera ut eruas me ·
Eſto mihi in Deum protectorem . * & in domum refugii . ut ſalvum me facias ·
Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu · * & propter nomen tuum [6] deduces me . * & enutries me ·
Educes me de [7] laqueo hoc . quem abſconderunt mihi · * quoniam tu es protector meus ·

(1) *Holſt. Præcinxiſti me lætitiam* in Diurno Pontif. mox : *ut cantet tibi gloria mea* ; ibid. *cantem* , & ſic MS. Florent.

(2) *Vat.* & præcinxiſti me &c. *qui & ſequenti obelo deſtituitur : Pal. vero in fine Pſalmi addit* Diapſalma .

(3) *Vat.* 84. *interſeris vocem* ipſi . *Alter a Thomaſio obſervatus in fine addit* : pro exſtaſi .

(4) *Poſtrema hac parte Tituli deſtituuntur omnes noſtri MSS. de qua refert Martianæus in MS. Sangermanenſi n. 8. ſub Titulo ſequentem obſervationem apponi* : In Auguſtino Titulus ſic , in finem Pſalmus David , extaſis , quod eſt mentis exceſſus . *Hunc Titulum præfert & Cod. Veronenſis addita voce* ipſi *ante* David .

(5) *Vat. hoc & ſequenti* ℣. *idem cum Romano Pſalt.*

(6) *Idem Vat.* educabis me , & paſces me .

(7) *Idem* , de laqueo ÷ hoc ‡ quem Ψ ſtatuerunt mihi : quoniam tu es protector meus , Domine : *Et quidem recte obelus ille aſtruendus videtur , quum vocem* hoc *non reſonet Hebræus , eamque non agnoverit Auctor Verſionis ex Heb. MS. Alex.*

protector meus . Domine • in manus tuas commendo ſpiritum meum •

Redemiſti [1] *me* DOMINE *Deus veritatis • * odiſti obſervantes vanitatem . ſupervacue •*

Ego autem in DOMINO *ſperabo • * Exultabo & lætabor in tua miſericordia •*

*Quia reſpexiſti humilitatem meam • * ſalvam feciſti de neceſſitatibus animam meam • * nec concluſiſti me in manus inimici •*

Statuiſti in loco ſpatioſo pedes meos• Miſerere mihi .* DOMINE *. quoniam tribulor •*

*Conturbatus eſt in ira oculus meus. * anima mea . & venter meus •*

Quoniam defecit in dolore vita mea• & anni mei in gemitibus •*

*Infirmata eſt in paupertate virtus mea • * & oſſa mea conturbata ſunt •*

*Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium vicinis meis nimium . * & timor notis meis •*

Qui videbant [2] *me . foras fugiebant a me • * excidi (tamquam mortuus) a corde . & factus ſum . ſicut vas perditum •*

*Quoniam audivi vituperationem multorum * circumbabitantium .*

In eo dum congregarentur omnes ſimul

In manus tuas [3] commendo ſpiritum meum • * Redemiſti me DOMINE Deus veritatis •

Odiſti obſervantes vanitates . * ſupervacue • ·

Ego autem [4] in DOMINO ſperavi • * Exultabo & lætabor in miſericordia tua •

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam • * ſalvaſti de neceſſitatibus animam meam •

Nec concluſiſti me [5] in manibus inimici • * ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos •

Miſerere mei . DOMINE . quoniam tribulor • * conturbatus eſt in ira oculus meus . * anima mea . & venter meus•

Quoniam defecit in dolore vita mea • * & anni mei in gemitibus •

Infirmata eſt in paupertate virtus mea • * & oſſa mea conturbata ſunt •

Super [6] omnes inimicos meos * factus ſum opprobrium & vicinis meis valde . * & timor notis meis •

Qui videbant me [7] foras fugerunt a me • * oblivioni datus ſum (tamquam mortuus) a corde •

Factus ſum. tamquam vas perditū• * quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu •

[8] ÷ In eo ⁝ dum convenirent ſimul adver-

(1) *Holſt. Redemiſti nos Domine:* In MS. meliori folium , in quo hic Pſalmus continetur, deeſt . In ceteris MSS. & Brun. Ambroſ. & Cajet. & Fabro : *Redemiſti me :* & ſic LXX. & Heb.

(2) *Holſt. qui videbant me foris fugiebant :* MSS. omnes , *qui videbant me foras fugiebant a me ;* & ſic LXX. Faber , & Ambroſ. & Bruno , & Vatic.

(3) *Alex. & Pal.* commendabo *juxta Hebræum : Græca etiam παραθήσομαι •*

(4) *Vat.* in Domino Ψ ſperabo) exſultabo, & lætabor in tua miſericordia . *Et Ṽ. ſequenti idem MS.* ſalvam feciſti de neceſſitatibus &c. *juxta Romanum.*

(5) *Heic etiam Romano concors idem Vat. habens* in manus .

(6) *Idem Vat.* Præ omnibus inimicis meis factus ſum opprobrium vicinis meis nimium , & timor &c. *& Pal. copulam ante* vicinis meis *tollit .*

(7) *Idem Vat.* foras fugiebant a me Ψ exivi) tanquam mortuus &c. : *Ṽ autem ſubſequentem orditur* Θ &) factus ſum ſicut vas : *& in fine ut Rom.* multorum circumhabitantium.

(8) *Obelum omittunt Mart. & Vallarſ. qui poſtremus perperam reprehendit Pal. & Thomaſium noſtrum eundem jure adſtruentem in utraque Editione juxta Hebraicum fontem , qui vocibus* dum convenirent *optime exprimitur , ut factum videmus in Verſione MS. Alex. voces* in eo *minime reſonantis ; neque diſſitentibus Hebraici ſermonis Magiſtris . Alex. in Gallicana Verſ.* In eo dum convenerint . *Vat. omiſſo noſtro obelo alterum adſtruit infra dicens :* ut acciperent animam meam ÷ conſiliati ſunt ⁝ .

ſimul adverſus me · * *ut acciperent animam meam conſiliati ſunt* ·

Ego vero in te ſperavi . DOMINE . * *dixi* · *Tu es Deus meus* . * *in manibus tuis tempora mea* ·

Libera me & eripe me de manibus inimicorum meorum . * *& a perſequentibus me* ·

Illumina faciem tuam ſuper ſervum tuum . * *& ſalvum me fac in tua miſericordia* · DOMINE *non confundar* . *quoniam invocavi te* ·

Erubeſcant impii . *& deducantur in infernum* · * *muta efficiantur labia doloſa* . *quæ loquuntur adverſus juſtum iniquitatē* * *in ſuperbia & contemptu* ·

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ . *Domine* . * *quam abſcondiſti timentibus te* . *& perfeciſti eam ſperantibus in te* . * *in conſpectu filiorum hominum* ·

Abſcondes eos [1] *in abdito vultus tui* . * *a conturbatione hominum* ·

Proteges eos in tabernaculo tuo . * *a contradictione linguarum* ·

Benedictus DOMINUS . *quoniam mirificavit miſericordiam ſuam* * *in civitate circumſtantiæ* ·

Ego autem dixi in pavore meo · * *Projectus ſum a vultu oculorum tuorū* ·

Ideo exaudiſti vocem deprecationis meæ . * *dum clamarem ad te* .

Dili-

adverſum me · * accipere animam meam conſiliati ſunt ·

Ego autem [2] in te ſperavi . DOMINE .* dixi · Deus meus es tu . * in manibus tuis ſortes meæ ·

Eripe me de manu inimicorum meorum . * & a perſequentibus me ·

Illuſtra faciem tuam ſuper ſervum tuum · * ſalvum me fac in miſericordia tua · * DOMINE [3] non confundar . quoniam invocavi te ·

Erubeſcant impii . & deducantur in infernum · * [4] muta fiant labia doloſa .

Quæ loquuntur adverſus juſtum iniquitatem .* in ſuperbia & in abuſione · [5]

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ . [6] ÷ Domine ⁑ * quam abſcondiſti timentibus te !

Perfeciſti eis . [7] qui ſperant in te . * in conſpectu filiorum hominum ·

Abſcondes eos [8] in abſcondito faciei tuæ . * a conturbatione hominum ·

Proteges eos in tabernaculo [9] tuo . * a contradictione linguarum ·

Benedictus DOMINUS . * quoniam mirificavit miſericordiam [10] ſuam mihi * in civitate munita ·

Ego autem dixi [11] in exceſſu mentis meæ · * Projectus ſum a facie oculorum tuorum ·

Ideo [12] exaudiſti vocem orationis meæ . * dum clamarem ad te ·

Dili-

(1) *Holſt. Abſcondes in abdito*. MSS. omnes legunt: *abſcondes eos in abdito*, ut LXX. Editio habet, atque ita editio Fabri, & Cajet. & Ambroſ. & Bruno & Vatic.

(2) *Vat.* in te, Domine, ſperavi, dixi: tu es Deus meus, in manibus &c. *&* ℣. *ſubſequenti:* Libera me Ψ de manibus inimicorum &c.

(3) *Alex. & Pal.* ne confundar . *Vat.* Illumina ......, & ſalva me in tua miſericordia, Domine &c.

(4) *Idem Vat.* muta efficiantur &c.

(5) *Pal.* Diapſalma *heic adponit*.

(6) *Vat.* ÷ tuæ, Domine ⁑ *conſentiente Heb. Verſ. MS. Alex.*

(7) *Idem Alex.* Perfeciſti his . *Vat.* Perfeciſti ſperantibus in te.

(8) *Alex.* Abſcondis eos in abdito faciei tuæ. *Vat.* in abdito vultus tui Ψ a contradictione) hominum.

(9) *Alex. neſcit vocem* tuo, *quæ aut omittenda, aut eſſet obelo notanda, quum in Hebræo non habeatur* : *Vat. etiam* in tabernaculo ϴ tuo) a contradictione &c.

(10) *Vat.* miſericordiam ſuam ☧ in civitate circumſtantiæ *omiſſa voce* mihi.

(11) *Idem Vat.* in pavore *ut juxta Hieron. legebatur ante ipſius emendationem*: *& infra idem MS.* projectus ſum a conſpectu oculorum &c.

(12) *Idem etiam*: Ideo exaudiſti ϴ Domine) vocem orationis meæ, in eo dum clamarem &c.

Digitized by Google

Diligite DOMINUM *omnes Sancti ejus.* * *quoniam veritatem requiret* DOMINUS. * *& retribuet his qui abundanter faciunt ſuperbiam.*

Viriliter agite & confortetur cor veſtrum. * *omnes qui ſperatis in* DOMINO.

Diligite DOMINUM omnes Sancti ejus. * ÷ quoniam ‡ [1] veritatem requiret DOMINUS. * & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.

Viriliter agite. & confortetur cor veſtrum. * omnes qui ſperatis in DOMINO.

ORATIO.

IMmenſam multitudinem dulcedinis tuæ. piiſſime Domine. ſuppliciter exoramus ut dum veritatem tuam requirimus. rumorem execrabilis ſuperbiæ conteramus. Per.

F.II.N. PSALMUS XXXI.

[2] Ipſi David. intellectus.

[4] Ipſi David. intellectus.

Vox Pœnitentis. & Domini verba reſpondentis circumdare miſericordia ſua in ſe ſperantes.

BEati quorum remiſſæ ſunt iniquitates. * *& quorum tecta ſunt peccata.*

Beatus vir. cui non imputavit DOMINUS *peccatum.* * *nec eſt in ore ejus dolus.*

Quoniam tacui. inveteraverunt omnia oſſa mea. * *dum clamarem tota die.*

Quoniam die ac nocte gravata eſt ſuper me manus tua. converſus ſum in ærumna [3] *mea.* * *dum configitur ſpina.* *Deli-*

BEati quorum remiſſæ ſunt iniquitates. * & [5] quorum tecta ſunt peccata.

Beatus vir. cui non imputavit DOMINUS peccatum. * nec eſt [6] in ſpiritu ejus dolus.

Quoniam tacui. inveteraverunt oſſa mea. * dum clamarem tota die.

[7] ÷ Quoniam ‡ die ac nocte gravata eſt ſuper me manus tua. * converſus ſum in ærumna ※ mea ‡. dum configitur ſpina.

Deli-

(1) *Alex.* veritates, *quod ſequuntur Editiones Mart. & Vallarſ. Vat. omiſſo obelo prorſus cum Romano conſentiens.*

(2) *D.* 144. *& D* 145. Huic David &c. *Vat.* 84. *ſimplicius habet:* Pſalmus David.

(3) *D.* 144. *omittit vocem* mea, *quod commune eſt Caſſiod. Mediol. Sabat. Ver. & aliis, annotantibus Maurinis ad hunc locum in Editione Auguſt. tom.* 4. *col.* 169. Plerique MSS. omiſſo *mea*, conſtanter habent *in ærumnam. Græc. etiam εἰς ταλαιπωρίαν: Hebræum tamen eandem vocem retinere in hunc ℣. Gallicani Pſalt. oculos conjicienti conſtabit.*

(4) *Alex.* Huic David, intellectus; *Vox* Huic *obelo notata viſitur in Edit. Mart. & Val-*

(5) *Vat.* & ÷ quorum tecta ‡ ſunt &c. *nec prorſus immerito obelus ille adoptaretur, qui inſuper copulæ & potiori jure adjungeretur.*

(6) *Idem,* in ore ejus.

(7) *Hunc obelum omittit Vat. omittunt Mart. atque Vallarſ. ſcribens hoc loco, haud recte Thomaſ. & Pal. obelis jugulare voces* quoniam, *&* *mox* tua; *primam minime inficiandum obelo notari juxta ſæpius laudatum exemplar MS. Alex. eam in Hebræo non inveniens. At de ſecunda voce aperte fallitur Vallarſius quum nuſquam germ tium Thomaſ. eam obelo notaverit.*

Idem Alex. Diapſalma *locum fecit ſtatim poſt voces* manus tua, *nulloque ſigno notavit, nec erat notandum juxta ejuſdem ex Heb. Verſ. Pal.* *repoſuit*

Digitized by Google

Diapſalma ·

Deliſtum meum cognitum tibi feci · * *& injuſtitias meas non operui* ·

Dixi · Pronunciabo adverſus me injuſtitias meas Domino · * *& tu remiſiſti impietatem cordis mei* ·

Diapſalma ·

Pro hac orabit ad te omnis ſanctus * *in tempore opportuno · Verumtamen in diluvio aquarum multarum* . * *ad eum non approximabunt* ·

Tu es mihi refugium a preſſura . quæ circumdedit me · exultatio mea . * *redime me a circumdantibus me* ·

Diapſalma ·

Intellectum dabo tibi . & inſtruam te * *in via hac . qua* [1] *gradieris · firmabo ſuper te oculos meos* ·

Nolite fieri ſicut equus & mulus . * *quibus non eſt intellectus* ·

In fræno & camo maxillas eorum [2] *conſtringes .* * *qui non approximant ad te* ·

Multa flagella peccatorum · * *ſperantes autem in* Domino *miſericordia circumdabit* ·

Lætamini in Domino . *& exultate juſti* · * *& gloriamini omnes recti corde* ·

※ *Diapſalma* .

Delictum meum cognitum ※ tibi ⁝ feci · * & injuſtitiam meam non abſcondi·

Dixi . Confitebor [3] ÷ adverſum me⁝ injuſtitiam meam Domino · * & tu remiſiſti impietatem peccati mei ·

Diapſalma ·

Pro hac orabit ad te omnis ſanctus * in tempore opportuno ·

Verumtamen in diluvio aquarũ multarum . * [4] ad eum non approximabunt·

Tu [5] es refugium meum a tribulatione . quæ circumdedit me · * exultatio mea . erue me a circumdantibus me . *Diapſalma* ·

Intellectum tibi dabo . & inſtruam te in via hac [6] qua gradieris · * firmabo ſuper te oculos meos ·

Nolite fieri ſicut equus & mulus . * [7] quibus non eſt intellectus ·

In camo & fræno maxillas eorum conſtringe . * qui non approximant ad te .

Multa flagella peccatoris · * [8] ſperantem autem in Domino miſericordia circumdabit ·

Lætamini in Domino . & exultate juſti · * & gloriamini omnes recti corde ·

ORA-

repoſuit illud in fine ℣. *nec aliquo ſigno auxit , quod non erat ab ejus MS. deſcriptore Vallarſio omittendum. Vat. eodem* ℣. converſus ſum in ærumna dum Ψ contringitur) mihi ſpina : *idem deinde sacet* Diapſalma , *ut & omittit aſteriſcum proxime ſequentem. Et Alex.* dum configitur ÷ mihi ⁝ ſpina.

(1) *MSS. Archivi* qua ingredieris *iiſdem conſentientibus Caſſiod. S. Brunone , Veron. atque notantibus ſupra laudatis Maurinis eodem loco ita in pluribus MSS. inveniri . Vat.* 84. *ſubſequenti verſu* : ſicut equus , & mulus in quibus &c.

(2) *Holſt. In fræno & camo maxillas illorum conſtringe* : Uterque MSS. noſter Baſil. & Faber , & Cajet. & Bruno , *conſtringes* . Sic Complut. ἄγξαι : Sixtina ἄγξαι .

(3) *Vallarſ. cum Pal. aſteriſcum obelo heic ſufficit Martianæum impetens , quod contra obelum poſuerit non aſteriſcum : de Thomaſio hoc loco verbum nullum , ſi feciſſet , dicendum foret rectius præ aſteriſco obelum in præſenti notari rem ſuadente Hebraico fonte , qui vel reſonat* : confitebor ſuper prævaricationes meas Domino : *vel juxta MS. Alex.* confitebor ſcelus meum Domino , *quod recidit in illud* confitebor injuſtitiam meam Domino : *vox enim* עלי *licet , &* adverſum me , & ſuper *ſignificare valeat , rectius tamen* ſuper *interpretatur : obelo igitur illud* adverſum me *notetur oportet . Cætera Alex. in fine* ℣. iniquitatem peccati mei . *Vat.* Dixi , eloquar adverſum me , *& infra* ; & tu remiſiſti impietatem cordis mei .

(4) *Vat.* ad illum .

(5) *Idem* , tu es Ψ mihi) refugium ; *tum vero* exſultatio mea , libera me .

(6) *Idem* , qua Ψ ingredieris) &c.

(7) *Item* , ⊖ in) quibus non eſt &c. *Et* ℣. *ſubſequenti* In fræno & camo maxillas &c.

(8) *Omnes noſtri MSS. plurium numero* , ſperantes . *Vat.* Multa flagella Ψ peccatorum) ſperantes &c.

ORATIO.

SAnčte Domine . qui remiſſis deliĉtis beatitudinem te confeſſis adtribuis . exaudi vota præſentis familiæ . & confraĉto peccati aculeo ſpirituali nos exultatione perfunde · Per ·

PSALMUS XXXII. F.I.I.N.

Pſalmus David ·

[2] ÷ Pſalmus David ⁑

Propheta in Domino gaudere admonet Juſtos . beatoſque appellat . qui ad ejus meruerint [1] pertinere culturam ·

GAudete juſti in DOMINO · * *rectos decet collaudatio ·*

Confitemini DOMINO *in cithara* · * *in Pſalterio decem chordarum pſallite ei ·*

Cantate ei canticum novum · * *bene pſallite ei in jubilatione ·*

Quoniam rectus eſt ſermo DOMINI · * *& omnia opera ejus in fide ·*

Diligit miſericordiam & judicium ·* *miſericordia* DOMINI *plena eſt terra ·*

Verbo DOMINI *cæli firmati ſunt* ·* *& ſpiritu oris ejus omnis virtus eorum ·*

Congregans . ſicut in utrem . aquas maris · * *ponens in theſauris abyſſos ·*

Timeat DOMINUM *omnis terra* · * *ab ipſo autem commoveantur univerſi . & omnes qui habitant Orbem ·*

Quoniam ipſe dixit . & facta ſunt · * *ipſe mandavit . & creata ſunt ·*

DOMINUS *diſſipat conſilia gentium . reprobat autem cogitationes populorum* . * *& reprobat conſilia principum ·*

Conſi-

EXultate juſti in DOMINO · * rectos decet collaudatio ·

Confitemini DOMINO in cithara · * in pſalterio decem [3] chordarum pſallite illi ·

Cantate ei canticum novum · * bene pſallite ÷ ei ⁑ in [4] vociferatione ·

Quia rectum eſt verbum DOMINI · * & omnia opera ejus in fide ·

Diligit miſericordiam & judiciũ [5] · * miſericordia DOMINI plena eſt terra ·

Verbo DOMINI cæli firmati ſunt · * & ſpiritu oris ejus omnis virtus eorum ·

Congregans . ſicut [6] in utre . aquas maris · * ponens in theſauris abyſſos ·

Timeat DOMINUM omnis terra · * [7] ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes Orbem ·

Quoniam ipſe dixit . & facta ſunt · * ipſe mandavit . & creata ſunt ·

DOMINUS diſſipat conſilia gentiũ . * reprobat [8] ÷ autem ⁑ cogitationes populorum · * ÷ & reprobat conſilia principum ⁑

Conſi-

(1) *Vat.* pertingere , *qui & Pſal. orditur cum Romano Pſalt.* Gaudete juſti &c.

(2) *Omnes MSS. quibus utimur hoc obelo carent , idem tamen minime omittendus ex Alex. Heb. Verſ. MS. Iſte primo contextus verſu re-* ctos decet laudatio ·

(3) *Vat.* pſallite ei . *Sed poſtrema hæc vocula ſequiori manu inducta apparet .*

(4) *Idem rurſus omiſſo obelo legit* , in jubilatione .

(5) *Idem hoc loco addit vocem* Dominus , *qui & ſubſequenti ℣. copulam* & *omiſſis ante voces* ſpiritu oris ejus . (6) *Idem* in utrem .

(7) *Idem* , ab ipſo autem &c.

(8) *Alex. hunc primum obelum præterit , ſecundo ſolam conficit copulam* ÷ & ⁑ reprobat &c. *utrumque contradicit ejuſdem MS. Verſ. ex Heb. & hodierno Hebraico textui . Vat. omiſſo utroque obelo :* Dominus diſſipavit conſilia gentium , reprobat autem conſilia populorum , ſpernit conſilia principum : *qui recenſionis modus quoad obelos idem prorſus cum illo Alex. MS.*

Conſilium vero DOMINI *manet in æternum* · * *cogitationes cordis ejus in ſæculum ſæculi* ·

Beata Gens cujus eſt DOMINUS *Deus eorum* · * *populus quem elegit Dominus in hæreditatem ſibi* ·

De cælo proſpexit DOMINUS · * *& vidit omnes filios hominum* · *de præparato habitaculo ſuo* · * *reſpexit ſuper omnes qui habitant Orbem* ·

Qui finxit [1] *ſingillatim corda eorum* · * *qui intelligit in omnia opera eorum* ·

Non ſalvabitur rex [2] *per multam virtutem ſuam* · * *nec gigas ſalvus erit in multitudine fortitudinis ſuæ* ·

Falſus equus ad ſalutem · * *in abundantia autem virtutis ſuæ non erit ſalvus* ·

Ecce oculi DOMINI *ſuper timentes eum* · * *ſperantes autem in miſericordia ejus* · *ut eripiat a morte animas eorum* · * *& alat eos in fame* ·

Anima autem noſtra [3] *ſuſtinet* DOMINUM · * *quoniam adjutor & protector noſter*

Conſilium [4] ÷ autem ‡ DOMINI in æternum manet · * cogitationes cordis ejus in generatione & generationem ·

Beata Gens cujus [5] ÷ eſt ‡ DOMINUS Deus ejus · * populus quem elegit in hæreditatem ſibi ·

De cælo reſpexit DOMINUS · * vidit omnes filios hominum ·

De præparato habitaculo ſuo · * reſpexit [6] ſuper omnes qui habitant terram ·

Qui finxit ſingillatim corda eorum · * qui [7] intelligit omnia opera eorũ ·

Non ſalvatur rex per multam virtutem · * [8] & gigas non ſalvabitur in multitudine virtutis ÷ ſuæ ‡

Fallax equus ad ſalutem · * in abundantia autẽ virtutis ſuæ non ſalvabitur ·

Ecce oculi DOMINI ſuper metuentes eum · * [9] ÷ & ‡ in eis qui ſperant ſuper miſericordia ejus ·

Ut eruat a morte animas eorum · * & alat eos in fame ·

Anima [10] noſtra ſuſtinet DOMINUM · *

÷ quo

(1) *Holſt. ſigillatim* : MSS. *ſingillatim* , & ſic Vatic. Faber , & Cajet. & Ambroſ.

Vat. 84. *paulo inferius* ; qui intelligit omnia opera eorum .

(2) *Alter MSS. Archivi S. Petri D.* 144. *tacet vocem* ſuam *poſt* virtutem *dicens* : per multam virtutem : nec gigas . *Caſſiod. etiam ita ſe habet , ut & Veron. licet alia ratione a noſtro hic diſcrepet habens* in multitudine virtutis , nec gigas &c. *Aug. etiam Enarrat.* 1. *in hunc Pſal. laudato MS. conſonat. & Græc.* διὰ πολλὴν δύναμιν , ὁ γίγας : *eadem vox abeſt & ab Heb.*

(3) *D.* 145. ſuſtine , *ut & S. Bruno* .

(4) *Alex.* Conſilium autem Domini manet in æternum : *& infra* , in generatione , & generatione . *Vat. quoad primam hemiſtichii partem Alex. accinit , deinde proſequitur* : cogitationes cordis ejus Ψ a) generatione Ψ & progenie) .

(5) *Obelum atque* eſt *tacet Pal. Vatic. nuſem paulo inferius* Dominus Deus eorum .

(6) *Obelo confoditur hoc loco adverbium* ſuper *a Palat. ſed minus appoſite* . *Vat. infra* , qui inhabitant terram .

(7) *Omnes noſtri MSS.* qui intellegit : *Alex. deinde* omnia opera illorum . *Vat. initio* ℣. Qui Ψ fingit) ſingillatim &c.

(8) *Alex.* & gigans non ſalvatur &c. *Vat. deinde obelum præterit* .

(9) *Pal. &* ÷ in eis ‡ qui ſperant , *haud tamen recte ſubjungit Vallarſ. Pal. ſuffragatur Alex. & quidem utraque Verſione , Gallicana quæ neſcit voces* & in eis *una cum adjuncto obelo : ex Heb. qua exhibetur* & *copula , non vero* in eis , *dicitur enim* & expcct ntes . *Ceterum hoc loci voces* in eis *obelo conficere perinde eſt ac ſi ſcribas* ÷ qui ‡ habitat , *aut* ÷ qui ‡ judicatis *quum Hebræus reddis* habitans , *&* judices : *unde non videtur prorſus improbanda Palatini MS. ſimilis ſcribendi ratio ab eo qui & illas ſequitur , quas in medium exempli loco protuli . Vaticanus etiam ad rem eandem facere videtur ſcribens abſque ullo obelo* : & in eos qui ſperant &c. *Idem MS. Vat.* ℣. *ſeq. orditur* : Ut eripiat de morte &c.

(10) *Idem Vat.* Quia anima noſtra ſuſtinet; *omiſſo deinde obelo* . *Alex.* ſuſtine *quod & pro Romano Pſalter. a nobis obſervatum in MS. Archivi S. Petri D.* 145. *Pal. vero obelum hujus* ℣. *omittit* .

*noſter eſt · & in ipſo lætabitur cor noſtrum . * & in nomine ſancto ejus* [1] *ſperavimus ·*

Fiat . DOMINE *. miſericordia tua ſuper nos · * ſicut ſperavimus in te ·*

÷ quoniam ‡ adjutor & protector noſter eſt ·

Quia [2] in eo lætabitur cor noſtrum .* & in nomine ſancto ejus ſperavimus ·

Fiat miſericordia tua. DOMINE. ſuper nos· * quemadmodum ſperavimus in te·

ORATIO·

PAſce . Domine . plebem tuam in [3] fame verbi tui . & eripe animas noſtras de morte peccati . ut repleti miſericordia tua adgregari Juſtorum gaudiis (impertiente te) mereamur · Per ·

F.II.N. PSALMUS XXXIII.

Pſalmus David . cum [4] commutavit vultum ſuum coram Abimelech . & dimiſit eum . & abiit ·

Davidi . cum [5] immutavit vultum ſuum coram Achimelech . & dimiſit eum . & abiit ·

Vox Prophetæ benedicentis Dominum . & admonentis manſuetos . ut cum ipſo in ejus laude perſeverent . & ut a delictis ſe abſtineant · juſtoſque dicit in ſua juſtitia liberandos . impios vero perituros ·

B*Enedicam* DOMINUM *in omni tempore · * ſemper laus ejus in ore meo ·*

In DOMINO *laudabitur anima mea · * audiant manſueti . & lætentur ·*

Magnificate DOMINUM *mecum · * & exaltemus nomen ejus in invicem ·*

Inquiſivi DOMINUM *. & exaudivit me · * & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me ·*

*Accedite ad eum . & illuminamini · * & vultus veſtri non erubeſcent ·*

Iſte pauper clamavit . & DOMINUS *exaudivit eum · * & ex omnibus tribulationibus ejus liberavit eum ·*

Immit-

BEnedicam DOMINUM in omni tempore · * ſemper laus ejus in ore meo ·

In DOMINO laudabitur anima mea · * audiant manſueti . & lætentur ·

Magnificate DOMINUM mecum · * & exaltemus [6] nomen ejus in idipſum ·

Exquiſivi [7] DOMINUM . & exaudivit me · * & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me ·

Accedite ad eum . & illuminami-ni·* [8] & facies veſtræ non confundentur·

Iſte pauper clamavit . & DOMINUS [9] exaudivit ÷ eum ‡ * & de omnibus tribulationibus ejus ſalvavit eum ·

Immit-

(1) *Vat.* 84. ſperabimus .

(2) *Vat.* in ipſo , *ut & ỳ. ſubſequenti* : Sicut ſperavimus *loco* quemadmodum ſperavimus .

(3) *Vat.* in ſame verbi , & eripe *omiſſa voce* tui . *Pal. infra* , te præcipiente mereamur .

(4) *D.* 144. immutavit . *Ad Hebraici Alphabeti literas Pſalmum hunce Thomaſius primo digeſſerat ; ſed idem notatum reliquit ad calcem ſui exemplaris eaſdem eſſe delendas , quod ex ejus ſententia præſtitimus . Vide Hieronymum Comment. in Pſal.* 110.

(5) *Vat. & Pal.* mutavit , *& infra idem Vat. cum Alex.* coram Abimelech .

(6) *Alex.* nomen ejus in unum . *Vat.* in invicem.

(7) *Idem Vat.* Inquiſivi Dominum &c. *Pal. cum Mart. & Vallarſ.* ÷ Ex ‡ quiſivi : *Pal. ſum in fine ỳ. adponit* Diapſalma .

(8) *Vat. heic prorſus cum Romano* ; & vultus veſtri non erubeſcent .

(9) *Pal. de more* ÷ ex ‡ audivit . *Vat. item cum Rom. &* ex omnibus tribulationibus ejus liberavit eum .

Immittet [1] *Angelus* DOMINI *in circuitu timentium eum* · * *&* *eripiet eos* ·

Guſtate . *&* *videte* . *quoniam ſuavis eſt* DOMINUS · * *Beatus vir qui ſperat in eo* ·

Timete DOMINUM *omnes Sancti ejus* · * *quoniam nihil deeſt timentibus eum* ·

Divites eguerunt & eſurierunt · * *inquirentes autem* DOMINUM *non deficient omni bono* ·

Diapſalma ·

Venite filii . *audite me* · * *timorem* DOMINI *docebo vos* ·

Quis eſt homo qui vult vitam · * *&* *cupit videre dies bonos ?*

Cohibe linguam tuam a malo . * *&* *labia tua ne loquantur dolum* ·

Diverte a malo . *&* *fac bonum* . * *inquire pacem* . *&* *ſequere eam* ·

Oculi DOMINI *ſuper juſtos* · * *&* *aures ejus ad preces eorum* ·

Vultus autem DOMINI *ſuper facientes mala* . * *ut perdat de terra memoriam eorum* ·

Clamaverunt Juſti . *&* DOMINUS *exau-*

[2] Immittet Angelus DOMINI in circuitu timentium eum · * & eripiet eos .

Guſtate . & videte . quoniam ſuavis [3] ÷ eſt ⁝ DOMINUS · * Beatus vir qui ſperat in eo ·

Timete DOMINUM . [4] ÷ omnes ⁝ Sancti ejus · * quoniam non eſt inopia timentibus eum ·

Divites eguerunt & eſurierunt · * inquirentes autem DOMINUM non minuentur omni bono ·

÷ *Diapſalma* ⁝

Venite filii . audite me · * timorem DOMINI docebo vos ·

Quis eſt homo qui vult vitam . * [5] diligit dies videre bonos ?

Prohibe linguam tuam a malo . * & labia tua ne loquantur dolum ·

Diverte a malo & fac bonum · * [6] inquire pacem . & perſequere eam ·

Oculi DOMINI ſuper juſtos · * & aures ejus [7] in preces eorum ·

Vultus ÷ autem ⁝ DOMINI ſuper facientes mala . * ut perdat de terra memoriam eorum ·

Clamaverunt ÷ Juſti ⁝ & DOMINUS exau-

(1) *Holſt. Immittet Angelus Domini* . Codd. MSS. omnes , & Bruno , & Cajet. & ſic in Vat. fuerat . *Immittet Angelum Dominus* . Sed contra ſcripturam , mentemque LXX. Nec recens hic error , neque librariorum incuria in noſtros Codd. irrepſit ; nam & S. Auguſt. tempore quidam Codd. ita preſerebant , quos ipſe mendoſos vocat . Unde de noſtrorum manuſcriptorum fide conſtat , qui etiam ſphalmata antiquorum exhibent , nihilque temere mutarunt . Impoſuit Interpreti noſtro vox caſtrenſis παρεμβαλεῖ , quæ hoc loco ſignificat *caſtrametabitur* , vel *caſtris poſitis prætendet* , aut *munimento cinget* , vel *circumdabit undique* . Et ſic D. Hieronymus in ſua Verſione : *circumdat Angelus Domini in gyro* : Sic & Suidas παρεμβαλόντων explicat κυκλωσάντων : Heſychius autem , ideſt παρεμβαλεῖ , ἐπισκέπτει , ideſt *proteget* . Et LXX. Interpr. verbum חנה quod in fontibus Hebræorum eſt , ſimili ſignificatu vertunt , ut Joſue cap. 4. κατεστρατοπέδευον , *Eſaiæ* 29. κυκλόω , Joſue 10. περικαθίζω , & Hieremiæ 52. περιχαρακόω .

MSS. etiam Archivi S. Petri , quos in recenſione hujus Pſalt. adhibemus illis accenſenai , qui legunt : Immittet Angelum Dominus . *Accenſendi , & Caſs. atque Veron. Cod. & Ambroſ. qui lib.* 2. *Expoſ. Evang. ſecundum Lucam col.* 1309. *ſcribit* : Immittet Angelos Dominus : *Sed Vat.* 84. immittit .

(2) *Alex.* Vallavit Angelus. *Vide ſupra Holſt.*

(3) *Hunc obelum noſtri MSS. omnes neſciunt .*

(4) *Vat. obelo & hoc loco prætermiſſo , ut & ℣. ſubſequenti Romanum Pſalt. prorſus exprimit : deinde proxime ſequens* Diapſalma *ſine obelo relinquit , quod & in Pal. factum viſitur .*

(5) *Alex.* cupit videre dies bonus . *Vatic.* ϴ &) cupit videre dies bonos .

(6) *Mart. ut & Val. cum ſuo Palat.* ÷ in ⁝ quire : *tum* & ſequere eam *recentior cura contra primam ſcriptionem accommodavit . Vat.* declina a malo &c.

(7) *Alex.* ad preces . *Et ſeq.* ℣ Facies Domini ſuper facientes mala , *emiſſa voce* autem *& obelo ; illum omittit & Vat.*

*exaudivit eos. * & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.*

Juxta eſt DOMINUS *bis qui tribulato ſunt corde. * & humiles ſpiritu ſalvabit.*

*Multæ tribulationes Juſtorum. * & de bis omnibus liberavit eos* DOMINUS.

*Dominus cuſtodit omnia oſſa eorum. * unum ex eis non conteretur.*

Mors peccatorum peſſima[1] *eſt. * & qui oderunt juſtum delinquent.*

Redimet DOMINUS *animas ſervorum ſuorum. * & non*[2] *delinquent omnes qui ſperant in eo.*

exaudivit[3] ÷ eos ⁝ * & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

Juxta eſt DOMINUS[4] iis qui tribulato ſunt corde. * & humiles ſpiritu ſalvabit.

Multæ tribulationes Juſtorum. * & de omnibus his liberabit eos[5] DOMINUS.

Cuſtodit ÷ Dominus ⁝ omnia oſſa eorum. * unum ex his non conteretur.

Mors peccatorum peſſima. * & qui oderunt juſtum delinquent.

Redimet DOMINUS animas ſervorum ſuorum. * & non delinquent omnes qui ſperant[6] in eo.

ORATIO.

ANgelorum & totius creaturæ diſpoſitor. Deus. emitte Angelum tuum in circuitu noſtro.[7] cujus ambitione muniti mereamur a peccatorum morte peſſima liberari. Per.

F.II.N. PSALMUS XXXIV.

[8] Huic David. | [10] ÷ Ipſi ⁝ David.

Chriſtus de paſſione ſua dicit ad Patrem, petens ſe ab inimicorum perſecutione liberari.

JUdica. DOMINE. *nocentes me. * expugna impugnantes me.*

*Apprehende arma & ſcutum. * & exurge in adjutorium mibi.*

Effunde[9] *frameam. & conclude adverſus eos qui me perſequuntur. * dic*

JUdica. DOMINE. nocentes me. *[11] expugna impugnantes me.

Apprehende arma & ſcutum. * & exurge in adjutorium mihi.

Effunde frameam. & conclude * adverſus eos.[12] qui perſequuntur me. * dic

(1) *MSS. Archivi S. Petri neſciunt vocem* eſt, *ut* & *Aug. Caſs. S. Bruno, Veron. & Græc.*

(2) *D.* 144. non derelinquet *cum Caſs. S. Brun. & Ver.*

(3) *Alex.* & Dominus exaudivit, & ex omnibus, *obelo cum voce* eos *omiſſo. Pal.* ÷ ex ⁝ audivit. *Vat. vocem* eos *obelo non conficit.*

(4 *Omnes noſtri MSS.* his *pro* iis.

(5) *Poſtremam banc bemiſtichii vocem* Dominus *Alex. neſcit aut potius ſubſequentibus jungit dicens*: Dominus cuſtodit omnia oſſa eorum &c. *omiſſa conſimili voce, quæ communiter obelo notatur, licet id Vat. noſter facere prætermittat.*

(6) *Alex.* in eum.

(7) *Pal. & Vat. ut & alter Vat.* 84. cujus ambitione muniti &c. *hujus vocis loco* protectione *ſcribebatur in prima Editione, ſed Thomaſio monente emendandum fuit.*

(8) Pſalmus ipſi David *MSS. D.* 145. *& Vat.* 84. *& alter a Thomaſ. notatus.*

(9) *Vat.* 84. effunde framea.

(10) *Obelum a Titulo tollunt Vat. & Alex. reponendum tamen ex altera ejuſdem Alex. Verſione.*

(11) *Pal.* ÷ ex ⁝ pugna; *Vat. integram vocem* expugna *obelo configit, facile Antiquarii errore.*

(12) *Idem Vat.* qui me perſequuntur.

Digitized by Google

dic animæ meæ . Salus tua ego ſum ·
*Confundantur & revereantur inimici mei . * qui quærunt animam meam ·*
Avertantur retrorſum . & erubeſcant . qui cogitant mihi mala ·*
*Fiant tamquam pulvis ante faciem venti · * & Angelus* DOMINI *affligens eos .*
*Fiant viæ eorum tenebræ & lubricum · * & Angelus* DOMINI *perſequens eos ·*
*Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui · * vane exprobraverunt animam meam ·*
*Veniat illis laqueus . quem ignorant . & captio . quam occultaverunt . apprehendat eos · * & in laqueum incidant in idipſum ·*
Anima autem mea exultabit in DOMINO *· * & delectabitur ſuper* SALUTARE *ejus ·*
*Omnia oſſa mea dicent · ** DOMINE *. quis ſimilis tibi ? eripiens inopem de manu fortioris ejus · * egenum & pauperem a rapientibus eum ·*
*Exurgentes teſtes iniqui · * quæ ignorabam interrogabant me · * & retribuebant mihi mala pro bonis . ** [1] *& ſterilitatem animæ meæ ·*
*Ego autem dum mihi moleſti eſſent . induebam me cilicio · ** [2] *& humiliabam in jejunio animam meam . * & oratio*

dic animæ meæ · Salus tua ego ſum ·
Confundantur & revereantur . * [3] quærentes animam meam .
Avertantur retrorſum . & confundantur . * cogitantes mihi mala ·
Fiant tamquam pulvis ante faciem venti · * & Angelus DOMINI coarctans ÷ eos ⁝
Fiat via illorum tenebræ & lubricum · * & Angelus DOMINI perſequens eos ·
Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui · * ſupervacue exprobraverunt animam meam ·
Veniat illi laqueus . quem ignorat · * & captio quam abſcondit . [4] apprehendat eum · * & in laqueum cadat ÷ in ipſum ⁝
Anima autem mea exultabit in DOMINO · * [5] & delectabitur ſuper SALUTARI ſuo ·
Omnia oſſa mea dicent · * DOMINE . [6] quis ſimilis tibi ?
Eripiens inopem [7] de manu fortiorum ejus · * egenum & pauperem a diripientibus eum ·
Surgentes [8] teſtes iniqui · * quæ ignorabam . interrogabant me ·
Retribuebant mihi mala pro bonis · * ſterilitatem animæ meæ ·
Ego autem [9] cum mihi moleſti eſſent · * induebar cilicio ·

Humi-

(1) *Vat.* 84. *eam copulam neſcit .*
(2) *Holſt. induebam me cilicio :* MS. Cod. melioris notæ legit *cilicium ,* ut & Faber , & Cajet. & Ambroſ. & S. Bruno , ſic LXX. *ἐνεδυόμην σάκκον ·*
Et a nobis obſervatum erat Cod. D. 145 *. exhibere* cilicium , *quod & Veron. proprium eſt .*
(3) *Pal.* qui quærunt animam meam , *non autem* qui quærant , *uti legitur apud Vallarſ. Vat.* revereantur omnes , qui quærunt animam meam : *Et ſequentibus quatuor Verſiculis Romano omnino conſonat idem Vat. omiſſo , qui in illis occurrit , obelo .*
(4) *Alex.* comprehendat eum ; & in laqueo cadat in ipſo . *Vat. & heic idem cum Rom. eo diſcrimine ut ultimis verbis legat* in ipſum *omiſſo etiam obelo . Quo juxta MS. Alex. in Heb. Verſ. notandæ ſunt voces* in ipſum , *non copula* & *ante* in laqueum, *quemadmodum juxta hodiernum Heb. factum videmus a Mart. & Vallarſ.*
(5) *Alex. heic copulam neſcit . Vat.* ⊝ &) delectabitur &c.
(6) *Pal.* quis ſimilis tui ? *Alex. & Vat.* qui ſimilis tui ?
(7) *Vat.* de manu ⚹ fortioris) ejus .
(8) *Pal.* Urgentes *deleta priori litera, & quidem temere ut Vallarſ. notatum . Vat.* Exurgentes .
(9) *Vat. hoc & ſequenti* ℣. *ſolum differt a Romano ob voces* cilicium , *&* in ſinum meum convertetur *quas præfert .* In ſinum meum *legit. & Alex.*

Digitized by Google

tio mea in ſinu meo convertebatur ·

*Sicut proximum & ſicut fratrem noſtrum . ita complacebam . * tamquam lugens & contriſtatus . ita humiliabar* ·

Adverſus me lætati ſunt . & convenerunt . [1] *& congregaverunt in me flagella . * & ignoraverunt* ·

Diſſoluti ſunt . nec compuncti ſunt. tentaverunt me . & deriſerunt deriſu . * ſtriderunt in me dentibus ſuis* ·

DOMINE . [2] *quando reſpicies ? Reſtitue animam meam a malefactis eorum . * & a leonibus unicam meam* ·

*Confitebor tibi . Domine . in eccleſia magna . * in populo gravi laudabo te* ·

*Ut non inſultent in me . qui adverſantur mihi inique . qui oderunt me gratis . * & annuebant oculis* ·

*Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur . * & ſuper iram doloſe cogitabant* ·

*Dilataverunt in me os ſuum . * dixerunt . Euge . euge . viderunt oculi noſtri . Vidiſti* DOMINE . *ne ſileas . * Domine ne diſcedas a me* ·

Exurge . Domine . & intende [3] ** judicium meum . Deus meus . * & Dominus meus in cauſam meam* ·

Judica me ſecundum magnam miſericor-

Humiliabã in jejunio animã meam . * & oratio mea in ſinu meo convertetur ·

Quaſi [4] proximum & quaſi fratrem noſtrum . ſic complacebam . * quaſi lugens & contriſtatus . ſic humiliabar ·

Et [5] adverſum me lætati ſunt & convenerunt . * congregata ſunt ſuper me flagella . & ignoravi ·

Diſſipati ſunt . nec compuncti . * tentaverunt me . ſubſannaverunt me ſubſannatione . * frenduerunt ſuper me dentibus ſuis ·

DOMINE . quando reſpicies ? * Reſtitue animam meam [6] a malignitate eorum . * a leonibus unicam meam ·

Confitebor tibi in eccleſia magna . * in populo gravi laudabo te ·

Non [7] ſupergaudeant mihi . qui adverſantur mihi inique . * qui oderunt me gratis . & annuunt oculis ·

Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur . * & in iracundia ※ terræ ⁑ loquentes dolos cogitabant ·

Et dilataverunt [8] ſuper me os ſuum.* dixerunt . Euge . euge . viderunt oculi noſtri ·

Vidiſti DOMINE . ne ſileas . * Domine . ne diſcedas a me ·

Exurge . [9] & intende judicio meo . * Deus meus . & Dñus meus in cauſã meã ·

Judica

(1) *Eam copulam ante vocem* congregaverunt *omittunt MSS. Archivi ſæpe laudati & Vat. 84. ſicut & Aug. Caſs. Ver. atque Complut. & Angliæ Alex.*

(2) *Holſt. Domine quando reſpicies ?* Cum interrogatione legunt MSS. , ut Complut. & Sixtina LXX. & Faber , & Ambroſ. & Bruno .

Noſtri manuſcripti Archivi cum S. Brun. deinde habent ; reſtitues . (3) *Vat.* 84. judicio meo *cum Aug. Caſs. & Ver. Græc.* τῆ κρίσει μου .

(4) *Alex.* Quaſi proximum , quaſi fratrem *omiſſa copula , quod & in Pal. obſervatur* : *Vat.* Sicut proximum , & ſicut fratrem noſtrum ita Ψ complacebam) tanquam lugens &c.

(5) *Vat. idem* ⁊ adverſum ...... , congregata ſunt Ψ in) me flagella , & ignoraverunt . *Proſequitur in eodem MS. ſequens ℣. cum Rom. ſolum eo ad finem vergente* : & deriſerunt me deriſu , ſtriderunt Ψ in) me &c.

(6) *Idem* , animam meam a malefactis eorum , ⊖ libera) a leonibus &c. *Et ſequenti verſu nil differt a Romano , niſi excipias , vocem* Domine *tibi videri ſecundis recentioribuſque curis appoſitam* .

(7) *Idem* , Non Ψ inſultent in me) qui adverſantur ..... *& infra juxta Rom.* qui annuebant oculis : *quorum loco Alex.* & annuerunt oculis . *ſequenti etiam ℣. Vat. Rom. adamuſſim imitatur.*

(8) *Alex.* in me : *Vat.* ⁊ dilataverunt in me .

(9) *Idem Vat.* ⁊ intende . *Pal. paullo inferius obelo confodit poſt* Deus *vocem* meus , *quod minus recte factum videtur ſi hodiernum Heb. conſulas; jure meritoque ſi exemplar Verſ. ex illo MS. Alex. ut & ea quæ vulgaverunt Mart. atque Vallarſ. Idem Alex. Verſ. Gal. poſtrema hujus ℣. verba legit* : in cauſſa mea .

ricordiam tuam. DOMINE *Deus meus.* * *ut non inſultent in me inimici mei.* * *nec dicant in cordibus ſuis. Euge. euge. animæ noſtræ.* [1] *nec dicant. Obſorbuimus eum.*

Erubeſcant & revereantur ſimul. qui gratulantur malis meis. * *induantur pudore & reverentia.* * *qui* [2] *magna loquuntur adverſum me.*

Exultent & lætentur qui volunt juſtitiam meam. * *& dicant ſemper. Magnificetur* DOMINUS. * *qui volunt pacem ſervi ejus.*

Sed & lingua mea meditabitur juſtitiam tuam. * *tota die laudem tuam.*

Judica me [3] ſecundum juſtitiã tuam. DOMINE Deus meus. * & non ſupergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus ſuis. Euge. [4] euge. animæ noſtræ. * nec dicant. Devoravimus eum.

Erubeſcant & revereantur ſimul. * qui gratulantur malis meis.

Induantur confuſione & reverẽtia. * [5] qui magna loquuntur ſuper me.

Exultent & lætentur qui volunt juſtitiam meam. * & dicant ſemper. Magnificetur DOMINUS. * qui volunt pacem ſervi ejus.

Et lingua mea meditabitur juſtitiam tuam. * tota die laudem tuam.

ORATIO.

PRoteƈtio ſaluſque animæ noſtræ Deus. operi nos galea ſpei. & ſcuto [6] inexpugnabilis munimenti. ut a te in cauſis noſtræ neceſſitatis adjuti. mereamur cum diligentibus te lætitia & exultatione perfundi. Per.

PSALMUS XXXV. F.I.I.N.

In Finem. [7] Servo Domini. Pſalmus David.

In Finem. [9] Servŏ Domini. ipſi David.

Propheta contemptores legis vehementer accuſat. & ſub laude Domini collata [8] *Beatorum dona deſcribit.*

DIxit injuſtus. ut delinquat in ſemetipſo. * *non eſt timor Dei ante oculos ejus.*

Quoniam doloſe egit in conſpectu ejus. * *ut inveniret iniquitatem ſuam & odium.* *Ver-*

DIxit injuſtus. [10] ut delinquat in ſemetipſo. * non eſt timor Dei ante oculos ejus.

Quoniam doloſe egit in conſpectu ejus. * ut inveniatur [11] iniquitas ejus ad odium. Ver-

(1) *Hdſt. Ne dicant obſorbuimus eum:* MSS. *nec dicant*, ut LXX. *μηδὲ εἴποιεν*, & ſic Cajet. & Faber, & Ambroſ. & Vatic.

(2) *MSS. Archivi cum Vat.* 84. qui maligna loquuntur, *iiſdem concinunt Aug. Caſs. & Bruno.*

(3) *Vat.* Judica me Domine ....., Deus meus ℣ non Ψ inſultent in me inimici mei. *Idem* ℣. *ſubſequenti prorſus ut Rom. eo ſervato diſcrimine, quo non* obſorbuimus *habet, ſed* abſorbuimus.

(4 *Pal. peculiare eſt alterum* euge *verũ præfigere, & deinde* devorabimus *ſcribere.*

(5) *Vat. Rom. hucuſque conſentit Alex. & Pal.* qui maligna loquuntur.

(6) *Vat.* inexpugnabili.

(7) *MSS. Archivi S. Petri* Puero *legunt in Titulo pro* Servo.

(8) *Vat.* collecta.

(9) *Diſcrimen in Titulo iſto, & MSS. Alex. atque Vat. ille:* In finem. Puero Domini David. *iſte:* In finem ſervo Domini, Pſalmus David.

(10) Vat. ut delinquat Ψ ſibi) &c.

(11) *Alex.* iniquitas ejus odium; *licet ſecundis ſequioribuſque curis factum legatur* ad odium. *Vat.* iniquitas ejus & odium.

Digitized by Google

*Verba oris ejus iniquitas & dolus • * noluit intelligere. ut bene ageret • * iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo •*

*Aſtitit omni viæ non bonæ • * malitiam autem non odivit •*

DOMINE. *in cælo miſericordia tua •* & veritas tua uſque ad nubes •*

*Juſtitia tua ſicut montes Dei • * [1] & judicia tua abyſſus multa •*

Homines & jumenta ſalvos facies. DOMINE • * *Quemadmodum multiplicaſti miſericordias tuas. Deus!*

*Filii autem hominum in protectione alarum tuarum ſperabunt • * inebriabuntur ab ubertate domus tuæ. & torrente* [2] * *voluptatis tuæ potabis eos •*

*Quoniam apud te eſt fons vitæ • * & in lumine tuo videbimus lumen •*

*Prætende miſericordiam tuam ſcientibus te • * & juſtitiam tuam his qui recto ſunt corde •*

*Non veniat mihi pes ſuperbiæ • * & manus peccatorum non moveat me •*

*Ibi ceciderunt omnes. qui operantur iniquitatem • * expulſi ſunt. nec potuerunt ſtare •*

Verba oris ejus iniquitas & dolus • * noluit intelligere. ut bene ageret •

Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo • * [3] aſtitit ÷ omni ⁑ viæ non bonæ. * malitiam ÷ autem ⁑ non odivit •

DOMINE. in cælo miſericordia tua •* [4] ÷ & ⁑ veritas tua uſque ad nubes •

Juſtitia tua ſicut montes Dei • * judicia tua abyſſus multa •

Homines & jumenta [5] ſalvabis. DOMINE • * Quemadmodum multiplicaſti miſericordiam tuam. Deus!

Filii autem hominum. * in tegmine alarum tuarum ſperabunt •

Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ. * & torrente [6] voluptatis tuæ potabis eos •

Quoniam apud te [7] eſt fons vitæ • * ÷ & ⁑ in lumine tuo videbimus lumen •

Prætende miſericordiam tuam ſcientibus te • * & juſtitiam tuam his. qui recto ſunt corde •

Non veniat mihi pes ſuperbiæ • * & manus peccatoris non moveat me •

Ibi ceciderunt. qui operantur iniquitatem • * expulſi ſunt. nec potuerunt ſtare •

ORATIO.

Clarifica nos cæleſti miſericordia fons & origo luminis ſempiterni. Deus. ut ubertate domus tuæ repleti omnem iniquitatem & dolum cum procacitate ferocis ſuperbiæ renuamus • Per •

PSAL.

(1) *Eam copulam tacet Vat.* 84. *cum Ang. Caſs. Ver. & Græc.* (2) *Idem Vat.* 84. voluntatis.

(3) *Omnes noſtri MSS. hunc & proxime ſequentem obelum prætermittunt, haud tamen bene juxta Heb. & Alex. Verſ. ex eo. Pal. demum finito* ℣. *apponit* Diapſalma.

(4) *Vat. & hunc obelum neſcit.*

(5) *Idem MS. heic Roman. ſimilis excepta voce* quemadmodum, *cujus loco cum Gallicano habet* quoniam. ℣. *etiam proxime ſequent. Rom. idem cum Vat. Alex. eodem habet* ſuperabunt *pro* ſperabunt.

(6) *Omnes MSS. noſtri* voluntatis tuæ, *Vat. vero proſequitur*, potabis illos.

(7) *Alex. omittit vocem* eſt, *atque copulam ante* in lumine, *& quidem juxta Heb. hodiernum: unde vocem* eſt *non omittentes deberent eandem obelo notare. Prædictam copulam ſine obelo Vat. relinquit: qui & Pſal. ultimum verſiculum legit cum Rom.*

PSALMUS XXXVI. F.I I.N.

[1] Ipſi David • [6] ÷ Pſalmus ‡ ipſi David •

Vox Eccleſiæ monentis non imitandos malignantes • & de pœnis malorum . ac præmiis Beatorum •

*NOli æmulari inter malignantes . * neque æmulatus fueris facientes iniquitatem •*

*Quoniam (tamquam fœnum) velociter areſcent • * & (ſicut olera herbarum) cito cadent •*

Spera in DOMINO . *& fac bonitatem • * & inhabita terram . & paſceris in divitiis ejus •*

Delectare in DOMINO • * *& dabit tibi* [2] *petitionem cordis tui •*

Revela [3] DOMINO *viam tuam . * & ſpera in eo • & ipſe faciet •*

*Et educet (tamquam lumen) juſtitiam tuam • * & judicium tuum* [4] *ſicut meridiem •*

Subditus eſto [5] DOMINO. *& obſecra eum • Ne æmulatus fueris eum . qui proſperatur in via ſua . * in homine faciente iniquitatem •*

*Deſiue ab ira . & derelinque furorem • * ne æmuleris ut nequiter facias •*

NOli æmulari [7] in malignantibus . * neque zelaveris facientes iniquitatem •

Quoniam (tamquam fœnum) velociter areſcent • * & (quemadmodum olera herbarum) [8] cito decident •

Spera in DOMINO . & fac bonitatem • * [9] ÷ & ‡ inhabita terram . * & paſceris in divitiis ejus •

Delectare in DOMINO • * & dabit tibi petitiones cordis tui •

Revela DOMINO viam tuam . * [10] & ſpera in eo . * & ipſe faciet •

Et educet [11] (quaſi lumen) juſtitiam tuam • * & judicium tuum tamquam meridiem • * Subditus eſto DOMINO . ÷ & ‡ ora eum •

Noli [12] æmulari in eo . qui proſperatur in via ſua • * in homine faciente injuſtitias •

Define ab ira . & derelinque furorem • * noli æmulari ut maligneris •

Quoniam qui [13] malignantur . extermina-

(1) *Noſtro huic Titulo MSS. Archivi S. Petri, ut & alter a Thomaſio notatus præmittunt vocem* Pſalmus . *Et ab hoc Pſalmo Hebraicum Alphabetum delendum eſſe notis ſuis nos monuit Thomaſius idem . Eum tamen retinent Alex. MS. & recentiores Hieronymi Editiones qua Pariſienſis , qua Veronenſis . Vide quæ notavimus ſupra ad Pſal. 24. pag. 41. n. 2.*

(2) *MSS. Archivi* petitiones , *ut & Aug. Bruno , Ver. Ambroſ. Græc.* τὰ αἰτήματα .

(3) *D.* 144. Revela in Domino .

(4) *Idem neſcit vocem* ſicut .

(5) *Alter D.* 145. *heic omittit vocem* Domino .

(6) *Alex. pro Titulo* : Ipſi David . *Vat.* Pſalmus David : *uterque nulla appoſita nota . Mart. & Vall.* ÷ Ipſi ‡ David .

(7) *Vat.* Ψ inter malignantes) neque æmulatus fueris &c. *juxta Rom. quod ſequitur & ſubſequenti* ℣.

(8) *Hanc vocem* cito *obelo confodit Pal. Codex , nec temere quum in Hebræo deſideretur .*

(9) *Noſtri MSS. omnes obelum hunc neſciunt , nec reprehendendi ſi Alex. Heb. Verſ. ſpectes .*

(10) *Voculam* & , *hoc loco tacet Vat.* ſpera in eum *habent deinde Alex. & Pal.*

(11) *Vat.* ſicut lumen , *infra* ſicut meridiem , *demum* & obſecra eum *obelo prætermiſſo . Alex.* quaſi meridiem . *Ceterum hujus* ℣. *obelum , qui fortaſſe poſitus heic primo fuit ſuadente Alex. Heb. Verſ. jure tum delevit Thomaſ. in altero Pſalt. eoque carent Mart. & Val.*

(12) *Vat.* Ne æmulatus fueris Ψ eum) qui &c. *juxta Rom. ut & proxime ſequenti* ℣. *adamuſſim idem ſequitur .*

(13) *Idem* , nequiter agunt , exterminabuntur ; nam qui expectant Dominum ipſi hæreditatem poſſidebunt terram .

*Quoniam qui nequiter agunt. exterminabuntur. * qui vero expectant* DOMINUM. [1] *ipſi hæreditate poſſidebunt terram.*

*Puſillum adhuc. & non erit peccator. * [2] & quæres locum ejus. nec invenies.*

*Manſueti autem poſſidebunt terram. * & delectabuntur in multitudine pacis.*

*Obſervabit peccator juſtum. * & fremet ſuper eum dentibus ſuis. * Dominus autem irridebit eum. * quoniam proſpicit. quod veniet dies ejus.*

*Gladium evaginaverunt peccatores. * tetenderunt arcum ſuum. ut dejiciant inopem & pauperem. * ut trucident rectos corde.*

*Gladius eorum intret in cor ipſorum. * & arcus eorum conteratur.*

*Melius eſt modicum juſto. * ſuper divitias peccatorum multas.*

*Quoniam brachia peccatorum conterentur. * confirmat autem juſtos* DOMINUS.

Novit DOMINUS *vias immaculatorum. * & hæreditas eorum in æternum erit.*

*Non confundentur in tempore malo. * & in diebus famis ſaturabuntur. * Quoniam peccatores peribunt.*

Inimici autem DOMINI *mox ut* [3] *honorati*

minabuntur. * ſuſtinentes autem DOMINUM. ipſi hæreditabunt terram.

Et adhuc puſillum. & non erit peccator. * & quæres locum ejus. & non invenies.

Manſueti autem [4] hæreditabunt terram. * & delectabuntur in multitudine pacis.

Obſervabit peccator juſtum. * [5] & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.

Dominus ÷ autem : irridebit eum. * [6] ÷ quoniam : proſpicit quod veniet dies ejus.

Gladium evaginaverunt peccatores. * [7] intenderunt arcum ſuum.

Ut [8] dejiciant pauperem & inopem. * ut trucident rectos corde.

Gladius [9] eorum intret in corda ipſorum. * & arcus eorum confringatur.

Melius [10] eſt modicum juſto. * ſuper divitias peccatorum multas.

Quoniam brachia peccatorum conterentur. * confirmat autem juſtos DOMINUS.

Novit DOMINUS dies immaculatorum. * & hæreditas eorum [11] ÷ in : æternum erit.

Non confundentur in tempore malo. * & in diebus famis ſaturabuntur. * [12] Quia peccatores peribunt.

Inimici [13] vero DOMINI mox ut honorifi-

(1) *Holſt. ipſi hæreditatem poſſidebunt terram*, legunt Codd. MSS. & ſic alibi notandum occurret: Ita quoque legitur ℣. 29. hujus Pſalmi, & ſic Pſalm. 82. ℣. 9. noſtræ Editionis.

(2) *Holſt. & quæres locum ejus, & non invenies.* MSS. omnes, *nec invenies*, ut Faber, & Cajet. & Bruno, & Vatic..

(3) *Holſt. Inimici autem Domini, mox honorati, & exaltati fuerint*, legunt MSS. omnes deleta particula *ut*: & ſic Faber: LXX. ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτούς: Bruno, & Vatic. delent pariter eandem particulam *ut*.

Et noſter Vat. 84. eandem particulam delet.

(4) *Vat.* poſſidebunt *cum Rom.*

(5) *Idem*, & fremet. *Pal. addit heic* Diapſalma.

(6) *Secundum hunc obelum delevit Thomaſ. in altero Pſalt. Eodem deſtituuntur Mart. & Val. Cetera Alex.* quia proſpicit quoniam veniet.

(7) *Vat.* ʘ &) intenderunt &c.

(8) *Alex. Pal.* Ut decipiant. *Vat.* Ut dejiciant inopem &c. *cum Rom.*

(9) *Idem mſ. Alex. in præſenti* intret in cor ipſorum, & arcus ipſorum &c. *Vat.* Framea eorum intret in cor ipſorum.

(10) *Abeſt heic verbum* eſt *a Pal.*

(11) *Hanc notam rejiciunt Vat. Mart. Val. conſtanter retinet Thomaſius.*

(12) *Vat.* Quoniam &c.

(13) *Vat. idem*, Inimici autem Domini ſtatim ut honorabuntur, & exaltabuntur &c. *voculam* ut *prætereunt Alex. & Pal. Et in fine* ℣. *Alex.* defecerunt.

*norati & exaltati fuerint · * deficientes (ut fumus) deficient ·*

*Mutuatur peccator . & non ſolvit · * juſtus autem miſeretur . & commodat ·*

*Quoniam benedicentes eum poſſidebunt terram · * maledicentes autem illum diſperient ·*

A DOMINO *greſſus hominis* [1] *diriguntur · * & viam ejus cupit nimis ·*

*Cum ceciderit juſtus . non conturbabitur . * quia* DOMINUS *firmat manum ejus ·*

Juvenior [2] *fui . * & ſenui · & non vidi juſtum derelictum . nec ſemen ejus egens pane ·*

*Tota die miſeretur . & commodat · * & ſemen ejus in benedictione erit ·*

*Declina a malo . & fac bonum · * & inhabita in ſæculum ſæculi ·*

Quoniam DOMINUS *amat judicium . & non derelinquet Sanctos ſuos · * in æternum conſervabuntur ·*

*Injuſti autem punientur · * & ſemen impiorum peribit ·*

Juſti vero [3] *hæreditatem poſſidebunt terram · * & inhabitabunt in ſæculum ſæculi ſuper eam ·*

*Os juſti meditabitur ſapientiam · * & lingua ejus loquetur judicium ·*

*Lex Dei ejus in corde ipſius · * & non ſupplantabuntur greſſus ejus ·*

Conſi-

norificati fuerint & exaltati · * deficientes (quemadmodum fumus) deficient ·

Mutuabitur peccator.[4] & nõ ſolvet·* juſtus autem miſeretur . & tribuet ·

Quia benedicentes ei hæreditabunt terram · * maledicentes autem ei diſperibunt ·

Apud DOMINUM greſſus hominis [5] dirigentur · * & viam ejus volet ·

Cum [6] ceciderit . non collidetur . * quia DOMINUS ſupponit manum ſuam ·

Junior fui . [7] etenim ſenui · & non vidi juſtum derelictum . * nec ſemen ejus quærens panem ·

Tota die miſeretur . [8] & commodat·* & ſemen illius in benedictione ÷ erit ‡

Declina a malo . & fac bonum · * [9] & inhabita in ſæculum ÷ ſæculi ‡

Quia DOMINUS amat judicium · & non derelinquet [10] Sanctos ſuos · * in æternum conſervabuntur .

÷ Injuſti punientur ‡ * & ſemen impiorum peribit ·

Juſti [11] ÷ autem ‡ hæreditabunt terram · * & inhabitabunt in ſæculum ÷ ſæculi ‡ ſuper eam ·

Os juſti meditabitur ſapientiam . * & lingua ejus loquetur judicium ·

Lex Dei ejus in corde ipſius . * ÷ & ‡ non ſupplantabuntur greſſus ejus·

Conſi-

(1) *Vat.* 84. dirigetur *cum Ver.*

(2) *Holſt. Junior fui* : MSS. omnes & Bruno & Vat. *juvenior* ſui ut infra Pſal. 118. ℣. 9. notabitur , ubi eodem modo ſcribitur in MSS. & editis Fabri , & Cajet. qui heic diſſentiunt.

(3) *MSS. ſæpe laudati Archivi , & Vat.* 84. hæreditate , *ſic etiam Aug. Caſs. Bruno Ambroſian. & Ver.*

(4) *Alex.* & non ſolvit , *tum vero ,* & tribuit. *Pal.* & retribuet . *Vat.* & tribuit *in aliis Rom. reſpondens , ſicut & ſubſequenti* ℣. *excepta voce* poſſidebunt , *cujus loco cum Rom. habet* hæreditabunt .

(5) *Pal.* dirigetur ; *proſequitur deinde Vat. dicens* & viam ejus cupiet valde .

(6) *Vat.* Cum ceciderit ÷ juſtus ‡ &c. *juxta Rom. Pal. addit* Diapſalma .

(7) *Pal.* ÷ & ‡ enim: *Vat.* Junior fui & ☧ ſenui &c. *Alex. quum dixerit* : junior fui & ſenui &c. ℣. *claudit* quærens panes .

(8) *Vat.* & commodat juſtus , & ſemen ejus &c. *omiſſo deinde obelo* .

(9) *Idem Vat.* & inhabita Ψ in ſæcula ÷ ſæculorum ‡) *Obelum hunc Pal. omittit , ut & Alex.*

(10) *Idem Vatic.* Sanctos ſuos ϴ quoniam) in æternum &c. *Alex. ſubſequenti* ℣. ÷ injuſtus punietur ‡ & ſemen impiorum diſperibit . *Vat. eodem ſequitur Rom. obelumque præterit :*

(11) *Vat.* Juſti hæreditatem poſſidebunt terram & inhabitabunt Ψ in ſæcula ſæculorum) ſuper eam .

Digitized by Google

*Conſiderat peccator juſtum . * & quærit perdere eum .* DOMINUS *autem non derelinquet eum in manibus ejus. * nec damnabit eum . cum judicabitur illi .*

Expecta DOMINUM. *& cuſtodi vias ejus . * & exaltabit te . ut inhabites terram . * [1] cum perient peccatores . videbis .*

*Vidi impium ſuperexaltatum . * & elevatum ſuper cedros Libani .*

*Tranſivi . & ecce non erat . quæſivi eum . * & non eſt inventus locus ejus .*

*Cuſtodi veritatem . & vide æquitatem . * quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico .*

*Injuſti [2] autem diſperient . * ſimul reliquiæ impiorum peribunt .*

Salus autem Juſtorum a DOMINO [3] *eſt . * & protector eorum eſt in tempore tribulationis .*

Et adjuvabit eos DOMINUS . *& liberabit eos . * & eripiet eos a peccatoribus . & ſalvos faciet eos . quoniam ſperaverunt [4] in eo .*

Conſiderat peccator juſtum . * & quærit [5] mortificare eum .

DOMINUS ÷ autem ⁝ non derelinquet eum in manibus ejus . * [6] nec damnabit eum cum judicabitur ÷ illi ⁝

[7]Expecta DOMINUM . & cuſtodi viam ejus . * & exaltabit te ut hæreditate capias terram . * cum perierint peccatores . videbis .

Vidi impium ſuperexaltatum . * [8] & elevatum ſicut cedros Libani .

Et tranſivi . & ecce non erat . * & quæſivi eum . & non eſt inventus ÷ locus ejus ⁝

Cuſtodi innocentiam . & vide æquitatem . * quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico .

Injuſti autem diſperibunt ſimul . * reliquiæ impiorum [9] interibunt .

[10]Salus autem Juſtorum a DOMINO . * ÷ & ⁝ protector eorum in tempore tribulationis .

Et adjuvabit eos DOMINUS . [11] & liberabit eos . * ÷ & ⁝ eruet eos a peccatoribus . * & ſalvabit eos . quia ſperaverunt in eo .

ORATIO.

Beatitudo omnium [12] non incerta juſtorum . Deus . (qui Sanctos tuos non derelinquis in fame . nec in ſtadio tribulationum ſuperari permittis .) precamur ut ea nos munias dextera . quam illis ne corruant velociter porrigis præparatam . Per .

PSAL-

(1) *MSS. Archivi* cum perierint . *Vat.* 84. in eo dum pereunt .

(2) *D.* 144. Injuſti vero diſperient .

(3) *Verbum* eſt *tacet heic Vat.* 84.

(4) *Uterque MS. Archivi S.Petri cum Caſ. Brun. & Ver.* in eum: *Græc.* ἐπ' αὐτόν .

(5) *Vat.* occidere eum .

(6) *Idem* , nec condemnabit eum &c. *ac ſequuti deinde obelo deſtituitur , nec fortaſſe immerito . Conſule Heb.*

(7) *Idem* , Suſtine Dominum , & cuſtodi vias ejus , & exaltabit te , ut hæredites terram ; in eo dum pereunt peccatores videbis .

(8) *Vat. hoc hemiſtichio* ; & elevatum Ψ ſuper cedros) Libani . *Idem Vat. ſubſequentem verſiculum proſequitur* : ℑ tranſivi .... ℑ inquiſivi .

(9) *Alex. & Vat.* peribunt .

(10) *Pal.* ÷ Salus autem ⁝ juſtorum , *illi ſuffragatur Verſ. ex Heb. Alex. qui tum pro Gallic. habet* : protector eorum eſt in tempore &c. *Vat. utroque obelo neglecto Rom. prorſus æmulatur* .

(11) *Vat.* ÷ & liberabit eos ⁝ & eruet &c. *juxta Rom. ultima voce mutata in* eum . *Quoad obelum quo reſecantur voces* & liberabit eos , *eidem ſuffragatur Verſ. ex Heb. Alex. MS.*

(12) *Pal.* non incertá ſpes juſtorum , *& infra* nec tædio tribulationis ſuperare permittis &c.

PSALMUS XXXVII. F.I.I.N.

Pſalmus David · In [1] rememoratione Sabbati ·

Vox Pœnitentis miſericordiam benigni Judicis deprecantis . qui ſe corpore ſauciatum & animo [2] amicorum exprobratione dicit eſſe confuſum ·

DOMINE . *ne in ira tua arguas me · * neque in furore tuo corripias me ·*

*Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi · * & confirmaſti ſuper me manum tuam ·*

*Nec eſt ſanitas in carne mea a vultu iræ tuæ · * & non eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorum ·*

*Quoniam iniquitates meæ ſuperpoſuerunt caput meum · * (ſicut onus grave) gravatæ ſunt ſuper me ·*

*Computruerunt & deterioraverunt cicatrices meæ . * a facie inſipientiæ meæ ·*

*Miſeriis afflictus ſum [3] & curvatus ſum uſque in finem · * tota die contriſtatus ingrediebar ·*

*Quoniam anima mea completa eſt illuſionibus · * & non eſt ſanitas in carne mea ·*

*Incurvatus ſum & humiliatus ſum uſq uequaque · * rugiebam a gemitu cordis mei · * & ante te eſt omne deſiderium meum . * & gemitus meus a te non eſt abſconditus ·*

*Cor meum conturbatum eſt in me · * & de-*

Pſalmus David . In [4] rememorationem ÷ de Sabbato ⁝

DOMINE . ne [5] in furore tuo arguas me · * neque in ira tua corripias me ·

Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi · * & confirmaſti ſuper me manum tuam ·

Non eſt ſanitas [6] in carne mea a facie iræ tuæ · * non eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorum ·

Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum · * [7] & (ſicut onus grave) gravatæ ſunt ſuper me ·

Putruerunt [8] & corruptæ ſunt cicatrices meæ. * a facie inſipientiæ meæ ·

Miſer factus ſum & curvatus ſum [9] uſque in finem · * tota die contriſtatus ingrediebar ·

Quoniam [10] lumbi mei impleti ſunt illuſionibus · * & non eſt ſanitas in carne mea ·

Afflictus ſum & humiliatus ſum nimis · * rugiebam a gemitu cordis mei ·

Domine ante te omne deſiderium meum · * & gemitus meus [11] a te non eſt abſconditus ·

Cor meum conturbatum eſt . * dereliquit me virtus mea . * & lumen oculo-

(1) *MSS. Archivi S. Petri*: In commemoratione de Sabbato . *Vat.* 84. diei Sabbati .

(2) *Vat.* inimicorum .

(3) *D.* 145. *&* *Vat.* 84. & turbatus ſum .

(4) *Vat.* In commemoratione Sabbati . *Pal.* Die Sabbati , *uterque deinde obelo deſtituitur .*

(5) *Vat. Heic prorſus ut Rom. Verſiculo abſoluto Pal. addit* Diapſalma .

(6) *Alex.* Non eſt ſanitas carni meæ &c. *Vat. ut Rom.*

(7) *Copulam hanc tollit Vat. cui præter Heb. Græc. & Pal. ſuffragantur & Alex. & Vat. qui hoc verſiculo Rom. ſimilis habet* : ⊖ &) ſicut onus &c.

(8) *Alex.* Putriverunt . *Vat.* Computruerunt , & putriverunt livores mei a facie &c.

(9) *Alex.* uſque ad finem . *Vat.* Miſerus afflictus ſum & curvatus ſum uſque in finem ⊖ valde) tota die &c.

(10) *Idem Vat.* Quoniam ✠ anima mea completa eſt) illuſionibus &c. *qui & ſequenti verſiculo idem prorſus cum Rom.*

(11) *Idem* , non eſt abſconditus a te : ℣. *etiam ſubſequenti* : conturbatum eſt ⊖ in me) & dereliquit .

*& deſeruit me fortitudo mea · * & lumen oculorum meorum non eſt mecum ·*

Amici mei & proximi mei adverſus me [1] *appropiaverunt . & ſteterunt . * & proximi mei a longe ſteterunt ·*

*Et vim faciebant qui quærebant animam meam · * & qui inquirebant mala mibi . locuti ſunt* [2] *vanitates . & dolos tota die meditabantur ·*

*Ego autem (velut ſurdus) non audiebam · * & ſicut mutus qui non* [3] *aperit os ſuum ·*

*Et factus ſum ut homo non audiens · * & non habens in ore ſuo increpationes ·*

Quoniam in te . DOMINE *. ſperavi . * dixi · Tu exaudies* [4] *me .* DOMINE *Deus meus ·*

*Quia dixi · Ne aliquando inſultent in me inimici mei . & dum commoventur pedes mei . * in me magna locuti ſunt ·*

*Quoniam ego ad flagella paratus ſum · * & dolor meus ante me eſt ſemper ·*

*Quoniam iniquitatem meam ego pronunccio · * & cogitabo pro peccato meo ·*

*Inimici mei autem vivent . & confortati ſunt ſuper me · * & multiplicati ſunt qui oderunt me inique ·*

*Qui retribuebant mibi mala pro bonis detrahebant mibi · * quoniam ſubſecutus ſum juſtitiam ·* *Ne*

oculorum meorum . & ipſum non eſt mecum .

Amici mei & proximi mei * adverſũ me appropinquaverunt . & ſteterunt ·

Et [5] qui juxta me erant . de longe ſteterunt · * & vim faciebant qui quærebant animam meam ·

Et qui inquirebant mala mihi . locuti ſunt vanitates · * & dolos tota die meditabantur ·

Ego [6] autem (tamquam ſurdus) non audiebam . * & ſicut mutus non aperiens os ſuum ·

Et factus ſum ſicut homo non audiens · * & non habens in ore ſuo redargutiones ·

Quoniam in te . DOMINE . ſperavi . * tu exaudies [7] ÷ me ⁝ DOMINE Deus meus ·

Quia [8] dixi · Ne quando ſupergaudeant mihi ÷ inimici mei ⁝ * & dum commoventur pedes mei . ſuper me magna locuti ſunt ·

Quoniam ego in flagella paratus [9] ſum · * & dolor meus in conſpectu meo ſemper ·

Quoniã iniquitatẽ meam annunciabo. * ÷ & ⁝ cogitabo pro peccato meo ·

Inimici autem mei [10] vivunt . & confirmati ſunt ÷ ſuper me ⁝ * & multiplicati ſunt qui oderunt me inique ·

Qui retribuũt mala pro bonis detrahebant mihi . * [11] quoniam ſequebar bonitatem · Ne

(1) *MSS. Archivi* appropinquaverunt *cum Aug. Caſs. Brun. & Ver.*

(2) Vanitatem *ſcribunt ſingulari numero D.145. & Vat.84.* (3) *Alter D.144.* aperuit.

(4) *In Vat. 84. poſt vocem* exaudies *hujus loci deeſt altera vox* me , *ſicut & in Auguſt. Ver. & Græc.*

(5) *Vat.* Et proximi mei a longe ſteterunt , & vim faciebant &c. *cum Rom.*

(6) *Et heic Romano conſonat Vat. qui proxime ſequentem ℣. incipit* 𝔍 factus ſum , *& proſequitur deinde cum eodem Rom. Eo verſiculo abſoluto Pal. addit* Diapſalma.

(7) Me *voculam & obelum ſimul neſciunt Pal. & Vat. ut & Mart. atque Val. retinet Alex. nec obelo notavit negligens Antiquarius , notandam ſane ex ejuſdem Verſ. ex Heb.*

(8) *Vat.* Quoniam dixi : ne aliquando Ψ inſultent in me) inimici mei .

(9) *Verbum* ſum *præterit Pal. qui & ſubſequenti verſu* ego adnuntiabo . *Vat. idem cum Rom. heic & ſubſequenti eodem , ſi obelum quem præfert , excipias .*

(10) Vivent *omnes noſtri MSS. Alex. proſequitur :* & firmati ſunt . *Vat. finit dicens :* qui me oderunt inique .

(11) *Idem Vat.* quia ſubſequebar juſtitiam . *Pal. rurſus* Diapſalma *ſubjungit .*

*Ne derelinquas me . DOMINE Deus meus . ne diſceſſeris a me . * intende in adjutorium meum . Domine Deus ſalutis meæ .*

Ne derelinquas me . DOMINE Deus meus . * ne diſceſſeris a me . Intende in adjutorium meum . * Domine [1] ÷ Deus ⁝ ſalutis meæ .

ORATIO.

EMitte Salutare tuum infirmitatibus noſtris . vulnerum cicatricumque mortalium [2] potentiſſime medicator . ut omnem gemitum doloremque noſtrum coram te deplorantes . valeamus evincere inſultationes adverſantium vitiorum . Per .

PSALMUS XXXVIII. F.III.N.

In [3] Finem . Pro Idithun . Canticum David .

In Finem . [6] Ipſi Idithun . Canticum David .

Vox Juſti contra inimicos utiliter tacentis . & petentis vitæ ſuæ finem [4] cognoſcere . ſi forte Incarnationem Domini intueri poſſit . petentiſque ſibi noxia delicta dimitti .

*DIxi . Cuſtodiam vias meas . * ut non delinquam in lingua mea . Poſui ori meo cuſtodiam . * dum [5] conſiſtit peccator adverſus me . Obmutui . & humiliatus ſum . & ſilui a bonis . * & dolor meus renovatus eſt . Concaluit cor meum intra me . * & in meditatione mea exardeſcit ignis . Locutus ſum in lingua mea . * Notum mihi fac . DOMINE . finem meum .* & nu-*

DIxi . Cuſtodiam vias meas . * ut non delinquam in lingua mea . Poſui ori meo cuſtodiam . * [7] cum conſiſteret peccator adverſum me . Obmutui . [8] & humiliatus ſum . ÷ & ⁝ ſilui a bonis . * & dolor meus renovatus eſt . Concaluit cor meũ intra me. * ÷ & ⁝ in meditatione mea [9] exardeſcet ignis . Locutus ſum in lingua mea . * Notum fac [10] mihi DOMINE . finem meum . Et nu-

(1) *Pal. & Vat. hanc notam omittunt , ſed notante Vallarſio præſtat eadem vocem* Deus *quæ in Hebræo non reſonat , induci . ſi cum Alex. MS. non omittatur .*

(2) *Vocem* potentiſſime *tacet Vatic.*

(3) *Voces* In finem *neſcit D. 145. tum ante poſtremam vocem* David *alteram* ipſi *adponit Vat. 84.*

(4) *Voce* cognoſcere *deſtituitur Vatic.*

(5) *MSS. ſæpe laudati Archivi S. Petri* dum conſiſteret .

(6) *Inter ſe diſſoni noſtri MSS. Titulum hunce varie præferunt . Alex. tacet vocem* ipſi . *Vat.* In finem , pro Idithun, Canticum ipſi David . *Pal.* In finem , pro Idithun .

(7) *Vat.* dum conſiſteret .

(8) *Thomaſius in altero Pſalt. & Mart.* Obmutui ÷ & humiliatus ſum , & ⁝ ſilui &c. *Val.* ÷ & ⁝ humiliatus ſum ÷ & ⁝ ſilui &c. *adjuncta notatiuncula monens comparando ipſum Hebræum textum cum Græco ſe monitum fuiſſe de vitandis Thomaſii (quem , ut heic jacet , ſolum copulam ante vocem* ſilui *obelo notaſſe retur) & Martianæi erroribus . Oculata ſane Vallarſii obſervatio , qua apertiſſime decipitur : illud enim ,* & humiliatus ſum, *ut & copula ante* ſilui *in Hebræo deſideratur ; quum vox* דומיה *nonniſi* ſilentium *exprimat . Sed quid mirum in propriis hallucinari eum qui alienis emendandis totus incumbit ! Ad hæc Verſiones ex Hebræo tum Alex. MS. tum ab ipſo edita , & ab aliis , nobis & Martianæo tantum ſuffragantur , non eidem Vallarſio . Pal. & Vat. unice copulam* & *ante* ſilui *obelo confodiunt .*

(9) *Omnes MSS. noſtri præferunt* exardeſcit .

(10) *Vat. Rom. ſequens vocem* mihi *tacet .*

& numerum dierum meorum . quis eſt ? ut ſciam quid deſit mihi ·

Ecce veteres poſuiſti dies meos . & ſubſtantia mea . tamquam nihil ante te eſt ·

Verumtamen univerſa vanitas . omnis homo vivens · Diapſalma · *Quamquam in imagine Dei ambulet homo . * tamen vane conturbabitur ·*

*Theſaurizat . & ignorat cui congreget ea · * Et nunc quæ eſt expectatio mea ?* [1] *nonne Dominus ? * Et ſubſtantia mea tamquam nihil ante te eſt ·*

*Ab omnibus iniquitatibus meis eripe me · * opprobrium inſipienti dediſti me ·*

Obmutui . & non aperui os meum . [2] *quoniam tu feciſti me . amove a me plagas tuas · * a fortitudine enim manus tuæ ego defeci in increpationibus ·*

*Propter iniquitatem corripuiſti hominem . * & tabeſcere feciſti (ſicut araneam) animam ejus ·*

Verumtamen univerſa vanitas . omnis homo vivens · Diapſalma · *Exaudi Deus orationem meam & deprecationem meam · * auribus percipe lacrymas meas . ne ſileas a me ·*

*Quoniam incola ego ſum apud te in terra · * & peregrinus ſicut omnes patres mei ·*

Remit-

Et numerum dierum meorum . quis eſt ? * ut ſciam quid deſit mihi ·

Ecce mēſurabiles poſuiſti dies meos ·* & ſubſtantia mea [3] tamquam nihilum ante te ·

Verumtamen univerſa vanitas . * omnis homo vivens · *Diapſalma* .

Verumtamen in imagine [4] pertranſit homo . * ſed & fruſtra conturbatur ·

Theſaurizat · * & ignorat cui [5] congregabit ea ·

Et nunc quæ eſt expectatio mea ? nonne Dominus ? * ÷ & ‡ ſubſtantia mea [6] apud te eſt ·

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me · * opprobrium inſipienti dediſti me ·

Obmutui ÷ & ‡ non aperui os meū . quoniam tu feciſti · * amove a me plagas tuas ·

A fortitudine [7] manus tuæ * ego defeci in increpationibus · * propter iniquitatem corripuiſti hominem ·

Et tabeſcere feciſti (ſicut araneam) animam ejus · * verumtamen vane ÷ cōturbatur ‡ omnis homo . *Diapſalma* ·

Exaudi [8] orationem meam. DOMINE.* & deprecationem meam · * auribus percipe lacrymas meas ·

Ne ſileas . * quoniam advena ego ſum apud te . * & peregrinus . ſicut omnes patres mei ·

Remit-

(1) *Holſt.* MSS. & Faber , & Ambroſ. & Vatic. diſtinguunt ut Græca LXX. *Nonne Dominus? Et ſubſtantia mea tanquam nihilum ante te eſt .*

(2) *Holſt. quoniam tu feciſti* : MSS. noſtri , & Faber , & Cajet. & Bruno , & Vatic. *quoniam tu feciſti me* : atque ita Sixtina LXX. ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με , *quoniam tu es qui feciſti me* , ut apud Auguſt. legitur . Noſter Interpres olim legiſſe videtur : ὅτι σὺ ἐποίησας με , ut ex Verſione apparet , quam etiam S. Gregorius agnoſcit Moral. lib. 3. cap. 10.

(3) *Vat. & præſenti verſu Romanum omnino ſpirans demum finit* : tanquam nihil ante te ⊖ eſt). *Deinde proximum* Diapſalma *omittit* .

(4) *Et heic MS. idem ut Rom. legit excepto verbo* ambulet , *cujus loco ſufficit alterum* tranſeat .

(5) *Idem* , congregavit .

(6) *Idem* , ante te eſt ; *qui ſubſequenti* ℣. *juxta Rom. ſcribit non* erue me , *ſed* eripe me .

(7) *Rurſus idem MS.* A fortitudine enim manus tuæ ego defeci in increpationibus : ſuper iniquitatem erudiſti hominem . *Proximum deinde obelum præterit* .

(8) *Pal. Mart. & Val.* ÷ Ex ‡ audi &c. *Vat.* voces & deprecationem meam *cum ſubſequentibus ſtatim jungit* auribus percipe , *iiſque verſiculum abſolvit* : *ſubſequentem vero incipit* Lacrymis meis ne ſileas quia incola ego ſum apud te , & peregrinus &c. *Ubi Alex. habet* advena ſum *omiſſo pronomine* ego : *Pal. & ex eo Val.* ÷ & ‡ peregrinus &c. *Eam tamen copulam qua deſtituitur hodiernus Heb. in eodem antiquitus invenit auctor Verſ. MS. Alex.*

*Remitte mihi ut refrigerer priuſquam eam. * & amplius non ero.*

Remitte mihi ut refrigerer. * priuſquam abeam. [1] & amplius non ero.

ORATIO.

Cuſtodi. Domine. viam noſtram ne delinquamus in lingua. ut in meditationibus noſtris ſpirituali igniculo ardeſcente. ea theſaurizemus in ſæculo. [2] quæ (te tribuente) capiamus in cælo. Per.

PSALMUS XXXIX. F.III.N.

In Finem. Pſalmus David.

In Finem. Pſalmus [5] ipſi David.

Vox Eccleſiæ gratias agentis quia de mœrore Mundi liberata eſt. ipſeque Dominus ſanctam Incarnationem & juſtitiam ſuæ prædicationis exponens. Patris auxilium deprecatur.

Expectans expectavi DOMINUM. * *& reſpexit me. * & exaudivit deprecationem meam. * & eduxit me de lacu miſeriæ. & de luto fæcis.*

*Et [3] * ſtatuit ſupra petram pedes meos. & direxit greſſus meos. * & immiſit in os meum canticum novum. hymnum Deo noſtro.*

*Videbunt multi. & timebunt. * & ſperabunt in* DOMINO.

Beatus vir cujus eſt nomen DOMINI *ſpes ejus. * & non reſpexit [4] in vanitatem & inſanias falſas.*

Multa feciſti tu DOMINE *Deus meus mirabilia tua. * & cogitationibus tuis non eſt quis ſimilis tibi.*

*Annunciavi & locutus ſum. multiplicati ſunt ſuper numerum. Sacrificium & oblationem noluiſti. * corpus autem perfeciſti mihi.*

Expectans expectavi DOMINUM. * [6] & intendit mihi.

Et [7] exaudivit preces meas. * & eduxit me de lacu miſeriæ. ÷ & ⁝ de luto fæcis.

Et [8] ſtatuit ſuper petram pedes meos. * ÷ & ⁝ direxit greſſus meos.

Et [9] immiſit in os meum canticum novum. * carmen Deo noſtro.

Videbunt multi. & timebunt. * & ſperabunt in DOMINO.

Beatus vir cujus eſt nomen DOMINI ſpes ejus. * & non reſpexit in vanitates & inſanias falſas.

Multa feciſti tu [10] DOMINE Deus meus mirabilia tua. * & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.

Annunciavi & locutus ſum. * multiplicati ſunt ſuper numerum.

Sacrificium & oblationem noluiſti. *

(1) *Vat.* & amplius jam non ero.

(2) *Idem Vat.* quæ te tribuente cæleſti capiamus exordio. Per &c. *Pal.* te retribuente capiamus ſine fine in cælo &c.

(3) *Vat.* 84. *copulam ante vocem* ſtatuit *hoc loco ſilet.*

(4) *Vat.* 84. in vanitates *plurium numero, ut & Aug. Caſs. Ver. Ambroſ. Græc.* εἰς ματαιότητας.

(5) *Noſtri Codd. omnes heic tacent vocem* ipſi.

(6) *Vat.* & reſpexit me *ut Rom.*

(7) *Idem Vat. cum Pal. Mart. & Val.* Et ÷ ex ⁝ audivit.

(8) *Hoc loco copulam neſciunt ante* ſtatuit *Vat. & Alex. qui poſtremus deinde cum Pal. proximum obelum præterit.*

(9) *Vat.* Et miſit ⁝ *verſiculum deinde cum Rom. proſequitur.*

(10) *Idem*, Domine Deus ℟ mirabilia tua.

*Holocauſta etiam pro delicto non poſtulaſti · * tunc dixi · Ecce venio ·*

*In capite libri ſcriptum eſt de me . * ut faciam voluntatem tuam . Deus meus volui . * & legem tuam in medio cordis mei ·*

*Bene nunciavi juſtitiam tuam in eccleſia magna · * ecce labia mea non prohibebo ·*

DOM'NE *tu cognoviſti · * juſtitiam tuam non abſcondi in corde meo · * veritatem tuam &* SALUTARE *tuum dixi ·*

*Non. celavi miſericordiam tuam . * & veritatem tuam* [1] *a ſynagoga multa ·*

Tu autem . DOMINE *. ne longe facias miſericordias tuas a me · * miſericordia tua & veritas tua ſemper ſuſceperunt me ·*

*Quoniam circumdederunt me mala . quorum non eſt numerus · * comprehenderunt me iniquitates meæ . & non potui ut viderem ·*

*Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei · * & cor meum dereliquit me ·*

Complaceat tibi . DOMINE *. ut eripias me · ** DOMINE *. in auxilium meum reſpice ·*

Confundantur [2] *& revereantur inimici mei · * qui quærunt animam meam . ut auferant eam ·*

*Avertantur retrorſum . & erubeſcant . * qui cogitant mihi mala ·*

Ferant

[3] aures ÷ autem ⁝ perfeciſti mihi ·

Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti · * tunc dixi . Ecce venio ·

In capite libri ſcriptum eſt de me.* [4] ut facerem voluntatem tuam . Deus meus volui . * & legem tuam in medio cordis mei ·

Annunciavi juſtitiam [5] ÷ tuam ⁝ in eccleſia magna · * ecce labia mea non prohibebo . DOMINE tu ſciſti ·

Juſtitiam tuam non abſcondi in corde meo · * veritatem tuam & SALUTARE tuum dixi ·

Non abſcondi miſericordiam tuam & veritatem tuam * [6] a concilio multo ·

Tu ÷ autem ⁝ DOMINE . ne longe facias [7] miſerationes tuas a me · * miſericordia tua & veritas tua ſemper ſuſceperunt me ·

Quoniam circumdederunt me mala . quorum non eſt numerus · * comprehenderunt me iniquitates meæ . * & non potui ut viderem ·

Multiplicatæ [8] ſunt ſuper capillos capitis mei · * & cor meum dereliquit me ·

Complaceat [9] tibi . DOMINE . ut eruas me · * DOMINE . ad adjuvandum me reſpice ·

Confundantur & revereantur ſimul.* qui quærunt animam meam . ut auferant eam ·

Convertantur [10] retrorſum & revereantur . * qui volunt mihi mala ·

Ferant

(1) *Vat.* 84. *cum Caſs.* in Synagoga multa . *Græc.* ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς ·

(2) *Vat.* 84. & revereantur ſimul qui quærunt *cum Aug. Caſs. & Ver.*

(3) *Vat.* corpus autem *omiſſo obelo : etiam ſubſequenti* ℣. *Rom. conſentit MS. ille ſolo diſcrimine vocis* etiam , *quæ in* & *copulam mutatur .*

(4) *Idem* , ut faciam , *& infra* in medio ventris mei .

(5) *Obelum & ipſo notatam vocem Alex. MS. præterit. Vat. una excepta voce* annuntiavi *Romani verba retinet in præſenti , ut & ſubſequenti verſiculo .*

(6) *Hucuſque quod ſecutus fuerat Romanum heic deſerit Vat. ſcribens* : a Synagoga multorum.

(7) *Vat. neglecto obelo ſuperiori* : Ψ miſericordias) tuas &c.

(8) *Pal.* multiplicati ſunt ; *huic mſ. conſenſit alter D.* 145. *S. Petri . Alex.* multiplicata ſunt .

(9) *Idem Pal.* ÷ com ⁝ placeat . *Vat. idem cum. Rom.*

(10) *Vat. idem* , Avertantur retrorſum , & confundantur , qui &c.

Ferant confeſtim confuſionem ſuam . qui dicunt mibi . Euge . euge .*

*Exultent & lætentur qui quærunt te . Domine . * & dicant ſemper . Magnificetur* DOMINUS. * *qui diligunt* SALUTARE *tuum .*

Ego vero egenus & pauper ſum . [1] * *Dominus curam habet mei .*

Adjutor meus & liberator meus [2] *es tu . * Domine . ne tardaveris .*

Ferant confeſtim confuſionẽ ſuam .* qui dicunt mihi . Euge . euge .

Exultent & lætentur [3] ſuper te omnes quærentes te . * ÷ & ⁝ dicant ſemper . Magnificetur DOMINUS . * qui diligunt SALUTARE tuum .

Ego [4] autem mendicus ſum & pauper . * Dominus ſolicitus eſt mei .

Adjutor meus . & protector meus tu es . * Deus meus ne tardaveris .

ORATIO.

EXpectatio tuorum unica famulorum Deus . quem venturum in Mundum caput Libri Principalis edocuit . infere (precamur) legem tuam in medio cordis noſtri . ut tuas juſtitias nunciantes ab imminentibus periculis eruamur . Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum .

PSALMUS XL. F.III.N.

In Finem . Pſalmus David .

In Finem . Pſalmus [5] ipſi David .

Vox Prophetæ beatum prædicantis eleemoſynæ largitorem . & de Paſſione ac Reſurrectione Chriſti .

*BEatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem . * in die mala liberabit eum* DOMINUS .

DOMINUS *conſervet eum & vivificet eum . & beatum faciat eum . & emundet in terra animam ejus . * & non tradat eum in manus inimici ejus .*

DOMINUS *opem ferat illi ſuper lectum doloris ejus . * Univerſum ſtratum ejus verſaſti in infirmitate ejus .*

Ego

BEeatus qui intelligit ſuper egenum ÷ & pauperem ⁝ * in die mala liberabit eum DOMINUS .

DOMINUS conſervet eum . & vivificet eum . * & beatum faciat eum [6] in terra . * & non tradat eum in animam inimicorum ejus .

DOMINUS opem ferat illi ſuper lectum doloris ÷ ejus ⁝ * Univerſum ſtratum ejus verſaſti in infirmitate ejus .

Ego

(1) *Vat.* 84. Deus adjuva me *legitur , non vero* Dominus curam habet mei .

(2) *Holſt. es tu : Domine ne tardaveris :* MSS. omnes & Cajet. & Bruno , & Vatic. legunt *eſto Domine ; ne tardaveris :* in diſtinctione conveniunt Græci apud quos habetur . *ἆ σὺ ὁ θεός μυ , μὴ χρονίσῃς .* Sed illud contra LXX. & Hebræum textum eſt . Sic infra Pſal. 69. variant .

(3) *Vat.* Ψ in te) ÷ omnes ⁝ quærentes &c. *eandem vocem* omnes *obelo notatur & Pal. MS. qui deinde alterum obelum negligit . His notatis merito ſcribere poſſumus cum Val.* neutrum bene .

(4) *Vat.* Ego autem egenus &c. *cum Rom. Idem ſubſequenti verſu :* Adjutor meus , & protector meus ÷ es ⁝ tu ⊖ Domine) Deus meus ne tardaveris .

(5) *Alex. atque Pal. tollunt a præſenti titulo vocem* ipſi . *Titulum alterum Vat. incipit :* Vox Prophetiæ &c. *Idem & ſubſequenti proximo obelo deſtituitur .*

(6) *Idem Vat.* ſuper terram : & non tradat eum in manus inimicorum ejus . *Grec. εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῦ . Idem adhuc ℣. ſubſequentem orditur :* Dominus adjuvet eum ſuper lectum &c. *præteritque deinde obelum .*

Ego dixi. DOMINE. *miſerere mei*. * *ſana animam meam. quia peccavi tibi*.

Inimici mei dixerunt mala mihi. * *Quando morietur. & periet nomen ejus?*

Et ingrediebantur ut viderent. * *vana locutum eſt cor eorum*. * *congregaverunt iniquitatem ſibi*.

Et [1] *egrediebantur foras. & loquebantur*. * *ſimul in unum ſuſurrabant*.

Omnes inimici mei adverſum me cogitabant mala mihi. * *verbum iniquum mandaverunt adverſum me*.

Numquid qui dormit non adjiciet ut reſurgat? Etenim homo pacis meæ in quo ſperabam. qui edebat panes meos. * *ampliavit adverſus me ſupplantationem*.

Tu autem. DOMINE. *miſerere mei*. * *& reſuſcita me. & retribuam illis*.

In hoc cognovi quoniam voluiſti me. * *quia non gaudebit inimicus meus ſuper me*.

Propter innocentiam autem meam ſuſcepiſti me. * *& confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum*.

Benedictus DOMINUS *Deus Iſrael a ſæculo* * *& uſque in ſæculum. Fiat. Fiat*.

Ego dixi. DOMINE. miſerere mei. * ſana animam meam. [2] quia peccavi tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi. * Quando morietur. & peribit nomē ejus?

Et ſi ingrediebatur ut videret. vana loquebatur. [3] * cor ejus congregavit iniquitatem ſibi.

Egrediebatur foras. * & loquebatur in idipſum.

Adverſum me ſuſurrabant omnes inimici mei. * adverſum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum conſtituerunt adverſum me. * [4] ÷ Numquid : qui dormit non adjiciet ut reſurgat?

Etenim homo pacis meæ. [5] in quo ſperavi. * qui edebat panes meos. magnificavit ſuper me ſupplantationē.

Tu autem. DOMINE. miſerere mei. * & reſuſcita me. & retribuam [6] eis.

In hoc cognovi quoniam voluiſti me. * quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me.

Me autem ptopter [7] innocentiam ſuſcepiſti. * & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.

Benedictus DOMINUS Deus Iſrael. * a ſæculo & uſque in ſæculum. * Fiat. Fiat.

ORATIO.

NOſtrorum peccaminum mitis indultor [8] æterne Deus. qui dignanter inſinuas effugere diem malum. ſi miſericordia ſubſequatur egenum. fer opem (quæſumus) doloribus noſtris. ut dum carnalia delicta clementer arguis. medicinam animæ placabiliter largiaris. Per.

PSAL-

(1) *H. V.* In MSS. noſtris, & Ciſſin & S. Brunone, & Vatic. ſic legitur: *Et egrediebantur foras & loquebantur: ſimul in unum ſuſurrabant*. neque aliter Faber, & Cuet. Diſtinctionem S. Auguſtinus, aliique, ut Nobilius notat, agnoſcunt. Verum illud *in unum* pro *in me*, vel *adverſum me*, nec Septuaginta, nec veterum quis Interpretum probat. Fabri Stapulenſis editio, ut dixi, eandem lectionem prefert; & ſimili modo infra Pſal. 48 ℣. 2. ἐπὶ τὸ αὐτό vertit, *ſimul in unum*.

(2) *Omnes MSS. noſtri*, quoniam peccavi tibi: *tum Vat. ſubſequenti verſu*: & periet nomen ejus *juxta Rom.*

(3) *Alter.* ut viderem, vane loquebatur. *Pal.* congregabit. *Vat. infra*: & ergediebatur foras & loquebitur in invicem.

(4) *Vat. hoc obelo deſtituitur.*

(5) *Item*, in quem ſperavi ...... adampliavit adverſum me ſupplantationem. *Pal.* in quo ſperabam.

(6) *Vat.* illis *ut Rom.*

(7) *Item*, innocentiam ⊖ meam) ſuſcepiſti ⊖ me) & confirmaſti &c.

(8) *Hanc vocem* æterne *Vat. MS. omittit: tum a Pal.* ſi miſericordia tua ſubſequatur &c.

Pſalmus XLI.   F.III.N.

In Finem · [1] Pſalmus David. Intellectus. filiis Core ·

In Finem · Intellectus. filiis Core ·

Vox Fidelium Dominum deſiderantium. animæque ſuæ dicentium. ne (Deo adjutore) in hoc ſæculo turbetur ·

*Sicut cervus deſiderat ad fontes aquarum · * ita deſiderat anima mea ad te Deus ·*

*Sitivit anima mea ad Deum. Vivum · * quando veniam & apparebo ante faciem Dei ·*

*Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte · * dum dicitur mihi quotidie · Ubi eſt Deus tuus ?*

*Hæc recordatus ſum. & effudi in me animam meam · * [2] quoniam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis uſque ad domum Dei ·*

*In voce exultationis. * & confeſſionis. ſonus epulantis ·*

*Quare triſtis es anima mea ? * & quare conturbas me ?*

*Spera in Deo. quoniam confitebor illi · * SALUTARE vultus mei. [3] & Deus meus ·*

*A me ipſo anima mea [4] turbata eſt · * propterea memor ero tui. Domine. de terra Jordanis. * & Hermonis a monte modico ·*

Abyſſus abyſſum invocat in voce cataracta-

Quemadmodum [5] deſiderat cervus ad fontes aquarum · * ita deſiderat anima mea ad te Deus ·

Sitivit anima mea [6] ad Deum ※ Fortem ⁑ Vivum · * quando veniam. & apparebo ante faciem Dei ?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte · * dum dicitur mihi quotidie. Ubi eſt Deus tuus ?

Hæc [7] recordatus ſum. & effudi in me animam meam · * quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis * uſque ad domum Dei ·

In voce exultationis & confeſſionis. * ſonus epulantis · [8]

Quare triſtis es anima mea ? * & ÷ quare ⁑ conturbas me ?

Spera in Deo. quoniam [9] ※ adhuc ⁑ confitebor illi · * SALUTARE vultus mei. ÷ & ⁑ Deus meus ·

Ad [10] me ipſum anima mea conturbata eſt · * propterea memor ero tui. * de terra Jordanis. & Hermoniim a monte modico ·

Abyſſus [11] ※ abyſſum ⁑ invocat. * in voce

(1) Pſalmus David *tacent in præſenti Titulo MSS. Archivi S. Petri.*

(2) *Holſt. quoniam ingrediar locum*, MSS. omnes, & Faber, & Ambroſ. & Cajet. & Bruno, & Vatic. *quoniam ingrediar in locum*, & ſic LXX. διελεύσομαι ἐν τόπῳ·

(3) *Holſt. Salutare vultus mei, Deus meus.* Melior MS. & Fabri editio cum S. Brunone, Cajet. & Vatic. *& Deus meus*, ſicuti in fine Pſalmi; & ſic antiquos Codd. τοῦ ὁ legere teſtatur Flaminius, atque ita Ambroſ.

Noſtrum Græc. exemplar : σωτήριον τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ θεός μου·

(4) *D.* 144. conturbata.

(5) *Vat.* Sicut cervus deſiderat.

(6) *Vat. idem*, ad Deum ☧ vivum : *tum cum Alex. & Pal.* & parebo ante faciem Dei.

(7) *Idem*, memoratus ſum, *qui & deinde proſequitur juxta quod legitur in Rom.*

(8) *Heic Pal. addit* Diapſalma. *Vat. deſtituitur proximo ſubſequenti obelo.*

(9) *Alex. MS. ſigna hujus verſiculi omittit & voces illis adjunctas. Vat. unicam adhuc tacet, alteram nullo afficit ſigno, quæ nec obelo configitur a Pal.*

(10) *Vat.* Ψ Ad me ipſum) anima mea, *& infra ut Rom.* memor ero tui, Domine de terra &c.

(11) *Mart. & Val.* Abyſſus ※ ad ⁑ abyſſum invocat &c. *Græc.* ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται.

Digitized by Google

*taractarum ſuarum · * omnia excelſa tua & fluctus tui ſuper me tranſierunt ·*

In die mandavit DOMINUS *miſericordiam ſuam · * & nocte declaravit ·*

*Apud me oratio Deo vitæ meæ · * dicam Deo . Suſceptor meus es ·*

*Quare me oblitus es ? & quare me repuliſti ? * & quare triſtis incedo . dum affligit me inimicus ?*

Dum confringuntur omnia oſſa mea . exprobraverunt me . qui tribulant me. dum dicitur mihi per ſingulos dies · Ubi eſt Deus tuus ?*

*Quare triſtis es anima mea ? * & quare conturbas me ?*

Spera [1] *in Deo . quoniam confitebor illi · ** SALUTARE *vultus mei . & Deus meus ·*

in voce cataractarum tuarum :

Omnia excelſa tua & fluctus tui . * ſuper me tranſierunt ·

In die mandavit DOMINUS miſericordiam ſuam · * & nocte canticum ejus ·

Apud me [2] oratio Deo vitæ meæ · * dicam Deo . Suſceptor meus ÷ es ⁑

Quare oblitus es mei ? * [3] ÷ & ⁑ quare contriſtatus incedo . * dum affligit me inimicus ·

Dum confringuntur oſſa mea · * [4] exprobraverunt mihi . qui tribulant me inimici mei ·

Dum [5] dicunt mihi per ſingulos dies. Ubi eſt Deus tuus ? * Quare triſtis es anima mea ? * & quare conturbas me ?

Spera [6] in Deo . quoniam ※ adhuc ⁑ confitebor illi · * SALUTARE vults mei . ※ & ⁑ Deus meus ·

ORATIO·

VUltus noſtri mirificum Salutare . Deus . quem animæ fidelium ardenter ſitiunt ſervulorum . [7] tribue . quæſumus . ut dum te (viſibili lacrymarum imbre paſti) requirimus . inviſibiliter te intra pectoris noſtri tabernaculum collocemus · Per ·

PSAL-

(1) *Vat.* 84. *cum Ambroſian.* Spera in Deum . *Ver.* Spera in Dominum : *Græc.* Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν·

(2) *Vat.* ϴ apud me) oratio Deo : *tum obelum cum Pal. & Alex. omittit .*

(3) *Hujus loci obelum & copulam tacent Alex. atque Pal. Vat. vero:* Quare me oblitus es , & quare contriſtatus incedo , dum affligit ÷ me ⁑ inimicus ? *Hod. Heb. ut & ex eo Verſ. Alex. ſuadent illum Vat. obelum haud temere apponi .*

(4) *Vat. idem,* exprobraverunt me inimici mei, *omiſſis vocibus* qui tribulant me , *quæ & deſiderantur in Hebræo, atque in ejus Verſionibus Alex. mſ. & editis a Mart. & Val. ut & in exemplaribus Græcis melioris notæ · Eas voces repetitione ejuſdem rei irrepſiſſe occaſionem præbente varia Hebræi apud Græcos interpretatione haud obſcure colligi poſſe videtur : nam oppoſuerant Hieronymo Sunnia , & Fretela in Græco legi* ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου , *quemadmodum hodie legitur in Angliæ Alex. & aliis editis exemplaribus : Hieronymus reponit Septuaginta habere :* οἱ θλίβοντές με , qui tribulant me ; *cui reſpondens Hebræus ſonat* inimici mei . *Duplex igitur erat apud Græcos Codices ejuſdem expreſſio* οἱ θλίβοντές με , & οἱ ἐχθροί μου , & *utraque ſimul juncta hodiernam exhibet Vulgatæ legendi rationem : quæ ab originis , & primævi textus veritate hoc loco magis diſtat quam Romanum Pſalter. aut Vat. MS. aut Alex. alter MS. omittentes voces* inimici mei .

(5) *Vat.* Dum ipſi dicerent mihi per ſingulos dies &c.

(6) *Alex. & Vat.* Spera in Deum , & *Vat. proſequitur :* quoniam confiteboe illi &c. *omiſſo* adhuc *una cum aſteriſco , ſed minus recte contradicente Hier. laudata epiſt. ad Sunn. & Fretel.*

(7) *Voces* teibue , quæſumus , *amanuenſis oſcitantia præterit Vat.*

PSALMUS XLII. F.III.M.

[1] Pſalmus David. [4] ÷ Pſalmus David :

Vox Eccleſiæ orantis ut in noviſſimo examine ab infidelibus dividatur. & de ſuo introitu ad Deum.

*JUdica me. Deus. & diſcerne cauſam meam de gente non ſancta. * ab homine iniquo & doloſo eripe me.*

*Quia tu es Deus meus & fortitudo mea. * quare me repuliſti? & quare triſtis incedo. dum affligit me inimicus?*

*Emitte lucem tuam & veritatem tuam. * ipſa me deduxerunt. & adduxerunt* [2] *in montem ſanctum tuum. & in tabernacula tua.*

*Introibo ad altare Dei. * ad Deum qui lætificat juventutem meam.*

*Confitebor tibi in cithara. Deus Deus meus. * Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me?*

Spera [3] *in Deo. quoniam confitebor illi.* SALUTARE *vultus mei. & Deus meus.*

JUdica me. Deus. * & diſcerne cauſam meam de gente non ſancta. * ab homine iniquo & doloſo [5] erue me.

Quia tu [6] ÷ es : Deus fortitudo mea. * quare me repuliſti? * & quare triſtis incedo. dũ affligit me inimicus?

Emitte [7] lucem tuam & veritatem tuam. * ipſa me deduxerunt. & adduxerunt in montem ſanctum tuum. * & in tabernacula tua.

Et [8] introibo ad altare Dei. * ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Confitebor tibi in cithara. Deus Deus meus. * Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera [9] in Deo. quoniam ※ adhuc : confitebor illi. * SALUTARE vultus mei. ※ & : Deus meus.

ORATIO.

TE fontem perpetui luminis omnipotens Deus invocamus & quæſumus. ut (emiſſa veritate tua cordibus noſtris) novæ nos lucis tuæ claritate perfundas. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

PSAL-

(1) *Huic Titulo in MSS. Archivi S. Petri præmittitur:* In Finem.

(2) *Holſt. in montem Sanctum tuum;* Caſſin. *in monte ſancto tuo, & in tabernaculo tuo.* Vetuſtior noſter; *in montem ſanctum tuum, & in tabernaculo tuo.* Alter MS. noſter, & Cajet. & Ambroſ. Sanctus Bruno, & Vatic. & Fabri editio nihil mutant: nam LXX. εἰς ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.

Vat. 84. *cum Caſs.* & in tabernaculum tuum.

(3) *Vat.* 84. *cum Caſs. & Ambroſian.* Spera in Deum. *Aug.* Spera in Dominum. *Græc.* ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεόν.

(4) *Vat. præmittit:* In finem, *omiſſo deinde obelo cum Alex. & Palat.*

(5) *Vat.* eripe me *juxta Rom.*

(6) *Noſtri MSS. omnes eo obelo deſtituuntur, & quidem recte ſi veteres ex Hebræo Verſiones conſulas, ut illa Alex. MS. vocem es in eo textu legentes. Iidem MSS. copulam ante* quare triſtis incedo *neſciunt, & iſtud lucem præbente Hebraico fonte. Vatic.* Quia tu Deus fortitudo mea &c.

(7) *Pal.* ÷ E : mitte lucem tuam &c. *apponitque deinde abſoluto verſiculo* Diapſalma. *Vat.* & adduxerunt ℟ in montem &c.

(8) *Pal.* ÷ Et : introibo, *ſed minus ad rem: Vat.* Introibo &c. *eadem copula omiſſa: huic quoque repugnant Hebræorum exemplaria, & antiquæ Verſiones.*

(9) *Alex. & Vat.* ſpera in Deum, *proſequitur deinde Vat.* quoniam confitebor illi *omittendo vocem* adhuc, *inferius aſteriſcum: Vide quæ annotavimus ad ultimum verſum Pſalmi ſuperioris n. 6. pag. 78.*

F.III.N.

PSALMUS XLIII.

In Finem · Filiis Core.
ad intellectum ·

In Finem · Filiis Core [1]
÷ ad ‡ intellectum ·

Verba Martyrum ſive Confeſſorum precantium ut in futuro Judicio de inimicis vindicentur ·

DEus auribus noſtris audivimus· & Patres noſtri annunciaverunt nobis ·*

*Opus quod operatus es in diebus eorum . * & in diebus antiquis ·*

*Manus tua gentes diſperdidit . & plantaſti eos · * afflixiſti populos . * & expuliſti eos ·*

*Non enim in gladio ſuo poſſederunt terram · * & brachium eorum non ſalvavit eos ·*

*Sed dextera tua . & brachium tuum . * & illuminatio vultus tui · * quoniam complacuit tibi in illis ·*

Tu es ipſe Rex meus & Deus meus· qui mandas ſalutem Jacob ·*

In te inimicos noſtros ventilabimus· & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nos ·*

*Non enim in arcu meo ſperabo · * & gladius meus non ſalvabit me ·*

*Liberaſti enim nos ex affligentibus nos · * & eos qui nos oderunt confudiſti ·*

In

DEus auribus noſtris audivimus · * Patres noſtri annunciaverunt nobis ·

Opus. quod operatus es in diebus eorum . [2] * ÷ & ‡ in diebus antiquis ·

Manus tua gentes [3] diſperdidit . & & plantaſti eos · * afflixiſti populos . & expuliſti eos ·

Nec [4] enim in gladio ſuo poſſederunt terram · * & brachium eorum non ſalvavit eos ·

Sed dextera tua. & brachium tuum.* & illuminatio vultus tui · * quoniam complacuiſti ÷ in ‡ eis ·

Tu [5] es ipſe Rex meus ÷ & ‡ Deus ÷ meus ‡ * qui mandas ſalutes Jacob·

In te inimicos noſtros [6] ventilabimus ÷ cornu · * & ‡ in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis ·

Non enim in arcu meo ſperabo · * & gladius meus [7] non ſalvabit me ·

Salvaſti [8] enim nos de affligentibus nos · * & odientes nos confudiſti ·

In Deo laudabimur tota die · * [9] & ÷ in

(1) *Titulum hujus loci ſine obelo exhibent noſtri MSS. omnes.*

(2) *Noſtri MSS. omnes & copulam & obelum neſciunt . Græc.* Εργον ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις·

(3) *Alex* diſperdit : *Vat.* Ψ diſperdidit) &c.

(4) *Vat.* Non enim in gladio ſuo Ψ poſſederunt) terram, & brachium ipſorum Ψ non liberavit) eos . *Idem ſubſequentis verſiculi obelum præterit.*

(5) *Idem Vatic.* Tu es ÷ ipſe ‡ rex meus, & Deus ÷ meus ‡ qui mandas ſalutem Jacob : *Primo obelo hujus MS. ſuppetias ferret Verſio ex Heb. MS Alex.*

(6) *Mart. & Val.* ventilabimus cornu ÷ & ‡ in nomine tuo &c. *Thomaſio ſuffragatur Palat. & pro parte Alex. Verſ. ex Heb. vocem* cornu *in eo non legente, licet copulam inde ſequentem legat. Hinc ſufficiens ratio haberi poſſet tacendi illud* haud tamen bene, *quo Vallarſius hunc Thomaſii locum notavit . Vat. obelo hujus loci omiſſo ſequitur prorſus Rom. Pal.* ſpernimus *habet pro* ſpernemus.

(7) *Vat.* non faciet me ſalvum.

(8) *Idem Vat.* Ψ Liberaſti) enim nos ex affligentibus nos : & eos qui oderunt nos, confudiſti : *juxta Rom.*

(9) *Voculam* in *atque obelum præterit hoc loco Alex. Vatic. vero omiſſo obelo infra ſcribit :* confitebimur Ψ in ſæcula.

Digitized by Google

In Deo laudabimur tota die. * *& in nomine tuo confitebimur in ſæcula.*
Diapſalma.

Nunc autem repuliſti & confudiſti nos. * *& non egredieris Deus in Virtutibus noſtris?*

Avertiſti nos retrorſum præ inimicis noſtris. * [1] *& eos qui nos oderunt. diripiebant ſibi.*

Dediſti nos tamquam oves eſcarum. * *& in Gentibus diſperſiſti nos.*

Vendidiſti populum tuum ſine pretio. * *& non fuit multitudo in commutationibus eorum.*

Poſuiſti [2] *nos in opprobrium vicinis noſtris.* * *deriſum & contemptum his. qui in circuitu noſtro ſunt.*

Poſuiſti nos in ſimilitudinem Gentibus. * [3] *commotionẽ capitis in plebibus.*

Tota die verecundia mea contra me eſt. * *& confuſio vultus mei operuit me.*

A voce exprobrantis & obloquentis. * *a facie inimici & perſequentis.*

Hæc omnia venerunt ſuper nos. & obliti non ſumus te. * *& inique non egimus in teſtamento tuo. & non* re-

÷ in ⁝ nomine tuo confitebimur in ſæculum. *Diapſalma.*

Nunc autem repuliſti & confudiſti nos. * & non egredieris [4] ÷ Deus ⁝ in virtutibus noſtris?

Avertiſti nos retrorſum [5] poſt inimicos noſtros. * & qui oderunt nos diripiebant ſibi.

Dediſti nos tamquam oves eſcarum. * [6] & in Gentibus diſperſiſti nos.

Vendidiſti populum tuum ſine pretio. * & non fuit multitudo [7] in commutationibus eorum.

Poſuiſti nos opprobrium vicinis noſtris. * [8] ſubſannationem & deriſum his. qui ſunt in circuitu noſtro.

Poſuiſti nos [9] in ſimilitudinem Gentibus. * commotionem capitis in populis.

Tota die verecundia mea contra me ÷ eſt ⁝ * & confuſio faciei meæ cooperuit me.

A voce exprobrantis & obloquentis. * a facie inimici & perſequentis.

Hæc omnia venerunt ſuper nos. [10] nec obliti ſumus te. * & inique non egimus in teſtamento tuo.

÷ Et

(1) *Holſt. Et qui nos oderunt*: MSS. omnes & Cajet. & Vatic. *Et eos qui nos oderunt*: S. Bruno ſic legit, & cum alia ioterpretatione confert. Sed male repetitum puto ex verſu 7. nam ΟΟ. ἐ *οἱ μισοῦντες ἡμᾶς*. Faber cum edito noſtro facit, & Ambroſ.

(2) *Holſt. Poſuiſti nos in opprobrium inimicis noſtris*: Hic maniſeſto cerore laborant editiones ooſtræ; oam MSS. omoes & Vatic. & Faber, atque Cajet. Bruno, & Ambroſ. ut ΟΟ. & Hebræi legunt *vicinis noſtris*, quod omnino reſtituendum.

Vat. 84. *eodem verſu paullo inferius*, deriſu & contemptu his, qui in circuitu &c.

(3) *Holſt. Commotionem in plebibus capitis*: Bandinus tranſponendum notavit, ot in omnibus MSS. & Fabri editione habetur *commotionem capitis in plebibus*, & ſic Septuaginta: *κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς*: Sic & Cajet. Pſalter. & Ambroſian. & Pſalter. S. Brunonis, & Vatic.

Vat. 84. *pro* commotionẽ *habet* commutationem.

(4) *Heic & obelum & vocem* Deus, *quam abundare in græcis exemplaribus ad Sun. & Fretel. reſcripſerat Hieronymus, omittunt omnes MSS. noſtri. Vat. inſuper,* & oon egredieris Ψ io virtutibus ooſtris.

(5) *Idem Vat.* pro inimicis noſtris, & qui oderunt nos.

(6) *Idem*, & in Nationibus &c.

(7) *Alex. & Vat.* in commutationibus noſteis.

(8) *Idem Alex.* Subſannatione & deriſu his qui in circuitu noſtro. *Vat.* ⊖ inluſionem & deriſum his &c.

(9) *Rurſus Alex.* io ſimilitudine Gentibus ⁝ ſum *Vat.* commotionem capitis in plebibus *juxta Rom. quod & ſubſequenti verſu imitatur.*

(10) Ne *pro* nec *ſcribit Alex. Vat.* ⋇ & ⁝ ⊖ nos) non obliti ſumus te ÷ & ⁝ inique non egimus &c. *copulam & aſteriſco a Vat. notatam in Hebræo olim iuvenit & Auctor Verſ. ex eo MS. Alex.*

Digitized by Google

receſſit retro cor noſtrum •
*Et declinaſti ſemitas noſtras a via tua . quoniam humiliaſti nos in loco afflictionis . * & operuit nos umbra mortis •*
*Si obliti ſumus nomen Dei noſtri . * & ſi expandimus manus noſtras ad deum alienum •*
*Nonne Deus requiret iſta ? * Ipſe enim novit occulta cordis •*
*Quoniam propter te morte afficimur tota die . * [1] æſtimati ſumus ut oves occiſionis •*
Exurge . quare obdormis . Domine? exurge . & ne repellas in finem •*
*Quare faciem tuam avertis ? * oblivifceris inopiam noſtram & tribulationem noſtram ?*
*Quoniam humiliata eſt in pulvere anima noſtra . * adhæſit in terra venter noſter •*
*Exurge . Domine . adjuva nos . * & libera nos propter nomen tuum •*

÷ Et ‡ non receſſit [2] retro cor noſtrum • * & declinaſti ſemitas noſtras a via tua •
Quoniam humiliaſti nos in loco afflictionis •*& cooperuit nos umbra mortis •
Si obliti ſumus nomen Dei noſtri • * & ÷ ſi ‡ expandimus manus noſtras ad deum alienum •
Nonne Deus requiret iſta ? * ipſe enim novit abſcondita cordis •
Quoniam propter te [3] mortificamur tota die • * æſtimati ſumus ſicut oves occiſionis •
Exurge. quare [4] obdormis Domine?* exurge ÷ & ‡ ne repellas in finem •
Quare faciem tuam avertis ? * oblivifceris inopiæ [5] ÷ noſtræ ‡ * & tribulationis noſtræ ?
Quoniam humiliata eſt in pulvere anima noſtra • * [6] conglutinatus eſt ÷ in ‡ terra venter noſter •
Exurge ÷ Domine ‡ adjuva nos • * & redime nos propter nomen tuum •

ORATIO.

EXurge . Domine . in auxilium noſtrum . & erue nos ab opprobriis vitiorum • & qui coram Patribus noſtris inimicarum Gentium regna viciſti . a perſequentibus inimicis vultus tui inluminatione nos eripe • Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus . in unitate Spiritus Sancti . per &c.

PSAL-

(1) *Holſt. Et æſtimati ſumus* : Particulam copulativam *&* delent omnes MSS. & Fabri editio , & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & Vatic. eamque nec LXX. nec Hebræi agnoſcunt , neque Apoſtolus ad Rom. cap. 8. ℣. 36. ubi hunc locum affert : omittit quoque Regula Magiſtri , quæ hac Verſione utitur , & S. Auguſt. lib. 1. Retract. cap. 7. ubi de vera hujus verſiculi Verſione diſſerit , & quidem juxta Verſionem LXX.

(2) *Alex.* retrorſum *pro* retro . *Vat. obelo confodit quoque copulam ante vocem* declinaſti : *huic ſuffragaretur Alex. MS. Verſ. ex Heb. Idem Vat. tribus proxime ſequentibus verſiculis Rom. prorſus ſequitur , obelumque in illorum uno occurrentem negligit .*

(3) *Alex.* mortificamur omni die ; *tum , ut* oves occiſionis . *Vat.* morti afficimur tota die , *ſequiturque deinde Rom. Pal. huic verſiculo , non ſubſequenti , ut ſcribit Vallarſ. ſubjungit* Diapſalma .

(4) *Alex.* dormis *loco* obdormis . *Pal. deinde* ÷ ex ‡ ſurge & ‡ ne repellas *&c. Vat. omiſſo & noſtro obelo ſcribit* : & ne repellas nos uſque in finem .

(5) *Obelum hunc , quem aſtruunt Pal. & Verſ. ex Heb. Alex. ſuſtulit in altero Pſalt. Thomaſius: eodem carent Mart. atque Val.*

(6) Hæſit in terra &c. *Vat. omittit obelum tum præſentis cum ſubſequentis verſiculi , ubi Pal. & Mart.* ÷ Ex ‡ ſurge : *Pal. deinde vocem* Domine *ſine obelo relinquit contra Hieron. documentum in laudata ſæpe epiſtola ad Sun. & Fretel.*

PSALMUS XLIV. F.III.N.

In Finem · Pro his . qui commutabuntur . filiis Core . ad intellectum · Canticum pro Dilecto ·

In Finem · Pro iis . [6] qui commutabuntur · Filiis Core . ad intellectum · Canticum pro Dilecto ·

Propheta Spiritu Sancto repletus Incarnationem Domini Chriſti ſe [1] eructare promittit · & miſticis virtutibus ſponſam Chriſti deſcribit Eccleſiam ·

*ERuctavit cor meum verbum bonum · * dico ego opera mea Regi ·*

*Lingua mea calamus ſcribæ . * velociter ſcribentis ·*

*Specioſus forma præ filiis hominum · * Diffuſa eſt gratia in labiis tuis ·*

*Propterea benedixit te Deus in æternum · * [2] Accingere gladio tuo circa femur potentiſſime ·*

*Specie tua & pulchritudine tua . * intende . [3] proſpere procede . & regna ·*

*Propter veritatem & manſuetudinem & juſtitiam · * & deducet te mirabiliter dextera tua ·*

*Sagittæ tuæ acutæ . potentiſſime . * (populi ſub te cadent) [4] in corde inimicorum Regis ·*

*Sedes tua . Deus . in ſæculum ſæculi · * virga recta eſt . [5] Virga Regni tui ·*

*Dilexiſti juſtitiam . & odiſti iniquitatem · **

ERuctavit cor meum verbum bonum · * dico ego opera mea Regi ·

Lingua mea calamus ſcribæ . * velociter [7] ÷ ſcribentis :

Specioſus forma præ filiis hominum . * Diffuſa eſt gratia in labiis tuis · * propterea benedixit te Deus in æternum ·

Accingere gladio tuo ſuper femur [8] ÷ tuum : * potentiſſime ·

Specie tua & pulchritudine tua . * intende . proſpere procede [9] ÷ & : regna ·

Propter veritatem & manſuetudinem [10] ÷ & : juſtitiam · * ※ & : deducet te mirabiliter dextera tua ·

Sagittæ tuæ [11] acutæ * (populi ſub te cadent) in corda inimicorum Regis ·

Sedes tua . Deus . in ſæculum ſæculi · * virga directionis . Virga Regni tui ·

Dilexiſti juſtitiam . & odiſti iniquitatem · *

(1) *Vat.* narrare *pro* eructare.

(2) *Vat.* 84. *cum Aug. & Ver. & Ambroſ.* accingere gladium tuum. *Græc. etiam* περιζώσαι τὴν ῥομφαίαν ·

(3) *Noſtri MSS. S. Petri copulam præmittunt voci* intende *hujus loci; ſicut & Aug. Caſs. & Ver. quibus aſſentitur Græc.* καὶ κατευοδοῦ, καὶ βασίλευε ·

(4) *Holſt. in corde*, MS. melior noſter, & Cajet. *in corda*, ut Vulgata & Bruno: ſed LXX. ἐν καρδίᾳ, *in corde*, quod & Faber agnoſcit, & Vatic.

(5) *D.* 144. & virga regni tui. *addita copula.* (6) *Alex.* quæ.

(7) *Noſtri MSS. omnes hoc obelo carent, nec male fortaſſe, quum* ſcriba velox *juxta Hebræum,* & velociter ſcribens *in idem prorſus recidant.*

(8) *Denuo iidem MSS. omnes hujus loci obelum neſciunt. Vat.* Accingere gladium tuum ※ circa) ſemur ☧ potentiſſime.

(9) *Et heic Alex. & Vat. MSS. obelum omittunt, quo juxta Verſ. ex Heb. Alex. una cum copula conficienda eſſet & vox* regna. *Pal.* & intende, proſpera, procede ÷ & : regna, *quæ Val. minus accurate recenſet. Vat.* intende, & proſpera, & regna: *tum ſubſequentis* ℣. *utramque notam omittit.*

(10) *Pal.* ÷ & juſtitiam : ※ & : deducet &c. *Noſtrum exemplar τῶν ό:* καὶ ὁδηγήσει σε ·

(11) *Vat. heic omnino cum Rom. De hoc loco videndus Hieron. ad Sun. & Fretel.* In corde inimicorum regis. *legitur & in Alex.*

*tatem · * propterea unxit te Deus Deus tuus oleo letitiæ præ Conſortibus tuis ·*

*Myrrha & gutta & caſia a veſtimentis tuis . a gradibus eburneis · * ex quibus te delectaverunt filiæ regum in honore tuo ·*

*Aſtitit Regina a dextris tuis in veſtitu deaurato . * circumamicta varietate ·*

*Audi filia . & vide . & inclina aurem tuam . * & obliviſcere populum tuum . & domum patris tui ·*

*Quoniam concupivit Rex ſpeciem tuam · * quia ipſe eſt Dominus Deus tuus . & adorabunt eum filiæ Tyri in muneribus ·*

*Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis · * Omnis gloria ejus filiæ Regum ab intus ·*

*In fimbriis aureis . * circumamicta varietate ·*

*Adducentur Regi virgines poſt eam · * Proximæ ejus afferentur tibi in lætitia & exultatione . adducentur in templum Regis ·*

*Pro Patribus tuis nati ſunt tibi Filii · * conſtitues eos principes ſuper omnem terram ·*

Memores erunt nominis tui . [1] *Domine . **

tatem · * propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ Conſortibus tuis ·

Myrrha & gutta & caſia [2] a veſtimentis tuis . * a domibus eburneis · ÷ ex ‡ quibus delectaverunt te filiæ regum in honore tuo ·

Aſtitit [3] Regina a dextris tuis . * in veſtitu deaurato ÷ circumdata varietate ‡

Audi filia . & vide . & inclina aurem tuam · * & obliviſcere populum tuum . & domum patris tui ·

Et [4] concupiſcet Rex decorem tuū · * quoniam ipſe ÷ eſt ‡ Dominus ÷ Deus ‡ tuus . ※ Et ‡ adorabunt eum ·

※ Et ‡ [5] filiæ Tyri in muneribus · * Vultum tuum deprecabuntur ÷ omnes ‡ divites plebis ·

Omnis gloria ÷ ejus ‡ filiæ Regis ab intus · * in fimbriis aureis circumamicta [6] varietatibus ·

Adducentur Regi virgines poſt eam · * Proximæ ejus afferentur tibi ·

Afferentur in lætitia & exultatione · * adducentur in templum Regis ·

Pro Patribus tuis nati ſunt tibi Filii · * conſtitues eos principes ſuper omnem terram ·

Memores [7] erunt nominis tui . * in omni

(1) *Holſt. memores erunt nominis tui :* Omnes MSS. & Faber , & Bruno addunt *Domine* , ut & Cajet. & Ambroſ. & ſic in Reſponſoriis Tertiæ , & Sextæ de Communi Apoſtolorum .

(2) *Vat. omiſſo obelo* a veſtimentis tuis Ψ a gradibus) eburneis, ex quibus te delectaverunt &c. *Videſis qua ducatur conjectura Vallarſius ad hunc locum Pſalt. Rom. Voculam* te *Pal. delet .*

(3) *Vat. idem* ÷ Aſtitit regina a dextris tuis ‡ in veſtitu deaurato ÷ circumamicta varietate ‡ *Pal.* ÷ circumdata ‡ varietate : *utrumque minus reſpondet quum hodierno Hebræorum textui , tum veteribus Verſionibus . Idem Pal. finito verſu adponit* Diapſalma .

(4) *Vat.* Ψ quoniam) concupivit rex ſpeciem tuam : quia ipſe eſt Dominus Deus tuus ※ & ‡ adorabunt eum , *aliis ſignis omiſſis . In Alex.* vox Deus , *quæ primo omiſſa fuerat recentiori atramento ſuperſcripta modo videtur .*

(5) *Alex.* Filia Tyri &c. *omiſſa præcedenti copula quæ recte nunc temporis adſtruitur ſub aſteriſco , ſed eandem præfert noſtrum Septuaginta exemplar ; atque in ſuis exemplaribus invenit auctor Pſalterii MS. Vat. ſcribens :* 7 Filiæ Tyri . *Subſequentem vocem* omnes *obelo prænotatam noſtri MSS. omnes prætereunt . Græc.* Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες τύρου ἐν δώροις . Τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ .

(6) *Vat.* varietate . *Idem ſubſequentibus duobus verſiculis in unum coactis , ut in Rom. factum viſitur , legit :* Afferentur regi virgines Ψ poſtea , proximæ ejus afferentur tibi ※ in lætitia & exultatione .

(7) *Alex. & Pal.* Memor ero : *tum uterque* in omni generatione & generatione . *Vat. Rom. ſequitur & proxime ſequens obeli ſignum omittit .*

Digitized by Google

mine . * *in omni generatione & progenie* ·

Propterea populi confitebuntur tibi in æternum . * *& in ſæculum ſæculi* ·

omni generatione & generationem ·

Propterea populi confitebuntur tibi . * in æternum & in ſæculum ÷ ſæculi ⁑

ORATIO.

CHRISTE Domine . Verbum Patris (per quem cuncta creata ſunt & creantur) cuſtodi . quæſumus . Eccleſiam tuam varietate Gentium congregatam . ut dum te ex ipſa credulitatis juſtitia corde puro diligimus . Principatum æterni ſæculi cum Patribus mereamur · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus . per &c.

PSALMUS XLV. F.III.N.

In Finem · Filiis Core ·
Pro arcanis . Pſalmus ·

In Finem · Filiis Core ·
Pro arcanis . Pſalmus .

Vox Fidelium in perturbatione ſæculi Deo Protectore nihil timentium ·

DEus noſter refugium & virtus · * *adjutor in tribulationibus . quæ invenerunt nos nimis* ·

Propterea non timebimus [1] *dum turbabitur terra* · * *& transferentur montes in cor maris* ·

Sonuerunt [2] *& turbatæ ſunt aquæ ejus* · * *conturbati ſunt montes in fortitudine ejus* ·

Diapſalma ·

Fluminis impetus lætificat Civitatem Dei · * *ſanctificavit tabernaculum ſuum Altiſſimus* · * *Deus in medio ejus non commovebitur* ·

Adjuvabit eam Deus vultu ſuo · * *Conturbatæ ſunt gentes . & inclinata ſunt regna* . * *dedit vocem ſuam Altiſſimus . & mota eſt terra* ·

DOMINUS *Virtutum nobiſcum* · * *ſuſceptor noſter Deus Jacob* ·

Diapſal-

DEus noſter refugium & virtus · * adjutor in tribulationibus . quæ invenerunt nos nimis ·

Propterea non timebimus [3] dum turbabitur terra · * & transferentur montes in cor maris ·

Sonuerunt [4] & turbatæ ſunt aquæ eorum · * conturbati ſunt montes in fortitudine ejus · *Diapſalma* ·

Fluminis impetus lætificat Civitatem Dei · * ſanctificavit tabernaculum ſuum Altiſſimus ·

Deus in medio ejus . non commovebitur · * adjuvabit [5] eam Deus mane diluculo ·

· Conturbatæ ſunt Gentes . [6] ÷ & ⁑ inclinata ſunt regna · * dedit vocem ſuam . mota eſt terra ·

DOMINUS Virtutum nobiſcum · * ſuſceptor noſter Deus Jacob ·

Diapſal-

(1) *D.* 145. dum conturbabitur *cum S. Brun. Aug. vero & Ver.* cum conturbabitur .

(2) *D.* 144. *Vatic.* 84. ſonaverunt , *cum Caſs.*

(3) *Vat.* dum conturbabitur . *Alex.* dum turbatur .

(4) *Alex.* ſonaverunt: *tum Vat.* conturbati ſunt montes Ψ a fortitudine ejus . *Pal. omiſſum hoc loco* Diapſalma *ad finem ſubſequentis verſus ſubnectit* .

(5) *Vat.* eam Deus a matutino in matutinum .

(6) *Alex. obelum & copulam neſcit , & quidem recte juxta Græc.* Εταράχθησαν ἔθνη , ἔκλιναν βασιλεῖαι · *tum idem MS.* dederunt vocem ſuam . *Vat.* dedit vocem ſuam Altiſſimus , ⊖ &) mota eſt terra .

Diapſalma ·

Venite . & videte opera DOMINI · * *quæ poſuit prodigia ſuper terram* ·

Auferens bella uſque ad fines terræ . arcum conteret . & confringet arma . & ſcuta comburet igni* ·

Vacate & videte . quoniam ego [1] *ſum Deus* · * *exaltabor in Gentibus . & exaltabor in terra* ·

DOMINUS *Virtutum nobiſcum* · * *ſuſceptor noſter Deus Jacob* ·

[2] *Diapſalma* ·

Venite . & videte opera DOMINI · * quæ poſuit prodigia ſuper terram · * auferens bella uſque ad finem terræ ·

Arcum conteret & confringet · * arma [3] ÷ & ⁝ ſcuta comburet igni ·

Vacate & videte . quoniam ego [4] ÷ ſum ⁝ Deus · * exaltabor in Gentibus . * ÷ & ⁝ exaltabor in terra ·

DOMINUS Virtutum nobiſcum · * ſuſceptor noſter Deus Jacob ·

※ *Diapſalma* ⁝

ORATIO ·

PErſpicuum in imminenti tribulatione refugium . miſericors Deus . ſanctifica impetu æterni fluminis habitaculum cordis noſtri . ut (te Deo Virtutum nobiſcum cooperante) terrena prælia confutemus · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti . per &c.

F.III.N. PSALMUS XLVI.

In Finem · Pro filiis Core . Pſalmus ·

Vox Eccleſiæ Deum laudantis . Aſcenſionemque ejus predicantis ·

OMnes Gentes plaudite manibus · * *jubilate Deo in voce exultationis* ·

Quoniam [5] DEUS *Summus terribilis* . * *& rex magnus ſuper omnes deos* ·

Subjecit populos nobis . * *& Gentes ſub pedibus noſtris* ·

Elegit

In Finem · Pro filiis Core . . Pſalmus ·

OMnes Gentes plaudite manibus · * jubilate Deo in voce exultationis .

Quoniam DOMINUS Excelſus [6] terribilis . * rex magnus ſuper omnem terram ·

Subjecit populos nobis . * & Gentes ſub pedibus noſtris ·

Elegit

(1) *Vatic.* 84. *cum Ver.* ego ſum Dominus .

(2) *Hujus loci* Diapſalma *Vat. omittit . Pal. legit poſt verſum ſequentem , cujus initio ſcribit :* Venite ÷ & ⁝ videte ; *& quidem bene . Cetera . Vat. in fine* ℣. *cum Rom.* uſque ad fines terræ .

(3) *Alex. eam copulam neſcit , tum ait :* comburet in igne . *Pal.* ÷ & ⁝ ſcutum comburet .

(4) *Utrumque obelum hujuſce verſus Vat. neſcit . Alex. cum obelo una & copulam ante vocem* exaltabor . *Cetera Vat.* exaltabor inter gentes , & exaltabor in terra : *tum in fine Pſalmi ſine aſteriſco* Diapſalma *ponit : quod Alex. & Pal. omnino prætereunt .*

(5) *Holſt. quoniam Deus ſummus terribilis : & rex magnus :* Sic interpoſita copula hæc conjungunt omnes MSS. & editio Fabri , & Cajet. & Vatic. Bruno , & Ambroſ. & paſſim in noſtra hac Verſione additur copula , ubi apud LXX. & Hebræos non habetur , quod jam ſupra monui . *pag.* 12. *num.* 5.

(6) *Vat.* terribilis ⊖ &) rex &c.

Digitized by Google

Elegit nos in hereditatem ſibi · * *ſpeciem Jacob* . *quam dilexit* ·
Diapſalma ·
Aſcendit Deus in jubilatione · * & DOMINUS *in voce tubæ* ·
Pſallite Deo noſtro . *pſallite* · * *pſallite Regi noſtro* . *pſallite* ·
Quoniam rex omnis terræ Deus · * *pſallite ſapienter* ·
Regnavit Dominus ſuper omnes Gentes · * *Deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam* ·
Principes [1] *populi convenerunt cum Deo Abraham* · * *quoniam dii* . *fortes terræ* . *nimium elevati ſunt* ·

Elegit [2] nobis hereditatem ſuam · * ſpeciem Jacob . quam dilexit ·
Diapſalma ·
Aſcendit Deus [3] in jubilo · * ÷ & ⁑ DOMINUS in voce tubæ ·
Pſallite Deo ÷ noſtro ⁑ pſallite · * pſallite Regi noſtro . pſallite ·
Quoniam rex omnis terræ Deus · * pſallite ſapienter ·
Regnabit [4] Deus ſuper Gentes · * Deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam ·
Principes populorum congregati ſunt cum Deo Abraham · quoniam dii . fortes terræ . vehementer elevati ſunt ·

ORATIO ·

REX omnium ſæculorum Deus (cujus Regnum ſuper omnes populos dilatatur) ſubjice . quæſumus . gentes vitiorum ſub pedibus noſtris . ut dum tibi ſapienter Deo noſtro pſallimus . tuo eas auxilio ſuperemus · Per ·

PSALMUS XLVII. F.III.N.

Pſalmus Cantici · Filiis Core ·
Secunda Sabbati ·

Pſalmus [6] Cantici · Filiis Core ·
÷ Secunda Sabbati ⁑

Vox [5] *Prophetæ laudantis Deum quod Eccleſiam ſuam dilataverit* ·

MAgnus DOMINUS . & *laudabilis nimis* . * *in civitate Dei noſtri* . *in monte ſancto ejus* ·
Dilatans exultationes univerſæ terræ · * *mons Sion* . *latera Aquilonis* . *Civitas Regis Magni* ·
Deus in gradibus ejus cognoſcetur . * *dum ſuſcipiet eam* ·
Quo-

MAgnus DOMINUS . & laudabilis nimis . * in civitate Dei noſtri . [7] in monte ſancto ejus ·
Fundatur [8] exultatione univerſæ terræ . * mons Sion . latera Aquilonis . Civitas Regis Magni ·
Deus [9] in domibus ejus cognoſcetur . * cum ſuſcipiet eam ·
Quo-

(1) *Vat.* 84. Principes populorum .
(2) *Vat.* Elegit Ψ nos) Dominus hereditatem ſuam . *Alex. proſequitur* : ſpecie Jacob &c.
(3) *Vat.* in jubilatione , *deinde cum Alex.* & *Pal. atque Mart.* & *Val. copulam cum obelo tacet , nec temere ſi potiora Grajorum exemplaria conſulas* .
(4) *Alex.* Regnavit Deus . *Vat.* regnavit Dominus ſuper ⊖ omnes) gentes . *Tum ſubſequenti verſu Alex.* Quoniam Dic fortis terræ , *fortaſſe Amanuenſis errore familiari mutantis i in e , & e in i* . *Vat. eodem verſu a Romano ſolum diſcrepat ob vocem* populi , *quam ceu falſam notat ſcribens* Ψ populi).
(5) *Vat.* Vox Eccleſiæ laudantis .
(6) *Alex. ut* & *Mart. atque Val. hoc Titulo* . Canticum Pſalmi filiis &c.
(7) *Pal.* & *ex eo Val.* ÷ in ⁑ monte ſancto ejus .
(8) *Vat. hoc verſu Rom. prorſus ſimilis* . *Alex. infra* , montes Sion .
(9) *Idem Vat.* Deus Ψ in gradibus) ejus dignoſcetur . *Alex.* cognoſcitur cum ſuſcipiet .

*Quoniam ecce Reges terræ congregati ſunt . * & convenerunt iu unum ·*
*Ipſi videntes tunc admirati ſunt . * conturbati ſunt . & commoti ſunt . * tremor apprebendit eos ·*
*Ibi dolores ſicut parturientis . * In ſpiritu vebementi* [1] *conteres naves Tbarſis ·*
Sicut audivimus . ita & vidimus in civitate DOMINI *Virtutum . * in civitate Dei noſtri . Deus fundavit eam in æternum ·* Diapſalma ·
*Suſcepimus . Deus . miſericordiam tuam * in medio templi tui ·*
*Secundum nomen tuum . Deus . ita & laus tua in fines terræ . * juſtitia plena eſt dextera tua ·*
*Lætetur mons Sion . & exultent filiæ Judæ . * propter judicia tua . Domiue ·*
*Circumdate Sion . & complectimini eam . * uarrate in turribus ejus . ponite corda veſtra iu Virtute ejus . * & diſtribuite gradus ejus . * ut enarretis in progenie altera ·*
*Quoniam bic eſt Deus noſter in æternum . & in ſæculum ſæculi . * & ipſe reget nos in ſæcula ·*

Quoniam [2] ecce Reges terræ congregati ſunt . * convenerunt in unum ·
Ipſi videntes [3] ſic admirati ſunt . * conturbati ſunt . commoti ſunt . * tremor apprehendit eos ·
Ibi dolores ut parturientis . * In ſpiritu vehementi conteres naves Tharſis ·
Sicut audivimus . * [4] ſic vidimus in civitate DOMINI Virtutum . * in civitate Dei noſtri . * Deus fundavit eam in æternum · *Diapſalma* ·
Suſcepimus . [5] Deus . miſericordiam tuam . * in medio templi tui ·
Secundum nomen tuum . Deus . * ſic [6] ÷ & ⁑ laus tua in fines terræ . * juſtitia plena eſt dextera tua ·
Lætetur mons Sion * [7] ÷ & ⁑ exultent filiæ Judæ . * propter judicia tua ÷ Domine ⁑
Circumdate Sion . & complectimini [8] eam . * narrate in turribus ejus ·
Ponite corda veſtra . in virtute ejus . * ÷ & ⁑ diſtribuite domos ejus . * ut enarretis in progenie altera ·
Quoniam hic eſt Deus. Deus noſter * in æternum . & in ſæculum ÷ ſæculi ⁑ * [9] ipſe reget nos in ſæcula ·

ORATIO·

LAudabilis atque terribilis . Deus . qui in cælesti Jeruſalem Princeps magnificus inveniris . dilata mentem noſtram ſpirituali intelligentia . ut (miſericordia tua in noſtri pectoris templo ſuſcepta) digni narratione tui Nominis habeamur · Per ·

PSAL·

(1) *Vat.* 84. conterens .
(2) *Alex. & Pal.* Quoniam ecce reges congregati ſunt . *Vocem* terræ , *quam delendam boc loco docet Hieron. ad Sun. & Fretel. omittunt Mars. & Val. quibus inſtitutum eſt Hieronymum ſequi , non Vulgatam quam unice Thomaſius reſpicit . Vat. boc eodem verſu :* Quoniam ecce reges ejus congregati ſunt ÷ &) convenerunt &c.
(3) *Vat.* ita admirati ſunt , conturbati ſunt ÷ &) commoti &c. *cum verſu ſubſequenti adamuſſim Rom. ſequitur .*
(4) *Vat.* ita & vidimus : *cum Rom. tum* Diapſalma *tacet .*
(5) *Alex.* ſuſcipimus . *Vat. finit verſum dicens :* in medio plebis tuæ .
(6) *Noſtri MSS. omnes hac nota deſtituuntur repugnantibus iiſdem antiquis Verſionibus . Vat. juxta Rom.* ita & laus tua .
(7) *Et obelum & copulam Alex. heic tacet . Pal. ſecundum hujus verſiculi obelum in aſteriſcum mutat , quod minus attente a Vallarſio notatur . Vat. utrumque ſignum negligens , ait :* & exultaverunt filiæ Judæ .
(8) *Vat. idem* ea *pro* eam *heic legit ; tum ſubſequenti verſu cum Romano* & diſtribuite gradus ejus *obelo neglecto .*
(9) *Vat. Rom. & hoc verſiculo ſequitur , copulamque in eo ultimam reprobationis ſigno notat ;* ÷ &) ipſe reget &c.

PSALMUS XLVIII. F.III.N.

In Finem · Filiis Core . Pſalmus ·

In Finem · Filiis Core . Pſalmus ·

Vox Chriſti de meritis Juſtorum pœniſque Impiorum · & ne divites in hoc ſæculo timeantur :

*AUdite hæc omnes Gentes · * auribus percipite qui habitatis Orbem·*

*Quique terrigenæ . * & filii hominum . ſimul in unum dives & pauper ·*

*Os meum loquetur ſapientiam · * & meditatio cordis mei prudentiam ·*

*Inclinabo ad ſimilitudinem aurem meam · * aperiam in pſalterio propoſitionem meam ·*

*Ut quid timebo in die mala ? * Iniquitas calcanei mei circumdedit me ·*

*Qui confidunt in virtute ſua . * quique in abundantia divitiarum ſuarum gloriantur ·*

Frater [1] *non redimit. redimet homo? * Non dabit Deo placationem ſuam . * nec pretium redemptionis animæ ſuæ · * laboravit in æternum . & vivet in finem ·*

Quoniam non videbit interitum . [2] *cum viderit ſapientes morientes · * ſimul inſipiens & ſtultus peribunt ·*

Et relinquent alienis divitias ſuas· & ſepulchra eorum domus eorum in æternum ·*

Tabernacula eorum in omni generatione

AUdite hæc omnes Gentes · * auribus percipite omnes . qui habitatis Orbem ·

Quique terrigenæ . & filii hominum. * [3] ſimul in unum dives & pauper·

Os meum loquetur ſapientiam · * & meditatio cordis mei prudentiam ·

Inclinabo [4] in parabolam aurem meam · * aperiam in pſalterio propoſitionem meam ·

Cur timebo in die mala ? * Iniquitas calcanei mei circumdabit me ·

Qui confidunt in virtute ſua . * [5] & in multitudine divitiarum ſuarum gloriantur ·

Frater [6] non redimit . redimet homo · * non dabit Deo placationẽ ſuam .

Et pretium redemptionis animæ ſuæ · * [7] & laborabit in æternum . & vivet ※ adhuc ↕ in finem ·

Non videbit interitum . cum viderit ſapientes morientes · * ſimul inſipiens & ſtultus peribunt ·

Et relinquent alienis divitias ſuas · * [8] ÷ & ↕ ſepulchra eorum domus illorum in æternum ·

(1) *Uterque Archivi MS. cum S. Brun. & Ver.* Frater non redimet , redimet homo ?

Holſt. redimet homo ? per interrogationem legit melior Codex noſter , & ſic LXX. in Sixtina, & Complutenſi , & ſic Ambroſ.

Inſuper iidem MSS. Archivi cum Brun. non dabit Deo petitionem ſuam . *Aug. cum Ver.* depropitiationem ſuam . *Ambroſian.* repropitiationem ſuam . *Græc.* ἐξίλασμα αὐτῦ ·

(2) *D.* 145. cum videris ſapientes .

(3) *Vocem* ſimul , *quam nec Græca, nec Hebraica exemplaria reſonant , recte omittunt Alex. atque Pal. quibus ſuffragatur Vat. ſcribens :* ʘ ſimul) in unum.

(4) *Alex. in* parabola . *Vat.* Ψ ad) ſimilitudinem : *qui & ſubſequenti verſu cum Rom.* ut quid timebo &c.

(5) *Idem Vat.* & in abundantia .

(6) *Alex.* non redimit , redimit homo ? *Pal.* non redimet , redimet &c. *cum Vat.* non dabit Deo propitiationem ſuam .

(7) *Vat. idem ,* 𝕿 laboravit .... & vivet in finem .

(8) *Vat. copulam & obelum tacet . Alex. infra ,* domus eorum in æternum. *Cetera Pal. pro obelo* ※ & ↕ ſepulchra .

tione & progenie · * *invocabunt nomina eorum in terris ipſorum* ·

Et homo cum in honore eſſet . *non intellexit* · *comparatus eſt jumentis inſipientibus* . * *& ſimilis factus eſt illis* ·

Hæc via eorum ſcandalum ipſis · * *& poſtea in ore ſuo benedicent* ·

Diapſalma ·

Sicut oves in inferno poſiti ſunt · * *& mors depaſcet eos* ·

Et obtinebunt eos Juſti in matutino · * *& auxilium eorum veteraſcet in inferno* . * *& a gloria ſua expulſi ſunt* ·

Verumtamen Deus liberabit animam meam de manu inferi . * *dum acceperit me* ·

Diapſalma ·

Ne timueris cum dives factus fuerit homo · * *& cum multiplicata fuerit gloria domus ejus* ·

Quoniam non (cum morietur) accipiet hæc omnia · * *neque ſimul deſcendet cum eo gloria domus ejus* ·

Quoniam anima ejus in vita ipſius benedicetur · * *& confitebitur tibi dum benefeceris ei* ·

Et introibit uſque [1] *in progenies patrum ſuorum* · * *& uſque in æternum non videbit lumen* ·

Et

Tabernacula eorum [2] in progenie & progenie · * vocaverunt nomina ſua ÷ in ‡ terris ſuis .

Et homo [3] cum in honore eſſet . non intellexit · * comparatus eſt jumentis ÷ inſipientibus ‡ * & ſimilis factus eſt ÷ illis ‡

Hæc [4] via illorum ſcandalum ipſis · * & poſtea in ore ſuo complacebunt ·

Diapſalma ·

Sicut oves [5] in inferno poſiti ſunt . * mors depaſcet eos ·

Et [6] dominabuntur eorum Juſti in matutino · * & auxilium eorum veteraſcet in inferno a gloria eorum ·

Verumtamen Deus redimet animam meam * de manu inferi . cum acceperit me · *Diapſalma* ·

Ne timueris cum dives factus fuerit homo · * [7] & cum multiplicata fuerit gloria domus ejus ·

Quoniam cum interierit . non ſumet omnia · * neque deſcendet [8] cum eo gloria ejus ·

Quia anima ejus in vita ipſius benedicetur · * confitebitur tibi [9] cum benefeceris ei ·

Introibit uſque in progenies patrum ſuorum · * [10] & uſque in æternum non videbit lumen ·

Homo

(1) *Holſt. In progenies Patrum*: Sic Ambroſ. Sed MSS. noſtri *in progenie*: Caſſinenſ. vero & Florent. & Faber, & Cajet. & Bruno : *in progeniem* ; LXX. ἕως γενεᾶς , ubi noſter interpres olim legiſſe videtur εἰς γενεὰς .

MSS. Archivi cum Caſ. habens : in progeniem .

(2) *Vat.* in generatione & progenie : invocaverunt nomina eorum in terris ipſorum . *Cetera vocem in fine obelo ſcribunt Mart. & Val. quo obelo confodiunt alteram poſtremam* ÷ ſuis ‡ . *Thomaſius in altero Pſalter.* ÷ in ‡ terris ÷ ſuis ‡ .

(3) *Alex. & Vat.* in honore cum eſſet . *tum Vat.* comparatus jumentis &c. *omiſſa vocula* eſt, *& utroque ſubſequenti obelo* .

(4) *Vat.* Hæc via eorum ; *tum* , in ore ſuo bene proſperabuntur ; *præteritque inſuper* Diapſalma .

(5) *Idem Vat.* in inferno poſitæ , mors &c. *Pal.* ÷ de ‡ paſcet eos .

(6) *Denuo Vat.* Et dominabuntur Ψ ſuper) eos , qui recto ſunt corde a matutino : & auxilium eorum veteraſcet in inferno Θ &) a gloria ſua expulſi ſunt . *Alex.* veteriſcet in inferno a gloria ſua .

(7) *Val.* ÷ & ‡ quum multiplicata , *& quidem jure* . *Vat.* aut quum multiplicata .

(8) *Alex.* cum eo ※ pone ‡ gloria ejus . *Hebræum ſonat* poſt eum , *quod græcè minus accurate redditum videtur* : συγκαταβήσεται αὐτῷ . *Vat.* Quoniam non , dum morietur , recipiet omnia , neque ſimul deſcendet cum eo gloria Θ domus) ejus .

(9) *Idem Vat.* quum benedixeris Ψ ipſi) .

(10) *Ex noſtris MSS. abundat hoc loco copula* & , *quam & Val. expungit* . *Cetera Vat. legit hoc verſu*: uſque in progenies patrum ejus .

Digitized by Google

*Et homo cum in honore eſſet . non intellexit . * comparatus eſt jumentis inſipientibus . * & ſimilis factus eſt illis .*

Homo [1] cum in honore eſſet . non intellexit . * comparatus eſt jumentis ÷ inſipientibus ‡ * & ſimilis factus eſt illis .

ORATIO.

REple . Domine . os noſtrum ſapientia tua . ut memores te hominem factum . noſque redemiſſe de tartaro . mereamur vultus tui lumine decorari . Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus . per &c.

PSALMUS XLIX. F.III.N.

Pſalmus Aſaph .

Vox Synagogæ de primo & ſecundo adventu Chriſti . ipſiuſque admonitio . ut ei ſacrificium laudis Fideles offerant .

DEus deorum DOMINUS *locutus eſt . * & vocavit terram .*

*A ſolis ortu uſque ad occaſum . * Ex Sion ſpecies decoris ejus .*

*Deus manifeſtus veniet . * Deus noſter . & non ſilebit .*

*Ignis in conſpectu ejus ardebit . * & in circuitu ejus tempeſtas valida .*

*Advocabit [2] cælum ſurſum . & terram . * ut diſcerneret populum ſuum .*

*Congregate illi Sanctos ejus . * qui ordinaverunt teſtamentum ejus ſuper ſacrificia .*

*Annunciaverunt cæli juſtitiã ejus . * quoniam Deus judex eſt .*

Diapſalma .

*Audi populus meus . & loquar . Iſrael . * & teſtificabor tibi . quoniam Deus Deus tuus ego ſum .*

Non

Pſalmus Aſaph .

DEus deorum DOMINUS locutus eſt . * & vocavit terram .

A ſolis ortu uſque ad occaſum . * Ex Sion ſpecies decoris [3] ÷ ejus ‡

Deus manifeſte veniet . * Deus noſter . & non ſilebit .

Ignis [4] in conſpectu ejus exardeſcet . * & in circuitu ejus tempeſtas valida .

Advocabit cælum deſurſum . * & terram diſcernere populum ſuum .

Congregate [5] illi Sanctos ejus . * qui ordinant teſtamentum ejus ſuper ſacrificia .

Et annunciabũt cæli juſtitiam ejus . * quoniam Deus judex eſt . *Diapſalma.*

Audi populus meus . [6] & loquar . Iſrael . * & teſtificabor tibi . * Deus Deus tuus ego ſum .

M 2 Non

(1) *Alex.* Homo in honore quum eſſet . *Vat.* Et homo in honore quum eſſet , non intellexit : comparatus jumentis &c. *omiſſo deinde obelo : cui Thomaſius , Mart. & Val. alterum addunt , quo poſtremam vocem* ÷ illis ‡ *confodiunt .*

(2) *Holſt. Advocabit cælum .* MSS. omnes & Vatic. & Fabri editio , & Cajet. & Bruno legunt *advocavit ;* & S. Gregorius Magnus quinquies hunc locum ita citat , ut notavit Bandinus . Sed LXX. παρακαλέσει , nec aliter Hebræi. Vetus hæc confuſio aut permutatio literarum *V , & B.*

(3) *Vat. hoc ſigno deſtituitur .*

(4) *Idem MS. heic & ſequenti proximo verſu Rom. ſequitur . Alex. tollit copulam præpoſitam vocibus* in circuitu . *Demum Pal. orditur ſubſequentem verſum* ÷ ad ‡ vocavit : advocavit *legit ex Alex. quod in veteribus MSS. vitium haud rarum eſſe conſtat .*

(5) *Alex.* iliis .

(6) *Alex.* & loquar tibi : *tum cum Vat.* Deus Deus tuus ſum ego . *Vat. idem verſu ſubſequenti a Rom. nec hilum differt .*

[1] *Non ſuper ſacrificia tua arguam te* • * *holocauſta autem tua in conſpectu meo ſunt ſemper* •

Non accipiam de domo tua vitulos • * *neque de gregibus tuis hircos* •

Quoniam meæ ſunt omnes feræ ſilvarum . * *jumenta in montibus & boves* •

Cognovi omnia volatilia cæli . * *& ſpecies agri mecum eſt* •

Si eſuriero . *non dicam tibi* • * *meus eſt enim Orbis terræ* . *& plenitudo ejus* •

Numquid manducabo carnes taurorum ? * *aut ſanguinem hircorum potabo?*

Immola Deo ſacrificium laudis . * *& redde Altiſſimo vota tua* •

Invoca me in die tribulationis tuæ • * *eripiam te* . *& magnificabis me* •

Diapſalma •

Peccatori autem dixit Deus • * *Quare tu enarras juſtitias meas?* * *& aſſumis teſtamentum meum per os tuum* •

Tu vero odiſti diſciplinam . * *& projeciſti ſermones meos poſt te* •

Si videbas furem . *ſimul currebas cum eo* • * *& cum adulteris portionem tuam ponebas* •

Os tuum abundavit nequitia • * *& lingua tua concinnavit dolum* •

Sedens adverſum fratrem tuum detrahebas • * *& adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum* •

Hæc feciſti . *& tacui* • * *exiſtimaſti iniquitatem* . *quod ero tibi ſimilis* •

Ar-

Non in ſacrificiis tuis arguam te • * holocauſta autem tua in conſpectu meo ſunt ſemper •

Non accipiam de domo tua vitulos • * neque de gregibus tuis hircos •

Quoniam meæ ſunt omnes feræ ſilvarum . * jumenta in montibus [1] ÷ & ‡ boves •

Cognovi omnia volatilia cæli • * & pulchritudo agri mecum eſt •

Si eſuriero . non dicam tibi • * meus eſt enim Orbis [2] ÷ terræ ‡ & plenitudo ejus •

Numquid manducabo carnes taurorum? * aut ſanguinem hircorum potabo?

Immola Deo ÷ ſacrificium ‡ laudis . * & redde Altiſſimo vota tua •

※ Et ‡ [3] invoca me in die tribulationis • * eruam te . & honorificabis me • *Diapſalma* •

Peccatori autem dixit Deus • * Quare tu enarras juſtitias meas? * [4] & aſſumis teſtamentum meum per os tuum?

Tu vero odiſti diſciplinam . * & projeciſti ſermones meos retrorſum •

Si videbas furem . currebas cum eo • * & cum adulteris portionem tuam [5] ponebas •

Os tuum abundavit malitia ∴ * & lingua tua concinnabat dolos •

Sedens adverſus fratrem tuum [6] loquebaris . * & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum • * Hæc feciſti . & tacui •

Exiſtimaſti inique quod ero [7] tui ſimi-

(1) *Vat. qui præſentem obelum deſerit, paulo inferius ſcribit:* volatilia cæli ⁊ ſpecies agri.

(2) *Vat. idem & hoc obelo deſtituitur, ſicut & proxime inferiori.*

(3) *Alex. copulam tacet ſimul cum aſteriſco: tum cum Pal. MS. & Val.* ÷ & ‡ eruam te. *Pal. ſine aſteriſco relinquit primam copulam:* Et invoca: haud tamen bene *ſubjungit Val. quem retunderet noſter Vat. ſcribens* ⁊ invoca me in die tribulationis tuæ: & eripiam te, & Ψ magnificabis) me.

(4) *Vat.* ſumis; *idem ſequenti verſu ſe habet ut Rom.*

(5) *Obelo hæc vox* ponebas *confoditur a Thomaſ. Mart. Val. & MS. Paulo inferius Alex. ſcribit:* Os tuum abundavit malitiam.

(6) *Vat.* detrahebas *ut Rom.*

(7) *Alex. & Vat.* tibi ſimilis: *tum Vat.* arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam peccata tua; *quæ poſtrema verba & in Græco reſonant.*

Arguam te : * [1] *& ſtatuam illam contra faciem tuam* · * *Intelligite hæc omnes qui obliviſcimini Dominum* · * *ne quando rapiat* . *& non ſit qui eripiat* ·

Sacrificium laudis honorificabit me · * *& illic iter eſt* . *in quo oſtendam illi* SALUTARE *Dei* ·

ſimilis · * arguam te . & ſtatuam contra faciem tuam ·

Intelligite [2] hæc qui obliviſcimini Deum · * ne quando rapiat . & non ſit qui eripiat ·

Sacrificium laudis honorificabit me · * & illic iter . [3] quo oſtendam illi SALUTARE Dei ·

ORATIO ·

DEorum Domine . te rogamus . uti nos ſuſcipias in ſacrificium laudis ; quo ſine onere peccati tuas juſtitias enarrantes . iter illud . quo Salutare tuum oſtenditur . gradiamur ; Per eumdem Dominum &c.

PSALMUS L. F.M.

In [4] Finem · Pſalmus David · Cum venit ad eum Nathan Propheta . cum intravit ad Berſabee ·

In Finem · Pſalmus David · Cum venit ad eum Nathan Propheta . quando intravit ad Bethſabee ·

Vox pœnitentiam agentis ·

MIſerere mei . Deus : * *ſecundum magnam miſericordiam tuam* ·

Et ſecundum multitudinem miſerationum tuarum . * *dele iniquitatem meam* ·

Amplius lava me ab injuſtitia mea · * *& a delicto meo munda me* ·

Quoniam iniquitatem meam ego [5] *agnoſco* · * *& delictum meum coram me eſt ſemper* ·

Tibi

MIſerere mei . Deus : * ſecundum [6] ÷ magnã ‡ miſericordiã tuam · ÷ Et ‡ ſecundum multitudinem miſerationum tuarum . * dele iniquitatem meam ·

Amplius [7] lava me ab iniquitate mea · * & a peccato meo munda me ·

Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco · * & peccatum meum contra me eſt ſemper :

Tibi

(1) *D.145 . S.Bruno , & Sabat.* & ſtatuam illa.

(2) *Alex.* Intelligite nunc hæc qui obliviſcimini Dominum .

(3) *Noſtri MSS. omnes legunt* , quod oſtendam illi . *In ſubſequenti etiam Oratione quum hæc eadem verba in ea inſeruntur , Vat. habet* , quod ſalutaee tuum oſtenditur .

(4) *Sibi notaverat ad hunc locum Thomaſius MS. Codicem præterire voces* In Finem , *& infra habere* ; quando intravit ad Berſabee . *Primum comprobatur Vat. noſtro : ſecundum ſimiliter & altero Vatic. 84. & utroque MS. Archivi, atque Alex.*

(5) *Holſt. Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco* : MSS. Codd. uno conſenſu legunt , *agnoſco* ; quod & Fabri editio habet , & Ambroſ. & Bruno , & Vatic. & S. Auguſt. in Expoſitione hujus Pſalmi ; & Gregor. Libro Moral. 12. c. 12. & alibi non ſemel : ita quoque Alcuinus in expoſitione 7. Pſal. pœnitent .

(6) *Pal. hujus loci obelum deſerit . Animadvertit Vallarſius ſuum hunce Codicem* tantæ emendationis ut vix ei parem invenias , *hoc Pſal. ſæpe obeli omiſſione manifeſto peccare . Vatic. & cum præſenti obelo alterum ſubſequentis verſus omittit* .

(7) *Vat. pro voce* amplius *ſcribit* ; ⊖ &) multum lava me & a delicto meo . *Et ſubſequenti verſu idem MS.* Quoniam iniquitatem meam ÷ ego ‡ agnoſco , & delictum meum &c. *Et antiquiſſima Alex. noſtri Verſio ex Heb. pronomen* ego *neſcit* .

*Tibi ſoli peccavi . & malum coram te feci . * Ut juſtificeris in ſermonibus tuis . * & vincas dum judicaris .*

*Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum . * & in delictis peperit me mater mea .*

*Ecce enim veritatem dilexiſti . * incerta & occulta ſapientiæ tuæ * manifeſtaſti mihi .*

Aſperges me [1] *. Domine . hyſſopo . & mundabor . * lavabis me . & (ſuper nivem) dealbabor .*

*Auditui meo dabis gaudium & lætitiam . * & exultabunt oſſa humiliata .*

*Averte faciem tuam a peccatis meis . * & omnes iniquitates meas dele .*

*Cor mundum crea in me . Deus . * & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis .*

*Ne projicias me a facie tua . * & Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me .*

Redde mihi lætitiam SALUTARIS *tui . * & ſpiritu principali confirma me .*

Docebo [2] *iniquos vias tuas . * & impii ad te convertentur .*

*Libera me de ſanguinibus . Deus . Deus ſalutis meæ . * & exultabit lingua mea juſtitiam tuam .*

*Domine labia mea aperies . * & os meum annunciabit laudem tuam .*

*Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium . dediſſem . **

Tibi ſoli peccavi . & malum coram te feci . * ut juſtificeris in ſermonibus tuis . * & vincas [3] cum judicaris .

Ecce ÷ enim ‡ in iniquitatibus conceptus ſum . * & in peccatis concepit me mater mea .

Ecce enim veritatem dilexiſti . * incerta & occulta ſapientiæ ÷ tuæ ‡ manifeſtaſti mihi .

Aſperges me hyſſopo . & mundabor . * lavabis me . & (ſuper nivem) dealbabor .

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam . * [4] & exultabunt oſſa humiliata .

Averte faciem tuã a peccatis meis . * & omnes iniquitates meas dele .

Cor mundum crea in me Deus . * [5] & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis .

Ne projicias me a facie tua . * & Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me .

Redde mihi lætitiam SALUTARIS tui . * [6] & ſpiritu principali confirma me .

Docebo iniquos vias tuas . * & impii ad te convertentur .

Libera me de ſanguinibus . Deus . Deus ſalutis meæ . * [7] ÷ & ‡ exultabit lingua mea juſtitiam tuam .

Domine labia mea [8] aperies . * & os meum annunciabit laudem tuam .

Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium . dediſ-

(1) *Holſt. Aſperges me, Domine, hyſſopo* : Vocem *Domine* omittunt omnes MSS. & Vatic. neque in LXX. editione Complut. & Sixtina habetur; nec Faber , nec S. Bruno eam agnoſcunt , neque Ambroſ.

Et nobis notatum erat MSS. & Græca Verſionis exemplar , quibus utimur , ea voce deſtitui .

(2) *MSS. Archivi , & Vat.* 84. *cum Caſs. & Aug.* Doceam iniquos .

(3) *Alex.* cum judicaberis . *Verſu ſubſequenti Pal. cum Vat. obelum tacet : Vat. vero eo verſu Rom. imitatur , deſerit & illum obelum qui hunc proxime ſequitur .*

(4) *Hanc copulam nec in Heb. nec Græc. noſtro reſonantem Alex. MS. omittit ; quæ aliàs eſſet obelo notanda .* (5) *Vat.* ⁊ ſpiritum rectum.

(6) *Vat.* ⁊ ſpiritu principali ; *tum heic , tum ſupra loco mox notato in eodem MS. apparet copula latinis literis exarata & ſuperpoſita recentiori manu . Utroque loco eadem viſitur tum in Heb. cum in Græc.*

(7) *Copulam, quam nec Græc. noſtrum exhibet, unà cum obelo Alex. neſcit ; In Vat. eadem recentiori cura adſuitur : ea poſita cum Pal. omiſſo obelo legit :* exaltabit lingua mea .

(8) *Alex.* aperias .

*diſſem · * utique holocauſtis non delectaberis·*

*Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus · * cor contritum & humiliatum Deus non ſpernit·*

*Benigne fac. Domine. in bona voluntate tua Sion · * ut ædificentur muri Jeruſalem·*

*Tunc acceptabis ſacrificium juſtitiæ. * oblationes & holocauſta · * tunc imponent ſuper altare tuum vitulos·*

dediſſem utique · * holocauſtis non delectaberis·

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus · * Cor contritum & humiliatum . Deus [1] non deſpicies·

Benigne fac ÷ Domine ⁝ in ÷ bona ⁝ voluntate tua Sion · * ut ædificentur muri Jeruſalem·

Tunc acceptabis ſacrificium juſtitiæ. * oblationes & holocauſta · * tunc imponent ſuper altare tuum vitulos·

ORATIO·

PRofluæ miſerationis ineffabile nomen. [2] Trinitas Deus. qui humani pectoris antrum emundans vitiis ſuper candorem efficis nivis. innova (quæſumus) in viſceribus noſtris Spiritum Sanctum tuum. quo laudem tuam adnunciare poſſimus. ut recto principalique Spiritu confirmati. mereamur æternis ſedibus in Jeruſalem cœleſti componi· Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum· Amen·

PSALMUS LI. F.III.N.

In Finem · Intellectus [3] David. Cum venit Doeg Idumæus. & annunciavit Saul. & dixit illi. Ecce venit David in domum Achimelech·

In Finem. Intellectus David. Cum venit Doeg Idumæus. & nunciavit Sauli · Venit David in domum Achimelech·

Vox Prophetæ de Juda vel Antichriſto·

*QUid gloriaris in malitia. * [4] qui potens es in iniquitate? Tota die injuſtitiam cogitavit lingua tua·**

QUid [5] gloriaris in malitia. * ÷ qui⁝ potens ÷ es ⁝ in iniquitate? Tota die injuſtitiam cogitavit lingua

(1) *Idem Alex.* non ſpernet. *Vat. ut Rom.* non ſpernit. *Deinde utrumque obelum verſus ſubſequentis omittit. Quoad primum alim in Hebræo vocem* Domine *fuiſſe argumento ſunt tum Verſio antiqua Alex. MS. tum alter Vat. eandem ſub aſteriſco exhibens. De ſecundo alibi jam notavimus Hæbraicum &* bonam voluntatem *ſonare, quod & Vallarſius agnovit. Cetera voculam* ut *ante* ædificentur *Mart. & Val. obelo jugulant: Noſtri MSS. omnes ejus loco habent cum Græc. copulam* &, *quam obelo notat Pal. repugnante veteri Verſione Hieronymiana Alex. dum eandem in Heb. textu deprehendit.*

(2) *Pal.* Trinitatis Deus.

(3) Ipſi, *hoc loci interſerit Vat.* 84. *& Pal. quod in altero MS. obſervari Thomaſius notaverat.*

(4) *MSS. Archivi*: quid potens es in iniquitate?

(5) *Alex.* Quid gloriatur: *tum Pal.* qui potens es iniquitate: *uterque una cum Vat. obelos hos neſciunt.*

*tua · * ſicut novacula acuta feciſti dolum ·*

*Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem · * iniquitatem magis . quàm loqui æquitatem ·*

Diapſalma ·

*Dilexiſti omnia verba præcipitationis . * in lingua doloſa ·*

*Propterea deſtruet te Deus in finem · * evellet te . & emigrabit te de tabernaculo tuo . * & radicem tuam de terra viventium ·*

Diapſalma ·

*Videbunt juſti & timebunt · * & ſuper eum ridebunt · & dicent ·*

*Ecce homo . qui non poſuit Deum adjutorem ſibi · * ſed ſperavit in multitudine divitiarum ſuarum . * & prævaluit in vanitate ſua ·*

*Ego autem ſicut oliva fructifera in domo Domini . * ſperavi in miſericordia Dei mei in æternum . & in ſæculum ſæculi ·*

*Confitebor [1] tibi . Domine . in ſæculo . quia feciſti · * & expectabo nomen tuum . quoniam bonum eſt ante conſpectum Sanctorum tuorum ·*

gua tua · * [2] ſicut novacula acuta feciſti dolum ·

Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem · * iniqnitatem magis . quam loqui æquitatem · *Diapſalma* ·

Dilexiſti omnia verba præcipitationis . * [3] lingna doloſa ·

Propterea [4] Deus deſtrnet te in finem · * evellet te . & emigrabit te de tabernaculo tuo . * & radicem tuam de terra viventium ·

Diapſalma ·

Videbunt juſti & timebunt . * & ſuper eum ridebunt · ÷ & dicent ‡ * Ecce homo . qui non poſuit Deum [5] adjutorem ſuum ·

Sed ſperavit in multitudine divitiarum ſuarum · * [6] ÷ & ‡ prævaluit in vanitate ſua ·

Ego [7] autem ſicut oliva fructifera in domo Dei . * ſperavi in miſericordia Dei in æternum . & in ſæculum ÷ ſæculi ‡ ·

Confitebor tibi [8] in ſæculum . quia feciſti · * & expectabo nomen tuum . quoniam bonum eſt * in conſpectu Sanctorum tuorum ·

ORATIO ·

Totius mundanæ vanitatis deſtructor . omnipotens Deus . fac nos in domo tua ſicut olivam florere fructiferam . ut in tua miſericordia ſperantes . ab iniquitatis maledicto ſalvemur · Per :

PSAL-

(1) *Holſt. Confitebor tibi , Domine , in ſæculo .* Sic melior & vetuſtior MS. noſter , & Fabri editio . Alter MS. noſtræ Baſilicæ , & Florent. & Cajet. & Ambroſ. *in ſæculum* , ut apud LXX . S. Bruno *in ſæcula* , & ſic Vatic.

(2) *Vat.* ſicut raſorium acutum .

(3) *Alex.* linguam doloſam . *Vat.* Θ &) linguam doloſam. *Græc.* γλῶσσαν δολίαν . *Pal. omiſſum paulò ſupra* Diapſalma *hoc loco adponit .*

(4) *Vat.* Propterea deſtruet te Deus in finem Θ &) evellet te , & Ϋ emigret) te de tabernaculo tuo &c. *Alex.* & emigravit te de tabernaculo , & radicem &c.

(5) *Alex.* adjutorium .

(6) *Noſtri MSS. omnes in præſentia obelo carent . Pal. finito verſiculo adponit* Diapſalma .

(7) *Vat.* Ego ÷ autem ‡ *deinde in fine verſiculi omiſſis* , in ſæculum ÷ ſæculi ‡ *pone vocem* æternum *illico ponit* ☧ , *quo idem verſiculus terminatur .*

(8 *Alex.* in ſæculo , *& infra cum Pal.* quoniam bonum in conſpectu ſanctorum tuorum , *omiſſa voce* eſt , *& quidem merito . Vat. etiam* : quoniam bonum Θ eſt) ante conſpectum &c.

PSALMUS LII.

F.IV.N.

In Finem · Pro Amalech · Intellectus David ·

Eccleſia increpat eos . qui corde & opere corrumpuntur · & Fideles monet ut æquanimiter ſæculi moleſtias ſufferant ·

*DIxit inſipiens in corde ſuo · Non eſt Deus · * Corrupti ſunt . & abominabiles facti ſunt in [1] voluntatibus ſuis ·*

*Non eſt qui faciat bonum . * non eſt uſque ad unum ·*

*Dominus de cælo proſpexit ſuper filios hominum . * ut videat ſi eſt intelligens . aut requirens Deum ·*

*Omnes declinaverunt . ſimul inutiles facti ſunt · * non eſt qui faciat bonum . non eſt uſque ad unum ·*

*Nonne cognoſcent omnes . qui operantur iniquitatem. * qui devorant plebem meam * ſicut eſcam panis ? * Deum non invocaverunt · illic trepidaverunt timore . ubi non erat timor ·*

*Quoniam [2] Deus diſſipat oſſa hominum ſibi placentium · * confuſi ſunt . quoniam Deus ſprevit eos ·*

Quis dabit ex Sion SALUTARE *Iſrael?* * *Dum [3] avertet Dominus captivitatem plebis ſuæ ·*

*Exultabit Jacob . * & lætabitur Iſrael ·*

In Finem · Pro Maeleth · Intelligentiæ David ·

DIxit inſipiens in corde ſuo · * Non eſt Deus ·

Corrupti ſunt . & abominabiles facti ſunt in iniquitatibus · * [4] non eſt qui faciat bonum ·

Deus de cælo proſpexit ſuper filios hominum. * ut videat ſi eſt intelligens. ÷ aut ‡ requirens Deum ·

Omnes declinaverunt . ſimul inutiles facti ſunt · * non eſt qui faciat bonum . non eſt uſque ad unum · [5]

Nonne [6] ſcient ÷ omnes ‡ qui operantur iniquitatem . * qui devorant plebem meam ut cibum panis ?

Deum non invocaverunt · * [7] illic trepidaverunt timore . ubi non erat timor ·

Quoniam Deus diſſipavit oſſa eorum . qui hominibus placent · * confuſi ſunt . quoniam Deus ſprevit eos ·

Quis dabit ex Sion SALUTARE Iſrael? * [8] Cum converterit Deus captivitatem plebis ſuæ . * exultabit Jacob . ÷ & ‡ lætabitur Iſrael ·

ORATIO.

REſpiciens [9] de cælo ſancto tuo . Deus piiſſime . pone terminum inſipientiæ noſtræ . ut a terroribus vanis eruti . tibi ſoli de puritate cordis integra placeamus · Per ·

(1) *Vat.* 84. in voluptatibus ſuis .

(2) *Vocem* Deus *tacet D.* 144.

(3) *Vat.* 84. averterit Dominus .

(4) *Alter Vat. heic Rom. imitatur , qui & ſubſequenti verſu exhibet , ſed recentiori emendatione ,* reſpexit *loco* proſpexit : *deinde Alex.* in filios hominum . .

(5) Diapſalma *heic adponit Pal.*

(6) *Vat.* Nonne timor Dei ante oculos eorum : nonne cognoſcent omnes qui operantur iniquitatem , qui devorant plebem meam tanquam cibum panis?

(7) *Vat.* ibi Ψ timebunt) timore ubi non erat timor . *Alex.* ubi non fuit timor . *Vat. idem ſubſequenti verſu prorſus cum Rom.*

(8) *Alex.* dum converterit . *Vat.* in convertendo Dominus captivitatem plebis ſuæ , exultet Jacob , & lætetur Iſrael .

(9) *Pal.* Reſpiciens ..... Deus , inſipientiam noſtram , præſta ut a terroribus &c.

Q.H.I.

PSALMUS LIII.

In Finem · In carminibus · Intellectus David. Cum veniſſent Ziphæi. & dixiſſent ad Saul · Nonne ecce David abſconditus eſt apud nos?

In Finem · In carminibus · Intellectus David. [2] Cum veniſſent Ziphæi. & dixiſſent ad Saul · Nonne David abſconditus eſt apud nos?

Vox Eccleſiæ de Hæreticis ad Chriſtum ·

*DEus. in nomine tuo ſalvum me fac · * & in virtute tua libera me ·*

*Deus exaudi orationem meam · * auribus percipe verba oris mei ·*

*Quoniam alieni inſurrexerunt in me. * & fortes quæſierunt animam meam · * & non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum ·*

Diapſalma ·

*Ecce enim Deus adjuvat me · * & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ ·*

*Averte mala inimicis meis · * in veritate tua diſperde illos ·*

*Voluntarie ſacrificabo tibi : * & confitebor nomini tuo.* DOMINE · * *quoniam bonum eſt ·*

*Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me · * & ſuper inimicos meos[1] reſpexit oculus meus ·*

DEus. in nomine tuo ſalvum me fac · * & in virtute tua judica me ·

Deus [3] exaudi orationem meam · * auribus percipe verba oris mei ·

Quoniam alieni [4] inſurrexerunt adverſum me. * & fortes quæſierunt animam meam · * & non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum ·

Diapſalma ·

Ecce ÷ enim ⁝ Deus adjuvat me · * [5] ÷ & ⁝ Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ ·

Averte mala inimicis meis · * ÷ & ⁝ in veritate tua diſperde illos ·

Voluntarie ſacrificabo tibi. * [6] ÷ & ⁝ confitebor nomini tuo. DOMINE · * quoniam bonum eſt ·

Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me · * & [7] ÷ ſuper ⁝ inimicos meos deſpexit oculus meus ·

ORATIO ·

SAlvifica. Domine. Eccleſiam tuam in tui nominis protectione fidentem. ut deſpectis inimicis voluntaria te confeſſione magnificet · Per ·

PSAL-

(1) *Holſt. Et ſuper inimicos meos reſpexit oculus tuus :* ſic pro *meus* legit uterque Vatic. & Caſſin. & Pſalter. Cajet. & Bruno, & Vat. contra LXX. & Hebr.

(2) *Vat.* Cum venerunt Ziphæi, & dixerunt ad Saul : Nonne ecce David &c. *Idem MS. in textu primum verſum exhibet Rom. omnino ſimilem.*

(3) *Pal. de more* ÷ ex ⁝ audi : *ſicut & ſubſequenti verſu,* & non ÷ pro ⁝ poſuerunt.

(4) *Vat.* inſurrexerunt ſuper me : *deinde cum Alex. tollit copulam præmiſſam vocibus* non propoſuerunt. *Cetera ſubſequens* Diapſalma *Pal. repreſentat ad finem verſus proxime ſequentis.*

(5) *Obelo atque copula hunc & ſubſequentem verſum Pal. exuit. Vat. obelo tantum præſentem : in altero verò ſcribit* ; Θ &) in veritate tua.

(6) *Et heic copulam & obelum tollit Alex. tum vocem* Domine *primo omiſſam ſequiori cura additam exhibet : demum poſtrema vocula* eſt *deſtituitur. Vat.* Θ &) confitebor.

(7) *Minus bene fortaſſe hunc obelum deferunt Mart. & Val. propoſitio enim* in, *aut adverbium* ſuper, *quod Hebræum reſonat, ſufficienter exprimitur in verbo* deſpexit, *cujus loco Hebræum habet* vidit : *unde ſi retineas* deſpexit *abundat* ſuper, *vel* in, *aut omittenda cum Hieron. Verſione Alex. aut cum Thomaſio obelo notanda.*

PSALMUS LIV. F.IV.N.

In Finem · In carminibus · Intellectus David ·

Chriſtus Patrem petit ne ejus diſpiciatur oratio · ([1] quod ex infirmitate carnis probatur expetere) & quid obſtinatis Judæis in ſuis ſceleribus perſiſtentibus debeat evenire oſtendit ·

EXaudi . Deus . orationem meam . & ne deſpexeris deprecationem meam · * intende in me . & exaudi me ·*

*Contriſtatus ſum in exercitatione mea · * & conturbatus ſum a voce inimici . * & a tribulatione peccatoris ·*

*Quoniam declinaverunt in me iniquitates · * & in ira moleſti erant mihi ·*

*Cor meum conturbatum eſt in me . * & formido mortis cecidit ſuper me ·*

Timor & tremor venerunt ſuper me. & contexerunt me tenebræ ·*

*Et dixi · Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ ? * & volabo . & requieſcam ·*

Ecce elongavi fugiens . & manſi in ſolitudine · Diapſalma · *Expectabam eum . qui me ſalvum faceret . * [2] a puſillo animo & tempeſtate ·*

*Præcipita (Domine) & divide linguas eorum · * quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in civitate die ac nocte ·*

Circumdabit eam ſuper muros ejus ini-

In Finem · In carminibus · Intellectus David ·

EXandi . Deus . orationem meam. * & ne deſpexeris deprecationem meam · * intende mihi . & exaudi me ·

Contriſtatus ſum in exercitatione mea · * [3] & conturbatus ſum a voce inimici . * ÷ & : a tribulatione peccatoris ·

Quoniam declinaverunt in me [4] iniquitates · * & in ira moleſti erant mihi ·

Cor meum conturbatum eſt in me. * & formido mortis cecidit ſuper me ·

Timor & tremor [5] venerunt ſuper me . * & contexerunt me tenebræ ·

Et dixi · Quis dabit mihi pennas [6] ÷ ſicut : columbæ? * & volabo . & requieſcam ·

Ecce [7] elongavi fugiens . * & manſi in ſolitudine · *Diapſalma* ·

Expectabam [8] eum . qui ſalvum me fecit * a puſillanimitate ſpiritus & tempeſtate ·

Præcipita (Domine) divide linguas eorum · * quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in civitate ·

Die [9] ac nocte circumdabit eam ſuper muros ejus · * iniquitas & labor

in

(1) *Vat.* quam ex infirmitate carnis &c.

(2) *Vat.* 84. a puſillanimo & tempeſtate .

(3) *Pal. eam copulam tacet : Vat. vero paulò inferiorem obelum præterit : qui & verſu ſuperiori , hujus Pſalmi primo , cum Rom. ſcripſerat :* intende in me & exaudi me .

(4) *Alex.* iniquitatem : *Græc.* ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαν ·

(5) *Noſtri MSS. omnes :* venit ſuper me . *Pal. & Alex. proſequuntur :* & contexit me tenebra : *quod Græco magis affine .*

(6) *Iidem MSS. omnes ut & Mart. atque Val. vocem* ſicut *ſine obelo legunt , quem exigit Hieron. Verſio ex Heb. juxta Alex. reſonans :* quis dabit mihi pennas columbæ &c.

(7) *Alex.* Ecce longavi ; *tum Pal. omittit* Diapſ.

(8) *Vat.* Expectabam Deum , qui ſalvaret me a puſillanimo , *tum Alex.* & a tempeſtate . *Idem Vat. ſubſequenti verſu prorſus cum Rom.*

(9) *Alex.* Die & nocte ; *tum* & *copulam præponit voci* iniquitas . *Vat. verſiculum concludit ſcribens :* & injuſtitia ⊖ in medio ejus)

*iniquitas . * & labor in medio ejus : & injuſtitia ·*

*Et non defecit de plateis ejus uſura & dolus · * Quoniam ſi inimicus meus maledixiſſet mihi . ſupportaſſem utique ·*

*Et ſi is qui oderat me . ſuper me magna locutus fuiſſet · * abſconderem me utique ab eo ·*

*Tu vero homo unanimis . dux meus & notus meus · * qui ſimul mecum dulces capiebas cibos · * in domo Domini ambulavimus cum conſenſu ·*

*Veniat mors ſuper illos . * & deſcendant in infernum viventes ·*

*Quoniam nequitia in hoſpitiis eorum . * in medio ipſorum ·*

*Ego autem ad Dominum clamavi . * &* DOMINUS *exaudivit me ·*

*Veſpere [1] & mane & meridie . * narrabo & annunciabo . & exaudiet vocem meam ·*

*Liberabit [2] in pace animam meam * ab his qui appropiant mihi · * quoniam inter multos erant mecum ·*

*Exaudiet Deus . & humiliabit eos . * qui eſt ante ſæcula . & manet in æternum ·*

Diapſalma ·

*Non eſt enim illis commutatio . & non timuerunt Deum · * [3] extendit manum ſuam in retribuendo illis ·*

Con-

in medio ejus : & injuſtitia ·

Et non defecit de plateis ejus * uſura & dolus ·

Quoniam ſi inimicus [4] ÷ meus ‡ maledixiſſet mihi . * ſuſtinuiſſem ÷ utique ‡

Et ſi is qui oderat me . ſuper me magna locutus fuiſſet · * abſcondiſſem me forſitan ab eo ·

Tu vero homo [5] unanimis . * dux meus & notus meus ·

Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos · * in domo Dei ambulavimus cum conſenſu ·

Veniat mors ſuper illos . * ÷ & ‡ deſcendant in infernum viventes ·

Quoniam nequitiæ [6] in habitaculis eorum . * in medio eorum ·

Ego ÷ autem ‡ ad Deum clamavi · * & DOMINUS ſalvabit me ·

Veſpere [7] & mane & meridie . narrabo & annunciabo . * & exaudiet vocem meam ·

Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant mihi · * quoniam [8] inter multos erant mecum ·

Exaudiet Deus . & humiliabit illos . * qui eſt ante ſæcula ·

Diapſalma ·

Non enim eſt illis commutatio . & non timuerunt Deum · * extendit manum ſuam in retribuendo ·

Con-

(1) *Ejus loci copulam neſcit D.* 144. *ut & Ver.*

(2) *Vat.* 84. *cum Caſs.* liberavit in pace : *tum MSS. Archivi S. Petri cum eodem Caſs. & Brun.* appropinquant mihi .

(3) *Holſt. Et extendit manum .* MSS. omnes , & Faber , & Ambroſ. delent copulativam *&* , quam nec Hebr. nec LXX. agnoſcunt .

Eam tamen agnoſcit Vat. 84. *tum D.* 145. extendit Dominus manum ſuam in tribuendo illis ; *de voce* tribuendo *in eodem MS. factum viſitur ſequioribus curis* retribuendo .

(4) *Abeſt ab Alex. & Pal. vox* meus , *ut & a melioris notæ Græcis exemplaribus . Vat.* ſi inimicus ϴ meus) maledixiſſet mihi , ſupportaſſem utique ; *omiſſo & hoc poſteriori obelo . Idem MS. verſu ſubſequenti prorſus cum Rom.*

(5) *Alex.* unianimes , *Vat.* unianimis : *idem & proximiore ſequenti obelo deſtituitur .*

(6) *Idem Vat.* in hoſpiciis *cum Rom. qui & ſubſequenti verſu prætermiſſa unà cum obelo & voce* autem , *prorſus eidem Rom. conſentiens .*

(7) *Vat.* Veſpere ⁊ mane , & meridie enarrabo , & annuntiabo , & exaudiet ϴ Deus) vocem &c.

(8) *Qui hucuſque cum Rom. præſentem verſiculum deſcripſerat Vat. eundem concludit ;* quoniam in multis erant mecum . *Idem ſubſequenti ℣. denuo cum Rom.* humiliabit eos ; *ubi Alex. habet ,* humiliavit . *tum adjunctum paullo inferius* Diapſalma *Pal. neſcit .*

Digitized by Google

Contaminaverunt teſtamentum ejus. diviſi ſunt ab ira vultus ejus. * & appropiavit cor ejus·*

Mollierũt ſermones ſuos ſuper oleũ. & ipſi ſunt jacula·*

Jacta in Deum *cogitatum tuum. * & ipſe te enutriet·*

*Non dabit in æternum fluctuationem Juſto· * Tu vero. Deus. deduces eos in puteum interitus·*

*Viri ſanguinum & doloſi non dimidiabunt dies ſuos· * ego vero. in te ſperabo. Domine·*

Contaminaverunt teſtamentũ ejus.* diviſi ſunt ab ira vultus ejus. *[1] & appropinquavit cor illius·

Molliti ſunt ſermones ejus ſuper oleum· * & ipſi ſunt jacula·

Jacta[2] ſuper Dominum curam tuam. & ipſe te enutriet· * non dabit in æternum fluctuationem Juſto·

Tu vero Deus deduces eos * in puteum interitus·

Viri ſanguinum[3] & doloſi non dimidiabunt dies ſuos· * ego autem ſperabo in te ÷ Domine ⁑

ORATIO·

JEſu[4] Domine. qui ante ſæcula cum Patre & Spiritu Sancto manens. conditionemque humanam ſuſcipiens. ab unanimo diſcipulo proditus mortem ſubiſti pro perditis. exaudi orationem ſupplicum. & præſta. ut te veſpere mane meridieque laudantes. mereamur ab hujus ſæculi tempeſtatibus defenſari. Qui vivis & regnas cum eodem Deo Patre in unitate ejuſdem Spiritus Sancti Deus. per &c.

PSALMUS LV. F.IV.N.

In Finem· Pro[5] populo. qui a Sanctis longe factus eſt· David in tituli inſcriptione. Cum tenuerunt eum Allophyli in Geth·

In Finem· Pro populo. qui a Sanctis longe factus eſt· David in tituli inſcriptione. Cum tenuerunt eum Allophyli in Geth·

Vox Eccleſiæ in perſecutione poſitæ·

*MIſerere mihi. Domine. quoniam conculcavit me homo· * tota die bellans tribulavit me·*

*Conculcaverunt me inimici mei tota die. * ab altitudine diei·*

Quoniam multi qui debellant me time-

MIſerere mei. Deus. quoniam conculcavit me homo· * tota die[6] impugnans tribulavit me·

Conculcaverunt me inimici mei[7] tota die· * quoniam multi bellantes adverſum me·

Ab

(1) *Heic & ſubſequenti verſu Vat. idem cum Rom.* (2) *Idem* Jacta Ψ in Deum cogitatum tuum) & ipſe &c. *Alex.* te nutriet: *qui & infra:* deduces illos.

(3) *Alex. idem:* & doli non dimidiabunt &c. *Vat. omiſſo obelo* ego autem Domine ⊖ ſemper) in te ſperabo.

(4) *Vat.* Jeſu Chriſte qui ante ſæcula &c.

(5) *D.* 144. In finem. Populo, *omiſſa vocula* pro: *tum:* David inſcriptione Tituli &c. *Ex altero MS. ſibi notaverat Thomaſius hunce titulum ita ſe habere:* In finem. Pro populi reſtitutione, qui longe factus eſt a Sanctis. In Tituli inſcriptione ipſi David &c.

(6) *Vat.* bellans *juxta Rom. Pal. vero cum Mart. & Vall.* ÷ im ⁑ pugnans.

(7) *Vat.* tota die, ⊖ ab altitudine diei non timebo): *deinde cum Romano novo inito verſiculo:* Quoniam multi qui debellabant me: *tum vero a Rom. recedens eundem verſiculum proſequitur ſcribens:* Ab altitudine ⊖ dierum) diei non timebo ⊖ quia) ego ℞ in te ſperabo.

Digitized by Google

*timebunt · * ego vero* [1] *in te ſperabo. Domine ·*

*In Deo laudabo ſermones meos tota die . in Deo ſperabo · * non timebo quid faciat mihi homo ·*

*Tota die verba mea execrabantur · * adverſus me omnia conſilia eorum in malum ·*

*Inhabitabunt & abſcondent · ipſi calcaneum meum obſervabunt · * ſicut expectavit anima mea . * pro nihilo ſalvos* [2] *facies eos . in ira populos confringes ·*

Deus vitam meam [3] *annunciavi tibi · * poſui lacrymas meas in conſpectu tuo . * ſicut* [4] *in repromiſſione tua ·*

*Convertantur inimici mei retrorſum · * in quacumque die invocavero te . * ecce agnovi quoniam Deus meus es tu ·*

In Deo laudabo verbum . & in DOMINO *laudabo* [5] *ſermonem · in Deo ſperabo. * non timebo quid faciat mihi homo ·*

*In me ſunt (Deus) vota . * quæ reddam* [6] *laudationis tibi ·*

*Quoniam eripuiſti animam meam de morte . oculos meos a lacrymis . * pedes*

Ab altitudine diei timebo · * ego vero in te ſperabo ·

In Deo laudabo ſermones meos . * [7] in Deo ſperavi . non timebo quid faciat mihi caro ·

Tota die verba mea execrabantur · * adverſum me [8] omnes cogitationes eorum in malum ·

Inhabitabunt & abſcondent · * [9] ÷ ipſi ⁑ calcaneum meũ obſervabunt ·

Sicut [10] ſuſtinuerunt animã meam . * pro nihilo ſalvos facies illos · * in ira populos confringes ·

Deus . vitam meam annunciavi tibi · * poſuiſti lacrymas meas in conſpectu tuo ·

Sicut & [11] in promiſſione tua · * tunc convertentur inimici mei retrorſum ·

In quacumque die invocavero ÷ te ⁑ * ecce cognovi quoniam Deus meus es ·

In Deo [12] laudabo verbum . * in DOMINO laudabo ſermonem · * in Deo ſperavi. nõ timebo quid faciat mihi homo ·

In me ſunt (Deus) [13] vota ※ tua ⁑ * ÷ quæ ⁑ reddam laudationes tibi ·

Quoniam eripuiſti [14] animam meam de morte . * & pedes meos de lapſu · * ut

(1) *Vat.* 84. in te ſperavi.

(2) *D.* 144. faciet.

(3) *Holſt. Deus vitam meam annuntiavi tibi.* Sic MS. melior , Ambroſ. & Florent. Ceteri cum Fabro , Brunone , & Cajet. *nuntiavi.* LXX. ἐξήγγειλάσοι· *enuntiavi tibi.*

E noſtris MSS. Vat. 84. *& D.* 144. *ſcribunt* nuntiavi.

(4) *Vat.* 84. ſicut in promiſſione.

(5) *Vat.* 84. ſermones.

(6) *Idem Vat.* 84. laudationes *cum Caſs. & Brun.*

(7) *Vatic.* in Deo Ψ ſperabo) non timebo &c. *tum finito verſiculo præſenti, non ſubſequenti, ut vetur Val. Pal. MS. addit* Diapſalma.

(8) *Alex. & Vat.* omnia conſilia eorum in malum *ut Rom.*

(9) *Hunc obelum quem fortaſſe adoptaverat Thomaſ. ob Heb. Verſ. Alex. quæ vocem* ipſi *ex Hebræo non exprimit; & ob Pal. eundem obelum exhibentem, ſuſtulit deinde in altero Pſalt. ſæpe laudato.*

(10) *Vat.* ſicut exſpectaverunt animam meam: pro nihilo ſalvos facies eos &c.

(11) *Vat.* ſicut in promiſſione *omiſſa copula: qui & ſubſequenti verſu omiſſo obelo ſe habet ut Rom.*

(12) *Vat.* Laudabo verbum ϴ &) in Domino laudabo) ſermonem : in Deo Ψ ſperabo non timebo quid &c. *Alex.* & in Deo ſperavi non timebo &c. *Pal. addit in fine* Diapſ.

(13) *Vat. omiſſo & obelo idem omnino reſonat cum Rom.* Laudationis, *& Alex. ſcribit . Pal. obelum præterit, ſed minus bene ut Val. notavit.*

(14) *Vat. quoad verba hoc poſtremo verſiculo idem cum Rom. quæ tamen adſtruit peculiaria ſigna ita diſponit:* animam meam de morte ϴ oculos meos a lacrymis) Ȝ pedes meos a lapſu , ut placeam coram Domino &c.

des meos a lapſu · ut placeam coram Domino in lumine viventium ·

ut placeam coram Deo in lumine viventium ·

ORATIO·

BEllorum inviſibilium optime propugnator æterne Deus . qui in te fidentes ab inimicis obrui non permittis · exterge (precamur) ab oculis noſtris peccati lacrymas . ut dum carnalia bella (te adjuvante) comprimimus . placere tibi in lumine viventium mereamur · Per ·

PSALMUS LVI. F.IV.N.

In Finem · [1] Ne diſperdas · David in tituli inſcriptione . Cum fugeret a facie Saul in ſpeluncam ·

In Finem · Ne piſperdas · David in tituli [5] inſcriptionem . Cum fugeret a facie Saul in ſpeluncam ·

Chriſtus (ſecundum humanitatem . qua paſſus eſt) [2] orat . & Reſurrectionis ſuæ gloriam commemorat . Patrique laudes decantat ·

*MIſerere mei . Deus . miſerere mei · * quoniam in te confidit anima mea ·*

*Et in umbra alarum tuarum [3] ſperabo . * donec tranſeat iniquitas ·*

*Clamabo ad Deum Altiſſimum · * [4] & ad Dominum . qui benefecit mihi ·*

*Miſit de cælo . & liberavit me · * dedit in opprobrium conculcantes me ·*

Diapſalma ·

*Miſit Deus miſericordiam ſuam & veritatem ſuam · * animam meam eripuit*

MIſerere mei . Deus . miſerere mei · * quoniam in te [6] confidit anima mea ·

÷ Et ↕ [7] in umbra alarum tuarum ſperabo . * donec tranſeat iniquitas ·

Clamabo ad Deum Altiſſimum · * Deum qui benefecit mihi ·

Miſit de cælo . & liberavit me · * dedit in opprobrium [8] conculcantes me ·

Diapſalma ·

Miſit Deus miſericordiam ſuam & veritatem ſuam . * [9] ÷ & ↕ eripuit ani-

(1) *Alter MS. apud Thomaſ. titulum hunc orditur* : In finem . Ne corrumpas in Tituli inſcriptione &c.

(2) *Vat.* orat ut Reſurrectionis ..... commemorat , pariterque laudes decantat .

(3) *Holſt. Et in umbra alarum tuarum ſperabo .* MSS. noſtri & Cajet. Pſalt. & S. Bruno , & Faber legunt , *ſpero* , & ſic Vatic. LXX. ἐλπιῶ futurum , & ſic Ambroſ.

Et nobis notatum erat Vatic. 84. præferre ſpero .

(4) *Hujus loci copulam neſciunt Vat. 84. Aug. Caſs. Ver. & Græc.*

(5) *Omnes noſtri MSS. legunt* : in Tituli inſcriptione .

(6) *Alex.* in te conſidet .

(7) *Hunc obelum , quem in nullo e noſtris MSS. deprehendimus Val. rejicit : in Hebræo tamen eam copulam non invenit auctor Verſionis MS. Alex.*

(8) *Alex.* conculcantis me .

(9) *Val.* ÷ & eripuit ↕ *& quidem minime diſſimulandum vocem* eripuit *non reperiri in hodierno Hebraico Textu , nec etiam in veteri ſi manu exaratas Verſiones , ut Alex. noſtri MS. reſpicias . At ſi ad illum textum hic Vulgatæ locus exigendus non ſola vox* eripuit *expungenda , qua ſublata aut biulca remanet oratio contra interpretandi leges , & Hieronymi mentem , aut ſenſum præfert ab Hebraico longe diſſonum . Hic juxta Alex. a quo non longe diſtant editæ Verſiones , reſonat* : Anima mea in medio leonum dormivit ferocientium . *Quare ſi totus loci contextus non mutandus , melius fortaſſe cum Mart. & noſtris MSS. omnibus ſine obelo vox* eripuit *relinquitur . Vat. nec copulam præcedentem obelo jugulat .*

puit de medio catulorum leonum · dormivi conturbatus ·

*Filii hominum dentes eorum arma & ſagittæ · * & lingua eorum machaera acuta ·*

*Exaltare ſuper cælos . Deus . * & ſuper omnem terram gloria tua ·*

*Laqueos paraverunt pedibus meis · * & incurvaverunt animam meam ·*

*Foderunt ante faciem meam foveam · * & ipſi inciderunt in eam ·*

Diapſalma ·

*Paratum cor meum . Deus . paratum cor meum · * cantabo & pſalmum dicam Domino ·*

*Exurge gloria mea . * exurge pſalterium & citbara · [1] exurgam diluculo ·*

*Confitebor tibi in populis . Domine · * & pſalmum dicam tibi inter gentes ·*

*Quoniam magnificata eſt uſque ad cælos miſericordia tua . * & uſque ad nubes veritas tua ·*

*Exaltare ſuper cælos . Deus . * & ſuper omnem terram gloria tua ·*

animam meam de medio catulorum leonum · * dormivi conturbatus ·

Filii hominum dentes eorum arma & ſagittæ · * [2] & lingua eorum gladius acutus ·

Exaltare ſuper cælos . Deus . * ÷ & ‡ [3] in omnem terram gloria tua ·

Laqueum paraverunt pedibus meis · * ÷ & ‡ incurvaverunt animam meam ·

Foderunt ante faciem meam foveam · * [4] ÷ & ‡ inciderunt in eam ·

Diapſalma ·

Paratum cor meum . Deus . paratum cor meum · * cantabo [5] & pſalmum dicam ·

Exurge gloria mea . exurge pſalterium & cithara · exurgam diluculo ·

Confitebor tibi in populis . [6] Domine · * ÷ & ‡ pſalmum dicam tibi in gentibus ·

Quoniam magnificata eſt uſque ad cælos miſericordia tua · * & uſque ad nubes veritas tua ·

Exaltare ſuper cælos . Deus . * [7] ÷ & ‡ ſuper omnem terram gloria tua ·

ORATIO ·

TRansfer . Domine . iniquitatem familiæ humilis ſub tuarum alarum umbra ſperantis . ut (miſſa de cælo miſericordia tua) a nequiſſimis inſidiarum [8] foveis & laqueis eruamur · Per ·

PSAL-

(1) *D.* 144. & ſurgàm diluculo .

(2) *Alex.* & linguæ eorum : *proſequitur Vat.* machæra acuta *juxta Rom.*

(3) *Vat.* ÷ & ‡ ſuper omnem terram gloriam tuam . *Idem MS. Vat. proxime ſequentem obelum neſcit .*

(4) *Vat.* ÷ & ‡ ʘ ipſi) inciderunt in eam .

(5) *Idem Vat.* & pſalmum dicam ʘ Domino) .

(6) *Heic vocem* Domine *Alex. omittit , qua ſub aſteriſco reſtituenda ipſi eſſet juxta aliam ejuſdem MS. Verſionem . Fal. obelum atque copulam tacet ante vocem* pſalmum . *Vat. cum Rom. concludit ;* inter gentes .

(7) *Vat. obelo omiſſo ,* & ſuper omnem terram gloriam tuam .

(8) Inſidiarum foveis eruamur , *aliis miſſis Vat.*

PSALMUS LVII. F. IV. N.

In Finem · Ne diſperdas · David in tituli inſcriptione ·

In Finem · Ne diſperdas · David in tituli [7] inſcriptionem ·

Chriſtus exprobat nequitiam Judæorum . & eorum retributiones declarat · ac de lætitia Juſtorum . [1] *cum ultionem viderint Peccatorum ·*

*SI vere utique juſtitiam loquimini · ** [2] *juſta judicate filii hominum ·*

*Etenim in corde iniquitates operamini in terra · ** [3] *iniquitates manus veſtræ concinnant ·*

*Alienati ſunt peccatores ab utero . * erraverunt a ventre · locuti ſunt falſa ·*

*· Ira illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis · * ſicut aſpidis ſurdæ . & obturantis aures ſuas · * quæ non exaudiet* [4] *vocem incantantium .* [5] ** & veneficia . quæ incantantur a ſapiente ·*

*Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum · * molas leonum confringet* DOMINUS ·

Ad nihilum [6] *devenient velut aqua decurrens · * intendit arcum ſuum donec infirmentur ·*

*Sicut cera liquefacta auferentur · * ſuper eos cecidit ignis . * & non viderunt ſolem ·*

SI vere utique juſtitiam loquimini·* [8] recta judicate filii hominum ·

Etenim in corde iniquitates operamini in terra · * [9] injuſtitias manus veſtræ concinnant ·

Alienati ſunt [10] peccatores a vulva· * erraverunt ab utero · locuti ſunt falſa ·

Furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis · * ſicut aſpidis ſurdæ . & [11] obturantis aures ſuas ·

Quæ non [12] exaudiet vocem incantantium . * & venefici incantantis ſapienter ·

Deus [13] conteret dentes eorum in ore ipſorum · * molas leonum confringet DOMINUS ·

Ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens · * intendit arcum ſuum donec infirmentur ·

Sicut cera . quæ fluit . auferentur·* [14] ÷ ſuper ‡ cecidit ignis . & non viderunt ſolem ·

(1) *Vat.* quod comminationem viderint .

(2) *MSS. Archivi S. Petri* juſtè judicate: *ſic etiam Bruno . Ver.* rectè *cum Ambroſian.*

(3) *Vat.* 84. *& Caſs.* iniquitatem . *Græc. etiam* ἀδικίαν ·

(4) *Vat.* 84. voces *cum Ambroſian.*

(5) *Holſt. Et veneficia , quæ incantantur .* Codd. noſtri , & Cajet. & Bruno , & Vatic. nihil hic mutant ; ſed Fabri editio habet *venefici , quæ incantantur* ; eandemque Romani Pſalterii lectionem laudat Nobilius ad Sixtinam . Bandinus quoque ita legendum eſſe notavit in ſuo Codice : ſed LXX. habent φαρμακοῦ τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ : *& veneficii quod incantatur a ſapiente . Ambroſ. venefici qui incantantur .*

(6) *D.* 144. deveniet .

(7) *Noſtri MSS. omnes* : in tituli inſcriptione .

(8) *Vat.* rectè judicate .

(9) *Alex.* injuſtitiam : *Vat. juxta Rom.* iniquitates .

(10) *Vat.* peccatores Ψ ab utero) erraverunt Ψ a ventre) loquuti &c.

(11) *Alex.* obdurantes : *facile* obdurantis *cum Pal.*

(12) *Vat.* Quæ non exaudit voces incantantium: venefici qui incantantur a ſapiente . *Pal. heic addit* Diapſ.

(13) *Vat.* contrivit , *& infra* confringit : *ſubſequenti autem verſu cum Rom.*

(14) *Vat. omiſſo obelo ſe habet in præſenti ut Rom. ſolum ordine paullo mutato ait* : cecidit ignis ſuper eos .

*Priuſquam [1] producat ſpinas veſtra rhamnus · * ſicut viventes . ſic in ira [2] abſorbet eos ·*

*Lætabitur juſtus cum viderit vindictam impiorum · * manus ſuas lavabit in ſanguine Peccatorum ·*

*Et dicet homo · Si utique eſt fructus Juſto · * utique eſt Deus judicans eos in terra ·*

Priuſquam [3] intelligerent ſpinæ veſtræ rhamnum · * ſicut viventes . ſic in ira abſorbet eos ·

Lætabitur juſtus . cum viderit vindictam · * manus ſuas lavabit in ſanguine [4] peccatoris ·

Et dicet homo · Si utique eſt fructus Juſto · * utique eſt Deus judicans ÷ eos ⁑ in terra ·

Oratio.

Juſtiſſime Domine concede populo tuo ſequi juſtitiam & diligere recta . ne a veritate tua auditum avertens . a venefici ſerpentis morſibus ſaucietur · Per ·

F.IV.N.

Pſalmus LVIII.

In Finem . [5] Ne diſperdas · David in tituli inſcriptione . quando miſit Saul . & cuſtodivit domum ejus . ut eum interficeret ·

In Finem · Ne diſperdas · David in tituli [7] inſcriptionem . quando miſit Saul . & cuſtodivit domum ejus . ut eum interficeret ·

Chriſtus orat ne ei inimici nocere prævaleant . dicitque quemadmodum in fine ſæculi convertendi ſint Judæi . pro quibus & oratio mirabili pietate depromitur ·

*Eripe me de inimicis meis . Deus meus · * & ab inſurgentibus in me libera me ·*

*Eripe me de operantibus iniquitatem · * & de viris ſanguinum ſalva me ·*

Quia [6] ecce aucupaverunt animam meam ·

Eripe me de inimicis meis . Deus [8] meus · * & ab inſurgentibus in me libera me ·

Eripe me de operantibus iniquitatem · * & [9] de viris ſanguinum ſalva me ·

Quia ecce [10] ceperunt animam meam · *

(1) *Holſt. Priuſquam producat ſpinas veſtras rhamnus .* Vat. *Priuſquam producunt ſpinæ veſtræ rhamnos .* Ambroſ. *Spinæ veſtræ rhamnum ,* quod Hebræo reſpondet . Ceteri Codd. hic diſſentiunt . Melior MS. noſter , & Faber , & Cajet. & S. Bruno : *veſter rhamnus ,* alter MS. *veſtra rhamnus ,* quod Græco LXX. reſpondet *ὑμῶν τὴν ῥάμνον* atque ita pro *veſtras* omnino reſtituendum exiſtimo . Sed vox *ὑμῶν* in textu allato LXX. referenda ad antecedentem vocem *ἀκάνθας ,* ut ex Hebræo apparet .

Hanc Clariſ. Viri ſententiam , quam ſequutos non eſſe conſtat Editores Pſalt. hujus , an. 1663. Auguſtini Pſalt. & Codex Ver. confirmant .

(2) *Holſt. abſorbet eos .* MSS. noſtri , & S. Bruno , & Vatic. *abſorbet ,* quod veriſſimum ; ſic enim Pſal. 68. *neque abſorbeat me profundum :* ſic ſupra Pſal. 34. ℣. 23. pag. 63.

(3) *Vat.* producant ſpinæ veſtræ rhamnum , *tum una cum Alex.* ſicut viventes , ſicut in ira : *concludit demum Alex.* abſorbet vos .

(4) *Vat. idem* peccatorum *cum Rom. Eadem ratione legebat & Alex. ni ſecunda manus feciſſet* peccatoris .

(5) *D.* 145. Et diſperdas in tituli inſcriptione &c.

(6) *Holſt. Quia ecce aucupaverunt .* MSS. noſtri , & Florent. & Fabri editio , Cajet. & Bruno , & Vatic. *occupaverunt .* Sed illud melius reſpondet voci LXX. *ἐθήρευσαν* . S. Gregor. M. 7. Moral. cap. 8. legit , *occupaverunt* , cum MSS. noſtris , & aliis ſupra relatis .

Eodem verſu Vat. 84. *copulam* & *legit ante* irruerunt .

(7) *Noſtri MSS. omnes pro* inſcriptionem *heic legunt* inſcriptione .

(8) *Pal.* Deus ÷ meus ⁑ *Alex. & Vat. vocem* meus *neſciunt juxta Græc.*

(9) *Vat.* & de viris ſanguinum Ψ libera) me .

(10) *Vat.* captaverunt .

*meam · irruerunt in me fortes . * Neque iniquitas mea . neque peccatum meum .* DOMINE ·

*Sine iniquitate cucurri . & dirigebar · * Exurge in occurſum mihi . & vide · * & tu* DOMINE *Deus Virtutum . Deus Iſrael ·*

*Intende ad viſitandas omnes Gentes · * non miſerearis omnibus qui operantur iniquitatem ·*

Diapſalma ·

Convertentur [1] *ad veſperum . * & famem patientur ut canes · * & circuibunt civitatem ·*

*Ecce ipſi loquentur in ore ſuo · * & gladius eſt in labiis eorum ·*

Quoniam quis audivit ? Et tu . DOMINE *. deridebis eos · ** [2] *& pro nihilo habebis omnes Gentes ·*

*Fortitudinem meam ad te cuſtodiam . quia tu Deus ſuſceptor meus es · * Deus meus . miſericordia ejus præveniet me ·*

*Deus meus oſtende mihi bona inter inimicos meos . ne occideris eos · * ne quando obliviſcantur legis tuæ ·*

*Diſperge illos in virtute tua · * & deſtrue eos protector meus . Domine ·*

*Delicta oris eorum ſermo labiorum ipſorum · * & comprehendantur in ſuperbia ſua · & de execratione & mendacio compellantur in ira conſummationis*

meam · * irruerunt in me fortes ·

Neque iniquitas mea . neque peccatum meum . * DOMINE ſine iniquitate cucurri . & direxi ·

Exurge [3] in occurſum meum . & vide · * & tu DOMINE . Deus Virtutum . Deus Iſrael ·

Intende ad viſitandas omnes Gentes · * non miſerearis omnibus qui operantur iniquitatem ·

Diapſalma ·

Convertentur ad veſperam . [4] & famem patientur ut canes · * & circuibunt civitatem ·

Ecce loquentur in ore ſuo . * ÷ & ‡ gladius in labiis eorum · Quoniam quis audivit ?

Et tu . DOMINE . deribebis eos · * [5] ad nihilum deduces omnes Gentes ·

Fortitudinem meam [6] ad te cuſtodiam . * quia . Deus . ſuſceptor meus es · * Deus meus . miſericordia ejus præveniet me ·

Deus [7] oſtendet mihi ſuper inimicos meos · * ne occidas eos . ne quando obliviſcantur populi mei ·

Diſperge illos in virtute tua · * & depone eos protector meus . Domine ·

Delictum [8] oris eorum ſermonem labiorum ipſorum · * & comprehendantur in ſuperbia ſua ·

Et de execratione & mendacio . * [9]

O 2 an-

(1) *Holſt. convertentur ad veſperum .* MSS. noſtri *convertantur :* & ſic iterum verſu 14. ſed Bruno *convertentur ,* & ſic Vatic.

Et Aug. convertantur .

(2) *Holſt. pro nihilo habebis .* MSS. omnes & Faber addunt copulam *& pro nihilo ,* ut & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & ſic Vatic.

(3) *Pal.* ÷ ex ‡ ſurge : *tum* ÷ & tu ‡ Domine , *utrumque minus ad rem . Vatic.* Exſurge in occurſum Ψ mihi .)

(4) *Pal. & ex eo Val.* ÷ & ‡ famem , *cui ſi reſpondet hodiernus Heb. textus , contradicit Verſio ex Heb. MS. Alex. Vat. ſupra :* Convertentur ad veſperum ; *tum ſubſequenti verſu juxta Rom.* Ecce ipſi loquentur .

(5) *Denuo Vat. cum Rom.* pro nihilo habebis omnes gentes , *omiſſa tamen* & *copula .*

(6) *Vatic.* apud te cuſtodiam , quia Θ tu) Deus &c. *Dein Alex. & Pal.* ſuſceptor meus Deus, *omiſſa vocula* es : *inſuper idem Pal. proxime ſequentem vocem* meus *obelo confodit , & Alex. proſequitur ;* voluntas ejus præveniet me , *contradicentibus fontibus qua Hebraicis , qua Græcis . Conſule Hieron. ad Sunn. & Fretel.*

(7) *Pal.* oſtendit. *Vat.* Deus meus oſtende mihi inter inimicos meos , *tum proſequitur juxta Rom. ſicut & ſubſequenti verſu .*

(8) *Vat.* Delicta oris eorum , & ſermones &c.

(9) *Idem,* compellentur in conſummatione. *Cetera obelum prætermiſit Thomaſius in altero Pſalt.*

pra-

*tionis . * & non erunt .*
*Et ſcient . quia Deus dominabitur Jacob . * [1] & finium terræ .*
Diapſalma .
*Convertentur ad veſperum . & famem patientur ut canes . * & circuibunt civitatem .*
*Ecce ipſi diſpergentur ad manducandum . ſi vero non fuerint ſaturati . * [2] murmurabunt .*
*Ego autem cantabo virtutem tuam . * [3] & exultabo mane miſericordiam tuam .*
*Quia factus es ſuſceptor meus & refugium meum . in die tribulationis meæ . * adjutor meus tibi pſallam .*
*Quia tu Deus ſuſceptor meus es . * Deus meus miſericordia mea .*

annunciabuntur ÷ in conſummatione ⁝* in ira conſũmationis. & non erũt.
Et ſciẽt. quia Deus [4] dominabitur Jacob.* ÷ & ⁝ finium terræ . *Diapſalma* .
Convertentur ad veſperam . [5] & famem patientur ut canes . * & circuibunt civitatem .
Ipſi diſpergentur ad manducandũ . * [6] ſi vero non fuerint ſaturati . & murmurabunt .
Ego autem cantabo fortitudinem tuam . * [7] & exultabo mane miſericordiam tuam .
Quia factus es ſuſceptor meus . * & refugium ÷ meum ⁝ in die tribulationis meæ .
÷ Adjutor meus ⁝ tibi pſallam . * [8] quia Deus ſuſceptor meus es . * Deus ÷ meus ⁝ miſericordia mea .

ORATIO.

Omnipotens Domine . cujus virtutem atque miſericordiam [a] matutino laudamus in tempore . te Fortitudinem noſtram oramus & quæſumus . ut ab omni obſcuritate tenebrarum eruti . [b] matutino lumine [c] decoremur . Per .

PSAL-

a omni . b ſempiterno . c fulgeamus .

prætermittunt Mars. & Val. atque MSS. noſtri omnes : & prætermittendi , præ illa conſeuſione , quum Hebræus fons ſermonis circuitum exhibeat a noſtro longe diſſito , vix major occurrit ratio .

(1) *Vat.* 84. & omnium finium terræ : *tum ſubſequenti verſu* ad veſperam .

(2) *Vat. 84. Aug. Caſs. Ver. juxta Græc. & Heb.* & murmurabunt , *addita copula .*

(3) *Holſt. Exsultabo mane miſericordiam tuam.* Uterque MS. *miſericordia tua .* Sed LXX. ἀγαλλία σομαι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου . S. Bruno ; *& exaltabo mane miſericordiam tuam .*

(4) *Alex.* dominatur Jacob , finium terræ , *omiſſis copula & obelo .*

(5) *Pal.* ÷ & ⁝ famem patientur .

(6) *Vat.* ſi vero non ſaturabuntur &c.

(7) *Pal.* & exaltabo mane . *Alex. proſequitur ;* in miſericordia tua . *Vat.* Cantabo virtutem tuam; Ψ & exaltabo) mane &c. *Idem MS. Vat. ſequentes tres obelos omittit .*

(8) quia Θ tu) Deus &c.

Psalmus LIX. F.IV.N.

In Finem · Pro his [1] qui commutabuntur . in tituli inſcriptione · David in doctrinam . cum ſuccendit Syriam Meſopotamiæ . & Syriam Sobal . & convertit Joab. & percuſſit vallem Salinarum duodecim millia ·

Populus converſus ad Chriſtum orat [2] ut poſt tribulationes . quas pertulit . deducatur ad ipſum ·

*Deus . repuliſti nos . & deſtruxiſti nos . * iratus es . & miſertus es nobis ·*

*Commoviſti terram . & conturbaſti eam . * ſana contritiones ejus . quia mota eſt ·*

*Oſtendiſti populo tuo dura . * potaſti nos vino compunctionis ·*

*Dediſti metuentibus te ſignificationem . * ut fugiant a facie arcus ·* Diapſalma · *ut liberentur Electi tui ·*

*Salvum me fac dextera tua . & exaudi me · * Deus locutus eſt in ſancto ſuo · Lætabor & dividam Sichimam . * & convallem Tabernaculorum metibor ·*

*Meus eſt Galaad . * & meus eſt Manaſſes . * & Ephrem fortitudo capitis mei ·*

Juda

In Finem · Pro his qui immutabuntur . in tituli inſcriptionem · Ipſi David in doctrinam . cum ſuccendit Meſopotamiam Syriæ . & Sobal . & convertit Joab . & percuſſit Idumæam in valle Salinarum duodecim millia ·

Deus . repuliſti nos [3] ÷ & ↕ deſtruxiſti ÷ nos ↕ * iratus es . ÷ & ↕ miſertus es nobis ·

Commoviſti terram . & conturbaſti eam . * ſana contrictiones ejus . [4] quia commota eſt ·

Oſtendiſti populo tuo dura . * potaſti nos vino compunctionis ·

Dediſti metuentibus te [5] ſignificationem . * ut fugiant a facie arcus ·

Diapſalma ·

Ut liberentur Dilecti tui . * [6] Salvum fac dextera tua . & exaudi me ·

Deus locutus eſt in ſancto ſuo . * Lætabor [7] ÷ & ↕ partibor Sichimam . * & convallem Tabernaculorum metibor ·

Meus eſt Galaad . & meus [8] ÷ eſt ↕

Ma-

(1) *Variant hoc Titulo noſtri Codd. Variantias alias alterius MS. ad marginem ſui exemplaris notaverat Thomaſius ipſe . Primo illi Archivi S. Petri, & alter a Thomaſio notatus habent ;* qui immutabuntur . *Vat.* 84. qui commutabuntur, teſtimonium in Tituli inſcriptione ; *tum ille Thomaſ.* ipſi David ; *deinde omnes ,* in doctrina ...... Meſopotamiam Syriæ , & Syriam ..... *Vat.* 84. *& Thomaſ.* percuſſit Edom in valle , *D.* 144 . in vallis Salinarum &c. *Et MSS. ſpectantes ad Gallic. editionem paullò diverſi eodem Titulo inveniuntur . Alex.* In finem . In his qui immutabuntur ; *tum cum Vat. habet* inſcriptione *pro* inſcriptionem : *Vat.* in doctrina . *Alex.* Syriam Meſopotamiam , & Syriam Soba : *tum* & percuſſit vallem Salinarum . *Vat.* percuſſit Edom in valle &c.

(2) *Vat.* ut propter tribulationes &c.

(3) *Primum hunc obelum recte omittunt noſtri MSS. omnes ſi antiquam ſpectes Verſ. ex Heb. Cod. Alex. quæ copulam ex illo fonte exprimit . Idem tamen non eſt affirmandum de Pal. ſcribente :* iratus ÷ es & ↕ miſertus ; *qui & male juxta eandem Verſionem ſubſequenti verſu* & *copulam ante vocem* conturbaſti *obelo reſecat .*

(4) *Vat.* quoniam mota eſt .

(5) *Idem Vat.* ſignificationes : *tum Pal. MS. tacet* Diapſ.

(6) *Vat.* Salva dextera tua .

(7) *Minus recte MSS. noſtri ejus loci obelum tacent .*

(8) *Obelum iſtum delevit deinde Thomaſius altero Pſalt. æquo tamen jure ſpectato Hebraico fonte aut retinetur cum MSS. Alex. & Pal.*

aut

*Juda rex meus · Moab olla ſpei meæ · * In Idumæam extendam calceamentum meum · mihi [1] allophyli ſubditi ſunt ·*

*Quis deducet me in civitatem munitam ? * aut quis deducet me uſque in Idumæam ?*

*Nonne tu . Deus . qui repuliſti nos ? * & non egredieris . Deus . in Virtutibus noſtris ?*

*Da nobis auxilium de tribulatione · * & vana ſalus hominis ·*

*In Deo faciemus virtutem · * & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos ·*

Manaſſes · * & Ephraim fortitudo capitis mei ·

Juda rex meus · * Moab ÷ olla ⁑ ſpei meæ ·

In Idumæam extendam calceamentū meum · * mihi alienigenæ ſubdlti ſunt · [2]

Quis deducet me [3] in civitatē munitā ? * quis deducet me uſque in Idumæā ?

Nonne tu . Deus . qui repuliſti nos ? * [4] & non egredieris Deus in Virtutibus noſtris ?

Da nobis auxilium de tribulatione · * [5] quia vana ſalus hominis ·

In Deo faciemus virtutem · * & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos ·

Oratio.

Clementiſſime Domine . ſalva ſupplicem populum auxilio dexteræ tuæ . ut dum ad fructum boni operis in tribulationibus excitatur . tua ſemper gratia conſoletur · Per ·

Alia.

Omnipotens mitiſſime Deus . humani generis reſtaurator & rector . qui Fideles tuos ſic deponis . ut erigas . ſic humilias . ut ad Cælorum Regnum perducas . in te credentium corda pia miſeratione cuſtodi . ut ad confeſſionis tuæ remedia fugientes . ſanati contritionibus æterna felicitate (te largiente) perfrui mereamur · Per ·

F.IV.N. Psalmus LX.

In Finem · [6] In hymnis David ·

Vox Eccleſiæ petentis ut ſub alarum Chriſti velamine protegatur ·

*Exaudi . Deus . deprecationem meam · * intende orationi meæ · * a finibus terræ ad te clamavi ·*

Dum

In Finem · in hymnis [7] David ·

Exaudi . [8] Deus . deprecationem meam · * intende orationi meæ · A finibus terræ ad te clamavi · *

dum

aut cum Vat. MS. Mart. & Val. omittitur Quodcumque tamen fiat, eadem eſſe deberet & conditio proxime ſuperioris alterius verbi, eſt, *ante vocem* Galaad , *quandoquidem eadem eſt Heb. textus ratio. Et proximè inferiorem obelum omiſſum videmus a Thomaſ. a noſtris MSS. omnibus , a Mart. & Val. & quidem majori jure quàm in præſenti factum ſit .*

(1) *MSS. Archivi cum Pſalt. Ambroſ.* alienigenæ .

(2) *Heic Pal. addit* Diapſalma .

(3) *Vat.* in civitate circumſtantiæ; aut quis &c.

(4) *Idem ,* & non egredieris ☧ in virtutibus noſtris ?

(5) *Omnes MSS. noſtri recte ad Heb. & Græc. textum :* & vana *pro* quia vana .

(6) *Vat.* 84. In finem . In carminibus intellectus David . *Alter MS. apud Thomaſ. præfert ante vocem* David *alias voces* Pſalmus ipſi .

(7) *Vat.* ipſi David .

(8) *De more Pal.* ÷ Ex ⁑ audi .

*Dum anxiaretur cor meum. * in petra exaltaſti me.*

*Deduxiſti me. quia factus es ſpes mea. * turris fortitudinis a facie inimici.*

*Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſæcula. * protegar in velamento alarum tuarum.*

Diapſalma.

*Quoniam tu. Deus. exaudiſti orationem meam. * dediſti hereditatem timentibus nomen tuum.*

*Dies ſuper dies Regis adjicies. * annos ejus uſque in diem ſæculi & ſæcula. * permanebit in æternum in conſpectu Dei.*

*Miſericordiam & veritatem quis requiret eorum? Sic pſallam nomini tuo. Deus. in ſæculum ſæculi. * ut reddam vota mea de die in diem.*

dum anxiaretur cor meum. in petra exaltaſti me.

Deduxiſti me. quia factus es ſpes mea. * turris fortitudinis a facie inimici.

Inhabitabo [1] in tabernaculo tuo in ſæcula. * protegar in velamento alarum tuarum. *Diapſalma.*

Quoniam tu. Deus ÷ meus ⁝ exaudiſti orationem meam. * dediſti hereditatem timentibus nomen tuum.

Dies ſuper dies Regis adjicies. annos ejus * uſque in [2] diem generationis. & generationis.

Permanet [3] in æternum in conſpectu Dei. * miſericordiam & veritatem ejus quis requiret?

Sic pſalmum dicam nomini tuo [4] in ſæculum ÷ ſæculi ⁝ * ut reddam vota mea de die in diem.

ORATIO.

ANxietatum noſtrarum miſericordiſſime conſolator. Deus. protege familiam tuam a facie inimici. ut a te turre fortitudinis præmunita inhabitare tabernacula mereatur æterna. Per.

PSALMUS LXI. F.IV.N.

In Finem. Pro Idithun. Pſalmus David.

In Finem. Pro Idithun. Pſalmus David.

Vox converſi [5] dicentis animam ſuam Deo eſſe ſubjectam. monentiſque errantes. ut magis in Domino quàm in caduca hujus Mundi felicitate confidant.

*NOnne Deo ſubdita erit anima mea? * ab [6] ipſo enim* SALUTARE *meum.*

Etenim

NOnne Deo [7] ſubjecta erit anima mea? * ab ipſo enim SALUTARE meum.

Nam

(1) *Vat.* ÷ In ⁝ habitabo in tabernaculo tuo in æternum. *Idem verſu ſubſequenti*; Quia tu Deus exaudiſti, *omiſſa voce* meus, *qua deſtituitur & Græc. quo utimur exemplar. Pal. dormitante fortaſſe Librario*: Quoniam tu Deus meus ÷ ex ⁝ audiſti.

(2) *Vat.* uſque in diem generationis, & progeniæ.

(3) *Vat. idem*, Permanet in conſpectu: *illud* in æternum *ſequiori cura ſuperadditum in eodem legitur. Cetera inferiorem vocem* ejus *Val. cum Pal. obelo confodit. Alex.* veritatem quis requiret ejus?

(4) *Idem Pal. MS.* ÷ in ſæculum ſæculi ⁝ *manifeſto Antiquarii errore, qui unicam vocem* ſæculi *expungere debebat. Vat.* nomini tuo in æternum ut reddam, *proſequitur Alex.* vota mea de die in die.

(5) *Vat.* Vox converſi populi dicentis.

(6) *Vat.* 84. ab ipſo eſt enim, *addito verbo* eſt, *quod & in Ver. deprehenditur.*

(7) *Vat.* ſubdita, *ut Rom. ſicut & ſubſequenti verſu*: Etenim ipſe eſt Deus meus.

Digitized by Google

Etenim ipſe eſt Deus meus [1] *&* SALUTARIS *meus* · * *adjutor meus* . *non movebor amplius* ·

Quouſque irruitis [2] *in homines ? interficitis univerſos* · * *tamquam parieti inclinato* . *& maceriæ impulſæ ?*

Verumtamen honorem meum cogitaverunt repellere . * *cucurri in ſiti* · *ore ſuo benedicebant* . * *& in corde ſuo maledicebant* ·

Diapſalma ·

Verumtamen Deo ſubdita erit anima mea · * *quoniam ab ipſo eſt patientia mea* ·

Etenim ipſe eſt Deus meus & SALUTARIS *meus* · * *adjutor meus* . *non emigrabo* ·

In Deo SALUTARE *meum & gloria mea* · * *Deus auxilii mei , & ſpes mea in Deo eſt* ·

Sperate in eo omnis conventus plebis . * *& effundite coram illo corda veſtra* · * *quia Deus adjutor noſter eſt* ·

Diapſalma ·

Verumtamen vani filii hominum . *mendaces filii hominum in ſtateris* · * *ut decipiant ipſi* [3] *de vanitate ſua in idipſum* ·

Nolite [4] *ſperare in iniquitate*.* *& in rapinis*

Nam & ipſe Deus meus & SALUTARIS meus · * ſuſceptor meus . non movebor amplius ·

Quouſque irruitis in hominem ? [5] interficitis univerſi vos · * tamquam parieti inclinato . & maceriæ depulſæ ?

Verumtamen [6] pretium meum cogitaverunt repellere . * cucurri in ſiti · * ore ſuo benedicebant . & corde ſuo maledicebant ·

Diapſalma ·

Verumtamen Deo [7] ſubjecta eſto anima mea · * quoniam ab ipſo patientia mea ·

÷ [8] Quia ⁝ ipſe ÷ Deus meus ⁝ & SALVATOR meus · * adjutor meus . non emigrabo ·

In Deo SALUTARE meum & gloria mea · * Deus auxilii mei . [9] & ſpes mea in Deo ÷ eſt ⁝

Sperate in eo omnis congregatio populi . * effundite coram illo corda veſtra · * Deus adjutor noſter ÷ in æternum ⁝

Diapſalma ·

Verumtamen vani filii hominum . * mendaces filii hominum in ſtateris · * ut decipiant ipſi de vanitate in idipſum ·

Nolite ſperare in iniquitate . * [10] & rapinis

(1) *Holſt. Etenim ipſe eſt Deus meus , ſalutaris meus* ; MSS. noſtri , Cajet. Ambroſ. Bruno , & Vatic. & Faber addita copula legunt ; *& ſalutaris meus* ; atque ita LXX. & Hebræorum fontes , & Arabicum Pſalter .

(2) *Vat.* 84. in hominem . *Aug.* apponitis ſuper hominem . *Græc.* ἐπιτίθεσθε ἐπ' ἄνθρωπον .

(3) *Holſt. de vanitate in idipſum* : omnes. MSS. & Faber , & Cajet. & Bruno , & Vatic. legunt : *de vanitate ſua in idipſum* : LXX. vocem , *ſua* , non agnoſcunt , nec Ambroſ.

(4) *Holſt. nolite ſperare in iniquitate* . MS. noſter melioris notæ legit *iniquitatem* . Ita paſſim Interpres noſter reddidit græca non ad verbum . ſed ad apicem ; ἐπ' ἀδικίαν .

(5) *Alex.* interficitis univerſos , tanquam . *Vat.* interficitis omnes vos ; ſicut parieti inclinato , & maceriæ impulſæ . *Pal.* ÷ & ⁝ maceriæ , *& quidem bene obelus ille apponeretur* .

(6) *Vat.* honotem meum cogitaverunt repellere Ψ cucurrerunt , in ſiti . *Tum Alex. copulam tacet ante vocem* corde . *Vat. vero ſubſequens proximum* Diapſalma *omittit* .

(7) *Vat.* Subdita eſto : *tum* ab ipſo ϴ eſt) patientia mea .

(8) *Mutata ſententia hujus verſiculi , obelos , quos fortaſſe ex Pal. MS. adoptaverat Thomaſius ſuſtulit in eo Pſalterio , quod ſi Vallarſio notum fuiſſet operis non exiguum compendium fieri potuiſſet in Veronenſi Hieronymiana editione* . *Vat. ſine ullo obelo* : Quia ipſe ϴ eſt , Deus meus & ſalutaris meus ; ſuſceptor meus , non emigrabo .

(9) *Pal. atque ex eo Val. appoſite ad hodiernum Heb. textum, non ad Verſ. ex illo MS. Alex.* ÷ & ⁝ ſpes mea &c. *Vat. ſubſequenti verſu Rom. ſequitur omittitque , deinde* Diapſalma .

(10) *Vat.* & in rapinis , *tum* , divitiæ ſi fluant .

Digitized by Google

rapinis nolite concupiſcere ·
*Divitiæ ſi affluant . nolite cor apponere · * Semel locutus eſt Deus . duo hæc audivi ·*
Quia Poteſtas Dei eſt [1] *& tibi . Domine . Miſericordia · * quia tu reddes ſingulis ſecundum opera eorum* [1]

rapinas nolite concupiſcere · * divitiæ ſi affluant . nolite cor apponere ·
Semel locutus eſt Deus . * duo hæc audivi . * quia Poteſtas Dei [1] eſt . & tibi . Domine . Miſericordia · * quia tu reddes unicuique juxta opera ſua ·

O R A T I O ·

Subde tibi . Domine . animas noſtras . quoniam tu es [2] Patientia vera [2] ut renuentes incerta divitiarum te ſolum (contempta omni Mundana vanitate) ſequamur · Per ·

PSALMUS LXII. Q. M.

Pſalmus David . Cum eſſet in deſerto Idumaeæ ·

Pſalmus [4] David . Cum eſſet in deſerto Idumaeæ ·

Eccleſia deſiderans Domini videre virtutem agit gratias . quia ſub protectione Domini Mundi procellas evaſerit ·

Deus [3] *Deus meus . * ad te de luce vigilo ·*
*Sitivit in te anima mea · * quàm multipliciter* [3] *tibi & caro mea !*
*In deſerto & in invio & inaquoſo · * ſic in Sancto apparui tibi . * ut viderem virtutem tuam . & gloriam tuam ·*
*Quia melior eſt Miſericordia tua ſuper vitas · * labia mea laudabunt te ·*
*Sic benedicam te in vita mea · * & in nomine tuo levabo manus meas ·*

Deus . Deus meus . * ad te de luce vigilo .
Sitivit [5] ÷ in ‡ te anima mea . * quàm multipliciter tibi caro mea !
In ※ terra ‡ [6] ÷ deſerta ‡ & invia & inaquoſa · * ſic in Sancto apparui tibi . * ut viderem virtutem tuam . & gloriam tuam ·
Quoniã melior eſt Miſericordia tua ſuper vitas · * labia mea laudabunt te ·
Sic benedicam te in vita mea · * [7] ÷ & ‡ in nomine tuo levabo manus meas·

(1) *Alex. verbum* eſt *heic omittit , verſum concludens deinde ,* ſecundum opera ſua ; *ſed* opera ejus *habet Vat.*
(2) *Vat.* Patientia noſtra , ut renuentes incerta divitiarum delectamenta , atque contempta mundi vanitate te ſolum ſequamur &c.
(3) *MSS. Archivi , ut & Vatic.* 84. *hoc loci neſciunt vocem* tibi . *Tum ſubſequenti verſu D.* 145. *legit :* in invio , & in inaquoſo .
(4) *Vatic.* ipſi David : *tum Alex.* in deſerto Judeæ .
(5) *Rectius ad Hieronymi mentem epiſtola ad Sun. & Fretel. noſtri MSS. omnes obelum hunc prætereunt. Vat. infra cum Rom.* tibi & caro mea.
(6) *Secundum hocce ſignum , juxta Thom. Mart. Val. e medio tollendum . Alex.* & in invia ..... , ſic in Sancto apparuit tibi . *Vat.* in invio , & inaquoſo &c. *qui & ſubſequentis verſus verbum* eſt *omittit .*
(7) *Alex. copulam ipſam tollit , quæ nec in Græco legitur . Vat. obelo eodem omiſſo :* & in nomine tuo laudabo manus meas .

*Sicut [1] adipe & pinguedine repleatur anima mea . * & labia exultationis laudabunt nomen tuum .*

*Si [2] memor fui tui ſuper ſtratum meum . * in matutinis meditabor in te . * quia [3] fuiſti adjutor meus .*

*Et in velamento alarum tuarum exultabo . adhaeſit anima mea poſt te . * me ſuſcepit dextera tua .*

*Ipſi vero in vanum quæſierunt animam meam . * introibunt in inferiora terræ . * tradentur in manus gladii . * partes vulpium erunt .*

*Rex vero lætabitur in Domino . * laudabuntur omnes . qui jurant in eo . * quia obſtructum eſt os loquentium iniqua .*

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea . * & [4] labiis exultationis laudabit os meum .

Si memor fui tui [5] ſuper ſtratum meum . * in matutinis meditabor in te . * quia fuiſti adjutor meus .

Et in velamento alarum tuarum exultabo . * adhaeſit anima mea [6] poſt te . * me ſuſcepit dextera tua .

Ipſi vero in vanum quæſierunt animam meam . * introibunt in inferiora terræ . * tradentur in manus gladii . partes vulpium erunt .

Rex vero lætabitur in Deo . * [7] laudabuntur omnes qui jurant in eo . * quia obſtructum eſt os loquentium iniqua .

ORATIO.

AD te diluculo vigilantibus lumen largire perpetuum Auctor lucis æternæ Deus . ut Te labia noſtra laudent . Te vita benedicat . Te meditatio matutina glorificet . Per .

F.IV.N. PSALMUS LXIII.

In Finem . Pſalmus David . — In Finem . Pſalmus David .

Chriſtus per totum hunc Pſalmum de ſua Paſſione loquitur .

*EXaudi . [8] Deus . orationem meam . cum deprecor . * a timore inimici eripe animam meam .*

Pro-

EXaudi . Deus . [9] orationem meam. cum deprecor . * a timore inimici eripe animam meam .

Pro-

(1) *Holſt. Sicut adipe & pinguedine*, legit uterque Vatic. & Caſſin. item Faber, & Bruno, & Cajet. & Ambroſ. & Vatic. & ſic LXX. deleta particula *in*, quæ redundat : mox copulativam addunt : *& labia exultationis*, ut Græca LXX. & Hebr. Codd. habent, atque ita Faber edidit, & ſic Bruno .

(2) *D. 145. & Vat.* 84. Sic memor fui, *tum paullo inferius addita copula* , & in matutinis *ſcribit uterque MS. Archivi* .

(3) *D. 145. Aug. Caſs. Veron.* quia factus es adjutor meus .

(4) *Alex. cum Pal.* & labia exultationis laudabit os meum. *Vat. omnino ut Rom. Subjungit demum Pal.* Diapſalma .

(5) *Alex.* Supra ſtratum meum, in matutinis meditabor in te ; *proſequitur Vat.* quia factus es adjutor meus .

(6) *Vat.* poſt te autem ſuſcepit dextera tua .

(7) *Vat.* ⊖ &) laudabuntur . *Alex.* laudabitur omnis qui jurat in eo .

(8) *Holſt. Exaudi, Deus, orationem meam, cum deprecor* . MSS. omnes, & Faber, Bruno, & Cajet. & Vatic. *cum tribulor* : & ſic Hilarius in Expoſitione : ſed LXX. *ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ*

Et a nobis obſervatum eſt utrumque MS. Archivi cum Vat. 84. exhibere , cum tribulor, *quod Caſſ. commune eſt, atque Ver. Aug. autem & Sabat.* dum tribulor.

(9) *Vat.* vocem meam . *Græc. Φωνῆς μου . Idem MS. ſubſequenti verſu* : Protege me a converſatione malignantium, ⊖ &) a multitudine &c.

*Protexiſti me a conventu malignantium . * [1] & a multitudine operantium iniquitatem ·*

*Quia exacuerunt (ut gladium) linguas ſuas · * intenderunt arcum rem amaram . * ut ſagittent in occultis immaculatum ·*

*Subito ſagittabunt eum . & non timebunt . * firmaverunt ſibi verbum malum · * diſputaverunt [2] ut abſconderent laqueos . dixerunt · Quis videbit eos ?*

*Scrutati ſunt [3] iniquitatem · * defecerunt ſcrutantes ſcrutinium ·*

*Accedet homo [4] ad cor altum · * & exaltabitur Deus ·*

*Sagittæ parvulorum factæ ſunt plagæ eorum · * & pro nihilo habuerunt contra eos linguæ ipſorum ·*

*Conturbati ſunt omnes . qui videbant eos · * & timuit omnis homo ·*

*Annunciaverunt [5] opera Dei · * & facta ejus intellexerunt ·*

Lætabitur juſtus in DOMINO *. & ſperabit in eo · * & laudabuntur omnes recti corde ·*

Protexiſti me a conventu malignantium . * a multitudine operantium iniquitatem ·

Quia exacuerunt (ut gladium) linguas ſuas · * intenderunt [6] arcum rem amaram . * ut ſagittent in occultis immaculatum ·

Subito ſagittabunt eum . & non timebunt · * firmaverunt ſibi [7] ſermonem nequam ·

Narraverunt ut abſconderent laqueos · * dixerunt · Quis videbit eos ?

Scrutati [8] ſunt iniquitates . * defecerunt ſcrutantes ſcrutinio ·

Accedet [9] homo ad cor altum · * & exaltabitur Deus ·

Sagittæ parvulorum factæ ſunt plagæ eorum · * & infirmatæ ſunt [10] contra eos linguæ eorum ·

Conturbati ſunt omnes . qui videbant eos · * & timuit omnis homo ·

Et annunciaverunt opera Dei · * & facta ejus intellexerunt ·

Lætabitur juſtus in DOMINO . [11] & ſperabit in eo · * & laudabuntur omnes recti corde ·

ORATIO·

TUtela omnium credentium . Deus . cuſtodi Eccleſiam tuam a conventu malignantium . qui eam occultis jaculis impugnare nituntur . ut te ſalubri rectoque retinens intellectu . Juſtorum meritis perpetualiter conlætetur · Per ·

(1) *Copulam Vatic.* 84. *heic neſcit .*

(2) *Voculam* ut *tacet D.* 145.

(3) *Holſt. ſcrutati ſunt iniquitates*: MS. noſter probioris notæ legit *iniquitatem*; atque ita LXX. & Bruno , Cajet. quoque , & Fabri editio eo modo habet .

Eodem verſiculo MSS. Archivi : & defecerunt, *tum D.* 145. *cum Vat.* 84. ſcrutantes ſcrutinio .

(4) *Holſt. Accedet homo .* MSS. noſtri , & Florent. & Cajet. *accedit* : ſed LXX. in futuro *προσελεύσεται* , & Ambroſ. & Bruno . & *Vat.*

Eodem verſu D. 145. Accedet homo , & cor altum , *juxta Græc.* *καὶ καρδία βαθεῖα* , *& Ver. Videſis hoc loco Clariſſ. Blanchinum .*

(5) *Holſt. Annuntiaverunt* : MSS. omnes , & Faber , & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & Vatic. *& annuntiaverunt* , præmiſſa copula , ut LXX. & Hebræi .

Vat. 84. *& uterque Archivi MS. eandem lectionem retinere addita copula nobis obſervatum eſt , quod commune eſt Aug. Caſ. Ambroſ & Ver.*

(6) *Vat.* , arcum ſuum rem amaram , ut ſagittent in occultis in maculato .

(7) *Vat. ut Rom.* verbum malum , *tum proſequitur* : Diſpoſuerunt ut abſconderent &c.

(8) *Vat.* Perſcrutati ſunt ; *deinde in fine verſus* ſcrutinium .

(9) *Pal.* & *Vat.* Accedit homo : *proſequitur idem Pal. cum Alex. dicens* : & cor altum : *tum Pal. abſoluto verſiculo apponit* Diapſalma .

(10) *Vat.* in ipſis linguæ eorum .

(11) *Alex.* & ſperavit in eo .

F.IV.M.

PSALMUS LXIV.

In Finem · Pſalmus David · Canticum [1] Jeremiæ & Aggaei de verbo peregrinationis. quando incipiebant proficiſci ·

Populus a peccato liberatus orationem ſuam poſtulat exaudiri diverſas laudes Domini. potentiamque enuncians ·

TE decet hymnus (Deus) in Sion· & tibi reddetur votum in Jeruſalem ·*

*Exaudi orationem meam · * ad te omnis caro veniet ·*

*Verba iniquorum prævaluerunt ſuper nos · * & impietatibus noſtris tu propitiaberis ·*

*Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti · * inhabitabit in tabernaculis tuis ·*

*Replebimur in bonis domus tuæ · *[2] ſanctum eſt templum tuum. mirabile in æquitate ·*

Exaudi nos. Deus. SALUTARIS *noſter. * ſpes omnium finium terræ. & in mari longe ·*

*Præparans montes in virtute tua · * accinctus potentia. qui conturbas fundum maris. * ſonum [3] autem fluctuum ejus quis ſuſtinebit?*

*Turbabuntur Gentes. * & timebunt omnes*

R.

In Finem · Pſalmus David · Can-[4]ticum ÷ Jeremiæ & Ezechielis Populo tranſmigrationis. cum inciperent exire ⁝

TE decet hymnus (Deus) in Sion·* & tibi reddetur votum ÷ in Jeruſalem ⁝

Exaudi [5] orationem ÷ meam ⁝ * ad te omnis caro veniet ·

Verba iniquorum prævaluerunt ſuper nos · * [6] & impietatibus noſtris tu propitiaberis ·

Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti · * [7] inhabitabit in atriis tuis ·

Replebimur [8] ÷ in ⁝ bonis domus tuæ · * ſanctum eſt templum tuum. * mirabile in æquitate ·

Exaudi nos. Deus. SALUTARIS noſter. * ſpes omnium finium terræ. [9] & in mari longe ·

Præparans [10] montes in virtute tua: accinctus potentia · * qui conturbas profundum maris. * ſonum fluctuum ejus ·

Turbabuntur Gentes. & timebunt * qui

(1) *MS. Archivi uterque cum Aug. & Ver.* Hieremiæ, & Hezechielis.

(2) *Holſt. & ſanctum eſt.* MSS. omnes, & Faber, Ambroſ. & Cajet. & Bruno, & Vatic. delent copulam &, quam nec Hebræi, nec LXX. agnoſcunt, nec Arabica Verſio.

(3) *Vocem* autem *hoc loci non exhibet Vat.*84. *cum Aug. Caſ. & Ver.*

(4) *Alex.* ※ Canticum Hieremiæ, & Aggæi de verbo Peregrinationis quando incipiebat proficiſci · *grandiora puncta quæ aſteriſco reſpondeant idem MS. non exhibet. Vat. omiſſo ſigno quovis ait* ...... de populi tranſmigratione cum inciperent proficiſci. *Idem Vat. contextus verſu primo & ſecundo obelos neſcit.*

(5) *Pal. de more* ÷ Ex ⁝ audi *: tum Alex.* ad te omnes caro veniat.

(6) *Pal. & ex eo Val. optimo jure* ÷ & ⁝ impietatibus noſtris. *Alex.* tu propitiaveris.

(7) *Pal.* ÷ in ⁝ habitabit; *deinde Mart. atque Val.* ÷ in ⁝ atriis tuis, *ipſis contradicente, & quidem bene, Thomaſio cum Hieronymiana Verſione ex Heb. Alex. & illis recens editis a Mart. & Val. iiſdem; quandoquidem ſi tollenda præpoſitio* in, *dicendum etiam* inhabitabit atria tua, *non* atriis tuis.

(8) *Vat. Mart. & Val. obelum hoc loco deſerunt.* (9) *Pal.* & ÷ in ⁝ mari longe.

(10) *Vat.* Præpara montes, *deinde Rom. adamuſſim reſpondet.*

omnes [1] *qui babitant fines terræ a ſignis tuis* ·

Exitus [2] *matutini & veſperi delectaberis* · * *viſitaſti terram . & inebriaſti eam . multiplicaſti locupletare eam* ·

Flumen Dei repletum eſt aqua. * *paraſti cibum illorum* · * *quia ita eſt præparatio tua* ·

Rivos ejus inebrians . [3] *multiplicans generationes ejus* · * *in ſtillicidiis ſuis lætabitur . dum exorietur* ·

Benedices coronam anni benignitatis tuæ · * *& campi tui replebuntur ubertate .*

Pingueſcent fines deſerti · * *& exultatione colles accingentur* ·

Induti ſunt arietes ovium . & convalles abundabunt frumento · * *etenim clamabunt . & hymnum dicent* ·

[4] qui habitant terminos a ſignis tuis · * exitus matutini & veſpere delectabis·

Viſitaſti terram . & inebriaſti eam · * multiplicaſti locupletare eam ·

Flumen Dei repletum eſt [5] aquis . * paraſti cibum illorum · * quoniam ita eſt præparatio ejus ·

Rivos ejus [6] inebria . * multiplica genimina ejus · * in ſtillicidiis ejus lætabitur germinans·

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ· * & campi tui replebuntur ubertate .

Pingueſcent [7] ſpecioſa deſerti · * & exultatione colles accingentur ·

Induti ſunt arietes ovium . * & valles abundabunt frumento · * clamabunt . etenim hymnum dicent

ORATIO·

SPes omnium finium terræ . Deus . exaudi orationem ſupplicem familiæ tuæ . ut dum te plauſu conſono . hymno modulante perſultat . infuſione Paracliti decorata . multiplici fructu pingueſcat · Per &c. ejuſdem Spiritus Sancti &c.

ALIA.

TRibue Rex cæleſtis ut nos erepti ab ariditate peccati . flumine miſericordiæ tuæ copioſius inrigati . pingueſcere mereamur . vel hymnum cum Sanctis tuis decantare poſſimus · Per ·

(1) *Vat.* 84. *cum Aug.* inhabitant .

(2) *Holſt. Exitus matutini* . Sic Bruno , & Vaticanus . MSS. noſtri, & Cajet: *Exitu matutini, & veſpere delectaberis*; quod ſenſum ſatis commodum reddit : & ſic Arab. *Ab exitu noctis & diei* : Nam ſi *exitus* retineamus, pro *delectaberis* legendum videtur *delectabis* , ut habet Vulgata & Ambroſian. ; nam apud LXX. habetur ἐξόδους πρωΐας.

(3) *Vat.* 84. multiplica : inebria . multiplica *Aug. Caſ. & Ver.*

(4) *Pal. & Alex.* qui inhabitant , *tum Vat.* fines terræ a ſignis tuis ; exitus matutini , & veſpere delectaberis . (5) *Vat.* aqua , *ut Rom.*

(6) *Vat.* inebrians multiplica : *tum pro* lætabitur germinans , lætabitur cum exoritur . *Verſu ſubſequenti idem MS. ſe habet ut Rom.*

(7) *Vat.* Pingueſcent ✝ fines) deſerti . *Idem infra* : & convalles abundabunt frumento : ✝ etenim) clamabunt ℟ hymnum dicent .

F.IV.N.

PSALMUS LXV.

In Finem · [1] Pſalmus David · Canticum Reſurrectionis ·

In Finem · Canticum Pſalmi ÷ Reſurrectionis ‡

Vox Eccleſiæ Univerſitatem hortantis ut de Domini Reſurrectione congaudeat ·

*JUbilate Deo omnis terra . * pſalmum dicite nomini ejus · * date gloriam laudi ejus ·*

*Dicite Deo · Quàm terribilia ſunt opera tua ! * in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui ·*

*Omnis terra adoret te . & pſallat tibi · * pſalmum dicat nomini tuo . Altiſſime ·* Diapſalma ·

*Venite . & videte opera Domini · * quàm terribilis in conſiliis ſuper filios hominum !*

*Qui convertit mare in aridam . * & flumina pertranſibunt pede · * ibi lætabimur in idipſum ·*

*Qui dominatur in virtute ſua in æternum . * oculi ejus ſuper Gentes reſpiciunt · * [2] Qui in iram provocant. non exaltentur in ſemetipſis ·*

Diapſalma ·

*Benedicite [3] Gentes Deum noſtrum · * & obaudite vocem laudis ejus ·*

*Qui poſuit animam meam ad vitam · * & non dedit commoveri pedes meos ·*

*Quoniam probaſti nos Deus . igne nos examinaſti . * ſicut igne examinatur argentum ·*

*Induxiſti nos in laqueum . * poſuiſti tri-*

JUbilate Deo omnis terra . * pſalmum dicite nomini ejus · * date gloriam laudi ejus .

Dicite Deo · Quàm terribilia ſunt opera tua [4] ÷ Domine ‡ ! * in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui ·

Omnis terra adoret te . & pſallat tibi · * pſalmum dicat nomini tuo ·

Diapſalma ·

Venite . & videte opera Dei · * [5] terribilis ÷ in ‡ conſiliis ſuper filios hominum ·

÷ Qui ‡ convertit mare in aridam. * [6] in flumine pertranſibunt pede · * ibi lætabimur in ipſo ·

Qui dominatur in virtute ſua [7] ※ in æternum ‡ * oculi ejus ſuper Gentes reſpiciunt · * qui exaſperant non exaltentur in ſemetipſis · *Diapſalma ·*

Benedicite Gentes [8] Deum noſtrum · * & auditam facite vocem laudis ejus ·

Qui poſuit animã meam ad vitam · * & non dedit in cõmotionẽ pedes meos ·

Quoniam probaſti nos. Deus · * igne nos examinaſti . * ſicut examinatur argentum ·

Induxiſti nos in laqueum . * poſuiſti tri-

(1) *Vat.* 84. *pro Titulo heic habet :* Pſalmus Cantici Reſurrectionis , *aliis omiſſis . In altero MS. invenit Thomaſius :* In finem . Canticum Pſalmi Reſurrectionis .

(2) *Vat.* 84. *cum Caſſ. & Brun.* qui in ira .

(3) *Holſt. Benedicite gentes Dominum Deum noſtrum .* MSS. omnes , & Faber , & Cajet. & Ambroſ. & Bruno , & Vatic. omittunt hic vocem *Dominum* , neque eam agnoſcunt LXX. neque Hebræi , neque Arabic.

(4 *Vat. obelum & vocem* Domine *omittit juxta Rom. quod ſubſequenti verſu prorſus ſequitur.*

(5) *Vat. idem* , quoniam terribilis in conſiliis, *prætermiſſo obelo .*

(6) *Alex.* & flumine , *poſita copula & pro vocula* in . *Vat.* mare in aridam ☧ flumina &c.

(7) *Quod heic ſcribitur* ※ in æternum ‡ *Thomaſ. deinde cum Mart. quem & Vallarſ. ſequitur fecit* ÷ in ‡ æternum &c. *Paullo inferius Vat.* Qui in ira provocant , non exaltentur : *Et proximius* Diapſalma *a Pal. negligitur .*

(8) *Pſal.* Deo ÷ noſtro ‡ *tum Vat.* & obaudite voci laudis ejus : *idem Vat. duobus ſubſequentibus verſibus Rom. imitatur .*

tribulationes in dorſo noſtro . * [1] *impoſuiſti hominem ſuper capita noſtra ·*

Tranſivimus per ignem & aquam · * *& induxiſti nos in refrigerium ·*

Introibo in domum tuam in holocauſtis · * *reddam tibi vota mea .* * *quæ diſtinxerunt labia mea ·*

Et [2] *locutum eſt os meum in tribulatione mea ·* * *Holocauſta medullata offeram tibi cum incenſo* [3] *& arietibus ·* * *offeram tibi boves cum hircis ·*

Diapſalma ·

Venite . & audite me . & narrabo vobis omnes qui timetis Deum . * *quanta fecit animæ meæ ·*

Ad ipſum ore meo clamavi . * *&* [4] *exaltavi ſub lingua mea ·*

Iniquitatem [5] *ſi conſpexi in corde meo .* * *non exaudiet Deus ·*

Propterea exaudivit me Deus · * *& intendit voci deprecationis meæ ·*

Benedictus Dominus . qui non amovit deprecationem meam . * *& miſericordiam ſuam a me ·*

tribulationes [6] in dorſo noſtro · * impoſuiſti homines ſuper capita noſtra ·

Tranſivimus per ignem & aquam · * & eduxiſti nos in refrigerium ·

Introibo in domum tuam in holocauſtis · * reddam tibi vota mea . quæ diſtinxerunt labia mea ·

Et [7] locutum eſt os meum , * in tribulatione mea ·

Holocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arietum · * offeram ÷ tibi ⁑ boves cum hircis · *Diapſalma* ·

Venite . [8] audite . & narrabo omnes qui timetis Deum . * quanta fecit animæ meæ ·

÷ [9] Ad ⁑ ipſum ore meo clamavi . * & exaltavi ſub lingua mea ·

Iniquitatem ſi [10] aſpexi in corde meo . * non exaudiet Dominus ·

Propterea exaudivit [11] Deus · * & attendit voci deprecationis meæ .

Benedictus Deus . * qui non amovit orationem meam . * & miſericordiam ſuam a me ·

ORATIO.

INſinua . Domine . menti noſtræ gloriam laudis tuæ . ut dum hujus ſæculi incendia vitamus . in æterna refrigeria te præſule transferamur · Per ·

PSAL-

(1) *Holſt. Poſuiſti tribulationes in dorſa noſtra.* Unus Manuſcriptorum noſtrorum, & Bruno, & Caſſin. & Faber , & Vatic. legunt : *in dorſo noſtro* , ut Vulgatus , atque ita citatur hic locus in Regula Magiſtri. Concord. pag. 239. atque ita LXX. *ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν* , quod Ambroſian. *ſuper dorſum noſtrum* . Videtur legiſſe noſter *ἐπὶ τῶν νωτῶν* , & ſic Arabica , *ſuper terga noſtra* .

Impoſuiſti hominem . MS. Caſſin. & Ambroſ. & Vatic. *homines* , ut LXX. atque ita etiam legitur in Regula Magiſtri ; & ſic Arabica Verſio .

(2) *Holſt. Et locutum eſt* . MSS. Codd. & Cajet. & Bruno . *Hac locutum eſt* ; ſed contra LXX. & Hebræum fontem .

(3) *Vat.* 84. *omiſſa copula* , cum incenſo , arietibus .

(4) Et exultavi *MSS. Archivi & Vat.* 84. *ut & Bruno , Ver. & Ambroſ.*

(5) Si aſpexi *iidem MSS. Archivi , & Sanctus Bruno* .

(6) *Vat.* ſuper dorſum noſtrum : *idem ſubſequenti verſu cum Rom.* & induxiſti nos .

(7) *Vat.* ⁊ locutum eſt &c. *& infra neglecto obelo ut Rom.* cum incenſo & arietibus .

(8) *Idem Vat.* Venite ⊖ &) audite , & enarrabo vobis omnes qui timetis Deum , quanta fecerit &c.

(9) *Obelum hunc expungit Vallarſ. & Vat. Codex , qui cum Alex. paulò inferius ſcribit* : & exultavi ſub lingua mea . (10) *Vat.* Si conſpexi , *tum* non exaudiet me Dominus . *Alex.* non exaudiat . *Pal.* ÷ ex ⁑ audiet .

(11) *Pal.* ÷ ex ⁑ audivit Deus ÷ & ⁑ attendit . *Vat.* exaudivit me Deus : intendit voci orationis meæ ; *omiſſa copula , quam & Alex. Verſ. Gallic. omittit , nec hodiernus Hebræus reſonat* .

Q.M.

PSALMUS LXVI.

In Finem · In hymnis · Pſalmus Cantici David ·

Propheta ſupplicat ut cum Fidelibus mereatur benedici . illique confitendum dicit . qui populos judicat in æquitate ·

*DEus [1] miſereatur nobis . & benedicat nos · * illuminet vultum ſuum ſuper nos . * & miſereatur nobis ·*

Ut cognoſcamus in terra viam tuam· in omnibus gentibus ſalutare tuum ·*

*Confiteantur tibi populi . Deus · * confiteantur tibi populi omnes ·*

*Lætentur. & exultent gentes· * quoniam judicas populos in æquitate . & gentes in terra dirigis ·*

Diapſalma .

*Confiteantur tibi populi . Deus . * confiteantur tibi populi omnes · terra dedit fructum ſuum ·*

*Benedicat nos Deus . Deus noſter . * benedicat nos Deus · & metuant eum omnes fines terræ ·*

In Finem · In hymnis · Pſalmus Cantici [2] ÷ David ⁑

Propheta ſupplicat ut cum Fidelibus mereatur benedici . illique confitendum dicit . qui populos judicat in æquitate ·

DEus miſereatur noſtri . [3] & benedicat nobis · * illuminet vultum ſuum ſuper nos . * ÷ & miſereatur noſtri ⁑ *Diapſalma* ·

Ut cognoſcamus [4] in terra viã tuam.* in omnibus gentibus ſalutare tuum ·

Confiteantur tibi populi . Deus · * confiteantur tibi populi omnes ·

Lætentur. & exultent gentes · * quoniam judicas populos in æquitate . * & gentes in terra [5] dirigis ·

Diapſalma ·

Confiteantur tibi populi . Deus . * confiteantur tibi populi omnes · * terra dedit fructum ſuum ·

Benedicat nos Deus . Deus noſter . benedicat nos Deus · * & metuant eum omnes fines terræ ·

ORATIO·

INlumina . Domine . vultum tuum ſuper nos . & miſericordiam nobis uberem . benedictionemque largire . [6] ut confitentes tibi in timore ſancto fructum juſtitiæ coram facie Majeſtatis tuæ reportare mereamur · Per ·

PSAL.

(1) *Holſt. Deus miſereatur nobis , & benedicat nos .* Uterque Cod. Baſilicæ noſtræ legit pro *noſtri* , atque ita Fabri editio habet , & Ambroſ. & S. Bruno , & Vatic. & vix veriſimile videtur Interpretem eodem verſu unum eundemque modum diverſa ratione tranſtuliſſe .

(2) *Alex. & Vat. obelum & vocem illo notatam heic omittunt .*

(3) *Alex.* & benedicat nos; *& in fine verſiculi* nobis *pro* noſtri . *Vat.* ÷ & ⁑ miſereatur noſtri , *omiſſo deinde* Diapſalma *cum Pal. a quo ſubſequenti verſui ſubjungitur .*

(4) *Vat.* in terram : *qui & ſubſequenti verſu* : confiteantur ÷ tibi ⁑ populi omnes .

(5) *Noſtri MSS. omnes heic legunt* diriges. *Vat. paullo ante* : quoniam judicabis populos . *Alex. præterit* Diapſalma . (6) *Quæ hinc ſequuntur omittunt Codd. Pal. atque Vat.*

PSALMUS LXVII.

F.IV.N.

In Finem · Pſalmus Cantici David ·

Propheta Chriſti [1] *adventum exorans adnunciat inimicorum ejus ſuperbiam comprimendam · & de ejus Aſſumptione in cælos.*

*EXurgat Deus. & diſſipentur inimici ejus · ** [2] *& fugiant a facie ejus. qui oderunt eum ·*

*Sicut deficit fumus deficiant · * ſicut fluit cera a facie ignis. * ſic pereant peccatores a facie Dei. & Juſti epulentur ·*

*Exultent in conſpectu Dei. * & delectentur in lætitia ·*

*Cantate Deo. pſalmum dicite nomini ejus · * iter facite ei. qui aſcendit ſuper occaſum. Dominus nomen eſt ei ·*

Gaudete in conſpectu ejus · Turbabuntur a facie ejus. [3] *Patris orphanorum. * & Judicis viduarum ·*

*Deus in loco ſancto ſuo · * Deus qui habitare facit unanimes in domo ·*

Qui educit vinctos in fortitudine. ſimiliter & eos qui [4] *in iram provocant. * qui habitant in ſepulchris ·*

In Finem · [5] Pſalmus Cantici ipſi David ·

EXurgat Deus. [6] & diſſipentur inimici ejus · * & fugiant. qui oderunt eum. a facie ejus ·

Sicut deficit fumus deficiant · * ſicut [7] fluit cera a facie ignis. * ÷ ſic ⁑ pereant peccatores a facie Dei ·

Et Juſti epulentur. * [8] & exultent in conſpectu Dei · * & delectentur in lætitia · *Diapſalma* ·

Cantate Deo. pſalmum dicite nomini ejus · * iter facite ei. qui aſcendit ſuper occaſum · * Dominus [9] nomen illi ·

Exultate [10] in conſpectu ejus · * ÷ Turbabuntur a facie ejus ⁑ * Patris orphanorum. & Judicis viduarum ·

Deus in loco ſancto ſuo · * [11] Deus qui inhabitare facit unius moris in domo ·

÷ Qui ⁑ educit vinctos in fortitudine · * [12] ſimiliter eos qui exaſperant. * qui habitant in ſepulchris ·

(1) *Vat.* adventum annuntiat, inimicorumque ſuperbiam comprimendam: & de aſſumptione in cælum.

(2) *D.* 145. ut fugiant.

(3) *Holſt. Patris orphanorum, & judicis viduarum.* Sic Bruno; ſed MSS. Caſſin. & vetuſtior noſter: *Patres orphanorum, & judices;* atque ita legitur apud S. Gregorium lib. 34. Moral. ſed reclamant LXX.

(4) *MSS. Archivi, & Vatic.* 84. in ira.

(5) *Alex.* In Finem. David Pſalmus Cantici.

(6) *Vallarſ.* ÷ & ⁑ diſſipentur: *tum Mart.* ÷ & ⁑ fugiant: *neutrum ſequitur Thomaſius: non primum, quia copulam illam in Heb. fonte invenit Hieron. juxta Alex. MS. & editis Hieronymianis Pſalteriis tum ab aliis, tum ab ipſis Vallarſ. & Mart. Neque ſecundum, cui cum eiſdem cauſſis repugnat & hodiernus Heb. textus. Cetera Pal. MS.* ÷ Ex ⁑ ſurgat Deus. *Vat.* ⊖ & fugiant) a facie ejus qui oderunt eum.

(7) *Vat.* defluit; *præteritque deinde obelum.*

(8) *Noſtri MSS. omnes copulam hoc loci omittunt: Mart. & Vallarſ. eandem obelo jugulant: retinet Thomaſius cum Verſ. ex Heb. Alex. MS. & editis aliis in recentioribus præſertim Hieronymi Operibus. Alex. & Vat. & alteram copulam ante vocem* delectentur *expungunt, ſed minus appoſite ad Heb. fontes. Vat.* exultent in conſpectu Dei ⊖ gentes): *tum ſubſequens* Diapſalma *neſciunt iidem noſtri MSS.*

(9) *Vat.* nomen ⊖ eſt) ei.

(10) *Teſtatur Hieronymus ipſe ad Sun. & Fretel. ſe hujus loci Hebræum textum latine reddidiſſe* & exultate. *Vat. ſubſequenti proximo obelo minus bene deſtituitur.*

(11) *Noſtri MSS. omnes:* Deus inhabitare facit, *omiſſo relativo* qui.

(12) *Vat. poſtquam obelum omiſerat, nec male:* ſimiliter ⊖ & eos, qui in ira provocant, qui habitant. *Alex.* qui exaſperans.

*Deus dum egredereris coram populo tuo . * [1] dum transgredereris per desertum .* (Diapſalma ·) *terra mota eſt ·*

*Etenim cæli diſtillaverunt a facie Dei · * mons Sina a facie Dei Iſrael ·*

*Pluviam voluntariam ſegregans Deus hereditati tuæ · * etenim infirmata eſt . tu vero perfeciſti eam ·*

*Animalia tua inhabitabunt in ea · * paraſti [2] in dulcedine tua pauperes Deus ·* .

*Dominus dabit verbum Evangelizantibus [3] virtute multa · * Rex virtutum Dilecti . * & ſpeciei domus dividere ſpolia ·*

*Si dormiatis inter medios cleros . pennæ columbæ deargentatæ · * & poſteriora dorſi ejus in ſpecie auri ·*

Diapſalma ·

*Dum diſcernit [4] Cæleſtis reges ſuper eam . * nive dealbabuntur in Selmon .*

*Montem Dei . montem uberem · * mons coagulatus . mons pinguis ·*

*Ut [5] quid ſuſpicitis montem uberem ? Mons in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo · * etenim* DOMINUS *habitabit uſque in finem ·*

Currus

Deus cum egredereris in conſpectu populi tui . * [6] cum pertranſires in deſerto · *Diapſalma ·*

Terra mota eſt · [7] ÷ etenim ‡ cæli diſtillaverunt * a facie Dei Sinai . ※ a facie Dei Iſrael ‡

Pluviam [8] voluntariam ſegregabis Deus hereditati tuæ · * ÷ & ‡ infirmata eſt. tu ÷ vero ‡ perfeciſti ÷ eam ‡

Animalia tua [9] habitabunt in ea · * paraſti in dulcedine tua pauperi . Deus .

Dominus dabit verbum [10] Evangelizantibus . * virtute multa ·

Rex virtutum [11] Dilecti ※ Dilecti ‡ * & ſpeciei domus dividere ſpolia ·

Si dormiatis inter medios cleros . * [12] pennæ columbæ deargentatæ . * & poſteriora ÷ dorſi ‡ · ejus in pallore auri · *Diapſalma ·*

Dum diſcernit [13] cæleſtis reges ſuper eam . * nive dealbabuntur in Selmon . * mons Dei . mons pinguis .

Mons [14] coagulatus . mons pinguis ·* Ut quid ſuſpicamini montes coagulatos ?

Mons in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo · * etenim DOMINUS [15] habi-

(1) *Uterque MSS. Archivi , & Vat. 84. & S. Bruno addita copula legunt* : & dum tranſgredereris .

(2) *Holſt. Paraſti in dulcedine tua pauperi, Deus* : ſic Arab. *operatus es pauperibus in bonitate tua* : MSS. omnes , & Vatic. & Bruno , & Cajet. & Faber *paupeces* : ſed LXX. τῷ πτωχῷ , & ſic Ambroſ.

(3) *Vat.* 84. virtutes multas , *tum* & ſpeciei domus .

(4) *Vat.* 84. cæleſtes reges .

(5) *Holſt. Ut quid ſuſpicitis montem uberem?* Noſtri MSS. Bruno,& Faber,& Ambroſ. ut & Græca Complut. & Sixtina per interrogationem ; ſed Faber & MS. Vatican. & Caſſ. legunt , *montes uberes* in plurali , ut Hebræi , & LXX.

(6) *Pal.* cum pertranſieris . *Vat. Rom. ſequitur .*

(7) *Mart. Thomaſ. & Val. cum Pal.* et ÷ enim ‡ *Vat. obelum & aſteriſcum præteriens habet* : a facie Dei quæ eſt in Sina,a facie Dei Iſrael .

(8) *Vat.* Pluviam voluntariam Ψ ſegregans) Deus . *Cetera ſi hodiernum Hebræorum textum ſequaris cum Pal. MS. Mart. & Val. hoc verſiculo unico obelo unicam vocem vero reſeces oportet . At ſi Hieronymianam interpretationem ſive in editis libris , ſive in Alex. MS. illis rejectis Thomaſio ſubſcribes .*

(9) *Alex.* habitant ; *Vat. juxta Rom.* inhabitabunt .

(10) *Vat.* evangelizantibus virtutes multas .

(11) *Vat.* Rex virtutum dilecti : ſpecies domus &c. *omiſſa cum ſigno & voce eo affecta .*

(12) *Idem* , Θ ibi) pennæ ; *deinde omittit obelum , & una cum Alex. etiam* Diapſalma .

(13) *Pal.* cæleſtis regis : *tum Alex.* ſuper terram . *Vat. vero ſe habet prorſus ut Rom.*

(14) *Vat.* Mons coagulatus , mons uber : ut quid Ψ ſuſpicitis montes uberes ?)

(15) *Pal.* habitabit ÷ in finem ‡ *nec perperam, ut ſcribis Val. ſi Alex. Verſ. ex Hebræo reſpicias . Vat.* habitabit Θ uſque) in finem .

Digitized by Google

Currus Dei decem millium multiplex . * millia lætantium ·

Dominus in illis in Sina in Sancto.* [1] aſcendens in altum . captivam duxit captivitatem . * dedit dona hominibus ·

Etenim qui non credunt inhabitare · Dominus Deus benedictus · * Benedictus Dominus de die in diem ·

Proſperum iter faciet nobis Deus ſalutaris noſter · * Diapſalma · Deus noſter . Deus ſalvos faciendi . & DOMINI exitus mortis ·

Verumtamen Deus conquaſſabit capita inimicorum ſuorum · * verticem capilli perambulantium in delictis ſuis·

Dixit Dominus · [2] Ex Baſan convertar . convertar in profundum maris . * donec intingatur pes tuus in ſanguine ·

Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo · * Viſi ſunt greſſus tui Deus .* ingreſſus Dei mei . Regis qui eſt in Sancto ipſius ·

Prævenerunt principes conjuncti pſallentibus . * in medio juvenum tympaniſtriarum ·

Diapſalma ·

In eccleſiis benedicite Dominum Deum .* de fontibus Iſrael ·

Ibi

habitabit in finem ·

Currus Dei decem millibus multiplex . millia lætantium · * Dominus [3] in eis in Sina in Sancto ·

Aſcendiſti in altū . cepiſti captivitatem · * accepiſti [4] dona in hominibus ·

Etenim non credentes . * [5] inhabitare Dominum Deum ·

Benedictus Dominus die quotidie ·* proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum · [6] Diapſalma ·

Deus noſter.Deus ſalvos ÷ faciendi ‡ * & DOMINI ※ Domini ‡ exitus mortis ·

Verumtamen Deus [7] confringet capita inimicorum ſuorum · * verticem capilli perambulantium in delictis ſuis ·

Dixit Dominus · Ex Baſan [8] convertam. * convertam in profundum maris·

Ut intingatur pes tuus in ſanguine·* lingua canū tuorum ex inimicis ab ipſo·

Viderunt [9] ingreſſus tuos Deus . * ingreſſus Dei mei . Regis mei ÷ qui eſt ‡ in ſancto ·

Prævenerunt principes conjuncti pſallentibus . * in medio juvencularum tympaniſtriarum · Diapſalma ·

In Eccleſiis benedicite [10] Deo * Domino . de fontibus Iſrael ·

Ibi

(1) *Holſt.* Diſtinctio ſine pauſa ponenda eſt ante vocem *aſcendens*, ita enim MSS. noſtri, & Faber, & Cajet. & Bruno, & Vatic. tum etiam LXX. & Hebræi.

(2) *Holſt. Ex Baſan convertam, convertam in profundum maris.* MSS. noſtri, & Cajet. & Bruno, & Vatic. & Faber legunt: *ex Baſan convertar, convertar in profundum maris*; atque ita S. Hilarius: Auguſtinus quoque ſe in quibuſdam Codd. ſic reperiſſe teſtatur, & ſic Arab. *revertar ex profunditate maris*. Ab hoc verſu male avulſa eſt particula extrema, & cum ſequenti conjuncta contra perſpicuam loci ſententiam & diſtinctionem: itaque retrahenda ſunt verba illa: *Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo.* Deinde alio verſu: *Viſi ſunt greſſus tui Deus: ingreſſus &c.* atquè ita Ambroſianum optime diſtinguit, & Arabica Verſio.

(3) *Vat. juxta Roman.* in illis. *Val. cum Pal.* ÷ in ‡ Sina &c. *ſed repugnante Heb. Verſ. Alex.*

(4) *Vat.* dona Ψ in homines).

(5) *Alex.* habitare Dominum, *omiſſa altera voce* Deum. *Pal. de more* ÷ in ‡ habitare. *Vat. in præſenti ſicut & ſubſequenti verſiculo Rom. ſequitur: & alterius deinde verſus ſigna obeli, & aſteriſci prorſus negligit.*

(6) Diapſalma *hoc loco caret Pal.*

(7) *Vat.* conquaſſabit: *tum paullo inferius Pal. Mart. & Val.* ÷ per ‡ ambulantium.

(8) *Vat.* convertar, convertar, *tum Alex.* in profundis maris.

(9) *Alex.* Viſi ſunt ingreſſus tui Deus. *Vat.* Viſi ſunt greſſus tui Deus, greſſus Dei mei; *omittitque deinde obeli notam: Idem Vat. ſubſequenti verſu Romanum prorſus imitatur; tum Alex. proximum tacet* Diapſalma.

(10) *Alex. & Vat.* Deum Dominum: *Idem Vat. verſu ſubſequenti Rom. reſpondet.*

Ibi Benjamin adoleſcentior in pavore. Principes Juda. duces eorum. * *principes Zabulon. & principes Nephthalim.*

Manda Deus [1] *virtutem tuam.* * *confirma hoc Deus (quod operatus es in nobis) a Templo ſancto tuo. quod eſt in Jeruſalem.* * *tibi* [2] *offerent reges munera.*

Increpa feras ſilvarum. * *concilium taurorum inter vaccas populorum.* * *ut excludantur hi. qui probati ſunt argento.*

Diſſipa gentes quæ bella volunt. * *Venient legati ex Ægypto.* * *Æthiopia præveniet manus ejus Deo.*

Regna terræ cantate Deo. pſallite Domino. * Diapſalma. *pſallite Deo qui aſcendit ſuper cælos cælorum* [3] *ad Orientem.*

Ecce dabit vocem ſuam. vocem virtutis ſuæ. * *date honorem Deo.*

Super Iſrael magnificentia ejus. * *& virtus ejus in nubibus.*

Mirabilis Deus in Sanctis ſuis. * *Deus Iſrael. ipſe dabit virtutem & fortitudinē plebi ſuæ. Benedictus Deus.*

Ibi Benjamin adoleſcentulus. * in mentis exceſſu.

Principes Juda. duces eorum. * principes Zabulon. principes Nephthali.

Manda [4] Deus virtuti tuæ. * confirma hoc Deus. quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Jeruſalem. * tibi [5] offerent reges munera.

Increpa [6] feras arundinis. * congregatio taurorum in vaccis populorum. * ÷ ut ‡ excludant eos. qui probati ſunt argento.

Diſſipa gentes quæ bella volunt. * Venient legati ex Ægypto. * Æthiopia præveniet [7] manus ejus Deo.

Regna terræ cantate Deo. * pſallite Domino. *Diapſalma.*

÷ Pſallite Deo [8] ‡ qui aſcendit ſuper cælum cæli * ad Orientem.

Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis. * date gloriam Deo. * ſuper Iſrael magnificentia ejus. & virtus ejus in nubibus.

Mirabilis Deus in Sanctis ſuis. * Deus Iſrael. ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi [9] ÷ ſuæ ‡ * Benedictus Deus.

ORATIO.

DOminator Domine. qui Juſtis ſpiritale epulum tribuens facis eos in lætitia delectari. concede Gregi tuo mortem tuam intelligere. teque Triumphatorem mortis ſedentem ad Patris dexteram confiteri. Qui cum eodem Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

(1) *Vat.* 84. *cum Caſſ. & Ver.* virtuti tuæ: *Græc.* τῇ δυνάμει σου.

(2) *Idem Vat.* 84. *ut & Ver.* offerunt.

(3) *Vat.* 84. *cum Caſſ.* ab Oriente.

(4) *Alex.* Mandat Deus virtutem tuam: *tum cum Pal.* confirma Deus hoc, quod &c. virtutem tuam *legitur & in Vat. MS.* (5) *Alex. & Pal.* afferent.

(6) *Vat.* Increpa feras Ψ ſilvæ) conſilia taurorum inter vaccas populorum, ut ⊖ non) excludantur hi, qui probati ſunt argento.

(7) *Vat. idem*, manus Ψ ſuas) Deus. *Proximum ſubſequens* Diapſalma *Pal. omittit.*

(8) *Vat.* ÷ Cantate Deo ‡ qui aſcendit ſuper Ψ cælos cælorum) ad Orientem: *tum ſubſequenti verſu juxta Rom.* vocem ſuam, vocem virtutis.

(9) *Hoc ſignum Vat. MS. præterit.*

PSALMUS LXVIII. F.V.N.

In Finem · Pro his qui commutabuntur · Pſalmus David ·

Chriſtus deprecatur ut ſalvus fiat a Patre. quoniam gratis eſt a Judæis odio habitus. poſtulatque ne decipiatur ſpes Fidelium in ejus Reſurrectione confiſa. petenſque ſe a luto hujus ſæculi liberari prænunciat. quæ inimicis eouingere noverat.

SAlvum me fac. Deus. quoniam [1] *intraverunt aquæ uſque ad animam meam. infixus ſum in limo profundi. * & non eſt ſubſtantia.*

*Veni in altitudinem maris. * & tempeſtas demerſit me.*

*Laboravi clamans. raucæ factæ ſunt fauces meæ. * defecerunt oculi mei dum ſpero* [2] *in Deum meum.*

*Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei. * qui oderunt me gratis.*

Confortati ſunt ſuper me. qui [3] *perſequuntur me inimici mei. * injuſte quæ non rapui tunc exolvebam.*

*Deus tu ſcis inſipientiam meam. * & delicta mea a te non ſunt abſcondita.*

*Non erubeſcant in me. * qui te expectant. Domine* DEUS *Virtutum. * non revereantur ſuper me qui requirunt te. Deus Iſrael.*

*Quoniam propter te ſupportavi improperium. operuit reverentia faciem meam. * exter factus ſum fratribus meis. * & hoſpes filiis matris meæ.*

Quoniam

In Finem · Pro iis [4] qui commutabuntur · David ·

SAlvum me fac. Deus. * quoniam intraverunt aquæ [5] uſque ad animam meam.

Infixus ſum [6] in limo profundi. * & non eſt ſubſtantia.

Veni in altitudinem maris. * & tempeſtas demerſit me.

Laboravi clamans. raucæ factæ ſunt fauces meæ. * defecerunt oculi mei dum ſpero in Deum meum.

Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei. * qui oderunt me gratis.

Confortati ſunt [7] qui perſecuti ſunt me inimici mei injuſte. * quæ non rapui tunc exolvebam.

Deus tu ſcis inſipientiam meam. * & delicta mea a te non ſunt abſcondita.

Non erubeſcant in me [8] qui expectant te. Domine. * DOMINE Virtutum.

Non confundantur ſuper me. * qui quærunt te. Deus Iſrael.

Quoniam propter te ſuſtinui opprobrium. * operuit confuſio faciem meam.

Extraneus factus ſũ fratribus meis. * & peregrinus [9] filiis matris meæ.

Quoniam

(1) *Holſt. Quoniam intraverunt.* MSS. noſtri, & Faber, Ambroſ. & Cajet. *introjerunt*, quod reſtituendum.

(2) *D.* 114. in Deo meo.

(3) *Holſt. qui perſequuntur me.* MSS. noſtri, & ceteri, ut & Bruno, Faber, & Cajet. & Ambroſ. *qui me perſequuntur*, tranſpoſitis vocibus. *Idem obſervare licet & in utroque Archivi MS. a nobis adhibito, atque in Vat.* 84.

(4) *Alex.* quæ. *Vat. e regione oppoſitum pro Romano Titulum exprimit.*

(5) *Mart. & ex ipſo fortaſſe Vallarſ.* ÷ uſque ⁝ ad animam meam. *Sed lateat profecto quo jure aſtrui poſſit obelus ille adverſus MSS. noſtros, hodiernum Hebræum textum, veteresque ex eo Hieronymi Verſiones qua editas, qua ineditas: omnia enim hæc monimenta vocem* uſque *reſonant.* . *Vat.* Salva me Deus, quoniam introjerunt aquæ. *Vide oppoſitam Holſt. notam.*

(6) *Alex.* in limum, *qui & ſubſequenti proxime verſu:* Veni in altitudinis maris, *Antiquarii fortaſſe incuria.*

(7) *Vat.* qui me perſequuntur inimici mei &c. *tum finito verſiculo Pal. ſubjungit* Diapſalma.

(8) *Vat.* qui te expectant: *& infra* non revereantur ſuper me, *cum Rom. quod ſequitur & inde ſequentibus aliis duobus verſibus.*

(9) *Alex.* filius matris meæ.

Digitized by Google

*Quoniam zelus Domus tuæ comedit me · * & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me ·*

Et operui in jejunio animam meam· & factum eſt mihi in opprobrium ·*

*Et poſui veſtimentum meum cilicium · * & factus ſum illis in parabolam ·*

*Adverſus me exercebantur qui ſedebant in porta · * & in me pſallebant . qui bibebant vinum ·*

Ego vero orationem meam ad te . DOMINE · *tempus beneplaciti Deus . in multitudine miſericordiæ tuæ . * exaudi me in veritate ſalutis tuæ ·*

*Eripe me de luto . ut non inhaeream· libera me ex odientibus me . * & de profundo aquarum · * non me demergat tempeſtas aquæ ·*

Neque [1] *obſorbeat me profundum · * neque urgeat ſuper me puteus os ſuum ·*

Exaudi me . DOMINE . *quoniam benigna eſt miſericordia tua · * ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice in me ·*

*Ne avertas faciem tuam a puero tuo · * quoniam tribulor . velociter exaudi me ·*

Intende animæ meæ . & libera eam· propter inimicos meos eripe me ·*

*Tu enim ſcis improperium meum . confuſionem & verecundiam meam · * in conſpectu tuo ſunt omnes tribulantes me ·*

Improperium expectavit cor meum & miſe-

Quoniam zelus Domus tuæ comedit me · * & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me ·

Et operui in jejunio animam meam·* & factum eſt in opprobrium mihi ·

Et [2] poſui veſtimentum meum cilicium · * & factus ſum illis in parabolam ·

Adverſum [3] me loquebantur qui ſedebant in porta · * & ÷ in me : pſallebant . qui bibebant vinum ·

Ego vero orationem meam ad te : DOMINE · * tempus beneplaciti Deus ·

In multitudine miſericordiæ tuæ . * exaudi me in veritate ſalutis tuæ ·

Eripe [4] me de luto . ut non infigar ·* libera me ab iis qui oderunt me . * & de profundis aquarum ·

Non me demergat tempeſtas aquæ. * neque abſorbeat me profundum . * neque urgeat ſuper me puteus os ſuum ·

Exaudi me . DOMINE . quoniam benigna eſt miſericordia tua · * ſecundum multitudinem miſerationum tuarum [5] reſpice in me ·

Et [6] ne avertas faciem tuam a puero tuo · * quoniam tribulor velociter exaudi me ·

Intende animæ meæ ÷ & : libera eam·* propter inimicos meos eripe me·

Tu [7] ſcis improperium meum . * & confuſionem meam . & reverentiam meam ·

In conſpectu [8] tuo ſunt omnes qui tribulant me · * improperium expectavit

(1) *Archivi uterque MS. & Vat.*84. *cum Aug. Caſſ. Brun. Ver. Ambroſ.* abſorbeat . *Vide Holſt. pag.* 106. *not.*2.

(2) *Copulam ante vocem* poſui *heic neſcit Vatic. MS.*

(3) *Vat. qui ſequentem proximè obelum neſcit , heic cum Alex.* adverſum me exercebantur qui &c.

(4) *Vat.* Salva me a luto ut non inhæream : *tum quæ ſequuntur iiſdem Romani verbis exprimit.*

(5) *Alex. omiſſa vocula* in *habet* reſpice me .

(6) *Vat.* Ne avertas , *omiſſa copula cum Rom.*

(7) *Vat.* Tu enim ſcis improperium meum ℑ confuſionem ☧ & verecundiam meam . *Alex.* confuſionem & reverentiam meam .

(8) *Idem Vat.* In conſpectu tuo omnes tribulantes me : improperium expectavit anima mea , & miſeriam .

miſeriam · * [1] *& ſuſtinui qui ſimul mecum contriſtaretur* . *& non fuit* · * *conſolantem me quæſivi* . *& non inveni* ·

Et dederunt in eſcam meam fel · * *& in ſiti mea potaverunt me aceto* ·

Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum . * *& in retributionem & in ſcandalum* ·

Obſcurentur oculi eorum ne videant · * *& dorſum illorum ſemper incurva* ·

Effunde ſuper eos iram tuam · * *& indignatio iræ tuæ apprehendat eos* ·

Fiat habitatio eorum deſerta · * *& in tabernaculis eorum non ſit qui inhabitet* ·

Quoniam quem tu percuſſiſti , ipſi perſecuti ſunt me · * *& ſuper dolorem vulnerum meorum addiderunt* ·

Appone iniquitatem [2] *ſuper iniquitates ipſorum* · * *& non intrent in tuam juſtitiam* ·

Deleantur de libro viventium · * *& cum juſtis non ſcribantur* ·

Pauper & dolens egò ſum · * *& ſalus vultus tui Deus ſuſcepit me* ·

Laudabo nomen Dei mei cum cantico · * *& magnificabo eum in laude* ·

Et placebit DEO *ſuper vitulum novellum* . * *cornua producentem & ungulas* ·

Videant

ſtavit cor meum & miſeriam ·

Et ſuſtinui qui [3] ÷ ſimul ⁝ contriſtaretur . & non fuit . * & qui conſolaretur . & non inveni ·

Et dederunt [4] in eſcam meam fel · * & in ſiti mea potaverunt me aceto ·

Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum . * [5] & in retributiones . & in ſcandalum ·

Obſcurentur oculi eorum ne videant · * [6] & dorſum eorum ſemper incurva ·

Effunde ſuper eos iram tuam · * & furor iræ tuæ comprehendat eos ·

Fiat habitatio eorum deſerta · * ÷ & ⁝ in tabernaculis eorum [7] non ſit qui inhabitet ·

Quoniam [8] quem tu percuſſiſti . perſecuti ſunt · * & ſuper dolorem vulnerum meorum addiderunt ·

Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum · * & non intrent [9] in juſtitiam tuam ·

Deleantur de libro viventium · * & cum juſtis non ſcribantur · [10]

Ego ſum pauper [11] & dolens · * ſalus tua . Deus . ſuſcepit me ·

Laudabo nomen Dei cum cantico · * [12] & magnificabo eum in laude ·

Et placebit DEO ſuper vitulum novellum . * cornua producentem & ungulas ·

Videant

(1) *Holſt. & ſuſtinui qui ſimul mecum &c.* MSS. omnes , & Faber , & Cajet. & Bruno delent copulam *&* , quam tamen LXX. & Hebræi agnoſcunt , & Ambroſ.

(2) *Vat.* 84. Appone iniquitatem ſuper iniquitatem : *cum Aug. Caſs. & Brun. Ambroſ. Græc.* ἀνομίαν ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ ·

(3) *Sine obelo hunc locum legunt noſtri MSS. omnes . Ille Vat. Rom. ſequitur omiſſa voce* quæſivi , *quam nec Heb. reſonat , nec Græc.*

(4) *Pal.* in eſca mea : *& abſoluto verſiculo ſubjungit* Diapſalma .

(5) *Vat.* & in retributionem &c.

(6) *Idem* . & dorſum ipſorum . *tum ſubſequenti* ℣. *Rom. ad amuſſim exprimit* .

(7) *Neque heic bene* ὀβελίζει *Vallarſ. ſcribens poſt Mart.* non ſit ÷ qui ⁝ inhabitet . *Heb. enim reddit* habitans , *aut juxta Alex. MS. & editas ab iiſdem Mart. atque Val. Verſiones Hieronymianas* qui habitet . *Cetera Alex.* qui habitet *exhibet ex Gallicano exemplari : Vat. vero non ſolum ſecundum hunc obelum neſcit cum Pal. & Alex. eodem , ſed & ſuperiorem præterit* .

(8) *Vat.* quem tu percuſſiſti , ipſi perſecuti ſunt *juxta Rom. tum in fine verſiculi* ; addiderunt ʘ ipſi) . (9) *Alex. & Pal.* in juſtitia tua .

(10) *Heic legitur in Pal.* Diapſalma .

(11) *Vat.* & dolens ego ſum , & ſalus tua &c.

(12) *Hujus loci copulam MSS. noſtri prætereunt juxta Græcorum potiora exemplaria* .

Digitized by Google

*Videant pauperes . & lætentur . * Quærite Dominum . & vivet anima veſtra .*

Quoniam exaudivit pauperes DOMINUS . * *& vinctos ſuos non ſprevit .*

Laudent [1] *eum cæli & terra . * mare & omnia . quæ in eis ſunt .*

Quoniam Deus ſalvam faciet Sion . & ædificabuntur civitates Judæ . & inhabitabunt ibi .*

Et hæreditate [2] *acquirent eam . * & ſemen ſervorum ejus poſſidebit eam . * & qui diligunt nomen ejus inhabitabunt in ea .*

Videant pauperes . & lætentur . * Quærite Deum . & vivet anima veſtra .

Quoniam exaudivit pauperes DOMINUS . * & vinctos ſuos [1] non deſpexit .

Laudent illum cæli & terra . * mare & omnia reptilia in eis .

Quoniam Deus ſalvam faciet Sion . * & ædificabuntur civitates [4] Juda .

. Et inhabitabunt ibi . * & hæreditate acquirent eam .

Et ſemen ſervorum ejus [5] poſſidebit eam . * & qui diligunt nomen ejus habitabunt in ea .

ORATIO.

Benigniſſime Domine . exaudi nos in veritate ſalutis tuæ . ut eruti ab ſqualore peccati mereamur in libro Vitæ digito cæleſti conſcribi . Per .

F.V.N.

PSALMUS LXIX.

In Finem . [6] David . In rememorationem . eo quod ſalvum me fecit Dominus .

In Finem [7] ÷ Pſalmus ⁝ David . In rememorationem . ÷ quod ſalvum fecerit eum Dominus ⁝

Vox Martyrum & Confeſſorum deprecantium . ut a perſequentium periculis liberentur .

*Domine Deus in adjutorium meum intende . ** DOMINE . *ad adjuvandum me feſtina .*

*Confundantur & revereantur inimici mei . * qui quærunt animam meam*

Aver-

Deus [8] in adjutorium meum ÷ intende ⁝ * ※ DOMINE ⁝ ad adjuvandum me feſtina .

Confundantur & [9] revereantur . * qui quærunt animam meam .

Aver-

(1) *Vat.* 84. *cum Aug.* Laudent illum .

(2) *Holſt. & hæreditate acquirent* . MSS. omnes *hæreditatem* , de quo in Pſalmo 118. redibit dicendi occaſio . S. Bruno ut editum *hæreditate* . *Et in Vat.* 84. *legitur hæreditatem* .

(3) *Vat.* non annullavit ; *tum ſubſequenti verſu Rom. ſequitur* .

(4) *Alex.* Judææ . *Vat.* Judæ ; *qui & proxime ſequenti verſu* . Et inhabitabunt ibi : & hæreditabunt eam .

(5) *Alex.* poſſidebunt : *tum Vat. cum Rom.* inabitabunt in ea .

(6 *Vat.* 84. *cum altero MS. a Thomaſ. notato* : In finem . Pſalmus David in rememoratione &c. *MSS. Archivi proſequuntur* : ideo quod &c.

(7) *Alex.* In finem . David in rememoratione, eo quod ſalvum fecit Dominus ; *utroque obelo neglecto* . *Vat. omiſſo primo obelo* : In finem . Pſalmus David in rememoratione ÷ in eo quod ſalvum me fecit Dominus ⁝ .

(8) *Vat.* ⊖ Deus) in adjutorium : *tum obelo omiſſo* ※ Domine ad adjuvandum &c. *Pal.* in adjutorium ÷ meum ⁝ intende . *De Thomaſio atque Pal. MS. ſcribit hoc loco Vallarſ.* nomen dumtaxat *Domine* , aſterisco illuſtrant . *Nobis nil magis curæ eſt , quam Thomaſii textum immutatum exhibere . Vide & alterius Pſalt. editionem huic prorſus conformem* .

(9) *Vat.* & revereantur ⊖ omnes) , qui quærunt .

*Avertantur retrorſum . & erubeſcant . * qui cogitant mihi mala ·*

*Avertantur ſtatim erubeſcentes . * qui dicunt mihi · Euge . euge ·*

*Exultent & lætentur qui quærunt te . Domine . * & dicant ſemper · * Magnificetur Dominus · * qui diligunt* SALUTARE *tuum ·*

*Ego vero egenus & pauper ſum · * Deus adjuva me ·*

Adjutor meus & liberator meus [1] *es tu* DOMINE . * *ne tardaveris ·*

Avertantur retrorſum . & [2] erubeſcant . * qui volunt mihi mala ·

Avertantur ſtatim erubeſcentes . * qui dicunt ÷ mihi : Euge . euge ·

Exultent . & lætentur in te omnes [3] qui quærunt te . * & dicant ſemper · Magnificetur Dominus · * qui diligunt SALUTARE tuum ·

Ego vero egenus & pauper [4] ÷ ſum : * Deus adjuva me ·

Adjutor meus & liberator meus ÷ es tu : * DOMINE ne moreris ·

ORATIO ·

INexhauſti adjutorii Deus æterne ad adjuvandum familiam ſupplicem feſtinus occurre . ut (evictis malorum opprobriis) tuis ſemper auxiliis muniamur · Per :

PSALMUS LXX. F.V.N.

Pſalmus David · [5] Filiorum Jonadab . & priorum Captivorum ·

÷ Pſalmus David · Filiorum Jonadab . & priorum Captivorum :

Vox devotorum . qui ab humanis iniquitatibus ſe petunt liberari . ut Domino gratias liberius referre poſſint ·

DEus . in te ſperavi . DOMINE . *non confundar in æternum · * in tua juſtitia libera me . & eripe me ·*

*Inclina ad me aurem tuam . * & libera me ·*

*Eſto mihi in Deum protectorem . * & in locum munitum . ut ſalvum me facias ·*

*Quoniam firmamentum meum . & refugium meum es tu · * Deus meus eripe*

IN te . DOMINE . ſperavi . non confundar in æternum · * [5] ÷ in : juſtitia tua libera me . & eripe me ·

Inclina ad me aurem tuam . * & ſalva me ·

Eſto mihi in Deum protectorem . * & in locum munitum . ut ſalvum me facias ·

Quoniam firmamentum meum . * & refugium meum es tu · Deus

(1) *Helſ. liberator meus es tu : Domine ne moreris : MSS.* Caſs. & unus noſter , & Cajet. & Bruno : *Liberator meus eſto Domine ; ne moreris .* Similem locum notavi ſupra ad Pſal. 39. verſu ultimo , pag. 75. n. 2.

Et MSS. Archivi , atque Vat. 84. cum Brun. liberator meus eſto &c.

(2) *Vatic. pro* erubeſcant *legit* confundantur . *Cetera finito hoc verſiculo , non ſecundo ab iſto ut ſcribit Vallarſ. Pal. MS. ſubjungit* Diapſalma .

(3) *Vat. cum Rom.* qui quærunt te Domine .

(4) *MSS. noſtri omnes hunc & ſubſequentem obelum neſciunt . Alex. in præſenti & vocem* ſum *tacet . Vat. infra ;* & liberator meus eſto Domine , ne tardaveris .

(5) *Vat. 84.* Vox filiorum Jonadab .

(5) *Hunc obelum , quem tuetur Verſio ex Heb. Alex. ſecundis curis deletum videmus a Thomaſio : eodem carent & MSS. noſtri omnes , Mart. atque Vallarſ. Cetera Vat. hoc verſiculo Rom. prorſus ſpirat .*

*eripe me de manu peccatoris . * & de manu contra legem agentis & iniqui ·*

Quoniam tu es patientia mea . DOMINE · * [1] *ſpes mea a juventute mea ·*

*In te confirmatus ſum ex utero · de ventre matris meæ tu es meus protector · * in te decantatio mea ſemper ·*

*Tamquam prodigium factus ſum multis . * & tu adjutor fortis ·*

*Repleatur os meum laude tua . ut poſſim cantare gloriam tuam . * tota die magnificentiam tuam ·*

*Ne projicias me in tempore ſenectutis · * dum defecerit virtus mea . Deus ne derelinquas me ·*

*Quia dixerunt inimici mei mala mihi · * & qui cuſtodiebant animam meam conſilium fecerunt in unum .*

*Dicentes · Deus dereliquit eum · * perſequimini & comprehendite eum . * quia non eſt qui eripiat eum ·*

*Deus ne elonges a me · * Deus meus in auxilium meum reſpice ·*

*Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ · * operiantur confuſione & pudore qui quærunt mala mihi ·*

Ego autem ſemper in te [2] *ſperabo . Domine*

Deus meus [3] eripe me de manu peccatoris . * ÷ & ‡ de manu contra legem agentis & iniqui ·

Qnoniam tu es patientia mea . DOMINE · * Domine ſpes mea a juventute mea ·

In te confirmatus ſum ex utero · * de ventre matris meæ tu es protector meus ·

In te [4] cantatio mea ſemper · * tamquam prodigium factus ſum multis . * & tu adjutor fortis ·

Repleatur os meum laude . * ÷ ut cantem gloriam [5] tuam ‡ tota die magnitudinem tuam ·

Ne projicias me in tempore ſenectutis · * [6] cum defecerit virtus mea . ne derelinquas me ·

Quia dixerunt inimici mei mihi · * & qui cuſtodiebant animam meam * conſilium fecerunt in unum .

Dicentes · Deus dereliquit eum · * perſequimini & comprehendite eum . * quia non eſt [7] qui eripiat ·

Deus ne elongeris a me · * Deus meus in auxilium meum reſpice ·

Confundantur [8] & deficiant detrahentes animæ meæ · * operiantur confuſione & pudore qui quærunt mala mihi ·

Ego

(1) *Geminat heic vocem* Domine *cum Ver. & Ambroſ. Vat.* 84.

(2) *Vat.* 84. ſperavi .

(3) *Vat.* libera me *pro* eripe me : *tum cum aliis noſtris MSS. & copula & obelo diſtituitur , & quidem rectius , ea enim copula in melioribus Græcis exemplaribus non invenitur .*

(4) *Vat.* Decantatio *juxta Rom. Alex. vero habet* cantio .

(5) *Reddente hodierno Hebraico textu cum antiquis Hieronymianis Verſionibus :* Repleatur os meum laude tua : tota die &c. *Mart. atque Vallarſ. ſcribunt* ÷ ut cantem gloriam ‡ tuam &c. *ab obelo eximentes pronomen* tuam ; *reprehenditque Thomaſ. Vallarſius quod illud ſub obelo reliquerit . Rem intimius verſanti diſpiciendum foret an ſolidius eam pertractaris qui pronomen illud voci* gloriam *adjunctum , & ſub hoc reſpectu ab Hebraico fonte alienum obelo reſecavit , an vero qui idem cum extrema ejus litera* m *ab obelo liberum reliquit : primus Hebraici textus ſenſum una voce , eaque , ſi places , minime neceſſaria mutilum reddit : secundus ſolœciſmo fœdam aut biulcam nobis ſententiam fecit . Cetera Vat. habet :* Repleatur os meum laude Ψ tua) ÷ ut ‡ poſſim cantare gloriam tuam : tota die magnificentiam tuam . *Pal. qui obelum omiſerat , heic ſubjungit* Diapſ.

(6) *Vat.* cum defecerit virtus mea Θ Deus) ne derelinquas me .

(7) *Idem Vat. cum Rom.* qui eripiat eum .

(8) *Eam copulam , quam in Hebræo invenit antiquum exemplar Alex. Vers. Heb. quamque nullo ſigno afficiunt noſtri MSS. omnes , obelo tamen reſecavit Thomaſius in altero Pſalt. utpote quæ in hodierno Hebraico textu non invenitur .*

*Domine. * & adjiciam ſuper omnem laudem tuam.*

*Os meum pronunciabit juſtitiam tuam. * tota die* SALUTARE *tuum.*

*Quia non cognovi negotiationes. * introibo in potentias Domini.*

DOMINE. *memorabor juſtitiæ tuæ ſolius. * Deus docuiſti me a juventute mea. & uſque nunc pronunciabo mirabilia tua. * & uſque in ſenectam & ſenium. Deus ne derelinquas me.*

*Donec annunciem brachium tuum * generationi omni. quæ ventura eſt.*

*Potentiam tuam & juſtitiam tuam (Deus) uſque in altiſſima (quæ feciſti) magnalia. * Deus quis ſimilis tibi?*

*Quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas & malas. & converſus vivificaſti me. * & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.*

*Multiplicaſti juſtitiam tuam. & converſus exhortatus es me. * & ego confitebor tibi in vaſis pſalmorum veritatem tuam. pſallam tibi in cithara. Deus Sanctus Iſrael.*

*Gaudebunt labia mea dum cantavero tibi. * & anima mea. quam redemiſti.*

*Sed & lingua mea meditabitur juſtitiam tuam. * dum confuſi & reveriti fuerint. qui quærunt mala mihi.*

Ego autem [1] ſemper ſperabo. * & adjiciam ſuper omnem laudem tuam.

Os meum [2] annunciabit juſtitiam tuam. * tota die SALUTARE tuum.

Quoniam non cognovi litteraturã. * introibo in potentias Domini. * DOMINE. memorabor juſtitiæ tuæ ſolius.

Deus [3] docuiſti me a juventute mea. * & uſque nunc pronunciabo mirabilia tua.

Et uſque in ſenectam & ſenium. * Deus ne derelinquas me.

Donec annunciem brachium tuum * [4] generationi omni. quæ ventura eſt.

Potentiam tuam & juſtitiam tuam (Deus) [5] uſque in altiſſima * (quæ feciſti) magnalia. * Deus quis ſimilis tibi?

Quantas [6] oſtendiſti mihi tribulationes multas & malas. * ÷ & ⁑ converſus vivificaſti me. * & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

Multiplicaſti [7] magnificẽtiam tuam. * & converſus conſolatus es me.

Nam [8] & ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatem tuam. Deus. * pſallam tibi in cithara. Sanctus Iſrael.

Exultabunt labia mea [9] cũ cantavero tibi. * & anima mea. quam redemiſti.

Sed & lingua mea tota die meditabitur juſtitiam tuam. * cum confuſi & reveriti fuerint. qui quærunt mala mihi.

(1) *Vat.* ſemper in te ſperabo, & adjiciam ſuper ÷ omnem ⁑ laudem tuam.

(2) *Vat.* pronunciabit juſtitiam tuam: tota die ſalutem tuam. *Alex.* annuntiavit, *atque* ſalutem tuam: *tum ſubſequenti verſu Vat.* negotiationes *cum Rom. & infra cum Alex.* introibo in potentiam Domini.

(3) *Vat.* Deus ☉ qui) docuiſti me. *Pal. & Alex.* ex juventute mea. *Subſequenti verſu Alex.* in ſenecta & ſenium.

(4) *Vat. idem*, generationi venturæ: *Pal. heic ponit* Diapſ.

(5) *Idem*, uſque in excelſis quæ feciſti &c.

(6) *Vat. Idem*, ※ Quas) oſtendiſti mihi: *tum cum aliis noſtris MSS. obelum neſcit.*

(7) *Idem*, Multiplicaſti ※ juſtitiam) tuam ſuper me, & converſus exhortatus es me, & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

(8) *Idem omiſſa voce* nam *ſcribit*: Et ego confitebor tibi in populis, Domine, in vaſis ※ pſalmorum) veritatem tuam, Deus; pſallam ☉ tibi) in cithara, ſanctus Iſrael. *Alex.* ſancte Iſrael.

(9) *Idem*, cum pſallam. *Verſu autem ſubſequenti*. Inſuper & lingua mea ※ meditabitur) juſtitiam tuam.

Digitized by Google

ORATIO.

EXcelſi ſolii Regnator immenſe. qui ſperantes in te damnari æterna confuſione non pateris. reple (quæſumus) labia noſtra laude tua. & in his nos ſemper meditationibus bonorum inſinuator exerce. Per.

F.V.N. PSALMUS LXXI.

In [1] Salomonem. Pſalmus. [2] ÷ Pſalmus : In Salomonem.

Propheta Chriſti adventum præcinens ab omnibus Regibus eum dicit adorandum. quia humanum genus a diaboli poteſtate redemit.

DEus judicium tuum Regi da. * *& juſtitiam tuam Filio Regis.*

Judicare populum tuum in tua juſtitia. * *& pauperes tuos in judicio.*

Suſcipiant montes pacem populo tuo. * *& colles juſtitiam.*

In ſua juſtitia judicabit pauperes hujus populi. * *& ſalvos faciet filios pauperum.*

Et humiliabit calumniatorem. * *& permanebit cum ſole & ante lunam in ſæculum ſæculi.*

Et deſcendet ſicut pluvia in vellus. * *& ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.*

Orietur in diebus ejus juſtitia. * *& abundantia pacis. donec extollatur luna.*

Et dominabitur a mari uſque ad mare. * *& a flumine uſque ad terminos orbis terræ.*

Coram illo procident Æthiopes. * *& inimici ejus terram lingent.*

Reges

DEus judicium [3] ÷ tuum : Regi da.* & juſtitiam tuam Filio Regis.

Judicare populum tuum [4] in juſtitia.* & pauperes tuos in judicio.

Suſcipiant montes pacem [5] populo.* & colles juſtitiam.

Judicabit pauperes populi. * ÷ & : ſalvos faciet filios pauperum. * & humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum ſole. * [6] & ante lunam in generationem & generationem.

Deſcendet [7] ſicut pluvia in vellus. * ÷ & : ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.

Orietur in diebus ejus juſtitia. * & abundantia pacis. donec [8] auferatur luna.

Et dominabitur a mari uſque ad mare. * & a flumine uſque ad terminos ÷ orbis : terrarum.

Coram illo [9] procident Æthiopes. * & inimici ejus terram lingent.

Reges

(1) *Titulus Vat.* 84. Pſalmus David in Salomone.

(2) *Vat. hoc obelo deſtituitur, ſicut & illo primi verſus contextus. Alex. pro Titulo ſcribit:* In Salomon.

(3) *Mart. Val. atque Thomas. ſecundis curis hunc obelum, quem facile ex MS. Alex. Verſ. Heb. vocem* tuum *non exhibente, & Pal. MS. adoptaverat, ſuſtulit deinde.*

(4) *Vat.* in Θ tua) juſtitia.

(5) *Idem*, populo Θ tuo) : *tum finito verſiculo in Pal. legitur* Diapſalma. *Idem Pal. proximum inferiorem obelum neſcit: Et Vat. præterit copulam voci* humiliabit *præfixam:*

(6) *Vat.* & ante lunam Ψ in ſæcula ſæculorum) *Pal.* in generatione generationum: *Alex. omiſſa vocula* in *ait:* generationes generationum. *Videſis Auguſt. hoc loco col.* 747.

(7) *Vat.* Et deſcendet: *deinde omittit obelum cum Pal. qui finito verſiculo habet* Diapſ.

(8) *Vat.* extollatur, *cum Rom. & ſubſequenti verſu:* & a flumine uſque ad terminos Ψ terræ).

(9) *Alex.* procedent.

Digitized by Google

*Reges Tharſis. & Inſulæ munera offerent. * reges Arabum & Saba dona adducent.*

*Et adorabunt eum omnes Reges terræ. * omnes Gentes ſervient ei.*

*Quia liberavit pauperem a potente. * & inopem cui non erat adjutor.*

*Parcet pauperi & inopi. * & animas pauperum ſalvas faciet.*

*Ex uſuris & iniquitate liberabit animas eorum. * & præclarum nomen eorum coram ipſo.*

*Et vivet. & dabitur ei de auro Arabiæ. ** [1] *& orabunt de ipſo ſemper. tota die benedicent eum.*

*Et erit firmamentum in terra in ſummis montium. * ſuperextolletur ſuper Libanum fructus ejus. * & florebunt de civitate ſicut fœnum terræ.*

*Et erit Nomen ejus benedictum in ſæcula. * ante ſolem permanebit Nomen ejus. & ante lunam ſedes ejus.*

*Et benedicentur in eo omnes Tribus Terræ. * omnes Gentes magnificabunt eum.*

Benedictus DOMINUS *Deus Iſrael. qui facit mirabilia magna ſolus. * & benedictum Nomen Majeſtatis ejus in æternum & in ſæculum ſæculi.*

*Et replebitur Majeſtate ejus omnis terra. * Fiat. Fiat.*

Reges Tharſis. & Inſulæ munera offerent. * Reges Arabum & Saba dona adducent.

Et adorabunt eum omnes Reges [2] terræ. * omnes Gentes ſervient ei.

Quia liberabit pauperem a potente. * [3] & pauperem cui non erat adjutor.

Parcet pauperi & inopi. * & animas pauperum ſalvas faciet.

Ex uſuris & iniquitate redimet animas eorum. * & honorabile nomen eorum coram illo. [4]

Et vivet. & dabitur ei de auro Arabiæ. * [5] & adorabunt de ipſo ſemper. * tota die benedicent ei.

Et [6] erit firmamentum in terra in ſummis montium. * ſuperextolletur ſuper Libanum fructus ejus. * & florebunt de civitate ſicut fœnum terræ.

Sit [7] Nomen ejus ÷ benedictum : in ſæcula. * ante ſolem permanet Nomen ejus.

Et benedicentur in ipſo [8] ÷ omnes Tribus terræ : * omnes Gentes magnificabunt eum.

Benedictus DOMINUS Deus Iſrael. * qui facit mirabilia ſolus.

Et benedictum Nomen Majeſtatis ejus in æternum. * & replebitur Majeſtate ejus omnis terra. Fiat. Fiat.

Defecerunt Laudes David filii Jeſſe.

ORATIO.

NOmen tuum. omnipotens Domine. ante cuncta ſæcula benedictum invocantes. oramus ut humiliato calumniatore pacem populo juſtitiamque largiri digneris. Per.

PSAL-

(1) *Uterque Archivi MS. & Vat.*84. *cum Aug. Caſ. Brun. Ver. Ambroſ.* & adorabunt, *quod ſequuntur Mart. atque Val. inſuper & editio Pſalt. Rom.* 1663. *unde ſuſpicio oritur typographi incuria hic modo legi* & orabunt: *quandoquidem vero res prorſus comperta nobis non eſt, nil temere mutandum eſſe cenſuimus.*

(2) *Alex. eam vocem* terræ *tacet.*

(3) *Vat.* & inopem *ut Rom.*

(4) *In fine hujus verſiculi, quem Vat. deſcripſerat adamuſſim cum Rom. Pal. apponit* Diapſalma.

(5) *Alex. &* orabunt: *Vat.* & adorabunt pro ipſo: *tum* benedicent eum.

(6) *Idem Vat.* ⊖ Et) erit firmamentum: *infra vero*: & florebit de civitate &c. *Finito hoc verſiculo, non ſuperiori ut Vallarſ. placet, ſubjungit Pal.* Diapſalma.

(7) *Vat. obelo neglecto*: Et erit nomen ejus benedictum in ſæcula: ante ſolem permanebit nomen ejus, & ante lunam ⊖ in ſæcula ſæculorum). ſedes ejus.

(8) *Solam vocem* omnes *obelo notant Pal. atque Vat. minus tamen recte: tum Alex. cum Vat. eodem*: omnes gentes beatificabunt eum. *Inſuper Vat. quæ hinc ſequuntur exhibet juxta Rom.*

Digitized by Google

F.V.N.

PSALMUS LXXII.

Defecerunt [1] Laudes David filii Jeſſe · Pſalmus Aſaph ·

Pſalmus Aſaph · [4] ·

Vox [2] Prophetæ admirantis cur inimicis Dei. & paganis proſperitas tanta provenerit?

*QUam bonus Deus Iſrael. his qui recto ſunt corde! * mei autem pænè moti ſunt pedes. * paenè effuſi ſunt greſſus mei ·*

*Quia zelavi in peccatoribus. * pacem Peccatorum videns ·*

*Quia non eſt declinatio morti eorum · * nec firmamentum in plaga eorum ·*

*In laboribus hominum non ſunt · * & cum hominibus non flagellabuntur ·*

*Ideo tenuit eos ſuperbia eorum · * operti ſunt iniquitate & impietate ſua ·*

*Prodiit quaſi ex adipe iniquitas eorum · * tranſierunt in diſpoſitionem cordis ·*

*Cogitaverunt [3] & locuti ſunt nequitias · * iniquitatem in excelſo locuti ſunt ·*

*Poſuerunt in cælum os ſuum · * & lingua eorum tranſiit ſuper terram ·*

*Ideo revertetur huc populus meus · * & dies pleni invenientur in eis ·*

*Et dixerunt · Quomodo ſcivit Deus? * & ſi eſt ſcientia in Excelſo?*

Ecce

QUam bonus Iſrael Deus. * [5] his qui recto ſunt corde!

Mei autem pænè moti ſunt pedes. * paenè effuſi ſunt greſſus mei ·

Quia zelavi ſuper iniquos. * pacem Peccatorum videns ·

Quia non eſt [6] reſpectus morti eorum · * & firmamentum in plaga eorum ·

In labore hominum non ſunt. * & cum hominibus non flagellabuntur ·

Ideo tenuit eos [7] ſuperbia · * operti ſunt iniquitate. & impietate ſua ·

Prodiit ÷ quaſi ↓ ex adipe iniquitas eorum · * tranſierunt in affectum cordis ·

Cogitaverunt [8] & locuti ſunt nequitiam · * iniquitatem in excelſo locuti ſunt ·

Poſuerunt in cælum os ſuum · * & lingua eorum tranſivit in terra · [9]

Ideo convertetur populus meus hic · * & dies pleni invenientur in eis ·

Et dixerunt · Quomodo ſcit Deus? * & ſi eſt ſcientia in Excelſo?

Ecce

(1) *Notat hoc loco Thomaſius ſe legiſſe Titulum hunc in altero MS. ita ſe habentem*: Pſalmus Aſaph, de hoc quod defecerunt Hymni David filii Jeſſe. (2) *Vat.* Vox prophetiæ &c.

(3) *Holſt. cogitaverunt, & locuti ſunt nequitiam*. MSS. noſtri Codd. & Bruno, & Cajet. *nequitias* plurali numero: ita quoque alibi in iiſdem Codd. ſcriptum reperi: ſic etiam Arab. *cogitaverunt, & locuti ſunt ſcelera*.

Vat. 84. *cum Caſs. & Ambroſ. habet* nequitiam: *Aug.* malignitatem.

(4) *Vat. Titulum heic exhibet iiſdem omnino verbis, quibus & oppoſitum pro Rom. Pſalt.*

(5) *Vat.* rectis corde: *brevius exprimit quod heic dicitur*, his qui recto ſunt corde.

(6) *Vat.* declinatio *cum Rom.*

(7) *Idem*, ſuperbia eorum in finem: operti ſunt. *Alex.* in iniquitate &c. *Subſequenti verſu obelus omittitur a noſtris MSS. omnibus: eodem Alex.* Prodiet quaſi ex adipe: *tum Vat.* tranſierunt in diſpoſitione cordis.

(8) *Alex.* & locuti ſunt in nequitia: *infra vero Vat.* in excelſum locuti ſunt.

(9) *Heic habet Pal.* Diapſ. *Deinde duobus verſiculis hunc proxime ſequentibus Vat. Rom. verba prorſus reddit.*

Ecce [1] *ipſi peccatores & abundantes in ſæculo.* * *obtinuerunt divitias.*

Et dixi. Ergo ſine cauſa juſtificavi cor meum? * *& lavi inter innocentes manus meas?* * [2] *& fui flagellatus tota die?* * *& index meus in matutino?*

Si dicebam. Narrabo ſic. * *ecce natio Filiorum tuorum quibus diſpoſui.*

Exiſtimabam ut cognoſcerem hoc. * *labor eſt ante me. donec intrem in Sanctuarium Dei.* * *& intelligam in noviſſima eorum.* Diapſalma.

Verumtamen propter dolos diſpoſuiſti eis mala. * *dejeciſti eos dum allevarentur.*

Quomodo [3] *facti ſunt in deſolationem!* * *ſubito defecerunt. & perierunt (propter iniquitates ſuas) velut ſomnium exurgentis.*

Domine in Civitate tua. * *imagines eorum ad nihilum rediges.*

Quia delectatum eſt cor meum. & renes mei reſoluti ſunt. * *& ego ad nihilum redactus ſum & neſcivi.*

Ut jumentum factus ſum apud te. * *& ego ſemper tecum.*

Tenui-

Ecce ipſi peccatores & abundantes in ſæculo. * obtinuerunt divitias.

[4] ÷ Et dixi ‡ Ergo ſine cauſa juſtificavi cor meum. * & lavi inter innocentes manus meas?

Et fui flagellatus tota die? * & caſtigatio mea [5] in matutinis?

Si dicebam. Narrabo ſic. * ecce nationem Filiorum tuorum reprobavi.

Exiſtimabam [6] ut cognoſcerem hoc. * labor eſt ante me.

Donec intrem in Sanctuarium Dei. * [7] ÷ & ‡ intelligam in noviſſimis eorũ.

Verumtamen [8] propter dolos poſuiſti eis. * dejeciſti eos dum allevarentur.

Quomodo facti ſunt [9] in deſolationem! * ſubito defecerunt. * perierunt propter iniquitatem ſuam.

Velut ſomnium ſurgentium. * Domine. in Civitate [10] tua imaginem ipſorum ad nihilum rediges.

Quia [11] inflam̃atum eſt cor meum. * & renes mei commutati ſunt. * & ego ad nihilum redactus ſum & neſcivi.

Ut jumentum factus ſum apud te. * & ego ſemper tecum.

Tenui-

(1) *Holſt. Ecce ipſi peccatores abundantes.* Hoc verſu dupliciter variant MSS. Codd. Secundus noſter, & Bruno, & Faber, & Cajet. *Ecce ipſi peccatores, & abundantes.* Primus autem noſter, & Caſſin. *& obtinuerunt divitias.* Priorem lectionem agnoſcunt LXX. ideo recipiendam puto.

(2) *Uterque Archivi MS. & Bruno:* & ſine cauſſa ſui flagellatus: *fortaſſe aliquid Commentarii ejuſdem Brunonis immiſcetur.*

(3) *Holſt.* MSS. variè interpungunt: Primus noſter: *Quomodo facti ſunt in deſolationem ſubito! defecerunt, & perierunt:* Alter vero, ut & Bruno, Faber, & Cajet. & LXX. editionis Sixtinæ: *Quomodo facti ſunt in deſolationem! ſubito defecerunt, & perierunt.*

(4) *Vat. hujus loci obelum neſcit: tum ſubſequentibus duobus verſiculis Rom. exprimit.*

(5) *Alex.* in matutino.

(6) *Pal.* Et exiſtimabam, *quod Val. ſequitur. Alex.* exiſtimabam cognoſcere &c. *Vat.* Et Θ ſi) exiſtimabam. *Cetera interpunctio illa, qua vox hoc cum præcedenti* cognoſcere *non conjungitur ſed cum ſubſequentibus probatur, tum Alex. MS. & Græci noſtri exemplaris, & alterius Thomaſiani Pſalterii verſuum diſtinctione: tum etiam Aug. Caſſ. & Brunonis Commentariis.*

(7) *Alex. hanc copulam expungit: Pal. & Vat. eandem ſine obelo relinquunt: tum Vat. legit:* in noviſſima eorum.

(8) *Vat.* propter doloſitatem poſuiſti illis mala, dejeciſti eos dum extollerentur.

(9) *Vat.* in deſolatione! repentè defecerunt &c.

(10) *Val. poſt Pal. MS. vocem* tua *hic obelo confiçit: eandem tamen in Hebræo invenit Hieron. juxta Alex. MS. licet Gallicana editione idem eam prætermittat. Vat.* velut ſomnium inſurgentes: *tum,* imagines ipſorum.

(11) *Vat.* Quia exarſit cor meum, & renes mei immutati ſunt &c. *Idem verſum ſubſequentem incipit:* Velut jumentum &c.

Tenuiſti [1] *manum dexteram meam .* * *& in voluntate tua* [2] *deduxiſti me .* * *& cum gloria aſſumpſiſti me ·*

Quid enim mihi reſtat in cælo ? * *& a te quid volui ſuper terram ?*

Defecit cor meum & caro mea · * *Deus cordis mei .* [3] *& pars mea . Deus. in ſæcula ·*

Quia ecce qui elongant ſe a te . peribunt · * *perdes omnes qui fornicantur abs te ·*

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt · * *ponere in Domino* DEO *ſpem meam ·*

Ut annunciem omnes laudes tuas . * *in portis filiæ Sion ·*

Tenuiſti manum dexteram meam . * ÷ & : in voluntate tua [4] deduxiſti me . * & cum gloria ſuſcepiſti me ·

Quid ÷ enim : mihi eſt in cælo ? * & a te quid volui ſuper terram ?

Defecit caro mea & cor meum . Deus cordis mei . * [5] & pars mea . Deus . in æternum ·

Quia ecce qui elongant ſe a te . peribunt · * perdidiſti [6] omnes . qui fornicantur abs te ·

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt · * ponere [7] in Domino DEO ſpem meam ·

Ut annunciem omnes prædicationes tuas . * ÷ in portis filiæ Sion :

ORATIO·

FAC nos (Domine) tibi jugiter adhærere . in te totam virtutem ſpei noſtræ defigere . ut mereamur laudes tuas in portis æternalibus nunciare · Per ·

F.V.N.

PSALMUS LXXIII.

Intellectus Aſaph ·

Intellectus Aſaph ·

Synagoga deplorat cur Sui traditi [8] *fuerint Gentibus ?*

UT quid repuliſti nos . Deus . in finem ? * *iratus eſt furor tuus ſuper oves gregis tui ·*

Memento Congregationis tuæ . * *quam creaſti ab initio ·*

Liberaſti virgam hæreditatis tuæ · * *mons Sion . in quo* [9] *habitas in idipſum ·*

Eleva

UT quid . Deus . repuliſti in finem ? * [10] iratus eſt furor tuus ſuper oves paſcuæ tuæ ?

Memor eſto Congregationis tuæ . * quam poſſediſti ab initio ·

Redemiſti virgã [11] hæreditatis tuæ · * mous Sion in quo habitaſti ÷ in eo :

Leva

(1) *Holſt. tenuiſti manum dextera mea*: MS. noſter ſecundus, Bruno, Caſſin. Florent. Cajet. & Faber: *dexteram meam*, ſic LXX. τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου·

(2) *Holſt. perduxiſti me*: MSS. omnes, & Faber & Cajet. & Ambroſ. & Bruno: *deduxiſti me*.

(3) *Vat.* 84. & pars mea tu es Deus &c.

(4) *Alex.* adduxiſti me: *tum Vat. juxta Rom.* aſſumpſiſti. *MS. iſte omiſſo obelo idem Rom. ſequitur & ſubſequenti verſu*.

(5) *Vat.* & pars mea (tua) Deus in ſæcula.

(6) *Vat.* omnes fornicantes abs te: *Alex. cum Pal.* omnem qui fornicatur abs te: *Græc.* πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπό σου·

(7) *Vocem* Domino *heic neſcit Vat. qui ſubſequenti verſu obelo neglecto Rom. ſequitur*.

(8) *Vat.* fuerunt.

(9) *Vat.* 84. habitaſti, *cum Caſ. Ambroſ. & Ver. Aug. vero*, inhabitaſti.

(10) *Vat. idem*, iratus eſt animus tuus ſuper oves &c. *ſubsequenti autem verſu prorſus Rom. ſequitur*.

(11) *Vat.* Liberaſti virgam: *tum* habitaſti in ipſo.

[1] *Eleva manum tuam in ſuperbiam eorum in finem. Quanta malignatus eſt inimicus in Sanctis tuis! * & gloriati ſunt qui te oderunt. in medio atrio tuo!*

*Poſuerunt ſigna ſua. ſigna. & non cognoverunt. * ſicut in via ſupra ſummum. quaſi in ſilva lignorum.*

*Securibus exciderunt januas ejus in idipſum. * bipenni & aſcia dejecerunt eas.*

*Incenderunt [2] igni Sanctuarium tuum. * in terra polluerunt tabernaculum nominis tui.*

*Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum inter ſe. * Venite. comprimamus omnes dies feſtos Domini a terra.*

*Signa noſtra non vidimus. jam non eſt propheta. * & nos non cognoſcet amplius.*

*Uſquequo Deus improperabit inimicus? * irritat adverſarius nomen tuum in finem?*

*Ut quid avertis faciem tuam? * & dexte-*

Leva [3] manus tuas in ſuperbias eorum in finem. * Quanta malignatus eſt inimicus in Sancto?

÷ Et : gloriati ſunt. qui oderunt te. * in medio ſolemnitatis tuæ.

Poſuerunt ſigna ſua. ſigna. * ÷ & non : cognoverunt ſicut [4] in exitu ſuper ſummum.

÷ Quaſi : in ſilva lignorum ſecuribus exciderunt januas ejus in idipſum.* in ſecuri & aſcia dejecerunt ÷ eam :

Incenderunt igni Sanctuariū tuum. * in terra polluerunt tabernaculum nominis tui.

Dixerunt in corde ſuo [5] cognatio eorum ſimul. * ÷ Quieſcere : faciamus omnes dies feſtos Dei a terra.

Signa noſtra non vidimus. * jam non eſt propheta. & nos non [6] cognoſcet amplius.

Uſquequo Deus improperabit inimicus? * irritat adverſarius nomen tuum in finem?

Ut quid [7] avertis manum tuam? * & de-

(1) *Holſt. Eleva manum tuam in ſuperbiam eorum*: MSS. omnes, & Bruno legunt *ſuperbia*: LXX. ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν. ſic enim omnes editiones habent. Sed antiquus Interpres legiſſe videtur ἐπὶ τῆς ὑπερηφανίας in genitivo ſingulari.

Et Vat. 84. in ſuperbia.

(2) *Holſt. incenderunt igni ſanctuarium tuum: in terra polluerunt*: MSS. & Faber aliter interpungunt: *Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra: polluerunt &c.* atque ita Complur. & Sixtina. LXX. diſtinguunt; Ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου: ἐβεβήλωσαν: hoc eſt *concremaverunt igni ſanctuarium tuum uſque ad terram*, ſive *ad ſolum*. Sed MS. Pſalt. Græcum Biblioth. Barber. in verſus accuratiſſimè diſtinctam conſentit cum edito noſtro, & Ambroſ. & Appollinaris Paraphraſis metrica.

Et Pſalter. Thomaſii verſibus diſtinctum, ut & Alex. MS. atque Græc. exemplar noſtrum eandem interpunctionem noſtram confirmant.

(3) *Vat.* Eleva manus tuas · *tum cum Rom.* inimicus in ſanctis tuis · *proximum deinde ſequentem obelum præterit.*

(4) *Vat. omiſſo & hujus verſiculi obelo habet* in exitu de inſuper; *non vero* in exitu ſuper ſummum. *Verſu autem ſubſequenti utroque obelo neglecto*: exciderunt Ψ radices ejus in idipſum, in bipenni & aſcia dejecerunt eam.

(5) *Vat.* cognatio eorum in idipſum: venite comprimamus ☧ dies feſtos Dei de terra. *Cetera obelum tollunt Mart. & Val., nec tamen ſine ratione eundem adſtruit Thomaſius: eam enim aperit ipſe propria manu annotando ad marginem ſui exemplaris vocem* incendamus, *quæ ſanè ponenda eſſet juxta hebraicam veritatem loco illius* quieſcere faciamus. *De hoc inſigni loco vide Hieron. epiſt. ad Sun. & Fretelam, ubi fatetur ſe Hebræum reddidiſſe* quieſcere faciamus: *& Græca exemplaria legiſſe* καταπαύσωμεν *non* κατακαύσωμεν, *ut temere quidam textum interpolaverant: non quidem contra Hebraicam veritatem, ſed propter vetuſtatem, ob quam Hieronymus vult retinendum* καταπαύσωμεν, *non* κατακαύσωμεν *licet verius; & Aquilæ, Symmacho, atque Theodotioni probatum.*

Alex. hoc eodem Verſiculo habet: Dixerunt in corde ſuo cognitio eorum ſimul.

(6) *Vat.* agnoſcet.

(7) *Alex.* advertis.

Digitized by Google

dexteram tuam de medio ſinu tuo in finem?

Deus autem rex noſter ante ſæcula. operatus eſt ſalutem in medio terræ·*

Tu confirmaſti in virtute tua mare· tu contribulaſti capita draconum ſuper aquas·*

*Tu confregiſti caput draconis magni · * dediſti eum in eſcam populo Æthiopum·*

*Tu dirupiſti fontes & torrentes · * tu exſiccaſti fluvios Ethan·*

*Tuus eſt dies . & tua eſt nox · * tu feciſti ſolem & lunam · * tu feciſti omnes terminos terræ . * æſtatem & ver tu feciſti ea·*

Memor eſto hujus creaturæ tuæ . inimicus improperavit DOMINO · * *& populus inſipiens exacerbavit nomen tuum·*

*Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi · ** [1] *& animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem·*

Reſpice [2] *in teſtamentum tuum · * quia repleti ſunt . qui obſcurati ſunt terræ .* [3] *domorum iniquitatum·*

*Ne avertatur humilis factus confuſus · * pauper & inops laudabunt nomen tuum·*

Exurge Deus . judica cauſam tuam· memor eſto improperiorum tuorum . * eorum quæ ab inſipiente ſunt tota die·*

Ne

& dexteram tuam de medio ſinu tuo in finem?

Deus autem rex noſter [4] ante ſæcula . * operatus ÷ eſt : ſalutem in medio terræ·

Tu confirmaſti in virtute tua mare·* contribulaſti capita draconum [5] in aquis·

Tu confregiſti [6] capita draconis · * dediſti eum eſcam populis Æthiopum·

Tu dirupiſti [7] fontes & torrentes · * ※ tu ſiccaſti fluvios Ethan :

Tuus eſt dies . & tua eſt nox · * [8] tu fabricatus es auroram . & ſolem·

Tu feciſti omnes terminos terræ · * æſtatem & ver tu plaſmaſti ÷ ea :

Memor eſto hujus . * inimicus improperavit DOMINO · * & populus inſipiens [9] incitavit nomen tuum·

Ne tradas beſtiis [10] animas confitentes tibi · * & animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem·

Reſpice in teſtamentum ÷ tuum : * quia repleti ſunt . qui obſcurati ſunt terræ . * domibus iniquitatum·

Ne avertatur [11] humilis factus . confuſus · * pauper & inops laudabunt nomen tuum·

Exurge [12] Deus . judica cauſam tuā · * memor eſto improperiorum tuorum . * ÷ eorum quæ : ab inſipiente ÷ ſunt : tota die :

Ne

(1) *Hanc copulam neſcit Vat.* 84.

(2) *Holſt. reſpice in teſtamentum tuum .* MSS. noſtri, & Faber, & Bruno legunt, *in teſtamento tuo* : ſed LXX. *εἰς τὴν διαθήκην σου*, & ſic Cajet. & Ambroſ.

(3) *Holſt. Domorum iniquitatum.* Sic melior MS. noſter. Alter *dumorum*, ut & Caſſin. Sed LXX. *οἴκων ἀνομιῶν*·

(4) *Alex.* ante ſæculum, operatus eſt ſalutes &c. *omiſſo obelo una cum Vat. & Pal.*

(5) *Vat.* ſuper aquas.

(6) *Idem Vat.* caput draconis ⊖ &) dediſti eum ⊖ in) eſcam Ψ populo) Æthiopum.

(7) *Alex. & Pal.* Tu diſrupiſti : *deinde Pal. unicam vocem* tu *ante* ſiccaſti *aſteriſco prænotat. Vat. nullum heic habet ſignum, atque ait circa finem*: flumina æthan.

(8) *Vat. idem*, tu præparaſti lumen & ſolem : *tum ſubſequenti verſu loco verborum* tu plaſmaſti ÷ ea : *ſcribit*, tu feciſti, ea.

(9) *Idem*, exacerbavit : *& Pal. abſoluto hoc verſiculo ſubjungit* Diapſalma.

(10) *Alex. & Pal.* animam confitentem tibi. *Vat.* animas confitentium tibi : *omittitque ſubſequentem proximè obelum.*

(11) *Vat.* humiliatus ⊖ &) confuſus : *quod facit ad confirmandum Thomaſii hujus loci interpunctionem.*

(12) *Idem* ÷ Ex : ſurge .... improperiorum tuorum ℞ quia ab inſipiente ſunt tota die.

Digitized by Google

Ne obliviſcaris voces quærentium te . [1] * *ſuperbia eorum . qui te oderunt . aſcendat ſemper ad te* ·

Ne obliviſcaris [2] voces inimicorum tuorum . * ſuperbia eorum . qui te oderunt . aſcendit ſemper ·

ORATIO.

CReator omnium elementorum . Domine ante ſæcula Rex æterne . memento Gregis tui . quem [a] effuſione cruoris proprii redemiſti . atque omnium te quærentium voces propitiatus exaudi [3] Salvator Mundi · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

PSALMUS LXXIV. F.V.N.

In Finem · Ne corrumpas · Pſalmus Aſaph . cantici ·

In Finem · Ne corrumpas · Pſalmus cantici . Aſaph ·

Vox fidelium Judæorum . qui Chriſti mirabilia narrare ſe profitentur · & de Chriſti futuro Judicio ·

COnfitebimur tibi . Deus . confitebimur tibi . * *& invocabimus nomen tuum* ·

Narrabo omnia mirabilia tua · * *Dum accepero tempus . ego juſtitiam judicabo* ·

Liquefacta eſt terra . & omnes [4] *inhabitantes in ea* · * *ego confirmavi columnas ejus* · Diapſalma ·

Dixi iniquis · Nolite inique agere · * *& delinquentibus · Nolite exaltare cornu* ·

Nolite extollere in altum cornu veſtrum · * *& nolite loqui adverſus Deum iniquitatem* ·

Quia neque ab Oriente . neque ab Occidente . * *neque a deſertis montibus* ·

COnfitebimur tibi . Deus · confitebimur [5] . * & invocabimus nomen tuum ·

Narrabimus mirabilia tua · * Cum accepero tempus . ego juſtitias judicabo ·

Liquefacta eſt terra . & omnes qui habitant in ea · * ego confirmavi columnas ejus · [6] *Diapſalma* ·

Dixi [7] iniquis · Nolite inique agere · * & delinquentibus · Nolite exaltare cornu ·

Nolite extollere in altum cornu veſtrum · * [8] ÷ nolite ⁑ loqui adverſus Deum iniquitatem ·

Quia neque ab Oriente . neque ab Occidente . * neque a deſertis montibus ·

a *al.* quem in ligno Crucis ſanguine proprio redemiſti .

(1) *Vat.* 84. & ſuperbia , *addita copula .*

(2) *Vat.* voces ſupplicum tuorum : *tum in fine pro* aſcendit ſemper , *ait* : aſcendat ad te ſemper . *Pal.* ÷ qui te ⁑ oderunt : *Mart. & Val.* ÷ qui ⁑ te oderunt : *Neutrum ſatis bene , quod ſane nobis affirmare contingit potiori jure , quam dicatur a Val. de Pal. MS. & Thomaſio ob rationem non ſemel expoſitam Hebraici fontis reddentis* , ſuperbia obſiſtentium tibi , *aut* , adverſariorum tuorum .

(3) *Poſtremas has voces* , Salvator Mundi , *omittunt Pal. atque Vatic. MSS.*

(4) *Vat.* 84. *cum Caſs. & Ambroſ.* habitantes .

(5) *Vat. repetit hoc loci cum Rom. vocem* tibi . *Idem & duobus proxime ſequentibus verſibus Romanum omnino exprimit .*

(6) *Omittit hoc loco Pal.* Diapſalma , *quod duobus ſubſequentibus verſibus abſolutis repræſentat .*

(7) *Alex.* Dixi iniquis : nolite inique facere .

(8) *Hunc obelum deſerunt noſtri MSS. omnes .*

*bus · * quoniam Deus judex eſt ·*

*Hunc [1] humiliat . & hunc exaltat · * quia calix in manu* DOMINI . *vini meri plenus eſt mixto ·*

*Et inclinavit ex hoc in hoc · * verumtamen fæx ejus non eſt exinanita ·*

*Bibent ex eo omnes peccatores terræ · * Ego autem in ſæcula gaudebo . cantabo Deo Jacob ·*

*Et omnia cornua Peccatorum confringã · * & exaltabuntur cornua Juſti ·*

bus · * quoniam Deus judex eſt ·

Hunc humiliat . & hunc exaltat · * quia calix in manu DOMINI . vini meri [2] plenus mixto ·

Et inclinavit ex hoc ÷ in hoc ⁝ * [3] verumtamen fæx ejus non eſt exinanita · * bibent omnes peccatores terræ ·

Ego [4] autem annunciabo in ſæculum · * cantabo Deo Jacob ·

Et omnia cornua peccatorũ confringã · * ÷ & ⁝ exaltabuntur cornua Juſti ·

ORATIO ·

PAſtor bone . qui propter mortalium ovium redemptionem hauſiſti calicem Paſſionis . Nomen tuum ſupplices invocamus . ut nos ſuper columnas Sapientiæ [5] ſtabilitos . ſeptiformis Spiritus ſanctificatione confirmes · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

F.V.N. PSALMUS LXXV.

In Finem · In laudibus · Pſalmus Aſaph · Canticum ad Aſſyrios ·

In Finem · In laudibus · Pſalmus Aſaph · Canticum ÷ ad Aſſyrios ⁝ [7] ·

Vox Eccleſiæ hortantis . ut Deo Omnipotenti Fideles munera offerant .

*NOtus in Judæa Deus · * in Iſrael magnum Nomen ejus ·*

*Et factus eſt in pace locus ejus · * & habitatio ejus in Sion ·*

*Ibi [6] confregit cornua arcuum . * ſcutum*

NOtus in Judæa Deus · * in Iſrael magnum Nomen ejus ·

Et [8] factus eſt in pace locus ejus · * & habitatio ejus in Sion ·

Ibi [9] confregit potentias arcuum . * ſcutum

(1) *Holſt. hunc humiliat , hunc exaltat .* MSS. omnes, Bruno , & Faber, & Cajet. & Ambroſ. addunt copulam : *hunc humiliat , & hunc exaltat .* ut LXX. & Heb. (2) *Vat.* plenus Θ eſt) mixto .

(3) *Alex.* verum ſæx ejus : *tum Pal. finito verſiculo ſubnectit* Diapſalma .

(4) *Vat.* Ego autem in ſæcula gaudebo : pſallam Deo Iacob : *& deinde ſequentem obelum præterit .*

(5) *Vat.* Sapientiæ ſtabiliter ſeptimformis .

(6) *Holſt. Ibi confregit cornu : arcum , ſcutum &c.* Pro eo quod nunc apud LXX. legitur *ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων* , antiquus noſter Interpres legit *τὰ κέρατα τῶν τόξων cornua arcuum* , quod ex S. Gregorii Magni Moralium *Lib.* 33. *cap.* 24. apparet , ubi *cornua* non *cornu* legitur ; uti etiam in Fabri Stapulenſis editione . *Arcuum* autem in *arcum* mutatum fuit compendio veteris ſcripturæ *ARCUM* : qualia ſexcenta habemus in Pandectis Florentinis , & in aliis antiquis Codd. qui majuſculo charactere ſcripti ad nos pervenerunt . Inſcriptiones quoque lapidum antiquorum paſſim nobis hujus compendioſæ ſcripturæ exempla exhibent . S. Hieronymus juxta veram LXX. ſcripturam *potentias arcum* vertit . S. Auguſtinus in ſuo exemplari , *fortitudines arcuum* legit : quocirca veterem lectionem hic reſtituendam cenſeo : *Ibi confregit cornua arcuum : ſcutum , gladium , & bellum ,* ut exacte in Arnobii Expoſitione legitur , quem noſtra hac Verſione hic uſum conſtat . Ceterum antiquiſſima eſſe hæc Librorum Sphalmata ex Ruffini Expoſitione in hunc locum apparet , ubi ait : *Confregit potentias , ſcilicet arcum , ſcutum , gladium , & bellum* : Idem ſcilicet vitium , ejus Codicem jam inſederat .

(7) *Omnes MSS. noſtri Titulum ſine obelo legunt · Alex. inter illos habet* ad Aſſyrium ·

(8) *Vat. copulam* & *heic voci* factus *præfixam neſcit .*

(9) *Alex.* Ibi confringit potentias arcuum . *Pal.* ſcutum

Digitized by Google

ſcutum . gladium . & bellum ·
Diapſalma ·

*Illuminans tu mirabiliter a montibus æternis · * turbati ſunt omnes inſipientes corde ·*

*Dormierunt ſomnum ſuum . * & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus ſuis ·*

*Ab increpatione tua Deus Jacob . * dormitaverunt qui aſcenderunt equos ·*

*Tu terribilis es . * & quis reſiſtet tibi . * ex tunc ab ira tua ?*

De cælo judicium [1] *jaculatum eſt · terra tremuit . & quievit .* [2] *dum reſurgeret in judicio Deus . * ut ſalvos faceret omnes quietos terræ ·*
Diapſalma ·

*Quia cogitatio hominis confitebitur tibi · * & reliquiæ cogitationum diem feſtum agent tibi ·*

Vovete . & reddite DOMINO *Deo veſtro . * omnes qui in circuitu ejus offertis munera ·*

*Terribili . & ei qui aufert ſpiritum principum . * terribili apud Reges terræ ·*

ſcutum . gladium . & bellum ·
Diapſalma ·

Illuminans tu mirabiliter [3] a montibus æternis · * turbati ſunt ÷ omnes ⁑ inſipientes corde ·

Dormierunt ſomnum ſuum . & nihil invenerunt * omnes viri divitiarum [4] in manibus ſuis ·

Ab increpatione tua Deus Jacob . * dormitaverunt qui aſcenderunt equos ·

Tu terribilis es . & quis [5] reſiſtet tibi ? * ex tunc ira tua ·

De cælo auditum feciſti judicium · * [6] terra tremuit . & quievit ·

Cum [7] exurgeret in judicium Deus · * ut ſalvos faceret omnes manſuetos terræ · *Diapſalma ·*

Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi · * ÷ & ⁑ reliquiæ [8] cogitationis diem feſtum agent tibi ·

Vovete . & reddite DOMINO Deo veſtro . * omnes [9] qui in circuitu ejus affertis munera ·

Terribili . & ei qui aufert ſpiritum principum . * terribili apud Reges terræ ·

ORATIO ·

COgitationibus te confitentibus effectum largire terribilis Deus . ut a montibus æternis inluminati . dum Reſurrectionis tuæ gloriam ſuſpicimus . futuri judicii ignominia careamus · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis &c.

PSAL-

ſcutum , & gladium , & bellum , *omittitque deinde* Diapſalma . *Vat. vero* : Ibi confregit poteſtates Ψ arcum) ſcutum &c.

(1) *Holſt. Jaculatum eſt* . Nihil hic contra Codd. antiquos mutandum pertendo ; quamvis certiſſimum ſit ab ipſo Interprete ſcriptum fuiſſe *jaculatus es* , ſed ex ſequentis vocis principio acceſſit litera *t* , unde erroris origo manavit : *ἠκόντισας* enim apud LXX. noſter olim legit pro *ἠκόντισε* , quod proprie & ad verbum reddidit , *jaculatus es* , atque ita S. Auguſtinus in ſuo Codice legit .

(2) *Holſt. dum reſurgeret* . MS. vetuſtior , *dum exſurgeret* , ut Fabri editio habet , & Cajet. Pſalt.

(3) *Alex.* de montibus æternis .

(4) *Notat Hieronymus laudata ſæpe epiſtola ſine particula in eſſe hunc locum legendum , ſicut exhibetur ab Alex. & Pal. MSS.*

(5) *Vat.* reſiſtet tibi Θ contra faciem tuam) Ex tunc &c.

(6) *Vat.* terra Ψ tremuit) & quievit . *In Pal. ſequior cura reſcripſit* timuit *pro* tremuit : *deinde idem Pal.* Diapſalma *præterit* .

(7) *Vat. præſenti verſu prorſus cum Rom. tum quod ad ejuſdem finem legitur* Diapſalma *Pal. omittit* .

(8) *Alex.* cogitationum . *Ceterum Vatic. hoc verſu & obelum omittit , & Rom. exprimit* .

(9) *Vat.* qui in circuitu ei ſunt , offerunt munera Θ terribili Deo) *deinde altero verſiculo* : Terribili & ei &c. *Pal. & Alex. in præſenti* , afferent munera : *& infra Alex.* qui auferunt ſpiritum principum .

F.V.N.

PSALMUS LXXVI.

In Finem · Pro Idithun · Pſalmus Aſaph ·

Pſalmus hic ad Fidelium congregationem pertinet. quæ vitia hujus ſæculi tranſiliens ad illum finem pervenit. cui nihil poteſt ſimile reperiri.

*VOce mea ad Dominum clamavi · * vox mea ad Deum. & intendit mihi ·*

*In die tribulationis meæ Deum [1] exquiſivi manibus meis. * nocte coram eo. & non ſum deceptus ·*

*Negavi [2] conſolari animam meam · * memor fui Dei, & delectatus ſum.*

*Exercitatus ſum. & defecit paulisper ſpiritus meus · ** Diapſalma · *Anticipaverunt vigilias oculi mei · * turbatus ſum. & non ſum locutus.*

*Cogitavi dies antiquos · * & annos æternos in mente habui.*

*Et meditatus ſum nocte cum corde meo. * exercitabar. & ventilabam in me ſpiritum meum ·*

Et dixi · Numquid in æternum pro-

In Finem · Pro Idithun · Pſalmus Aſaph ·

VOce mea ad Dominum clamavi · * [3] voce mea ad Deum. & intendit mihi ·

In die tribulationis meæ Deum exquiſivi. * manibus meis nocte contra eum. & non ſum deceptus ·

Renuit [4] conſolari anima mea · * memor fui Dei. ÷ & ⁝ delectatus ſum. * ÷ & ⁝ exercitatus ſum. & defecit ſpiritus meus · *Diapſalma* ·

Anticipaverunt vigilias oculi mei · * turbatus ſum. & non ſum locutus ·

Cogitavi dies antiquos · * ÷ & ⁝ annos æternos [5] ÷ in mente habui ⁝

÷ Et ⁝ meditatus ſum nocte cum corde meo. * ÷ & ⁝ [6] exercitabar. & ſcopebam ſpiritum meum ·

Numquid [7] in æternum projiciet Deus?

(1) *Holſt.* Diſtinguendum poſt *exquiſivi*; ut Caſſin. & Florent. & ſic LXX. edit. Rom. & MS. Barberini, & S. Auguſtinus, atque ita ex Hebræorum fontibus Symmachus: ἡ χείρ μου νυκτὸς ἐκτεταμένη: & S. Hieronymus: *manus mea nocte extenditur.*

Pro Holſt. faciunt & Pſalt. verſibus priſco more diſtincta Thomaſii, Alex. MS. & Græci Anglicani Alex.

(2) *MSS. Archivi S. Petri*, negavit conſolari anima mea: *Aug. etiam in melioris notæ Codd. eandem lectionem ſequi auctores ſunt Maurini ad hunc locum. S. Bruno:* Noluit conſolari anima mea: *Græc.* Ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου·

(3) *Vat.* Ψ vox mea) ad Deum, & reſpexit me: *tum Alex.* & intendit me. *Idem Vat. ſubſequenti verſu Rom. imitatur, ſolum ab eo aliquantulum diſtans verborum ordine, quo ait:* manibus meis coram eo nocte, & non ſum deceptus.

(4) *Vat. omiſſis utroque obelo & ſubſequenti* Diapſalma *Rom. omnino ſequitur. Mart. & Val. primum obelum pariter omittunt. Alex. tamen una cum editis a Mart. & Val. Hieronymianis ex Hebræo Verſionibus illud* memor fui Dei, & delectatus ſum, *ex Hebræo exprimunt*, Recordans Dei conturbabar, *quod ſanè copulam non admittit. Alex. idem Gallic. exemplari alteram copulam ante vocem* exercitatus *tacet, quam Vat. minus rectè ſine obelo ſcripſit.*

(5) *Pal. & ex eo Val.* ÷ in ⁝ mente habui, *vocem* אזכרה *ſubſequentis verſiculi Hebraici fontis ad præſentem ſcitè referens. Vat. hujus & ſubſequentis verſiculi obelos neſcit.*

(6) *Vat.* & exercitabam, & ventilabam ſpiritum meum.

(7) *Idem Vat.* Ne in æternum projiciet Dominus, & non apponet ut beneplacitum ſit adhuc. *Pal.* & non ÷ apponet ⁝ *vocula & loco alterius aut cum Alex. ſubſtituta. Cetera hunc obelum neſciunt recentiores Hieronymi editiones: ſed Vallarſ.*

Digitized by Google

*projiciet Deus? * aut non apponet ut beneplacitum ſit ei adhuc? * aut in finem miſericordiam ſuam abſcidet a ſæculo & generatione?*

Nūquid oblivíſcetur miſereri Deus? aut continebit in ira miſericordiam ſuam?*

Diapſalma·

Et dixi· Nunc cœpi· hæc eſt [1] *mutatio dexteræ Excelſi· * Memor fui operum Domini· * quia memor ero ab initio mirabilium tuorum·*

*Et meditatus ſum in omnibus operibus tuis. * & in obſervationibus tuis me exercebo·*

Deus. in ſancto via tua. qui deus magnus ſicut Deus noſter? tu es Deus qui facis mirabilia ſolus·

*Notam feciſti in populis virtutem tuam· * liberaſti in brachio tuo populum tuum. filios Iſrael & Joſeph·*

Diapſalma·

*Viderunt te aquæ. Deus. viderunt te aquæ· & timuerunt. * turbatæ ſunt abyſſi· * multitudo ſonitus aquarum. vocem dederunt nubes·*

*Etenim ſagittæ tuæ pertranſierunt· * vox tonitrui tui in rota·*

*Illuxerunt coruſcationes tuæ Orbi terræ· * vidit. & commota eſt terra·*

*In mari via tua. & ſemitæ tuæ in aquis multis· * & veſtigia tua non cognoſcentur·*

*Deduxiſti (ſicut oves) populum tuum. * in manu Moyſi & Aaron·*

Deus? * aut non ÷ apponet ‡ ut complacitior ſit adhuc?

Aut in finem miſericordiam ſuam [2] abſcindet. * a generatione in generationem?

Aut oblivíſcetur miſereri Deus? * aut continebit in ira ÷ ſua ‡ miſericordias ſuas? *Diapſalma*·

Et dixi· ÷ Nunc ‡ cœpi· * hæc mutatio dexteræ Excelſi·

Memor fui operum Domini· * quia memor ero ab initio mirabiliū tuorum·

Et meditabor in omnibus operibus tuis. * & in [3] adinventionibus tuis exercebor·

Deus. in ſancto via tua. * quis deus magnus ſicut Deus ÷ noſter? ‡ tu es Deus qui facis mirabilia·

Notam feciſti in populis virtutem tuam· * redemiſti in brachio ÷ tuo ‡ populum tuum. filios Jacob & Joſeph·

Diapſalma·

Viderunt te aquæ. Deus. * viderunt te aquæ· & timuerunt. * & turbatæ ſunt abyſſi·

Multitudo [4] ſonitus aquarum· * vocem dederunt nubes·

Etenim ſagittæ tuæ tranſeunt· * vox tonitrui tui in rota·

Illuxerunt [5] coruſcationes tuæ Orbi ÷ terræ ‡ * commota eſt & contremuit terra·

In mari via tua. & ſemitæ tuæ in aquis multis· * & veſtigia tua non cognoſcentur·

Deduxiſti (ſicut oves) populum tuum. * in manu Moyſi & Aaron·

ORA-

Vallarſ. pace rectè adſtruit Thomaſius; quandoquidem illud apponet, *quod hodie reſonat in Heb. fonte, non invenit Hieron. in eodem, ſive Alex. MS. conſulas, ſive editas ex Hebræo S. Patris Verſiones.* (1) *D.*144.*cum Aug.& Ver.*immutatio.

(2) *Vat.* Ψ abſcondet) complacebit verbum a generatione & generatione: *tum duos proximè ſequentes obelos præterit.*

(3) *Alex.* & in Adventionibus: *Vat.* & in obſervationibus tuis exercebor. *Item Vat. ſubſequenti & altero verſu obelis neglectis Roman. ſequitur.*

(4) *Vat.* A multitudine ſonitus &c.

(5) *Vat. idem:* Illuxerunt fulgura tua &c. *tum ſubſequenti verſu:* In mari Ψ viæ tuæ, & ſemitæ tuæ &c.

Digitized by Google

ORATIO.

MIrabilium omnium operator immenſe. Deus. qui quondam aquas [1] in aſpectu tuo aſſiſtentes. deinceps in vina mutaſti. te humiliter imploramus. ut ſuſcepta voce clamoris noſtri miſericordiam nobis (quam nunquam oblivifceris) largiaris. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

F.V.N. PSALMUS LXXVII.

Intellectus Aſaph. Intellectus Aſaph.

Vox Prophetæ ad Judæos enumerantis quanta munera Deus eis tribuerit. vel mirabilia oſtenderit. qualiſque in eis vindicta provenerit.

ATtendite popule meus legem meã. inclinate aurem veſtram in verba oris mei.*

*Aperiam in parabolis os meum. * loquar propoſitiones ab initio ſæculi.*

*Quanta audivimus & cognovimus ea. * & patres noſtri [2] narraverunt nobis.*

(Non ſunt occultata a filiis eorum. in generatione altera.)*

Narrantes laudes DOMINI [3] *& virtutes ejus. * & mirabilia ejus. quæ fecit.*

Et ſuſcitavit teſtimonium in Jacob. & legem poſuit in Iſrael.*

*Quam mandavit patribus noſtris. ut notam facerent eam filiis ſuis. * [4] ut cognoſcat generatio altera.*

*Filii qui naſcentur. exurgent. * & narrabunt eam filiis ſuis.*

*Ut ponant in Deo ſpem ſuam. * & non obliviſcantur operum Dei ſui. * & mandata ejus exquirant.*

Ne

ATtendite [5] popule meus legem meam. * inclinate aurem veſtram in verba oris mei.

Aperiam [6] in parabolis os meum. * loquar propoſitiones ab initio.

Quanta audivimus & cognovimus [7] ÷ ea ‡ * & patres noſtri narraverunt nobis.

(Non ſunt occultata a filiis eorum.* [8] in generatione altera.)

Narrantes laudes DOMINI & virtutes ejus. * & mirabilia ejus. quæ fecit.

÷ Et ‡ [9] ſuſcitavit teſtimonium in Jacob. * & legem poſuit in Iſrael.

Quanta [10] mandavit patribus noſtris nota facere ea filiis ſuis. * ut cognoſcat generatio altera.

Filii qui naſcentur [11] & exurgent. * & narrabunt filiis ſuis.

Ut ponant in Deo ſpem ſuam. * & non obliviſcantur [12] operum Dei. * & mandata ejus exquirant.

Ne

(1) *Vat. & Pal.* in conſpectu tuo ſiſtentes.
(2) *D.* 144. annuntiaverunt.
(3) *Copulam heic omittit Vat.* 84.
(4) *Uterque Archivi MS.* ut cognoſcant.
(5) *MSS. noſtri omnes*, populus meus.
(6) *Alex.* in parabola.
(7) *Quem heic cum Pal. MS. & antiquis ex Heb. Verſionibus qua Alex. MS. qua recens editis a Mart. & Val. adſtruit obelum Thomaſ. cum hodierno Heb. rejiciunt iidem Mart. & Vall. nec non & Vat.* (8) *Alex.* in generationem alteram.
(9) *Et hoc loco cum antiquis Verſionibus ex Heb. & Alex. & editis a Mart. & Val. obelum adſtruit Thomaſius, quem obelum cum hodierno Heb. textu rejiciunt Mart. Val. atque Pal. MS.*
(10) *Vat.* Quanta ...., ut nota facerent &c.
(11) *Cum obelo* ÷ & ‡ exſurgent *legit hoc loco Thom. cum Mart. Val. & Pal. MS. quod de more Vallarſ. latet. Vat. eam copulam tacet; tum* :& narrabunt ea filiis ſuis.
(12) *Alex.* opera Dei. *Vat. ſubſequenti verſu prorſus ut Rom.*

*Ne fiant ſicut patres eorum . genus pravum & peramarum · * genus quod non direxit cor ſuum . & non eſt creditus cum Deo ſpiritus ejus ·*

*Filii Ephrem intendentes arcum . * & mittentes ſagittas ſuas . converſi ſunt in die belli ·*

*Non cuſtodierunt teſtamentum Dei ſui · * & in lege ejus noluerunt ambulare ·*

*Et obliti ſunt benefactorum ejus . * & mirabilium ejus . quæ oſtendit eis coram patribus eorum ·*

*Fecit mirabilia in terra Ægypti . * in campo Taneos ·*

*Interrupit mare . & perduxit eos · * & ſtatuit aquas quaſi [1] in utrem ·*

*Et eduxit eos in nube diei · * & tota nocte in illuminatione ignis · [2]*

*Interrupit in eremo petram · * & adaquavit eos velut [3] abyſſus multa ·*

*Et eduxit aquam de petra · * & eduxit (tamquam flumina) aquas ·*

*Et appoſuerunt adhuc peccare ei · * [4] in iram concitaverunt Excelſum in ſiccitate ·*

*Et tentaverunt Deum in cordibus ſuis . ut peterent eſcas animabus ſuis · * & male locuti ſunt de Deo · & dixerunt ·*

Ne fiant ſicut patres eorum . * generatio prava & exaſperans ·

Generatio [5] quæ non direxit cor ſuum · * & non eſt creditus cum Deo ſpiritus ejus ·

Filii Ephrem intendentes & mittentes [6] arcum . * converſi ſunt in die belli ·

Non cuſtodierunt teſtamentum Dei · * & in lege ejus noluerunt ambulare ·

Et obliti ſunt benefactorum ejus . * & mirabilium ejus . quæ oſtendit eis · [7]

Coram patribus eorum [8] fecit mirabilia in terra Ægypti . * in campo Taneos ·

Interrupit mare . & perduxit eos · * [9] & ſtatuit aquas quaſi in utre ·

Et deduxit eos in nube diei · * & tota nocte in illuminatione ignis ·

Interrupit [10] petram in eremo · * & adaquavit eos velut in abyſſo multa ·

Et [11] deduxit aquam de petra · * & eduxit (tamquam flumina) aquas ·

Et appoſuerunt [12] adhuc peccare ei · * in iram excitaverunt Excelſum in inaquoſo ·

Et tentaverunt Deum in cordibus ſuis · * ut peterent eſcas animabus ſuis ·

Et male locuti ſunt de Deo · * [13] dixerunt ·

(1) *Holſt. quaſi in utrem .* Alter MS. noſter cum Caſſin. legit *in utre ,* & ſic Ambroſ. LXX. *ὡσεὶ ἀσκόν , quaſi utrem .* Noſter olim legiſſe videtur *ὡς εἰς ἀσκόν .*

(2) *D.* 144. in illuminatione noctis .

(3) *Vat.* 84. *cum Aug. Caſſ. & Ambroſ. juxta* LXX. *ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ* , velut in abyſſo multa .

(4) *Uterque Archivi MS. cum Vatic.* 84. *& Brun.* in ira .

(5) *Vat.* Genus quod non direxit cor ſuum , ⁊ nec eſt &c. *Tum Mart.* ÷ & non eſt ⁑ creditus : *Val. cum Pal. MS.* & non ÷ eſt ⁑ creditus . *Neutrum bene , Hebræus enim vel* nec fidelis fuit cum Deo ſpiritus ejus ; *vel cum Alex.* & non credidit Deo ſpiritus ejus .

(6) *Alex.* arcus .

(7) *Heic habet Pal.* Diapſalma , *non exacte altero ab hoc verſiculo , uti vellet Vallarſ.*

(8) *Alex.* quæ fecit mirabilia . *Vat.* ☧ fecit mirabilia .

(9) *Copulam* & *ante* ſtatuit *omittit Alex. qui deinde cum Pal.* quaſi in utrem .

(10) *Vatic.* Interrupit ÷ petram ⁑ in deſerto, *tum cum Alex.* & aquavit .

(11) *Alex.* Et eduxit aquam de petra : *& deinde cum Vatic. & Pal.* & deduxit tanquam flumina &c.

(12) *Vat.* adhuc peccare ei , ʘ &) exacerbaverunt excelſum in ſiccitate . *Pal. legit ,* in ira, *de* in iram *recentiori litura deleta litera* m , *& Alex.* in ira .

(13) *Mart. & Val.* Et ÷ male ⁑ loquuti ; *ſed minus rectè , ut ipſemet Vallarſ. fatetur . Tum Alex.* & dixerunt ; *rectius Vat.* ÷ & ⁑ dixerunt .

runt · Numquid poterit Deus parare menſam in deſerto?

*Quoniam percuſſit petram . & fluxerunt aquæ . * & torrentes inundaverunt ·*

*Numquid & panem poterit dare ? * aut parare menſam populo ſuo?*

Ideo audivit DOMINUS *. * & diſtulit . * & ſuperpoſuit · * & ignis accenſus eſt in Jacob . * & ira aſcendit in Iſrael ·*

*Quia non crediderunt in Deū ſuū . * nec ſp raverunt in* SALUTARE *ejus ·*

*Et mandavit nubibus deſuper · * & januas cæli aperuit . * & pluit illis manna manducare ·*

*Panem cæli dedit eis . panem Angelorum manducavit homo . * frumentationem miſit eis in abundantia ·*

*Et excitavit Auſtrum de cælo . * & induxit in virtute ſua Africum ·*

*Et pluit ſuper eos (ſicut pulverem) carnes · * & (ſicut arenam maris) volatilia pennata ·*

*Et ceciderunt in medio caſtrorum eorum . * circa tabernacula eorum ·*

*Et manducaverunt . & ſaturati ſunt nimis . * & deſiderium eorum [1] attulit eis · & non ſunt fraudati a deſiderio ſuo ·*

*Adhuc eſca eorum erat in ore ipſorum . * & ira Dei aſcendit ſuper eos ·*

*Et occidit plurimos eorum . * & electos*

xerunt · Numquid poterit Deus parare menſam in deſerto ?

Quoniam percuſſit petram . & fluxerunt aquæ . * [2] & torrentes inundaverunt ·

Numquid & panem [3] poterit dare ? * aut parare menſam populo ſuo ?

Ideo audivit DOMINUS . & diſtulit · * & ignis accenſus eſt in Jacob . * & ira aſcendit in Iſrael .

Quia nō crediderunt [4] ÷ in ⁝ Deo. * nec ſperaverunt in SALUTARI ejus ·

Et mandavit nubibus deſuper . * & januas cæli aperuit ·

Et pluit illis [5] manna ad manducandum . * & panem cæli dedit eis ·

Panem Angelorum manducavit homo · * [6] cibaria miſit eis in abundantia ·

Tranſtulit Auſtrum de cælo . * & induxit in virtute ſua Africum ·

Et pluit ſuper eos (ſicut pulverem) carnes · * & (ſicut [7] arenam maris) volatilia pennata ·

Et ceciderunt in medio caſtrorum eorum . * circa tabernacula eorum ·

Et manducaverunt . & ſaturati ſunt nimis . * & deſiderium eorum attulit eis · * non ſunt fraudati a deſiderio ſuo ·

Adhuc eſcæ [8] ÷ eorū ⁝ erant in ore ipſorū . * & ira Dei aſcendit ſuper eos ·

Et occidit pingues eorum . * & electos Iſrael impedivit ·

In

(1) *Vat.* 84. optulit .

(2) *Nullo jure Pal. ait* ÷ & ⁝ torrentes : *qui, etiam abſoluto , qui proxime ſequitur , verſu ,* Diapſalma *ſubjungit* .

(3) *Alex.* poteſt .

(4) *Ad fidem hodierni Hebraici textus obelum hunc Vallarſ. expungit : ſed Thomaſius haud raro vetuſtiſſimis Verſionibus ut Alex. & aliorum MSS. inter quos ſuos vocula* in *deſtitutos ſe inveniſſe teſtatur Vallarſius idem Tom.* 10. *col.* 1289. *bis inquam Thomaſius haud raro primas deſ.rt , atque ob illas noſtri temporis Hebræum deſerit* .

(5) *Alex.* mannam . *Vat.* manna manducare ⁊ panem &c.

(6) *Idem Vat.* frumentationem miſit ÷ eis ⁝ in abundantia . *Pal. & Alex.* in abundantiam . *Tum ſubſequenti verſu Vatic.* ⊖ &) excitavit Auſtrum .

(7) *In Pal. ſequiori cura* arena *factum viſitur* .

(8) *Obelum iſtum poſitum juxta vetera exemplaria Hieronymiana Verſionis Alex. & edita a Mart. & Val. atque juxta Pal. noſtrum , antequam Vallarſii cenſura notaretur jam ſuſtulerat Thomaſius . Vide alterum ejus Pſalt. Vat.* Adhuc eſca eorum , *& in fine verſiculi cum Alex .* aſcendit in eos . *Vat. ſubſequenti verſu juxta Rom.* Et occidit plurimos &c.

tios Iſrael impedivit ·

*In omnibus his peccaverunt adhuc · * & non crediderunt in mirabilibus ejus·*

*Et defecerunt in vanitate dies eorum · * & anni eorum cum feſtinantia·*

*Cum occideret eos . tunc inquirebant eum .** [1] *& convertebantur . & ante lucem veniebant ad Deum ·*

Et [2] *memorati ſunt quia Deus adjutor eorum eſt · * & Deus Excelſus liberator eorum eſt ·*

*Et dilexerunt eum in ore ſuo . ** [3] *& lingua ſua mentiti ſunt ei ·*

*Cor autem eorum non erat rectum cum eo · * nec fides habita eſt illis in teſtamento ejus ·*

Ipſe autem [4] *eſt miſericors . & propitius fiet peccatis eorum · * & non diſperdet eos ·*

*Et multiplicavit ut averteret iram ſuam ab eis · * & non accendit omnem iram ſuam ·*

*Et memoratus eſt quia caro ſunt · * ſpiritus vadens & non rediens ·*

Quo-

In omnibus his peccaverunt adhuc·* & non crediderunt [5] ÷ in ⁎ mirabilibus ejus ·

Et defecerunt in vanitate dies eorum . * & anni eorũ [6] cum feſtinatione·

Cum occideret eos . [7] quærebant eum · * & revertebantur . & diluculo venicbant ad eum ·

Et rememorati ſunt quia Deus adjutor ÷ eſt ⁎ eorum · * & Deus Excelſus redemptor eorum [8] eſt ·

Et dilexerunt eum in ore ſuo . * & lingua ſua mentiti ſunt ei ·

Cor autem [9] eorum non erat rectum cum eo · * nec fideles habiti ſunt in teſtamento ejus ·

Ipſe [10] autem ÷ eſt ⁎ miſericors . * ÷ & ⁎ propitius fiet peccatis ÷ eorum ⁎ * & non diſperdet ÷ eos ⁎

Et abundavit [11] ut averteret iram ſuam · * & non accendit omnem iram ſuam ·

Et [12] recordatus eſt quia caro ſunt· * ſpiritus vadens & non rediens ·

Quo-

(1) *Holſt. & convertebantur ante lucem & veniebant .* S. Ferreolus in Regula ſua cap. 13. ſincerius hunc locum legit : *& convertebantur , & ante lucem veniebant ad eum ,* quod exactè LXX. reſpondet : καὶ ἐπέστρεφον , καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν , unde & alius error patet , ſcilicet, *ad Deum* ſcribendum pro eo quod vulgò habemus *ad eum ,* & ſic corrigendum.

(2) *Vat.* 84. *cum Aug. Ver. & Ambroſ.* Et rememorati ſunt.

(3) *Vat.* 84. *cum Aug.* & in lingua ſua.

(4) *D.* 144. Ipſe autem miſericors, *omiſſo verbo* eſt. *Paullò inferius Vat.* 84. & propitius fit.

(5) *Vallarſ. licet obelum iſtum poſuerit in ſuo Pſalterio; nihilominus quum deprehendat voculam in in Hebræorum textu , non vero in Græco , vellet potius aſteriſco eandem notari , quàm obelo: ſed ei refragatur Alex. Verſ. ex Heb. & Græcum, quo utimur , exemplar .*

(6) *Vat. qui ſuperiorem obelum omiſerat , heic habet ,* cum feſtinantia.

(7) *Idem Vat.* tunc quærebant eum , & convertebantur ante lucem & veniebant Ψ ad eum) *Alex. & Pal.* ad Deum; *quod Val. ſequitur ob Græci textus auctoritatem habentis* πρὸς τὸν θεόν. *Vide appoſitam Holſtenii notam .*

(8) *Ultimam hanc verſiculi vocem obelo jugulant Mart. & Val. qui poſtremus notavit duos obelos hujus verſiculi in Pal. MS. & Cari editione deſiderari : quod emendatione indiget , unus enim tantummodo deſideratur ; quinimo juxta Heb. Verſ. Alex. abundat in Mart. atque Val. Cætera Vat. hoc verſu, cui Pal. ſubnectit* Diapſalma , *Rom. ſequitur ; & proxime ſequenti habet :* in ore ſuo ⴱ & in) via , & lingua &c.

(9) *Alex. & Pal.* ipſorum : *tum circa finem Alex.* in teſtamentum ejus . *Vat. ut Rom.*

(10) *Vat. omnibus hujus loci obelis prætermiſſis,* Ipſe autem eſt miſericors ⴱ & pius . &c. *miſſa ultima vocula* eos , *quam ſe addidiſſe de ſuo Hieronymus teſtatur ne penderet ſententia , latinuſque ſermo ſua proprietate compleretur . Pal. vocem* eorum *ſine obelo relinquit : Alex. vero* perdet *legit pro* diſperdet .

(11) *Alex.* ut avertat: *& infra ,* & non accendet.

(12) *Copulam ante vocem* recordatus *Pal.* ὀβελίζει , *non autem illam quæ præcedit* non rediens , *ut malè notatum invenies apud Vallarſium . Vat.* Et rememoratus eſt quia caro ſunt . *Pal. idem verſiculo ſubjungit* Diapſalma .

*Quotiens exacerbaverunt eum in deſerto ? * [1] in iram concitaverunt eum in terra ſine aqua ?*

*Et converſi ſunt . & tentaverunt Deum ? * & Sanctum Iſrael exacerbaverunt ?*

*Non ſunt recordati manus ejus . * qua die liberavit eos de manu tribulantis ·*

*Sicut poſuit in Ægypto ſigna ſua . * & prodigia ſua in campo Taneos ·*

*Convertit in ſanguinem flumina eorum . * & pluviales aquas eorum . ne biberent ·*

*Immiſit in eos muſcam caninam . & comedit eos · * ranam . & exterminavit eos ·*

*Et dedit ærugini fructus eorum . * & labores eorum locuſtæ ·*

*Occidit in grandine vineas eorum . * & moros eorum in pruina ·*

*Tradidit grandini jumenta eorum. * & poſſeſſiones eorum igni ·*

*Immiſit in eos iram indignationis ſuæ · * indignationem & iram & tribulationem · * immiſſiones per angelos malos ·*

*Viam fecit ſemitæ iræ ſuæ . * & non pepercit a morte animabus eorum . * & jumenta eorum in morte concluſit ·*

*Et percuſſit omne primogenitum in terra Ægypti · * primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham ·*

Et

Quoties exacerbaverunt eum in deſerto ? * [2] in iram concitaverunt eum in inaquoſo ?

Et converſi ſunt . & tentaverunt Deum ? * & Sanctum Iſrael exacerbaverunt ?

Non [3] ſunt recordati manus ejus . * die qua redemit eos de ÷ manu ⁑ tribulantis ·

Sicut poſuit in Ægypto ſigna ſua . * & prodigia ſua in campo Taneos ·

Et convertit in ſanguinem flumina eorum . * & imbres [4] eorum . ne biberent ·

Miſit in eos [5] cœnomyam . & comedit eos · * & ranam . & diſperdidit eos ·

Et dedit ærugini fructus eorum . * & labores eorum locuſtæ ·

Et occidit in grandine [6] vineas eorum . * & moros eorum in pruina ·

Et tradidit grandini jumenta eorũ . * [7] & poſſeſſionem eorum igni ·

Miſit in eos iram indignationis ſuæ · * indignationem & iram & tribulationem · * immiſſiones per angelos malos ·

Viam fecit ſemitæ iræ ſuæ . * [8] & non pepercit a morte animabus eorũ . * & jumenta eorum in morte concluſit ·

Et percuſſit omne primogenitum [9] in terra Ægypti · * primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham .

Et

(1) *D.* 144. *& Vat.* 84. in ira .

(2) *Alex. & Pal.* in ira . *Vat. ut Rom.*

(3) *Et heic omiſſo obelo Vat. Rom. exprimit.*

(4) *Vocem* eorum ὀβελίζει *hoc loco Pal.*

(5) *Pal.* cynomiam , *corruptè quidem , ſed inſignem redolens antiquitatem . Vide Hieronym. epiſtola ad Sunn. & Fretel. & quæ annotavimus ad Exodi Veteres Titulos pag.* 15. *not.* 2. *Vat. hoc verſu idem cum Rom.*

(6) *Alex.* vineam .

(7) *Vat.* & poſſeſſiones *cum Rom. quod paucis mutatis & proximè ſequenti verſu imitatur dicens :* Immiſit ......, indignationem ⁊ iram & tribulationes , immiſſiones &c. *Alex. & Pal. heic habent* immiſſionem .

(8) *Vat.* ☉ &) non pepercit : *Alex. eam copulam neſcit , tum cum Pal. proſequitur :* a morte animarum eorum .

(9) *Pal.* in Ægypto, *ſublata voce* terra , *quam nec Hebræus reſonat : tum ait:* primitias laboris eorum : *Alex. vero ,* primitias laborum eorum : *Vat.* omnis laborum ipſorum . *Cetera ſuperiorem vocem* terra *ante alteram* Ægypti *obelo reſecavit, deinde Thomaſius : demum finito verſiculo Pal. addit* Diapſalma *& initio ſubſequentis Verſiculi,* Et ÷ abſ ⁑ tulit : *Mart.* ÷ abſtulit ⁑ *contra apertam manifeſtamque rationem Hebraici fontis: fortaſſe typographi errore pro* ÷ abſ ⁑ tulit .

*Et abſtulit (ſicut oves) populum ſuum · * & perduxit eos (tamquam gregem) in deſerto ·*

*Et eduxit eos in ſpe . & non timuerunt · * & inimicos eorum operuit mare ·*

*Et induxit eos in montem ſanctificationis ſuæ . * montem hunc quem acquiſivit dextera ejus ·*

*Et ejecit a facie eorum gentes . & ſorte diviſit eis terram * in funiculo diſtributionis ·*

*Et habitavit in tabernaculis eorum Tribus Iſrael · Et tentaverunt & exacerbaverunt Deum Excelſum . * & teſtimonia ejus non cuſtodierunt ·*

*Et averterunt ſe . & non obſervaverunt [1] pactum · quemadmodum patres eorum . * converſi ſunt in arcum perverſum ·*

*In iram concitaverunt eum in collibus ſuis · * & in ſculptilibus ſuis æmulati ſunt eum ·*

*Audivit Dominus . & ſprevit . * & ad nihilum redegit nimis Iſrael ·*

*Et repulit tabernaculum Silo . * tabernaculum ſuum . in quo habitavit inter homines ·*

*Et tradidit in captivitatem virtutes eorum . * & pulchritudines eorum in manus inimici ·*

*Et [2] concluſit in gladio populum ſuum . * & hereditatem ſuam ſprevit ·*

Ju-

Et abſtulit (ſicut oves) populum ſum · * & perduxit eos (tamquam gregem) in deſerto ·

Et deduxit eos in ſpe . & non timuerunt · * & inimicos eorũ operuit mare ·

Et induxit eos in montem [3] ſanctificationis ſuæ . * montem quem acquiſivit dextera ejus ·

Et ejecit a facie eorum gentes · * & ſorte diviſit eis ÷ terram ⁝ in funiculo diſtributionis ·

Et habitare fecit in tabernaculis eorum * Tribus Iſrael ·

Et tentaverunt . & exacerbaverunt Deum Excelſum · * & teſtimonia ejus non cuſtodierunt ·

Et [4] averterunt ſe . & non ſervaverunt pactum · * quemadmodum patres eorum . converſi ſunt in arcum pravũ ·

In [5] iram concitaverunt eum in collibus ſuis · * & in ſculptilibus ſuis ad æmulationem ÷ eum ⁝ provocaverunt ·

Audivit [6] Deus . & ſprevit · * & ad nihilum redegit valde Iſrael ·

Et repulit [7] tabernaculum Silo . * tabernaculum ÷ ſuum ⁝ ubi habitavit in hominibus ·

[8] ÷ Et ⁝ tradidit in captivitatem virtutem corum . * & pulchritudinem eorum in manus inimici ·

Et concluſit in gladio populum ſuũ · * & hereditatem ſuam ſprevit ·

Ju-

(1) *Vocem* pactum *omittit Vat.* 84. *tum ſubſequenti verſu ,* In ira concitaverunt .

(2) *Copulam banc voci* concluſit *præfixam Vatic.* 84. *omittit .*

(3) *Vat.* ſanctificii ſui , montem hunc quem &c. *deinde illum , qui proximè ſequitur , obelum neſcit : & altero verſu :* Et habitavit in tabernaculis *cum Rom.*

(4) *Vat. idem ,* ÷ Et ⁝ averterunt ſe & non obſervaverunt pactum , ... ʘ &) converſi ſunt in arcum perverſum . *Alex.* Et converſi ſunt .

(5) *Alex.* In ira *cum Pal. atque Vat. quorum ille verſiculo ſubjungit* Diapſalma ; *iſte in reliquis ejuſdem verſiculi Roman. prorſus imitatur . Tum obelum quo vox* eum *notatur , adoptatum primo fortaſſe ob Hieron. Verſ. ex Heb. quam Alex. exhibet , illam vocem minime exprimentem , omiſit altera Pſalt. Editione Thomaſ.*

(6) *Vat.* ʘ Et) audivit , *infra vero ,* redegit nimis Iſrael .

(7) *Vat.* tabernaculum Selom , tabernaculum in quo habitavit inter homines .

(8) *Et hujus loci obelum cum Pal. adſtruit ſæpè memorata Alex. Verſ. Heb. a quorum tamen fide heic receſſiſſe Thomaſium alterum ejus Pſalt. legentibus conſtat .*

*Juvenes eorum comedit ignis . * & virgines eorum non ſunt lamentatæ .*

*Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt . * & viduæ eorum non ploraverunt .*

*Et excitatus eſt (tamquam dormiens) Dominus . * quaſi potens crapulatus a vino .*

*Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora . * opprobrium ſempiternum dedit eis .*

*Et repulit tabernaculum Joſeph . * tribum Ephrem non elegit . * ſed elegit tribum Juda . Montem Sion quem dilexit .*

*Et ædificavit (ſicut unicornuorum) Sanctificationem ſuam . * in terra fundavit eam in ſæcula .*

*Et elegit David ſervum ſuum . & ſuſtulit eum de gregibus ovium . * & de poſt fœtantes accepit eum .*

*Paſcere Jacob populum ſuum . * & Iſrael hereditatem ſuam .*

*Et pavit eos ſine malitia cordis ſui . * & in ſenſu manuum ſuarum deduxit eos .*

Juvenes eorum comedit ignis . * & virgines eorum non ſunt lamentatæ .

Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt . * & viduæ eorum [1] non plorabantur .

Et excitatus eſt (tamquã dormiens) Dominus . * tamquam potens crapulatus a vino .

Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora . * opprobrium ſempiternum dedit [2] illis .

Et repulit tabernaculum Joſeph . * & tribum [3] Ephraim non elegit .

Sed [4] elegit tribum Juda . * Montem Sion quem dilexit .

Et ædificavit (ſicut [5] unicornium) Sanctificium ſuum * in terra . quàm fundavit in ſæcula .

Et elegit David ſervum ſuum . * [6] & ſuſtulit eum de gregibus ovium . * de poſt fœtantes accepit eum .

Paſcere Jacob ſervum ſuum . * & Iſrael hereditatem ſuam .

Et pavit eos in innocentia cordis ſui . * & in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos .

Oratio.

Refice nos mannæ ſpiritalis alimento opulentiſſime largitor . omnipotens Deus . ut in ſenſum manuum tuarum directi . mereamur in monte adquiſito tua dextera gloriari . Per .

Psal-

(1) *Alex. & Vat.* non plorabuntur .
(2) *Vat. ut Rom.* dedit eis . (3) *Alex.* Efrem.
(4) *Voculam* ſed *Alex. tacet* .
(5) *Vat.* unicornuum ...... in terra , fundavit eam in ſæcula . *Pal.* ſicut unicornis .

(6) *Pal. Mart. & Val.* & ÷ ſuſ ‡ tulit . *tum addita copula* & de poſt fœtantes , *quam tamen copulam rejicendam eſſe monet Vat. ſcribens* Θ &) de poſt fœtantes . *Idem Vat. ultimum Pſalmi verſum Romani verbis ipſis exprimit* .

PSALMUS LXXVIII.

F.V.N.

Pſalmus Aſaph · Pſalmus Aſaph ·

Vox Fidelium quanta in perſecutione pertulerint. narrantium. Deique potentia ſupplicantium vindicari ·

Al. *Vox Judæorum dicentium quanta in perſecutione Antiochi vel Gentium pertulerint. Deique potentia ſupplicantium correctionis voto vindicari ·*

*DEus venerunt gentes in hereditatem tuam. * coinquinaverunt Templum ſanctum tuum ·*

*Poſuerunt Jeruſalem velut pomorũ cuſtodiariũ · * poſuerunt mortalia Servorum tuorum eſcas volatilibus cæli · * carnes Sanctorum tuorum beſtiis terræ ·*

*Effuderunt ſanguinem eorum (ſicut aquam) in circuitu Jeruſalem. * & non erat qui ſepeliret ·*

*Facti ſumus in opprobrium vicinis noſtris · * [1] deriſum & contemptum his. qui in circuitu noſtro ſunt ·*

*Uſquequo. DOMINE. iraſceris? in finem? * [2] accendetur (velut ignis) zelus tuus?*

*Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt · * & in regna quæ non invocaverunt Nomen tuum.*

*Quia comederunt Jacob · * & locum ejus deſolaverunt ·*

*Ne memineris iniquitates noſtras antiquas. citò nos anticipet [3] miſericordia tua · * quia pauperes facti ſumus nimis ·*

*Adjuva nos Deus ſalutaris noſter. * & propter honorem Nominis tui Domine*

DEus venerunt [4] gentes in hereditatem tuam. * polluerunt Templum ſanctum tuum · * poſuerunt Jeruſalem in pomorum cuſtodiam ·

Poſuerunt morticina Servorum tuorum * eſcas volatilibus cæli · * carnes Sanctorum tuorum beſtiis terræ ·

Effuderunt [5] ſanguinem eorũ (tamquam aquam) * in circuitu Jeruſalem · * & non erat qui ſepeliret ·

Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris · * [6] ſubſannatio & illuſio his. qui in circuitu noſtro ſunt ·

Uſquequo. DOMINE. iraſceris? in finem? * [7] accendetur (velut ignis) zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes quæ te nou noverunt · * & in regna quæ Nomen tuum non invocaverunt.

Quia comederunt Jacob · * & locum ejus deſolaverunt ·

Ne memineris [8] iniquitatum noſtrarum antiquarum. * cito anticipent nos miſericordiæ tuæ · * quia pauperes facti ſumus nimis ·

Adjuva nos Deus ſalutaris noſter · * [9] & propter gloriam Nominis tui ÷ Domine

(1) *Vat.* 84. deriſu & contemptu: *Caſſ.* deriſui & contemptui.

(2) *Uterque Archivi MS.* accenditur.

(3) *Vat.* 84. miſericordia tua Domine, *juxta* LXX. *& Alex. Angliæ* οἱ οἰκτιρμοί σου ·

(4) *Primo hoc & sequenti ſecundo verſu Vat. Rom. ſimilis.*

(5) *Alex.* Et ſuderunt: *deinde cum Pal.* ſanguinem ipſorum.

(6) *Vat.* illuſione & deriſu his, qui ſunt in circuitu noſtro. *Alex.* qui circum nos ſunt. *Pal. vero heic habet* Diapſ.

(7) *Vat.* accenditur: *tum ſubſequenti verſu Rom. imitatur.*

(8) *Vat.* Ψ iniquitates noſtras) cito ÷ nos ⁑ anticipet miſericordia tua, Domine, quia pauperes &c. *Pal. illud* antiquarum *obelo notat.*

(9) *Ea copula deſtituuntur noſtri MSS. omnes juxta exemplar τῶν ὁ editionis: tum Vat.* propter Ψ honorem) nominis tui ÷ Domine ⁑ libera nos &c.

Digitized by Google

*mine libera nos · * & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum ·*

*Ne quando dicant Gentes. Ubi eſt Deus eorum ? ** [1] *& innoteſcant in nationibus coram oculis noſtris ·*

*Vindica ſanguinem Servorum tuorum. qui effuſus eſt · * intret in conſpectu tuo gemitus compeditorum ·*

*Secundum magnitudinem brachii tui. * poſſide filios* [2] *morte punitorum.*

Redde vicinis noſtris ſeptuplum [3] *in ſinum eorum · * improperium ipſorum. quod exprobraverunt tibi Domine ·*

*Nos autem populus tuus. & oves gregis tui. * confitebimur tibi Deus in ſæcula. * & in ſæculum ſæculi narrabimus laudem tuam.*

Domine ‡ libera nos · * & propitius eſto peccatis noſtris propter Nomen tuum ·

Ne forte dicant in Gentibus · Ubi eſt Deus eorum ? * [4] & innoteſcat in nationibus coram oculis noſtris ·

Ultio [5] ſanguinis Servorum tuorum. qui effuſus eſt · * introeat in conſpectu tuo gemitus compeditorum ·

Secundum magnitudinem brachii tui. * poſſide filios mortificatorum ·

Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinu eorum · * improperium ipſorũ. [6] quod exprobraverunt tibi Domine ·

Nos autem populus tuus. & oves paſcuæ tuæ. * confitebimur [7] tibi in ſæculũ ·

In generationem & generationem. * annunciabimus laudem tuam.

ORATIO·

ANticipa nos. Domine. miſericordia tua priuſquam zelus iræ tuæ deſæviat. ut adjuti patrociniis Beatorum (quorum propter te ſanguis effuſus eſt) propitiationem tuam cum peccatorum venia conſequamur · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum · Amen.

PSAL-

(1) *Holſt. & innoteſcat* : MSS. noſtri, Faber, Cajet. & Bruno *innoteſcant* : ſed illa vera lectio LXX. καὶ γνωσθήτω, & ſic Ambroſianum.

Quam nihili fecerunt obſervationem Editores anni 1663. Mart. & Val. ſequuntur.

(2) *Vat.* 84. morti punitorum.

(3) *D.* 144. in ſinu eorum *cum Caſſ.*

(4) *Vat. hoc verſu Rom. ſequitur eo ſolo diſcrimine, quo ait* ✝ & ‡ innoteſcat: *Pal. deinde finito verſiculo addit* Diapſalma, *cujus locus minus bene de more a Vallarſ. notatur.*

(5) *Vat* Ψ Vindica ſanguinem &c. *juxta Rom. Idem MS. ſubſequenti verſu circa finem pro* mortificatorum *habet* morti punitorum : *fortaſſe legendum* morte &c.

(6) *Alex.* quo exprobraverunt : *Vat.* improperaverunt.

(7) *A Rom. quod hactenus hoc verſu expreſſerat Vat. heic aliquantulum differt, ſcribens* : tibi Deus Ψ in ſæcula : *tum Pſal. concludens ſubjungit* : In generatione & progenie enarrabimus laudem tuam.

PSALMUS LXXIX.

F.V.N.

In Finem · Pro his qui commutabuntur · teſtimonium . Aſaph · Pſalmus Aſſyriorum ·

Vox Prophetæ de adventu Chriſti ; & de Vineæ . ideſt . Eccleſiæ dilatatione .

*QUI regis Iſrael . intende · * qui deducis (velut ovem) Joſeph ·*

*Qui ſedes ſuper Cherubim . * appare coram Ephrem * Benjamin & Manaſſe ·*

*Excita potentiam tuam . & veni . * ut ſalvos facias nos ·*

*Domine Deus Virtutum converte nos · * & oſtende faciem tuam . & ſalvi erimus ·*

DOMINE *Deus Virtutum . * quouſque iraſceris in orationem ſervi tui ?*

*Cibabis nos pane lacrymarum · * & potum dabis nobis in lacrymis in menſura ·*

*Poſuiſti nos in contradictionem vicinis noſtris · * & inimici noſtri deriſerunt nos ·*

*Domine Deus virtutum converte nos · * & oſtende faciem tuam . & ſalvi erimus ·* Diapſalma ·

*Vineam ex Ægypto tranſtuliſti · * ejeciſti gentes . & plantaſti eam ·*

*Viam feciſti in conſpectu ejus · * & plantaſti radices ejus . * & repleta eſt terra ·*

*Operuit montes umbra ejus · * & arbuſta ejus cedros Dei ·*

Extendiſti palmites ejus uſque ad mare ·

In Finem · Pro his qui commutabuntur · teſtimonium . Aſaph · Pſalmus ·

QUI regis Iſrael . intende · * qui[1] deducis (velut ovem) Joſeph ·

Qui ſedes ſuper Cherubim . manifeſtare * coram Ephraim . [2] Benjamin & Manaſſe ·

Excita potentiam [3] tuam . * & veni . ut ſalvos facias nos ·

Deus converte nos · * & oſtende faciem tuam . & ſalvi erimus ·

DOMINE Deus virtutum . * quouſque iraſceris [4] ſuper orationem ſervi tui ?

Cibabis nos pane lacrymarum · * & potum dabis nobis in lacrymis in menſura ·

Poſuiſti nos in contradictionem vicinis noſtris · * & inimici noſtri [5] ſubſannaverunt nos ·

Deus Virtutum converte nos · * & oſtende faciem tuam . & ſalvi erimus ·

Vineam de Ægypto [6] tranſtuliſti · * ejeciſti gentes . & plantaſti eam ·

Dux itineris fuiſti in conſpectu ejus · * [7] plantaſti radices ejus . & implevit terram ·

Operuit montes umbra ejus · * & arbuſta ejus cedros Dei ·

Extendit [8] palmites ſuos uſque ad mare ·

(1) *Pal.* ÷ de ⁝ ducis . *Alex.* qui deduces tamquam oves &c.

(2) *MSS. noſtri omnes addita copula* & Benjamin : *eadem legitur in Heb. & Græco . Vat.* appare coram ※ Ephrem) & Benjamin .

(3) *Vocem* , tuam , *heic deſerit Pal.*

(4) *Vat.* ※ in orationem) ſervi tui .

(5) *Heic & ſubſequenti verſu Vat. Rom. ſimilis . Alex. paullo ſuperius* : Poſuiſti nos in contradictione .

(6) *Pal. Mart. & Val.* ÷ trans ⁝ tuliſti ; *ſed Heb. ſons* תסיע *pro* tranſtuliſti *noſtri Interpretis , quod ſonat* proficiſci feciſti , *quod in rem noſtram potius recidit* .

(7) *MSS. noſtri omnes , ut & Heb. & Græc.* & plantaſti, *addita copula . Vat. infra*, & replevit terram .

(8) *Hoc & proximè ſequenti verſu Vat. Rom. imitatur* .

mare · * *&* *uſque ad flumen propagines ejus* ·

Ut quid depoſuiſti maceriam ejus · * *&* *vindemiant eam omnes* . *qui tranſeunt viam* ?

Exterminavit eam aper de ſilva · * *&* *ſingularis ferus depaſtus eſt eam* ·

Domine Deus Virtutum converte nunc · * *reſpice de cælo* . *&* *vide* . *&* *viſita vineam iſtam* . *&* *dirige eam quam plantavit dextera tua* · * *&* *ſuper filium hominis* . *quem confirmaſti tibi.*

Incenſa igni *&* *effoſſa manu* . * *ab increpatione vultus tui peribunt* ·

Fiat manus tua ſuper virum dexteræ tuæ . * *&* *ſuper filium hominis* . *quem confirmaſti tibi* · *&* *non diſcedimus a te* ·

Vivificaſti [1] *nos* · * *&* *nomen tuum invocabimus* ·

DOMINE *Deus Virtutum converte nos* · * *&* *oſtende faciem tuam* . *&* *ſalvi erimus* ·

mare · * & uſque ad flumen propagines ejus ·

Ut quid deſtruxiſti maceriam ejus · * & · vindemiant eam omnes . qui prætergrediuntur viam ?

Exterminavit eam aper de ſilva · * & ſingularis ferus depaſtus eſt eam ·

Deus Virtutũ convertere · * [2] reſpice de cælo. & vide . & viſita vineam iſtam ·

[3] Et perfice eam.quam plantavit dextera tua · * & ſuper filium [4] hominis. quem confirmaſti tibi ·

Incenſa [5] igni & ſuffoſſa . * ab increpatione vultus tui peribunt ·

Fiat manus tua ſuper virum dexteræ tuæ . * & ſuper filium hominis . quem confirmaſti tibi ·

Et [6] non diſcedimus a te . * vivificabis nos · & nomen tuum invocabimus ·

DOMINE Deus Virtutum converte nos · * [7] ÷ & ‡ oſtende faciem tuam. & ſalvi erimus ·

ORATIO ·

VIſita . Domine . vineam iſtam . quam de Ægypto tribulationum potenti dextera liberaſti . ut reſpectu vultus tui vivificata . bonorum in te fructuum ubertate lætetur · Per ·

· ALIA · [a]

DEus omnipotens . qui miſiſti Filium tuum unigenitum . & oſtendiſti omnium Creatorem . reſpice ſuper Vineam iſtam . quam plantavit dextera tua . & amputa ab ea ſpinas . & produc palmites ejus in fortitudinem . & dona eis fructum veritatis · Qui vivis & regnas in ſæcula ſæculorum · [8]

PSAL.

a Oratio S. Damaſi Papæ ex ejus Actis & Vita apud Martium Mileſium pag. 69. edit. Rom. 1638. & Biblioth. Patrum Lugdunenſi tom. 27. pag. 67.

(1) *MSS. Archivi cum Vat.* 84. *Aug. Caſſ. Ver.* *&* *Ambroſ.* Vivificabis nos .
Græc. Ζωώσεις ἡμᾶς ·

(2) *Vat.* converte nunc , & reſpice .

(3) *Idem* , & Ψ dirige) eam .

(4) *Vocem* hominis *tacent MSS. Alex.* *&* *Pal. eam , quippe quæ in Græco reperitur, ob hodiernum Heb. obelo prænotaſſe Hieronymum Val. credit : ſed potiori jure ob ejuſdem Hieronymi ex Heb. Verſiones , quæ in antiquis MSS. leguntur , ut Alex. noſtro , quæque eadem voce deſtituuntur .*

(5) *Mart.* *&* *Val.* ※ Incenſa igni ‡ & ſuffoſſa : *ſed eo aſteriſco , ſubjungit Vallarſ.* ſatius fuiſſet alterum dumtaxat , ideſt , *igni* prænotari . *At. MSS. noſtri neutrum eo ſigno augent,* *&* *Græc.* Ἐμπεπυρισμένη πυρὶ & ἀνεσκαμμένη · *Vat.* & effoſſa ʘ manu)

(6) *Alex.* Et non diſcedemus a te .

(7) *Sine obelo eam copulam ſcribunt MSS. noſtri omnes cum Mart.* *&* *Val. licet, in Hebraico textu eadem non legatur .*

(8) *Alteram Orationem Miſſalis Gothici a Thomaſio editi in libro inſcripto* Codices Sacramentorum *in die ſolemni Paſchæ , pag.* 338. *huc ſpectare nos monet Thomaſius ipſe. Eam reperies loco citato,* *&* *in altero Pſalt. heic tertio loco repoſitam .*

PSALMUS LXXX.

F.VI.N.

In Finem · Pro Torcularibus · Pſalmus . Aſaph · Quinta Sabbati ·

Propheta Fideles admonet ut multimodis vocibus Deum magnificent . & ne quiſquam Idola . ſed ſolum Deum adoret ·

*EXultate Deo adjutori noſtro · * jubilate Deo Jacob ·*

*Sumite pſalmum . & date tympanum . * pſalterium jucundum cum cithara ·*

*Canite in initio menſis tuba . * [1] in die inſigni ſolemnitatis veſtræ ·*

*Quia præceptum in Iſrael eſt · * & judicium Deo Jacob ·*

*Teſtimonium in Joſeph poſuit eum · * dum exiret de terra Ægypti ·*

*Linguam . quam non noverat . audivit . * divertit ab oneribus dorſum ejus · * manus ejus in cophino ſervierunt ·*

*In tribulatione invocaſti me . & liberavi te · * [2] exaudivi te in abſcondito tempeſtatis · probavi te ad aquas contradictionis ·* Diapſalma ·

*Audi populus meus & loquar · * Iſrael . & teſtificabor tibi ·*

Iſrael ſi me audieris . non erit in te

deus

In Finem · Pro Torcularibus · [3] Pſalmus . ipſi Aſaph ·

EXultate Deo adjutori noſtro · * jubilate Deo Jacob ·

Sumite pſalmum . & date tympanum . * pſalterium jucundum cum cithara ·

Buccinate in neomenia tuba . * [4] in inſigni die ſolemnitatis veſtræ .

Quia præceptum [5] in Iſrael eſt · * & judicium Deo Jacob ·

Teſtimonium in Joſeph poſuit [6] ÷ illud ‡ * cum exiret de terra Ægypti · * linguam quam non noverat . audivit ·

Divertit ab oneribus dorſum ejus · * manus ejus in cophino ſervierunt ·

In tribulatione invocaſti [7] ÷ me ‡ & liberavi te · * exaudivi te in abſcondito tempeſtatis · * probavi te apud aquam contradictionis ·

Diapſalma ·

Audi [8] populus meus . & conteſtabor te · * Iſrael ſi audieris me. non erit

V 2 in te

(1) *Holſt. In die inſigni ſolemnitatis veſtræ.* Uterque MS. noſter, & Bruno, & Faber, & Cajet. & Ambroſ. *inſignis ſolemnitatis*, quod eſt contra LXX. *ἐν εὐσήμῳ ἡμέρας ἑορτῆς ὑμῶν* · Sed hinc apparet quod ſupra notavi, literas ſequentis vocis priori temerè agglutinatas, quia libri ex unius dictantis ore a multis tranſcribebantur, qui ſonum potius quàm ſenſum attendebant.

Vat. 84. *cum Caſſ. & Ver.* Canite initio, *omiſſa vocula* in : *tum cum MSS. Archivi,* in die inſignis ſolemnitatis veſtræ.

(2) *Holſt. exaudivi te in abſcondito tempeſtatis.* Melioris notæ MS. noſter, & Bruno, & Faber, & Cajet. præmiſſa copula : *& exaudivi te*; ſic etiam MS. Baſilicæ recentior. Sed LXX. eam non agnoſcunt, nec Ambroſ.

(3) *A noſtris MSS. omnibus heic omittuntur voces* Pſalmus, *&* ipſi : *tum a Vat. & Pal. additur :* Quinta Sabbati.

(4) *Vat.* in die inſignis. *Vide ſuperiorem Holſt. notam. Alex. ſupra amanuenſis vitio :* Buccinate in eo menia tuba.

(5) *Vat.* Quia præceptum Iſrael, *omiſſa præpoſitione* in : *deinde paulò inferius Alex.* & judicium Dei eſt.

(6) *Vocem* illud *ſine obelo cum hodierno Heb. ſcribit Val. & noſtris MSS. Veteres tamen Hieronymi Verſiones, & Alex. MS. præſertim, cum Mart. ſequitur Thomaſius. Vat. hoc verſu Rom. exprimit.*

(7) *Minus rectè noſtri MSS. hujus loci obelo deſtituuntur : Vat. & ſubſequens proximum* Diapſalma *omittit.*

(8) *Alex.* Audi popule meus ..... : Iſrael ſi audias me &c. *Vat.* Audi populus meus & teſtificabor tibi, Iſrael &c.

deus recens. * *neque adorabis deum alienum·*

Ego enim ſum DOMINUS *Deus tuus.* * *qui eduxi te de terra Ægypti·*

Dilata os tuum. & ego adimplebo illud· * *Et non audivit populus meus vocem meam· & Iſrael non intendit mihi·*

Et dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum· * *& ibunt in voluntatibus ſuis·*

Si plebs mea audiſſet me. Iſrael [1] *ſi vias meas ambulaſſet·* * *ad nihilum inimicos eorum humiliaſſem.* * *& ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam·*

Inimici DOMINI *mentiti ſunt ei·* * *& erit tempus eorum in æternum·*

Cibavit eos ex adipe frumenti. * *& de petra. melle ſaturavit eos·*

in te deus recens. * neque adorabis deum alienum·

Ego [2] ÷ enim ‡ ſum DOMINUS Deus tuus. qui eduxi te de terra Ægypti· * dilata os tuum. & implebo illud·

Et non audivit populus meus vocem meam· * & Iſrael non intendit mihi·

Et [3] dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum· * ibunt in adinventionibus ſuis·

Si populus meus audiſſet me· * Iſrael ÷ ſi ‡ in viis meis ambulaſſet·

Pro nihilo ÷ forſitan ‡ inimicos eorum humiliaſſem· * & ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam·

Inimici DOMINI mentiti ſunt ei· * & erit tempus eorum [4] in ſæcula·

Et cibavit eos ex adipe frumenti. * & de petra. melle ſaturavit eos·

ORATIO·

DIlata, Domine, ſupplicum ora ad adnunciandam gloriam tuam, ut Ægyptiis operibus retrorſum relictis. Nominis tui confeſſione lætemur· Per·

F.VI.N.

PSALMUS LXXXI.

Pſalmus Aſaph·

Pſalmus Aſaph·

Propheta contra Judæos de Chriſti adventu loquitur. monens ut intelligant ipſum eſſe Chriſtum [5] *. qui in aſſumptione carnis pauper eſſe videbatur·*

DEus ſtetit in ſynagoga deorum· * *in medio autem deos diſcernit·*

Quouſque judicatis iniquitatem? * *& facies peccantium ſumitis?*

Diapſalma·

Judicate pupillo & egeno· * *humilem & pauperem juſtificate·*

Eripite

DEus ſtetit in ſynagoga deorũ· * in medio ÷ autẽ ‡ [6] deos dijudicat·

Uſquequo judicatis iniquitatem? * & facies Peccatorum ſumitis?

Diapſalma·

Judicate [7] egeno & pupillo· humilem & pauperem juſtificate·

Eripite

(1) *Vat.* 84. *juxta Aug. Caſſ. Ambroſ. Ver.* ſi in viis meis ambulaſſet: *& Græc.* ταῖς ὁδοῖς·

(2) *Val.* Ego ÷ enim ſum ‡ Dominus &c. *Vat. omiſſo heic obelo juxta Rom. infra ſcribit:* & adimplebo illud.

(3) *Vat.* Et emiſi illos; *deinde cum Rom.* in voluntatibus ſuis: *tum vero ſubſequentibus tribus verſiculis omiſſis, qui in illis occurrunt, obelis idem Vat. Rom. exprimit. Et Alex. habet:* & dimiſi illos.

(4) *Alex.* in ſæculo: *proſequitur poſtea cum Pal.* Et cibavit illos; *concluditque demum,* ſaturavit illos: *Vat. vero,* melle ſatiavit eos.

(5) *Vat.* qui aſſumptione carnis, *omiſſa præpoſitione* in. (6) *Alex.* Deus dijudicat. *In utroque Pſalt. Gall. & ex Heb. Vat. heic obelum neſcit; tum ſubſequenti verſu:* Quouſque judicatis iniquitatem, & perſonam peccatorum ſumitis? *Verſu autem altero ab iſto omnino juxta Rom.*

(7) *Alex.* egenum & pupillum.

*Eripite pauperem · * & egenum de manu* [1] *peccatoris liberate ·*

*Neſcierunt neque intellexerunt . in tenebris ambulant · * movebuntur omnia fundamenta terræ ·*

*Ego dixi · Dii eſtis . * & filii Excelſi omnes ·*

*Vos autem (ſicut homines) moriemini · * & (ſicut unus de principibus) cadetis ·*

*Exurge Deus . judica terram · * quoniam tu hereditabis in omnibus Gentibus ·*

Eripite pauperem · * & egenum [2] de manu peccatoris liberate ·

Neſcierunt neque intellexerunt . in tenebris ambulant · * movebuntur omnia fundamenta terræ · [3]

Ego dixi · Dii eſtis . * & filii Excelſi omnes ·

Vos autem [4] (ſicut homines) moriemini · * & (ſicut unus de principibus) cadetis ·

Surge Deus . judica terràm · * quoniam tu hereditabis in omnibus Gentibus ·

ORATIO·

DA nobis . Domine . ſecundum præceptum tuum ab iniquitatis judicio declinare . pauperumque neceſſitatibus ſubvenire . ut mereamur filiorum tuorum numero copulari · Per ·

PSALMUS LXXXII. T.VI.N.

Canticum pſalmi Aſaph · Canticum pſalmi Aſaph ·

Vox Fidelium deprecantium ne a ſatellitibus Antichriſti diutius Eccleſia torqueatur . ſed cito eorum contumacia opprimatur ·

*DEus quis ſimilis erit tibi ? * ne taceas . neque compeſcaris Deus ·*

Quoniam ecce inimici tui [5] *ſonaverunt · * & qui oderunt te extulerunt caput ·*

*In plebem tuam aſtute cogitaverunt conſilium · * & cogitaverunt adverſus Sanctos tuos ·*

Dixe-

DEus [6] ÷ quis ſimilis erit tibi ? : * ne taceas. neque compeſcaris Deus·

Quoniam ecce inimici tui [7] ſonuerunt · * & qui oderunt te extulerunt caput ·

Super [8] populum tuum malignaverunt conſilium · * & cogitaverunt adverſus Sanctos tuos ·

Dixe-

(1) *Vat.* 84. de manu peccatorum .

(2. *Vatic.* de manu Ψ peccatorum) liberate Ψ eos)

(3) *Heic, non ad finem alterius ab iſto verſiculi, ut ſcribit malè Val. Palat. MS. ſubjungit* Diapſalma .

(4) *Vat.* tamquam homines : *& initio ſubſequentis ultimi verſus juxta Rom.* Exurge Deus .

(5) *Holſt. quoniam ecce inimici tui ſonuerunt .* MS. uterque , & Caſſin. *ſonaverunt* ; & ſic Fabri editio habet , & Brun.

(6) *Eo obelo carent Pal. MS. Mart. & Val. Eundem meritò adſtrui patet , quod Hieron. Heb. verterit juxta Alex. MS.* Deus ne taceas , ne ſileas , & ne quieſcas Deus : *edita etiam Hieronymianæ Verſiones , & hodiernus Hebraicus textus ab illorum verborum ſenſu vix differunt , nihilque ſimile illis* quis ſimilis erit tibi ? *in iiſdem invenies : perperam ergo ea nota negligitur . Vat. rem noſtram confirmat, licet Antiquarii oſcitantia grandiora puncta obelo reſpondentia non exhibeat. ait enim* : Deus ÷ quis ſimilis tibi ? ne tacueris, neque &c.

(7) *Alex.* ſonaverunt , *& infra* : extollerunt caput .

(8) *Vat.* Ψ In plebem tuam dolosè cogitaverunt conſilium &c.

Digitized by Google

Dixerunt. Venite. [1] *diſperdamus eos ex gente.* * *& non memorabitur nomen Iſrael amplius.*

Quoniam cogitaverunt conſenſum in unum. * *adverſus te teſtamentum diſpoſuerunt.*

Tabernacula Idumæorum & Iſmahelitarum. * *Moab & Agareni. Gebal & Ammon & Amalech.* * *& alienigenæ cum habitantibus Tyrum.*

Etenim Aſſur ſimul venit cum illis. * *facti ſunt in ſuſceptionem filiis Loth.*

Diapſalma.

Fac illis ſicut Madian & Siſaræ. & ſicut Jabin in torrente Ciſon. * *diſperierunt in Endor.* * *facti ſunt ſicut ſtercus terræ.*

Pone principes eorum ſicut Horeb & Zeb & Zebee & Salmana. * *omnes principes eorum. qui dixerunt.* [2] *Hereditatem poſſideamus nobis Sanctuarium Dei.*

Deus meus pone illos ut rotam. * *& ſicut ſtipulam ante faciem venti.* * *& ſicut ignem qui comburit* [3] *ſilvam. velut ſi flamma incendat montes.*

Ita perſequeris eos in tempeſtate tua. * *& in ira tua conturbabis eos.*

Imple facies eorum ignominia. * *& quærent nomen tuum.* DOMINE.

Con-

Dixerunt. Venite. [4] & diſperdamus eos de gente. * & non memoretur nomen Iſrael ultra.

Quoniam cogitaverunt unanimiter ſimul. * [5] adverſum te teſtamentum diſpoſuerunt * tabernacula Idumæorum. & Iſmahelitæ.

Moab & Agareni. Gebal & Ammon & Amalec. * alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Aſſur venit cum illis. * facti ſunt [6] in adjutorium filiis Lot.

Diapſalma.

Fac illis ſicut Madian & Siſaræ. * ſicut Jabin in torrente Ciſſon.

Diſperierunt in Endor. * facti ſunt ut ſtercus terræ.

Pone principes eorum. * [7] ſicut Oreb & Zeb & Zebee & Salmana.

Omnes principes eorum. * qui dixerunt. [8] ÷ Hereditate ‡ poſſideamus Sanctuarium Dei.

Deus meus pone illos ut rotam. * & ſicut ſtipulam ante faciem venti.

Sicut ignis [9] ÷ qui ‡ comburit ſilvam. * & ſicut flamma comburens montes.

Ita perſequeris [10] illos in tempeſtate tua. * & in ira tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominia. * & quærent nomen tuum. DOMINE.

Eru-

(1) *D.* 144. & diſperdamus eos de gente: *ea copula viſitur & apud Aug. Brun. atque Græc.*

(2) *Uterque Archivi MS. cum Vat.* 84. *Aug. Caſſ. Brun. Ambroſ. Ver.* hereditate poſſideamus. *Vide Holſt. pag.* 66. *n.* 1.

(3) Silvas: *plurium numero ſcribunt uterque Archivi MS. juxta Caſſ. & Brun.*

(4) *Vat.* 7 diſperdamus, *& in fine pro* ultra *legit* amplius. *Alex.* & non memorabitur.

(5) *Alex.* adverſus teſtamentum diſpoſuerunt, *miſſa vocula* te. *Pal. ſecundis curis, & contra originalium Codicum fidem, juxta Val.* adverſus teſtamentum tuum diſpoſuerunt. *Vat. heic, &, qui hinc deinceps ſequuntur, tribus verſibus Rom. adamuſſim imitatur, omiſſo inter illos occurrente* Diapſalma.

(6) *Thomaſius ſecundis curis voculam* in *obelo notavit: eundem obelum retinent Mart. & Vallarſ.*

(7) *Vat.* ſicut Oreb, & Zebet, ſicut Zebee, & Salmana.

(8) *Obelum hujus loci neſcit Vat. qui & ſubſequenti verſu una cum Pal. Alex. & Græc. tollit copulam præmiſſam vocibus* ſicut ſtipulam.

(9) *Pal. MS. ſine obelo ſcribit vocem* qui: *deinde Vat.* comburit ſilvas, ſicut flamma &c. *Eam copulam præfixam vocibus* ſicut flamma *præterit & Alex. juxta Græc.*

(10) *Hoc verſu Rom. ſequitur Vat. tum ſubſequenti Pal.* ÷ & ‡ quærent, *ſed immerito obelus ille ſcribitur. Eodem verſu Alex.* Imple facies illorum &c.

Confundantur & conturbentur in ſæculum ſæculi . & revereantur . & pereant . & cognoſcant * quoniam nomen tibi* DOMINUS .

*Tu ſolus altiſſimus * ſuper omnem terram .*

Erubeſcant & conturbentur in ſæculum ÷ ſæculi ‡ * [1] ÷ & ‡ confundantur & pereant .

Et [2] cognoſcant quia nomen tibi DOMINUS . * Tu ſolus altiſſimus in omni terra .

ORATIO.

DIſcute a nobis . Domine . omnem ſuperfluitatis errorem . ut relictis gentibus vitiorum te ſolum (qui ſuper omnem terram Altiſſimus inhabitas) metuamus . Per .

PSALMUS LXXXIII. F.VI.N.

In Finem . Pro Torcularibus . Filiis Core [3] pſalmus .

In Finem . Pro Torcularibus . Filiis Core . pſalmus .

Vox Eccleſiæ vehementer Deum deſiderantis . & beatum eſſe profitentis . cui Dominus præſtat auxilium .

QUam amabilia ſunt Tabernacula tua . DOMINE *Virtutum !* * *concupivit . & defecit anima mea in atria* DOMINI .

Cor meum & Caro mea exultaverunt in Deum vivum . * *Etenim paſſer invenit ſibi domum .* * *& turtur nidum . ubi reponat pullos ſuos .*

Altaria tua . DOMINE *Virtutum .* * *Rex meus . & Deus meus .*

Beati qui habitant in domo tua . Domine . * *in ſæculum ſæculi laudabunt te .*

Diapſalma .

Beatus vir . cujus eſt auxilium abs te . Domine . * *aſcenſus in corde ejus diſpo-*

QUam [4] dilecta tabernacula tua . DOMINE Virtutum ! * concupiſcit . & deficit anima mea in atria DOMINI .

Cor meum & caro mea * [5] exultaverunt in Deum vivum .

Etenim paſſer invenit ÷ ſibi ‡ domum . * & turtur nidum ſibi . ubi ponat pullos ſuos .

Altaria tua . DOMINE Virtutum . * Rex meus . & Deus meus .

Beati qui habitant in domo tua . [6] ÷ Domine * in ſæcula ſæculorum ‡ laudabunt te .

Diapſalma .

Beatus vir . cujus eſt auxilium abs te

(1) *Ea copula merito ſine obelo ponitur in altero Thomaſii Pſalterio juxta Pal. & Mart. & Val. Cetera Vat. dum hoc verſu Rom. exprimit utrumque obelum neſcit .*

(2) *Vat.* Et ſciant quia nomen tibi Deus ÷ tu ‡ ſolus altiſſimus ſuper omnem terram .

(3) *Poſtremam hujus Tituli vocem omittit uterque Archivi MS.*

(4) *Vat.* Quam Ψ mirabilia) Θ ſunt) tabernacula &c.

(5) *Mart. & Val.* exſultavit : *Hieron. hunc locum expendens ad Sunn. & Fretel. utrumque probat ,* & exultavit , & exſultaverunt .

(6) *Scribendum heic erat , ut viſitur in altero Pſalt.* ÷ Domine ‡ in ſæcula ÷ ſæculorum ‡ *quod fortaſſe typographi incuria mutatum eſt . Cetera MSS. noſtri cum Mart. & Val. omittunt vocem* Domine *cum ſuo obelo : Vat. inſuper nec vocem* ſæculorum *obelo reſecat .*

diſpoſuit [1] *in convalle lacrymarum. in loco quem diſpoſuiſti ei*.

Etenim benedictionem dabit qui legem dedit. * *ambulabunt de virtute in virtutem. videbitur Deus deorum in Sion*.

DOMINE *Deus Virtutum exaudi precem meam.* * *auribus percipe Deus Jacob*. Diapſalma.

Protector noſter aſpice Deus. * *& reſpice in faciem* CHRISTI *tui*.

Quia melior eſt dies una in atriis tuis * *ſuper millia*.

Elegi abjectus eſſe [2] *in domo Domini.* * *magis quam habitare in tabernaculis peccatorum*.

Quoniam miſericordiam & veritatem diligit Dominus. * *gratiam & gloriam dabit* DEUS.

Dominus non privabit bonis ambulantes in innocentia. * DOMINE *Deus Virtutum.* * *beatus homo qui ſperat in te*.

te. * [3] aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. * in valle lacrymarum. in loco quem poſuit.

Etenim benedictionem dabit Legiſlator. * ibunt de virtute in virtutem. * videbitur Deus deorum in Sion.

DOMINE Deus Virtutum [4] exaudi orationem meam. * auribus percipe Deus Jacob. *Diapſalma*.

Protector noſter aſpice Deus. * & reſpice ÷ in ‡ faciem CHRISTI tui.

Quia melior eſt dies ÷ una ‡ in atriis tuis * ſuper millia.

Elegi abjectus eſſe [5] in domo Dei mei.* magis quam habitare in tabernaculis Peccatorum.

Quia miſericordiam & veritatem ÷ diligit Deus ‡ * gratiam & gloriam dabit DOMINUS.

Non [6] privabit bonis eos qui ambulant in innocentia. * DOMINE Virtutum. beatus homo qui ſperat in te.

ORATIO.

TAbernaculorum cæleſtium fundator æterne. [7] Deus. diſpone. quæſumus. aſcenſus in cordibus noſtris. quibus ad tua tabernacula mereamur ſine lapſu peccati conſcendere. Per.

ALIA.

PRotector in te ſperantium. Deus. ſalva nos ſub tuo famulatu degentes. ut ſegregati a tabernaculis peccatorum digni efficiamur habitatores domus ſanctæ tuæ. Per.

PSAL.

(1) *Holſt. in convallem lacrymarum.* MS. noſter melior, *in convalle*; atque ita Cajet. & Ambroſ. & Caſſiod. & Bruno, & ſic Faber edidit. S. Greg. quoque hoc modo citat Moral. lib. 30. cap. 15. & Homil. 19. in Ezechiel. & Joannes Diac. lib. 4. c. 62. Et mox uterque MS. noſter, & Bruno, *in loco quem diſpoſuit*: LXX. utrobique accuſaudi caſu: εἰς τὴν κοιλάδα, εἰς τὸν τόπον.

(2) *Vat. 84. cum Caſſ.* in domo Dei. *Græc. etiam* ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ.

(3) *Mart. & Val. verbum* eſt *obelo jugulant, ſed fortaſſe minus appoſitè ad Heb. textum, quem conſule, & contra omnes noſtros MSS. atque Hieronymianam Verſ. Alex. Tum Vat. Rom hoc eodem verſu ſequitur, eo ſervato diſcrimine, quo exhibet paullo inferius* in convalle fletus, *non* lacrymarum. *Subſequenti etiam verſu, quo Alex. & Pal. ajunt*: Eteuim benedictiones, *idem Vat. Rom. exprimit*.

(4) *Pal.* ÷ ex ‡ audi; *Vat.* orationem ÷ meam ‡ *uterque deinde* Diapſalma *omittit. Vat. inſuper inſequentes proximè duos obelos negligit*.

(5) *Vat.* in domo Dei ☧ magis &c. *Subſequenti etiam verſu habes omiſſo obelo*, diligit Dominus Deus: gratiam & gloriam dabit, *omiſſiſque deinde poſtremam vocem*, Dominus.

(6) *Vat. hoc verſu Rom. ſequitur. Alex. infra* Domine Deus virtutum, beatus vir qui ſperat in te.

(7) *Vat. vocem* Deus *heic tacet*.

PSALMUS LXXXIV. F.VI.N.

In Finem · Filiis Core . pſalmus . In Finem · Filiis Core . pſalmus.[4]

Deo Propheta gratias agit . quoniam de illa antiquitate Judaicæ Nationis pervenit populus ad culturam Domini Salvatoris . expetitque adventum Chriſti . in quo humana cæcitas fidei lumen accepit ·

B*Enedixiſti.* DOMINE. *terram tuam.* * *avertiſti captivitatem Jacob ·*

Remiſiſti iniquitatem [1] *plebi tuæ .* * *operuiſti omnia peccata eorum ·*

Diapſalma .

Mitigaſti omnem iram tuam . * *avertiſti ab ira indignationis tuæ ·*

Converte nos Deus SALUTARIS *noſter .* * *& averte iram tuam a nobis .* * [2] *ut non in æternum iraſcaris nobis ·*

Neque extendas iram tuam a progenie in progenies . * *Deus tu convertens vivificabis nos .* * *& plebs tua lætabitur in te ·*

Oſtende nobis . DOMINE . *miſericordiam tuam .* * *&* SALUTARE *tuum da nobis ·*

Audiam quid loquatur in me DOMINUS *Deus .* * *quoniam loquetur pacem in plebem ſuam .* * *& ſuper Sanctos ſuos . & in eos qui convertentur ad ipſum ·*

Verumtamen prope [3] *eſt timentibus eum* SALUTARE *ipſius .* * *ut inhabitet gloria in terra noſtra ·*

PSALT. R.G. *Miſe-*

BEnedixiſti . DOMINE. terram tuam.* avertiſti captivitatem Jacob ·

Remiſiſti [5] iniquitatem plebis tuæ .* operuiſti omnia peccata .eorum ·

Diapſalma ·

Mitigaſti omnem iram tuam .* avertiſti ab ira indignationis tuæ ·

Converte nos Deus [6] SALUTARIS noſter .* & averte iram tuam a nobis ·

Numquid [7] in æternum iraſceris nobis ? * ÷ aut ⁝ extendes iram tuam a generatione in generationem ?

[8] ÷ Deus⁝ tu converſus vivificabis nos .* & plebs tua lætabitur in te ·

Oſtende nobis . DOMINE . miſericordiam tuam ·* & SALUTARE tuum da nobis ·

Audiam quid loquatur [9] ÷ in me ⁝ DOMINUS Deus .* quoniam loquetur pacem in plebem ſuam ·

Et ſuper Sanctos ſuos .* & in eos qui [10] convertuntur ad cor ·

Verumtamen prope timentes eum SALUTARE ipſius .* ut [11] inhabitet gloria in terra noſtra ·

X Miſe-

(1) *Vat. 84. cum Archivi MS. D. 144. Aug. Caſſ. Brun. Ambros. Ver.* plebis tuæ : *sed noſtra legendi ratio Græc. conformior ,* τῷ λαῷ σου ·

(2) *Loco* ut non in æternum *Vat. 84. juxta Ambros.* ne in æternum : *tum subsequenti versu* a progenie in progeniem *ſingulari numero cum Græc. Aug. Caſſ. Ver. & Ambroſiano eodem .*

(3) *Holſt. Verumtamen prope eſt timentibus :* MS. noſter melior , Caſſiod. & Ambroſ. & Faber omittunt verbum *eſt* , quod nec LXX. agnoſcunt . (4) *Vat. addit eo loci vocem* David .

(5) *Alex.* iniquitates , *plurium numero : quod ſequitur deinde* Diapſalma *omittit Vat.*

(6) *Alex.* Deus ſalutum noſtrarum ; *Vat. vero proſequitur :* & averte iracundiam tuam a nobis .

(7) *Vat.* Ne in æternum iraſcaris nobis ÷ aut ⁝ extendas iram tuam a generatione Ψ in) progenie . *Hujus verſiculi obelum Pal. neſcit , & quidem notante Val. minus rectè .*

(8) *Vat. Rom. hoc versu imitatur , obelumque neſcit . Altero a præsenti verſiculo absoluto Pal. adjungit* Diapſ.

(9) *Pal.* ÷ in ⁝ me Dominus Deus . *Alex.* in me ÷ Dominus Deus ⁝ *utrumque fortaſſe Antiquarii vitio . Proſequitur deinde idem Alex.* quoniam loquitur &c.

(10) *Vat.* qui convertuntur Ψ coram ipſo)

(11) *Pal.* ÷ in ⁝ habitet .

Digitized by Google

Miſericordia & veritas obviaverunt ſibi. * *juſtitia & pax complexæ ſunt ſe.*

Veritas de terra orta eſt. * *& juſtitia de cælo proſpexit.*

Etenim DOMINUS *dabit benignitatem.* * *& terra noſtra dabit fructum ſuum.*

Juſtitia ante eum ambulabit. * *& ponet in via greſſus ſuos.*

Miſericordia & veritas obviaverunt ÷ ſibi ⁑ * juſtitia & pax [1] oſculatæ ſunt.

Veritas de terra orta eſt. * & juſtitia de cælo proſpexit.

Etenim DOMINUS dabit benignitatem. * & terra noſtra dabit fructum ſuum.

Juſtitia ante eum ambulabit. * & ponet in via greſſus ſuos.

ORATIO.

REmitte. Domine. iniquitatem plebis tuæ. & oſtende nobis miſericordiam tuam. quæ nos in viam pacis (juſtitia præcedente) perducat. Per.

F.VI.N.

PSALMUS LXXXV.

Oratio David.

Oratio [2] ÷ ipſi ⁑ David.

Oratio Chriſti ad Patrem pro ſe ſuiſque Membris. quorum ipſe Caput eſt.

INclina. DOMINE. *aurem tuam ad me. & exaudi me.* * *quoniam egenus & pauper ſum ego.*

Cuſtodi animam meam. quoniam ſanctus ſum. * *ſalvum fac ſervum tuum Deus meus ſperantem in te.*

Miſerere mihi. Domine. quoniam ad te clamavi tota die. * *lætifica animam ſervi tui.* * *quia ad te. Domine. levavi animam meam.*

Quoniam tu. Domine. ſuavis ac mitis es. * *& copioſus in miſericordia omnibus invocantibus te.*

Auribus percipe. DOMINE. *orationem meam.* * *& intende voci deprecationis meæ.*

In die tribulationis meæ clamavi ad te. * *quoniam exaudiſti me.*

Non

INclina. DOMINE. aurem tuam ÷ & ⁑ exaudi me. * quoniam inops & pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam. quoniam ſanctus ſum. [3] * ſalvum fac ſervum tuum Deus meus ſperantem in te.

Miſerere mei Domine. quoniam [4] ad te clamavi tota die. * lætifica animam ſervi tui. quoniam ad te. Domine. animam meam levavi.

Quoniam tu. [5] Domine. ſuavis & mitis. * & multæ miſericordiæ omnibus invocantibus te.

Auribus percipe. DOMINE. orationem meam. * & intende voci [6] deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamavi ad te. * quia exaudiſti me.

Non

(1) *Alex.* oſculatæ ſunt ſe. *Vat.* complexæ ſunt.

(2) *Vocem* ipſi, *ejuſque obelum Vat. neſcit: qui & contextus verſu primo Rom. adamuſſim exprimit.*

(3) *Vat.* quoniam ſanctus es *recentiori cura accommodatum.*

(4) *Alex. & Pal.* ad te clamabo tota die. *Vat. hoc verſu a Rom. ſolum differt quod heic ſcribat* ad te ⁜ clamavi) tota die.

(5) *Alex.* Quoniam tu Dominus ſuavis: *Vat.* ac mitis ⁜ es): *tum ſecundo ab hoc verſiculo,* In die tribulationis &c. *Rom. ſequitur.*

(6) *Alex.* orationis.

Digitized by Google

*Non eſt ſimilis tibi in diis Domine· * & non eſt ſecundum opera tua·*

*Omnes gentes quaſcumque feciſti. venient. & adorabunt coram te Domine. * & honorificabunt Nomen tuum·*

*Quoniam magnus es tu. & faciens mirabilia· * tu es Deus ſolus·*

Deduc me. DOMINE. *in via tua· * & ambulabo in veritate tua·*

Lætetur [1] *cor meum. ut timeat nomen tuum·* * *Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo. & honorificabo nomen tuum in æternum·*

*Quoniam miſericordia tua magna eſt ſuper me· * & eripuiſti animam meam ex inferno inferiori·*

*Deus injuſti inſurrexerunt in me· & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam· * & non propoſuerunt te ante conſpectum ſuum·*

*Et tu. Domine Deus meus. miſerator & miſericors. * patiens & multum miſericors & verax·*

*Reſpice in me. & miſerere mei· * da poteſtatem puero tuo. & ſalvum fac filium ancillæ tuæ·*

Fac mecum. Domine. ſignum [2] *in bonum· * ut videant qui me oderunt. & confundantur·*

Quoniam tu. DOMINE. *adjuviſti me. * & conſolatus es me·*

Non eſt ſimilis tui in diis Domine· * & non eſt ſecundum opera tua·

Omnes Gentes quas ÷cumque⁏ feciſti. venient· * & adorabunt coram te. Domine. * [3] & glorificabunt Nomen tuum·

Quoniam magnus es tu. & faciens mirabilia· * tu ÷es⁏ Deus ſolus. [4]

Deduc me. DOMINE. in via tua. * & ingrediar in veritate tua· * lætetur cor meum. [5] ut timeat nomen tuum·

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo· * & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia miſericordia tua magna [6] eſt ſuper me· * & eruiſti animam meam ex inferno inferiori·

Deus [7] iniqui inſurrexerūt ſuper me.* & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam· * & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo·

Et tu. [8] Domine Deus. miſerator & miſericors. * patiens & multæ miſericordiæ & verax·

Reſpice in me. & miſerere mei· * da imperium tuum puero tuo. * & ſalvum fac filium ancillæ tuæ·

Fac mecum ſignum [9] in bonum. ut videant qui oderunt me. & confundantur· * quoniam tu. DOMINE. adjuviſti me. & conſolatus es me·

ORATIO·

LÆtifica. Domine. vultum Familiæ tuæ. & erue animas noſtras ex inferno inferiori. ut tui vultus contemplatione protecti. deſideria carnis ſpiritali dominatione calcemus· Per·

 ALIA·

(1) *Holſt. Lætetur cor meum ut timeat nomen tuum*: MS. melior, & Faber legunt *timeam*: LXX. τῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σε, quod utroque modo reddi poteſt: ſic Pſal. 100. τῦ ἐξολοθρεῦσαι, *ut diſperdam*.

(2) *Vat.* 84. in bono *cum Aug. & Caſſ. verſu autem ſubſequenti*, adjuvaſti me, *pro* adjuviſti me *habet idem MS.*

(3) *Vat.* & Ψ honorificabunt) nomen tuum.

(4) *Heic habet Pal.* Diapſalma.

(5) *Alex.* ut timeam. *Vide ſuperiorem Holſt. notam*.

(6) *Verbum* eſt *hujus loci obelo reſecant Mart. Val. & Thomaſius ipſe in altero Pſalt. non tamen MSS. noſtri*: *tum Pal.* & eripuiſti: *demum finito verſiculo ſubnectit* Diapſ.

(7) *Vat.* Deus injuſti inſurrexerunt: *& paullo inferius omittit* & non *ante voces* propoſuerunt te. *Pal. de more* ÷ pro ⁏ poſuerunt.

(8) *Vat. idem*, Et tu Domine Deus miſericors, & miſerator, longanimis & multum miſericors & verax. *Idem MS. ſubſequentem verſum Rom. verbis exprimit*.

(9) *Alex. & Pal.* in bono. *Deinde Alex. paulò infra*, adjuvaſti me.

Digitized by Google

ALIA.

DEduc. Domine. nos in via veritatis tuæ . ut exultantes timeamus te . & confiteamur Nomini ſancto tuo . ut ſimus bonis operibus ſignati . & confundantur inimici noſtri . Per .

F.VI.N. PSALMUS LXXXVI.

[1] In Finem . Filiis Core . pſalmus cantici .

Filiis Core . pſalmus cantici .

Vox Prophetæ de cæleſti Jeruſalem . ideſt . Eccleſia Chriſti .

*FUndamenta ejus in montibus ſanctis . * Diligit* DOMINUS *portas Sion . ſuper omnia tabernacula Jacob .*

*Glorioſa dicta ſunt de te . Civitas Dei . ** Diapſalma . *Memor ero Raab & Babylonis .* [2] *ſcientium me .*

*Ecce alienigenæ & Tyrus & populus Æthiopum . * hi fuerunt in ea .*

Mater [3] *Sion dicet . homo . & homo factus eſt in ea . * & ipſe fundavit eam Altiſſimus .*

DOMINUS *narravit in ſcripturis populorum ſuorum . * & principum eorum qui fuerunt in ea .*

Diapſalma .

*Sicut lætantium omnium noſtrum * habitatio eſt in te .*

FUndamenta ejus in Montibus ſanctis . * Diligit DOMINUS portas Sion . * ſuper omnia tabernacula Jacob .

Glorioſa dicta ſunt de te . * Civitas Dei . [4] *Diapſalma* .

Memor ero Rahab & Babylonis . * ſcientium me .

Ecce alienigenæ & Tyrus [5] & ÷ populus ⁝ Æthiopum . * hi fuerunt illic .

Numquid [6] Sion dicet . Homo . & homo natus eſt in ea . * & ipſe fundavit eam Altiſſimus ?

DOMINUS [7] narrabit in ſcripturis populorum . * & principum horum qui fuerunt in ea . *Diapſalma* .

Sicut lætantium * omnium [8] habitatio eſt in te .

ORATIO.

FUndamentum fidei noſtræ . Deus . qui in mentibus ſanctis (tamquam in excelſis montibus) æternitatis portas juſtitia muniente componis . concede nobis id te glorioſe credere . [9] teque ad redemptionem noſtram Hominem

(1) *Uterque Archivi MS. cum Vat. 84. ut & altero MS. a Thomaſio notato , voces* In Finem *hoc Titulo neſciunt .*

(2) *Vat.* 84. ſcientibus me , *juxta Aug. Caſſ. Ambroſ. & Ver. cum* LXX. τοῖς γινώσκουσί με .

(3) *Holſt. Mater Sion dicet , homo :* Uterque MS. diſtinguit : *Mater Sion dicet homo , & homo factus eſt in ea ,* quemadmodum Sixtina : Et Ambroſius & Caſſiod. ſic legendum & diſtinguendum contendunt , & ita S. Bruno . Sed hoc ſenſum loci invertit : jungenda enim : *homo & homo factus eſt in ea :* hoc eſt diverſi generis & nationis homines. Sic alibi , *in corde & corde locuti ſunt ,* & alia ſimilia .

(4) *Tacet heic Pal.* Diapſalma , *qui & ſubſequenti verſu cum Alex.* ſcientibus me *pro* ſcientium me . *Vat.* ſcientibus Ψ te)

(5) *Mart. & cum ipſo Val.* ÷ & ⁝ populus Æthiopum : *ſed melius Thomaſius , atque preſſius ad Hebraicum fontem reddentem etiam juxta Alex. MS.* Ecce Paleſtina & Tyrus cum Æthiopia : *aut ſi non melius , temere proculdubio ejus ſcribendi ratio culparetur . Videſis hoc loco Val. Vat. nullum heic ponit obelum , quod & merito tueri poteſt .* (6) *Vat. Rom. ſimilis hoc verſu .*

(7) *Alex.* Dominus ſcriptura populorum . *Vat.* narravit Ψ Scripturas) populorum . *Tum ſubſequens* Diapſ. *a Pal. omittitur*

(8) *Alex. & Pal.* habitatio in te , *omiſſo verbo* eſt . *Vat.* ſicut Ψ lætantibus omnibus) Θ nobis) habitatio eſt in te .

(9) *Vat.* atque redemptionem &c.

nem factum prædicabiliter confiteri · Qui cum Patre & Spiritu ſancto vivis & regnas Deus &c.

A L I A.

FUndator bonorum omnium . Deus . concede nobis tales fieri . ut mereamur omnium in te lætantium lucis æternæ habere conſortium · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

PSALMUS LXXXVII. F.VI.N.

Canticum pſalmi . filiis Core · In Finem · Pro [1] Amelech . ad reſpondendum · Intellectus . Eman Iſraelitæ ·

Canticum pſalmi . filiis Core · In Finem · [4] Pro Maheleth . ad reſpondendum · Intellectus . ※ Eman Ezrahitæ ⁝

Chriſtus [2] a Patre petens auxilium contemptum ſuum refert . quem a Judæis erat perpeſſurus . aſſeritque mortuos a medicis non eſſe ſuſcitandos . ut poſſint Domino confiteri · Reſurrectionem ſibi celerrimam venire depoſcens ·

D*OMINE Deus ſalutis meæ .* in die clamavi & nocte coram te ·*

Intret oratio mea in conſpectu tuo · inclina aurem tuam ad precem meam . Domine ·*

Quia repleta eſt malis anima mea . & vita mea [3] inferno appropiavit ·*

Æſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum · factus ſum ſicut homo ſine adjutorio . inter mortuos liber ·*

Sicut vulnerati dormientes projecti in monumentis . quorum non memini-ſti amplius · & quidem ipſi de manu tua expulſi ſunt ·*

Poſue-

DOMINE Deus ſalutis meæ .* in die clamavi [5] ÷ & ⁝ nocte coram te ·

Intret in conſpectu tuo oratio mea · * inclina aurem tuam ad precem meam ·

Quia repleta eſt malis anima mea ·* & vita mea [6] inferno appropinquavit ·

Æſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum · * factus ſum [7] ſicut homo ſine adjutorio . inter mortuos liber ·

Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris .* quorum non es memor amplius · [8] & ipſi de manu tua repulſi ſunt ·

Poſue-

(1) *Vat.* 84. *cum MS. altero a Thomaſio allegato in ſuis annotationibus ,* Pro Meleth .

(2) *Vat.* Chriſtus ad Patrem petens &c.

(3 *Holſt. Et vita mea inferno appropiavit :* MS. noſter primus , & Bruno , & Cajet. & Faber ; *in inferno* . Sed LXX. τῷ ἅδῃ ἤγγισε , & ſic Caſſiod. Scriptoris errore prima vocis ſyllaba male fuit repetita . Ambroſ. *ad infernum .*

Et Vat. 84. *habet ,* in inferno .

(4) *Vat.* Pro Amelech ad reſpondendum ÷ intellectus Eman Iſrahelitæ . *Alex. vero,* In Finem, pro Choro ad reſpondendum &c.

(5) *Deſtituitur ea nota Vat. qui ſubſequenti verſu habet :* inclina aurem tuam ad precem meam ⊕ Domine) ; *hanc eandem vocem* Domine *nullo ſigno aff-ctam retinet & Pal. Eodem verſu Alex.* Intret in conſpectum tuum oratio mea .

(6) *Alex. cum Pal.* in inferno . *Vat.* ad infernum appropiavit .

(7) *Alex. vocum tranſpoſitione :* factus ſum ſine adjutorio , ſicut homo inter mortuos liber . *Illud* ſine adjutorio *omittit Pal. Librarii oſcitantia , ut non immerito Val. videtur .*

(8) *Integro hoc verſu Rom. ſequitur Vat. ſed hic omittit vocem* quidem *ab eodem Rom. præmiſſam voci,* ipſi. *Alex.* quorum non eſt memor amplius.

Digitized by Google

Poſuerunt me in lacu inferiori . in tenebris* [1] *& umbra mortis·*

*In me confirmata eſt ira tua· * & omnes elationes tuas ſuper me induxiſti·*

Diapſalma.

Longe feciſti notos meos a me· Poſuerunt me in abominationem ſibi· traditus ſum.* & non egrediebar·*

Oculi mei infirmati ſunt præ inopia· clamavi ad te. DOMINE *.* tota die expandi manus meas ad te·*

Numquid mortuis facies mirabilia? aut medici reſuſcitabunt. & confitebuntur tibi?*

Diapſalma·

*Numquid enarrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuam? * aut veritem tuam in perditione?*

Numquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua? aut juſtitia tua in terra oblivionis?*

Et ego ad te . DOMINE *. clamavi·* & mane oratio mea præveniet te·*

Ut quid. DOMINE *. repellis orationem meam? * avertis faciem tuam a me?* Diapſalma·

*Egens ſum ego. & in laboribus a juventute mea· * exaltatus autem humiliatus ſum & confuſus·*

In me pertranſierunt iræ tuæ. & terrores tui conturbaverunt me·*

Cir-

Poſuerunt me in lacu inferiori .* in tenebroſis & in umbra mortis·

Super [2] me confirmatus eſt furor tuus· * & omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me·

Diapſalma·

Longe [3] feciſti notos meos a me·* poſuerunt me abominationem ſibi·

Traditus ſum. & non egrediebar·* oculi mei languerunt præ inopia.

Clamavi ad te . DOMINE .* tota die. expandi ad te manus meas.

Numquid mortuis facies mirabilia?* aut medici [4] ſuſcitabunt. & confitebuntur tibi? ·*Diapſalma*·

Numquid [5] narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuam?* & veritatem tuam in perditione?

Numquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua?* [6] & juſtitia tua in terra oblivionis?

÷ [7] Et ⁝ ego ad te. DOMINE. clamavi·* & mane oratio mea præveniet te·

Ut quid. [8] DOMINE. repellis orationem meam?* avertis faciem tuam a me?

Pauper ÷ ſum ⁝ ego. & in laboribus a juventute ÷ mea ⁝ * exaltatus autem humiliatus ſum & conturbatus·

In me tranſierunt iræ tuæ. * ÷ & ⁝ terrores tui conturbaverunt me.

Cir-

(1) *Holſt. in tenebris & umbra*. MS. Florent. & Faber, & Ambroſ. & Caſſind. *& in umbra*; atque ita LXX.

Etiam D. 145. *habet* in umbra *cum Aug. Brun. & Ver.*

(2) *Vat.* Ψ In) me confirmata eſt &c. *cum Rom. quod per totum verſiculum imitatur*.

(3) *Idem Vat.* Elongaſti, *non vero* Longe feciſti: *tum ſubſequenti verſiculo*, oculi mei infirmati ſunt &c. *& altero ab illo Rom. preſſius ſequitur idem MS.*

(4) *Alex.* reſuſcitabunt: *ſubſequens deinde* Diapſ. *a Pal. reticetur*.

(5) *Alex.* Numquid narravit aliquis ſepulchro: *& in fine verſus*, in perditionem. *Vat. eodem hoc verſu Rom. ſequitur, ſolum habet:* Ψ aut) veritatem tuam &c.

(6) *Vat.* Ψ aut) juſtitia tua in terra obliterata: *ita mendosè vox iſthæc ultima MS. exhibet, fortaſſe pro* oblita *juxta Aug & Ver.*

(7) *Hujus loci obelum quem tuentur exemplaria Hieronymiana Verſ. ex Heb. tum edita, tum Alex. MS. eam copulam ex Hebræo minime exprimentes; juxta hod. Heb. & MSS. noſtros ſuſtulit deinde Thomaſius; eoque carent Mart. & Val.*

(8) *Vat.* Ut quid, Domine, Ψ reppuliſti) animam meam, avertis &c. *Idem MS. deinde uſque ad finem Pſalmi omiſſis omnibus obelis Rom. exprimit, ſolum ad poſtremum verbum habet*: a miſeria Θ mea)

Circumdederunt[1] *me* (*ſicut aqua*) *tota die.* * *circumdederunt me ſimul*·
Elongaſti a me amicum & proximum. * *& notos meos a miſeria*·

Circumdederunt me ſicut aqua· * tota die circumdederunt me ſimul·
Elongaſti a me amicum & proximum. * ÷ & ‡ notos meos a miſeria.

ORATIO·

REdemptor omnium. ineffabiliſque ſalutis noſtræ Deus. qui pro nobis inferna penetrans factus es inter mortuos liber. exaudi matutinam familiæ tuæ precem. & erue nos ab inimici inſidiantis peſſima ſervitute: Qui cum Patre & Spiritu ſancto vivis & regnas Deus. Per &c.

PSALMUS LXXXVIII. F.VI.N.

Intellectus Ethan Iſraelitæ·

Intellectus Ethan Ezrahitæ·

Vox fidelium miſericordias Domini potentiamque laudantium·

MIſericordias tuas. DOMINE. *in æternum cantabo*· * *in generatione & progenie pronunciabo veritatem tuam in ore meo*·

Quoniam dixiſti· *In æternum miſericordia ædificabitur.* * *in cælis præparabitur*[2] *veritas tua*·

Diſpoſui teſtamentum Electis meis. * *juravi David ſervo meo*· *Uſque in æternum præparabo ſemen tuum.* * *& ædificabo in ſæculum ſæculi Sedem tuam*· Diapſalma·

Confitebuntur cæli mirabilia tua. DOMINE· * *& veritatem tuam in eccleſia ſanctorum*·

Quoniam quis in nubibus æquabitur DOMINO? * *aut quis ſimilis erit* DEO *inter filios Dei?*

Deus qui glorificatur in concilio ſanctorum. * *magnus & metuendus ſuper omnes. qui in circuitu ejus ſunt*·

DOMINE *Deus Virtutum quis ſimilis*

MIſericordias[3] DOMINI. * in æternum cantabo·

In generationem & generationem. * annunciabo veritatem tuã in ore meo·

Quoniam dixiſti. In æternum miſericordia ædificabitur· * ÷ in ‡ cælis præparabitur veritas tua ⋇ in eis ‡

Diſpoſui teſtamentum Electis meis· * juravi David ſervo meo· * Uſque in æternum præparabo Semen tuum·

Et ædificabo[4] in generationem & generationem* Sedem tuã· *Diapſalma*·

Confitebuntur cæli mirabilia tua. DOMINE. * & ÷ enim ‡ veritatem tuam in eccleſia ſanctorum·

Quoniam quis in nubibus[5] æquabitur DOMINO? * ſimilis erit DEO in filiis Dei?

Deus qui glorificatur[6] in conſilio ſanctorum. * magnus & terribilis ſuper omnes. qui in circuitu ejus ſunt·

DOMINE Deus Virtutum quis ſimilis tibi? *

(1) *Vat.* 84. Circujerunt *pro* Circumdederunt; *Caſſ. & Ver.* Circumjerunt.

(2) *D.* 144. *cum Brun.* veritas tua in eis.

(3) *Vat. primo hoc & ſubſequentibus ſecundo & tertio textus verſibus Rom. exprimit; atque obelum tertio occurrentem præterit, tum & aſteriſcum, & voces eo notatas.*

(4) *Vat.* in generatione & progenie ſedem tuam. *Tum altero a præſenti verſu juxta Rom. neſcit illud* ÷ enim ‡

(5) *Vat.* æquabitur Domino? Θ aut quis) ſimilis erit Deo inter filios Dei. *Alex. cum Pal.* ſimilis erit Domino, *propius Græco* τῷ Κυρίῳ·

(6) *Vat.* Ψ in concilio) *deinde juxta Rom. proſequitur. Alex. infra,* magnus & horrendus ſuper omnes &c.

lis tibi ? * *Potens es . Domine . & veritas tua in circuitu tuo .*

Tu dominaris poteſtati maris . * *motum autem fluctuum ejus tu mitigas .*

Tu humiliaſti (ſicut vulneratum) ſuperbum . * *& in virtute brachii tui diſperſiſti inimicos tuos .*

Tui ſunt cæli . & tua eſt terra . * *orbem terrarum & plenitudinem ejus tu fundaſti .*

Aquilonem & Mare tu creaſti . * *Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt . Tuum Brachium cum potentia .*

Firmetur manus tua . & exaltetur dextera tua . * *juſtitia & judicium præparatio Sedis tuæ .*

Miſericordia & veritas præibunt ante faciem tuam . * *beatus populus qui ſcit jubilationem .*

DOMINE . *in lumine vultus tui ambulabunt .* * *& in nomine tuo exultabunt tota die . & in tua juſtitia exaltabuntur .*

Quoniam gloria virtutis eorum tu es . * *& in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrum .*

Quoniam DOMINI *eſt aſſumptio .* * *& Sancti Iſrael regis noſtri .* Diapſalma .

Tunc locutus es in aſpectu filiis tuis . & dixiſti . * *Poſui adjutorium ſuper potentem .* * *& exaltavi electum de plebe mea .*

Inveni David ſervum meum . * *oleo ſancto meo unxi eum .*

Manus

tibi ? * Potens es . Domine . & veritas tua in circuitu tuo .

Tu dominaris [1] poteſtati maris . * motũ autem fluctuum ejus tu mitigas .

Tu humiliaſti (ſicut vulneratum) ſuperbum . * [2] in brachio virtutis tuæ diſperſiſti inimicos tuos .

Tui ſunt cæli [3] & tua eſt terra . * orbem ÷ terræ ⁝ & plenitudinem ejus tu fundaſti . * Aquilonem & Mare tu creaſti .

Thabor & Hermon [4] ÷ in ⁝ nomine tuo exultabunt . * Tuum Brachium cum potentia .

Firmetur manus tua . [5] & exaltetur dextera tua . * juſtitia & judicium præparatio Sedis tuæ .

Miſericordia & veritas [6] præcedent faciem tuam . * beatus populus qui ſcit jubilationem .

DOMINE . in lumine vultus tui ambulabunt . * ÷ & ⁝ in nomine tuo exultabunt tota die . * & in juſtitia tua exaltabuntur .

Quoniam gloria virtutis eorum tu es . * [7] & in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrum .

Quia DOMINI eſt aſſumptio ※ noſtra ⁝ * & Sancti Iſrael regis noſtri . [8]

Tunc locutus es in viſione Sanctis tuis . & dixiſti . * Poſui adjutorium in potente . * [9] ÷ & ⁝ exaltavi electum de plebe ÷ mea ⁝ .

Inveni David ſervum meum . * oleo ſancto meo [10] unxi eum .

Manus

(1) *Vat.* poteſtatis maris : *tum ſubſequenti & altero verſu Rom. exprimit .*

(2) *Alex.* & in brachio , *addita copula .*

(3) *Pal.* & tua ÷ eſt ⁝ terra &c. ; *ſed eadem eſſe deberet ſors & præcedentis verbi* ſunt .

(4) *Noſtri MSS. omnes obelum heic neſciunt , & quidem meritò .*

(5) *Rurſus meritò juxta hodiernum Heb.* ÷ & ⁝ exaltetur *ſcribit Pal. MS.*

(6) *Vat.* prævenient . *Deinde proxime ſequentem obelum negligit .* (7) *Vat.* & in tua juſtitia exaltabitur . *Inſuper ſubſequentis verſus aſteriſcum inducit .* (8) *Heic ſubjungit Pal.* Diapſ.

(9) *Vat. a Romano , quod hactenus in præſenti ſecutus fuerat , heic recedit , dicens , omiſſa copula :* exaltavi electum de populo meo . *Eandem copulam ante* exaltavi *neſcit & Alex.*

(10) *Alex. idem* , lenui cum *pro* unxi eum .

*Manus enim mea auxiliabitur ei • * & brachium meum confortabit eum •*

*Nihil proficiet inimicus in eo • * & filius iniquitatis [1] non nocebit ei •*

*Et concidam inimicos ejus a facie ipſius • * & odientes eum in fugam convertam •*

*Et veritas mea & miſericordia mea cum ipſo • * & in nomine meo exaltabitur cornu ejus •*

*Et ponam in mari manum ejus • * & in fluminibus dexteram ejus •*

*Ipſe invocabit me • Pater meus es tu • * Deus meus • & ſuſceptor ſalutis meæ •*

*Et ego primogenitum ponam illum • * excelſum præ Regibns terræ •*

*In æternum ſervabo illi miſericordiam meam • * & Teſtamentum meum fidele ipſi •*

*Et [2] ponam in ſæculum ſæculi ſedem ejus • * & thronum ejus ſicut dies cæli •*

*Si dereliquerint filii ejus legem meam • * & in judiciis meis non ambulaverint •*

*Si juſtificationes meas profanaverint • * & mandata mea non cuſtodierint •*

*Viſitabo in virga iniquitates eorum • * & in verberibus peccata eorum •*

Manus ÷ enim ⁝ mea auxiliabitur ei • * & brachiū meū [3] confortabit eum •

Nihil proficiet inimicus in eo • * & filius iniquitatis [4] non apponet nocere ei •

Et concidam a facie ipſius inimicos [5] ejus • * & odientes eum in fugam convertam •

÷ [6] Et ⁝ veritas mea & miſericordia mea cum ipſo • * & in nomine meo exaltabitur cornu ejus •

Et ponam in mari manum ejus • * & in fluminibus [7] dexteram ejus •

Ipſe invocabit me • Pater meus es tu • * Deus meus • & ſuſceptor ſalutis meæ •

Et ego primogenitum ponam illum • * excelſum [8] ÷ præ ⁝ regibus terræ •

In æternum [9] ſervabo illi miſericordiam meam • * & Teſtamentum meum fidele ipſi •

Et ponam in ſæculum ÷ ſæculi ⁝ ſemen ejus • * & thronum ejus ſicut dies cæli •

Si [10] ※ autem ⁝ dereliquerint filii ejus legem meam • * & in judiciis meis non ambulaverint •

Si juſtitias meas profanaverint • * & mandata mea non cuſtodierint •

Viſitabo in virga iniquitates eorum • * [11] & in verberibus peccata eorū •

Miſericordiam autem meam [12] non

(1) *Holſt. Non nocebit eum,* Caſſiod. & ſic Pſal. 34. ℣. 1.

(2) *Holſt. Et ponam in ſæculum ſæculi ſemen ejus.* MSS. Codd. omnes, & Fabri editio, & Cajet. & Bruno *ſedem ejus*: ſed LXX. τὸ σπέρμα αὐτοῦ, & ſic Heb. & Ambroſ. & Caſſiod.

(3) *Superiorem obelum omittit Vat. heic Pal.* confirmabit *pro* confortabit.

(4) *Vat.* non adjiciet nocere ei. *Alex.* nocere eum. (5) *Vocem* ejus *heic Pal. omittit.*

(6) *Eam copulam, quam in Hebræo non inveniſſe Hieronymum teſtantur ejuſdem Verſiones tum edita, tum Alex. MS. ſine obelo relinquunt Mart. & Val. atque Thomaſius ipſe juxta MSS. noſtros omnes, & hodiernum Hebræum. Tum Vat.* & miſericordia mea cum eo.

(7) *Idem Vat.* dextera ejus: *deinde Pal.* Ipſe ÷ in ⁝ vocabit me.

(8) *Ab omnibus noſtris MSS. obelus iſte negligitur, an jure Heb. conſule. Hieronymus juxta exemplaria ſive Alex. ſive edita tranſtulit,* excelſum regibus terræ.

(9) *Vat.* cuſtodiam illi: *tum proxime ſequentem obelum neſciunt MSS. noſtri.*

(10) *Eam notam, quam adſtruunt Pal. & Verſ. Heb. Alex. MS. in obelum mutavit Thomaſius in altero Pſalt. longe antequam cenſura ſua eandem taxaret Val. Cetera & obelum & vocem* autem *omittunt Alex. & Vat.*

(11) *Vat.* & in flagellis.

(12) *Idem*, non diſperdam ab eis, neque nocebo ⊖ eos) in veritate mea.

Miſericordiam autem meam non diſpergam ab eo · * *neque nocebo ei in veritate mea* . *neque profanabo teſtamentum meum* · * *& quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita* ·

Semel juravi in ſancto meo . *ſi David mentiar* · *Semen ejus in æternum manebit* . *& ſedes ejus* (*ſicut ſol*) *in conſpectu meo* . * *&* (*ſicut luna perfecta*) *in æternum* · * *& Teſtis in cælo fidelis* ·

Diapſalma ·

Tu vero repuliſti & ſpreviſti & diſtuliſti Chriſtum tuum . * *avertiſti teſtamentum ſervi tui* · * *profanaſti in terra Sanctitatem ejus* ·

Deſtruxiſti omnes macerias ejus · * [1] *poſuiſti munitiones ejus in formidinem* ·

Diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam · * *factus eſt in opprobrium vicinis ſuis* ·

Exaltaſti dexteram inimicorũ ejus · * *lætificaſti omnes inimicos ejus* ·

Avertiſti adjutorium gladii ejus · * *& non es auxiliatus ei in bello* ·

Diſſolviſti eum ab emundatione · * *& ſedem ejus in terra colliſiſti* ·

Minoraſti dies temporum ejus · * *perfudiſti eum confuſione* ·

Diapſalma ·

Uſquequo . DOMINE . *iraſceris ? in finẽ ?* * *exardeſcet* (*ſicut ignis*) *ira tua ?*

Memorare . *Domine* . *quæ mea eſt ſub-*

diſpergam ab eo · * neque nocebo in veritate mea ·

Neque [2] profanabo teſtamentum meum · * & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita ·

Semel juravi in ſancto meo . ſi David mentiar · * Semen ejus in æternum manebit ·

Et [3] thronus ejus (ſicut ſol) in conſpectu meo. * ÷ & : (ſicut luna perfecta) in æternum · * & Teſtis in cælo fidelis · *Diapſalma* ·

Tu [4] vero repuliſti & deſpexiſti · * diſtuliſti Chriſtum tuum ·

Evertiſti teſtamentum ſervi tui · * profanaſti [5] in terra Sanctuarium ejus ·

Deſtruxiſti omnes ſepes ejus · * poſuiſti [6] firmamentum ejus formidinem ·

Diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam · * [7] factus eſt opprobrium vicinis ſuis ·

Exaltaſti [8] dexteram deprimentium eum · * lætificaſti omnes inimicos ejus ·

Avertiſti [9] adjutorium gladii ejus · * & non es auxiliatus ei in bello ·

Deſtruxiſti eum ab [10] emundatione · * & ſedem ejus in terra colliſiſti ·

Minoraſti dies temporis ejus · * perfudiſti eum confuſione ·

Diapſalma ·

Uſquequo . DOMINE . [11] avertis ? in finẽ ? * exardeſcet (ſicut ignis) ira tua?

Memorare . quæ mea ſubſtantia · * numquid

(1) *Holſt. Poſuiſti munitiones ejus formidinem :* MSS. omnes , & Cajet. *in formidine* : LXX. δειλίαν : Ambroſ. *in formidinem* , & ſic Caſſ. & Bruno .

Et Vat. 84. *habet* , in formidine .

(2) *Vat.* Θ ſed) neque ..... & quæ procedunt per labia mea non faciam irritam : *& Alex. ſcribit* irritam .

(3) *Vat.* Et ſedes ejus ſicut ſol &c. *tum mendoſe MSS. noſtri prætereunt proximum ſubſequentem obelum* . *Pal. etiam* Diapſ.

(4) *Vat.* Tu autem expuliſti & ſpreviſti Θ nos) diſtuliſti &c. *tum eo qui ſubsequitur* , *verſu Rom. imitatur* ! *& altero inſuper* , *ſed* : poſuiſti munitiones ejus Θ in) formidine .

(5) *Alex.* in terram .

(6) *Alex.* firmamenta ejus formidinem .

(7) *Vat.* factus eſt Θ in) opprobrium .

(8) *Idem*, dexteram Ψ inimicorum ejus, lætificaſti &c. *neglecta nota qua indicetur quouſque reprobandi ſignum* Ψ *vires ſuas extendere debeat* .

(9) *Idem* , Advertiſti adjutorium : *tum initio ſubsequentis verſus juxta Rom.* Diſſolviſti &c.

(10) *Alex.* a mundatione .

(11) *Vat.* averteris : *Alex.* avertes .

ſubſtantia · * *non enim vane conſtituiſti filios hominum* ·

Quis [1] *eſt homo. qui vivit. & non videbit mortem?* * *aut quis eruet animam ſuam de manu inferi?* Diapſalma·

Vbi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ. Domine · * *ſicut juraſti David in veritate tua?*

Memor eſto opprobrii ſervorum tuorum * (*quod continui in ſinu meo*) *multarum gentium* ·

Quod exprobraverunt inimici tui. Domine · * *quod exprobraverunt Commutationem* CHRISTI *tui* ·

Benedictus DOMINUS *in æternum* · * *Fiat. Fiat* ·

numquid enim vane conſtituiſti [2] ÷ omnes ⁝ filios hominum?

Quis eſt homo. qui vivet. & non videbit mortem? * [3] eruet animam ſuam de manu inferi? *Diapſalma* ·

Ubi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ. Domine · * [4] ſicut juraſti David in veritate tua?

Memor [5] eſto. Domine. opprobrii ſervorum tuorum * (quod continui in ſinu meo) multarum gentium ·

Quod exprobraverunt inimici tui. Domine · * quod exprobraverunt commutationem CHRISTI tui ·

Benedictus DOMINUS in æternum · * Fiat. Fiat ·

ORATIO.

ERue. Domine. animas noſtras de manu inferi. qui pro nobis inferna fortiter confregiſti. ut tuas miſericordias decantantes & a confuſione criminum & a morte perpetua liberemur· Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

PSALMUS LXXXIX. F.V.M.

Oratio [6] Moyſi hominis Dei ·

Oratio Moyſi hominis Dei.

Oratio Fidelium populorum pro Eccleſia ad Deum ·

D*Omine. refugium factus es nobis.* * *a generatione & progenie* · *Priuſquam fierent montes. aut formaretur*

DOmine. [7] refugium factus es nobis. * a generatione in generationem ·

(1) *Holſt. Quis eſt homo qui vivet.* MSS. omnes,& Faber, & Cajet. & Caſſiod. & Bruno legunt *vivit*. Sed LXX. ζήσεται· MSSorum lectionem confirmat S. Gregorius Magnus Moral. L. 20. c. 25. ubi etiam in præſenti legitur *vivit*.

(2) *Et hoc loco antequam a Val. reprehenderetur obelum in aſteriſcum mutavit Thomaſius : obelum tamen retinet Pal. ſuadetque Alex. Verſ. ex Heb. nam Gallicana habet aſteriſcum, quæ tamen quum plerumque has notas negligat, minorem certe præ illa fidem meretur. Vat.* Numquid ☧ vane conſtituiſti ☧ filios hominum.

(3) *Vat.* Ψ eripiens) animam ſuam : *Alex.* de manu inferni. (4) *Vat.* quas juraſti David.

(5) *Vat.* Memor eſto ☧ opprobrii ſervorum &c.

(6) *De hoc Titulo minime prætereundum Hieronymum Lib. 1. Apolog. adverſus Rufinum ſcripſiſſe* : Octogeſimum quoque nonum Pſalmum, qui inſcribitur : Oratio Moyſi hominis Dei; & reliquos undecim, qui non habent Titulos, ſecundùm Huilli expoſitionem, ejuſdem Moyſi putat : nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans per ſingula loca, quid Hebræis videatur, inſerere. *Conſulendi de hoc eodem Titulo Aug. & Caſſ.*

(7) *Pronomen* tu *ſub aſteriſco ex Hebræo heic ſufficiunt Mart. & Vall. non adoptandum ſane ab eo qui Vulgatæ textum unice exprimendum ſibi propoſuit. Paullo inferius Pal. & Alex. habent* : a generatione & generatione : *Vat. vero*, Ψ a generatione & progenie.

Digitized by Google

maretur orbis terræ. * [1] *a ſæculo & uſque in ſæculum tu es. Deus.*

Ne avertas hominem in humilitatem. * *& dixiſti. Convertimini filii hominum.*

Quoniam mille anni [2] *ante oculos tuos.* * *ſicut dies heſterna. quæ præteriit.*

Et ſicut cuſtodia in nocte. * *quæ pro nihilo* [3] *habentur. anni eorum.*

Mane (ſicut erba) tranſeat. mane floreat. & pertranſeat. * *veſpere decidat. induret. & areſcat.*

Quia defecimus in ira tua. * *& in furore tuo conturbati ſumus.*

Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo. * *ſæculum noſtrum in illuminatione vultus tui.*

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt. * *& nos in ira tua defecimus.*

Anni noſtri (ſicut aranea) meditabuntur. * *dies annorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta* [4] *anni.*

Si autem in potentatibus octoginta anni. * *& plurimum eorum labor & dolor.*

Quoniam ſupervenit ſuper nos manſuetudo. * *& corripiemur.*

Quis

Priuſquam montes fierent. [5] aut formaretur terra & orbis. * a ſæculo & uſque in ſæculum tu es. Deus.

÷ [6] Ne ‡ avertas hominem in humilitatem. * & dixiſti. Convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos [7]. * tamquam dies heſterna. quæ præteriit.

. Et [8] cuſtodia in nocte. * quæ pro nihilo habentur. eorum anni erunt.

Mane ([9] ÷ ſicut herba ‡) tranſeat. * mane floreat. & tranſeat. * veſpere decidat. induret & areſcat.

Quia defecimus in ira tua. * [10] & in furore tuo turbati ſumus.

Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo. * ſæculum noſtrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt. * [11] ÷ & ‡ in ira tua defecimus.

Anni noſtri (ſicut aranea) meditabuntur. * dies annorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta [12] anni.

Si autem in potentatibus octoginta anni. * & amplius eorum labor & dolor.

Quoniam ſupervenit [13] manſuetudo. * & corripiemur.

Quis

(1) *Holſt. a ſæculo & uſque in ſæculum tu es.* MSS. omnes, & Cajet. addunt: *tu es Deus*; & ſic LXX. olim legiſſe teſtatur S. Hieronymus ad Sunniam, quamvis nunc neque Complutenſis, neque Sixtina additamentum illud agnoſcant, quod in fontibus Hebræorum extat.

Paullo ſuperius eodem verſu uterque Archivi MS. ait: Priuſquam fierent montes, & formaretur &c., *mutata vocula* aut *in* &, *quod commune eſt Aug. Caſſ. Ver. & Græc.*

(2) *Vat. 84. cum Ambroſ. & Græc.* ante oculos tuos, Domine. (3) *D.145. cum Brun.* habetur. (4) *Vat. 84. heic & ſubſequenti verſu* annis, *non* anni.

(5) *Pal.* & formaretur: *ſed illa copula ſecundas redolet curas: in fine verſiculi idem MS. addit* Diapſ. *Vat. vero* Ψ aut) firmaretur Orbis terræ a ſæculo, & ☧ in ſæculum tu es. *Alex.* a ſæculo uſque in ſæculum, *deleta altera copula.*

(6 *MSS. noſtri omnes obelum ejus loci omittunt, ſed minus bene habita ratione Hebraici fontis, quum alterutrum in eo abundet aut ſuperior vox* Deus, *aut* Ne; *quod enim Hebraice ſcribitur* אל *pro variis quæ adduntur, punctis,* Deum, *&* ne *ſonat, nec eadem vox repetenda. Juxta Hieronymum ad Sunniam* LXX. *acceperunt pro* Deus; *ſed noſtra exemplaria pro* ne *eos uſurpaſſe declarant.* (7) *Eo loci vocem* Domine *juxta Græc. addit Vat.*

(8) *Vat.* Et ⊖ ſicut) cuſtodia in nocte ⊖ quia) pro nihilo habentur anni eorum.

(9) *MSS. noſtri omnes, ut & Mart. atque Val. hoc obelo deſtituuntur: quod merito factum videtur ſi Hebræum fontem reſpicias, ſive Hieronymianas ex eo Verſiones.*

(10) *Vat.* Quoniam defecimus: *& infra juxta Rom.* conturbati ſumus.

(11) *Obelus iſte deſideratur in Vat. qui & ſubſequenti verſu habet,* ſeptuaginta annis; *ſicut & altero,* octoginta annis. (12 *Heic Alex.* annis.

(13) *Vat.* manſuetudo ſuper nos, & corripiemur.

Digitized by Google

*Quis novit poteſtatem iræ tuæ ? * aut præ timore iram tuam dinumerare ?*

*Dexteram tuam . Domine . notam fac nobis • * & eruditos corde in ſapientia •*

Convertere . [1] DOMINE . *aliquantulum . * & deprecare ſuper ſervos tuos •*

*Repleti ſumus mane miſericordia tua • ** [2] *exultavimus & delectati ſumus in omnibus diebus noſtris •*

*Delectati ſumus pro diebus . in quibus nos humiliaſti • ** [3] *& annis in quibus vidimus mala •*

*Reſpice in ſervos tuos . * & in opera tua . Domine • & dirige filios eorum •*

Et ſit ſplendor DOMINI *Dei noſtri ſuper nos • * & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos •*

Quis novit poteſtatem iræ tuæ ? * [4] & præ timore tuo iram tuam dinumerare ?

Dexteram tuam [5] ſic notam fac • * & eruditos corde in ſapientia •

Convertere. DOMINE . ([6] uſquequo? *) & deprecabilis eſto ſuper ſervos tuos •

Repleti ſumus mane miſericordia [7] tua • * & exultavimus & delectati ſumus * omnibus diebus noſtris •

Lætati [8] ÷ ſumus ⁑ pro diebus . quibus nos humiliaſti . * annis quibus vidimus mala •

Reſpice in ſervos tuos & in opera tua • * & dirige filios eorum •

Et ſit ſplendor DOMINI Dei noſtri ſuper nos • * & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos • * [9] ※ & opus manuum noſtrarum dirige ⁑ •

ORATIO•

Luciflui ſideris fator . omnipotens Deus . qui novam Mundo lucem fugata nocte reſtituis . ſatia nos . quæſumus . renitente miſericordia tua . ut omnes peccatorum obſcuritates te inluminante pellamus • Per ⁑

PSALMUS XC.

Laus cantici David •

÷ Laus cantici [10] David ⁑

Propheta prædicit omnem Fidelem Dei adiutorio circumdari . laudemque Chriſti denunciat •

*Qui habitat in adjutorio Altiſſimi . * in protectione Dei cæli commorabitur • Dicet*

Qui habitat in adjutorio Altiſſimi . * in protectione Dei ÷ cæli ⁑ commorabitur • Dicet

(1) *Vocem* Domine *heic neſcit D.* 144.

(2) *Copulam* & *juxta Heb. & Græc. fontes heic addunt uterque Archivi MS. & Vat.* 84. *ut & Aug. Brun. Ver. atque Ambros.*

(3) *Vat.* 84. *omittit ejus loci copulam . D.*144. *addita præpoſitione* & pro annis , *cum Brun. Forſaſſe illud* pro *ſpectat ad ipſius Brunonis Commentarium .*

(4) *Vat.* Ψ aut) præ timore ℞ iram &c. *Pal huic verſiculo ſubnectit* Diapſalma.

(5) *Pal.* ※ ſic ⁑ notam fac . *tum cum Alex.* compeditos *pro* eruditos , *quod poſtremum in Pal. recentiorem emendationem ſapit . Vat.* fac Ψ nobis) & eruditos &c.

(6) *Vat.* Ψ aliquantulum , & deprecabilis &c.

(7) *Vocem* ÷ tua ⁑ *minus recte Palat. òβeλίζει : tum cum Alex. & Vat. addita præpoſitione ,* in omnibus diebus noſtris .

(8) *Noſtri MSS. omnes ſine obelo illic ſcribunt , nec immerito . Vat. heic & ſubſequenti verſu Rom. ſequitur . Alex.* Lætati ſumus præ diebus &c. *tum altero verſu* • Et reſpice in ſervos tuos .

(9) *Hoc ſigno caret Vat. Pal.* ※ Et ⁑ opus &c. *juxta Vat. per errorem idem MS.* ÷ Et ⁑ . *Vide hoc loco Auguſt. affirmantem e MSS. exemplaribus alia deſtitui toto illo hemiſtichio ,* Et opus manuum noſtrarum dirige : *alia & quidem diligentiora eidem aſteriſcum præfigere .*

(10) *Alex.* ipſi *addit , & cum Pal. atque Vat. obelum negligit . Vat. idem primo & ſecundo contextus verſu , ubi habet .* ſuſceptor meus es , *&* refugium &c, *obelos præterit .*

Digitized by Google

Dicet DOMINO • *Suſceptor meus es tu.* * *& refugium meum* • * *Deus meus. ſperabo in eum* •

Quoniam ipſe liberavit me de laqueo venantium. * *& a verbo aſpero* •

Scapulis ſuis obumbrabit tibi • * *& ſub pennis ejus ſperabis* •

Scuto circumdabit te veritas ejus • * *non timebis a timore nocturno* •

A ſagitta volante per diem . a negotio perambulante in tenebris . * *a ruina & dæmonio meridiano* •

Cadent a latere tuo mille . & decem millia a dextris tuis • * *tibi autem* [1] *non appropinquabit* •

Verumtamen oculis tuis conſiderabis • * *& retributionem Peccatorum videbis* •

Quoniam tu es. DOMINE *. ſpes mea* •* *Altiſſimum poſuiſti refugium tuum* •

Non accedent ad te mala • * *& flagellum* [2] *non appropinquabit tabernaculo tuo* •

Quoniam [3] *Angelis ſuis mandavit de te .* * *ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis* •

In manibus portabunt te . * *ne umquam offendas ad lapidem pedem tuum* •

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis • * *& conculcabis leonem & draconem* •

Quoniam in me ſperavit . liberabo eum • * *protegam eum . quoniam cognovit nomen meum* •

Invo-

Dicet DOMINO • Suſceptor meus ÷ es tu ‡ * & refugium meum • Deus meus . ſperabo in eum •

Quoniam ipſe liberavit me de laqueo venantium . * & a verbo aſpero •

Scapulis [4] ſuis obumbrabit tibi • * & ſub pennis ejus ſperabis •

Scuto circumdabit te veritas ejus • * non timebis a timore nocturno •

A [5] ſagitta volante in die . * a negotio perambulante in tenebris . ab incurſu & dæmonio meridiano •

Cadent a latere tuo mille . * & decem millia a dextris tuis • * ad te autem [6] non appropinquabit •

Verumtamen oculis tuis conſiderabis • * & retributionem Peccatorum videbis •

Quoniam tu es . DOMINE . ſpes mea •* Altiſſimum poſuiſti refugi um tuum •

Non accedet ad te malum • * & flagellum [7] non appropinquabit tabernaculo tuo •

Quoniam Angelis [8] ÷ ſuis‡ mandavit de te . * ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis •

In manibus portabunt te • * [9] ne forte offendas ad lapidem pedem tuum •

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis • * ÷ & ‡ conculcabis leonem & draconem •

Quoniam in me ſperavit . [10] liberabo eum • * protegam eum . quoniam cognovit nomen meum •

Cla-

(1) *MSS. Archivi*, non appropinquabunt, *cum Brun. & Ver.*

(2) *Holſt. Non appropinquabit in tabernaculo tuo* . Omnes MSS. delent particulam *in* , nec eam agnoſcunt Bruno , Cajet. Ambroſ. & Faber : habetur tamen in *Græco* LXX. ὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου •

(3) *Holſt. Quoniam Angelis ſuis Deus mandavit* . MSS. omnes , & Cajet. Bruno , Ambroſ. ac Faber neſciunt vocem *Deus* , quæ nec apud LXX. nec apud Hebræos habetur .

(4) *Vat.* ℞ ſcapulis ſuis : *Alex.* In ſcapulis ſuis obumbrabit . *Pal. cum Mart. & Val.* ※ In ‡ ſcapulis ſuis .

(5) *Vat.* Θ Et) a jaculo volante per diem ‡ *tum* a ruina & dæmonio meridiano . *Pal. heic addit* Diapſ. *& Alex . ſupra habet* , per diem .

(6) *Vat.* non approximabunt .

(7) *Vat.* non appropiabit . *Supra Alex.* Non accedet ad te mala .

(8) *Sine obelo vocem* ſuis *ſcripſit deinde Thomaſius , ſicut & MSS. noſtri omnes , Mart. & Val.* (9) *Vat.* Ne quando offendas &c.

(10) *Vat.* ℸ Liberabo &c. *Alex.* & liberabo .

Digitized by Google

Invocabit me. & ego exaudiam eum. cum ipſo ſum in tribulatione.*

Eripiam eum. & glorificabo eum.[1] longitudine dierum adimplebo eum.*

& oſtendam illi SALUTARE *meum.*

Clamabit[2] ad me. & ego exaudiam eum. * cum ipſo ſum in tribulatione.* eripiam eum. & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum. * & oſtendam illi SALUTARE meum.

ORATIO.

PRæſta nobis. Domine. per invocationem Nominis tui aſpidis & baſiliſci lethalia venena calcare.[3] ut oſtenſo nobis Salutari tuo. adverſus inſidias inimici. ſpiritualis clypei umbraculo muniamur. Per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum &c.

PSALMUS XCI. S.M.

Pſalmus cantici. in die Sabbati. | Pſalmus cantici.[4] in die Sabbati.

Vox Eccleſiæ de exaltatione juſtorum. & de perditione impiorum.

BOnum eſt confiteri DOMINO. * *& pſallere nomini tuo. Altiſſime.*

Ad annunciandum mane miſericordiam tuam. * *& veritatem tuam per noctem.*

In decachordo pſalterio. * *cum cantico & cithara.*

Quia delectaſti me. DOMINE. *in factura tua.* * *& in operibus manuum tuarum exultabo.*

Quàm magnificata ſunt opera tua. DOMINE! * *nimis profundæ factæ ſunt cogitationes tuæ.*

Vir inſipiens non cognoſcit. * *& ſtultus non intelligit ea.*

Cum exorientur peccatores ſicut fœnum. * *& apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.* * *ut intereant in ſæculum ſæculi.*

Tu

BOnum eſt confiteri DOMINO. * & pſallere nomini tuo. Altiſſime.

Ad annunciandum mane miſericordiam tuam. * & veritatem tuam per noctem.

In decachordo pſalterio. *[5] cum cantico in cithara.

Quia delectaſti me. DOMINE. in factura tua. * ÷ & ⁏ in operibus manuum tuarum exultabo.

Quàm magnificata ſunt opera tua. DOMINE! * nimis profundæ factæ ſunt cogitationes tuæ.

Vir inſipiens non cognoſcet. *[6] & ſtultus non intelliget hæc.

Cum exorti fuerint peccatores ſicut fœnum. * & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

Ut intereant in ſæculum ÷ ſæculi⁏*

Tu

(1) *Holſt. Longitudine dierum replebo eum.* Omnes MSS. & noſtri & exteri, ut & Fabri editio, & Cajet. & Ambroſ. & Brun. legunt, *adimplebo.*

(2) *Vat.* Ψ Invocavit) me, & Θ ego) exaudiam &c. *Alex.* & exaudiam, *omiſſo pronomine* ego: *& infra*, & clarificabo eum, *loco* & glorificabo eum. *Vat. ſubſequenti ultimo verſu Rom. ſpirat.*

(3) *Vat. cum Pal.* ut oſtenſum nobis ſalutare tuum.

(4) *Vat.* Pſalmus Cantici David &c.

(5) *Vat.* cum cantico Ψ &) cithara: *& proxime ſubſequentem obelum præterit.*

(6) *Idem*, non intelliget ea: *tum Pal. addit* Diapſ. *verſu autem ſubſequenti idem Vat.* Cum exoriantur peccatores ſicut fœnum: Ψ proſpexerunt) omnes &c. *tum altero verſu una cum Pal. obelum deſerit.*

Digitized by Google

*Tu autem altiſſimus * in æternum.* DOMINE.

Quoniam ecce inimici tui. DOMINE. *peribunt. * & diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem.*

*Et exaltabitur (ſicut unicornis) cornu meum. * & ſenectus mea in miſericordia uberi.*

Et [1] *reſpexit oculus meus inimicos meos. * & inſurgentes in me malignantes audivit auris mea.*

*Juſtus (ut palma) florebit. * & (ſicut cedrus Libani) multiplicabitur.*

Plantati in domo DOMINI. ** in atriis domus Dei noſtri florebunt.*

*Adhuc multiplicabuntur in ſenecta uberi. * & bene patientes erunt. ut annuncient.*

Quoniam juſtus DOMINUS *Deus noſter. * & non eſt iniquitas in eo.*

Tu autem altiſſimus in æternum. DOMINE.

※ Quoniam [2] ecce inimici tui. DOMINE ⁑. * quoniam ecce inimici tui peribunt. * & diſpergentur omnes qui operantur iniquitatem.

Et exaltabitur (ſicut unicornis) cornu meum. * & ſenectus mea in miſericordia uberi.

Et [3] deſpexit oculus meus inimicos meos. * ÷ & ⁑ in inſurgentibus in me malignantibus audiet auris mea.

Juſtus [4] (ut palma) florebit. * ſicut cedrus Libani multiplicabitur.

Plantati in domo DOMINI. * [5] in atriis domus Dei noſtri florebunt.

Adhuc multiplicabuntur in ſenecta uberi. * & bene patientes erunt. ut annuncient.

Quoniam [6] rectus DOMINUS Deus noſter. * & non eſt iniquitas in eo.

ORATIO.

Exultatio æterna Sanctorum. Deus. qui Juſtos diverſis bonorum refectos impendiis florere in palmiferis atriis immarceſcibiliter facis. quæſumus ut (remiſſis molibus delictorum) eorum nobis ſocietatem dignanter impertias. Per.

PSAL-

(1) *Holſt. Et reſpexit oculus meus inimicos*: MSS. noſtri, & Bruno, *oculus tuus*; ſed contra LXX. & Heb. ὀφθαλμός μου. Sic eodem verſu, *audivit auris tua* non addicentibus LXX.

Oculus tuus *legit & Vat.* 84. *cum edito Brun. Pſalt. tum ad finem ejuſdem verſus idem Vat.* 84. *una cum Archivi MSS. & Brun.* audivit auris tua.

(2) *Deeſt in Pal. adverbium* ecce: *Vat. vero* ÷ Quoniam ⁑ ecce inimici tui, Domine, ÷ quoniam ⁑ ecce &c.

(3) *Vat.* Et Ψ reſpexit) oculus meus inimicos meos: Ψ & inſurgentes in me malignantes audivit auris mea. *Alex.* ÷ & ⁑ inſurgentibus, *omiſſa præpoſitione* in. *Heic Pal. habet* Diapſ.

(4) *Vat.* Juſtus ÷ ut ⁑ palma florebit, & ſicut cedrus, quæ eſt in Libano, multiplicabitur. *Alex.* ut cedrus Libani &c.

(5) *Alex. cum Pal. preſſius ad fontes tum Heb. tum Græc.* in atriis Dei noſtri, *omiſſa voce* domus: *rem confirmat & Vat. ſcribens*, in atriis Θ domus) Dei noſtri.

(6) *Vat.* juſtus *cum Rom.*

PSALMUS XCII.

R.

Laus cantici ipſi David . in die ante Sabbatum . [1] quando inhabitata eſt terra ·

Laus Eccleſiæ de Incarnatione & regno Chriſti ·

DOMINUS *regnavit · decorem induit · * induit* DOMINUS *fortitudinem . * & præcinxit ſe* [2] *virtutem ·*

*Etenim firmavit orbem terræ . * qui non commovebitur ·*

*Parata ſedes tua . Deus · * ex tunc a ſæculo tu es ·*

Elevaverunt flumina . [3] DOMINE · * *elevaverunt flumina voces ſuas . * a vocibus aquarum multarum ·*

*Mirabiles elationes maris · * mirabilis in excelſis* DOMINUS ·

*Teſtimonia tua . Domine . * credibilia facta ſunt nimis ·*

Domum [4] *tuam .* DOMINE . *decet ſanctitudo . * in longitudinem dierum ·*

D.M.

÷ Laus cantici [5] ipſi David . in die ante Sabbatum . quando fundata eſt terra ⁝

DOMINUS regnavit . decorem indutus eſt · * indutus eſt DOMINUS [6] fortitudinem . & præcinxit ſe ·

Etenim firmavit orbem ÷ terræ ⁝ * qui [7] non commovebitur ·

Parata ſedes tua · * ex tunc a ſæculo tu es ·

Elevaverunt [8] flumina . DOMINE · * elevaverunt flumina vocem ſuam ·

※ [9] Elevaverunt flumina fluctus ſuos ⁝ * a vocibus aquarum multarum ·

Mirabiles elationes maris · * mirabilis in altis DOMINUS ·

Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis · * domum tuam decet ſanctitudo . DOMINE . * [10] in longitudinem dierum ·

ORATIO·

DOmine omnipotens . qui Paterna præcinctus virtute cælum . mare . terramque locaſti . exaudi ſupplices tuos . & da credulitatem in Teſtimonis tuis . indue nos fortitudine . & decora ſanctificatione · Qui cum eodem Deo Patre & Spiritu Sancto vivis &c·

PSALT.R.G.

(1) *MS. uterque Archivi una cum Vat.* 84. *&* *altero MS. a Thomaſio notato* ſundata *habent pro* inhabitata .

(2) *Holſt. Et præcinxit ſe virtute* . Omnes MSS. tam Baſilicæ noſtræ , quàm exteri ſcribunt *virtutem* . Sic ſupra Pſal. 17. pag. 29. *& præcinxiſti me virtutem ad bellum* ; & pauló ante eodem Pſalmo : *Deus qui præcinxit me virtutem* .

E noſtris tamen MSS. D. 145. *& Vat.* 84. *habent* virtute . *Vide quæ annotavimus ad loca Pſal.* 17. *ab Holſt. laudata* .

(3) *MSS. Archivi cum S. Brun.* Elevaverunt flumina Domino &c.

(4) *Holſt. Domum tuam, Domine , decet ſanctitudo* . Uterque MS. Vatic. & Florent. *Domum tuam decent ſancta , Domine* , quod etiam habent Cajet. Faber , & Bruno . Ambroſianum legit : *Domum tuam decet ſanctificatio, Domine , in longitudinem dierum* , ut LXX. & Cajet. & Ambroſ. & S. Brun. & Vatic.

(5) *Vocem* ipſi *præterit Vat. deinde paullo inferius pro* ſundata *habet* inhabitata. *Alex.* habitata. *Quod obelum ſpectat omnes omittunt* .

(6) *Alex. & Pal.* fortitudine : *Vat. vero hoc verſu Rom. ſequitur , ſed habet* , & præcinxit ſe ⊖ virtute)

(7) *Vat.* qui non movebitur : *ex ultima tamen voce ſequior manus fecit* commovebitur . *Subſequenti verſu Rom. exprimit* .

(8) *Utrumque* Elevaverunt , *prima litera obelo reſecata ſcribunt Palat. MS. Mart. & Val. Sed Vat.* Elevaverunt flumina Domine : ※ elevaverunt flumina voces ſuas ☧ a vocibus aquarum multarum , *omiſſo altero hemiſtichio juxta Rom.*

(9) *Pal.* ÷ E ⁝ ※ levaverunt flumina fluctus ſuos ⁝ *quod Val. ſatis diligenter factum videtur . Alex.* ※ Elevabunt &c.

(10) *Vat.* in longitudine dierum .

Digitized by Google

F.VI.N.

PSALMUS XCIII.

Pſalmus ipſi David. quarta Sabbati·

Oratio fidelium. ut a perſecutoribus qui Deum ignorant. liberentur·

DEus ultionum DOMINUS· * *Deus ultionum libere egit·*

Exaltare qui judicas terram· * *redde retributionem ſuperbis·*

Uſquequo peccatores. DOMINE. * *uſquequo peccatores gloriabuntur?*

Pronunciabunt & loquentur iniquitatem· * *loquentur omnes qui operantur injuſtitiam?*

Populum tuum. DOMINE. *humiliaverunt·* * *& hereditatem tuam vexaverunt·*

Viduam & advenam interfecerunt· * *& pupillos occiderunt·*

Et dixerunt· Non videbit Dominus. * *neque intelliget Deus Jacob·*

Intelligite nunc qui inſipientes eſtis in populo· * *& ſtulti aliquando ſapite?*

Qui plantavit aurem. non audiet? * *qui finxit oculum. non conſiderat?* * *qui corripit gentes. non arguet.* * *qui docet hominem ſcientiam?*

DOMINUS *novit cogitationes hominum.* * *quoniam vanæ ſunt·*

Beatus homo. quem tu erudieris. Domine. * *& de Lege tua docueris eum*

÷ Pſalmus [1] ipſi David. quarta Sabbati ⁝

DEus ultionum DOMINUS· * Deus ultionum libere egit·

Exaltare qui judicas terram· * redde retributionem ſuperbis·

Uſquequo peccatores. DOMINE. * uſquequo peccatores gloriabuntur?

Effabuntur [2] & loquentur iniquitatem· * ※ loquentur ⁝ omnes qui operantur injuſtitiam?

Populum tuum. DOMINE. humiliaverunt· * & hereditatem tuam [3] vexaverunt·

Viduam [4] & advenam interfecerunt· * & pupillos occiderunt·

Et dixerunt· Non videbit Dominus. * nec intelliget Deus Jacob·

Intelligite [5] inſipientes in populo. * & ſtulti aliquando ſapite·

Qui plantavit aurem. non audiet? * aut qui finxit oculum non conſiderat?

Qui corripit gentes [6] non arguet. * qui docet hominem ſcientiam?

DOMINUS [7] ſcit cogitationes hominum. * quoniam vanæ ſunt·

Beatus homo. quem ÷ tu ⁝ erudieris. Domine· * & de Lege tua docueris eum·

Ut

(1) *Obelum negligunt omnes MSS. noſtri, &* vocem ipſi *Alex. omittit.*

(2) *Mart. & Val.* ÷ Ef ⁝ fabuntur ÷ & ⁝ loquentur. *Thomas. in altero Pſalt.* Effabuntur ÷ & ⁝ loquentur, *quod de more Val. neſcit. Alex.* Effabuntur & loquuntur &c. *Vat. vero proxime ſequentem aſteriſcum præterit, verſumque cum Pal. concludit dicens:* qui operantur iniquitatem.

(3) *Vat.* pro vexaverunt *ſcribit* nocuerunt.

(4) *Idem,* Viduam & pupillos interfecerunt: & advenam occiderunt. *Subſequentis autem verſu, ad cujus finem addit Pal.* Diapſalma, *Vat. idem Rom. ſequitur.*

(5) *Alex.* Intelligite qui inſipientes eſtis in populo &c. *Vat.* Intelligite ÷ nunc ⁝ inſipientes &c.

(6) *Vat.* nonne arguet &c.

(7) *Mendoſe ſit pro* ſcit *exhibet hoc loco Vat. qui & ſubſequentis verſiculi obelum præterit: de eo pronomine obelo notato conſulendus Hieronymus celebri ad Sunn. & Fretel. epiſtola, docens illud compoſito additum eſſe, quum in Hebræo non habeatur, ob εὐφωνίαν, & compoſitionis elegantiam. Ad hanc legem minus attendunt noſtri temporis ὀβελίζοντες·*

eum ; ut mitiges eum a diebus malis . donec fodiatur peccatori fovea ·

Quia non repellet DOMINUS *plebem ſuam .* & hereditatem ſuam non derelinquet ·*

Quoadusque juſtitia convertatur in judicium . Et qui tenent eam ? Omnes qui recto ſunt corde ·*

Diapſalma ·

*Quis exurget mihi adverſus malignantes ? * aut quis ſtabit mecum adverſus operantes iniquitatem ?*

Niſi [1] *quia* DOMINUS *adjuvaſſet me .* paulo minus habitaverat in inferno anima mea ·*

*Si dicebam · Motus eſt pes meus · * miſericordia tua .* DOMINE . *adjuvabat me ·*

*Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo . * conſolationes tuæ . Domine . lætificaverunt animam meam ·*

*Numquid adhæret tibi ſedes iniquitatis · * qui fingis dolorem in præcepto ?*

Captabunt [2] *in animam juſti · * & ſanguinem innocentem condemnabunt ·*

Et factus eſt mihi DOMINUS *in refugium . * & Deus meus in auxilium ſpei meæ .*

Et

Ut mitiges [3] ÷ ei : a diebus malis·* donec fodiatur peccatori fovea ·

Quia non repellet DOMINUS plebem ſuam · * & hereditatem ſuam [4] non derelinquet ·

Quoaduſque juſtitia convertatur in judicium · * [5] & qui juxta illam ? Omnes qui recto ſunt corde ·

÷ *Diapſalma* :

Quis conſurget mihi adverſus malignantes ? * [6] ÷ aut : quis ſtabit mecum adverſus operantes iniquitatem ?

Niſi quia DOMINUS [7] adjuvit me · * paulo minus habitaſſet in inferno anima mea ·

Si dicebam . Motus eſt pes meus · * miſericordia tua . DOMINE . adjuvabat me ·

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo · * [8] conſolationes tuæ lætificaverunt animam meam ·

Numquid adhæret tibi ſedes iniquitatis . * qui fingis [9] laborem in præcepto ?

Captabunt in animam juſti · * & ſanguinem innocentem condemnabunt·

Et factus eſt mihi DOMINUS in refugium . * & Deus meus [10] in adjutorium ſpei meæ ·

Et [11] reddet illis iniquitatem ipſorum · *

(1) *Holſt. Niſi quia Dominus adjuviſſet me .* MSS. noſtri , & Cajet. & Bruno , & Faber , *adjuvaſſet* : Ambroſ. *adjuvabat* . Iidem ſequentia verba hoc ordine legunt : *paulo minus habitaverat in inferno anima mea* ; atque LXX. & Hebræus textus , & Ambroſ.

Vat. 84. *habet* adjuviſſet : *& infra uterque Archivi MS.* habitaſſet, *non* habitaverat . *Utrumque juxta editum Brunonis Pſalt.*

(2) *Vat.* 84. Captabunt animam &c.

(3) *Omiſit eam obeli notam in altero Pſalt. Thomaſius , cui præter Mart. & Val. ſubſcribunt noſtri MSS. omnes . Vat. verſiculum ita exhibet* : Ut mitiges cum Ψ a diebus Θ multorum) malis : donec &c.

(4) *Alex.* non derelinquit .

(5) *Vat.* 7 contineant eam omnes qui recto ſunt corde ; *tum omittit* Diapſ. *quod Pal. ſine obelo ſcribit .*

(6) *Obelus iſte in noſtris MSS. deſideratur : præterea hoc verſu Vat. Rom. ſequitur .*

(7) *Vat.* Ψ adjuvabit) me , paulò minus Ψ habitaverat) in inferno animam meam : *corruptè fortaſſe illud*, animam meam. *Alex.* adjuvavit me, *facile legendum* adjuvabit me ; *tum cum Pal.* habitavit in inferno &c

(8) *Vat.* exortationes tuæ delectaverunt animam meam .

(9) *Alex. cum Vat. juxta Rom.* qui fingis dolorem : *tum idem Vat. ſubſequenti verſu* : Captabunt animam &c. *omiſſa prapoſitione* in .

(10) *Alex.* in adjutorem . *Vat.* in auxilium .

(11) *Vat.* Et reddet illis Dominus Θ ſecundum) iniquitatem ipſorum , & ſecundum malitias eorum diſperdet eos Dominus Deus noſter . *Vocis* diſperdet *prapoſitionem Pal.* ὀβελίζει ·

Digitized by Google

Et reddet illis Dominus iniquitatem ipſorum . * *& in malitia eorum diſperdet illos* DOMINUS *Deus noſter* .

rum . * & in malitia eorum diſperdet eos . * ※ diſperdet illos ‡ DOMINUS Deus noſter .

ORATIO.

ERudi nos. Domine. benevolentia legis tuæ. & eſto nobis in tribulatione refugium. qui homini prudenter inſinuas ſcientiam ne delinquat. Per.

Q.N. **PSALMUS XCIV.**

Laus Cantici ipſi David.

÷ Laus Cantici [1] ipſi David ‡

Propheta incitat populos ad laudem Dei convenire .

V*Enite* . [a] *exultemus* DOMINO . * *jubilemus Deo ſalutari noſtro* .

Præoccupemus faciem ejus in confeſſione . * *& in pſalmis jubilemus ei* .

Quoniam Deus magnus DOMINUS . * *& rex magnus ſuper omnes deos* .

Quoniam non repellet Dominus plebem ſuam . * *quia in manu ejus ſunt omnes fines terræ* . * *& altitudines montium ipſe conſpicit* .

Quoniam ipſius eſt mare . *& ipſe fecit illud* . * *& aridam fundaverunt manus ejus* .

Venite . *adoremus* . *& procidamus ante Deum* . *ploremus coram* DOMINO . *qui fecit nos* . * *quia ipſe eſt Dominus Deus noſteɛ* . *nos autem populus ejus* . *& oves paſcuæ ejus* .

Hodie ſi vocem ejus audieritis . * *noli-*

VEnite. exultemus DOMINO. * jubilemus Deo ſalutari noſtro.

Præoccupemus faciem ejus in confeſſione. * ÷ & ‡ in pſalmis [2] jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus DOMINUS . * & rex magnus ſuper omnes deos.

Quia in manu ejus [3] ſunt omnes fines terræ. * & altitudines montium ipſius ſunt.

Quoniam [4] ipſius eſt mare. & ipſe fecit illud. * & ſiccam manus ejus formaverunt.

Venite. [5] adoremus. & procidamus. * ÷ & ‡ ploremus ante DO.\`INUM. qui fecit nos. * quia ipſe ÷ eſt Dominus ‡ Deus noſter.

Et [6] nos populus paſcuæ ejus. * & oves manus ejus . * Hodie ſi vocem ejus audieritis. * nolite obdurare corda veſtra.

Sicut

a Romana hæc tantum Editio eſt in quotidiano Eccleſiarum uſu.

---

(1) *Tacent MSS. Alex. & Pal. pronomen* ipſi, *obelumque neſciunt*.

(2) *Vat. poſtquam præcedentem obelum neglexerat, heic ait*: jubilemus illi.

(3) *Vat.* ſunt ʘ omnes) fines terræ &c. *Voces* ſunt omnes *tacet & Alex. preſſius ad Græc. & Heb.*

(4) *Mart.* ÷ Quoniam ‡ *ipſi ſuffragatur Verſio Heb. Alex. nec non & edita in recentioribus Hieronymianis Operibus. Sed Heb. hodiernus fons eidem contradicit, habet enim* אשר *Vat. Rom. in præſenti verſu imitatur; Pal. verò loco* ſiccam *habet* ſicca.

(5) *Vat.* Venite, adorenus, & procidamus ante eum, & ploremus coram Domino qui fecit nos, quia ipſe eſt Dominus Deus noſter. *Utrumque hujus verſiculi obelum & Pal. præterit: Alex. cum obelo ſecundo omittit & vocem ipſo notatam* Dominus.

(6) *Vat.* ℸ nos ʘ autem populus) ☧ ejus, & oves manus ejus &c. *Subſequenti autem verſu idem Vat. Rom. exprimit: tum altero & aſteriſcum & vocem* me *ſub ipſo poſitam und cum Pal. omittit*.

nolite obdurare corda veſtra ·

*Sicut in exacerbatione ſecundum diem tentationis in Deſerto · ubi tentaverunt me patres veſtri · * probaverunt . & viderunt opera mea ·*

*Quadraginta annis proximus fui generationi huic · * & dixi · Semper hi errant corde ·*

*Ipſi vero non cognoverunt vias meas. quibus juravi in ira mea . * Si introibunt in Requiem meam ·*

Sicut in irritatione . * ſecundum diem tentationis in Deſerto ·

Ubi tentaverunt me Patres veſtri · * probaverunt ※ me ‡ & viderunt opera mea ·

Quadraginta annis [1] offenſus fui generationi illi · * & dixi · Semper hi errant corde ·

Et [2] iſti non cognoverunt vias meas.* ut juravi in ira mea . * Si introibunt in Requiem meam ·

Oratio·

Salutare eximium omnium populorum . Domine . reſpice propitius ſuper oves Gregis tui . eiſque impertiens ſal prudentiæ . introducere eaſdem innoxias ſempiternam digneris in Requiem · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus . per &c.

Psalmus XCV. F.VI.N.

Canticum David · quando Domus ædificabatur poſt Captivitatem ·

[4] ÷ Canticum ipſi David . quando Domus ædificabatur poſt Captivitatem ‡

Laus Fidelium de Chriſti Incarnatione . & de exaltatione Eccleſiæ ·

Cantate Domino *canticum novum : * cantate* Domino *omnis terra ·*

Cantate Domino . *& benedicite Nomen ejus · * bene nunciate de die in diem* salutare *ejus ·*

*Annunciate inter Gentes [3] gloriam ejus · * in omnibus populis mirabilia ejus ·*

Quoniam magnus Dominus . *& laudabilis*

Cantate Domino novum · * cantate Domino omnis terra ·

Cantate Domino [5] ÷ & ‡ benedicite Nomini ejus · * annunciate de die in diem salutare ejus ·

Annunciate inter Gentes gloriam ejus · * in omnibus populis mirabilia ejus ·

Quoniam magnus Dominus . [6] & lauda-

(1) *Vat.* Ψ proximus) fui &c. *tum paullo inferius voculam* hi , *qua & Græc. deſtituitur, omittunt Alex. & Pal.*

(2) *Vat.* ipſi vero non cognoverunt vias meas : Ψ quibus) juravi &c.

J

(3) *Holſt. annunciate inter gentes gloriam ejus.* MS. noſter antiquior , & Cajet. & Bruno , *opera ejus* . Sed contra lxx. qui legunt τὴν δόξαν αὐτοῦ , & ſic in fontibus Hebræorum , & Caſſiodor.

Opera ejus, *& uterque Archivi MS. cum Brun.*

(4) *Alex. Vat. Mart. & Val.* ÷ Quando Domus ædificabatur poſt captivitatem ‡ Canticum ipſi (*Alex.* huic) David . *Sed rectius Thomaſius integrum Titulum obelo ſubjicit .*

(5) *MSS. noſtri omnes cum obelo ipſam & copulam omittunt : deinde Alex.* annunciate diem de die Salutare ejus .

(5) *Vat. cum Alex.* & laudabilis valde : *tum Pal.* terribilis ÷ eſt ‡ ſuper &c.

dabilis nimis · * *terribilis eſt ſuper omnes deos* ·

Quoniam omnes dii Gentium dæmonia · * DOMINUS *autem cælos fecit* ·

Confeſſio & pulchritudo in conſpectu ejus · * *ſanctitas & magnificentia in ſanctificatione ejus* ·

Afferte DOMINO (*patriæ Gentium*) *afferte* DOMINO *gloriam & honorem* · * *afferte* DOMINO *gloriam nomini ejus* ·

Tollite hoſtias . *& introite in atria ejus* · * *adorate* DOMINUM *in aula ſancta ejus* ·

Commoveatur a facie ejus univerſa terra · * *Dicite in Nationibus* · DOMINUS *regnavit a Ligno* · * *etenim correxit orbem terræ* . *qui non commovebitur* ·

Judicabit populos in æquitate . * *& gentes in ira ſua* ·

Lætentur cæli . *& exultet terra* · * *moveatur mare* . *& plenitudo ejus* ·

Gaudebunt campi . *& omnia quæ in eis ſunt* · * *tunc exultabunt omnia ligna ſilvarum ante faciem* DOMINI . * [1] *quoniam venit* . *quoniam venit judicare terram* ·

Judicabit orbem terræ in æquitate . * *& populos in veritate ſua* ·

laudabilis nimis . * terribilis eſt ſuper omnes deos ·

Quoniam omnes dii Gentium dæmonia · * DOMINUS autem cælos fecit ·

Confeſſio [2] & pulchritudo in conſpectu ejus · * ſanctimonia & magnificentia in ſanctificatione ejus ·

Afferte DOMINO (patriæ Gentiū) · * afferte DOMINO gloriam & honorem · * afferte DOMINO gloriam nomini ejus ·

Tollite hoſtias . & introite in atria ejus · * adorate DOMINUM in atrio ſancto ejus ·

Commoveatur [3] a facie ejus univerſa terra · * Dicite in Gentibus . ÷ quia ‡ DOMINUS regnavit ·

Etenim correxit orbem terræ . qui non commovebitur · * judicabit populos in æquitate ·

Lætentur cæli . & exultet terra . * [4] commoveatur mare . & plenitudo ejus · * gaudebunt campi . & omnia quæ in eis ſunt ·

Tunc exultabunt omnia ligna ſilvarum * [5] a facie DOMINI quia venit . * quoniam venit judicare terram ·

Judicabit orbem ÷ terræ ‡ in æquitate . * & populos in veritate ſua ·

ORATIO ·

FActor cæli terræque creator Deus . quem omnis terra cantici novi modulatione perſultat . precamur . ut ſicut te a Ligno regnantem ſupplices confitemur . ita (amiſſo omni Gentilitatis errore) futuri adventus tui gloriam intentis ſenſibus præſtolemur · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

ALIA .

FActor cæli terræque creator Deus . cui omnis terra cantici novi modulationem perſolvit . precamur . ut obediens tibi populus in æquitate & veritate perſeveret . & qui negligenter deliuquimus . miſericorditer a te corrigamur · Per ·

PSAL-

(1) *Uterque Archivi MS.* quoniam venit , quoniam veniet .

(2) *Vat.* Confeſſio & ſpecies in conſpectu ejus, ſanctitas &c. *Pal. finito verſiculo addit* Diapſal.

(3) *Vat.* a facie ejus omnis terra : dicite in nationibus &c. *Subſequenti autem verſu Rom.* exprimit .

(4) *Pal. MS. Mart. & Val.* ÷ com ‡ moveatur .

(5) *Vat.* ante faciem Domini , quoniam vevit , *juxta Rom. & ſequentem deinde obelum præterit* .

PSALMUS XCVI. F.VI.N.

Pſalmus [1] David. quando terra ejus reſtituta eſt.

÷ [2] Huic David. quando terra ejus reſtituta eſt ⁝

Propheta de primo Chriſti adventu dicit. admonens Fideles in eo lætari. & increpans eos qui idola venerantur.

DOMINUS *regnavit. exultet terra. * latentur inſulæ multæ.*

*Nubes & caligo in circuitu ejus. * juſtitia & judicium correctio ſedis ejus.*

*Ignis ante eum præibit. * & inflammabit in circuitu inimicos ejus.*

*Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ. * vidit. & commota eſt terra.*

Montes (ſicut cera) fluxerunt ante faciem DOMINI. * *a facie Domini tremuit omnis terra.*

*Annunciaverunt cæli juſtitiam ejus. * & viderunt omnes populi gloriam ejus.*

*Confundantur omnes qui adorant ſculptilia. * & qui gloriantur in ſimulacbris ſuis.*

*Adorate eum omnes Angeli ejus. Audivit. & læta eſt Sion. * & exultaverunt filiæ Judæ propter judicia tua.* DOMINE.

Quoniam tu es DOMINUS *Altiſſimus ſuper omnem terram. * nimis exaltatus es ſuper omnes deos.*

Qui diligitis DOMINUM *odite malum. * cuſtodit Dominus animas Servorum*

DOMINUS regnavit. exultet terra. * lætentur inſulæ multæ.

Nubes & caligo in circuitu ejus. * juſtitia & judicium correctio ſedis ejus.

Ignis [3] ante ipſum præcedet. * & inflammabit in circuitu inimicos ejus.

Illuxerunt fulgura ejus orbi ÷ terræ ⁝ * vidit. & commota eſt terra.

Montes (ſicut cera) fluxerunt ※ a facie DOMINI ⁝ [4] a facie Domini omnis terra.

Annunciaverunt cæli juſtitiam ejus. * & viderunt omnes populi gloriam ejus.

Confundantur omnes qui adorant ſculptilia. * [5] & qui gloriantur in ſimulachris ÷ ſuis ⁝.

Adorate eum omnes Angeli [6] ÷ ejus ⁝. * Audivit. & læta eſt Sion.

Et exultaverunt filiæ Judæ. * propter judicia tua. DOMINE.

Quoniam [7] tu DOMINUS Altiſſimus ſuper omnem terram. * nimis exaltatus es ſuper omnes deos.

Qui diligitis DOMINUM [8] odite malum. * cuſtodit ÷ Dominus ⁝ animas San-

(1) *Vocem* ipſi *eo loci addunt Archivi MSS. Vat.*84. *ut & alter a Thomaſio notatus, qui inſuper habet poſt vocem* David, cum reſtituta eſt ei terra. *& Vat.* 84. quando terra ejus reſtaurata eſt.

(2) *Vat. ſine obelo:* Ipſi David, cum &c.

(3) *Vat.* Ignis in conſpectu ejus procedet, & inflammabit &c. *Deinde eo, qui proxime ſequitur, verſu cum Alex.* Adduxerunt fulgura ejus &c. *obelumque negligit; & alterius inſuper verſus aſteriſcum.* (4) *Pal. addita copula,* & a facie Domini: *tum Vat. & Alex.* omnis terræ.

(5) *Manuſcripti noſtri juxta Græc. ea copula deſtituuntur. Deinde in fine verſiculi exhibet Pal.* Diapſalma.

(6) *Male ſcripſit Vallarſ. apud Thomaſium hanc obeli notam deſiderari, quum ipſi non ſolum adverſetur illud, quod neſcit, Pſalterium, ſed & præſens. In Pal. quidem deſideratur.*

(7) *Vat.* Quoniam tu ⊖ es) Dominus &c.

(8) *Vat.* odite malignitatem, cuſtodit Dominus animas Ψ ſervorum) ſuorum, de manu Ψ peccatorum liberabit eos. *Alex. omittit cum obelo ſimul & vocem* Dominus.

Digitized by Google

*vorum ſuorum . * & de manu peccatoris liberavit eos ·*

*Lux orta eſt Juſto . * & Rectis corde lætitia ·*

Lætamini Juſti in Domino · ** & confitemini memoriæ Sanctitatis ejus ·*

Sanctorum ſuorum . * de manu peccatoris liberabit eos ·

Lux orta eſt Juſto . * & rectis corde lætitia ·

Lætamini juſti in Domino · * [1] & confitemini memoriæ Sanctificationis ejus :

ORATIO·

Cuſtos animarum ſanctarum Deus . cujus regnum eſt pars perfecta juſtorum . concede Propheticas Evangelicaſque coruſcationes pectoribus noſtris inſeri · & ſi quid obtectum velamine priſco reperitur . Spiritu Sancto revelante pandatur · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti . per &c:

S.N. **PSALMUS XCVII.**

Pſalmus ipſi David ·

Pſalmus [4] ÷ ipſi David ⁝

Propheta commonet populum Chriſtianum cantici novi exultatione lætari . quando mirabilis eſt Chriſti conceſſus adventus :

Cantate Domino *canticũ novum . * quia mirabilia fecit Dominus ·*

*Salvavit eum dextera ejus . * & brachium ſanctum ejus ·*

Notum fecit Dominus salutare *ſuum · * ante conſpectum Gentium revelavit Juſtitiam ſuam ·*

*Memor fuit miſericordiæ ſuæ Jacob . * & veritatis ſuæ [2] domui Iſrael ·*

Viderunt omnes fines terræ salutare *Dei noſtri · * Jubilate* Deo *omnis terra · * cantate & exultate & pſallite ·*

Pſallite Deo *noſtro [3] in cithara . & cithara . * & voce pſalmi . in tubis ductilibus . & voce tubæ corneæ · * jubilate in conſpectu Regis* Domino ·

Moveatur

Cantate Domino canticum novum . * quia mirabilia [5] fecit ·

Salvavit ſibi dextera ejus . * & brachium ſanctum ejus ·

Notum fecit Dominus salutare ſuum · * in conſpectu Gentium revelavit Juſtitiam ſuam ·

Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ . * & veritatis ſuæ [6] domui Iſrael ·

Viderunt omnes termini terræ * salutare Dei noſtri ·

Jubilate Deo omnis terra · * cantate & exultate & pſallite ·

Pſallite Domino in cithara . * [7] ※ in cithara ⁝ & voce pſalmi . * in tubis ÷ ductilibus ⁝ & voce tubæ corneæ ·

Jubilate

(1) *Vat. idem* ÷ & ⁝ confitemini memoriæ ſanctitatis ejus ·

(2) *Holſt. Domui Iſrael*. MSS. omnes , & Cajet. & Bruno , *Domus Iſrael*. Sed LXX. Sixtinæ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ , & ſic Ambroſ.

(3) *Vat.* 84. in cithara in cithara *juxta Aug. Caſs. Ver. Ambroſ. & Græc. ſicut & infra cum iiſdem & Brunone idem MS. habet :* in conſpectu Regis Domini . (4) *Alex. omittit vocem* ipſi : *Pal. vero ſolam vocem* David *obelo notat .*

(5) *Vat.* fecit Dominus *juxta Rom. & ſubſequenti verſu* ʘ Et) ſalvavit ei dexteram ejus, & brachium : *tum tertio & quarto Rom. exprimit. Alex.* ℣. 2. ſalvabit ſibi dexteram ejus &c.

(6) *Alex. & Pal.* domui Jacob .

(7) *Vat.* ÷ in cithara & ʘ in ⁝ voce pſalmi , in tuba abjectum , & voce tubæ ÷ corneæ ⁝ *Pal. hujus verſus obelum prætermittit , additque eo finito* Diapſ. *Alex. verò habet* & vocem tubæ corneæ .

Digitized by Google

*Moveatur mare & plenitudo ejus. * orbis terrarum. & univerſi qui habitant in ea.*

*Flumina plaudent manibus in idipſum. * montes exultaverunt ante faciem* DOMINI. * *quoniam venit. quoniam venit judicare terram.*

*Judicabit orbem terræ in juſtitia. * & populos in æquitate.*

Jubilate in conſpectu Regis DOMINI.* Moveatur mare & plenitudo ejus. * orbis ÷ terrarum ⁝ & qui habitant in eo.

Flumina [1] plaudent manu ſimul. * montes exultabunt a conſpectu DOMINI. * quoniam venit judicare terram.

Judicabit [2] orbem ÷ terrarum ⁝ in juſtitia. & populos in æquitate.

ORATIO.

IMmitte Domine ſalutare tuum mentibus noſtris. qui revelaſti juſtitiam tuam Gentibus univerſis. ut qui quondam judicari veniſti pro perditis. miſericordiam (cum [3] judicaturus adveneris) pro quibus judicatus es largiaris. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus. per &c.

PSALMUS XCVIII. S.N.

Pſalmus David.

÷ Pſalmus [4] ipſi David ⁝

Propheta commonet populos Chriſto Domino confiteri eumque adorare. quia ſuit Fidelibus propitius exiſtit.

DOMINUS *regnavit. iraſcantur populi. * qui ſedes ſuper Cherubim. moveatur terra.*

DOMINUS *in Sion magnus. * & excelſus ſuper omnes populos.*

*Confiteantur Nomini tuo magno & terribili. * quoniam ſanctum eſt. * & honor regis judicium diligit.*

*Tu paraſti æquitatem. * judicium & juſtitiam in Jacob tu feciſti.*

Exaltate DOMINUM *Deum noſtrum. * & adorate ſcabellum pedum ejus. quoniam ſanctum eſt.*

DOMINUS regnavit. iraſcantur populi. * [5] qui ſedet ſuper Cherubim. moveatur terra.

DOMINUS in Sion magnus. * & excelſus [6] ſuper omnes populos.

Confiteantur Nomini tuo magno. * ÷ quoniam ⁝ terribile & Sanctum eſt.* [7] ÷ & ⁝ honor regis judicium diligit.

Tu paraſti directiones. * judicium & juſtitiam in Jacob tu feciſti. [8]

Exaltate DOMINUM Deum noſtrum. * & adorate ſcabellum pedum ejus. * [9] quoniam ſanctum eſt.

(1) *Vat. omiſſo paullo ſuperius obelo heic ſcribit juxta Rom.* Flumina plaudent Ψ manibus) in idipſum, montes Ψ exultaverunt ante faciem Domini) quoniam venit judicare terram. *Alex.* montes exultabunt in conſpectu Domini.

(2) *Idem Vat.* Judicabit ÷ orbem terræ ⁝ &c. *Sed præſtaret obelum & a voce* terræ, *aut* terrarum *prorſus tollere.*

(3) *Vocem* judicaturus *omittit cum Pal. Vat.*

(4) *Simplicius noſtri MSS.* Pſalmus David: *quæ verba Vat. nullo ſigno notat.*

(5) *MSS. noſtri omnes juxta Rom.* qui ſedes.

(6) *Vat.* ſuper omnes Ψ deos) *Alex.* & excelſus eſt ſuper omnes populos.

(7) *Hunc obelum quem exigit Verſ. Heb. Alex. omittunt una cum noſtris MSS. & altero Thomaſii Pſalt. Martianæus atque Vallarſius. Initio verſiculi Vat.* Confiteantur ʘ omnes) nomini tuo magno, quia terribile &c.

(8) *Ad finem hujus verſiculi, quem Rom. ipſiſſimis verbis Vat. expreſſerat, Pal. addit* Diapſ.

(9) *Pal. ſequiori cura,* quoniam ſanctus eſt. *Cetera vocem* quoniam *obelo notarunt Mart. & Val.*

Moyſes & Aaron in Sacerdotibus ejus · * *& Samuel inter eos qui invocant nomen ejus* ·

Invocabant DOMINUM . *& ipſe exaudiebat eos* · * *& in columna nubis loquebatur ad eos* ·

Cuſtodiebant [1] *teſtimonia ejus* . * *& præcepta ejus quæ dederat illis* ·

DOMINE *Deus noſter tu exaudiebas eos* · * *Deus tu propitius fuiſti illis* . *& vindicans in omnia ſtudia eorum* ·

Exaltate DOMINUM *Deum noſtrum* . * *& adorate in monte ſancto ejus* · * *quoniam ſanctus eſt* DOMINUS *Deus noſter* ·

Moyſes & Aaron in Sacerdotibus ejus · * & Samuel inter eos qui invocant nomen ejus ·

Invocabant DOMINUM . & ipſe exaudiebat eos · * [2] in columna nubis loquebatur ad eos ·

Cuſtodiebant [3] teſtimonia ejus . * & præceptum quod dedit illis ·

DOMINE Deus noſter tu exaudiebas eos · * Deus [4] ÷ tu ⁑ propitius fuiſti eis . * & ulciſcens in ÷ omnes ⁑ adinventiones eorum ·

Exaltate DOMINUM Deum noſtrum . * & adorate in monte ſancto ejus · * quoniam ſanctus DOMINUS Deus noſter ·

ORATIO ·

SUblimis throni . Domine . te oramus & quæſumus . ut columna nobis luminis refulgente modum Sacerdotalis ordinis te cuſtode ſervemus · Per ·

D. M. & S. N.

PSALMUS XCIX.

Pſalmus David . in confeſſione ·

Pſalmus in confeſſione ·

Admonet Propheta univerſitatem [5] *Dominum exultando laudare* .

JUbilate DEO *omnis terra* · * *ſervite* DOMINO *in lætitia* ·

Intrate in conſpectu ejus . *in exultatione* · * *ſcitote* [6] *quod* DOMINUS *ipſe eſt Deus* · * *ipſe fecit nos* . *& non ipſi nos* ·

Nos autem populus ejus . *& oves paſcuæ ejus* · * *Intrate portas ejus in confeſſione* . * *atria ejus in hymnis confeſſionum* ·

Laudate

JUbilate [7] DEO omnis terra · * ſervite DOMINO in lætitia ·

Introite in conſpectu ejus. * in exultatione ·

Scitote quoniam DOMINUS [8] ipſe eſt Deus · * ipſe fecit nos . & non ipſi nos ·

Populus ejus . & oves paſcuæ ejus . * introite portas ejus in confeſſione · * atria ejus In hymnis [9] confitemini illi ·

Laudate nomen ejus . quoniam ſuavis

(1) *Vat.* 84. Quia cuſtodiebant , *juxta Caſs. & Ambroſ. Græc.* Ὅτι ἐφύλασσον ·

(2) *Vat.* ⊖ &) in columna .

(3) *Vat.* Quia cuſtodiebant teſtimonia ejus , & præcepta ejus ÷ quæ ⁑ dederat illis .

(4) *Alex.* tu exaudiebas illos . *Vat. vero miſſis obelis* , Deus tu propitius fiebas illis , & vindicans in omnia ſtudia eorum . *Idem Pſalm. concludit cum Rom. appoſito verbo* eſt , *ſcribens* : quoniam ſanctus eſt .

(5) *Vat.* Domino exultando &c.

(6) *Holſt. ſcitote quoniam Dominus* : MS S. noſtri , *quod Dominus* : atque ita Faber edidit , & Pſalt. Cajet. & Bruno .

(7) *Alex.* Iubilate Domino &c .

(8) *Pal.* ipſe ÷ eſt ⁑ Deus . *Poſtremam hanc vocem* Deus *Alex. omittit* .

(9) *Vat. heic* , confitemini ei : *poſtquam reliqua verſiculi expreſſerat juxta Rom.*

Laudate nomen ejus . quoniam ſuavis eſt DOMINUS · * *in æternum miſericordia ejus* . * *& uſque in ſæculum ſæculi veritas ejus* ·

vis [1] ÷ eſt ⁝ DOMINUS · * in æternum miſericordia ejus . * & uſque in generationem & generationem veritas ejus ·

ORATIO·

JUbilamus tibi . æterne Domine . in lætitia & exultatione poſcentes ut dum portæ [2] pectorum noſtrorum in tuis laudibus reſerantur . ſemper ad miſericordiam veritatemque pandantur · Per ·

PSALMUS C. S.N.

Pſalmus David · Palmus [3] ÷ ipſi ⁝ David ·

Eccleſia Dei Judicium & Miſericordiam decantat . ſeque non cum iniquis ſed cum Fidelibus habitare congaudet .

MIſericordiam & judicium cantabo tibi . DOMINE · * *pſallam & intelligam in via immaculata .* * *quando venies ad me ?*

Perambulabam in innocentia cordis mei . * *in medio domus tuæ* ·

Non proponebam ante oculos meos rem malam · facientes prævaricationes odivi . * *& non adhaeſit mihi cor pravum* ·

Declinantes a me malignos non agnoſcebam · detrahentem adverſus proximum ſuum occulte . * *hunc perſequebar* ·

Superbo oculo . & inſatiabili corde . * *cum hoc ſimul non edebam* ·

Oculi mei ſuper Fideles terræ . * *ut ſedeant hi mecum* · * *ambulans in via immaculata . hic mihi miniſtrabat* ·

Non

MIſericordiam & judicium * cantabo tibi . DOMINE ·

Pſallam [4] ÷ & ⁝ intelligam in via immaculata . * quando venies ad me ?

Perambulabam in innocentia cordis mei . * in medio domus meæ ·

Non proponebam ante oculos meos rem injuſtam · * facientes prævaricationes [5] odivi ·

Non adhaeſit mihi cor pravum · * [6] declinantem a me malignum non cognoſcebam ·

Detrahentem [7] ſecretò proximo ſuo . * hunc perſequebar ·

Superbo oculo . & inſatiabili corde . * cum hoc non edebam ·

Oculi mei [8] ad fideles terræ . ut ſedeant mecum · * ambulans in via immaculata . hic mihi miniſtrabat ·

A a 2 Non-

(1) *Verbum* eſt *una cum obelo preſſus ad Heb. & Græc. fontes omittit eum Pal. Alex. Vat. autem integro hoc verſu idem cum Rom. ſolum infra ſcribit* : & uſque Ψ in ſæculum ſæculi) veritas ejus .

(2) *Vat. & Pal.* portæ peccatorum noſtrorum .

(3) *Obelum atque vocem* ipſi *Alex. præterit. Vat. & Pal. ſolum obelum* .

(4) *Sine obelo , repugnantibus antiquis Verſionibus ex Heb. atque hodiernum textum heic MSS. noſtri legunt . Inferius Pal. MS. Mart. & Val.* ÷ Per ⁝ ambulabam , *&* non ÷ pro ⁝ ponebam .

(5) *Alex.* odii .

(6) *Idem Alex.* declinante a me maligno non cognoſcebam . *Vat.* declinantem a me malum non agnoſcebam .

(7) *Vat.* Detrahentem in occulto adverſus proximum ſuum &c. *tum ſubſequenti verſu ut Rom.*

(8) *Vat.* ſuper fideles terræ , ut ſimul ſedeant hi mecum ; *deinde in fine verſiculi* , hic mihi deſerviebat . *Alex.* ut ſederent mecum , *loco eorum* , ut ſedeant mecum .

*Non habitabit in medio domus meæ. qui facit ſuperbiam. * qui loquitur iniqua.* [1] *non direxit in conſpectu oculorum meorum.*

*In matutinis interficiebam omnes peccatores terræ. * ut diſperdam de civitate* DOMINI *omnes qui operantur iniquitatem.*

Non [2] habitabit in medio domus meæ. qui facit ſuperbiam. * qui loquitur iniqua. non dixerit in conſpectu oculorum meorum.

In [3] matutino interficiebam omnes peccatores terræ. * ut diſperderem de civitate DOMINI omnes operantes iniquitatem.

ORATIO.

INcomprehenſibilis virtute Deus. qui tuis famulis miſericordiam atque judicium clementer inſinuas. concede nobis [4] fideliter te diligere. rectamque viam ingredi. & a vanitate execrabilis ſuperbiæ declinare. Per.

S.N.

PSALMUS CI.

Oratio Pauperis. cum anxiatus fuerit. [5] & coram Deo effuderit precem ſuam.

Oratio Pauperis. cum anxius fuerit. & in conſpectu Domini effuderit precem ſuam.

Propheta dicit de perſona cujuslibet pauperis juſti. ut Dominus ad ejus preces intendat.

DOMINE. *exaudi orationem meam.* & clamor meus ad te perveniat.*

*Ne avertas faciem tuam a me. * in quacumque die tribulor. * inclina ad me aurem tuam. * in quacumque die invocavero te velociter exaudi me.*

*Quia defecerunt (ſicut fumus) dies mei. * & oſſa mea (ſicut in frixorio) confrixa ſunt.*

Percuſſus ſum ſicut fœnum. & aruit

DOMINE. exaudi orationem meã.* & clamor meus ad te [6] veniat.

Non avertas faciem tuam a me. * in [7] quacumque die tribulor. inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die invocavero ÷ te ⁑ * [8] velociter exaudi me.

Quia defecerunt (ſicut fumus) dies mei. * & oſſa mea [9] (ſicut cremium) aruerunt.

Per-

(1) *Holſt. non direxit.* MSS. omnes, *direxi:* ſed LXX. *ὐ κατεύθυνεν.* Cajet. ut editio noſtra, *direxit*, & ſic Ambroſ. & Bruno.

(2) *Vat.* Non habitavit in medio domus meæ faciens ſuperbiam, loquens injuſta non direxit ante oculos meos. *Alex.* Non habitat in medio domus meæ &c. *Ceterum illud* qui *ante verba* facit ſuperbiam *minus rectè adverſus MSS. noſtros obelo notant Mart. & Val. quum Hebræus reſonet* faciens. *Vide quæ alibi de hac re diximus.*

(3) *Vat.* In matutinis interficiebam omnes peccatores terræ ad exterminandum de civitate Domini omnes qui operantur iniquitatem.

(4) *Vat.* fide te diligere &c.

(5) *Vat.* 84. *&* D. 144. & coram Domino. Pertam *Vat.* 84. effuderit precem ſuam conſtanter. *Et pro Gallicano*, coram Domino &c. *legunt MSS. Vat. & Alex. & Pal.* cum anxiatus fuerit, & ad Dominum precem ÷ ef ⁑ fuderit.

(6) *Vat.* perveniat. *Et deinde*, ne avertas *juxta Rom.*

(7) *Quum ad exprimendum illud Hebraici fontis* in die anguſtiæ, *ſive juxta Alex.* in die tribulationis, *ſatis non ſit* in die tribulor, *minus bene Mart. & Val. quibus nullus e noſtris MSS. ſuffragatur, ſcribunt:* in ÷ quacumque ⁑ die tribulor.

(8) *Vat.* cito exaudi me; *quibus Pal. ſubjungit* Diapſalma.

(9) *Vat.* Sicut frixorio confrixa ſunt.

Digitized by Google

ruit cor meum · * *quia oblitus ſum* [1] *manducare panem meum* . * *a voce gemitus mei adhæſerunt oſſa mea carni meæ* ·

Similis factus ſum pelicano in ſolitudine · *& factus ſum ſicut nycticorax in domicilio* · * *vigilavi* . *& factus ſum ſicut paſſer unicus in ædificio* ·

Tota die exprobrabant me inimici mei · * *& qui me laudabant adverſus me jurabant* ·

Quia cinerem (*ſicut panem*) *manducabam* . * *& potum meum cum fletu temperabam* ·

A facie [2] *iræ & indignationis tuæ* · * *quia elevans eliſiſti me* ·

Dies mei (*ſicut umbra*) *declinaverunt* · * *& ego* (*ſicut fænum*) *arui* ·

Tu autem . DOMINE . *in æternum permanes* · * *& memoriale tuum in ſæculum ſæculi* .

Tu exurgens miſereberis Sion · * *quia venit tempus miſerendi ejus* ·

Quia [3] *beneplacitum habuerunt ſervi tui* . *lapides ejus* · * *& terræ ejus miſerebuntur* ·

Et timebunt Gentes nomen tuum. DOMINE · * *& omnes Reges terræ gloriam tuam* ·

Quoniam ædificabit DOMINUS *Sion* . * *& vi-*

Percuſſus [4] ſum ut fœnum . & aruit cor meum · * quia oblitus ſum comedere panem meum ·

A voce gemitus mei * adhæſit os meum carni meæ ·

Similis factus ſum pellicano [5] ſolitudinis · * factus ſum ſicut nycticorax in domicilio ·

Vigilavi . & factus ſum * ſicut paſſer ſolitarius in tecto ·

Tota die exprobrabant [6] mihi inimici mei · * ÷ & ⁒ qui laudabant me adverſum me jurabant ·

Quia cinerem [7] (tamquam panem) manducabam . * & potum meum cum fletu miſcebam ·

A facie iræ & indignationis tuæ · * quia [8] elevans alliſiſti me ·

Dies mei (ſicut umbra) [9] declinaverunt · * & ego (ſicut fœnum) arui ·

Tu autem [10] . DOMINE . in æternum permanes · * & memoriale tuum in generationem & generationem ·

Tu exurgens miſereberis Sion · * quia tempus miſerendi ejus [11] . * ※ quia venit tempus ⁒

Quoniam placuerunt ſervis tuis lapides ejus · [12] * & terræ ejus miſerebūtur ·

Et timebunt Gentes [13] nomen tuum . DOMINE · * & omnes Reges terræ gloriam tuam ·

Quia

(1) *Uterque Archivi MS. pro* manducare *ſcribunt* comedere .

(2) *MSS. Archivi cum S. Brun.* A facie iræ indignationis tuæ , *omiſſa copula : ſed de hoc loco adeundus Hieronymus ad Sunn. & Fretel.*

(3) *Vat.* 84. *cum Caſ.* beneplacitos .

(4) *Pal.* Percuſſum eſt , *non* percuſſus eſt , *ut ſcribit Val. Vat. vero Rom. ſequitur* .

(5) *Vat.* Ψ in ſolitudine) *& ſubſequenti verſu* , ſicut paſſer ſingularis in ædificio .

(6) *Idem* , me *pro* mihi : *tum ſine obelo* & qui laudabant me .

(7) *Vat.* ſicut panem : *tum cum Alex.* manducavi ; *deinde Alex. & Pal.* & poculum meum .

(8) *Vat.* quia extollens eliſiſti me .

(9) *Idem* , declinati ſunt , & ego velut fœnum arui .

(10) *Vat.* Tu autem in æternum manes ÷ & ⁒ memoriale tuum in generatione & generationem : *vox* Domine *recentiori manu ſuperſcripta legitur*. In generatione & generationem *habet Pal.*

(11) *Pal. minus recte* , miſerendi ÷ ejus ⁒ *Cetera quod ſubſequitur aſteriſci ſignum inducendum eſſet cum noſtris MSS. omnibus* , *& Græco exemplari habente* : Ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι αὐτὴν , ὅτι ἥκει καιρός ·

(12) *Hucuſque in præſenti verſu Rom. verba exhibet Vat. ſed heic* , & pulveris ejus miſerebuntur .

(13) *Noſtri MSS. omnes , preſſius ad Græc. noſtrū* τὸ ὄνομα κυρίου, *habent*, nomen Domini, *quod in Pal. recentiori cura accommodatum videtur* .

& videbitur in majeſtate ſua · .
*Et reſpexit in orationes pauperum· * & non ſprevit preces eorum·*
*Scribantur hæc in generatione altera · * & populus qui creabitur . laudabit Dominum ·*
*Quoniam proſpexit de excelſo ſancto ſuo · ** DOMINUS *de cælo in terram proſpexit ·*
*Ut audiret gemitum vinculatorum . * & ſolvat filios interemptorum ·*
Ut annuncietur in Sion nomen DOMINI . * *& laus ejus in Jeruſalem ·*
*In conveniendo populos in unum . * & regna ut ſerviant* DOMINO ·
Reſpondit ei in via virtutis ſuæ · [1] *Paucitatem dierum meorum enuncia mihi · * & ne revoces me in dimidio dierum meorum · In ſæculum ſæculi Anni tui ·*
*Initio terram tu fundaſti. Domine · * & opera manuum tuarum ſunt cæli ·*
Ipſi peribunt . tu autem [2] *permanebis · * & omnes (ut veſtimentum) veteraſcent . & (ſicut opertorium) mutabis eos . & mutabuntur ·*
*Tu autem idem ipſe es · * & anni tui non deficient ·*
Filii ſervorum tuorum inhabitabunt

Quia [3] ædificavit DOMINUS Sion · * & videbitur in gloria ſua ·
Reſpexit [4] in orationem humilium·* & non ſprevit precem eorum ·
Scribantur hæc [5] in generatione altera · * & populus qui creabitur . laudabit Dominum ·
Quia proſpexit [6] de excelſo ſancto ſuo · * DOMINUS de cælo ÷ in ‡ terram aſpexit ·
Ut audiret gemitus compeditorum·* ut ſolveret [7] filios interemptorum ·
Ut [8] annuncient in Sion nomen DOMINI · * & laudem ejus in Jeruſalem ·
In conveniendo populos in unum . * & reges ut ſerviant DOMINO ·
Reſpondit [9] ei in via virtutis ſuæ · * Paucitatem dierũ meorum nuncia mihi·
Ne [10] revoces me in dimidio dierum meorum . * In generationem & generationem Anni tui ·
Initio [11] ÷ tu Domine ‡ terram fundaſti · * & opera manuum tuarum ÷ ſunt ‡ cæli ·
Ipſi peribunt.tu autẽ permanes·* [12] & omnes (ſicut veſtimentũ) veteraſcent ·
[13] ÷ Et ‡ (ſicut opertorium) mutabis eos. & mutabuntur· * tu autem ÷ idẽ ‡ ipſe es . & anni tui non deficient ·
Filii

(1) *Holſt. paucitatem dierum meorum nuntia mihi .* MSS. omnes legunt *enuntia*, & ſic Caſſiod. Bruno, Fabri editio, & Cajet. Ambroſianum *annuntia*.

(2) *Vat.* 84. permanes , *juxta Aug. Caſ. Ver. Ambroſ.*

(3) *Alex. & Vat.* ædificabit : *tum Vat. copulam inferius voci* videbitur *præmiſſam jure ὀβελίζει* ·

(4) *Idem ,* Θ Et) reſpexit orationes humilium , & non ſprevit preces eorum . *Alex.* Reſpexit in oratione humilium &c.

(5) *Alex.* & *Pal.* in generationem alteram ; *tum Vat.* & plebs quæ creabitur .

(6) *Vat. idem ,* ex alto ſancto ſuo : *deinde obelum , quo heic , non autem in altero Pſalt. nec a Mart. & Val. notatur* in *præpoſitio , una cum Pal. & Alex. prætermittit* .

(7) *Hactenus præſentem verſiculum cum Rom. exhibet Vat. heic vero ſcribit ,* filios morte afflictorum . *Et ſubſequentem verſum prorſus cum Rom. idem MS. exprimit . Alex.* & ſolvat filios interemptorum .

(8) *Alex.* ut adnuntietur in Sion nomen Domini , & laudem ſuam in Jeruſalem .

(9) *Vat.* Θ Et) reſpondit illi : *tum ,* annuncia mihi .

(10) *Vat.* Ne educas me : & *infra ,* in generatione & generatione anni tui .

(11) *Idem,* ab initio terram tu fundaſti ÷ Domine ‡ & opera &c.

(12) *Vat.* & omnia ſicut veſtimentum : *Pal.* vetereſcent : *Alex.* veteriſcent .

(13) *Licet MSS. noſtri utrumque hujus verſiculi obelum prætermittant , utrumque tamen recte juxta Hebraicum fontem Thomaſius adſtruit , quidquid de illo primo , quo copula* & *notatur , minus bene Vallarſ. ſcribat . Eodem hoc verſiculo abſoluto Pal. adjungit* Diapſ.

*bunt ibi . * & ſemen eorum in ſæculum ſæculi dirigetur .*

Filii ſervorum tuorum [1] habitabũt . * & ſemen eorum in ſæculum dirigetur .

ORATIO.

EXorabilis Domine intende in orationem ſupplicum tuorum . ut qui in peccatis detenti tamquam fœnum aruimus . reſpectu cæleſtis miſericordiæ ſublevemur . Per .

PSALMUS CII. S.N.

Pſalmus [2] ipſi David .

[5] ÷ Ipſi ⁝ David .

Propheta univerſitatem ad Dei laudes hortando . de beneficiorum plurimorum (quæ ſuis Fidelibus adminiſtrat) munere gratulatur .

Benedic anima mea DOMINUM . * *& omnia interiora mea Nomen ſanctum ejus .*

Benedic anima mea DOMINUM . * *& noli oblivisci omnes retributiones ejus .*

*Qui propitius fit omnibus iniquitatibus tuis . * qui ſanat omnes languores tuos .*

*Qui [3] redimit de interitu vitam tuam . * qui ſatiat in bonis deſiderium tuum .*

*Qui coronat te in miseratione & miſericordia . * renovabitur [4] (ſicut aquilæ) juventus tua .*

Faciens miſericordias DOMINUS . * *& judicium omnibus injuriam patientibus .*

*Notas fecit vias ſuas Moyſi . * filiis Iſrael voluntates ſuas .*

Miſe-

Benedic anima mea DOMINO . * & omnia quæ intra me ſunt . Nomini ſancto ejus .

Benedic anima mea DOMINO . * & noli oblivisci omnes retributiones ejus .

Qui [6] propitiatur omnibus iniquitatibus tuis . * qui ſanat omnes infirmitates tuas .

Qui [7] redimit de interitu vitam tuam . * qui coronat te in miſericordia & miſerationibus .

Qui replet ÷ in ⁝ bonis deſiderium tuum . * renovabitur (ut aquilæ) juventus tua .

Faciens miſericordias DOMINUS . * & judicium omnibus injuriam patientibus . [8]

Notas fecit vias ſuas Moyſi . * filiis Iſrael voluntates ſuas .

Miſe-

(1) *Vat.* inhabitabunt in ea , & ſemen ipſorum in æternum dirigetur.

(2) *Primam vocem* Pſalmus *omittit Vat.* 84. *quæ primam excipit uterque Archivi MS. una cum altero MS. a Thomaſio allegato .*

(3) *Holſt. Qui redimit .* MSS omnes , & Cajet. & Bruno legunt , *redimet* : Faber *redimit* : LXX. τὸν λυτρούμενον , *redimentem .*

Et in noſtris Archivi MSS. legitur : Qui redimet . (4) *Vat.* 84. & renovabitur, *addita copula : tum D.* 145. ſicut aquilæ .

(5) *Sine obelo Titulum hunc exhibent MSS. noſtri omnes . Vat. vero contextus primum verſum exhibet juxta Rom. .*

(6) *Alex.* Qui propitiabitur . *Vat. præſenti verſu Rom. ſequitur .*

(7) *Vat.* Qui liberat de interitu : *& infrà,* qui coronat te ÷ in ⁝ miſericordia , & miſeratione . *Et ſanè obelus ille jure adoptaretur ; ſicut contra meritò ob Hebraicum textum ſubſequentis verſus alterum vocula* in *rejecit deinde Thomaſius : eodem carent & Pal. atque recentiores Hieronymianæ editiones . Cetera Vat. eo verſiculo :* Qui implet ÷ in ⁝ bonis ......: renovabitur ſicut aquila juventus tua .

(8) *Heic habet Pal. MS.* Diapſalma .

Miſericors & miſerator DOMINUS · * *patiens & multum miſericors* ·

Non in finem iraſcetur · * *neque in æternum indignabitur* ·

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis · * *neque ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis* ·

Quia ſecundum altitudinem cæli a terra . * *confirmavit Dominus miſericordiam ſuam ſuper timentes eum* ·

Quantum diſtat Oriens ab Occaſu . * *elongavit a nobis iniquitates noſtras* ·

Sicut miſeretur pater filiis . ita miſertus eſt DOMINUS *timentibus ſe* · * *quia ipſe ſcit figmentum noſtrum* ·

Memento . Domine . quod pulvis ſumus · * *homo ſicut fœnum dies ejus* . * *& ſicut flos agri* [1] *ita efflorebit* ·

Quia [2] *ſpiritus pertranſiit ab eo . & non erit* · * *& non cognoſcet amplius locum ſuum* ·

Miſericordia autem DOMINI *a ſæculo eſt* · * *& uſque in ſæculum ſæculi ſuper timentes eum* ·

Et juſtitia ejus ſuper filios filiorum . cuſtodientibus teſtamentum ejus . * *&* [3] *memoria retinentibus mandata ejus . ut faciant ea* ·

DOMINUS *in cælo paravit Sedem*

ſuam

(1) *Vat.* 84. ita defflorebit.

(2) *Holſt. ſpiritus pertranſiet* . MSS. omnes, & Cajet. & Bruno *pertranſiit* : ſic LXX. διῆλθεν · Ambr. cum edito noſtro facit. Caſſiod. *pertranſivit*.

At Vat. 84. pertranſibit : *& altero hujus verſus hemiſtichio* agnoſcet *pro* cognoſcet : *ſubſequenti autem verſu*, a ſæculo & uſque &c. *omiſſo verbo* eſt.

(3) *Holſt. & memoria retinentibus*. MS. melior, & Florentinus, *memoria retinentibus*. Suſpicarer olim fuiſſe *memoriam retinentibus mandatorum ejus*, ut LXX. *μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ* · Sed receptam lectionem tuetur S. Greg. Mag. L. 15. Mor. cap. 7. & Bruno, & Caſſiod.

(4) *Vat. juxta Rom. ſolum in fine verſiculi pro* multum miſericors *ſcribit* multæ miſericordiæ. *Et ſequentem verſiculum atque ab eo ſecundum cum Rom. Vat. idem exprimit* .

Miſerator [4] & miſericors DOMINUS · * longanimis & multum miſericors ·

Non in perpetuum iraſcetur · * neque in æternum comminabitur ·

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis · * [5] neque ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis ·

Quoniam ſecundum altitudinem cæli a terra . * corroboravit [6] miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe ·

Quantum [7] diſtat Ortus ab Occidente . * longe fecit a nobis iniquitates noſtras ·

Quomodo [8] miſeretur pater filiorum . miſertus eſt DOMINUS timentibus ſe · * quoniam ipſe cognovit figmentum noſtrum .

Recordatus eſt [9] quoniam pulvis ſumus · * homo ſicut fœnum dies ejus . * tamquam flos agri ſic efflorebit ·

Quoniam ſpiritus pertranſibit in illo . & non ſubſiſtet · * & non cognoſcet amplius locum ſuum .

Miſericordia autem DOMINI ab æterno . * & uſque in æternum ſuper timentes eum ·

Et juſtitia illius [10] in filios filiorũ . * his qui ſervant teſtamentum ejus ·

Et memores ſunt mandatorum [11] ipſius . * ad faciendum ea ·

DOMINUS

(5) *Alex.* nec ſecundum injuſtitias noſtras retribuit nobis · (6) *Alex. idem*, miſericordias ſuas .

(7) *Vat.* Quantum interjacet ab ortu & occaſu, elongavit a nobis iniquitates noſtras .

(8) *Vat. Rom. ſimilis hoc verſu, ultimis verbis exceptis, quibus cum Gallicano habet* ; quia ipſe cognovit &c.

(9) *Alex.* quomodo pulvis ſumus . *Vat.* memor fuit quoniam pulvis ſumus : homo tamquam fœnu dies ejus ☩ &) ſicut flos agri ita florebit . *Proſequitur deinde duos ſequentes verſiculos idem MS.* Quoniam ſpiritus pertranſiet in eo, & non erit : & non cognoſcetur amplius locus ejus .

Miſericordia vero Domini a ſæculo, & ☧ in ſæculum ſuper timentes eum . *Qui autem hinc ſubſequuntur tres alii verſus juxta Rom. in eodem exhibentur* . (10) *Alex.* in filiis filiorum .

(11) *Alex.* mandatorum illius .

Digitized by Google

*ſuam . * & Regnum ejus omnium dominabitur .*

Benedicite DOMINUM *omnes Angeli ejus . potentes virtute qui facitis verbum ejus . * ad audiendam vocem ſermonum ejus .*

Benedicite DOMINUM *omnes Virtutes ejus . * Miniſtri ejus qui facitis voluntatem ejus .*

Benedicite DOMINUM *omnia opera ejus . * [1] in omni loco dominationis ejus . * Benedic anima mea* DOMINUM.

DOMINUS in cælo paravit Sedem ſuam . * & Regnum ipſius omnibus dominabitur . [2]

Benedicite DOMINO omnes Angeli ejus . * potentes virtute . facientes verbum [3] illius. * ad audiendam vocem ſermonum ejus .

Benedicite [4] DOMINO omnes Virtutes ejus . * Miniſtri ejus qui facitis voluntatem ejus .

Benedicite DOMINO omnia opera ejus . * in omni loco dominationis ejus . * Benedic anima mea DOMINO .

ORATIO.

SAna . Domine . languores populi tui . qui ſemper peccatoribus ſicut pater filiis misereris . ut exempti ab interitu mortis perpetuæ te anima noſtra benedicat . & vita clarificet . Per .

PSALMUS CIII. S.N.

Pſalmus [5] ipſi David . [7] Ipſi David .

Vox Eccleſiæ magnificantis Deum . & innumerabilia opera ejus narrando conlaudantis .

B*Enedic anima mea* DOMINUM . * DOMINE *Deus meus magnificatus es vehementer .*

*Confeſſionem & decorem induiſti . * amictus lumen ſicut veſtimentum .*

*Extendens cælum ſicut pellem . * qui tegit [6] in aquis ſuperiora ejus .*

BEnedic anima mea DOMINO . * DOMINE Deus [8] meus magnificatus es vehementer .

Confeſſionem [9] & decorem induiſti. * amictus lumine ſicut veſtimento .

Extendens cælum ſicut pellem . * qui tegis [10] aquis ſuperiora ejus .

(1) *Holſt. in omni loco dominationis ejus .* MSS. noſtri legunt , *dominationes ejus* ; cujus nullum in textu Hebræo , aut LXX. fundamentum video , niſi quod Arabica Verſio etiam habet : *& in universa terra dominatio ejus .*

Et Vat. 84. *habet* dominationes .

(2) *Eo loci legitur in Pal.* Diapſalma .

(3) *In Pal. MS. ſequior manus vocem* illius *induxit . Vat. ejus loco legit juxta Rom.* ejus .

(4) *Vat.* Dominum : *& infra ,* qui facitis Ψ voluntates ejus). Dominum *idem MS. habet & ſequenti verſu , ubi Alex. legit* dominationis ipſius .

(5) *In Vat.* 84. *vox* ipſi *non eſt .*

(6) *Holſt. qui tegit in aquis .* MS. noſter antiquior , & Cajet. legit *tegis* ; atque ita Greg. Mag. Homil. 17. in Ezechiel. & apud S. Auguſtinum , *qui protegis in aquis ſuperiora ejus .* LXX. per participium ὁ στεγάζων , *tegens* vel *obtegens* : ſed nihil mutandum , quia ſequentia non reſpondent .

Et Vat. 84. qui tegis .

(7) *Pal.* ÷ ipſi ⁝ David . *Vat.* Pſalmus David . *Contextus autem primo verſu idem Vat., Rom. imitatur excepta poſtrema voce* vehementer , *cujus loco ſcribit* valde .

(8) *Vocem* meus *Alex. MS. tacet .*

(9) *Vat.* Confeſſionem & ſpeciem induiſti : amictus Θ es) lumine &c. *Alex.* amictus lumen , ſicut veſtimento .

(10) *Alex. cum Vat.* in aquis : *& ſubſequenti hemiſtichio idem Vat.* Qui ponit nubem &c.

Qui [1] *ponit nubem aſcenſum ſuum* . * *qui ambulat ſuper pennas ventorum* .

Qui facit Angelos ſuos ſpiritus . * & *Miniſtros ſuos ignem urentem* .

Qui fundavit terram ſuper ſtabilitatem ejus . * *non inclinabitur in ſæculum ſæculi* .

Abyſſus (ſicut pallium) amictus ejus . * *ſuper montes ſtabuut aquæ* .

Ab increpatione tua fugient . * *a voce tonitrui tui formidabunt* .

Aſcendunt moutes . & *deſcendunt campi in locum . quem fundaſti eis* . * *terminum poſuiſti eis . quem non tranſgredientur . neque convertentur operire terram* .

Qui [2] *emittit fontes in convallibus* . * *inter medium montium pertranſibunt aquæ* .

Potabunt eas omnes beſtiæ ſilvarum . * *expectabunt onagri in ſiti ſua . ſuper* [3] *ea volucres cæli habitabunt* . * *de medio petrarum dabunt voces ſuas* .

Rigans montes de ſuperioribus [4] *ſuis* . * *de fructu operum tuorum ſatiabitur terra* .

Producens fœnum jumentis . * & *herbam ſervituti hominum* .

Ut [5] *educat panem de terra* . * & *vinum lætificet cor hominis* .

Ut exhilaret faciem in oleo . * & *panis cor hominis confirmet* .

Satia-

Qui ponis nubem aſcenſum tuum . * qui ambulas ſuper pennas ventorum .

Qui [6] facis Angelos tuos ſpiritus . * ÷ & ‡ Miniſtros tuos ignem urentem .

Qui fundaſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam . * non inclinabitur in ſæculum ſæculi .

Abyſſus (ſicut veſtimentum) [7] amictus ejus . * ſuper montes ſtabunt aquæ .

Ab increpatione tua fugient . * a voce tonitrui tui formidabunt .

Aſcendunt montes ÷ & ‡ deſcendũt campi * in locum . quem fundaſti eis .

Terminum poſuiſti . [8] quem non tranſgredientur . * neque convertentur operire terram .

Qui emittis fontes in convallibus . * inter medium montium pertranſibunt ÷ aquæ ‡

Potabunt omnes beſtiæ agri . * expectabunt onagri in ſiti ſua .

Super ea [9] volucres cæli habitabũt . * de medio petrarum dabunt voces .

Rigans montes de ſuperioribus ſuis . * [10] de fructu operum tuorum ſatiabitur terra .

Producens fœnum [11] jumentis . * & herbam ſervituti hominum .

Ut [12] educas panem de terra . * & vinum lætificet cor hominis .

Ut [13] exhilaret faciem ÷ in ‡ oleo . * & panis cor hominis confirmet .

Satu-

(1) *MSS. Archivi cum Vat.* 84. Qui ponis, & *deinde* qui ambulas: *ſubſequenti autem verſu iidem*: Qui facis Angelos tuos Spiritus: & miniſtros tuos &c. & *altero ab eo*: Qui fundaſti terram &c. *quibus omnibus accinit Bruno*.

(2) *D.* 145. *cum Vat.* 84. *Brun.* & *Aug.* Qui emittis.

(3) *D.* 144. *cum Brun.* ſuper eas.

(4) *Vat.* 84. de ſuperioribus tuis.

(5) *Vat.* 84. Ut educas.

(6) *Vat.* Qui facit; & *infra*, ignem ardentem &, qui fandivit. *Pal. vero hujus verſiculi obelum præterit*.

(7) *Vat. non* amiƈt us *ſed* opertorium ejus: *sum ſequentem primum obelum neſcit*.

(8) *Vat.* quem non præteribunt, neque avertentur operire &c. *Et ſubſequenti* ℣. Qui emittit *juxta Rom. ejuſque obelum præterit. Alex. in præſenti*, neque convertuntut.

(9) *Vat.* ſuper ipſa volatilia cæli inhabitabunt; de medio petrarum dabunt Ψ voces). *Alex. ſcribit* vocem *juxta Græc.*

(10) *Vat.* a fructu operum &c.

(11) *Vat.* pecoribus *pro* jumentis.

(12) *Vat.* Ad producendum panem de terra: & vinum lætificat cor hominis. *Pal. etiam atque Alex. habent* lætificat.

(13) *Vat.* Ut exhilaret vultum in oleo &c. *Alex. infra loco* confirmet *ſcribit* firmat. *Cetera quoad obelum injuria omittitur a Vat.*

Digitized by Google

Satiabuntur omnia ligna ſilvarum . * *& cedri Libani quas plantaſti . illic paſſeres nidificabunt .*

Fulicæ domus dux eſt eorum . * *montes excelſi cervis . petra refugium herinaciis .*

Fecit lunam [1] *in tempora .* * *ſol cognovit occaſum ſuum .*

Poſuiſti tenebras . & facta eſt nox . * *in ipſa pertranſibunt omnes beſtiæ ſilvarum .*

Catuli leonum rugientes ut rapiant. * *& quærant a Deo eſcam ſibi .*

Ortus eſt ſol . & congregati ſunt . * *&* [2] *in cubilibus ſuis ſe collocabunt .*

Exiet homo ad opus ſuum . * *& ad operationem ſuam uſque ad veſperum .*

Quàm magnificata ſunt opera tua . DOMINE ! * *omnia in ſapientia feciſti .* * *repleta eſt terra creatura tua .*

Hoc mare magnum & ſpatioſum . * *illic reptilia (quorum non eſt numerus)* * *animalia puſilla & magna .* * *(illic naves pertranſibunt)*

Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei . * *Omnia a te expectant. Domine .* * *ut tu des eſcam illis in tempore .*

Saturabuntur [3] ligna campi . * ÷ & ⁝ cedri Libani quas plantavit . * illic paſſeres nidificabunt .

Herodii [4] domus dux eſt eorum . * montes excelſi cervis . * petra refugium herinaciis .

Fecit lunam [5] in tempora . * ſol cognovit occaſum ſuum .

Poſuiſti tenebras . & facta eſt nox . * in ipſa pertranſibunt omnes beſtiæ [6] ſilvæ .

÷ [7] Catuli ⁝ leonũ rugientes ut rapiant . * & quærant a Deo eſcam ſibi .

Ortus eſt ſol . & congregati ſunt . * & in cubilibus ſuis [8] collocabuntur .

Exibit [9] homo ad opus ſuum . * & ad operationem ſuam uſque ad veſperũ .

Quàm magnificata ſunt opera tua . DOMINE ! * omnia in ſapientia feciſti . * impleta eſt terra poſſeſſione tua .

Hoc mare magnum & ſpatioſum [10] ※ manibus ⁝ . * illic reptilia (quorum non eſt numerus)

Animalia puſilla [11] cum magnis . * (illic naves pertranſibunt)

Draco [12] iſte quem formaſti ad illudendum ei . * Omnia a te expectant . ut des illis eſcam in tempore .

(1) *Holſt. Fecit lunam in tempora .* MSS. noſtri, & Cajet. & Caſſiod. & Bruno *in tempore :* LXX. *εἰς καιρούς .*

(2) *Holſt. in cubilibus ſuis ſe collocabunt.* S. Greg. Moral. Lib. 27. cap. 17. citans hunc locum legit , *collocaverunt .* MSS. nihil mutant, ut nec Cajet. nec Caſſiod. nec Bruno . Ambroſ. *curabunt .*

(3) *Vat.* ſatiabuntur ligna &c. *tum omiſſo obelo ,* ibi paſſeres *pro* illic paſſeres .

(4) *Vat.* Ψ Sturni) domus ducatum eis præbet : montes excelſi &c.

(5) *Alex.* in tempore : *deinde Vat.* ſol agnovit &c. *& Alex. ultimam vocem ſuum omittit .*

(6) *Vat.* Ψ ſilvarum *juxta Rom.*

(7) *Jure factum videtur quod noſtri MSS. omnes eum obelum prætermittunt : non enim ſuperabundare credendum ſi duplici voce exprimat latinus Interpres quod Hebraici fontes unica ſignificant . Vat.* Catuli leonum ſugientes , rapere , & quærere a Deo .

(8) *Pro* collocabuntur *Vat. legit* cubabunt .

(9) *Alex .* Exivit homo . *Vat.* Exiet homo . *Pal. finito verſiculo* Diapſalma . *Subſequentem vero verſum Rom. verbis ipſiſſimis Vat præfert .*

(10) *Injuria prorſus Pal. MS. aſteriſcum hujus loci omittit , quum Hieron. ad Sun. & Fretel. habeat :* Dicitis in Græco non haberi *manibus* , & ego novi . Sed ex Hebraico , & Theodotionis editione in ſeptuaginta ſub aſteriſco additum eſt . *Hebræum neſciens Auctor Verſionis MS. Vat. quemadmodum ſæpe indicat eadem Verſio , & aſteriſcum , & vocem* manibus *omittit .*

(11) *Vat.* cum majoribus : illic naves perambulant .

(12) *Alex. hoc verſu :* omnia te expectant &c. *Vat. heic & ſubſequenti* ℣. Draco hic quem fixiſti ad inludendum ei Ψ omnes) a te expectant , ut des illis eſcam in tempore opportuno .

Dante Θ autem) te ſibi colligent : aperiente te manum tuam ☧ adimplebuntur jocunditate .

Dante te [1] *illi colligent . * aperiente te manum tuam . * omnia replebuntur ubertate .*

*Avertente autem te faciem tuam turbabuntur . auferes ſpiritum eorum * & deficient . & in pulverem ſuum revertentur .*

*Emitte Spiritum tuum . & creabuntur . * & renovabis faciem terræ .*

Sit gloria DOMINI *in ſæculum ſæculi . * lætabitur* DOMINUS *in operibus ſuis .*

Qui reſpicit [2] *terram . & facit eam tremere . * qui tangit montes . & fumigabunt .*

Cantabo DOMINO *in vita mea . * pſallam Deo meo quamdiu ero .*

*Suavis ſit ei laudatio mea . * ego vero delectabor in* DOMINO .

*Deficiant peccatores a terra . * & iniqui . ita ut non ſint . Benedic anima mea* DOMINUM .

Dante te illis colligent . * aperiente te manum tuam . * ÷ omnia ⁑ implebuntur bonitate .

Avertente autem te faciem [3] turbabuntur . * auferes ſpiritum eorum . & deficient . * & in pulverem ſuum revertentur .

Emittes [4] Spiritum tuum . & creabuntur . * & renovabis faciem terræ .

Sit gloria DOMINI [5] in ſæculum . * lætabitur DOMINUS in operibus ſuis .

Qui [6] reſpicit terram . & facit ÷ eam ⁑ tremere . * qui tangit montes. & fumigant .

Cantabo DOMINO in vita mea . * pſallam Deo meo [7] quamdiu ſum .

Jucundum ſit ei eloquium meum . * ego vero delectabor in DOMINO .

Deficiant peccatores a terra . * [8] & iniqui . ita nt non ſint . * Benedic anima mea DOMINO .

ORATIO.

INclyte omnipotens Deus . qui fructu locupleti terram aridam ſatiaſti . da nobis ſpirituali mente Aſcenſum tuæ gloriæ contueri . ut dum te in cælis ſuſpicimus . illa ſemper quæ ſunt cæleſtia meditemur . Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regas Deus &c.

PSAL-

(1) *Holſt. Dante te illi colligent .* Alter MS. noſter , & Florent. & Cajet. & Caſſiod. & Faber, & Bruno , *dante te illis colligent* , atque ſeptuaginta , & Hebræi . Ambroſ. *dante te ſibi colligent .*

Vat. 84. cum utroque Archivi MS. illis *pro* illi *ſcribere & nobis notatum erat .*

(2) *Holſt. Qui reſpicit terram .* MSS. noſtri, & ceteri legunt , *in terram* ; quod reſpondet LXX. ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν quodque Nobilius vertit : *qui reſpicit ſuper terram* : in meliori Codice eraſum eſt *in* ; at in Ambroſ. legitur .

(3) *Alex. omittit pronomen* te : *Vat. vero ,* faciem Θ tuam)

(4) *Alex. cum Vat. juxta Rom.* Emitte .

(5) *Vat.* in æternum .

(6) *Vat.* Qui aſpicit ſuper terram : *deinde obelum præterit , atque loco* fumigant *habet* fumigabunt . *Cetera Mart. & Val.* & ÷ facit eam ⁑ tremere : *quod minus probandum , non enim ſublatis illis vocibus exprimit quod Hebræus reddit* : adſpiciens ad terram , & tremet , *hoc eſt* terra tremet . *Quare temere Vallarſ. Thomaſium Palatinumque MS. reprehendit quod unicam vocem* eam *obelo heic confodiant . Pal. finito verſiculo addit* Diapſ.

(7) *Vat.* quamdiu ero : *& ſubſequens primum hemiſtichium* : Suavis ſit ei diſputatio mea &c.

(8) *Vat.* & injuſti : *& infra non* Domino , *ſed* Dominum .

PSALMUS CIV.

S.N.

ALLELUJA　　ALLELUJA

Propheta monet Fideles ne ſpem in iſtis tranſitoriis ponant . ſed Patriarcharum viam tenentes . Deum ſpiritualiter ſemper exquirant .

Confitemini DOMINO . *& invocate nomen ejus . * annunciate inter Gentes opera ejus .*

*Cantate ei . & pſallite ei . * narrate omnia mirabilia ejus .*

*Laudamini in nomine ſancto ejus . * lætetur cor quærentium* DOMINUM .

Quærite DOMINUM . *& confirmamini . * quærite faciem ejus ſemper .*

*Mementote mirabilium ejus quæ fecit . * prodigia & judicia oris ejus .*

*Semen Abraham ſervi ejus . * filii Jacob Electi ejus .*

Ipſe DOMINUS *Deus noſter . * in univerſa terra judicia ejus .*

*Memor fuit in ſæculum teſtamenti ſui . * verbi quod mandavit in mille generationes .*

Quod diſpoſuit ad Abraham . [1] *juramenti ſui ad Iſaac . Statuit illud Jacob in præceptum . * & Iſrael in teſtamentum æternum .*

*Dicens . Tibi dabo terram Chanaan . * funiculum hereditatis veſtræ .*

*Cum eſſent in numero brevi . pauciſſimi . & incolæ in ea . & pertranſierunt de gente in gentem . * & de regno ad populum alterum .*

Non

Confitemini DOMINO . ÷ & ‡ invocate nomen ejus . * annunciate [2] inter Gentes opera ejus .

Cantate ei . & pſallite ei . * narrate omnia mirabilia ejus .

Laudamini in nomine ſancto ejus . * lætetur cor quærentium DOMINUM .

Quærite DOMINUM . * & confirmamini . * quærite faciem ejus ſemper . [3]

Mementote mirabilium ejus quæ fecit . * [4] prodigia ejus & judicia oris ejus .

Semen Abraham ſervi ejus . * filii Jacob Electi ejus .

Ipſe DOMINUS Deus noſter . * in univerſa terra judicia ejus .

[5] Memor fuit in ſæculum teſtamenti ſui . * verbi quod mandavit in mille generationes .

Quod diſpoſuit ad Abraham . * & juramenti ſui [6] ad Iſaac .

Et [7] ſtatuit illud Jacob in præceptum . * & Iſrael in teſtamentum æternũ .

Dicens . Tibi dabo terram Chanaan . * funiculum hereditatis veſtræ . [8]

Cum eſſent numero [9] brevi . * pauciſſimi . & incolæ ejus .

Et [10] pertranſierunt de gente in gentem . * & de regno ad populum alterum .

Non

(1) *Addita copula ,* & juramenti ſui *legunt uterque Archivi MS. Vat.84. Aug. Caſ. Bruno, Ver. Ambroſ. cum Hebraicis Græciſque fontibus .*

(2) *Vat omiſſo ſuperiori obelo heic ſcribit :* inter gentes ※ magnalia) ejus . *Tum ,* Cantate illi & pſallite . *Alex.* Cantate , & pſallite , *omiſſa vocula* ei .

(3) *Pal. ſubnectit hoc loci* Diapſalma . *Vat. vero in libri albo ad oram ſubſequentis proxime verſiculi ſcribit* Alleluja : *quam vocem infra ſæpe repetit .*

(4) *Idem Vat.* prodigia ÷ ejus ‡ & judicia &c. *Obelus ille tueri poſſet Verſ. Heb. Alex.*

(5) *Heic denuo ad oram ℣. Vat. habet vocem* Alleluja

(6 *Præpoſitionem* ad *hujus loci Alex. tacet .*

(7) *Vat.* 7 ſtatuit &c.

(8) *Heic alterum* Diapſalma *Pal. exhibet Vat. vero* alleluja .

(9) *Alex.* brevis , pauciſſimos , & incolas ejus.

(10 *Pal.* ÷ Et ‡ pertranſierunt ; *tum cum Mart. & Val.* ÷ de ‡ regno : *primo obelo contraeunt Hieronymiana Verſio ex Heb. Alex. & hodiernus Hebraicus textus : ſecundo tantum Verſio alex. MS. Præterea Vat. ſubſequenti ℣. Rom. ſequitur .*

Non permiſit hominem nocere eis · * *& corripuit pro eis reges* ·

Nolite tangere Chriſtos meos · * *& in Prophetis meis nolite malignari* ·

Et vocavit famem ſuper terram · * *& omne firmamentū panis contrivit* ·

Miſit ante eos virum · *in ſervum venundatus eſt Joſeph* · * *humiliaverunt in compedibus pedes ejus* · * *ferrum pertranſivit animam ejus* . *donec veniret verbum ejus* · * *Eloquium* DOMINI *inflammavit eum* ·

Miſit rex . *& ſolvit eum* · * *princeps populorum* . *& dimiſit eum* ·

Et conſtituit eum dominum domus ſuæ . * *& principem omnis poſſeſſionis ſuæ* ·

Ut erudiret Principes ſuos ſicut ſeipſum . * *& Seniores ſuos prudentiam doceret* ·

Et intravit Iſrael in Ægyptum . * *& Jacob habitavit* [1] *in terra Cham* ·

Et auxit populum ſuum nimis · * *& confirmavit eum ſuper inimicos ejus* ·

Convertit cor eorum ut odirent populum ejus . * *& dolum facerent in ſervos ejus* ·

Miſit Moyſen ſervum ſuum . * *& Aaron quem elegit ipſum* ·

Poſuit in eis verba ſignorum ſuorum . * *& prodigiorum ſuorum in terra* [2] *Cham* ·

Miſit tenebras & obſcuravit eos · * [3] *quia exacerbaverunt ſermones ejus* ·

Con-

Non reliquit hominem nocere eis · * & corripuit pro eis reges ·

Nolite tangere Chriſtos meos · * [4] ÷ in ⁝ Prophetis meis nolite malignari ·

Et vocavit famem ſuper terram · * [5] ÷ & ⁝ omne firmamentum panis contrivit ·

Miſit ante eos [6] virum · * in ſervum venundatus eſt Joſeph ·

Humiliaverunt in compedibus pedes ejus · * ferrum [7] pertranſiit animam ejus . * donec veniret verbū ejus ·

Eloquium DOMINI [8] inflammavit eum · * miſit rex & ſolvit eum · * princeps populorum . & dimiſit eum ·

Conſtituit eum dominum domus ſuæ . * & principem omnis poſſeſſionis ſuæ ·

Ut erudiret Principes [9] ejus ſicut ſemetipſum . * & Senes ejus prudentiam doceret .

Et intravit Iſrael ÷ in ⁝ Ægyptum . * & Jacob accola fuit in terra Cham ·

Et auxit populum ſuum [10] vehementer · * & firmavit eum ſuper inimicos ejus ·

Convertit cor eorum ut odirent [11] populum ejus . * & dolum facerent in ſervos ejus ·

Miſit Moyſen ſervum ſuum . * [12] Aaron quem elegit ipſum ·

Poſuit in eis verba ſignorum ſuorum . * & prodigiorum in terra Cham ·

Miſit [13] tenebras & obſcuravit · * &

non

(1) *Vat.* 84. *cum Caſſ. & Ver.* in terra Chanaan , *quod emendandum eſſe docet hic Aug. quem vide* . (2) *Iterum* Chanaan *Vat.* 84.

(3) *D.* 144. qui exacerbaverunt , *cum Brunone , a quo illa legendi ratio expoſitione confirmatur* .

(4) *MSS. noſtri omnes* : & in prophetis , *ſine obelo* .

(5) *Vat. obelum , Alex. etiam copulam prætereunt* . (6) *Vat.* hominem , *non* virum .

(7) *Vat.* pertranſivit : *tum Pal. & Alex. juxta Græc.* anima ejus . (8) *Vat.* uſſit eum .

(9) *Præſentem cum ſubſequenti verſu Rom. ſimilem prorſus Vat. exhibet . Cetera proximum ſubſequentem obelum temere negligunt MSS. noſtri* .

(10) *Alex.* populum ejus . *Vat.* nimis *pro* vehementer . *Pal. finito* ℣. *habet* Diapſalma .

(11) *Vat.* populum ſuum : *tum Alex.* ut dolum facerent . (12) *Vat.* Θ &) Aaron .

(13) *Ad initium hujus* ℣. Alleluja *legit Vat. qui paullo inferius* , & obſcuravit eos , quia exacerbavit verbum ejus . *Præterea heic & in ſequentibus quum Ægypti plagæ deſcribuntur, Romanis numerorum notis ad oram libri eaſdem plagas idem MS. enumerat* .

Digitized by Google

Convertit aquas eorum in ſanguinem · * *& occidit piſces eorum* ·

Miſit [1] *terra eorum ranas* . * *in cubilibus Regum ipſorum* ·

Dixit . *& venit* [2] *cynomyia* . *& ciniphes* * *in omnibus finibus eorum* ·

Poſuit pluvias eorum in grandinem · * *& ignem comburentem in terra ipſorum* ·

Et percuſſit vineas eorum & ficulneas eorum · * *& contrivit omne lignum finium eorum* ·

Dixit . *& venit locuſta & bruchus* . *cujus non erat numerus* · * *& comedit*

non exacerbavit ſermones ſuos ·

Convertit aquas eorum in ſanguinem · * & occidit piſces eorum ·

Edidit [3] terra eorum ranas . * in penetralibus Regum ipſorum ·

Dixit . & venit cœnomyia . * ÷ & ⁑ [4] ciniphes in omnibus finibus eorum ·

Poſuit pluvias eorum grandinem . * ignem comburentem [5] in terra ipſorum ·

Et percuſſit vineas eorum . & ficulneas eorum · * & contrivit [6] lignum finium eorum ·

Dixit . & venit locuſta . * & bruchus . cujus non erat numerus ·

Et

(1) *Holſt. Miſit terra eorum ranas* . MSS. Florent. Caſſ. & unus noſter , & Fabri editio , & Cajet. & Bruno : *miſit in terra eorum ranas* . Caſſ. *miſit in terrum eorum ranas* . In meliori noſtro Cod. fuerat , *miſit terrum eorum ranas* ; ſed *m* eraſum ſequiori manu , quod convenit cum lectione S. Auguſtini : *& dedit terram eorum ranas* . Alius MS. noſter recentior : *miſit in terram eorum ranas* . Apud Septuaginta ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους , ut Complut. & Nebienſ. Noſter Interpres olim legiſſe videtur ἐξῆρψε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν , vel ſimile quid . Mox omnes MSS. & Faber , & Cajet. & Caſſiod. & Bruno particula inſerta legunt : *& in cubilibus regum ipſorum* , quam nec Græci , nec Hebræi agnoſcunt .

Obſervati a nobis MSS. Archivi , *& Vat.* 84. *habent* : Miſit in terra &c.

(2) *Holſt. cynomia* . Scribendum *cynomyia* : Κυνόμυια enim Græcis eſt muſca canina , hoc nomine , ſive ob caninam impudentiam , ſive quod canes peculiariter infeſtet , dicta .

Sed potius juxta Hieronymum ad Sun. & Fretel. ſcribendum cœnomyia *græce* κοινόμυια · *Vide quæ de hac voce notavimus ad Veterum Titulorum pag.* 15. *num.* 2. *& ſupra ad Pſal.*77. *pag.*143. *num.*5. *De eodem verſu proſequitur* .

Holſt. Ibidem *cyniphes* : apud LXX. legitur σκνῖπες , nam Græcis σκνίψ , vel κνίψ eſt vermiculus ſive inſectum culicis forma & magnitudine fructibus novellis infeſtum . Iam vocem Latini retinuere , vel ſuam fecere , propria vernacula deſtituti : ſed variè in MSS. ſcribitur : in meliori noſtro , & Cajet. & Brun. *Sciniphes* : in altero *Scinifes* , quod & Fabri editio exhibet , & Caſſiod. Non dubito quin peritiores incorrupto vocabulo græco *Scnipes* appellarint : ſed quia lingua latina eam colliſionem conſonantium averſatur , vulgus ut *mina* pro *mna* , ſic pro *ſcnipes* , *ſcinipes* dixit ; quod in Papiæ vocabulario legitur , & haud dubiè ex hoc Pſalmorum loco deſumptum eſt . Plinius Theophraſti σκνῖπας in culicum genere reponens *muliones arborarios* vocat , quia fructus tenellos , ficus maximè , exedunt . Galenus Lib. 9. Medicam. Simplic. *Scnipas* vites infeſtare ſcribit , & quidem oculos vitis germinantis : *Scnipes* ergo ex Galeni mente ſunt vermiculi , quos *magnacozzos* vulgo nunc dicimus . Haud diſſimili ſignificatu in veteri Gloſſario σκνίψ *curculio* . Sulpicius Severus , & Paulus Oroſius Ægypti plagas commemorantes , eandem vocem retinuere ſimili ſcripturæ varietate , de qua videndi Sigonius , & J. Druſius Sulpicii Scholiaſtæ eruditiſſimi : Oroſius autem Lib. 7. c. 18. *Scinifes* eſſe ait muſculas parviſſimas , & ſæviſſimas , quæ urente morſu homines , pecudeſque infeſtant . Bruno : *Sciniphes culices dicuntur* , *quæ quanto ceteris ſunt minutiores* , *tanto ſunt aculeis graviores* . Caſſiod. vulgo *cinculus* appellari dicit . Omnino ergo hic reponendum *Scnipes* , aut verius *Scniphes* , nam & Faber rectè notat Latinis *Gryphes* , qui Græcis γρῦπες .

Et Vat. 84. Scyniphes .

(3) *Vat*. ※ Miſit) terra eorum ranas , ⊖ &) in cubilibus penetrabilibus regum ipſorum .

(4) *Poſtquam veteri errore MSS. Pal. & Alex. ſcripſerant* cynomia , *heic habent* Sciniphes . *Vat. vero:* Dixit , & venit muſca canina , ÷ & ⁑ Sciniphes .

(5) *Vat*. ignem comburentem terram ipſorum . (6) *Vat*. omne lignum *juxta Rom.*

dit omne fœnum terræ eorum. [1] *& comedit omnem fructum terræ eorum.*

*Et percuſſit omne primogenitum in terra Ægypti. * primitias omnis laboris eorum.*

*Et eduxit eos in argento & auro. * & non erat in Tribubus eorum infirmus.*

*Lætata eſt Ægyptus in profectione eorum. * quia cecidit timor eorum ſuper eos.*

*Expandit nubem in protectionem eorum. * & ignem ut luceret eis per noctem.*

*Petierunt carnes. & venit coturnix. * & pane cæli ſaturavit eos.*

*Dirupit petram. & fluxerunt aquæ. * & abierunt* [2] *in ſicco flumina.*

*Quia memor fuit verbi ſancti ſui. * quod locutus eſt ad Abraham puerum ſuum.*

Et [3] *eduxit Populum ſuum in exultatione. * & electos ſuos in lætitia.*

*Et dedit eis regiones Gentium. * & labores populorum poſſederunt.*

*Ut cuſtodiant juſtificationes ejus. * & legem ejus exquirant.*

A L L E L U J A.

Et [4] comedit omne fœnum ÷ in ↕ terra eorum. * ⁜ & comedit ↕ ÷ omnem ↕ fructum terræ eorum.

Et percuſſit omne primogenitum [5] in terra eorum. * primitias omnis laboris eorum.

Et eduxit eos [6] cum argento & auro. * & non erat in Tribubus eorum infirmus.

Lætata eſt Ægyptus in profectione ÷ eorum ↕. * quia incubuit timor eorum ſuper eos.

Expandit nubem in protectionem ÷ eorum ↕. * & ignem ut luceret [7] ÷ eis ↕ per noctem.

Petierunt. & venit coturnix. * & pane cæli [8] ſaturavit eos.

Dirupit petram. & fluxerunt aquæ. * abierunt [9] in ſicco flumina.

Quoniam memor fuit verbi ſancti ſui. * [10] ÷ quod habuit ↕ ad Abraham puerum ſuum.

Et eduxit populum ſuum in exultatione. * ÷ & ↕ Electos ſuos in lætitia.

Et dedit illis regiones gentium. * & [11] labores populorum poſſederunt.

Ut cuſtodiant juſtificationes ejus. * & Legem ejus requirant.

ORA-

(1) *Holſt.* Poſtremum colon hujus verſiculi: *& comedit omnem fructum terræ eorum*, nullus MS. neque Fabri editio agnoſcit, neque Cajet. neque Bruno; unde & Nobilius a Romano Pſalterio id abeſſe affirmat. Primi editores Pſalterii Vaticani ex Vulgata addidiſſe videntur, quia apud Hebræos & LXX. extat, & in Ambroſiano.

Idem colon deſiderari in utroque MS. Archivi, & in Vat. 84. & nobis notatum erat, ut & in edito Brun. atque Ver. in quo poſtremo, narrantibus Blanchinio & Vallarſio, ſecundis curis ſequioribuſque aſſutum legitur.

(2) *Vat.* 84. in ſiccum.

(3) *Holſt. Et eduxit populum in exultatione.* MSS. noſtri, & Faber, & Bruno, & Cajet. & Ambroſ. *populum ſuum*, & LXX. & Arabica verſio.

(4) *Vat* ⁜ Et comedit omnem fructum terræ eorum, *omnibus aliis hujuſce ℣. ſignis omiſſis. Cetera obelum, quo in præpoſitio heic notatur cum Pal. MS. longe antequam Vallarſ. ſcriberet perperam illum inferri delcverat jam Thomaſius in altero Pſalterio. Palat. aſteriſcum omittis, & quidem bene, Septuaginta enim* & *κατέφαγε παντα τὸν καρπον.*

(5) *Vat.* In terra Ægypti, primitias laboris ipſorum: *additque illico* Alleluja, *cujus loco in Pal. legitur* Diapſalma.

(6) *Alex.* in argento *&c. Vat. Rom. ſequitur heic & ſequenti verſu, cujus obelum una cum aliis MSS. cum Mart. & Val. inſuper & altero Thomaſii Pſalter. meritò omittit.*

(7) *Mart. & Val.* ut luceret ÷ eis per ↕ noctem.

(8) *Vat. qui ad initium verſus exhibet vocem* Alleluja, *heic habet* ſatiavit.

(9) *Vat.* in ſiccis.

(10) *MSS. noſtri omnes obelum illum agnoſcunt*, quod certum eſt mendum *Vallarſii judicio. Vat.* quod fuit ad Abraham. *Item Vat. ad initium ſubſequentis ℣. apponit* Alleluja, *tum ejus obelum præterit.*

(11) *Vat.* & labores populorum poſſidere fecit eos.

Digitized by Google

ORATIO·

INvocantes nomen tuum. Domine. deprecamur ut qui Patres noſtros (virtute tui nominis præeunte) Angelicis paſtibus refeciſti. nos quoque myſticis dapibus foveas ac reformes · Per ·

PSALMUS CV. S.N.

[1] ALLELUJA ALLELUJA

Hic introducitur confitens populus Hebræorum. qui (relicta Patrum perfidia) ad pietatem Domini ipſo miſerante perductus eſt ·

COnfitemini DOMINO. *quoniam bonus · * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

Quis loquetur potentias DOMINI? ** auditas faciet omnes laudes ejus?*

*Beati qui cuſtodiunt judicium. * & faciant juſtitias [2] in omni tempore ·*

Memento noſtri. DOMINE. *in beneplacito populi tui · * & [3] viſita nos in* SALUTARI *tuo ·*

*Ad videndum in bonitate Electorum tuorum. ad lætandum in lætitia Gentis tuæ. * ut lauderis cum Hereditate tua ·*

*Peccavimus cum Patribus noſtris. injuſte egimus. * iniquitatem fecimus ·*

*Patres noſtri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua · * & non fuerunt memores multitudinis miſericordiæ tuæ ·*

*Et irritaverunt aſcendentes in Rubrum mare · & liberavit eos propter nomen ſuum. * ut notam faceret eis potentiam ſuam ·*

Et increpavit mare Rubrum. & ſicca-

COnfitemini DOMINO. quoniam bonus · * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·

Quis loquetur potentias DOMINI? * auditas faciet omnes laudes ejus?

Beati qui cuſtodiunt judicium. * & faciunt juſtitiam in omni tempore ·

[4] Memento noſtri. DOMINE. in beneplacito populi tui · * viſita nos in SALUTARI tuo ·

Ad videndum in bonitate Electorum tuorum · * ad lætandum [5] in lætitia Gentis tuæ. * ut lauderis cum Hereditate tua ·

Peccavimus cum Patribus noſtris. * injuſte egimus. iniquitatem fecimus ·

Patres noſtri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua · * [6] non fuerunt memores multitudinis miſericordiæ tuæ ·

Et irritaverunt aſcendentes ※ in mare ⁑ * mare Rubrum ·

Et [7] ſalvavit eos propter nomen ſuum. * ut notã faceret potentiam ſuam ·

Et increpuit mare Rubrum. [8] & exſicca-

(1) *Geminum eo titulo in uno MS. præferri* Alleluja *ſibi notaverat Thomaſius; quod & in Palatino reſpectu Gallicanæ editionis obſervari monet Vallarſ.*

(2) *In utroque Archivi MS. ſicut & in Vatic.* 84. *Aug. Caſſ. Brun. Ver. Ambroſ. juxta Græc legitur* juſtitiam, *non* juſtitias.

(3) *Holſt. viſita nos.* MSS. omnes, & Faber, & Bruno, *& viſita nos,* ut ſæpius jam notavimus ſupra. Cajet. omittit, & Ambroſ.

(4) *Huic verſiculo primum præponit in hoc Pſalmo MS. Vat.* Alleluja.

(5) *Vat.* in lætitia Ψ cum gente tua) ut &c. *Deinde ad initium ℣. proxime ſequentis præmittit* Alleluja: *cujus loco habet Pal.* Diapſ.

(6) *Idem Vat.* & non fuerunt memores, *addita copula: tum ſubſequentem verſum juxta Rom. exhibet omiſſo etiam aſteriſco; quo Pal. minus bene ſolam* in *præpoſitionem notat* ※ in ⁑ mare.

(7) *Vat.* Ψ & liberavit) eos.

(8) *Idem Vat. præmiſſo huic verſiculo* Alleluja, *heic preſſius ad Rom. ait:* & ſiccavit, & eduxit eos in aquis multis ſicut in deſerto. *Alex. etiam,* & eduxit eos. *Pal. ℣. initio;* & crepavit mare.

*ſiccatum eſt . * & eduxit eos in aquis multis ſicut in deſerto .*

*Et liberavit eos de manu odientium . * & redemit eos de manu inimicorum . * & operuit aqua tribulantes eos . * unus ex eis non remanſit .*

*Et crediderunt in verbis ejus . * & cantaverunt laudes ejus . Citò fecerunt . & obliti ſunt operum ejus . & non ſuſtinuerunt conſilium ejus .*

*Et concupierunt [1] concupiſcentiam in Deſerto . * & tentaverunt Deum in ſiccitate .*

*Et dedit eis petitiones eorum . * & miſit ſaturitatem in animas eorum .*

*Et irritaverunt Moyſen in caſtris . * & Aaron Sanctum* DOMINI .

*Aperta eſt terra . & deglutivit Dathan . * & operuit ſuper ſynagogam Abiron .*

*Exarſit ignis in ſynagoga eorum . * & flamma combuſſit peccatores .*

*Et fecerunt vitulum in Horeb . & adoraverunt ſculptile . * & mutaverunt* Gloriam *ſuam [2] in ſimilitudinem vituli*

exſiccatum eſt . * & deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto .

Et [3] ſalvavit eos de manu odientium . * & redemit eos de manu inimici .

Et [4] operuit aqua tribulantes eos . * unus ex eis non remanſit .

Et crediderunt [5] verbis ejus . * & laudaverunt laudem ejus .

Citò [6] ÷ fecerunt ‡ . obliti ſunt operum ejus . * & non ſuſtinuerunt conſilium ejus .

Et concupierunt [7] concupiſcentiam in Deſerto . * & tentaverunt Deum in inaquoſo .

Et dedit eis petitionem ipſorum . * & miſit ſaturitatem [8] in animas eorum .

Et irritaverunt Moyſen in caſtris . * [9] Aaron Sanctum DOMINI .

Aperta eſt terra . & deglutivit Dathan . * & operuit [10] ÷ ſuper ‡ congregationem Abiron .

Et exarſit ignis in ſynagoga eorum . * flamma combuſſit peccatores .

÷ Et ‡ fecerunt vitulum [11] in Horeb . * & adoraverunt ſculptile .

Et

(1) Concupiſcentias *plurium numero legunt uterque Archivi MS. cum Vat.* 84. *Caſt. Brun. & Ver.*

(2) *Holſt. in ſimilitudinem vituli.* MS. noſter melior *& Brun., in ſimilitudine vituli*, atque ita LXX. *ἐν ὁμοιώματι*, unde S. Auguſtinus in expoſitione hujus loci non ait, *in ſimilitudinem*, ſed *in ſimilitudine*. Idem tamen error etiam Vulgatum adhuc occupat.

Infra eodem hoc verſu Vat. 84. *ſcribit* : comedentis fœnum.

(3) *Vat.* Et Ψ liberavit) eos de manu odientium, & redemit eos de manu Ψ inimicorum). *Alex. initio* : & ſalvabit eos.

(4) *Vat.* ⁊ Operuit : *tum*, unus ex his non remanſit.

(5) *Vat. Idem*, ʘ in) verbis ejus, & cantaverunt Ψ laudes) ejus. *Mart.* Et crediderunt ÷ in ‡ verbis ejus. *Val. cum Pal.* in verbis ſuis, *atque Martianæum reprehendit propter obelum adverſus vim Hebraici fontis inlatum, & quum eamdem voculam ſe legere credat ubi nuſquam gentium ſcripta fuit, addit apud Thomaſium eam ſine obelo legi. Cetera voculam illam, ſupervacaneam ſane, omittit & Alex. Pal. in fine ℣. addit* Diapſalma.

(6) *Præſtaret certe cum Alex. & Pal. obelum hunc prætermittere : fons enim Heb. reddit* feſtinaverunt, *quod unica vox* citò *non exprimit. Vat. deinde* : obliti ſunt operum Ψ Domini), non ſuſtinuerunt &c. *Copulam ante voces* non ſuſtinuerunt *nec Alex. legit, nec Heb. nec Græc.*

(7) *Vat.* concupiſcentias : *tum loco* in inaquoſo *juxta Rom. exhibet* in ſiccitate. *Et proxime ſequentem verſiculum Rom. verbis idem MS. exhibet.*

(8) *Alex.* in anima eorum.

(9) *Vat.* ʘ &) Aaron.

(10) *Sine obelo deinde Thomaſius in altero Pſalt. vocem* ſuper *hoc loco ſcripſit ; unde perperam & heic a Val. carpitur. Ad hæc Pal. MS. fides, & Alex. Heb. Verſ. ſufficient argumentum eſſe poſſent, quo & præſens obelus tueretur. Vat. hoc ℣.* ſynagogam *ſcribit* pro congregationem : *ſubſequenti vero omittit copulam voci* exarſit *præfixam : tum altero obelum neſcit.*

(11) *Alex.* in Choreb.

vituli manducantis fœnum ·

*Et obliti ſunt Deum . qui liberavit eos . * qui fecit magnalia in Ægypto . * mirabilia in terra* [1] *Cham . * terribilia in mari Rubro ·*

*Et dixit ut diſperderet eos . ſi non Moyſes Electus ejus ſtetiſſet (in confractione) in conſpectu ejus . * ut averteret iram ejus ne diſperderet eos ·*

*Et pro nihilo habuerunt terram deſiderabilem · * & non crediderunt in verbis ejus · * & murmuraverunt in tabernaculis ſuis · * nec exaudierunt vocem* DOMINI ·

*Et elevavit manum ſuam ſuper eos . * ut proſterneret eos in Deſerto · & ut dejiceret ſemen eorum in Nationibus. * & diſpergeret eos in regionibus ·*

*Et conſecrati ſunt Beelphegor · * & manducaverunt ſacrificia mortuorum ·*

*Et irritaverunt eum in ſtudiis ſuis · * & multiplicata eſt in eis ruina ·*

*Stetit Phinees . & exoravit . * & ceſſavit quaſſatio · * & reputatum eſt illi ad juſtitiam ** [2] *a generatione in generationem . * uſque in ſæculum ·*

Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis · & vexatus eſt Moyſes

propter

Et [3] mutaverunt Gloriam ſuam * in ſimilitudinem vituli comedentis fœnū ·

Obliti ſunt Deum . [4] qui ſalvavit eos . * qui fecit magnalia in Ægypto. * mirabilia in terra Cham . * terribilia in mari Rubro ·

Et dixit ut diſperderet eos · * [5] ſi non Moyſes Electus ejus * ſtetiſſet (in confractione) in conſpectu ejus ·

Ut averteret iram ejus [6] ne diſperderet eos · * Et pro nihilo habuerunt terram deſiderabilem ·

Non [7] crediderunt verbo ejus . * & murmuraverunt in tabernaculis ſuis · * non exaudierunt vocem DOMINI ·

Et elevavit manum ſuam [8] ſuper eos · * ut proſterneret eos in Deſerto ·

Et [9] ut dejiceret ſemen eorum in Nationibus · * & diſpergeret eos in regionibus ·

Et initiati ſunt [10] Beelphegor · * & comederunt ſacrificia mortuorum ·

Et irritaverunt eum [11] in adinventionibus ſuis · * & multiplicata eſt in eis ruina ·

Et [12] ſtetit Phinees . & placavit . * & ceſſavit quaſſatio ·

Et reputatum eſt [13] ei in juſtitiam . * in generationem & generationem . * uſque in ſempiternum ·

(1) *Vat.* 84. Chanaan .

(2) *Vat.* 84. in generatione & generationem *Aug. & Caſſ.* in generationem & generationem : *Ver. & Ambroſ.* in generatione & generatione .

(3) *Vat.* Et immutaverunt : *& infra* , manducaverunt fœnum . *Alex.* in ſimilitudine .

(4) *Vat.* qui Ψ liberavit) eos .

(5) *Pal.* Si ÷ non ‡ Moyſes : *tum verſiculo finito MS. iſte addit* Diapſalma .

(6) *Vat.* Θ &) ne diſperderet ÷ eos ‡ & pro nihilo . *Obelus ille , qui in Pal. MS. deſideratur, & a Thomaſio præfigitur in altero Pſalt. Vallarſ. rem neſcit , & ideo omiſſum de more vituperat .*

(7) *Vat.* Θ &) non crediderunt Ψ in verbis) ejus . *Inferius vero Mart. & Val.* ÷ ex ‡ audierunt .

(8) *Vat.* ſuper illos , ut dejiceret eos in deſerto .

(9) *Pal.* ÷ Et ‡ ut dejiceret : *fortaſſe oſcitans Antiquarius ſcribere voluit :* Et ÷ ut ‡ dejiceret. *Dormitare videtur & Vallarſ. ſcribens hunce MS. non præſentis verſus copulam , ſed illam qua ſuperior incipis obelo notare .*

(10) *Alex.* Beel – ſhegor . *Vat. hoc* ℣. *Rom. ſequitur . Pal. vero eo finito ſubjungit* Diapſ. *quod poſtremum minus attente , nec proprio loco Val. notat .*

(11) *Alex.* in adventionibus ſuis . *Vat.* in obſervationibus ſuis .

(12) *Voculam* & *heic Alex. omittit : Vat. etiam* 7 Stetit Finees & exoravit , & ceſſavit &c.

(13) *Vat.* illi Ψ ad juſtitiam in generatione & generatione uſque in ſæculum .

Digitized by Google

*propter eos · * quia exacerbaverunt ſpiritum ejus · * & diſtinxit in labiis ſuis ·*

Non [1] diſperdiderunt Gentes. quas dixerat DOMINUS *illis · * & commixti ſunt inter Gentes. * & didicerunt opera eorum. * & ſervierunt ſculptilibus eorum. * & factum eſt illis in ſcandalum ·*

*Et immolaverunt filios ſuos & filias ſuas dæmoniis · * & effuderunt ſanguinem innocentem. ſanguinem filiorum ſuorum & filiarum. * quas ſacrificaverunt ſculptilibus Chanaan ·*

*Infecta [2] eſt terra in ſanguinibus. * & contaminata eſt in operibus eorum ·*

*Et fornicati ſunt in obſervationibus ſuis · * Et iratus eſt animo* DOMINUS *in populum ſuum · * & abominatus eſt hereditatem ſuam ·*

Et

[3] Et irritaverunt ÷ eum ‡ ad aquas contradictionis · * & vexatus eſt Moyſes propter eos. * quia exacerbaverunt ſpiritum ejus ·

Et diſtinxit [4] ÷ in ‡ labiis ſuis. * Non diſperdiderunt Gentes. quas dixit DOMINUS illis ·

Et commixti ſunt inter Gentes. & didicerunt [5] opera eorum. * & ſervierunt ſculptilibus eorum. * & factum eſt illis in ſcandalum ·

Et [6] immolaverunt filios ſuos. * & filias ſuas dæmoniis ·

Et [7] effuderunt ſanguinem innocentem. * ſanguinem filiorum ſuorum. & filiarum ※ ſuarum ‡ * quas ſacrificaverunt ſculptilibus Chanaan ·

Et [8] infecta eſt terra ÷ in ‡ ſanguinibus. * & contaminata eſt in operibus eorum · * & fornicati ſunt in adinventionibus ſuis ·

÷

(1) *Vat.* 84. *addita copula*: Et non diſperdiderunt.

(2) *Holſt. Interfecta eſt terra.* Ita legunt Codd. noſtræ Baſilicæ, & Ambroſ. ſed Caſſin. Florent. & Faber, & Cajet. & Brunn *infecta*. Neque hic dubitandum de fide noſtrorum MSS. quorum lectionem S. Auguſtinus tuetur, & cum Græcis convenire teſtatur: Sed apud LXX. habetur ἐφονοκτονήθη, quod propriè ſignificat, *cæde & ſanguine polluta eſt*: atque ita vox φονοκτονεῖν accipitur Numerorū cap. 35. ℣. 23. ἐὰν μὴ φονοκτονήσητε τὴν γῆν, & mox τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν, *non contaminetis terram*: & deinde, *Sanguis enim hic contaminat terram*: ex quibus verbis hic Pſalmi locus explicari debet; atque ut S. Auguſtino de hujus lectionis antiquitate meritò fidem habeo, ita vocis græcæ ſignificationi non aſſentior. In vetuſtiori noſtro Codice recentiori manu interpolatum eſt hoc verbum, ſed veſtigia evidentiſſime ſuperſunt.

Auguſtini locus hac nota allegatus ita ſe habet: Putaremus enim ſcriptoris errorem, cumque diceremus pro eo quod eſt *infecta*, feciſſe *interfecta*, niſi haberemus beneficium Dei, qui Scripturas ſuis in multis linguis eſſe voluit; atque ita eſſe ſcriptum: *Interfecta eſt terra in ſanguinibus*, inſpectis Græcis Codicibus videremus. *Tum proſequitur exponere quomodo dicatur interfecta terra; videlicet ſicut domus mala vocatur ob malos habitatores. Lectionem & explicationem ſequitur & Caſſiod. hoc loco. Ver. Codex ſane vetuſtiſſimus, & Vat.* 84. *non infimæ notæ legunt & ipſi*, interfecta.

(3) *Initio hujus hemiſtichii præmittit Vat.* Alleluja, *tum obelum negligit*: *Alex. & Pal. expungunt cum obelo & vocem* eum *illo notatam. Præterea minori numero* aquam *ſcribunt.*

(4) *Vat. heic ſine obelo.*

(5) *Vat.* opera ipſorum. *Alex. infra*: & factum eſt illis ſcandalum, *omiſſa vocula* in.

(6 *Et huic verſiculo Vat. MS. præponit* Alleluja.

(7) *Pal.* ÷ Et ‡ effuderunt, *& infra aſteriſco novo errore ait Vallarſ. obelum ſufficit. Vat. & aſteriſcum omittit, & illo notatam vocem* ſuarum.

(8) *MSS. noſtri omnes*, interfecta; *ſed Vat. præcedentem copulam neſcit, &* Alleluja *præmittit vocibus*, & fornicati ſunt, *quibus addit*, in ſtudiis ſuis, *non vero* in adinventionibus ſuis. *Cetera obelum quo in præpoſitio jure notatur ſpectata Heb. Verſ. Alex. omiſit deinde juxta MSS. noſtros, & Mart. Thomaſius. Pal. eo confodit alteram præpoſitionem* ÷ in ‡ operibus. *Hæc attente ſane obſervavit Vallarſ. ad hunc locum lepide ſcribens*: Carus ſubſequentia verba *in ſanguinibus* veru tranſverberat: Palatinus quæ ſequuntur alio *in operibus*. Neuter bene. *At poſtremum iſtud in cenſorem ipſum meritò recidit.*

Digitized by Google

*Et tradidit eos in manus gentium. * & dominati ſunt eorum. qui oderunt eos.*

*Et tribulaverunt eos inimici eorum. * & humiliati ſunt ſub manibus eorum. Sæpe liberavit eos.*

*Ipſi autem exacerbaverunt eum in conſilio ſuo. * & humiliati ſunt in ſuis iniquitatibus.*

*Et reſpexit eos cum tribularentur. * cum exaudiret orationes eorum.*

*Et memor fuit teſtamenti ſui. * & pœnituit eum ſecundum multitudinem miſericordiæ ſuæ.*

*Et dedit eos in miſericordias. * in conſpectu omnium qui eos ceperant.*

Salvos nos fac. DOMINE *Deus noſter. * & congrega nos de Nationibus. ut confiteamur Nomini ſancto tuo. * & gloriemur in laude tua.*

Benedictus DOMINUS *Deus Iſrael a ſæculo* [1] *uſque in ſæculum. * Et dicet omnis populus. Fiat. Fiat.*

÷ [2] Et ‡ iratus eſt furore DOMINUS in populum ſuum. * & abominatus eſt hereditatem ſuam.

Et tradidit eos [3] in manus gentiũ. * & dominati ſunt eorũ. qui oderunt eos.

Et tribulaverunt eos [4] inimici eorum. * & humiliati ſunt ſub manibus eorum. * Sæpe liberavit eos.

Ipſi autem exacerbaverunt ÷ eum ‡ in conſilio ſuo. * & humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis.

Et vidit [5] cum tribularentur. * & audivit orationem eorum.

Et memor fuit teſtamenti ſui. * & pœnituit cum ſecundum multitudinem miſericordiæ ſuæ.

Et dedit eos in miſericordias. * in conſpectu omnium [6] qni ceperant eos.

Salvos [7] nos fac. DOMINE Deus noſter. * & congrega nos de Nationibus.

Ut confiteamur Nomini ſancto tuo. * & gloriemur in laude tua.

Benedictus DOMINUS Deus Iſrael a ſæculo & uſque in ſæculum. * [8] Et dicet omnis populus. Fiat ÷ Fiat ‡

ORATIO.

MEmento noſtri. Domine. in beneplacito populi tui. & a peccati nos ſervitute diſcuſſos Salutaris tui viſitatione ſalvifica. Per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum &c.

PSAL-

(1) *Uterque Archivi MS. quibus conſentiunt Aug. Caſſ. Bruno, Ver. Ambroſ. Grac.* a ſæculo & uſque in ſæculum.

(2) *Eo obelo deſtituuntur Mart. & Val. & quidem merito ſi momenta, quæ manibus verſamur, ſpectemus: eum tamen retinuit Ɛhomaſ. & poſtquam obſervaverat a Mart. præteriri. Vat.* & iratus eſt Dominus ſuper populum ſuum. *Alex. & Pal.* in populo ſuo.

(3) *Vat.* in manus nationum, & dominati ſunt Ψ in eis) qui oderant eos.

(4) *Idem Vat.* inimici ipſorum. *Et ſubſequenti verſu ſine obelo,* exacerbaverunt eum Ψ in conſiliis) ſuis.

(5) *Vat.* Et reſpexit ʘ eos) Dominus cum tribularentur; in eo cum exaudiret orationes eorum. *Alex.* & audiret orationes eorum.

(6) *Vat.* qui illos ceperant. *Pal. hic habet* Diapſalma.

(7) *Vat. idem:* ſalva nos Domine.

(8) *Pal.* & dicat: *tum ſubſequentem obelum Vat. præterit.*

S.N.

PSALMUS CVI.

ALLELUJA

Hic commonetur populus Chriſtianus ut pro collatis ſibi beneficiis laudes Domino reddat.

Confitemini DOMINO . *quoniam bonus . * quoniam in ſæculum miſericordia ejus .*

Dicant nunc qui redempti ſunt a DOMINO . ** quos redemit de manu inimici . * & de regionibus congregavit eos .*

*A ſolis ortu & occaſu . * ab Aquilone & Mari .*

*Erraverunt in Solitudine in ſiccitate . * [1] viam civitatis habitationis non invenerunt .*

*Eſurientes & ſitientes . * anima eorum in ipſis defecit .*

Et clamaverunt ad DOMINUM *cum tribularentur . * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos .*

*Et eduxit eos in viam rectam . * ut irent in civitatem habitationis .*

Confiteantur DOMINO *miſericordiæ ejus . * & mirabilia ejus filiis hominum .*

*Quia ſatiavit animam inanem . * & animam eſurientem ſatiavit bonis .*

*Sedentes in tenebris & umbra mortis . * vinculis ligatos . in mendicitate & ferro .*

Quia exacerbaverunt [2] *eloquium Domini*

(1) *MSS. Archivi cum Brun. adjecta copula :* & viam civitatis .

(2) *Vat.* 84. eloquia Domini .

(3) *Vat.* de manu inimicorum, de regionibus &c. *omiſſa copula , quam & Alex. expungit .*

(4) *Alex.* & ab aquilone .

(5) *Vat.* in ſiccitate *juxta Rom.*

(6) *Alex.* animæ eorum . *Subſequenti verſu MSS. noſtri obeli nota deſtituuntur .*

(7) *Alex.* in civitate habitationis . *Pal. heic habet* Diapſalma : *Vat. vero ad initium proximi ſequentis verſus* Alleluja .

(8) *Vat.* Ψ miſericordiæ) ejus .

ALLELUJA

Confitemini DOMINO . quoniam bonus . * quoniam in ſæculum miſericordia ejus .

Dicant qui redempti ſunt a DOMINO . * quos redemit [3] de manu inimici . * & de regionibus congregavit eos .

A ſolis ortu & occaſu . [4] * ab Aquilone & Mari .

Erraverunt in Solitudine [5] in inaquoſo . * viam civitatis habitaculi non invenerunt .

Eſurientes & ſitientes . * [6] anima eorum in ipſis defecit .

Et clamaverunt ad DOMINUM cum tribularentur . * ÷ & ⁝ de neceſſitatibus eorum eripuit eos .

Et deduxit eos in viam rectam . * ut irent [7] in civitatem habitationis .

Confiteantur DOMINO [8] miſericordiæ ejus . * & mirabilia ejus filiis hominum .

Quia ſatiavit animam inanem . * & animam eſurientem ſatiavit bonis .

Sedentes [9] ÷ in ⁝ tenebris & umbra mortis . * vinctos in mendicitate & ferro .

Quia exacerbaverunt [10] eloquia Dei

(9) *Rectius atque preſſius ad Heb. fontem , ineditamque veterem Hieronymi Verſionem Alex. Pal. MS. obelum hujus loci reſpuit , atque altero confodit ſimilem præpoſitionem* in *præcedentem infra vocem* mendicitate . *Val. qui Pal. omiſſi noſtri obeli poſtulat , utrumque una cum Mart. retinet & noſtrum , & præpoſitionem* ÷ in ⁝ mendicitate *præcedentem . Vat. pro* vinctos *habet :* vinculis ligatos inopia & in ferro .

(10) *Vat. præmiſſo huic verſiculo* Alleluja , *in præſenti loco ſcribit :* Ψ eloquia Domini) *ſed de* eloquia *recentiori cura* eloquium *factum legitur .*

Digitized by Google

*Domini. * & conſilium Altiſſimi irritaverunt.*

*Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum. * [1] infirmati ſunt. nec fuit qui adjuvaret.*

Et clamaverunt ad DOMINUM *cum tribularentur. * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos.*

*Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis. * & vincula eorum [2] diripuit.*

Confiteantur DOMINO *miſericordiæ eius. * & mirabilia ejus filiis hominum.*

*Quia contrivit portas aereas. * & vectes ferreos confregit.*

*Suſcepit eos de via iniquitatis eorum. * propter injuſtitias enim ſuas humiliati ſunt.*

*Omnem eſcam abominata eſt anima eorum. * & appropiaverunt uſque ad portas mortis.*

Et clamaverunt ad DOMINUM *cum tribularentur. * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos.*

*Miſit Verbum ſuum & ſanavit eos. * & eripuit eos de interitu eorum.*

Confiteantur DOMINO *miſericordiæ ejus. * & mirabilia ejus filiis hominum.*

*Ut ſacrificent ſacrificium laudis. * [3] & annuncient opera ejus in exultatione.*

Qui

Dei. * & conſilium Altiſſimi irritaverunt.

Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum. * [4] infirmati ſunt. nec fuit qui adjuvaret.

Et clamaverunt ad DOMINUM cum tribularentur. * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos.

Et [5] eduxit eos de tenebris & umbra mortis. * & vincula eorum diſrupit.

Confiteantur DOMINO [6] miſericordiæ ejus. * & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia contrivit portas aereas. * & vectes ferreos confregit.

Suſcepit eos de via [7] iniquitatis eorum. * propter injuſtitias enim ÷ ſuas ‡ humiliati ſunt.

Omnem eſcam abominata eſt anima eorum. * & appropinquaverunt ÷ uſque ‡ ad portas mortis.

Et clamaverunt ad DOMINUM cum tribularentur. * [8] ÷ & ‡ de neceſſitatibus eorum liberavit eos.

Miſit verbum ſuum & ſanavit eos. * & eripuit eos de interitionibus [9] ÷ eorum ‡.

Confiteantur DOMINO [10] miſericordiæ ejus. * & mirabilia ejus filiis hominum.

Et ſacrificent ſacrificium laudis. * [11] & annuncient opera ejus in exultatione.

Qui

(1) *Uterque Archivi MS.* & infirmati ſunt, *juxta Caſſ. Brun. Græc.*

(2) *Archivi MS. uterque cum Brun. & Ambroſ.* dirupit. *non* diripuit: *Aug. Caſſ. & Ver.* diſrupit.

(3) *Vat.* 84. *juxta Caſſ. & Ambroſ.* & pronuncient.

(4) *Vat.* ʘ & ' infirmati ſunt.

(5) *Pal.* ÷ & ‡ eduxit. *ſubiungitque verſiculo* Diapſ. *Vat. infra* ℸ vincula eorum diſrupit.

(6) *Vat.* Ψ miſericordiæ ejus.

(7) *Vat.* iniquitatis ipſorum. *Idem MS. ſubſequentis verſiculi obelum neſcit; quem obelum una cum illo præſentis Thomaſius ſecundis deinde curis delevit.*

(8) *Sine obelo copulam* & *heic legunt MSS. noſtri, minus tamen bene.*

(9) *Recte obelum iſtum prætereunt MSS. noſtri, Mart. & Val. Thomaſius quoque mutata ſententia e medio ſuſtulit. Ceterum Vat.* eripuit eos de corruptionibus eorum: *& Pal. heic ſubjungit* Diapſalma, *cujus loco in Vat. viſitur* Alleluja.

(10) *Vat.* Ψ miſericordiæ ejus)

(11) *Idem*, & pronuncient opera ejus.

Digitized by Google

*Qui deſcendunt mare in navibus . * facientes operationes in aquis multis ·*

Ipſi viderunt opera DOMINI . * *& mirabilia ejus in profundo ·*

*Dixit . & ſtetit ſpiritus procellæ · * & exaltati ſunt fluctus ejus ·*

*Aſcendunt uſque ad cælos . & deſcendunt uſque ad abyſſos · * anima eorum in malis tabeſcebat ·*

*Turbati ſunt . & moti ſunt ſicut ebrius · * & omnis ſapientia eorum deglutita eſt ·*

Et clamaverunt ad DOMINUM *cum tribularentur · * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos ·*

*Et ſtatuit procellam in auram . & ſiluerunt fluctus ejus · * & lætati ſunt quod ſiluerunt ·*

*Et eduxit eos in portum voluntatis eorum · * & de neceſſitatibus eorum liberavit eos ·*

Confiteantur DOMINO *miſericordiæ ejus . * & mirabilia ejus filiis hominum ·*

*Et exaltent eum in eccleſia plebis · * & in cathedra ſeniorum laudent eum ·*

*Quia poſuit flumina in deſertum . * & exitus aquarum in ſitim ·*

Terram [1] *fructiferam in ſalſilaginem . * a malitia inhabitantium in ea ·*

*Poſuit deſertum in ſtagnum aquæ . * & terram ſine aqua in exitus aquarum ·*

*Et collocavit illic eſurientes · * & conſti-*

Qui deſcendunt mare in navibus . * facientes operationem in aquis multis ·

Ipſi viderunt opera DOMINI . * & mirabilia ejus in profundo ·

Dixit . [2] & ſtetit ſpiritus procellæ · * & exaltati ſunt fluctus ejus ·

Aſcendunt ÷ uſque ⁝ ad cælos . * & deſcendunt ÷ uſque ⁝ ad abyſſos · * anima eorum in malis tabeſcebat ·

Turbati ſunt . & moti ſunt ſicut ebrius · * & omnis ſapientia eorum [3] devorata eſt ·

Et clamaverunt ad DOMINUM cum tribularentur · * & de neceſſitatibus eorum eduxit eos ·

÷ Et ⁝ ſtatuit procellam ÷ ejus ⁝ in auram . * & ſiluerunt fluctus ejus ·

÷ Et ⁝ lætati ſunt quia ſiluerunt · * & deduxit eos in portum voluntatis eorum ·

Confiteantur DOMINO [4] miſericordiæ ejus . * & mirabilia ejus filiis hominum ·

÷ Et ⁝ exaltent eum in eccleſia plebis . * & in cathedra ſeniorum laudent eum ·

Poſuit flumina in deſertum . * & exitus aquarum in ſitim ·

Terram fructiferam in ſalſuginem. * a malitia inhabitantium in ea ·

Poſuit deſertum in ſtagna aquarum · * & terram ſine aqua in exitus aquarum ·

Et collocavit illic eſurientes · * & con-

(1) *Holſt: terram fructiferam in ſalſuginem* : MSS noſtri , & Bruno , *Salſilaginem* . Ex hoc loco hauſit veteris Gloſſarii auctor : *ſalſilago*, ἅλμη . Eadem forma *mucilago* , & *cartilago* dicitur ; ut Voſſius notat in Grammat. ubi hanc vocem uti probam & latinam affert .

Vat. 84. in ſalſugine : *Brun.* in ſalſuginem .

(2) *Et huic Verſiculo Vat. præmittit* Alleluja : *proxime inferioris vero obeli ſigna reſpuit.*

(3) *Vat.* deglutita eſt , *juxta Rom. tum omiſſis obelis , & præmiſſo* Alleluja *ita ſe habet* : Et percuſſit procellam & ſtetit in auram , & ſiluerunt fluctus ejus .

Et lætati ſunt quod ſiluerunt , & deduxit eos in portum voluntatis ſuæ . *Pal. heic ſubjungit* Diapſalma . *Poſtremum obelum quo & copula notatur ante vocem* lætati *eum Pal. & Verſ. ex Heb. Alex. expungunt, juxta hodiernum Hebræum Mart. & Val.*

(4) *Vat.* Ÿ miſericordiæ) ejus : *tum alterius verſus & voculam , quam nec Græc. exprimit , una cum obelo rejiciunt Alex. & Vatic. idem . At Pal. Mart. & Val. eandem ſine obelo ſcripſere .*

conſtituerunt civitatem habitationis ·

*Et ſeminaverunt agros . & plantaverunt vineas · * & fecerunt fructum nativitatis ·*

*Et benedixit eos . & multiplicati ſunt nimis · * & jumenta eorum non ſunt minorata ·*

*Pauci facti ſunt · & vexati ſunt * a tribulatione malorum & dolorum ·*

*Et [1] effuſa eſt contemptio ſuper principes eorum · * & ſeduxerunt eos in invio . & non in via ·*

*Et [2] adjuvavit pauperem de inopia · * & poſuit (ſicut oves) familias ·*

*Videbunt recti . & lætabuntur · * & omnis iniquitas oppilabit os ſuum ·*

*Quis ſapiens & cuſtodiet hæc ? * Et tunc intelliget miſericordias* Domini ·

& conſtituerunt [3] civitatem habitationis ·

Et ſeminaverunt agros . & plantaverunt vineas · * & fecerunt fructum nativitatis ·

Et benedixit eis . & multiplicati ſunt nimis · * & jumenta eorum non minoravit ·

Et [4] pauci facti ſunt · & vexati ſunt * a tribulatione malorum & dolore ·

Effuſa eſt contemptio [5] ſuper principes · * & errare fecit eos in invio . & non in via ·

Et adjuvit pauperem de inopia · * & poſuit [6] (ſicut oves) familias ·

Videbunt recti . & lætabuntur · * & omnis iniquitas [7] oppilabit os ſuum ·

Quis ſapiens & cuſtodiet hæc ? * Et intelliget miſericordias Domini ·

Oratio.

Confitemur . Domine . miſericordias tuas . quas jugiter circa noſtras exerces inopias . precantes ut qui exaltatus in Eccleſiis reſides ad dexteram Patris in throno . nobis tantæ miſerationis & intelligere & cuſtodire concedas arcanum · Qui cum eo vivis & regnas Deus in unitate Spiritus Sancti . per &c.

(1) *Holſt. effuſa eſt contemptio* . Sic MS. noſter ſecundus . Primus autem & recentior cum Florent. & Caſſin. & Fabro , & Cajet. & Brun. habet *contentio*; eamque Romani Pſalterii editionem agnoſcit Nobilius, ſed vitiatam; nam apud LXX. ἐξουδένωσις . Greg. Mag. lib. 19. cap. 11. & lib. 31. cap. 16. *contentio* legit , & explicat . Sic Pſal. 122. ℣. 4. ubi itidem melior Codex *contentione* legit .

(2) *Holſt. & adjuvit pauperem* . MS. melior , & Cajet. & Bruno , *& adjuvavit* , pro quo Faber *adjuvabit* LXX. ἐβοήθησε .

Sed Vat. 84. Et adjuvit , *cum Aug. Caſſ. Ver. & Ambroſ.*

(3) *Vat.* civitates habitationis : *& ſubſequenti verſu* : Et ſeruerunt agros, *altero vero Rom. ſequitur* . (4) *Vat.* ⁊ pauci facti ſunt : *& in fine verſiculi* , & dolore improperiorum :

(5) *Vat.* ſuper principes ⊖ eorum) & ſeduxit eos in invio &c.

(6) *Vat.* ſicut oves patrias .

(7) *Idem* , obturabit os ſuum .

Quis ſapiens & Ψ intelligit hæc ? & intelliget &c.

S.N.

PSALMUS CVII.

[1] Canticum pſalmus David ·

Chriſtus Patri gratias agit quod poſt paſſionis triumphum perpetuam reſurrexit in gloriam ·

P*Aratum cor meum . Deus . paratum cor meum ·* * *cantabo & pſalmum dicam Domino ·*

Exurge gloria mea . exurge pſalterium & cithara · * *exurgam diluculo ·*

Confitebor tibi in populis . DOMINE · * *&* [2] *pſalmum dicam tibi inter gentes ·*

Quoniam magnificata eſt uſque ad cælos miſericordia tua · * *& uſque ad nubes veritas tua ·*

Exaltare ſuper cælos Deus . * *& ſuper omnem terram gloria tua ·* * *ut liberentur Electi tui ·*

Salvum me fac dextera tua . * *& exaudi me ·* * *Deus locutus eſt in Sancto ſuo · Lætabor . & dividam Sicimam .* * *& convallem Tabernaculorum metibor ·*

Meus eſt Galaad . & meus eſt Manaſſes · * *& Ephrem fortitudo capitis mei ·*

Juda rex meus . Moab olla ſpei meæ · in Idumæam extendam calciamentum meum . * *mihi allophyli ſubditi ſunt ·*

Quis deducet me in civitatem munitam ?

Canticum pſalmi [3] ÷ ipſi ‡ David ·

PAratum cor meum . Deus . * ÷ paratum cor meum ‡ * cantabo & pſallam in gloria mea ·

Exurge [4] gloria mea . exurge pſalterium & cithara · * exurgam diluculo ·

Confitebor tibi [5] in populis . DOMINE · * & pſallam tibi in nationibus ·

Quia magna eſt ſupe r cælos miſericordia tua · * & uſque ad nubes veritas tua ·

Exaltare ſuper cælos Deus . * & ſuper omnem terram gloria tua · * ut liberentur Dilecti tui ·

Salvum [6] fac dextera tua. & exaudi me · * Deus locutus eſt in Sancto ſuo ·

Exultabo [7] ÷ & ‡ dividam Sichimam . * & convallem Tabernaculorum dimetiar ·

Meus eſt Galaad . & meus eſt Manaſſes · * [8] & Ephraim ſuſceptio capitis mei ·

Juda rex meus . * Moab lebes ſpei meæ ·

In Idumæam extendam calceamentum meum · * mihi alienigenæ amici facti ſunt ·

Quis

(1) Pſalmus cantici David , *pro Titulo habet heic Vat.* 84 Canticum Pſalmi David , *D.* 144. Canticum Pſalmi ipſi David *MS. alter a Thomaſio notatus .* (2) *Hujus loci copulam* & *nſcit Vat.* 84. *cum Caſſ. Ver. & Græc.*

(3) *Vocem* ipſi , *ejuſque obelum tacent MSS. noſtri omnes . Pal. vero , oſcitante Antiquario , primo contextus verſu obelum præterit .*

(4) *De prima hac hemiſtichii parte :* Exurge gloria mea , *quam omittunt MSS. Pal. & Alex. inſuper Mart. & Val. adeundus Hieronymus ad Sun. & Fretel. de ea ſcribens :* quod dicitis in latino non eſſe , recte in iſto Pſalmo non habet , quia nec apud Hebræos , nec apud ullum Interpretum reperitur , ſed habetur in quinquageſimo ſexto Pſalmo , de quo mihi videtur in iſtum locum eſſe translatum .

(5) *Vat.* in gentibus , *loco illius ,* in populis . *Pal. autem finito altero a præſenti verſiculo addit* Diapſalma .

(6) *Vat.* ſalva dextera tua : *tum ſubſequentem copulam ante voces* exaudi me *Alex. tacet.*

(7) *Alex.* Exultabor ÷ & ‡ dividam Sicima &c. *Vat.* Ψ Lætabor) ÷ & dividam Siccimam ‡ & convallem &c.

(8) *Vat.* & Ephrem .

ſam ? * [1] *aut quis deducet me uſque in Idumæam ?*

Nonne tu Deus qui repuliſti nos ? * [2] *& non egredieris Deus in virtutibus noſtris ?*

Da nobis auxilium de tribulatione. * *& vana ſalus hominis.*

In Deo faciemus virtutem . * *& ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.*

Quis deducet me in civitatem munitam ? * [2] quis deducet me uſque in Idumæam ?

Nonne tu Deus qui repuliſti nos ? * [3] & non exibis Deus in virtutibus noſtris ?

Da nobis auxilium de tribulatione.* [4] quia vana ſalus hominis.

In Deo faciemus virtutem . * & ipſe ad nihilum deducet inimicos noſtros.

ORATIO.

PRæpara tibi . Domine . cor noſtrum ad confitendum Nomini tuo . ut te intelligentes ſurrexiſſe diluculo . illuc tendamus merito . [5] quo tu victor elevatus es in regno. Qui vivis & regnas cum &c.

PSALMUS CVIII. S.N.

In Finem . Pſalmus [6] David.

In Finem . Pſalmus David.

Chriſtus increpat Judæos . qui ſibi mala pro bonis reddiderunt . & Judæ atque ipſius populi narrat interitum.

DEus laudem meam ne tacueris . * *quia os peccatoris* [7] *& doloſi ſuper me apertum eſt.*

Locuti ſunt adverſus me lingua doloſa . * *& ſermonibus odii circumdederunt me.* * *& expugnaverunt me gratis.*

Pro eo ut diligerent me . detrahebant mihi. * *ego autem orabam.*

Poſuerunt adverſus me mala pro bonis. * *& odium pro dilectione mea.*

Conſtitue ſuper eum peccatorem. * *& dia-*

DEus [8] laudem meam ne tacueris. * quia os peccatoris . & os doloſi ſuper me apertum eſt.

Locuti ſunt adverſum me lingua doloſa . * ÷ & ∶ ſermonibus odii [9] circumdederunt me. * & expugnaverunt me gratis.

Pro eo ut [10] ※ me ∶ diligerent . detrahebant mihi∶ * ego autem orabam.

Et [11] poſuerunt adverſum me mala pro bonis . * & odium pro dilectione mea .

(1) *D.* 144. alienigenæ *pro* allophyli.

(2) *Vat.* aut quis , *juxta Rom.*

(3) *Vat.* & non egredieris ☧ in virtutibus noſtris.

(4) *Idem* , & vana ſalus ☨ hominum. *Et infra* : ad nihilum rediget , *pro* deducet .

(5) *Vat.* quo tu victores elevas in regno .

(6) *MS. a Thomaſio obſervatus addit hoc loci vocem* ipſi.

(7) *Vat.*84. & os doloſi , *cum Aug. Caſſ. Ver. Ambroſ. & Græc.*

(8) *Alex.* Deus laude mea ne tacueris , quia os peccatoris & doloſi &c.

(9) *Alex.* circujerunt me , expugnaverunt &c. *Vat. ſuperiorem obelum omiſerat .*

(10) *MSS. noſtri omnes eo aſteriſco carent, & quidem recte ; Græc. enim :* Ἀντὶ τῦ ἀγαπᾷν με ἐνδιέβαλόν με. *Vat.* detrahebam mihi .

(11) *Vat.* Poſuerunt, *omiſſa copula, & præmiſſa unitatis nota ; atque hinc enumeratæ videntur omnes propheticæ comminationes & maledicta, quæ in reddentibus mala pro bonis intorquentur: enumerantur autem* xxv. *quibus præſenti unitatis nota adjuncta , numeratio* xxvi. *terminis conſtat Romanis notis minio tinctis ad oram libri appoſitis.*

& diabolus ſtet a dextris ejus.

*Cum judicatur . exeat condemnatus . * & oratio ejus fiat in peccatum.*

Fiat[1] *habitatio ejus deſerta . * & non ſit qui inhabitet in ea.*

*Fiant dies ejus pauci . * & Epiſcopatum ejus accipiat alter.*

*Fiant filii ejus orphani . * & uxor ejus vidua.*

Commoti amoveantur filii ejus . & mendicent . [2] *ejiciantur de habitationibus ſuis.*

*Scrutetur fœnerator omnem ſubſtantiam ejus . * & diripiant alieni omnes labores ejus.*

*Non ſit illi adjutor . * nec ſit qui miſereatur pupillis ejus.*

Fiant nati ejus [3] *in interitum . * in una generatione deleatur nomen ejus.*

In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conſpectu DOMINI *. * & peccatum matris ejus non deleatur.*

Fiant contra DOMINUM *ſemper . * & diſpereat de terra memoria eorum.*

*Pro eo quod non eſt recordatus facere miſericordiam . * & perſecutus eſt hominem pauperem & mendicum . * & compunctum corde . morti tradidit.*

*Et dilexit maledictionem . & veniet ei . * & noluit benedictionem . & prolongabitur ab eo.*

Et induit ſe maledictionem ſicut veſtimen-

Conſtitue ſuper eum peccatorem . * & diabolus ſtet a dextris ejus.

Cum judicatur . exeat condemnatus . * & oratio ejus fiat in peccatum.

. . . .

. . . .

Fiant dies ejus pauci . * ÷ & ⁑ Epiſcopatum ejus accipiat alter.

Fiant filii ejus [4] orphani . * & uxor ejus vidua.

Nutantes [5] transferantur filii ejus . & mendicent . * & ejiciantur de habitationibus ſuis.

Scrutetur [6] fœnerator omnem ſubſtantiam ejus . * ※ & ⁑ diripiant alieni labores ejus.

Non ſit illi adjutor . * nec ſit qui miſereatur pupillis ejus.

Fiant nati ejus in interitum . * in generatione una deleatur nomen ejus.

In memoriam [7] redeat iniquitas patrum ejus in conſpectu DOMINI . * & peccatum matris ejus non deleatur.

Fiant contra DOMINUM ſemper . * & diſpereat de terra memoria eorum. * [8] ÷ pro ⁑ eo quod non eſt recordatus facere miſericordiam.

Et perſecutus eſt hominem [9] inopem & mendicum . * & compunctum corde mortificare.

Et dilexit maledictionem . & veniet ei . * & noluit benedictionem . [10] & elongabitur ab eo.

Et [11] induit maledictionē ſicut veſtimentum. *

(1) *Caret hoc integro verſu Vat. 84. carent Aug. Caſſ. Ver. Ambroſ. Græc. Martianæus refert ſe illum inveniſſe in uno MS. Sorbonico. Brun. vero de eo ait:* iſte verſus in hoc loco ſuperfluus eſt, & in alia translatione non habetur; ſed fortaſſe ideo additus eſt, ut numerus maledictionum conveniret numero denariorum, quibus Dominus venditus eſt.

(2) *Vat. 84. & D. 144. addita copula:* & ejiciantur, *juxta Brun. & Ambroſ.*

(3) *Uterque Archivi MS.* in interitu.

(4) *Vat.* fiunt filii ejus pupilli &c.

(5) *Vat.* Commoti amoveantur filii ejus, & mendicent Θ &) ejiciantur: *poſtremam iſtam copulam, qua & Græc. deſtituitur, Alex. atque Pal. omittunt.*

(6) *Vat.* Perſcrutetur: *tum Alex. juxta Rom.* omnes labores ejus.

(7) *Alex.* redeant iniquitates patrum ejus.

(8) *Obelum hunc juxta Pal. & Heb. Verſ. Alex. poſitum jam in altero Pſalterio ſuſtulerat Thomaſius quum Vallarſ. ſcribebat eundem immerito prænotari.*

(9) *Vat.* pauperem & egenum: & compunctum corde morti tradidit.

(10) *Alex. & Vat.* & prolongabitur ab eo.

(11) *Vat.* & induit Θ ſe) maledictione &c.

*ſtimentum. & intravit (ſicut aqua) in interiora ejus. * & (ſicut oleum) in oſſibus ejus.*

*Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur. * & ſicut zona qua ſemper præcingitur.*

Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud DOMINUM. * *& qui loquuntur mala adverſus animam meam.*

Et tu. DOMINE *Domine. fac mecum miſericordiam propter nomen tuum. * quoniam ſuavis [1] eſt miſericordia tua.*

*Libera me. quoniam egenus & pauper ſum ego. * & cor meum conturbatum eſt in me.*

*Sicut umbra cum declinat. ablatus ſum. * & exeuſſus ſum ſicut locuſta.*

*Genua mea infirmata ſunt præ jejunio. * & caro mea immutata [2] eſt propter oleum. * & ego factus ſum opprobrium illis.*

*Viderunt me. & moverunt capita ſua. * Adjuva me.* DOMINE *Deus meus. * & ſalvum me fac propter miſericordiam tuam.*

*Ut ſciant [3] quia manus tua hæc eſt. * & tu.* DOMINE. *feciſti [4] eam.*

*Maledicent illi. & tu benedices. * qui inſurgunt in me confundantur. * ſervus autem tuus [5] lætabitur.*

Induan-

(1) *Verbum ſubſtantivum* eſt *heic neſcit D.* 144.

(2) *Abſque verbo* eſt *heic ſe habet D.* 145.

(3) *Holſt. quia manus tua hæc.* MSS. noſtri, & Faber, & Cajet. & Bruno, & Ambroſ. *Quia manus tua hæc eſt:* ſed apud LXX. non extat.

(4) *Uterque Archivi MS.* feciſti ea.

(5) *Vat.* 84. lætabitur in te.

(6) *Alex.* quod operietur: *& Vat. atque Pal.* operietur. *Vat. deinde,* & ſicut zona quæ ſemper præcingitur. *Voci* operietur *præfigitur in Vat. MS. ſuperius indicata enumeratio.*

(7) *Voces,* apud Dominum *in Pal. deſiderantur, viſiturque in eodem ad finem verſiculi* Diapſalma.

mentum. * & intravit (ſicut aqua) in interiora ejus. * & (ſicut oleum) in oſſibus ejus.

Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur. * [6] & ſicut zona qua ſemper præcingitur.

Hoc opus eorum qui detrahunt mihi [7] apud DOMINUM. * & qui loquuntur mala adverſus animam meam.

Et tu. DOMINE. Domine. fac mecum propter nomen tuum. * [8] quia ſuavis eſt miſericordia tua.

Libera me. quia egenus & pauper ego ſum. * & cor meum [9] conturbatum eſt intra me.

Sicut umbra cum declinat. ablatus ſum. * [10] & excuſſus ſum ſicut locuſtæ.

Genua mea infirmata ſunt a jejunio. * & caro mea immutata eſt propter oleum.

※ [11] Et ↓ ego factus ſum opprobrium illis. * viderunt me. ÷ & ↓ moverunt capita ſua.

Adjuva me. DOMINE Deus meus. * [12] ſalvum me fac ſecundum miſericordiam tuam.

Et ſciant quia manus tua [13] hæc. * ÷ & ↓ tu. DOMINE. feciſti eam.

Maledicent illi. & tu benedices. * qui inſurgunt in me confundantur. * ſervus autem tuus lætabitur.

Induan-

(8) *Alex. & Pal.* quia ſuavis miſericordia tua. *Vat.* quia ſuavis ʘ eſt) miſericordia tua ʘ Domine).

(9) *Iidem Alex. & Pal.* turbatum eſt: *tum Vat.* in me *cum Rom. pro* intra me.

(10) *Pal.* ÷ & ↓ excuſſus ſum. *Alex. eandem copulam neſcit. Vat. in fine:* ſicut locuſta.

(11) *Præſtaret ſane eam aſteriſci notam cum omnibus noſtris MSS. expungere, habentibus ſeptuaginta* Καὶ ἐγὼ ἐγενήθην. *Vat. & inferiori obelo deſtituitur: Alex. vero una obelo atque copula.*

(12) *Vat.* & ſalva me propter miſericordiam tuam.

(13) *Vat.* hæc eſt, & tu Domine &c. *Alex. & Pal. obelum una cum copula prætermittunt.*

Digitized by Google

*Induantur . [1] qui detrahunt mihi . reverentiam . * & operiantur (ſicut diploide) confuſione ſua .*

Confitebor DOMINO *nimis in ore meo . * & in medio multorum laudabo eum .*

*Qui aſtitit a dextris pauperis . * ut ſalvam faceret a perſequentibus animam meam .*

Induantur . qui detrahunt mihi . [2] pudore . * & operiantur (ſicut diploide) confuſione ſua .

Confitebor DOMINO nimis in ore meo . * & in medio multorum laudabo eum .

Quia [3] aſtitit a dextris pauperis . * ut ſalvam faceret a perſequentibus animam meam .

ORATIO.

UNicæ miſerationis Deus . qui maledictioni ſubjacere dignatus es ut nos a maledicto Legis erueres . quæſumus . ut faciens nobiſcum miſericordiam propter Nomen tuum . digneris nos & a perſequentibus vitiis . & a malorum obtrectationibus liberare . Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus . per .

D.V. PSALMUS CIX.

Pſalmus David . Pſalmus David .

Pſalmus hic de Incarnatione Domini . & de ejus Deitate pleniſſime breviterque decantat .

DIxit [4] DOMINUS *Domino meo . * Sede a dextris meis .*

*Donec ponam inimicos tuos * ſcabellum pedum tuorum .*

Virgam virtutis tuæ emittet DOMINUS *ex Sion . * dominaberis in medio inimicorum tuorum .*

*Tecum Principium in die virtutis tuæ in ſplendoribus Sanctorum . * ex utero (ante luciferum) genui te .*

Juravit DOMINUS *(& non pœnitebit eum) . * Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech .*

*Dominus a dextris tuis . * [5] confregit in die iræ ſuæ reges .*

Judi-

DIxit DOMINUS Domino meo . * Sede a dextris meis .

Donec ponam inimicos [6] tuos * ſcabellum pedum tuorum .

Virgam virtutis tuæ [7] emittet DOMINUS ex Sion . * dominare in medio inimicorum tuorum .

Tecum Principium in die virtutis tuæ . * [8] in ſplendoribus Sanctorum . * ex utero (ante luciferum) genui te .

Juravit DOMINUS (& non pœnitebit eum) . * Tu es ſacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech .

Dominus a dextris tuis . * [9] confregit in die iræ ſuæ reges .

Judi-

(1) *Holſt. Induantur , qui detrahunt mihi , reverentiam .* Sic LXX. ἐνδυσάσθωσαν ἐντροπήν . MSS. tamen omnes , & Cajet. & Bruno legunt , *reverentia* . MSS. variationem ſimili in loco jam ante notavi : ſed nihil hic mutaverim .

Vide ſupra ad pag.61. n.2. & infra ejuſdem Holſt. notam ad verſum ultimum Pſal.131. Cetera reverentia *legitur & in utroque Archivi MS.*

(2) *Vat.* reverentia *pro* pudore : *tum*, & operiantur ⊖ ſe) ſicut &c. *Alex.* ſicut diploide confuſionem ſuam .

(3) *Alex.* Qui aſtitit ..... : ut ſalvam faciet .

(4) *Vat.* 84. *cum Brun.* Dicit Dominus .

(5) *Uterque Archivi MS. cum Brun.* confringet .

(6) *Vocem* tuos *Alex. tacet* .

(7) *Pal.* ÷ e ‡ mittet . *Vat. infra* , & dominaberis *pro* dominare .

(8) *Præpoſitio* in *ſecundis curis ſcriptor delevit ex Vat. MS. finito autem hoc verſiculo Pal. addit* Diapſalma .

(9) *Alex.* confringit .

Digitized by Google

*Judicabit in nationibus . implebit ruinas · * conquaſſabit capita multa in terra copioſa ·*

De torrente in via [1] *bibet · * propterea exaltabit caput ·*

Judicabit [2] in nationibus . implebit ruinas · * conquaſſabit capita in terra multorum ·

De torrente in via bibet . * propterea exaltabit caput ·

ORATIO·

ANte luciferum genite . Deus . qui es ante principium totius creaturæ . rogamus & quæſumus . ut ſicut tuis inimicos pedibus ad dexteram Patris reſidens ſubjeciſti . ita nos tuis officiis dignos habeas ablata dominatione peccati · Qui cum eodem Deo Patre vivis & regnas Deus in unitate Spiritus Sancti . per omnia &c.

PSALMUS CX. D.V.

ALLELUJA

[3] Reverſio Aggaei & Zachariæ ·

ALLELUJA [4]

Congregatio Juſtorum undique collecta confiteri ac laudare ſe dicit Deum ·

Aleph· C*Onfitebor tibi* DOMINE . *in toto corde meo* . * Beth· *in conſilio juſtorum & congregatione* · Gimel· *Magna opera* DOMINI ·

Daleth· *Exquiſita in omnes voluntates ejus* · * He· *Confeſſio & magnificentia opus ejus* · * Vau· *& juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi* ·

Zain· *Memoriam fecit mirabilium ſuorum* · * Heth · *miſericors & miſerator* DOMINUS . Theth · *eſcam dedit timentibus ſe* ·

Jod· *Memor erit in ſæculum teſtamenti ſui* · * Caph · *virtutem operum ſuorum annunciavit populo ſuo* . Lamed · *ut det illis hereditatem gentium* ·

Mem · *Opera manuum ejus veritas & judicium* · * Nun· *fidelia omnia mandata ejus* . Samech· *confirmata in ſæcu-*

Aleph· COnfitebor [5] ÷ tibi : DOMINE . in toto corde ÷ meo : . * *Beth·* in conſilio juſtorum & congregatione ·

Gimel· Magna opera DOMINI · * *Daleth·* exquiſita in omnes voluntates ejus ·

He· Confeſſio & magnificentia opus ejus · * *Vau·* & juſtitia ejus manet in ſæculum [6] ÷ ſæculi :

Zain· Memoriam fecit mirabilium ſuorum . *Heth·* miſericors & miſerator DOMINUS . * *Theth·* eſcam dedit timentibus ſe ·

Jod· Memor [7] erit in ſæculum teſtamenti ſui · * *Caph·* virtutem operum ſuorum annunciabit populo ſuo ·

Lamed· Ut det illis hereditatem gentium · * *Mem·* Opera manuum ejus veritas & judicium ·

Nun·

(1) *Uterque Archivi MS. cum Brun.* bibit.

(2) *Alex.* Judicavit : *deinde Pal. & Vat.* implevit , *& cum Alex.* conquaſſavit · *ſubſequenti autem ultimo verſu idem Vat.* exaltavit caput, *quod ſecundis curis factum viſitur & in Alex.*

(3) *Verba iſta excipientia primam Tituli vocem* Alleluja *omittunt D. 144. & Vat. 84. ſicut in altero MS. obſervaverat Thomaſius ipſe.*

(4) *Huic Titulo Alex. addit* , Reverſionis Aggæi , & Zachariæ .

(5) *Pal. primum Hebraicis literis & præſenti loc Pſalmo deſtituitur , deide vocem* tibi *nullo notat obelo .*

(6) *Sine obelo locum illum præferunt MSS. noſtri .*

(7) *Vat.* Memor ※ fuit) in ſæculum .

ſæculum ſæculi. * Ain· *facta in veritate & æquitate*·

Phe· *Redemptionem miſit populo ſuo*· * Sade· *mandavit in æternum teſtamentum ſuum*· * Coph· *Sanctum & terribile Nomen ejus*·

Res· *Initium ſapientiæ timor* DOMINI· * Sin· [1] *Intellectus bonus omnibus facientibus ea*·

Tau· *Laudatio ejus manet in ſæculum ſæculi*·

Nun· Fidelia omnia mandata ejus. * *Samech*·[2] confirmata in ſæculũ ſæculi.* *Ain*· facta in veritate & æquitate·

Phe· Redemptionem miſit populo ſuo· * *Sade*· mandavit in æternum teſtamentum ſuum·

Coph· Sanctum & terribile Nomen ejus· * *Res*· initium ſapientiæ timor DOMINI·

Sin· Intellectus [3] bonus omnibus facientibus eum· * *Tau*· laudatio ejus manet in ſæculum ÷ ſæculi ⁑

ORATIO·

SAnctorum omnium glorioſa confeſſio. Deus. tribue nobis timorem Nominis tui. (quem eſſe initium ſapientiæ prædixiſti) ut tuorum admixti conciliis miſericordiæ tuæ dapibus ſaginemur· Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per &c.

D.V.

PSALMUS CXI.

ALLELUJA
[4] Reverſionis Aggæi. & Zachariæ.

ALLELUJA
[6] ÷ Reverſionis Aggæi. & Zachariæ ⁑

Propheta loquitur de beatitudine Juſti. & de Incarnatione Chriſti. atque damnatione impiorum.

Aleph· B*Eatus vir. qui timet* DOMINUM· * Beth· *in mandatis ejus* [5] *cupit nimis*·

Gimel· *Potens in terra erit ſemen ejus*· * Daleth· *generatio rectorum benedicetur*·

He·

Aleph· BEatus vir. qui timet DOMINUM· * *Beth*· in mandatis ejus [7] volet nimis·

Gimel· Potens in terra erit ſemen ejus· * *Daleth*· generatio rectorum benedicetur·

He·

(1) *Holſt. Intellectus bonus omnibus facientibus eum.* MS. noſter melior & recentior cum Fabro, & Ambroſ. & Brun. legit *eum* ut Vulgata, & ſic Florent. Alter autem noſter Codex, & Cajet. *eam*. Sed priorem lectionem præfero: refertur enim ad intellectum bonum; illis enim bonus eſt intellectus, qui faciunt quod intelligunt & cognoſcunt: Sic LXX. τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν, *Scil.* τὴν σύνεσιν, & ſic Ambroſ. nam Genebrardus, qui αὐτὸν pro αὐτὴν ſubſtituendum putat, non audiendus hoc loco. Chryſoſt. αὐτὴν, τὴν σοφίαν intelligit.

Viro clariſſimo ſubſcribunt MSS. Vat. 84. & Archivi uterque habentes eum.

(2) *De more Pal.* ÷ con ⁑ firmata.

(3) *Vat.* Intellectus autem bonus &c. *tum cum Pal. obelum quo Pſalmi vox ultima notatur, prætermittit.*

(4) *D.* 144. Converſionis *pro* Reverſionis. *Vat.* 84. Reverſio Aggæi & Zachariæ, *quibus verbis ab altero MS. ſubjungi notaverat Thomaſius hæc alia:* De captivitate Babilonis.

(5) *Vat.* 84. cupiet. (6) *Vat. ſine obelo Titulum exhibet, & reverſionis loco ſcribit* Converſio.

(7) *Vat.* cupiet nimis: *tum altero a ſequenti verſu una cum Pal. & obelum neſcit.*

Digitized by Google

He · *Gloria & divitiæ in domo ejus* · Vau · *& juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi* .

Zain · *Exortum eſt in tenebris lumen Rectis corde* . * Heth · *miſericors & miſerator & juſtus Dominus* ·

Theth · *Jucundus homo . qui miſeretur & commodat* . * Jod · [1] *diſponet ſermones ſuos in judicio* . * Caph · *quia in æternum non commovebitur* ·

Lamed · *In memoria æterna erit juſtus* · * Mem · *ab auditu malo non timebit* ·

Nun · *Paratum eſt cor ejus ſperare in* DOMINO · * Samech · *confirmatum eſt cor ejus* · * *non commovebitur* . Ain · *donec videat inimicos ſuos* ·

Phe · *Diſperſit . dedit pauperibus* · * Sade · *juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi* · * Coph · *cornu ejus exaltabitur in gloria* ·

Res · *Peccator videbit . & iraſcetur* · Sin · *dentibus ſuis fremet . & tabeſcet* · * Tau · *deſiderium Peccatorum peribit* ·

He · Gloria & divitiæ in domo ejus · * *Vav* · & juſtitia ejus manet in ſæculum ÷ ſæculi ⁝

Zain · Exortum [2] eſt in tenebris lumen Rectis . * *Heth* · miſericors & miſerator & juſtus ·

Teth · Jucundus homo . qui miſeretur & commodat · * *Jod* · diſponet ſermones ſuos in judicio · * *Caph* · [3] quia in æternum non commovebitur ·

Lamed · In memoria æterna erit juſtus · * *Mem* · ab auditione mala non timebit ·

Nun · Paratum cor ejus ſperare in DOMINO · * *Samech* · [4] confirmatum eſt cor ejus · non commovebitur . * *Ain* · donec deſpiciat inimicos ſuos ·

Phe · Diſperſit . dedit pauperibus · * *Sade* · juſtitia ejus manet in ſæculum [5] ÷ ſæculi ⁝ * *Coph* · cornu ejus exaltabitur in gloria ·

Res · Peccator videbit . & iraſcetur · * *Sin* · dentibus ſuis fremet . & & tabeſcet · *Tau* · deſiderium Peccatorum peribit ·

ORATIO.

LUmen perpetuum rectorum cordium . Deus . concede nobis te diligere . tua gloria jocundari . & ſic diſpergere in hoc ſæculo . ut careamus audito aſpero in futuro · Per ·

PSALMUS CXII. D.V.

ALLELUJA — ALLELUJA

Propheta monet devotos . ut laudes Deo jugiter a cunctis Mundi partibus dicant ·

L*Audate pueri* DOMINUM · * *laudate Nomen* DOMINI ·

Sit Nomen DOMINI *benedictum* . * *ex hoc nunc & uſque in ſæculum* ·

LAudate pueri DOMINUM · * laudate Nomen DOMINI ·

Sit Nomen DOMINI benedictum . * ex hoc nunc & uſque in ſæculum ·

(1) *Vat.* 84. diſponit .

(2) *Pal.* ÷ ex ⁝ ortum . *Vat. hoc verſiculo Rom. ſequitur* .

(3) *Vat.* quoniam in ſæculum non commovebitur . *Et infra ad elementum* Mem *juxta Rom.* ab auditu malo .

(4) *Pal.* ÷ con ⁝ firmatum . *Vat.* non commovebitur donec ✠ videat) inimicos ſuos .

(5) *Eo obeli ſigno MSS. noſtri deſtituuntur . Pal. in fine verſiculi exhibet* Diapſalma .

*A ſolis ortu uſque ad occaſum. * laudate Nomen* DOMINI·

Excelſus ſuper omnes Gentes DOMINUS· * *& ſuper cælos gloria ejus*·

Quis ſicut DOMINUS *Deus noſter. qui in altis habitat.* * *& humilia reſpicit in cælo & in terra?*

Suſcitans a terra inopem. * *& de ſtercore erigens pauperem*·

Ut collocet eum cum principibus. * *cum principibus populi ſui*·

Qui habitare facit ſterilem in domo. * *matrem filiorum lætantem*:

A ſolis ortu uſque ad occaſum. * [1] laudabile Nomen DOMINI·

Excelſus ſuper omnes Gentes DOMINUS· * [2] ÷ &: ſuper cœlos gloria ejus·

Quis ſicut DOMINUS Deus noſter. * qui in altis habitat. * ÷ &: humilia reſpicit in cælo & in terra?

Suſcitans a terra inopem. * & de ſtercore erigens pauperem·

Ut collocet eum cum principibus. * cum principibus populi ſui·

Qui habitare facit ſterilem in domo. * matrem filiorum lætantem:

ORATIO·

LAudantes benedictum Nomen tuum. omnipotens Deus. rogamus. ut nos in ſinu matris Eccleſiæ collocatos charitatis tuæ facias ſtabilitate connecti: ber·

D.V. PSALMUS CXIII.

[3] ALLELUJA

ALLELUJA

Memorat Propheta quæ beneficia [4] Dominus Hebræis in exitu de Ægypto præſtiterit. & idola Gentium vana eſſe demonſtrat. & exponit conſequenter quantum ſit utilis & ſaluberrima Religio Domini propriis cultoribus·

IN exitu Iſrael ex Ægypto. * *domus Jacob de populo barbaro.*

Facta eſt Judæa ſanctificatio ejus. * *Iſrael poteſtas ejus· Iſrael regnavit in ea*·

Mare vidit. & fugit· * *Jordanis converſus eſt retrorſum*·

Montes exultaverunt ut arietes. * *& colles velut agni ovium*·

Quid eſt mare quod fugiſti? * *& tu Jor-*

IN exitu Iſrael [5] de Ægypto. * domus Jacob de populo barbaro·

Facta eſt Judæa ſanctificatio ejus. * Iſrael poteſtas ejus·

Mare vidit. & fugit· * [6] Jordanis converſus eſt retrorſum·

Montes exultaverunt ut arietes· * [7] ÷ &: colles ſicut agni ovium·

Quid eſt ※ tibi : mare. quod fugiſti? * [8] ÷ & tu : Jordanis. quia con-

(1) *Vat. poſtquam Titulum præmiſerat verſui initio, heic juxta Rom. ait:* ♈ laudate) nomen Domini.

(2) *Alex. cum Vat. copulam & obelum eo loci neſciunt: Pal. ſolum obelum, atque ſubjungit deinde* Diapſalma. *Vat. & proxime ſequentem obelum præterit: tum ſingulis tribus ultimis Pſalmi verſiculis præmittit* Alleluja.

(3) *Geminum* Alleluja *heic exhibet D.* 145.

(4 *Vat.* Dominus Hebræis præſtiterit, & idola gentium vana eſſe demonſtrat: *nihilque ulterius addit, ita detruncatum Titulum noſtrum exhibens.*

(5) *Alex.* ex Ægypto.

(6) *Vocem* Alleluja *verſiculo & vocibus* Mare vidit *præmittit Vat. quam ſequentibus haud raro repetit. Hoc loci vero habet* Jordanes.

(7) *Alex. copulam neſcit cum obelo. Pal. ſubjungit poſt verſiculum* Diapſalma, *cujus locum abſolute ſecundo a præſenti verſu male determinat Vallarſ.*

(8) *Pal.* & ÷ tu : Jordanis, ÷ quia : converſus es retrorſum. *Vat. vero* ℣. *præmittit* Alleluja; *tum*, Quid eſt mare quod fugiſti, ÷ & : tu Jordanes ♈ quare) converſus &c.

Jordanis quare converſus es retrorſũ ?
*Montes quare exultaſtis ut arietes ? * & colles velut agni ovium ?*
*A facie Domini commota eſt terra . * a facie Dei Jacob ·*
*Qui convertit ſolidam petram in ſtagnum aquæ . * [1] & rupem in fontes aquarum ·*
Non nobis . Domine . *non nobis . * ſed Nomini tuo da gloriam ·*
Super [2] *miſericordia tua & veritate tua · * ne quando dicant Gentes . Ubi eſt Deus eorum ?*
Deus autem noſter [3] *in cælo ſurſum.* in cælo & in terra . omnia quæcumque voluit . fecit ·* Diapſalma ·
*Simulacra Gentium argentum & aurum . * opera manuum hominum ·*
*Os habent . & non loquentur . * oculos habent . & non videbunt ·*
*Aures habent . & non audient · * nares habent . & non odorabunt ·*
*Manus habent . & non palpabunt · * pedes habent . & non ambulabunt ·*
*Non clamabunt in gutture ſuo · * neque enim eſt ſpiritus in ore ipſorum ·*
*Similes illis fiant qui faciunt ea . * & omnes qui confidunt in eis ·*
Domus Iſrael ſperavit in Domino · * *adjutor eorum . & protector eorum eſt ·*

Domus

converſus es retrorſum ?
Montes [4] exultaſtis ſicut arietes ? * ÷ & : colles ſicut agni ovium ?
A facie Domini mota eſt terra . * a facie Dei Jacob ·
Qui convertit petram in ſtagna aquarum . * ÷ & : rupem in fontes aquarum ·
Non nobis . Domine . non nobis . * ſed Nomini tno da gloriam ·
Super [5] miſericordia tua & veritate tua · * ne ÷ quando : dicant Gentes . Ubi eſt Deus eorum ?
Deus [6] autem noſter in cælo . * omnia quæcumque voluit . fecit :
Diapſalma ·
Simulacra Gentium argentum & aurum . * opera manuum hominum ·
Os habent . & non loquentnr · * oculos habent . & non videbunt ·
Aures habent . & non audient · * nares habent . [7] & non odorabunt ·
Manus habent . & non palpabunt · * pedes habent . & non ambulabunt · * non clamabunt in gutture ſuo · [8]
Similes illis fiant qui faciunt ea . * ÷ & : omnes qui confidunt in eis ·
÷ Domus : Iſrael ſperavit in Domino · * adjutor [9] eorum . & protector eorum eſt ·
Domus Aaron ſperavit in Domino · *

(1) *Uterque Archivi MS. cum Caſſ. Brun. Ver. plurium numero ,* & rupes .

(2) *Vat.* 84. *cum Caſſ. & Ambroſ.* ſuper miſericordiam tuam & veritatem tuam .

(3) *Ad eum locum ſequentia a Mart. notata leguntur :* Ita legunt editi ac MSS. in hoc Romano Pſalterio : manifeſte autem addita ſunt a librariis hæc verba , *in cælo ſurſum* ; quum apud LXX. ita ſcriptum ſit : *Deus autem noſter in cælo , & in terra &c.* ſuperfluum eſſe , & *in terra* Hieronymus quoque nos docuit .

(4) *Vat.* Ψ quare) exultaſtis ut arietes ? & colles velut agni ovium ?

(5) *Vat.* ſuper miſericordiam tuam & veritatem tuam : *deinde Pal. obelum deſerit .*

(6) *Vat.* Deus autem noſter Θ in cælo ſurſum) in cælo & ſuper terram omnia quæ ÷ cumque voluit , fecit .) *majora puncta obelo reſpondentia , nec ſignum cui referatur illud ,) , MS. non exhibet , nec proxime ſequens* Diapſalma , *quod & ab Alex. omittitur , a Thomaſio vero altero Pſal. Mart. & Val. obelo notatur .*

(7) *Alex.* & non odorabuntur .

(8) *Heic Vat. juxta Rom. ſed ſub reprobandi nota ſubjungit :* Θ neque enim eſt ſpiritus in ore ipſorum : *tum qui proxime ſequuntur duo obeli in eodem MS. deſiderantur .*

(9) *Pal. & Vat.* adjutor ÷ eorum : *ſed notante Vallarſ. eam vocem* eorum *heic & ſequentibus proxime duobus verſiculis præſtaret potius aſteriſco quàm obelo notare . Thomaſius , licet vetus Alex. exemplar Hieronymianæ Verſionis ſecus ſuadeat , ſequentibus indicatis locis ſine obelo reliquit in altero Pſalt.*

Domus Aaron ſperavit in DOMINO. * *adjutor eorum. & protector eorum eſt*.

Qui [1] *timent* DOMINUM. *ſperent in* DOMINO. * *adjutor eorum. & protector eorum eſt*.

DOMINUS *memor fuit noſtri*. * *& benedixit nos*. * *benedixit domum Iſrael*. * *benedixit domum Aaron. benedixit omnes timentes ſe*. DOMINUS. * *puſillos cum majoribus*.

Adjiciat DOMINUS *ſuper vos*. * *& ſuper filios veſtros*.

Benedicti vos a DOMINO. * *qui fecit cælum & terram*.

Cælum cæli DOMINO. * *terram autem dedit filiis hominum*.

Non mortui laudabunt te. Domine. * *neque omnes qui deſcendunt in infernum*.

Sed nos qui vivimus. benedicimus Dominum. * *ex hoc nunc. & uſque in ſæculum*.

NO. * adjutor ÷ eorum ⁝ & protector eorum eſt.

Qui timent [2] DOMINUM. ſperaverunt in DOMINO. * adjutor ÷ eorum ⁝ & protector eorum eſt.

DOMINUS [3] memor ÷ fuit ⁝ noſtri. * ÷ & ⁝ benedixit ÷ nobis ⁝

Benedixit domui Iſrael. * benedixit [4] domui Aaron.

Benedixit ÷ omnibus ⁝ qui timent DOMINUM. * puſillis cum majoribus.

Adjiciat DOMINUS ſuper vos. * ※ ſuper vos ⁝ & ſuper filios veſtros.

Benedicti vos [5] a DOMINO. * qui fecit cælum & terram.

Cælum cæli DOMINO. * terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui laudabunt [6] te. Domine. * neque omnes qui deſcendunt in infernum.

Sed nos ÷ qui vivimus ⁝ benedicimus [7] Domino. * ex hoc nunc. & uſque in ſæculum.

ORATIO.

INeffabile [8] nomen Trinitatis. Deus. qui fluenta Jordanis aſpectu tui luminis terruiſti. præſta. ut quos ablutos ſacro Baptiſmate renovaſti. numquam patiaris a vetitis ſimulacrorum idolis maculari. Qui vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum.

ALIA.

ESto nobis. Domine. adjutor & protector in te ſperantibus. & memor nos feciſſe de terra. da ut ſemper vivamus in laude ſuperna. Per.

PSAL.

(1) *Holſt. qui timent Dominum ſperaverunt in Domino*. MSS. omnes noſtri Codd. & Florent. & Faber, & Cajet. & Bruno legunt *ſperent*. LXX. ἤλπισαν. Recentiores ἐλπίσατε, *ſperate*: ex Hebræo Arabica, *confidentes ſunt*, hoc eſt *confidunt*, ſive *ſperant*.

(2) *Vocem* Dominum *ejus loci Alex. neſcit*.

(3) *Sine obelis verſiculum iſtum exhibens Vat. Rom. prorſus in eo ſequitur*.

(4) *Heic Vat*. domum.

(5) *Vat*. (Θ ε) Domino: *& Alex*. Benedicti vos Domino: *Græc*. Εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ.

(6) **Secundis curis Thomaſius* ÷ te ⁝ Domine, *quod & in recentioribus Hieronymi editionibus viſitur*.

(7) *Vat*. benedicimus Dominum.

(8) *Notatum Thomaſio in alio monimento haberi*, Lumen Trinitatis; *ſed Hieronymum in capit. ultimum Matt. ad ℣. 19. ſcripſiſſe*: Baptizantur autem in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ut quorum una eſt divinitas. una ſit largitio: NOMENQUE TRINITATIS unus Deus eſt.

PSALMUS CXIV. F.II.V.

ALLELUJA ALLELUJA

Propheta oſtendens ſe de profunda fovea peccatorum eſſe liberatum gratias agit Deo. quoniam exauditum ſe eſſe cognoſcit.

Dilexi. quoniam exaudivit DOMINUS * *vocem orationis meæ.*
Quia inclinavit aurem ſuam mihi. * *& in diebus meis invocabo eum.*
Circumdederunt me dolores mortis. * *pericula inferni invenerunt me.*
Tribulationem & dolorem inveni. * *& nomen* DOMINI *invocavi.*
O DOMINE *libera animam meam.* * *Miſericors* DOMINUS *& juſtus. & Deus noſter miſerebitur.*
Cuſtodiens parvulos DOMINUS. * *humiliatus ſum. & liberavit me.*
Convertere anima mea in requiem tuam. * *quia* [1] DOMINUS *benefecit mihi.*
Quia eripuit animam meam de morte. * *oculos meos a lacrymis. pedes meos a lapſu.* * *Placebo* DOMINO *in regione vivorum.*

Dilexi. quoniam [2] exaudiet DOMINUS * vocem orationis meæ.
÷ [3] Quia ⁑ inclinavit aurem ſuam mihi. * & in diebus meis invocabo.
Circumdederũt me dolores mortis. * [4] & pericula inferni invenerunt me.
Tribulationem [5] & dolorem inveni. * & nomen DOMINI invocavi.
O DOMINE libera animam meam. * Miſericors DOMINUS & juſtus. * & Deus noſter miſeretur.
Cuſtodiens parvulos DOMINUS. * humiliatus ſum. [6] & liberavit me.
Convertere anima mea in requiem tuam. * quia [7] DOMINUS benefecit tibi.
Quia eripuit animam meam de morte. * oculos meos a lacrymis. * pedes meos a lapſu.
Placebo [8] DOMINO * in regione vivorum.

ORATIO.

Ablutor peccaminum. Domine. (qui animam te fideliter invocantem velociter conſolaris.) rogamus. ut nos a periculis inferni erutos in regione vivorum ablata peccati morte reſtituas. Per.

PSAL-

(1) *Holſt. quia Dominus benefecit tibi.* MSS. noſtri, Bruno, & Cajet. legunt *mihi*, & ſic Arabica Verſio habet: ſed LXX. *εὐηργέτησέ σε.* *Noſtrum vero exemplar εὐηργέτησέ με.*
(2) *Pal.* ÷ ex ⁑ audiet.
(3) *Hujus loci obelum expunxit altero Pſalt. Thomaſius: eundem nec exhibent Mart. atque Val. Vat. MS. infra:* invocabo ÷ eum ⁑
(4) *Sine copula juxta Græc. heic ſcribunt MSS. Alex. & Vat.*
(5) *Huic verſiculo ut & ſingulis ſequentibus uſque ad finem Pſalmi, uno excepto tertio a præſenti,* Convertere &c. *Vat. præmittit* Alleluja. *Poſtrema præſentis vox in eodem MS. eſt* invocabo *pro* invocavi.
(6) *Vat.* & ſalvum me fecit.
(7) *Idem Vat.* Dominus benefecit ✝ mihi).
(8) *Vat.* Complacebo Domino &c.

Digitized by Google

F.II.V.

PSALMUS CXV.

ALLELUJA [1] ÷ ALLELUJA :

Vox Martyrum invictorum. qui glorioſam mortem pro Chriſti nomine ſuſtinuerunt.

*Credidi. propter quod locutus ſum. * ego autem humiliatus ſum nimis.*

*Ego dixi in exceſſu mentis meæ. * Omnis homo mendax.*

Quid retribuam DOMINO. ** pro omnibus quæ retribuit mihi?*

*Calicem ſalutaris accipiam. * & nomen* DOMINI *invocabo.*

Pretioſa in conſpectu DOMINI. ** mors Sanctorum ejus.*

O DOMINE. *ego ſervus tuus. * ego ſervus tuus. & filius ancillæ tuæ.*

*Dirupiſti vincula mea. * Tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.*

Vota mea DOMINO *reddam in atriis domus* DOMINI. ** in conſpectu omnis populi ejus. in medio tui Jeruſalem.*

Credidi. propter quod locutus ſum. * ego ÷ autem : humiliatus ſum nimis.

Ego dixi in exceſſu meo. * Omnis homo mendax.

Quid retribuam DOMINO. * pro omnibus quæ retribuit mihi?

Calicem ſalutaris accipiam. * & nomen DOMINI invocabo.

※ Vota [2] mea DOMINO reddam corã omni populo ejus : * Pretioſa in conſpectu DOMINI mors Sanctorum ejus.

O DOMINE. [3] ※ quia : ego ſervus tuus. * ego ſervus tuus. ÷ & : filius ancillæ tuæ.

Dirupiſti [4] vincula mea. * Tibi ſacrificabo hoſtiam laudis. * ※ Et nomen DOMINI invocabo :

Vota mea DOMINO reddam [5] in conſpectu omnis populi ejus. * in atriis domus DOMINI. * in medio tui Jeruſalẽ.

ORATIO.

Talis ſit. quæſumus. Domine. vita ſupplicum ſicut eſt in conſpectu tuo mors pretioſa Sanctorum. ut a vinculis peccati liberi. mereamur futuræ Jeruſalem gaudia prælibare. Per.

PSAL-

(1) *Eam notam in MSS. noſtris deſiderari paſſi ſunt Amanuenſes, ſicut & illam primi verſus contextus in Vat. qui ſecundum ſimiliter verſum Rom. ipſiſſimis verbis exprimit: tum ab initio tertii verſus incipiendo, ſingulis, ultimo excepto, præfigit vocem* Alleluja.

(2) *Pal.* ※ Vota : mea Domino ÷ reddam : *Vat. ea omnia omittit quæ a Thomaſio ſub aſteriſco ponuntur: tum habet:* mors ℞ ſanctorum ejus. *Mart. atque Val. nobis conſentiunt, ut & Alex. MS. qui tamen omittit vocem* ejus *excipientem proxime alteram* populo.

(3) *Vatic.* O Domine ego ſervus tuus &c. *aſteriſcum & vocem eo notatam prætermittens.*

(4) *Alex. & Pal.* diſrupiſti; *Vat.* diſrumpiſti; *tum de more & aſteriſcum, & quæ eo notantur, negligit.*

(5) *Vat.* in ℞ conſpectu omnis populi ejus. *Mart. & Val. juxta Hebraicum hodiernum textum ad Pſalmi finem addunt ſub aſteriſco vocem* Alleluja, *quod MSS. noſtris omnibus ignotum eo loco, atque minus probandum ſi Hieronymianam ex Heb. Verſ. Alex. MS. ſpectes.*

Digitized by Google

PSALMUS CXVI. F.II.V.

[1] ALLELUJA

Iſte Pſalmus perſonæ Martyrum convenit. qui glorioſa paſſione perfuncti omnes Gentes ad Domini laudes excitant.

L*Audate* DOMINUM *omnes Gentes.* * *& collaudate eum omnes Populi.*

Quoniam confirmata eſt ſuper nos Miſericordia ejus. * *& Veritas* DOMINI *manet in æternum.*

ALLELUJA

LAudate DOMINUM omnes Gentes. * [2] laudate eum omnes Populi.

Quoniam confirmata eſt ſuper nos Miſericordia ejus. * & Veritas DOMINI ÷ manet ‡ in æternum.

ORATIO.

OMnipotentiſſime Dominator Deus. qui ab omnium Gentium ore laudaris. precamur ut dilates Veritate tua mentem noſtram. & confirmes ſuper nos Miſericordiam tuam. Per.

PSALMUS CXVII. D.H.I.

ALLELUJA

Vox Fidelium [3] Domino confitentium. & in eo ſolummodo confidentium. qui aperiri ſibi portas juſtitiæ deprecantur. de Angulari Lapide (hoc eſt. Domino Salvatore) ſubjungentes.

C*Onfitemini* DOMINO. *quoniam bonus.* * *quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Dicat nunc Iſrael. quoniam bonus. * *quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Dicat nunc domus Aaron. * *quoniam bonus. quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Dicant nunc omnes qui timent DOMINUM. *quoniam bonus.* * *quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

In tribulatione invocavi Dominum. * *& exaudivit me in latitudine.*

DOMI-

ALLELUJA

COnfitemini DOMINO. quoniam bonus. * quoniam [4] in ſæculum miſericordia ejus.

Dicat nunc Iſrael ÷ quoniam bonus ‡. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

Dicat [5] nunc domus Aaron. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

Dicant nunc qui timent DOMINUM. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

De tribulatione invocavi Dominum. * [6] & exaudivit me in latitudine ※ Dominus ‡.

DOMI-

(1) *Geminum* Alleluja *pro Titulo hujus Pſalmi exhibent uterque Archivi MS.*

(2) *Vat.* collaudate; *tum infra obeli ſignum neſcit.*

(3) *Vat.* Dominum confitentium.

(4) *Alex.* in ſæculo. *Vat. proxime ſubſequentem obelum præterit.*

(5) *Vat.* Dicat ÷ nunc ‡ *ſed nullo jure factum videtur, & in ſubſequenti verſu ſimile adverbium ab eo MS. obelo notatur, rem reprobante Verſ. ex Heb. Alex.*

(6) *Pal.* ÷ & ‡ exaudivit; *quod male a Val. ſumitur pro* & ÷ ex ‡ audivit. *Vat. verſus heic diſtinguens juxta Rom. ſcribit:* Alleluja Ψ In) latitudine *um aſteriſcum & ſub illo poſitam vocem neſcit.*

Dominus mihi adjutor eſt. * *& non timebo quid faciat mihi homo.*

Dominus mihi adjutor eſt. * *& ego videbo inimicos meos.*

Bonum eſt confidere in Domino. * *quam confidere in homine.*

Bonum eſt ſperare in Domino. * *quam ſperare in principibus.*

Omnes Gentes circumdederunt me. * *& in nomine* DOMINI *ultus ſum eos.*

Circumdantes circumdederunt me. * *& in nomine* Domini *ultus ſum eos.*

Circumdederunt me ſicut apes. * *& exarſerunt ſicut ignis in ſpinis.* * *& in nomine* Domini *vindicabor in eis.*

Impulſus [1] *verſatus ſum ut caderem.* * *&* Dominus *ſuſcepit me.*

Fortitudo mea. & laudatio mea DOMINUS. * *& factus eſt mihi in ſalutem.*

Vox lætitiæ & ſalutis. * *in tabernaculis juſtorum.*

Dextera Domini *fecit virtutem.* * *dextera* Domini *exaltavit me.*

Non moriar. ſed vivam. * *& narrabo opera Domini.*

Caſtigans caſtigavit me Dominus. * *& morti non tradidit me.*

Ape-

Dominus mihi [2] adjutor. * non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adjutor. * [3] & ego deſpiciam inimicos meos.

Bonum eſt confidere in Domino. * quam confidere in homine.

Bonum eſt ſperare in Domino. * quam ſperare in principibus.

Omnes Gentes [4] circuierunt me. * & in nomine DOMINI ※ quia ⁝ ultus ſum ÷ in ⁝ eos.

Circumdantes circumdederunt me. * [5] & in nomine DOMINI ※ quia ⁝ ultus ſum ÷ in ⁝ eos.

Circumdederunt me ſicut apes. * ÷ & ⁝ exarſerunt ſicut ignis in ſpinis. * ÷ & ⁝ in nomine DOMINI. ※ quia ⁝ ultus ſum ÷ in ⁝ eos.

Impulſus [6] everſus ſum ut caderem. * & DOMINUS ſuſcepit me.

Fortitudo [7] mea. & laus mea DOMINUS. * & factus eſt mihi in ſalutem.

Vox exultationis & ſalutis. * in tabernaculis juſtorum.

Dextera [8] DOMINI fecit virtutem. * dextera DOMINI exaltavit ÷ me ⁝. * dextera DOMINI fecit virtutem.

Non moriar. ſed vivam. * [9] & narrabo opera Domini.

Caſti-

(1) *Vat.* 84. Impulſu verſatus ſum &c.

(2) *Vocem* adjutor *obelo notatur a Thomaſio Mart. & Val. & quidem recte, licet MSS. noſtri eam notam prætereant. Vat. addita copula*: adjutor, & non timebo.

(3) *Vat.* & ego videbo ſuper inimicos meos: *tum Pal. apponit* Diapſalma.

(4) *Alex.* circumierunt me: *tum merito Pal. & ex eo Val. atque ex Hebraico fonte.* ÷ & ⁝ in nomine &c. *Vat. ſigna præterit, præmiſſoque verſiculo* Alleluja, *ait*: omnes gentes circumdederunt me Ψ ego autem) in nomine Domini ultus ſum eos.

(5) *Eadem heic in Pal. & Val. atque Vat. MS. occurrunt, quæ & pro ſuperiori verſiculo deſcripſimus, uno excepto* Alleluja *Vat. reſpectu. Alex. copulam præterit, quæ præcedit*, in nomine Domini. *Ceterum de Vat. eadem intelligenda ſunt, & pro ſubſequenti verſiculo, ubi miſſis omnibus noſtris ſignis habet* Ψ ego autem) &c. *tum altero Rom. exprimit.*

(6) *Alex.* verſatus ſum *cum Rom.*

(7) *Vat.* Virtus mea & laus mea. *Alex.* & laudatio mea: *Pal. & ex eo Val. juxta Heb. hodiernum textum, contradicentibus antiquis ex Heb. Verſionibus quæ editis, quæ inedita. Alex.* & laus ÷ mea ⁝.

(8) *Vat.* ℣. *præmittit* Alleluja. *Mart. & Val.* ※ Dextera Domini fecit virtutem ⁝ *Thomaſ. alteram ſimilem ejuſdem verſus ſententiam aſteriſco notavit in altero Pſalt. Res a diſcrimine & variantia Græcorum Codicum pendet: eo, quo utimur, ſpectato, ſicut & MSS. noſtris omnibus, nullum in præſentia aſteriſcus locum habet.*

(9) *Vat.* & enarrabo. *Pal. ſubſequenti verſiculo ſubjungit* Diapſalma, *cujus locus male a Vallarſ. notatur.*

Digitized by Google

Aperite [1] *mihi portas juſtitiæ. ingreſſus in eas confitebor Domino.* * *hæc porta* DOMINI. *juſti* [2] *introibunt per eam*.

Confitebor tibi. Domine. quoniam exaudiſti me. * *& factus es mihi in ſalutem*.

Lapidem. quem reprobaverunt Ædificantes. * *hic factus eſt in caput anguli*.

A DOMINO *factum eſt* [3] *iſtud.* * *& eſt mirabile in oculis noſtris*.

Hæc dies quam fecit DOMINUS. * *exultemus & lætemur in ea*.

O DOMINE *ſalvum me fac.* * *o* DOMINE *bene proſperare*.

Benedictus qui venit in nomine Domini. * *Benediximus vos de domo* DOMINI. *Deus* DOMINUS. *& illuxit nobis*.

Conſtituite diem ſolemnem in confrequentationibus. * *uſque ad cornu altaris*.

Deus meus es tu. & confitebor tibi. * *Deus meus es tu. & exaltabo te*.

Confitebor tibi. Domine. quoniam exaudiſti me. * *& factus es mihi in ſalutem*.

Caſtigans caſtigavit me Dominus. * & morti non tradidit me.

Aperite mihi portas juſtitiæ. * [4] ingreſſus ÷ in ‡ eas confitebor Domino. * hæc Porta DOMINI. juſti intrabunt in eam.

Confitebor [5] tibi quoniam exaudiſti me. * & factus es mihi in ſalutem.

Lapidem. quem reprobaverunt Ædificantes. * ÷ hic ‡ factus eſt in caput anguli.

A [6] DOMINO factum eſt ⋇ iſtud ‡ * & eſt mirabile in oculis noſtris.

Hæc eſt dies quam fecit DOMINUS. * exultemus & lætemur in ea.

O DOMINE [7] ſalvum me fac. * o DOMINE bene proſperare. * Benedictus qui venit in nomine DOMINI.

Benediximus [8] vobis de domo DOMINI. * Deus DOMINUS. & illuxit nobis.

Conſtituite [9] ÷ diem ‡ ſolemnem incondenſis. * uſque ad cornu altaris.

Deus meus [10] es tu. & confitebor tibi. * Deus meus ⋇ es tu ‡ & exaltabo te.

÷ Confitebor [11] tibi quoniam exaudiſti me. * & factus es mihi in ſalutem ‡.

(1) *Holſt. aperite mihi portas juſtitiæ, & ingreſſus &c.* Copulam & omnes MSS. Codd. heic inſerunt, ut & Faber, & Cajet. & Ambroſ. & Vatic. abeſt a LXX.

Et quidem eam copulam præfert Vat. 84.

(2) *MSS. Archivi, juxta Aug. Caſt. Brun.* intrabunt.

(3) *Vocem* iſtud *neſcit eo loco Vat.* 84.

(4) *Alex.* & ingreſſus &c. *Vat. præmiſſo ad initium verſiculi* Alleluja: ⊖ &) ingreſſus ÷ in ‡ eas .... juſti ingredientur per eam. *Obelum quo in præpoſitio notatur jure jam delevit Thomaſius, licet Pal. & Vat. eundem præferant.*

(5) *Vat.* Confitebor tibi ⊖ Domine) quoniam exaudiſti me ÷ & ‡ factus es &c. *tum ſubſequenti hemiſtichio præmittit* Alleluja.

(6) *Vat.* A Domino factus eſt hic: & eſt mirabilis in oculis noſtris. *Alex. & Pal.* hoc eſt admirabile &c. *Tum Vat. ad initium ejus, qui proxime ſequitur verſiculi, habet* Alleluja: *omiſſoque verbo ſubſtantivo ait:* Hæc dies &c. *Pal. vero ad finem ejuſdem* Diapſ.

(7) *Alex.* O Domine ſalvum fac: *tum paullo infra:* benedictus qui venturus eſt. *Vat.* O Domine ſalva nunc, o Domine &c.

(8) *Vat.* Benediximus vos.

(9) *Idem*, conſtituite ſolemnitatem in confrequentationibus uſque &c. *Alex.* uſque ad cornua Altaris.

(10) *Pal. MS.* Deus meus ÷ es tu ‡ *Mart. & Val.* ÷ es ‡ tu: *neutrum bene, cum utramque voculam Heb. reſonet. Inferius vero idem Pal. nec injuria ſcribit:* Deus meus ÷ es tu, & ‡ exaltabo te: *Thomaſius cum Mart. & Val.* ÷ es tu ‡ & exaltabo te. *Cetera Alex. utroque exemplari quod primo heic expreſſerat Thomaſius unice exigit.*

(11) *Pal. minus bene ſolam vocem* Confitebor tibi *ὀβελίζει. Vat.* Confitebor tibi ⊖ Domine) quoniam exaudiſti me ÷ & ‡ factus es &c.

Confitemini DOMINO *quoniam bonus . * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

Confitemini DOMINO quoniam bonus . * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·

ORATIO·

CONſolatio tribulationum noſtrarum . piiſſime Domine . qui juſtorum tabernacula lætitia & exultatione perfundis . exalta Eccleſiam tuam virtute potentis dexteræ . qua fiat Porta juſtitiæ . & ita ſe Angulari ſtabilitate connectat . ut tua Reſurrectione clarificata refulgeat · Qui cum Deo Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

PSALMUS CXVIII.

ALLELUJA ÷ ALLELUJA ⁑

Per totum hunc Pſalmum univerſalis Sanctorum Chorus [1] *eloquitur . qui ab initio Mundi fuerunt . ſive ſunt . ſive futuri eſſe creduntur . inter quos reperiuntur Apoſtoli . Prophetæ . Martyres . Confeſſores . Eccleſiaſtici Ordines . & omnes . qui ſancta Domino integritate famulantur · Eſt autem Hebræis elementis tali ordine depictus . ut ab unaquaque littera octoni Verſus incipiant · Quorum prima littera* Aleph *interpretatur* Doctrina . *in qua Immaculatis in via Domini Beatitudo æterna promittitur ·*

Q.H.I. ALEPH · [2] *ideſt*, Doctrina · 1.

Aleph · *BEati Immaculati in via · * qui ambulant in Lege* DOMINI ·

Aleph · *Beati qui ſcrutantur Teſtimonia ejus · * in toto corde exquirunt eum ·*

Aleph · *Non enim qui operantur iniquitatem . * in Viis ejus ambulaverunt ·*

Aleph · *Tu mandaſti Mandata tua .*[3] *Domine . * cuſtodiri nimis ·*

Aleph · *Utinam dirigantur viæ meæ . * ad cuſtodiendas Juſtificationes tuas !*

Aleph · *Tunc non confundar . * dum*

Aleph ·[5] BEati Immaculati in via . * qui ambulant in Lege DOMINI ·

Aleph · Beati qui ſcrutantur Teſtimonia ejus . * in toto corde exquirunt eum ·

Aleph · Non enim qui operantur iniquitatem . * in Viis ejus ambulaverunt ·

Aleph · Tu mandaſti mandata tua *[6] cuſtodiri nimis .

Aleph · Utinam dirigantur viæ meæ . * ad cuſtodiendas Juſtificationes tuas ·

Aleph · Tunc non confundar . *[7] cum per-

(1) *Vat.* loquitur : *& infra* , inter quos eſſe Apoſtoli &c.

(2) *Alex. elementum interpretatur* Deus .

(3) *Vocem* Domine , *quam nec Græc. reſonat , omittit Vat.*84. *cum Aug. Caſſ. Ambroſ. & Ver. deinde pro* cuſtodiri *idem MS.* cuſtodire .

(4) *Eo ſigno obeli carent Pal. & Vat.*

(5) *Cujuſque Octoni primo verſiculo ſemel tantum literam ex qua inchoatur MSS. noſtri præponunt .* (6) *Alex. cum Pal.* cuſtodire .

(7) *Alex.* cum reſpexero &c. *Vat.* dum inſpicio omnia mandata tua .

Digitized by Google

dum reſpicio in omnia Mandata tua ·
Aleph · *Confitebor tibi . Domine . in directione cordis . * in eo quod didici Judicia juſtitiæ tuæ* ·
Aleph · *Juſtificationes tuas cuſtodiam . * non me derelinquas uſquequaque* ·

perſpexero in omnibus Mandatis tuis ·
Aleph · Confitebor tibi in directione cordis · * ¹ ÷ in eo ⁝ quod didici Judicia juſtitiæ tuæ ·
Aleph · Juſtificationes tuas cuſtodiam · * non me derelinquas uſquequaque ·

ORATIO ·

NON nos derelinquas uſquequaque . Domine ; quique nos in tentatione erudis . quæſumus . ut invicta virtute confirmes · Per ·

ALIA ·

DEus . qui beatitudinis palmam immaculatis . & Legem tuam [2] ſervantibus tribuis . fac nos juſtificationes tuas in directione cordis perſeveranter exquirere · Per ·

II. BETH · *ideſt* . [3] Domus · Q.H.I.

Exponit Fidelis populus in ſermonibus Domini quibus delectationibus perfruatur . oſtendens ſe eſſe domum *Domini . & receptaculum Mandatorum ejus · cujus myſterium ſecunda littera continet* ·

Beth · I*N quo* [4] *corrigit juvenior viam ſuam ? * in cuſtodiendo Sermones tuos* ·
Beth · *In toto corde meo exquiſivi te · * ne repellas me a Mandatis tuis* ·
Beth · *In* [5] *corde meo abſcondi Eloquia tua . * ut non peccem tibi* ·
Beth · *Benedictus es* . DOMINE · * *doce me Juſtificationes tuas* ·
Beth · *In labiis meis . * pronunciavi omnia Judicia oris tui* ·
Beth · *In via Teſtimoniorum tuorum delectatus ſum . * ſicut in omnibus divitiis* ·
Beth · *In Mandatis tuis me exercebo . * & conſiderabo Vias tuas* ·

Beth · IN quo corrigit adoleſcentior viam ſuam ? * in cuſtodiendo Sermones tuos ·
Beth · In toto corde meo exquiſivi te · * [6] ne repellas me a Mandatis tuis ·
Beth · In corde meo abſcondi Eloquia tua . * ut non peccem tibi ·
Beth · Benedictus es . DOMINE · * doce me Juſtificationes tuas ·
Beth · In labiis meis pronunciavi omnia * Judicia oris tui ·
Beth · In via Teſtimoniorum tuorum delectatus ſum . * ſicut in omnibus divitiis ·
Beth · In [7] Mandatis tuis exercebor . * & conſiderabo Vias tuas ·

(1) *Obelum hujus loci omiſit deinde Thomaſius juxta MSS. noſtros omnes , Mart. & Val. nec contradicente Hebraico fonte dum reddit* : in diſcendo , *aut juxta Alex.* cum didicero. *Vat. habet* : in eo quod didicerim omnia judicia juſtitiæ tuæ .

(2) *Vat.* 84. ſcrutantibus *pro* ſervantibus .

(3) *Apud Thomaſium MS. alter elementum* BETH *interpretatur* , Confuſio , *vel* , in domo , *Alex.* filius .

(4) *Holſt. In quo corrigit juvenior viam ſuam .* Juvenior pro junior omnes hic ſcripti Codd. legunt tam noſtri , quàm exteri ; Faber quoque , & Bruno , & Vatic.

(5) *Et heic* , in toto corde *MS. D.* 144.

(6) *MSS. noſtri omnes* : non repellas .

(7) *Vat.* In mandatis tuis Ψ meditabor) & conſiderabo &c.

Beth · *In tuis Juſtificationibus meditabor · * non obliviſcar Sermones tuos :*

Beth · In Juſtificationibus tuis meditabor · * [1] non obliviſcar Sermones tuos :

ORATIO ·

IN via Teſtimoniorum tuorum . Domine . quaſi in omnibus divitiis delectemur . ne quidquam nobis deſit . cum te nobis adeſſe cognoſcimus : Per ·

ALIA ·

DEus : qui cuſtodia tua adoleſcentium vias corrigis . juſtitiam doces . revocas a peccatis . fac nos in Teſtimoniis tuis ſicut in omnibus divitiis [2] delectari · Per ·

Q.H.I. GIMEL . *ideſt* . [3] Retributio . *ſive* . Plenitudo · III.

Poſtulat populus Sanctis (qui in terra incolæ ſunt) retribui *gratiam . quam in primo Parente amiſerant · ſed* [4] *& perſecutoribus eorum reſtituendum dicit quod agunt* ·

Gimel · R*Etribue ſervo tuo · * vivam . & cuſtodiam Sermones tuos* ·

Gimel · *Revela oculos meos . * & conſiderabo mirabilia de Lege tua* .

Gimel · *Incola ego ſum in terra . * non abſcondas a me Mandata tua* ·

Gimel · *Concupivit anima mea deſiderare Juſtificationes tuas * in omni tempore* ·

Gimel · *Increpaſti ſuperbos · * maledicti qui declinant a Mandatis tuis* ·

Gimel · *Aufer a me opprobrium & contemptum · * quia Teſtimonia tua exquiſivi* ·

Gimel · *Etenim ſederunt principes : & adverſus me loquebantur · * ſervus autem tuus exercebatur in tuis Juſtificationibus* ·

Gimel · *Nam & teſtimonia tua medi-*

Gimel · REtribue [5] ſervo tuo · * vivifica me. & cuſtodiam Sermones tuos ·

Gimel · Revela oculos meos . * & conſiderabo mirabilia de Lege tua ·

Gimel · Incola ego ſum in terra . * [6] non abſcondas a me Mandata tua ·

Gimel · Concupivit anima mea * [7] deſiderare Juſtificationes tuas in omni tempore ·

Gimel · Increpaſti ſuperbos · * maledicti qui declinant a Mandatis tuis ·

Gimel · Aufer a me opprobrium & contemptum · * quia Teſtimonia tua exquiſivi ·

Gimel · Etenim ſederunt principes. [8] ÷ & : adverſum me loquebantur · * ſervus autem tuus exercebatur in Juſtificationibus tuis ·

Gimel · Nam & Teſtimonia tua medi-

(1) *Vat. addita copula* : & non obliviſcar.

(2) *Vat.* 84. dilatari , *non* delectari . *MS. alter apud Thomaſ.* perſeveranter delectari.

(3) *Alex. ideſt* , conſolator .

(4) *Vat.* ſed & in perſecutoribus &c.

(5) *Mart. & Val.* ÷ re : tribue . *Vat. primo hoc verſu Rom. imitatur* .

(6) *Alex.* ne abſcondas .

(7) *Vat.* deſiderare judicia tua .

(8) *MSS. noſtri omnes eo ſigno carent* .

Digitized by Google

meditatio mea eſt · * *& conſolatio mea Juſtificationes tuæ ſunt* ·

meditatio mea eſt · [1] ÷ & ‡ conſilium meum Juſtificationes tuæ ·

ORATIO ·

CONcupiſcat anima noſtra . Domine . deſiderare Judicia tua in omni tempore . & hoc ſolum nobis vigeat in amore . quod æterno præparetur in munere · Per ·

ALIA ·

DEus . qui (remota obſcuritate peccati) facis nos Legis tuæ mirabilia contueri . aufer a nobis opprobria vitiorum per tuorum cuſtodiam Mandatorum · Per ·

ALIA ·

REvelator omnium bonorum . Domine . revela mentibus noſtris . ut mirabilia Legis tuæ conſideremus . & in Præceptis ac Juſtificationibus tuis exerceamur . ut in ipſis conſolationem præſentis vitæ pariter & futuræ percipiamus · Per ·

IV. · DALETH . *id eſt.* [2] Pauper . *vel* . Tabulæ . *vel* . Janua · Q.H.I.

Plebs Fidelis paupertate *Mundana conſtricta* . januam *in ſe veris divitiis aperit . frequentique meditatione* . [3] *quaſi* tabulas . *ſua præcordia Dei mandatis exhibet* ·

Daleth · A*Dhæſit pavimento anima mea* · * *vivifica me ſecundum Verbum tuum* ·

Daleth · *Vias meas* [4] *enunciavi . & exaudiſti me* · * *doce me Juſtificationes tuas* ·

Daleth · *Viam Juſtificationum tuarum inſinua mihi* · * *& exercebor in mirabilibus tuis* ·

Daleth · *Dormitavit anima mea præ tædio* · * *confirma me in Verbis tuis* ·

Daleth · *Viam iniquitatis amove a me* · * *& Lege tua miſerere mei* ·

Daleth .

Daleth · ADhæſit pavimento anima mea · * vivifica me ſecundum Verbum tuum ·

Daleth · Vias [5] meas enunciavi . & exaudiſti me · * doce me Juſtificationes tuas ·

Daleth · Viam Juſtificationum tuarum inſtrue me · * & exercebor in mirabilibus tuis ·

Daleth · Dormitavit anima mea præ tædio · * confirma me in Verbis tuis ·

Daleth · Viam iniquitatis amove a me · * [6] & de Lege tua miſerere mei ·

Daleth :

(1) *Vat.* ÷ & conſolatio mea) juſtitiæ tuæ .

(2) *Alex.* DALETH , judicium .

(3) *Vat* quaſi tabula .

(4) *Uterque Archivi MS. cum Brun.* annuntiavi .

(5) *Vat.* Vias meas pronuntiavi ÷ & exaudiſti) me &c. *tum ſubſequenti verſu pro* inſtrue me *præfert* : fac ut intelligam . *Et altero* , confirma me in ſermonibus tuis .

(6) *Vallarſ. notat Pal. recte copulam* & *hoc loco omittere , utpote nec ex Heb reſonantem , nec ex Græco , quod utrumque falſum ; eam enim exhibet tum hodiernus Hebræorum fons , tum Verſio Alex. MS. inſuper & noſtrum τῶν ο' exemplar . Alex.* & lege tua miſerere mei .

Daleth · *Viam veritatis elegi* · * *Judicia tua non ſum oblitus* ·

Daleth · *Adhæſi Teſtimoniis tuis. DOMINE* · * *noli me confundere* ·

Daleth · *Viam Mandatorum tuorum cucurri*. * *dum dilatares cor meum* ·

Daleth · Viam veritatis elegi · * Judicia tua non ſum oblitus ·

Daleth · Adhæſi Teſtimoniis tuis. DOMINE · * noli me confundere ·

Daleth · [1] Viam Mandatorum tuorum cucurri. * cum dilataſti cor meum ·

ORATIO ·

VIam iniquitatis amove a nobis. Domine. & de Lege tua miſerere noſtri. ut & peccandi conſuetudinem tollas. & recte vivendi perſeverantiam tribuas · Per ·

ALIA.

DEus. qui animam terrenis actibus inhærentem verbi tui virtute diſſocias · quæſumus. ut. ne in nos ſomnus mortis incumbat, ad viam nos excites veritatis · Per ·

Q.H.III. HE. *ideſt*. [2] Ipſa. *vel*. Suſcipiens · V.

Beata plebs expetit. ut in Lege Domini ejus debeat munere cuſtodiri · *Et bene* Suſcipiens *appellatur. quæ dicit* · Da mihi intellectum · Ipſa *quoque jure vocatur*. [3] *quæ in eadem ſemper intentione perſiſtens a vanitate Sæculi oculos avertit*.

He · *LEgem pone mihi*. DOMINE. *viam Juſtificationum tuarum* · * *& exquiram eam ſemper* ·

He · *Da mihi intellectum. & ſcrutabor Legem tuam*. * *& cuſtodiam illam in toto corde meo* ·

He · *Deduc* [4] *me in ſemitam Mandatorum tuorum*. * *quia ipſam volui* ·

He · *Inclina* [5] *cor meum in Teſtimonia tua*. * *& non in avaritiam* ·

He · *Averte oculos meos ne videant vanitatem* · * *in Via tua vivifica me* ·

He ·

He · LEgem pone mihi. DOMINE. * viam Juſtificationum tuarum. * & exquiram eam ſemper ·

He · Da mihi intellectum. & ſcrutabor Legem tuam · * & [6] cuſtodiam illam in toto corde ÷ meo :

He · Deduc me in ſemitam Mandatorum tuorum. * quia ipſam volui ·

He · Inclina cor meum in Teſtimonia tua. * & non in avaritiam ·

He · Averte oculos meos ne videant vanitatem · * in Via tua vivifica me ·

He ·

(1) *Alex*. Via mandatorum tuorum cucurri, *proſequitur Vat*. cum dilatares cor meum.

(2) *Alex*. HE, via ſalutis.

(3) *Vat*. quæ in eadem intentione perſiſtat, *nihilque ultra addit*.

(4) *Holſt*. *Deduc me &c. quia ipſam volui*. Codex noſter melioris notæ hic legit, *quia ipſa volui*, ſubintelligit *mandata*: & quamvis non ſolum LXX. ſed & ceteri græci interpretes priorem lectionem confirment; pro altera tamen Hilarius facit, qui non *ſemitam*, ſed *ipſam legem* hic intelligendam docet originali quo ipſe utebatur: cum enim *τρίβος ſit* femininum, & ſequeretur *ὅτι αὐτὸν ἠθέλησα*, non ſemitam, ſed *νόμον* ſubaudiendum docet, hoc eſt *legem*, vel *ipſa mandata*. Unde id certiſſimum eſt, non unam tunc Græcorum lectionem hoc loco fuiſſe. Itaque ut Hilarius pro *αὐτὴν legit αὐτὸν*, ita Interpres noſter pro eadem voce *αὐτὰς* legiſſe videtur.

(5) *Uterque Archivi MS. cum Brun*. cor meum Deus in teſtimonia tua &c.

(6) *Vat*. & cuſtodiam eam in toto corde meo: *ſine obelo*.

He· *Statue ſervo tuo Eloquium tuũ.* in timore tuo·*

He · *Amputa opprobrium meum. quod ſuſpicatus ſum· * Judicia enim tua jucunda·*

He · *Ecce concupivi mandata tua· * in æquitate tua vivifica me·*

He · Statue ſervo tuo Eloquium tuum. * in timore tuo·.

He· Amputa opprobrium meum. quod ſuſpicatus ſum· * quia Judicia tua jucunda·

He· Ecce concupivi Mandata tua·[1] * in æquitate tua vivifica me·

Oratio·

AVerte oculos noſtros. Domine. ne videant vanitatem. in via tua vivifica nos odiſſe Sæculum. & diligere Chriſtum per ipſum Redemptorem · Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum·

Alia·

VIvifica nos. Domine. in æquitate tua. atque inclina cor noſtrum in Teſtimonia tua. & non in avaritiam· intellectum quoque da nobis. ut & Legem tuam ſcire poſſimus. & toto eam corde. & probabili converſatione tenere· Per·

VI. Vau.[2] *ideſt*. Ipſe· Q.H.III.

Poſtulat Congregatio ſancta Salutare Domini ſibi concedi. ut inimicos de tanta remuneratione confundat. & in Lege Domini aſſidua meditatione proficiat· Ipſe *ergo Dominus atque Salvator* Vau *litteræ vocabulo deſignatur· idem* Ipſe. *videlicet. cui dicitur·* Tu autem. idem Ipſe es. *ideſt. Æternus·*

Vau · *ET veniat ſuper me miſericordia tua.* Domine· * salutare *tuum ſecundum Eloquium tuum·*

Vau· *Et reſpondebo exprobrantibus mihi verbum. * quia ſperavi in Sermonibus tuis·*

Vau· *Et ne auferas de ore meo verbum veritatis uſquequaque· * quia in Judiciis tuis ſperavi·*

Vau· *Et [3] cuſtodiam Legem tuam ſemper. * in æternum & in ſæculum ſæculi·*

Vau· *Et ambulabam in latitudine· * quia Mandata tua exquiſivi·*

Vau·

Vau· ET veniat ſuper me miſericordia tua. Domine· * salutare tuum ſecundum Eloquium tuum·

Vau· Et reſpondebo exprobrantibus mihi verbum. * quia ſperavi in Sermonibus tuis·

Vau· Et ne auferas de ore meo verbum veritatis uſquequaque· * quia[4] in Judiciis tuis ſuperſperavi·

Vau· Et cuſtodiam Legem tuam ſemper. * in ſæculum. & in ſæculum ſæculi·

Vau· Et ambulabam in latitudine·* quia mandata tua [5] exquiſivi·

Vau·

(1) *Vat.* in juſtitia tua vivifica me.

(2) *Alex. interpretatur*, Paſſio.

(3) *Holſt. Et cuſtodiam legem tuam ſemper: in æternum & in ſæculum ſæculi.* MS. noſter primarius & Caſſin. ita diſtinguunt: *ſemper in æternum: & in ſæculum ſæculi*, & hanc interpunctionem comprobat ſua expoſitione Hilarius; quamvis enim alia utatur Verſione, conjungit tamen: *ſemper in ſæculum*. Sed Bruno cum edito facit.

(4) *Vat. qui ſubſequentem verſum exprimit juxta Rom. heic habet*, quia in judiciis tuis ☧ ſperavi. *Et Alex. heic legit* ſperavi.

(5) *Pal.* ÷ ex ‡ quiſivi.

Zain · *Memor fui Judiciorum tuorum a ſæculo* . DOMINE . * *& conſolatus ſum* ·

Zain · *Defectio* [1] *animi tenuit me* . * *pro peccatoribus derelinquentibus Legem tuam* ·

Zain · *Cantabiles mihi erant Juſtificationes tuæ* . * *in loco incolatus mei* ·

Zain · *Memor fui nocte nominis tui* . DOMINE . * *& cuſtodivi Legem tuam* ·

Zain · *Hæc mihi facta eſt* . * *quia Juſtificationes tuas exquiſivi* ·

Zain · Memor fui Judiciorum tuorum a ſæculo . DOMINE · * & conſolatus ſum ·

Zain . [2] Defectio tenuit me pro peccatoribus * derelinquentibus Legem tuam ·

Zain · Cantabiles mihi erant Juſtificationes tuæ . * in loco peregrinationis meæ ·

Zain · Memor fui [3] nocte nominis tui DOMINE · * & cuſtodivi Legem tuam ·

Zain · Hæc facta eſt mihi . * quia Juſtificationes tuas exquiſivi ·

O R A T I O ·

SPem quam dediſti . Domine . in ipſa ſit humilitatis noſtræ conſolatio . quæ nobis erit exultatio & gloriæ plenitudo · Per ·

A L I A ·

DEus . qui humilitatem noſtram ſpe vitæ æternæ interim conſolaris . præſta . ut in loco peregrinationis noſtræ ita tibi jugiter ſerviamus . ut perennis patriæ beatitudine perfruamur · Per ·

VIII. HETH . *ideſt* . Vita · Q.H.III.

Agmen beatum deſiderat videre faciem Domini . quia ejus Mandatis noſcitur obſecutum · Et quia hoc deſiderium in reſurrectionis gloria perficietur . octava littera Vitæ *vocabulo gaudet* ·

Heth · *POrtio mea* . DOMINE · * *dixi cuſtodire Legem tuam* ·

Heth · *Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo* · * *miſerere mei ſecundum Eloquium tuum* ·

Heth · *Quia cogitavi vias meas* . * *& converti pedes meos in Teſtimonia tua* ·

Heth · *Paratus ſum . & non ſum turbatus* . * *ut cuſtodiam Mandata tua* ·

Heth · POrtio [4] mea . DOMINE · * dixi cuſtodire Legem tuam ·

Heth · Deprecatus ſum [5] faciem tuam in toto corde ÷ meo : * miſerere mei ſecundum Eloquium tuum ·

Heth · [6] Cogitavi vias meas . * & converti pedes meos in Teſtimonia tua ·

Heth · Paratus ſum . & non ſum turbatus. * ut cuſtodiam Mandata tua ·

(1) *Vat.* 84. Defectio animæ : *& ſecundo a præſenti verſu* : memor fui in nocte .

(2) *Vat.* Tædium tenuit me a peccatoribus &c. *Alex.* præ peccatoribus .

(3) *Vat. & Alex.* in nocte . *Vat. verò ſubſequentis verſus vocem* mihi *neſcit* .

(4) *Vat.* Portio mea es ⊖ tu) Domine : *Alex.* Dominus .

(5) *Vat. Idem* , vultum tuum pro faciem tuam : *& deinde obelum neſcit* .

(6) *Idem Vat.* Quia cogitavi vias tuas, & averti pedes meos &c. *tum quæ infra ſequuntur elemento iſto* Heth *notata prorſus cum Rom. MS. idem exprimit . Cetera in præſenti* , & averti , *legitur etiam in Alex. & Pal.*

Heth · *Funes Peccatorum circumplexi ſunt me* · * [1] *Legem autem tuam non ſum oblitus* ·

Heth · *Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi* . * *ſuper Judicia juſtitiæ tuæ* ·

Heth · *Particeps ſum ego omnium timentium te* . * *& cuſtodientium Mandata tua* ·

Heth · *Miſericordia tua* . Domine . *plena eſt terra* · * *Juſtificationes tuas doce me* ·

Heth · Funes Peccatorum circumplexi ſunt me · * ÷ & ⁝ Legem tuam non ſum oblitus ·

Heth · Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi . * ſuper Judicia Juſtificationis tuæ ·

Heth · Particeps ego ſum omnium timentium te . * & cuſtodientium Mandata tua ·

Heth · Miſericordia [2] tua . Domine . plena eſt terra · * Juſtificationes tuas doce me ·

Oratio ·

Portio noſtra eſto Domine . da nobis cuſtodire Legem tuam . ut tu ſis nobis hereditas . noſque ſine fine poſſideas · Per ·

Alia ·

Deus . qui Mandata tua ſervantibus Portionem te eſſe voluiſti . præſta . ut ne peccatorum funibus implicemur . [3] Juſtificationum tuarum vinculis illigemur · Per ·

Q.H.III. **Theth** . [4] *ideſt* . Bonum · IX.

Populus beatus gratias agit humiliatum ſe fuiſſe . ut ad Juſtificationes Domini perveniret . nomenque litteræ præſentis exponens . Bonum *ſuum dicit idem verbum Dei humiliter meditari* ·

Theth · *Bonitatem feciſti cum ſervo tuo* . Domine . * *ſecundum Verbum tuum* ·

Theth · *Bonitatem & diſciplinam & ſcientiam doce me* · * *quia in Mandatis tuis credidi* ·

Theth · *Priuſquam humiliarer . ego deliqui* · * *propterea Eloquium tuum ego cuſtodivi* ·

Theth · *Bonus es tu . Domine* . * *& in bonitate tua doce me Juſtificationes tuas* ·

Theth ·

Theth · Bonitatem feciſti cum ſervo tuo . Domine . * [5] ſecundum Verbum tuum ·

Theth · Bonitatem & diſciplinam & ſcientiam doce me · * [6] qua Mandatis tuis credidi ·

Theth · Priuſquam humiliarer . ego deliqui · * propterea Eloquium tuum [7] cuſtodivi ·

Theth · Bonus es tu . [8] * & in bonitate tua doce me Juſtificationes tuas ·

Theth · Multiplicata eſt ſuper me iniqui-

(1) *Vat.* 84. *cum Aug. Caſſ. Ver. & Græc. addita copula:* & legem tuam &c. *ſubſequenti autem verſu MS. Archivi uterque juxta Brun.* media autem nocte .

(2) *Alex.* Miſericordia Domini plena eſt terra &c.

(3) *Vat.* 84. ſed juſtificationum tuarum &c.

(4) *Alex.* TEHT , Domus .

(5) *Vat.* ſecundum verbum tuum ʘ vivifica me)

(6) *Idem* , quia ʘ in) mandatis &c.

(7) *Idem* , ʘ ego) cuſtodivi .

(8) *Vat addit vocem* Domine *juxta Rom. Pal. deinde* , & ÷ in ⁝ bonitate tua .

Digitized by Google

Theth · *Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum* · * *ego autem in toto corde meo ſcrutabor Mandata tua* ·

Theth · *Coagulatum eſt (ſicut lac) cor eorum* · * *ego vero Legem tuam meditatus ſum* ·

Theth · *Bonum mihi quod humiliaſti me* . * *ut diſcerem Juſtificationes tuas* ·

Theth · *Bonum mihi Lex oris tui* . * *ſuper millia auri & argenti* ·

iniquitas ſuperborum · * ego autem in toto corde meo ſcrutabor Mandata tua .

Theth · Coagulatum eſt (ſicut lac) [1] cor eorum · * ego vero Legem tuam meditatus ſum ·

Theth · Bonum mihi quia humiliaſti me . * ut diſcam Juſtificationes tuas ·

Theth · Bonum mihi Lex oris tui . * ſuper millia auri & argenti ·

ORATIO ·

DIſciplinam & ſcientiam doce nos . Domine . ut nec malitia aſperos . nec deſidia remiſſos . nec ſtultitia reddat ignaros · Per ·

ALIA ·

DEus . qui nos manu plaſmaſti . miſericordia redemiſti . da nobis intellectum . ut Legem tuam immaculato corde meditemur . & te ſemper ſancta & beneplacita confeſſione ſectemur · Per ·

X. JOD . *ideſt* . Scientia *vel* . Principium · [2] Q.H.III

Cohors glorioſa petit intellectum Mandatorum ſibimet debere concedi . ut veræ vitæ munere perfruatur · *Et recte* Scientia . *vel* . Principium *nuncupatur littera . in qua Fideles ab illo capiendi quærerent intellectum . a quo vivendi ſumpſerunt exordium* ·

Jod · M*Anus tuæ fecerunt me* . *& plaſmaverunt me* · * *da mihi intellectum . ut diſcam Mandata tua* ·

Jod · *Qui timent te . videbunt me. & lætabuntur* · * *quia in Verbo tuo ſperavi* ·

Jod · *Cognovi* . DOMINE . *quia æquitas Judicia tua* · * *& in veritate tua humiliaſti me* ·

Jod · *Fiat nunc miſericordia tua ut conſo-*

Jod · MAnus tuæ fecerunt me . & plaſmaverunt me · * da mihi intellectum . [3] & diſcam Mandata tua ·

Jod · Qui timent te . videbunt me . & lætabuntur · * quia in Verba tua ſuperſperavi ·

Jod · Cognovi . DOMINE . [4] quia æquitas Judicia tua · * & in veritate ÷ tua ⁑ humiliaſti me ·

Jod · Fiat [5] miſericordia tua ut conſo-

(1) *Alex.* cor meum . *Subſequenti verſu Vat. juxta Rom. legit* , ut diſcerem .

(2) *Alex.* Jod. Jeſus .

(3) *Alex.* ut diſcam . *Vat. ſubſequenti verſu* : quia Ψ in verbis tuis ſperavi .

(4) *Vat.* quia Ψ judicia juſtitiæ tuæ & ⊖ in) veritate tua &c. *Mart. & Val.* & ÷ in ⁑ veritate ÷ tua ⁑ *Primum illum obelum quo in præpoſitio optimo jure notatur non negligit Thomaſius ut retur Vallarſ. Videſis alterum ejus Pſalterium* .

(5) *Vat.* Fiat vero miſericordia tua ut exortetur me &c. *tum proximum , qui ſequitur , obelum neſcit* .

*conſoletur me. * ſecundum Eloquium tuum ſervo tuo·*

Jod· *Veniant mihi miſerationes tuæ. & vivam. * quia Lex tua meditatio mea eſt·*

Jod· *Confundantur ſuperbi. quia injuſte iniquitatem fecerunt in me· * ego autem exercebor in Mandatis tuis·*

Jod· *Convertantur ad me qui timent te. * & qui noverunt teſtimonia tua·*

Jod· *Fiat cor meum immaculatum in tuis Juſtificationibus. * ut non confundar·*

conſoletur me. * ſecundum Eloquium tuum ſervo tuo·

Jod· Veniant mihi miſerationes tuæ.[1] & vivam. * quia Lex tua meditatio mea ÷ eſt ⁑

Jod· Confundantur ſuperbi. quia injuſte iniquitatem [2] fecerunt in me· * ego autem exercebor in Mandatis tuis·

Jod· Convertantur mihi timentes te. * & qui noverunt Teſtimonia tua·

Jod· Fiat cor meum immaculatum in Juſtificationibus tuis. * ut non confundar·

ORATIO·

FAC cor [a] meum immaculatum in tuis Juſtificationibus. Domine. ut nec intelligentia prava nos polluat. nec diſpoſitio ſiniſtra confundat· Per·

ALIA·

SCimus. Domine. quia juſtum eſt judicium tuum· [3] ſed obſecramus miſericordiam tuam. ut veniant ſuper nos miſerationes tuæ. quatenus nec cum ſuperbis confundamur. neque cum iniquis condemnemur· Per·

Q.H.VI. CAPH· *ideſt*. [4] Manus· XI.

Peregrinus in hac terra populus nimium deſiderium ſuum in adventu Domini confitetur. enumerans quantam ſuperborum inſecutionem pertulerit· Cujus mentis devotio per Caph *litteram deſignatur. quæ* Manus *interpretatur. per quam opera vel cordis vel corporis exprimuntur·*

Caph· *DEfecit in* SALUTARI *tuo anima mea· * & in [5] Verbo tuo ſperavi·*

Caph· *Defecerunt oculi mei in Eloquium tuum. * dicentes. Quando conſolaberis me?*

Caph·

Caph· DEfecit in SALUTARE tuum anima mea· * [6] ÷ & in ⁑ Verbum tuum ſuperſperavi·

Caph· Defecerunt oculi mei in Eloquium tuum. * dicentes. Quando [7] conſolaberis me?

Caph·

a noſtrum.

(1) *Alex.* ut vivam.

(2) *Vat.* fecerunt Ψ ſuper) me : ego autem Ψ meditabor) in mandatis tuis : *ſubſequentem vero verſum Rom. verbis idem MS. exhibet,*

(3 *Vat.*84. & obſecramus &c. & *infra*, miſerationes tuæ ut non confundamur.

(4) *Alex. elementum interpretatur*, fructuum manuum.

(5) *Vat.* 84. *cum Aug. Caſſ. & Ver.* & in verbum tuum, *juxta Græc.*

(6) *Pal. Mart. & Val.* ÷ & ⁑ in verbum tuum : *Sed preſſius ad Hebræorum fontes & in præpoſitio eodem obelo confoditur. Vat.* & Ψ in verbis tuis ſperavi) & *Alex. habet* ſperavi.

(7) *Alex.* conſolaveris.

Caph · *Quia factus ſum ſicut uter in pruina* · * *Juſtificationes tuas non ſum oblitus* ·

Caph · *Quot ſunt dies ſervi tui ?* * *quando facies de perſequentibus me judicium ?*

Caph · *Narraverunt mihi iniqui fabulationes* . * *ſed non ita ut Lex tua. Domine* ·

Caph · *Omnia mandata tua veritas* · * *iniqui perſecuti ſunt me . adjuva me* ·

Caph · *Paulo minus conſummaverunt me in terra* · * *ego vero non dereliqui Mandata tua* ·

Caph · *Secundum miſericordiam tuam vivifica me* · * [1] *& cuſtodiam Teſtimonia oris tui* ·

Caph · Quia factus ſum ſicut uter in pruina · * Juſtificationes tuas non ſum oblitus ·

Caph · [2] Quot ſunt dies ſervi tui ? * quando facies de perſequentibus me judicium ?

Caph · Narraverunt mihi iniqui fabulationes . * ſed non ut Lex tua · [3]

Caph · Omnia Mandata tua veritas · * [4] inique perſecuti ſunt me . adjuva me ·

Caph · Paulo minus conſummaverunt me in terra · * ego autem non dereliqui Mandata tua ·

Caph · Secundum miſericordiam tuam vivifica me . * & cuſtodiam Teſtimonia oris tui ·

ORATIO·

DEfecit in Salutare tuum anima [a] mea . Domine . deſiderio defectio proficiat exuberantis gratiæ dono . perceptura conſolationem in præmio · Per ·

ALIA·

DEus . in cujus Eloquium mentis oculi concupiſcunt . & Salutari deficiunt ; adjuva dies noſtros . ne perſequente iniquitate cadamus · Per eumdem Dominum &c.

ALIA·

AB omnibus impugnationum nequitiis Eccleſiam tuam . Domine . dexteræ tuæ protectione defende . ut inimicis noſtris converſis ſacris a te benedictionibus repleamur · Per ·

XII. LAMED· *ideſt*. Diſciplina · Q.H.VI.

Plebs cæleſtis virtutem Domini . [5] *factaque deſcribens . dicit omnia temporalia poſſe finiri . Mandata verò ejus nequaquam terminum reperire . quorum diſciplinæ ſubdita proclamat* ·

Lamed· IN *æternum* . DOMINE . * *permanet Verbum tuum in cælo* ·

Lamed ·

Lamed . IN æternum . DOMINE . * Verbum tuum permanet in cælo ·

Lamed·

a noſtra .

(1) *Holſt. & cuſtodiam* . MSS. omnes . & Pſalt. Cajet. & Bruno , & Vatic. *ut cuſtodiam* . Sed nec Septuaginta , nec ullus veterum Interpretum hanc lectionem agnoſcit .

Et obſervatus a nobis Vat.84. habet . ut cuſtodiam .

(2) *Alex. & Vat.* Quod ſunt dies , *tum Alex.* ſervo tuo .

(3) *Vocem* Domine *heic juxta Rom. annectit Vat.*

(4) *MSS. noſtri omnes* , iniqui .

(5) *Vocem* factaque *Vat. omittit* .

Lamed. [1] *Et in ſæculum ſæculi.* * *Veritas tua.*

Lamed. *Fundaſti terram. & permanet.* * *Ordinatione tua perſeverant dies. quoniam omnia ſerviunt tibi.*

Lamed. *Niſi quod Lex tua meditatio mea eſt.* * *tunc forſitan periſſem in humilitate mea.*

Lamed. *In æternum non obliviſcar Juſtificationes tuas.* * *quia in ipſis vivificaſti me.*

Lamed. *Tuus ſum ego. ſalvum me fac.* * *quia Juſtificationes tuas exquiſivi.*

Lamed. *Me expectaverunt peccatores. ut perderent me.* * *Teſtimonia tua intellexi.*

Lamed. [2] *Omni conſummationi vidi finem.* * *latum Mandatum tuum nimis.*

Lamed. In [3] generationem & generationem Veritas tua. * fundaſti terram. & permanet.

Lamed. Ordinatione tua perſeverat dies. * quoniam omnia ſerviunt tibi.

Lamed. Niſi quod Lex tua meditatio mea ÷ eſt ⁝ * [4] ÷ tunc ⁝ forte periiſſem in humilitate mea.

Lamed. In æternum non obliviſcar Juſtificationes tuas. * quia in ipſis vivificaſti me.

Lamed. Tuus ſum ego. ſalvum me fac. * quoniam Iuſtificationes tuas [5] exquiſivi.

Lamed. Me expectaverunt peccatores. ut perderent me. * Teſtimonia tua intellexi.

Lamed. Omnis conſummationis vidi finem. * latum Mandatum tuum nimis.

ORATIO.

IN æternum. Domine. permanet Verbum tuum in cælo. & in Eccleſiæ tuæ ſemper inhabitet templo. ut Habitatoris præſentia habitaculi ſit claritas indefeſſa. Per eumdem Dominum &c.

ALIA.

DEus. cujus in cælo veritas manet & Verbum. lux perſeverat & dies. fac nos in tuo ſervitio jugiter permanere. ut filii lucis eſſe mereamur. Per eumdem Dominum &c.

MEM.

(1) *Sine copula hunc locum exhibent Vat.* 84. *& D.* 145. *juxta Aug. Caſſ. Ver. Ambroſ. & Græc.*

(2) *Holſt. omnis conſummationis vidi finem.* MSS. noſtræ Baſilicæ, ut & ceteri quos vidi, *omni conſummationi* legunt, & hanc veram Romani Pſalterii lectionem agnoſcit Nobilius, camque Aquilæ interpretationi reſpondere notat, τῆ πάσῃ τελέσει: Faber quoque, & Cajet. eam lectionem ſervant.

Obſervati tamen a nobis MSS. Archivi uterque, & Vat. 84. *præferunt*: omnis conſummationis *cum Aug. Caſſ. Ver. Brun. Ambroſ. & Græc.* πάσης συντελείας.

(3) *Vat.* In generatione & progenie.

(4) *Vat. qui utrunque hujus loci obelum deſerit*: tunc forſitan. *Mart. & Val. adverbium* tunc *ſine obelo relinquunt. Illud in Hebræo olim non invenisse Hieronymum argumento ſunt & vetus exemplar Alex. MS. & Hieronymiana Verſiones recens editæ a Mart. & Val. & Pal. MS. idem obelo notans; unde colligitur meritò illud obelo reſecari, non immerito, ut temere ignoratis rationibus ob unicum noſtræ ætatis Hebraicum textum ſcribit Vallarſius.*

(5) *Pal.* ÷ ex ⁝ quiſivi.

XIII. MEM· *id eſt*. Ex quo. *vel*. Ex ipſis·[1] Q.H.VI.

Populus beatus Prophetarum atque Evangelii meditatione proficiens[2] *ſuper docentes ſe ac ſeniores. aſſerit ſe Divina intellexiſſe Mandata· Quod ergo* Mem *interpretatur* Ex quo. *ſignificat ex quo affectu dulcedinis. ideſt. ex intimo dicat·* Quomodo dilexi Legem tuam! *Quòd verò dicitur·* Ex ipſis. *ſignificat ex ipſis Domini Mandatis eorumdem concipiendum amorem·*

Mem· *QVomodo dilexi Legem tuã. Domine! * tota die meditatio mea eſt·*

Mem· *Super*[3] *inimicos meos prudentem me feciſti Mandato tuo. * quia in æternum mihi eſt·*

Mem· *Super omnes docentes me intellexi· * quia Teſtimonia tua meditatio mea eſt·*

Mem· *Super ſeniores intellexi. * quia Mandata tua*[4] *exquiſivi·*

Mem· *Ab omni via mala prohibui pedes meos. * ut cuſtodiam Verbũ tuũ·*

Mem· *A Judiciis tuis non declinavi. * quia tu Legem poſuiſti mihi·*

Mem· *Quàm dulcia faucibus meis Eloquia tua!* ſuper mel & favũ ori meo·*

Mem· *A Mandatis tuis intellexi· propterea odio habui omnẽ viã iniquitatis· * quoniam tu legem poſuiſti mihi·*

Mem. QUomodo dilexi Legem tuam[5] ÷ Domine! * ⁑ tota die meditatio mea ÷ eſt ⁑

Mem· Super[6] inimicos meos prudentem me feciſti Mandato tuo. * quia in æternum mihi eſt·

Mem· Super omnes docentes me intellexi. * quia Teſtimonia tua meditatio mea ÷ eſt ⁑

Mem· Super[7] ſenes intellexi. * quia Mandata tua quæſivi·

Mem· Ab omni via mala[8] prohibui pedes meos. * ut cuſtodiam Verba tua·

Mem· A Judiciis tuis non declinavi· * quia tu Legem poſuiſti mihi·

Mem· Quàm dulcia faucibus meis Eloquia tua!* ſuper mel[9] ori meo·

Mem· A Mandatis tuis intellexi· * propterea odivi omnem viam iniquitatis·

ORATIO·

DOna nobis. Domine. ſic legem tuam diligere. ut eam jugiter meditemur in corde. & accepto tibi ſemper proficiamus in opere· Per &c.

ALIA

(1) *Alex*. medulla. *Obſervatum Thomaſio in altero Cod. interpretari* viſcera.

(2) *Vat*. ſuper docentes ſeniores &c. *illis quæ interponuntur omiſſis*.

(3) *Archivi MS. uterque cum Brun. & Græc.* ſuper omnes inimicos meos &c.

(4) *Denuo cum Brun. uterque Archivi MS.* quæſivi.

(5) *Vocem* Domine *& ſuum obelum Alex. neſcit: eandem vocem ſine obelo ſcribunt Pal. & Vat.*

(6) *Vat*. Super inimicos meos ſapere me feciſti præceptum tuum, quia in æternum &c.

(7) *Vat. hoc V. Rom. ſequitur*.

(8) *Vatic*. Ψ prohibui): *& infra, ſed recentiſſima emendatione*, ut cuſtodiam mandata tua.

(9) *Vat. addit juxta Rom.* & favum: *ut & finito Pſalmo juxta Gallicanam editionem, quæ addit Rom. ita ſubjungit*: Θ quoniam tu legem conſtituiſti mihi). *Alex. initio poſtremi verſus omittit præpoſitionem* A.

ALIA.

DIgnare. Domine. faucibus noſtris Eloquii tui inferre dulcedinem. ut valeamus [1] a viis pravis pedum noſtrorum ſubtrahere veſtigia. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus. in unitate Spiritus Sancti. per &c.

Q.H.VI. NUN. *id eſt*. Sempiternum. *vel*. Piſcis. [2] XIV.

Cohors [3] *beata animæ ſuæ pedibus Dominici Verbi lumen radiare congaudens. expetit retributiones Domini perpetuas. ob quas hæc littera.* Sempiterni *nomen accepit. Porro. quod* Piſcis *interpretatur. oſtendit eum. qui in fluctibus Sæculi lumen Verbi requirit.*

Nun. L*Ucerna pedibus meis Verbū tuum. Domine.* * *& lumen ſemitis meis.*

Nun. *Juravi & ſtatui cuſtodire* * *Judicia juſtitiæ tuæ.*

Nun. *Humiliatus ſum uſquequaque.* DOMINE. * *vivifica me ſecundum Verbum tuum*

Nun. *Voluntaria oris mei beneplacita fac.* DOMINE. * *& Judicia tua doce me.*

Nun. *Anima mea* [4] *in manibus tuis ſemper.* * *& Legem tuam non ſum oblitus.*

Nun. *Poſuerunt peccatores laqueos mihi.* * *& a Mandatis tuis non erravi.*

Nun. [5] *Hereditatem acquiſivi Teſtimonia tua in æternum.* * *quia exultatio cordis mei ſunt.*

Nun. *Inclinavi cor meum ad faciendas*

Nun. LUcerna pedibus meis Verbum tuum. [6] * & lumen ſemitis meis.

Nun. Juravi & ſtatui cuſtodire * Judicia juſtitiæ tuæ.

Nun. Humiliatus ſum uſquequaque. DOMINE. * vivifica me ſecundum Verbum tuum.

Nun. Voluntaria oris mei [7] beneplacita fac. DOMINE. * & Judicia tua doce me.

Nun. Anima mea in manibus meis ſemper. * & Legem tuam non ſum oblitus.

Nun. Poſuerunt peccatores laqueū mihi. * & de Mandatis tuis non erravi.

Nun. Hereditate acquiſivi Teſtimonia tua in æternum. * quia exultatio cordis mei ſunt.

Nun. Inclinavi cor meum [8] ad faciendas

(1) *Thomaſio obſervatum alibi legi non* a viis, *ſed* a vitiis: *quod & nobis notatum contingere in Vat.* 84. (2) *Alex.* Num, Mens.

(3) *Vat.* Cohors beata pedibus ſuis Dominici &c. *&* *infra*: ſempiterni nomen accedit.

(4) *D.* 145. in manibus meis. *Aug. hoc loco monet & ipſius ætate aliquos Codices habuiſſe*, in manibus meis, *ſed plures* tuis. *Græc.* ἐν ταῖς χερσί σου.

(5) *Holſt. Hæreditate acquiſivi.* MSS. omnes legunt *hereditatem*, atque ita ſemper τὸ κληρονομεῖν vertunt: ſic etiam ſupra Pſal. 24. pag. 4. 2. *& ſemen ejus hæreditatem poſſidebit terram*, MSS. omnes legunt! ſic etiam Pſal. 68. *pag.* 128. In Vatic. erat: *hæreditatem acquiſivi*, ſed *m* eraſum eſt.

Uterque tamen Archivi MS. habet hæreditate, *ut & Vat.* 84. *licet ſecundis curis ex* hæreditatem *factum. Vide quæ ad loca mox indicata tum a nobis tum ab Holſt. annotata leguntur.*

(6) *Vat. apponit voce* Domine *cum Rom.*

(7) *Vat.* bene proſpera nunc Domine &c. *deinde ſecundo a præſenti verſu Rom ſequitur ſcribens:* & a mandatis tuis &c.

(8) *Vat.* ut facerem juſtificationes tuas.

Digitized by Google

ciendas Juſtificationes tuas in æternum. * *propter retributionem* ·

ciendas Juſtificationes tuas in æternum. * propter retribntionem ·

ORATIO·

SIt lucerna pedibus noſtris Verbum tuum. Domine. & lumen ſemitis noſtris. ut quod intelligamus inſtruat. & quò properemus oſtendat · Per &c.

ALIA·

DEus. qui Verbum tuum lumen ſemitis noſtris tribuiſti. animam noſtram ita regere digneris. ut in tuæ retributionis hereditate confidat · Per.

XV. SAMECH. *id eſt.* Adjutorium ·[1] Q.H VI.

Catholicum examen iniquos odio ſibi fuiſſe dicit. Legem vero Domini ſe dilexiſſe. petens. ut ab eo ſuſceptum mala Sæculi evadat. nomenque litteræ exponit, cum dicit · Adjuva me.

Samech · I*Niquos odio habui* · * *&* *Legem tuam dilexi* ·

Samech · *Adjutor & ſuſceptor meus es tu* · * *& in Verbo tuo ſperavi* ·

Samech · *Declinate a me maligni* · * *& ſcrutabor Mandata Dei mei* ·

Samech · *Suſcipe me ſecundum Eloquium tuum. & vivam* · * *& ne confundas me ab expectatione mea.*

Samech · *Adjuva me. & ſalvus ero* · * *& meditabor in tuis Juſtificationibus* [2] *ſemper* ·

Samech · *Spreviſti omnes diſcedentes a Juſtificationibus tuis* · * *quia injuſta cogitatio eorum eſt.*

Samech · *Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ* · * *ideo dilexi Teſtimonia tua* ·

Samech · *Infige timore tuo carnes meas* · * [3] *a Judiciis enim tuis timui* ·

Samech · INiquos odio habui. * & Legem tuam dilexi ·

Samech · Adjutor & ſuſceptor meus es tu · [4] ÷ & in ⁑ Verbũ tuũ ſuperſperavi ·

Samech · Declinate [5] a me maligni. * & ſcrutabor Mandata Dei mei ·

Samech · Suſcipe me ſecundum Eloquium tuum. & vivam · * & non confundas me ab expectatione mea ·

Samech · Adjuva me. & ſalvus ero · * & meditabor in Juſtificationibus tuis ſemper ·

Samech · Spreviſti omnes diſcedentes [6] a Judiciis tuis · * quia injuſta cogitatio eorum ·

Samech · Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ · * [7] ideo dilexi Teſtimonia tua ·

Samech · Confige timore tuo carnes meas · * a Judiciis ÷ enim ⁑ tuis timui ·

(1) *Apud Alex. MS.* Reſumptio, *ſive* requietio.

(2) *Vocem* ſemper *eo loco Vat.* 84. *omittit.*

(3) *Uterque Archivi MS. ut & Bruno:* a mandatis enim tuis timui.

(4) *Vat.* & in verbis tuis ſperavi. *Pal. & Alex. copulam* &, *quam Hebræus & Græcus noſter neſcit, omittunt: Mart. & Val. eam ſolam obelo notarunt, non voculam* in *unico fulti hodierno hebraico textu contra Pal. MS. fidem, & Hieronym. ex Hebr. Verſiones tum Alex. MS. tum ab iiſdem editas: quibus nil obſtantibus, quaſi flocci facienda eſſent, Val. more ſuo Thomaſium carpit.*

(5) *Vat.* a me malignantes.

(6) *Alex. & Pal.* a juſtitiis tuis. *Vat.* a juſtificationibus tuis.

(7) *Vat.* ideo dilexi ※ mandata) tua ⊖ ſemper) : *tum.*

Infige clavis a timore tuo carnes &c. *ſine obelo, quem expunxit deinde in alterius Pſalt. editione & Thomaſius: idem adverbium* enim *ἁπλῶς ſcribit cum Mart. Val.*

ORATIO.

AUxiliare nobis : Domine : & ſalvi erimus . te enim deſiſtente perditio : & te præſente vitalis eſt plenitudo : Per :

ALIA.

DEus . qui inimicos noſtros ſemper nobis jubes diligere : & Legem tuam cuſtodire . illumina oculos cordis noſtri . ut (te ſemper adjuvante) tibi obediamus . & a malis operibus eruamur : Per :

Q.H.VI. AIN. *id eſt* . Fons : *ſive* . Oculus . XVI.

Membra Domini in æternum viventia petunt ſacræ Incarnationis adventum. [1] *ille enim . ſcilicet Chriſtus . eſt* Fons *vivus . qui quæritur . iſte* oculus *mundus . qui quærit :*

Ain . F*Eci judicium & juſtitiam . * ne tradas me perſequentibus me .*

Ain . *Elige ſervum tuum* [2] *in bonũ . * ut non calumnientur mihi ſuperbi .*

Ain . *Oculi mei defecerunt in* SALUTARE *tuum . * & in Eloquium juſtitiæ tuæ .*

Ain . *Fac cum ſervo tuo ſecundum miſericordiam tuam . * & Juſtificationes tuas doce me .*

Ain . *Servus tuus ſum ego . * da mihi intellectum . ut ſciam Teſtimonia tua .*

Ain . *Tempus faciendi :* DOMINE . * *diſſipaverunt iniqui Legem tuam .*

Ain . *Ideo dilexi Mandata tua . * ſuper aurum & topazion .*

Ain . *Propterea* [3] *ad omnia Mandata tua dirigebar . * omnem viam iniquam odio habui .*

Ain . FEci judicium & juſtitiam . * [4] non tradas me calumniantibus me .

Ain . Suſcipe ſervum tuum in bonum , * non calumnientur me ſuperbi :

Ain . Oculi mei defecerunt [5] in SALUTARE tuum . * & in Eloquium juſtitiæ tuæ .

Ain . Fac cum ſervo tuo ſecundum miſericordiam tuam . * & Juſtificationes tuas doce me .

Ain . Servus tuus ÷ ſum ‡ ego . da mihi intellectum . * [6] ut ſciam Teſtimonia tua .

Ain . Tempus faciendi. DOMINE . * diſſipaverunt Legem tuam .

Ain . Ideo dilexi Mandata tua . * ſuper aurum & topazion .

Ain . Propterea ad omnia Mandata tua dirigebar . * omnem viam iniquam odio habui .

ORA-

(1) *Vat.* ille enim eſt Fons vivus &c. *omiſſis verbis :* ſcilicet Chriſtus .

(2) *Vat.* 84. in bono *cum Ver.*

(3) *Archivi MS. uterque cum Brunone* ; ad omnia mandata tua facienda dirigebar : *tum iidem MSS. cum Vat.* 84. *& Ver.* omnem viam iniquitatis .

(4) *Vat.* non tradas me ⊖ Domine) nocentibus me : *tum altero verſu* ,

Elige ſervum tuum in bonum : ⊖ ut) non calumnientur &c. (5) *Alex.* in ſalutari tuo .

(6) *Vat. omiſſo paullo ſuperius obelo heic ait :* Ψ ut) ſciam &c. *Et ſubſequenti verſu :* diſſipaverunt ⊖ iniqui) legem tuam ,

ORATIO.

DOce nos. Domine. judicium & juſtitiam facere. ut non tradamur adverſis. nec calumniantibus ſubdamur iniquis. ſed Eloquia tua intentis mentibus diligentes. ab omnibus malignis eripiamur inſidiis. Per.

ALIA.

DEus. qui rectum judicium & juſtitiam ſponte [1] tribuis. fac ſervis tuis. ut illa ſemper meditentur (te adjuvante & miſerante) quæ tibi ſunt placita. Per.

XVII. PHE. *ideſt*. Os. *ab* ore. *non ab* oſſe. Q.H.IX.

Sanctus populus aſſerit ſe aperuiſſe os *ſuum. & adtraxiſſe ſpiritum. ut ejus audiatur oratio. Et ideo littera vocabulum* Oris *accepit. in qua parvulus quiſque & humilis introitum cordis aperit. & ſpiritu Divinæ charitatis imbibit.*

Phe. *MIrabilia Teſtimonia tua. Domine. * ideo ſcrutata eſt ea anima mea.*

Phe. *Declaratio Sermonum tuorum illuminat me. * & intellectum dat parvulis.*

Phe. *Os meum aperui. & attraxi ſpiritum. * quia Mandata tua deſiderabam.*

Phe. *Aſpice in me. & miſerere mei. * ſecundum Judicium diligentium nomen tuum.*

Phe. *Greſſus meos dirige ſecundum Eloquium tuum. ** [2] *& non dominetur mei omnis injuſtitia.*

Phe. *Redime me a calumniis hominum. * ut cuſtodiam Mandata tua.*

Phe. *Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum. * & doce me Juſtificationes tuas.*

Phe. *Exitus aquarum tranſierunt oculi mei. * quia non cuſtodierunt Legem tuam.*

Phe. MIrabilia Teſtimonia tua. * ideo ſcrutata eſt ea anima mea.

Phe. Declaratio Sermonum tuorum illuminat. * [3] ÷ & ‡ intellectum dat parvulis.

Phe. Os meum aperui. & attraxi ſpiritum. [4] * quia Mandata tua deſiderabam.

Phe. Aſpice in me. & miſerere mei. * ſecundum Judicium diligentium nomen tuum.

Phe. Greſſus meos dirige ſecundum Eloquium tuum. * & non dominetur mei [5] omnis injuſtitia.

Phe. Redime me a calumniis hominum. * ut cuſtodiam Mandata tua.

Phe. Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum. * & doce me Juſtificationes tuas.

Phe. Exitus aquarum [6] deduxerunt oculi mei. * quia non cuſtodierunt Legem tuam.

(1) *Vat.* 84. tribuiſti ... ut illam ſemper meditentur te adjuvante & miſerante. Per Dominum &c.

(2) *Archivi MS. uterque cum Vat.* 84. *&* *Brun.* ut non dominetur mei &c.

(3) *Obelus ille in Vat. deſideratur.*

(4) *Vat. idem*, quia mandata tua Ψ exquiſivi.)

(5) *Idem*, omnis iniquitas.

(6) *Vat.* tranſierunt, *juxta Rom.*

Oratio·

Rivos lacrymarum deduxerunt oculi noſtri . Domine . qui Legem tuam (vetita concupiſcendo) tranſgrediuntur . per ea crimina abluamus . per quæ peccata commiſimus · Per ·

Alia·

Deus . qui lucem verborum tuorum & intellectum das parvulis . concede ; ut pectora noſtra ad recipiendum Spiritum Sanctum Paraclitum aperta ſint ſemper · Per &c. in unitate ejuſdem Spiritus Sancti per omnia &c.

Q.H.IX. Sade · *id eſt*, Juſtitia· XVIII.

Cohors Sanctorum carnis ſuæ triumphatrix (ſecundum hujus litteræ nomen) Juſtitiam *Domini confitetur , & Eloquia ejus ignita continua ſe dicit dilectione venerari ·*

Sade · *Juſtus es* . Domine . * *& rectum Judicium tuum* ·

Sade · *Mandaſti juſtitiam Teſtimonia tua* . * *& veritatem tuam nimis*·

Sade · *Tabeſcere me fecit zelus domus tuæ* . * *quia obliti ſunt Verba tua inimici mei* ·

Sade · *Ignitum Eloquium tuum vehementer* · * *& ſervus tuus dilexit illud* ·

Sade · *Adoleſcentior ſum ego & contemptus* · * *Juſtificationes tuas non ſum oblitus* ·

Sade · *Juſtitia tua . juſtitia in æternum* · * *& Lex tua veritas* ·

Sade · *Tribulatio & anguſtiæ invenerunt me* · * *Mandata autem tua meditatio mea eſt* ·

Sade · *Æquitas Teſtimonia tua in æternum* · * *intellectum da mihi . & vivam* ·

Sade · Juſtus es . Domine . * & rectum Judicium tuum ·

Sade · Mandaſti juſtitiam Teſtimonia tua . * & veritatem tuam nimis ·

Sade · (1) Tabeſcere me fecit zelus meus . * quia obliti ſunt Verba tua inimici mei ·

Sade · Ignitum Eloquium tuum vehementer · * & ſervus tuus dilexit illud ·

Sade · (2) Adoleſcentulus ſum ego & contemptus · * Juſtificationes tuas non ſum oblitus ·

Sade · Juſtitia tua . juſtitia in æternum · * & Lex tua veritas ·

Sade · (3) Tribulatio & anguſtia invenerunt me · * Mandata tua meditatio mea ÷ eſt :

Sade · (4) Æquitas Teſtimonia tua in æternum · * intellectum da mihi . & vivam ·

Ora-

(1) *Vat.* Tabefecit me zelus tuus , quia obliti ſunt verborum tuorum inimici mei .

(2) *Idem* , Iuvenior ſum ego .

(3) *Idem* , Tribulatio & neceſſitas invenerunt me : mandata ÷ autem) tua &c. *omiſſo deinde obelo Alex.* Tribulatio & anguſtiæ : *ſum in fine verſiculi una cum Pal. omittit verbum* eſt , *&* *quidem rectius notante Vallarſ. quum eo ſum Heb. deſtituatur , ſum Græc.*

(4) *Vat. heic ſcribit* juſtitia *pro* æquitas ; *&* *in fine verſiculi non* , & vivam ; *ſed* , & vivifica me .

Digitized by Google

ORATIO·

IGnitum Verbum tuum ſervi tui (Domine) diligamus. quod in nobis peccatorum ſordes decoquat. & ſcientiæ lumen accendat· Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus. in unitate Spiritus Sancti. per omnia &c.

ALIA·

DEus. qui juſtus es. cujus judicium rectum· ſupplices tuos ab omni tribulatione & anguſtia libera. ut effici mereamur Mandatorum tuorum meditatione felices· Per·

XIX. COPH. *ideſt*. Vocatio·[1] Q. H. IX.

Reverentiſſimus Chorus (juxta hujus litteræ nomen) in toto corde ſuo clamat ad Dominum. Juſtificationes ejus ſedulus exquirens·

Coph· *CLamavi in toto corde meo. exaudi me.* DOMINE·* *Juſtificationes tuas requiram·*

Coph· *Clamavi*[2] *ad te. ſalvum me fac.* * *ut cuſtodiam Mandata tua·*

Coph· *Præveni in maturitate. & clamavi.* * *& in verbo tuo ſperavi·*

Coph· *Prævenerunt oculi mei ad te diluculo.* * *ut meditarer Eloquia tua·*

Coph· *Vocem meam exaudi. Domine. ſecundum miſericordiam tuam.* * *& ſecundum Judicium tuum vivifica me·*

Coph· *Appropiaverunt perſequentes me. iniqui.* * *a lege autem tua longe facti ſunt·*

Coph·

Copb· CLamavi in toto corde[3] ÷ meo ⁑. exaudi me DOMINE· * Juſtificationes tuas requiram.

Copb· Clamavi[4] ad te. ſalvum me fac. * ut cuſtodiam Mandata tua·

Copb· Præveni in maturitate. & clamavi· *[5] ÷ quia in ⁑ Verba tua ſuperſperavi·

Copb· Prævenerunt[6] oculi mei ad te diluculo. * ut meditarer Eloquia tua·

Copb· Vocem meam[7] audi ſecundum miſericordiam tuam. DOMINE· * & ſecundum judicium tuum vivifica me·

Copb·[8] Appropinquaverunt perſequentes me iniqnitati· * a Lege ÷ autem ⁑ tua longe facti ſunt·

Copb·

(1) *Alex.* vox.

(2) *Holſt. clamavi ad te, ſalvum me fac.* MSS. ſimul omnes, & cum iis Faber, & Cajet. & Bruno addita particula copulativa legunt: *Clamavi ad te, & ſalvum me fac.*

Viri Clar.ſſ. obſervationem cum D. 144. confirmant & alter ejuſdem Archivi MS. D. 145. atque Bruno.

(3) *Obelum, ejuſque vocem* meo *Pal. & Alex. neſciunt.*

(4 *Vat.* Clamavi ad te, & ſalvum me fac ⊖ ut) cuſtodiam &c. *Pal.* & cuſtodiam: *Alex.* clamavi a te &c

(5) *Vat.* ⊖ &) in verbis tuis ☧ ſperavi *Alex.* Præveni in maturitate & exclamavi: in verba tua &c. *Pal. omiſſa cum Alex. voce* quia, *qua & Græc. deſtituitur* ÷ in ⁑ verba &c. *& quidem jure ſi ſpectes Hieronymianas ex Heb. Verſiones, ſive illam Alex. MS. ſive editas originalem textum reddentes:* verbum tuum expectans. *At Mart. & Val.* ÷ quia ⁑ in verba tua: *ſicut & ſubſequenti verſu*, oculi mei ÷ ad te ⁑ diluculo: *illis utroque loco omnino conſentit Thomaſius altero Pſalterio, neſciente tamen de more Vallarſ. eruditorum ſcriptis vellicandis fortaſſe magis intento, quàm legendis.*

(6) *Alex.* oculi mei ad diluculum.

(7) *Vat.* exaudi ⊖ Domine) ſecundum miſericordiam tuam ÷ Domine ⁑ ſecundum judicium &c. *Copulam præcedentem voces* ſecundum judicium *recte juxta utrumque fontem Heb. & Græc. omittunt & alii MSS. Pal. atque Alex.*

(8) *Vat.* Appropiaverunt qui perſequebantur me iniquitate: a lege &c. *obelo neglecto Pal. & Alex. pro* iniquitati *legunt* iniquitate.

Coph · *Prope* [1] *es tu* DOMINE · * *& omnia Mandata tua veritas* ·

Coph · *Initio cognovi de Teſtimoniis tuis* . * *quia in æternum fundaſti ea* ·

Coph . Prope es tu DOMINE . * & omnes [2] Viæ tuæ veritas ·

Coph · [3] Initio cognovi de Teſtimoniis tuis . * quia in æternum fundaſti ea ·

ORATIO ·

VOcem noſtram exaudi . Domine . ſecundum multam miſericordiam tuam . ne in judicio nos condemnes ut reos . ſed pius ac miſericors remuneres ut beatos · Per ·

ALIA ·

DEus . qui ad te toto corde clamantes clementer exaudis . ad preces humilitatis noſtræ miſericordiæ tuæ memor intende · Per ·

Q.H.IX. RES . *ideſt* . Caput · XX.

Populus vitiorum victor ſe petit [4] *vivificari . quoniam Mandata Domini ſummo ſtudio exquiſivit · principium quoque Verborum Domini teſtatur eſſe Veritatem . & hoc eſt* Caput . *quod littera præſens oſtendit* ·

Res · V*Ide humilitatem meam . & eripe me* · * *quia Legem tuam non ſum oblitus* ·

Res · *Judica judicium meum . & redime me* · * *propter Eloquium tuum vivifica me* ·

Res · *Longe eſt a peccatoribus ſalus* · * *quia Juſtificationes tuas non exquiſierunt* ·

Res · *Miſerationes tuæ multæ nimis* . DOMINE · * *ſecundum Judicium tuum vivifica me* ·

Res · *Multi perſequentes me . & tribulantes me* · * *a Teſtimoniis tuis non declinavi* ·

Res · *Vidi non ſervantes pactum . & tabeſcebam* · * *quia Eloquia tua non cuſtodierunt* ·

Res · *Vide quia Mandata tua dilexi*

Res · VIde humilitatem meam . & eripe me · * quia Legem tuam non ſum oblitus ·

Res · Judica judicium meum . & redime me · * propter Eloquium tuum vivifica me ·

Res · [5] Longe a peccatoribus ſalus · * quia Juſtificationes tuas non exquiſierunt ·

Res · [6] Miſericordiæ tuæ multæ . DOMINE · * ſecundum Judicium tuum vivifica me ·

Res · Multi qui perſequuntur me . [7] & tribulant me · * a Teſtimoniis tuis non declinavi ·

Res · Vidi [8] prævaricantes . & tabeſcebam · * quia Eloquia tua non cuſtodierunt ·

Res · Vide quoniam Mandata tua dilexi

(1) *Holſt. prope es tu Domine* . MSS. omnes legunt , & Cajet. *prope eſto Domine* . & ſic Antiphonarium S. Gregorii pag. 65. LXX. vero ἐγγὺς εἶ σὺ ·

Et Vat. 84. *præfert* eſto .

(2) *Vat.* Ψ & omnia mandata tua veritas .

(3) *Alex.* In initio . *Vat.* Ab initio &c.

(4) *Vat.* juſtificari . *Supra Alex. elementum* Res *interpretatur* principium .

(5) *Vat.* Longe eſt &c. *juxta Rom. tum Pal. de more* ÷ ex ⁑ quiſierunt .

(6) *Idem* , miſerationes tuæ &c.

(7) *Idem* , & Θ qui) tribulant me : de teſtimoniis &c·

(8) *Idem* , Vidi Ψ non ſervantes pactum) & tabeſcebam .

lexi DOMINE · * *in tua miſericordia vivifica me* ·

Res · *Principium verborum tuorum veritas* · * *in æternum omnia Judicia juſtitiæ tuæ*:

dilexi DOMINE · * in miſericordia tua vivifica me ·

Res · Principium Verborum tuorum veritas · * [1] in æternum omnia Judicia juſtitiæ tuæ ·

ORATIO·

Miſerationes tuæ multæ (Domine) plurimas in nobis iniquitates deleant: & ad indulgentiam tuam nos emendando perducant: Per·

ALIA·

Deus. qui ſalutem Fidelium a peccatoribus elongaſti. miſerationum tuarum memor humilitatem noſtram ab iniquorum inſectatione cuſtodi · Per.

XXI. SIN. *ideſt*. Dentes · Q.H.IX.

Sanctorum Cœtus perſecutiones ſævientium pro charitate Domini ſibi dicit eſſe [2] *gratiſſimas* · Dentes *autem* (*quos litteræ hujus nomen exprimit*) *vel Sanctorum intellige. qui Dominum laudant. vel perſecutorum. de quibus dicitur* · Filii hominum. dentes eorum. arma & ſagittæ:

Sin · *Principes perſecuti ſunt me gratis* · * *& a Verbis tuis formidavit cor meum* ·

Sin · *Lætabor ego ſuper eloquia tua* . * *ſicut qui invenit ſpolia multa* ·

Sin · *Iniquitatem odio habui . & abominatus ſum* · * *Legem autem tuam dilexi* ·

Sin · *Septies in die laudem dixi tibi* . * *ſuper Judicia juſtitiæ tuæ* ·

Sin · *Pax multa* [3] *diligentibus Legem tuam . Domine* · * *& non eſt illis ſcandalum* ·

Sin · *Expectabam* SALUTARE *tuum*. DOMINE · * *& Mandata tua dilexi* ·

Sin · *Cuſtodivit anima mea Teſtimonia tua* · * *& dilexit ea vehementer* ·

Sin ·

Sin · Principes perſecuti ſunt me gratis · * & a Verbis tuis [4] formidavit cor meum ·

Sin · Lætabor ego ſuper Eloquia tua . * ſicut qui invenit ſpolia multa ·

Sin · Iniquitatem odio habui . & abominatus ſum · * Legem autem tuam dilexi ·

Sin · [5] Septies in die laudem dixi tibi . * ſuper Judicia juſtitiæ tuæ ·

Sin · Pax multa diligentibus Legem tuam · * & non eſt illis ſcandalum ·

Sin · Expectabam SALUTARE tuum. DOMINE · * [6] & Mandata tua dilexi ·

Sin · Cuſtodivit anima mea Teſtimonia tua · * & dilexit ea vehementer.

Sin ·

(1) *MSS. noſtri omnes preſſius ad Hebraicos Græcoſve fontes addita copula* : & in æternum &c.

(2) *Alex. ſupra* SIN , vix , *heic Vat.* graviſſimas .

(3) *Archivi MS. uterque cum Brun.* diligentibus nomen tuum , Domine : *Græc.* τ οἷς ἀγαπῶσι τὸ ὄνομα σου·

(4) *Pal. ſequiori cura* formidabit ; *&* *Alex.* formidabit . *Vat. vero* formidavi .

(5) *Verſiculo huic Vat. præmittit* Alleluja .

(6) *Vat.* Ψ & legem tuam) dilexi .

Sin· *Servavi Mandata tua & Teſtimonia tua · * quia omnes vitæ meæ*[1] *in conſpectu tuo . Domine ·*

Sin·[2] Servavi Mandata tua & Teſtimonia tua · * quia omnes viæ meæ in conſpectu tuo ·

ORATIO·

PAX multa diligentibus Legem tuam . Domine . & non eſt in ipſis ſcandalum . præſta ne ullis umquam cogitationibus perturbentur . qui amori tuo nihil in hoc Mundo præpoſuerunt · Per ·

ALIA·

FAC nos . Domine . ſuper Eloquia tua lætantes in tuis laudibus aſſiduè gloriari .[3] ut in pacis tuæ amore ſervati minas principum minimè formidemus · Per·

Q.H.IX. TAU . *ideſt* . Signum . *vel* . Conſummatio·[4] XXII.

Sanctorum Chorus adventum Domini Salvatoris deſiderans petit . ut ovem perditam revocare pietatis ſuæ munere dignetur · Ipſe eſt enim nobis omnium Conſummatio *virtutum . quem quicumque videre meruerit . nil ultra quærere opus habebit · Ipſius eſt* Signum . *quo redempti canimus* . Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui . Domine ·

Tau · A*Ppropiet oratio mea in conſpectu tuo* . DOMINE · * *ſecundum Eloquium tuum da mihi intellectum* ·

Tau · *Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo . Domine* · * *ſecundum Eloquium tuum eripe me* ·

Tau · *Eructabunt labia mea hymnum* . * *cum docueris me Juſtificationes tuas* ·

Tau · *Pronunciabit lingua mea Eloquia tua* · * *quia omnia Mandata tua æquitas* ·

Tau · *Fiat manus tua . ut ſalvum me faciat* · * *quia Mandata tua elegi* ·

Tau ·

Tau · APpropinquet deprecatio mea[5] in conſpectu tuo. DOMINE · * juxta Eloquium tuum da mihi intellectum ·

Tau · Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo · * ſecundum Eloquium tuum eripe me ·

Tau · Eructabunt labia mea hymnum . * cum docueris me Juſtificationes tuas ·

Tau ·[6] Pronunciabit lingua mea Eloquium tuum · * quia omnia Mandata tua æquitas ·

Tau · Fiat manus tua .[7] ut ſalvet me · * quoniam Mandata tua elegi ·

Tau ·

(1) *Archivi MSS. cum Brunone* : in conſpectu tuo ſunt , *omittuntque deinde vocem* Domine .
(2) *Vat.* Cuſtodivit mandata tua & teſtimonia tua , quoniam omnes viæ meæ .
(3) *Vat.* 84. ut pacis tuæ more ſervati &c.
(4) *Alex.* TAU , manſuetus .
(5) *Alex.* in conſpectu tuum , *facile* in conſpectum tuum , *ſicut habet ſubſequenti proxime verſu* . *Vat. primis duobus hujus octeni verſibus Rom. ſequitur* .
(6) *Alex.* Pronunciavit . *Vat.* Annunciabit lingua mea eloquia tua . quia omnia mandata tua juſtitia . (7) *Vat. idem* , Ψ ut ſalvum facias) me : quia &c.

Tau · *Concupivi* SALUTARE *tuum*. DOMINE · * *& Lex tua meditatio mea eſt* ·

Tau · *Vivet anima mea* [1] *& laudabit te* · * *& Judicia tua adjuvabunt me* ·

Tau · *Erravi ſicut ovis quæ perierat* · *require ſervum tuum* . *Domine* . * *quia Mandata tua non ſum oblitus* ·

Tau · Concupivi SALUTARE tuum. DOMINE · * & Lex tua meditatio mea [2] ÷ eſt ⁝

Tau · Vivet anima mea & laudabit te · * & Judicia tua adjuvabunt me ·

Tau · Erravi ſicut ovis [3] quæ periit · * quære ſervum tuum . quia Mandata tua non ſum oblitus ·

ORATIO ·

INtroeat . [4] Domine . oratio noſtra in conſpectu majeſtatis tuæ . & ſicut nos ab erroribus priſtinis (ut oves perditas) revocaſti . ita fac . ut Juſtificationum tuarum edocti præconio . mereamur ad plenam pietatis tuæ gratiam pervenire · Per ·

ALIA ·

PAlma totius Beatitudinis . Deus . qui Fideles tuos ut in Lege tua ambulent . Teſtimonia ſcrutentur . Mandata cuſtodiant . ſalubris proviſor informas . concede nobis Juſtificationes tuas toto corde quærere . Eloquia intelligere . Mirabilia prædicare . ut qui hactenus (quaſi perditæ oves) erravimus . tuis piis humeris reſtituti [5] Paradiſo gloriemur · Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

PSALMUS CXIX. F.II.V.

Canticum graduum ·

Canticum graduum ·

Cantica graduum cantica aſcenſionum ſunt . quibus ad ſuperna conſcenditur ·

Propheta clamat ad Dominum ut liberetur ab iniquis . vehementerque [6] *affligitur* · *quod in hac vita diutius commorans . Malorum permixtione prægravatur* ·

AD DOMINUM (*cum tribularer*) *clamavi* · * *& exaudivit me* ·

DOMINE *libera animam meam a labiis iniquis* . * *& a lingua doloſa* ·

Quid detur tibi . aut quid apponatur tibi * [7] *ad linguam doloſam* ·

AD DOMINUM (cum tribularer) clamavi · * & exaudivit me ·

DOMINE libera animam meam a labiis iniquis . * [8] ÷ & ⁝ a lingua doloſa ·

Quid detur tibi . aut quid apponatur tibi * ad linguam doloſam ?

PSALT.R.G. Ii *Sagittæ* Sagittæ

(1) *Vat.* 84. & laudabit te Deus .

(2) *Ipſum verbum* eſt *deſerunt Pal. & Alex.*

(3) *Vat.* quæ perierat ; require ſervum tuum &c.

(4) *Monente Thomaſio pro* invocat *primæ editionis reſtituendum fuit* , introeat .

(5) *Vat.* 84. in paradiſo .

(6) *Vocem* affligitur *Vat. neſcit.*

(7) *Holſt. ad linguam doloſam* . Sic noſtri MSS. & Bruno ; ſed Florent. & Faber : *a lingua doloſa* , quod ex verſu antecedente male repetitum exiſtimo , nam LXX. πρὸς γλῶσσαν δολίαν habent .

(8) *Obelum & copulam ipſam ſecundis curis deleta exhibent Pal. & Alex. Juxta Hieron. ad Sun. & Fretel. eadem copula ſuperabundat* .

Digitized by Google

Sagittæ Potentis acutæ. * *cum carbonibus deſolatoriis*·

Heu me! quia incolatus meus prolongatus eſt· * *habitavi cum habitantibus Cedar*· * *multum incola fuit anima mea*·

Cum his qui oderunt pacem eram pacificus· * *dum loquebar illis. impugnabant me gratis*:

Sagittæ [1] Potentis acutæ. * cum carbonibus deſolatoriis·

Heu [2] mihi! quia incolatus meus prolongatus eſt· * habitavi cum habitantibus Cedar· * multum incola fuit anima mea·

Cum his [3] qui oderunt pacem eram pacificus· * cum loquebar illis. impugnabant me ÷ gratis:

ORATIO·

TRibulationum noſtrarum optime mitigator Deus; libera animas Fidelium a labiis detrahentium iniquorum, ut adjutoriis ſpiritualibus præmunitæ. nullis impugnationibus adgraventur· Per·

F.II.V.

PSALMUS CXX.

Canticum graduum·

Canticum graduum·

Propheta ad Sanctorum merita oculos elevans petit eorum adjuvari precibus. ne mens ejus hoſtili impugnationi ſuccumbat. indubitanter ſibi promittens. quod ſe integre poſtulare cognoſcit·

L*Evavi oculos meos ad Montes.* * *Unde veniet auxilium mihi?*

Auxilium meum a DOMINO. * *qui fecit cælum & terram*·

Non det in commotionem pedem tuum· * *neque obdormiet qui cuſtodit te*·

Ecce non dormitabit: * *neque obdormiet. qui cuſtodit Iſrael*·

DOMINUS *cuſtodit te*· * DOMINUS *protectio tua.* * *ſuper manum dexteræ tuæ*·

Per diem ſol non uret te. * *neque luna per noctem*·

DOMINUS *cuſtodit te ab omni malo*· * [4] *Cuſtodiat animam tuam Dominus*·

DOMINUS

LEvavi oculos meos [5] in Montes. * Unde veniet auxilium mihi·

Auxilium meum a DOMINO. * qui fecit cælum & terram·

Non det in commotionem pedem tuum· * neque dormitet qui cuſtodit te·

Ecce non [6] dormitabit, neque dormiet. * qui cuſtodit Iſrael·

DOMINUS [7] cuſtodit te· * DOMINUS protectio tua. * ſuper manum dexteram tuam·

Per diem ſol non uret te. * neque luna per noctem·

DOMINUS cuſtodit te ab omni malo· * Cuſtodiat animam tuam ÷ Dominus:

DOMINUS

(1) *Vat.* ſagittæ Ψ potentes) acutæ. *Finito verſiculo Pal. addit* Diapſalma.

(2) *Idem Vat.* Heu Ψ me!) quod incolatus meus &c.

(3) *Alex.* qui oderant: *tum cum Vat. & Pal. inferiorem obelum delet.*

(4) *Heic & infra uterque Archivi MS.* cuſtodiet, *quod ſubſequentis verſus reſpectu obſervatur & in S. Brunone.*

(5) *Vat.* ad montes.

(6) *Alex.* non dormitavit: *tum Vat.* neque obdormiet. *Pal. vero verſiculo ſubjungit* Diapſalma.

(7) *Vat.* cuſtodiat: *& infra cum Rom.* ſuper manum dexteræ tuæ.

DOMINUS *cuſtodiat introitum tuum * & exitum tuum . ex hoc nunc . & uſque in ſæculum·*

DOMINUS Cuſtodiat introitum tuum & exitum tuum . * ex hoc nunc. & uſque in ſæculum·

ORATIO·

PRotege plebem tuam non dormitans . neque dormiens. Domine Deus protector Iſrael· & ne uramur per diem . [1] nec per noctem tu nos ab ſcandalis hujus Mundi defende· Per·

PSALMUS CXXI. F.III.V.

Canticum graduum·

Canticum graduum· [3]

Gaudet Propheta [2] ſe commonitum ad ſupernam Jeruſalem eſſe venturum . ubi jam Sancti ſecura proſperitate conſiſtunt· loquiturque ad Cives Jeruſalem pacis eis abundantiam optans·

L*Ætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi . * In domum* DOMINI *ibimus·*

*Stantes erant pedes noſtri . * in atriis tuis Jeruſalem·*

*Jeruſalem . quæ ædificatur ut civitas . * cujus participatio ejus in idipſum·*

*Illuc enim aſcenderunt Tribus. (Tribus Domini . * Teſtimonium Iſrael) ad confitendum nomini tuo .* DOMINE·

Quia illic ſederunt ſedes in judicio. ſedes ſuper domum David·*

*Rogate quæ ad pacem ſunt Jeruſalem· * Et abundantia diligentibus te·*

*Fiat pax in virtute tua . * & abundantia in turribus tuis·*

*Propter fratres meos & proximos meos. * loquebar pacem de te·*

Et propter domum DOMINI *Dei mei.* quæſivi bona tibi·*

LÆtatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi. * In domum DOMINI ibimus·

Stantes erant pedes noſtri . * in atriis tuis [4] ※ Jeruſalem ⁝

Jeruſalem. quæ ædificatur ut civitas. * cujus participatio ejus in idipſum·

Illuc [5] enim aſcenderunt Tribus. (Tribus Domini. * Teſtimonium Iſrael) ad confitendum nomini DOMINI·

Quia illic ſederunt ſedes in judicio.* ſedes [6] ÷ ſuper ⁝ domum David·

Rogate [7] ÷ quæ ad ⁝ pacem ÷ ſunt ⁝ Jeruſalem· * ÷ Et ⁝ abundantia diligentibus te·

Fiat pax in virtute tua. * ÷ & ⁝ abundantia in turribus tuis·

Propter fratres meos & proximos meos . * loquebar pacem de te·

Propter domum [8] DOMINI Dei noſtri. * quæſivi bona tibi·

(1) *Illud*, nec per noctem *in Vat. deſideratur : in Pal. vero ſuperſcribitur ſequiori cura .*

(2) *Vat.* ſe monitum .

(3) *Alex. addit voces*, Huic David .

(4) *Rectius MSS. noſtri omnes juxta noſtrum τῶν ό exemplar probatiſſimum , aſteriſci notam omittunt ; unde colligi poſſet quo jure ſcribat Vallarſ. Pal. MS. neceſſariam aſteriſci notam prætermittere .*

(5) *MSS. noſtri omnes*, Illic enim.

(6) *Vat. obelum neſcit . Pal. verſui ſubnectit* Diapſalma .

(7) *Vat.* Interrogate ÷ quæ ⁝ a pace ſunt Jeruſalem : & abundantia &c. *Tertium hujus loci obelum & Pal. deſerit . Vat. etiam ſubſequenti verſu occurrentem .*

(8) *Vat.* Domini Dei Ψ mei) exquiſiui bona tibi.

ORATIO·

AMbulantibus in atriis Domus tuæ. omnipotens Deus. pacis abundantiam largiri dignare. ut dum te tota aviditate cordium confitemur. bona tua in cæleſtibus capiamus· Per·

F.III.V. PSALMUS CXXII.

Canticum graduum· | Canticum graduum·

Propheta. qui prius ad Sanctos oculos levavit. nunc ad ipſum Dominum lumina cordis erexit. petens ut ei Dominus ſuum donet ſuffragium. quia inſtigatione diaboli ab inſultantibus multa patiebatur adverſa·

*AD te levavi oculos meos. * qui habitas in cælo·*

*Ecce ſicut oculi ſervorum. * in manibus dominorum ſuorum.*

*Et ſicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ· * ita oculi noſtri ad* DOMINUM *Deum noſtrum. donec miſereatur nobis·*

Miſerere nobis. DOMINE. *miſerere nobis· * quia multum* [1] *repleti ſumus contemptione·*

*Et multum repleta eſt anima noſtra· ** [2] *Opprobrium abundantibus. & deſpectio ſuperbis·*

AD te levavi oculos meos. * qui habitas [3] in cælis·

Ecce ſicut oculi ſervorum. * in manibus dominorum ſuorum.

Sicut [4] oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ· * ita oculi noſtri ad DOMINUM Deum noſtrum. donec miſereatur noſtri·

Miſerere noſtri. DOMINE. miſerere noſtri· * quia multum repleti ſumus deſpectione·

÷ Quia ⁝ multum repleta eſt anima noſtra· * Opprobrium abundantibus. & deſpectio ſuperbis ⁝

ORATIO·

CÆlorum habitator. Deus. ad te levamus oculos noſtros. precantes ut (confutatis opprobriis ſuperborum) miſericordiam nobis ſolitam clementer indulgeas· Per·

PSAL-

(1) *Holſt. repleti ſumus contemptione*: MS. melior hic quoque legit *contentione*, ut ad Pſalmum 106. notavi *pag.* 209. *num.* 1.

(2) *Archivi MS. uterque*, opprobrium divitum, & ſuperborum deſpectionibus. *S. Bruno*: opprobriis divitum, ſuperborum deſpectionibus.

(3) *Alex. & Vat.* in cælo.

(4) *In Vat. ſequiori cura ſcriptum legitur*: Et ante ſicut oculi ancillæ: *tum in fine ℣. juxta Rom.* miſereatur nobis. *Alex.* in manibus dominæ ejus. *Palat. verſiculo ſubjungit* Diapſalma: *tum ſubſequenti Vat. Rom. exprimit*:

PSALMUS CXXIII. F.III.V.

Canticum graduum ·

Canticum graduum · [2]

Sanƈti Confeſſores fatentur ſe de tot ærumnis [1] *Sæculi Domini miſeratione liberatos . aguntque gratias . quod non ſunt decepti a perſecutionibus . ſed (eorum inſidiis contritis) erepti ·*

N*Iſi quod* DOMINUS *erat in nobis . (dicat nunc Iſrael ·) * niſi quia* DOMINUS *erat in nobis ·*

*Dum inſurgerent homines in nos . * forſitan vivos deglutiſſent nos ·*

*Dum iraſceretur animus eorum adverſus nos . * forſitan (velut aqua) obſorbuiſſent nos ·*

*Torrentem pertranſivit anima noſtra · * forſitan pertranſiſſet anima noſtra aquam intolerabilem ·*

Benediƈtus DOMINUS *. * qui non dedit nos in captionem dentibus eorum ·*

*Anima noſtra (ſicut paſſer) erepta eſt * de laqueo venantium ·*

*Laqueus contritus eſt . * & nos liberati ſumus ·*

Adjutorium noſtrum in nomine DOMINI *. * qui fecit cælum & terram ·*

NIſi [3] ÷ quia ⁝ DOMINUS erat in nobis . * (dicat nunc Iſrael .) niſi ÷ quia ⁝ DOMINUS erat in nobis ·

Cum exurgerent homines in nos . * forte vivos deglutiſſent nos ·

Cum [4] iraſceretur furor eorum in nos . * forſitan aqua abſorbuiſſet nos ·

Torrentem [5] pertranſivit anima noſtra · * forſitan pertranſiſſet anima noſtra aquam intolerabilem ·

Benediƈtus DOMINUS . * qui non dedit nos [6] in captionem dentibus eorum ·

Anima noſtra (ſicut paſſer) erepta eſt * de laqueo venantium ·

Laqueus contritus eſt . * & nos liberati ſumus ·

Adjutorium noſtrum in nomine DOMINI . * qui fecit cælum & terram ·

ORATIO·

COnclude Domine [7] hiantia ora Malorum . qui ſævis obtreƈtationum dentibus nos vorare nituntur . ut qui de noſtra virtute diffidimus . Nominis tui adjutorio muniamur · Per :

PSAL-

(1) *Vocem* ſæculi *Vat. tacet* .

(2) *Et heic Alex. ſubjungit* : Huic David .

(3) *Idem Vat.* niſi ÷ quod ⁝ Dominus ; *&* *infra denuo ſed ſine obelo* : niſi quod Dominus . *Pal. utroque hujus* ℣. *obelo caret . ſubſequenti autem idem Vat. nec hilum a Rom. differt* .

(4) *Vat.* Cum iraſceretur Ψ animus eorum adverſum nos ; forſitan ut aqua abſorbuiſſent nos .

(5) *Pal.* ÷ per ⁝ tranſivit : *tum infra Vat.* aquam immenſam , *& Pal. addit* Diapſalma .

(6) *Vat.* in capturam .

(7) *Vat.* 84. jaƈtantia ora ; *& infra alter Vat. pronomen* nos *tacet* .

F.III.V.

PSALMUS CXXIV.

Canticum graduum ·

Canticum graduum ·

Clamat Propheta nobis in Domino confidendum . ne laboremus incaſſum . petens ut rectis proſperitas . pravis vindicta proveniat ·

QUI confidunt in DOMINO *ſicut mons Sion · * Non commovebitur in æternum qui habitat in Jeruſalem ·*

*Montes in circuitu ejus · * &* DOMINUS *in circuitu populi ſui . * ex hoc nunc & uſque in ſæculum ·*

*Quia non derelinquet Dominus virgam peccatorum * ſuper ſortem Juſtorum ·*

*Ut non extendant Juſti ad iniquitatem manus ſuas · * Benefac .* DOMINE *. bonis & rectis corde ·*

*Declinantes autem ad obligationem . * adducet* DOMINUS *cum operantibus iniquitatem · Pax ſuper Iſrael ·*

QUI confidunt in DOMINO ſicut mons Sion ·* Non commovebitur in æternum qui habitat [1] in Jeruſalem ·

Montes in circuitu ejus · * & DOMINUS in circuitu populi ſui . * ex hoc nunc & uſque in ſæculum ·

Quia non relinquet [2] Dominus virgam Peccatorum ſuper ſortem Juſtorum . * ut non extendant Juſti ad iniquitatem manus ſuas ·

Benefac . DOMINE . * bonis & rectis corde ·

Declinantes autem [3] in obligationes . * adducet DOMINUS cum operantibus iniquitatem · * Pax ſuper Iſrael ·

ORATIO ·

REpelle . Domine . nequitias inſurgentium a ſorte Juſtorum . ut [4] qui in te toto corde confidunt . nullis tentationum imbribus quatiantur .

F.III.V.

PSALMUS CXXV.

Canticum graduum ·

Canticum graduum ·

Sanctiſſimi viri Domini miſeratione liberati gratias agunt quod de obnoxietate ſæviſſima peccatorum in tantam gratiam ſunt recepti . ut inter Gentes probarentur eſſe laudabiles . deprecantes ut Captivitas eorum commutetur in gaudium ·

IN convertendo DOMINUS *Captivitatem Sion . * facti ſumus ſicut conſolati ·*

*Tunc repletum eſt gaudio os noſtrum . **

IN cônvertendo [5] DOMINUS Captivitatem Sion . * facti ſumus ſicut conſolati ·

Tunc repletum eſt gaudio os noſtrum . *

(1) *Mart. & Val. atque Thomaſius ipſe* : ÷ in ⁝ Jeruſalem .

(2) *Vat.* Quia non remittet ☧ virgam &c. vocem Dominus *ejus loci neſciunt & Alex. atque Pal. qui poſtremus verſiculo ſubjungit* Diapſalma .

(3) *Alex.* in obligatione . *Vat.* Ψ ad obligationem) .

(4) *Vat.* ut qui toto corde confidunt .

(5) *Alex.* Dominum .

ſtrum. * *& lingua noſtra exultatione·*

Tunc dicent inter Gentes. Magnificavit DOMINUS *facere cum illis·* * *Magnificavit* DOMINUS *facere nobiſcum. facti ſumus lætantes·*

Converte DOMINE *Captivitatem noſtram.* * *ſicut torrens in Auſtro·*

Qui ſeminant in lacrymis. in gaudio metent· * *euntes ibant & flebant.* * *mittentes ſemina ſua·*

Venientes autem. venient in exultatione. * *portantes manipulos ſuos·*

ſtrum. * & lingua noſtra exultatione·

Tunc dicent inter Gentes. * Magnificavit DOMINUS facere [1] cum eis·

Magnificavit DOMIMUS facere nobiſcum. * facti ſumus lætantes·

Converte. [2] DOMINE. Captivitatem noſtram. * ſicut torrens in Auſtro·

Qui ſeminant in lacrymis. * [3] in exultatione metent·

Euntes ibant & flebant. * [4] mittentes ſemina ſua·

Venientes ÷ autē: venient cum exultatione. * portantes manipulos ſuos:

ORATIO·

COnſolare. Domine. populum tuum. & libera nos a captivitate peſſima vitiorum. ut quod hic in lacrymis ſerimus. te retribuente [5] cum gaudio metamus·

PSALMUS CXXVI. F.IV.V.

Canticum graduum Salomonis·

Canticum graduum [6] Salomonis·

Providens Propheta novi Teſtamenti gratiam. docet ne quis propriis viribus aliquid boni applicet. ſed Domino largitori· Loquitur etiam de ipſo Domino & Apoſtolis. vel quicumque ipſius mandata perficiunt·

N*Iſi* DOMINUS *ædificaverit domum.* * *in vanum laborant qui ædificant eam·*

Niſi DOMINUS *cuſtodierit civitatem.* * *in vanum vigilant qui cuſtodiunt eam·*

In vanum eſt vobis ante lucem ſurgere· * *ſurgite poſtquam ſederitis. qui manducatis panem doloris·*

Cum dederit Dilectis ſuis ſomnum. * *hæc*

NIſi DOMINUS ædificaverit domum. * [7] in vanum laboraverunt qui ædificant eam·

Niſi DOMINUS cuſtodierit civitatem. * fruſtra vigilat qui cuſtodit [8] eam·

Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere· * ÷ ſurgite : poſtquam ſederitis. * qui manducatis panem doloris· [9]

Cum dederit dilectis ſuis ſomnum. * ecce

(1) *Vat.* cum illis.

(2) *Alex.* Convertere.

(3) *Alex. idem*, in gaudio. *Vat.* Ψ in gaudio).

(4) *Alex. & Pal.* portantes ſemina ſua; *ſubſequenti autem verſu Vat. obelum negligit, & cum Pal. atque Alex. habet*: venient in exultatione.

(5) *Vat.* 84. cum gaudio manipulos reportemus.

(6) *Vocem*, Salomonis *tacent Vat. & Pal. MSS.*

(7) *Vat.* in vanum Ψ laborant) qui &c. &, *qui ſequuntur, duobus verſubus omiſſa in illorum altero obeli nota Rom. exprimit.*

(8) *Vocem illam Hebræorum fons hodiernus non reſonat, nec Græc. noſtrum, nec Alex. MS. editio Gallicana: eam Mart. & Val. obelo notarunt; ſed Thomaſius etiam cognito Mart. conſilio ſatius duxit cum noſtris MSS. Pal. & Vat. juxta Alex. Verſ. Heb. & editis Hieronymianis ſine obelo relinquere. Minus bene igitur Vallarſ. rem improbat.*

(9) *Heic habet Pal. MS.* Diapſalma.

hæc eſt hereditas DOMINI. *filii.* [1] *merces fructus ventris*.
Sicut ſagittæ in manu potentis. * *ita filii excuſſorum*.
Beatus vir. qui implevit deſiderium ſuum ex ipſis. * *non confundetur. dum loquetur inimicis ſuis in porta.*

ecce hereditas DOMINI. [2] filii. merces fructus ventris.
Sicut ſagittæ in manu potentis. * ita filii excuſſorum.
Beatus [4] vir. qui implevit deſiderium ſuum ex ipſis. * non confundetur. cum loquetur inimicis ÷ ſuis ⁝ in porta.

ORATIO.

DOmorum ſpiritualium ædificator. Deus. ut nos cuſtodias deprecamur. imple in te deſiderium noſtrum. & Electis tuis nos adjunge pro meritis. Per.

ALIA.

DOmorum ſpiritualium ædificator. Deus. ut nos cuſtodias deprecamur. & ut nos Electis tuis adjungere digneris. imple amore tuo deſiderium & voluntatem noſtram. Per.

F.IV.V.

PSALMUS CXXVII.

Canticum graduum.

Canticum graduum.

Propheta bona timentium Deum enumerans. eos benedicit. ut æterna gaudia conſequantur.

B*Eati omnes qui timent* DOMINUM.* *qui ambulant in viis ejus.*
Labores [5] *fructuum tuorum manducabis.* * *beatus es. & bene tibi erit.*
Uxor tua (ſicut vitis abundans) * *in lateribus domus tuæ.*
Filii tui (ſicut novellæ olivarum) * *in circuitu menſæ tuæ.*
Ecce ſic benedicetur omnis homo. * *qui timet* DOMINUM.
Benedicat te DOMINUS *ex Sion.* * *& videas quæ bona ſunt in Jeruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.*

Et

BEati omnes. qui timent DOMINUM.* qui ambulant in viis ejus.
Labores manuum tuarum [6] ※ quia ⁝ manducabis. * beatus es. & bene tibi erit.
Uxor tua (ſicut vitis abundans) * in lateribus domus tuæ.
Filii tui (ſicut [7] novellæ olivarum) * in circuitu menſæ tuæ.
Ecce ſic benedicetur homo. * qui timet DOMINUM.
Benedicat [8] tibi DOMINUS ex Sion. * & videas bona Jeruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et

(1) *Vat.* 84. mercis.
(2) *Alex.* fili.
(3) *Vat.* ita ⊖ &) filii excuſſorum.
(4) *Vat. idem*: beatus qui implebit: *& Alex.* implebit. *tum cum eodem Vat.* non confundentur cum loquentur inimicis ſuis &c.
(5) *Holſt. Labores fructuum suorum.* Sic Ambroſ. LXX. *τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου.* Ambiguitas vocis *καρπὸς* Interpreti noſtro impoſuit, quæ & *fructum* & *volam*, ſive *palmam manus* ſignificat.
(6) *Aſteriſci ſignum & vocem ſub eo poſitam omittit Vat.*
(7) *Alex. & Pal.* ſicut novella olivarum. *Vat. ſubſequenti verſiculo*: omnis homo, *juxta Rom.*
(8) *Alex. & Vat.* Benedicat te Dominus: *tum Vat.* & videas quæ ſunt bona Jeruſalem. *Pal.* ℣. *ſubnectit* Diapſalma.

Digitized by Google

Et videas filios filiorum tuorum . Pax ſuper Iſrael ·*[1]

Et videas filios filiorum tuorum . * [1] pacem ſuper Iſrael ·

ORATIO·

TImentibus Nomen tuum . Domine . beatitudinem largire perpetuam . ut talis nobis actio . taliſque ſit vita . quæ celſum de bonis fructibus meritum reportet ad ſidera · Per ·

PSALMUS CXXVIII. F.IV.V.

Canticum graduum ·

Canticum graduum ·

Propheta monet Eccleſiam ut dicat[2] *quot certamina a ſuis pertulerit hoſtibus . prædicens quod eis in Judicio futuro noverat eſſe venturum ·*

*SÆpe expugnaverunt me a juventute mea · * (dicat nunc Iſrael .) Sæpe expugnaverunt me a juventute mea · * etenim non potuerunt mihi ·*

*Supra dorſum meum fabricaverunt peccatores · * prolongaverunt iniquites ſuas ·*

DOMINUS *juſtus concidet cervices peccatorum · * Confundantur & revereantur omnes qui oderunt Sion ·*

*Fiant ſicut ſœnum ædificiorum · * quod (priuſquam evellatur) areſcit .*

De quo[3] *non implevit manum ſuam qui metet · * nec ſinum ſuum qui manipulos colliget ·*

Et non dixerunt qui præteribant . Benedictio DOMINI *ſuper vos · * benediximus vos in nomine* DOMINI ·

SÆpe expugnaverunt me a juventute mea · * (dicat nunc Iſrael ·) Sæpe expugnaverunt me a juventute mea · * etenim non potuerunt mihi ·

Supra dorſum meum fabricaverunt peccatores · * prolongaverunt [4] iniquitatem ſuam .

DOMINUS juſtus [5] concidit cervices peccatorum · * Confundantur & convertantur retrorſum * omnes qui oderunt Sion ·

Fiant ſicut fœnum tectorum · * quod (priuſquam evellatur) [6] exaruit ·

De quo non implevit manum ſuam qui [7] metit · * & ſinum ſuum qui manipulos colligit ·

Et non dixerunt [8] qui præteribant · * Benedictio DOMINI ſuper vos · * benediximus vobis in nomine DOMINI .

ORATIO·

AB omnium impugnationum nequitiis Eccleſiam tuam . Domine . dexteræ tuæ protectione defende . ut inimicis retrorſum converſis . ſacris a te benedictionibus repleatur · Per ·

(1) *Vat.* pax : *& in Alex. licet modo legatur* pacem , *habita tamen ſpatii ratione , & ſequiori emendatione neglecta , conjicitur primo* pax *ſcriptum fuiſſe : Græc.* εἰρήνη ·

(2) *Vat.* quod .

(3) *Archivi MS. uterque cum Brun.* non implebit *& infra cum eodem Brunone , Aug. Caſſ. Ver. juxta Græc.* & ſinum ſuum , *mutata negandi vecula in alteram copulandi .*

(4) *Vat. juxta Rom.* iniquitates ſuas : *tum addit Pal.* Diapſalma .

(5) *MSS. noſtri omnes ,* concidet : *& Vat. infra loco* convertantur *habet* avertantur : *ſubſequenti autem verſu Rom. ſequitur .*

(6) *Alex.* aruit .

(7) *Pal. & Vat.* metet : *tum Vat.* Ψ nec) ſinum ; *& infra ,* colliget : *Alex.* collegit .

(8) *Vat.* Et non dixerunt prætereuntes &c.

F.IV.V.

PSALMUS CXXIX.

Canticum graduum.

Clamat Propheta ad Dominum ut a peccatorum profundo liberetur. benevolentiam boni Judicis quærens de calamitatibus indicatis.

DE profundis clamavi ad te. DOMINE. * *Domine exaudi* [2] *orationem meam.*

*Fiant aures tuæ intendentes * in orationem ſervi tui.*

*(Si iniquitates obſervaveris. Domine. * Domine quis ſuſtinebit?)*

Quia [2] *apud te propitiatio eſt. * & propter legem tuam ſuſtinui te.* DOMINE.

*Suſtinuit anima mea Verbum tuum. * ſperavit anima mea in Domino.*

*A cuſtodia matutina uſque ad noctem. * ſperet Iſrael in* DOMINO.

Quia apud DOMINUM *miſericordia eſt. * & copioſa apud eum redemptio.*

*Et ipſe redimet Iſrael * ex omnibus iniquitatibus ejus.*

Canticum graduum.

DE profundis clamavi ad te DOMINE. * Domine [3] exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes * [4] in vocem deprecationis meæ.

(Si iniquitates [5] obſervaveris. Domine. * Domine quis ſuſtinebit?)

Quia apud te propitiatio eſt. * [6] & propter legem tuam ſuſtinui te. DOMINE.

Suſtinuit anima mea [7] ÷ in ⁑ Verbo ejus. * ſperavit anima mea in Domino.

A [8] cuſtodia matutina uſque ad noctem. * ſperet Iſrael in DOMINO.

Quia apud DOMINUM [9] miſericordia. * & copioſa apud eum redemptio.

Et ipſe redimet Iſrael * ex omnibus iniquitatibus ejus.

ORATIO.

INtendant (quæſumus) Domine. pietatis tuæ aures in orationem ſupplicum. quia apud te eſt propitiatio peccatorum. ut non obſerves iniquitates noſtras. ſed impertias nobis miſericordias tuas. Per.

PSAL-

(1) *Vat.* 84. *cum Ambroſ.* vocem meam. *Tertio autem verſu*, Si iniquitatem; *& quinto denuo cum Ambroſ.* Suſtinuit anima mea in verbo tuo.

(2) *Bruno tam in edito Pſalt. quàm in Archivi MS. utroque unà cum Ambroſ.* apud Dominum.

(3) *Pal.* ÷ ex ⁑ audi.

(4) *Vat.* in vocem orationis meæ.

(5) *Pal.* obſervabis. *Alex.* obſervaberis.

(6) *Vat.* Θ &) propter nomen tuum ſuſtinui &c. *quam reprobandi ſigno Vat. notat copulam, Alex. & Pal. omnino rejiciunt. Vat. idem eo, qui proxime ſequitur, verſu Rom. imitatur.*

(7) *Alex. & Pal.* in verbum ejus: *Thomaſius & recentiores Hieron. editiones ſine obelo,* in verbum ejus: *& hic recoctam crambem nobis parat Val. Carum malè emendans.*

(8) *Vat.* a vigilia matutina uſque in noctem &c.

(9) *Idem*, miſericordia Θ eſt) & copioſa: *tum Pſalmum claudens ait*: ab omnibus iniquitatibus Ψ eorum.

Digitized by Google

PSALMUS CXXX. F.IV.V.

Canticum graduum

Canticum graduum [3] ※ David.

Exemplo ſuo Propheta humilitatem Chriſtianum populum docens. [1] pœnam ei graviſſimam ponit ſi mandata Domini non cum ſumma humilitate ſuſceperit. hortaturque Iſraelem jugiter ſperare in Domino. quatenus Sæculi adverſa valeat tolerare.

DOMINE. *non eſt exaltatum cor meum.* neque elati ſunt oculi mei.*

Neque ambulavi in magnis. neque in mirabilibus ſuper me.*

Si non humiliter ſentiebam. ſed axaltavi animam meam.*

Sicut [2] ablactatus ſuper matrem ſuam. ita retribues in animam meam.*

Speret Iſrael in DOMINO.* *ex hoc nunc. & uſque in ſæculum.*

DOMINE. non eſt exaltatum cor meum. * neque elati ſunt oculi mei.

Neque ambulavi in magnis.* neque in mirabilibus ſuper me.

Si non humiliter ſentiebam.* ſed exaltavi animam meam.

Sicut [4] ablactatus eſt ſuper matre ſua.* ita retributio in anima mea.

Speret Iſrael in Domino. * ex hoc nunc. & uſque in ſæculum.

ORATIO.

NE permittas nos exaltari in ſuperbiis Sæculi omnipotens Pater. ſed qui mitis es & humilis corde. doce nos [5] humilibus tibi ac placitis moribus conſentire. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti. Deus. per omnia &c.

PSALMUS CXXXI. F.V.V.

Canticum graduum.

Canticum graduum.

Hic Pſalmus Dominicæ Incarnationis ſacramenta deſcribit. cujus Adventus Eccleſiam benedicat. Sacerdotes glorificet. inimicos confundat. & ſuper ipſum Dominum floreat Sanctificatio æternæ juſtitiæ.

M*emento.* DOMINE. *David.* & omnis manſuetudinis ejus.*

Sicut juravit DOMINO.* *votum vovit Deo Jacob.*

Si

Memento. DOMINE. David.* & omnis manſuetudinis ejus.

Sicut juravit DOMINO.* votum vovit Deo Jacob.

K k 2

Si

(1) *Vat.* pœnam graviſſimam ponit, *neglecta vocula* ei.

(2) *Holſt. Sicut ablactatus ſuper matrem ſuam.* Sic MS. noſter melioris notæ, & duo recentiores, & Cajet. & LXX. ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῦ. Alter MS. & Bruno, & Fabri editio, *matre ſua.* Sic quoque in ſequentibus, ubi idem MS. & recentiorum alter, & Bruno, *in animam meam*, ut LXX. ἐπὶ τὴν ψυχήν μυ, ubi itidem alter MS. & Cajet. *in anima mea*: ex quibus *appares* quàm religioſè noſter Interpres LXX. expreſſerit.

(3) *Et ſignum aſteriſci, & ipſam vocem* David *MSS. noſtri, & quidem omnes, neſciunt.*

(4) *Præſenti verſiculo Vatic. Rom. exprimit.*

(5) *Vat.* humilibus tibi placitis conſentire. *Pal.* humilibus tibi placitis actibus conſentire.

Si introiero in tabernaculum domus meæ . ſi aſcendero in lectum ſtratus mei ·*

*Si dedero ſomnum oculis meis . * aut palpebris meis dormitationem . * aut requiem temporibus meis .*

Donec inveniam locum DOMINO . * *tabernaculum Deo Jacob ·*

Ecce [1] *audivimus eum in Ephrata · * invenimus eum in campis ſilvæ ·*

Introibimus [2] *in tabernaculum ejus·* adorabimus in loco . ubi ſteterunt pedes ejus ·*

Exurge . DOMINE. *in requiem tuam.* tu & arca ſanctificationis tuæ ·*

Sacerdotes tui induantur [3] *juſtitiam · * & Sancti tui exultent ·*

*Propter David ſervum tuum . * non avertas faciem* CHRISTI *tui ·*

Juravit DOMINUS *David veritatem .* (& non fruſtrabitur eum ·)*

*De fructu ventris tui ponam ſuper Sedem meam · * Si cuſtodierint filii tui teſtamentum meum . * & teſtimonia mea hæc . quæ docebo eos ·*

*Et filii eorum uſque in ſæculum ſæculi .**

Si introiero in tabernaculum domus meæ . * [4] ſi aſcendero in lectum ſtrati mei ·

Si dedero ſomnum oculis meis . * [5] & palpebris meis dormitationem ·

÷ Et requiem temporibus meis ‡ . * donec inveniam locum DOMINO . * tabernaculum Deo Jacob ·

Ecce audivimus eam in Ephrata ·* invenimus eam in campis ſilvæ ·

Introibimus [6] in tabernaculum ejus · * adorabimus in loco . ubi ſteterunt pedes ejus ·

Surge . DOMINE . in requiem tuam.* tu & arca ſanctificationis tuæ ·

Sacerdotes tui [7] induantur juſtitiam . * & Sancti tui exultent ·

Propter David ſervum tuum . * non avertas faciem CHRISTI tui ·

Juravit Dominus David veritatem.* [8] (÷ & ‡ non fruſtrabitur eam ·) * De fructu ventris tui ponam ſuper Sedem tuam ·

Si cuſtodierint filii tui teſtamentum meum . * [9] & teſtimonia mea hæc . quæ docebo eos .

Et

(1) *Holſt. Ecce audivimus eum , invenimus eum .* Sic MSS. noſtri , Bruno , & Cajet. ſed Florent. Faber. & Ambroſ. *eam* , ſicut LXX. & Vulgata . Chryſoſtomus illud *αὐτὴν* de Arca fœderis explicat , ut & Compilator ejus Euthymius, quam explicationem ut veriſſimam amplectitur Bellarminus , & minus rectè Hieronymum maſculinè *eum* vertiſſe cenſet . Sed cum ille omnes Codd. latinos *eam* habere affirmet , videtur non inſpexiſſe Pſalterium Vaticanum. Puto autem vocem *eum* commode referri poſſe ad locum Domini , ita ut utraque lectio eundem ſenſum conſtituat ; nam mox ipſam Arcam vocat locum, *ubi ſteterunt pedes ejus .*

(2) *Holſt. introibimus* , & *adorabimus* : ita LXX. Sed MS. melior noſter , Florent. Caſſ. & Bruno , *introivimus* , & *adoravimus* legunt ; quod pronunciationis vitio factum , unde magna ubique litterarum V & B confuſio in libris editis & MSS.

*Et obſervati a nobis tum Archivi , tum Vat.*84. *MSS. legunt ,* introivimus *&* adoravimus , *quam lectionem ſequitur & Vat. ille , quo pro Gallicano utimur .*

(3) *Archivi uterque MS. & Vat.*84. *cum Caſſ. Brun. & Ambroſ.* juſtitia ; *ſed Septuaginta , δικαιοσύνην ·*

(4) *Vat.* ſuper lectum ſtratus mei .

(5) *Pal. & ex eo Val.* ÷ & ‡ palpebris . *Vat.* aut palpebris : *tum altero hemiſtichio minus bene ſine obelo ,* aut requiem . *Pal. etiam corrupte unicam & copulam obelo notat pro toto hemiſtichio ſcribens* ÷ & ‡ requiem &c.

(6) *Pal.* in tabernaculum ÷ ejus ‡ *Alex.* in tabernaculi ejus . *Tum altero verſiculo Vat. juxta Rom.* exurge Domine &c.

(7) *Alex.* induentur juſtitia : *& Pal. atque Vat. pro* juſtitiam *præferunt* juſtitia .

(8) *Temerè MSS. noſtri eo obelo deſtituuntur, quem cum noſtri temporis Heb. aſtruit & Hieronymiana Verſione MS. Alex. Inſuper Alex. idem Gallicano exemplari , & Pal.* & non fruſtrabit eum: *Græc. αὐτὸν ·*

(9) *Vat.*& teſtimonia mea, & quæ docebo eos.

Digitized by Google

culi. * *ſedebunt*[1] *ſuper Sedem meam.*
Quoniam elegit DOMINUS *Sion.* *
[2] *præelegit eam in habitationem ſibi.*
Hæc requies mea in ſæculum ſæculi. * *hic habitabo. quoniam elegi eam.*
Viduam ejus benedicens benedicam. * *pauperes ejus ſaturabo panibus.*
Sacerdotes ejus[3] *induam* SALUTARE. * *& Sancti ejus exultatione exultabunt.*
Illuc producam cornu David. * *paravi lucernam* CHRISTO *meo.*
Inimicos ejus[4] *induam confuſionem.* * *ſuper ipſum autem florebit Sanctificatio mea.*

Et filii eorum[5] uſque in ſæculum. * ſedebunt ſuper ſedem tuam.
Quoniam[6] elegit DOMINUS Sion. * elegit eam in habitationem ſibi.
Hæc requies mea in ſæculum ÷ ſæculi: * hic habitabo. quoniam elegi eã.
Viduam ejus benedicens benedicam. * pauperes ejus ſaturabo panibus.
Sacerdotes ejus induam[7] SALUTARI. * & ſancti ejus exultatione exultabunt.
Illuc[8] producam cornu David. * paravi lucernam CHRISTO meo.
Inimicos ejus induam[9] confuſione. * ſuper ipſum autem efflorebit Sanctificatio mea.

ORATIO.

IN omni ingreſſu noſtro memor eſto noſtri. omnipotens Deus. & indue nos Sacerdotali Juſtitia. ut induci mereamur in tabernacula ſempiterna. Per.

PSALMUS CXXXII. F.V.V.

Canticum graduum.

Canticum graduum ※[10] David :

Poſt præcedentis Pſalmi glorioſiſſimam prædicationem Propheta beatam prædicat unitatem. ut qui ſe Chriſtiana Religione conſtringunt. in una charitatis convenientia perſeverent.

ECce quam bonum & quam jucundum. * *habitare fratres in unum.*

Sicut

ECce quam bonum & quam jucundum. * habitare fratres in unum.

Sicut

(1) *Holſt. ſuper ſedem meam.* Sic conſtanter omnes MSS. & Cajet. & Bruno legunt: Sed Ambroſ. & Faber *tuam* habent, ut LXX. ceteræque omnes editiones. Attamen haudquaquam mutanda eſt noſtrorum Codd. lectio, quam, ut Bandinus notat, & Beda in cap. 1. S. Matt. & S. Cyprianus Lib. 1. ad Quirinum cap. 11. confirmant.

(2) *Holſt. Et præelegit eam.* MSS. omnes, & Cajet. & Ambroſ. & Bruno, & Faber copulam expungunt, quam nec LXX. nec Hebræi agnoſcunt.

(3) *Holſt. Sacerdotes ejus induam Salutari.* legendum *Salutare* ex omnibus noſtris MSS. Brunone, & Cajet. & Ambroſ. & Fabro, & LXX. qui *σωτηρίαν* habent.

Vat. 84. induant Salutare.

(4) *Holſt. inimicos ejus induam confuſione.* MS. noſter melioris notæ legit *confuſionem*, ut *ἐνδύσω αἰσχύνην*, ut Pſalt. 92. *pag.* 177. *decorem induit, induit Dominus fortitudinem*, & paullo ante, *induam Salutare*.

MSS. a nobis obſervati, Vat. 84. *& Archivi habent*, confuſione.

(5) *Vat. idem*, uſque in æternum.

(6) *Vat.* Quia elegit Dominus Sion: præelegit eam in habitaculum ſibi. *& ſubſequenti verſu obelo prætermiſſo idem MS. Rom. imitatur.*

(7) *Vat.* Salutare.

(8) *MSS. noſtri omnes pro* illuc *habent* illic.

(9) *Alex.* confuſionem: *& infra Pal.* ÷ ef ꞉ florebit. *Vat. ἁπλῶς*, florebit.

(10) *Vocem* David, *ejuſque proinde ſignum Vat. & Pal. MSS. neſciunt.*

Digitized by Google

Sicut[1] *unguentũ in capite .* * (*quod deſcendit in barbam. barbam*) *Aaron .*

Quod deſcendit in oram veſtimenti ejus . * *ſicut ros Hermon .* * *qui deſcendit in montem Sion ·*

Quoniam illic mandavit DOMINUS *benedictionem .* * *& vitam uſque in ſæculum ·*

Sicut unguentum in capite . * (quod deſcendit[2] in barbam. barbam) Aaron.

Quod deſcendit[3] in oram veſtimenti ejus . * ſicut ros Hermon . qui deſcendit in montem Sion ·

Quoniam illic mandavit DOMINUS benedictionem * [4] ÷ & ‡ vitam uſque in ſæculum ·

ORATIO·

INfunde . Domine . in Eccleſiam tuam charitatem noſtræ fraternitatis & pacis . ut rore unguenti ſpiritalis aſperſi . benedictionis tuæ gratia jocundemur · Per ·

Q.C. PSALMUS CXXXIII.

Canticum graduum ·

Canticum graduum ·

Poſt monita mutuæ dilectionis nunc conſequenter ſuadet . ut felix adunatio in laudes Domini flagrantiſſimo charitatis ſtudio concitetur ·

E*Cce nunc benedicite* DOMINUM . * *omnes ſervi* DOMINI ·

Qui ſtatis in domo DOMINI . * *in atriis domus Dei noſtri ·*

In noctibus extollite manus veſtras in Sancta . * *& benedicite* DOMINUM·

Benedicat te DOMINUS *ex Sion .* * *qui fecit cælum & terram ·*

ECce[5] ÷ nunc ‡ benedicite DOMINUM . * omnes ſervi DOMINI ·

Qui ſtatis in domo DOMINI . * ÷ in atriis domus Dei noſtri ‡

In noctibus[6] extollite manus veſtras in Sancta . * & benedicite DOMINUM·

Benedicat te DOMINUS ex Sion . * qui fecit cælum & terram ·

ORATIO·

BEnedicentes te omnes ſervi tui . Domine . deprecamur . ut nos Mundi hujus nocte contectos inluminare digneris · quatenus dum manus noſtras in bonis operibus elevamus . benedictionem a te largiſſimam conſequamur · Per ·

PSAL-

(1) *Holſt.* MS. melior legit: *ſicut unguentum in capite ejus* , cujus lectionis apud alios nullum veſtigium extat , niſi in Breviario Cajet.

(2) *Vat.* in barbam ⊖ in , barbam Aaron .

(3) *Alex. cum Pal.* in ora . *Vide de hac legendi ratione Vallarſ.*

(4) *Pal. & Vat. ſine eo obelo legunt. Alex . contra* ⋇ & v itam &c. *neutrum probandum videtur.*

(5) *Eo ſigno deſtituuntur MSS. noſtri omnes. Vat. & illo ſubſequentis. verſiculi ; inſuper & ejus poſtremam vocem* noſtri *omittit .*

(6) *Pal.* ÷ ex ‡ tollite .

PSALMUS CXXXIV. F.V.V.

ALLELUJA . ALLELUJA

Propheta laudes Domino dicit eſſe ſolvendas. magnalia ipſius diverſa commemorans. deſtruenſque falſitatem . idolorum cultores redarguit.

LAudate nomen DOM'NI. * laudate ſervi DOMINUM.

Qui ſtatis in domo DOMINI. * *in atriis domus Dei noſtri.*

Laudate Dominum . quoniam benignus eſt DOMINUS. * *pſallite nomini ejus . quoniam ſuavis eſt.*

*Quoniam Jacob elegit ſibi Dominus . * Iſrael in poſſeſſionem ſibi.*

Quia ego cognovi quod magnus eſt DOMINUS. * *& Deus noſter præ omnibus diis.*

Omnia quæcumque voluit DOMINUS *fecit in cælo & in terra . * in mari [1] & in abyſſis.*

*Et [2] educens nubes ab extremis terræ . * fulgura in pluviam fecit.*

*Qui producit ventos de theſauris ſuis . * qui percuſſit primogenita Ægypti * ab homine uſque ad pecus.*

*Miſit ſigna & prodigia (in medio tui . Ægypte) * in Pharaonem . & in omnes ſervos ejus.*

*Qui percuſſit gentes multas . * & occidit reges fortes.*

*Seon regem Amorræorum . & Og regem Baſan . * & omnia regna Chanaan occidit.*

Et dedit terram eorum hereditatem . hereditatem Iſrael populo ſuo.*

DOM'NE.

(1) *Archivi MS. uterque cum Aug. Brun. Ver. Ambroſ.* & in omnibus abyſſis. *Sed Græc.* ϗ ἐν ταῖς ἀβύσσοις.

(2) *Copulam heic neſciunt cum Aug. Caſſ. Brun. Ver. Ambroſ. & Græc. uterque MS. Archivi: & deinde cum iiſdem fontibus, & Vat.* 84. ab extremo terræ.

(3) *Vat.* quoniam bonus.

(4) *Idem,* in hereditatem ſibi : *& ſubſequenti hemiſtichio omiſſo verbo cum obeli ſigno,*

LAudate nomen DOMINI. * laudate ſervi DOMINUM.

Qui ſtatis in domo DOMINI. * in atriis domus Dei noſtri.

Laudate Dominum . quia bonus DOMINUS. * pſallite nomini ejus. [3] quoniam ſuave.

Quoniam Jacob elegit ſibi Dominus. * Iſrael [4] in poſſeſſionem ſibi.

Quia ego cognovi quod magnus ÷ eſt ⁑ DOMINUS. * & Deus noſter præ omnibus diis.

Omnia [5] quæ ÷ cumque ⁑ voluit DOMINUS fecit in cælo & in terra. * in mari & in omnibus abyſſis.

Educens nubes ab extremo terræ. * fulgura in pluviam fecit.

Qui [6] producit ventos de theſauris ſuis. * qui percuſſit primogenita Ægypti * ab homine uſque ad pecus.

÷ Et ⁑ miſit ſigna & prodigia (in medio tui . Ægypte) * in Pharaonem . & in omnes ſervos ejus.

Qui percuſſit gentes multas. * & occidit [7] reges fortes.

Sehon regem Amorrhæorum . & Og regem Baſan. * & omnia regna [8] Chanaan.

Et dedit terram eorum hereditatē. * hereditatem [9] Iſrael populo ſuo.

DOM'NE.

quod magnus Dominus. *Verbum idem ſine obelo relinquit cum Alex. Pal.*

(5) *Alex.* Omnia quæ voluit. *Vat. omiſſo obelo:* ☧ fecit in cælo &c.

(6) *Huic verſiculo Vat. præmittit* Alleluja, *& infra ſcribit non* primogenita, *ſed* primitiva. *Inſuper & proxime inſequentem obelum neſcit.*

(7) *Vat.* Reges potentes.

(8) *Alex.* Chaan

(9) *Vat.* Iſrael Ψ ſervo) ſuo.

DOMINE. *nomen tuum in æternum.* * DOMINE. *memoriale tuum in ſæculum ſæculi.*

Quia judicabit DOMINUS *populum ſuum.* * *& in ſervis ſuis conſolabitur.*

Simulacra Gentium argentum & aurum. * *opera manuum hominum.*

Os habent. & non loquentur. * *oculos habent. & non videbunt.*

Aures habent. & non audient. * *nares habent. & non odorabunt.*

Manus habent. & non palpabunt. * *pedes habent. & non ambulabunt.*

Non clamabunt in gutture ſuo. * *neque enim eſt ſpiritus in ore ipſorum.*

Similes illis fiant qui faciunt ea. * *& omnes qui confidunt in eis.*

Domus Iſrael benedicite DOMINUM. * *domus Aaron benedicite* DOMINUM. * *domus Levi benedicite* DOMINUM.

Qui timetis DOMINUM *benedicite* DOMINUM. * *Benedictus* DOMINUS *ex Sion. qui habitat in Jeruſalem.*

DOMINE. nomen tuum in æternum. * DOMINE. memoriale tuum [1] in generationem & generationem.

Quia judicabit DOMINUS [2] populum ſuum. * & in ſervis ſuis deprecabitur.

Simulacra Gentium argentum & aurum. * opera manuum hominum.

Os habent. & non loquentur. * oculos habent. & non videbunt.

Aures habent. & non audient. [3] * neque enim eſt ſpiritus in ore ipſorum:

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Similes illis fiant qui faciunt ea. * [4] & omnes qui confidunt in eis.

Domus Iſrael benedicite DOMINO. [5] * domus Aaron benedicite DOMINO.

Domus Levi benedicite DOMINO. * qui timetis DOMINUM benedicite [6] DOMINO.

Benedictus DOMINUS ex Sion. * qui habitat in Jeruſalem.

ORATIO.

SUavitatis eximiæ. Deus. (quem omnis terra pro dulcedinis benignitate conlaudat) rogamus. ut ablato a nobis vanæ ſuperſtitionis errore tuis voluntatibus connectamur. Per.

PSAL-

(1) *Pal.* in generatione & generationem. *Vat.* in generatione & progenie.

(2) *Vat. idem*, plebem ſuam, & in ſervis ſuis conſolabitur. *Alex. initio verſiculi*, Quia judicavit.

(3) *Vat.* ⊖ nares habent &c. *cum illis quæ ex Pſal. centeſimo triceſimo tertio deſumpta ſupra Gallicanum exhibet Rom. juxta* LXX. *Eadem ſed obelis notata exhibet & Alex. qui ea concludens ait*: neque enim eſt ſpiritus in ore eorum.

(4) *Pal. & ex eo Vat.* ÷ & ‡ omnes: *proſequitur Alex.* qui ſperant in eis.

(5) *Vat. heic & ſequenti proximo hemiſtichio juxta Rom. legit*, Dominum.

(6) *Et heic* Dominum *Vat. habet*.

PSALMUS CXXXV.

F.V.V.

ALLELUJA | ALLELUJA

Magnificentiam Domini Propheta declarans miracula refert. quæ fecerat in Ægypto. & in gente Judæorum. miſericordiam ejus ſæpius nobis inculcans. quia illius eſt miſericordia omne quod poſſumus. & clementia omne quod vivimus.

Confitemini DOMINO. *quoniam bonus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Confitemini Deo deorum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Confitemini Domino dominorum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Qui facit mirabilia magna ſolus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Qui fecit cælos in intellectu. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Qui fundavit terram ſuper aquas. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Qui fecit luminaria magna ſolus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Solem [1] *in poteſtate diei. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Lunam & ſtellas [2] *in poteſtate noctis. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Qui percuſſit Ægyptum cum primitivis eorum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*Et eduxit Iſrael de medio ejus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

*In manu forti & brachio excelſo. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Confitemini DOMINO. quoniam bonus. * quoniam [3] in æternum miſericordia ejus.

Confitemini Deo deorum. * [4] quoniam in æternum miſericordia ejus.

Confitemini Domino dominorum. * [5] quoniam in æternum miſericordia ejus.

Qui facit mirabilia magna ſolus. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Qui fecit cælos in intellectu. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Qui firmavit terram ſuper aquas. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Qui fecit luminaria magna. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Solem [6] in poteſtatem diei. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Lunam & ſtellas in poteſtatem noctis. * quoniam in æternum miſericordia ejus. [7]

Qui percuſſit Ægyptum cum primogenitis eorum. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

Qui eduxit Iſrael de medio eorum. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

In manu potenti & brachio excelſo. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

(1) *Holſt. in poteſtate*. MS. melior legit utrobique, *in poteſtatem*, ut LXX. *εἰς ἐξουσίαν*. De hujus lectionis ſinceritate non eſt dubitandum, quam & Cajetanum Breviarium exhibet, & Ambroſianum.

(2) *Vat.* 84. in poteſtatem.

(3) *Vat.* in ſæculum.

(4) *Idem*, Θ quoniam bonus) quoniam in ſæculum &c.

(5) *Idem*, Θ quoniam bonus) quoniam in ſæculum &c. *atque ita deinceps pro ſingulis totius Pſalmi verſiculis, & in aliis Rom. ſequitur*,

(6) *Alex.* in poteſtate diei.

(7) *Eo loci addit Pal.* Diapſalma.

*Qui diviſit mare Rubrum in diviſiones. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·* [1]

*Et eduxit Iſrael per medium ejus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

Et excuſſit Pharaonem & exercitum ejus [2] *in mare Rubro. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Qui transduxit populum ſuum per Deſertum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Qui eduxit aquam de petra rupis. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Qui percuſſit reges magnos. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Et occidit reges mirabiles. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Seon regem Amorræorum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Et Og regem Baſan. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Et dedit terram eorum hereditatem. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Hereditatem Iſrael ſervo ſuo. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri Dominus. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

*Et redemit nos de manu inimicorum noſtrorum. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus ·*

Qui

Qui diviſit mare Rubrum [3] in diviſiones. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Et [4] eduxit Iſrael per medium ejus. * quoniam in æternum miſericordia ejus·

Et excuſſit Pharaonem [5] & virtutem ejus in mari Rubro. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Qui [6] traduxit populum ſuum per Deſertum. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

. . . .

. . . .

Qui percuſſit reges magnos [7]. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Et occidit reges fortes. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Sehon regem Amorrhæorum [8]. * quoniam in æternum miſericordia ejus·

Et Og regem Baſan. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Et dedit terram eorum hereditatem. * quoniam in æternum miſericordia ejus·

Hereditatem Iſrael ſervo ſuo. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri [9]. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Et [10] redemit nos ab inimicis noſtris. * quoniam in æternum miſericordia ejus ·

Qui

(1) *Holſt.* Excidit deinde verſum, qui ex omnibus MSS. & Fabro, ac LXX. & Heb. & Cajet. reſtituendus. *Et eduxit Iſrael per medium ejus, quoniam in ſæculum &c.* Ambroſ. *Et produxit Iſrael per medium ejus.*

(2) *Holſt. in mare rubro.* MS. melior, & Faber: *in mare rubrum.* Sic LXX. εἰς θάλασσαν ἐρυθράν·

(3) *Vat.* In diviſiones aquarum.

(4) *Alex.* Et duxit. *Vat.* Et perduxit &c.

(5) *Vat.* & omnem potentiam ejus.

(6) *Alex.* Qui transduxit. *Vat.* perduxit: *tum cum Pal. & Alex. Græco propius*: in deſerto.

(7) *Duobus verſiculis in unum junctis heic addit Vat.* & occidit reges fortes, Θ quoniam bonus) &c.

(8) *Et heic additis*: Et Og regem Baſan, *in unum verſiculos duos jungit Vat. quod & de duobus proxime ſequentibus in eodem MS. factum viſitur.*

(9) *Vat. vocem* Dominus *juxta Rom. addit, atque conſuetum ſignum, quo voces* quoniam bonus *notantur, omittit·*

(10) *Alex.* Et redimit. *Vat.* Qui eripuit: *duobus verſiculis & heic in unum junctis ſigna nulla exhibet, ultimumque Pſalmi verſiculum, aſcititium ſane, prorſus neſcit. Eundem neſcit & noſtrum τῶν ὁ exemplar. a Pal. vero temere ſine obelo relinquitur.*

Digitized by Google

*Qui dat eſcam omni carni. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*
*Confitemini Deo cæli. * quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*
*Confitemini Domino dominorum. * quoniam bonus. quoniam in ſæculum miſericordia ejus.*

Qui dat eſcam omni carni. * quoniam in æternum miſericordia ejus.
Confitemini Deo cæli. * quoniam in æternum miſericordia ejus.
÷ Confitemini Domino dominorum. * quoniam in æternum miſericordia ejus.

ORATIO.

Memor humilitatis noſtræ miſerere nobis. omnipotens Deus. & qui quondam Patribus noſtris terram adverſariorum in hereditatem donaſti. nos a peccatis liberos [1] cum tua hereditate conſtitue. Per.

PSALMUS CXXXVI. F.V.V.

[2] Pſalmus David. Lamentatio Jeremiæ.

÷ [5] Pſalmus David. Jeremiæ:

Tripliciter hic Pſalmus intelligi poteſt. de captivitate Judaica in Babylone. & de peccatoribus ab Eccleſia ejectis. & de ea qua primi noſtri Parentes de Paradiſo expulſi ſunt.

*Super flumina Babylonis illic ſedimus & flevimus. * dum recordaremur tui Sion.*
*In ſalicibus (in medio ejus) * ſuſpendimus organa noſtra.*
*Quia illic interrogaverunt nos. qui captivos duxerunt nos. * [3] verba cantionum. & qui abduxerunt nos.*
*Hymnum cantate nobis de canticis Sion. * Quomodo cantabimus canticum* DOMINI *in terra aliena?*
*Si oblitus fuero tui Jeruſalem. * oblivifcatur me dextera mea.*
*Adhæreat lingua mea faucibus meis. * ſi non meminero tui.*
*Si [4] non propoſuero tui Jeruſalem. **

Super flumina Babylonis illic ſedimus & flevimus. * [6] cum recordaremur Sion.
In ſalicibus (in medio ejus) * ſuſpendimus organa noſtra.
Quia illic interrogaverunt nos. * qui captivos duxerunt nos. * verba cantionum.
Et qui abduxerunt nos. * Hymnum cantate nobis de canticis Sion.
Quomodo cantabimus canticum DOMINI * in terra aliena?
Si oblitus fuero tui Jeruſalem. * [7] oblivioni detur dextera mea.
Adhæreat lingua mea faucibus meis. * ſi non meminero tui.

(1) *Vat.* 84. in tuam hereditatem conſtitue.
(2) *Archivi MSS. pro Titulo*: David Pſalmus Hieremiæ. *Vat.* 84. Pſalmus David, Prophetia de Captivitate Jeruſalem in Babylone.
(3) *Vat.* 84. Verba canticorum, *cum Aug. & Ver. tum cum Brun.* & qui adduxerunt nos.
(4) *Holſt. ſi non propoſuero Jeruſalem.* MSS. noſtri, & ceteri, quos vidi, & Bruno legunt: *ſi non propoſuero tui Jeruſalem*; atque ita Alteriana editio habet, & Cajet. ſed Bandinus expunxit, quod nullum ejus lectionis veſtigium apud LXX. & Hebræos invenerit. Ambroſ. legit, *præpoſuero*: LXX. προαναταξωμαι.
(5) *Vat.* ἀπλῶς David Pſalmus. *Alex. & Pal. obeli notam omittunt.*
(6) *Vat. cum Rom.* dum recordaremur tui Sion.
(7) *Et hic Vat. Rom. exprimit.*

Digitized by Google

*lem . * in principio lætitiæ meæ ·*

Memento. DOMINE *. filiorum Edom.* * *in die Jeruſalem ·*

Qui dicunt . Exinanite. exinanite. * *quouſque ad fundamentum in ea ·*

Filia Babylonis miſera · * *beatus* [1] *qui retribuet tibi retributionem tuam.* * *quam tu retribuiſti nobis ·*

Beatus qui tenebit . * *& allidet* [2] *parvulos tuos ad petram ·*

Si non propoſuero [3] Jeruſalem . * in principio lætitiæ meæ ·

Memor eſto DOMINE filiorum Edom . * in die Jeruſalem .

Qui dicunt . Exinanite . exinanite . * [4] uſque ad fundamentum in ea ·

Filia Babylonis [5] miſera . * beatus qui retribuet tibi retributionem tuam . * quam retribuiſti nobis ·

Beatus [6] qui tenebit . * & allidet parvulos tuos ad petram ·

ORATIO·

CAptivitatum noſtrarum potentiſſime abſolutor Deus . concede nobis laudes tuas ſpiritali canere concentu · ut quos onus noxæ a te fecit exules . allevatio potentis dexteræ tuæ cæleſtes reſtituat cives · Per·

F.VI.V.

PSALMUS CXXXVII.

[7] Ipſi David ·

[10] ÷ Ipſi ⁑ David ·

Univerſalis Eccleſia Domini beneficia ſibi attributa conlaudans monet . ut reges terræ Dominum confiteantur excelſum . orans ne peccatores converſos deſpiciat [8] *. quos creare dignatus eſt ·*

COnfitebor tibi . DOMINE *. in toto corde meo . quoniam exaudiſti omnia verba oris mei ·* * *& in conſpectu Angelorum pſallam tibi ·*

Adorabo ad templum ſanctum tuum. * *& confitebor nomini tuo .* [9] *Domine :*

Super

COnfitebor tibi . DOMINE . in toto corde meo . * [11] ÷ quoniam audiſti verba oris mei ⁑

In [12] conſpectu Angelorum pſallam tibi · * adorabo ad templum ſanctum tuum . * & confitebor nomini tuo ·

Super miſericordia tua & veritate tua · *

(1) *Vat.* 84. qui retribuit tibi retributionem, quam &c. *omiſſo pronomine* tuam.

(2) *MSS. Archivi , & Vat.* 84. *cum Brun.* parvulos ſuos . *Græc τὰ νήπιά σου ·*

(3) *Alex* ſi non præpoſuero : *ſequitur Vat.* ϴ tui) Jeruſalem .

(4) *Vat.* quouſque .

(5) *Minus appoſite Pal. ſcribit* , ÷ miſera ⁑ .

(6) *Vat.* Beatus qui tenebit parvulos ſuos , & allidet ad petram . *& Alex: habet* , parvulos ſuos .

(7) *Vat.* 84. Pſalmus ipſi David . *MS. alter juxta Thomaſium* : Pſalmus David ,

(8) *Quæ hinc ſequuntur Vat. omittit .*

(9) *Rectius juxta Græc. Caſſ. Ver. Ambroſ. vocem* Domine *heic expungit Vat.* 84.

(10) *Eum Titulum ſine obelo exhibent MSS. noſtri .*

(11) *Hujus hemiſtichii ſolum primam vocem quia obelo Vat. notat ; minus tamen bene , & fortaſſe Antiquarii incuria . Illud abeſt & ab Heb. fonte , & a Græc. noſtro exemplari .*

(12) *Alex. & Vat.* Et in conſpectu &c. *Eam copulam retinent Mart. atque Val. ſed obelo notatam .*

Digitized by Google

Super [1] *miſericordia tua & veritate tua ·* * *quoniam magnificaſti ſuper nos nomen ſanctum tuum ·*

In quacumque die invocavero te , * *exaudi me ·* * *multiplicabis in anima mea virtutem tuam ·*

Confiteantur tibi . DOMINE . *omnes reges terræ ,* * *quoniam audierunt omnia verba oris tui ,* * *& cantent in canticis* DOMINO ·

Quoniam magna eſt gloria DOMINI · * *quia excelſus* DOMINUS *& humilia reſpicit. & alta a longe agnoſcit·*

Si ambulavero in medio tribulationis , vivificabis me · * *& ſuper iram inimicorum meorum extendiſti manum tuam . & ſalvum me fecit dextera tua ·*

DOMINE . *retribue pro me ·* * DOMINE *miſericordia tua* [2] *in ſæculum ·* * *opera manuum tuarum ne deſpicias ·*

tua · * quoniam magnificaſti ſuper [3] ※ omne ⁑ nomen ſanctum tuum ·

In [4] ÷ quacumque ⁑ die invocavero ÷ te ⁑ . exaudi me · * multiplicabis in anima mea virtutem ·

Confiteantur [5] tibi . DOMINE . omnes reges terræ .* quia audierunt ÷ omnia ⁑ verba oris tui ·

Et [6] cantent in viis DOMINI .* quoniam magna ÷ eſt ⁑ gloria DOMINI ·

Quoniam excelſus DOMINUS . & humilia reſpicit . * & alta a longe [7] cognoſcit ·

Si ambulavero in medio tribulationis . vivificabis me · * [8] ÷ & ⁑ ſuper iram inimicorum meorum extendiſti manum tuam. * & ſalvum me fecit dextera tua ·

DOMINUS [9] retribuet pro me · * DOMINE . miſericordia tua in ſæculum ·* opera manuum tuarum ne deſpicias ·

ORATIO·

MUltiplica . Domine . virtutem tuam in animabus ſupplicum . ut dum te in templo ſancto tuo jugiter adoramus . in conſpectu tuo cum ſanctis Angelis gloriemur · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

PSAL-

(1) *Holſt. ſuper miſericordia tua , & veritate tua* . Sic omnes MSS. & Bruno ,& LXX. ἐπὶ τῷ ἐλέει σου &c. Faber, & Cajet. & Ambroſ neſcio unde ediderint , *ſuper miſericordiam tuam & veritatem tuam* , quæ lectio Bandino cur non arriſerit latet , ut notæ ejus oſtendunt .

*Vat.*84. *habet* , miſericordiam tuam & veritatem tuam .

(2) *Vat.* 84. in ſæcula .

(3) *Præſtaret ſane eam aſteriſci notam , quam MSS. noſtri omnes neſciunt , expungere ; Græc. enim* : ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πάντας τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον · *Vat.* ſuper miſericordiam tuam & veritatem tuam, quoniam magnificaſti ſuper omnia nomen &c

(4) *Oſcitantem cum Antiquario Pal. MS. hoc loco Thomaſium facit Vallarſ. ob vocem* quacumque *nullo obeli ſigno affectam . Illud temere dictum eſſe atque injuria ſatis demonſtraret alterius Thomaſiani Pſalt. editio ; ſed eo in præſentia opus nullum ; exhibetur ſiquidem in prima hujus editione* ; in quacumque ⁑ die invocavero ÷ te ⁑ *ubi grandiora puncta ⁑ poſt vocem* quicumque *poſita æquum lectorem monent non oſcitantem clariſſimum Auctorem , ſed Typographum reprehendendum eſſe . Rem apertam adeo ita ſe habere fortaſſe & animo præconceperat Vallarſ. licet deinde aut feſtinus nimis in notulis ſuis conſarciendis , aut dormitans ſecus ſcripſerit . Ceterum Vat.* In quacumque die invocavero te , citò exaudi me .

Multiplicabis in anima mea in virtute tua . *Verſiculo Pal. ſubjungit* Diapſalma .

(5) *Vat.* Ψ Confitebuntur) tibi : *& deinde obelum præterit .*

(6) *Vat.* Ψ Ut cantent) in viis Ψ tuis) Domine , quia magna gloria Domini . *Verbum ipſum* eſt *omittunt & Palat. atque Alex.*

(7) *Alex.* cognoſcet .

(8) *Et copulam & obelum MSS. noſtri omnes neſciunt , & quidem preſſius ad fontes qua Hebraicos , qua Græcos .*

(9) *Vat.* Ψ Domine retribue) pro me : *& infra ſcribit* , in æternum , *non vero,* in ſæculum.

F.VI.V.

PSALMUS CXXXVIII.

[1] In Finem · Pſalmus David ·

Chriſtus ad Patrem de pauſatione & Reſurrectione ſua loquitur . potentiam Paternæ Divinitatis exponens . quia (in eo quod homo eſt) [2] *nuſquam ab ejus notitia ſe poſſit abſcondere . inſuper omnium aſſerens Sanctorum confortatum eſſe Principatum ·*

*DOMINE . probaſti me . & cognoviſti me · * tu cognoviſti ſeſſionem meam . * & reſurrectionem meam·*

*Intellexiſti cogitationes meas a longe · ſemitam meam & directionem meam inveſtigaſti . & omnes vias meas prævidiſti . * quia non eſt dolus in lingua mea ·*

*Ecce tu . DOMINE . cognoviſti omnia * noviſſima & antiqua ·*

*Tu formaſti me . * & poſuiſti ſuper me manum tuam ·*

*Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me · * confortata eſt .* [3] *nec potero ad eam ·*

*Quo ibo a ſpiritu tuo ? * & a facie tua quo fugiam ?*

*Si aſcendero in cælum . tu illic es · ** [4] *& ſi deſcendero in infernum . ades ·*

*Si ſumpſero pennas meas ante lucem . * & habitavero in poſtremo maris·*

*Etenim illuc manus tua deducet me. * & te-*

In Finem · Pſalmus David ·

DOMINE . probaſti me . & cognoviſti [5] ÷ me ⁑ * tu cognoviſti ſeſſionem meam . * & reſurrectionem meam ·

Intellexiſti cogitationes meas [6] de longe · * ſemitam meam . & funiculum meum inveſtigaſti ·

Et omnes vias meas prævidiſti . * quia non eſt ſermo in lingua mea ·

Ecce . DOMINE . ÷ tu ⁑ cognoviſti omnia noviſſima & antiqua · * [7] ÷ tu ⁑ formaſti me . & poſuiſti ſuper me manum tuam ·

Mirabilis [8] facta eſt ſcientia tua ex me · * confortata eſt . ÷ & ⁑ non potero ad eam ·

Quo ibo a ſpiritu tuo ? * & quo a facie tua fugiam ?

Si [9] aſcendero in cælum. tu illic es· * ſi deſcendero in infernum . ades ·

Si [10] ſumpſero pennas ÷ meas ⁑ diluculo . * ÷ & ⁑ habitavero in extremis maris ·

Etenim

(1) *Vat.* 84. *omittit verba* , In Finem .

(2) *Vat.* nuſquam ab ejus ſe notitia poſſet abſcondere &c. (3) *Vat.* 84. & non potero .

(4) *Copulam ejus loci omittit D.* 145. *juxta Græc. exemplaria & Aug. Caſſ. Brun. atque Ver.*

(5) *Ejus loci obelum neſciunt MSS. quibus utimur .*

(6) *Alex.* de longe : ſemita mea &c. *Vat.* a longe : ſemitam meam & funem meum ⊖ tu) inveſtigaſti . *Et ſubſequenti verſu cum Romano:* quia non eſt dolus in lingua mea .

(7) *Pal.* tu formaſti me , *ſine obelo* .

(8) *Vat.* Mirificata eſt ſcientia tua &c. *ſine ullo obelo . Mart. & Val.* Mirabilis ÷ facta eſt ⁑ ſcientia ÷ tua ⁑ ex me &c. *Thomaſius altera Pſalt. editione* : mirabilis ÷ facta eſt ⁑ ſcientia ÷ tua ⁑ ex me . *Hujus loci occaſione in reprehendendo Thomaſio denuò fallitur Vallarſ.*

(9) *Vat.* Si aſcendero ※ in cælos , tu illic es . ⊖ & , ſi deſcendero &c. *Mart.* ÷ tu ⁑ illic es . *Contra Val. ex Pal. MS.* tu illic ÷ es ⁑ . *Utrumque contra Hebraici textus rationem , & Alex. MS. antiquam ex Heb. Verſ. pronomen tu ſatis exprimit vox* אתה : *verbum es licet ſermonis illius natura non exprimat , ſubintelligit tamen , & obeli nimio plus multiplicari deberent , ſi quoties verbum ejuſmodi Hebraicus fons non exprimit , ſed ſubintelligit , eidem verbo apponendi eſſent in Latina Verſione : & revera idem verbum hoc loco reddit Hieronymus Verſione ſua, juxta Alex. MS.*

(10) *Vat.* Si aſſumpſero pennas ÷ meas ⁑ a matutino , & inhabitavero . *Pal. etiam copulam præcedentem vocem* habitavero *ſine obelo reliquit.*

& tenebit me dextera tua·

*Et dixi. forſitan tenebræ conculcabunt me · * & nox illuminatio mea in deliciis meis·*

*Quia tenebræ non obſcurabuntur abs te · * & nox (ſicut dies) illuminabitur ·*

*Sicut tenebræ ejus. ita & lumen ejus · * quia tu Domine poſſediſti renes meos. & ſuſcepiſti me de utero matris meæ·*

*Confitebor tibi. Domine. quoniam terribiliter mirificatus es · * mira opera tua. & anima mea novit nimis·*

*Non eſt occultatum os meum abs te. quod feciſti in occulto. * & ſubſtantia mea in inferioribus terræ·*

*Imperfectum meum viderunt oculi tui. * & in libro tuo omnes ſcribentur·*

*Dies formabuntur. & nemo in eis· * Mihi autem nimis honorificati ſunt Amici tui. Deus · * nimis confortatus eſt Principatus eorum·*

*Dinumerabo eos. & ſuper arenam multiplcabuntur · Reſurrexi. & adhuc tecum ſum · * Si occidas. Deus. peccatores·*

*(Viri ſanguinum declinate a me. * quia dicitis in cogitationibus veſtris.)* accipient in vanitate civitates ſuas·*

Nonne qui te oderunt. DEUS. *oderam illos? * & ſuper inimicos tuos tabeſcebam?*

Per-

Etenim illuc manus tua deducet me. * [1] & tenebit me dextera tua·

Et dixi. forſitan tenebræ [2] conculcabunt me? Et nox illuminatio mea in deliciis meis·

÷ [3] Quia ⁑ tenebræ non obſcurabuntur a te · * & nox (ſicut dies) illuminabitur · * ſicut tenebræ ejus ita & lumen ejus·

Quia [4] tu poſſediſti renes meos. * ſuſcepiſti me de utero matris meæ·

Confitebor [5] tibi. quia terribiliter magnificatus es · * mirabilia opera tua. & anima mea cognoſcit nimis·

Non eſt occultatum os meum a te. quod feciſti [6] in occulto · * & ſubſtantia mea in inferioribus terræ·

Imperfectum [7] meum viderunt oculi tui. * & in libro tuo omnes ſcribentur · * dies formabuntur. & nemo in eis·

Mihi autem nimis [8] honorificati ſunt Amici tui Deus · * nimis confortatus eſt Principatus eorum·

Dinumerabo eos. & ſuper arenam multiplicabuntur · * Exurrexi. [9] & adhuc ſum tecum·

Si occideris. Deus. peccatores. * (viri ſanguinum declinate a me·

Quia [10] dicitis in cogitatione.) * accipient in vanitate civitates tuas·

Nonne qui oderunt te DOMINE. oderam? * & ſuper inimicos tuos tabeſcebam?

Per-

(1) *Vat.* & apprehendet me.

(2) *Vat.* Ψ conculcaverunt me: & nox illuminatio in epulatione mea. *Alex.* illuminatio in deliciis meis, *juxta Græc.*

(3) *Sine eo obelo ſcribunt eo loci MSS. noſtri omnes cum Mart. & Val. ſed Alex. Verſ. ex Hebræo ſignum illud exigit: hodiernus vero textus Hebræorum pro* quia *reſonat* etiam.

(4) *Vat.* Quoniam tu, Domine, poſſediſti &c.

(5) *Idem*, Confitebor tibi Θ Domine) quia terribiliter magnificatus es: mira opera tua, & anima mea cognoſcet valde: *ſequioribus autem curis factum legitur*: cognoſcit valde.

(6) *Vat.* in obſcuro.

(7) *Idem.* Inoperatum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes ſcri Ψ buntur) Per diem formabuntur, & nullus in ipſis.

(8) *Idem*, honorati ſunt: *& infra*: nimium confortatus eſt.

(9) *Idem*, & adhuc tecum ſum.

(10) *Alex.* Quia dicis: *& in fine verſiculi*, civitates ſuas. *Vat. inſigni diſcrimine* Quia contemptioſi eſtis in cogitationibus: accipient in vanitate &c.

*Perfecto odio oderam illos . * [1] & inimici facti ſunt mibi ·*

*Proba me Deus . & ſcito cor meum · * interroga me . & cognoſce ſemitas meas ·*

*Et vide ſi via iniquitatis in me eſt · * & deduc me [2] in viam æternam ·*

Perfecto odio oderam illos . * [3] & inimici facti ſunt mihi ·

Proba me Deus . & ſcito cor meum · * [4] interroga me . & cognoſce ſemitas meas ·

Et vide ſi via iniquitatis in me eſt · * & deduc me in via æterna ·

ORATIO·

CÆli [5] . terræque proſpector . Deus · (quo moriente inluminata ſunt tartara . quo reſurgente Sanctorum eſt multitudo gaviſa . quo aſcendente Angelorum exultavit caterva .) precamur tantæ gloriæ excelientem virtutem . ut directi in via æterna illo tueamur brachio . quo honorabiles Amici tui tecum glorientur in cælo · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

F.VI.V. PSALMUS CXXXIX.

In Finem · Pſalmus David ·

[7] In Finem · Pſalmus David ·

Eccleſia Dominum deprecatur . ut ab iniquo diabolo liberetur . dicens in futuro judicio vindictam ſuper eos venturam . qui pauperes ejus inſanis motibus perſequuntur ·

*ERipe me . Domine . ab homine malo · * a viro iniquo libera me ·*

*Qui cogitaverunt malitias [6] in corde . * tota die conſtituebant prælia ·*

*Acuerunt linguas ſuas ſicut ſerpentes · * venenum aſpidum ſub labiis eorum ·*

Diapſalma ·

*Cuſtodi me . DOMINE . de manu peccatoris · * & ab hominibus iniquis libera me ·*

*Qui cogitaverunt ſupplantare greſſus meos . * abſconderunt ſuperbi laqueos mibi ·*

Et

ERipe me. Domine. ab homine malo [8] · * a viro iniquo eripe me ·

Qui cogitaverunt iniquitates in corde . * tota die conſtituebant prælia ·

Acuerunt [9] linguas ſuas ſicut ſerpentis · * venenum aſpidum ſub labiis eorum ·

Diapſalma .

Cuſtodi me. DOMINE. de manu peccatoris · * [10] & ab hominibus iniquis eripe me ·

Qui cogitaverunt ſupplantare greſſus meos . * abſconderunt ſuperbi laqueum mihi ·

Et

(1) *D. 144. una cum Vat. 84. Aug. & Ver. copulam ejus loci expungunt .*

(2) *Holſt. in via æterna .* MSS. noſtri , & Faber , & Cajet. & Bruno · *in viam æternam .* Sed LXX. *ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ* , & ſic Ambroſ.

(3) *Alex. & Pal. eam copulam neſciunt . Vat.* oderam eos Θ &) inimici &c. *ita exigente Hebræorum & Græcorum utroque fonte.*

4 *Vat.* afflige me , & ſcito vias meas .

(5) *Vat.*84. Cæli & terræ , aeriſque proſpector Deus &c. *apud Thomaſ. MS. alter loco proſpector babet* protector .

(6) *Vat.* 84. in corde ſuo .

(7) *In Pal. voces* In Finem *deſiderantur .*

(8) *Vat.* Θ &) a viro iniquo .

(9) *Alex. & Pal.* Acuerunt linguam ſuam ſicut ſerpentes . *Vat.* Acuerunt Ψ linguas ſuas) ſicut ſerpentes . *Græc. γλῶσσαν αὐτῶν · Tum Vat. atque Pal. idem omittunt ſubſequens* Diapſalma .

10 *Tacet Alex.* & *copulam . Vat.* Θ &) Ψ a viro) iniquo libera me .

Et funes extenderunt [1] *in laqueum pedibus meis* · * *juxta iter ſcandalum poſuerunt mihi* ·

Diapſalma ·

Dixi Domino . *Deus meus es tu* · * *exaudi* Domine *vocem orationis meæ* ·

Domine . *Domine* . *virtus ſalutis meæ* . * *obumbra caput meum in die belli* ·

Ne tradas me a deſiderio meo peccatori · * *cogitaverunt adverſus me* . * *ne derelinquas me* . *ne umquam exaltentur* ·

Diapſalma ·

Caput circuitus eorum . * *labor labiorum ipſorum cooperiet eos* .

Cadent ſuper eos carbones ignis · * [2] *in ignem dejicies eos* · *in miſeriis non ſubſiſtent* ·

Vir linguoſus non dirigetur ſuper terram · * *virum injuſtum mala capient* [3] *in interitu* ·

Cognovi quoniam faciet Dominus *judicium inopum*. * *& vindictam pauperum* ·

Veruntamen juſti confitebuntur nomini tuo · * *& habitabunt recti cum vultu tuo* ·

Et [4] funes extenderunt in laqueum · * juxta iter ſcandalum poſuerunt mihi ·

Diapſalma ·

Dixi [5] Domino . Deus meus es tu · * exaudi Domine vocem deprecationis meæ ·

Domine . Domine virtus ſalutis meæ . * obumbraſti [6] ÷ ſuper ‡ caput meum in die belli ·

Ne [7] tradas me . Domine . a deſiderio ÷ meo‡ peccatori · * cogitaverunt contra me . ne derelinquas me . * ne forte exaltentur ·

Diapſalma ·

Caput circuitus eorum . * labor labiorum ipſorum [8] operiet eos ·

Cadent ſuper eos [9] carbones . * in ignem dejicies eos · * in miſeriis non ſubſiſtent ·

Vir linguoſus non dirigetur in terra · * virum injuſtum mala capient in interitu ·

Cognovi quia faciet Dominus judiciũ inopis* ÷ &‡ vindictã pauperũ ·

Verumtamen Juſti confitebuntur nomini tuo · * [10] ÷ & ‡ habitabunt recti cum vultu tuo ·

Oratio ·

Virtus ſalutis noſtræ . Deus . defende Eccleſiam a diffidentium veneno mortifero . ut a te obumbrati numquam obligemur a laqueis inimici · Per ·

(1) *Uterque Archivi MS. unà cum Vat.* 84. *& Brun.* in laqueo .

(2) *Vat.*84. *addita copula* , & in ignem . *Aug. & Ver. omiſſis vocibus* in ignem *præfert* : & dejicies eos .

(3) *Holſt. in interitum* . Sic Ambroſ. ſed MSS. omnes , & Faber, & Cajet. *in interitu*: at LXX. εἰς καταφθοράν , vel ut MS. Barberini διαφθοράν .

(4) *Vat.* Et funibus prætenderunt laqueum pedibus meis , detinentes ſemitas ſcandalum appoſuerunt mihi : *quod ſequitur deinde* Diapſalma *idem MS. una cum Pal. omittit* .

(5) *Alex.* Dixi : Domie &c. *infra Mart. & Val.* ÷ ex ‡ audi . Vat. *pro* exaudi *habet* auribus percipe .

(6) *Eum obelum Vat. neſcit* . *Pal. verò verſiculo ſubjungit* Diapſalma .

(7) *Alex.* Non tradas , Domine &c. *prætéritque deinde cum Pal. & Vat. obelum* . *Vat.* Non tradas me Domine , a deſiderio meo peccatori . Cogitaverunt adverſus me , non me derelinquas, ne quando exaltentur . *Pal. ſubſequens præterit* Diapſalma .

(8) *Alex.* operuit eos .

(9) *Vat.* carbones ⊖ ignis) in ignem . *Deinde duobus , qui proxime ſequuntur , verſibus Rom. exprimit : eorum ultimo occurrentem obelum MSS. noſtri omnes omittunt* .

(10) *Vat. eam copulam ſine obelo ſcribit, quam longe melius prorſus omittunt Alex. & Pal. Hieronymus ad Sunn. docet eam ſupervacuare* .

Digitized by Google

ALIA.

CUſtos omnium Fidelium. Deus. tuere nos ab inſidiis iniquorum. ut juſtificati confiteamur Nomini ſancto tuo. & habitemus recti in conſpectu tuo. Per.

F.VI.V. **PSALMUS CXL.**

Pſalmus David.

Supplicat Propheta ut inter iſtos Mundanos actus a diverſis liberetur erroribus. [1] *ne in peccatorum retiacula cadat.*

DOMINE. *clamavi ad te. exaudi me.* * *intende voci orationis meæ dum clamavero ad te.*

Dirigatur oratio mea * *(ſicut incenſum) in conſpectu tuo.*

Elevatio manuum mearum * *ſacrificium veſpertinum.*

Pone. DOMINE. *cuſtodiam ori meo.* * *& oſtium circumſtantiæ labiis meis.*

Ut non declines cor meum in verbum malum. * *ad excuſandas excuſationes in peccatis.*

Cum hominibus operantibus iniquitatem. * [2] *& non combinabor cum electis eorum.*

Corripiet me juſtus in miſericordia & increpabit me. * *oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.*

Quoniam [3] *adhuc oratio mea in beneplacitis eorum.* * *abſorpti ſunt. continuati petræ.* * *judices eorum. audient verba mea. quoniam potuerunt.*

Sicut

Pſalmus David.

DOMINE. clamavi ad te. exaudi me. * intende [4] voci meæ cum clamavero ad te.

Dirigatur oratio mea (ſicut incenſum) in conſpectu tuo. *elevatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

Pone. DOMINE. cuſtodiam ori meo. * ÷ & ⁝ oſtium circumſtantiæ labiis meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ. * ad excuſandas excuſationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem. * [5] & non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me juſtus in miſericordia. [6] & increpabit me. * oleum ÷ autem ⁝ peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc [7] ÷ & ⁝ oratio mea in beneplacitis eorum. * abſorpti ſunt juncti petræ judices eorum.

Audient verba mea. quoniam potue-

(1) *Quæ hinc uſque ad Tituli hujus finem ſequuntur Vat. neſcit.*

(2) *Holſt. & non combinabor* MSS. noſtræ Baſilicæ, & Cajet. legunt, *comminabor*: ſed LXX. *συνδυάσω*. MS. Florent. *communicabor*, pro quo in editione Fabri, & Verſione Sixtinæ, *communicabo*. At *comminabor* ſine dubio corruptum ex *combinabor*: ſic etiam vetus Gloſſarium *combino συνδυάζω*, & S. Bruno ita legit.

(3) *Holſt. Quoniam adhuc & oratio mea.* MSS. omnes antiqui & recentes, & Faber, & Cajet. & Bruno pro *&* legunt *eſt*; ſed contra LXX. & Hebræos.

Et obſervati a nobis D. 145. atque Vat. 84. cum Caſſ. legunt: adhuc eſt oratio. *Cetera copulam quam heic cum Ambroſ. omittit Pſalt. Romanum, retinent cum Græc. & Heb. Aug. Bruno, & Ver.*

(4) *Vat. in præſenti verſu Rom. ſequitur: & primum, qui hinc occurrit, deinceps obelum delet.*

(5) *Vat.* & non conbinabo cum electis eorum.

(6) *Vat.* & arguet me: oleum &c. *Alex.* & increpavit me.

(7) *Expungendus eo loco obelus videtur, quem non tuentur MSS. noſtri, non vetus ex Heb. Alex. Verſ. non Hebræus fons, non Mart. aut Vallarſ.*

Digitized by Google

Sicut craſſitudo terræ eructat ſuper terram . [1] diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernum ·*

Quia ad te . Domine *. Domine oculi mei · * in te ſperavi . ne auferas animam meam ·*

*Cuſtodi me a laqueo . (quem ſtatuerunt mihi) * [2] & a ſcandalis operantibus iniquitatem ·*

*Cadent in retiaculum ejus peccatores · * ſingulariter ſum ego donec tranſeam ·*

tuerunt · * ſicut craſſitudo terræ [3] erupta eſt ſuper terram ·

Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernum ·* Quia ad te . Domine . Domine oculi mei . * in te ſperavi . non auferas animam meam ·

Cuſtodi me [4] a laqueo (quem ſtatuerunt mihi) * & a ſcandalis operantium iniquitatem ·

Cadent [5] in retiaculo ejus peccatores · * ſingulariter ſum ego donec tranſeam ·

ORATIO·

Pone . Domine . cuſtodiam ori noſtro . ne inania proferamus : ut miſericordia tua correpti ab omnibus iniquitatum ſcandalis protegamur · Per·

PSALMUS CXLI. F.VI.V.

Intellectus . David . cum eſſet in ſpelunca . [6] Oratio ·

Intellectus . David . cum eſſet in ſpelunca . Oratio ·

Chriſtus ad Patrem clamat dolos Judaicæ perſecutionis exponens . liberarique ſe de inferno deprecatur . quoniam omnium Sanctorum fides in ejus Reſurrectione pendebat ·

Voce mea ad Dominum *clamavi . * voce mea ad* Deum *deprecatus ſum ·*

*Effundam in conſpectu ejus orationem meam . * & tribulationem meam ante ipſum [7] pronunciem ·*

In deficiendo in me ſpiritum meum· Et tu cognoviſti ſemitas meas ·*

In via

Voce mea ad Dominum clamavi . * voce mea ad Dominum deprecatus ſum ·

Effundo in conſpectu ejus [8] orationem meam . * ÷ & : tribulationem meam ante ipſum pronuncio ·

In [9] deficiendo ex me ſpiritum meum · * Et tu cognoviſti ſemitas meas ·

 In via

(1) *Holſt. Diſſipata ſunt oſſa mea.* MSS. omnes, Faber , Ambroſ. & Cajet. & Bruno legunt *noſtra* ; atque ita LXX. editionis Sixtinæ , & ceteri Interpretes a Flaminio laudati in notis , Symmachus , Aquila , & V. editio , & ipſi Hebræorum fontes : alii legunt *ὀστᾶ αὐτῶν , oſſa eorum ,* ut Complutens . MS. Barberini , Apollinaris , & alii . Sed lectionis *oſſa mea* nullum veſtigium apud veteres apparet , & ideo MSS. Codicum lectio reſtituenda .

(2) *Holſt. a ſcandalis operantium .* MS. melior & recentior uterque , & Bruno , & Faber, & Cajet. *operantibus* : id ex ambiguitate LXX. *ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν* , ortum & hoc veteris Interpretis erratum puto ab Hieronymo correctum .

(3) *Vat.* eructat , *juxta Rom. pro* erupta eſt .

(4) *Vat.* a laqueo ☉ hoc) quem &c. *Paullo infra Alex.* & ſcandalis &c. *omiſſa præpoſitione* a . (5) *Vat.* in retia ejus .

(6) *Poſtremam hanc Tituli vocem* oratio D. 145. *omiſit* .

(7) *Vat.* 84. *cum Caſſ. & Ambroſ.* pronuncio .

(8) *Alex.* deprecationem meam : *tum illicò ſequentem copulam & obelum ſimul cum Pal. & Vat. expungit , quod & a Val. ob Pal. MS. & conſentientes Heb. atque Græc. fontes præſtatur .*

(9) *Vat.* In deficiendo Ψ in) me ſpiritum meum , & tu cognoviſti Ψ ſemitam) meam .

In via hac. qua ambulabam. abſconderunt*[1] *ſuperbi laqueos mibi*·

Conſiderabam a dextris . & videbam·* *& non erat qui agnoſceret me*·

Periit fuga a me· * *& non eſt qui requirat animam meam*·

Clamavi ad te . DOMINE *. dixi . Tu es ſpes mea .* portio mea in terra viventium*·

Intende in orationem meam . quia bumiliatus ſum nimis*·

Libera me a perſequentibus me . quoniam confortati ſunt ſuper me*·

Educ de carcere animam meam . ad confitendum nomini tuo . Domine*·

Me expectant juſti . donec retribuas mibi*·

In via hac .[2] qua ambulabam .* abſconderunt laqueum mihi·

Conſiderabam[3] ad dexteram . & videbam · * & non erat qui cognoſceret me·

Periit fuga a me · *[4] & non eſt qui requirat animam meam·

Clamavi ad te. DOMINE. dixi.[5] Tu es ſpes mea . * portio mea in terra viventium·

Intende ad deprecationem meam .* quia humiliatus ſum[6] nimis·

Libera me a perſequentibus me . * quia confortati ſunt ſuper me·

Educ de cuſtodia animam meam .* ad confitendum nomini tuo · * me expectant juſti . donec retribuas mihi·

ORATIO·

DEprecantes . Domine . voce humili pietatem tuam expoſcimus . ut adjuti a te Spe noſtra . portionem cum Electis tuis in terra viventium fortiamur · Per ·

F.VI.M. PSALMUS CXLII.

Pſalmus David .[7] quando eum filius ſuus perſequebatur ·

Pſalmus[9] David . ÷ quando perſebatur eum Abſalon filius ejus ‡

Propheta ex perſona uniuſcujuſque Fidelis ſupplicans ſibi Domini miſericordiam ſubvenire . rogat Dominum Chriſtum . ne cum ſervo ſuo velit inire judicium . velociterque[8] *pervenire ſe petit ad veniam . ne ab inimicorum tardetur inſidiis*·

DOMINE *exaudi orationem meam.* auribus percipe obſecrationem*

DOMINE exaudi orationem meam.* auribus percipe[10] obſecrationem

(1) *Vocem* ſuperbi *bujus loci omittunt uterque Archivi MS. ut & Vat.* 84. *Aug. Caſſ. Brun. & Ver.*

(2) *Alex.* quam ambulabam . *Vat. ſequiori cura præſenti verſu Romano ſimilis factus legitur* .

(3) *Vat.* a dextris . *Pal. infra :* ÷ & ‡ non erat &c. *minus tamen ad rem* .

(4) *Meritò boc loco idem Pal.* ÷ & ‡ non eſt &c. *Alex.* Perit fugam a me , & non eſt qui requiret &c.

(5) *Vat.* Tu ÷ es ‡ ſpes mea .

(6) *Idem Vat. pro* nimis *præfert* valde . *Et ſequentibus ſtatim verſiculis* .

Eripe me de perſequentibus me , quoniam prævaluerunt ſuper me .

Educ de carcere animam meam &c.

(7) *Vat.* 84. quando perſequebatur eum Filius ejus Abſalon .

(8) *Vat.* ſupervenire petit ad veniam .

(9) *MSS. noſtri neglecto obelo varie Titulum efferunt . Vat.* Pſalmus ipſi David , quando eum ſuus filius perſequebatur . *Alex. quem Thomaſius pro Romano hoc Pſalmo babet , eundem exbibet . Pal.* Pſalmus David , quando eum ſuus filius perſequebatur .

(10) *Vat.* deprecationem meam . *Pal. infra :* ÷ ex ‡ audi me .

Digitized by Google

nem meam. * *in veritate tua exaudi me in tua juſtitia*.

Et [1] *ne intres in judicium cum ſervo tuo*. * *quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens*.

Quia perſecutus eſt inimicus animam meam. * *humiliavit in terra vitam meam*.

Collocavit me in obſcuro ſicut mortuos ſæculi. * *& anxiatus eſt in me ſpiritus meus*. * [2] *in me turbatum eſt cor meum*.

Memor fui dierum antiquorum. * *& meditatus ſum in omnibus operibus tuis*. * *& in factis manuum tuarum* [3] *meditabar*.

Expandi manus meas ad te. * *anima mea ſicut terra ſine aqua tibi*. Diapſalma. *velociter exaudi me*.

DOMINE. *defecit ſpiritus meus. ne avertas faciem tuam a me*. * *& ero ſimilis deſcendentibus in lacum*.

Auditam mihi fac mane miſericordiam tuam. * *quia in te ſperavi. Domine*.

Notam mihi fac viam in qua ambulem. * *quia ad te. Domine. levavi animam meam*.

Eripe me de inimicis meis. DOMINE. *ad te confugi. doce me facere voluntatem tuam*. * *quia tu es Deus meus*. *Spiri-*

tionem meam. * in veritate tua exaudi me in tua juſtitia.

Et non intres [4] in judicium cum ſervo tuo. * quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens.

Quia perſecutus eſt inimicus animam meam. * humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me [5] in obſcuris ſicut mortuos ſæculi. * & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus. * in me turbatum eſt cor meum.

Memor [6] fui dierum antiquorum. * meditatus in omnibus operibus tuis. * in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te. * anima mea [7] ſicut terra ſine aqua tibi.

Diapſalma.

Velociter exaudi me. DOMINE. * defecit ſpiritus meus.

Non [8] avertas faciem tuam a me. * & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane miſericordiam tuam. * quia in te ſperavi [9].

Notam fac mihi viam. [10] in qua ambulem. * quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis DOMINE. [11] ad te cofugi. * doce me facere voluntatem tuam. quia Deus meus ÷ es ⁑ tu. Spiri-

(1) *Holſt. Et ne intres in judicium*. MS. melior, & Bruno, & Faber, *in indicio*: ſed Septuaginta εἰς κρίσιν, & ita Gregor. Magnus Moral. lib. 18. cap. 26. & Ambroſ.

(2) *MS. Archivi uterque cum Vat*. 84. *& Brun. addita copula*: & in me.

(3) *MSS. Archivi & Vat*. 84. *cum Ambroſ*. meditabor.

(4) *MSS. noſtri omnes*, in judicio.

(5) *Vat*. in tenebris ſicut mortuos æterni: & anxiatus eſt &c.

(6) *Vat*. Memoratus ſum dierum antiquorum, & meditatus ſum ....., ⊖ & in factis manuum tuarum meditabor.

(7) *Mart. & Val*. ※ ſicut ⁑ terra &c. *contradicentibus noſtris MSS. omnibus, & Græco textu ſcribente* ὡς γῆ ἄνυδρός σοι.

Quod vero huic verſiculo ſubjungitur Diapſalma *ad finem proxime ſequentis Pal. repreſentat*. (8) *Alex*. Non avertat.

(9) *Vocem* Domine *juxta Rom. heic Vat. addit, proſequiturque alterum verſiculum*: Notam mihi fac, Domine, viam in quam ambulem: quoniam ad te ⊖ Domine) levavi.

(10) *Et Alex*. in quam ambulem.

(11) *Vat*. ⊖ quia) ad te confugi: *& in fine* ℣. *ſine obelo*, quia tu es Deus meus. *Martianæus*, quia Deus meus ÷ es tu. *Omiſſis, fortaſſe typographi incuria, grandioribus punctis. His pone pronomen* tu *locum ſtatuit pro Mart. Vallarſ. in eumque cenſoriam virgulam ut exerceat, ubi liquidò non conſtat, quod & cum Thomaſio factum haud raro notavimus, eum erraſſe comminiſcitur*.

Digitized by Google

*Spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam ・ * propter nomen tuum.* DOMINE . *vivificabis me in æquitate tua ・*

*Et educes de tribulatione animam meam ・ * & in misericordia tua diſperdes inimicos meos ・*

*Et perdes omnes qui tribulant animam meam . * quoniam ſervus tuus ego ſum ・*

Spiritus tuus bonus deducet me [1] in terram rectam ・ * propter nomen tuum . DOMINE . vivificabis me in æquitate tua ・

Educes [2] de tribulatione animam meam ・ * & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos ・

Et perdes omnes qui tribulant animam meam ・ * quoniam ego ſervus tuus ſum ・

ORATIO ・

DEus . qui matutinam ſacræ Reſurrectionis tuæ auditam feciſti jocunditatem . cum ex inferno rediens repleſti terram gaudiis . quam reliqueras in obſcuris . rogamus potentiæ tuæ ineffabilem Majeſtatem . ut ſicut tunc catervam Apoſtolicam gaudere ſacra feciſti in Anaſtaſi . ita hanc Eccleſiam tuam miſericordiam expanſis manibus flagitantem . ſplendore cæleſtis jubaris inluſtrare digneris . Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus &c.

S.V. PSALMUS CXLIII.

[3] David ad Goliam ・

÷ Pſalmus ‡ David ÷ adverſus Goliath ‡

Bellum iſtud Davidicum ad deſignandum certamen Domini Salvatoris eſt præmiſſum ・ [4] ut ſicut iſte Goliam ſaxei teli dimicatione proſtravit . ita per Petram (quæ eſt Chriſtus) fortitudo diabolica vinceretur ・

B*Enedictus* DOMINUS *Deus meus . qui docet manus meas ad prælium . * & digitos meos ad bellum ・*

*Miſericordia mea & refugium meum . * ſuſceptor meus. & liberator meus ・*

*Protector meus . & in ipſo ſperavi . * ſubjiciens populos ſub me ・*

DOMINE . *quid eſt homo . quod innotuiſti ei ? * aut filius hominis . quoniam reputas eum ?*

*Homo vanitati ſimilis factus eſt ・ * dies*

Benedictus DOMINUS Deus meus. * qui docet manus meas ad prælium . * [6] ÷ & ‡ digitos meos ad bellū ・

Miſericordia mea . & refugium meum ・ * ſuſceptor meus . & liberator meus ・

Protector meus . [7] & in ipſo ſperavi . * qui ſubdit populum meum ſub me ・

DOMINE . quid eſt homo . [8] quia innotuiſti ei ? * ÷ aut ‡ filius hominis. quia reputas eum ?

. Homo

(1) *Alex.* in terra recta . *Et ad finem verſus Vat.* in juſtitia tua .

(2) *Vat.* ⊖ Et) educes &c.

(3) *MSS. Archivi* : David adverſus Goliat. *Vat.* 84. Pſalmus David cum pugnaſſet adverſus Goliad. *MS. alter a Thomaſio notatus* : Pſalmus David in Goliam .

(4) *Vat.* ut ſicut Goliad teli dimicatione proſtravit , ita &c.

(5) *MSS. noſtri utrumque obeli ſignum neſciunt; tum varie & heic Titulum efferunt. Alex. & Pal. primam vocem omittunt cum Vat. qui Vat. habet* : ipſi David ad Goliam .

(6) *Rectius quidem ipſam copulam , quam & Græc. quo utimur , exemplar neſcit , Alex. MS. omittit .*

(7) *Alex.* & in eo ſperavi : *tum cum Pal.* qui ſubdis : *Vat. ſecundis curis factum exhibet* : qui ſubdidit .

(8) *Vat.* quod innotuiſti ei ÷ aut ‡ filius hominis quoniam Ψ cogitas) eum . *Pal. obelum prætерit cum Alex.*

dies ejus (ſicut umbra) prætereunt·

DOMINE *inclina cælos tuos. & deſcende·* * *tange montes. & fumigabunt·*

Coruſca coruſcationes tuas & diſſipabis eos· * *emitte ſagittas tuas.* * *& conturbabis eos·*

Emitte manum tuam de alto· * *eripe me & libera me de aquis multis.* * *& de manu filiorum alienorum.*

Quorum os locutum eſt vanitatem. * *& dextera eorum dextera iniquitatis·*

Deus canticum novum cantabo tibi· * *in pſalterio decem chordarum pſallam tibi·*

Qui das ſalutem regibus· * *qui liberas David ſervum tuum de gladio maligno·*

Eripe me & libera me de aquis multis. * *& de manu filiorũ alienorũ·*

Quorum os locutum eſt vanitatem. * *& dextera eorum dextera iniquitatis·*

Quorum filii (ſicut novellæ plantationes) *[1] *ſtabiliti a juventute ſua·*

Filiæ eorum compoſitæ. * *circumornatæ ut ſimilitudo templi·*

Promptuaria eorum plena. *[2] *eructantia ex hoc in illud·*

Homo vanitati [3] ſimilis factus eſt·* dies ejus (ſicut umbra) prætereunt·

DOMINE inclina cælos tuos. & deſcende·* tange montes. & fumigabunt·

Fulgura [4] coruſcationem. & diſſipabis eos·* emitte ſagittas tuas. & conturbabis eos·

Emitte manum tuam [5] de alto.*eripe me. & libera me de aquis multis.* de manu filiorum alienorum·

Quorum os locutum eſt vanitatem·* & dextera eorum dextera iniquitatis·[6]

Deus canticum novum cantabo tibi·* in pſalterio dechacordo pſallam tibi·

Qui das ſalutem regibus·* qui redemiſti David [7] ſervum tuum de gladio maligno. eripe me·

Et [8] erue me de manu filiorum alienorum. * quorum os locutum eſt vanitatem. * & dextera eorum dextera iniquitatis·

Quorum filii [9] (ſicut novellæ plantationes)* in juventute ſua·

Filiæ eorum [10] compoſitæ.* circumornatæ ut ſimilitudo templi·

Promptuaria eorum plena. * eructantia [11] ex hoc in illud·

Oves

(1) *Holſt. ſtabiliti a juventute ſua.* Sic Bruno. At MS. noſter antiquior & melior legit *ſtabilita*, quod quidam eradendo interpolare conatus eſt: Septuaginta tamen, ceterique Interpretes græci antiqui poſteriori huic lectioni favent; ut & Ambroſ. nam LXX. *ἡδρυμμένα* legunt: Aquila *μεμεγαλυμμένα*: Symmachus *ηὐξημμένα*: omnes ſcilicet hanc vocem ad *νεόφυτα*, hoc eſt, *novellas plantationes* referentes, non ad filios: atque ita S. Auguſtinus *conſtabilita* legit in ſuo Cod. *Vat.* 84. ſicut novellæ plantationum ſtabilitæ, *confirmans obſervationem, quam nihili feciſſe conſtat Pſalterii hujus Romanos Editores cum Pariſienſi & Veronenſi, qui facile Romanam Editionem exſcripſerunt.*

(2) *Holſt. eructantia.* Uterque MS. noſter, *eructuantia.*

(3) *Vat.* adſimilatus eſt: *& infra non* prætereunt, *ſed* tranſeunt.

(4) *Vat.* Corruſca Ψ corruſcationes tuas) & diſſipabis eos: mitte ſagittas &c.

(5) *Vat.* de alto, Θ &) eripe me. *Pal. vero paullo inferius addita copula*: & de manu &c.

(6) *Habet eo loci Pal.* Diapſalma: *& inſequentem ſtatim verſiculum Vat. juxta Rom. exprimit.*

(7) *Pal.* ſervum ſuum, *ſed ſequiori cura factum. Vat.* qui Ψ liberas David ſervum tuum) de gladio. *Alex.* qui redimit David ſervum ſuum &c.

(8) *Vat. addito hemiſtichio cum Rom.* & libera me Θ de aquis multis) & de manu filiorum alienorum &c. *Alex.* Et eripe me de manu filiorum alienigenorum &c.

(9) *Alex. cum Pal.* ſicut novellæ: *proſequitur Vat.* plantationis Θ ſtabilitæ) Ψ a) juventute ſua.

(10) *Pro* compoſitæ *Vat.* decoratæ *exhibet.*

(11) *Vat.* ex hoc in hoc.

Digitized by Google

*Oves eorum fœtoſæ . abundantes in itineribus ſuis · * boves eorum craſſæ ·*

Non eſt ruina maceriæ . neque tranſitus . neque clamor in plateis eorum ·*

*Beatum dixerunt populum . cui hæc ſunt · * beatus populus . cujus* DOMINUS *Deus eorum :*

Oves eorum fœtoſæ .* [1] abundantes in egreſſibus ſuis·*boves eorum craſſæ·

Non eſt ruina maceriæ . neque tranſitus.* neque clamor in plateis eorum·

Beatum [2] ÷ dixerunt ⁝ populum . cui hæc ſunt · * beatus populus. cujus DOMINUS Deus ejus ·

ORATIO·

DOce nos . Domine . ſpiritalibus armis noxialibus culpis reſiſtere : ne vanitati Mundanæ ſubjecti a tui juris dominatione pellamur · Per ·

ALIA·

DUx & doctor victoriæ noſtræ . Deus . concede nobis tales fieri. ut valeamus reſiſtere & ſuperare omnes adverſarios noſtros · & mitte manum tuam de alto ad protegendum nos inter hujus ſæculi tempeſtates . ut magnificemus nomen ſanctum tuum . dicentes · Beatus populus . cujus Dominus Deus ejus · Per ·

S.V. PSALMUS CXLIV.

Laudatio [1] ipſi David ·

Laudatio ipſi David .

Laudationem Domini Propheta variis narrationibus explicat ·

Aleph· E*Xaltabo te Deus rex meus · * & benedicam nomen tuum in æternum. & in ſæculum ſæculi·*

Beth· *Per ſingulos dies benedicam te · * & laudabo nomen tuum in æternum . & in ſæculum ſæculi ·*

Gimel· *Magnus* DOMINUS *. & laudabilis nimis . * & magnitudinis ejus non eſt finis ·*

Daleth · *Generatio & generatio . laudabunt opera tua . * & potentiam tuam*

Aleph· EXaltabo te Deus meus rex . * & benedicam [4] nomini tuo in ſæculum.* & in ſæculum ÷ ſæculi ⁝

Beth · Per ſingulos dies benedicam tibi · * & laudabo nomen tuum in ſæculum . & in ſæculum ÷ ſæculi ⁝

Gimel· Magnus DOMINUS . & laudabilis nimis . * & magnitudinis [5] ejus non eſt finis ·

Daleth· Generatio & generatio [6] laudabit

(1) *Vat.* abundantes Ψ in itineribus) ſuis . *Proxime ſequenti verſiculo idem MS. vocem maceriæ obelo notat .*

(2) *Vat.* Beatificaverunt ˙populum cujus ſunt iſta, ↄ beatus populus cujus Θ eſt) Dominus Deus Ψ eorum) . *Cetera obelum , quo vox dixerunt reſecatur , rectius MSS. noſtri omnes omittunt ; illud enim Hebraici fontis* אשרי *optime exponitur* beatum dixerunt , *ſicut & illud Græc.* ἐμακάρισαν .

(3) *Vocem* ipſi *omittunt uterque Archivi MS. ſicut & pro Gallicano exemplari eandem Alex. præterit .*

(4) *Vat.* nomen tuũ, *juxta Rom. & Alex. & Pal. omittunt librarii oſcitantia Hebraica elementa : inſuper cum Vat. & hujus verſiculi atque proxime ſequentis obelos .*

(5) *Vocem* ejus *Pal. neſcit .*

(6) *Pal. cum Alex.* laudabunt : *Vat. proſequitur :* opera tua & virtutem tuam pronuntiabunt .

Digitized by Google

tuam pronunciabunt·

He· *Magnificentiam majeſtatis tuæ* . *& ſanctitatem tuam loquentur* · * *& mirabilia tua narrabunt*·

Vau· *Virtutem* [1] *terribiliorum tuorum dicent* · * *& magnitudinem tuam narrabunt*·

Zain· *Memoriam abundantiæ ſuavitatis tuæ eructabunt* · * *& juſtitia tua exultabunt*·

Heth· *Miſericors & miſerator* . DOMINUS . * *patiens & multum miſericors*·

Theth· *Suavis* DOMINUS *univerſis* . * *& miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus*·

Jod· *Confiteantur tibi* . DOMINE . *omnia opera tua* · * *& Sancti tui benedicent te*·

Caph· *Gloriam regni tui dicent* . * *& potentiam tuam loquentur*·

Lamed· *Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam* . * *& gloriam magnificentiæ Regni tui*·

Mem · *Regnum tuum . Domine . regnum omnium ſæculorum* · * *& dominatio tua in omni generatione & progenie*·

Fidelis DOMINUS *in verbis ſuis* . * *& ſanctus in omnibus operibus ſuis*·

Samech · *Allevat* DOMINUS *omnes* [2] *qui ruunt* . * *& erigit omnes eliſos*·

Ain · *Oculi omnium in te ſperant* .

PSALT.R.G. *Domi-*

dabit opera tua · * & potentiam tuam pronunciabunt ·

He· Magnificentiam gloriæ ſanctitatis tuæ [3] loquentur · * & mirabilia tua narrabunt ·

Vav· Et virtutem terribilium tuorum dicent · * [4] & magnitudinem tuam narrabunt .

Zain· Memoriam [5] abundantiæ ſuavitatis tuæ eructabunt · * & juſtitia tua exultabunt ·

Heth· Miſerator & miſericors DOMINUS.* patiens [6] & multum miſericors·

Theth· Suavis [7] DOMINUS univerſis · * & miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus ·

Jod· Confiteantur tibi . DOMINE . omnia opera tua · * & Sancti tui [8] benedicant tibi ·

Caph· Gloriam Regni tui dicent . * & potentiam tuam loquentur ·

Lamed· Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam . * & gloriam magnificentiæ Regni tui ·

Mem· Regnum tuum . regnum omnium ſæculorum · * & dominatio tua in omni generatione [9] & generationem·

÷ Fidelis [10] DOMINUS in omnibus verbis ſuis . * & ſanctus in omnibus operibus ſuis ⁝

Samech· [11] Allevat DOMINUS omnes qui corruunt · * & erigit omnes eliſos·

Ain · Oculi omnium in te ſperant . [12]

N n Domi-

(1) *Holſt. virtutem terribilium*. Uterque Codex, & recentior noſter, & Cajet. *terribiliorum*, & S. Bruno , in quo interpolatum .

(2) *Vat.* 84. *cum. Caſſ.* qui corruunt .

(3) *Rectè vocem* loquentur *obelo reſecat Vat. tum pro* narrabunt *præfert* enarrabunt .

(4) *Vat.* & ♆ mirabilia tua) annuntiabunt . *Alex.* loquentur *pro* narrabunt *Vulgatæ* .

(5) *Vat.* Memoriam multitudinis ſuavitatis tuæ &c.

(6) *Idem* : & multæ miſericordiæ , *poſtquam in ſuperioribus hujus verſiculi ea ratione verba diſpoſuerat , qua Rom. exhibet* .

(7) *Vat.* ſuavis Dominus ⊖ in) omnibus : & miſerationes &c. *tum tres proxime ſequentes verſiculos idem MS. juxta Rom. deſcribit* .

(8) *Alex.* confiteantur tibi .

(9) *Alex.* & progenie .

(10) *Sine obelo , oſcitante Antiquario , hunc verſum exhibent Vat. & Pal.*

(11) *Vat.* Confirmat Dominus omnes ruentes , & erigit &c.

(12) *Recte quidem MSS. noſtri omnes vocem* Domine *prætermittunt , quæ neutro in fonte reſonat : ſi vero non omittatur , deberet obelo notari , quod neque Thomaſius , neque Hieronymiani Editores præſtarunt . Vat. proſequitur :* & tu das eſcam Ψ illis) in tempore .

Domine · * *& tu das eſcam illis in tempore opportuno* ·

Phe · [1] *Aperis tu manum tuam* . * *& imples omne animal benedictione* ·

Sade · *Juſtus* DOMINUS *in viis ſuis* . * *& ſanctus in omnibus operibus ſuis* ·

Coph · *Prope eſt* DOMINUS *omnibus invocantibus eum* * *in veritate* ·

Res · [2] *Voluntatem timentium ſe faciet* . * *& orationes eorum exaudiet* · *& ſalvos faciet eos* ·

Sin · *Cuſtodit* DOMINUS *omnes diligentes ſe* . * *& omnes peccatores diſperdet* ·

Tau · *Laudem* DOMINI *loquetur os meum* · * *& benedicat omnis caro nomen ſanctum ejus in æternum* . * *& in ſæculum ſæculi* ·

Domine · * & tu das eſcam illorum in tempore opportuno ·

Phe · Aperis ÷ tu ↕ manum tuam. * [3] & imples omne animal benedictione ·

Sade · Juſtus DOMINUS in omnibus viis ſuis . * & ſanctus in omnibus operibus ſuis ·

Coph · Prope eſt DOMINUS omnibus invocantibus eum . * [4] omnibus invocantibus eum in veritate ·

Res · Voluntatem timentium ſe faciet . * & deprecationem eorum [5] exaudiet · & ſalvos faciet eos ·

Sin · Cuſtodit DOMINUS omnes diligentes ſe · * & omnes peccatores diſperdet ·

Tau · Laudationem DOMINI [6] loquetur os meum · * & benedicat omnis caro nomini ſancto ejus . * in ſæculum . & in ſæculum ÷ ſæculi ↕

ORATIO ·

Regnator omnium ſæculorum . Domine . qui ſpiritalem cibum omni animæ opportuno miniſtras in tempore . concede nobis te perpetualiter benedicere . tuamque potentiam cum Electis tuis fiducialiter exaltare · Per ·

ALIA ·

Prope eſto . Domine . omnibus invocantibus te in veritate . imple devotionem timentium te . & deprecationem eorum exaudi . ut ſalvi a te facti diligamus te . & benedicamus nomen ſanctum tuum · Per ·

PSAL-

(1) *Holſt. aperis manum tuam* . Omnes MSS. & Faber , & Cajet. & Ambroſ. *aperis tu manum*; atque ita LXX. *ἀνοίγεις σὺ* , & Hebr. & ſic S. Bruno .

(2) *Vat.* 84. Voluntates timentium ſe faciet , orationes &c. *omiſſa copula* .

(3) *Vat. haud perperam ſuperiori obelo neglecto heic habet* : & adimples .

(4) *Vat.* omnibus qui invocant eum in veritate . *Thomaſius in altero Pſalt. Mart. & Val.* ※ omnibus invocantibus eum ↕ in veritate , *quod minus recte ſe habet ſi noſtrum τῶν ὁ exemplar reſpicias* .

(5) *Pal.* ÷ ex ↕ audiet : *tum Vat. proſequitur* , & ſalvabis eos .

(6) *Alex.* loquitur os meum : *& infra* , nomen ſanctum ejus *pro* nomini ſancto ejus . *Demum Pal. & Vat. obelum neſciunt* .

PSALMUS CXLV.

S.V.

ALLELUJA

Propheta dicit in hominibus minime confidendum. ſed totam ſpem in Domino eſſe ponendam. ne aliquid ab eo peteretur tepide. ſi & alius crederetur poſſe præſtare.

Lauda anima mea DOMINUM. * *laudabo* DOMINUM *in vita mea.* * *pſallam Deo meo quamdiu ero.*

Nolite confidere in principibus. * *neque in filiis hominum. in quibus non eſt ſalus.*

Exiet ſpiritus ejus. revertetur in terram ſuam. * *in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.*

Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus. * *ſpes ejus in* DOMINO *Deo ipſius.*

Qui fecit cælum & terram. * *mare & omnia quæ in eis ſunt.*

Qui cuſtodit veritatem in ſæculum. * *facit judicium injuriam patientibus. dat eſcam eſurientibus.*

DOMINUS *erigit eliſos.* * DOMINUS *ſolvit compeditos.* * DOMINUS *illuminat cæcos.* * [1] DOMINUS *dirigit juſtos.*

DOMINUS *cuſtodit advenam.* * *pupillum &* [2] *viduam ſuſcipiet.* * *& viam Peccatorum exterminabit.*

Regnabit DOMINUS *in æternum.* * *Deus tuus (Sion) in ſæculum ſæculi.*

ALLELUJA

÷ Aggæi & Zachariæ :

Lauda anima mea DOMINUM. * laudabo DOMINUM in vita mea. * pſallam Deo meo quamdiu [3] fuero.

Nolite confidere in principibus. * [4] in filiis hominum. in quibus non eſt ſalus.

Exibit [5] ſpiritus ejus. & revertetur in terram ſuam. * in illa die peribunt ÷ omnes : cogitationes eorum.

Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus. * ſpes ejus in DOMINO Deo ipſius. qui fecit cælum & terram. * mare & omnia quæ in eis ſunt.

Qui cuſtodit veritatem in ſæculum. * [6] facit judicium injuriam patientibus. * dat eſcam eſurientibus.

DOMINUS ſolvit compeditos. * DOMINUS illuminat cæcos.

DOMINUS erigit [7] eliſos. * DOMINUS diligit juſtos.

DOMINUS cuſtodit advenas. * pupillum & viduam ſuſcipiet. * [8] & vias Peccatorum diſperdet.

Regnabit DOMINUS [9] in ſæcula. * Deus tuus (Sion) in generationem & generationem.

(1) *Holſt. Dominus diligit juſtos.* MSS. omnes, & Cajet. legunt, *dirigit*: ſed apud LXX. ἀγαπᾷ S. Bruno quoque exponit: *quia ipſius gratia eſt, quòd a recto itinere non diſcedunt.*

(2) *Holſt. Viduam ſuſcipiet.* MSS. noſtri, & Cajet. *ſuſcipit*; ſic etiam recentior MS. noſter. At S. Bruno, *ſuſcipiet*, cum LXX. ἀναλήψεται.

(3) *Vat. juxta Rom.* ero.

(4) *Idem Vat.* neque in filiis hominum ⊖ in) quibus non eſt ſalus. *Voculam* in *prorſus omittunt juxta utrumque, Græc. & Heb. fontem, MSS. Pal. & Alex.*

(5) *Alex.* ſpiritus eorum, & revertetur in terra ſua &c. *tum cum Pal. & Vat. minus bene vocem* omnes *ſine obelo ſcribit.*

(6) *Vat.* faciens judicium &c. *Quæ vero ſequentibus duobus verſiculis habentur MS. idem ita diſponit*: Alleluja. Dominus ſolvit compeditos: Dominus erigit eliſos.

Dominus illuminat cæcos: Dominus diligit juſtos.

(7) *Alex. & Pal.* alliſos.

(8) *Alex. & Pal.* & viam, *minori numero.*

(9) *Vat. heic Rom. ſequitur. Pal. infra*: in generatione & generationem:

ORATIO.

GLorioſe omnipotens Deus. in quem Beatorum animæ totam ſpei confidentiam ponunt. concede nobis. ut adjutorio tuo inluminati valeamus te jugiter mente pura diligere. Per.

ALIA.

LAus & jubilatio noſtra. Deus. abſolve nos a vinculis peccatorum. ut qui frequenter delinquentes cecidimus. te miſerante pœnitentes erigamur. Per.

S.V. PSALMUS CXLVI.

ALLELUJA.[1] ALLELUJA.[4]

Hortatur Propheta populum devotum laudare Dominum. qui ſupplicantibus beneficia profutura concedit. quoniam qui de ſuis viribus confidunt. ei placere non poſſunt.

L*Audate* DOMINUM. *quoniam bonus eſt pſalmus.* * *Deo noſtro jucunda ſit laudatio.*

Ædificans Jeruſalem DOMINUS. * *& diſperſiones Iſrael*[2] *congregans.*

Qui ſanat contritos corde. * *& alligat contritiones eorum.*

Qui numerat multitudinem ſtellarum. * *& omnibus eis nomina vocat.*

Magnus Dominus noſter. & magna virtus ejus. * *& ſapientiæ ejus non eſt numerus.*

Suſcipiens[3] *manſuetos* DOMINUS. * *humiliat autem peccatores uſque ad terram.*

Incipite DOMINO *in confeſſione.* * *pſallite Deo noſtro in cithara.*

Qui operit cælum nubibus. * *& parat terræ pluviam.*

Qui

LAudate DOMINUM. quoniam[5] bonus eſt pſalmus. * Deo noſtro ſit jucunda ※ decoraque ⁑ laudatio.

Ædificans Jeruſalem DOMINUS. *[6] diſperſiones Iſraelis congregabit.

Qui ſanat contritos corde. & * alligat[7] contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem ſtellarum. *[8] & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noſter. & magna virtus ejus. *[9] & ſapientiæ ejus non eſt numerus.

Suſcipiens[10] manſuetos DOMINUS. * humilians ÷ autem ⁑ peccatores uſque ad terram.

Præcinite DOMINO in confeſſione. * pſallite Deo noſtro in cithara.

Qui operit cælum nubibus. * & parat terræ pluviam.

Qui

(1) *Nomina*, Aggæi & Zachariæ *ſubjungit uterque Archivi MS.*

(2) *D.* 144. congregat.

(3) *Holſt. ſuſcipiens manſuetos Dominus: humilians autem &c.* MS. melior, *ſuſcipiet*; & deinde, *humiliat*: alter MS. & recentior, *ſuſcipiens*, tum *humiliat &c.* & ſic Faber, & Cajet. & Ambroſ. LXX. ἀναλαμβάνων, & ταπεινῶν, utrobique per participium.

(4) Aggæi & Zachariæ *nomina Titulo addit Alex. quæ Mart. & Val. obelo notant.*

(5) *Alex.* quoniam bonum pſalmus: *& Pal.* verbum eſt *omittit*: *Vat. vero integro verſiculo Rom. ſequitur.*

(6) *Vat.* ϴ &) diſperſiones Iſrael &c. *Alex.* diſperſionis Iſrael.

(7) *Alex.* contritionis illorum.

(8) *Pal. & ex eo Val.* ÷ & ⁑ omnibus &c. *Alex.* nomina vocans.

(9) *Vat. verſiculo præmittit* Alleluja: *heic autem habet*: & ſapientia ejus &c. *tum ſubſequenti & altero Rom. imitatur, denuò præmiſſa poſtremo voce* Alleluja.

(10) *Alex.* manſuetus: *tum Vat. obelum neſcit.*

*Qui producit in montibus fœnum. **
& herbam ſervituti hominum·
*Qui dat jumentis eſcam ipſorum· **
& pullis corvorum invocantibus eum·
*Non in viribus equi voluntatem habebit· * neque [1] in tabernaculis viri beneplacitum eſt ei·*
Beneplacitum eſt DOMINO *ſuper timentes eum. * & in eos qui ſperant in miſericordia ejus·*

Qui producit in montibus fœnum.* [2]
÷ & herbam ſervituti hominum ⁑
Qui dat jumentis eſcam ipſorum· *
÷ & ⁑ pullis corvorum invocantibus eum·
Non [3] in fortitudine equi voluntatem habebit· * nec in tibiis viri beneplacitum erit ei·
Beneplacitum [4] eſt DOMINO ſuper timentes eum. * ÷ & in eis ⁑ qui ſperant ſuper miſericordia ejus·

ORATIO.

ÆDificator cæleſtis Jeruſalem. Deus. qui multitudinem ſtellarum & concludis numero. & nominatim ſingulas vocas. ſana (quæſumus) contritos corde. & diſperſos congrega. atque nos innumerabili ſapientia tua locupleta· Per:

PSALMUS CXLVII. S.V.

ALLELUJA ALLELUJA

Propheta Jeruſalem. ideſt. ſupernam alloquitur Civitatem. ut ſecura jam reddita in civibus ſuis. Dominum jugi exultatione conlaudet. [5] enumerans quanta populo ſuo pius Miſerator indulſerit·

LAuda Jeruſalem DOMINUM· *
lauda Deum tuum Sion·
*Quoniam confortavit ſeras portarum tuarum· [6] * benedixit filios tuos in te·*
*Qui poſuit fines tuos pacem. * & adipe frumenti ſatians te·*

Qui

LAuda Jeruſalem [7] DOMINUM· *
lauda Deum tuum Sion·
Quoniam confortavit ſeras portarum tuarum· * benedixit filiis tuis in te·
Qui [8] poſuit fines tuos pacem. * ÷ & ⁑ adipe frumenti ſatiat te:

Qui

(1) *Holſt. in tabernaculis viri.* Interpres noſter legit apud LXX. ἐν ταῖς σκηναῖς τοῦ ἀνδρὸς, quam lectionem etiam S. Hilarius & Auguſtinus agnoſcunt. Vulgata, ſive Hieronymus editionis noſtræ corrector, legit: ἐν ταῖς κνήμαις, ut habet Compl. & Sixtina: Nam ſeptuaginta vocem Hebræorum בשוקי *brachium*, vel tibiam ubique vertunt. Itaque noſtra hæc verſio ex Græci textus errore, ſive varietate orta eſt.

(2) *Mart. & Thomaſ. altero Pſalt.* ÷ Qui ⁑ producit &c. *Verſiculo præmiſſa voce* Alleluja *obelo heic ſolam copulam & Vat. notat, fortaſſe Antiquario præpropere grandiora puncta ſcribente. Idem MS. primam vocem* Qui *ſequentis ſtatim verſiculi ſub aſteriſco reponit, & deinde habet,* eſcam illorum.

(3) *Vat.* Non in viribus equi voluntatem habebit, neque in tibialibus viri bene placebunt.

(4) *Mart. & Val.* ÷ Bene ⁑ placitum, *ſed minus bene, aut ſi non male eadem ſit ratio & ſuperioris ejuſdem vocis. Deinde ſolum copulam* & *iidem obelo notant, eximentes voces* in eis: *quod iterum minus probandum: Hebræus enim reſonat,* exſpectantes, *vel cum Alex: MS.* exſpectant in miſericordia ejus, *quod ſatis exprimit illud:* qui ſperant.

(5) *Vat.* enumeranſque, *fortaſſe legendum* enumeratque, *ut habetur in altero Vat.* 84.

(6) *Vat.* 84. *addita copula:* & benedixit.

(7) *Alex.* Domino.

(8) *Huic verſiculo præmittit Vat.* Alleluja: *tum occurrentem in eo obelum neſcit.*

*Qui emittit eloquium ſuum terræ. * velociter currit ſermo ejus.*

*Qui dat nivem ſicut lanam. * nebulam* [1] *(velut cinerem) ſpargit.*

*Mittit cryſtallum ſuam ſicut fruſta panis. * ante faciem frigoris ejus* [2] *quis ſubſiſtet?*

Mittet [3] *verbum ſuum. & liquefaciet ea. * flabit ſpiritus ejus. & fluent aquæ.*

*Pronuncians verbum ſuum Jacob. * juſtitias & judicia ſua Iſrael.*

*Non fecit taliter omni nationi. * & judicia ſua non manifeſtavit eis.*

ALLELUJA

Qui [4] emittit eloquium ſuum terræ. * velociter currit ſermo ejus.

Qui [5] dat nivem ſicut lanam. * nebulam (ſicut cinerem) ſpargit?

Mittit [6] cryſtallum ſuam ſicut buccellas. * ante faciem frigoris ejus quis ſuſtinebit?

Emittet [7] verbum ſuum, & liquefaciet ea. * flabit ſpiritus ejus. & fluent aquæ.

Qui annunciat verbum ſuum Jacob. * [8] juſtitias & judicia ſua Iſrael.

Non fecit taliter [9] omni nationi. * & judicia ſua non manifeſtavit ÷ eis ⁑

ALLELUJA

ORATIO.

CONforta. Domine. portas Eccleſiæ tuæ. & pone terminos ejus pacem; eique adipem ſpiritalis tritici dignanter adtribue. Per.

PSAL-

(1) *Holſt. velut cinerem ſpargit.* Omnes MSS. & Faber & Cajet. & Bruno, *aſpargit.* Alter ex his auctoribus habet, *aſpergit.* Verbum Hebraicum יפזר *σπείσειν*, alibi vertunt *διασπείρειν*, *διασκορπίζειν*, *διαχέειν*.

Et in utroque Archivi MS. habetur aſpergit.

(2) *Holſt. quis ſubſiſtet?* MSS. noſtri, & Cajet. & Bruno, *ſubſiſtit*: ſed LXX. *ὑποστήσεται*, & S. Auguſt. & Ambroſ. *ſubſiſtet* legit. Faber *ſuſtinebit*, ut Vulgata, & ſic Florent. Nobilius autem, qui hanc Romani Pſalterii lectionem eſſe affirmat, noſtros, hoc eſt, Romanos Codd. non inſpexit.

Subſiſtet *& a nobis obſervatum erat in utroque Archivi MS. atque in Vat.* 84.

(3) *Holſt. Mittet verbum ſuum.* MSS. noſtri, etiam recentior, & Faber, & Cajet. & Bruno legunt, *mittit.* Interpres olim apud LXX. legit *ἐξαποστέλλει*, ubi nunc *ἐξαποστελεῖ* in futuro habetur. Alter quoque MS. noſter *liquefacit* in præſenti ſcribit, ubi itidem in futuro *τήξει*.

At Vat. 84. *habet*, mittit.

(4) *Alex.* qui emittet.

(5) *Huic & proxime ſequentibus duobus aliis verſiculis iterum Vat. præmittit* Alleluja.

(6) *Vat.* Mittit Cryſtallum ſuum ⸓ tamquam fruſta panis) contra faciem frigoris ejus quis ſubſiſtet?

(7) *Pal. Mart. & Val.* ÷ E ⁑ mittet verbum ſuum, *Alex. proſequitur*, & liqueſacit ea.

(8) *Vat.* ⸓ juſtitiam) & ⸓ judicium) ℟ ⸓ in) Iſrael.

(9) *Vat.* omni genti: *cum vocem* eis *MSS. noſtri omnes & Marten. atque Valar. ſine obelo relinquunt: ratio ipſis eſſe poſſet Hebræum reddere*: & judicia non cognoſcent ea, *hoc eſt* ea judicia, *quod ſatis exprimitur verbis* judicia ſua; *unde ſequitur voculam* eis *in Hebræo non haberi, & ideo jure meritoque a Thomaſio obelo notari. Inſuper & vox* Alleluja, *qua Pſalmus iſte clauditur, in MSS. noſtris deſideratur.*

Pſalmus CXLVIII. Q.M.

[1] ALLELUJA ALLELUJA

Propheta per paucarum commemorationem [2] *creaturarum omnes creaturas ad Domini laudes hortatur. rationales & intellectuales per ſe. intellectu autem vel ſenſu carentes per illas utique. quæ opera Domini (ſapientiſſima conſideratione) conlaudant.*

Laudate DOMINUM *de cælis. * laudate eum in excelſis.*

*Laudate eum omnes Angeli ejus. * laudate eum omnes Virtutes ejus.*

*Laudate eum ſol & luna. * laudate eum omnes ſtellæ & lumen.*

*Laudate eum cæli cælorum. * & aquæ (quæ ſuper cælos ſunt) * laudent nomen* DOMINI.

*Quia ipſe dixit. & facta ſunt. * ipſe mandavit. & creata ſunt.*

*Statuit ea in æternum. & in ſæculum ſæculi. * præceptum poſuit. & non præteribit.*

Laudate DOMINUM *de terra. * dracones & omnes abyſſi.*

*Ignis. grando. nix. glacies. ſpiritus procellarum. * (quæ faciunt verbum ejus.)*

*Montes & omnes colles. * ligna fructifera & omnes cedri.*

*Beſtiæ & univerſa pecora. * ſerpentes & volucres pennatæ.*

*Reges terræ & omnes populi. * principes & omnes judices terræ.*

*Juvenes & virgines. * ſeniores cum junioribus * laudent Nomen* DOMINI.

Quia exaltatum eſt Nomen ejus ſolius.

Laudate [3] DOMINUM de cælis. * laudate eum in excelſis.

Laudate eum omnes Angeli ejus. * laudate eum omnes Virtutes ejus.

Laudate eum ſol & luna. * laudate eum omnes ſtellæ ÷ & ‡ lumen.

Laudate eum cæli cælorum. * & aquæ [4] omnes (quæ ſuper cælos ſunt) laudent nomen DOMINI.

Quia ÷ ipſe dixit. & facta ſunt ‡ * ipſe mandavit. & creata ſunt.

Statuit [5] ea in æternum. & in ſæculum ÷ ſæculi ‡ * præceptum poſuit. & non præteribit.

Laudate DOMINUM de terra. * [6] dracones & omnes abyſſi.

Ignis. grando. nix. glacies. * [7] ſpiritus procellarum. (quæ faciunt verbum ejus.)

Montes & omnes colles. * ligna fructifera & omnes cedri.

Beſtiæ & univerſa pecora. * ſerpentes & volucres pennatæ.

Reges terræ & omnes populi. * principes & omnes judices terræ.

Juvenes & virgines. * ſenes cum junioribus laudent Nomen DOMINI. * quia exaltatum eſt Nomen ejus ſolius.

Con-

(1) *Geminum* Alleluja *hoc Titulo exhibet D.* 145.

(2) *Vox.* creaturarum *deſideratur in MSS. Vat. Pal. & Vat.* 84.

(3) *Vat. ſingulis hujus Pſalmi verſiculis, exceptis v.* VIII. X. *&* XIII. *præmittit vocem* Alleluja: *inſuper & obelum tertio occurrentem omittit.*

(4) *Vocem* omnes *ſaltem obelo notandam, rectius, quum nec in Græco reperiatur, prorſus expungunt MSS. noſtri omnes. Alex.* & aqua quæ ſuper cælum eſt &c. *Ad hæc MSS. noſtri itidem male, qui proxime ſequitur, obelum negligunt.*

(5) *Alex. & Pal.* Statuit ea in ſæculum ÷ & in ſæculum ‡ ſæculi.

(6) *Alex.* dracones, abyſſi, *omiſſis* & omnes.

(7) *Vat.* ſpiritus procellæ, qui faciunt &c.

lius · * *Confeſſio ejus ſuper cælum & terram* ·

Et [1] *exaltavit cornu populi ſui* · * *Hymnus omnibus Sanctis ejus* . *filiis Iſrael* . *populo appropinquanti ſibi* ·

ALLELUJA

Confeſſio ejus ſuper cælum & terram · * [2] & exaltavit cornu populi ſui ·

Hymnus omnibus Sanctis ejus . * filiis Iſrael . populo appropinquanti ſibi ·

ALLELUJA

ORATIO ·

EXcelſarum [3] ædium ſupereminens & excelſa poteſtas . Deus . concede famulis tuis . ut ſicut cuncta quæ cernimus te jubente creata ſunt . ita quæ præcipis te cuſtode ſerventur · Per ·

Q.M. PSALMUS CXLIX.

ALLELUJA

ALLELUJA

Canticum novum Propheta Domino Chriſto dicit eſſe cantandum . *qui de toto orbe terrarum univerſalem Jeruſalem ſua pietate conſtruxit* · *& gaudia Sanctorum virtuteſque deſcribens* . *vindictam peccantium gloriam dicit eſſe Juſtorum* ·

C*Antate* DOMINO *canticum novum* · * [4] *laudatio ejus in eccleſia ſanctorum* ·

Lætetur Iſrael in eo qui fecit ipſum · * *& filii Sion exultent* [5] *ſuper Rege ſuo* ·

Laudent nomen ejus in choro & tympano · * [6] *in pſalterio pſallant ei* ·

Quia beneplacitum eſt DOMINO *in populo ſuo* · * [7] *exaltabit manſuetos in ſalutem* ·

Exultabunt ſancti in gloria · * *lætabuntur in cubilibus ſuis* ·

Exal-

CAntate DOMINO canticum novum · * [8] laus ejus in eccleſia ſanctorum ·

Lætetur Iſrael in eo qui fecit eum · * ÷ & ‡ filii Sion [9] exultent in Rege ſuo ·

Laudent nomen ejus in choro · * in tympano & pſalterio pſallant ei ·

Quia beneplacitum eſt DOMINO in populo ſuo . * ÷ & ‡ exaltabit manſuetos [10] in ſalutem ·

Exultabunt ſancti in gloria · * lætabuntur in cubilibus ſuis .

Exal-

(1) *Vat.* 84. & exaltabit , *cum Caſſ. & Ambroſ. Græc.* ὑψώσει ·

(2) *Vat.* & exaltabit , *& abſoluto Pſalmo una cum Alex. & Pal. vocem* Alleluja *denuo omittit* .

(3) *Apud Thomaſium* , *al.* ſedium , *& infra al.* ita & quæ præcepiſti facere te adjuvante cuſtodire valeamus . *al.* quæ præcepiſti cuſtodire ſervemus .

(4) *Holſt. laudatio ejus in Eccleſia Sanctorum.* Ita & noſtri , & ceteri quos vidi Codd. MSS. & Vat. & Faber , & Pſalt. Cajet. & Ambroſianum & S. Bruno legunt , non autem *laus ejus* . In Græco LXX. *αἴνεσις* , quam Vulgatus interpres noſter paſſim *laudationem* reddit , ut *pſal.* 55. *℣.* 10 *pag.* 102. *pſal.* 110. *℣. ultimo pag.* 215. *&* 146. *℣.* 1. *pag.* 284.

(5) *Vat.* 84. *cum Caſſ.* ſuper regem ſuum .

(6) *Idem Vat.* 84. *cum utroque Archivi MS. Aug. Caſſ. Brun. Ver. Ambroſ. & Græc.* & Pſalterio , *mutata præpoſitione* in , *& ejus loco poſita copula* & .

(7) *Vat.*84. *una cum D.* 145. *juxta Græc.* ἐ ὑψώσει *Aug. Caſſ. Brun. atque Ambroſ.* & exaltabit .

(8) *Vat.* laudatio , *juxta Rom. Illud & obſervetur , quod in hoc Pſalmo ſingulis verſiculis , primo excepto , MS. ille præmittit vocem* Alleluja .

(9) *Vat.* exultent ſuper Regem ſuum .

(10) *Alex.* in ſalute : *præcedentem proxime obelum Vat. neſcit* .

Exaltationes [1] *Dei in faucibus eorum. * & gladii ancipites in manibus eorum.*

*Ad faciendam vindictam in nationibus. ** [2] *increpationes in populis.*

*Ad alligandos reges eorum in compedibus. * & nobiles eorum in vinculis ferreis.*

*Ut faciant in eis judicium conſcriptum. * Gloria hæc eſt omnibus Sanctis ejus.*

Exaltationes [3] Dei in gutture eorum. * & gladii ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus. * increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus. * & nobiles eorum [4] in manicis ferreis.

Ut faciant in eis judicium [5] conſcriptum. * Gloria ÷ hæc ‡ eſt omnibus Sanctis ejus.

ALLELUJA

ORATIO.

AUctor totius bonitatis. Deus. qui omnem manſuetudinem te humiliter confitentem exaltas. præſta. ut ſicut Sanctos exultare facis in gloria. ita præſentem Eccleſiam cuſtodire digneris ab hujus Sæculi delectationibus impollutam. Per.

PSALMUS CL. Q.M.

ALLELUJA

Admonetur Civitas Dei. ut de Mundi ambitu congregata. Domino laudes & ore cantet & animo.

*LAudate Dominum in Sanctis ejus. * laudate eum in firmamento virtutis ejus.*

Laudate eum [6] *in Potentatibus ejus. * laudate eum ſecundum multitudinem magnitudinis ejus.*

*Laudate eum in ſono tubæ. * laudate eum in pſalterio & cithara.*

*Laudate eum in tympano & choro. * laudate eum in chordis & organo.*

Laudate eum in cymbalis bene ſonantibus

[7] ※ ALLELUJA ‡

LAudate Dominum in Sanctis ejus. * laudate eum in firmamento virtutis ejus.

Laudate [8] eum in Virtutibus ejus. * laudate eum ſecundum multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in ſono tubæ. * laudate eum in pſalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro. * laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis ÷ bene ‡ ſonan-

(1) *Archivi MS. uterque, Vat.* 84. *cum Aug. Caſſ. & Brun.* exultationes Dei &c.

(2) *Archivi uterque MS. cum Brun. addita copula:* & increpationes.

(3) *Pal.* Exultationes. *Vat.* Exultationes Dei in faucibus eorum, & gladii bis acuti in manibus eorum.

(4) *Vat. juxta Rom.* in vinculis ferreis.

(5) *Vat.* ÷ con ‡ ſcriptum: *alterum deinde obelum neſcit una cum Pal. & Alex. nec ideo improbandi hi MSS. textus enim Hebræus interpretari poteſt &* decor eſt, *cum Alex. Verſ. Hieronymiana, vel* decor hic, *ut in editis legitur interlinearibus, ut ajunt, interpretationibus. Poſtremò vocem* Alleluja *iidem MSS. prætermittunt.*

(6) *D.* 145. *cum Aug. & Brun.* in virtutibus.

(7) *Aſteriſci ſignum prætereunt MSS. noſtri, & quidem recte juxta τῶν ό exemplar noſtrum.*

(8) *Huic verſiculo, quem juxta Rom. exprimit, Vat. præmittit* Alleluja.

Digitized by Google

nantibus • * *laudate eum in cymbalis*[1] *bene tinnientibus* • * *Omnis ſpiritus laudet Dominum* •

ſonantibus • * laudate eum in cymbalis jubilationis • * Omnis ſpiritus laudet Dominum •

ALLELUJA

ORATIO •

HArmoniæ noſtræ ſuaviſſimum melos. Deus. qui noſtri pectoris modulamina [2] nunc flatibus. nunc fletibus præcipis exerceri. præſta. ut dum illa ſpiritali affectu concinimus. perpetualibus Choris inſerti te cum Sanctis omnibus conlaudemus • Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum • Amen •

EXPLICIUNT PSALMI DAVID •

Verſus habent[3] *V Deo gratias Amen* •

DE COMPLETIONE VEL ORDINE PSALMORUM •

Primus itaque Quinquagenarius Fide imbuit credere volentes • *Secundus autem Spe cæleſtis remunerationis erudit credentes* • *Tertius vero Quinquagenarius ſpernntes in Domino perfectione conſummat Charitatis* • *Sive Primus ab exordio Mundi uſque ad Chriſti Incarnationem continet ſacramenta* • *Secundus plane Quinquagenarius ab adventu Chriſti primo uſque ad ſecundum* • *Tertius tandem illum glorioſum oſtendit concentum. qui ſine fine in Dei erit Electis* • *Quinquageſimus Pſalmus eſt de Pænitentia* • *Centeſimus de miſericordia & Judicio* • *Centeſimus quinquageſimus de Dei laude in Sanctis ejus* • *Sic enim ad æternam tendimus vitam. primitus noſtra peccata damnando. deinde bene vivendo. ut poſt condemnatam malam vitam & geſtam bonam mereamur æternam* • *Vocati enim renunciamus diabolo per Pænitentiam. ne ſub jugo ejus remaneamus* • *Juſtificati ſanamur per Miſericordiam. ne Judicium timeamus* • *Glorificati tranſimus in vitam æternam. ubi Dominum ſine fine laudemus* •

INCI-

(1) *D.* 145. *pro* bene tinnientibus *habet* jubilationis, *cum Aug. Brun. Ver. & Ambroſ.*

(2) *Vat. & Pal.* nunc flatibus, nunc fidibus præcipis. *Vat.* 84. nunc flatibus, nunc fidelibus præceptis jubes exerceri.

(3) Habent verſus 5000. *ita Cod. Vat.* 4226.

Digitized by Google

INCIPIUNT·
BENEDICTIONES
TRIUM PUERORUM.

Tres pueri Ananias. Azarias. & Miſael (juſſu Nabuchodonoſor Regis Babylonis) miſſi in fornacem ignis ardentis. & (Angelo deſcendente. & quaſi vento roris flante) a flamma liberati. Deum uno ore benedicunt· Fideles item a Rege confuſionis diabolo igne cupiditatis atque luxuriæ inflammati. ſed flatu Spiritus Sancti per adventum Chriſti. qui eſt Magni Conſilii Angelus (hoc eſt ſuæ & Paternæ Adnunciator Voluntatis) ab hoc igne illæſi ſervati. pro ereptione ſua gratias referunt liberatori ſuo·

Juxta Veterem Editionem·

[1]Angelus autem Domini ſimul deſcendit cum eis (qui erant cum Azaria) in fornacem. & fecit medium fornacis ut ſpiritum roris ſibilantem. & non tetigit eos omnino ignis. neque contriſtavit. neque moleſtus fuit eis·

Tunc [2] hi tres pueri (ſicut ex uno ore) laudabant. & benedicebant Dominum in fornace. dicentes·

B*Enedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula·*

Angelus autem Domini deſcendit cum Azaria & Sociis ejus in fornacem. & excuſſit flammam ignis de fornace. & fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem. & non tetigit eos omnino ignis. neque contriſtavit. nec quidquam moleſtiæ intulit·

Tunc hi tres (quaſi ex uno ore) laudabant. & glorificabant. & benedicebant Deum in fornace. dicentes·

BEnedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. * & laudabilis & glorioſus & ſuperexaltatus in ſæcula·

(1) *Has Benedictiones, quarum meminit Clariſ. Merati Sect. 5. Cap. 10. Part. 1. Tom: 2 pag. 298. edidit Thomaſius ex vetuſtiſſimo MS. Reginæ Sueciæ nunc Alex. 11. quem ſæpe laudavimus in Pſalterii recenſione. Nos inſuper eaſdem exegimus tum ad alterum MS. Vat. 82. variantia loca notando; tum etiam ad edita exemplaria Clariſſimi Sabatier cap. 3. Danielis Vet. Ital. & Veronenſis Codicis a Blanchino editi Vindic. Canon. Script. pag. 275. & ſeqq.*

(2) *Sabatier Danielis cap. 3. ℣. 51.* Tunc hi tres quaſi ex uno ore hymnum dicebant, & glorificabant Deum in fornace, dicentes. *Ab ea legendi ratione vix differt Veronenſis* Codex, *qui initio habet:* Tunc ilii tres, *& deinde loco,* & glorificabant Deum, *legit:* & magnificabant & benedicebant Dominum, *quod, juxta laudato Sabatier, Græco eſt ſimilior, qui habet:* ἐ ἐυλόγων.

Benedictum [1] *Nomen gloriæ tuæ. quod eſt ſanctum. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.*

*Benedictus es in Templo ſancto gloriæ tuæ. * & laudabilis* [2] *& ſuperexaltatus in ſæcula.*

Benedictus es [3] *qui vides abyſſos. ſedes ſuper Cherubim. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.*

Benedictus es [4] *ſuper ſedem Regni tui. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.*

Benedictus [5] *es in firmamento cæli. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.*

Benedicite omnia opera Domini [6] *Domino. * hymnum dicite & ſuperexaltate eum in ſæcula.*

*Benedicite cæli Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite Angeli Domini Domino. * hymnum dicite &c.*

Benedicite aquæ omnes [7] *(quæ ſuper cælos ſunt) Domino. * hymnum dicite &c.*

Benedicite omnes Virtutes [8] *Domini Domino. * hymnum dicite &c.*

Be-

Et benedictum Nomen gloriæ tuæ ſanctum. * & laudabile & ſuperexaltatum in omnibus ſæculis.

Benedictus es in Templo ſancto gloriæ tuæ. * & ſuperlaudabilis & ſupergloriosus in ſæcula.

Benedictus es in throno Regni tui. * & ſuperlaudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.

Benedictus es qui intueris abyſſos. & ſedes ſuper Cherubim. * & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.

Benedictus es in firmamento cæli. * & laudabilis & glorioſus in ſæcula.

Benedicite omnia opera Domini Domino. * laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino. * laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite cæli Domino. * laudate &c.

Benedicite aquæ omnes (quæ ſuper cælos ſunt) Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite omnes Virtutes Domini Domino. * laudate &c.

Be-

(1) *Et heic preſſius ad Græc. Vat.* 82. *addita copula* & benedictum: *& infra juxta Septuaginta ſimiliter una cum Sabat.* & laudabile & ſuperexaltatum in ſæcula. *Ver.* nomen gloriæ tuæ illud ſanctum & ſuperexaltatum &c.

(2) *Sab. loco* & ſuperexaltatus *habet cum Ver.* & glorioſus. *Ver.* in templo ſanctæ claritatis tuæ. *Quæ verſum præſentem excipiunt in Vat.* 82. *uſque ad illud:* Benedicite omnia opera Domini, *initium cantici juxta Eccleſiæ ritus in Laudibus Matutini, prorſus diverſa ſunt tum a noſtra Verſione Alex. tum ab illa Sabat. ab eadem noſtra non multum diſcrepante: habet enim non multum diſſimilia ab iis quæ Thomaſius infra edidit. Sunt enim*

Benedictus es ſuper ſedem divinitatis tuæ; & laudabilis & ſuperexaltatus in ſæcula.

Benedictus es ſuper thronum ſanctum regni tui, & laudab. &c.

Benedictus es ſuper ſceptra Divinitatis tuæ, & laudab. &c.

Benedictus es qui ſedes ſuper Cherubim & Seraphim, & laudab. &c.

Benedictus es qui ambulas ſuper pennas ventorum, & ſuper undas maris, & laudab. &c.

Benedicant te omnes Angeli, & Sancti tui, & ladabilis &c.

Benedicant te Cæli, Terra, Mare, & omnia quæ in eis ſunt: & laudab. &c

(3) *Sab.* Benedictus es videns Abyſſos, ſedens ſuper &c. *Ver.* qui vides abyſſos, ſedens &c.

(4) *Ver. omiſſo verbo* es *ait:* ſuper trono: *Græc.* ἐπὶ θρόνου.

(5) *Ver.* Benedictus in ſolidamento cæli.

(6) Dominum *heic & in ſequentibus perpetuò Vat. una cum Sab. qui poſtremus ſine aſpiratione conſtanter legit* umnum.

(7) *Sab.* quæ eſtis ſuper cælos.

(8) *Sab. omittit vocem* Domini; *ejus loco Ver. habet* Dei: *Græc.* πᾶσα ἡ δύναμις Κυρίου.

Digitized by Google

*Benedicite ſol & luna Dominum. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [1] ſtellæ cæli Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [2] imber & ros Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite omnes ſpiritus Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite ignis [3] & æſtus Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite noctes & dies Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [4] tenebræ & lumen Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [5] frigus & æſtus Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [6] pruina & nives Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [7] fulgura & nubes Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicat [8] terra Domino. * hymnum dicat & ſuperexaltet eum in ſæcula.*

*Benedicite montes & colles Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [9] omnia naſcentia in terra Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite maria & flumina [10] Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite fontes Domino. * hymnum dicite & ſuperexaltate &c.*

*Benedicite [11] cæti & omnia quæ moventur in aquis Domino. * hymnum dicite &c.*

*Benedicite [12] volucres cæli Domino. * hymnum dicite &c.*

Bene-

Benedicite ſol & luna Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite ſtellæ cæli Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite omnis imber & ros Domino. * laudate &c.

Benedicite omnes ſpiritus Dei Domino. * laudate &c.

Benedicite ignis & æſtus Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite frigus & æſtus Domino. * laudate &c.

Benedicite rores & pruina Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite gelu & frigus Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite glacies & nives Domino. * laudate &c.

Benedicite noctes & dies Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite lux & tenebræ Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite fulgura & nubes Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicat terra Dominum. * laudet & ſuperexaltet &c.

Benedicite montes & colles Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite univerſa germinantia in terra Domino. * laudate &c.

Benedicite fontes Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite maria & flumina Domino. * laudate & ſuperexaltate &c.

Benedicite cete & omnia quæ moventur in aquis Domino. * laudate & ſu-

(1) *Sab.* ſidera cæli.
(2) *Sab. & Ver.* omnis imber &c. *Græc.* πᾶς ὄμβρος.
(3) *Sab.* & æſtas.
(4) *Sab. & Ver.* lux & tenebræ.
(5) *Sab.* hiems & æſtus.
(6) *Ver.* pruinæ & rigores Domino. *Sab.* glacies & nives.
(7) *Ver.* fulgur & nubes.

(8) *Ver.* Benedicite terra Dominum: hymnum dicite &c.
(9) *Ver.* omnia quæ naſcimini. *Sab. hoc verſu omittit vocem* Dominum.
(10) *Vat.* 82. *additis hoc loco:* & fontes, *ſubſequentem cum præſenti verſu conjungit.*
(11) *Sab.* cete, *tum Ver.* & omnia quæ movemini in aquis.
(12) *Ver.* omnia volatilia, *non* volucres.

Benedicite [1] *beſtiæ & jumenta Dominum ·* * *hymnum dicite &c.*

Benedicite filii hominum Dominum · * *hymnum dicite &c.*

Benedicat Iſrael Domino · * *hymnum dicat & ſuperexaltet eum in ſæcula ·*

Benedicite [2] *Sacerdotes Domini Domino ·* * *hymnum dicite &c.*

Benedicite ſervi Domini Domino · * *hymnum dicite &c.*

Benedicite ſpiritus & animæ Juſtorum Domino · * *hymnum dicite &c.*

Benedicite [3] *humiles corde Domino ·* * *hymnum dicite & ſuperexaltate eum in ſæcula ·*

Benedicite Ananias. Azarias. Miſahel. Domino · * *hymnum dicite & ſuperexaltate eum in ſæcula ·*

Benedicimus [4] *Patrem & Filium & Sanctum Spiritum ·* * *hymnum dicimus & ſuperexaltamus eum in ſæcula .*

& ſuperexaltate &c.

Benedicite omnes volucres cæli Domino · * laudate &c.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino · * laudate &c.

Benedicite filii hominum Domino · * laudate &c.

Benedicat Iſrael Dominum · * laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula ·

Benedicite Sacerdotes Domini Domino · * laudate &c.

Benedicite ſervi Domini Domino · * laudate &c.

Benedicite ſpiritus & animæ Juſtorum Domino · * laudate &c.

Benedicite Sancti & humiles corde Domino · * laudate &c.

Benedicite Anania . Azaria . Miſael. Domino · * laudate &c.

Benedicimus Patrem & Filium & Sanctum Spiritum · * laudamus & ſuperexaltamus eum in ſæcula .

Finiunt Benedictiones trium Puerorum .

ORATIO ·

DEus quem omnia opera benedicunt . quem cæli glorificant . Angelorum multitudo conlaudant . quæſumus te . ut ſicut tres Pueros de camino ignis (non ſolum inlæſos . ſed etiam tuis laudibus conclamantes) liberaſti . ita nos peccatorum nexibus obvolutos . velut de voragine ignis eripias . ut . dum te Deum Patrem benedictione laudamus . criminum flammas operumque carnalium incendia ſuperantes . hymnum tibi debitum jure meritoque reddamus · Per ·

ALIA ·

DEus . qui tribus Pueris in camino ignis poſitis quartus adeſſe dignatus es , cui facillimum eſt ignium temperare naturas . & extinguere flammarum impetus . eandem . Domine . ad protegendas & liberandas animas noſtras extende virtutem · Per Dominum noſtrum Jeſum Criſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat una cum Sancto Spiritu . in ſæcula ſæculorum ·

INCI-

(1) *Ver.* omnes beſtiæ & pecora . *Vat.* 82. beſtia & omnia jumenta . *MS. Alex. Græc. apud Sabat. & Complut.* τὰ θηρία ϗ πάντα τὰ κτήνη ·

(2) *Ver.* Sacerdotes Dei : *& ſubſequenti verſu* : ſervi Dei .

(3) *Vat.* 82. *cum Sab.* Benedicite ſancti & humiles &c. *Ver. ſolum græcè preſentem verſiculum exhibet* : Eulogite oſiy , ce tapyni ten cardian .

(4) *Sab.* Benedicamus : *& infra loco ,* hymnum dicimus , *cum Vat.* 82. hymnum dicamus & ſuperexaltemus &c.

INCIPIUNT
CANTICA CONSUETUDINARIA

Diſpoſita per Hebdomadam. ſicut pſallit Eccleſia Romana.

DIE DOMINICO AD MATUTINUM

BENEDICTIONES SIVE CANTICUM TRIUM PUERORUM.

Tres Pueri cohortantur omnem creaturam. ut laudet Dominum non voce ſed opere. Quia ex creaturis conſequenter Creator intelligitur. & in ſingulis operibus atque effectibus. Dei magnificentia demonſtratur.

Benedicite omnia opera Domini Dominum.

*Benedicite cæli Dominum. * benedicite Angeli Domini Dominum.*

*Benedicite aquæ (quæ ſuper cælos ſunt) Dominum. * benedicite omnes Virtutes Domini Dominum.*

*Benedicite ſol & luna Dominum. * benedicite ſtellæ cæli Dominum.*

*Benedicite imber & ros Dominum. * benedicite omnis ſpiritus Dominum.*

*Benedicite ignis & æſtus Dominum. * benedicite noctes & dies Dominum.*

*Benedicite tenebræ & lumen Dominum. * bedicite frigus & cauma Dominum.*

*Benedicite pruina & nives Dominum. benedicite fulgura & nubes Dominum. * Benedicat terra Dominum.*

*Benedicite montes & colles Dominum. * benedicite omnia naſcentia terræ Dominum.*

*Benedicite maria & flumina Dominum. * benedicite fontes Dominum.*

Benedicite cete & omnia quæ moventur

Benedicite omnia opera Domini Domino. * laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino. * benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes (quæ ſuper cælos ſunt) Domino. * benedicite omnes Virtutes Domini Domino.

Benedicite ſol & luna Domino. * benedicite ſtellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino. * benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æſtus Domino. * benedicite frigus & æſtus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino. * benedicite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & nives Domino. * benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino. * benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum. * laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite montes & colles Domino. * benedicite univerſa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino. * benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete & omnia quæ moventur in aquis Domino. * benedicite omnes

ventur in aquis Dominum. benedicite volucres cæli Dominum.*

Benedicite beſtiæ & univerſa pecora Dominum. Benedicat Iſrael Dominum.*

Benedicite Sacerdotes Domini Dominum. benedicite ſervi Domini Dominum.*

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum Dominum. benedicite ſancti & humiles corde Dominum.*

Benedicite, Anania. Azaria Miſael. Dominum.

Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu. laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula.*

Benedictus es in firmamento cæli. & laudabilis & glorioſus & ſuperexaltatus in ſæcula.*

omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino.* benedicite filii hominum Domino.

Benedicat Iſrael Dominum.* laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Benedicite Sacerdotes Domini Domino.* benedicite ſervi Domini Domino.

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum Domino.* benedicite ſancti & humiles corde Domino.

Benedicite Anania. Azaria, Miſael. Domino.* laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu.* laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli.* & laudabilis & glorioſus & ſuperexaltatus in ſæcula.

ORATIO.

DEus. cujus adorandæ potentia Majeſtatis flammæ ſævientis incendium ſanctis tribus Pueris in ſplendorem demutatum eſt animarum. Eccleſiæ tuæ ſimilibus adeſto remediis. & de gravioribus Mundi hujus adverſitatibus propitiatione cæleſti populus tuus ereptus exultet. Per.

ALIA.

DEus. qui tribus Pueris mitigaſti flammas ignium. concede propitius. ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum noſtrum Jeſum Criſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

FERIA

FERIA · II. AD · MATUTINUM

CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ ·

Eſaias Propheta Eccleſiæ plebem . ſive animam fidelem ad laudandum Deum provocat . quatenus ejus gratiæ hoc deputet . quod ab inimicis liberata . & a filiis iræ ſeparata . filia reconciliationis & miſericordiæ ſit effecta ·

*Confitebor tibi . Domine . quoniam iratus es mihi · * converſus eſt furor tuus & conſolatus es me ·*

Ecce Deus SALVATOR *meus · * fiducialiter agam & non timebo ·*

*Quia fortitudo mea & laudatio mea Dominus · * & factus eſt mihi in ſalutem ·*

Haurietis aquas (in gaudio) (1) *de fonte* SALVATORIS · *& dicetis in illa die . * Confitemini Domino . & invocate nomen ejus ·*

*Notas facite in populis adinventiones ejus · * mementote quoniam excelſum eſt Nomen ejus ·*

*Cantate Domino . quoniam magnifice fecit · * annunciate hoc in univerſa terra ·*

*Exulta & lauda habitatio Sion . * quia magnus* (2) *eſt in medio tui Sanctus Iſrael .*

Confitebor tibi . Domine . quoniam iratus es mihi · * converſus eſt furor tuus & conſolatus es me ·

Ecce Deus SALVATOR meus · * fiducialiter agam & non timebo ·

Quia fortitudo mea & laus mea Dominus . * & factus eſt mihi in ſalutem ·

Haurietis aquas (in gaudio) de fontibus SALVATORIS · * & dicetis in illa die . Confitemini Domino . & invocate nomen ejus ·

Notas facite in populis adinventiones ejus · * mementote quoniam excelſum eſt Nomen ejus ·

Cantate Domino . quoniam magnifice fecit · * annunciate hoc in univerſa terra ·

Exulta & lauda habitatio Sion . * quia magnus in medio tui Sanctus Iſrael ·

ORATIO ·

Furorem tuæ indignationis (quem juſtè meremur) Salvator omnium Deus propitiatus averte · & præſta . ut confeſſionis tibi canticum fiducialiter decantantes . cæleſtem habitantibus Sion in perpetuum nos ſociari gaudeamus · Per ·

(1) *Vat.* 84. de fontibus; *quod & Thomaſius ſequitur in altera Pſalt. editione .*
(2) *Verbum* eſt *heic tacet Vat.* 84.

FERIA III. AD MATUTINUM

Oratio ſive Scriptura Ezechiæ Regis Juda. cum ægrotaſſet. & convaluiſſet de infirmitate ſua.[1]

Ezechias Rex Juda poſt redditam ſanitatem de infirmitate conſurgens. narrat quid tempore prementis anguſtiæ. imminentiſque languoris tacitus cogitarit. Hoc canticum bene convenit his. qui poſt longam ægritudinem animæ a peccatorum gravedine ſanantur.

*EGo dixi in dimidio dierum meorum. * Vadam ad portas inferi. Quæſivi reſiduum annorum meorum.* dixi. Non videbo Dominum Deum in terra viventium.*

Non aſpiciam hominem ultra.[2] & habitatorem. quievit generatio mea. ablata eſt & convoluta eſt a me quaſi tabernacula paſtorum.*

*Præciſa eſt (velut a texente) vita mea. * dum adhuc ordirer ſuccidit me.*

*De mane uſque ad veſperum fineis me. * a veſpere uſque ad mane quaſi leo ſic contrivit omnia oſſa mea.*

*De mane uſque ad veſperum finies me. * ſicut pullus hirundinis ſic clamabo. meditabor ut columba.*

*Attenuati ſunt oculi mei. * aſpicientes in excelſo.*

*Domine vim patior. reſponde pro me. * Quid dicam? aut quid reſpondebit mihi.[3] cum ipſe fecerim?*

Recogitabo omnes annos meos. in amaritudine animæ meæ.*

*Domine ſi ſic vivitur. aut in talibus vita ſpiritus mei. * corripies me. & vivificabis me.*

Ecce

EGo dixi in dimidio dierum meorum. * Vadam ad portas inferi. Quæ ſivi reſiduum annorum meorum. * dixi. Non videbo Dominum Deum in terra viventium.

Non aſpiciam hominem ultra. * & habitatorem quietis.

Generatio mea ablata eſt. * & convoluta eſt a me quaſi tabernaculum paſtorum.

Præciſa eſt (velut a texente) vita mea. * dum adhuc ordirer ſuccidit me. * de mane uſque ad veſperam finies me.

Sperabam uſque ad mane. * quaſi leo ſic contrivit omnia oſſa mea.

De mane uſque ad veſperam finies me. * ſicut pullus hirundinis ſic clamabo. * meditabor ut columba.

Attenuati ſunt oculi mei. * ſuſpicientes in excelſum.

Domine vim patior. reſponde pro me. * Quid dicam? aut quid reſpondebit mihi. * cum ipſe fecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos. * in amaritudine animæ meæ.

Domine ſi ſic vivitur. & in talibus vita ſpiritus mei. * corripies me. & vivifica-

(1) *Titulus hujus Cantici in MS. Chiſiano, ut Thomaſio notatum, ita ſe habet:* Canticum Ezechiæ regis in Iſaia. *Vat. 5729. ἁπλῶς* Scriptura Ezechiæ Regis.

(2) *Holſt. & habitatorem quietis: generatio mea ablata eſt &c.* Utreſque MS. noſtræ Baſilicæ, & Cajet. & Vatic. *non aſpiciam hominem ultra & habitatorem: quievit generatio mea, ablata eſt &c.* Quæ lectio admiranda eſt, & fontes ex quibus ſua Interpres noſter tranſtulit, indicat; hic enim locus ex Theodotionis & Aquilæ Verſione expreſſus eſt, cujus veſtigia Procopius ad hunc Iſaiæ textum nobis ſervavit; legebat enim Θ. ὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον ἔτι μετὰ κατοικούντων· ἐξέλιπεν ἡ γενεά μου: & Aquila: ἐπαύσατο γενεά μου· quæ noſter ad verbum expreſſit, *defecit, ceſſavit, quievit generatio mea.*

(3) *Vat. 84.* cum ipſe fecerit.

Digitized by Google

Ecce in pace amaritudo mea amariſſima · * *Tu autem eruiſti animam meam . ut non periret* ·

Et projeciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea · * *quia non infernus confitebitur tibi , neque mors laudabit te .*

Non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam · * *vivens vivens ipſe confitebitur tibi . ſicut & ego hodie* ·

Pater filiis notam faciet veritatem tuam · * *Domine ſalvos nos fac* · *& pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini* ·

vivificabis me · * ecce in pace amaritudo mea amariſſima ·

Tu autem eruiſti animam meam ut non periret · * projeciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea ·

Quia non infernus confitebitur tibi . * neque mors laudabit te · * non expectabunt qui deſcendunt in lacum veritatem tuam ·

Vivens vivens ipſe confitebitur tibi . ſicut & ego hodie · * Pater filiis notam faciet veritatem tuam ·

Domine ſalvum me fac · * & pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini ·

Juxta veterem Editionem [1] ·

ORATIO [2] EZECHIÆ REGIS JUDÆ.

EGo dixi [3] in altitudine dierum meorum . Ibo in portas inferni · Relinquam [4] annos meos reliquos ·

Dixi . Jam non videbo Salutare Dei [5] ſuper terram ·

Nec videbo ultra [6] hominem de cognatione mea ·

Dereliqui [7] reliquum vitæ meæ ·

Exiit . & abiit a me [8] ſicut qui deſtruit tabernaculum ſtabilitum ·

Spiritus meus apud me factus eſt ſicut lanifica proximans [9] demere tela ·

In die illa traditus ſum uſque ad mane · * [10] tamquam leo ſic oſſa mea conteruit . a die enim uſque ad noctem traditus ſum ·

Ut hirundo ita clamabo . [11] & ſicut columba ſic meditabor ·

Defecerunt enim oculi mei videre altitudinem cæli ad Dominum . qui miſertus eſt mihi . [12] & abſtulit dolorem animæ meæ ·

Domine [13] (de ipſo enim nunciatum eſt tibi) * reſuſcitaſti ſpiritum meum & conſolatus vixi · * [14] liberaſti animam meam ne periret . & projeciſti

(1) *Ex MS. Alex.* 11.

(2) *Miratur hoc loco Hieronymus quomodo Septuaginta pro* ſcriptura , orationem *poſuerint , quum Hebraicus fons primum reſonet , non ſecundum .*

(3) *Sab.* in excelſum , *& deinde* : in portis inferorum . *Hieron. locum juxta* LXX. *allegans habet* : in excelſo dierum meorum .

(4) *Sab.* Relinquo annos reliquos .

(5) *Sab.* in terra viventium , *quod Hieron. Comment. in hunc locum , & Græc. textu confirmatur .*

(6) *Sab.* hominem adhuc inhabitantem . Defecerunt ex cognatione mea .

(7) *Sab.* reſiduum . *Græc.* τὸ ἐπίλοιπον ·

(8) *Sab.* quemadmodum tabernaculum quod ſtatuerat , deſtruit .

(9) *Sab.* telam demere : *notatum tamen eidem MS. Sorbon. n.* 459. *annorum* 500. *unde Canticum hoc exhibet , vitiosè habere* : tela dexteræ .

(10) *Sab.* ſicut leo ita contrivit omnia oſſa mea .

(11) *Sab.* & ſicut columbæ meditabor .

(12) *Sab.* & abſtulit a me dolorem vitæ meæ .

(13) *Sab.* de ipſa enim : *Græc.* περὶ αὐτῆς · *infra* : & excitaſti meum ſpiritum .

(14) *Sab.* vidi enim animam meam ut non periret .

poſt me omnia peccata mea·

Non enim qui in inferno ſunt laudabunt te· * neque qui mortui ſunt benedicunt te· * neque [1] ſperabunt qui in inferno ſunt miſericordiam tuam·

Qui vivunt benedicunt te. * quemadmodum & ego·

Pater [2] filiis notam facit veritatem tuam· * Domine pſalmos noſtros cantabimus. * cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini·

ORATIO·

Corripe nos. Domine (quæſumus) in tua miſericordia. qui non mortem peccatoris. ſed vitam ſemper inquiris. ut. pſalmos noſtros jugiter in domo tua canentes. ab inferi porta (te protegente) erui mereamur· Per·

FERIA· IV. AD· MATUTINUM

CANTICUM SIVE ORATIO ANNÆ· [3]

Canticum hoc quod in libro Regum prophetico ſpiritu Anna Mater beati Samuelis Prophetæ protulit. multa ſacramenta de Chiſto. & ejus Eccleſia continet· Dei enim ope totius Eccleſiæ fortitudo ſubſiſtit. multitudo amplificatur. atque ſtabilitas confirmatur·

Exultavit cor meum in Domino· & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo·*

*Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos. * quia lætata ſum in ſalutari tuo·*

*Non eſt Sanctus ut eſt Dominus· * neque enim eſt alius extra te· * & non eſt fortis ſicut Deus noſter·*

*Nolite multiplicare loqui ſublimia. gloriantes· * recedant vetera de ore veſtro·*

*Quia Deus ſcientiarum Dominus eſt. * & ipſi præparantur cogitationes·*

*Arcus fortium ſuperatus eſt. * & infirmi accincti ſunt robore·*

Repleti prius pro panibus ſe locaverunt

Exultavit cor meum in Domino·* & exaltatum eſt cornu meum [4] in Deo meo·

Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos. * quia lætata ſum in ſalutari tuo·

Non eſt Sanctus ut eſt Dominus. * neque enim eſt alius extra te· * & non eſt fortis ſicut Deus noſter·

Nolite [5] multiplicare loqui ſublimia. * gloriantes·

Recedant vetera de ore veſtro· * quia Deus ſcientiarum Dominus eſt. * & ipſi præparantur cogitationes·

Arcus fortium ſuperatus eſt. * & infirmi accincti ſunt robore·

Repleti prius [6] pro panibus ſe locaverunt· * & famelici ſaturati ſunt·

Donec

(1) *Sab.* ſperant. *Græc.* ἐλπιοῦσιν·

(2) *Prorſus diſſonat heic Sabat. ajens:* nam & ex hodierno faciam filios, annuntiabunt juſtitiam tuam.

Domine ſalutis meæ, nec deſinam benedicens te cum pſalterio omnibus diebus vitæ meæ in conſpectu domus Dei mei.

(3) *Ita hac inſcriptio in Vat.* 4729. *Sed Chiſianus MS. addit:* matris Samuelis. *& Vatic.* 4226. uxoris Sophim. *Vat. vero* 82. *ait:* Canticum ſeu Oratio Annæ.

(4) *Alex.* in Domino, *omiſſa deinde voce*, meo.

(5) *Alex.* multiplicari.

(6) *Alex.* ſaturati prius.

Digitized by Google

verunt . [1] & famelici ſaturati ſunt .
*Donec ſterilis peperit plurimos . * & quæ multos habebat filios infirmata eſt .*
*Dominus mortificat & vivificat . * deducit ad inferos . & reducit .*
*Dominus pauperem facit & ditat . * humiliat & ſublimat .*
*Suſcitans de pulvere egenum . * & de ſtercore erigens pauperem .*
*Ut ſedeat cum principibus . * & ſolium gloriæ teneat .*
*Domini enim ſunt cardines terræ . * & poſuit ſuper eos Orbem .*
*Pedes ſanctorum ſuorum ſervabit . * & impii in tenebris conticeſcent .*
*Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir . * Dominum formidabunt adverſarii ejus . & ſuper ipſos in cælis tonabit .*
*Dominus judicabit fines terræ . & dabit imperium Regi ſuo . * & ſublimabit cornu Chriſti ſui .*

Donec ſterilis peperit plurimos . * & quæ multos habebat filios infirmata eſt .
Dominus mortificat & vivificat . * deducit ad inferos . & reducit .
Dominus pauperem facit & ditat . * humiliat & ſublevat .
Suſcitat de pulvere egenum . * & de ſtercore elevat pauperem .
Ut ſedeat cum principibus . * & ſolium gloriæ teneat .
Domini enim ſunt cardines terræ . * & poſuit ſuper eos Orbem .
Pedes ſanctorum ſuorum ſervabit . * & impii in tenebris conticeſcent . * quia non in fortitudine ſua roborabitur vir .
Dominum formidabunt adverſarii ejus . * & ſuper ipſos in cælis tonabit .
Dominus judicabit [2] fines terræ . * & dabit imperium Regi ſuo . * & ſublimabit cornu Chriſti ſui .

Juxta Veterem Editionem [3].

Ex Cod. Vatic. 82.

Confirmatum eſt cor meum in Domino . & exaltatum eſt cornu meum in Deo meo .
Dilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos . lætor ego in ſalute tua .
Quoniam non eſt ſanctus quomodo Dominus . & non eſt juſtus quomodo Deus noſter . & non eſt ſanctus præter te .
Nolite gloriari ⊙ ſuperbè) . & nolite

Confirmatum eſt cor meum in Domino . * exaltatum eſt cornu meum [4] in Deo ſalutari meo .
Dilatatum eſt [5] os meum ſuper inimicos meos . * lætata ſum in ſalute tua .
Quoniam [6] non eſt deus alius ſicut Dominus . * & non eſt juſtus ſicut Deus noſter . * & non eſt ſanctus præter te .
Nolite gloriari [7] ſuperbè . & nolite loqui

(1) *Eo loco copulam tacet idem Alex.*
(2) *Alex.* fines orbis terræ .
(3) *Ex Alex.* 11. *cui e regione libuit addere Verſionem alteram ejuſdem Cantici ex Vat.* 82. *haud ſanè abſimilem illi , quam ad calcem alterius Pſalt. edidit Thomaſius ex Ambroſiano Pſalterio .* (4) *Alex. & Ver. juxta Græc.* in Deo meo , *omiſſa voce* , ſalutari .
(5) *Ver. voces* , os meum *præteris Antiquarii oſcitantia, quum eaſdem exprimat idem MS. Græcis vocibus . Infra idem MS.* lætor in ſanctitate tua . *Sab.* lætata ſum in ſalutari tuo .
(6) *Sab.* non eſt Sanctus , ſicut Dominus . *Ver.* non eſt ſanctus alius Deus , quomodo noſter : & non eſt ſanctus præter te , Domine .
(7) *Vocem* , ſuperbe *omittit Sab. sum pro* magniloquium *Ver.* magnum verbum . *Græc.* μεγαλοῤῥημοσύνη .

lite loqui excelſa · ⊖ ÷) *non exeat verbum magnum ex ore veſtro* ·

Quoniam Deus ※ *ſcientiæ*) *Dominus* · ※ *Deus qui præparat voluntates ſuas* .

Arcum potentium infirmavit · ÷ *infirmos præcinxit virtute* ·

Pleni panibus minorati ſunt · ÷ *eſurientes tranſierunt terram* ·

Sterilis peperit ſeptem · ÷ *fœtoſa in filiis infirmata eſt* ·

Dominus mortificat ÷ *vivificat* · *deducit ad inferos* ÷ *reducit* ·

Dominus pauperes ÷ *divites facit* . *humiliat* . ÷ *exaltat* ·

Suſcitat a terra pauperem . ÷ *de ſtercore ſuſcitat inopem* ·

Et ſedere facit eum cum potentibus plebis · ÷ *ſedem gloriæ poſſidere facit eum* ·

Dat votum oranti · ÷ *benedicit annos juſti* ·

Quia non in virtute ſua potens eſt vir · *Dominus infirmum facit adverſarium ejus* . *Dominus ſanctus* ·

Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua · *neque glorietur potens in virtute ſua* · *neque glorietur dives in divitiis ſuis* ·

Sed

loqui excelſa · * neque exeat magniloquium ex ore veſtro ·

Quoniam Deus ſcientiæ Dominus · eſt ·

Deus qui [2] præparat adinventiones ſuas . arcum potentium infirmum fecit · * & infirmos præcinxit virtute ·

Pleni panibus [3] defecerunt . & eſurientes tranſierunt terram · * quoniam ſterilis peperit ſeptem . & fœtoſa in filiis infirmata eſt ·

Dominus mortificat & vivificat · * [4] ducit ad infernos & reducit ·

Dominus [5] pauperes & divites facit · humiliat & exaltat ·

Suſcitans [6] a terra inopem . & de ſtercore erigit pauperem : * ut ſedere eos faciat cum potentibus populi · & ſedem gloriæ hereditabit eos ·

Qui [7] dat orationem oranti . & benedicet annos juſti · * quoniam non in virtute potens erit vir ·

Dominus [8] infirmum facit adverſarium ejus ·

Dominus [9] ſolus ſanctus eſt · * Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua . * neque glorietur dives in divitiis ſuis. * neque fortis in virtute ſua ·

Sed

(1) Sab. *tacet verbum* eſt ·

(2) *Sab.* Et Deus præparans adinventiones ejus. *Ver.* Et Deus qui parat . *Inferius vero idem Ver.* virtutem *habet pro* virtute . *Sab. vero* : & infirmes præcincti ſunt virtutem , *juxta Græc.* ϗ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν ·

(3) *Ver.* minorati ſunt : ἠλαττώθησαν · *Infra loco* tranſierunt *ſcribit* poſſederunt : *ſed* LXX. παρῆκαν γῆν · *Omittit inſuper adverbium* quoniam *adverſus vim ejuſdem Græci fontis* . *Sab. loco* tranſierunt , *habet* præbuerunt , *& pro* fœtoſa , quæ multa erat in filiis .

(4) *Sab.* deducet in inferno & adducet . *Ver.* deducet in infernum & reducet .

(5) *Ver.* Deus pauperes & divites fecit : humiles & excelſos facit . *Sab.* Dominus pauperat & locupletat &c.

(6) *Sab.* Qui elevat a terra pauperem , & de ſtercore exaltat inopem : ut ſedeat cum potentibus populi , & ſedem &c.

Ver. ſuſcitat a terra pauperem , & de ſtercore ſuſcitat inopem : & deſedere facet eum cum potentibus populi , in tribunal honoris : & hereditatem dat ei .

(7) *Ver. omiſſo relativo* , qui *ait* : Dat votum optanti , *in reliquis conſonus* . *Sab.* & benedixit annos juſtorum : quoniam non in fortitudine potens vir .

(8) *Ver.* infirmem .

(9) *Sab.* Dominus Sanctus : non glorietur prudens in ſua prudentia , & non glorietur potens in virtute ſua , & non glorietur dives in divitiis ſuis .

Ver. Dominus Sanctus eſt . Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua ; neque fortis in fortitudine ſua , neque glorietur dives in ſuis divitiis .

Digitized by Google

Sed in hoc glorietur . qui gloriatur . ſcire & intelligere Dominum . & facere judicium & juſtitiam ℣ ſuper terram ·

Dominus aſcendit in cælos . & tonuit · & ipſe judicabit extrema terræ ϴ quia ſanctus eſt ·

Dans) virtutem Regibus noſtris · & exaltabit cornu Chriſti ſui ·

Sed in hoc glorietur [1]. ſcire & intelligere Dominum . * & facere judicium & juſtitiam in medio terræ ·

Dominus aſcendit in cælos . [2] & intonuit · & ipſe judicabit ſummum terræ . quia juſtus eſt·

Dat virtutem Regibus noſtris . & exaltavit cornu Chriſti ſui ·

ORATIO·

DEus . cui in ſanctitate nemo comparabilis . in fortitudine nullus æqualis . qui ſolus habes poteſtatem humiliandi & exaltandi · viſibiles & inviſibiles inimicos (tua virtute) coerce . ut cor noſtrum in tua ſcientia ſatis abundet . & in te ſemper exultet · Per ·

FERIA· V. AD· MATUTINUM

Canticum [3] Moyſi hominis Dei . & filiorum Iſrael · In Exodo ·

Omnium canticorum . quæ leguntur in Scripturis . primum eſt illud . quod (Ægyptiis cum Pharaone in mari Rubro ſubmerſis) Moyſes & filii Iſrael poſt victoriam Domino cecinerunt ·

*CAntemus Domino · glorioſe enim honorificatus eſt . * equum & aſcenſorem [4] projecit in mare ·*

*Adjutor & protector [5] factus eſt mihi * in ſalutem ·*

*Hic Deus [6] meus . & honorificabo eum . * Deus patris mei . & exaltabo eum ·*

Domi-

CAntemus Domino · * glorioſe enim magnificatus eſt . * equum & aſcenſorem dejecit in mare ·

Fortitudo mea & laus mea Dominus · * [7] & factus eſt mihi in ſalutem ·

Iſte Deus meus . & glorificabo eum·* Deus patris mei . & exaltabo eum ·

Domi-

(1) *Sab. & Ver.* Sed in hoc glorietur qui gloriatur : *tum Sab.* intelligete & cognoſcere Dominum &c.

(2) *Ver.* & tonuit : & ipſe judicat extremitates terræ : Dat virtutem regibus noſtris , & exaltabit cornum Chriſti ſui . Amen .

Sab. & ipſe ſumma terræ , & dabit fortitudinem regibus noſtris , & exaltabit &c.

(3) *Veterem hujus Cantici Verſionem nacti ſumus in Vat. 82. & in Alex. 11. quæ cum non tantum diſtet a Romana ejuſdem editione , ſatis erit variantia ejus loca annotare , quibus addere libuit & variantias illarum Verſionum quas edidere Clariſſimi viri Blanchinus in Vindic. Canon. Script. tum ex Cod. Ver. quam conſueta nota indicaturi ſumus , tum ex lib. 3. Palæograph. Montfauc. quam præſtantis hujus Edit. nomine Blanch. donabimus , & Sab. Exodi 15. Veteris Italæ ·*

Thomaſius evolvens Vaticanæ Bibliothecæ MSS. Codd. notaverat ad Calcem ſui exemplaris , hujus Cantici Titulum a variis MSS. varie exhiberi : ſic in Vat. 84. Canticum Moyſi hominis Dei , *aliis quæ ſequuntur omiſſis : Vat.* 84. ἀπλῶς Canticum Mariæ Prophetiſſæ in Exodo · *in Vat.* 5729. Canticum Moyſi Prophetæ : *in Palat.* 30. Canticum Mariæ Prophetiſſæ : *in Vat.* 4226. Canticum Mariæ Sororis Aaron invitantis filios Iſrael ad laudem Dei .

(4) *Sab.* dejecit .

(5) *Ver.* mihi fuit in ſalutem .

(6) *Blanchinus & Sab.* iſte Deus meus , & glorificabo eum . *Alterum hujus ℣. hemeſtichium Alex. omittit .*

(7) *Alex. Verſione Gallicana , quam e regione antiqua de more exhibet , heic ait :* & factus es .

*Dominus conterens bella. * Dominus [1] nomen eſt ei.*

*Currus Pharaonis. & exercitum ejus * projecit in mare.*

*Electos aſcenſores [2] ternos ſtantes. * demerſit in rubrum mare.*

*Pelagus [3] cooperuit eos. * devenerunt in profundum tamquam lapis.*

*Dextera tua. Domine. [4] glorificata eſt in virtute. * dextera manus tua. Domine. confregit inimicos.*

*Et per multitudinem majeſtatis tuæ * [5] contriviſti adverſarios.*

*Miſiſti iram tuam. & comedit [6] eos tamquam ſtipulam. * & per ſpiritum iracundiæ tuæ diviſa eſt aqua.*

*Gelaverunt (tamquam murus) aquæ. * gelaverunt fluctus [7] in medio maris.*

*Dixit inimicus. Perſequens comprehendam. * [8] partibor ſpolia. replebo animam meam. * interficiam gladio meo. [9] dominabitur manus mea.*

Miſiſti ſpiritum tuum [10] & cooperuit

Dominus quaſi vir pugnator. Omnipotens nomen ejus. * Currus Pharaonis. & exercitum ejus [11] projecit in mare.

Electi principes ejus ſubmerſi ſunt in mari rubro. * Abyſſi operuerunt eos. * deſcenderunt in profundum quaſi lapis.

Dextera tua. Domine. [12] magnificata eſt in fortitudine. * dextera tua. Domine. percuſſit inimicum. * & in multitudine gloriæ tuæ depoſuiſti adverſarios tuos.

Miſiſti iram tuam. quæ devoravit eos ſicut ſtipulam. * & in ſpiritu furoris tui congregatæ ſunt aquæ.

Stetit unda fluens. * congregatæ ſunt abyſſi in medio mari.

Dixit inimicus. Perſequar. & comprehendam. * dividam ſpolia. implebitur anima mea.

Evaginabo gladium meum. * interficiet eos manus mea.

Flavit

(1) *Ver.* nomen eſt illi: *& ſubſequenti verſu pro* exercitum ejus *ait*: & poteſtatem illius.

(2) *Ver. addita copula*: & ternos &c. *Alex.* ternos ſtatores, *indicium Veteris Italæ ex Hieronymo.*

Holſt. ternos ſtantes. In MS. antiquiore veteris veræque lectionis veſtigia ſuperſunt: legit enim *tNoſtrates* pro eo quod ab initio fuerat *ternos ſtatores*, quorum illud doctiſſimus Flaminius Nobilius in latina Verſione LXX. ſervavit, ubi ex antiquo Scholiaſte egregiam hujus vocis explicationem affert. Sed D. Hieronymus omnium accuratiſſimè de hoc loco agit Comment. in Ezechiel. lib. 7. cap. 23. edit. Rom. pag. 529. ubi ait: Triſtatas *nos principes principum interpretati ſumus, de quibus ut in Exodo legimus*: Electos aſcenſores triſtatas, *pro quibus latina ſimplicitas* Ternos ſtatores *tranſtulit*. Hoc igitur modo in noſtra editione reſtituendum ex D. Hieronymo, & vetuſtiſſimi optimique MS. noſtri fide. Vide Druſium locorum difficil. Exodi cap. 22.

Eodem verſu Alex. Ver. & Sab. habent: in rubro mare.

(3) *Alex. Sab. Blanch.* Pelago cooperuit eos. *Vat.* 82. Pelagus opperuit eos, merſerunt in profundum &c. *Ver.* Pelagus operuit eos: merſuerunt. &c.

(4) *Ver.* honorificata eſt in virtute: dextera tua Domine confregit &c. *Alex.* contringit. *Vat.* dextera manus tuæ, Domine, ✠ confregit) inimicos.

(5) *Vat.* & per multitudinem gloriæ tuæ: *tum Alex. & Vat.* 84. conteruiſti. *Sab. & Blanch.* contribulaſti. *Ver.* confregiſti. *Holſt. contriviſti.* MS. noſter antiquior, & Florent. *conteruiſti.*

(6) *Sab. & Blanch.* ilios. *Alex.* tanquam ſtipula ignis. *Deinde loco* iracundiæ tuæ *Sab. Blanch. Ver. & Vat. ſcribunt*, iræ tuæ: *tum Ver.* ſteterunt ut murus aquæ: gelaverunt undæ in medio mari. (7) *Alex. Vat.* 84. *Vat.* 82. *Blanch. & Sab.* in medio mari; *Sed Græc.* ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης.

(8) *Vat.* 84. *& Vat.* 82. partibo ſpolia. *Ver. ſupra*, comprehendens *pro* comprehendam.

(9) *Holſt. & dominabitur.* MSS. omnes, & LXX. delent copulam.

Sed retinet Vat. 84.

(10) *Vat.* & opperuit eos mare: *tum Blanch. & Sab.* deſcenderunt; *Alex. non*, demerſiſti tamquam plumbum, *ut ſcribit hoc loco Sabat. ſed*, merſi eſtis tamquam plumbum in aqua validiſſima. *Ver.* operuit *habet loco* cooperuit, *&* validam *pro* validiſſimam.

(11) *Alex.* proicit.

(12) *Alex.* magnificè in fortitudine.

Digitized by Google

*ruit eos mare . * merſerunt (tamquam plumbum) in aquam validiſſimam .*

*Quis [1] ſimilis tibi in diis Domine ? quis ſimilis tibi . * glorioſus in ſanctis. mirabilis in majeſtatibus . faciens prodigia ?*

*Extendiſti dexteram tuam . [2] & devoravit eos terra . * gubernaſti juſtitia tua populum tuum hunc . quem liberaſti .*

*Exhortatus [3] es in virtute tua . * & in refectione ſancta tua .*

*Audierunt gentes. [4] & iratæ ſunt. * dolores comprehenderunt inhabitantes Philiſthiim .*

*Tunc [5] feſtinaverunt duces Edom . & principes Moabitarum . * apprehendit [6] eos timor .*

*Tabuerunt [7] omnes inhabitantes Chanaan . * Decidat ſuper eos timor & tremor magnitudinis brachii tui .*

*Fiant [8] tamquam lapis . donec tranſeat populus tuus . Domine . * uſquedum pertranſeat populus tuus hic . quem acquiſiſti .*

Flavit ſpiritus tuus . & operuit eos mare . * ſubmerſi ſunt (quaſi plumbum) in aquis vehementibus .

Quis ſimilis tui in fortibus Domine ? quis ſimilis tui . * magnificus in ſanctitate . * terribilis . atque laudabilis . faciens mirabilia ?

Extendiſti manum tuam . & devoravit eos terra . * dux fuiſti in miſericordia tua [9] populo . quem redemiſti .

Et portaſti eum in fortitudine tua . * ad habitaculum ſanctum tuum .

Aſcenderunt [10] populi . & irati ſunt. * dolores obtinuerunt habitatores Philiſthiim .

Tunc conturbati ſunt principes Edom . * robuſtos Moab obtinuit tremor . * obriguerunt omnes habitatores Chanaan .

Irruat ſuper eos formido & pavor . * in magnitudine brachii tui .

Fiant immobiles quaſi lapis . * donec pertranſeat populus tuus . Domine . * donec pertranſeat populus tuus iſte . quem poſſediſti .

Introduces eos . & plantabis in

(1) *Holſt.* Interpungendum ut in MS. noſtro meliori , Cajet. & Florent. & LXX. *Quis ſimilis tibi in diis Domine , quis ſimilis tibi ? glorioſus .* Fateor tamen textum Hebræum & Euthymium favere diſtinctioni receptæ .

Mirabilis in majeſtate . MS. noſter ſecundus , *majeſtatibus ,* ut LXX. θαυμαστος ἐν δόξαις , & Flaminius in latina translatione ex antiquo Interprete Origenis , & ſic Ambroſ.

Vat. Holſt. ſuffragatur, habens : Quis ſimilis .... aut quis ſimilis &c. *Ver. loco ,* glorioſus in Sanctis *præfert :* honoratus es in eis .

(2) *Copulam ejus loci , juxta aliqua Græcorum exemplaria , Vat. tacet . Infra Alex.* Gubernaſti juſtitiam tuam . *Sab.* in juſtitia tua . *Blanch. eas voces omittit , atque una cum Sabat. pro* liberaſti *præfert* redemiſti . *Ver.* Ducatum præſtitiſti juſtitia tua populo huic , quem eripuiſti .

(3) *Vat.* Exhortatus in virtute tua , in defectione &c. *Alex.* & hortatus eſt, *tum copulam omittit cum Blanch. & Sabat. qui poſtremi legunt inſuper propius ad Græcum ;* in requie ſancta tua . *Ver.* in habitatione &c.

(4) *Alex.* & iratæ factæ ſunt : *deinde pro* comprehenderunt *Vat.* 82. *& Vat.* 84. apprehenderunt . *Ver.* gemitus *loco* dolores .

(5) *Ver.* Tunc properaverunt .

(6) *Blanch. & Sab.* illos tremor . *Alex.* eos tremor . *Ver.* illos timor .

(7) *Ita Alex. ſed Blanch.* fluxerunt: *Vat. & Sab.* Defluxerunt *pro* tabuerunt ; *tum Vat: excepto , duo alii* cecidit *pro* decidat , *&* magnitudine *loco* magnitudinis . *Ver.* Inruit ſuper eos timor &c.

Holſt. magnitudine brachii tui . Uterque MS. noſter , & Cajet. *magnitudinis ,* cujus lectionis meminit Nobilius ex Origenis Interprete ad hunc locum . LXX. ut editus .

(8) *Ver.* Lapides fiant omnes donec tranſeat populus , Domine &c. *Vat.* donec *rurſus : Sab. Blanch. & Alex. MS.* hunc *pro* hic , *ſed mendoſe , Græc. enim ὁ λαός σου οὗτος . Blanc. ὁ λαός σου χύρις οὗτος .*

(9) *Alex. omiſſa ſuperiori copula præcedente vocem* devoravit , *heic habet :* in miſericordia populo tuo .

(10) *Alex. addita copula ,* & aſcenderunt .

Induc & planta eos [1] *in montem hereditatis tuæ.* * *in præparato habitaculo tuo. quod præparaſti. Domine.*

Sanctimonium [2] *tuum. Domine. quod præparaverunt manus tuæ.* * *Domine* [3] *qui regnas in æternum. & in ſæculum. & adhuc.*

Quia [4] *introivit equitatus Pharaonis cum quadrigis & aſcenſoribus in mare.* * *& induxit ſuper eos Dominus aquas maris.*

Filii autem Iſrael [5] *ambulaverunt per ſiccum* * *per medium mare.*

monte hereditatis tuæ. * firmiſſimo habitaculo tuo. quod operatus es. Domine.

Sanctuarium tuum. Domine. quod firmaverunt manus tuæ. * [7] Dominus regnabit in æternum. & ultra.

Ingreſſus eſt enim eques Pharao cum curribus & equitibus ejus in mare. * & reduxit ſuper eos Dominus aquas maris.

Filii autem Iſrael ambulaverunt per ſiccum * in medio ejus.

Juxta Veterem Editionem.

Sumpſit autem Maria Prophetis ſoror Aaron tympanum in manu ſua. & exierunt poſtea omnes mulieres cum tympanis & choris. [6] Præcedebat autem eas Maria. dicens.

[8] Sumpſit ergo Maria Prophetiſſa ſoror Aaron tympanum in manu ſua. egreſſæque ſunt omnes mulieres poſt eam cum tympanis & choris. Quibus præcinebat. dicens.

Cantemus Domino. glorioſe enim honorificatus eſt.

Equum & aſcenſorem projecit in mare.

Cantemus Domino. glorioſe enim magnificatus eſt.

Equum & aſcenſorem ejus dejecit in mare.

ORA-

(1) *Holſt. in montem*. MSS. noſtri, & Cajet. & Ambroſ. *in monte*: ſed LXX. *εἰς ὄρος*. Veriſſimam tamen puto hanc lectionem, reſpondet enim ſequenti periodo; *in præparato habitaculo tuo*. Septuaginta ibidem in accuſandi caſu: *εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου* verterunt.

Et Alex. uterque Vat. 82. & 84. legunt, in monte. *Sab. & Blanch. verſiculi primam partem exhibent*: Inducens plantato eos in montem hereditatis tuæ. (*heic deſunt Blanchino duo ſequentia hemiſtichia*) *Ver.* Introduc & planta eos in montem hereditatis tuæ: *tum una cum Sab.* in præparatam habitationem tuam, quam. *Alex.* in præparata habitatione tua, quam &c.

(2) *Vat.* Sanctuarium, Domine, quod: *Alex.* ſanctum Domine, quod &c. *Sab. & Ver.* ſanctificationem, Domine, quam paraverunt &c. *Ver.* præparaverunt manus tuæ, Domine regnans in ſæcula, & in ævum, & adhuc.

(3) *Holſt. qui regnas in æternum, & in ſæculum*. MS. noſter melior omittit copulam *&*, quæ apud LXX. quidem habetur, ſed non apud Hebræos; nam ibi ſimpliciter legitur: *Dominus regnavit in ſæculum & in perpetuum*: unde apparet illud, *in æternum & in ſæculum*, eſſe idem per diverſa. At in noſtro Pſalt. haud ſemel id occurrit.

Vat. 82. hemiſtichium de quo agitur ita effert: Dominus regnans in æternum, & ſuper ſæculum, & adhuc.

(4) *Sab. & Blanch.* introiit: *& infra* adduxit *pro* induxit. *Vat. & Ver. pro* quadrigis *habent* curribus. *Ver.* ſuperduxit: *& infra*, aquam maris.

(5) *Blanch. & Sab.* traſierunt per ſiccum in medio mari: *Vat.* per aridam in medio mare: *& Alex.* in medio mare. *Quæ hinc ſequuntur tacet Blanchinus, & ex Alex. noſtro exhibet Sabatier.*

(6) *Ver.* Et præerat eis Maria &c.

(7) *Alex.* Dominus regnavit.

(8) *Alex. pro Gallicana editione heic tantum habet*: Et præcinebat Maria, dicens: Cantemus Domino, glorioſe enim magnificatus eſt.

Digitized by Google

ORATIO.

DEus : qui primis temporibus impleta miracula novi Teſtamenti luce reſeraſti . quod mare Rubrum forma ſacri Fontis exiſteret . & liberata plebs ab Ægyptia ſervitute Chriſtiani populi ſacramenta præferret . da . ut omnes Gentes (Iſraelis privilegium merito Fidei conſecutæ) Spiritus tui participatione regenerentur : Per Dominum &c. Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti &c.

ALIA.

DEus . cujus antiqua miracula etiam noſtris ſæculis coruſcare ſentimus . dum quod uni populo (a perſecutione Ægyptia liberando) dexteræ tuæ potentia contuliſti . id in ſalutem Gentium per aquam Regenerationis operaris . præſta . ut in Abrahæ filios . & in Iſraeliticam dignitatem totius Mundi tranſeat plenitudo . Per .

ALIA.

DEus . cujus antiqua miracula in præſenti quoque ſæculo coruſcare ſentimus . præſta (quæſumus) ut ſicut priorem populum ab Ægyptiis liberaſti . hoc ad ſalutem Gentium per aquas Baptiſmatis opereris : Per :

ALIA.

DEus : qui populum tuum ex Ægypto tenebrarum : diris operibus aggravatum . (Moyſe famulo tuo duce) liberare dignatus es . nos quoque famulos tuos de hujus ſæculi caligine liberatos promiſſam Patribus requiem introire permittas . Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat una cum Sancto Spiritu in ſæcula ſæculorum : Amen :

ALIA.

INeffabile robur . Trinitas Deus, qui ſperantes in te ab hoſtibus tutare ſolitus es . concede propitius . ut qui ſemel in ſacro Baptiſmate crimina noſtra cum Pharaone demerſimus . ad ea ulterius non revertamur . ſed te in præparato habitaculo Eccleſiæ tuæ jugiter glorificemus : Quis vivis & regnas in ſæcula ſæculorum : Amen :

FERIA · VI. AD. MATUTINUM

Oratio Habacuc Prophetæ cum cantico · [1]

Propheta Chriſtum in Cruce contemplatur . & dicit · Operuit cælos gloria ejus· & laude ejus plena eſt terra · ſplendor ejus ut lux erit · Cornua in manibus ejus . ibi abſcondita eſt fortitudo ejus · *Oratque ut in adventu Chriſti error auferatur hominum ·* Prophetæ *vero nomen eſt Titulo prænotatum . quòd Prophetico ſpiritu oret tolli caliginem & reddi lucem . auferri imaginem & tribui veritatem ·*

DOmine audivi [2] *auditum tuum . & timui · * conſideravi opera tua . & expavi ·*

In medio duorum animalium [3] *innoteſceris · * dum appropinquaverint anni cognoſceris · * dum advenerit tempus . oſtenderis ·*

In eo dum [4] *conturbata fuerit anima mea . in ira . * miſericordiæ memor eris ·*

*Deus a Libano veniet . * & Sanctus de monte umbroſo* [5] *& condenſo .*

Diapſalma ·

*Operuit cælos Majeſtas ejus · ** [6] *& laude ejus plena eſt terra ·*

Splendor [7] *ejus ſicut lumen erit · * Cor-*

Oratio Habacuc Prophetæ pro ignorantiis ·

DOmine audivi auditionem tuam . * & timui ·

Domine . opus tuum . * in medio annorum vivifica illud ·

In medio annorum notum facies · * cum iratus fueris . miſericordiæ recordaberis ·

Deus ab Auſtro veniet . * & Sanctus de monte Pharan ·

Semper ·

Operuit cælos gloria ejus · * & laudis ejus plena eſt terra ·

Splendor ejus ut lux erit · * Cornua in manibus ejus ·

Ibi abſcondita eſt fortitudo ejus · * Ante

(1) *Hanc orationem & Canticum juxta veterem Verſionem nobis exhibent Hieronymus Comment. ſuo in eum Prophetam , & Aug. lib. 18. de Civit. Dei cap. 31. Blanchinus, atque Sabatier, qui poſtremus nota 1. in hunc locū tom. 2. pag. 966. Romanam editionem a Thomaſio publici juris factam an. 1697. cum Veteri Itala confundere videtur , quod abſolute dictum , nulloque adhibito diſcrimine negotium aliquod faceſſit . Nos Romanam hanc editionem cum inedita MS. Vat. 82. conferimus , variantia loca de more heic ad paginæ calcem annotantes ; & ut ab ipſo Titulo ordiamur, MS. ille inſcribit :* Canticum ſeu oratio Abbacu Prophetæ .

(2) *Vat.* auditionem tuam , *cum Sorbon. MS. ſignat. num. 2. ex Maximo Taurin. in homil. pag. 5. apud Sab. & Aug. lib. 18. de Civit. Dei cap. 31. t. 7. pag. 716.*

(3) *Vat.* innoteſces , *cum eodem Sorbon. MS. ſupra allegato : tum ,* in eo dum adpropinquaverint . *Subſequenti autem verſu rurſus cum eodem Sorbon.* In turbatione animæ meæ , in ira , miſericordiæ memoraberis .

(4) *Holſt. In eo dum turbata fuerit .* MSS. tam noſtri quàm exteri , quos vidi , & Cajet. legunt , *conturbata .*

(5) *Vat.* umbroſo & opaco , *cum Sorbon. 2. cum Ver. & cum Ambroſ. lib. de Noe cap. 15. col. 249.*

(6) *Holſt. & laude ejus .* Codex noſter vetuſtior , *& laudes ejus .* Non dubito quin olim fuerit ut apud S. Hieronymum , *& laudis ejus plena eſt terra :* ſervato ſcilicet græciſmo , *ἐ τῆς αἰνέσεως αὐτῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη ·*

Et Tertull. lib. 2. Teſtim. legit : laudis ejus . *Conſule hoc loco Sab.*

(7 *Holſt. ſplendor ſicut lumen .* MSS. noſtri : *ſplendor ejus ſicut lumen ;* atque ita Septuaginta : *ἐ φέγγος αὐτῦ ὡς φῶς* , atque ita Cajet. & Ambroſ. Mox melior , & alius recentior : *& cornua ſunt in manibus ejus ,* addita copula , quod apud LXX. hoc loco in excuſis non extat , ſed habetur in vetuſtiſſimo exemplari græco majuſculis ſcripto , quod notæ ad Sixtinam græcam nobis exhibent .

Digitized by Google

Cornua ſunt in manibus ejus .

Ibi [1] *confirmata eſt virtus gloriæ ejus . * &* [2] *poſuit charitatem firmam fortitudinis ſuæ .*

Ante faciem ejus ibit verbum . [3] *& exibit in campis . * Pedes ejus ſteterunt . & mota eſt terra .*

Aſpexit [4]*. & defluxerunt gentes . confracti ſunt montes vehementer . & defluxerunt colles æternales . * itinera æternitatis ejus .*

Præ [5] *laboribus vidi tabernacula Æthiopum . ** [6] *expaveſcent tabernacula terræ Madian .*

Numquid [7] *in fluminibus ira tua . Domine ? aut in fluminibus furor tuus ? * aut in mari impetus tuus ?*

*Quoniam aſcendens aſcendes ſuper equos tuos . * & æquitatus tuus ſanitas .*

Ten-

Ante faciem ejus ibit mors .

Et egredietur diabolus ante pedes ejus . * Stetit . & menſus eſt terram .

Aſpexit . & diſſolvit Gentes . * & contriti ſunt montes ſæculi .

Incurvati ſunt colles Mundi . * ab itineribus æternitatis ejus .

Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ . * turbabuntur pelles terræ Madian .

Numquid in fluminibus iratus es Domine ? * aut in fluminibus furor tuus ? vel in mari indignatio tua ?

Qui aſcendes ſuper equos tuos . * & quadrigæ tuæ ſalvatio .

Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum . * juramenta Tribubus quæ locutus es .

Sem-

(1) *Primum hujus verſus hemiſtichium omittit Vat. cum Sab. alterum vero idem MS. ita exhibet :* Poſuit dilectionem firmam virtutis ſuæ . *Rei rationem aperit ſequenti nota*

(2) *Holſt. Et poſuit charitatem firmam . MSS.* omnes , & Cajet legunt , *claritatem* , quæ lectio nullum in græcis Codd. præſidium habet ; nam Complut. ἀγάπην , Sixtina , ἀγάπησιν heic exhibet ; & Ambroſianum *dilectionem* habet . Ceterum hoc verſu duplex Verſio conjungitur ; nam quod in Hebræo fonte legitur : *& ibi abſconſio fortitudinis ejus* , ſive ut Vulgata habet : *ibi abſcondita eſt fortitudo ejus* , id vetus Interpres in notis Sixtinæ ita vertit : ἐκεῖ ἐστηρίχθη ἡ δύναμις τῆς δόξης αὐτοῦ , *ibi confirmata eſt virtus gloriæ ejus* . Editio autem quæ LXX. nomen præfert : καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ , *& poſuit charitatem firmam fortitudinis ſuæ* , ita duæ Verſiones hic in unum conflatæ , idque Ambroſianum exemplar confirmat , ubi poſterior hæc τῶν ὁ tantum legitur , omiſſa priore : *poſuit dilectionem firmam virtutis ſuæ .*

(3) *Vat. 84. cum Ver.* & exivit : *mendoſe tamen . Vat. 82.* & exibunt in campum pedes ejus , ſtetit , & commota eſt terra .

(4) *Vat.* Reſpexit , & defluxerunt gentes : *& infra cum Sab. omittit copulam* & *præcedentem vocem* , defluxerunt : *tum pro* itinera æternitatis ejus *habet :* itinera ſæcularia ejus præ laboribus vidi .

(5) *Holſt. præ laboribus vidi.* Hæc verba omnes MSS. Codices , & Cajet. præcedenti verſui adjungunt . *Itinera æternitatis ejus præ laboribus vidi* , inde alio verſiculo : *Tabernacula Æthiopum expaveſcent : Tabernacula terræ Madian* . Quam diſtinctionem Euthymius Monachus ſequitur . & Ambroſianum : *Itinera ſæcularia ejus præ laboribus vidi : Tabernacula Æthiopum expaveſcent : & tabernacula terræ Madian* : atque hoc modo S. Gregor. Mag. Moral. lib. 18. cap. 27. hunc locum citat & diſtinguit , ut ex ipſius expoſitione apparet ; atque Pſalt. illud optimum Barberinum verſibus diſtinctum . Sed receptæ diſtinctioni favent LXX. & alter ille Interpres vetuſtiſſimus in notis Sixtinæ , tum Verſio ex Septuaginta apud Hieronymum .

At priori a recepta diverſæ ſuffragantur Ver. Cod. & Thomaſius Pſalt. verſibus priſco more diſtincto , ut & Vat. 82.

(6) *Vat. addita copula cum Breviar. Mozarab* & expaveſcent : *& verſu ſubſequenti :* Numquid in fluminibus iraſceris Domine ? aut in fluminibus ira tua ? aut in mari &c.

(7) *Holſt. Numquid in fluminibus iraſceris Domine : aut in fluminibus ira tua :* legit Ambroſ. plane ut LXX. .

Digitized by Google

Tendens [1] *extendens arcum tuum ſuper ſceptra . * dicit Dominus ·*

Diapſalma ·

Fluminibus [2] *ſcindetur terra · * videbunt te . & dolebunt populi ·*

Aſpergens [3] *aquas in itineribus ſuis · * dedit abyſſus vocem ſuam ab altitudine phantaſiæ ſuæ ·*

*Elevatus eſt ſol . * & luna ſtetit in ordine ſuo ·*

*In lumine jacula tua ibunt . * in ſplendore fulgoris* [4] *armorum tuorum ·*

In comminatione [5] *tua minorabis terram · * & in furore tuo detrahes gentes ·*

Exiſti in ſalutem populi tui . ut ſalvos facias Chriſtos tuos ·*

*Miſiſti in capita inimicorum mortem · * excitaſti vincula uſque* [6] *ad cervices ·*

In finem ·

Præcidiſti [7] *(in alienatione) capita potentium · * movebuntur in ea gentes ·*

Adaperient [8] *lora ſua .* ſicut pauper edens in occulto ·*

Miſiſti in mare equos tuos . turbantes aquas multas ·*

Cuſtodivi . [9] *& expavit venter meus .* a voce orationis labiorum meorum ·*

*Et introivit tremor in oſſa mea . * & ſub-*

Semper ·

Fluvios ſcindes terræ · * viderunt te . & doluerunt montes · * gurges aquarum tranſiit ·

Dedit abyſſus vocem ſuam · * altitudo manus ſuas levavit ·

Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo . * in luce ſagittarum tuarum ibunt in ſplendore fulgurantis haſtæ tuæ ·

In fremitu conculcabis terram · * & in furore obſtupefacies gentes ·

Egreſſus es in ſalutem populi tui . * in ſalutem cum Chriſto tuo ·

Percuſſiſti caput de domo impii · * denudaſti fundamentum ejus uſque ad collum ·

Semper ·

Maledixiſti ſceptris ejus . capiti bellatorum ejus . * venientibus (ut turbo) ad diſpergendum me ·

Exultatio eorum . * ſicut ejus qui devorat pauperem in abſcondito ·

Viam feciſti in mari equis tuis . * in luto aquarum multarum ·

Audivi . & conturbatus eſt venter meus · * a voce contremuerunt labia mea ·

Ingrediatur putredo in oſſibus meis.* & ſubter me ſcateat ·

Ut

(1) *Vat.* Intendes & extendes : *deinde omittit* Diapſalma . *Vat.* 84. Tendens & extendens .

(2) *Vat. unà cum Sorb.* 2. Fluminum rumpitur terra ·

(3) *Vat.* Aſperges aquas itineris : dedit abyſſus &c. *Accinit Sab. ſolum pro* aſperges *habet* , diſperges ·

(4) *Vat.* arma tua . *Conſonat Sorb.* 2. *apud Sab. & Ver. Brev. Mozarab.* armatura tua . *Tertul. lib.* 4 *contra Marc.* ſcutum tuum .

(5) *Vat. tollit voculam* , tua : *& infra loco* detrahes *habet* , deduces .

(6) *Vat. & Sorb.* 2. uſque ad cervicem : *Græc.* ἕως τραχήλου ·

(7) *Vat. cum Ver.* in pavore *pro* in alienatione ·

(8) *Holſt. adaperient lora ſua .* Omnes MSS. Codd. & Cajet. & Ambroſ. legunt : *ora ſua* , & ſic habet Gregor. Magn. Homil. 10 in Ezechielem . Sed LXX. διανοίξουσι χαλινοὺς αὐτῶν, *aperient frenos ſuos* , ut apud S. Hieron. legitur ,

Et apud Sab. quem conſule .

Vat. verſiculum ita effert : Adaperient ora ſua ſicut edens pauper in abſconſo . *Et Vat.* 84. ora ſua .

(9) *Vat.* 82. *& Vat.* 84. Cuſtodivit & expavit · *& infra Vat.* 82. *loco* orationis *præfert* , deprecationis .

Digitized by Google

& ſubtus me turbata eſt virtus mea ·
Requieſcam [1] *in die tribulationis meæ . * ut aſcendam ad populum tranſmigrationis meæ ·*
Quoniam ficus non afferet fructum. & non erit generatio in vineis ·*
*Mentietur opus olivæ . * & campi* [2] *non facient eſcas ·*
*Defecerunt ab eſca oves . ** [3] *& non erunt in præſepio boves ·*
Ego autem in Domino [4] *gloriabor . * gaudebo in Deo* JESU *meo ·*
Domine Deus virtus mea [5] *conſtitue pedes meos in conſummatione . & ſuper excelſa ſtatue me . * ut vincam in claritate ipſius ·*

Ut requieſcam in die tribulationis . * ut aſcendam ad populum accinctum noſtrum ·
Ficus enim non florebit . * & non erit germen in vineis ·
Mentietur opus olivæ · * & arva non afferent cibum ·
Abſcindetur de ovili pecus . * & non erit armentum in præſepibus ·
Ego autem in Domino gaudebo . * & exultabo in Deo JESU meo ·
Deus Dominus fortitudo mea . * & ponet pedes meos quaſi cervorum ·
Et ſuper excelſa mea deducet me Victor * in pſalmis canentem ·

ORATIO·

OMnipotens ſempiterne Deus ſpes unica Mundi . qui Prophetarum tuorum præconio præſentium temporum declaraſti myſteria . auge populi tui vota placatus . quia in nullo Fidelium niſi ex tua inſpiratione proveniunt quarumlibet incrementa virtutum · Per ·

ALIA·

DEus incommutabilis Virtus . & Lumen æternum . reſpice propitius ad totius Eccleſiæ mirabile ſacramentum . & da famulis tuis . ut hoc quod devote agimus . etiam rectitudine vitæ teneamus · Per Dominum &c.

SABBATO · AD · MATUTINUM

Canticum Moyſi ad filios Iſrael · In Deuteronomio ·

Carmen iſtud (quod in teſtimonium filiis Iſrael Moyſes decantavit) partim ſecundum hiſtoriam Iſraelitarum pro beneficiis ſibi a Domino collatis exprobrat perfidiam . partim per allegoriam de myſteriis cæleſtibus ſanctam Dei inſtruit Eccleſiam . partim autem ad honeſtatem morum unumquemque Fidelium provocat per tropologiam ·

*ATtende cælum & loquar . ** [6] *audiat terra verba ex ore meo .*
Expe-

AUdite cæli quæ loquor . * audiat terra verba oris mei ·
Con-

(1) *Vat. addita copula:* Et requieſcam: *tum und cum Ver. omittit voculam* meæ *excipientem* tribulationis . (2) *Vat.*84 non faciunt eſcas . *Vat.*82 non facient eſcam . *Græc. βρῶσιν* ·

(3) *Vat.* & non ſunt a præſepio boves .

(4) *Vat.* exſultabo *pro* gloriabor : *& infra pro* Jeſu *legit* Salutari : *quod Aug. lib.* 18. *de Civit. Dei cap.* 32. *non probatur , ait enim* : Melius autem mihi videntur quidam Codices habere : *gaudebo in Deo Jeſu meo* : quàm qui volentes id latinè ponere , nomen ipſum non poſuerunt , quod eſt nobis amicius & dulcius nominare :

(5) *Vat. cum Breviar. Mozarab.* ſtatuet pedes meos : *deinde omiſſa copula cum Ver. & Sab.* Super excelſa imponet me , ut vincam in gloria ejus . *Sab.* in Cantico ejus ·

(6) *Holſt. audiat terra* . MS. unus addita copula , *& audiat* , ut LXX. Cajet. & Ambroſ. ſic & recentior MS.

Et Vat. 84. *eam copulam addit .*

*Expectetur (ſicut pluvia) eloquium meum. * & deſcendant (ſicut ros) verba mea.*

*Sicut imber ſuper gramen. & ſicut nix ſuper fœnum. * quia nomen Domini invocabo.*

*Date magnitudinem Deo noſtro. * Deus. vera opera ejus. & omnes viæ ejus judicia.*

*Deus fidelis. & non eſt iniquitas in eo. * juſtus & ſanctus Dominus.*

Peccaverunt non ei [1] *filii immaculati. * Natio prava & perverſa. hæc Domino retribuiſti?*

*Sic plebs fatua. & non ſapiens? * nonne hic ipſe tuus pater? poſſedit te?* [2] *fecit te? & creavit te?*

*In mente habete dies ſæculi. * intelligite annos nationis nationum.*

*Interroga patrem tuum. & annunciabit tibi. * ſeniores tuos. & dicent tibi.*

*Cum divideret excelſus gentes. * quemadmodum diſperſit filios Adæ.*

*Statuit terminos gentium. * ſecundum numerum Angelorum Dei.*

*Et facta eſt pars Domini populus ejus Jacob. ** [3] *funiculus hereditatis ejus Iſrael.*

Sufficientem [4] *eum ſibi fecit in eremo. * in ſiti caloris. ubi non erat aqua.*

*Circumduxit eum. & erudivit eum. * & cuſtodivit eum ſicut pupillam oculi.*

Sicut

Concreſcat [5] (ut pluvia) doctrina mea. * fluat (ut ros) eloquium meum.

Quaſi imber ſuper herbam. * & quaſi ſtillæ [6] ſuper gramina. * quia nomen Domini invocabo.

Date magnificentiam Deo noſtro. * Dei perfecta ſunt opera. & omnes viæ ejus judicia.

Deus fidelis. & abſque ulla iniquitate. juſtus & rectus. * peccaverunt ei. & non filii ejus in ſordibus.

Generatio prava atque perverſa. * haeccine reddis Domino popule ſtulte & inſipiens?

Numquid non ipſe eſt pater tuus? * qui poſſedit te? & fecit & creavit te?

Memento dierum antiquorum. * cogita generationes ſingulas.

Interroga patrem tuum. & annunciabit tibi. * majores tuos. & dicent tibi.

Quando dividebat Altiſſimus gentes. * quando ſeparabat filios Adam.

Conſtituit terminos populorum. * juxta numerum filiorum Iſrael.

Pars autem Domini populus ejus. * Jacob [7] funiculus hereditatis ejus.

Invenit eum in terra deſerta. * in loco horroris & vaſtæ ſolitudinis.

Circumduxit eum. & docuit. * & cuſtodivit quaſi pupillam oculi ſui.

Sicut aquila provocans ad volandum

dum

(1) *Holſt. Filii maculati*. MSS. noſtri. & Cajet. legunt, *immaculati*. Videtur legiſſe apud LXX. τέκνα ἀμώμητα, ubi nunc, τέκνα μωμητά ſcribitur, quod facile fieri potuit, quum olim litteræ & voces interſtitio & accentu minus diſtinguerentur: Sed quamvis lectio MSS. noſtrarum ſenſum faciliorem conſtituere videtur, abit tamen a fontibus Hebræorum, in quibus interpretandis Veteres hoc loco non conſentiunt. Ambroſian. legit cum interrogatione: *Peccaverunt nonne Filii maculati? natio &c.* Duo MSS. recentiores: *Peccaverunt & non ei filii immaculati*, addita copula ut in Vulgata, ſed duo vetuſtiores eam ignorant. *Vide infra quæ annotabimus ad hunc locum Verſ. antiquæ ex Vat. 82.*

(2) *Vat. 84. addita copula*: & fecit te.

(3) *Vat. 94.* funiculum.

(4) *Holſt.* Diſtinguendum ex MSS. omnibus, LXX. & Heb. & Cajet. *ſufficientem eum ſibi fecit in eremo: in ſiti caloris, ubi non erat aqua*: Sic Ambroſ. *Sufficientem fecit eum in terra deſerta: in ſiti caloris &c.*

(5) *Alex. MS. qui & Cantici hujus Vulg. edit. præfert hic ait*: in pluvia.

(6) *Idem Alex. minori numero*: ſuper gramen.

(7) *Alex.* funiculum.

Sicut aquila tegit nidum ſuum. * *& ſuper pullos ſuos conſidet.*[1]
*Expandit alas ſuas. & aecepit eos.** *& ſuſcepit eos ſuper ſeapulas ſuas.*
*Dominus ſolus ducebat eos.** *& non erat cum eis deus alienus.*
Adduxit eos in fortitudinem terræ. * *eibavit eos naſcentiis agrorum.*
*Suxerunt mel de petra.** *& oleum de firma petra.*
*Butyrum boum. & lae ovium. eum adipe agnorum & arietum.** *filiorum taurorum & hircorum. eum adipe*[2] *renum tritici. & ſanguine uvæ.*
Bibit vinum. & manducavit Jacob. & ſatiatus eſt. * *& reealcitravit Dilectus.*
Pinguis factus eſt. & incraſſavit. & dilatatus eſt. * *& dereliquit Deum qui fecit eum. & receſſit a Deo ſalutari ſuo.*
*Exacerbaverunt me in alienis.** *in abominationibus ſuis eoncitaverunt me.*
Sacrifieaverunt dæmoniis & non Deo.[3] *diis quos non noverunt.** *novi recenteſque*[4] *venerunt. quos neſciebant Patres eorum.*
Deum qui te genuit[5] *dereliquiſti.** *& oblitus es Deum alentem te.*
*Vidit Dominus. & zelatus eſt.** *& exacerbatus eſt propter iram filiorum ſuorum. & filiarum.*
Et dixit. Avertam faciem meam ab eis. * *& oſtendam quid erit eis in noviſſimo.*
Quia generatio prava[6] *& perverſa.**

dum pullos ſuos. * & ſuper eos volitans.
Expandit alas ſuas.[7] & aſſumpſit eum.* atque portavit in humeris ſuis.
Dominus ſolus dux ejus fuit. * & non erat cum eo deus alienus.
Conſtituit eum ſuper excelſam terram.* ut comederet fructus agrorum.
Ut[8] ſugeret mel de petra.* oleumque de ſaxo duriſſimo.
Butyrum de armento. & lac de ovibus. * cum adipe agnorum & arietum filiorum Baſan.
Et hircos cum medulla tritici. * & ſanguinem uvæ biberet meraciſſimum.
Incraſſatus[9] eſt dilectus. & recalcitravit. * incraſſatus. impinguatus. dilatatus.
Dereliquit Deum factorem ſuum. * & receſſit a Deo ſalutari ſuo.
Provocaverunt eum in diis alienis.* & in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.
Immolaverunt dæmoniis. & non Deo.* diis quos ignorabant.
Novi recenteſque venerunt.* quos[10] non coluerunt Patres eorum.
Deum qui te genuit dereliquiſti.* & oblitus es Domini Creatoris tui.
Vidit Dominus. & ad iracundiam concitatus eſt. * quia provocaverunt eum filii ſui. & filiæ.
Et ait. Abſcondam faciem[11] meam ab eis. * & conſiderabo noviſſima eorum.
Generatio enim perverſa eſt.* & infideles filii.

(1) *Vat.* 84. conſedit.
(2) *Vat.* 84. renium.
(3) *Holſt. Diis quos non noverunt.* MSS. noſtri & Cajet. *Dii, quos non noverunt, novi recenteſque venerunt.* LXX. Θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν, quod cum præcedentibus verbis, *Dæmoniis, & non Deo*, conjungunt, ut Bandini editio & Ambroſ. Ambroſianum exemplar aliter diſtinguit, ut Græca Sixtina: *& immolaverunt dæmoniis, & non Deo, Diis quos non noverant; novi ad præſens venerunt quos &c.*
(4) *Vat.* 84. venerunt ad eos, quos &c.
(5) *Holſt. Deum qui te genuit reliquiſti:* MSS. omnes. *dereliquiſti*, & Cajet. & Ambroſ.
(6) *Vat.* 84. & perverſa eſt: filii &c.
(7) *Alex.* & aſſumpſit eos.
(8) *Alex.* Et ſugeret.
(9) *Alex. verſum* eſt *heic omiſſis.*
(10) *Alex.* non coluerant.
(11) *Vocem* meam *Alex. tacet.*

*ſa . * filii. in quibus non eſt fides in ipſis.*

*Ipſi in zelo compulerunt me . & non in Deo . * in iram concitaverunt me in idolis ſuis .*

*Et ego in zelo expellam eos . & non in gente . * [1] in gente inſipiente irritabo eos .*

*Quia ignis exarſit ab ira mea . * & ardebit uſque ad inferos deorſum .*

*Comedet terram [2] & naſcentias agrorum . * & concremabit fundamenta montium .*

*Congeram in ipſis mala . * & ſagittas meas conſummabo in eis .*

*Tabeſcentes fame . [3] & eſca erunt avium . * & extenſio dorſi inſanabilis .*

*Dentes beſtiarum immittā [4] in eos . * cum furore trahentium ſuper terram .*

*A foris ſine filiis privabit eos gladius . * & in promptuariis timor .*

*Juvenis cum virgine [5] . * lactens cum ſtabilito ſene .*

*Dixi . Diſpergam eos . * privabo autem ex hominibus memoriam eorum .*

*Niſi propter iram inimicorum . * ne longo tempore ſint ſuper terram .*

*Ne conſentiant [6] adverſarii ejus . & dicant . * Manus noſtra excelſa (& non Deus) fecit hæc omnia .*

*Quia gens [7] perdita conſilio eſt . * & non*

Ipſi me provocaverunt in eo qui non erat Deus . * & irritaverunt in vanitatibus ſuis .

Et ego provocabo eos in eo qui non eſt populus . * & in gente ſtulta irritabo illos .

Ignis ſuccenſus eſt in furore meo . * & ardebit uſque ad inferni noviſſima .

Devorabitque [8] terram cum germine ſuo . * & montium fundamenta comburet .

Congregabo ſuper eos mala . * & ſagittas meas complebo in eis .

Conſummentur fame . * & devorabunt eos aves morſu amariſſimo .

Dentes beſtiarum immittam [9] in eos . * cum furore trahentium ſuper terram . atque ſerpentium .

Foris vaſtabit eos gladius . & intus pavor . * juvenem ſimul ac virginem. [10] lactentem cum homine ſene .

Dixi . Ubi nam ſunt ? * Ceſſare faciam ex hominibus memoriam eorum .

Sed propter iram inimicorum diſtuli . * ne forte ſuperbirent hoſtes eorum .

Et dicerent . Manus noſtra excelſa . * (& non Dominus) fecit hæc omnia .

Gens abſque conſilio eſt . & ſine prudentia . * Utinam ſaperent & intelligerent .

(1) *Holſt. in gente inſipiente irritabo eos* . MSS. omnes , & Cajet. & Ambroſ. *inſipientem* ; ſed LXX. ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ .

Vat. 84. in non gentem , in gentem inſipientem &c.

(2) *Holſt. Comedet terram, & naſcentias agrorū*. MSS. omnes: *Comedet terra naſcentia agrorum* . ſed prior lectio cum LXX. convenit . Ambroſianum: *Comedet terram & naſcentia ejus* , ut Septuaginta . Cajet. *Comedet terram naſcentiis agrorum* , & ita unus MS. noſter recentior .

Vat. 84. comedit terra naſcentias agrorum , & comburet fundamenta terræ .

(3) *Holſt. tabeſcentes fame ; & eſca erunt* . MS. melior , & duo recentiores nil mutant , nec Cajet. nec Ambroſian. Reliqui tres delent &: LXX. τηκόμενοι λιμῷ καὶ βρώσει ὀρνέων .

(4) *Holſt. immittam in eos* : MS. melior , *in eis* , & ſic Cajet. atque ita verſu 33. *bis* redditur , quod LXX. εἰς αὐτούς .

Et Vat. 84. in eis .

(5) *Holſt. lactans cum ſtabilito ſene* . MSS. omnes , & Cajet. *lactens* , atque ita Bandinus corrigendum notaverat : & LXX. θηλάζων . Ambroſ. *lactens mamillam* .

(6) *Vat*. 84. Ne conſentiant adverſariis , & dicant &c.

(7) *Holſt. quia gens perdito conſilio eſt* . Omnes MSS. etiam recentiores noſtri, & Cajet. legunt, *perdita* : & ita apud LXX. ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλήν ἐστι .

At Vat. 84. perdito conſilio eſt .

(8) *Alex*. Devoravitque &c.

(9) *Alex*. in eis .

(10) *Alex*. lactantem .

& non eſt in eis diſciplina.

*. Non ſapuerunt intelligere. * hæc percipient in futuro tempore.*

*Quomodo perſequetur unus mille? * & duo tranſmovebunt dena millia?*

*Niſi quia Dominus ſubdidit eos? * & Deus tradidit illos?*

*Quia non eſt Deus noſter ſicut dii illorum. * inimici autem noſtri inſenſati.*

*Ex vinea enim Sodomorum vitis eorum. * & propago eorum ex Gomorrha.*

*Uva eorum uva fellis. * & botrus amaritudinis ipſis.*

*Furor draconum vinum eorum. * & furor aſpidum inſanabilis.*

*Nonne hæc omnia congregata ſunt apud me? * & ſignata in theſauris meis?*

*In die ultionis reddam illis. * in tempore quo lapſus fuerit pes eorum.*

*Quia prope eſt dies perditionis eorum. * & hæc ſunt parata vobis.*

*Quia judicabit Dominus populum ſuum. * & in ſervis ſuis conſolabitur.*

*Vidit enim eos fatigatos. * & defectos in abductione. & diſſolutos.*

*Et dixit: Nunc ubi ſunt dii illorum. * [1] in quibus confidebant in ipſis?*

*Quorum adipem ſacrificiorum edebatis. * & bibebatis vinum libationis eorum?*

*Exurgant nunc. & adjuvent vos. * & fiant vobis protectores.*

*Videte. videte. quoniam Ego ſum Deus. * & non eſt alius præter me.*

*Ego occidam. & vivere faciam. percutiam. & ego ſanabo. * & non eſt qui eripiat de manibus meis.*

Quia

gerent. ac noviſſima providerent.

Quomodo [2] perſequatur unus mille? * & duo fugent decem millia?

Nonne ideo quia Deus ſuus vendidit eos? * & Dominus concluſit illos?

Non enim eſt Deus noſter ut dii eorum? * & inimici noſtri ſunt judices?

De vinea Sodomorum vinea eorum. * & de ſuburbanis Gomorrhæ.

Uva eorum uva fellis. * [3] & botri amariſſimi.

Fel draconum vinum eorum. * & venenum aſpidum inſanabile.

Nonne hæc condita ſunt apud me? * & ſignata in theſauris meis?

Mea eſt ultio. & ego retribuam in tempore. * ut labatur pes eorum.

Juxta eſt dies perditionis. * & adeſſe [4] feſtinant tempora.

Judicabit Dominus populum ſuum. * & in ſervis ſuis miſerebitur.

Videbit quod infirmata ſit manus. * & clauſi [5] quoque defecerunt. reſiduique conſumpti ſunt.

Et dicet. Ubi ſunt dii eorum. * in quibus habebant fiduciam?

De quorum victimis comedebant adipes. * & bibebant vinum libaminum?

Surgant. & opitulentur vobis. * & in neceſſitate vos protegant.

Videte quod Ego ſim ſolus. * & non ſit alius Deus præter me.

Ego occidam. & ego vivere faciam. * percutiam. & ego ſanabo. * & non eſt qui de manu mea poſſit eruere.

Levabo ad cælum manum meam. *

(1) *Holſt. in quibus confidebant in ipſis.* MSS. noſtri veteres & recentiores: *in quibus confidebatis.* & ita Cajet. atque Ambroſ. ſed LXX. ἐπεποίθειτε.

Et Vat. 84. in quibus confidebatis.

(2) *Alex.* perſequebatur: *& infra*: & duo fugarent &c.

(3) *Alex.* & butryes.

(4) *Verbum* feſtinant *Alex. tacet.*

(5) *Et vocem* quoque *hoc loco idem Alex. neſcit: tum ad initium ſubſequentis verſiculi:* Et dicit.

*Quia tollam in cælum manum meam . & jurabo per dexteram meam . * & dicam . Vivo ego in æternum ·*

*Quia exacuam (velut fulgur) gladium meum . * & aget judicium manus mea ·*

Et retribuam judicium de inimicis. & his qui oderunt me . reddam ·*

*Inebriabo ſagittas meas in ſanguine · * & gladius meus manducabit carnes ·*

A ſanguine vulneratorum . & captivitate . [1] a capite principum inimicorum ·*

*Lætamini cæli ſimul cum eo · * & adorent eum omnes Angeli Dei ·*

Lætamini gentes ſimul eum populo ejus. & confirment eum omnes filii Dei ·*

*Quia ſanguis filiorum ejus defendetur . * & defendet ·*

*Et [2] retribuet judicium de inimicis . * & his qui oderunt . reddet ·*

*Et emundabit Dominus * terram populi ſui :*

& dicam . Vivo ego in æternum ·

Si acuero (ut fulgur) gladium meum . * & arripuerit judicium manus mea ·

Reddam ultionem hoſtibus meis · * & his qui oderunt me retribuam ·

Inebriabo ſagittas meas [3] ſanguine . * & gladius meus devorabit carnes ·

De cruore occiſorum . * & de captivitate nudati inimicorum capitis :

. . . .
. . . .
. . . .
. . . .

Laudate Gentes populum ejus ; * quia ſanguinem ſervorum ſuorum [4] ulciſcetur ·

. . . .
. . . .

Et vindictam retribuet in hoſtes eorum · * & propitius erit terræ populi ſui ·

ORATIO·

DEus celſitudo humilium & fortitudo rectorum . qui per ſanctum Moyſen puerum tuum ita erudire Populum tuum ſacri Carminis tui decantatione voluiſti . ut illa Legis iteratio fieret etiam noſtra directio . excita in omnem juſtificatarum Gentium plenitudinem potentiam tuam : & da lætitiam mitigando terrorem . ut (omnium peccatis tua remiſſione deletis) quod denunciatum eſt in ultionem . tranſeat in ſalutem · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

ALIA·

DEus glorificatio Fidelium & vita juſtorum . qui per Moyſen famulum tuum nos quoque modulatione ſacri Carminis erudiſti · in univerſis Gentibus miſericordiæ tuæ munus operare tribuendo beatitudinem . auferendo terrorem . ut quod prænunciatum eſt ad ſupplicium . in remedium transferatur æternum · Per Dominum &c.

ALIA

(1) *Vat.* 84. *omiſſa* a *præpoſitione præfert.* capita principum &c.

(2) *Holſt. & retribuet judicium.* Omnes MSS. noſtri, & Cajet. ita hunc verſum legunt : *& retribuam judicium de inimicis, & his qui oderunt me reddam.* LXX. ἀνταποδώσει, ſcilicet κύριος ex ſequenti verſu. Nata eſt hæc varietas ex verſu, qui paulo ante in prima perſona hæc aſſerit : male in noſtro excuditur *reddent* pro *reddet*, ut LXX. & Ambroſ.

Vat. 84. & his qui oderunt eum reddet.

(3) *Alex.* in ſanguine. (4) *Alex.* ulciſcitur ;

A L I A.

DEus qui nobis per Prophetarum ora præcepiſti temporalia relinquere. atque ad æterna feſtinare. da famulis tuis. ut quæ a te juſſa cognovimus. implere (cæleſti inſpiratione) valeamus. Per.

CANTICUM DEUTERONOMII[1].

Antiquæ Verſionis ex Cod. Vat. 82.

ATtende cælum & loquar. & audiat terra verba ex ore meo.

Exſpectetur ſicut Pluvia [2] pronunciatio mea. & deſcendant ſicut ros verba mea.

Sicut [3] imber ſuper gramen. & ſicut nix ſuper fœnum. quoniam nomen Domini invocabo.

Date magnitudinem [4] Domino Deo noſtro. Deus. vera ſunt opera ejus. & omnes viæ ejus judicia.

Deus fidelis & non eſt [5] iniquitas in eo. juſtus & ſanctus Dominus.

Peccaverunt [6] nonne ei filii immaculati. natio prava & perverſa hæc Domino retribuiſti.

Sic [7] populus ſtultus & non ſapiens? nonne hic ipſe tuus eſt pater qui poſſedit te. & fecit te. & creavit te?

Et [8] rememoramini dies ſæculi. intelligite annos generationis generationum.

Interroga patrem tuum [9] & indicabit tibi. ſeniores tuos & dicent tibi.

Cum

(1) *Antiquam Cantici Deuteronomii Verſionem in Cod. Vat. 82. a nobis obſervatam uti in MS. ipſo jacet hoc loco Thomaſianis Canticis adjungimus, rati operam minime injucundam Divinarum Scripturarum ſtudioſis daturos nos eſſe. Eandem exegimus tum ad alteram Verſionem ſimiliter antiquam Alex. 11. cujus exemplar, ſicut & aliorum Canticorum antiquæ Verſionis ejuſdem MS. exſcriptum atque tranſmiſſum fuiſſe Clariſ. Sabatier ejus notæ ad Vet. Italam ſatis demonſtrant, licet nec illius MS. cuncta quæ variant inibi annotentur, & aliquando ſecus ac exhibentur in ipſo MS. quod Clariſ. viro contigiſſe remur vitio illius qui traſmittendum in Galliis exemplar exſcripſit. Iiſdem in notis vocatur MS. ille Vat. 11. annorum 1000. quum ſit Alex. 11. Quantum autem Codex Vat. 82. ab Alex. 11. diſtet hoc loco, aut ab editis Sabatier & Veronenſis Codicis ſimilibus Canticis, ex infra notandis conſtabit.*

(2) *Sab.* adpronunciatio. *Alex.* eloquium meum.

(3) *Ver.* ſicut pluvia: *& infra pro* invocabo, *una cum Alex. & Sab. ſcribit* invocavi. *Græc.* ἐκάλεσα.

(4) *Vocem* Domino *omittit Sab. qui & paullo inferius cum Alex. præterit verbum,* ſunt.

(5) *Ver.* injuſtitia *pro* iniquitas: *tum Sab.* juſtus & rectus Dominus. *Ver. addit,* Deus. *Græc.* Θεὸς πιστὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία, δίκαιος καὶ ὅσιος Κύριος.

(6) *Alex.* Peccaverunt non ei filii immaculati, Progenies prava &c. *Sab.* Peccaverunt non ei filii maculati, generatio prava ..... Domino retribuiſtis. *Ver* Deliquerunt non Domino, ſed ſibi, filii vituperabiles, progenies tortuoſa & perverſa, hæc Domino retribuiſtis. *Recolendum heic quod Auguſt. ad rem præſentem ait quæſt. 55. in Deuter. ſcribens:* Quod in Græco eſt τέκνα μωμητά, quidam interpretati ſunt, ſicut hic, id eſt, *filii vituperabiles*: quidam *filii commaculati*: quidam *filii vitioſi*; unde non magna quæſtio, imo nulla eſt. *Tum paucis interjectis:* generaliter dictum eſt: *peccaverunt non ei*; quoniam qui peccat, non ei peccat, id eſt, non Deo nocet, ſed ſibi.

(7) *Alex.* Sit populus &c. *Ver.* ſicut populus fatuus & non prudens: nonne hic tuus pater poſſidet te, & fecit te, & conſtituit te? *Sab.* Nonne hic ipſe tuus pater poſſedit te?

(8) *Alex. ſublata copula:* Memoramini dies antiquos ſæculi: intelligite annos nationis nationum. *Sab.* Memoramini dies ſæculi: intelligite annos ſæculi ſæculorum. *Ver.* Commemoramini dies ſæculi: intelligite annos ſæculorum. *Ex iſto præſertim, tum & aliis verſibus cuilibet manifeſto conſtat nos agere cum quatuor variis Verſionibus ejuſdem fontis: Græc. enim* Μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος, σύνετε ἔτη γενεᾶς γενεῶν.

(9) *Alex. Ver. & Sab.* & adnuntiabit tibi.

Digitized by Google

Cum [1] diſpertiretur Excelſus gentes ut diſeminaret filios Adam.

Conſtituit [2] fines gentium ſecundum numerum Angelorum Dei.

Facta [3] eſt pars Domini populus ejus Jacob. funiculus hereditatis ipſius Iſrael.

Sufficientem [4] fecit eum in terra deſerta. in ſiti caloris. ubi non erat aqua.

Circumduxit [5] eum & erudivit eum. & cuſtodivit eum ſicut pupillam oculi.

Sicut [6] Aquila regit nidum ſuum. & ſuper pullos ſuos circumblanditur.

Expandit [7] pennas ſuas. & accepit eos. & elevavit eos ſuper ſcapulas ſuas.

Dominus ſolus [8] ducebat eos. & non erat cum eis deus alienus.

Perduxit [9] eos in virtute terræ. ſatiavit eos fructibus agrorum.

Suxerunt [10] mel de Petra. & oleum de ſolida petra.

Butyrum Bovum & lac ovium cum adipe agnorum. & arietum filiorum taurorum & hyrcorum:

Cum adipe [11] renium tritici. & ſanguine uvæ bibent vinum.

Manducavit [12] Jacob & ſatiatus eſt. & recalcitravit dilectus.

Impinguatus [13] eſt. & incraſſatus eſt. & dilatatus eſt.

Et [14] dereliquit Deum qui fecit eum. & receſſit a Deo ſalutari ſuo.

Et [15] incitaverunt me in alienis. in abominationibus ſuis in iram compulerunt me.

ϴ Et) [16] immolaverunt dæmoniis & non Deo. diis quos non noverant. novi ϒ ad præſens venerunt. quos neſciebant patres eorum.

Deum qui te genuit dereliquiſti. & oblitus es [17] Deum qui nutrivit te.

Vidit

(1) *Alex.* & *Sab.* Cum divideret Excelſus gentes, quomodo diſperſit filios Adæ.

Sab. Adam. *Ver.* Cum partiretur Altiſſimus nationes gentium, ſicut diſperſit &c.

(2) *Alex. Sab. Ver.* ſtatuit *pro* conſtituit: *inſuper Ver.* ſtatuit terminos gentium per numerum &c.

(3) *Alex.* & *Sab.* Et facta eſt: *tum Alex.* portio *loco* pars. *Ver.* Et factus eſt portio Domini populus ejus Jacob, ſeries hereditatis ejus Iſrahel.

(4) *Alex.* & *Sab.* ſufficientem eum ſibi fecit in terra deſerta. *Sab.* in ſiti æſtus &c. *Ver.* ſufficentiam dedit eis in terra deſerta, in ſiti & æſtu, in inaquoſis.

(5) *Alex.* Circuibit eum, *lege cum Sab.* circuivit eum: *præterea Sab.* & erudivit eum, cuſtodivit illum. *Ver.* & docuit eum, *non autem* & erudivit eum.

(6) *Alex.* Quemadmodum aquila. *Ver.* velut aquila: & *infra pro* circumblanditur *Ver.* concupivit. *Sab.* confidit. *Alex.* quos diligit.

(7) *Alex.* Expandit alas ſuas & recepit eos, & ſuſcepit eos ſuper humeros ſuos. *Sab* Extendit alas ſuas, & ſuſcepit illos ſuper ſcapulas ſuas.

(8) *Ver.* eduxit eos: & non fuit cum eis &c.

(9) *Ver.* Impoſuit eos in virtute terræ: & aluit eos fructibus terræ. *Sab.* ſuperduxit eos in virtute ..... cibavit eos naſcentia agrorum. *Alex.* cibavit eos ex naſcentia agrorum.

(10) *Ver. pro* ſuxerunt *ait*: lactavit eos: & *infra Alex. cum Sab.* de firma petra.

(11) *Alex.* renum tritici: & *infra*: bibit vinum. *Sab.* cum adipe renium, triticum, ex ſanguine uvæ bibit vinum. *Ver.* renum frumenti, & ſanguine uvæ bibit vinum.

(12) *Alex. Ver.* & *Sab. addita copula*: Et manducavit Jacob. *Alex. omiſſa altera copula*, ſatiatus eſt. *Sab.* & impletus eſt.

(13) *Alex.* Impinguavit, & incraſſavit, & dilatatus eſt. *Ver.* Pinguis factus eſt, & dilatatus eſt.

(14 *Ver. mutato ordine*: Receſſit a Deo ſalutari ſuo, & dereliquit Deum, qui fecit eum.

(15) *Alex. Ver.* & *Sab.* Exacerbaverunt me in alienis: *tum Ver.* in execrabilibus ſuis inamaricaverunt me. *Alex.* & *Sab.* exaſperaverunt me.

(16) *Alex. Ver.* & *Sab. omiſſa copula*: ſacrificaverunt: *tum Alex.* dii, *non* diis, *quod ſecundis curis factum videtur*: & *in Vat.* 82. *abraſa litera* S. dii & *apud Sabat. habet MS. alter, nimirum* Sorbon. 1. *Deinde Ver.* quos non noverunt, novi legentes (*Blanchinus vult legendum eſſe*: novellæ gentes) venerunt eis, quos ignorabant patres eorum. *Alex.* novi recentes venerunt. *Sab.* novi recenteſque venerunt.

(17) *Alex.* & *Sab.* Deum alentem te: *Ver.* Dei alentis te.

Digitized by Google

Vidit [1] Dominus & zelatus eſt. & exacerbatus eſt præ ira filiorum ſuorum & filiarum ·

Et dixit · Avertam faciem meam ab eis . & oſtendam quid erit [2] eis in noviſſimis diebus ·

Quia [3] generatio perverſa eſt . filii in quibus non eſt fides in eis ·

Ipſi [4] in zelo compulerunt me . & non Deo · in ira concitaverunt me in idolis ſuis ·

Et ego in zelum compellam eos . [5] & non gentem · in gentem inſipientem in ira concitabo eos ·

Quia ignis accenſus eſt ab ira mea . & ardebit uſque ad inferos deorſum ·

Comedet [6] terram . & naſcentiam ejus · concremabit fundamenta montium ·

Congregam [7] in ipſis mala . & ſagittæ meæ conſumment eos ·

Tabeſcent fame.[8] & eſca erunt avium. retro tenſium nervorum inſanabilis ·

Dentes beſtiarum [9] immittam in eos . cum furore trahentes ♈ in ☽ terram ·

A foris [10] interficiet natos eorum gladius . & in domiciliis timor .

Juvenes [11] cnm virgine . lactantes mamillam cum ſtabilito ſeniore ·

Et [12] dixi · Diſperdam illos. & tollam ex hominibus memoriam eorum ·

Niſi propter iram inimicorum [13] ne longo tempore ſint . & ne convertantur adverſarii .& dicant· Manus noſtra excelſa

(1) *Ita apud Sabat. MSS. Sorb. 1. & 2. Sed ipſe Sabat.* Et vidit Deus & zelavit : & exacerbatus eſt per iram filiorum ſuorum , & filiarum ſuarum . *Alex.* Hæc vidit Dominus ; *non autem* Hoc vidit, *ut Sabat. ſcribit: & infra*, ſuper iram . *Ver. initio præmiſſa copula* : & vidit , *juxta Græc.* καὶ εἶδε Κύριος , *& deinde* , per iram . *Græc.* δι᾽ ὀργὴν ·

(2) *Alex.* illis . *Sab. & Ver. deinde* , in noviſſimo ; *ſed Græc.* ἐπ᾽ ἐσχάτων ἡμερῶν ·

(3) *Alex.* Quia natio prava & perverſa eſt . *Sab. infra* : non eſt fides in ipſis .

(4) *Ita apud Sab. Pſalt. Rem. Sorbon.* 1. *& S. Salab. ſed Alex.* immolaveruot me io idolis ſuis , & non in Deo &c. *Sab. per errorem ſcribit* , in Domino . *Sab. ipſe* : Ipſi præzelaverunt me in non Deo , in ira concitaveruot me in ſimulacris ſuis . *Ver.* ipſi me io zelum incitaverunt in non Deo : exacerbaverunt me in idolis eorum .

(5) *Alex.* in non gentem , in gente ioſenſata irritabo eos . *Similia habet & Sab. eo ſolo diſcrimine , quo ait* : in oon gente &c. *Ver.* Et ego in zelum incitabo eos , in non gentem , in gentem improdentem incitabor iram in eos .

(6) *Alex.* Manducabit terram,& naſcentia ejus: conſummabit fundamenta montium . *Sab.* Comedet terram . & naſcentia ejus : uret fundamenta . *Ver.* terram & generationes ejus : exuret fundamenta &c.

(7) *Alex.* Congeram in eis mala , & ſagittas meas conſummabo io eis . *Sab.* congregabo in eis mala , & ſagittas conſummabo in eos . *Sab. accinit Ver. ſolum initio ait* : Colligam in eos , *& addit* meas *ad vocem* ſagittas . *Græc.* καὶ τὰ βέλη μου ·

(8) *Alex.* Tabeſcunt fame , & eſca avium erunt, exteolio nervorum inſaoabilis . *Ver.* Tabeſcent a facie mea , & erunt eſca avium , & languebunt inſanabiles . *Sab.* Tabeſcent fame , eſca avium , extenſione nervorum inſanabili .

(9) *Sab.* mittam in eos . *Alex.* in eis ; *tum una cum Sab.* cum furore trahentiom ſuper terram . *Ver.* cum ira trahentium ſuper terra . *Græc.* μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆς ·

(10) *Alex.* A foris ſioe filiis privabit eos gladius , & in promptuariis eorum erit timor . *Conſonat Sab. ſolum loco* privabit *præfert* , faciet ; *& deinde omittit voces* , eorum erit , *quod poſtremum preſſius Græco reſpondet . Ver. etiam* : A foris ſine filiis faciet eos gladius: de cubiculis timor , *quod etiam Græco ſimilius* : καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος · *Cod. Vat.* 82. *apud Sab. reſpondet Breviar. Mozarab. & MS. alter* .

(11) *Alex. Sab. & Ver. Græcum de verbo exprimunt , ajentes* : juvenis cum virgine , lactans cum ſtabilito ſene . *Ver.* cum ordinato ſeniore .

(12) *Alex. & Sab. omiſſa initio copula* : Dixi, diſpergam illos . Alex. perdam illos , *non* eos , *ut retur Sab. tum uterque* : privabo autem ex homioibus memoriam eorum . *Ver. etiam copula omiſſa , quam nec Septuaginta exprimunt* : Dixi , diſpargam eos : obliterabo ex hominibus memoriam eorum .

(13) *Sab.* ne multo tempore ſuperſint . *Ver.* ne longiore tempore ſint . *Alex.* ne longo tempore ſint ſuper terra . *Græc.* ἵνα μὴ μακροχρονίσωσι.

Deinde

excelſa eſt. & non Dominus fecit hæc omnia·

Quia [1] gens perdito conſilio eſt· & non eſt in eis diſciplina·

Non ſapuerunt intelligere hæc·[2] perſequentur vos in futuro tempore·

Quomodo [3] perſequetur unus mille? & duo tranſmoverunt multa millia?

Niſi [4] quia Deus ſubdidit eos? & Dominus tradidit illos?

Quia [5] non eſt Deus noſter ſicut dii illorum · inimici autem noſtri inſenſati·

De [6] vite enim Sodomorum Ψ vinum eorum · vitis eorum vitis) Gomorræ·

Uva eorum uva fellis. botrus amaritudinis [7] in ipſis·

Furor [8] draconum vinum eorum. & ira aſpidum inſanabilis·

Nonne [9] hæc omnia congregata ſunt apud me. & ſignata ſunt in theſauris meis?

In die [10] ultionum retribuam illis. in tempore quo lapſus fuerit pes eorum·

Quoniam prope eſt dies perditionis eorum· [11] & erunt parata vobis·

Quia judicabit Dominus [12] plebem ſuam. & in ſervis ſuis conſolabitur·

Vidit [13] enim eos diſſolutos. & fatigatos in abductione. & diſſolutos·

Et [14] dixit Dominus· Ubi ſunt dii eorum. in quibus confidebatis in eis?

Quorum [15] adipem ſacrificiorum edebatis. & bibebatis vinum libationum eorum·

Surgant [16] nunc & adjuvent vos. & fiant vobis protectores·

Videte

Deinde Alex. Ne extollant ſe adverſarii eorum, & dicant. *Sab.* ut non conſentiant adverſarii, nec dicant. *Ver.* ne imponant ſe adverſarii eorum, & dicant: *Græcè ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι, μὴ εἴπωσιν· Demum tam Alex. quàm Sab. & Ver. verbum* eſt *excipiens vocem* excelſa *prætermittunt.*

(1) *Ver.* Quoniam natio perdita mente eſt, & non eſt in eis intellectus.

(2) *Alex. & Sab.* percipient hæc *pro* perſequentur vos. *Ver.* hæc percipiant in futurum. *Noſtro Cod. Vat.* 82. *conſonat tamen Sorb.* 2. *apud Sab.*

(3) *Alex. & Sab.* perſequitur: *tum autem pro* tranſmovebunt *Alex. omiſſa præcedenti copula*, commovebunt: *retenta copula*, commovebunt *legit & Ver. At Sab.* movebunt dena millia.

(4) *Alex.* Niſi quod Dominus &c. *Sed. Græc.* εἰ μὴ ὁ θεὸς· *Sab.* ſi non Deus pepuliſſet eos, & Dominus tradidiſſet eos. *Ver.* Niſi Dominus reddiderit illis, & Dominus tradiderit eos.

(5) *Alex.* Quoniam non Deus noſter: *& infra*, inimici autem Domini: *ſed noſter totidem verbis Græco reſpondet edit. præſertim Complut. Sabat.* Quoniam non ſicut Dii eorum Deus noſter eſt &c. *Ver. in fine*, inſenſati ſunt.

(6) *Alex. & Sab.* Ex vinea enim Sodomorum vitis eorum, & propago eorum ex Gomorra. *Ver.* De vite enim Sodomorum vitis eorum eſt: & palmites eorum de Gomorra.

(7) *Alex.* in idipſis. *Ver.* in illis. *Græco preſſius Sab.* αὐτοῖς *ſine præpoſitione*, ipſis.

(8) *Alex. & Ver.* Ira draconum: *tum idem Alex. cum Sab.* & furor aſpidum. *Græc.* θυμὸς ... καὶ θυμὸς·

(9) *Sab.* Nonne hæc apud me congregata ſunt, & ſignata &c. *Ver.* Nonne ecce hæc collecta ſunt apud me &c.

(10) *Alex.* In die judicii. *Sab.* in die ultionis reddam illis. *Ver.* in die vindictæ: *deinde omnes habent*: in tempore cum lapſus fuerit &c.

(11) *Alex.* & advenient parata illis. *Sab.* & præſtò eſt parata vobis. *Ver.* & adeſt parata vobis.

(12) *Alex. & Sab.* populum ſuum. *Ver.* Quia judicat Deus populum ſuum, & in ſervis ſuis corrogabitur.

(13) *Alex.* Vidit enim eos fatigatos, & defectos in abductione, & deſolatos. *Sab.* Vidit enim deſolatos eos, & defectos in abductione, derelictos. *Ver.* Vidit enim reſolutos eos, & defectos in abductionem: *Græc.* Εἶδε γὰρ παραλελυμένους αὐτοὺς, καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ, καὶ παρειμένους·

(14) *Alex.* Et dixi: Ubi ſunt nunc dii veſtri, in quibus &c. *Sab.* & dixit: ubi ... in quibus confidebant in ipſis? *Ver. omiſſa præpoſitione* in, *ait*: quibus confidebant in ipſos?

(15) *Alex.* adipe hoſtiarum: *Sab. Græco ſimilius*, ſacrificiorum illorum. *Ver.* potabatis *loco* bibebatis.

(16) *Vocem* nunc *Sabat. tacet*. *Ver.* Exſurgant, & adjuvent vos, et faciant protectores.

Videte videte quoniam ego ſum . [1] & non eſt alius Deus præter me •

Ego occidam [2] & vivere faciam. percutiam & ego ſanabo . & non eſt qui eripiat de manibus meis •

Quia [3] tollam in cælum manum meam.& jurabo per dexteram meam.& dicam . Vivo ego in æternum •

Quia exacuam ſicut fulgur gladium meum. [4] & ſuſcipiet judiciũ manus mea•

Et [5] retribuam ultionem inimicis . & odientibus ꝑ reddam •

Inebriabo ſagittas meas ſanguine . & gladius meus [6] manducabit carnes •

A ſanguine vulneratorum . [7] & a captivitate capitis principum inimicorum •

Lætamini cæli [8] ſimul cum eo. ℣ & adorent) eum omnes filii Dei •

Lætamini gentes [9] cum populo ejus. & adorent eum omnes Angeli Dei •

Quoniam ſanguis filiorum ejus [10] defendetur . & vindicabit. & retribuet ultionem inimicis . & odientibus reddet •

Et [11] emundabit Dominus terram populi ſui •

QUOTIDIE • AD • MATUTINUM

R. Canticum Zachariæ Prophetæ • [12]

Zacharias pater beati Johannis Baptiſtæ propter dubietatem mentis diu expers eloquii . edito puero gratia Sancti Spiritus illuſtratus . quid futurum ſit in Dei populo prophetat •

Benedictus Dominus Deus Iſrael . quia viſitavit . & fecit redemptionem plebis ſuæ•*

Et erexit cornu ſalutis nobis . in domo David pueri ſui.*

(Sicut locutus eſt per os ſanctorum ſuorum Prophetarum . qui a ſæculo ſunt .)*

PSALT.R.G. Et

Benedictus Dominus Deus Iſrael . * quia viſitavit . & fecit redemptionem plebis ſuæ •

Et erexit cornu ſalutis nobis .* in domo David pueri ſui .

(Sicut locutus eſt per os ſanctorum. * (qui a ſæculo ſunt) Prophetarum ejus •)

S ſ Salu-

(1) *Alex.* ego ſum Deus , & non eſt alius præter me • *in quibus recenſendis labitur Sabat. vocem alteram* Deus *addendo :* & non eſt alius Deus. *Ver.* & non eſt Deus , *omiſſa voce* alius .

(2) *Alex.* & ego vivere faciam .

(3) *Alex.* extollam : *Græc.* Ὅτι ἀρῶ•

(4) *Ita apud Sab. Corb. & Sorbon. 2. MSS. atque Breviar. Mozarab. ſed ipſe Sabat. & Alex. MS. atque Ver.* & continebit judicium , *proſequitur Ver.* manum meam , *ſed mendoſe .*

(5) *Eum verſum Alex. omittit . Ver .* Et reddam vindictam inimicis meis : & odientibus me retribuam . *Sab.* Et retribuam judicium inimicis , & his qui oderunt , reddam .

(6) *Ver.* edet carnes .

(7) *Alex.* & captivitate a capite principum inimicorum . *Ver. & Sab.* & captivitatis a capite &c. *Sed Ver. præpoſitionem* a *omittit .*

(8) *Vocem* ſimul *neſcit Sab. tum ait :* & adoremini eum omnes Angeli Dei : *& Alex. habet* Angeli Dei . *Sed Græc. Alex. apud eundem Sabat.* υἱοὶ Θεοῦ•

(9) *Alex.* cum plebe ejus : *Græc.* μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ • *tum ,* & confirment eum omnes filii Dei : *Sab.* & confirment eum omnes Angeli , Dei filii . *Ver.* & confortent eum omnes Angeli . *Græc.* Ϗ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ Θεοῦ• *Alex.* ἄγγελοι Θεοῦ•

(10) *Alex.* defenditur : *tum cum Sab. & Ver.* & defendet & retribuet judicium inimicis . & his (*Ver.* & eis) qui oderunt (*Alex. addit,* eum) reddet .

(11) *Ver.* & mundabit ; *& infra ,* terram plebis ſuæ .

(12) *Vat. 5729.* Prophetiæ Zachariæ ad matutinum cantandum . *Pal. 30.* Canticum Zachariæ Patris S. Joannis .

Digitized by Google

Et [1] liberavit nos ab inimicis noſtris. & de manu omnium qui nos oderunt.*

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris. [2] & memorari teſtamenti ſui ſancti.*

*Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum. * daturum ſe nobis.*

*Ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati. * ſerviamus illi.*

*In ſanctitate & juſtitia coram ipſo. * omnibus diebus noſtris.*

Et tu puer propheta altiſſimi vocaberis. præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.*

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus. [3] in remiſſionem peccatorum eorum.*

Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri. in quibus viſitavit nos Oriens ex alto.*

*Illuminare [4] his qui in tenebris. & umbra mortis ſedent. * ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.*

Salutem ex inimicis noſtris. * & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris. * & memorari Teſtamenti ſui ſancti.

Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum. * daturum ſe nobis.

Ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati. * ſerviamus illi.

In ſanctitate & juſtitia coram ipſo. * omnibus diebus noſtris.

Et tu puer propheta Altiſſimi vocaberis. * præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus. * in remiſſionem peccatorum eorum.

Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri. * in quibus viſitavit nos Oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris. & in umbra mortis ſedent. * ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

ORATIO.

OMnipotens ſempiterne Deus. qui beatiſſimum Præcurſorem tuum Johannem Baptiſtam ad præparandas Unigeniti tui vias naſci juſſiſti. præſta quæſumus. ut interceſſionis ejus auxilium tribuas. & ad implenda mandata præpares voluntates. Per eumdem Dominum noſtrum &c.

ALIA.

OMnipotens ſempiterne Deus. qui inſtituta Legalia. & ſanctorum præconia Prophetarum in diebus beati Baptiſtæ Johannis impleſti. præſta quæſumus. ut ceſſantibus ſignificationum Figuris ipſa (ſui manifeſtatione) Veritas eloquatur. Jeſus Chriſtus Dominus noſter. Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate &c.

Quo-

(1) *Vat.* Dare ſalutare de inimicis noſtris &c. *Græc.* σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν.

(2) *Vat.* 84. *omiſſa copula*, memorare: *minus tamen appoſitè ad Græcum fontem.*

(3) *Vat.* 84. in remiſſione: *Græc.* ἐν ἀφέσει. *Quotum Vat.* 82. hemiſtichion proſequitur peccatorum noſtrorum.

(4) *Vat.* illuminare eos qui in tenebris & in umbra mortis &c. in *præpoſitionem præcedentem vocem* umbra *præfert &* *Vat.* 84.

QUOTIDIE · AD · VESPERUM

Canticum [1] Beatiſſimæ Genitricis Dei Mariæ ·

Audiens Maria ſe Matrem Domini . benedictam inter mulieres . & benedictum Fructum ventris ſui ab Eliſabeth prædicari . non ſe jactanter inani gloria extollit . ſed magis per humilitatem tota intentione animi gratias Deo refert ·

*Magnificat [2] * anima mea Dominum ·*

*Et exultavit ſpiritus meus * in Deo Salutari meo ·*

*Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ · * Ecce enim ex hoc [3] beatam me dicent omnes generationes ·*

*Quia fecit mihi magna qui potens eſt . * [4] & ſanctum Nomen ejus ·*

*Et miſericordia ejus [5] a progenie in progenies * timentibus eum ·*

*Fecit potentiam in brachio ſuo · * [6] diſperſit ſuperbos mente cordis ſui ·*

*Depoſuit potentes de ſede . * & exaltavit humiles ·*

*Eſurientes [7] implevit bonis . * & divites dimiſit inanes ·*

*Suſcepit Iſrael puerum ſuum . * [8] recordatus miſericordiæ ſuæ .*

*(Sicut locutus eſt ad patres noſtros) * Abraham & ſemini ejus [9] uſque in ſæculum ·*

Magnificat * anima mea Dominum ·

Et [10] exultavit ſpiritus meus * in Deo Salutari meo ·

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ · * Ecce enim ex hoc [11] beatam me dicent omnes generationes ·

Quia fecit mihi magna qui potens eſt . * & ſanctum Nomen ejus ·

Et miſericordia ejus [12] a progenie in progenies * timentibus eum ·

Fecit potentiam in brachio ſuo · * diſperſit ſuperbos [13] mente cordis ſui ·

Depoſuit potentes de ſede . * & exaltavit humiles ·

Eſurientes implevit bonis . * & divites dimiſit inanes ·

Suſcepit Iſrael puerum ſuum . * [14] recordatus miſericordiæ ſuæ .

(Sicut locutus eſt ad patres noſtros) * Abraham & ſemini ejus in ſæcula ·

ORATIO ·

Omnipotens ſempiterne Deus . qui terrenis corporibus Unigeniti Filii tui (per venerabilem ac glorioſam ſemper Virginem Mariam) ineffabile

S ſ 2 Myſte-

(1) *Vat.* 5729. Mariæ ad veſperum . *Pal.* 30. S. Matris Domini . *Veterem hujus Cantici Verſionem nobis ſufficiunt Alex.* 11. *&* *Vat.* 82. *quorum variantia quantum a Romana hac editione illa diſtet indicabunt . Alex. exhibet & Vulgatam .*

(2) *Alex.* Magnifica : *& initio ſecundi verſiculi* : & exultabit : *utrumque adverſus Græc. fontem .*

(3) *Alex. & Vat.* beata : *tum Alex.* me dicunt .

(4) *Vat.* & ſanctum eſt nomen ejus .

(5) *Vat.* a ſæculo & in ſæculum ſuper timentes eum . *Alex.* a progenie in progenie .

(6) *Alex.* diſperdit . *Vat.* & diſſipavit . *Græc.* διεσκόρπισεν ·

(7) *Vat.* Eſurientem ſatiavit bonis : *Alex.* replebit bonis , *legendum* replevit .

(8) *Vat.* memor : *Alex.* memor factus miſericordiæ ſuæ .

(9) *Vat.* uſque in æternum .

(10) Et *copulam initio verſiculi hujus Alex. neſcit .*

(11) *Alex.* beata .

(12) *Alex.* in progenies & progenies .

(13) *Alex.* mentem cordis ſui .

(14) *Alex. pro* recordatus &c. *cum Ver. Cod. a Blanc. edito* : memorare miſericordiæ , *vocula* ſuæ *deinde omiſſa* .

Myſterium conjungere voluiſti . petimus immenſam clementiam tuam : ut remiſſionem omnium peccatorum noſtrorum (quam in ejus veneratione depoſcimus) te propitiante conſequi mereamur · Per eumdem &c.

QUOTIDIE · AD COMPLETORIUM

Canticum Simeonis [1] Juſti .

Accipiens Simeon puerum Jeſum in manibus gratias agit Domino : quod ſuis oculis ejus Salutare conſpexerit .

NUne dimittis ſervum tuum . Domine . * (ſecundum verbum tuum) in pace .

Quia viderunt oculi mei * SALUTARE tuum .

Quod [2] paraſti * (ante faciem omnium populorum)

Lumen ad revelationem gentium . * & gloriam plebis tuæ Iſrael ·

ORATIO ·

PErfice in nobis (quæſumus) Domine gratiam tuam . qui juſti Simeonis expectationem impleſti . ut ſicut ille mortem non vidit priuſquam Chriſtum Dominum videre mereretur . ita & nos vitam obtineamus æternam · Per eumdem ·

ALIA CANTICA (a)

Canticum Debboræ . & Barac · In libro Judicum · [3]

Debbora Prophetiſſa & Barach adversùs Siſaram Principem exercitus Jabin Regis Chanaan dimicantes . terroreque Divinitus immiſſo exercitum una cum Siſara fugantes (quem profugum infixo clavo tempori ejus Jabel mulier occidit) hæc pro ingenti victoria Domino cecinerunt ·

QUI ſponte obtuliſtis de Iſrael animas veſtras ad periculum . * benedicite Domino ·

Audite reges . auribus percipite principes · * ego ſum . ego ſum quæ Domino canam . pſallam Domino Deo Iſrael ·

Domine cum exires de Seir . * & tranſi-

(a) CANTICUM POPULI ISRAEL IN LIBRO NUMERI ·

Apud Origenem homil. 1. in Cantica . interprete S. Hieronymo .

Initiate ei puteum . Foderunt illum Principes : exciderunt eum reges Gentium in regno ſuo cum dominantur eorum ·

Aſcendat puteus , puteus quem foderunt Principes , paraverunt duces multitudinis in datore legis , & in baculis ſuis .

---

(1) *Ita. Vat. 84. Sed MS. Chiſius a Thomaſio obſervatus præfert* Prophetæ *loco* Juſti . *Vatic. 5729. ejuſdem vocis loco ait;* ad Completorium.

(2) *Vat. 84.* Quod præparaſti &c.

(3) *Ex cap. nimirum 5. ℣. 2. uſque ad integrum verſum 31. Canticum hoc nobis exhibet Thomaſius juxta Vulgatam . Veterem ejuſdem Verſionem nec Sab. invenit : ſolum verſus 7. & 8. ex Aug. quæſt. 29. in Judic. in rem ſuam tranſtulit , ſicut & fragmentum verſiculi 26. ex ejuſdem Patris Locut. 23. & integrum verſum 31. Cantici ultimum ex Locut. 24.*

Digitized by Google

tranſires per regiones Edom.

Terra mota eſt. * cæliquc ac nubes diſtillaverunt aquis.

Montes fluxerunt a facie Domini. * & Sinai a facie Domini Dei Iſrael.

In diebus Samgar filii Anath. in diebus Jahel quieverunt ſemitæ. * & qui ingrediebantur per eas ambulaverunt per calles devios.

Ceſſaverunt fortes in Iſrael. & quieverunt. * donec ſurgeret Debbora. ſurgeret mater in Iſrael.

Nova bella elegit Dominus. * & portas hoſtium ipſe ſubvertit.

Clypeus & haſta ſi apparuerint in quadraginta millibus Iſrael. * cor meum diligit principes Iſrael.

Qui propria voluntate obtuliſtis vos diſcrimini. * benedicite Domino.

Qui aſcenditis ſuper nitentes aſinos. & ſedetis in judicio. & ambulatis in via. * loquimini. ubi colliſi ſunt currus. & hoſtium ſuffocatus eſt exercitus.

Ibi narrentur juſtitiæ Domini. * & clementia in fortes Iſrael.

Tunc deſcendit populus Domini ad portas. * & obtinuit Principatum.

Surge. ſurge Debbora. ſurge. ſurge. & loquere canticum. * Surge Barac. & apprehende captivos tuos fili Abinoem.

Salvatæ ſunt reliquiæ populi. * Dominus in fortibus dimicavit.

Ex Ephraim delevit eos in Amalec. * & poſt eum ex Beniamin.

In populos tuos. o Amalec. de Machir principes deſcenderunt. * & de Zabulon. qui exercitum ducerent ad bellandum.

Duces Iſſachar fuere cum Debbora. & Barac veſtigia ſunt ſecuti. * qui (quaſi in præceps ac barathrum) ſe diſcrimini dedit.

Diviſo contra ſe Ruben. * magnanimorum reperta eſt contentio.

Quare habitas inter duos terminos. ut audias ſibilos gregum? * diviſo contra ſe Ruben. magnanimorum reperta eſt contentio.

Galaad trans Jordanem quieſcebat. * & Dan vacabat navibus.

Aſer habitabat in littore maris. * & in portubus morabatur.

Zabulon vero & Nephtali obtulerunt animas ſuas morti * in regione Merome.

Venerunt reges & pugnaverunt. pugnaverunt reges Chanaan in Thanach juxta aquas Magheddo. * & tamen nihil tulere prædantes.

De cælo dimicatum eſt contra eos. * ſtellæ (manentes in ordine & curſu ſuo) * adverſus Siſaram pugnaverunt.

Torrens Ciſon traxit cadavera eorum. * torrens Cadumim. torrens Ciſon.

Conculca anima mea robuſtos. * ungulæ equorum ceciderunt. fugientibus impetu. & per præceps ruentibus fortiſſimis hoſtium.

Maledicite terræ Meroz (dixit Angelus Domini). * maledicite habitatoribus ejus. * quia non venerunt ad auxilium Domini. in adjutorium fortiſſimorum ejus.

Benedicta inter mulieres Jahel uxor Haber Cinæi. * & benedicatur in tabernaculo ſuo.

Aquam petenti lac dedit. * & in phiala principum obtulit butyrum.

Siniſtram manum miſit ad clavum. & dexteram ad fabrorum malleos. * percuſſitque Siſaram quærens in capite vulneri locum. & tempus valide perforans.

Inter pedes ejus ruit. defecit. & mor-

Digitized by Google

mortuus eſt . * volvebatur ante pedes ejus . & jacebat exanimis & miſerabilis .

Per feneſtram reſpiciens ululabat mater ejus.* & de cœnaculo loquebatur.

Cur moratur regredi currus ejus ? * quare tardaverunt pedes quadrigarum illius ?

Una ſapientior cæteris uxoribus ejus . * hæc ſocrui verba reſpondit .

Forſitan nunc dividit ſpolia . * & pulcherrima feminarum eligitur ei .

Veſtes diverſorum colorum Siſaræ traduntur in prædam . * & ſupellex varia ad ornanda colla congeritur .

Sic pereant omnes inimici tui . Domine . * qui autem diligunt te . ſicut ſol in ortu ſuo ſplendet . ita rutilent .

CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ .

Eſaias Propheta de Tribu Juda cantat dilecto populo ſuo carmen lamentabile atque lugubre . quod Chriſtus Patruelis ſuus (hoc eſt . ex eadem ſecum Tribu generatus) Vineæ ſuæ Iſrael compoſuit . Itaque Jeruſalem plangitur . & ſermone Prophetico illius ruina cantatur . Quæ omnia poſſunt & ad animæ humanæ referri ſtatum . quæ a Deo plantata in bonum non uvas attulerit . ſed labruſcas .

Juxta Veterem Editionem . [1]

Cantabo nunc Dilecto canticum [2] Dilecti Vineæ meæ .

*Vinea facta eſt Dilecto in cornu . & in loco uberi . * Et maceria circumdedi . * & circumfodi . & plantavi vineam [3] ſorec .*

*Et ædificavi turrim in medio ejus . & torcular fodi in ea . * & ſuſtinui ut faceret uvas . fecit autem ſpinas .*

*Et nunc homo Juda & qui habitatis [4] (in Jeruſalem .) * judicate inter me & vineam meam .*

*Quid faciam vineæ meæ quod adhuc ei non fecerim ? * quam ſuſtinui ut faceret uvas . fecit autem ſpinas .*

*Et nunc ecce ego annuncio vobis quæ facturus ſum vineæ meæ . * Auferam maceriam ejus . & erit in direptio-*

Cantabo Dilecto meo canticum Patruelis mei . Vineæ ſuæ .

Vinea facta eſt Dilecto meo * in cornu . filio olei .

Et ſepivit eam . & lapides elegit ex illa . * & plantavit eam electam .

Et ædificavit turrim in medio ejus . & torcular extruxit in ea . * Et expectavit ut faceret uvas . & fecit labruſcas .

Nunc ergo habitatores Jeruſalem & viri Juda . * judicate inter me & vineam meam .

Quid eſt quod debui ultra facere vineæ meæ . & non feci ei ? * an quod expectavi ut faceret uvas . & fecit labruſcas ?

Et nunc oſtendam vobis quid ego faciam

(1) *Ex Antiphonario Rom. MS. & Breviario Mozarab. fol. 131. Ex eodem Breviario & Clariſ. Sab. ejuſdem hujus Cantici Verſionem derivavit ad cap. 5. Iſaiæ . Alteram ejuſdem Cantici verſionem edidit Blanchinus in ſuis Vindiciis ex Cod. Ver. cujus Cantici initio aliqua adduntur, plura ad finem : neque rarò tum a nobis diſtat, tum a Sab.*

(2) *Sab.* Dilectæ. *Hieron. pluribus in locis apud eundem Sab* Dilecto .

(3) *Sab.* Soreth . *Græc.* Σωρὴχ. *Ver. autem* Coreb.

(4) *Et Sab. fatetur additum a ſe fuiſſe :* in Jeruſalem *ex MS. Corb. Retinet tamen Ver.*

Digitized by Google

reptionem. * *& deſtruam parietes ejus. & erit in conculcationem.*

Et derelinquam vineam meam. & non putabitur. neque fodietur. & aſcendent in eam (ſicut in agrum incultum) ſpinæ. * *& nubibus mandabo ne pluviant ſuper eam pluviam.*

Vinea enim Domini Sabaoth domus eſt Iſrael. * *& homo Juda novellum dilectum.*

Suſtinui ut faceret judicium. * *fecit autem iniquitatem. & non juſtitiam. ſed clamorem.*

faciam vineæ meæ. * Auferam ſepem ejus. & erit in direptionem. diruam maceriam ejus. & erit in conculcationem.

Et ponam eam deſertam. non putabitur. & non fodietur. & aſcendent vepres. & ſpinæ. & nubibus mandabo ne pluant ſuper eam imbrem.

Vinea enim Domini Exercituum domus Iſrael eſt. * & vir Juda germen ejus delectabile.

Et expectavi ut faceret judicium. & ecce iniquitas. * & juſtitiam. & ecce clamor.

ORATIO.

DEus. qui in omnibus Eccleſiæ tuæ filiis ſanctorum Prophetarum voce manifeſtaſti in omni loco dominationis tuæ ſatorem te bonorum ſeminum. & electorum palmitum eſſe cultorem. tribue populis tuis (qui & Vinearum apud te nomine cenſentur & ſegetum) ut ſpinarum & tribulorum ſqualore reſecato. digni efficiantur fruge fœcundi. Per.

ALIA.

OMnipotens ſempiterne Deus. qui per unicum Filium tuum Eccleſiæ tuæ demonſtraſti te eſſe cultorem. omnem palmitem fructum in eodem Chriſto tuo (qui vera Vitis eſt) efferentem clementer excolens. ut fructus afferat ampliores. Fidelibus tuis (quos velut Vineam ex Ægypto per fontem Baptiſmi pertuliſti) nullæ peccatorum ſpinæ prævaleant. ut Spiritus tui ſanctificatione muniti. perpetua fruge ditentur. Per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus. in unitate ejuſdem Spiritus Sancti. per omnia &c.

ALIUD CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ.

Canticum iſtud (quod in terra confeſſionis & laudis Sancti canunt) de Domino Salvatore loquitur. cujus adventu cæleſtis Urbis apertæ ſunt portæ. vetus eſt idololatriæ error ablatus. pax ſervata. ſuperbi humiliati. atque pedibus Pauperis. greſſibuſque Egenorum (Chriſti videlicet & Apoſtolorum) ſunt conculcati.

Juxta Veterem Editionem.[1]

ECce Civitas. virtus & Salvatio noſtra. * *pone murum. & circa murum munitionem muri.*

Poſt ſceptrum viri aperite portas. * *intret*

URbs fortitudinis noſtræ Sion. SALVATOR. * ponetur in ea murus. & antemurale.

Aperite portas. & ingrediatur gens juſta

(1) *Ex Breviario Mozarab. fol. 12. unde & Sab. Verſionem ſuam ejuſdem Cantici exhibet ad cap. 26. Iſaiæ.*

intret plebs cuſtodiens juſtitiam · participes qui ſunt veritatis . cuſtodientes pacem·

*Quoniam in te ſperaverunt . Domine . uſque in æternum . * Deus magnus & æternus·*

*Quomodo humiliaſti & deduxiſti eos . * qui commorabantur in altiſſimis!*

*Civitates fortiſſimas dejicies . * & deduces eas uſque ad humum · & conculcabunt eas pedes manſuetorum & humilium·*

*Directa facta eſt via piorum· * & præparatum eſt iter ſanctorum·*

*Viæ enim Domini judicium· * ſperavimus in nomine ejus. & in memoria quam concupivit anima mea :*

juſta . cuſtodiens veritatem·

Vetus error abiit· * ſervabis pacem. pacem . quia in te ſperavimus·

Speraſtis in Domino in ſæculis æternis . * in Domino Deo forti in perpetuum·

Quia incurvabit habitantes in excelſo· * civitatem ſublimem humiliabit·

Humiliabit eam uſque ad terram . * detrahet eam uſque ad pulverem·

Conculcabit eam pes. * pedes pauperis . greſſus egenorum·

Semita juſti recta eſt · * rectus callis juſti ad ambulandum·

Et in ſemita judiciorum tuorum . Domine . ſuſtinuimus te · * nomen tuum & memoriale tuum in deſiderio animæ·

Anima mea deſideravit te in nocte :

ORATIO·

URbs fortitudinis noſtræ. ſalvationis tuæ muro nos protege . noſque & intrinſecus ab hoſte defende · ut intra extraque tua protectione muniti . in tua pace atque quiete mereamur jugiter permanere · Per·

ALIUD CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ·

Canticum iſtud (quod mutat repente perſonas . & quaſi per Prophetæ interrogationem . & Dei reſponſionem texitur ·) petit . ut percutiantur impii . & pax poſt cuncta donetur · & Sanctos dicens propter timorem Domini parturire & parere ſpiritum ſalutis . habitatoreſque terræ corruere . quia ſalutes non fecerunt in terra . mortuorum reſurrectionem aperte prænunciat·

Juxta Veterem Editionem . [1]

*DE nocte [2] ſpiritus meus vigilat ad te Deus . * quia lux præcepta tua ſuper terram·*

*Juſtitiam diſcite qui habitatis terram. * ceſſavit enim impius·*

Omnis qui non didicerit juſtitiam ſuper

DE mane vigilabo ad te· Cum feceris judicia tua in terra . * juſtitiam diſcent habitatores Orbis·

Miſereamur impio. * & non diſcet juſtitiam · [3] in terra ſanctorum iniqua geſſit. * & non videbit gloriã Domini? Domi-

(1) *Rurſus ex Breviario Mozarab. cui accedunt Pſalt. Ambroſ. ſub S. Carolo & Alex. 11. A nobis inſuper adduntur variantia loca inediti Vat. 82. Cetera Canticum legitur Iſaiæ 26. ℣. 9. & ſeqq.*

(2) *Alex.* A nocte ſpiritus meus, *tum circa verſiculi finem Sab.* præcepta tua ſunt ſuper terram.

(3) *Alex. Vulgata edit. quam una cum Veteri heic exhibet, ſcribit:* in terram Sanctorum iniquè geſſit.

ſuper terram. * *veritatem non faciet*·

Tollatur impius. * [1] *& non videat claritatem Dei*·

Domine Deus [2] *excelſum eſt brachium tuum. & neſcierunt*· * *Dum autem cognoverint. confundentur*·

Zelus [3] *apprehendit populum ineruditum*· * *& nunc ignis adverſarios conſumet*·

Domine Deus noſter pacem [4] *tuam da nobis*· * *omnia enim dediſti nobis*·

Domine Deus noſter poſſide nos· * *Domine. præter te* [5] *alium non novimus*· * *nomen tuum invocabimus*·

Mortui [6] *(autem) vitam non videbunt*· * *neque medici reſuſcitabunt*·

Ideo [7] *induxiſti & ſuſtuliſti & perdidiſti* * *omnem maſculum eorum*·

Adde illis mala. Domine. * *adde* [8] *illis mala glorioſis terræ*·

Domine in tribulatione memor fui tui· * *in tribulatione modica. eruditio tua* [9] *facta eſt nobis*·

Et [10] *tamquam parturiens quæ proxima eſt partui in dolore ſuo clamat.* * *ita facti ſumus Dilecto tuo*·

(Propter timorem tuum. Domine. in utero accepimus· *)* * [11] *& parturivimus*

Domine exaltetur manus tua. & non videant· * Videant. & confundantur zelantes populi· * & ignis hoſtes tuos devoret·

Domine dabis pacem nobis· * omnia enim opera noſtra operatus es nobis·

Domine Deus noſter poſſederunt nos domini abſque te· * tantum in te recordemur nominis tui·

Morientes non vivant· * gigantes non reſurgant·

Propterea viſitaſti. & contriviſti eos. * & perdidiſti omnem memoriam eorum·

Indulſiſti genti. Domine. indulſiſti genti· * numquid glorificatus es? * elongaſti omnes terminos terræ·

Domine in anguſtia requiſierunt te· * in tribulatione murmuris doctrina tua eis·

Sicut quæ concipit cum appropinquaverit ad partum. * dolens clamat in doloribus ſuis· * ſic facti ſumus a facie tua. Domine·

Concepimus. & quaſi parturivimus & peperimus ſpiritum· * ſalutes non fecimus in terra·

Ideo non ceciderunt habitatores terræ· * Vivent mortui tui. interfecti mei reſurgent·

Expergiſcimini. & laudate qui habitatis

(1) *Vat.* 82. *&* *Sab.* ne videat majeſtatem Domini. *Alex. nobis ſuccinit, nec attendendus Sab. ſcribens eum MS. habere*, claritatem Domini. *non vero* Dei; *id enim falſum*.

(2) *Vocem* Deus *tacet eo loco Sab.*

(3) *Vat.* 82. *ſequiori cura factum legitur*, appræhendet: *quod tamen in alterius Pſalt. editione Thomaſius ſequitur ſicut & in hunc locum Hieron.*

(4) *Vocem* tuam *cum Sab. neſcit & Vat.* 82.

(5) *Vat.* 82. *& Thomaſ. altera edit.* alium neſcimus, nomen tuum nominamus. *Hanc eandem lectionem non exhibet tamen MS. Alex.* 11. *ut ſcribit Sabat. nota ad hunc locum.*

(6) *Alex.* non mortui vitam non videbunt. *Infra Vat. cum Thomaſ. alt. Ed.* ſuſcitabunt *pro* reſuſcitabunt. *Sab.* exſuſcitabunt.

(7) *Vat.* Ideo ſuperinduxiſti, & perdidiſti omnem. *Sab.* Ideo ſuperinduxiſti, & perdidiſti, & tuliſti omne maſculum eorum.

(8) *Vat. & Thomaſ.* adde mala omnibus glorioſis terræ. *Sab.* adde mala glorioſis terræ.

(9) *Vocem* facta *heic tacet. Vat. & Thomaſ. ſecundis curis idem hocce Canticum verſans.*

(10) *Vat. & Thomaſ.* Et ſicut parturiens proxima ut pareret, & in dolore ſuo exclamavit, ita facti ſumus &c. *Sab.* Et ſicut parturiens proxima eſt partui, & in dolore ſuo clamat: ita facti ſumus dilecto, *voce* tuo *omiſſa. Poſtrema hæc verba* ſic facti ſumus dilecto tuo, *ex Hieron. eſſent obelo prænotanda.*

(11) *Primum verſus illius hemiſtichium ſupplevit Thomaſius, quum deſideretur in Alex. fortaſſe*

mus ſpiritum ſalutis tuæ . quem feciſti ſuper terram ·*

Sed cadent qui inhabitant [1] *terram· Surgent mortui . * & reſuſcitabuntur qui in monumentis ſunt . & lætabuntur qui ſuper terram ſunt · * ros enim qui abs te eſt . ſanitas eſt illis ·*

*Terra vero impiorum * peribit ·*

Ambula [2] *plebs mea . intra in ſecreta tua · * abſconde te puſillum aliquantulum . donec tranſeat ira Domini ·*

bitatis in pulvere . * quia ros lucis ros tuus . * & terram gigantum detrahes in ruinam ·

Vade populus meus intra in cubicula tua · * claude oſtia tua ſuper te ·

Abſcondere modicum ad monumentum . * donec pertranſeat indignatio·

Ecce enim Dominus [3] egredietur de loco ſuo . * ut viſitet iniquitatem habitatoris terræ contra eum · * [4] & revelabit terra ſanguinem ſuum . * & non operiet ultra interfectos ſuos ·

ORATIO·

DE nocte vigilantem ad te ſpiritum noſtrum luce (Deus) decora præceptorum tuorum illuſtra . & in tempeſtate requirentium te . vigil . ut lux adeſto meridiana · Nullæ nos tenebræ te ſequentes impediant . nec injuſtitiæ amor noſtra a te veſtigia retrahat . ſed valeamus juſtitiam diſcere . te auctorem juſtitiæ proficienti poſtulamus aviditate . ac dum te viſu perpeti amplecti concupiſcimus . tuæ quoque ſapientiæ amplexibus perenniter hæreamus · Per ·

ALIA·

POne . Domine . Spiritum tuum in nos . ut parturiamus ſpiritum ſalutis . quem feciſti ſuper terram · ut ipſo nobiſcum in æternum manente . nullis pœnis cruciemur in futuro examine · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti . per omnia ſæcula ſæculorum · Amen ·

ALIUD

taſſe de Vat. 82. qui proſequitur : & doluimus , & peperimus Spiritum ſalutis tuæ , fecimus ſuper terram . *Sab. nobis conſonat , ſolum omittit pronomen* tuæ .

(1) *Vat.* ſuper terram . Exurgent mortui , & reſurgent qui &c. *Sab.* Reſurgent mortui , reſurgent qui ſunt in monumentis , & lætabuntur qui in terra .

(2) *Vat.* Ambula populus meus , & intra in receſſus tuos : claude hoſtium tuum , & abſconde te puſillum (*Thomaſius in altera edit. Vat. huic conſonus ,* poſt illum) aliquantulum &c.

Sab. Ambula popule meus , & intra receſſus tuos : abſconde puſillum aliquantulum donec &c.

(3) *Alex.* egreditur .

(4) *Alex.* & revelavit : *& infra loco ,* & non operiet , in eodem MS. legitur : & non perdit ultra &c.

Digitized by Google

ALIUD CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ·

Ad Eccleſiam Deus loquitur. quæ primùm per Apoſtolos de Judaico populo congregata in Sion. lumen (quod ſuper eam ortum fuerat) per illos tranſmiſit ad Gentes· Cui dicitur· Surge· Illuminare· *ut quæ cecidit in incredulis ſurgat in fidelibus· quæ cecidit in Synagogis ſurgat in Eccleſiis· & poſtquam ſurrexerit. illuminetur. ut nequaquam erroris tenebras habeat·*

Juxta Veterem Editionem· (1)

*Illuminare. illuminare ÷ Jeruſalem ⁝ * venit enim Lumen tuum. & gloria Domini ſuper te orta eſt·*

*Ecce tenebræ operient terram. & caligo ſuper gentes· * ſuper te autem apparebit Dominus. & gloria illius in te videbitur·*

*Et ambulabunt gentes in lumine tuo· * & reges in ſplendore tuo·*

*Leva in circuitu oculos tuos. * & vide omnes congregatos filios tuos·*

*Venerunt omnes filii tui de longe. * & filiæ tuæ ſuper humeros portabuntur·*

*Tunc videbis. & gaudebis. & timebis. & ſtupebis corde· * quoniam transferentur in te divitiæ maris & gentium & populorum·*

*Et venient tibi greges camelorum. & operient te cameli Madian & Gephar· * omnes de Saba venient. aurum & thus deferentes. & Salutare Domini annunciabunt·*

*Omnes oves Cedar congregabuntur tibi. arietes Nabeoth venient. * & offerentur placabiles ſuper altare meum. & domus orationis meæ glorificabitur·*

Qui ſunt hi qui (ut nubes) volant? & ſicut columbæ cum pullis. ad me?*

*Me inſulæ expectarũt. & naves Tharſis in primis. * ut adducant filios tuos*

de

(1) *Ex Hieronymo in Iſaiæ cap. 60. unde & ſuam verſionem, quæ huic ad verbum reſpondet, Sab. expreſſit.*

(2) *Alex.* operiunt.

Ex MS. Cod. Alex. XI.

Surge. illuminare ÷ Jeruſalem ⁝ * quia venit Lumen tuum. & gloria Domini ſuper te orta eſt·

Quia ecce tenebræ (2) operient terram. * & caligo populos·

Super te autem orietur Dominus. * & gloria ejus in te videbitur·

Et ambulabunt gentes in lumine tuo. * & reges in ſplendore ortus tui·

Leva in circuitu oculos tuos. & vide· * omnes iſti congregati ſunt. venerunt tibi·

Filii tui de longe venient. * & filiæ tuæ de latere ſurgent·

Tunc videbis. & afflues. & mirabitur & dilatabitur cor tuum· * quando converſa fuerit ad te multitudo maris. * fortitudo gentium venerit tibi·

Inundatio camelorum operiet te. (3) dromedarii Madian & Epha· * omnes de Saba venient. aurum & thus deferentes. (4) & laudem Domino annunciantes·

Omne pecus Cedar * congregabitur tibi·

Arietes Nabajoth * miniſtrabunt tibi·

Offerentur (5) ſuper placabili altari meo. * & domum majeſtatis meæ glorificabo·

Qui ſunt iſti qui (ut nubes) volant?* & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas?

Me enim inſulæ expectant. & na-

T t 2

ves

(3) *Alex.* dromedariæ Madian, & Efa.

(4) *Alex.* & laudem Domini &c.

(5) *Alex.* ſuper placabilia, *errore Antiquariis familiari, ſequitur enim vocem* altari.

Digitized by Google

de longe. & argentum ſuum & aurum cum eis. propter nomen Domini ſanctum. & quia Sanctus Iſrael glorificatus eſt.

*Et ædificabunt alienigenæ muros tuos. * & reges eorum aſſiſtent tibi.*

*Propter iram enim meam percuſſi te. * & propter miſericordiam dilexi te.*

*Et aperientur portæ tuæ ſemper. die ac nocte non claudentur. * ut introducant ad te fortitudinem gentium. & reges earum qui adducendi ſunt.*

*Gentes enim & reges qui non ſervierint tibi. peribunt. * gentes ſolitudine deſolabuntur.*

Gloria Libani ad te veniet in cypariſſo & pino & cedro ſimul. ut glorificetur locus ſanctus meus.* [1] *& locum pedum meorum glorificabo.*

*Et ibunt ad te timentes filii eorum. qui te humiliaverunt. & irritaverunt te. ** [2] *& adorabunt veſtigia pedum tuorum omnes qui irritaverunt te.*

*Et vocaberis Civitas Domini. * Sion Sancti Iſrael.*

ves maris in principio. * ut adducam filios tuos de longe.

Argentum eorum & aurum eorum cum eis. nomini Domini Dei tui. & Sancto Iſrael. * quia glorificavit te.

Et ædificabunt filii peregrinorum muros tuos. * & reges eorum miniſtrabunt tibi.

In indignatione enim mea percuſſi te. * [3] & in reconciliatione mea miſertus ſum tui.

Et aperientur portæ tuæ jugiter. * die ac nocte non claudentur. * [4] ut afferatur ad te fortitudo gentium. & reges earum adducantur.

Gens enim & regnum quod non ſervierit tibi peribit. * & gentes ſolitudine vaſtabuntur.

Gloria Libani ad te veniet. * abies & buxus & pinus ſimul [5] ad ornandum locum Sanctificationis meæ. * & locum pedum meorum glorificabo.

Et venient ad te curvi filii eorum. * qui humiliaverunt te.

Et adorabunt veſtigia pedum tuorum * omnes qui detrahebant tibi.

Et [6] vocabunt te Civitatem Domini. * Sion. Sancti Iſrael.

ALIUD

(1) *Hæc verba*: & locum pedum meorum glorificabo, *omittit Sabat.*

(2) *Et ſequens ſecundum verſiculi hujus hemiſtichium omittit Sab. quia, ut in notis ipſe ait, quum in Septuaginta non extaret, ſub aſteriſcis addidiſſe ſe fatetur Hieronymus, quem conſule.*

(3) *Alex.* & in reconciliationem meam.

(4) *Alex.* ut auferatur ad te.

(5) *Alex.* ad orandum: *& infra*: & locum eorum glorificabo.

(6) *Alex.* Et vocabant te.

ALIUD CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ·

Eccleſia ſe in Domino gaudere fatetur . ad quam mox Propheta loquitur . dicenſque ſe ora non clauſurum donec ille Splendor ejus egrediatur . qui dixit · Ego ſum lux Mundi . *Ipſius Eccleſiæ dotes laudeſque depromit ·*

Juxta Veterem Editionem ·[1]

*GAudio lætabuntur in Domino · * exultet anima mea in Domino ·*

*Induit enim me veſtimento ſalutis . * & tunicam lætitiæ circumdedit mihi ·*

*Sicut ſponſum mitra . * & ſicut ſponſam ornavit*[2] *me mundo muliebri ·*

*Et ſicut terram efferentem florem ſuum . & ſicut hortus ſemina ſua germinat · * ſic Dominus Deus profert juſtitiam . & laudem in conſpectu omnium gentium ·*

*Propter Sion non tacebo . & propter Jeruſalem non relinquam . * donec egrediatur (ſicut lumen) Juſtitia ejus . & Salutare illius (ſicut lampas) ardeat ·*

*Et videbunt gentes juſtitiam tuam . & omnes reges gloriam tuam · * & vocabit te nomen novum . quod os Domini nominabit ·*

*Et eris corona decoris in manu Domini . * & diadema regni in manu Dei tui ·*

*Et nequaquam ultra vocaberis Derelicta · * & terra tua non vocabitur adhuc Deſerta ·*

*Vocaberis enim Voluntas mea . * & terra tua Habitata ·*

Et

(1) *Ex Hieronymi Comment. in Iſaiam cap. 61. verſu* 10. *& ſeqq. unde & ſuam Verſionem Sab. accepiſſe conſtat .*

(2) *Voculam* me *omittit Sab licet eandem retineat Tertull. lib.* 4. *adv. Marc. Auguſt. epiſt.* 140. *& aliis locis , quæ idem Sab. indicat .*

Ex MS. Cod. Alex. XI.

GAudens gaudebo in Domino · * [3] & exultabit anima mea in Deo meo·

Quia induit me [4] veſtimentis ſalutis . * & indumento juſtitiæ circumdedit me ·

Quaſi ſponſum decoratum corona. * [5] & quaſi ſponſam ornatam monilibus ſuis ·

Sicut enim terra profert germen ſuum . * & ſicut hortus ſemen ſuum germinat ·

Sic Dominus Deus [6] germinabit juſtitiam & laudem * coram univerſis gentibus ·

Propter Sion non tacebo .* & propter Jeruſalem non quieſcam ·

Donec egrediatur (ut ſplendor) Juſtus ejus . * & Salvator ejus (ut lampas) accendatur ·

Et videbunt gentes Juſtum tuum . * & cuncti [7] reges inclytum tuum ·

Et vocabitur tibi nomen novum . * quod os Domini [8] nominabit ·

Et eris corona gloriæ in manu Domini . * & diadema regni in manu Dei tui ·

Non vocaberis ultra Derelicta · * & terra tua non vocabitur amplius Deſolata ·

Sed vocaberis Voluntas mea in ea. * & terra tua [9] Inhabitata ·

Quia complacuit Domino in te · * & terra tua inhabitabitur ·

Habi-

(3) *Alex.* & exultavit .
(4) *Alex.* veſtimento ſalutis .
(5) *Alex.* & quaſi ſponſa decorata &c.
(6) *Alex.* germinavit .
(7) *Idem. MS.* & cuncti reges terræ .
(8) *Idem* , nominavit .
(9) *Alex. idem* , inhabitabitur .

*Et ſicut habitans juvenis cum virgine. * ſic habitabunt filii tui·*

*Et erit quomodo lætatur ſponſus ſuper ſponſa. * ſic lætabitur ſuper te Dominus·*

*Et ſuper muros tuos Jeruſalem conſtitui cuſtodes. tota die & tota nocte. qui numquam tacebunt recordantes Domini· * non eſt enim veſtri ſimilis. ſi correxerit. & faciat Jeruſalem gaudium ſuper terram·*

Habitabit enim juvenis cum virgine· * & habitabunt in te filii tui·

Et gaudebit ſponſus ſuper ſponſam·* [1] & gaudebit ſuper te Deus tuus·

Super muros tuos Jeruſalem * conſtitui cuſtodes·

Tota die. & tota nocte [2] in perpetuum * non tacebunt·

Qui reminiſcimini [3] Domini ne taceatis· * & ne detis ſilentium ei donec ſtabiliat. & donec ponat Jeruſalem laudem in terra·

ALIUD CANTICUM ESAIÆ PROPHETÆ·

Apoſtolis præcipitur & Apoſtolicis viris. qui diligunt utramque Jeruſalem. (Synagogam ſcilicet Judæorum & Eccleſiam Chriſti) & eam quæ corruit plangentibus atque lugentibus. & illam quæ per ipſos extruenda erat præſtolantibus. ut gaudeant in ea & cum ea· Peperit enim Sion (hoc eſt reliquiæ ex Iſrael. & Apoſtolorum credentium fides) maſculum. Dominum Salvatorem. qui in toto ſimul orbe jam generatus eſt in Gentilium cordibus per fidem. qui in igne terram dijudicaturus adveniet·

Juxta Veterem Editionem. [4]

*LÆtare Jeruſalem. * [5] & diem feſtum agite omnes qui diligitis eam·*

*Gaudete gaudio omnes qui [6] lugebatis ſuper eam. * [7] ut potemini a lacte. & ſatiemini ab uberibus conſolationis ejus·*

*Et [8] cum avulſi fueritis a lacte. * epulemini ab introitu gloriæ ejus·*

Quia

LÆtamini cum Jeruſalem. * & exultate in ea. omnes qui diligitis eam·

Gaudete cum ea gaudio univerſi qui lugetis ſuper eam. * ut ſugatis. & repleamini ab ubere conſolationis ejus·

Ut mulgeatis. * & deliciis affluatis ab omnimoda gloria ejus·

Quia hæc dicit Dominus· Ecce ego

(1) *Ejus loci copulam neſcit MS. idem.*

(2) *Idem*, perpetuo non tacebunt.

(3) *Adhuc suem MS.* Dominum.

(4) *Ex Breviario Monaſtico Vallicel. Biblioth. n. 85. & MS. Vatic. ſe Canticum hujus loci edidiſſe notatum reliquit Thomaſius ipſe. Qui autem MS. nos latet, Breviarium ejus generis eſſe patet cum illo Sangermanenſi num. 747. a Sab. hoc loco laudato nota ad verſum 10. cap. 66. Iſaiæ, ubi hocce Canticum habetur: ſicut & MS. ab eo non abſimilis, quem eodem loco ejuſdem Monaſterii S. Germani num. 8. idem vir clariſſimus laudat· idque ob ſingularem convenientiam noſtri hujus Cantici cum locis ex illis monimentis ab eodem Sabat. allegatis, qua convenientia nec unicum verbum diſſimile invenitur. Ceterum ipſe Sab. Canticum ſuum exprimit ex Hieronymi Commentario in Iſaia cap. 66.*

(5) *Sab.* & conventum facite omnes, *juxta ea quæ habentur in Miſſal. Rom. Dominica* IV. *Quadrag.*

(6) *Sab.* qui lugetis.

(7) *Conſentit Breviar. Sangerm. 747. & MS. itidem Sang. 8. Sed Sab.* ut ſugatis, & impleamini ab ubere conſolationis ejus.

(8) *Prorſus cum Sangerman. monimentis. Sab.* ut poſtquam ſuxeritis, delectemini ab introitu &c.

Digitized by Google

Quia [1] *hæc dicit Dominus. Ecce ego declino in eos ut flumen pacis. * & ut torrens inundans gloriæ gentium.*

Pueri [2] *eorum in humeris portabuntur. * & ſuper genua conſolabuntur.*

Quemadmodum [3] *mater conſolatur filios ſuos. * ita & ego conſolabor vos. & in Jeruſalem conſolabimini.*

Et [4] *videbitis. & gaudebitis. & lætabitur cor veſtrum. * & oſſa veſtra (ut herba) germinabunt. & comminabitur contumacibus.*

*Ecce Dominus ut ignis veniet (& ut tempeſtas currus ejus) * reddere* [5] *in ira vindictam. & vaſtationem in flamma ignis.*

In igne [6] *enim zeli Domini devorabitur omnis terra. * & in gladio ejus omnis caro.*

ego declinabo ſuper eam quaſi fluvium pacis. * & quaſi torrentem inundantem gloriam Gentium.

Quam ſugetis. ad ubera portabimini. * & ſuper genua blandientur vobis.

Quomodo ſi cui mater blandiatur. * ita ego conſolabor vos. & in Jeruſalem conſolabimini.

Videbitis. & gaudebit cor veſtrum. * & oſſa veſtra (quaſi herba) germinabunt.

Et cognoſcetur manus Domini ſervis ejus. * & indignabitur inimicis ſuis.

Quia ecce Dominus in igne veniet (& quaſi turbo quadrigæ ejus) * reddere in indignatione furorem ſuum. & increpationem ſuam in flamma ignis.

Quia in igne Dominus dijudicabit. * & in gladio ſuo ad omnem carnem.

CANTICUM SIVE ORATIO HIEREMIÆ PROPHETÆ.

Propheta vaſtationem urbis Jeruſalem. & caſum populi Judæorum hiſtorialiter deplorat. & ſpiritualiter ruinam animarum Fidelium. & vaſtationem (quam paſſæ ſunt a Nequitiis ſpiritualibus) flebiliter commemorat. Ad extremum vero ipſius Domini opem & miſericordiam ſubvenire afflictis humiliter deprecatur.

Juxta Veterem Editionem. [7]

*MEmento. Domine. quid factum ſit nobis. * aſpice & vide opprobrium noſtrum.*

Here-

REcordare. Domine. quid acciderit nobis. * intuere & reſpice opprobrium noſtrum.

Here-

(1) *Accinunt heic & in ſeqq. eadem Sanger. monumenta, ut & Aug. lib. 20. de Civit. Dei, cap. 21. Sab.* Ecce ego declinabo ad eos quaſi fluvius pacis; & quaſi torrens inundans gloriam gentium.

(2) *Sab.* Parvuli eorum &c.

(3) *Sab.* Quomodo ſi cui mater blandiatur, ita ego &c. *Græc.* ὡς εἴ τινα μήτηρ παρακαλέσει οὕτω κἀγὼ &c.

(4) *Sab. omiſſa copula:* Videbitis & gaudebit cor veſtrum, & oſſa veſtra quaſi herba germinabunt: & cognoſcetur manus Domini timentibus eum, & indignabitur incredulis. *Videndus de hoc loco Hieronym. ipſe.*

(5) *Sab.* in furore ultionem ſuam, & increpationem in flamma ignis.

(6) *Sab.* In igne enim Domini judicabitur omnis terra, & in gladio illius cadet univerſa caro. *Ita a noſtro Cantico continenter fere diſſentit Hieronymiana Verſio: & ex adverſo nobiſcum fere ubique conſentit illa, qua utebatur Auguſt. ſcribens libros de Civitate Dei.*

(7) *Ex Alex. 12. & Breviar. Mozarabo; ex quibus fontibus unice & ſuam hauſit Sab. ad cap. 5. Lament. Hieremiæ. Notandum tamen Breviarium in aliquibus diſcrepare ab Alex. quem adamuſſim exprimit Thomaſius.*

Digitized by Google

*Hereditat noſtra converſa eſt alienis. * domus noſtræ peregrinis.*

Orphani facti ſumus velut non habētes patres. matres noſtræ ſicut viduæ.*

*Aquas noſtras in pecunia bibimus. * & ligna noſtra in commutatione accepimus.*

*In cervices noſtras curvati ſumus. * laboravimus. requiem non accepimus.*

*Ægyptus dedit manus Aſſyriis. * in ſatietate ipſis.*

*Patres noſtri peccaverunt. & non ſunt. * nos autem iniquitates eorum exſolvimus.*

*Servi dominati ſunt nobis. * & non eſt qui redimat de manibus eorum.*

*In animabus noſtris adquiſivimus panem noſtrum. * a facie gladii (&) ſolitudinis.*

*Pellis noſtra ut clibanus livida facta eſt * a facie plagarum famis.*

*Mulieres in Sion humiliatæ ſunt. * & virgines in civitatibus Juda.*

*Principes in manibus eorum ſuſpenſi ſunt. * & faciem ſeniorum non glorificaverunt.*

*Potentes molis molebant. * & juvenes ligno confixi ſunt.*

*Senes ad portas defecerunt. * & electi a pſalmis ſuis ceſſaverunt.*

*Diſſolutū eſt gaudium cordis noſtri. * converſus eſt in luctum chorus noſter.*

*Cecidit corona capitis noſtri. * Væ nunc nobis. quoniam peccavimus.*

*Propter hoc factum eſt in dolore cor noſtrum. * propter hoc excæcati ſunt oculi noſtri ſuper montem Sion.*

*Quia exterminatus eſt. * vulpes tranſierunt per eum.*

*Tu autem Domine in æternum habitas. * ſedes tua in ſæculum ſæculi.*

*Ut quid in contentu oblivīſceris noſtri? * derelinques nos in longitudine dierum?*

Con-

Hereditas noſtra verſa eſt ad alienos. * domus noſtræ ad extraneos.

Pupilli facti ſumus abſque patre. * matres noſtræ quaſi viduæ.

Aquam noſtram pecunia bibimus. * ligna noſtra pretio comparavimus.

Cervicibus noſtris minabamur. * laſſis non dabatur requies.

Ægypto dedimus manum & Aſſyriis. * ut ſaturaremur pane.

Patres noſtri peccaverunt. & non ſunt. * & nos iniquitates eorum portavimus.

Servi dominati ſunt noſtri. * non fuit qui redimeret de manu eorum.

In animabus noſtris afferebamus panem nobis. * a facie gladii in deſerto.

Pellis noſtra quaſi clibanus exuſta eſt. * a facie tempeſtatum famis.

Mulieres in Sion humiliaverunt. * & virgines in civitatibus Juda.

Principes manu ſuſpenſi ſunt. * facies ſenum non erubuerunt.

Adoleſcentibus impudice abuſi ſunt. * & pueri in ligno corruerunt.

Senes defecerunt de portis. * juvenes de choro pſallentium.

Defecit gaudium cordis noſtri. * verſus eſt in luctum chorus noſter.

Cecidit corona capitis noſtri. * Væ nobis. quia peccavimus.

Propterea mœſtum factum eſt cor noſtrum. * ideo contenebrati ſunt oculi noſtri.

Propter montem Sion. * quia diſperiit. vulpes ambulaverunt in eo.

Tu autem. Domine. in æternum permanebis. * ſolium tuum in generationem & generationem.

Quare in perpetuum oblivīſceris noſtri? derelinques nos in longitudine dierum?

Converte nos. Domine. ad te. & con-

Digitized by Google

*Converte nos (Deus) ad te . & convertemur . * innova dies noſtros ſicut antea .*

*Quia repellens repuliſti nos a te . * & iratus es nobis nimis valde .*

convertemur . * innova dies noſtros ſicut a principio .

Sed projiciens repuliſti nos . * iratus es contra nos vehementer .

CANTICUM JONÆ PROPHETÆ.

Jonas miſſus in mare . & a ceto magno deglutitus . poſtquam in ejus utero ſoſpitem eſſe ſe ſentiit . non deſperans de Domini miſericordia . ad Dominum Deum ſuum orat . deſideranſque in profundo maris poſitus videre templum Domini . ſpiritu Prophetali alibi eſt . & alibi contemplatur . Porro ſicut Jonæ in mare demerſio Paſſionem indicat Salvatoris . ita & Oratio illius typus eſt Dominicæ orationis .

Juxta Veterem Editionem. [1]

*CLamavi [2] ad Dominum Deum meum * in tribulatione mea .*

*Et exaudivit de ventre inferni clamorem meum . * Et exaudiſti vocem meam .*

*Projeciſti me [3] in altitudinem cordis maris . * & flumina me circumdederunt .*

*Omnes [4] altitudines tuæ & fluctus tui * ſuper me tranſierunt .*

*Et ego dixi . [5] Expulſus ſum ab oculis tuis . * forſitan adjiciam ut reſpiciam ad Templum ſanctum tuum .*

*Circumfuſa [6] eſt mihi aqua uſque ad animam meam . * abyſſus circumivit me .*

Poſtremum eſt caput meum in ſciſſuris

CLamavi de tribulatione mea ad Dominum . & exaudivit me de ventre inferi . * Clamavi . & exaudiſti vocem meam .

Et projeciſti me in profundum in corde maris . & flumen circumdedit me . * omnes gurgites tui . & fluctus tui ſuper me tranſierunt .

Et ego dixi . Abjectus ſum a conſpectu oculorum tuorum . * veruntamen rurſus videbo Templum ſanctum tuum .

Circumdederunt me aquæ uſque ad animam meam . * abyſſus vallavit me . pelagus operuit caput meum .

Ad extrema montium deſcendi . * terræ

(1) *Ex Pſalterio Ambroſiano & Vat. 82. Sab. ad Jonæ caput. 2. ℣. 3. idem Canticum ex Hieronymi Comment. exhibet , recenſitum tamen , ut ipſe ait , ad fidem duplicis MS. ann. circiter* 1100. *Similem Verſionem præferunt & Blanchin. Vindiciæ pag.* 271. *ex Cod. Ver.*

(2) *Sab. & Ver. primum atque ſecundum Cantici verſiculum juxta Vulgatam exhibent , eo ſolo diſcrimine , quo infra ajunt* : de ventre inferi clamoris mei , audiſti vocem meam : *quæ verba conſtituere diſcrimen inter Hebraicum fontem , & LXX. Hieronymus docet .*

(3) *Vat.* in altitudine : *Sab.* in profundum : *Græc.* εἰς βάθη . *Ver.* in profundum , in corde maris &c.

(4) *Ver.* gurgites tui ; *Sab.* elevationes : *Græcè* οἱ μετεωρισμοί σου .

(5) *Ver.* abjectus ſum a conſpectu oculorum tuorum : veruntamen rurſum videbo templum ſanctum tuum . *Sab.* abjectus ſum ab oculis tuis : putaſne addam ut videam templum &c. *Vat. nobis conſonat , ſublata tantum præpoſitione* ad . *Ceterum & unus e MSS. Sabat. noſtræ Verſioni heic prorſus reſpondet .*

(6) *Ver.* circumdederunt aquæ uſque ad animam : abyſſus vallavit me . *Sab.* abyſſus vallavit me noviſſima , intravit caput meum ad ſciſſuras montium .

Digitized by Google

vis montium. * [1] *deſcendi in terram. cujus vectes ſunt continentes æterni.*

Et aſcendat [2] *corruptio vitæ meæ * ad te Domine Deus meus.*

In [3] *hoc quod defecit anima mea a me.* * *Domini memoratus ſum.*

Et [4] *veniat oratio mea ad Templum ſanctum tuum.* * *Obſervantes vana & falſa miſericordiam ſuam dereliquerunt.*

Ego autem cum voce [5] *confeſſionis. & ſupplicationibus.* * *immolabo tibi.*

*Quæcumque vovi * reddam* [6] *tibi Salvatori meo Domino.*

terræ vectes concluſerunt me in æternum. * & ſublevabis de corruptione vitam meam. Domine Deus meus.

Cum anguſtiaretur in me anima mea. Domini recordatus ſum. * ut veniat ad te oratio mea ad Templum ſanctum tuum.

Qui cuſtodiunt vanitates fruſtra. * miſericordiam ſuam derelinquunt.

Ego autem in voce laudis immolabo tibi. * quæcumque vovi reddam pro ſalute Domino.

ORATIO.

SAlvator noſter & Domine. fac nos votum tibi ex corde puro vovere. ut infatigabili curſu. tua ſervantes præcepta. patienter adverſa cuncta toleremus præſentia. Per Dominum &c.

CANTICUM AZARIÆ. IN DANIELE PROPHETA.

Azarias in captivitate Babylonis ligatus miſſus in fornacem. ſtans in medio flammæ hæc orat. Quæ Fideles (quando diverſis premuntur anguſtiis) ex toto cordis loquantur affectu. quidquid eis acciderit juſte ſe ſuſtinere fatentes.

Juxta Veterem Editionem. [7]

B*Enedictus* [8] *Domine Deus patrum noſtrorum.* * *& laudabile eſt & glorioſum Nomen tuum in ſæcula.*

Quo-

BEnedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. * & laudabile & glorioſum Nomen tuum in ſæcula.

Quia

(1) *Antiquarii vitio Vat.* deſcendit: *Sab. deinde non* continentes æterni, *ſed* retinacula ſempiterna. *Ver.* Pelagus operuit caput meum: ad extrema montium deſcendi: terræ vectes concluſerunt me in æternum.

(2) *Sab.* Et aſcendet de corruptione vita ad te. *Ver.* Et ſublevabis de corruptione vitam meam Dominus &c.

(3) *Sab.* Cum deficeret ex me anima mea, Domini recordatus ſum. *Ver.* cum anguſtiaretur in me animam meam, Domini recordatus ſum.

(4) *Sab. & Ver.* Ut veniat ad te oratio mea ad templum ſanctum tuum. *Sab.* Qui cuſtodiunt vana & mendacia, miſericordiam ſuam reliquerunt. *Ver.* qui cuſtodient vanitates fruſtra miſericordia tua dereliquerunt. *Vat.* miſericordiam derelinquit, *deleta ſequiori cura voce*, ſuam: *in aliis nobis conſonat.*

(5) *Sab. & Ver.* cum voce laudis, & confeſſionis immolabo &c. *Vat.* laudis & ſupplicationis.

(6) *Sab.* tibi ſalutare Domino. *Ver.* reddam pro ſalute Domino. Amen.

(7) *Ex MS. Alex. 11. Veterem ejuſdem Canticici Verſionem, ſed ex aliis MSS. ad Caput Danielis tertium, ℣. 26. & ſeqq. nobis exhibet & Clariſ. Sab. cujus Verſionis variantia loca de more notaturi ſumus.*

(8) *Sab.* Benedictus es Domine &c. *Græc.* Εὐλογητὸς εἶ Κύριε.

Digitized by Google

*Quoniam juſtus es in omnibus quæ feciſti nobis . * & omnia opera tua . [1] & rectæ viæ tuæ . * & omnia judicia tua veritas .*

*Et judicia veritatis feciſti ſecundum omnia quæ [2] induxiſti nobis . * & ſuper Civitatem ſanctam patrum noſtrorum Jeruſalem .*

*Quoniam in veritate & judicio [3] induxiſti hæc omnia * propter peccata noſtra .*

*Quoniam peccavimus . * & inique egimus diſcedere a te .*

*Et [4] multum peccavimus in omnibus . & mandatis tuis non obedivimus . * neque conſervavimus . neque fecimus ſicut præcepiſti nobis . ut bene nobis eſſet .*

*Et omnia quæcumque nobis feciſti . & omnia quæ [5] induxiſti nobis . in vero judicio feciſti . * & tradidiſti nos in manus inimicorum [6] iniquorum . inimiciſſimorum apoſtatarum .*

*Et regno iniquo & nequiſſimo præ omni terra . * Et nunc non eſt nobis aperire os .*

*Confuſio & exprobratio facta eſt ſervis tuis . * & colentibus te .*

*Et ne tradas nos in finem propter nomen tuum . [7] * & ne avertas miſericordiam tuam a nobis .*

*Propter Abraham dilectum tuum . * & Iſaac ſervum tuum . & Iſrael ſanctum tuum .*

*Quibus locutus es adimplere ſemen eorum [8] ſicut ſtellas cæli . * & ſicut arenam . quæ eſt ad oram maris .*

Quoniam . Domine . minorati ſumus

præ

Quia juſtus es in omnibus quæ feciſti nobis . * & univerſa opera tua vera . & viæ tuæ rectæ . * & omnia judicia tua vera .

Judicia enim vera feciſti juxta omnia quæ induxiſti ſuper nos . * & ſuper Civitatem ſanctam patrum noſtrorum Jeruſalem .

Quia in veritate & in judicio induxiſti omnia hæc * propter peccata noſtra .

Peccavimus enim . * & inique egimus recedentes a te .

Et deliquimus in omnibus . * & præcepta tua non audivimus nec obſervavimus . * nec fecimus ſicut præceperas nobis . ut bene nobis eſſet .

Omnia ergo quæ induxiſti ſuper nos . & univerſa quæ feciſti nobis . in vero judicio feciſti . * & tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorum iniquorum & peſſimorum . prævaricatorumque . & regi injuſto & peſſimo ultra omnem terram .

Et nunc non poſſumus aperire os . * confuſio & opprobrium facti ſumus ſervis tuis . & his qui colunt te .

Ne (quæſumus) tradas nos in perpetuum . propter nomen tuum . * & ne diſſipes Teſtamentum tuum . neque auferas miſericordiam tuam a nobis .

Propter Abraham dilectum tuum . & Iſaac ſervum tuum . & Iſrael ſanctum tuum . * quibus locutus es . pollicens quod multiplicares ſemen eorum ſicut ſtellas cæli . & ſicut arenam quæ eſt in littore maris .

Quia .

(1) *Verba illinc ſequentia uſque ad vocem* veritas *omittit Sab. eadem tamen eodemque ordine diſpoſita , eodem Sab. notante , leguntur tum in Græco fonte , tum apud Aug. ep.* 111. *col.* 320. *& Fulg. ep.* 7. *pag.* 196.

(2) *Sab.* adduxiſti *pro* induxiſti.

(3) *Sab.* feciſti hæc propter iniquitates noſtras *Sed Aug. laudata epiſt.* 111. intuliſti nobis omnia hæc propter peccata noſtra.

(4) *Sab.* Et perquam peccavimus : *Græc.* ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσι.

(5) *Iterum*, adduxiſti *loco* induxiſti *Sab.*

(6) *Vocem* , iniquorum , *quæ tamen in Græco legitur , omittit Sab.*

(7) *Sab. interſerit hæc alia* : & me deſtruas teſtamentum tuum : *quæ & in eadem epiſt.* 111. *Aug. leguntur .* (8) *Sab.* quaſi ſtellas cæli , & quaſi arenam maris , quæ ad oram maris eſt

*præ omnibus gentibus . * & ſumus humiles [1] in omnem terram hodie propter peccata noſtra .*

*Et non eſt in hoc tempore princeps . * & propheta & dux .*

*Neque holocauſtomata . * neque ſacrificium . [2] neque incenſum .*

*Neque locus ad ſacrificandum in conſpectu tuo . * & invenire miſericordiam .*

*Sed in anima contribulata . & ſpiritu humiliationis * [3] accipiamur .*

*Quaſi [4] in holocauſtis arietum & taurorum . * & multitudine agnorum pinguium .*

*Sic fiat Sacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie . * & perficere ſubſequentes te .*

*Quoniam non eſt [5] confuſio his qui confidunt in te . * Et nunc exequimur in toto corde . & timemus te . & inquirimus faciem tuam . ne confundas nos .*

*Et fac nobiſcum ſecundum majeſtatem tuam . * & ſecundum multitudinem miſerationum tuarum .*

*Et libera nos ſecundum mirabilia tua . * & da gloriam nomini tuo . Domine .*

*Confundantur [6] omnes qui oſtendunt ſervis tuis mala . * & confundantur ab omnipotentia tua . & virtus eorum conteratur . * & cognoſcant quoniam tu es Dominus Deus ſolum in omni orbe terrarum :*

Quia . Domine . imminuti ſumus pluſquam omnes gentes . * ſumuſque humiles in univerſa terra hodie propter peccata noſtra .

Et non eſt in tempore hoc * princeps & dux & propheta .

Neque holocauſtum . neque ſacrificium . neque oblatio . * neque incenſum .

Neque locus primitiarum coram te . ut poſſimus invenire miſericordiam tuam . * ſed in animo contrito & ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur .

Sicut in holocauſto arietum & taurorum . * & ſicut in millibus agnorum pinguium .

Sic fiat Sacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie . * ut placeat tibi .

Quoniam non eſt confuſio confidentibus in te . * Et nunc ſequimur te in toto corde . & timemus te . & quærimus faciem tuam . ne confundas nos .

Sed fac nobiſcum * juxta manſuetudinem tuam . * & ſecundum multitudinem miſericordiæ tuæ .

Et erue nos in mirabilibus tuis . * & da gloriam nomini tuo . Domine .

Et confundantur omnes qui oſtendunt ſervis tuis mala . * confundantur in omnipotentia tua . & robur eorum conteratur . * & ſciant quia tu es Dominus Deus ſolus . & glorioſus ſuper orbem terrarum :

(1) *Sab.* in omni terra hodie propter iniquitates noſtras : *Nobis tamen conſentit citato loco Aug. & Græc.* διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν .

(2) *Sab. interſerit* : neque oblatio , neque incenſus . *Voces* , neque oblatio *habent & Tertul. lib* 3. *Teſt. & laudata ep. Aug.*

(3) *Sab.* accipimus nos *pro* accipiamur : *At Græc.* προσδεχθείημεν .

(4) *Sab.* quaſi in holocauſto . *Miſſale Rom. Dom.* 7. *poſt. pentecoſt.* ſicut in holocauſtis arietum : *Aug. epiſt.* 111. in holocauſtomatibus : *Fulg. Frag.* 34. ſicut in holocauſtis .

(5) *Sab.* non eſt confuſio confidenti in te .

(6) *Sab. addita copula* : & confundantur omnes &c. & *infra* : ab omnipotentia ſua , variato pronomine .

CANTICUM JUDITH.

Judith ob victoriam de Nabuchdonoſor Rege Aſſyriorum obtentam (cum ebrii Holofernis Principis militiæ caput abſcidit. Betbuliæque muro ſuſpendit) hoc canticum laudis Domino cantavit.

Juxta Veterem Editionem. [1]

Incipite Domino in tympanis.[2] * *cantate & in cymbalis imponite ei pſalmum novum.* * *exultate & invocate nomen ejus.*

Deus qui conteret bella. * *Dominus nomen eſt illi.*

Qui poſuit caſtra ſua in medio populi ſui. [3] * *ut eripiat nos de manibus perſequentium nos.* * *Aſſyr de montibus ab Aquilone veniet cum milibus exercitus ſui.*

Cujus multitudo [4] *occupavit torrentes.* * *& equi eorum operuerunt valles.*

Dixit [5] *enim ſe incenſurum fines meos.* * *& juvenes meos occiſurum gladio.*

Infantes [6] *meos adducere in prædã.* * *& virgines in captivitate.*

Dominus [7] *autem nocuit eum.* * *& tradidit eum in manus feminæ. confundit eum.*

Non enim cecidit potens eorum a juvenibus. * [8] *nec filii tela percuſſerunt eum.*

Nec excelſi gigantes impoſuerunt ſe illi. * *ſed Judith filia Meraris ſpecie faciei ſuæ diſſolvit illum.*

Exuit enim ſe [9] *veſte viduitatis ſuæ.* * *in exultatione doloris Iſrael.*

Unxit

Incipite Domino in tympanis. cantate Domino. in cymbalis modulamini illi pſalmum novum. * exaltate & invocate nomen ejus.

Dominus conterens bella. * Dominus nomen eſt illi.

Qui poſuit caſtra ſua in medio populi ſui. * ut eriperet nos de manu omnium inimicorum noſtrorum.

Venit Aſſur ex montibus ab Aquilone in multitudine fortitudinis ſuæ. * cujus multitudo obturavit torrentes. & equi eorum cooperuerunt valles.

Dixit ſe incenſurum fines meos. & juvenes meos occiſurum gladio. * infantes meos dare in prædam. & virgines in captivitatem.

Dominus autem omnipotens nocuit eum. * & tradidit eum in manus feminæ. & confodit eum.

Non enim cecidit potens eorum a juvenibus. nec filii Titan percuſſerunt eum. nec excelſi gigantes oppoſuerunt ſe illi. * ſed Judith filia Merari in ſpecie faciei ſuæ diſſolvit eum.

Exuit enim ſe veſtimento viduitatis.* & induit ſe veſtimento lætitiæ. in exultatione filiorum Iſrael.

Unxit

(1) *Ex MS. Alex.* 11. *Ex aliis MSS. idem Canticum edidit Sab. ad Cap.* 16. ℣. 2. *ſuæ antiquæ Verſionis.*

(2) *Sab.* cantate Deo in cymbalis, modolamini illi pſalmum novum, & invocate nomen ejus. Quia Deus conterens bella &c.

(3) *Sab.* ut eripiat me de manibus perſequentium me: venit Aſſur: & *infra*: venit in millibus. *Græc.* ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς. Ἦλθεν Ἀσσοὺρ..... ἦλθεν ἐν μυριάσι καταδιωκόντων με.

(4) *Sab.* obturavit *pro* occupavit, & *pro* operuerunt *habet* cooperuerunt.

(5) *Adverbium* enim *neſcit Sab.*

(6) *Sab.* Parvulos meos daturum in prædam, & virgines ſpoliatorum.

(7) *Sab.* Dominus omnipotens nocuit eum, & tradidit illum in manu feminæ, & confodit eum. *Græc.* Κύριος παντοκράτωρ..... ἐν χειρὶ θηλείας.

(8) *Sab.* neque filii Dathan percuſſerunt illos. Nec filii gigantium inſidiati ſunt eis, ſed Judith filia Merari in pulchritudine faciei debilitavit illum.

(9) *Sab.* cultu *pro* veſte; *Græc.* στολήν.

*Vnxit faciem ſuam unguento . * [1] & colligavit eincinnos ſuos mitra ·*

*Accepit [2] ſtolam novam ad decipiendum illum · * pulchritudo ejus captivam fecit animam ejus ·*

*Horruerunt Perſæ conſtantiã ejus . * & Medi audaciam ejus ·*

*Tunc turbata ſunt omnia caſtra Aſſur · * ululaverunt humiles mei ·*

*Et [3] exaltaverunt ægrotantes in ſiti vocem ſuam . * & exclamaverunt . & converſa eſt aqua ·*

*Filii puellarum [4] compunxerunt eum. & (ſicut pueros fugientes) occiderunt eos · * perierunt in prælio a facie Domini ·*

*Hymnum dicamus [5] Domino . * hymnum novum cantemus Domino ·*

*Adonai Domine magnus es tu . * & præclarus in virtute tua ·*

*Quem [6] ſuperare nemo poteſt · * tibi ſerviit omnis creatura tua ·*

Quia [7] dixiſti . & facta ſunt . miſiſti ſpiritum tuum . & renovata ſunt . & non eſt qui reſiſtat voci tuæ ·*

*Montes [8] a fundamento movebuntur cum aquis · * petræ autem (ſicut cera) liqueſcunt a facie tua ·*

Quia minimum eſt omne ſacrificium. in odorem ſuavitatis ·*

*Et [9] minimus omnis aries ad holocauſtum . **

Unxit faciem ſuam unguento . & colligavit cincinnos ſuos mitra · * accepit ſtolam novam ad decipiendum illum ·

Sandalia ejus rapuerunt oculos ejus. pulchitudo ejus captivam fecit animam ejus . * amputavit pugione cerv icem ejus ·

Horruerunt Perſæ conſtantiam ejus . * & Medi audaciam ejus ·

Tunc ululaverunt caſtra Aſſyriorum . * quando apparuerunt humiles mei areſcentes in ſiti ·

Filii puellarum compunxerunt eos.* & (ſicut pueros fugientes) occiderunt eos · * perierunt in prælio a facie Domini Dei mei ·

Hymnum cantemus Domino .* hymnum novum cantemus Deo noſtro ·

Adonai Domine magnus es tu . & præclarus in virtute tua . * & quem ſuperare nemo poteſt ·

Tibi ſerviat omnis creatura tua · * quia dixiſti . & facta ſunt . miſiſti ſpiritum tuum . & creata ſunt . & non eſt qui reſiſtat voci tuæ ·

Montes a fundamentis movebuntur cum aquis · * petræ (ſicut cera) liqueſcent ante faciem tuam ·

· · · ·
· · · ·
· · · ·

Qui

(1) *Sab. omiſſa copula* : conligavit capillos ſuos mitra : *Græc.* & ἐδέσατο τὰς τρίχας αὐτῆς ἐν μίτρᾳ ·

(2) *Sab. addita copula juxta Græc.* Et accepit : *& infra interſerit* : Sandalia ejus rapuerunt oculos ipſius : pulchritudo illius captivam fecit animam ejus , amputavit gladius caput ejus . *Græc.* τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ , & τὸ κάλλος αὐτῆς ᾐχμαλώτισε ψυχὴν αὐτοῦ , διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον αὐτοῦ ·

(3) *Sab.* Et exclamaverunt ægrotantes in ſiti , & exclamaverunt voce ſua , & convertit àquam .

(4) *Preſſius ad Græcum fontem Sab.* compunxerunt eos : *tum* , vulneraverunt illos *pro* occiderunt eos : *& in fine verſiculi* : a facie Domini mei .

(5) *Sab.* Deo noſtro .

(6) *Sab.* & quem ſuperare nemo poſſit : *pro quibus Græce* , ἀνυπέρβλητος · *tum* , tibi ſerviat.

(7 *Sab.* Quoniam dixiſti , & factum eſt : miſiſti ſpiritum tuum , & ædificati ſunt : & non eſt qui contra voluntatem tuam faciat .

(8) *Sab.* a radicibus , *loco* a fundamento : *Græc.* ἐκ θεμελίων . *Deinde idem Sab. pro* liqueſcunt *habes* liqueſcent , *interſeritque hoc loco* , illis autem qui timent te propitius eris : quoniam puſillum ſacrificium ad odorem ſuavitatis tuæ .

(9) *Sab.* Et in minimo eſt omnis adeps ad holocauſtum . . . . . . magnus eſt apud eum ſemper : ἀπλῶς *Græc.* , μέγας διαπαντός · *Superiora Græco magis reſpondent apud Sabat. quàm apud Thomaſium .*

ſtum. * *Qui autem timet Dominum magnus erit apud illum per omnia.*

Væ [1] *genti inſurgenti ſuper genus meum.* * *Dominus autem omnipotens vindicavit in illis.*

In die judicii * [2] *vindicabit illos.*

Dare [3] *ignem & vermes in carnes eorum.* * *& urentur ut ſentiant in ſempiternum.*

Qui autem timent te. * magni erunt apud te per omnia.

Væ genti inſurgenti ſuper genus meum. * Dominus enim omnipotens vindicabit in eis. in die judicii viſitabit illos.

Dabit enim ignem & vermes in carnes eorum. * ut urantur & ſentiant uſque in ſempiternum.

CANTICUM ESDRÆ.

Juxta Antiquam Editionem ex MS. Alex. XI.

Domine. qui habitas in æternum. * *cujus oculi elati & ſuperiores in aere.*

Cujus [eſt] thronus inæſtimabilis. * *& gloria incompræhenſibilis.*

Cui adſtat [omnis] exercitus Angelorum cum tremore. * *quorum obſervatio in vento & igni convertetur.*

Cujus verbum firmum. & dicta perſeverantia. * *cujus diſpoſitio fortis. & juſſio terribilis.*

Cujus aſpectus areſacit abyſſos. & indignatio tabeſcere montes. * [*& veritas teſtificatur.*]

Exaudi Deus orationem ſervi tui. * *& auribus percipe precationem figmenti tui.*

Intende [in] verba mea. * *dum enim vivo. loquar. & dum ſapio.* [4] *reſpondebo.*

Ne aſpicias populi tui delicta. * *ſed qui tibi ſervierunt in veritate.*

Neque intendas impia gentium ſtudia. * [*ſed*] *qui* [*tua*] *teſtamenta cum dolore cuſtodierunt.*

[*Neque* [5] *cogites perdere qui in conſpectu*

Domine. qui inhabitas ſæculum. * cujus oculi elevati in ſuperna & aere.

Et cujus thronus inæſtimabilis. * & gloria incompræhenſibilis.

Cui adſtat exercitus Angelorum cum tremore. * quorum ſervatio in vento & igni convertitur.

Cujus verbum verum. & dicta perſeverantia. * cujus juſſio fortis. & diſpoſitio terribilis.

Cujus aſpectus areſacit abyſſos. * & indignatio tabeſcere facit montes. * & veritas teſtificatur.

Exaudi orationem ſervi tui. * & auribus percipe precationem figmenti tui.

Dum enim vivo. loquar. * & dum ſapio. reſpondebo.

Nec reſpicias populi tui delicta. * ſed qui tibi in veritate ſerviunt.

Nec intendas impia gentium ſtudia. * ſed qui tua teſtimonia cum doloribus cuſtodierunt.

Nec cogites qui in conſpectu tuo falſe converſati ſunt. * ſed memorare qui

(1) *Rurſus preſſius ad Græcum Sab.* Væ gentibus inſurgentibus generi meo: Dominus omnipotens vindicabit in illos. (2) *Sab.* viſitabit eos.

(3) *Ita Græc. ſed Sab.* Da ignem & vermes in carnes ipſorum, & ſentiant uſque in æternum. *Græc.* καὶ κλαύσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. *Notatum eidem Clariſ. Viro antiquum Interpretem facile καύσονται legiſſe pro κλαύσονται.*

(4) *MS. Alex.* reſpondam.

(5) *Eo verſu Alex. caret.*

*ſpectu tuo falſe converſati ſunt. * ſed memento qui ex voluntate nomen tuum cum timore cognoverunt.*]

*Neque volueris perdere qui pecudum mores habuerunt. * ſed reſpicias ſuper eos qui Legem tuam ſplendide docuerunt.*

j *Neque indigneris eis qui beſtiis peus ſunt judicati. * ſed diligas eos qui ſemper in tua gloria confiderunt. quoniam nos & patres noſtri talibus moribus*[1] *egimus.*

*Tu autem propter nos peccatores * miſericors vocatus es.*

*Si enim deſideraveris ut noſtri miſerearis. * tunc miſericors vocaberis.*

*Nobis autem non habentibus opera juſtitiæ. * (Juſti autem. quibus ſunt opera multa repoſita.) apud te. Domine. ex propriis operibus percipient mercedem [ſuam.]*

*Quid eſt enim homo. ut ei indigneris? * aut genus corruptibile. ut ita amariceris de ipſo?*

*In veritate [enim] nemo de genitis eſt. * qui non impie geſſit. * & de confitentibus. qui [tibi] non*[2] *deliquit.*

*In hoc [enim] annunciabitur juſtitia tua. * & bonitas [tua].*

*Domine. dum miſertus fueris his. * qui non habent ſubſtantiam operum bonorum.*

qui ex voluntate tua timorem cognoverunt.

Neque volueris perdere qui pecudum mores habuerunt. * ſed reſpicias eos qui legem tuam ſplendide docuerunt.

Nec indigneris eis qui beſtiis pejores judicati ſunt. * ſed diligas eos qui ſemper in tua juſtitia confidunt & gloria. quoniam nos & patres noſtri talibus morbis languemus.

Tu autem propter nos peccatores * miſericors vocaberis.

Si enim deſideraveris ut noſtri miſerearis. * tunc miſericors vocaberis.

Nobis autem non habentibus opera juſtitiæ. * Juſti enim (quibus ſunt opera multa repoſita) ex propriis operibus recipient mercedem.

Quid eſt enim homo. ut ei indigneris? * aut genus corruptibile. ut ita amarus ſis de ipſo?

In veritate enim nemo de genitis eſt. * qui non impie geſſit. * & de confitentibus. qui non deliquit.

In hoc enim annunciabitur juſtitia tua. * & bonitas tua.

Domine. cum miſertus fueris eis. * qui non habent ſubſtantiam bonorum operum.

R. HYMNUS TRIUM PUERORUM.

BEnedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. * & laudabilis & glorioſus in ſæcula.

Et benedictum Nomen gloriæ tuæ. quod eſt ſanctum & laudabile & glorioſum in ſæcula.

Benedictus es in templo ſancto gloriæ tuæ. * & laudabilis &c.

Benedictus es ſuper ſedem ſanctam Deitatis tuæ. * & laudabilis &c.

Benedictus es ſuper thronum ſanctum Regni tui. * & laudabilis &c.

Benedictus es ſuper ſceptrum Divinitatis tuæ. * & laudabilis &c.

Benedictus es qui ſedes ſuper Cherubim & Seraphim intuens abyſſos. * & laudabilis &c.

Benedictus es qui ambulas ſuper pennas

(1) *Alex.* regimus *pro* egimus.

(2) *MS. Alex.* dereliquit.

pennas ventorum. * & undas maris. * & laudabilis &c.

Benedicant te omnes Angeli & Sancti tui. * laudabilem & glorioſum in ſæcula.

Benedicant te cæli. terra. mare. & omnia quæ in eis ſunt. * laudabilem &c.

Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto. * laudabili & glorioſo &c.

Sicut erat in principio & nunc & ſemper. & in ſæcula ſæculorum. Amen. * & laudabili & glorioſo &c.

Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. * & laudabilis & glorioſus in ſæcula.

ORATIO.

DOmine Deus. qui ſuper Cherubim ſedens laude magnificaris creaturæ ſubjectæ. ut dum magna condideris. incomparabiliter tu magnificentiſſimus æſtimeris. tibi ad nutum obtemperant cuncta. quæ (te auctore) ſubſiſtunt. & hoc illis eſt in honore. quod ſunt a te condita. & ſunt ſubjecta. proinde ita proficere præſta. ut dum labia in tuis benedictionibus pandimus. benedictionem cæleſtis gratiæ impetremus. Per.

R. HYMNUS SS. PATRUM IN HONOREM SANCTÆ TRINITATIS. [1]

TE Deum laudamus. * te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem * omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli. * [2] tibi cæli & & univerſæ Poteſtates.

Tibi Cherubim & Seraphim * inceſſabili voce proclamant [3].

Sanctus. Sanctus. Sanctus Dominus Deus Sabaoth.

Pleni ſunt cæli & terra. * [4] majeſtatis gloriæ tuæ.

Te glorioſus * Apoſtolorum chorus.

Te Prophetarum * laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus * laudat exercitus.

Te per orbem terrarum * ſancta confitetur Eccleſia.

Patrem * immenſæ majeſtatis.

Venerandum [5] tuum verum. * & unicum Filium.

Sanctum quoque * Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriæ. * Chriſte.

Tu Patris ſempiternus es filius.

Tu ad liberandum [6] ſuſcepturus hominem * non horruiſti Virginis uterum.

Tu (devicto mortis aculeo) * aperuiſti credentibus Regna cælorum.

PSALT.R.G.

Tu

(1) *Variæ hujus Hymni inſcriptiones in MSS. Codd. obſervatæ traduntur hoc loco a Thomaſio in altera Pſalterii editione; quæ ſanè conferri merentur cum eruditè enarratis a Cajetano Maria Merati in ſuis ad Gavantum Notis Tomi ſecundi part. 1. Sect. 5. cap. 19. pag. 363. & ſeqq.*

(2) *Vat.* 82. tibi omnes Angeli & Archangeli &c.

(3) *MS. idem addit*, dicentes.

(4) *Idem*, gloriæ majeſtatis tuæ.

(5) *Alex.* tuum verum unicum filium. *omiſſa dosula. Vat.* tuum verum, & unigenitum filium.

(6) *Vat. 82. vocem* ſuſcepturus *omittit, ejus loco Alex. & Vat.* 84. ſuſcepiſti. *De hac legendi ratione Abbo Floriacenſis epiſtola in MS. Pithoeano relicta apud Clariſs. PP. Maurinos Præfat. in Opera Hilarii nov. edit. Pariſienſis, habet:* In Dei palinodia, quam compoſuit Hilarius Pictavenſis Epiſcopus, non juxta quorundam imperitorum errorem SUSCEPISTI. ſed potius SUSCEPTURUS legendum: TU AD LIBERANDUM SUSCEPTURUS HOMINEM. *Quo jure pro certo habeat Abbo, Hilarium eſſe Hymni hujus parentem, collige ex laudata Maurinorum Præfatione num. 22. pag. 70.*

Tu ad dexteram Dei ſedes * in gloria Patris.

Judex crederis * eſſe venturus.

Te ergo quæſumus famulis tuis ſubveni. * quos pretioſo Sanguine redemiſti.

Æterna fac cum Sanctis tuis * gloria munerari [1].

Salvum fac populum tuum. Domine. * & benedic [2] hæreditati tuæ.

Et rege eos. * & extolle illos uſque in æternum.

Per ſingulos dies * benedicimus te.

Et laudamus Nomen tuum in æternum. * & in ſæculum ſæculi.

Dignare. Domine. die iſto * ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere [3] noſtri. Domine. * miſerere noſtri.

Fiat (Domine) miſericordia tua ſuper nos. * ſicut ſperavimus in te.

In te (Domine) ſperavi. * non confundar in æternum.

TE decet laus. Te decet hymnus. Tibi gloria Deo Patri & Filio cum Sancto Spiritu. in ſæcula ſæculorum. Amen.

ORATIO.

DEus. qui glorioſis remediis in terra adhuc poſitos jam cæleſtium rerum facis eſſe conſortes. te quæſumus. ut in iſta (qua vivimus) nos gubernes. ut ad illam (in qua ipſe es) lucem perducas. Per.

Hymnus Angelicus. [4]

GLoria in excelſis Deo. & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi. propter magnam gloriam tuam. Domine Deus Rex cæleſtis. Deus. Pater omnipotens. Domine. Fili Unigenite Jeſu Chriſte. Domine Deus. Agnus Dei. Filius Patris. qui tollis peccata Mundi miſerere nobis. qui tollis peccata Mundi. ſuſcipe deprecationem noſtram. qui ſedes ad dexteram Patris miſerere nobis. quoniam

(1) *Quæ illinc ſequuntur ad finem uſque ita ſe habent in Vat.* 82.

Per ſingulos dies benedicimus te, & laudamus nomen tuum in æternum, & in ſæculum ſæculi.

Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hereditatem tuam.

Et rege illos & extolle eos uſque in æternum.

Benedictus es Domine Deus Patrum noſtrorum, & laudabilis & glorioſus in ſæcula ſæculorum. Amen.

(2) *Alex.* Hereditatem tuam: *tum*, Et rege illos, & extolle illos in ſæculum ſæculi.

Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum, & laudabile & glorioſum nomen tuum in ſæcula.

Dignare Domine die iſta ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere nobis Domine, miſerere nobis.

Explicit.

(3) *Vat.* 84. Miſerere nobis Domine, miſerere nobis.

(4) *Cod. Vat.* 5729. Hymnus S. Hilarii ad Miſſam. *Vide vulgatum Alcuinum lib. de divin. Offic. c.* 40. *Remigium Autiſſ. lib.* 1. *de celeb. Miſſæ, Hugonem Vict. lib.* 2. *de Sacram. p.* 9. *c.* 9. *& Honorium Auguſtodun. lib.* 1. *de gemma animæ c.* 87. *qui reutur Hymnum hunce Hilario auctori deberi, quod a pluribus exiſtimari teſtatur & Innocentius* III. *lib.* 2. *myſt. Miſſæ cap.* 20. *licet ipſe Teleſphoro eam gloriam tribuat cum Anaſtaſio Biblioth. in Theleſphori vita, Valafrido Strabone de Rebus Eccleſ. c.* 22. *Amalario Fortunato l.* 3. *de Officiis Eccleſ. c.* 8. *& vulgato Alcuino de divin. Offic. c.* 39. *Diſſidium componunt PP. Maurini in Præfat. Operum Hilarii nov. edit. n.* 21. *pag.* 7. *quum opinantur Theleſphorum quidem verba Angelorum in miſſa cani inſtituiſſe, ſed reliqua Hilarium auctorem habere.*

niam tu ſolus ſanctus. Tu ſolus Dominus. Tu ſolus altiſſimus. Jeſu Chriſte. cum Sancto Spiritu. in gloria Dei Patris. Amen.

Hymnus Seraphicus.

SAnctus. Sanctus. Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni ſunt cæli & terra gloria tua. Hoſanna in excelſis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hoſanna in excelſis.

GLORIFICATIO TRINITATIS.

Gloria Patri & Filio * & Spiritui Sancto. Sicut erat in principio & nunc & ſemper. * & in ſæcula ſæculorũ. Amen.

Hymnus Triſhagius.

HAgios o Theos.
Hagios iſchyros.
Hagi os athanatos. eleiſon imas.

Sanctus Deus.
Sanctus fortis.
Sanctus immortalis. miſerere nobis.

INCIPIT ORATIO DOMINICA SECUNDUM MATTHÆUM.

PATER NOSTER. qui es in cælis. ſanctificetur NOMEN tuum. Adveniat REGNUM tuum. Fiat VOLUNTAS tua ſicut in cælo & in terra. Panem noſtrum [a] quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra. ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

INCIPIT SYMBOLUM APOSTOLORUM.

CRedo in Deum Patrem. omnipotentem. creatorem cæli & terræ. Et in Jeſum Chriſtum. Filium ejus unicum. Dominum noſtrum. qui conceptus eſt de Spiritu Sancto. natus ex Maria Virgine. paſſus ſub Pontio Pilato. crucifixus. mortuus. & ſepultus. deſcendit ad inferos. tertia die reſurrexit a mortuis. aſcendit ad cælos. ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. inde venturus eſt judicare vivos & mortuos. Credo in ſpiritum Sanctum. Sanctam Eccleſiam catholicam. Sanctorum communionem. Remiſſionem peccatorum. Carnis reſurrectionem. Vitam æternam. Amen.

INCIPIT SYMBOLUM APUD NICÆAM TRECENTORUM DECEM ET OCTO PATRUM.

CRedimus in unum Deum Patrem. omnipotentem. creatorem viſibilium & inviſibilium. Et in unum Dominum noſtrum. Jeſum Chriſtum. Filium Dei. natum ex Patre unigenitum. hoc eſt. ex ſubſtantia Patris. Deum ex Deo. Lumen ex Lumine. Deum verum ex Deo vero. Natum. non

(a) Superſubſtantialem.

non creatum . unius Subſtantiæ cum Patre (quod Græci dicunt *Homouſion*) . per quem omnia facta ſunt . ſive quæ in cælo . ſive quæ in terra · qui (propter nos homines . & propter noſtram ſalutem) deſcendit . & incarnatus eſt . homo factus eſt . paſſus eſt . & reſurrexit tertia die . aſcendit in cælos . ſedet ad dexteram Patris . iterum venturus cum gloria judicare vivos & mortuos · Et in Spiritum Sanctum · Eos autem qui dicunt · *Erat aliquando . quando non erat* · & . *Priuſquam naſceretur non erat* · & quia · *Ex non extantibus factus eſt* . aut . *ex alia ſubſtantia* . vel . *eſſentia* . dicunt eſſe . aut . *convertibilem* . aut . *mutabilem* . Filium Dei · hos anathematizat Catholica & Apoſtolica Eccleſia ·

INCIPIT SYMBOLUM APUD CONSTANTINOPOLIM CENTUM QUINQUAGINTA PATRUM ·

CRedimus in unum Patrem . omnipotentem . viſibilium omnium & inviſibilium factorem · Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum . Filium Dei unigenitum . natum ex Patre (ante omnia ſæcula) Deum verum de Deo vero . natum non factum . conſubſtantialem Patri . per quem omnia facta ſunt . ſive quæ in cælo . ſive quæ in terra · Qui (propter nos homines . & ſalutem noſtram) deſcendit e cælo · & incarnatus eſt de Spiritu Sancto & Maria Virgine . & humanatus eſt · & crucifixus eſt (pro nobis) ſub Pontio Pilato . & paſſus eſt . ſepultus eſt . & reſurrexit tertia die : aſcendit in cælos . & ſedet ad dexteram Patris. iterum venturus cum gloria judicare vivos & mortuos . cujus Regni non erit finis · Et in Spiritum Sanctum . Dominum & Vivificantem . ex Patre procedentem . cum Patre & Filio coadorandum & conglorificandum . qui locutus eſt per ſanctos Prophetas · In unam catholicam . & Apoſtolicam Eccleſiam · Confitemur unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum · Expectamus reſurrectionem mortuorum . & vitam futuri ſæculi · Amen ·

SYMBOLUM QUOD AD MISSARUM SOLEMNIA DICITUR · [1]

CRedo in unum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli & terræ . viſibilium omnium & inviſibilium · Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei unigenitum . & ex Patre natum (ante omnia ſæcula) Deum de Deo . lumen de lumine . Deum verum de Deo vero . genitum non factum . conſubſtantialem Patri . per quem omnia facta ſunt · qui (propter nos homines . & propter noſtram ſalutem) deſcendit de cælis · & incarnatus eſt [2] de Spiritu Sancto ex Maria Virgine . & homo factus eſt · Crucifixus etiam pro nobis . ſub Pontio Pilato paſſus . & ſepultus eſt · & reſurrexit tertia die . ſecundum Scripturas · & aſcendit in cælum . ſedet ad dexteram Patris · & iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos & mortuos . cujus regni non erit finis · Et in Spiritum Sanctum . Dominum & Vivificantem

(1) *Vat.* 84. *inſcribit hoc Symbolum : Perfecta credulitas .*

(2) *Vat.* 84. de Spiritu ſancto & Maria Virgine .

ficantem. qui ex Patre. Filioque procedit · qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur. qui locutus eſt per Prophetas · Et Unam Sanctam. Catholicam. & Apoſtolicam Eccleſiam · Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum · Et expecto reſurrectionem mortuorum. & vitam venturi ſæculi · Amen ·

R. INCIPIT FIDES CATHOLICA S. ATHANASII EPISCOPI · [1]

Quicumque vult ſalvus eſſe. * ante omnia opus eſt ut teneat Catholicam Fidem ·

Quam niſi quiſque integram inviolatamque ſervaverit. * abſque dubio in æternum peribit ·

Fides autem Catholica hæc eſt · * ut Unum Deum in Trinitate. & Trinitatem in Unitate veneremur ·

Neque confundentes Perſonas. * neque Subſtantiam ſeparantes ·

Alia eſt enim Perſona Patris. alia Filii. * alia Spiritus Sancti ·

Sed Patris & Filii & Spiritus Sancti Una eſt Divinitas. * Æqualis gloria. Coæterna majeſtas ·

Qualis Pater. talis Filius. * talis Spiritus Sanctus ·

Increatus Pater. increatus Filius. * increatus Spiritus Sanctus ·

Immenſus Pater. immenſus Filius. * immenſus Spiritus Sanctus ·

Æternus Pater. æternus Filius. * æternus Spiritus Sanctus ·

Et tamen non tres æterni. * ſed unus æternus ·

Sicut non tres increati nec tres immenſi. * ſed unus increatus & unus immenſus ·

Similiter omnipotens Pater. omnipotens Filius. * omnipotens Spiritus Sanctus ·

Et tamen non tres omnipotentes. * ſed unus omnipotens ·

Ita Deus Pater. Deus Filius. * Deus Spiritus Sanctus ·

Et tamen non tres Dii. * ſed unus eſt Deus ·

Ita Dominus Pater. Dominus Filius. Dominus Spiritus Sanctus ·

Et tamen non tres Domini. * ſed unus eſt Dominus ·

Quia ſicut ſingillatim unamquamque Perſonam Deum ac Dominum confiteri (Chriſtiana veritate) compellimur · * ita tres Deos. aut tres Dominos dicere (Catholica religione) prohibemur ·

Pater a nullo eſt factus. * nec creatus. nec genitus ·

Filius a Patre ſolo eſt. * non factus. nec creatus. ſed genitus ·

Spiritus Sanctus a Patre & Filio. * non factus. nec creatus. nec genitus. ſed procedens ·

Unus ergo Pater. non tres Patres · unus Filius. non tres Filii · * unus Spiri-

(1) *Ita hujus ſymboli inſcriptio ſe habet in MS. Vat.* 5729. *at*

Vat. 81. *&* *Alex.* 12. *inſcribunt abſolute*: Fides Catholica.

MS. Chiſius, Fides Catholica S. Athanaſii Epiſcopi Alexandriæ; *Vat.* 82. quam S. Athanaſius dictavit: *Vat.* 84. edita a B. Athanaſio Epiſcopo.

Vatic. 98. *Palat.* 30. *& Baſilicæ Vaticanæ olim Sign. n.* 11 Incipit fides catholica S. Athanaſii Epiſcopi. *Vat.* 98. *addit* Alexandrini; *& MS. Baſilicæ Vat.* ab Athanaſio edita.

Pal. 39. Fides S. Athanaſii Epiſcopi.

Quam autem fidem hæ, ſimileſve inſcriptiones mereantur colligi poterit ex Clariſſimis Viris Baronio, Bona Cardinalibus, Anthelmio, Natali Alexandro, Oudino, Hermantio, Monſfauconio. Queſnellio, Blanchino, Pithoeo, Voſſio, aliiſque in diverſas de ejus ſymboli auctore opiniones abeuntibus; quorum omnium rationes & argumenta perbrevi quidem, ſed ſucci plena nitidaque enarratione Meratus noſter exponit tom. 2. *part.* 2, *Sect.* 5. *cap.* 20.

Spiritus Sanctus . non tres Spiritus Sancti ·

Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius . nihil majus aut minus . * ſed totæ tres Perſonæ coæternæ ſibi ſunt . & coæquales ·

Ita ut per omnia (ſicut jam ſupra dictum eſt) * & Unitas in Trinitate . & Trinitas in Unitate veneranda ſit ·

Qui vult ergo ſalvus eſſe . * ita de Trinitate ſentiat ·

Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem . * ut Incarnationem quoque Domini noſtri JeſuChriſti fideliter credat·

Eſt ergo Fides recta ut credamus & confiteamur . * quia Dominus noſter Jeſus Chriſtus Dei Filius . Deus & homo eſt ·

Deus eſt ex ſubſtantia Patris (ante ſæcula) genitus . * & homo eſt ex ſubſtantia Matris (in ſæculo) natus ·

Perfectus Deus . perfectus homo * ex anima rationali & humana carne ſubſiſtens ·

Æqualis Patri ſecundũ Divinitatẽ .* minor Patre ſecundum Humanitatem ·

Qui licet Deus ſit & homo · * non duo tamen . ſed Unus eſt Chriſtus ·

Unus autem non converſione Divinitatis in carnem . * ſed aſſumptione humanitatis in Deum ·

Unus omnino non confuſione Subſtantiæ . * ſed Unitate Perſonæ ·

Nam ſicut anima rationalis & caro unus eſt homo · * ita Deus & homo Unus eſt Chriſtus ·

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra . deſcendit ad inferos . * tertia die reſurrexit a mortuis ·

Aſcendit ad cælos . ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis . * inde venturus eſt judicare vivos & mortuos ·

Ad cujus adventum omnes homines reſurgere habent cum corporibus ſuis.* & reddituri ſunt de factis propriis rationem ·

Et qui bona egerunt ibunt in vitam æternam . * qui vero mala in ignem æternum ·

Hæc eſt Fides Catholica . * quam niſi quiſque fideliter firmiterque crediderit . ſalvus eſſe non poterit ·

ORATIO ·

OMnipotens ſempiterne Deus fac Orthodoxam Fidem intemerata ſemper cordis credulitate . oriſque profeſſione ſervare . ac congrua eidem (nitidos) actione tuæ perenniter claritatis viſione lætari · Per Dominum noſtrum &c.

INCIPIT LITANIA

KYrie eleiſon ·
Chriſte eleiſon &c.

ORATIO DOMINICA SECUNDUM LUCAM ·

Cum eſſet Jeſus in quodam loco orans . ut ceſſavit . dixit unus ex Diſcipulis ejus ad eum · Domine doce nos orare . ſicut docuit & Johannes diſcipulos ſuos · Et ait illis · Cum oratis . dicite ·

PATER . Sanctificetur Nomen tuum · Adveniat Regnum tuum · Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie · Et dimitte nobis peccata noſtra . ſiquidem & ipſi dimittimus omni debenti nobis · Et ne nos inducas in tentationem ·

HYMNA-

HYMNARIUM[1]

✠

INCIPIUNT HYMNI
DE ANNI CIRCULO

IN NATALI DOMINI.[a][2]
S. [b] Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

INTENDE[3] qui regis Iſrael. * ſuper Cherubim qui ſedes. * appare Ephrem coram. excita * potentiam tuam. & veni.

Veni[4] Redemptor gentium. * oſtende partum Virginis. * miretur omne ſæculum. * talis decet partus Deum.

Non ex virili ſemine. * ſed myſtico Spiramine. * Verbum Dei factum[5] eſt caro. * fructuſque ventris floruit.

Alvus tumeſcit Virginis. * [6] clauſtra pudoris permanent. * [7] vexilla virtutum micant. * verſatur in Templo Deus.

Procedit[8] e thalamo ſuo. * pudoris aula

(a) In uno Hymnario Monaſtico ponitur ad Veſperas.

(b) Citat S. Cæleſtinus I. Papa tom. 1. Concil. Balutii, col. 379. ed. Pariſ. 1683. Caſſiodorus in Pſalm. 8. in concluſione, pag. 36. tom. 2. edit. nov. Rothomag. Fauſtus Regienſis epiſt. ad G. Diaconum, tom. 8. Biblioth. Patrum, pag. 553. ed. Lugdun. S. Hildephonſus lib. de perpetua Virginitate B. Mariæ, eadem Bibliotheca tom 12. pag. 569.

(1) *Conſule Thomaſium Præfatione ſua. Fontanini Ephemerid. Italic. tom. 21. pag. 6. atque Meratum tom. 2. part. 1. ſect. 5. caput 6. pag. 260. &c.*

(2) *De Solemnitate Natalis Chriſti Domini, ejus proprietatibus, & die qua primis Eccleſiæ temporibus inſtituta primum fuerit, deinde celebrari conſueverit, adeantur Clariſſimi viri, Baronius, Meratus, Florentinius, Dominicus Georgi* Benedicti XIV. *P. M. ab intimo Sacello in Adonis Martyrologio nuper edito pag. 5. aliique, & præcipue Eminentiſſimus Cardinalis Proſper Lambertini Archiepiſcopus Bononienſis, nunc Pontifex Summus* BENEDICTUS XIV. *fuſe & erudite rem pertractans in luculentiſſimo Libro de Feſtis Domini Noſtri Jeſu Chriſti & Deiparæ Virginis P. 1. §. 1xcvi. & ſeqq.*

(3) *De prima hac ςροφῇ quam exhibent MSS. Alex. 11. & Vat. 82. ajunt Clariſſ. Maurini Editores Operum D. Ambroſii tom. 2. col. 1221. (apud quos præſens Hymnus num. 4. eſt)* Breviarium Ciſtercienſe huic hymno primam Strophen, quæ nuſquam alibi reperitur, ſic exhibet. *Intende qui regis Iſrael &c.*

(4) *Caſſ. in Pſal. 71. Verſu 6. habet:* Hinc Ambroſius ille quædam Eccleſiæ Candela lampavit, dicens: *Veni redemptor gentium &c.*

(5) *Verbum* eſt *omittunt PP. Maurini Editores Ambroſ.*

(6) *Uterque MS. Alex. 11. & Vat. 82. atque Ambroſii Editores:* Clauſtrum pudoris permanet.

(7) *Iidem MSS.* Vexilla virtute micant.

(8) *Alex. MS.* Procedat e thalamo ſuo. *Caſſ. in Concluſ. Pſal. 8. & Ambroſii Edit. Maur.* Procedens de thalamo ſuo. *Fauſtus Regienſis.* Procede de thalamo tuo. *Ita juxta edita in Biblioth. Patrum: ſed Maur. Edit. Ambroſ. locum allegantes ajunt:* de thalamo ſuo.

Digitized by Google

Natalis Domini. aula regia. * [a] geminæ Gigas ſubſtantiæ. * [1] alacris ut currat viam.

Egreſſus ejus a Patre. * regreſſus ejus ad Patrem. * excurſus uſque ad inferos. * recurſus ad ſedem Dei.

Æqualis æterno Patri. Carnis trophæo [2] cingere. * infirma noſtri corporis. * virtute firmans perpeti.

Præſepe jam fulget tuum. * lumenque nox ſpirat novum. * quod nulla nox interpolet. [3] * fideque jugi luceat.

Gloria tibi Domine. * (qui natus es de Virgine) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. [4]

FIt Porta Chriſti pervia. * referta plena gratia. * tranſitque Rex. & permanet * clauſa (ut fuit) per ſæcula.

Genus ſuperni Luminis. * proceſſit aula Virginis. * Sponſus. Redemptor. Conditor. * ſuæ Gigas Eccleſiæ.

Honor Matris & gaudium. * immenſa ſpes credentium. * per atra mortis pocula. * reſolvit noſtra crimina.

Deo Patri ſit gloria &c.

[b]

CHriſte [5] Redemptor omnium. * ex Patre. Patris Unice. * ſolus ante principium. * natus ineffabiliter.

Tu lumen. tu ſplendor Patris. * tu ſpes perennis omnium. * intende quas ſundunt preces * tui (per Orbem) ſamuli.

Memento ſalutis Auctor. * quod noſtri quondam corporis * (ex illibata Virgine * naſcendo) Formam ſumpſeris.

Sic præſens teſtatur dies. * currens per anni circulum. * quod ſolus a ſede Patris. * Mundi ſalus adveneris.

Hunc cælum. terra. hunc mare. * hunc omne quod in eis eſt. * auctorem adventus tui * laudans. exultat cantico.

Nos quoque. qui ſancto tuo * redempti Sanguine ſumus. * ob diem Natalis tui. * hymnum novum concinimus.

Gloria tibi Domine. * (qui natus es de Virgine) * cum Patre & Sancto Spiritu. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

Aurelii Prudentii Clementis.

COrde natus ex Parentis. ante Mundi exordium. * Alpha & Ω cognominatus. ipſe fons & clauſula * omnium quæ ſunt. fuerunt. quæque poſt futura ſunt. * ſæculorum ſæculis.

O beatus Ortus ille! Virgo cum puerpera * edidit noſtram ſalutem. fœta Sancto Spiritu. * & Puer Redemptor Orbis. os ſacratum protulit. * ſæculorum ſæculis.

Pſallat altitudo cæli. Pſallite omnes Angeli. * Quidquid eſt virtutis uſquam. pſallat in laudem Dei. * nulla linguarum ſileſcat. vox & omnis conſonet. * ſæculorum ſæculis.

Ecce.

(a) Vide S. Auguſt. tractatu 59. in Joann. n. 3.
(b) In uno Hymnario Monaſtico ponitur ad Nocturnum.

---

(1) *Uterque MS. Alex.* 11. *& Vat.* 82. alacris occurrat viam.

(2) *Maurini*, accingere.

(3) *Vat.* 82. fideique juge luceat.

(4) *XII. in ordine apud Maurinos Ambroſii Editores. In neutro e noſtris MSS. legitur.*

(5) *Hymnum hunc, quem in neutro e MSS. noſtris invenimus, nec in recentiori Ambroſii editione, Ambroſio tribuit Michael Timotheus, ſed nulla addita ratione qua S. Doctori tribuatur. Gavantus Timotheo adhærens allegat Breviarium MS. antiquitatis non admodum remotæ.*

Ecce quem Vates vetuſtis concinebant ſæculis. * quem Prophetarum fideles paginæ ſpoponderant. * emicat promiſſus olim. cuncta conlaudent eum. * ſæculorum ſæculis.

Te ſenes. & te juventus. parvulorum te chorus. * turba matrum. virginumque. ſimplices puellulæ. * voce concordes. pudieis perſtrepant concentibus. * ſæculorum ſæculis.

Tibi. Chriſte. ſit cum Patre. Hagioque Pneumate. * hymnus. melos. laus perennis. gratiarum actio. * honor. virtus. victoria. regnum æternaliter. * ſæculorum ſæculis. Amen.

Cœlii Sedulii Presbyteri. [a]

A Solis ortus cardine. * ad uſque terræ limitem. * Chriſtum canamus Principem. * natum Maria Virgine.

Beatus Auctor ſæculi. * ſervile corpus induit. * ut Carne Carnem liberans. ne perderet quos condidit.

Clauſa Parentis viſcera * cæleſtis intrat gratia. * venter Puellæ bajulat * ſecreta. quæ non noverat.

Domus pudiei pectoris. * templum repente fit Dei. * intacta neſciens virum. * verbo concepit filium.

Enixa eſt Puerpera. * quem Gabriel prædixerat. * quem matris alvo geſtiens. clauſus Johannes ſenſerat.

Fœno jacere pertulit. * Præſepe non abhorruit. * parvoque lacte paſtus eſt. * per quem nec ales eſurit.

Gaudet chorus Cœleſtium. * & Angeli canunt Deo. * palamque fit paſtoribus. * Paſtor Creator omnium.

Gloria tibi. Domine. * (qui natus es de Virgine) * cum Patre & Sancto Spiritu. in ſempiterna ſæcula. Amen.

Psalt.R.G.

Venantii Honorii Clementiani Fortunati Epiſc. Pictavienſis. *Natalis Domini.*

A Gnoſcat omne ſæculum. * veniſſe vitæ præmium. * poſt hoſtis aſperi jugum. * apparuit Redemptio.

Eſaias quæ cecinit. * completa ſunt in Virgine. * annunciavit Angelus. * Sanctus replevit Spiritus.

Maria ventre concipit. * verbi fidelis ſemine. * quem totus Orbis non capit. * portant Puellæ viſcera.

Radix Jeſſe jam floruit. * & Virgo fructum edidit. * fœcunda partum protulit. * & Virgo Mater permanet.

Præſepe poni pertulit. * qui lucis Auctor extitit. * cum Patre cælos condidit. * ſub Matre pannos induit.

Legem dedit qui ſæculo. * (cujus decem præcepta ſunt) * dignando factus eſt homo. * ſub Legis eſſe vinculo.

Adam vetus quod polluit. * Adam novus hoc abluit. * tumens quod ille dejicit. * humillimus hic erigit.

Jam nata lux eſt & ſalus. * fugata nox. & victa mors. * venite Gentes. credite. * Deum Maria protulit.

Glorla tibi. Domine. &c.

In Nativitate Domini. [b]

C Ælum corruſcans intonet.
Tellus reſultans perſonet.
Infernus Gians ululet.
Humanitaſque jubilet.
Hoc juſticiam ſtillitet.
Hæc veritatem germinet.
Hic detrimenta congemit.
Hæc incrementa ſuſcipit.
Qui ſemper natus in Ævo.
Nunc in Ævi ſimulachro.
De Virginali utero.
Adeſt ruenti ſæculo.

(a) In uno Hymnario Monaſtico ponitur ad Laudes.
(b) Extat inter Poetarum Veterum Opera edita in fol. minori Baſileæ 1563. a Georgio Fabritio Chemnicenſi.

Digitized by Google

S. Stephani. Ut factus Homo mortalis .
Quem hominem immortalis
Immortalem condideras .
Mortalem nunc eripias .
Natus ergo in tempore .
Et natus ante tempora .
Orto fidei ſidere .
Mentis tenebras amove .

IN NATALI S. STEPHANI MARTYRIS.

Ambroſianum.

STephano Primo Martyri * cantemus novum canticum . * quod dulce ſit pſallentibus . * opem ferat credentibus .

Pſallamus hoc diſcipuli . * laudem dicamus Martyri . * qui primus (poſt Redemptorem) * Chriſti ſecutus eſt Crucem .

Hic enim per Apoſtolos * probatus in laude Dei . * vexilla mortis rapuit . * ut præferretur omnibus .

O præferenda gloria ! * o beata victoria ! * hoc meruiſſe Stephanum . * ut ſequeretur Dominum .

Ipſe Martyr egregius . * amore Chriſti prædicans . * Sancto repletus Spiritu . * vultum gerens Angelicum .

Ille levatis oculis * vidit Patrem cum Filio . * monſtrans in cælis vivere . * quem plebs quærebat perdere .

Judæi magis ſæviunt . * ſaxaque prenſant manibus . * currebant . ut occiderent * ſacratum Chriſti Militem .

Iſte paratus vertice * (gaudens) ſuſcepit lapides . * rogans pro eis Dominum . * gaudens tradidit ſpiritum .

Gloria tibi Domine . * gloria Unigenito . * una cum Sancto Spiritu . * in ſempiterna ſæcula . Amen .

Idem Hymnus aliter.

STephani Corona Martyris * (quod nomen ejus indicat) * Chriſti decoram gloriam . * gratis canamus laudibus .

Stephano Primo Martyri cantemus canticum novum . * quod dulce ſit pſallentibus . * opem ferat credentibus .

Hic primus almo ſanguine * (Chriſti ſecutus gloriam) * viam ſalutis cæteris . (contemptu mortis) præbuit .

Hic cum ſupremis vocibus * verbum ſalutis ſederet . * Judæa claram cæcitas * viam veritatis repulit .

Sed ille cælum intuens . * vidit paratam gloriam . * noſtriſque præſtans ſæculis . * ſublimem viſum prodidit .

Invadit ergo perfida * plebs docentem Martyrem . * & nuper Agni ſanguine * manus cruentas exerit .

At ille Chriſto protinus * tradens beatum ſpiritum . * pro perſequentium crimine * preces ſecundas dirigit .

Deus Creator omnium . * indulge cæcis hoc malum . * & hoc nefas (quod aſpicis) * dimitte fletibus meis .

Præſta Pater per Filium . * præſta per Almum Spiritum . * cum his per ævum triplici * unus Deus cognomine . Amen .

IN NATALI S. JOHANNIS APOSTOLI ET EVANGELISTÆ. [1]

Ambroſianum.

AMore Chriſti nobilis . * & Filius Tonitrui . * arcana . Johannes . Dei * fatu revelavit ſacro .

Captis ſolebat piſcibus . * patris ſenectam paſcere . * turbante dum natat ſalo . * immobilis fide ſtetit .

Hamum profundo merſerat . * piſcatus eſt Verbum Dei . * jactavit undis

(1) *Vat. 82. hunc Hymnum inſcribit*: Ymnus ſancti Johannis Evangeliſtæ.

dis retia. * [1] Vitam levavit hominum.

Piſcis bonus pia eſt Fides * Mundi ſupernatans ſalum. * ſubnixa Chriſti pectore. Sancto [2] locuta Spiritu.

In principio erat Verbum. * & Verbum erat apud Deum. * & Deus erat Verbum. hoc erat * (in principio) apud Deum.

Omnia per ipſum facta ſunt. * Sed ipſe laude reſonet. * & laureatus Spiritu. * ſcriptis coronetur ſuis.

Commune multis paſſio. * cruorque delictum lavans. * hoc morte præſtat Martyrum. * quod fecit eſſe Martyres.

Vinctus tamen ab impiis. * calente olivo dicitur * terſiſſe Mundi pulverem. * ſtetiſſe victor æmuli.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito. * una cum Sancto Spiritu. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

DE Patre Verbum prodiens. * de Matre corpus induens. * Johannis teſtimonio. * hoc erat in principio.

Johannes Virgo. cæteris * dilectior Apoſtolis. * rogatus apud Epheſum * conſcripſit Evangelium.

Eructans almo pectore * fluenta Evangelica. * quæ hauſit in convivio. * paſſuro Mundi Domino.

Aſcendens Crucis arborem. * commendat Matrem Virginem * Jeſus huic Diſcipulo. * ut ſuimet Vicario.

Ut Virgo viri neſcia. * & caſtitatis conſcia. * ſolamen viri providi * haberet dies ſæculi.

Accepit Virgo Virginem. * corruptionis inſciam. * & par poſt Chriſtum Filius * deſervit integerrimus.

Sancte Johannes optime. * abſolve noſtra crimina. * ut mereamur liberi * ſervire ſummo Principi.

Præſta Beata Deitas. * indulgens clemens Trinitas. * ut tibi caſto corpore * famulemur omni tempore. Amen.

S. Johann. Evangel.

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

VIrginis (Virgo venerande) cuſtos. * magnus æterni logotheta Verbi. * dele ſervorum facinus tuorum. Sancte Johannes.

Tu patrem carnis ſubito relinquis. * ſicque Cæleſtem ſequeris Parentem. * piſcibus ſpretis hominum juberis * claudere turbam.

Fonte prorumpens fluvius perenni. * curris arentis ſatiator Orbis. * hauſit ex pleno. modo quod propinat. * pectore pectus.

Tu decus Mundi. jubar atque cæli. * impetra noſtris veniam ruinis. * da Sacramentum penetrare ſummum. * quod docuiſti.

Patris arcanum ſpeculando Verbũ. * tollis errorem Fidei per Orbem. * nos ad æternam ſpeciem fruendam. * Dux bone transfer.

Laus honor Patri. parilique Proli. * una majeſtas eadem poteſtas. * cum quibus Sanctus ſimul implet omnem * Spiritus Orbem. Amen.

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

FIdelis plebs cum Angelis. * feſtivis plaudat gaudiis * Nativitatis Domini. * occurrit laus Apoſtoli.

Dilectus hic præ cæteris. * apud Magiſtrum tenuit * (ob Virginale meritum) * amoris privilegium.

Hauſit ex Chriſti pectore * fluenta ſapientiæ. * hinc arva cordis irrigat. * & Verbum Patris inſonat.

Hinc & in Cruce poſitus. * Matrem commendat Dominus. * fit Mater Virgo Virgini. * quem fovet vice Filii.

Te pronis (Alme) cordibus. * cæli Sena-

Y y 2

(1) *Idem MS.* vitam levavit omnium.

(2) *Idem*, locata *pro* locuta.

Digitized by Google

SS. Innocentium. Senator . poſcimus . * da Verbi vultum cernere. * quos Verbum doces credere.

Sit Patri laus ingenito . * ſit decus Unigenito . * ſit utriuſque parili * majeſtas ſumma Flamini . Amen .

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

MAgna Johannis merita . * ſancta promat Eccleſia . * quam tenebris evacuat . * vitæ verbis irradiat .

Hujus cor in ſublimibus * Sanctus ſuſpendit Spiritus . * ut profunde latentia * cernat alta myſteria .

En illa felix Aquila * ad eſcam volat avida. * quæ cæli cives vegetat. * & nos in via recreat .

Hic in choro tot millium . * primatum tenet Virginum . * ſit Agno ſic pediſſequus . * ut Matris individuus .

Sit Patri laus ingenito . * ſit decus Unigenito . * ſit utriuſque parili * majeſtas ſumma Flamini . Amen .

In Natali SS. Innocentum .

A. Prudentii C.

AUdit Tyrannus anxius * adeſſe Regum Principem . * qui nomen Iſrael regat. * teneatque David Regiã .

Exclamat amens nuncio . * Succeſſor inſtat . pellimur . * ſatelles i . ferrum rape . * perfunde cunas ſanguine .

Mas omnis infans occidat . * ſcrutare nutricum ſinus . * interque materna ubera * enſem cruentet puſio .

Suſpecta per Bethlem mihi * puerperarum eſt omnium * fraus . ne qua furtim ſubtrahat * prolem virilis indolis .

Transfigit ergo carnifex . * mucrone diſtricto furens . * effuſa nuper corpora . * animaſque rimatur novas .

Locum minutis artubus * vix interemptor invenit . * quo plaga deſcendat patens . * juguloque major pugio eſt .

O barbarum ſpectaculum ! * inliſa cervix cautibus * ſpargit cerebrum lactum . * oculoſque per vulnus vomit .

Aut in profundum palpitans * merſatur infans gurgitem . * cui ſubter artis faucibus * ſingultat unda & halitus .

Salvete Flores Martyrum . * quos (lucis ipſo in limine) * Chriſti inſecutor ſuſtulit . * ceu turbo naſcentes roſas .

Vos prima Chriſti victima . * grex immolatorum tener . * aram ante ipſam ſimplices * palma & coronis luditis .

Quò proficit tantum nefas ? * quid crimen Herodem juvat ? * unus tot inter funera * impune Chriſtus tollitur .

Inter coevi ſanguinis * fluenta ſolus integer . * ferrum (quod orbabat nurus) * partus fefellit Virginis .

Sit Trinitati gloria . * virtus . honor . victoria . * quæ dat coronam Teſtibus . * per ſæculorum ſæcula . Amen .

Bedæ Presbyteri .

HYmnum canentes Martyrum * dicamus Innocentium . * quos terra flentes perdidit . * gaudens ſed æthra ſuſcipit .

Vultum Patris per ſæcula . * quorum tuentur Angeli . * ejuſque laudant gratiam . * hymnum canentes Martyrum .

Quos rex peremit impius . * pius ſed Auctor colligit . * ſecum beatos collocans * in luce regni perpetis .

Qui manſiones ſingulis * largitus in domo Patris . * donat ſupernis ſedibus . * quos rex peremit impius .

Bimos & infra parvulos * Herodis

dis ira perculit ; * ſineſque Behlee-miticos * ſanĉto reſperſit ſanguine ·

Præclara Chriſto ſplenduit * mors innocens Fidelium . * cælis ferebant Angeli * bimos & infra parvulos ·

Vox in Rama percrebuit . * lamenta luctus maximi . * Rachel ſuos cum (lachrymis * perſuſa) flevit filios ·

Gaudent triumpho perpeti . * tormenta quique vicerant . * quorum gemens ob verbera * vox in Rama percrebuit ·

Ne (Grex puſille) formides * dentes leonis perfidos · * Paſtor bonus nam paſcua * vobis dabit cæleſtia ·

Agnum Dei qui candidum * mundo ſequeris tramite . * manus latronis impias . * ne (Grex puſille) formides ·

Abſterget omnem lachrymam (a) * veſtris Pater de vultibus · * mors vobis ultra non nocet . * vitæ receptis moenibus ·

Qui ſeminant in lachrymis . * longo metent in gaudio . genis lugentium Conditor * abſterget omnem lachrymam ·

O quàm beata Civitas . * in qua Redemptor naſcitur ! * Natoque primæ Martyrum * in qua dicantur hoſtiæ ·

Numquam vocaris parvula . * in civitatum milibus . * ex qua novus Dux ortus eſt · * O quàm beata Civitas !

Adſtant nitentes fulgidis * ejus throno nunc veſtibus . * ſtolas ſuas qui laverant . * Agni rubentes ſanguine ·

Qui perpetis pro patriæ * regno gementes fleverant . * læti Deo cum laudibus * adſtant nitentes fulgidis ;

Gloria &c.

In Epiphania Domini · [1] *Epiphaniæ Domini.*

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. ·

INluminans [2] Altiſſimus * micantium aſtrorum globos . * pax . vita . lumen . veritas . * Jeſu fave precantibus ·

Seu myſtico Baptiſmate . * fluenta Jordanis (retro * converſa quondam) tertio * [3] præſenti ſacraris die ·

Seu [4] ſtella partum Virginis * cælo micans ſignaveris . * & hac adoratum die * Præſepe Magos duxeris ·

Vel hydriis plenis [5] aqua * vini ſaporem infuderis · * hauſit miniſter conſcius . * quod ipſe non impleverat ·

Aquas colorari videns · * [6] inebriare flumina . * mutata elementa ſtupet * tranſire in uſus alteros ·

Sic quinque milibus [7] virum * dum quin-

(a) Vide Caſſiodorum in Pſalm. 74. ℣. 8.

(1) *Extat in noſtris MSS. Alex.* 11. *& Vat.* 82. *in recentiori Ambroſii editione num.* v. *reponitur.*

(2) *Alex.* 11. Inluminans altiſſimum micantium aſtrorum globum, pax, lumen, vita, veritas &c. *Epiphaniæ ſolemnitatem olim ab aliquibus nuncupatam fuiſſe* Feſtum illuminationis, *ſeu* Feſtum luminum *notatum Proſpero Lambertini Cardinali Archiep. Bonon. nunc* BENEDICTO XIV. *lib. de Feſtis D. N. J. C. & Deiparæ Virginis P.* 1. §. XXVII. *Conſule, ſi lubet, & Tillemontium tom.* 1. *pag.* 430.

(3) *Alex.* 11. præſentem ſacraris diem.

(4) *Alex.* 11. Seu ſtellam partu Virginis cælum micans ſignaverit, & hoc adoratum die, præſepe Magos duxerit : *& Vat.* 82. duxerit *habet pro* duxeris.

(5) *Vat.* 82. *& nova Ambroſii editio*, aquæ : *infra Alex.* 11. ſuderit *pro* infuderis.

(6) *Vat.* 82. inebriari ; *tum idem MS. una cum altero Alex.* 11. *& nova Amb. ed.* ſtupent *pro* ſtupet.

(7) *Vat.* 82. *& nov. Amb. ed.* viris : *& infra nov. Amb. ed.* dividis *pro* divident : *Alex.* 11. dividit. *Ceterum olim apud aliquas Eccleſias morem invaluiſſe ut die Epiphaniæ ſolemni & memoria multiplicationis panis recoleretur patet ex Aug. ſerm.* 29. *de tempore, & erudite demonſtratur*

Epiphania Domini. quinque panes dividunt. * edentium ſub dentibus * in ore creſcebat cibus.

Multiplicabatur magis * diſpendio panis [1] ſuo. * Quis hæc videns mirabitur * juges meatus fontium?

Inter manus frangentium. * panis rigatur profluus. * intacta (quæ non fregerant) * fragmenta ſubrepunt [2] viris.

Gloria tibi Domine * (qui apparuiſti hodie) * cum Patre & Sancto Spiritu. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

IN EPIPHANIA

Hilarii. [3]

JESUS [a] refulſit omnium
Pius Redemptor gentium.
Totum genus Fidelium
Laudes celebret [b] dramatum.
Quem ſtella natum fulgida
[c] Monſtrat micans [d] per æther a
Magoſque duxit prævia
Ipſius ad cunabula.
Illi cadentes parvulum
Pannis adorant obſitum.
Verum fatentur & Deum.
Munus ferendo myſticum.
[e] Denis ter annorum cyclis
Jam parte vivens [f] temporis.
Lympham petit Baptiſmatis.
Cunctis carens contagiis.
Felix Joannes mergere
Illum [g] tremiſcit flumine.
Poteſt ſuo qui ſanguine
Peccata [h] mundi tergere.
[i] Nos Chriſte [k] ſubnixa prece.
Omnes precamur. protege
Qui præcipis rubeſcere
[l] Aquæ potenter Hydriæ. [m]

A Pru-

(*a*) Apud Georgium Fabritium Chemnicenſem inter Poetarum veterum Opera Baſileæ 1563. Extat etiam in Hymnario MS. membranaceo ſine auctoris nomine, & ponitur: *in Epiphania ad Veſperum*, cum variantibus infra notatis lectionibus. (*b*) *al.* dragmatum, (*c* *al.* monſtrans. (*d*) *al.* in. (*e*) *al.* Denum. (*f*) *al.* corporis. (*g*) *al.* tremeſcit. (*h*) *al.* Coſmi.

(*i*) interponitur hoc loco hæc ſtrophe.

Vox ergo prolem de polis
Teſtatur excelſi Patris
Virtus adeſque Pneumatis
Sancti datris (*lege* datrix) cariſmatis.

(*k*) *al.* ſupplici.

(*l*) *al.* Potenter Hydrias aquæ.

(*m*) *al.* addit duas ſequentes ſtrophas, quibus hymnus clauditur.

Præſta benignus ſedulo:
Solamen, adjutorium,
Raptoſque nos e tartaro
Regnare ſacte cum polo. (*lege:* ſac tecum polo.)
Laus Trinitati debita
Honor, poteſtas omnium
Perenniter ſit omnia
Per ſæculorum ſæcula. Amen.

---

monſtratur a Proſpero Lambertini Cardinali Archiep. Bon. nunc BENEDICTO XIV. *in memorato lib. de Feſtis D. N. J. C. & Deiparæ Virginis, Part.* 1. §. XXVIII. (1) *Alex.* 11. panis ſui.

(2) *Vat.* 82. viri.

(3) *Sacros Hymnos* in laudem Dei, & Martyrum triumphos *Hilarium edidiſſe teſtantur Concil. Toletanum* IV. *can.* 13. *Hieronymus lib.* 2. *Com. ep. ad Gal. ubi ait*; Hilarius latinæ eloquentiæ Rodanus, Gallus ipſe, & Pictavis genitus, in hymnorum carmine Gallos indociles vocet: *atque Iſidorus Hiſpal. lib.* 1. *Offic. Eccleſ. c.* 6. *Cauſſam, qua ad Hymnos elucubrandos promotus fuerit conjiciunt Clariſs. PP. Maurini, quorum cura Hilarii Operibus nitidè ſimul & erudite editis Pariſ.* 1693. *utimur, ut nimirum Arianis hymnos apte ad ſuam hæreſim compoſitos canentibus & Catholicos canentes hymnos opponeret. Conſule laudatos PP. Maurinos, Joſephum Binghamum tom.* 6. *lib.* 14. *cap.* 2. §. 11. *&c.*

Digitized by Google

A. Prudentii C.

O Sola magnarum urbium * major Bethlem ! cui contigit * Ducem ſalutis cælitus * incorporatum gignere ·

Quem ſtella (quæ ſolis rotam * vincit decore ac lumine) * veniſſe terris nunciat . * cum carne terreſtri Deum ·

Videre poſtquam illum Magi . * eoa promunt munera . * ſtratique votis offerunt * thus . myrrham . & aurum regium ·

Regem Deumque adnunciant * theſaurus . & fragrans odor * thuris Sabæi . ac myrrheus * pulvis ſepulcrum praedocet ·

Gloria tibi Domine * (qui apparuiſti hodie) * cum Patre & Sancto Spiritu . * in ſempiterna ſæcula . Amen ·

Cælii Sedulii Presbyteri ·

H Oſtis Herodes impie . * Chriſtum venire quid times ? * non eripit mortalia . * qui regna dat cæleſtia ·

Ibant Magi (quam viderant) * ſtellam ſequentes præviam · * lumen requirunt lumine . * Deum fatentur munere ·

Lavacra puri gurgitis * Cæleſtis Agnus attigit · * peccata quæ non detulit . * (nos abluendo) ſuſtulit ·

Novum genus potentiæ . * aquæ rubeſcunt hydriæ · * vinumque juſſa fundere . * mutavit unda originem ·

Gloria tibi Domine * (qui apparuiſti hodie) * cum Patre & Sancto Spiritu . * in ſempiterna ſæcula . Amen ·

(*a*) In uno Hymn. MS. ponitur ad Laudes .

A Patre Unigenitus * ad nos venit per Virginem . * Baptiſma cruce conſecrans . * cunctos fideles generans · *Epiphaniæ Domini .*

De cælo celſus prodiit . * accepit Formam hominis . * facturam morte redimens . * gaudia vitæ largiens ·

Hoc te . Redemptor . quæſumus . * illabere propitius . * clarumque noſtris ſenſibus . * lumen præbe fidelibus ·

Mane nobiſcum . Domine . * noctem obſcuram remove . * omne delictum ablue . * piam medelam tribue ·

Quem jam veniſſe novimus . * redire item credimus . * tu ſceptrum tuum inclytum . * tuo defende clypeo ·

Gloria tibi Domine (qui apparuiſti hodie) * cum Patre & Sancto Spiritu . * in ſempiterna ſæcula ·

Dominica in Quadragesima ·

A. Prudentii C.

O Nazarene . Dux Bethlem : Verbum Patris . * quem partus alvi Virginalis protulit . * adeſto caſtis . Chriſte . parſimoniis · * feſtumque noſtrum rex ſerenus adſpice . * jejuniorum dum litamus victimam ·

Nil hoc profecto purius myſterio . * quo fibra cordis expiatur lividi . * intemperata quo domantur viſcera · * arvina . putrem ne refudans crapulam . * obſtrangulatæ mentis ingenium premat ·

Sit Trinitati in Unitate gloria . * ſit Unitati in Trinitate gratia . * poteſtas . honor atque jubilatio . * noſtra benigne cum benevolentia . * jejuniorum acceptanti munera · Amen ·

S. Gre-

Digitized by Google

Quadrageſima.

S. Gregorii Papæ.

CLarum decus jejunii * monſtratur Orbi cælitus. * quod Chriſtus auctor omnium * cibis dicavit abſtinens.

Hoc Moyſes charus Deo. * Legiſque lator factus eſt. * hoc Eliam per aera * curru levavit igneo.

Hinc Daniel myſteria. * victor leonum viderat. * per hoc amicus intimus * Sponſi. Johannes claruit.

Hæc nos ſequi dona (Deus) * exemplar parſimoniæ. * tu robur auge mentium. * dans ſpiritale gaudium. Amen.

ECce tempus idoneum. * medicina peccaminum. * quibus Deum offendimus. * corde. verbis. operibus.

Qui pius & propitius * nobis pepercit hactenus. * ne nos cum noſtris perderet * tantis iniquitatibus.

Hunc igitur jejuniis * cum precibus & lacrymis. * multiſque bonis aliis * placemus devotiſſime.

Ut nos a cunctis ſordibus * purgans ornet virtutibus. * Angelicis & coetibus * nos jungat in cæleſtibus.

Sit benedictus Genitor. * ejuſque Unigenitus. * cum Spiritu Paraclito. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

NUnc tempus acceptabile * fulget. datum divinitus. * ut ſanet Orbem languidum. * medela parſimoniæ.

Chriſte. decoro lumine * dies ſalutis emicet. * dum corda culpis ſaucia * reformat abſtinentia.

Hanc mente nos & corpore * (Deus) tenere perfice. * ut appetamus proſpero. * perenne Paſcha. tranſitu.

SUmmi largitor præmii. * ſpes qui es unica Mundi. * preces intende ſervorum. * ad te devote clamantum.

Noſtra te conſcientia. * grave offendiſſe monſtrat. * quam emundes (ſupplicamus) ab omnibus piaculis.

Si renuis. quis tribuet? * indulge qui potens es. * te corde rogare mundo * fac nos (precamur) Domine.

Ergo accepta hoc noſtrum * (qui ſacraſti) jejunium. * quo myſticè Paſchalia * capiamus Sacramenta.

Summa nobis hoc conferat * in Deitate Trinitas. * in qua gloriatur Unus * per cuncta ſæcula Deus. Amen.

JESU Quadragenariæ * dicator abſtinentiæ. * qui ob ſalutem mentium * hoc ſanxeras jejunium.

Quo Paradiſo redderes * (ſervata parſimonia) * quos inde gaſtrimargiæ * huc illecebra depulit.

Adeſto nunc Eccleſiæ. * adeſto pœnitentiæ. * qua pro ſuis exceſſibus * orat profuſis precibus.

Tu retroacta crimina. * tua remitte gratia. * & a futuris adhibe * cuſtodiam. mitiſſime.

Ut expiati annuis * jejuniorum victimis. * tendamus ad Paſchalia * digne colenda gaudia. Amen.

Ad Matutinum.

JAM Chriſte Sol juſtitiæ * mentis dieſcant tenebræ. * virtutum & lux redeat. * terris diem cum reparas.

Dans tempus acceptabile. * & pœnitens cor tribue. * convertat ut benignitas. * quos longa ſuffert pietas.

Quid-

Digitized by Google

Quiddamque pœnitentiæ * dare. quamvis gravium. * (majore tuo munere) * quo demptio ſit criminum.

Dies venit. dies tua. * in qua refloreſcunt omnia. * lætemur in hac ad tuam * per hanc reducti gratiam.

Te rerum univerſitas. * clemens adoret Trinitas. * & nos novi per veniam. * novum canamus canticum. Amen.

Ad Veſperum.

Aures ad noſtras Deitatis preces.* Deus. inclina pietate ſola. * ſupplicum vota ſuſpice. precamur * famuli tui.

Reſpice (clemens) ſolio de ſancto.* vultu ſereno lampades illuſtra. * lumine tuo tenebras depelle. * pectore noſtro.

Crimina laxa pietate multa. * ablue ſordes. vincula diſrumpe. * parce peccatis. releva jacentes * dextera tua.

Te ſine tetro mergimur profundo. * labimur alta ſceleris ſub unda. * brachio tuo trahimur ad clara * ſidera cæli.

Chriſte lux vera. bonitas & vita. * gaudium Mundi. pietas immenſa. * qui nos a morte roſeo ſalvaſti * Sanguine tuo.

Inſere tuum (petimus) amorem * mentibus noſtris. fidei refunde * lumen æternum. charitatis auge * dilectionem.

Tu nobis dona fontem lachrymarum. * jejuniorum fortia miniſtra. * vitia carnis millia retunde * framea tua.

Procul a nobis perfidus abſiſtat * ſathan a tuis viribus confractus. * Sanctus aſſiſtat Spiritus a tua * ſede dimiſſus.

Gloria Deo ſit æterno Patri. * ſit tibi ſemper Genitoris Nate. * cum quo æqualis Spiritus per cuncta * ſæcula regnat. Amen.

Quadrageſima.

In Quadrageſima quotidianis diebus.

Ambroſianum.

Ex more docti myſtico * ſervemus hoc jejunium. * deno dierum circulo * ducto quater notiſſimo.

Lex & Prophetæ primitus * hoc prætulerunt. poſtmodum * Chriſtus ſacravit omnium * Rex. atque factor temporum.

Utamur ergo parcius * verbis. cibis. & potibus. * ſomno. jocis. & arctius perſtemus in cuſtodia.

Vitemus autem peſſima. * quæ ſubruunt mentes vagas. * nullumque demus callidi * hoſtis locum tyrannidi.

Dicamus omnes cernui. * clamemus atque ſinguli. * ploremus ante Judicem. * flectamus iram vindicem.

Noſtris malis offendimus * tuam (Deus) clementiam. * effunde nobis deſuper * remiſſor indulgentiam.

Memento quod ſumus tui. * licet caduci plaſmatis. * ne des honorem nominis * tui (precamur) alteri.

Laxa malum quod fecimus. * auge bonum quod poſcimus. * placere quo tandem tibi * poſſimus hic & perpetim.

Præſta beata Trinitas. * concede ſimplex Unitas. * ut fructuoſa ſint tuis * jejuniorum munera. Amen.

Ambro-

Quadrageſima.

M. *Ambroſianum.*

AUdi (benigne Conditor) * noſtras preces cum fletibus. * in hoc ſacro jejunio * fuſas Quadragenario.

Scrutator alme cordium. * infirma tu ſcis virium. * ad te reverſis exhibe * remiſſionis gratiam.

Multum quidem peccavimus. * ſed parce confitentibus. * ad laudem tui nominis * confer medelam languidis.

Sic corpus extra conteri * dona per abſtinentiam. * jejunet ut mens ſobria * a labe prorſus criminum.

Præſta beata Trinitas. * concede ſimplex Unitas. * ut fructuoſa ſint tuis * jejuniorum munera. Amen.

Ad horam diei Tertiam. Jam ſurgit hora tertia. qua Chriſtus aſcendit crucem. *Require infra inter Hymnos Quotidianos.*

Ad horam diei Sextam. Jam ſexta ſenſim volvitur.

Ad horam diei Nonam. Ter hora trina volvitur.

Ad Veſperum. [a]

JAM ter quaternis trahitur * horis dies ad veſperum. * occaſu ſol [b] prænunciat * noctis [c] venire tempora.

Nos ergo ſigno Domini * [d] tutemur clauſtra pectoris. * ne ſerpens ille callidus * intrandi tentet aditum.

Sed armis pudicitiæ * mens fulta vigil. liberè. * ſobrietate comite. * hoſtem repellat improbum.

Sed nec ciborum crapula * tandem [e] diſtentet corpora. * ne vi per ſomnum animam * ludificatam polluat.

Gloria tibi Trinitas &c.

Ad Completorium. Chriſte. qui lux es & dies.

DOMINICA V. IN QUADRAGESIMA.
DE PASSIONE DOMINI.
S. Gregorii Papæ.

REx Chriſte Factor omnium. * Redemptor & credentium. * placare votis ſupplicum * te laudibus colentium.

Cujus benigna gratia. * Crucis per alma vulnera. * virtute ſolvit ardua * primi Parentis vincula.

Qui es creator ſiderum. * tegmen ſubiſti carneum. * dignatus hanc viliſſimam * pati doloris formulam.

Ligatus es ut ſolveres * Mundi ruentis complices. * per probra tergens crimina, * quæ Mundus auxit plurima.

Cruci Redemptor figeris. * terram ſed omnem concutis. * tradis potentem Spiritum. * nigreſcit atque ſæculum.

Mox in Paternæ gloriæ * Victor reſplendens culmine. * cum Spiritus munimine * defende nos. rex optime. Amen.

Ad Matutinum. [f]

NOctis tempus jam præterit. * jam gallus canit vivis. * gallo canente ſpes [g] redit. * ægris ſalus refunditur.

Somno gravati ſurgite. * cordis reatum pandite. * Jeſuque laudem dicite. * qui nos redemit ſanguine.

Non ut fallax diſcipulus. * (qui pacem ferens oſculo. * & dolum tenens pecto-

(a) Hic Hym. ponitur in Hymn. vetuſto Monaſtico. Sabbato in Quadrageſima ad veſperas.
(b) *al.* pronuntiat. (c) *al.* redire. (d) *al.* tutemus clauſtra pectorum.
(e) diſtendat. MS, Orat. n. 68. (f) Brev. Mozarabum. Dom. 4. Quadrageſimæ. (g) reddit.

Digitized by Google

pectore.) * turbis Magiſtrum tradidit.

Jeſus captus ab impiis. * diſperguntur Diſcipuli. * locutus eſt ut Dominus. * [a] nocte ferentes ſcandalum.

Jeſus ſuis Diſcipulis * dum Crucem ſuam prædicat. * negari ſeſe præmonet. * Petrus facturus abnegat.

Petrus fervens ſpiritu * ſequitur in prætorio. * ſed agnitus Diſcipulus * negavit Chriſtum Dominum.

Petrus jurabat omnibus. * ſe non noviſſe hominem. * Vox namque galli reſonat. * & Petrus culpam meminit.

Jeſus dum Petrum reſpicit. * fidem Petri dum ſuſcipit. * Petruſque (flendo) recipit * quod ante paulò amiſerat.

Et nos precamur. Domine. * fidem Petri recipere. * Fidemque Apoſtolicam. * flentes pro noſtro crimine.

Gallo canente venimus. * laudes Dei perſolvimus. * confeſſionis propriæ * dantes ei veram fidem.

Abſcede princeps dæmonum * cum noxiis phantaſmatum. * jam nos piavit veritas. * jam proba terſit charitas.

Hinc te. Deus. depoſcimus. * ut pervagantes dæmonas * ſigno ſalutis deſtruas. * nos a pavore libera.

Hac noctis hora præſcius * David futuræ [b] gloriæ. * Deo preces multiplicat * in matutinis excubans.

Hac nos oportet ſurgere * illo vigore corporis. * illoque voto ſpiritus. * quo expiemur ſordibus.

Exurge nobiſcum. Deus. * laudes tuorum ſuſcipe. * luſtrando corda lubrica * lucis novellæ gratia.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * regnans per omne ſæculum. Amen.

V. C. [c] *Fortunati Epiſc. Pictavien.* *Paſſionis Domini.*

PAnge lingua glorioſi * prælium certaminis. * & ſuper Crucis trophæo * dic triumphum nobilem. * qualiter Redemptor Orbis * immolatus vicerit.

De parentis Protoplaſti * fraude Factor condolens. * quando pomi noxialis * morſu. morte corruit. * ipſe lignum tunc notavit. * damna ligni ut ſolveret.

Hoc opus noſtræ ſalutis * ordo depopoſcerat. * multiformis proditoris * ars ut artem falleret. * & medelam ferret inde. * hoſtis unde læſerat.

Quando venit ergo ſacri * plenitudo temporis. * miſſus eſt ab arce Patris. * natus Orbis Conditor. * atque ventre Virginali * caro factus prodiit.

Vagit infans inter arcta * conditus præſepia. * membra pannis involuta * Virgo Mater alligat. * & manus. pedeſque. crura. * ſtricta cingit faſcia.

Diviſio.

LUſtra ſex qui jam peracta. * tempus implens corporis. * ſe volente natus ad hoc. * Paſſioni deditus. * agnus. in Crucis levatur * immolandus ſtipite.

Hic acetum. fel. arundo. * ſputa. clavi. lancea. * mite corpus perforatur. * Sanguis. Unda profluit. * terra. pontus. aſtra. Mundus * quo lavantur flumine!

Crux fidelis inter omnes * arbor una

(a) noctem. (b) noctis.

(c) Codex. Ratoldi apud Menardum in not. & obſervat. ad L. Sacram. S. Gregorii pag. 87. ed. Pariſ. 1642.

Digitized by Google

Paſſionis Domini una nobilis.* nulla ſilva talem profert * fronde. flore. germine · * dulce lignum. dulces clavos . * dulce pondus ſuſtinet ·

Flecte ramos (arbor alta .)* tenſa laxa viſcera . * & rigor lenteſcat ille . * quem dedit nativitas . * ut ſuperni membra Regis * miti tendas ſtipite ·

Sola digna tu fuiſti * ferre Sæcli pretium . * atque portum præparare * (nauta) Mundo naufrago . * quem ſacer cruor perunxit . * fuſus Agni corpore ·

Gloria & honor Deo * uſquequo altiſſimo . * una Patri . Filioque . * inclyto Paraclito . * cui laus eſt & poteſtas * per æterna ſæcula · Amen ·

[a] *Ad horam diei Tertiam ·*

DEI fide qua vivimus . * ſpe perenni qua credimus . * per charitatis gratiam * Chriſto canamus gloriam ·

Qui ductus hora tertia * ad Paſſionis hoſtiam . * Crucis ferens ſuſpendia . * ovem reduxit perditam ·

Precemur ergo ſubditi . * redemptione liberi . * ut eruat a ſæculo . * quos ſolvit a chirographo ·

Gloria tibi Trinitas * æqualis . una Deitas . * & ante omne ſæculum . * & nunc & in perpetuum · Amen ·

Ad horam diei Sextam ·

QUA Chriſtus hora ſitiit . * Crucem vel in qua ſubiit . * quos præſtat in hac pſallere . * ditet ſiti juſtitiæ ·

Quibus ſit & eſuries . * [b] quam ipſe de ſe ſatiet . * crimen ſit ut faſtidium.* virtuſque deſiderium ·

Chariſma Sancti Spiritus * ſic influat pſallentibus . * ut carnis æſtus frigeat . * & mentis algor ferveat ·

Gloria tibi Trinitas * æqualis . una Deitas . * & ante omne ſæculum . * & nunc & in perpetuum · Amen ·

Ad horam diei Nonam ·

TErnis ter horis numerus * ſacræ Fidei panditur . * nunc Trinitatis nomine * munus precemur veniæ ·

Latronis en confeſſio * Chriſti meretur gratiam . * laus noſtra vel devotio * mereatur indulgentiam ·

Mors per Crucem [c] nunc interit . * & poſt tenebras [d] lux redit . * horror dehiſcat criminum . * ſplendor niteſcat mentium ·

Gloria tibi Trinitas * æqualis . una Deitas . * & ante omne ſæculum . * & nunc & in perpetuum · Amen ·

V. C. Fortunati Epiſc. Pictavien·

VExilla Regis prodeunt . * fulget Crucis myſterium . * quo carne carnis conditor * ſuſpenſus eſt patibulo ·

Confixa clavis viſcera.* tendens manus veſtigia . * Redemptionis gratia * hic immolata eſt hoſtia ·

Quo vulneratus inſuper * mucrone diro lanceæ . * ut nos lavaret crimine * manavit unda . ſanguine ·

Impleta ſunt quæ concinit * David fidelis carmine . * dicens in Nationibus . * Regnavit a Ligno Deus ·

Arbor decora & fulgida . * ornata Regis purpura . * electa digno ſtipite * tam ſancta membra tangere ·

Beata cujus brachiis * ſæcli pependit pretium . * ſtatera facta corporis . * prædamque tulit tartari ·

Aroma fundis cortice . * vincis ſaporem nectaris . * jocunda fructu fertili . * plaudis triumpho nobili ·

Salve

(*a*) Hi tres Hymni in quodam Hymnario Monaſtico præſcribuntur pro Quadrageſima .
(*b*) *al.* de ſe , quam ipſe ſatiet . (*c*) *al.* nox *pro* nunc . (*d*) *al.* lumen redit . *al.* rediit.

Salve arâ. ſalve victima * de Paſſionis hoſtia. * qua Vita mortem pertulit. * & morte vitam reddidit.

[a] O crux ave ſpes unica * hoc Paſſionis tempore. * auge piis juſtitiam. * reiſque dona veniam.

Te ſumma. Deus. Trinitas * collaudet omnis ſpiritus. * quos per Crucis myſterium * ſalvas. rege per ſæcula. Amen.

Ad Completorium. Cultor Dei. memento. *Require inter Hymnos Quotidianos*.

DOMINICA IN RAMIS OLIVARUM.

Ambroſianum.

MAgno ſalutis gaudio * lætetur omne ſæculum. * Jeſus Redemtor omnium * ſanavit Orbem languidum.

Sex ante Paſchæ ferias * advenit in Bethaniam. * ubi piè poſt triduum * reſuſcitavit Lazarum.

Nardi Maria piſtici * ſumpſit libram mox optimi. * unxit beatos Domini * pedes rigando lacrymis.

Poſt hæc jugalis aſinæ * Jeſus ſupernus arbiter * pullo ſedebat. inclytam * pergebat Jeroſolymam.*

O quam ſtupenda pietas. * mira Dei clementia! * ſeſſor aſelli fieri * dignatur Auctor ſæculi.

Olim Propheta præſcius * prædixit almo Spiritu. * Exulta (dicens) filia * Sion ſatis. & jubila.

Rex ecce tuus humilis * (noli timere) veniet. * pullo jugalis reſidens. * tibi benignus. patiens.

Diviſio.

RAmos virentes ſumpſerat. * palma reciſos tenera. * turba proceſſit obviam * Regi perenni plurima. D. Palmarũ.

Cœtus ſequens & prævius. * Sanctoque plenus Spiritu * clamabat. In altiſſimis * Hoſanna David filio.

Quidam ſolutis propriis * viam tegebant veſtibus. * plureſque flore candido * iter parabant Domino.

Ad cujus omnis Civitas * commota ingreſſum tremuit. * Hebræa proles aurea * laudes ferebat debitas.

Nos ergo tanto Judici * curramus omnes obviam. * palmas gerentes gloriæ. * mente canamus ſobria.

Honor. decus. imperium * ſit Trinitati Unicæ. * Patri. Nato. Paraclito * per infinita ſæcula. Amen.

Verſus Theodulphi Epiſc. Aurelianen.

GLoria. laus & honor tibi ſit. Rex Chriſte. Redemptor. * cui puerile decus prompſit Hoſanna pium.

Iſrael es tu Rex. Davidis & inclyta proles. * nomine qui in Domini (Rex benedicte) venis.

Gloria. laus.

Cœtus in excelſis te laudat cælicus omnis. * & mortalis homo. & cuncta creata ſimul.

Gloria. laus.

Plebs Hebræa tibi cum palmis obvia venit. * cum prece. voto. hymnis adſumus ecce tibi.

Gloria. laus.

Hi tibi paſſuro ſolvebant munia laudis. * nos tibi regnanti pangimus ecce melos.

Gloria. laus.

Hi placuere tibi. placeat devotio noſtra. * Rex bone. Rex clemens. cui bona cuncta placent.

Gloria. laus.

Fecerat Hebræos hos gloria ſanguinis

(a) Hic verſus *O Crux* præponendus eſt illi, *Aroma fundis*, ex MS. Antiphonario Bibliot. Angelicæ in prolis in Inventione S. Crucis, in qua non videtur variatus verſiculus, *hoc Paſſionis &c.*

Feria IV. ante Cœnam Domini. guinis almi. * nos facit Hebræos Tranſitus ecce pius.

Gloria. laus.

Sis pius aſcenſor tu. nos quoque ſimus aſellus. * tecum nos capiat Urbs veneranda Dei.

Gloria. laus.

Veſtis Apoſtolicæ rutilo fulgore tegamur. * te bene docta ut ea noſtra caterva vehat.

Gloria. laus.

Tegmine ſub animæ ſternamus corpora noſtra. * quo per nos ſemper ſit via tuta tibi.

Gloria. laus.

Sit pia pro palmæ nobis victoria ramis. * ut tibi victrici ſorte canamus ita.

Gloria. laus. & honor tibi ſit. Rex Chriſte Redemptor. * cui puerile decus prompſit Hoſanna pium.

FERIA IV. ANTE COENAM DOMINI.

Ad Veſperum. (a)

JAM Legis umbra clauditur. * novumque prodiit. * cum vera lux in veſperum * Mundi oborta promicat.

Hinc Chriſtus Rex poſt biduum * cœnavit vetus convivium. * quo Paſcha pridem myſticum * in Paſcha noſtrum vertitur.

Audi Fidelium preces. * qui traditore paſſus es. * hac nocte nos illumina. * carnem lava. cor præpara.

Ardor tuæ dulcedinis * interna noſtra concremet. * fides paratos innovet. * opuſque ad regnum vocet.

Ut ſuavitate gratiæ * hinc advocati. in craſtinum * inebriemur poculis * tui ſacrati Sanguinis.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * regnans per omne ſæculum. Amen.

IN COENA DOMINI.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. [1]

HYmnum dicamus Domino. * laudes Deo cum cantico. * qui nos Crucis patibulo. * ſuo redemit ſanguine.

Die decurſa ad veſperum. * qua Chriſtus morti traditur. * ad Cœnam venit impius. * qui erat Chriſti proditor.

Jeſus futura nunciat * cœnantibus Diſcipulis. * Unus ex diſcumbentibus.* ipſe me traditurus eſt.

Judas mercator peſſimus * oſculo petit Dominum. * ille (ut agnus innocens) * non negat Judæ oſculum.

Denariorum numero * Chriſtus Judæis traditur * innocens & innoxius. * quem Judas tradit impius.

Præſes Pilatus proclamat. * Nullam culpam invenio. * Ablutis aqua manibus * Chriſtum Judæis tradidit.

Fallaces Judæi impii * latronem petunt vivere. * Chriſtum accuſant graviter. * Crucifigatur. reus eſt.

Tunc [2] Barabbas dimittitur. * qui reus mortis fuerat.* Vita Mundi ſuſpenditur. * per quam reſurgunt mortui.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito. * una cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

Verſus

(a) Brev. Mozarab.

(1) *Hymnum hunc non agnoſcunt PP. Maurini in nova Ambroſii editione. Nos illum deprehendimus in MS. Vat.* 82.

(2) *Vox* tunc *abeſt. a Vat.* 82.

Digitized by Google

Cœna Domini.

Verſus in laudem Myſterii ſacroſancti Chriſmatis.

AUdi Judex mortuorum. * una ſpes mortalium. * audi voces proferentum * donum pacis prævium.

O Redemptor ſume carmen * temet concinentium.

Arbor fœta alma luce * hoc ſacrandum protulit. * fert hoc prona præſens turba * Salvatori ſæculi.

O Redemptor.

Stans ad aram immo ſupplex * infulatus Pontifex. * debitum perſolvit omne. * conſecrato Chriſmate.

O Redemptor.

Conſecrare tu dignare. * Rex perennis patriæ. * hoc olivum ſignum vivum * jura contra dæmonum.

O Redemptor.

Ut novetur ſexus omnis * unctione Chriſmatis. * medeatur ſauciata * dignitatis gloria.

O Redemptor.

Lota mente ſacro fonte * auſugantur crimina. * uncta fronte ſacroſancta * influunt Chariſmata.

O Redemptor.

Corde natus ex Parentis. * alvum implens Virginis.* præſta lucem. claude mortem * Chriſmatis conſortibus.

O Redemptor.

Sit dies hæc nobis feſta * ſæculorum ſæculis. * ſit ſacrata digna laude. * nec ſeneſcat tempore.

O Redemptor.

Ad Mandatum.
Flavii. (a)

TEllus ac æthra jubilant * in magni Cœna Principis. * qui Protoplaſti pectora * vitæ purgavit ferculo.

Hac nocte Factor omnium * potenti ſat myſterio. * Carnem ſuam cum Sanguine * in eſcam transfert animæ.

A celſis ſurgens dapibus * præbet formam mortalibus. * humilitatis gratia * Petri petens veſtigia.

Pallet ſervus obſequio. * cum Angelorum Dominum * (tergendo lympham linteo) * cernit cœno procumbere.

Permitte Simon ablui. * acta figurant myſtica. * dum Summus ima bajulat. * ciniſque ſervit cineri.

Læva tortoris accubat. * verbique favos aggerat. * quos inter hoſtem denotat. * necis qui dolos ruminat.

Trux lupe. Juda peſſime. * fers Agno miti baſia. * dans membra loris regia. * quæ ſorde tergunt ſæcula.

Nexi ſolvuntur hodie * carnis ac cordis carcere. * Unguen ſacratur Chriſmatis. * ſpes inde creſcit miſeris.

Victori mortis inclyto * pangamus laudis gloriam. * (cum Patre Sancto Spiritu) * qui nos redemit obitu.

In Vigiliis Paſchæ. Ad accenſionem Cerei Paſchalis.
A Prudentii C.

INventor rutili (Dux bone) luminis. * qui certis vicibus tempora dividis. * merſo ſole chaos ingruit horridum. * lumen redde tuis, Chriſte. Fidelibus.

Quamvis innumero ſidere regiam. * Lunarique polum lampade pinxeris. * incuſſu ſilicis lumina nos tamen * monſtras ſaxigeno ſemine quærere.

Ne neſciret homo ſpem ſibi luminis * in Chriſti ſolido corpore conditam. * qui dici ſtabilem ſe voluit Petram,

(a) *Flavii primi Cabilonenſis Epiſcopi*. Ita in antiquioribus conſuetudinibus Cluniacenſibus lib. 1. cap. 12. tom. 4. Spicilegii Lucæ D'Achery, in quibus incipit Hymnus iſte: *Tellus ac æthera jubilent &c.*

Paſcha. Petram. * noſtris igniculis unde genus venit.

Pinguis quos olei rore madentibus.* lychnis ac facibus paſcimus aridis. * quin & fila favis ſcirpea floreis * (preſſo melle prius) conlita fingimus.

Vivax flamma viget. ſeu cava teſtula * ſuccum linteolo ſuggerit ebrio. * ſeu pinus piceam fert alimoniam. * ſeu ceram teretem ſtuppa calens bibit.

Splendent ergo tuis muneribus. Pater. * flammis mobilibus ſcilicet atria.* abſentemque diem lux agit æmula. * quam nox cum lacero victa fugit peplo.

O res digna. Deus! quam tibi roſidæ * noctis principio grex tuus offerat * lucem. qua tribuis nil prætioſius. * lucem qua reliqua præmia cernimus.

Tu lux vera oculis. lux quoque ſenſibus. * intus tu ſpeculum. tu ſpeculum foris. * lumen (quod famulans offero) ſuſcipe. * tinctum pacifici Chriſmatis unguine.

Per Chriſtum genitum. ſumme Pater. tuum. * in quo viſibilis ſtat tibi gloria. * qui noſter Dominus. qui tuus Unicus. * ſpirat de Patrio corde Paraclitum.

Per quem ſplendor. honos. laus. ſapientia. * majeſtas. bonitas. & pietas tua * regnum continuat Numine Triplici. * texens perpetuis ſæcula ſæculis. Amen.

In die ſancto Paſchæ. [a] [1]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

HIc eſt dies verus Dei. * [2] ſancto ſerenus lumine. * quo diluit Sanguis ſacer * probroſa Mundi crimina.

Fidem refundens [3] perfidis. * cæcoſque viſu inluminans. * Quem non gravi ſolvet metu * latronis abſolutio.

Qui præmio mutans [4] crucem. * Jeſum brevi quæſivit fide. * juſtuſque prævio gradu * pervenit in Regnum Dei.

Opus ſtupent & Angeli * pœnam videntes corporis. * Chriſtoque adherentem * reum vitam beatam carpere.

Myſterium mirabile. * ut abluat Mundi luem. * peccata tollat omnium.* carnis vitia mundans Caro.

Quid hoc poteſt ſublimius. * ut culpa quærat gratiam? * metumque ſolvat charitas? * reddatque mors vitam novam?

Hamum ſibi mors devoret? * ſuiſque ſe nodis liget? * moriatur vita omnium? * [5] reſurgat vita omnium?

Cum mors per omnes tranſeat. * omnes reſurgant mortui. * conſumpta mors ictu ſuo. * periiſſe ſe ſolam gemat.

[b] Gloria tibi Domine. * (qui ſurrexiſti a mortuis) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

Verſus in laudem ſancti Paſchæ.

V. C. Fortunati Epiſc. Pictavien.

SAlve feſta dies toto venerabilis ævo. * qua Deus infernum vicit. & aſtra tenet.

Salve.

(*a*) Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula apud Holſtenium in Codice Regularum P. II. pag. 57. hunc Hymnum præſcribit ad Lucernarium & Matutinos toto Paſcha.

(*b*) Hincmarus S. Ambroſio tribuit lib. de non trina Deitate.

(1) *Ex Alex. 11. & Vat. 82. Ut Ambroſii non agnoſcit nov. ejus Operum editio.*

(2) *Alex.* 11. Sanctus ſereno lumine, quod diluit &c.

(3) *Vat.* 82. perditis, cæcoſque viſus inluminans &c.

(4) *Vat. Idem*, cruce: *deinde Alex.* 11. Jeſu breve adquiſivit fidem: *& infra* prævenit *loco* pervenit.

(5) *Alex.* 11. reſurgat ut vita omnium.

Digitized by Google

Salve.

Ecce renaſcentis teſtatur gratia Mundi. * omnia cum Domino dona rediſſe ſuo.

Salve.

Namque triumphanti poſt triſtia tartara Chriſto. * undique fronde nemus. gramina flore favent.

Salve.

Legibus inferni oppreſſis ſuper aſtra meantem * laudant rite Deum lux. polus. arva. fretum.

Salve.

Qui crucifixus erat Deus. ecce per omnia regnat. * dantque Creatori cuncta creata precem.

Salve.

Nobilitas anni. menſium lux alma. dierum * horarum ſplendor. ſtridula cuncta favent.

Salve.

Chriſte ſalus rerum. bone conditor atque Redemptor. * unica progenies ex Deitate Patris.

Salve.

Irrecitabiliter manans de corde Parentis * Verbum ſubſiſtens. & penetrare potens.

Salve.

Æquali concors Socius cum Patre coævus. * quo ſumpſit Mundus Principe principium.

Salve.

Æthera ſuſpendis. ſola congeris. æquora fundis. * quæque locis habitant quo moderante vigent.

Salve.

Qui genus humanum cernens merſiſſe profundo. * ut hominem eriperes es quoque factus homo.

Salve.

Nec noſtro tantum voluiſti e corpore naſci. * ſed caro quæ naſci pertulit atque mori.

Salve.

Funeris exequias pateris. vitæ Autor & Orbis. * intras mortis iter. dando ſalutis opem.

Salve.

Triſtia ceſſerunt infernæ vincula legis. * expavitque chaos luminis ore premi.

Salve.

Depereunt tenebræ Chriſti fulgore fugatæ. * & tetræ noctis pallia craſſa cadunt.

Salve.

Pollicitam ſed redde fidem. (precor) alma Poteſtas. * tertia lux rediit. ſurge ſepulte meus.

Salve.

Non decet ut humili tumulo tua membra tegantur. * non precium Mundi vilia ſaxa premant.

Salve.

Indignum eſt. cujus clauduntur cuncta pugillo. * ut tegat incluſum rupe vetante lapis.

Salve.

Lintea tolle (precor) ſudaria linque ſepulchro. * tu ſatis es nobis. & ſine te nihil eſt.

Salve.

Solve catenatas inferni carceris umbras. * & revoca ſurſum quicquid ad ima ruit.

Salve.

Redde tuam faciem. videant ut ſæcula lumen. * redde diem. qui nos (te moriente) fugit.

Salve.

Sed plane impleſti remeans pie Victor ad Orbem. * tartara preſſa jacent. nec ſua jura tenent.

Salve.

Inferus inſaturabiliter cava guttura pandens. * qui rapuit ſemper. fit tua præda Deus.

Paſcha.

Salve.

Eripis innumerum populum de carcere mortis. * & ſequitur liber quo ſuus Author adit.

Salve.

Evomit abſorptam trepide fera bellua plebem. * & de fauce lupi ſubtrahit Agnus oves.

Salve.

Hinc tumulum repetens poſt tartara carne reſumpta. * belliger ad cœlos ampla trophæa refers.

Salve.

Quos habuit pœnale chaos jam reddidit in te. * & quos mors peteret. hos nova vita tenet.

Salve.

Rex Sacer. ecce tui radiat pars magna triumphi. * cum puras animas ſacra lavacra beant.

Salve.

Candidus egreditur nitidis exercitus undis. * atque vetus vitium purgat in amne novo.

Salve.

Fulgentes animas veſtis quoque candida ſignat. * & grege de niveo gaudia Paſtor habet.

Salve.

Hymni Paſchales.
Ad Veſperum.

AD Cœnam Agni providi.* & ſtolis albis candidi, * (poſt tranſitum maris Rubri) * Chriſto canamus principi.

Cujus corpus ſanctiſſimum * in ara Crucis torridum. * cruore ejus roſeo * guſtando. vivimus Deo.

Protecti Paſchæ veſpere * a devaſtante Angelo. * erepti de duriſſimo * Pharaonis imperio.

Jam Paſcha noſtrum Chriſtus eſt. * qui immolatus Agnus eſt. * ſinceritatis azyma * caro ejus oblata eſt.

O vere digna Hoſtia! * per quam fracta ſunt tartara. * redempta plebs captivata. * reddita vitæ præmia.

Conſurgit Chriſtus tumulo. * victor redit de barathro. * tyrannum trudens vinculo. * & reſerans Paradiſum.

Quæſumus. Auctor omnium. * in hoc Paſchali gaudio * ab omni mortis impetu * tuum defende populum.

Gloria tibi Domine * (qui ſurrexiſti a mortuis) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

(a) *Ad Nocturnum.*

REx æterne. Domine. * rerum creator omnium. * qui eras ante ſæcula * ſemper cum Patre Filius.

Qui Mundi in primordio * Adam plaſmaſti hominem. * cui tuæ imagini * vultum dediſti ſimilem.

Quem diabolus deceperat * hoſtis humani generis. * cujus tu formam corporis * aſſumere dignatus es.

Ut hominem redimeres * (quem ante jam plaſmaveras) * & nos Deo conjungeres * per carnis contubernium.

Quem editum ex Virgine * paveſcit omnis anima. * per quem & nos reſurgere * devota mente credimus.

Qui nobis per baptiſmata * donaſti indulgentiam. * qui tenebamur vinculis * ligati conſcientiæ.

Qui Crucem (propter hominem) * ſuſcipere dignatus es. * dediſti tuum Sanguinem * noſtræ ſalutis pretium.

Quæſumus. Auctor omnium. * in hoc Paſchali gaudio * ab omni mortis impetu * tuum defende populum.

Gloria tibi Domine * (qui ſurrexiſti a mortuis) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

Ad

(a) Videtur Hymnus eſſe qui citatur ad Nocturnum ab Aureliano Epiſcopo in ſua Regula.

Ad Matutinum.

AUrora lucis rutilat. * cælum laudibus intonat. * Mundus exultans jubilat. * gemens infernus ululat.

Cum Rex ille fortiſſimus * (mortis confractis viribus) * pede conculcans tartara. * ſolvit a pœna miſeros.

Ille. qui clauſus lapide. * cuſtoditur ſub milite. * triumphans. pompa nobili. * victor ſurgit de funere.

Solutis jam gemitibus * & inferni doloribus. * quia ſurrexit Dominus. * reſplendens clamat Angelus.

Triſtes erant Apoſtoli * de nece ſui Domini. * quem pœna mortis crudeli * ſervi damnarant impii.

Sermone blando Angelus * prædixit mulieribus. * in Galilæa Dominus * videndus eſt quantocyus.

Illæ (dum pergunt concitè. * Apoſtolis hoc dicere) * videntes eum vivere. * oſculantur pedes Domini.

Quo agnito Diſcipuli * in Galilæam properè * pergunt. videre faciem * deſideratam Domini.

Claro Paſchali gaudio. * ſol Mundo nitet radio. * cum Chriſtum jam Apoſtoli * viſu cernunt corporeo.

Oſtenſa ſibi vulnera * in Chriſti carne fulgida. * reſurrexiſſe Dominum * voce fatentur publica.

Rex Chriſte clementiſſime. * tu corda noſtra poſſide. * ut tibi laudes debitas * reddamus omni tempore.

Gloria tibi Domine. * (qui ſurrexiſti a mortuis) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

In Ascensione Domini.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

OPtatus votis omnium * ſacratus inluxit dies. * quo Chriſtus Mundi ſpes Deus * conſcendit cælos arduos. *Aſcenſion. Domini.*

Aſcendens in altum Dominus. * (1) propriam ſedem remeans. * gaviſa ſunt cæli Regna * reditu Unigeniti.

Magni triumphum prælii * (Mundi perempto principe) * Patris præſentat vultibus * victricis Carnis gloriam.

Eſt elevatus nubibus. * & ſpem fecit credentibus. * aperiens Paradiſum. * quem Protoplaſti clauſerant.

O grande cunctis gaudium! * quod Partus noſtræ Virginis. * poſt ſputa. flagra. poſt crucem. * Paternæ ſedi jungitur.

Agamus ergo gratias * noſtræ ſalutis Vindici. * noſtrum quod corpus vexerit * ſublimem ad cæli Regiam.

Sit nobis cum Cæleſtibus * commune manens gaudium. * illis quod ſe præſentavit. * nobis quod ſe non abſtulit.

Nunc (provocatis actibus) * Chriſtum expectare nos decet. * vitaque tali vivere. * quæ poſſit cælos ſcandere.

Gloria tibi Domine *) qui ſcandis ſuper ſidera) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

JESU noſtra redemptio. * amor & deſiderium. * Deus Creator omnium. * homo in fine temporum.

Quæ te vicit clementia. * ut ferres noſtra crimina? * crudelem mortem patiens. * ut nos a morte tolleres?

Inferni clauſtra penetrans. * tuos captivos redimens. * victor triumpho nobili. * ad dextram Patris reſidens.

Ipſa te cogat pietas. * ut mala noſtra ſuperes * parcendo. & voti compotes *. nos tuo vultu ſaties.

 Tu

(1) *Vat.* 82. propriam ad Sedem. *Cetera in Ambroſii nova editione præſens, ſicut nec inſequens, Hymnus habetur, & a nobis ſolum obſervatus in memorato MS. Vat.* 82.

Aſcenſion. Domini. Tu eſto noſtrum gaudium . * qui es futurus præmium . * ſit noſtra in te gloria * per cuncta ſemper ſæcula · Amen·

Æterne Rex altiſſime . * Redemptor & fidelium . * quo mors ſoluta deperit . * datur triumphus gratiæ · [a]

Scandens tribunal dexteræ * Patris . poteſtas omnium * collata Jeſu cæ'itus * (quæ non erat humanitus ·)

Ut trina rerum machina . * Cæleſtium . Terreſtrium . * & inferorum condita . * flectant genu jam ſubdita · [b]

Tremunt videntes Angeli · * verſa vice mortalium . * culpat caro . purgat caro . * regnat Deus Dei caro · [c]

Tu eſto noſtrum gaudium . * manens Olympo præditum . * Mundi regis qui fabricam . * Mundana vincens gaudia·

Hinc te precantes (quæſumus) * ignoſce culpis omnibus . * & corda ſurſum ſubleva * ad te ſuperna gratia ·

Ut cum repente cœperis * clarere nube Judicis . * pœnas repellas debitas . * reddas coronas perditas · [d]

Gloria tibi Domine * (qui ſcandis ſuper ſidera) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula · Amen ·

Bedæ Presbyteri ·

HYmnum canamus gloriæ . * hymni novi nunc perſonent · * Chriſtus novo [e] nunc tramite * ad Patris aſcendit thronum ·

Tranſit triumpho gloriæ * poli potenter culmina . * qui morte mortem abſumpſerat . * deriſus a mortalibus ·

[f] Nam dira lethi limina . * cæcas & umbras inferi * luſtrans ſua potentia * lethi ligarat principem ·

Et quos ſuos in actibus . * fideque lectos noverat . * omnes Averni faucibus * ſalvavit a ferocibus ·

Lætamque vitæ januam * pandit Redemptor omnibus . * quos lex amara corporis . * vita pios privaverat ·

O mira rerum claritas ! * miranda Salvatoris eſt * virtus gemella gratia . * quæ regna lethi deſtruit ·

Nam plurimos ab inferi * portis reduxit ſpiritu . * multos & ipſo corpore * de fauce mortis eruit ·

Surgentis ut de mortuis * Chriſti ſonarent gaudia . * binos choros Paſchalia . * vita nova lætantium ·

Binæ cohortes æthera * Chriſtum ſequutæ aſcenderent . * ſedeſque

(a) *Ex Breviario Mozarabe .*
Quem Lex ſubacta tartari ,
Marcens averno diſpulit ,
Carens mucrone peſſimo
Throno remiſit Patrio .

(b) *Ex eodem*
Nec ſit ſalus ullo modo
Tuo ſoris vocabulo ,
A quo creata cuncta ſunt .
Et recreata ſancta ſunt
Hæc tanta Chriſti gratia
Nexum tollit peccaminum ,
Sumpſitque corpus proprium ,
Totumque poſſidet polum .

(c) Quæ præeminet Virtutibus
Summis procul cæleſtibus ,
Deus caro atque Spiritus ,
Plenus Deus veruſque homo .
Dicunt & aſtris Angeli
Demum reverti hujuſmodi ,
Quem nos redire credimus ,
Regnare prorſus novimus .
Tu Chriſte noſtrum gaudium , &c.

(d) Da nobis illuc ſedula
Devotione tendere ,
Quo te ſedere cum Patre
In arce Regni credimus .

(e) *al.* eum .

(f) *Deeſt in uno Hymnario MS. uſque ad ſequens illud :*
Erant in admirabili &c.

que cælo perpetes * inter tenerent Angelos·

Hunc ergo cuncti conſonis * diem feramus laudibus· * Victor petit quò fulgidi * Jeſus olympi januas·

Quò nobis ipſe apud Patrem. * thoros beatus prævius. * ac manſiones plurimas * paravit Auctor ætheris·

Quò tota præcedentium * a ſæculo fid lium * caterva cæli Regiam * (pandente Chriſto) ſubiit·

Erant in admirabili * Regis triumph› altithroni. * cœtus ſimul cæleſtium. * polum petentes agminum·

Apoſtoli tunc myſtico * in monte ſtantes Chriſmatis. * cum Matre [a] claram Virgine * Jeſu videbant gloriam·

[b] Ac proſecuti lumine * læto petentem ſidera * lætis per auras cordibus * duxere Regem ſæculi·

Quos alloquentes Angeli· * Quid aſtra ſtantes cernitis? * Salvator hic eſt (inquiunt) * Jeſus triumpho nobili·

A vobis ad cæleſtia. * qui regna nunc aſſumptus eſt. * venturus inde ſæculi * in fine Judex omnium·

Hæc dixerant. & non mora. * juncti choris felicibus. * cum Rege regum lucidi * portis Olympi adproximant·

Emiſſa tunc vox Angeli. * Portas (ait) nunc pandite. * & introibit perpetis * dux pacis. & Rex gloriæ·

Reſpondit hæc ab intimis. * vox Urbis almæ moenibus. * Quis eſt iſte rex gloriæ. * intret poli qui januas?

Nos ſemper in cæleſtibus * Chriſtum ſolemus cernere. * & ejus una cum Patre * pari beamur gloria· *Aſcenſion. Domini.*

At præco magni Judicis. * Dominus potens & fortis eſt. * qui ſtravit atrum in prælio * Mundi (triumphans) principem·

Quapropter elevamini * portæ perennis aetheris. * introeat Rex gloriæ. * virtutis atque gratiæ·

Mirata adhuc cæleſtium * requirit aula Civium. * Quis (inquit) eſt Rex gloriæ. * Rex iſte tam laudabilis?

[c] Herilis at mox buccina * reſpondit. Auctor omnium. * Altiſſimus Virtutum. & * Rex ipſe fulget gloriæ·

Dictis quibus Rex gloriæ * cum gloriofo milite * ingreſſus eſt in aethere * ſublime regnum gloriæ·

Qua manſiones ſingulis * (quos de profundis inferi * abduxerat) pro congruis * donavit almus actibus·

Ac ipſe cuncta tranſiens * cæli micantis culmina. * ad dextram ſedit Patris. * conſempiternus Filius·

Venturus inde in gloria. * vivos ſimul cum mortuis * dijudicare pro actibus * juſto potens examine·

Quo nos (precamur) tempore. * Jeſu Redemptor unice. * inter tuos in [d] aethere * ſervos benignus adgrega.

Da nobis illuc ſedula * devotione tendere. * quò te ſedere cum Patre * in arce regni credimus·

Noſtris ibi tum cordibus. * tuo repleti Spiritu. * oſtende Patrem. & ſufficit * hæc nobis una viſio·

Gloria tibi [e] Deus * (qui ſcandis ſuper ſidera) cum Patre [f] Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula· Amen·

HRa-

(a) *al.* clara. (b) *al.* Hoc. (c) *Deſunt omnia hæc in uno MS. uſque ad:* Quo nos precamur. (d) *al.* æthera. (e) *al.* Domine. (f) *al.* et.

Digitized by Google

Aſcenſion. Domini.

H[a] *Rabani Mauri Epiſcopi Maguntini.*

FEſtum nunc celebre . magnaque gaudia * compellunt animos carminá promere . * cum Chriſtus ſolium ſcandit ad arduum . * cælorum pius arbiter.

Conſcendit jubilans lætus ad aethera . * Sanctorum populus prædicat inclytum . * concinit pariter Angelicus chorus * victoris boni gloriam.

Qui aſcendens ſuperos vincula vinxerat . * donans terrigenis munera plurima . * diſtrictus rediens arbiter omnium . * qui mitis modo tranſiit.

Oramus Domine conditor inclyte . * devotos famulos reſpice . protege . * ne nos livor edax dæmonis obruat . * demergat vel in inferos.

Ut cum flammivoma nube reverteris * occulta hominum pandere . judicans * non des ſupplicia horrida noxiis . * ſed juſtis bona præmia.

Præſta hoc . Genitor optime . maxime . * hoc tu Nate Dei . & bone Spiritus . * regnans perpetuo fulgida Trinitas * per cuncta piè ſæcula. Amen.

IN PENTECOSTE.[a]

S.[1] *Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

JAM Chriſtus aſtra aſcenderat . * regreſſus unde venerat . * promiſſo Patris munere . * Sanctum daturus Spiritum.

Solemnis ſurgebat dies . * quo (myſtico ſeptemplici) * Orbis volutus ſepties * ſignat beata tempora.

Cum hora cunctis tertia * repente Mundus intonat . * Apoſtolis orantibus * Deum veniſſe [2] nunciat.

De Patris ergo lumine * decorus ignis almus eſt . * qui fida Chriſti pectora * calore verbi compleat.

Impleta gaudent viſcera . * afflata ſancto lumine . * voces diverſæ conſonant . * fantur Dei magnalia.

Ex omni gente cogitur . * Græcus . Latinus . Barbarus . * cunctiſque admirantibus . * linguis loquuntur omnium.

Judæa tunc incredula . * [3] veſana torvo ſpiritu . * ructare muſti crapulam . * alumnos Chriſti concrepat.

Sed ſignis & virtutibus * occurrit & docet Petrus . * falſa profari perfidos . * Johele teſte comprobans.

Hic Chriſte nunc Paraclitus * per te pius nos viſitet . * novanſque terræ faciem . * culpis ſolutos recreet.

Sit laus Patri cum Filio . * Sancto ſimul Paraclito . * nobiſque mittat Filius * chariſma Sancti Spiritus.

[b]

BEata nobis gaudia * anni reduxit orbita . * cum Spiritus Paraclitus * effulſit in diſcipulos.

Ignis vibrante lumine . * linguæ figuram detulit . * verbis ut eſſent proflui . * & charitate fervidi.

Linguis loquuntur omnium . * turbæ pavent Gentilium . * muſto madere deputant . * quos Spiritus repleverat.

Patrata ſunt hæc myſticè . * Paſchæ peracto tempore . * ſacro dierum numero . * quo (Lege) fit remiſſio.

Te nunc . Deus piiſſime . * vultu pre-

(a) In uno MS. ponitur pro Veſperis. (b) In uno MS. ponitur pro Nocturno.

(1) *Ut Ambroſii hunc hymnum non agnoſcit nova ejus Operum editio. Nos eum exegimus ad fidem Vat. 82. in quo iiſdem fere verbis, ut eſt a Thomaſio editus, exhibetur.*

(2) *Vat.* 82. nuntians.

(3) *Idem*, veſano turbas ſpiritu.

precamur cernuo . * illapſa nobis cælitus . largire dona Spiritus •

Dudum ſacrata pectora * tua repleſti gratia • * dimitte noſtra crimina . * & da quieta tempora •

Sit laus Patri cum Filio &c.

a 1

Veni Creator Spiritus . * mentes tuorum viſita . * imple ſuperna gratia * quæ tu creaſti pectora •

Qui Paraclitus diceris . * Donum Dei altiſſimi . * Fons vivus . Ignis . Charitas . * & ſpiritalis Unctio •

Tu ſeptiformis munere . * dextræ Dei tu digitus . * tu rite Promiſſum Patris . * ſermone ditans guttura •

Accende lumen ſenſibus . * infunde amorem cordibus . * infirma noſtri corporis * virtute firmans perpetim •

Hoſtem repellas longius . * pacemque dones protinus . * ductore ſic te prævio * vitemus omne noxium •

Da gaudiorum præmia . * da gratiarum munera . * diſſolve litis vincula . * aſtringe pacis fœdera •

Per te ſciamus (da) Patrem . * noſcamus atque Filium . * te utriuſque Spiritum * credamus omni tempore •

Sit laus Patri cum Filio &c.

Bedæ Presbyteri •

Emitte Chriſte Spiritus * donum tui Parací iti . * quo nos replente munera * rite canamus ipſius •

Elegit hanc qui primitus * ſacratiorem cæteris * diem . dicaret qua ſuo * Eccleſiam Chariſmati •

Cujus ſemel mirabilis * nos edocet deſcenſio . * pios ſacra perenniter * ut lampet omnes gratia • *Pentecoſtes.*

Erantque in uno cum ſuis * Apoſtoli conſortibus * ſolario . ſublimibus * Dei vacantes laudibus •

Cum miſſus alto Spiritus * advenit a throno Patris . * ſeſeque collaudantium * implevit Almus pectora •

Venit ſono ſuaviſſima . * venitque ferventiſſima . * in viſione flammea . * lucens ab alto gratia •

Quæ nos ſolet ſcientiæ * luſtrare flamma . ac lampade * dilectionis intimæ * ignire noſtra Pectora •

Linguis in (Altus) igneis . * linguæ creator Spiritus * apparuit credentibus . * verbiſque donum contulit •

Linguam ſimul doctoribus . * laremque ſacrum præbuit . * quos ſe loqui verbis docet . * ſeſeque amare in cordibus •

Linguas habent qui flammeas . * cum charitatis ſpiritu . * ardore mentem proximi . * Chriſtum ſonando ſuggerunt •

Majore qui miraculo . * quorum replevit pectora . * his omnium mox contulit * latè loquelam Gentium •

Cunctis per Orbem ut Gentibus . * lingua canentes propria . * Jeſu tuam potentiam . * laudeſque tuas dicerent •

O pulchra rerum gratia ! * cum diſſonas & moribus * & voce plebes antea . * nectebat unus Spiritus •

O ſancta verè Civitas . * & veræ pacis viſio ! * cum lux Fidei plurimos * jam cor in unum cogeret •

Hæc

(a) Caroli Imperatoris in vita B. Notkeri . Bolland. tom. 1. Aprilis pag. 587. Idem Hymnus in uno MS. ponitur pro Laudibus .

(1) *Immeritò a pluribus Ambroſio adjudicatum hunc hymnum fuiſſe opinantur PP. Maurini Admonitione in Hymnos S. Ambroſii , Operum ejuſdem Tom. 2.*

Feſti Corporis & Sanguinis Chriſti.

Hæc Judæam beatitas * primo replevit munere. * hæc uſque Mundi terminos. * terris refulget omnibus.

Unamque Chriſti gloriam. * linguæ ſonis diſtantibus. * par mentium devotio * collaudat uno in Spiritu.

Gloria &c.

IN FESTO SACRAMENTI CORPORIS ET SANGUINIS JESU CHRISTI.

S. Thomæ de Aquino. [8]

PAnge (lingua) glorioſi * Corporis myſterium. * Sanguiniſque pretioſi. * quem in Mundi pretium * fructus ventris generoſi * Rex effudit gentium.

Nobis datus. nobis natus * ex intacta Virgine. * & in Mundo converſatus. * (ſparſo verbi ſemine) * ſui moras incolatus * miro clauſit ordine.

In ſupremæ nocte Cœnæ * recumbens cum Fratribus. * (obſervata Lege plenè * cibis in Legalibus) * cibum turbæ duodenæ * ſe dat ſuis manibus.

Verbum Caro panem verum. * verbo carnem efficit. * fitque Sanguis Chriſti merum. * & ſi ſenſus deficit. * ad firmandum cor ſincerum * ſola Fides ſufficit.

Tantum ergo Sacramentum * veneremur cernui. * & antiquum Documentum * novo cedat Ritui. * præſtet Fides ſupplementum * ſenſuum defectui.

Genitori. Genitoque * laus & jubilatio. * ſalus. honor. virtus quoque * ſit & benedictio. * Procedenti ab utroque * compar ſit laudatio. Amen.

S. Thomæ de Aquino.

SAcris ſolemniis juncta ſint gaudia.* & ex præcordiis ſonent præconia. * recedant vetera. nova ſint omnia. * corda. voces. & opera.

Noctis recolitur Cœna noviſſima. * qua Chriſtus creditur Agnum & Azyma * dediſſe Fratribus juxta Legitima * priſcis indulta patribus.

Poſt Agnum typicum expletis epulis. * Corpus Dominicum datum Diſcipulis. * (ſic totum omnibus. quod totum ſingulis.) * ejus fatemur manibus.

Dedit fragilibus Corporis ferculum. * dedit & triſtibus Sanguinis poculum. * dicens. Accipite (quod trado) vaſculum. * omnes ex eo bibite.

Sic Sacrificium iſtud inſtituit. * cujus officium committi voluit * ſolis Presbyteris. quibus ſic congruit. * ut ſumant. & dent cæteris.

Panis Angelicus fit panis hominum. * dat Panis cælicus Figuris terminum. * O res mirabilis! manducat Dominum * pauper. ſervus. & humilis.

Te Trina Deitas. Unaque poſcimus. * ſic nos tu viſita. ſicut te colimus. * per tuas ſemitas duc nos (quo tendimus) * ad lucem. quam inhabitas. Amen.

S. Tho-

(8) *Licet ab aliquibus dubitatum ſit an Officium Feſti Corporis Chriſti a D. Thoma Aquinate compoſitum fuerit, ac proinde tres hinc ſequentes Hymnos ad Officium illud pertinentes, nunc temporis pro certo habetur, dubium omne ſubmovente Conſtitutione Xiſti IV. edita tom. 3. Bullarii noviſſimi Fratrum Prædicatorum pag. 555. in qua affirmatur ejus Officii auctorem fuiſſe D. Thomam Aquinatem. Conſule Proſperum Lambertini Cardinalem Archiep. Bonon. nunc* BENEDICTUM XIV. *de Feſtis D. N. J. C., & Deiparæ Virginis P. 1. §. 1xxi.*

S. Thomæ de Aquino.

VErbum ſupernum prodiens . * nec Patris linquens dexteram . * ad opus ſuum exiens . * venit ad vitæ veſperam.

In mortem a diſcipulo * ſuis tradendus æmulis . * prius in vitæ ferculo * ſe tradidit Diſcipulis .

Quibus ſub bina ſpecie * Carnem dedit & Sanguinem . * ut duplicis ſubſtantiæ * totum cibaret hominem.

Se (naſcens) dedit ſocium . * conveſcens in edulium . * ſe (moriens) in pretium . * ſe (regnans) dat in præmium.

O ſalutaris Hoſtia . * quæ cæli pandis oſtium ! * bella premunt hoſtilia . * da robur . fer auxilium.

Uni Trinoque Domino * ſit ſempiterna gloria . * qui vitam ſine termino * nobis donet in patria. Amen.

IN DEDICATIONE ECCLESIÆ.

Ambroſianum.

SAcratum hoc Templum Dei . * Altaris renovatio . * nos recurrentes annuas * laudes Deo referimus.

Altare magnum hoc Dei * ſacratum eſt hac die . * in cujus honore ſedulo * omnes curvamus genua.

Precantes autem Dominum . * (qui ſolus inviſibilis) * ut nos ſemper in hoc loco * ſanctificari jubeat.

Vota ſolventes hic Deo . * Sanctis ejus omnibus . * quorum ſacræ Reliquiæ * Templum [1] ornare hoc Dei.

Omnis qui hic ingreditur . * ſanctificatus exeat . * ſemper orando Domino * purificatus maneat.

PSALT.RG.

Dedicationis Eccleſiæ.

Cæremoniarum hoſtias * ad hoc Altare jugiter * nos offerentes pariter * devotis ſemper mentibus.

Sanctificet nos Dominus * in hoc Templo ſancto . * in quo & nos ſolemniter * ſacrum munus offerimus.

Deum . Fratres chariſſimi . * & Chriſtum ejus Filium . * ſimulque Sanctum Spiritum * hymnis laudemus jugiter.

Ambroſianum.

CHriſte cunctorum Dominator alme . * Patris [2] æterni genitus ab ore . * ſupplicum vota pariterque hymnum * cerne benignus.

Cerne quod puro Deus in honore * plebs tua ſupplex reſonat in Aula.* annua cujus revehunt colendum * tempora feſtum.

Hæc domus rite tibi dedicata * noſcitur . in qua populus ſacratum * Corpus aſſumit . bibit & beati * Sanguinis hauſtum.

Hic ſacroſancti latices veternas * diluunt culpas . perimuntque noxas. * Chriſmate vero genus ut creetur * Chriſticolarum.

Hic ſalus ægris . medicina feſſis . * lumen orbatis . veniaque noſtris * fertur offenſis . timor atque mœror * pellitur omnis.

Dæmonis ſæva perit hic rapina . * pervicax monſtrum pavet . & retenta * corpora linquens fugit in remotas * ocyus umbras.

Hic locus nempe vocitatur Aula * Regis immenſi . niveaque cæli * Porta. quæ vitæ patriam petentes * accipit omnes.

Turbo quam nullus quatit . aut vagantes * dirnunt venti . penetrantque

Bbb nimbi.

(1) *Vat. 82. in quo & præſens & inſequens Hymnus legitur heic habet ,* ornaret.
(2) *Vat. 82.* æterno.

Dedicationis Eccleſiæ.

nimbi . * non tetris lædit piceus tenebris * tartarus horrens .

Quæſumus ergo Deus ut ſereno * annuas vultu . famulos gubernans . * qui tui ſummo celebrant amore * gaudia Templi .

Nulla nos vitæ [1] crucient moleſta.* ſint dies læti . placidæque noctes . * nullus ex nobis (pereunte Mundo) * ſentiat ignes .

Hic dies (in quo tibi conſacratam * conſpicis Aram) tribuat perenne * gaudium nobis . vigeatque longo * temporis uſu .

Gloria ſummum reſonet Parentem.* gloria Natum . pariterque Sanctum * Spiritum dulci moduletur hymno * omne per ævum . Amen .

URbs beata Jeruſalem * dicta Pacis viſio . * quæ conſtruitur in cælis * vivis ex lapidibus . * & Angelis coronata . * ut ſponſata comite .

Nova veniens e cælo . * nuptiali thalamo * præparata . ut ſponſata * copuletur Domino . * plateæ & muri ejus ex auro puriſſimo .

Portæ nitent margaritis . * adytis patentibus . * & virtute meritorum * illuc introducitur * omnis . qui ob Chriſti nomen * hic in Mundo premitur .

Tunſionibus . preſſuris * expoliti lapides . * ſuis coaptantur locis * per manus artificis . * diſponuntur permanſuri * ſacris ædificiis .

Diviſio.

ANgularis . fundamentum . * lapis Chriſtus miſſus eſt.* qui compage parietum * in utroque nectitur . * quem Sion Sancta ſuſcepit . * in quo credens permanet .

Omnis illa Deo ſacra * & dilecta Civitas . * plena modulis in laude . * & canore jubilo . * Trinum Deum . Unicumque * cum favore prædicat .

Hoc in Templum . ſumme Deus . * exoratus adveni . * & clementi bonitate * precum vota ſuſcipe . * largam benedictionem * hic infunde jugiter .

Hic promereantur omnes * petita acquirere . * & adepta poſſidere . * cum Sanctis perenniter * Paradiſum introire . * tranſlati in requiem .

Gloria & honor Deo * uſquequò Altiſſimo . * unà Patri . Filioque . * inclyto Paraclito . * cui laus eſt & poteſtas * per immenſa ſæcula . Amen.

In Adventu Domini.

S. Ambroſii Epiſc. Modiolanen.

COnditor alme ſiderum . * æterna lux credentium . * Chriſte redemptor omnium * exaudi preces ſupplicum .

Qui condolens interitu * mortis perire Sæculum . * ſalvaſti Mundum languidum . * donans reis remedium.

Vergente Mundi Veſpere . * uti ſponſus de thalamo . * egreſſus honeſtiſſima * Virginis Matris clauſula .

Cujus forti Potentiæ * genu curvantur omnia . * Cæleſtia . Terreſtria * nutu fatentur ſubdita .

Occaſum ſol cuſtodiens . * luna pallorem retinens . * candor in aſtris relucens . * certos obſervans limites .

Te deprecamur . Hagie . * venture Judex Sæculi . * conſerva nos in tempore . * hoſtis a telo perfidi .

Laus . honor . virtus . gloria . * Deo

(1) *Idem*, cruciet moleſtas .

Deo Patri. & Filio. * Sancto ſimul Paraclito * in ſæculorum ſæcula: Amen.

VErbum ſupernum prodiens. * a Patre olim exiens. * qui natus Orbi ſubvenis. * curſu declivi temporis.

Illumina nunc pectora. * tuoque amore concrema. * audito ut præconio. * ſint pulſa tandem lubrica.

Judexque cum poſt aderis. * rimari facta pectoris. * reddens vicem pro abditis. * juſtiſque regnum pro bonis.

Non demum arctemur malis. * pro qualitate criminis. * ſed cum Beatis compotes * ſimus perennes cælibes.

Laus. honor. virtus. &c.

Ad Matutinum.

VOX clara ecce intonat. * obſcura quæque increpat. * pellantur eminus ſomnia. * ab æthre Chriſtus promicat.

Mens jam reſurgat torpida. * quæ ſorde extat ſaucia. * ſidus refulget jam novum. * ut tollat omne noxium.

E furſum Agnus mittitur * laxare gratis debitum. * omnes pro indulgentia * vocem demus cum lacrymis.

Secundo ut cum fulſerit. * Mundumque horror cinxerit. * non pro reatu puniat. * ſed nos pius tunc protegat.

Laus. honor. virtus. gloria * Deo Patri. & Filio. * Sancto ſimul Paraclito * in ſæculorum ſæcula. Amen.

CHriſti caterva clamitet * rerum Parenti proximas. * quas eſſe ſentit gratias. * laudeſque promat maximas. *Adventus Domini.*

Vatum poli oracula * perfecit olim tradita. * cum nos redemit unicus * Factoris Orbis Filius.

Verbum profectò proditum * tulit reatum criminum. * ſumenſque noſtrum pulverem. * mortis peremit principem.

A matre natus tempore. * ſed ſempiternus a Patre. * duabus in ſubſtantiis * perſona ſola eſt Numinis.

Venit Deus factus homo. * niteſcat ut cultu novo * renatus. in nato Deo * factus novus vetus homo.

Natalis hinc ob gaudium. * ovans trophæo genitum. * renata plebs per gratiam * hæc feſta præbet annua.

Adventus hic ſolemnibus * votis feratur omnibus. * quos ſuſtinere convenit * tanti diei gloriam.

Secundus ut cum cœperit. * Orbemque terror preſſerit. * ſuccurrat hæc humillima * ſuſceptionis dignitas.

Præſta Pater piiſſime. * Patrique compar Unice. * cum Spiritu Paraclito * regnans per omne ſæculum. Amen.

SOL. aſtra. terra. æquora * adventum Dei altiſſimi. * prolem excelſi germinis. * dives & inops concrepent.

Olim promiſſum Patribus. * partum puellæ inclytum. * natum ante Luciferum * Dei potentis Filium.

Venturum Regem gloriæ. * Deum regnare regibus. * hoſtem calcare improbum. * Mundum ſanare languidum.

Lætentur ſimul Angeli. * omnes exultent

Adventus Domini.

exultent populi. * Excelſus venit humilis. * ſalvare quod perierat.

Deus & homo oritur. * Sanctaque regnat Trinitas. * coævus Patri Filius. * terris deſcendit Dominus.

Clament Prophetæ. & prophetent. * Emmanuel jam prope eſt. * mutorum linguæ jam ſonent. * claudi in occurſum pergite.

Agnus & fera beſtia * ſimul manducent paleas. * agnoſcat bos & aſinus * jacentem in præſepio.

Signum regale emicans. * ſacrum præcedet verticem. * regali Nato nobili. * reges parate munera.

O quam beatum nuncium * Virgo Maria audiit! * credendo Mater fœta ſit. * & Virgo virum neſciit.

Omnes gentes & inſulæ * magnum triumphum plaudite. * curſu cervorum currite. * Redemptor ecce jam venit:

Diſcant cæcorum oculi. * clauſo ſedentes lumine. * noctis tenebras ſolvere. * lumen verum percipere.

Gens Galilæa & Græcia * credat Perſa & India. * dignando Deus homo ſit. * & Verbum cum Patre manet.

Laus. honor. virtus. gloria * Deo Patri. & Filio. * unà cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

INCI-

Cathedra Rom. S. Petri.

INCIPIUNT HYMNI
DE NATALITIIS SANCTORUM.

In Cathedra S. Petri Apostoli, qua primum Romæ ſedit [a]
Paulini.

PEtrus beatus catenarum laqueos * (Chriſto jubente) rupit mirabiliter. * cuſtos ovilis. & Doctor Eccleſiæ. * Paſtorque gregis. conſervator ovium * arcet luporum truculentam rabiem.

Quodcumque vinclis ſuper terram ſtrinxerit. * erit in aſtris religatum fortiter. * & quod reſolvit in terris arbitrio. * erit ſolutum ſuper cæli radium. * in fine Mundi Judex erit ſæculi.

Gloria Deo per immenſa ſæcula. * ſit tibi. Nate. decus & imperium. * honor. poteſtas Sanctoque Spiritui. * ſit Trinitati ſalus individua * per infinita ſæculorum ſæcula. Amen.

O [a] Petre petra Eccleſiæ. * iſto beatus nomine. * quo Petrus a Chriſto petra. * non petra Chriſtus a Petro.

Tu es Petrus. qui fidei * Confeſſores primus. Dei * nunc primus in membris manens. * ob quod Cephas vocatus es.

Adeſt dies. quo Romulea * in Urbe conſecratus es. * in quo Cathedra nobili * ſcandens thronum ſuſtolleris.

Conlata ergo gloriæ * in te poteſtas affluens. * ligata ſolvat crimina. * portaſque averni obſtruat.

Hinc Paſtor ut piiſſimus * oves gubernat creditas. * intus foriſque pervigil. ne ſubruamur. protege.

Et clave illa cælica * ſolvens catenas criminum. * illic reos inducito. * quò clarus extat Janitor.

Ut cum polorum Principi * reciſa membra junxeris. * ſit Trinitati gloria * per cuncta ſemper ſæcula. Amen.

Senatus Apoſtolici. *Require in Natali S. Petri propriè*.

In Natali S. Agnæ Virg. et Mart. [1]
S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

AGnes beatæ Virginis * natalis eſt. quo ſpiritum * cælo refudit debitum. * pio ſacrata ſanguine.

Matura martyrio fuit. * matura nondum nuptiis. * nutabat in viris fides. * cedebat & feſſus ſenex.

Metu parentes territi * clauſtrum pudoris auxerant. * ſolvit fores cuſtodiæ * fides teneri neſcia.

Prodire quis [2] nuptam putet. * ſic læta vultu ducitur. * novas vero ferens opes. * dotata cenſu ſanguinis.

Aras nefandi numinis * adolere tedis cogitur. * reſpondet. Haud tales faces * ſumpſere Chriſti Virgines.

Hic ignis extinguit fidem. * hæc flamma lumen eripit. * hic hic ferite. ut profluo * cruore reſtinguam focos.

Percuſſa quam [3] pompam tulit? * nam veſte ſe totam tegit. * curam pudoris præſtitit. * ne quis retectam cerneret.

In

(a) *Brev. Mozarabum*: In Cathedra S. Petri menſe Februarii.

(1) *Vat.* 82. Ymnus S. Agnis. *Notatum Clariſſimo Georgi in Adonis Martyrologio ad hunc feſtum* XII. *Kal. Februarii pag.* 57. *a media ætatis Scriptoribus* Agna & Agnes *Agnetem vocari*.

(2) *Vat.* 82. nuptum.

(3) *Idem MS.* pompa.

Digitized by Google

Converſ. S. Pauli. In morte vivebat pudor. * vultumqua texerat manu. * terram genuflexo petit. * lapſa verecundo cadens.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito * una cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula.

IN CONVERSIONE S. PAULI APOST.

S. Damaſi Papæ.

JAM dudum Saulus procerum præcepta ſecutus. * cum Domino patrias vellet præponere leges. * abnueret ſanctos Chriſtum laudaſſe Prophetas. * cædibus aſſiduis cuperet diſcerpere plebem.

Cum lacerat ſanctæ Matris pia fœdera cæcus. * poſt tenebras verum meruit cognoſcere lumen. * tentatus ſenſit. poſſet quid gloria Chriſti. * auribus ut Domini vocem. lucemque recepit.

Compoſuit mores. Chriſti præcepta ſecutus. * mutato placuit poſtquam de nomine Paulus. * mira fides rerum! ſubito trans æthera cæli * noſcere promeruit. poſſent quid præmia vitæ.

Conſcendit raptus Martyr penetralia Chriſti. * tertia lux cæli tenuit Paradiſus euntem. * conloquiis Domini fruitur. ſecreta reſervat. * Gentibus ac populis juſſus prædicere vera.

Profundum penetrare maris. noctemque diemque * viſere. cui magnum fatis eſt vixiſſe latentem. * verbera. vincla. famem. lapides. rabiemque ferarum. * carceris inluviem. virgas. tormenta. catenas.

Naufragium. lacrymas. ſerpentis dira venena. * ſtigmata non timuit portare in corpore Chriſti. * credentes docuit. poſſent quo vincere mortem. * dignus amore Dei vivit per ſæcla Magiſter.

Elpidis uxoris Severini Boetii.

DOctor egregie Paule mores inſtrue. * & mente polum nos transferre ſatage. * donec perfectum largiatur plenius. * evacuato quod ex parte gerimus.

Sit Trinitati ſempiterna gloria. * honor. poteſtas. atque jubilatio. * in Unitate. cui manet imperium * ex tunc. & modo. per æterna ſæcula. Amen.

Paule Doctor egregie. *Require in ejus Natali proprie.*

IN HYPAPANTI. SIVE IN PURIFICATIONE S. MARIÆ, ET OMNIBUS EJUS FESTIVITATIBUS. *

S.[1] Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

A Solis ortus cardine. * & uſque terræ limitem. * Chriſtum canamus Principem. * natum Mariæ Virginis.

Gaudete quicquid gentium. * Judæa. Roma. & Græcia. * Ægypte. Thrax. Perſa. Scytha. * Rex unus omnes poſſidet.

Laudate veſtrum Principem. * omnes beati ac perditi. * vivi imbeclli ac mortui. * jam nemo poſt hæc mortuus.

Fit

(a) *Brev. Mozarabum:* In Annunciatione S. Mariæ in Laudibus.
Meminit hujus Hymni S. Ambroſii S. Ildephonſus Serm. de Parturitione & Purgatione S. Mariæ Biblioth. Patrum tom. 12. pag. 573.

(1) *Ildephonſus quemadmodum Thomaſio notatum præſentem Hymnum Ambroſio tribuit; nec tamen ut Ambroſii fœtum agnoſcunt recentiores illius Patris Operum editores, qui ejuſdem Ildephonſi auctoritate permoti in Admonitione ad Hymnos prævia Ambroſio adjudicarunt alterum Hymnum:* Intende qui regis iſrael *&c. ſupra pag. 351.*

* Fit porta Chriſti pervia. * referta plena gratia. * tranſitque Rex. & permanet * clauſa (ut fuit) per ſæcula.

Genus ſuperni Numinis * proceſſit aula Virginis. * ſponſus. Redemptor. conditor. * ſuæ gigas Eccleſiæ.

Honor Matris & gaudium. * immenſa ſpes credentium. * per atra mortis pocula * reſolvit noſtra crimina.

Lapis de monte veniens. * Mundumque replens gratia. * quem non præciſum manibus * Vates vetuſti nunciant.

Qui Verbum caro factus eſt. * præconio Angelico. * de clauſtris virginalibus * Virginis Virgo natus eſt.

Rorem dederunt æthera. * nubeſque Juſtum fuderunt. * patens excepit Dominum * terra ſalutem generans.

Mirabilis conceptio. * Chriſtum protulit ſobolem! * ut Virgo partum funderet. * poſt partum Virgo ſiſteret.

Exultet omnis anima. * nunc Redemptorem Gentium Mundi veniſſe Dominum * redimere quos condidit.

Creator cuncti generis. * Orbis quem totus non capit. * in tua (ſancta Genitrix) * ſeſe reclauſit viſcera.

Quem Pater ante tempora * Deus Deumque genuit. * Matris alma Virginitas * cum tempore partum edidit.

Tollens cuncta facinora. * & donans ſancta munera. * augmentum lucis adferens. * tenebris damnum inferens.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * in ſempiterna ſæcula. Amen.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. S. Maria.

Myſterium Eccleſiæ. * hymnum Chriſto referimus. * quem genuit Puerpera * Verbum Patris in Filio.

Sola in ſexu femina. electa es in ſæculo. * & meruiſti Dominum * ſancto portare in utero.

Vates antiqui temporis * prædixerunt quod factum eſt. * quia Virgo conciperet. * & pareret Emanuel.

Myſterium hoc magnum eſt. * [1] & Mariæ quod conceſſum. * ut Deum (per quem omnia) * ex ſe videret prodere.

Verè gratia plena es. * & glorioſa permanes. * quia ex te natus eſt * Chriſtus. per quem facta ſunt omnia.

Paſtores qui audierunt. * gloriam Domino cantarunt. * cucurrerunt in Bethelem. * natum videre Dominum.

Sic Magi ab ortu ſolis. * per ſtellæ indicium * (portantes typum Gentium) * primi offerunt munera.

Rogemus ergo populi. * Dei Matrem & Virginem. * ut ipſa nobis impetret * pacem & indulgentiam.

Gloria tibi Domine * (qui natus es de Virgine) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

V. H. Fortunati Epiſc. Pictavien.

Quem terra. pontus. æthera * colunt. adorant. prædicant. * trinam Regentem machinam. * clauſtrum Mariæ bajulat.

Cui luna. ſol. & omnia * deſerviunt per tempora. * perfuſa cæli gratia. * geſtant Puellæ viſcera.

Mirantur ergo ſæcula. * quòd Angelus fert femina. * quòd aure Virgo [b] concipit. * & corde credens [c] accipit.

Beata

(a) Hunc locum allegat S. Ildephonſus memorato Sermone.
(b) *MS. Orat. C. 13.* concepit. (c) Parturit.

(1) *Vat. 82. in quo preſens inſcribitur*, ymnus Sanctæ Mariæ, *hoc loco neſcit copulam* &.

S. Maria. Beata Mater [a] munere . * cujus ſupernus Artifex * (Mundum pugillo continens)* ventris ſub arca clauſus eſt.

Beata cæli nuncio . * fœcunda Sancto Spiritu . * deſideratus Gentibus . * cujus per alvum fuſus eſt .

Diviſio .

O Glorioſa [b] Domina . * excelſa ſuper ſidera . * qui te creavit providè * [c] lactaſti ſacro ubere .

Quod Eva triſtis abſtulit . * tu reddis almo germine . * intrent ut aſtra flebiles . * cæli feneſtra facta es .

Tu Regis alti janua . * & porta lucis fulgida. * Vitam datam per Virginem.* Gentes redemptæ plaudite .

[d] Maria Mater gratiæ . * Mater miſericordiæ . * tu nos ab hoſte protege.* & hora mortis ſuſcipe .

Gloria tibi Domine * (qui natus es de Virgine) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula . Amen .

AVE maris Stella . * Dei Mater alma . * atque ſemper Virgo . * felix cæli Porta .

Sumens illud Ave .* Gabrielis ore.* funda nos in pace . * mutans Evæ nomen .

Solve vincla reis . * profer lumen cæcis .* mala noſtra pelle .* bona cuncta poſce .

Monſtra te eſſe Matrem . * ſumat per te preces * qui pro nobis natus . * tulit eſſe tuus .

Virgo ſingularis . * inter omnes mitis . * nos culpis ſolutos . * mites fac & caſtos .

Vitam præſta puram .* iter para tutum . * ut videntes Jeſum . * ſemper collætemur .

Sit laus Deo Patri . * ſummo Chriſto decus . * Spiritui Sancto . * Tribus honor Unus . Amen .

IN NATALI S. AGATHÆ VIRG. ET MART.
S. Damaſi Papæ .

MArtyris ecce dies Agathæ * Virginis emicat eximiæ. * [e] Chriſtus eam ſibi qua ſociat . * & diadema duplex decorat .

Stirpe decens . elegans [f] ſpecie . * magis [g] actibus atque Fide . * terrea proſpera nil reputans . * juſſa Dei ſibi corde ligans .

Fortior hæc trucibuſque viris . * expoſuit ſua membra flagris . * pectore quàm fuerit valido . * torta mammilla docet patulo .

Deliciæ cui carcer erat . * Paſtor ovem Petrus hanc recreat .* lætior inde magiſque flagrans. * cuncta flagella cucurrit ovans .

Ethnica turba rogum fugiens . * hujus & ipſa meretur opem . * quos fidei titulus decorat . * his venerem magis ipſa premat .

Jam renidens quaſi ſponſa polo . * pro miſeris ſupplica Domino . * ſic tua feſta coli faciat . * ſe celebrantibus ut faveat .

Gloria cum Patre ſit Genito . * Spirituique proinde Sacro . * qui Deus unus & omnipotens . * hanc noſtri faciat memorem . Amen .

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

AGathæ ſacræ Virginis * diem feſtum colimus . * in quo (devicto Tyranno) * palmam ſumit martyrii.

Quintianus Tyrannus * Conſularis Siciliæ . * audiens famam Virginis . * fremere cœpit invidus . Vitio-

(*a*) Maria . (*b*) *al.* femina . (*c*) *C.* 13. *Orat.* lactos ſacrato . *al.* ſacrato . (*d*) Deeſt hæc ſtrophe in C. 13. (*e*) *al.* quia ſibi Chriſtus eam ſociat . (*f*) *al.* facie (*g*) actibus . *al.* omnibus .

Vitiorum affectibus * mentem vexabat invidam. * ut Deo dicatam Virginem * rabido ore perimeret.

Statim adſunt miſeri. * ejus qui vellent pandere * religionem ſanctiſſimam. * quam tenet ab infantia.

Siſti jubet Martyrem * ſuis tribunalibus. * & eam ſic alloquitur. * ut diis cervicem flecteret.

Sed dum nil valet inſania. * (1) in mamma torquet Virginem. * & teſtas acutiſſimas * igni ſuccenſas adhibet.

Cujus medendis artubus * ſanctus adeſt Apoſtolus. * qui verbo curat vulnera. * quæ Tyrannus infixerat.

Dehinc ad ſepulchrum veniens * juvenis ſplendidiſſimus * mentem ſanctam (2) prædicat * patriæ ſalutem plurimam.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

In Natali Cathedræ S. Petri Apoſtoli.

Petrus beatus. *Require ſupra in ejus Cathedra Romana.*

Senatus Apoſtolici. *Require in Natali S. Petri propriè.*

In Adnunciatione S. Mariæ *Matris Domini noſtri Jeſu Chriſti propriè. Ad Nocturnum.*

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

Terrena cuncta jubilent. * aſtra laudibus intonent. * Virginis ante thalamum * laudes alternent dramatum.

Hæc Virgo Verbo gravida. * fit Paradiſi janua. * quæ Deum Mundo reddidit. * cælum nobis aperuit.

Felix iſta Puerpera. * Evæ lege liberrima. * concepit ſine maſculo. * peperit abſque gemitu.

Dives Mariæ gremium * Mundi geſtavit pretium. * quo gloriamur redimi. * ſoluti jugo debiti.

Annunciationis S. Mariæ

Quam Patris implet Filius. * Sanctus obumbrat Spiritus. * cælum fiunt caſtiſſima * ſacræ Puellæ viſcera.

Sit tibi laus Altiſſime. * qui natus es ex Virgine. * ſit honor ineffabili * Patri. Sanctoque Flamini. Amen.

In Natali S. Georgii Mart. *Ambroſianum.*

Geſta ſanctorum Martyrum * meminiſſe jocundum eſt. * & in eorum laudibus * Deo canere gloriam.

Georgius Chriſti miles * ortus eſt Cappadociæ. * qui vana Mundi reſpuens. * mercatus eſt cæleſtia.

Pecuniam quam tulerat * propter honorem fragilem. * fide repletus (3) Dei. * ſtipem dedit pauperibus.

Tum compulſus a Principe * ſaxis vota perſolvere. * quos ille per fidem Chriſti * in profundum merſit abyſſi.

Ira accenſus Tyrannus. * pœna invexit Martyri. * flagella ſæva. carceres. * feras. ſive ſartagines.

Quos ille non tremuit. * confortatus a Domino. * ſed & magis in populo * fructus divinos intulit.

Reginam Alexandriam * vocavit ad martyrium. * contempſit Mundi theſauros. * Dei coronam meruit.

Bis ternis annis & uno * triumphat Mundi principem. * cervice cæſa gladio. * migravit ad cæleſtia.

In Inventione S. Crucis.

Hymni. Pange lingua & Vexilla Regis. *Require in Paſſione Domini.*

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

Crux Orbis ſalus perditi. * perempti vita ſæculi. * quam victa tremunt

(1) *Vat.* 82. in mammam. (2) *Idem*, prædicans. (3) *Vat.* 82. Domini *loco* Dei.

S. Crucis. munt tartara. * cæli verentur agmina.

In te dum Vita moritur. * mortis catena ſolvitur. * Ægypti jugo liberi. * veræ ſunt lucis filii.

Te ponit Judex omnium * (cum judicatur) ſolium. * jam tum hœdos ab ovibus * ſegregat in latronibus.

Tu Mundi ludis principem. * dum punis impaſſibilem. * reos offerre ſolita. * quem nunc das. aufert ſpolia.

In te mactatur victima. * quæ Mundi purgat crimina. * tibi talentum creditur. * Adæ quod ſolvit debitum.

Nos. Vitæ Signum. protege. * quo Rex triumphat gloriæ. * per te ad Regnum provehat. * quos ſervitute liberat.

Sit Patri laus ingenito. * ſit decus Unigenito. * ſit utriuſque Parili * majeſtas ſumma Flamini.

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

CRux Mundi benedictio. * ſpes & certa redemptio. * olim gehennæ bajula. * nunc clara cæli janua.

In te levatur Hoſtia. * ad ſe qui traxit omnia. * quam Mundi princeps impetit. * ſuumque nihil invenit.

Tuæ legis articulus. * vetus caſſat chirographum. * antiqua perit ſervitus. * vera libertas redditur.

Odoris tui copia * cuncta vincit aromata. * tui dulcedo nectaris * replet arcana pectoris.

Per Crucem. Chriſte (quæſumus) * ad vitæ transfer præmium. * quos Ligni fixus ſtipite * dignatus es redimere.

Sit Patri laus ingenito. * ſit decus Unigenito. * ſit utriuſque Parili * majeſtas Flamini.

In Natali SS. Martyrum Gervasii et Protasii.
S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

GRates tibi Jeſu novas. * novi repertor muneris. * Protaſio. Gervaſio * Martyribus inventis cano.

Piæ latebant hoſtiæ. * ſed non latebat fons ſacer. * latere ſanguis non poteſt. * qui clamat ad Deum Patrem.

Cælo refulgens gratia. * artus revelavit ſacros. * nequimus eſſe martyres. * ſed reperimus Martyres.

Hic quis requirat teſtium * voces. ubi factum eſt fides? * ſanatus impos mentium * opus fatetur Martyrum.

Cæcus recepto lumine. * mortis ſacræ meritum probat. * Severus eſt nomen viro. * uſus miniſter publici.

Ut Martyrum veſtem attigit. * & ora terſit nubila. * lumen refulſit illico. * fugitque pulſa cæcitas.

Soluta turba vinculis. * ſpiris Draconum libera. * emiſſa totis urbibus. * domum redit cum gratia.

Vetuſta fæcla vidimus. * jactata ſemicintia. * tactuque & umbra corporum * ægris ſalutem redditam.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

In Natali S. Johannis Baptistæ.
Ambroſianum.

ALmi Prophetæ progenies pia. * clarus parente. & nobilior patre. * quem matris alvus claudere neſcia. * ortus Herilis prodidit Indicem.

Cum Virginalis regia gloriam * ſummi Tonantis. nomine pignoris * geſtaret. aula nobilis intimo * clauſtro pudoris fertilis integro.

Vox ſuſcitavit miſſa puerperæ. * ſovitque Vatis gaudia parvuli. * Matres prophetant munere pignorum. * mutus locutus nomine filii eſt.

Scri-

Scribendus hic eſt. vocis ut augeat * noſtræ canores. duraque vincula * diſſolvat oris larga (1) Propheticis * verborum habenis litera nominis.

Vox namque Verbi. vox Sapientiæ eſt. * Major Prophetis. & minor Angelis. * qui præparavit corda Fidelium. * ſtravitque rectas juſtitiæ vias.

Aſſertor æqui. non ope regia. * nec morte dura linquere tramitem * veri coactus. Non licet (ait) tibi * uxorem habere fratris adulteram.

Hinc ira regis. ſævaque funera. * ſaltationis munere vendita. * menſas Tyranni. & Virginis ebrius * luxus replevit ſanguine ſobrio.

Hæc vitricus dat dona. veſanior * quàm ſi veneni pocula traderet. * negare præſtat quàm dare vitricum. * odiſſe præſtat. plus nocet horum amor.

Sit Trinitati maxima gloria. * laus & poteſtas & ſapientia. * ſit fortitudo ac magnificentia * uni Deo per ſæcla perennia. Amen.

Bedæ Presbyteri.

PRæcurſor altus luminis. * & præco Verbi naſcitur. * lætare cor Fidelium. * lucemque gaudens accipe.

Miranda cujus ſæculis * Nativitas per Angelum * innotuit parentibus. * pia fide jam præditis.

Sublime cui vocabulum. * Johannes ipſe Gabriel * imponit. & clariſſima * ipſius acta præcinit.

Qui matris adhuc parvulus * vulva retentus. ſpiritum * percepit almus gratiæ. * teſtis futurus gratiæ.

Necdumque natus jam dedit * de luce teſtimonium. * quod natus admirabili * complevit ipſe in gloria.

Hic plurimos ex Iſrael * Chriſti fidei ſubdidit. * & corda Patrum in filios * (docens ſuperna) tranſtulit.

In Eliæ qui ſpiritu * venit Prophetæ ſemitam * parare Chriſto. ac plebibus * iter ſalutis pandere.

Quo feminarum in filiis * Propheta major nullus eſt. * quin ipſe miris actibus * pluſquam Propheta claruit.

Baptiſma pœnitentiæ * qui prædicabat ac dedit. * turbaſque Jeſu gratiæ * inluminandas obtulit.

Ipſumque Jeſum (qui omnia * ſancto lavans in Spiritu * emundat) in Jordanici * tinxit fluento gurgitis.

Et baptiſato protinus * aperta vidit æthera. * nobis ſuo baptiſmate * pandit polique regiam.

Atque in columba Spiritum. * illum ſuper deſcendere * vidit. doli qui neſcius * mentes requirit ſimplices.

Audivit & vocem Patris. * Dilectus hic eſt Filius * a ſæculo (dixit) meus. * in quo mihi complacui.

Edoctus his oraculis * Baptiſta Jeſum prædicat * natum Dei. qui in Spiritu * Sancto fideles abluat.

Quid ſermo noſter amplius * hujus canat præconia? * de quo Patris vox Filio * olim locuta præcinit.

En mitto (dixit) Angelum. * tuam paret qui ſemitam. * vultumque præcurrat tuum. * Solem. rubens ut Lucifer.

Pauli Diaconi.

UT queant laxis reſonare fibris * mira geſtorum famuli tuorum. * ſolve polluti labii reatum. * Sancte Johannes.

Nuncius celſo veniens olympo. * te patri magnum fore naſciturum. * nomen & vitæ ſeriem gerendæ * ordine promit.

(1) *Vat.* 82. Prophetici.

Digitized by Google

S. Johann. Baptiſta. Ille promiſſi dubius ſuperni. * perdidit promptæ modulos loquelæ. * ſed reformaſti (genitus) peremptæ * organa vocis.

Ventris obſtruſo poſitus cubili. * ſenſeras regem thalamo manentem. * hinc parens (Nati meritis) uterque * abdita pandit.

Antra deſerti teneris ſub annis * (civium turmas fugiens) petiſti. * ne levi ſaltem maculare vitam * famine poſſes.

Præbuit hirtum tegimen camelus * artubus ſacris. ſtrophium bidentes. * cui latex hauſtum. ſociata paſtum * mella locuſtis.

Cæteri tantum cecinere Vatum * corde præſago Jubar affuturum. * tu quidem Mundi ſcelus auferentem * indice prodis.

Diviſio.

NON fuit vaſti ſpatium per Orbis * ſanctior quiſquam genitus Johanne. * qui nefas ſæcli meruit lavantem * tingere lymphis.

O nimis felix meritique celſi. * neſciens labem nivei pudoris. * præpotens Martyr. eremique cultor. * Maxime Vatum!

Serta ter denis alios coronant. * aucta crementis duplicata quoſdam. * trina centeno cumulata fructu. * te (Sacer) ornant.

Nunc (Potens) noſtri meritis opimis. * pectoris duros lapides repelle. * aſperum planans iter. & reflexos * dirige calles.

Ut pius Mundi Sator & Redemptor. * mentibus (pulſa luvione) puris. * rite dignetur veniens ſacratos * ponere greſſus.

Laudibus Cives celebrent ſuperni * te Deus Simplex pariterque Trine. * ſupplices & nos veniam precamur. * parce redemptis. Amen.

IN NATALI SS. APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

APoſtolorum paſſio * diem ſacravit ſæculis. * Petri triumphum noſtrum. * Pauli coronam præferens.

Conjunxit æquales viros * cruor triumphalis necis. * Deum ſecutos Præſules * Chriſti coronavit fides.

Primus Petrus Apoſtolus. * nec Paulus impar gratia. * Electionis Vas ſacræ * Petri adæquavit fidem.

Verſo crucis veſtigio * Simon honorem dans Deo * ſuſpenſus aſcendit dati * non immemor oraculi.

Præcinctus (ut dictum eſt) ſenex. * & elevatus ab altero. * quò nollet ivit. ſed volens * mortem ſubegit aſperam.

Hinc Roma celſum verticem * devotionis extulit. * fundata tali ſanguine. * & Vate tanto nobilis.

Tantæ per Urbis ambitum * ſtipata tendunt agmina. * trinis celebratur viis * Feſtum ſacrorum Martyrum.

Prodire quis [1] Mundum putet. * concurrere plebem poli. * electa gentium Caput. * Sedes Magiſtri gentium.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

Paulini.

FElix per omnes feſtum Mundi cardines. * Apoſtolorum præpollet alacriter * Petri beati. Pauli ſacratiſſimi. * quos Chriſtus almo con-

(1) *Vat.* 82. mundo.

conſecravit ſanguine. * Eccleſiarum deputavit Principes.

Hi ſunt olivæ duæ coram Domino. * & candelabra luce radiantia. * præclara cæli duo luminaria. * fortia ſolvunt peccatorum vincula. * portas olympi reſerant fidelibus.

Habent ſupernas poteſtatem claudere * ſermone ſedes. pandere ſplendentia * limina poli ſuper alta ſidera. * linguæ eorum claves cæli factæ ſunt. * larvas repellunt ultra Mundi limites.

Petrus beatus catenarum laqueos * (Chriſto jubente) rupit mirabiliter. * Cuſtos ovilis. & Doctor Eccleſiæ. * Paſtorque gregis. conſervator ovium* arcet luporum truculentam rabiem.

Quodcumque vinclis ſuper terram ſtrinxerit. * erit in aſtris religatum fortiter. * & quod reſolvit in terris arbitrio. * erit ſolutum ſuper cæli radium. * in fine Mundi Judex erit ſæculi.

Non impar Paulus huic Doctor Gentium. * electionis templum ſacratiſſimum. * in morte compar. in corona particeps. * ambo lucernæ & decus Eccleſiæ. * in Orbe claro coruſcant vibramine.

O Roma felix. quæ tantorum Principum * es purpurata pretioſo ſanguine.! * excellis omnem Mundi pulchritudinem * non laude tua. ſed Sanctorum meritis. * quos cruentatis jugulaſti gladiis.

Vos ergo modò glorioſi Martyres.* Petre beate. Paule Mundi lilium. * cæleſtis aulæ triumphales Milites. * precibus almis veſtris nos ab omnibus * munite malis. ferte ſuper æthera.

Gloria Deo per immenſa ſæcula. * ſit tibi. Nate. decus & imperium. * honor poteſtas Sanctoque Spiritui. * ſit Trinitati ſalus individua per infinita ſæculorum ſæcula. Amen. *SS. Petri & Pauli.*

Elpidis uxoris Severini Boetii.

Aurea luce & decore roſeo. * lux lucis omne perfudiſti ſæculum. * decorans cælos inclyto martyrio. * hac ſacra die. quæ dat reis veniam.

Janitor cæli. Doctor Orbis pariter. * Judices ſæcli. vera Mundi lumina. * per crucem alter. alter enſe triumphans. * vitæ ſenatum laureati poſſident.

Jam bone Paſtor Petre clemens accipe *. vota precantum. & peccati vincula * reſolve tibi poteſtate tradita. * qua cunctis cælum verbo claudis. aperis.

Doctor egregie Paule mores inſtrue. * & mente polum nos transferre ſatage. * donec perfectum largiatur plenius. * evacuato quod ex parte gerimus.

Olivæ binæ. pietatis unicæ. * fide devotos. ſpe robuſtos maximè. * fonte repletos charitatis geminæ. * poſt mortem carnis impetrate vivere.

Sit Trinitati ſempiterna gloria. * honor poteſtas atque jubilatio * in Unitate. cui manet imperium * ex tunc & modò per æterna ſæcula. * Amen.

Bedæ Presbyteri Hymnus Abecedarius.

Apoſtolorum gloriam hymnis canamus debitis. * votis vacemus annuis. * Jeſu ſave precantibus.

Bariona Simon Petrus. * & Doctor almus Gentium. * feſtina ſæclis gaudia * ſuo dicarunt ſanguine.

Conjunxit hora tranſitus. * poli peten-

SS. Petri & Pauli. petentes januam . * quos una ſemper charitas * Mundo retentos junxerat •

Diverſitates Gentium * errore longo diſſonas . * ad veritatis gratiam * verbis trahebant conſonis •

Eccleſiæ Princeps ſacer * in monte Jeſum conſpicit . * vocemque Patris igneo * audit poli de vertice •

Fulgentis aſcendens poli * tertia Paulus adyta . * arcana diſcit . alteri * proferre nulli quæ licet •

Greſſus Cæphæ per cærula * Chriſti juvantur dextera . * Chriſtus ſuos . ne ſæculi * demergat æquor . erigit •

Hujus pericla ſæculi * vinci fide credentium * Paulus docet . jam naufragos * ſalvans ab undis ſocios •

Imis Simon e fluctibus * Mundi fideles extrahens . * piſces bonos ut liberet . * ad lucis effert patriam •

Kaſtris in hujus ſeculi * manere juſtos incolas * Paulus docet . tentoria * texendo caſtris congrua •

Languore feſſos tranſiens * Simonis umbra ſublevat . * mundat lepræ contagium . * claudoſque greſſu roborat •

Magiſter altus Gentium * atri furores ſpiritus . * cunctumque morbum per ſua * fugat potens ſudaria •

Nox claudit ambos carcere . * plenos ſed æthræ lumine . * umbras rident & vincula . * Chriſti vident qui gloriam •

Oppreſſa lætho corpora . * ad lucis auras ſuſcitant . * hoſteſque juſti perfidos * addunt tenebris inferi •

Præfulgido ſtolas ſuas * Agni cruore laverant . * guſtando mortis poculum . * mortis triumphant principem •

Quantum ſequi deſiderat * Chriſti Petrus veſtigia ! * ad quem venire non timet * ſcalam crucis per aſperam •

Regni perennis introit * Paulus per enſem Regiam . * nam qui Deum habet caput . * ferro libenter dat ſuum •

Sic Principes Eccleſiæ . * ſic vera Mundi lumina . * mortis triumpho nobili * ſumpſere palmam gloriæ •

Trophæa quorum inſignia * jam Roma felix continet . * quorum coronas totius * Orbis celebrat ambitus •

Vox ergo noſtra te Deum . * te corda noſtra perſonent . * teque in tuis mirabilem collaudet omne ſeculum •

Chriſte . precamur . ut quibus * laudes ovantes dicimus . * horum frui nos lucidis * dones per ævum aſpectibus •

Ymnis per æthram . ac ſuavibus * Apoſtolorum laudibus * noſter Chorus hic conſonet . * pſalmis canorus dulcibus •

Zona benignus aurea * nos cinge caſtimoniæ . * ut te videntes laudibus * tuis vacemus perpetes •

De S. Petro proprie •

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

Senatus Apoſtolici * Princeps . & Præco Domini . * Paſtor prime Fidelium . * cuſtodi gregem creditum •

Per paſcua virentia * nos verbi fruge recrea . * refectas oves prævius . * caulis infer cæleſtibus •

Supernæ claves januæ * tibi Petre ſunt traditæ * tuiſque patent legibus * terrena cum cæleſtibus •

Tu petram veræ fidei . * tu Baſim ædificii * fundas . in qua Catholica * fixa ſurgit Eccleſia •

Umbra

Umbra tua (dum graderis) * ſit medicina languidis. * textrinis uſa veſtium * ſprevit Tabitha feretrum.

Catena vinctum gemina. * virtus ſolvit Angelica. * veſte ſumpta cum caligis * pateſcunt fores carceris.

Sit Patri laus ingenito. * ſit decus Unigenito. * ſit utriuſque Parili * majeſtas ſumma Flamini. Amen.

De S. Paulo proprie.

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

PAule Doctor egregie. * tuba clangens Eccleſiæ. * nubes volans. ac tonitrum * per amplum Mundi circulum.

Nobis potenter intona. * ruraque cordis irriga. * cæleſtis imbre gratiæ. * mentes vireſcant aridæ.

O magnum Pauli meritum! * cælum conſcendit tertium. * audit verba myſterii. * quæ nullis audet eloqui.

Dum verbi ſpargit ſemina. * ſeges ſurgit uberrima. * ſic cæli replent horreum * bonorum fruges operum.

Micantis more lampadis * perfundit Orbem radiis. * fugat errorum tenebras. * ut ſola regnet veritas.

Sit Patri laus ingenito. &c.

In Natali S. Mariæ Magdalenæ.

Ambroſianum.

NArdi Maria piſtici * ſumpſit libram mox optimi. * unxit beatos Domini * pedes rigando lacrymis.

Honor decus imperium ſit Trinitati Unicæ. * Patri. Nato. Paraclito * per infinita ſæcula. Amen.

Odonis Abbatis Cluniacenſis II.[a]

LAuda mater Eccleſia. * lauda Chriſti clementiam. * qui ſeptem purgat vitia. * per ſeptiformem gratiam.

Maria ſoror Lazari. * quæ tot commiſit crimina. * ab ipſa fauce tartari * redit ad vitæ limina. *S. Maria Magdal.*

Poſt fluxæ carnis ſcandala * fit ex lebete phiala. * in vas translata gloriæ. * de vaſe contumeliæ.

Ægra currit ad medicum. * vas ferens aromaticum. * & a morbo multiplici. * verbo curatur medici.

Surgentem cum victoria * Jeſum videt ab inferis. * prima meretur gaudia. * quæ plus ardebat cæteris.

Contriti cordis punctio. * cum lacrymarum fluvio. * & pietatis actio * ream ſolvit a vitio.

Uni Deo ſit gloria * pro multiformi gratia. * qui culpas & ſupplicia * remittit. & dat præmia. Amen.

ÆTerni Patris Unice. * nos pio vultu reſpice. * qui Magdalenam hodie * vocas ad thronum gloriæ.

In theſauro repoſita * Regis eſt drachma perdita. * gemmaque luce inclyta. * de luto luci reddita.

Jeſu dulce refugium. * ſpes una pœnitentium. * per peccatricis meritum * peccati ſolve debitum.

Pia mater & humilis. * naturæ memor fragilis. * in hujus vitæ fluctibus * nos rege tuis precibus.

Uni Deo ſit gloria * pro multiformi gratia. * qui culpas & ſupplicia * remittit. & dat præmia. Amen.

In Natali S. Apollinaris Episc. et Mart.

Ambroſianum.

APollinaris Martyris * piis triumphum vocibus. * lætiſque palmam mentibus * promat fidelis concio.

Petri Ravennam juſſibus * pergens. oceliis

(a) Inter ejus Opera Bibliothecæ Patrum Lugd. tom. 17. pag. 314.

Transfiguration. Domini.

ocellis lumina *· prius dedit. quàm mœnia * intraret Chriſtum prædicans.

Exin Tribuni conjugem * ægram cubantem [1] lectibus. * reddens ſaluti priſtinæ. * plures vocavit ad fidem·

Mutum rogatus viſere. * jens puellam ſpiritu * curavit a nequiſſimo. * fandique morem contulit·

Vitam refudit filiæ * Rufi ſolutæ corpore. * mortiſque vinclis liberam.* Chriſto ſacravit Virginem·

Squalore lepræ ſordidum * monens fideli pectore. * Regem ſupernum credere. * tingens ſanavit gurgite·

Tauri carentem lumine * pulſis tenebris filium. * Phœbum ſerenis viſibus * perfecit orans cernere·

Hic [2] inter aras dæmonum * delubra ſolus diruit. * cædes fameſque pertulit. * cælo refudit ſpiritum·

Gloria tibi Domine. * gloria Unigegenito &c.

In Dedicatione Eccleſiæ S. Petri ad Vincula·

Petrus beatus catenarum· *Require in ejus Cathedra Romana*·

Senatus Apoſtolici. *Require in ejus Natali propriè*·

IN TRANSFIGURATIONE DOMINI.
A. Prudentii C.

QUicumque Chriſtum quæritis. * oculos in altum tollite. * illic licebit viſere * ſignum perennis gloriæ·

Illuſtre quiddam cernimus. * quod neſciat finem pati. * ſublime. celſum. interminum. * antiquius cælo & chao·

Hic ille Rex eſt Gentium. * populique Rex Judaici. * promiſſus Abrahæ patri. * ejuſque in ævum ſemini·

Hunc (& Prophetis teſtibus. * iiſdemque ſignatoribus) * teſtator & Pater jubet. * ipſum audire & credere·

Gloria tibi Domine * (qui apparuiſti hodie) * cum Patre & Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula· Amen·

AMor Jeſu dulciſſime. * quando cor noſtrum viſitas. * pellis mentis caliginem. * & nos reples dulcedine·

Quam felix eſt quem ſatias. * conſors Paternæ dexteræ! * tu verè lumen patriæ. * quod omnem ſenſum ſuperat·

Splendor Paternæ gloriæ. * incomprehenſa bonitas. * amoris tui copiam * da nobis per præſentiam·

Gloria tibi Domine &c.

IN NATALI S. XYXTI PAPÆ ET MART.
S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen·

MAgni palmam certaminis * invicta fides contulit. * pro Chriſto dimicantibus. * de cælo datur calculus·

Sic fortis Xyxtus athleta. * Petri ſequens martyrium. * ornavit mox Eccleſiam * Confeſſionis titulo·

Ortus Athenis. & altus * Philoſophorum ſtudiis. * mutavit artem artium * Præceptor Apoſtolicus·

Nam carnifex tyrannidis. * fremens. ut leo rabiens. * advectans ſecum Martyres. * Abdon & Sennem perimit·

Dein ad Xyxtum properans. * vincla. catenas. carcerem * minatur. interniciem * gladiali ſententia·

Tunc pius ille Pontifex * accerſiens Laurentium. * Levitæ fideliſſimo * commendavit Eccleſiam·

Uterque conſecuti ſunt * agonis ſuî bra-

(1) *Vat.* 82. lectulo. (2) *Idem MS*, Hæc inter aras dæmonum, Delubra ſibi diluit &c.

bravium. * enſis [1] & craticulæ * coronam dedit paſſio.

Jungamur ergo ſocii. * hymnum gerentes Domino. * ut horum interventibus * noſtra purgentur crimina.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

In Natali Sancti Laurentii Martyris.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

Apoſtolorum ſupparem * Laurentium Archidiaconem * pari corona Martyrum * Romana ſacravit Fides.

Xyxtum ſequens hic Martyrem. * reſponſa vatis retulit. * Mœrere fili deſine. * ſequere me poſt triduum.

Nec territus pœnæ metu * heres futurus ſanguinis. * ſpectavit obtutu pio. * quod ipſe mox [2] perſolveret.

Jam tunc in illo Martyre * egit triumphum Martyris. * ſucceſſor æquus. ſyngrapham * vocis tenens. & ſanguinis.

Poſt triduum juſſus tamen * cenſus ſacratos prodere. * ſpondet piè. nec abnuit. * addens dolum victoriæ.

Spectaculum pulcherrimum!* egena cogit agmina. * inopeſque monſtrat prædicans. * Hi ſunt opes Eccleſiæ.

Verè piorum perpetes. * inopes perfectæ ſunt opes. * Avarus inluſus dolet. * flammas & ultrices parat.

Fugit peruſtus carnifex. * ſuiſque cedit ignibus. * Verſate me. Martyr vocat. * vorate. ſi coctum eſt. jubet. S.Laurentii.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

(a) *A. Prudentii C.*

En Martyris Laurentii * armata pugnavit fides. * poſtquam vapor diutinus * decoxit exuſtum latus.

Fore hoc Sacerdos dixerat * jam Xyxtus adfixus cruci. * Laurentium flentem videns * crucis ſub ipſo ſtipite.

Deſiſte diſceſſu meo * fletum dolenter fundere. * præcedo frater. tu quoque * poſt hoc ſequeris triduum.

Extrema vox Epiſcopi * pronunciatrix gloriæ * nihil fefellit. nam dies * prædicta palmam præſtitit.

Hic. Sancte Laurenti. tuam * nos paſſionem quærimus. * quod quiſque ſupplex poſtulat. * cunctis faciendo protegat.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * regnans per omne ſæculum. Amen.

Martyris Chriſti canimus triumphum. * annuum tempus venerando. cujus* cernua vocis prece. jam rotundus * Orbis adorat.

Pontifex Xyxtus monuit Miniſtrum. * fixus in ligno crucis. Exequeris * me cito. pœnam patiendo magnam * ibis ad aſtra.

Tortor iratus petit. ut talenti * pondus ignoti manifeſtet omne. * mente veſana cupiens vorare * aurea lucra.

(a) Prout ponitur in Breviario Mozarabo.

(1) *Vat.* 82. & craticula, *minori numero.*

(2) *Idem MS.* perſolverat.

Aſſumptionis S. Mariæ. Sprevit hic Mundi peritura dona.* fert opem nudis. alimenta claudis. * dividit nummos miſeris catervis * corde flagranti·

Igne torquetur ſtabili tenore * cordis accenſus. ſuperat minaces * ignium flammas in amore vitæ * ſemper opimæ·

Uritur poſtquam latus omne. Teſtis. * Verte (Præfecto loquitur jocando) * corporis partem laniando coctam * dentibus atris·

Spiritum ſumpſit chorus Angelorum. * intulit cælo piè laureandum.* ut ſcelus laxet hominum precando * Omnipotentem·

Supplici voto rogitemus omnes· * Sancte Laurenti veniam preceris. * qui tuum feſtum celebrant ubique * voce vel actu·

Gloriam Patri reſonemus omnes. * ejus & Nato jubilemus aptè. * cum quibus regnat ſimul & creator * Spiritus Almus· Amen·

In Assumptione S. Mariæ propriè·

Hymnum Mariæ Virginis * decantemus cum Angelis. * quam Chriſtus Dei Filius * ſanctificavit utero·

Adſumptionem ipſius * celebremus cum Angelis. * conceſſa nobis requie. * remotis pravis hoſtibus·

Mater quæ virum renuit. * Mater quæ Chriſtum meruit. * Virgo ante partum quæ fuit. * Virgo poſt partum claruit·

Chriſtus de Deo genitus. * non raptum faciens Deo. * formam ſervi ſuſcipiens. * ſervile corpus inferuit·

Nec feſſum fregit Virginis * egreſſus templum atriis. ſed clauſtrum quod invenerat. * clauſum reliquit Virginis·

O verè ſacer alveus! * cujus mileſque gloriæ. * quem cælum terraque non capit. * Virginis verò uterus·

Sed nos ad te concurrimus. * alma Parens. & poſcimus· * erue nos de gentibus * tuis beatis precibus·

Per tuum Unigenitum. * quem genuiſti Dominum. * cæli petamus gremium * diu per omne ſæculum. Amen·

B· Petri Damiani Epiſc· Oſtien·

Gaudium Mundi. nova Stella cæli. * procreans Solem. pariens Parentem. * da manus lapſis. fer opem caducis. * Virgo Maria·

Te Deo factam liquet eſſe ſcalam. * qua tenens ſummum petit Altus imum. * nos ad excelſi remeare cæli * culmina dona·

Te beatorum chorus Angelorum. * te ſacri Vates. & Apoſtolorum * ordo. prælatam ſibi cernit unam * poſt Deitatem·

Aula cæleſtis ſpecioſa Regis. * fulta ſeptenis Sophiæ columnis. * quem nequit totus cohibere Mundus * claudis in alvo·

Quem tremunt cæli. metuunt abyſſi. * fluminum guttæ. maris & procellæ. * laudat Occaſus. veneratur Ortus. * ſtringis in ulnis·

Lacte nutritur cibus Angelorum. * fertur innuptæ gremio puellæ. * qui ſua latæ ditione terræ * pondera librat·

Sit decus ſummo fine fine Chriſto. * ſancta quem Virgo genuit Maria. * qui Patri compar. Flaminique Sancto.* regnat in ævum·

Ad

Ad Matutinum.

B. Petri Damiani Epiſc. Oſtien.

AUrora veluti fulgida * ad cæli meat culmina. * ut Sol Maria ſplendida. * tamquam luna pulcherrima.

Regina Mundi hodie * thronum conſcendit gloriæ. * illum enixa Filium. * qui eſt ante Luciferum.

Aſſumpta ſuper Angelos. * excedit & Archangelos. * cuncta Sanctorum merita * tranſcendit una fœmina.

Quem foverat in gremio. * locarat in præſepio. * nunc Regem ſuper omnia * Patris videt in gloria.

Pro nobis Virgo Virginum * tuum depoſce Filium. * per quam noſtra ſuſceperat. * ut ſua nobis præbeat.

Sit tibi laus. Altiſſime. * qui natus es ex Virgine. * ſit honor ineffabili * Patri. Sanctoque Flamini. Amen.

In Passione Sancti Johannis Baptistæ.

Bedæ Presbyteri.

PRæceſſor almus gratiæ. * & veritatis Angelus. * Lucerna Chriſti. & perpetis * Evangeliſta luminis.

Prophetiæ præconia. * quæ voce vita & actibus * cantaverat. hæc adſtruit * mortis ſacræ ſignaculo.

Nam naſciturum ſæculis. * naſcendo quem prævenerat. * ac baptizaturum ſuo * monſtraverat baptiſmate.

Hujuſce mortem innoxiam * (qua vita Mundo reddita eſt) * ſignat ſui præſagio * Baptiſta Martyr ſanguinis.

Quem vinculis & carcere * ferox Tyrannus abdidit. * ſed nulla lædunt vincula. * quem dona cordis ſublevant.

Paſſionis S. Johann. Baptiſtæ.

Chriſti videt qui gloriam. * qui Spiritus chariſmata. * non hunc tenebræ carceris. * non pœna terret corporis.

Caput libens ſanctiſſimum * jam diſſecandum præbuit. * nec perdidit prius caput. * verum caput cui Chriſtus eſt.

Exultat almi ſpiritus * Præconis artus linquere. * præcurſionis ut ſacræ * ſic cœpta dona compleat.

Nam quem (manens in corpore) * oſtenderat viventibus. * hunc mortuis jam mortuus * Chriſtum venire prædicat.

Novo ſtupeſcunt inferi * ereptionis nuncio. * gaudent chori fidelium. * unà Patrum cum plebibus.

Juſti. Prophetæ. & Martyres. * & quique Chriſtum a ſæculo * puris amabant cordibus. * piis colebant actibus.

Cuncti Johannis dulcibus * læti fiunt affatibus. * Chriſtumque poſcunt ocyus * ſuos venire ad ſervulos.

Præcurſor alme dicito. * Quando putas adveniet * adventus ille. qui prope eſt? * Deſcende Jeſu. & eripe.

Tandem Redemptor paruit. * omneſque In unum congregans * tulit pios ab inferis. * polique regnis indidit.

Sic Prædicator optimus. * magnuſque Chriſtum prævius. * poſtquam retentis corpore. * poſtquam canebat mortuis.

Ducente Chriſto in æthera * omnes Fidelium choros. * cum cæteris perennia * intravit ipſe in gaudia.

Almi Prophetæ progenies. *Require in Natali ejuſdem S. Johannis.*

Nativit. S. Mariæ.

IN NATIVITATE S. MARIÆ.

Bedæ Presbyteri.

ADeſto Chriſte vocibus. * ineſto noſtris mentibus. * tua benignus dextera * choros canentum protege.

Qui natus es de Virgine. * noſtræ ſalutis gratia. * da pura nobis pectora. * da membra caſta corporis.

Et tu beata præ omnibus * Virgo Maria fœminis. * Dei Genitrix inclyta. * noſtris faveto laudibus.

Pudica cujus viſcera * Sancto dicata Spiritu. * Davidis ortum ſemine * Regem ferebant ſæculi.

Beata cujus ubera * ſummo repleta munere. * terris alebant unicam * terræ polique gloriam.

Feſtiva Legis quæ ſacris. * ad alta templi limina. * cæleſtis aulæ Principem * ulnis tuliſti dulcibus.

Cujus ſinu jam parvulum * Magi videntes conditum * Regem Deumque maximum. * votis precantur redditis.

Chriſtum ferens Memphitici * quæ ſacra vertis numinis. * Deumque cernunt exteri. * fugant ſui quem patria.

Quæ mœſta Mundi gaudium * cum Patre Joſeph quæritas. * ſummique Patris ædibus * ovans ſedentem repperis.

Cujus rogatu myſticas * Chriſtus ſedens ad nuptias * aquas in alma tranſtulit * vini rubentis pocula.

Cujus pium pertranſiit * enſis doloris ſpiritum. * Natum tuo de corpore * Deum mori dum cerneres.

Quam filio Tonitrui. * Crucis tonans de vertice. * commendat Auctor ætheris. * ut Virgo ſervet Virginem.

Nati Deique jam tui. * quæ cernis almo lumine. * poſt dira mortis vincula. * reſuſcitati gloriam.

Lucem poli quæ conſpicis * adire Patris dexteram. * quam prima Patris de ſinu * terras adire videras.

Sublimis inter ſplendida * Apoſtolorum ſidera. * flamma Sacrique Spiritus * impleta. laudes concinis.

Laudem Deo. quam ſupplices * Chriſto canentes reddimus. * Chriſti Genitrix. & tua * commendet interceſſio.

Hymnos ſacræ quos Virgini. * Matrique caſtæ dicimus. * Emanuel tu ſuſcipe. * tuamque plebem libera.

In Exaltatione S. Crucis.
Require in ejus Inventione.

Require in ejus Inventione.

IN DEDICATIONE BASILICÆ S. ANGELI MICHAELIS.

Ambroſianum.

MYſteriorum Signifer * cæleſtium Archangele. * te ſupplicantes quæſumus. * ut nos placatus viſites.

Ipſe cum Sanctis Angelis. * cum Juſtis. cum Apoſtolis * inluſtra locum jugiter. * quo nunc orantes degimus.

Caſtiſſimorum omnium. * Doctorum ac Pontificum * pro nobis preces profluas. * devotus offer Domino.

Hoſtem repellat ut ſævum. * opemque pacis dirigat. * & noſtra ſimul pectora * fides perfecta [1] muniat.

Aſcendant noſtræ protinus * ad thronum voces gloriæ. * menteſque noſtras erigat. * qui ſede ſplendet fulgida.

Hic virtus ejus maneat. * hic firma flagret charitas. * hic ad ſalutis commoda * ſuis occurrat famulis.

Errores omnes auferat. * vagoſque ſenſus corrigat. & dirigat veſtigia * noſtra pacis per ſemitam.

Lucis in arce fulgida * hæc ſacra ſcribat

(1) *Vat.* 82. maneat.

ſcribat [1] carmina. * noſtraque ſimul nomina * in libro vitæ conferat·
Gloria tibi Domine &c.

Tibi Chriſte Splendor Patris. * vita. virtus cordium. * in conſpectu Angelorum * votis. voce pſallimus· * alternantes concrepando. * melos damus vocibus·
Collaudamus venerantes * omnes cæli Milites. * ſed præcipuè Primatem * cæleſtis Exercitus * Michaelem. in virtute * conterentem Zabulon·
Quo cuſtode procul pelle. * Rex Chriſte piiſſime. * omne nefas inimici. * mundo corde & corpore. * Paradiſo redde tuo * nos ſola clementia·
Gloriam Patri melodis * perſonemus vocibus. * gloriam Chriſto canamus. * gloriam Paraclito. * qui Trinus & Unus * Deus extat ante ſæcula· Amen·

H Rabani Mauri Epiſcopi Moguntini·

Chriſte ſanctorum decus Angelorum. * rector humani generis & auctor. * nobis æternum tribue benignus * ſcandere cælum·
Angelum pacis Michael ad iſtam * cælitus mitti (rogitamus) aulam. * nobis ut crebro veniente creſcant * proſpera cuncta·
Angelus fortis Gabriel ut hoſtem * pellat antiquum. volitet ab alto. * ſæpius Templum veniens ad iſtud * viſere noſtrum·
Angelum nobis medicum ſalutis * mitte de cælis Raphael. ut omnes * ſanet ægrotos. pariterque noſtros * dirigat actus·
Hinc Dei noſtri Genitrix Maria. * totus & nobis chorus Angelorum * ſemper aſſiſtat. ſimul & beata * Concio tota· *S. Michaelis.*
Præſtet hoc nobis Deitas beata * Patris ac Nati. pariterque Sancti * Spiritus. cujus reboat in omni * gloria Mundo· Amen·

In Festivitate Omnium Sanctorum·

Chriſte Redemptor omnium * conſerva tuos famulos. * Beatæ ſemper Virginis * placatus ſanctis precibus·
Beata quoque agmina * cæleſtium Spirituum. * præterita. præſentia. * futura mala pellite·
Vates æterni Judicis. * Apoſtolique Domini. * ſuppliciter expoſcimus * ſalvari veſtris precibus·
Martyres Dei inclyti. * Confeſſoreſque lucidi. * veſtris orationibus * nos ferte in cæleſtibus·
Chori ſanctarum Virginum. * Monachorumque omnium. * ſimul cum Sanctis omnibus * conſortes Chriſti facite·
Gentem auferte perfidam * credentium de finibus. * ut Chriſto· laudes debitas * perſolvamus alacriter
Gloria Patri ingenito. * ejuſque Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula· Amen·

Jesu Salvator ſæculi. * redemptis ope ſubveni. * & pia Dei Genitrix * ſalutem poſce miſeris·
Cætus omnes Angelici. * Patriarcharum cunei. * & Prophetarum merita * nobis precentur veniam·
Baptiſta Chriſti prævius. * & Claviger æthereus. * cum ceteris Apoſtolis * nos ſolvant nexu criminis·
Chorus

(1) *Idem*, agmina *pro* carmina.

Omnium Sanctorū. Chorus ſacratus Martyrum. * Confeſſio Sacerdotum. * & Virginalis caſtitas * nos a peccatis abluant.

Monachorum ſuffragia. * omneſque Cives cælici * annuant votis ſupplicum. * & vitæ poſcant præmium.

Laus honor virtus gloria * Deo Patri & Filio. * Sancto ſimul Paraclito * in ſæculorum ſæcula. Amen.

IN NATALI S. MARTINI EPISCOPI.
Ambroſianum.

BEllator armis inclytus. * Martinus actu nobilis. * quæ geſſerit miraculis. * hymnis canamus debitis.

Qui frigoris ſub tempore * dum clamyde nudum tegit. * mox Chriſtus ipſa. quam ſcidit. * ſe veſte tectum prodidit.

Tres arte ſancta pallidos * reſuſcitavit mortuos. * de febre Catechumenum. * & alterum ſuſpendio.

Orationis ambitu * latro ſepultus proditur. * qua non cadebat impetu * pinus reflexa ducitur.

Profana dum ſuccenderet. * aere flammam repulit. * quo extincta ſunt incendia. * imber fuit præſentia.

Humore de paralyſi * curat puellam debilem. * morbique raſit fomitem * ſancti liquoris unguine.

Pacem leproſo dans viro * ſordes fugavit ulcerum. * [1] & quo lavaret morbidum * Jordanis eſt in oſculo.

Hiſdem per Orbem cognitis * ingentibus miraculis. * poſſeſſor alti ſpiritus * nunc regnat in cæleſtibus.

Gloria tibi Domine &c.

IN NATALI S. ANDREÆ APOSTOLI.
Ambroſianum.

POſt Petrum primum Principem * Andreas eſt Apoſtolus. * ſalutis verbum prædicans * in Achàja Provincia.

Captus in Patra oppido. * traditur diro carceri. * ferali pœna cæditur. * tortor calet veſania.

Dilaniatus ictibus. * ligno crucis ſuſpenditur. * biduo vivens non ceſſat * fidem docere populum.

Clamor plebis attollitur. * charus Deo expoſcitur. * reddi juſtus & innocens. * ſanctus & bonus quæritur.

Fallax ad patibulum * quaſi ad ſolvendum properat. * devotus Martyr in pœnis * orat ne arctioribus

Loris reſolvat impius. * divinis [2] indemptus muniis. * frater inſtigat jurgiis. * juſtiſque querimoniis.

Eant tecum quæ tua ſunt. * Ægeatha duriſſime. * Completa ejus paſſio. * devicto hoſte callido.

Imploret ergo meritis * ſuis pro noſtris actibus. * ut mereamur conſequi * ſancta in fine præmia.

Gloria tibi Domine &c.

Bedæ Presbyteri.

NUnc Andreæ ſolemnia * lætis canamus vocibus. * Apoſtolatus gloriam * qui ornat triumpho ſanguinis.

Quem (piſcibus per turbida * dum rete nectit æquora) * Chriſtus vocavit cum ſuis * ad regna cæli fratribus.

Miſitque latè Gentibus * verbum ſalutis pandere. * ac ſæculi de fluctibus * mentes levare credulas.

Qui mox fidei lampade * dum luſtrat oras Greciæ. * Deique Chriſti fulgidus * erroris umbras effugat.

Achaeus armis appetit * Dux lucis arma tetricis. * miles Dei ſed fortiter * hoſtis repellit impetum.

Pandit Crucis myſteria. * quæ dira mortis priſtinæ * ſolvit potenter vincu-

(1) *Vat.* 82. & quod.

(2) *Vat.* 82. ideptus.

vincula. * Mundoque vitam contulit.

Agni refert & hoſtiam. * qui nos ab hoſte liberans. * vitam beat trans æthera. * regnoque ſecum perpeti.

Incluſus atro carcere * lucis miniſter. aurea * pacis vias ad ſydera * pandit catervis plebium.

Cæſus flagellis ſepties. * tormenta riſit omnia. * ſeptena quem repleverant * jam Dona Sancti Spiritus.

Tandem levatus in Crucem. * terram reliquit ſordidam. * mundiſque felix paſſibus * poli petivit januas.

Excepit alma Civitas. * noſtrumque mater omnium * lætata Chriſti Martyrem * Apoſtolumque maximum.

Congaudet omnis Civium * nobis chorus cæleſtium. * magni videns perennia * nunc Andreæ ſolemnia.

In Natali S. Ambrosii Episcopi. *Ambroſianum.*

Miraculum laudabile * canite omnes populi. * quod datum eſt Eccleſiæ * fluctuanti in ſæculo.

Ambroſium vatem magnum. * prædeſtinatum a Deo. * tempore quo diabolus * fœdaverat templa Dei.

Chriſtus qui nunquam deſerit * quos ſuo redemit ſanguine. * direxit virum inclytum. * ut Arium deſtrueret.

Infulas dum gerit ſæculi * adquiſivit Paradiſi. * jus dum portat gladii * ſuſcepit Evangelii.

Myſterium incognitum. * Altiſſimus quod noverat. * nondum ablutus lavacro * Pontifex eligitur.

Ingreſſus eſt Eccleſiam. * plebem fedare turbidam. * cunctorum ora conclamant * Ambroſium Epiſcopum.

Arii [1] tunc perfidia * purgatur de Eccleſia. * cuncta concrepant agmina. * nec deſunt Chriſti munera. *S. Ambroſii.*

Nox tetra cedat lumini. * confundantur hæretici. * adeſt piiſſimus. * qui purget mentes infidas.

Virtus ex alto lata eſt * Ambroſio [2] in Baptiſmate. * nam ſtatim ut renatus eſt * cœpit fugare dæmones.

Suſcepit [3] is Eccleſiam. * gubernavit intrepidus. * Confeſſor eſſe meruit. * dum Arianis non cedit.

Gloria tibi Domine &c.

In Natali Apostolorum.
Ex S. Ambroſii Hymno Martyrum.

Æterna Chriſti munera. * Apoſtolorum gloriam *(laudes canentes debitas) * lætis canamus mentibus.

Eccleſiarum Principes. * belli triumphales Duces. * cæleſtis aulæ Milites. * & vera Mundi Lumina.

Devota Sanctorum Fides. * invicta Spes credentium. * perfecta Chriſti Charitas. * Mundi triumphat principem.

In his Paterna gloria. * in his voluntas Spiritus. * exultat in his Filius. * cælum repletur gaudio.

Te nunc Redemptor. quæſumus. * ut ipſorum conſortio * jungas precantes ſervulos * in ſempiterna ſæcula. Amen.

Exultet cælum laudibus. * reſultet terra gaudiis. * Apoſtolorum gloriam * ſacra canunt ſolemnia.

Vos ſæcli juſti Judices. * & vera Mundi lumina. * votis precamur cordium. * audite preces ſupplicum.

Qui cælum verbo clauditis. * ſeraſque

(1) *Adverbium* tunc *eius loci neſcit Vat.* 82.
(2) *Idem MS.* in Baptiſmo, ſtatim *omiſſa* voce nam.
(3) *Idem*, Suſcepit Eccleſiam.

Unius Martyris. raſque ejus ſolvitis. * nos a peccatis omnibus * ſolvite juſſu. quæſumus.

Quorum præcepto ſubditur * ſalus & langnor omninm. * ſanate ægros moribus. * nos reddentes virtutibus.

Ut cum Judex advenerit * Chriſtus in fine ſæculi. * nos ſempiterni gaudii * faciat eſſe compotes.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli filio. * cum Spiritn Paraclito * & nunc & in perpetuum. Amen.

IN NATALI UNIUS MARTYRIS.
Ambroſianum.

DEus tuorum Militum * ſors & corona. præmium. * laudes canentes Martyris * abſolve nexu criminis.

Hic Teſtis ore protulit * qnod cordis arca credidit. * Chriſtum ſequendo reperit * effuſione ſanguinis.

Hic nempe Mundi gaudia. * & blandimenta noxia. * caduca ritè deputans. * pervenit ad cæleſtia.

Tempſit tyranni vincula. * diras catenas. verbera. * & voce clara annciat * Deum croaſſe omnia.

Pœnas cucnrrit fortiter. * & ſuſtulit viriliter. * pro te effundens ſanguinem. * æterna dona poſſidet.

Ex hoc fnror veſaniæ * juſſit perimi Martyrem. * juſtumque terris obrui. * quem regna cæli continent.

Hinc nos precantes ſupplices. * te poſcimus. piiſſime. * in hoc trinmpho Martyris * dimitte noxam ſervulis.

Ut partem hujus muneris * hereditemus congrui. * lætemur in perpetunm * juncti polorum atriis.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito &c.

MArtyr Dei ! qui (unicum * Patris ſequendo Filium) * victis triumphas hoſtibus. * victor fruens cæleſtibus.

Tui precatus munere * noſtrum reatum dilue. * arcens mali contagium. * vitæ removens taedium.

Soluta ſunt jam vincula * tui ſacrati corporis. * nos ſolve vinclis ſæculi * amore Filii Dei.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * & nunc & in perpetuum. Amen.

IN NATALI PLURIMORUM MARTYRUM.
(a) *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.* (1)

ÆTerna Chriſti munera. * & Martyrum victorias * (laudes ferentes debitas) (2) * lætis canamus mentibus.

Eccleſiarum Principes. * belli triumphales Duces. * Cæleſtis aulæ Milites. * & vera Mundi lumina.

Terrore victo ſæculi. * pæniſque ſpretis corporis. * mortis ſacræ compendio * lucem beatam poſſident.

Traduntur igni Martyres. * & beſtiarnm dentibus. * armata ſævit ungulis * tortoris inſani manus.

Nudata pendent viſcera. * ſanguis ſacratus funditur. * ſed permanent immobiles * vitæ perennis gratia.

Devota Sanctorum Fides. * invicta Spes credentium. * perfecta Chriſti Charitas. * Mundi triumphat Principem.

In his Paterna gloria. * (2) in his voluntas Spiritus. * exultat in his Filius. * cælum repletur gaudio.

Te

(a) *Beda*, de Arte Metrica.

(1) *Bedæ teſtimonio licet ſubobſcuro fulti, Ambroſio Hymnum hunc adjudicarunt Maurini in Nov. Ambroſ. ed.* (2) *Nov. Ambroſ. ed.*

In his voluntas Filii,
Exſultat in his Spiritus,
Cælum repletur gaudiis.
Te nunc, Redemptor, quæſumus,
Ut ipſorum conſortio &c.

Te nunc. Redemptor, quæſumus. * ut martyrum conſortio * jungas precantes ſervulos. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

REx glorioſe Martyrum. * corona Confitentium. * qui reſpuentes terrea * perducis ad cæleſtia.

Aurem benignam protinus * appone noſtris vocibus. * trophæa ſacra pangimus. * ignoſce quod deliquimus.

Tu vincis in Martyribus. * parcendo Confeſſoribus * tu vince noſtra crimina * donando indulgentiam.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio &c.

a

SAnctorum meritis inclyta gaudia * pangamus ſocii. geſtaque fortia. * nam gliſcit animus promere cantibus * Victorum genus optimum.

Hi ſunt. quos retinens Mundus inhorruit. * ipſum nam ſterili flore peraridum * ſprevere penitus. te que ſecuti ſunt. * rex. Chriſte. bone cælitis.

Hi pro te furias atque ferocia * calcarunt hominum, ſævaque verbera. * ceſſit his lacerans fortiter ungula. * nec carpſit penetralia.

Cæduntur gladiis more bidentium. * non murmur reſonat. non querimonia.) ſed corde tacito mens benè conſcia * conſervat patientiam.

Quæ vox. quæ poterit lingua retexere * quæ tu Martyribus munera præparas? * rubri nam fluido ſanguine laureis * ditantur benè fulgidis.

Te ſumma Deitas unaque poſcimus. * ut culpas abluas. noxia ſubtrahas. * des pacem famulis. nos quoque gloriam. * per cuncta tibi ſæcula. Amen. *Plurimor. Martyrū.*

IN NATALI CONFESSORIS PONTIFICIS.

JEſu, Redemptor omnium. * perpes corona Præſulum * in hac die clementius * noſtris faveto precibus.

Tui ſacri qua Nominis * Confeſſor almus claruit. * hujus celebrat annua * devota plebs ſolemnia.

Qui rite Mundi gaudia * hujus caduca reſpuens. * cum Angelis cæleſtibus. * lætus potitur præmiis.

Hujus benignus annue * nobis ſequi veſtigia. * hujus precatu ſervulis * dimitte noxam criminis.

Sit. Chriſte. Rex piiſſime. * tibi. Patrique gloria * cum Spiritu Paraclito * & nunc & in perpetuum. Amen.

b

SUmme Confeſſor. ſacer & Sacerdos. * temporum metas rota torquet anni. * tempus eſt nobis tibi conſecratum * pangere feſtum.

Præſul inſignis. meritiſque clare. * te ſacra Cleri. populique turba * corde proſtrato pietate poſcit * vernula Patrem.

Vota cunctorum relevans in aula * Regis æterni. foveas utrumque * Ordinem. cujus pius extitiſti * Paſtor in Urbe.

Quæſtubus cuncti referunt gementes * geſta culparum. lacrimiſquè pandunt * peſſimæ mentis. animæque nigræ * crimina dira.

Dignaque pœna revocat in ora * noſtra. cum dira miſeros perurget * pandere. Mundo variante. * facta cælitus ira.

(a) Hincmarus meminit hujus Hymni, cujus compoſitorem ſe invenire nequiſſe dicit lib. De non trina Deitate, ubi ejus clauſulam reprehendebat quæ a quibuſdam cantabatur his verbis: Te trina Deitas.

(b) MS. Reg. Sueciæ, & Brev. Mozarabum.

Confeſſoris Pontificis. Tu procul caſus prohibe tonantes. * pelle peccata. tenua furorem. * peſtis & morbus (petimus) recedant * ſoſpite cive.

Moribus cunctis moderare vitam * confer. & ſudam placidamque mentem. * corda virtutum meditentur arma. * munere Chriſti.

Sancte. tu præbe (quotiens rogaris) * profluos fructus. pluviaſque largas. * credimus. cuncta (Domino favente) * te dare poſſe.

Credimus Chriſtum pretium laborum. * præmium juſtum ſtudiis dediſſe. * a quibus auctus etiam ſolutus * morte bearis.

Gloriam Chriſto patulo canamus * ore. præſtanti ſibi ſervienti * tanta. qui pollet Deitate ſimplex. * Trinus & Unus. Amen.

IN NATALI CONFESSORIS.

Ambroſianum.

JEſu corona celſior. * & veritas ſublimior. * qui confitenti ſervulo * reddis perenne præmium.

Da ſupplicanti cœtui * (obtentu hujus optimi) * remiſſionem criminum. * rumpendo nexum vinculi.

Anni recurſo tempore * dies reluxit lumine * quo Sanctus hic de corpore * polum migravit præpotens.

Hic vana terræ gaudia. * & lutulenta prædia. * polluta ſorde deputans. * ovans tenet cæleſtia.

Te Chriſte Rex piiſſime. * hic confitendo jugiter. * calcavit hoſtem fortiter * ſuperbum. ac ſatellitem.

Virtutum actu. & fide. * confeſſionis ordine. * jejuna membra deferens. * dapes ſupernas obtinet.

Hic ℣. ſublatus eſt de Hymnis correctis. Plus currit in certamine * Confeſſor ipſe ſuſtinens. * quam Martyr ictum ſufferens. * mucrone fundens ſanguinem.

Proinde te piiſſime. * precamur omnes ſupplices. * ut hujus Almi gratia. * nobis remittas debita.

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

ISte Confeſſor Domini ſacratus * (feſta plebs cujus celebrat per Orbem) * hodie lætus meruit ſecreta * ſcandere cæli.

Qui pius. prudens. humilis. pudicus. * ſobrius. caſtus fuit & quietus. * vita dum præſens vegetavit ejus * corporis artus.

Ad ſacrum cujus tumulum frequenter * membra languentum modo ſanitati. * quolibet morbo fuerint gravata. * reſtituuntur.

Unde nunc noſter chorus in honorem * ipſius hymnum canit hunc libenter. * ut piis ejus meritis juvemur. * omne per ævum.

Sit ſalus illi. decus atque virtus. * qui ſupra cæli reſidens cacumen. * totius Mundi machinam gubernat * Trinus & Unus. Amen.

IN NATALI VIRGINUM.

Ambroſianum.

JEſu corona Virginum * (quem Mater illa [1] concipit. * quæ ſola Virgo parturit) * hæc vota clemens accipe.

Qui paſcis inter lilia. * ſeptus choræis Virginum. * Sponſus decorus gloria. * ſponſiſque reddens præmia.

Quocumque pergis. Virgines * ſequuntur. atque laudibus * poſt te canentes

(1) *Vat.* 82. concepit.

canentes curſitant. * hymnoſque dulces perſonant.

Te deprecamur largiùs. * noſtris adauge mentibus. * neſcire prorſus omnia * corruptionis vulnera.

Laus. honor. virtus. gloria. * Deo Patri & Filio. * Sancto ſimul Paraclito * in ſæculorum ſæcula. Amen.

De una Virgine Martyre.

VIrginis Proles. Opifexque Matris * (Virgo quem geſſit. peperitque Virgo) * Virginis feſtum canimus trophæum. * accipe votum.

Hæc tua Virgo duplici beata * forte dum geſtit fragilem domare * corporis ſexum. domuit cruentum * corpore ſæclum.

Unde nec mortem. nec amica mortis * ſæva pœnarum genera paveſcens. * ſanguine fuſo meruit ſecretum * ſcandere cælum.

Hujus obtentu Deus alme noſtris * parce jam culpis vitia remittens. * quo tibi puri reſonemus almum * pectoris hymnum.

Gloria Patri. Genitæque Proli. * & tibi compar utriuſque ſemper. * Spiritus Alme. Deus unus. omni * tempore ſæcli. Amen.

De Virgine non Martyre.

VIrginis Proles. Opifexque Matris * (Virgo quem geſſit. peperitque Virgo) * Virginis feſtum canimus beatæ. * accipe votum.

Hujus obtentu Deus Alme noſtris &c. *ut ſupra.*

IN NATALI SANCTÆ NON VIRGINIS.

Hujus obtentu Deus alme. *Require in Hymno* VIrginis Proles.

Sylvii Antoniani Presbyteri Cardinalis. *Virginum*

FOrtem virili pectore * laudemus omnes fœminam. * quæ ſanctitatis gloria * ubique fulget inclyta.

Hæc Chriſti amore ſaucia. * dum Mundi amorem noxium * horreſcit. ad cæleſtia * iter peregit arduum.

Carnem domans jejuniis. * dulcique mentem pabulo * orationis nutriens. * cæli potitur gaudiis.

Rex Chriſte virtus fortium. * qui magna ſolus efficis. * hujus precatu quæſumus. * audi benignus ſupplices.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito. * & nunc & in perpetuum. Amen.

SALUTATIO AD SANCTAM DEI GENITRICEM SEMPERQUE VIRGINEM MARIAM.

Cœlii Sedulii Presbyteri.

SAlve ſancta Parens. enixa Puerpera Regem. * qui cælum. terramque regit per ſæcula. cujus * Numen. & æterno complectens omnia gyro * imperium. ſine fine manet. Quæ ventre beato * gaudia Matris habens cum Virginitatis honore. * nec primam ſimilem viſa es. nec habere ſecundam.

Item alia.

ALma Redemptoris Mater. quæ pervia cæli * Porta manes. & Stella maris. ſuccurre cadenti * (ſurgere qui curat) populo. tu quæ genuiſti * (natura mirante) tuum Sanctum Genitorem. * Virgo prius ac poſterius (Gabrielis ab ore * ſumens illud Ave) peccatorum miſerere.

Mediæ Noctis.

INCIPIUNT HYMNI DE QUOTIDIANIS

HYMNUS AD NOCTURNUM MEDIA NOCTE.

[a] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

MEdiæ Noctis tempus eſt. * Prophetica vox admonet. * dicamus laudes Domino * Patri ſemper ac Filio.

[1] Sanctoque Spiritui. * perfecta enim Trinitas * Unius quoque Subſtantiæ. * laudanda nobis ſemper eſt.

Terrorem [2] tempus hoc habet. * quod cnm vaſtator Angelus * Ægypto mortem intulit. * delevit primogenita.

Hæc hora juſtis ſalus eſt. * quos ibidem tunc Angelus * auſus punire non erat. * ſignum formidans ſanguinis.

Ægyptus flebat fortiter * tantorum dira funera. * ſolus gaudebat Iſrael * Agni protectus ſangnine.

Nos verus Iſrael ſumus. * lætemur in te. Domine. * hoſtem ſpernentes & malum. * Chriſti redempti ſanguine.

Ipſum profecto tempus eſt. * quo voce Evangelica. * venturus Sponſus creditur. * regni cæleſtis conditor.

Occurrunt ſanctæ Virgines * obviam tunc adventui. * geſtantes claras lampadas. * magno lætantes gaudio.

Stultæ vero (quæ) remanent. * quia ſtinctas habent lampadas. * fruſtra pulſantes [januam] * clauſa jam Regni Regia.

Quare vigilemus ſobriè. * geſtantes ſplendidas [mann]. * adveniente ut Jeſu. * digni occurramus obviam.

Mediæ noctis tempore. * Paulus quoque & Sileas. Chriſtum vincti in carcere * conlaudantes ſoluti ſunt.

Nobis hic Mundns carcer eſt. * te laudamus Chriſte Deus. * ſolve vincula peccatorum * in te Chriſte credentium.

Dignos nos fac Rex Hagie. * venturi regni gloria. * æternis ut mereamur * te laudibus concinere.

Hymnus Nocturnus. [b]

MAgna & mirabilia opera tua ſunt. Domine Deus omnipotens. Juſtæ & veræ ſunt viæ tuæ. Domine Rex gentium. Quis non timebit & magnificabit Nomen tuum? quoniam tu ſolus ſanctus. & pius es. & omnes gentes venient. & adorabunt Nomen tuum ſub oculis tuis. quoniam juſtitiæ tuæ manifeſtatæ ſunt.

INCIPIUNT HYMNI NOCTURNI *Poſt Mediam Noctem* [c] *ad primum galli cantum.* [3]

[d] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

ÆTerne rerum conditor. * noctem diemque qui regis. * & tem-

(*a*) Ex Cod. MS. vetuſtiſſimo Reginæ Sueciæ n. 12. *nunc Alex.* 11.

(*b*) Idem MS. Reg. Sueciæ, *nunc Alex.* 11. Regula Aureliani Epiſcopi.

(*c*) Eſt Hymnus Matutinalis apud Amalarium in ſupplemento tom. 2. Analectorum Mabillonii. Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula ponit pro Matutinis, qui & meminit Hymni ad Nocturnum: *Rex æterna Domine.* (*d*) Vide S. Aug. lib. 1. Retract. cap. 2. Bedam de Arte Metrica, & S. Ambroſium in Exaemero lib. 5. cap. 24.

---

(1) *Alex.* 11. Sancto quoque Spiritui.
(2) *Idem MS.* Terrorum tempus &c.

(3) *In Vat.* 82. *inſcribitur:* Hymnus nocturnalis. *Extat & in nov. Ambroſ. edit.*

Digitized by Google

temporum das tempora. * ut alleves faſtidium. -

Præco diei jam ſonat. * noctis profundæ pervigil. * nocturna Lux viantibus * a nocte noctem ſegregans.

Hoc excitatus Lucifer * ſolvit polum caligine. * hoc omnis errorum chorus * [1] viam nocendi deſerit.

Hoc nauta vires colligit. * Pontique miteſcunt freta. * hoc ipſa Petra Eccleſiæ. * canente culpam diluit.

Surgamus ergo ſtrenuè. * gallus jacentes excitat. * & ſomnolentos increpat. * gallus [2] negantes arguit.

Gallo canente ſpes redit. * ægris ſalus refunditur. * mucro latronis conditur. * lapſis fides revertitur.

Jeſu paventes reſpice. * & nos videndo corrige. * ſi reſpicis. lapſus cadunt. * fletuque culpa ſolvitur.

Tu lux refulge ſenſibus. * mentiſque ſomnum diſcute. * te noſtra vox primum ſonet. * & ora ſolvamus tibi.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito. * & nunc & in perpetuum. Amen.

Hujus Hymni meminit Beda. [a]

HYmnum dicat turba fratrum. hymnum cantus perſonet. * Chriſto Regi concinentes laudes demus debitas.

Tu Dei de corde Verbum. tu via. tu veritas. * Jeſſe Virga tu vocaris. te Leonem legimus.

Dextra Patris. Mons. & Agnus. Angularis tu Lapis. * Sponſus idem. vel Columba. Flamma. Paſtor. Janua.

In Prophetis inveniris noſtro natus ſæculo. * ante ſæcula tu fuiſti factor primi ſæculi.

Nocturni ad galli cantum.

Factor cæli. terræ factor. congregator tu maris. * omniumque tu creator. quæ Pater naſci jubet.

Virginis receptus membris. Gabriele nuncio. * creſcit alvus prole ſancta. nos monemur credere.

Rem novam nec ante viſam. Virginem Puerperam. * Tunc Magi ſtellam ſequuti primi adorant Parvulum.

Offerentes thus. & aurum. digna Regi munera. * mox Herodi nunciatum invidens potentiæ.

Tum jubet parvos necare. turbam fecit Martyrum. * fertur infans occidendus Nili flumen quo fluit.

Qui refertur poſt Herodem nutriendus Nazareth. * multa parvus. multa adultus ſigna fecit cælitus.

Quæ latent. & quæ leguntur. coram multis teſtibus. * (prædicans cæleſte Regnum) dicta factis approbat.

Debiles fecit vigere. cæcos luce illuminat. * verbis purgat lepræ morbum. mortuos reſuſcitat.

Vinum quod deerat hydriis mutari aqua jubet. * nuptiis mœrore tentis propinato poculo.

Pane quino. piſce bino quinque paſcit milia. * & refectis. [b] fragmenta cœnæ ter quaternis corbibus.

Turba ex omni diſcumbenti jugem laudem pertulit. * Duodecim viros probavit. per quos vita diſcitur.

Ex quibus unus invenitur Chriſti Judas traditor. * inſtruuntur miſſi ab Anna proditoris oſculo.

Innocens captus tenetur. nec repugnans

(a) Hic Hymnus ab Hincmaro lib. De non trina Deitate vocatur: *Hymnus Evangelicus pulcherrimè compoſitus a S. Hilario Epiſcopo Pictavienſi.*
(b) Hos verſiculos citat Hincmarus.

(1) *Vat.* 82. vias *plurium numero*. (2) *Idem*, negantem.

Nocturni ad galli cantum. pugnans ducitur. * ſiſtitur falſis. graſſatur. offerendus Pontio·

Diſcutit objecta Præſes. nullum crimen invenit. * ſed cum turba Judæorum pro ſalute Cæſaris

Dicerent Chriſtum negandum. turbis Sanctus traditur. * impiis verbis gravatur. ſputa. flagra ſuſtinet·

Scandere crucem jubetur Innocens pro noxiis. * morte carnis (quam gerebat) mortem vicit omnium·

Tum Deum clamore magno Patrem pendens invocat. * mors ſequuta membra Chriſti laxat ſtricta vincula·

Vela templi ſciſſa pendent. nox obſcurat ſæculum. * excitantur de ſepulchris dudum clauſa corpora·

Adſuit Joſeph beatus. corpus myrrha perlitum. * linteo rudi ligatum cum dolore condidit·

Milites ſervare corpus Annas Princeps præcipit * ut videret. ſi probaret Chriſtus quod ſpoponderat·

Angelum Dei trementes veſte amictum candida. * quo candore claritatis vellus vicit ſericum··

Demovet ſaxum ſepulchro. ſurgit Chriſtus integer· * Hæc vidit Judæa mendax. hæc negat eum viderit·

Fœminæ primum monentur Salvatorem vivere. * quas ſalutat ipſe mœſtas. complet triſteis gaudio·

Seque a mortuis paterna ſuſcitatum dextera. * tertia die rediſſe nunciat Apoſtolis·

Mox videtur a beatis. quos probavit. Fratribus. * quod rediſſet ambigentes. intrat clauſis janius·

Dat docens præcepta legis. dat Divinum Spiritum. * [a] Spiritum Dei. perfectum Trinitatis vinculum·

Præcipit totum per Orbem baptizare credulos. * nomen Patris invocantes. confitentes Filium·

Myſtica fide revelat tinctos Sancto Spiritu. * fonte tinctos. innovatos. filios factos Dei·

Ante lucem turba fratrum concinimus gloriam. * qua docemur nos futuros ſempiterna ſæcula·

Galli cantus. galli plauſus proximum ſentit diem. * nos cantemus. & precantes. quæ futura credimus·

Majeſtatemque immenſam concinimus uniter· * ante lucem nunciemus Chriſtum Regem ſæculo·

Ante lucem nunciemus Chriſtum Regem Domini. * & qui in illum recte credunt. regnaturi cum eo.

Gloria &c.

DIE DOMINICO AB ÆQUINOCTIO AUTUMNALI·

S. Gregorii Papæ· [b]

PRimo dierum omnium * (quo Mundus extat conditus. * vel quo reſurgens Conditor * nos morte victa liberat)

Pulſis procul torporibus * ſurgamus omnes ocyus. * & nocte quæramus Pium. * ſicut Prophetam novimus·

Noſtras preces ut audiat. * ſuamque dextram porrigat. * & expiatos ſordibus * reddat polorum ſedibus·

Ut quique ſacratiſſimo * hujus diei tempore. * horis quietis pſallimus. * donis beatis muneret·

Jam nunc Paterna claritas * te poſtulamus affatim. * abſit libido ſordidans. * omniſque actus noxius·

Ne fœda ſit vel lubrica * compago noſtri corporis. * per quam Averni ignibus

(a) Hos verſiculos citat Hincmarus ut ſupra. (b) Sancti Ambroſii ex Amalario in Supplemento edito a Jo; Mabillon. tom. 2. Veterum Analectorum pag. 138.

ignibus * ipſi crememur acriùs·

Ob hoc Redemptor quæſumus. * ut probra noſtra diluas. * vitæ perennis commoda * nobis benignè conferas·

Quo carnis actu exules. * effecti ipſi cælibes * (ut præſtolamur cernui) * melos canamus gloriæ·

Præſta Pater piiſſime. * Patrique compar Unice. * cum Spiritu Paraclito * regnans per omne ſæculum· Amen·

Item die Dominico post Æquinoctium Vernale·

S. Gregorii Papæ·

NOcte ſurgentes vigilemus omnes. * ſemper in pſalmis meditemur. atque * niſibus totis Domino canamus * dulciter hymnos·

Ut pio Regi pariter canentes. * cum ſuis Sanctis mereamur aulam * ingredi cæli. ſimul & beatam * ducere vitam·

Præſtet hoc nobis Deitas beata * Patris ac Nati. pariterque Sancti * Spiritus. cujus reboat in omni gloria Mundo· Amen·

Feria II.

[a] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen*·

SOmno refectis artubus. * ſpreto cubili ſurgimus. * nobis Pater canentibus * adeſſe te depoſcimus·

Te lingua primum concinat. * te mentis ardor ambiat. * ut actuum ſequentium * tu Sancte ſis exordium·

Cedant tenebræ lumini. * & nox diurno ſideri. * ut culpa (quam nox intulit) * lucis labaſcat munere· *Nocturni ad galli cantum.*

Precamur iidem ſupplices. * noxas ut omnes amputes. * & ore te canentium * lauderis in perpetuum·

Præſta Pater piiſſime. * Patrique compar Unice &c.

Feria III.

[b] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen*·

COnſors Paterni luminis. * lux ipſe lucis & dies. * noctem (canendo) rumpimus· * aſſiſte poſtulantibus·

Aufer tenebras mentium. * fuga catervas dæmonum. * expelle ſomnolentiam. * ne pigritantes obruat·

Sic Chriſte nobis omnibus * indulgeas credentibus. * ut profit exorantibus * quod (præcinentes) pſallimus.

Præſta. Pater piiſſime. * Patrique compar unice &c.

Feria IV.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen·

REum Creator optime. * rectorque noſter aſpice. * nos a quiete noxia * merſos ſopore libera·

Te Sancte Chriſte poſcimus. * ignoſce tu criminibus. * ad confitendum ſurgimus. * moraſque noctis rumpimus·

Mentes. manuſque tollimus. * Propheta ſicut noctibus * nobis gerendum præcipit. * Pauluſque geſtis cenſuit·

Vides malum. quod geſſimus. * occulta

(a) S. Ambroſio adſcribit Hincmarus lib. De non trina Deitate.

(b) S. Ambroſio adſcribit Hincmarus De non trina Deitate, qui legit
Noctem canendo rumpimus
Adeſto poſtulantibus.

Nocturni ad galli cantum.

occulta noſtra pandimus . * preces gementes fundimus . * dimitte qnod peccavimus ·

Præſta Pater piiſſime . * Patrique compar Unice &c.

FERIA V.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

NOX atra rerum contegit * terræ colores omnium . * nos confitentes poſcimus * te juſte Judex cordium ·

Ut anferas piacula . * ſordeſque mentis abluas . * doneſque Chriſte gratiam . * ut arceantur crimina ·

Mens ecce torpet impia . * quam culpa mordet noxia . * obſcura geſtit tollere . * & te Redemptor quærere ·

Repelle tu caliginem * intrinſecus quam maximè . * ut in beato gaudeat * ſe collocari lumine ·

Præſta . Pater piiſſime . * Patrique compar Unice &c.

FERIA VI.

(a) *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

TU Trinitatis Unitas . * Orbem potenter qui regis . * attendelandum cantica . * quæ (excubantes) pſallimus ·

Nam lectulo conſurgimus * noctis quieto tempore * ut flagitemus vulnerum * a te medelam omnium ·

Quo fraude quidquid dæmonum * in noctibus deliquimus * abſtergat illud cælitus * tuæ poteſtas gloriæ ·

Ne corpus adſit ſordidum . * nec torpor inſtet cordium . * nec criminis contagio * tepeſcat ardor ſpiritus ·

Ob hoc Redemptor quæſumus · * reple tuo nos lumine . * per quod dierum circulis * nullis ruamus actibus ·

Præſta . Pater piiſſime . * Patrique compar Unice &c.

SABBATO

(b) *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

SUmmæ Deus clementiæ . * Mundique factor machinæ . * Unus potentialiter . * Trinuſque perſonaliter ·

Noſtros pius cum canticis * fletus benigne ſuſcipe . * quo corde puro ſordibus . * te perfruamur largiùs ·

Lumbos . jecurque morbidum * adure igni congruo . * accincti ut ſint perpetim . * luxu remoto peſſimo ·

Ut quique horas noctium * nunc concinendo rumpimus . * donis beatæ patriæ * ditemnr omnes affatim .

Præſta Pater piiſſime &c.

INCIPIUNT HYMNI MATUTINI

Mane . ſive diluculo . albeſcente cælo . ac incipiente luce ·

S. Hilarii Epiſc. Pictavorum.

LUcis largitor (c) optime . * cujus (d) ſermonis lumine * poſt lapſa noctis tempora * dies (e) refulſus panditur ·

Tu verus Mundi Lucifer . * non is qui (f) parvus oritur * venturæ lucis nuncius . * anguſto (g) fulgens lumine ·

Sed

(a) Hincmarus attribuit S. Ambroſio Lib. De non trina Deitate .
(b) Hincmarus lib. De non trina Deitate adſcribit S. Ambroſio .
(c) al. ſplendide .
(d) ſereno .
(e) refulſus .
(f) parvi ſideris .
(g) fulget .

Digitized by Google

Sed toto ſole clarior * lux ipſe totus & dies. * interna noſtri pectoris * il uminans præcordia ·

Adeſto rerum Conditor. * Paternæ lucis gloria. * cujus [a] ad nutum gratiæ. * noſtra [b] pateſcunt corpora · [c]

[d] Tu quoque pleno ſpiritu. * ſecum Deum geſtantia. * [e] ne rapientes perfidi * duris pateſcat fraudibus ·

Ut inter actus ſæculi. * (vitæ quos uſus exigit) * omni carentes crimine. * tuis [f] nitamur legibus ·

Probroſas mentis caſtitas * carnis vincat libidines. * ſanctumque puri corporis * delubrum ſervet ſpiritus ·

Hæc ſpes precantis animæ. * hæc ſunt votiva munera. * ut matutina nobis ſit * lux in noctis cuſtodiam ·

Gloria tibi Domine. * gloria Unigenito. * cum Spiritu Paraclito. * nunc & per omne ſæculum · Amen ·

[g]

DEus. Pater Ingenite. * & Fili Unigenite. * quos Trinitatis Unitas * Sancto connectit Spiritu ·

Te fruſtra nullus invocat. * nec caſsis unquam vocibus. * amator tui luminis * ad cælum vultus erigit ·

Et tu ſuſpirantem. Deus. * vel vota ſupplicantium. * vel corda confitentium * ſemper benignus aſpice ·

Nos lucis ortus admonet * grates deferre debitas. * tibique laudes dicere. * quod nox obſcura præterit ·

Diem precamur bonum. * ut noſtros Salvator actus * ſinceritate perpeti * pius benigne inſtruas ·

Deo Patri ſit gloria &c.

[h]

IN Matutinis ſurgimus * reddentes laudes debitas * Deo. Jeſuque Domino * in unitatem gloriæ ·

Sanctorum choro pſallimus · * cervices noſtras flectimus. * peccata noſtra pandimus · .....

Oremus Deo jugiter. * vincamus in bono malum. * cum fructu pœnitentiæ * votum perenne reddere ·

Chriſtum rogemus & Patrem. * Chriſtique Patris Spiritum. * ut det nobis auxilium. * & repellat hoſtem invidum ·

Deo Patri ſit gloria &c.

[i]

DEus. Creator omnium. * lucis auctor & diei · * perluſtra corda omnium. * Jeſu bone. Fidelium ·

Luceſcat habitaculum. * tuum. Chriſte. hoſpitium. * noſtræque tectum animæ. * figmentum tuæ dexteræ ·

Tuo cruore proprio. * quo ipſe commercatus es. * lucratus Deo animas. * tua morte ultronea ·

Lætetur caro fragilis. * ſimulque & homo interior * viciſſe noctis tenebras * perennis lucis lumine ·

Diei hujus gratia * concede. ſine crimine * cuſtodia perpetua * fruamur tua. Domine ·

Matutini

(a) admota gratia. (b) al. paveſcunt pro pateſcunt.

(c) Unus Cod. adjungit:

Tuaque ſancta dextera
Tuere nos per ſæcula.
Poſt hujus vitæ terminum
Vitam perennem tribue.

(d) Tuoque plena ſpiritu, ſupple ſunt.

(e) Nihil adrepentis perfidi
Occultis pateat fraudibus. unus Cod.

(f) vivamus. (g) Brev. Mozarabum Fer. IV. poſt Octavam Epiphaniæ.

(h) Brev. Mozarabum Fer. V. poſt Octavam Epiphaniæ.

(i) Brev. Mozarabum in Sabbato poſt Dominicam primam Quadrageſimæ.

Matutini Deo Patri ſit gloria . * ejuſque ſoli Filio . * Sancto ſimul Paraclito . * in ſempiterna ſæcula · Amen ·

[a]

JAM meta noctis tranſiit . * ſomni quies jam præteriit . * aurora ſurgit fulgida . * ſpargit cælum lux nova ·

Sed cum diei ſpiculum * cernamus . hinc nos omnium * ad te . Superne Lucifer . * preces neceſſe eſt fundere ·

Te lucis . Sancte Spiritus . * & charitatis actibus . * ad inſtar illud gloriæ . * nos innovatos effice ·

Præſta Pater piiſſime &c.

Die Dominico ab Æquinoctio Autumnali ·

Æterne rerum Conditor [b] &c. *Require ſupra in Hymnis Nocturnis ad primum galli cantum* ·

ITEM DIE DOMINICO POST ÆQUINOCTIUM VERNALE ·

S· Gregorii Papæ ·

ECce jam noctis tenuatur umbra . * lucis aurora rutilans coruſcat . * niſibus totis rogitemus omnes * Cunctipotentem ·

Ut Deus noſter miſeratus omnem * pellat languorem . tribuat ſalutem . * donet & nobis pietate Patris * regna polorum ·

Præſtet hoc nobis Deitas beata * Patris ac Nati . pariterque Sancti * Spiritus . cujus reboat in omni * gloria Mundo · Amen ·

FERIA II.

[c] *S· Ambroſii Epiſc· Mediolanen·*

SPlendor [1] Paternæ gloriæ . * de luce lucem proferens · * [2] lux lucis . & fons luminis · * [d] dies dierum inluminas ·

Veruſque Sol inlabere . * micans nitore perpeti . * jubarque Sancti Spiritus * infunde noſtris ſenſibus ·

Votis vocemus & Patrem . * Patrem perennis gloriæ . * Patrem potentis gratiæ . * culpam [3] releget lubricam ·

Informet actus ſtrenuos . * [4] dentem retundat invidi . * caſus ſecundet aſperos . * donet gerendi gratiam ·

Mentem gubernet & regat * caſto fideli corpore . * Fides calore ferveat . * fraudis venena neſciat ·

Chriſtuſque nobis ſit cibus . * potuſque noſter ſit Fides . * [5] læti [e] bibamus ſobriam * ebrietatem Spiritus ·

Lætus dies hic tranſeat . * pudor ſit ut diluculum . * Fides velut meridies. * crepuſculum mens neſciat ·

Auroræ [6] curſus provehat . * aurora totus prodeat * in Patre totus Filius . * & totus in Verbo Pater ·

Gloria tibi Domine . * gloria Unigenito &c.

FERIA III·

S· Ambroſii Epiſc· Mediolanen· [f]

ÆTernæ lucis Conditor . * lux ipſe totus & dies . * noctem nec ullam ſentiens * natura lucis perpeti ·

Jam

(*a*) Brev. Mozarabum in Officio Auroræ in diebus Feriis .
(*b*) Vide Amalarium in ſupplemento edito tom. 2. Analectorum Joan. Mabillon. p. 138.
(*c*) Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula . Beda De Arte Metrica , & Hincmarus De non trina Deitate . (*d*) *Hincmarus* : diem dies illuminans . (*e*) *Idem* : bibamus ſobriè ebrietate ſpiritus .
(*f*) MS. vetuſtiſſimum Reg. Succiæ, & Brev. Mozarabum in Fer. VI. poſt primam Domin. Quadrag.

(1) *Exſtat in nova Ambroſii editione , in Cod. Alex.* 11. *& Vat.* 82. *Ab Alex. inſcribitur* : Hymnus ſecunda Feria dicendus .
(2) *Nov. Ambroſ. ed.* Primordiis lucis novæ . Diem dies illuminans .
(3) *Alex.* 11. relegit .
(4) *Nov. Ambroſ. ed.* dentes retundat &c.
(5) *Alex.* 11. læti bibamus ſobria * ebrietate Spiritus .
(6) *Vat.* 82. Aurora : *Alex.* 11. Auroræ curſus provehit : *nova Ambroſ. ed.* Aurora curſus provehit .

Jam cedit [1] pallens proximo * dici nox adventui . * obtundens lumen ſiderum . * adeſt & clarus Lucifer ·

Jam ſtratis læti ſurgimus . * grates canentes & tuas . * quòd cæcam noctem vicerit * revectans rurſus Sol diem ·

Te nunc ne carnis gaudia * blandis ſubrepant æſtibus . * dolis nec cedat ſæculi * mens noſtra . Sancte . quæſumus ·

Ira ne rixas provocet.* gula ne ventrem incitet . * opum pervertat ne fames . * turpis ne luxus occupet ·

Sed firma mente ſobrii . * caſto manentes corpore . * toto fideli ſpiritu . * Chriſte . ducamus hunc diem ·

Deo Patri ſit gloria . * ejuſque ſoli Filio &c.

A. Prudentii C.

Ales diei nuncius * lucem propinquam præcinit . * nos excitator mentium * jam Chriſtus ad vitam vocat ·

Auferte (clamat) lectulos * ægros . ſoporos . deſides . * caſtique recti ac ſobrii . * vigilate . jam ſum proximus ·

Jeſum ciamus vocibus . * flentes . precantes . ſobrii . * intenta ſupplicatio . * dormire cor mundum vetat ·

Tu Chriſte ſomnum disjice . * tu rumpe noctis vincula . * tu ſolve peccatum vetus . * novumque lumen ingere .

Præſta Pater piiſſime &c.

FERIA IV. *Matutini*

[a] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.* [2]

Fulgentis Auctor ætheris . * qui Lunam lumen noctibus . * Solem dierum curſibus . * certo fundaſti tramite ·

Nox atra jam depellitur . * Mundi nitor renaſcitur . * novuſque jam mentis vigor * dulcis in actus erigit ·

Laudes ſonare jam tuas * dies relatus admonet , * vultuſque cæli blandior . * noſtra ſerenat pectora ·

Vitemus omne lubricum . * declinet prava ſpiritus . * vitam facta non inquinent . * lingua culpam non inplicet ·

Sed Sol diem dum conficit . * Fides profunda ferveat . * Spes ad promiſſa provocet . * Chriſto conjungat Charitas ·

Gloria Deo Patri &c.

A. Prudenti C.

Nox & tenebræ & nubila . * confuſa Mundi & turbida . * (intrat . albeſcit polus . * Chriſtus venit) diſcedite ·

Caligo terræ ſcinditur . * percuſſa Solis ſpiculo . * rebuſque jam color redit . * vultu nitentis Sideris ·

Te Chriſte ſolum novimus . * te mente pura & ſimplici . * flendo & canendo . quæſumus . * intende noſtris ſenſibus ·

Sunt multa fuſcis inlita . * quæ luce purgentur tua . * tu lux Eoi Sideris * vultu ſereno inlumina ·

Præſta Pater piiſſime &c.

(a) MS. vetuſtiſſunum Reg. Sueciæ , & Brev. Mozarabum Fer.II. poſt Dom.I. Epiphaniæ . Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula hunc Hymnum ponit ad Primam .

(1) *MS. Alex. 11. in quo præſens Hymnus inſcribitur :* Item ad tertia Feria dicendus : *heic habet* pollens .

(2) *In MS. Alexandr. præſentis Hymni Inſcriptio ita ſe habet :* Hymnus quarta Feria dicendus .

Matutini

[a] FERIA V. [1]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

DEus æterni luminis * candor inenarrabilis. * venturus diei Judex. * qui mentis occulta vides.

Tu regnum cælorum tenes. * & totus in Verbo tu es. * per Filium cuncta regis. * Sancto Spiritui fons es.

Trinum nomen [2] alta vides. * unum per omnia potens. * mirumque per ſignum Crucis. * tu rector immenſæ lucis.

Tu Mundi Conſtitutor es. * Tu [b] in ſeptimo Throno ſedes * Judex. ex alto humilis * veniſti pati pro nobis.

Tu Sabaoth [3] Omnipotens. * tu Hoſianna ſummi culminis. * tibi laus eſt mirabilis. * tu es prima Anaſtaſis.

Tu Fidei auditor es. * & humiles tu reſpicis. * tibi alta ſedes thronus. * tibi divinus eſt honor.

Chriſto, æternoque Deo * Patri cum Sancto Spiritu. * vitæ ſolvamus munera * a ſæculis in ſæcula. Amen.

A. Prudentii C.

LUX ecce ſurgit aurea. * pallens faceſſat cæcitas. * quæ noſmet in præceps diu * errore traxit devio.

Hæc lux ſerenum conferat. * puroſque nos præſtet ſibi. * nihil loquamur ſubdolum. * volvamus obſcurum nihil.

Sic tota decurrat dies. * ne lingua mendax. ne manus. * oculive peccent lubrici. * ne noxa corpus inquinet.

Speculator adſtat deſuper. * qui nos diebus omnibus * actuſque noſtros proſpicit. * a luce prima in veſperum.

Deo Patri ſit gloria &c.

FERIA VI. [4]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. [c]

CHriſte Rex cæli. Domine. * Mundi Salvator maxime. * qui nos hoc Crucis munere. * mortis ſolviſti crimine.

Te deprecantes poſcimus. * tua conſerves munera. * quæ per legem Catholicam * cunctis donaſti Gentibus.

Tu Verbum Patris æterni. * ore Divino editus. * Deus ex Deo conſiſtens * Unigenitus Filius.

Te univerſa creatura * Mundi fatentur Dominum. * [d] juſſu Patris inchoata. * tuis perfecta viribus.

Tibi omnes & Angeli * cæleſtem [5] præſtant gloriam. * te chorus Archangelorum * divinis laudant vocibus.

Te Seniorum multitudo. * bis duodenus numerus. * odoramentis plenas geſtans. * ſupplex adorat. pateras.

Tibi Cherubim & Seraphim. * Throni Paterni luminis. * ſenis alarum plauſibus. * clamore jugi perſonant.

Sanctus. Sanctus. Sanctus * Dominus Deus Sabaoth. * omne cælum atque terra. * tua ſunt plena gloria.

Hoſianna Fili David. * benedictus es a Patre * qui in nomine Dei veniſti * de excelſis Domine.

Tu Agnus immaculatus * es datus terræ

(a) MS. vetuſtiſſimum Reg. Sueciæ: & Brev. Mozarabum Fer. III. poſt Dominicam Epiphaniæ.
(b) Vide Concilium Romanum ſub Zacharia P. inſtante S. Boniſacio. Harduini tom. 3. col. 1940.
(c) MS. Vetuſtiſſimum Reg. Sueciæ. (d) Vide S. Gregorium Theologum lib. II. cap. VI. apud Euthymium in Commentario Evangelii ſecundum Joannem Biblioth. PP. tom. 19. pag. 680. ad ea verba cap. 5. *non poteſt Filius a ſe facere quidquam &c.* & ad alia: *Pater namque diligit Filium &c.*

(1) *Alex.* II. Hymnus quinta Feria dicendus.
(2) *Idem MS.* alta fides *pro* alta vides.
(3) *Idem*, *loco* omnipotens *præfert* homini potens.
(4) *Alex.* II. Hymnus ſexta Feria dicendus.
(5) *Idem MS.* præſentant.

terræ Victima. * qui Sanctorum veſtimenta * tuo laviſti ſanguine·

Te multitudo beatorum * cœli locata Martyrum. * palmis inſignis & coronis. * Ducem ſectantur gloriæ·

Quorum nos addas numero. * te precamur. Domine. * una voce te ſonamus * unum laudamus carmine·

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

Æterna cœli gloria. * beata ſpes mortalium. * celſi Tonantis Unice. * caſtæque proles Virginis·

Da dexteram ſurgentibus. * exurgat & mens ſobria. * flagranſque in laudem Dei * grates rependat debitas·

Ortus refulget Lucifer. * ſparſamque lucem nunciat. * cadit caligo noctium. * lux ſancta nos illuminet·

Manenſque noſtris ſenſibus * noctem repellat ſæculi. * omnique fine diei. * purgata ſervet pectora·

Quæſita jam primum Fides. * radicet altis ſenſibus. * ſecunda Spes congaudeat. * qua major extat Charitas·

Deo Patri ſit gloria &c.

SABBATO. [a] [1]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

Dei luce reddita, * primis poſt ſomnum vocibus. * Dei canamus gloriam. * Chriſti fatentes gratiam·

Per quem Creator omnium. * diem noctemque condiens. * æterna lege ſanciens. * ut ſemper ſuccedant ſibi·

Tu vera lux Fidelium. * quem lex æterna non tenet * noctis. nec ortus occidens. * æterno fulgens lumine·

Chriſte. precamur. annuas * orantibus ſervis tuis. * iniquitas ne ſæculi * noſtram captivet fidem·

Non quo reddamus invicem. * vincamus in bono malum. * abſit noſtris e cordibus * ira. dolus. ſuperbia· *Hora Prima.*

Abſiſtat avaritia. * malorum radix omnium. * vinum mentem non occupet. * ebrietate perdita·

Sit [2] noſter ſenſus competens. * tuum bibamus poculum. * conſervet pacis fœdera * non ſimulata charitas·

Sit inlibata caſtitas. * credulitate perpeti. * addendis non ſit prædiis * maleſuada ſemper fames. * ut ſi fluant divitiæ· * Prophetæ nos pſalmus regat·

Preſta Pater ingenite. * totum ducamus jugiter. * Chriſto placentes hunc diem. * Sancto repleti Spiritu·

Gloria &c.

Aurora jam ſpargit polum. * terris dies illabitur. * lucis reſultat ſpiculum. * diſcedat omne lubricum·

Phantaſma noctis decidat. * mentis reatus ſubruat. * quidquid tenebris horridum * nox attulit culpæ cadat·

Ut mane illud ultimum * (quod præſtolamur cernui) * in lucem nobis effluat. * dum hoc canore concrepat·

Præſta Pater piiſſime &c.

HYMNI AD HORAM DIEI PRIMAM·

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

JAM lucis orto Sidere * Deum precemur ſupplices. * ut in diurnis actibus * nos ſervet a nocentibus·

Linguam (refrænans) temperet. * ne litis horror inſonet. * viſum (fovendo) contegat. * ne vanitates hauriat·

Sint pura cordis intima. * abſiſtat & vecordia. * carnis terat ſuperbiam * potus. cibique parcitas·

Ut cum dies abſceſſerit. * noctemque

(a) Ex MS. Vetuſtiſſimo Reg. Sueciæ.

(1) *Alex. 11.* Hymnus diei Sabbati dicendus.

(2) *Idem MS.* ſit noſtris ſenſibus competens.

Digitized by Google

Hora Prima. que ſors reduxerit. * mundi per abſtinentiam. * ipſi canamus gloriam.
Deo Patri ſit gloria &c.

[a] *Ambroſianum.*

CHriſte cælorum [1] conditor. * Deus Dominator omnium. * placabilis nos aſpice * precantes tuos famulos.

Hora Prima pſallimus. * laudes Deo referimus. * qui cæcam noctem vicimus. * Chriſtum Regem requirimus.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito * & nunc & in perpetuum.

Gloria tibi Pater. * gloria Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

[b]

POſt matutinàs laudes. * quas Trinitati pſallimus. * pſallamus rurſus admonet * verus Pater familias.

Simus ſemper ſolliciti. * ne prætereat Opus Dei. * ſed oremus ſedulè. * ſicut docet Apoſtolus.

Pſallamus mente Domino. * pſallamus ſimul Spiritu. * ne vaga mens in turpibus * inertes tegat animos.

Sed ſepties in hac die * dicamus laudes Domino. * Divinitati perpetim * debitam demus gloriam.

Gloria Deo Patri. * gloria Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

IAM lucis ſplendor rutilat. * noctis fugatis tenebris. * reddamus laudes Domino. * qui manet ante ſæcula.

Pellamus omne noxium. * poſcamus omne proſperum. * defendat ſuos famulos * virtus æterna jugiter.

Ut ore ei conſono. * & corde devotiſſimo * poſſimus omni tempore * laudes referre debitas. [c]

HYMNI AD HORAM DIEI SECUNDAM. [d]

IAM nos Secundæ præmonet * Horæ peractis circulis. * Deo ſacratum promere * hymnum perennis gloriæ.

Exurge Jeſu, alleva * cordis rei faſtidia. * ut lingua clare concinat * laudis tuæ magnalia.

Infunde lumen Spiritus. * da claritatem cordibus. * quo te Deum per omnia * laudemus ſemper ſæcula. Amen.

INCIPIUNT HYMNI AD HORAM TERTIAM. [e] [2]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

IAM ſurgit Hora Tertia. * qua Chriſtus aſcendit Crucem. * nil inſolens mens cogitet. * intendat affectum precis.

Qui corde Chriſtum [3] ſuſcipit. * innoxium ſenſum gerit. [f] * votiſque perſtat ſedulis. * Sanctum mereri Spiritum.

Hæc Hora. quæ finem dedit * [4] diri veterno

(a) Ex Cod. Vaticano num. 82. (b) Ex Cod. MS. Reginæ Succiæ num. 1352.
(c) al. Deo Patri. (d) In Brev. Mozarabo Hymno Horæ Primæ nunc conjunctus.
(e) MS. Vetuſtiſſimum Reg. Succiæ, & Vat. 82. 83. Regula Aureliani Epiſcopi.
(f) S. Auguſt. libro De Natura & Gratia cap. 63. Beda De Arte Metrica.

(1) *Vocem* conditor *omittit Vat.* 82.

(2) *Alex.* 11. *inſcribit*: Hymnus ad tertiam. *ut Ambroſii agnoſcunt & PP. Maurini in nova Ambroſ. ed.*

(3) *Vat.* 82. ſuſcepit *licet ſequiori cura factum* ſuſcipit *exhibeat. Idem MS. infra cum nova Ambroſ. ed.* votiſque præſtat ſedulis.

(4) *Alex.* 11. diri veterni criminis: *Vat.* 82. diri veterno crimini: *& paullo inferius idem Vat. una cum nov. Ambroſ. ed.* diluit *habet pro* diruit.

veterno criminis. * mortiſque regnum diruit. * culpamque ab ævo ſuſtulit·

Hinc [1] jam beata tempora. * Chriſti cepere gratiam. * Fide replevit veritas * totum per Orbem Eccleſias·

Celſus [2] triumphi vertice. * Matri loquebatur ſuæ. * En filius (Mater) tuus. * Apoſtole. en Mater tua·

Prætenta nuptæ fœdera * alto docens myſterio. * ne Virginis partus ſacer * Matris pudorem læderet·

Cui fidem cæleſtibus * Jeſus dedit miraculis. * nec credidit plebs impia. * qui credidit. ſalvus erit·

Nos credimus [3] Natum Deum. * partumque Virginis ſacræ. * peccata qui Mundi tulit * ad dexteram ſedens Patris·

Gloria &c.

[a]

JAM ſurgit Hora Tertia. * & nos intenti currimus. * pſallendi opus implemus. * Chriſtum laudemus Dominum·

Hora quoque jam Tertia * Chriſtus Cruce ſuſpenſus eſt. * voluntatem Patris implevit. * Mundi peccatum abſtulit·

Conſcendit ſedem propriam. * ſedet ad Patris dexteram. * collaudant Throni Dominum. * quem perfidi negaverant·

Nos Chriſtum Deum colimus. * Judicemque ſperamus. * quem Prophetæ cecinerunt. * Apoſtoli ſecuti ſunt·

Egreſſus Hora Tertia * ſanctus Paterfamilias. * per ſingulos denarios * conduxit operarios· *Hora Tertia.*

In tua. Chriſte. vinea * (quam præmio jam cernimus) * ſequimur opus myſticum. * propter promiſſum optimum·

Ecce proceſſit hora. * in qua Sanctus Spiritus * Apoſtolorum vaſcula * de verbo fecit ebria·

Infunde ſenſum. Domine. * ut te canamus laudibus. * Chriſte Redemptor omnium * ſanctifica noſtrum chorum·

Gloria tibi Domine &c.

[b] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

CErtum [4] tenentes ordinem. * pio poſcamus pectore * (Hora diei Tertia) * Trinæ virtutis gloriam·

Ut ſimus habitaculum * illi Sancto Spiritui. * qui quondam in Apoſtolis * hac hora diſtributus eſt·

Hoc gradientes ordine. * ornavit cuncta ſplendidè * Regni cæleſtis conditor. * æternæ vitæ præmiis·

Gloria &c.

[c] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.*

NUnc Sancte nobis Spiritus. * [5] unum Patri cum Filio. * dignare promptus ingeri * noſtro refuſus pectori·

Os. lingua. mens. ſenſus. vigor. * [6] confeſſionem perſonent. * flammeſcat igne charitas. * accendat ardor proximos·

Præſta Pater piiſſime &c.

INCI-

(a) Brev. Mozarabum in Officio Horæ III.
(b) MS. vetuſtiſſimum Reg. Succiæ, & Breviarium Mozarabum.
(c) S. Ambroſio adſcribit Hincmarus lib. De non trina Deitate: & tam ipſe quam Gotheſcalcus legunt: *unus Patris cum Filio*.

(1) *Alex.* II. hic jam beata tempora. Chriſti cœpere gratia: *nov. Ambroſ. ed.* cœpere Chriſti gratia.
(2) *Vat.* 82. & *nov. Amb. ed.* Celſi triumphi vertice.
(3) *Vat.* 82. Natum Dei.
(4) *Alex.* II. *inſcribit*: Hymnus ad Tertiam cotidianus.
(5) *Vat.* 82. unus Patris cum Filio.
(6) *Idem MS.* confeſſione perſonent, flammeſcat ignis, caritas &c.

Digitized by Google

Hora Sexta.

INCIPIUNT HYMNI AD HORAM DIEI SEXTAM.

[a] *S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.* [b]

BIS ternas horas explicans * diei Sol ingreditur. * ut ſex idemque tranſigat. * [1] innocens claudat auditum.

Nos ergo nunc conſamuli. * Prophetæ dicti memores. * ſolvamus ora in canticis. * prece mixta. Davidicis.

Ut ſepties diem verè * orantes cum pſalterio. * laudeſque cantantes Deo. * læti ſolvamus debitum.

Sic enim Chriſti gratia. * peccantibus dat veniam. * ſæpeque confitentibus * non aderit mors impia.

Memento non deſit tamen * orantibus ſervis Dei. * quod Pauli vox Apoſtoli. * ſervandum prædixit nobis.

Cujus vox hoc promeruit. * ut diceret idem Deo. * [2] Orabo mente Dominum. * orabo ſimul ſpiritu.

Ne vox ſola Deo canat. * ſenſuſque noſter alibi * ductus. aberret fluctuans * vanis præventus caſibus.

Tunc enim Deo accepta eſt * oratio canentium. * ſi pura mens idem gerat. * quod explicat vox cantici.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. [c]

JAM Sexta ſenſim volvitur * ter binis Hora curſibus. * dieſque puncto æquali. * utramque noctem reſpicit.

Venite ſervi ſupplices. * mente & ore extollite. * dignis beatum laudibus. * Nomen Dei cum cantico.

Hoc namque tempus illud eſt. * quod ſæculorum Judicem. * injuſta morti tradidit * mortalium ſententia.

Cum Sol repente territus * horrore tanti criminis. * mortem minatus ſæculis. * diem refugit impium.

Hoc & beatus tempore * Abraham fideliter * [3] peritus in myſterio. * Tres vidit. Unum credidit.

Hanc ad precandum congruam. * Salvator horam tradidit. * cum diceret fidelibus. * Patrem rogandum ſervulis.

Necnon & ille pertinax * [d] [uſus] hoſtis fidei. gratiam * (quam prædicavit Gentibus) * hoc eſt adeptus tempore.

Et nos amore debito. * timore juſto ſubditi. * adverſus omnes impetus. * quos ſævus hoſtis incutit.

Unum rogemus [&] Patrem * Deum. Regemque Filium. * ſimulque Sanctum Spiritum. * in Trinitate Dominum.

Ut quos redemit paſſio. * iſto peracta tempore. * poſſit ſub ipſo tempore. * ſervare deprecatio.

Gloria &c.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

DIcamus [e] laudes Domino. * ferventi rurſus ſpiritu. * Hora voluta ſexies. * nos ad orandum provocat.

Quia

(*a*) Ex Cod. Vat. 82.
(*b*) Ex Caſſiodoro in Pſalmum CI. pag. 337. nov. ad Rotomag.
(*c*) Ex MS. vetuſtiſſimo Reg. Sueciæ. Regula Aureliani Epiſcopi.
(*d*) Erat alia manu in Codice, cujus priores literæ obſoluerant, indicabant autem Paulum, de quo hìc eſt ſermo.
(*e*) Ex MS. vetuſtiſſimo Reg. Sueciæ.

(1) *Vat.* 82. in noctis claudat auditum.
(2) *Hæc ſunt verba quæ laudat Caſſiodorus loco a Thomaſio indicato, dicens:* Hinc etiam Sancti Ambroſii ſecundùm Apoſtolum, horæ ſextæ roſeus hymnus ille redoluit; ait enim: Orabo mente Dominum &c. *Hæc Caſſiodorus, cui ad marginem addiderunt Editores hæc verba:* Hymnus iſte deſideratur.
(3) *Alex.* 11. *præſentem hymnum inſcribens:* Hymnus ad ſextam, *hæc habet* reperitus *pro* peritus.

Quia in hac fidelibus * veræ ſalutis gratia. * beati Agni hoſtia. * Crucis virtute redditur.

Cujus luce clariſſima * tenebreſcat Meridies. * ſumamus toto pectore * tanti ſplendoris gratiam.

Gloria &c.

JAM curſus Horæ Sextæ * rotat diei tempora. * nos admonet per omnia. * laudes referre debitas.

Nunc Petrus orans genibus. * fidem futuram proſpicit. * nunc viva Chriſtus ſemina * inſtat fluenta tradere.

Hoc Solis ævo myſticè * tres Patriarcha hoſpitat * carnis figuræ nuncios * ſub Trinitatis numine.

Perfecta ſummi calculi. * & prima conſtat partibus. * quæ data ſeſe perficit. * tenetque Mundi fabricam.

Hæc nempe. Chriſte. condita. * manent tua potentia. * cujus poteſtas gloriæ. * per cuncta regnat ſæcula. Amen.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

REctor potens. verax Deus. * qui temperas rerum [1] vices. * ſplendore mane inſtruis. * & ignibus Meridiem.

Extingue [2] flammas litium. * aufer calorem noxium. * confer ſalutem corporum. * veramque pacem cordium.

Deo Patri ſit gloria &c.

INCIPIUNT HYMNI AD HORAM DIEI NONAM. [3] *Hora Nona.*

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

TER [a] Hora trina volvitur. * redire [4] qua Chriſtus ſolet * mercede largus vineam * locare mercenariis.

Decet paratos ſiſtere * ne tranſeat merces Dei. * plantare quæ vitem ſolet. * Chriſtumque cordi adfigere.

Hæc Hora: quæ reſplenduit. * Cruciſque ſolvit nubila. * Mundum tenebris exuens. * reddens ſerena lumina.

Hæc Hora qua reſuſcitans * Jeſus ſepulchris corpora * prodire mortis libera * juſſit refuſo ſpiritu.

Redit favilla in ſanguinem. * ciniſque carnem reddidit. * mixtique vivis mortui * videre Chriſti gloriam.

Novata ſæcla [5] crederes. * mortis ſolutis legibus * vitæ beatæ munere * curſum, perennem currere.

Dicamus ergo proximi. * laudes Deo cum cantico. * confeſſus eſt Latro fidem. * [6] quo eſt redemptus tempore.

Qua gratia jejunium * læti ſolemus ſolvere. * inſtar futuri muneris * famem probati neſciant.

Gloria &c.

(a) Ex Cod. vetuſtiſſimo Reg. Sueciæ; & Vat. 82. 83. Aureliani Epiſcopi Regula in die Paſchæ præſcribit.

(1) *Vat.* 82. rerum vice, *ſed factum ſecundis curis.* (2) *Idem MS.* Extingues, & *infra* aufer calore noxium.

(3) *Alex.* 11. *inſcribitur* Hymnus ad Veſperum in die jejunii,

(4) *Idem Alex.* quia *pro* qua. *Vat.* 82. *infra.* mercedem largus vineæ locare &c.

(5) *Vat.* 82. credere;

(6) *Alex.* 11. *addita præpoſitione*: in quo eſt redemptus tempore.

Veſperi.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

PErfecto [a] [1] trino numero * ternis horarum terminis . * laudes canentes debitas * Nonam dicentes pſallimus.

Sacrum Dei myſterium * puro tenentes pectore * Petri magiſtri regulam * ſigno ſalutis proditam.

Et nos pſallamus ſpiritu * adhærentes Apoſtolis . * qui plantas adhuc debiles * Chriſti virtute dirigunt.

Gloria &c.

FUndere preces tempus eſt . * diei curſus admonet * canere laudis canticum * tibi Redemptor omnium.

Serenam mentem effice . * opus honeſtum perfice . * preces orantum accipe . * mentem perennem tribue.

Præſta Pater piiſſime &c.

COnvexa Solis orbita * novem voluta circulis . * horæ peracto tramite * ter conficit ternario.

Hoc Paſſionis tempore * complevit Auctor omnium . * nunc ad laborem vineæ * miſit vocatos ſervulos .

Hac Petrus Hora myſtica * claudi reſolvit vincula . * nunc viſionum cognitor * terno recurſu terminat.

Hymni canamus gloriam * cum voce . puris mentibus . * Deo creanti proſpera * per acta juſtis ſæcula. Amen.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

RErum Deus tenax vigor . * immotus in te permanens . * lucis [2] diurnæ tempora * ſucceſſibus determinans.

Largire clarum veſpere . * quo vita nuſquam decidat . * ſed præmio mortis ſacræ * perennis inſtet gloria .

Præſta Pater piiſſime &c.

INCIPIUNT HYMNI VESPERTINI

Recedente Sole . ac die ceſſante . hora incenſi Lucernæ. [3] [b]

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

DEus qui certis legibus * noctem diſcernis ac diem . * [c] ut feſſa curis corpora * ſomno relaxet . otio.

Te noctis inter horridæ * tempus precamur . ut ſopor * mentem dum feſſam detinet . * fidei lux inluminet.

Hoſtis ne fallax incitet * laſcivis cura gaudiis . * ſecreta noctis advocans * blandus in æſtus corporis.

Subrepat nullus ſenſui * horror timoris anxii . * inludat mentem nec vagam * fallax imago viſuum.

Sed cum profundus vinxerit * ſomnus curarum neſcius . * fides nequaquam dormiat . * vigil te ſenſus ſomniet.

Deo Patri ſit gloria . * ejuſque ſoli Filio . * Sancto ſimul Paraclito * in ſempiterna ſæcula. Amen.

S.Am-

(a) Ex Cod. vetuſtiſſimo Reg. Sueciæ .

(b) Ex Cod. Reg. Sueciæ . Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula ad Lucernarium . Vide Breviar. Mozarabum p. 107.

(c) Brev. Mozarab. Ut feſſa cures corpora . Somnus relaxet , otium .

(1) *Ad nonam præſcribitur Hymnus iſte in Alex.* 11. *in quo incipit* : Perfectum trinum numerum &c.

(2) *Vat.* 82. diurna .

(3) *Alex.* 11. *inſcribitur* Hymnus Veſpertinus .

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.
[a]

DEus [1] Creator omnium. * polique rector. veſtiens * diem decoro lumine. * noctem ſoporis gratia.

Artus ſolutos ut quies * reddat laboris uſui. * menteſque feſſas allevet. * luctuſque ſolvat anxios.

Grates peracto jam die. * & noctis exortu. preces * [2] voti (reos ut adjuves) * hymnum canentes ſolvimus.

Te cordis ima concinant. * te vox canora concrepet. * te diligat caſtus amor. * te mens adoret ſobria.

Ut [3] cum profunda clauſerit * diem caligo noctium. * fides tenebras neſciat. * [4] & nox fidei luceat.

Dormire mentem [5] ne ſinas. * dormire culpa noverit. * caſtis fides refrigerans. * ſomni vaporem temperet.

Exuta ſenſu lubrico. * te cordis alta ſomnient. * nec [6] hoſtis invidi dolo. * pavor quietos ſuſcitet.

Chriſtum rogemus & Patrem. * Chriſti Patriſque Spiritum. * [7] Unum [b] potens per omnia. * fove precantes Trinitas.

Gloria &c.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.
[c]

SAtor Princepſque temporum * clarum diem laboribus. * noctemque qui laboribus * fixo diſtinguis ordine.

Mentem tu caſtam dirige. * obſcura ne ſilentia * ad dira cordis vulnera * telis pateſcant invidi.

Somno non cedat ſpiritus. * vigilque cuſtos corporis. * metus inanes arceat. * fallax depellat gaudium.

Vacent ardore pectora. * faces nec ullas ſentiant. * adfixa ne præcordiis * mentis vigorem ſaucient.

Sed cum defeſſa corpora * ſomni tenebunt gratiam. * ſolo quietis ſit memor fides. * ſoporem neſciat.

A. Prudentii C. Hymnus ad incenſum Lucernæ.

INventor rutili. Dux bone. luminis. * qui certis vicibus tempora dividis. * merſo Sole chaos ingruit horridum. * lucem redde tuis. Chriſte. Fidelibus.

Splendent ergo tuis muneribus. Pater. * flammis mobilibus. ſcilicet atria. * abſentemque diem lux agit æmula. * noctem illuminans fulgure prævio.

Nos feſtis trahimus per pia gaudia * noctem conciliis. votaque proſpera. * concentu parili ſuave ſonantibus * hymnorum modulis ora reſolvimus.

O res digna. Deus. quam tibi roſcidæ * noctis principio grex tuus offerat * lucem! qua tribuis nil pretioſius. * lucem qua reliqua cernimus.

 Tu

(a) Ex Cod. Reg. Sueciæ & Vat. 82. 83. S. Auguſtinus lib. 9. cap. 12. Confeſſionum, & lib. 6. de Muſica cap. 9. & Aurelianus Epiſcopus in ſua Regula ad Lucernarium, atque Hincmarus de non trina Deitate. (b) Hincmarus item legit, Unum. (c) Ex Cod. MS. Reg. Sueciæ.

(1) *Alex. 11. & præſens una cum ſubſequenti inſcribitur*, Hymnus Veſpertinus: *Vat.* 82. Verſpertinalis. *Exſtat apud Maurinos nov. Ambroſ. edit. memoratur & a Joſepho Bingamo lib. 14. cap. 2. §. 10. pag. 53. ed. Halæ 1728.*

(2) *Vat.* 82. votis.

(3) *Idem MS.* Et cum profunda &c.

(4) *Ita Alex. 11. at Vat. 82. & PP. Maurini*: & nox fide reluceat.

(5) *Alex. 11.* ne ſinat; *& infra pro* caſtis fides &c. *Nov. Ambroſ ed.* cuſtos fides refrigerans: *tum idem MS. Alex. 11.* ſomni vapore temperet. (6) *Alex. 11.* nec hoſtis in fide dolo.

(7) *Vat. 82.* unus potens &c.

Veſperi. Tu lux vera oculis. lux quoque ſenſibus. * intus tu ſpeculum. tu ſpeculum foris. * lumen. quod delibat plebs tua. ſuſcipe. * tinctum pacifici Chriſmatis unguine.

Per Chriſtum genitum. ſumme Pater. tuum. * in quo viſibilis ſtat tibi gloria. * qui noſter Dominus. qui tuus Unicus. * ſpirat de Patrio corde Paraclitum.

Per quem ſplendor. honos. laus. ſapientia. * majeſtas. bonitas. & pietas tua. * Tu regnum contines numine triplici * texens perpetuis ſæcula ſæculis. Amen.

S. Magni Felicis Ennodii Epiſc. Ticinenſis.

NIgrante tectam pallio * jam terra noctem ſuſcipit. * ut viva dulci funere * reconvaleſcant corpora.

Mortis figura blandior. * buſtum ſoporis admovet. * anhela lucis æſtibus. dum mens tepeſcit otio.

Lux. Chriſte. vita. veritas. * ne fuſca ſomni tempora. * tetris parata umbraculis * nos ad tenebras evocent.

Nox nulla nos ſubdat ſibi * in noctis atræ tegmine. * ſed nec caloris ebrii * mentita pingat corpora.

Verum reatum neſciis * falſi miniſtrans criminis. * tu per quietis munera * adſiſte cuſtos pervigil.

Hoſtis procul ſit callidius. * quod lædit illud dormiat. * qui dente ſævo mandere * certat cubantes lectulis.

Hic membra vinctus lugeat. * pulſare ſeſe quos foves. * madente carne ſpiritus * non enecetur naufragus.

Ornet cubile caſtitas. * quæ prima virtutum micat. * vivat fides in pectore. * quæ luce vernat perpeti.

ALtiſſimi Verbum Patris. * almæ Jeſuſque Virginis. * bis noſtro natus gaudio. * carnis factor. & caro.

Decurſa tranſit jam dies. * exaudi preces ſupplicum. * ſovenſque lætus Veſperi * glorioſum Lumen ſuſcipe.

Hoc ſolis ad finem tibi * incenſum ſacrum damus. * cæleſte ut noſtris tuum * lumen tenebris fulgeat.

Mentemque feſſam dum ſopor * noctis paratam detinet. * obſcura cedant ſomnia. * pectuſque purum luceat.

Quietem nullus corporis * rapiat dolus laſciviæ. * ſed te. Deus. mens ſonet. * tecum cor altum vigilet.

Vocibus ſimul cum cordibus * Chriſto. Patrique. Spiritui. * hymnum ſonantes in choro. * zelo canamus perpetim. Amen.

ADeſto noſtris precibus. * adeſto jam propitius. * o Chriſte. Mundi gloria. * fuſo lumine inriga.

Te Veſpertina oratio. * te Matutina concinit. * tibi indefeſſè perſonet * hymnus cum dulci carmine.

Deo Patri ſit gloria &c.

CHriſte lux Mundi. ſalus & poteſtas. * qui diem Solis radiis adimples. * noctem & fulvam faciens coruſco * ſidere pingis.

Certis ut totum moribus peractum * temperes Mundum vicibus recurſis. * atque reſolvat omnium labores * forte quietis.

Ecce vergentem rotat hora Solem. * Veſperis rurſum remanentis ortum. * hinc & aſtrorum chorus omnis alto * ſurgit olympo.

Nos

Nos pio cultu tibi præcinentes * vocibus ſacris modulamus hymnis. * ſenſibus totis ſimul excitamur * pangere laudes.

Thura libamus tibi. magne Rector. * Lumen & ſacrum Domino exhibemus * fervidum guttas madidumque ſummo * vertice nectar.

Præſtet ut votum ferat. ut medelam * donet ut noſtris veniam delictis. * firmet ut ſenſus placidam quietem. * mulceat ortus.

Et licet nox ſubeat profundo * horridis Mundi tenebris operta. * mens tamen noſtra fidei ſupernæ * ſplendeat ortu.

Deſinant culpæ. vigilet viciſſim * noſter inlabens animus. nec ulla * ſenſus involvat gravior vagantum * ſpiritum turma.

Cor enim noſtrum vigilet ſopore. * ſomniet Chriſtum Dominumque ſemper. * inſonet pſalmis. meditetur hymnis. * nocte dieque.

Gloria ſummo celebret Parenti. * gloria Chriſto. pariterque Sancto. * prædicet Trinum pia voce Nomen. * omne per ævum. Amen.

[a]

O Lux beata. Trinitas. * & principalis Unitas. * jam ſol recedit igneus. * infunde lumen cordibus.

Jam noctis tempus advenit. * quietem nobis tribue. * diluculo nos reſpice * de cælo. clementiſſime.

Tu. Chriſte. ſolve vincula. * abſterge noſtra vitia. * relaxa prius crimina. * & indulge facinora.

Oramus ut exaudias. * precamur ut ſubvenias. * Chriſte Jeſu Omnipotens. * tu nos a malo libera.

Te mane laudum carmine. * te Veſperi. prædicamus veſpere. * te noſtra ſupplex gloria * per cuncta laudet ſæcula. Amen.

[b]

CHriſte lumen perpetuum * aſtrorum. fulgor Siderum. * noctem noſtram inlumina. * conſerva pura pectora.

Nullis incidat laqueis. * nullis gravetur hoſtibus. * nec maculentur corpora * laſcivia per ſoporem.

Cuſtodi corda omnium * fidelium que maximè * protectione propria. * tua Chriſte potentia.

Ut gratuletur anima * vidiſſe lucem proſperam. * impleſſe vota debita * reddenda tibi. Trinitas.

Deo Patri ſit gloria &c.

[c]

CHriſte. precamur. annue. * mixtaſque voces fletibus * ſemper benignus & pius * venturam in noctem ſuſcipe.

Te corda noſtra ſomnient. * te per ſoporem ſentiant. * tuamque ſemper gloriam * vicina luce concinant.

Vitam ſalubrem tribue. * noſtrum calorem refice. * tetram noctis caliginem * claritas tua inluminet.

Hymnis vota perſolvimus. * veſperque ſacrum poſcimus. * noſtrum delens chirographum. * tuumque præſtans editum.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * Sancto ſimul Paraclito. * &c.

CHriſte [d] Salvator omnium. * cælorum ſublimis Deus. * tuam rogamus gloriam. * dum prona volvitur dies.

Jam

(a) Hunc Hymnum Hincmarus lib. De non trina Deitate attribuit S. Ambroſio. Brev. Mozarabum Dom. II. poſt Octavam Epiphaniæ. (b) Brev. Mozarabum Fer. III. poſt Octavam Epiphaniæ; & Fer. III. Dom. I. Quadrageſimæ. (c) Brev. Mozarabum Fer. VI. Dom. I. Quadrageſimæ.

(d) Breviar. Mozarabum Fer. II. poſt Octavam Epiphaniæ.

Digitized by Google

Veſperi. Jam Sol urgente veſpere * occaſu ſuo graditur * Mundum concludens tenebris. * ſuum obſervans ordinem.

Sic nos. excelſe Domine. * precantes tuos famulos * labore feſſos diei * quieta nox ſuſcipiat.

Ut non fuſcatis mentibus * dies abſcedat luminis. * ſed tua protecti gratia * cernamus lucem proſperam.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio &c.

De opere ſex dierum creationis Mundi.
Die Dominico.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

LUcis Creator optime. * lucem dierum proferens * primordiis lucis novæ. * Mundi parans originem.

Qui mane junctum veſperi. * diem vocari præcipis. * tetrum chaos illabitur. * audi preces cum fletibus.

Ne mens gravata crimine * vitæ ſit exul munere. * dum nil perenne cogitat. * ſeſeque culpis illigat.

Cælorum pulſet intimum. * vitale tollat præmium. * vitemus omne noxium. * purgemus omne peſſimum.

Præſta Pater piiſſime. * Patrique compar Unice. * cum Spiritu Paraclito. * regnans per omne ſæculum. Amen.

FERIA II.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

IMmenſe Cæli Conditor. * qui mixta ne confunderent. * aquæ fluenta dividens. * cælum dediſti limitem.

Firmans locum cæleſtibus. * ſimulque terræ rivulis. * ut unda flammas temperet. * terræ ſolum ne diſſipet.

Infunde nunc. piiſſime. * donum perennis gratiæ. * fraudis novæ ne caſibus. * nos error atterat vetus.

Lucem fides inveniat. * ſic luminis jubar ferat. * hæc vana cuncta tereat. * hanc falſa nulla comprimant.

Præſta Pater piiſſime &c.

FERIA III.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

TElluris ingens Conditor. * Mundi ſolum qui eruens. * pulſis aquæ moleſtiis. * terram dediſti immobilem.

Ut germen aptum proferens. * fulvis decora floribus. * fœcunda fructu ſiſteret. * paſtumque gratum redderet.

Mentis peruſtæ vulnera. * munda virore gratiæ. * ut facta fletu diluat. * motuſque pravos atterat.

Juſſis tuis obtemperet. * nullis malis approximet. * bonis repleri gaudeat. * & mortis actum neſciat.

Præſta Pater piiſsime &c.

FERIA IV.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

CÆli Deus ſanctiſsime. * qui lucidum centrum poli * candore pingis igneo. * augens decoro lumine.

Quarto die qui flammeam * Solis rotam conſtituens. * Lunæ miniſtras ordini * vagos recurſus Siderum.

Ut

Ut noctibus vel lumini * diremptionis terminum. * primordiis & Menſium. * ſignum dares notiſsimum.

Illumina cor hominum. * abſterge ſordes mentium. * reſolve culpæ vinculum. * everte moles criminum.

Præſta Pater piiſsime &c.

Feria V.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

MAgnæ Deus potentiæ. * qui ex aquis ortum genus * partim remittis gurgiti. * partim levas in aera.

Demerſa lymphis imprimens. * ſubvecta cælis irrogans. * ut ſtirpe una prodita * diverſa rapiant loca.

Largire cunctis ſervulis * (quos mundat unda ſanguinis) * neſcire lapſus criminum. * nec ferre mortis tædium.

Ut culpa nullum deprimat. * nullum levet jactantia. * eliſa mens ne concidat. * elata mens ne corruat.

Præſta Pater piiſsime &c.

Feria VI.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

PLaſmator Hominis Deus. * qui cuncta ſolus ordinans * humum jubes producere * reptantis & feræ genus.

Qui magna rerum corpora. * dictu jubentis vivida. * ut ſerviant per ordinem. * ſubdens dediſti homini.

Repelle a ſervis tuis * quidquid per immunditiam. * aut moribus ſe ſuggerit. * aut actibus ſe interſerit.

Da gaudiorum præmia. * da gratiarum munera. * diſſolve litis vincula. * adſtringe pacis fœdera. Completorii.

Præſta Pater piiſsime &c.

Incipiunt Hymni ad Completorium, sive ante cubitum.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen. (a)

CHriſte * qui lux es & dies * noctis tenebras detegens. * Lucifer lucem proferens. * vitam beatam tribue.

Precamur. Sancte Domine. * defende nos in hac nocte. * ut ſit nobis in te requies. * quietam noctem tribue.

Ne gravis ſomnus irruat. * ne hoſtis nos ſubripiat. * ne caro illi conſentiat. * & ne nos reos ſtatuat.

Oculi ſomnum capiant. * cor ad te ſemper vigilet. * dextera tua protegat * famulos. qui te diligunt.

Defenſor noſter aſpice. * inſidiantes reprime. * guberna tuos famulos. * quos ſanguine mercatus es.

Memento noſtri Domine * in iſto gravi corpore. * qui es defenſor animæ. * adeſto nobis Domine.

Deo Patri ſit gloria. * ejuſque ſoli Filio. * cum Spiritu Paraclito. * & nunc & in perpetuum. Amen.

TE lucis ante terminum * rerum Creator poſcimus. * ut ſolita clementia * ſis præſul ad cuſtodiam.

Procul recedant ſomnia. * & noctium phantaſmata. * hoſtemque noſtrum comprime. * ne polluantur corpora.

Præſta Pater omnipotens * per Jeſum Chriſtum Dominum. * qui tecum in perpetuum * regnat cum Sancto Spiritu. Amen.

Sol

(a) Ex Vat. 82. & 83. S. Ambroſio adſcribit Hincmarus lib. De non trina Deitate.

Completorii.

SOL [a] Angelorum reſpice. * quem concupiſcit mentium * intenta viſu caſtitas * ſurſum manentem cernere.

Quo cuncta pollent cælitus * curſu recurſu proſpero. * quo vita conſtat omnium. * intende grates ſupplicum.

Da ſervulis cuſtodiam. * qua temperentur commoda. * adverſa ſint innoxia. * corrupta ne ſint pectora.

Frugalitas. tu. ſenſuum. * ſator. ſalus. refectio. * potus. cibique gaudium * lux atque virtus cordium.

Repelle membris lubrica. * ne polluat laſcivia. * ne fœda vexet paſſio. * culpetque mentis actio.

Virtutis infer copiam. * qua conferas clementiam. * oblitus ut peccaminum. * dones quietem temporum.

Votis rogamus affatim. * ſuperna Pax illabere. * qua cuncta tuta perpetim * ſerves ſubactis ſcandalis.

Gloria Patri ingenito. * gloria Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu. * in ſempiterna ſæcula. Amen.

CIbis [b] reſumptis congruis. * cœnæ peractis uſibus. * ad te. Redemptor inclyte. * laudes venimus promere.

Occurre nobis ocyus. * tollens cibi gravedinem. * corpus parandum ad precem. * confeſſionis dans fidem.

Ut quidquid ore promimus * tuis ſacris in laudibus. * nobis coronam conferens. * ſoli Deo dans gloriam.

Preſta Pater piiſſime &c.

JESU Salvator ſæculi. * Verbum Patris Altiſſimi. * lux lucis inviſibilis. * cuſtos tuorum pervigil.

Tu fabricator omnium. * diſcretor atque temporum. * feſſa labore corpora * noctis quiete recrea.

Te deprecamur ſupplices. * ut nos ab hoſte liberes. * ne valeat ſeducere * tuo redemptos ſanguine.

Ut dum gravi in corpore * brevi manemus tempore. * ſic caro noſtra dormiat. * ut mens ſoporem neſciat.

Amen.

A. Prudentii C.

CUltor Dei memento * te fontis & lavacri * rorem ſubiiſſe ſacrum. * te Chriſmate innovatum.

Fac cum (vocante ſomno) * caſtum petens cubile. * frontem locumque cordis * Crucis figura ſignet.

Crux pellit omne crimen. * fugiunt Crucem tenebræ. * tali dicata ſigno * mens fluctuare neſcit.

Procul o procul vagantum * portenta ſomniorum. * procul eſto pervicax * præſtigiator aſtu.

O tortuoſe ſerpens. * qui mille per meandros * fraudeſque flexuoſas * agitas quieta corda.

Diſcede. Chriſtus hic eſt. * hic Chriſtus eſt. liqueſce. * Signum (quod ipſe noſti) damnat tuam catervam.

Corpus licet fatiſcens. * jacens reclinet paululum. * Chriſtum tamen ſub ipſo * meditabimur ſopore.

Gloria Deo Patri. * & Chriſto vivo Regi. * Paraclitoque Sancto * & nunc & in æternum. Amen.

INCIPIUNT HYMNI PRIMÆ VIGILIÆ NOCTIS. SEU IN PRINCIPIO NOCTIS. [c]

OBſidiones obvias * paremus omnes carminum * contra tenebrarum ducem. * contra tetrum ſatellitem.

Manus

(a) Breviar. Mozarabum in Officio Completorii. (b) Brev. Mozarabum in Officio ante Completoria in Quadrag. (c) Brev. Mozar. in Officio poſt Complet. in Sabbat. & præcipuis Feſtivit.

Manus perarmet Spes. Fides.* lumbos valens Crux obtegat. * cingamur enſe Spiritus * propter timorem noctium.

Jeſu manu fortiſſima * ſalva Fideles per fidem. * everte adverſos Cruce. * in pace cuncta protege.

ADſunt tenebræ primæ. * noctis terræ excurſus. * cum canticis & hymnis * nunc dedicemur omnes.

Nam tempus illud hoc eſt. * quod Hieremias dicit. * ſurgendum eſſe nobis * primordio in noctis.

Nos ſpiritus per arma * invicta Radix David. * difrumpe vincula noctis. * & da jubar ſalutis.

Somno quieſcit grata * mens. pervigil reſurgat.* non ſordidemur actu.* nec ſpiritu gravemur.

Sed corpore & mente. * ſpiritu fervente. * veſtigio impigro. * te conſequamur. Chriſte.

NOctis [b] terræ primordia * in laudibus tranſigimus. * nunc te precamur. Trinitas. * ut præcinentes audias.

Tu omnibus da gratiam. * tu feſſa quoque alleva. * errata dele criminum. * exclude juge ſcandalum.

Lux vera nos illuminet. * mentis tenebras effuget. * ut pax abundet omnibus.* qui te. Creator. credimus.

Hymnus pro Infirmis.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

CHriſte [c] cæleſtis medicina Patris. * verus humanæ Medicus ſalutis. * providæ plebis precibus potenter * pande favorem.

Psalt. R. G.

En ob infirmos tibi ſupplicamus. * quos nocens peſtis valitudo quaſſat. * ut pius morbo releves jacentes. * quo quatiuntur. *Pro Infirmis.*

Qui poteſtate manifeſtus extans. * mox Petri ſocrum febribus jacentem. * Reguli prolem. puerumque ſalvas * Centurionis.

Ferto languenti populo vigorem. * effiue largam populo ſalutem. * priſtinis more ſolito reformans * viribus ægros.

Corporum morbos. animumque ſana. * vulnerum cauſis adhibe medelam. * ne ſine fructu cruciatus urat * corpora noſtra.

Omnis impulſus perimens recedat.* omnis incurſus crucians liqueſcat. * vigor optatæ foveat ſalutis * membra dolentis.

Jam Deus noſtri miſerate fletus * pro quibus te nunc petimus medere. * ut tuam omnis recubans medelam * ſentiat æger.

Quo per illata mala dum teruntur. * eruditorum numero decori * compotes intrent. ſociante fructu. * regna polorum.

Gloria Patri. Genitæque Proli. * & tibi compar utriuſque ſemper * Spiritus Alme. Deus unus. omni * tempore ſæcli.

Gloriam pſallat chorus. & reſultet.* gloriam dicat. canat & reſolvat.* nomine trino Deitati ſoli * ſidera clament. Amen.

Hymnus pro Defunctis. [d]

A. Prudentii C.

DEus ignee fons animarum. * duo qui ſocians elementa * vivum ſimul

(a) Brev. Mozarabum ut ſupra. (b) Brev. Mozarabum ut ſupra. (c) Brev. Mozarab. in Officio Infirmorum, & Fer. v. poſt Octav. Epiphaniæ. (d) Brev. Mozarab. in Officio Defunctor.

Pro Defunctis. ſimul ac moribundum * hominem . Pater . effigiaſti ·

Tua ſunt . tua . Rector . utraque . * tibi copula jungitur horum. * tibi dum vegetata cohærent . * ſpiritus ſimul & caro ſervit ·

Reſciſſa ſed iſta ſeorſum * ſolvunt hominem . perimuntque . * humus excipit arida corpus . * animæ rapit aura liquorem ·

Quia cuncta creata . neceſſe eſt . * labefacta ſeneſcere tandem . * compactaque diſſociari . * & diſſona texta retexi ·

Hinc maxima cura ſepulchris * impenditur . hinc reſolutos * honor ultimus accipit artus . * & funeris ambitus ornat ·

Hoc provida Chriſtieolarum * pietas ſtudet . utpote credens . * fore protinus omnia viva . * quæ nunc gelidus ſopor urget ·

Qui jacta cadavera paſſim . * miſerans tegit aggere terræ . * opus exhibet ille benignum * Chriſto. pius . Omnipotenti ·

Quin lex eadem monet omnes . * gemitum dare ſorte ſub una . * cognataque funera nobis . * aliena in morte dolere ·

Sequimur tua dicta . Redemptor . * quibus (atra e morte triumphans) * tua per veſtigia mandas * ſocium Crucis ire latronem ·

Patet ecce Fidelibus ampli * via lucida jam Paradiſi . * licet & nemus illud adire . * homini quod ademerat anguis ·

Illic precor . optime ductor . * famulam tibi præcipe mentem * genitali in ſede ſacrari . * quam liquerat exul & errans ·

Animas non immemor ob hoc . * quarum memores ſumus ipſi . * Deus ſorte rogamus * a portis erebi regis fac alienas ·

Sit honor tibi . fons pietatis . * laus . gloria . ſumma poteſtas * Patri . Genito . ſive . Dono . * Orbis Regi . qui Deus unus · Amen ·

HYMNUS [a] AD SERENITATEM POSCENDAM ·

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen·

OBduxere polum nubila cœli . * abſconduntque diem ſole fugato . * noctes continuas ſidere nudas . * & lunæ viduas carpimus olim ·

Æther dira micat igne coruſco . * concuſſoque tremit cardine Mundus . * cœli porta tonat . ruptaque credas * axis ætherei vincla reſolvi ·

Excreſcunt pluviis æquora ponti . * nec fines proprios jam freta norunt . * terrarum medio fluctuat unda . * errabunda ſecat arva carina ·

Portus nauta ſuos . littora nauta . * ſeceſſuſque ſuos nauta requirit . * hoſpes nauta ſatis. vitibus hoſpes . * meſſes nauta ſupernavigat hoſpes ·

Flentes agricolæ culta relinquunt . * ſpectant naufragium triſte laboris . * meſſis læta natat . ſemina . cenſus . * nati . tecta . pecus . arvaque migrant ·

Cernas alta domus culmina ferri . * mutatiſque locis limina poni . * mœſtas inter aves ludere piſces . * piſces in tremulis ludere tectis ·

Everſos [1] videas arbore nidos . * pullis cum teneris per freta duci . * nec matrem exilio ponere curas . * majoreſque metu cogere fœtus ·

Spectat turba . virum turba feneſtris . * ſpectat fœminei turba pudoris . *

(a) *al.* in poſtulatione ſerenitatis .

(1) *Vat.* 82, Everſa videas &c.

ris. * deploratque famem turba precantum. * victum navigiis nauta miniſtrat.

Jeſu parce tua morte redemptis. * prior Diluvium [a] pertulit ætas. * ut mundaret aqua crimina terræ. * ſed mundata tuo ſanguine terra eſt.

Jam nunc miſſa ferens ore columba * ramum [b] paciferæ munus olivæ. * exutas liquido flumine terras. * læto ſignificet lapſa volatu.

Æterne Genitor gloria Chriſto * ſemper cum Genito ſit tibi Sancto * compar Spiritui. qui Deus unus. * polleas perpetuis inclyte ſæclis.

HYMNI [c] AD PLUVIAM POSCENDAM.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

SQualent arva ſoli pulvere multo. * pallet ſiccus ager. terra fatiſcit. * nullus [d] ruris honos. nulla venuſtas. * quando nulla viret gratia florum.

Tellus dura ſitit neſcia roris. * fons jam neſcit aquas. flumina curſus. * herbas neſcit humus. neſcit aratrum. * magno rupta patet turpis hiatu.

Fervens ſole dies. igneus ardor * ipſas urit aves. frondea rami * feſſis tecta negant. pulvis arenæ * ſicco deſpuitur ore viantis.

Ventis ora feræ. beſtia ventis. * captanteſque viri flamina venti. * ventis & volucres ora recludunt. * hac mulcere ſitim fraude volentes.

Fœtus cerva ſuos. pignora cerva. * fœtus cerva ſiti feſſa. recuſat. * fœtus cerva pios mœſta relinquit. * quæſitam quoniam non vehit herbam.

Venerunt juvenes pocula noti * quærentes putei. lymphaque fugit. * & vaſis vacuis tecta reviſunt. * fletus (heu!) proprios ore bibentes. *Pro Pluvia.*

Bos præſepe ſuum linquit inane. * pratorumque volens carpere gramen * nudam verſat humum. ſic pecus omne * fraudatum moriens labitur herbis.

Radices nemorum ruſtica plebes * explorat. miſero curva labore. * ſolarique famem cortice quærit. * nec ſuccos teneros arida præſtat.

Hanc peccata famem noſtra merentur. * ſed merce propria. Chriſte. foveto. * quo culpa gravior gratia major. * juſti ſupplicii vincla reſolvens.

Jam cælum reſeres. arvaque laxes * fœcundo placidus imbre. rogamus. * Æliæ meritis impia ſæcla * donaſti [e] pluvia. nos quoque dones.

Æterne Genitor gloria Chriſto. * ſemper cum Genito ſit tibi Sancto &c.

HYMNUS IN TEMPORE BELLI.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

TRiſtes nunc Populi. Chriſte Redemptor. * pacem ſuppliciter cernere rogantes. * threnos & gemitus cerne dolorem. * mœſtis auxilium deſuper affer.

Dirè nãque fremens en furor atrox * gentis finitimæ arva minatur * ſævè barbarico murmure noſtra * vaſtari. perimens ut lupus agnos.

Defenſor quis erit. ni pius ipſe * ſuccurras miſerans auctor Olympi. * humano generi crimina parcas. * [1] affectis veniam dones amore?

Habram præſidio pertulit olim * Reges

(a) protulit *Beda*. (b) pacificæ manus *Beda*. (c) in præcatione pluviæ. (d) roris *ex Beda*. (e) pluviam *Beda*.

(1) *Vat.* 82. affectos veniam dones amare.

In Bello. ges quiuque tuo conditor ævi. * haud multis pueris nempe parentem * proſtratis reducens hoſtibus atris.

Moyſes gelidi æquora ponti * confideus populum torrida carpens * deduxit. refluens undaque hoſtem * extemplo rapiens occulit omuem.

Tercentiſque viris Amalechitis * dejecit Gedeon juſſus adire. * oppreſſum populum [1] gentemque ferro * liberavit ope fretus opima.

Hæc tu Cunctipotens omnia ſolus. * in cujus manibus ſunt univerſa. * in te noſtra ſalus. gloria in te. * occidis. iterum vivificaſque.

Major quippe tua gratia. Jeſu. * quam ſit flagitii copia noſtri. * contritos. nec enim mœſtaque corda. * clemens. [2] vel humiles ſpernere noſti.

Salva ergo tua morte redemptos. * ſalva ſuppliciter pacta petentes. * diſrumpe frameas. ſpicula frange. * confringe clypeos bella volentum.

Jam cælum gemitus ſcandat amarus. * jam nubes penetret vox lacrymarum * [3] votum. contritio plebis anhela. * Salvator placidus jam miſerere.

ITEM ALIUS.

S. Ambroſii Epiſc. Mediolanen.

SÆvus bella ferit Barbarus horreus.* frendens bella furor ſemper acervat. * ac reſpergit ovans cæde recenti. * multa ſtrage ſuper lætus anhelans.

Terret continuo [4] fervida bello * gens affræna ſuis vaſta catervis. * fidens innumeris æquora ponti * perturbat rigidis arvaque telis.

Vertit terga ſuis hoſtibus ecce * diris ipſa cohors Chriſticolarum. * ac per prona tremens. invia perque. * turpi pulſa fugit feſſa pavore.

Gens impunè ferox millia vexat.* & crudè lacerans millia truncat. * lymphis lota ſacris corpora fœdis * paſſim nuda jacent tradita corvis.

Ædes inde ſacras. Templa dicata. * Aras atque Deo ſanctificatas. * exultans valido cuncta triumpho * invadit ſpolians prædo ſuperbus.

Urbes urit edax Barbarus ignis. * communeſque domos urit & almas. * vinctos prædo ſenes ducit ephebos. * nuptas. & viduas. atque puellas.

Caſum virgo ferum. virgo ſacrata.* caſum virgo ſuum deflet amarum. * amiſſumque dolet virgo pudorem. * lethi ferre volens virgo laborem.

Hoc peccata malum grande merentur. * verè noſtra. Deus. plurima ſancte. * ſed nunc ſuppliciter poſcimus omnes. * jam clemens famulos aſpice triſtes.

Immenſus penetret fletus olympum.* aſcendatque pias clamor ad aures. * Moſi nam meritis Amalechitas * Jeſus ſtravit agens nomine clarus.

Jeſu nate Dei cunctipotentis. * virtus vera. ſalus ſumma labore. * pax. & certa quies ac decus omne. * tu nunc eſto tuis fautor alumnis.

Emptis parce tua morte rogamus. * inſtaurans animos. pelle timorem. * hoſtes comminuens. ſparge fugatos. * pacis perpetuæ munera confer.

Laus & perpes honor gloria Patri. * laus æterna tibi gloria Fili. * una Spiritui gloria Sancto. * ſicut ſemper erat nunc. & in ævum.

HYMNUS

(1) *Idem MS.* gentem ſerro.
(2) *Idem*, vel humilis &c.
(3) *Idem*, vatum.
(4) *Vat.* 82. fervida bella.

Hymnus de universis Dei operibus.

Sive, de VII. Diebus in creatione Mundi, deque ejus VII. Ætatibus.

Bedæ Presbyteri.

PRimo Deus cœli globum. * molemque terræ condidit. * terram ſed umbris abditam * abyſſus alta texerat.

At per dies Ætatibus * labentis ævi congruos * ornavit Orbem & æthera. * cunctamque Mundi machinam.

Prima Creator ſæculi * Die tenebras effugans * aquis adhuc abſconditum * lampavit Orbem lumine.

Lucis beatæ gaudiis. * Mundi replevit incolas. * Ætate mox Altiſſimus * Prima. Creator ſæculi.

Locatur inter cærula * Die Secunda maximus * poli globus. diviſaque eſt * utrinque limpha labilis.

Primo Secundæ tempore * Ætatis Arca myſtica. * hinc inde concurrentia * locatur inter cærula.

Lucente ſæcli Tertia * Die fluens ſub æthere * abyſſus alta ſuſidet. * virenſque paret arida.

Electa proles Abrahæ * de perfidorum fluctibus * Ætate florens claruit * lucente ſæcli Tertia.

Quarta jubar ſublimium * Die micabat ſiderum. * polo. ſoloque fulgidam * lucis daturum gratiam.

Hebræa gens Davidico * Regno refulſit inclyta * Ætate pandens actuum * Quarta jubar ſublimium.

Novum genus progignitur * Quinta Die de limpidis * naſcens aquis natantium. * volantiumque ſub polo.

Ætate Quinta in Chaldæa * (pœnam luente Judæa) * Fidelium de perfidis * novum genus progignitur.

Sexta creatus eſt homo * Die Creatoris ſui * imaginem qui præferens * ſemper beatus viveret. *De VII. diebus & VII. ætatibus Mundi.*

Summus Creator omnium * (per quem creatus eſt Homo) * Ætate Filius Dei * Sexta creatus eſt homo.

Obdormienti ſplendida * plaſmatur Adæ Fœmina. * os illius ex oſſibus. * ex carne carnem proferens.

De carne Chriſto propria. * & ſanguinis myſterio. * jam Sponſa nata eſt in Cruce * obdormientis ſplendida.

Poſt facta celſa Conditor * Diequieſcens Septima. * eam vocari in ſæcula. * & eſſe jubet Sabbatum.

Ætas quietis Septima * poſt hoc futura eſt ſæculum. * qua ſabbatizat cum ſuis * poſt facta celſa Conditor.

Octava reſtat cæteris * Ætatibus ſublimior. * cum mortui de priſtino * terræ reſurgent aggere.

Vultumque Chriſti perpetes * juſti vident amabilem. * eruntque ſicut Angeli * cæleſti in arce fulgidi.

Quam nobis ad ſe ſemitam * oſtendit ipſe prævius. * de Matre natus Virgine. * Deus Deique Filius.

Nam morte mortem deſtruens. * Sexta ſubegit.... * quievit aſt in Sabbato. * in corde terræ conditus.

Vitæque Prima Sabbati * ſurgendo pandit januam. * Suiſque congaudentibus. * aſcendit ad thronum Patris.

Et Sex in hujus ſæculi * Ætatibus nos præcipit. * noſtram ferendo jam Crucem. * jus omne lethi vincere.

Intrabimus poſt omnia * devicta Mundi prælia. * carnis ſolnti vinculis. * Vitæ perennis Sabbatum.

Sequetur una Sabbati. * claudenda nullo termino. * cum carnis immortalitas * æterna nobis redditur.

Sic carnis atque ſpiritus * bino potiti

De Veteri & Novo Teſtamento.

titi gaudio. * ſcandemus ad cæleſtia * Regni perennis mœnia.

Quo nos venire, quæſumus, * concede Sancta Trinitas. * Unumque te cognoſcere * verum Deum per ſæcula.

Gloria &c.

Hymnus de Veteri et Novo Testamento.

C. Sedulii Presbyteri.

Cantemus ſocii Domino, cantemus honores. * dulcis amor. Chriſto perſonet ore pio.

Primus ad ima ruit magna de luce Superbus. * ſic homo, cum tumuit, primus ad ima ruit.

Unius ob meritum cuncti periere minores. * ſalvantur cuncti unius ob meritum.

Sola fuit mulier, patuit qua janua Letho. * ex qua Vita redit ſola fuit mulier.

Frater iniquus erat juſtum qui perculit olim. * damnator Chriſti frater iniquus erat.

Tranſitus ille monet, quid prima amiſit origo. * quid ventura paret, tranſitus ille monet.

Arca levatur aquis homines ne perderet æquor. * ne pereant homines arca levatur aquis.

Sume, Pater, populos pro Nati vulnere cunctos. * cum tradis Chriſtum ſume Pater populos.

Hoſtia ſumma Patris tacitis ſignata figuris. * quam referat Chriſtus, hoſtia ſumma Patris.

Claudicat ecce videns Dominum, dum prævalet heres. * aſpera gens Chriſtum claudicat ecce videns.

Reppulit ille ſamem frater, quem vendidit auro. * venditus ab Juda reppulit ille famem.

Perfide corde peris, dum vaſtant omnia plagæ. * dum ceſſant plagæ, perfide corde peris.

Agnus ab hoſte ſacer conduxit ſanguine Patres. * ſanguine nos revocat Agnus ab hoſte ſacer.

Obruit unda nefas, populo gradiente per æquor. * nunc Mundi populis obruit unda nefas.

Murmurat impietas Manna veniente refecta. * panis adeſt Chriſtus, murmurat impietas.

Plebs ſibi dura caput terræ cultoris adoptat. * abſtulit (heu!) Chriſtum plebs ſibi dura caput.

Lex dedit indicium veteris de crimine pœnæ. * quodque Salus veniat, Lex dedit indicium.

En lapis irriguus, ſatiare incredule fonte. * qui Chriſtum reprobas, en lapis irriguus.

Carpitur igne ſacro munus, votumque priorum. * ſeditioſa Tribus carpitur igne ſacro.

Regna beata Patris Legis non contigit heres. * Chriſtus diſpenſat Regna beata Patris.

Deſtruit Arca Dei muros dum circuit hoſtem. * ſic hoſtem Mundi deſtruit Arca Dei.

Area vellus habet, madido ſed vellere ſicca eſt. * ſiccum tota madens Area vellus habet.

Vincis honore Dei promiſſo munere Gentes. * effectum natæ vincis honore Dei.

Tu decus omne tuis, qui ſternis cæde Goliam. * qui vincis Mundum, tu decus omne tuis.

Maxima dona Dei cuncti cecinere Prophetæ. * implevit Chriſtus maxima dona Dei.

Pon-

Digitized by Google

De Veteri & Novo Teſtamento.

Pondera dura tulit Mandatum Legis. & iram.* Gratia Mandati pondera dura tulit.

Virgo Maria nitet nullo temerata pudore. * poſt partum pueri Virgo Maria nitet.

Filius hic hominis fit maxima quæſtio Mundi. * Nobiſcum Deus eſt Filius hic hominis.

Gaudia magna Dei Mundus percepit & ambit. * reſpuit. heu! Mundus gaudia magna Dei.

Signa movent populos. cernunt magnalia cæci. * nulla tamen duros ſigna movent populos.

Aſpera mors populis ligno deducta cucurrit. * aufertur Ligno aſpera mors populis.

Ipſe tulit Dominus pro pœnis munera ſervis. * pro ſervis pœnas ipſe tulit Dominus.

Vita beata necem miſeris avertere venit. * depulit a miſeris vita beata necem.

Lumen adeſſe Dei perſenſit tartarus ingens. * nec cernunt homines lumen adeſſe Dei.

Mors fera per hominem miſerum ſibi ſubdidit Orbem. * ſubdita congemuit mors fera per hominem.

Suſcitat ecce genus morti pater ille profanus. * ad vitam Chriſtus ſuſcitat ecce genus.

Hic populus Dominum dura cervice negavit. * ſuſcepit primus hic populus Dominum.

Sanguine læta redit fuſo gens impia Chriſti. * guſtato Chriſti ſanguine læta redit.

Crimina cuncta ſuis terrenus contulit author. * diſſolvit Chriſtus crimina cuncta ſuis.

Libera corda ſibi facinus devinxerat olim. * nunc reficit Chriſtus libera corda ſibi.

Fortia vinc'a dedit peccati ſæva poteſtas. * dulcis amor Chriſti fortia vincla dedit.

Jam ſuper aſtra ſedet. cuncti exultate Fideles. * Præſide quid ſævis? jam ſuper aſtra ſedet.

Mortuus ille tonat. cælum terramque ſubegit. * quid faciant hoſtes? mortuus ille tonat.

Pellitur umbra die Chriſto veniente Figura. * Chriſtus adit Gentes. pellitur umbra die.

Te properare docent & ſigna & ſæcula prima. * nos ſacra quæ gerimus te properare docent.

Unicus adveniens firmavit vota priorum. * vota dedit nobis Unicus adveniens.

Paſſio. Chriſte. tua complevit munera Legis. * munera noſtra replet Paſſio. Chriſte. tua.

Hic homo qui Deus eſt. ſpes eſt antiqua priorum. * ſpes in fine piis hic homo. qui Deus eſt.

Munus erit fidei toto credentibus ævo. * qui dedit ut credant. munus erit fidei.

Te veniente. Deus. Mundanus concidit error. * concidit hic Mundus te veniente. Deus.

Gratia plena Dei eſt. quæ totis Gentibus extat. * abſcedant ſectæ. gratia plena Dei eſt.

Sola columba redit. quæ totum circuit Orbem. * diſcedant corvi. ſola columba redit.

Adveniet Dominus dare digna piis mala pravis. * credite jam miſeri. adveniet Dominus.

Viſio (Chriſte) tui tormentum & & pœna malorum eſt. * gloria cuncta bonis viſio (Chriſte) tui.

Glorla magna Patri. ſemper tibi gloria. Nate. * Spiritui & Nato gloria magna Patri.

Cæ-

De Vita Chriſti.

Cœlii Sedulii Presbyteri Epigramma.

Hæc tua perpetuæ quæ ſcripſi dogmata vitæ. * corde rogo. facias. Chriſte. manere meo. * ut tibi quæ placeant (tete favente) requirens. * gaudia cælorum (te duce. Chriſte) metam.

HYMNUS ABECEDARIUS DE CHRISTO SUCCINCTE AB INCARNATIONE USQUE AD ASCENSIONEM.

Cœlii Sedulii Presbyteri.

A Solis ortus cardine * ad uſque terræ limitem * Chriſtum canamus Principem * natum Maria Virgine.

Beatus Author ſæculi * ſervile corpus induit. * ut carne carnem liberans. * ne perderet quos condidit.

Clauſæ Parentis viſcera * cæleſtis intrat gratia. * venter Puellæ bajulat * ſecreta quæ non noverat.

Domus pudici pectoris * templum repente fit Dei. * intacta neſciens virum * verbo concepit Filium.

Enixa eſt Puerpera. * quem Gabriel prædixerat * quem matris alvo geſtiens * clauſus Johannes ſenſerat.

Fœno jacere pertulit. * præſepe non abhorruit. * parvoque lacte paſtus eſt. * per quem nec ales eſurit.

Gaudet chorus cæleſtium. * & Angeli canunt Deo. * palamque fit paſtoribus * Paſtor. Creator omnium.

Hoſtis Herodes impie. * Chriſtum venire quid times? * non eripit mortalia. * qui regna dat cæleſtia.

Ibant Magi (quam viderant) * ſtellam ſequentes præviam. * Lumen requirunt lumine. * Deum fatentur munere.

Katerva matrum perſonat * conliſa deflens pignora. * quorum Tyrannus millia * Chriſto ſacravit victimam.

Lavacra puri gurgitis * cæleſtis Agnus attigit. * peccata quæ non detulit. * (nos abluendo) ſuſtulit.

Miraculis dedit fidem * habere ſe Deum Patrem. * infirma ſanans corpora. * reſuſcitans cadavera.

Novum genus potentiæ. * aquæ rubeſcunt hydriæ. * vinumque juſſa fundere. * mutavit unda originem.

Orat ſalutem ſervulo * flexus genu Centurio. * credentis ardor plurimus * extinſit ignes febrium.

Petrus per undas ambulat * Chriſti levatus dextera. * natura quam negaverat. * fides paravit ſemitam.

Quarta die jam fœtidus * vitam recepit Lazarus. * mortiſque liber vinculis * factus ſuperſtes eſt ſibi.

Rivos cruoris torridi * contacta veſtis obſtruit. * fletu rigante ſupplicis * arent fluenta ſanguinis.

Solutus omni corpore * juſſus repente ſurgere. * ſuis viciſſim greſſibus * æger vehebat lectulum.

Tunc ille Judas carnifex * auſus Magiſtrum tradere. * pacem ferebat oſculo. * quam non habebat pectore.

Verax datur fallacibus. * pium flagellat impius. * Crucique fixus innocens * conjungitur latronibus.

Xeromyrrham poſt ſabbatum * quædam vehebant corpori. * quas alloquutus Angelus. * vivum ſepulchro non tegi.

Ymnis. venite. dulcibus * omnes cana-

canamus ſubditum * Chriſti triumpho tartarum. * quo nos redemit venditus.

Zelum draconis invidi. * & os leonis peſſimi * calcavit Unicus Dei.* ſeſeque cælis reddidit.

Gloria Patri ingenito. * gloria Unigenito. * unà cum Sancto Spiritu * in ſempiterna ſæcula. Amen.

De Cruce Christi.

V. Fortunati Epiſc. Pictavien.

Crux benedicta nitet. Dominus qua carne pependit. * atque cruore ſuo vulnera noſtra lavit.

Mitis amore pio pro nobis Victima factus. * traxit ab ore lupi. qua ſacer Agnus oves.

Transfixis palmis ubi Mundum clade redemit. * atque ſuo clauſit funere mortis iter.

Hic manus illa fuit clavis confixa cruentis. * quæ eripuit Paulum crimine. morte Petrum.

Fertilitate potens. o dulce & nobile Lignum. * quando tuis ramis tam nova poma geris.

Cujus odore novo defuncta cadavera ſurgunt. * & redeunt vitæ. qui caruere die.

Nullum uret æſtus ſub frondibus arboris hujus. * luna nec in nocte. ſol neque meridie.

Tu plantata micas.' ſecus eſt ubi curſus aquarum. * ſpargis & ornatas flore recente comas.

Appenſa eſt Vitis inter tua brachia. de qua * dulcia ſanguineo vina rubore fluunt.

Hymnus de die Judicii Abecedarius.

De Cruce Chriſti.

Hujus meminit Beda Presbyter.

Apparebit repentina * dies magna Domini. * fur obſcura velut nocte * improviſos occupans.

Brevis totus tum parebit * priſci luxus ſæculi. * totum ſimul cum clarebit. * præteriſſe ſæculum.

Clangor tubæ per paternas * terræ plagas concinens. * vivos unà mortuoſque * Chriſto ciet obviam.

De cæleſti Judex arce * majeſtate fulgidus. * claris Angelorum choris * comitatus aderit.

Erubeſcet orbis Lunæ. * Sol & obſcurabitur. * Stellæ cadent palleſcentes. * Mundi tremet ambitus.

Flamma ignis anteibit * juſti vultum Judicis. * cælos. terras. * & profundi * fluctus ponti devorans.

Glorioſus in ſublimi * Rex ſedebit ſolio. * Angelorum tremebunda * circumſtabunt agmina.

Hujus omnes ad Electi * colligentur dexteram. * pravi pavent a ſiniſtris. * hœdi velut fœtidi.

Ite. (dicet Rex ad dextros) * Regnum cæli ſumite. * Pater vobis quod paravit * ante omne ſæculum.

Charitate qui fraterna * me juviſtis pauperem. * charitatis nunc mercedem * reportate divites.

Læti dicent. Quando. Chriſte. * pauperem te vidimus? * te. Rex magne. vel egentem * miserati juvimus?

Magnus illis dicet Judex. * Cum juviſtis pauperes. * panem. domum. veſtem dantes. * me juviſtis humiles.

Nec tardabit & ſiniſtris * loqui juſtus Arbiter. * In Gehennæ maledicti * flammas hinc diſcedite.

Obſecrantem me audire. * me deſpexiſtis

De die Judicii. ſpexiſtis mendicum. * nudo veſtem non dediſtis. * neglexiſtis languidum.

Peccatores dicent. Chriſte. * quando te vel pauperem. * te. Rex magne. vel infirmum * contemnentes ſprevimus?

Quibus contra Judex altus. * Mendicanti quandiu * opem ferre deſpexiſtis. * me ſpreviſtis improbi.

Retro ruent tum injuſti * ignes in perpetuos. * vermis quorum non moritur. * flamma nec reſtinguitur.

Satan atro cum miniſtris * quo tenetur carcere. * fletus ubi mugituſque * ſtrident omnes dentibus.

Tunc Fideles ad cæleſtem * ſuſtollentur patriam. * choros inter Angelorum * Regni petent gaudia.

Urbis ſummæ Jeruſalem * introibunt gloriam. * vera lucis atque Pacis * in qua fulget Viſio.

Chriſtum Regem jam Paterna * claritate ſplendidum. * ubi celſa Beatorum * contemplantur agmina.

Ydri fraudes ergo cave. * infirmantes ſubleva. * aurum temne. fuge luxus. * ſi vis aſtra petere.

Zona clara caſtitatis * lumbos nunc præcingere. * in occurſum magni Regis. fer ardentes lampades.

ORATIO S. EUGENII TOLETANI EPISC.

REX Deus. immenſi quo conſtat machina Mundi. * quod miſer imploro. tu Chriſte perfice clemens.

Da vigilem ſenſum. Rex regum. cuncta gubernans * da (precor) ingenium. da mentis lumen honeſtum.

Sit mihi recta Fides. & falſis obvia ſectis. * ſit mihi præcipuè morum correctio præſens.

Sim charus. humilis. verax. cum tempore prudens. * ſecreti tacitus. & linguæ famine cautus.

Da fidum ſocium. da fixum ſemper amicum. * da blandum. ſobrium. parcum. caſtumque miniſtrum.

Non me pauperies cruciet. nec languor obuncet. * ſit comes alma ſalus. & ſufficientia victus.

Abſint divitiæ. faſtus. & jurgia. lites. * invidia & luxus. & ventris penſio turpis.

Crimine ne lædam quemquam. nec crimine lædar. * ſic bene velle queam. quo pravum poſſe recedat.

Nil turpe cupiam. faciam vel proloquar umquam. * te mens deſideret. lingua canat. actio promat.

Da Pater altitonans undoſum fletibus imbrem. * quo valeam lacrymis culparum ſolvere moles.

Da precor auxilium. poſſim quo vincere Mundum. * & vitæ ſtadium. placido percurrere paſſu.

Cumque ſuprema dies mortis patefecerit urnam. * concede veniam cui tollit culpa coronam.

Gloria ſumma tibi cælique terræque Creator. * qui Deus es Trinus. regnans ſuper omnia ſolus.

Hymnarium claudit in prima editione Hymnus alter, cui titulus Hymnus auctior de Aſcenſione Domini; *initium vero*, Æterne Rex altiſſime &c. *qui quum nec verbo diſtet ab eo, quem una cum editis modo Thomaſii additamentis habemus ſupra pag. 372. conſulto hoc loco omiſimus.*

ORA-

ORATIONALE

SIVE

ORATIONES ET PRECES ECCLESIASTICÆ

Juxta antiquiores Eccleſiæ Romanæ Ritus, ex ejuſdem vetuſtis Codicibus digeſtæ.

✠

IN NOMINE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI SALVATORIS

Incipiunt Orationes & Preces de Anni Circulo·

[1] *IX. Kal. Januarii. ideſt. die* XXIV. *Menſis Decembris*·

IN VIGILIA NATALIS DOMINI·

Ad Miſſam hora nona. & Veſperos·

Statio ad S. Mariam Majorem

Ad Præſepe·

G DEus, qui nos redemptionis noſtræ annua expectatione lætificas. præſta, ut Unigenitum tuum, quem Redemptorem læti ſuſcepimus. venientem quoque Judicem ſecuri videamus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum·

℟. Amen·

Da nobis. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſicut adoranda Filii tui Natalitia prævenimus. ſic ejus munera capiamus ſempiterna gaudentes· Qui tecum vivit &c. G.R

Præſta miſericors Deus. ut ad ſuſcipiendum Filii tui ſingulare Nativitatis myſterium. & mentes credentium præparentur. & non credentium corda ſubdantur· Per eumdem Dominum· R

Iii 2 VIII. *Kal.*

(1) IX. Kal. Januarii, *& quidem recte, nam a Vigilia Nativitatis Domini ab hora nona, aut a veſperi, anni ſacrorum rituum curſum deſumebant veteres, ut patet ex libro Comitis ab Albino Caroli Imperatoris juſſu emendato apud Ven. Thomaſium de antiquis libris Miſſarum Par.* II. *pag.* 1. *ex libro Gradalis Eccleſiæ Sancti Joannis Modœtienſis in Inſubribus apud eumdem Thomaſium eodem volumine P.* 1. *pag.* 258. *& facile etiam ex Antiphonario Carnotenſi eodem Opere pag.* 268. *quibus & ſimilibus monimentis Clariſ. Georgii Adonis Martyrologio pag.* 5. *Florentinium emendat aſſerentem in notis ad Hieronymianum Martyrologium pag.* 187. *& ſeq. veterem Eccleſiam qua in Oriente qua in Occidente anni principium deſumpſiſſe ab* VIII. *Kal. Januarii non modo in temporibus ad poſterorum memoriam ſignandis, ſed & in ſacris cæremoniis.*

Digitized by Google

VIII. Kal. Jan. ideſt. die XXV. *Menſis Decembris*.
NATALE DOMINI.

Ad priorem Vigiliam in exordio noctis & ad primam Miſſam in nocte. Statio ad S. Mariam Majorem ad Præſepe. In Vigilia Domini in nocte. Oratio.

Deus, qui hanc ſacratiſſimam no-
R.G ctem veri luminis feciſti inluſtratione clareſcere. da quæſumus. ut cujus Lucis myſteria in terra cognovimus. ejus quoque gaudiis in cælo perfruamur. Qui tecum vivit.

Item in Vigilia Domini in nocte.

Da quæſumus. omnipotens Deus.
G ut qui nova Incarnati Verbi tui luce perfundimur. hoc in noſtro reſplendeat opere. quod per fidem fulget in mente. Per eumdem.

Item in Vigilia Domini mane primo. ſive ad Matutinos.

Reſpice nos omnipotens & miſeri-
R cors Deus. & mentibus clementer humanis. naſcente Chriſto. ſummæ veritatis lumen infunde. Per eumdem Dominum noſtrum.

In die ſancto Natalis Domini. Statio ad S. Petrum. ſed a temporibus S. Gregorii VII. celebratur ad S. Mariam Majorem propter brevitatem diei.

Concede. quæſumus. omnipotens
G.R Deus. ut nos Unigeniti tui nova per carnem Nativitas liberet. quos ſub peccati jugo vetuſta ſervitus tenet. Per eumdem.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui hunc diem per Incarnationem Verbi tui. & per partum Beatæ Virginis Mariæ conſecraſti. da populis tuis in hac celebritate juſtitiæ. ut & qui tua gratia ſunt redempti. tua adoptione ſint filii. Per eumdem.

Præſta quæſumus omnipotens Deus G.R
ut natus hodie Salvator Mundi. ſicut divinæ nobis generationis eſt auctor. ita & immortalitatis ſit ipſe largitor. Qui tecum vivit & regnat Deus.

Aliæ Orationes de Natali Domini ad Veſperos. ſive Matutinos. ſive ad univerſa Officia.

Reſpice nos miſericors Deus. & men- R
tibus clementer humanis. naſcente Chriſto. ſummæ veritatis lumen oſtende. Per eumdem.

Largire. quæſumus. Domine famulis tuis. fidei. ſpei & charitatis aug- G.R
mentum. ut qui de Nativitate Filii tui Domini noſtri Jeſu Chriſti gloriantur. & adverſa Mundi (te gubernante) non ſentiant. & quæ temporaliter celebrare deſiderant. ſine fine percipiant. Per eumdem.

Deus. qui per Beatæ Mariæ ſacræ
Virginis partum. ſine humana con- G.R
cupiſcentia procreatum. in Filii tui membra venientes. paternis feciſti præjudiciis non teneri. præſta quæſumus. ut hujus creaturæ novitate ſuſcepta vetuſtatis antiquæ contagiis exuamur. Per eumdem.

Concede nobis omnipotens Deus. G
ut ſalutare tuum nova cælorum luce mirabile. quod ad ſalutem Mundi hodierna feſtivitate proceſſit. noſtris ſemper innovandis cordibus oriatur. Per eumdem.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui G
hunc diem per Incarnationem Verbi tui. & partum Beatæ Mariæ Virginis conſecraſti. da populis tuis in hac celebritate conſortium. ut qui tua gratia

tia ſunt redempti. tua ſint adoptione ſecuri. Per eumdem.

G Deus. qui humanæ ſubſtantiæ dignitatem & mirabiliter condidiſti. & mirabilius reformaſti. da nobis. quæſumus. ejus Divinitatis eſſe conſortes. qui humanitatis noſtræ fieri dignatus eſt particeps. Qui tecum.

G Omnipotens ſempiterne Deus. qui in Filii tui Domini noſtri Nativitate tribuiſti totius Religionis initium perfectionemque conſtare. da nobis. quæſumus. in ejus portione cenſeri. in quo totius ſalutis humanæ ſumma conſiſtit. Qui tecum.

G Da quæſumus. Domine populo tuo inviolabilem fidei firmitatem. ut qui Unigenitum tuum in tua tecum gloria ſempiternum. in veritate noſtri corporis natum de matre Virgine confitentur. & a præſentibus liberentur adverſis. & manſuris gaudiis inſerantur. Per eumdem.

R Præſta quæſumus. Deus noſter. ut familia tua. quæ Filii tui Domini Noſtri Jeſu Chriſti eſt Nativitate ſalvata. ejus etiam ſit perpetua redemptione ſecura. Per eumdem.

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & populus tuus. qui te factore conditus. teque eſt reparatus auctore. te etiam jugiter operante ſalvetur. Per.

L.R Deus. qui populo tuo plenæ præſtitiſti redemptionis effectum. ut non ſolum Unigeniti tui Nativitate corporea. ſed etiam & Crucis ejus patibulo ſalvaretur. hujus. quæſumus. fidei famulis tuis tribue firmitatem. ut uſque ad promiſſum gloriæ tuæ præmium. ipſo quoque gubernante. perveniant. Per eumdem.

R Deus. qui humanæ ſubſtantiæ dignitatem & mirabiliter condidiſti. & mirabilius reformaſti. da quæſumus. ut ejus efficiamur in Divina conſortes. qui noſtræ humanitatis fieri dignatus eſt particeps. Chriſtus Filius tuus. Qui tecum vivit & regnat Deus.

Omnipotens ſempiterne Deus. creator humanæ reformatorque naturæ. R quam Unigenitus tuus in utero perpetuæ Virginitatis adſumpſit. reſpice nos propitius. ut Filii tui Incarnatione ſuſcepta. inter ipſius mereamur membra numerari. Per eumdem.

Deus. qui Nativitatis tuæ exordium R pro noſtra neceſſarium ſalvatione duxiſti. reſpice nos propitius. & quos ſimiles ad imaginem tuam feciſti. ſimiliores obſervatione perfice mandatorum. Qui vivis.

Da nobis. quæſumus. omnipotens R Deus. ut qui Nativitatem Domini noſtri Jeſu Chriſti ſolemniter veneramur. ejus ſemper muniamur auxilio. Qui tecum.

Fundamentum fidei noſtræ. Deus. qui in mentibus ſanctis tamquam in B excelſis montibus. æternitatis portas juſtitia muniente componis. concede nobis in te glorioſè credere. tuumque Filium. Dominum noſtrum. ad redemptionem animarum hominem factum prædicabiliter confiteri. Qui tecum.

Item VIII. Kal. Jan. ideſt. xxv. *die Menſis Decembris.*

NATALE S. ANASTASIÆ MARTYRIS.

Statio ad S. Anaſtaſiam. in nocte. ſive mane primo.

Da quæſumus. omnipotens Deus. G ut qui Beatæ Anaſtaſiæ martyris tuæ ſolemnia colimus. ejus apud te patrocinia ſentiamus. Per.

VII. *Kal.*

VII. Kal. Jan. ideſt . xxvi. die Menſis Decembris ·

NATALE S. STEPHANI MARTYRIS ·

Statio ad S. Stephanum in Cælio Monte ·

G Da nobis . quæſumus . Domine imitari quod colimus . ut diſcamus & inimicos diligere . quia ejus natalitia celebramus . qui novit etiam pro perſecutoribus exorare Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum . Qui tecum vivit ·

G.R Omnipotens ſempiterne Deus . qui primitias Martyrum in Beati Levitæ Stephani ſanguine dedicaſti . tribue quæſumus . ut pro nobis interceſſor * exiſtat . qui pro ſuis etiam perſecutoribus * exoravit · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ·

* al. aſſiſtat.

* al. ſupplicavit.

G Deus qui nos Unigeniti tui clementer Incarnatione redemiſti . da nobis patrocinia tuorum continuata Sanctorum . quibus capere valeamus ſalutaris myſterii portionem · Per eumdem ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut ſicut divina laudamus in ſancti Stephani paſſione magnalia . ſic indulgentiam tuam piis ejus precibus adſequamur · Per ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut Beatus Stephanus Levita magnificus . ſicut ante alios Imitator Dominicæ Paſſionis & pietatis enituit . ita ſit fragilitatis noſtræ promptus adjutor · Per eumdem ·

R Gratias agimus Domine . multiplicatis circa nos miſerationibus tuis . qui & Filii tui Nativitate nos ſalvas . & beati Martyris Stephani deprecatione ſuſtentas · Per eumdem ·

R Beatus Martyr Stephanus . Domine quæſumus . pro fidelibus tuis ſuffragator accedat . qui dum benè ſit tibi placitus . pro his etiam proſit adjutor · Per ·

VI. Kal. Jan. ideſt . xxvii. die Menſis Decembris ·

NATALE S. JOHANNIS EVANGELISTÆ ·

Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris ·

Eccleſiam tuam Domine benignus illuſtra . ut beati Johannis Evangeliſtæ inluminata doctrinis . ad dona perveniat ſempiterna · Per · G

Ad Veſperos in die ·
Prima Statio in Lateranis in eadem Baſilica Salvatoris ·

Beati Johannis Evangeliſtæ . quæſumus . Domine ſupplicatione placatus . & veniam nobis tribue . & remedia ſempiterna concede · Per · G

Secunda Statio ibidem ad Fontes ·

Beati Evangeliſtæ Johannis . Domine . precibus adjuvemur . ut quod poſſibilitas noſtra non obtinet . ejus nobis interceſſione donetur · Per · G

Tertia Statio ibidem ad S. Andream ·

Sit . Domine quæſumus . Beatus Johannes Evangeliſta noſtræ fragilitatis adjutor . ut pro nobis tibi ſupplicans copioſius audiatur · Per · G

Aliæ Orationes ·

Deus . qui per os beati Apoſtoli tui Johannis Evangeliſtæ Verbi tui nobis arcana reſeraſti . præſta quæſumus . ut quod ille noſtris auribus excellenter infudit . intelligentiæ competentis eruditione capiamus · Per eumdem · G

Omnipotens ſempiterne Deus . qui hujus diei venerandam ſanctamque lætitiam . beati Apoſtoli tui Johannis Evange- R

Evangeliſtæ feſtivitate tribuiſti. da Eccleſiæ tuæ. quæſumus. & amare quod credidit. & prædicare quod docuit. Per.

R Deus. qui beati Johannis Evangeliſtæ præconiis Principii Sempiterni ſecreta reſeraſti. da quæſumus. ut ad intelligentiam Verbi ejus per quem nobis ſplendet. ſuffragiis accedamus. Per eumdem.

R Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut excellentiam Verbi tui (quam Beatus Evangeliſta Johannes adſeruit) & convenienter intelligere valeamus. & veraciter confiteri. Per eumdem.

R Beati Evangeliſtæ Johannis nos. Domine quæſumus. merita proſequantur. & tuam nobis indulgentiam ſemper implorent. Per.

R Adſit Eccleſiæ tuæ Domine quæſumus Beatus Evangeliſta Johannes. ut cujus perpetuus Doctor exiſtit. ſemper eſſe non deſinat ſuffragator. Per.

V. Kal. Jan. ideſt. xxviii. *die Menſis Decembris.*

Nat. Innocentum.

Statio ad Sanctum Paulum.

R.G Deus. cujus hodierna die præconium Innocentes Martyres. non loquendo ſed moriendo confeſſi ſunt. omnia in nobis vitiorum mala mortifica. ut fidem tuam. quam lingua noſtra loquitur. etiam moribus vita fateatur. Per.

G Deus. qui licet ſis magnus in magnis. mirabilia tamen glorioſiùs operaris in minimis. da nobis. quæſumus. in eorum celebritate gaudere. qui Filio tuo Domino noſtro teſtimonium præbuerunt etiam non loquentes. Per eumdem.

R Deus. qui bonis tuis Infantium quoque neſcia ſacramenti corda præcedis. tribue. quæſumus. ut in noſtra conſcientia fiduciam non habentes. indulgentia ſemper copioſa præveniat. Per.

Adjuva nos Domine. quæſumus. eorum deprecatione Sanctorum. qui Filium tuum humana necdum voce profitentes. cæleſti ſunt pro ejus Nativitate gratia coronati. Per. R

Ipſi nobis. Domine quæſumus. poſtulent mentium puritatem. quorum innocentiam hodie ſolemniter celebramus. Per. R

Diſcat Eccleſia tua. Deus. Infantum (quos hodie veneramur) exemplo ſinceram tenere pietatem. quæ prius vitam præſtitit ſempiternam. quam poſſit noſſe præſentem. Per. R

Pridie Kal. Jan. ideſt. xxxi. *die Menſis Decembris.*

Nat. Sancti Silvestri Papæ.

* *Antiquitus Statio in Cœmeterio Priſcillæ via Salaria. poſtea ad Sanctum Silveſtrum in Titulo Equirii.*

Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut Beati Silveſtri confeſſoris tui atque Pontificis veneranda ſolemnitas. & devotionem nobis augeat & ſalutem. Per. G

Sancti tui nos. quæſumus Domine. ubique lætificent. ut dum eorum merita recolimus. patrocinia ſentiamus. Per. G

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. nec eos ullis mentis & corporis patiaris ſubjacere periculis. quos Beati Silveſtri Pontificis tui munit glorioſa confeſſio. Per. R

Kal.

Kalendis Januarii·

IN OCTAVA DOMINI·

Statio ad Sanctam Mariam ad Martyres· al. ad Sanctam Mariam Majorem · a tempore vero Calliſti II. ad Sanctam Mariam Trans Tiberim·

G Deus . qui ſalutis æternæ . Beatæ Mariæ Virginitate fœcunda . humano generi præmia præſtitiſti . tribue quæſumus . ut ipſam pro nobis intercedere ſentiamus . per quam meruimus auctorem vitæ ſuſcipere Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum· Qui tecum·

R Deus . qui nobis nati Salvatoris diem celebrare concedis octavum . fac quæſumus . nos ejus perpetua Divinitate muniri . cujus ſumus carnali commercio reparati· Qui tecum·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui in Unigenito tuo novam creaturam nos tibi eſſe feciſti . cuſtodi opera miſericordiæ tuæ . & ab omnibus nos maculis vetuſtatis emunda . ut per auxilium gratiæ tuæ in illius inveniamur forma . in quo tecum eſt noſtra ſubſtantia· Qui·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui tuæ menſæ participes . a diabolico jubes abſtinere convivio . da quæſumus plebi tuæ . ut guſtu mortiferæ profanitatis abjecto . puris mentibus ad epulas æternæ ſalutis accedat · Per·

Ad prohibendum ab Idolis·

R Omnipotens ſempiterne Deus . da nobis voluntatem tuam & fideli mente retinere . & pia converſatione depromere . ut Eccleſia tua a profanis vanitatibus expiata . non aliud profiteatur verbis . aliud exerceat actione · Per·

Item Kal. Januar.

NAT. S. MARTINÆ VIRGINIS ET MATYRIS·

* *Statio ad Sanctam Martinam juxta Arcum Triumphalem Severi·*

Deus . qui nos hodie Beatæ & Sanctæ Martinæ Virginis & Martyris tuæ annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut ejus adjuvemur meritis . cujus caſtitatis inradiamur exemplis · Per · Al.

Dominica I. poſt Natale Domini·

Omnipotens ſempiterne Deus dirige actus noſtros in beneplacito tuo . ut in nomine Dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare · Per eumdem· G

Propitiare miſericors Deus ſupplicationibus noſtris . & populum tuum pervigili protectione cuſtodi . ut qui Unigenitum tuum in carne noſtri corporis Dominum natum eſſe fatetur . nulla poſſit diaboli falſitate corrumpi · Per eumdem· R

Ad Veſperos·

Reſpice propitius Domine ad debitam tibi Populi ſervitutem . ut inter humanæ fragilitatis incerta . nullis adverſitatibus opprimatur . qui de tua protectione confidit · Per· L

Idibus Januarii . ideſt . v. die Menſis Jan·

IN VIGILIIS EPIPHANIÆ·

Statio in Eccleſia S. Petri·

Corda noſtra quæſumus Domine venturæ Feſtivitatis ſplendor inluſtret . quo Mundi hujus tenebris carere valeamus . & perveniamus ad patriam claritatis æternæ · Per· R

Illumina . quæſumus . Domine populum tuum . & ſplendore gratiæ tuæ R

cor

Digitized by Google

cor ejus ſemper accende. ut Salvatoris Mundi ſtella famulante manifeſtata Nativitas. mentibus eorum & reveletur ſemper & creſcat. Per eumdem.

VII. Idus Januarii. ideſt. die VI. Menſis Januarii.

IN EPIPHANIA.

Ad priores Veſperos. Vigilias in nocte. & Miſſam in die.

Stationes ad S. Petrum.

G Deus. qui hodierna die Unigenitum tuum Gentibus. ſtella duce revelaſti. concede propitius. ut qui jam te ex fide cognovimus. uſque ad contemplandam ſpeciem tuæ celſitudinis perducamur. Per eumdem.

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut quæ ſolemni celebramus officio. purificata mentis intelligentia conſequamur. Per.

G.R Deus inluminator omnium Gentium. da populis tuis perpetua pace gaudere. & illud lumen ſplendidum infunde cordibus noſtris. quod trium Magorum mentibus aſpiraſti. Per.

G.R Deus. cujus Unigenitus in ſubſtantia noſtræ carnis apparuit. præſta quæſumus. ut per eum. quem ſimilem nobis foris agnovimus. intus reformari mereamur. Qui tecum vivit.

G Omnipotens ſempiterne Deus. fidelium ſplendor animarum. qui hanc Solemnitatem electionis Gentium primitiis conſecraſti. imple Mundum gloria tua. & ſubditis tibi populis per luminis tui appare claritatem. Per Dominum noſtrum.

G Concede nobis omnipotens Deus. ut Salutare tuum nova cælorum luce mirabile. quod ad ſalutem Mundi hodierna feſtivitate proceſſit. noſtris ſemper innovandis cordibus oriatur. Per eumdem.

PSALT.R.G.

Da nobis. quæſumus. Domine dignè celebrare myſterium. quod in noſtri Salvatoris infantia. miraculis coruſcantibus declaratur. & corporalibus incrementis manifeſta deſignatur humanitas. Per eumdem. G

Præſta quæſumus omnipotens Deus. ut Salvatoris Mundi ſtella duce manifeſtata Nativitas. mentibus noſtris reveletur ſemper & creſcat. Per eumdem. G

Inlumina. quæſumus. Domine populum tuum. & ſplendore gloriæ tuæ cor ejus ſemper accende. ut Salvatorem ſuum & inceſſanter agnoſcat. & veraciter apprehendat Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. Qui tecum. G

Omnipotens ſempiterne Deus. qui Verbi tui Incarnationem præclari teſtimonio ſideris indicaſti. quod videntes Magi oblatis Majeſtatem tuam muneribus adorarunt. concede. ut ſemper in mentibus noſtris tuæ appareat ſtella juſtitiæ. & noſter in tua ſit confeſſione theſaurus. Per eumdem. R

Deus. qui per hujus celebritatis myſterium æternitatis tuæ lumen cunctis Gentibus ſuſcitaſti. da plebi tuæ Redemptoris ſui plenum cognoſcere fulgorem. ut ad perpetuam claritatem per ejus incrementa perveniat. Per. R

Die primo poſt Theophaniam. Statio ad Sanctum Petrum ad Vincula.

Omnipotens ſempiterne Deus. fidelium ſplendor. *Require ſupra.* L

Inlumina Domine. quæſumus. *Require ſupra.* L

Deus inluminator omnium Gentium. *Require ſupra.* Alb

Die ſecundo poſt Theophaniam.
Statio ad S. Anaſtaſiam.

Alt. Concede nobis omnipotens Deus: *Req. ſup.*

Die tertio poſt Theophaniam.
Statio ad SS. Johannem & Paulum.

Alt. Proficiat. Domine quæſumus. plebs tibi dicata piæ devotionis affectu. ut ſacris actionibus erudita. quanto Majeſtati tuæ ſit gratior. tanto donis potioribus augeatur. Per.

Dominica I. poſt Theophaniam.
Statio ad S. Mariam. al. ad SS. Johannem & Paulum.

Vota quæſumus Domine ſupplicantis populi cæleſti pietate proſequere. ut & quæ agenda ſunt videant. & ad implenda quæ viderint convaleſcant. Per.

Idibus Jan. ideſt. XIII. *Menſis Januarii.*
IN OCTAVA EPIPHANIÆ.

L Deus cujus Unigenitus: *Require ſupra.*

Ad Veſperos.

L Da nobis. quæſumus. Domine digne celebrare. *Require ſupra.*

Aliæ Orationes.

L Præſta quæſumus omnipotens Deus ut Salvatoris. *Require ſupra.*

Alt. Tuere. quæſumus. Domine plebem tuam. & ſacram Solemnitatem recolentem. gratiæ cæleſtis largitate proſequere. ut viſibilibus adjuta ſolatiis. ad inviſibilia bona promptiùs incitetur. Per.

E Deus. qui Unigeniti Filii tui Baptiſmo fluenta ſanctificare voluiſti aquarum. da ut renati aqua & Spiritu pervenire ad gaudia æterna mereamur. Per eumdem &c. in unitate ejuſdem Spiritus Sancti. per omnia ſæcula.

Dom. II. poſt Theophaniam.
Statio in Eccleſia Sancti Euſebii.

L Omnipotens ſempiterne Deus. qui cæleſtia ſimul & terrena moderaris. ſupplicationes populi tui clementer exaudi. & pacem tuam noſtris concede temporibus. Per.

Dom. III. poſt Theophaniam.

L Omnipotens ſempiterne Deus. infirmitatem noſtram propitius reſpice. atque ad protegendum nos dexteram tuæ majeſtatis extende. Per.

Dom. IV. poſt Theophaniam.

L Deus. qui nos in tantis periculis conſtitutos pro humana ſcis fragilitate non poſſe ſubſiſtere. da nobis ſalutem mentis & corporis. ut ea quæ pro peccatis noſtris patimur te adjuvante vincamus. Per.

Dom. V. poſt Theophaniam.

L Familiam tuam. quæſumus Domine. continua pietate cuſtodi. ut quæ in ſola ſpe gratiæ cæleſtis innititur. tua ſemper protectione muniatur. Per.

Dom. VI. poſt Theophaniam.

L Conſerva populum tuum Deus. & tuo nomini fac devotum. ut divinis ſubjectus officiis. & temporalia viriliter. & æterna dona percipiat. Per.

Orationes in Septuageſima.
Die Dominico.
Statio ad S. Laurentium foris murum.

G Preces populi tui. quæſumus. Domine clementer exaudi; ut qui juſtè pro

pro peccatis noſtris affligimur . pro tui nominis gloria miſericorditer liberemur · Per ·

R Deus . qui per ineffabilem obſervantiam ſacramenti famulorum tuorum præparas voluntates . donis gratiæ tuæ corda noſtra purifica . ut quod ſancta eſt devotione tractandum . ſinceris mentibus exequamur · Per ·

R Concede . quæſumus . omnipotens Deus fragilitati noſtræ ſufficientiam competentem . ut ſuæ Reparationis effectum & pia converſatione recenſeat . & cum exultatione ſuſcipiat · Per ·

In Sexageſima · Die Dominico ·
Statio ad Sanctum Paulum ·

G Deus . qui conſpicis . quia ex nulla noſtra actione confidimus . concede propitius . ut contra adverſa omnia Doctoris Gentium protectione muniamur · Per ·

R Tuere . quæſumus . Domine plebem tuam . & ſacram Solemnitatem recolentem gratiæ cæleſtis largitate proſequere . ut viſibilibus adjuta ſolatiis . ad inviſibilia bona promptior incitetur · Per ·

R Adjuva nos Deus ſalutaris noſter . & ad beneficia recolenda (quibus nos inſtaurare dignatus es) tribue venire gaudentes · Per ·

R Rege . quæſumus . Domine populum tuum . & gratiæ tuæ in eo dona multiplica . ut ab omnibus liber offenſis , & temporalibus non deſtituatur auxiliis . & ſempiternis gaudeat inſtitutis · Per ·

In Quinquageſima ·
Die Dominico ·
Statio ad Sanctum Petrum ·

G Preces noſtras . quæſumus . Domine clementer exaudi . atque a peccatorum vinculis abſolutos . ab omni nos adverſitate cuſtodi · Per ·

Aufer a nobis Domine . quæſumus . iniquitates noſtras . ut ad Sancta Sanctorum puris mereamur ſenſibus introire · Per · R

Perfice Domine benignus in nobis Obſervantiæ ſanctæ ſubſidium . ut quæ te auctore facienda cognovimus . te operante impleamus · Per · R

De multitudine miſericordiæ tuæ Domine populum tibi protege confitentem . & corporaliter gubernatum . piæ mentis affectu tuis muneribus adſequendis effice promptiorem · Per · R

Feria IV. in capite Jejunii ·
Collecta populi ad Sanctam Anaſtaſiam ·
Statio ad Sanctam Sabinam ·
Oratio ad Collectam ·

Concede nobis Domine præſidia militiæ Chriſtianæ Sanctis inchoare jejuniis . ut contra ſpiritales nequitias pugnaturi . continentiæ muniamur auxiliis · Per · G

Oratio ad Stationem ſive Miſſam ·

Præſta Domine fidelibus tuis . ut Jejuniorum veneranda ſolemnia . & congrua pietate ſuſcipiant . & ſecura devotione percurrant · Per · G

Aliæ Orationes ·

Inclinantes ſe . Domine . majeſtati tuæ propitiatus intende . ut qui divino munere ſunt refecti . cæleſtibus ſemper nutriantur auxiliis · Per · G

Inchoata jejunia . quæſumus . Domine benigno favore proſequere . ut obſervantiam . quam corporaliter exercemus . mentibus valeamus implere ſinceris · Per · R

Fac nos . quæſumus Domine . ſalutis noſtræ cauſas & devotis ſemper fre- R

 quen-

quentare ſervitiis · & devotiùs recolere principaliter inchoatas · Per ·

R Reſpice Domine . quæſumus . ſuper famulos tuos . & in tua miſericordia confidentes cæleſti protege benignus auxilio · Per ·

Orationes, & Preces ſuper pœnitentem confitentem peccata ſua more ſolito Feria IV. infra Quinquageſimam ·

R Exaudi Domine preces noſtras . & confitentium tibi parce peccatis . ut quos conſcientiæ reatus accuſat . indulgentiæ tuæ miſeratio abſolvat · Per ·

R Præveniat hunc famulum tuum . quæſumus Domine . miſericordia tua . & omnes iniquitates ejus celeri iudulgentia deleantur · Per ·

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . nec ut ab hoc famulo tuo clementiæ tuæ longinqua miſeratio . ſana vulnera . ejuſque remitte peccata . ut nullis a te iniquitatibus ſeparatus tibi ſemper Domino valeat adhærere · Per ·

R Domine Deus noſter . qui offenſione noſtra non vinceris . ſed ſatisfactione placaris . reſpice . quæſumus . ad hunc famulum tuum . qui ſe tibi peccaſſe graviter confitetur · Tuum eſt ablutionem criminum dare . & veniam præſtare peccantibus . qui dixiſti pœnitentiam te malle peccatorum . quam mortem · Concede ergo Domine hoc . ut & tibi pœnitentiæ excubias celebret . ut correctis actibus ſuis . conferri ſibi a te ſempiterna gaudia gratuletur · Per ·

R Precor . Domine . clementiam tuæ majeſtatis ac nominis . ut huic famulo tuo peccata & facinora ſua confitenti . veniam dare . & præteritorum criminum [debita] relaxare digneris · Qui humeris tuis ovem perditam reduxiſti ad caulas . qui publicani precibus vel confeſſione placatus es ; tu etiam Domine & huic famulo tuo placare . tu ejus precibus benignus adſiſte . ut in confeſſione flebili permanens . clementiam tuam celeriter exoret . & ſanctis ac ſacris Altaribus reſtitutus . ſpei rurſus æternæ & cæleſtis gloriæ reformetur · Qui vivis ·

Feria V. in Quinquageſima ·

Antiquitus vacabat Statio · Poſtea Collecta ad Sanctum Nicolaum in Carcere ·

Statio ad Sanctum Georgium ·

Deus . qui culpa offenderis . pœnitentia placaris . preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice . & flagella tuæ iracundiæ (quæ pro peccatis noſtri meremur) averte · Per · G

Parce Domine . parce populo tuo . ut dignis Flagellationibus caſtigatus . in tua miſeratione reſpiret · Per · G

Feria VI. in Quinquageſima ·

Collecta ad S. Luciam in ſeptem Soliis · Statio ad SS. Johannem & Paulum in [Titulo] Pammachii ·

Inchoata jejunia . quæſumus Domine . benigno favore proſequere . ut obſervantiam . quam corporaliter exhibemus . mentibus etiam ſinceris exercere valeamus · Per · G

Tuere Domine populum tuum . & ab omnibus peccatis clementer emunda . quia ei nulla nocebit adverſitas . ſi nulla dominetur iniquitas · Per · G

Da . quæſumus . Domine fidelibus tuis jejuniis Paſchalibus convenienter aptari . ut ſuſcepta ſolemniter caſtigatio corporalis cunctis ad fructum proficiat animarum · Per · R

Adjuva nos Deus Salutaris noſter . ut quæ conlata nobis honorabiliter recenſe- R

Digitized by Google

cenſemus . devotis mentibus adſequamur · Per ·

R Præſta famulis tuis . Domine . abundantiam protectionis & gratiæ . da ſalutem mentis & corporis . da continua proſperitatis augmenta . & tibi ſemper fac eſſe devotos · Per ·

Sabbato in Quinquageſima · Antiquitus vacabat Statio . Poſtea fuit ad Sanctum Laurentium in Regione Tertia · deinde ad ſanctum Baſilidem · tandem Collecta ad Sanctum Laurentium in Lucina ·

Statio ad Sanctum Triphonem ·

R Obſervationis hujus annua celebritate lætantes . quæſumus Domine , ut Paſchalibus actionibus inhærentes . plenis ejus effectibus gaudeamus · Per ·

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & concede . ut hoc ſolemne jejunium (quod animis . corporibuſque curandis ſalubriter inſtitutum eſt) devoto ſervitio celebremus · Per ·

R Fidelibus tuis . Domine . perpetua dona firmentur . ut eadem percipiendo te quærant . & quærendo ſine fine percipiant · Per ·

Orationes & Preces · Dominica in Quadrageſimæ inchoantis Initio ·

Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris ·

G Deus . qui Eccleſiam tuam annua Quadrageſimæ obſervatione purificas . præſta familiæ tuæ . ut quod a te obtinere abſtinendo nititur . hoc bonis operibus exequatur · Per ·

Ad Veſperos ·

Statio prima ubi ſupra in Lateranis ·

G Da nobis . quæſumus . omnipotens Deus · & æternæ promiſſionis gaudia quærere . & quæſita citius invenire · Per ·

Statio ſecunda ibidem ad Fontes ·

G Adeſto . quæſumus . Domine ſupplicationibus noſtris . & in tua miſericordia confidentes ab omni nos adverſitate cuſtodi · Per ·

Aliæ Orationes ·

R Concede nobis omnipotens Deus . ut per annua Quadrageſimalis exercitia ſacramenti . & ad intelligendum Chriſti proficiamus arcanum . & affectus ejus digna converſatione ſectemur · Per eumdem ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui nobis in obſervatione jejunii . & eleemoſynarum ſemine poſuiſti noſtrorum remedia peccatorum . concede . nos opere mentis & corporis ſemper tibi eſſe devotos · Per ·

R Super populum tuum . Domine quæſumus . benedictio copioſa deſcendat . indulgentia veniat . conſolatio tribuatur . fides ſancta ſuccreſcat . redemptio ſempiterna firmetur · Per ·

Feria II. in Quadrageſima · Collecta ad SS. Coſmam & Damianum ·

Statio ad S. Petrum ad Vincula ·

G Converte nos Deus Salutaris noſter . & ut nobis jejunium Quadrageſimale proficiat . mentes noſtras cæleſtibus inſtrue diſciplinis · Per ·

G Abſolve quæſumus Domine noſtrorum vincula peccatorum . & quidquid pro eis meremur propitiatus averte · Per ·

R Sanctifica Domine . quæſumus . noſtra jejunia . & cunctarum nobis indulgentiam propitius largire culparum · Per ·

Omni-

R · Omnipotens ſempiterne Deus. qui per continentiam ſalutarem & corporibus mederis & mentibus. majeſtatem tuam ſuppliciter exoramus. ut pia jejunantium precatione placatus. & præſentia nobis ſubſidia præbeas & æterna · Per ·

R Eſto Domine propitius plebi tuæ. & temporali conſolatione non deſeras. quam vis ad æterna contendere · Per ·

Feria III. in Quadrageſima ·
Collecta ad S. Nicolaum in Carcere ·
Statio ad Sanctam Anaſtaſiam ·

G Reſpice Domine familiam tuam. & præſta. ut apud te mens noſtra tuo deſiderio fulgeat. quæ ſe carnis maceratione caſtigat · Per ·

G Aſcendant ad te Domine preces noſtræ. & ab Eccleſia tua cunctam repelle nequitiam · Per ·

R Da quæſumus Domine noſtri effectum jejunii ſalutarem. ut caſtigatio carnalis adſumpta ad noſtrarum vegetationem tranſeat animarum · Per ·

R Cordibus noſtris. quæſumus Domine. benignus infunde. ut ſicut ab eſcis corporalibus temperamur. ita ſenſus quoque noſtros a noxio retrahamus exceſſu · Per ·

R Reſpice Domine propitius ad plebem tuam. & quam divinis tribuis proficere Sacramentis. ab omnibus abſolve peccatis · Per ·

Feria IV. Menſis Primi ·
Collecta ad S. Petrum ad Vincula ·
Statio ad S. Mariam Majorem ·

G Preces noſtras. quæſumus. Domine clementer exaudi. & contra cuncta nobis adverſantia dexteram tuæ majeſtatis extende · Per ·

G Devotionem populi tui. Domine quæſumus. benignus intende. ut qui per abſtinentiam macerantur in corpore. per fructum boni operis reficiantur in mente · Per ·

Mentes noſtras. quæſumus Domine. lumine tuæ claritatis illuſtra. ut videre poſſimus. quæ agenda ſunt. & quæ recta ſunt. agere valeamus · Per · G

Precamur. omnipotens Deus. ut de tranſitoriis operibus abſtinentes. ea potius operemur. quibus ad æterna gaudia conſequenda. & ſpes nobis ſuppetat & facultas · Per · R

Pacem nobis tribue Domine. quæſumus. mentis & corporis. ut per jejunium noſtræ fragilitatis. & manifeſti ſubjiciantur hoſtes. & inviſibiles excludantur · Per · R

Da. quæſumus. Domine populis Chriſtianis. & quod profitentur agnoſcere. & cæleſte munus diligere. quod frequentant · Per · R

Feria V. in Quadrageſima ·
Antiquitus vacabat Statio. poſtea fuit ad S. Laurentium foris murum ·

Al. Collecta ad Sanctam Agatham in Monaſterio ·
*Statio ad Sanctum Laurentium in Formonſo. ſive * Paniſpernæ.* * Per-pennæ

Devotionem populi tui. quæſumus Domine. benignus · *Require pridie hujus diei ·* G

Da quæſumus Domine populis Chriſtianis. quæ profitentur agnoſcere. & cæleſte munus diligere. quod frequentant · Per · G

Suſcipe. quæſumus. Domine preces noſtras. & ad aures miſericordiæ tuæ. poſtulationes ſacratæ tibi plebis admitte · Per · E

Feria VI.

Feria VI. Menſis Primi.
Collecta ad S. Marcum.
Statio ad Apoſtolos.

G Eſto Domine propitius plebi tuæ. & quam tibi facis eſſe devotam. benigno refove miſeratus auxilio. Per.

G Exaudi nos miſericors Deus. & mentibus noſtris gratiæ tuæ lumen oſtende. Per.

R Hujus nobis parſimoniæ. quæſumus. Domine præbe menſuram. ut quod licentiæ carnis auferimus. ſalutarem nobis fructum mentis adquirat. Per.

R Da. quæſumus. nobis omnipotens Deus jejuniorum magnificè ſacramenti & dignè ſemper tractare myſteria. & competenter honorare primordia. Per.

R Plebs tua. Domine quæſumus. benedictionis ſanctæ munus accipiat. per quod & noxia quæque declinet. & optata reperiat. Per.

Sabbato Menſis Primi.
Collecta ad S. Mariam in Tranſpontina.
Statio ad S. Petrum.

R Deus. qui nos glorioſis remediis in terris adhuc poſitos. jam cœleſtium rerum facis eſſe conſortes. tu. quæſumus. in iſta quam vivimus nos vita guberna. ut ad illam. in qua ipſe es. lucem perducas. Per.

R Reparet nos. quæſumus Domine. ſemper & innovet tua providentia pietatis. quæ fragilitatem noſtram. & inter Mundi tempeſtates protegat. & gubernet. & in portum perpetuæ ſalutis inducat. Per.

R Fideles tuos. Domine. benedictio deſiderata confirmet. quæ eos & a tua voluntate numquam faciat diſcrepare. & tuis ſemper indulgeat beneficiis gratulari. Per.

Item poſt diem Sabbati Menſis primi. Orationes & preces in XII. *Lectiones [in Vigiliis. quæ ab exordio noctis celebrantur] apud S. Petrum.*

Populum tuum, Domine quæſumus propitius reſpice. atque ab eo flagella tuæ iracundiæ clementer averte. Per. G

Deus. qui nos in tantis periculis conſtitutos pro humana ſcis fragilitate non poſſe ſubſiſtere. da nobis ſalutem mentis & corporis. ut ea quæ pro peccatis noſtris patimur. te adjuvante vincamus. Per. G

Protector noſter aſpice Deus. ut qui malorum noſtrorum pondere premimur. percepta miſericordia. libera tibi mente famulemur. Per. G

Adeſto. quæſumus. Domine ſupplicationibus noſtris. ut eſſe (te largiente) mereamur & inter proſpera humiles. & inter adverſa ſecuri. Per. G

Preces populi tui. Domine quæſumus. clementer exaudi. ut qui juſtè pro peccatis noſtris affligimur. pro tui nominis gloria miſericorditer liberemur. Per. G

Quæſumus omnipotens Deus vota humilium reſpice. atque ad defenſionem noſtram dexteram tuæ majeſtatis extende. Per. G

Actiones noſtras. quæſumus. Domine & aſpirando preveni. & adjuvando proſequere. ut cuncta noſtra operatio. & a te ſemper incipiat. & per te cœpta finiatur. Per. G

Deus. qui delinquentes perire non pateris. ſed expectas donec convertantur & vivant. debitam. quæſumus. peccatis noſtris ſuſpende vindictam. & præſta propitius. ne diſſimulatio cumulet ultionem. ſed potius per jejunium emendatio proſit ad veniam. Per. R

Omnium noſtrum, Domine quæſumus. R

Digitized by Google

mus . ad te corda converte . ut ab his quibus offenderis . abſtinentes . non iram tuam . ſed miſericordiam ſentiamus · Per ·

R Jejunia quæſumus Domine nos ſacrata lætificent . ut imbecillitati noſtræ tribuatur auxilium . & mentibus deſideratus virtutum ſuccedat affectus . Per ·

R Adeſto . quæſumus omnipotens Deus . & in jejunio corporali mentem noſtram operibus tuorum refice mandatorum · Per ·

R Da nobis obſervantiam . Domine legitima devotione perfectam . ut cum refrænatione carnalis alimoniæ . ſancta tibi converſatione placeamus · Per ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui per continentiam ſalutarem corporibus mederis & mentibus . Majeſtatem tuam ſuppliciter exoramus . ut pia jejunantium præcatione placatus . & temporalia ſubſidia nobis tribuas & æterna · Per ·

Poſt Benedictiones trium Puerorum ad Miſſam ·

G Deus . qui tribus pueris mitigaſti flammas ignium . concede propitius . ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum · Per ·

Super Populum ·

R Ab omnibus nos quæſumus Domine peccatis propitius abſolve . ut percepta venia peccatorum . liberis tibi mentibus ſerviamus · Per ·

Secunda Dominica in Quadrageſima · *Antiquitus vacabat ſtatio* · *poſtea fuit ad ſanctum Paulum* · *al. ad ſanctam Mariam in Domnica* ·

G Deus . qui conſpicis omni nos virtute deſtitui · interius , exteriuſque cuſtodi . ut ab omnibus adverſitatibus muniamur in corpore . & a pravis cogitationibus mundemur in mente · Per ·

R Præſta nobis omnipotens Deus . ut quia vitiis ſubjacet noſtra mortalitas · tua nos & medicina purificet . & potentia tueatur · Per ·

R Præſta nobis miſericors Deus . ut placationem tuam promptis mentibus exoremus . & peccatorum veniam conſequentes . a noxiis liberemur incurſibus · Per ·

R Familiam tuam . quæſumus Domine . propitiatus illuſtra . ut beneplacitis inhærendo . cuncta quæ bona ſunt mereatur accipere · Per ·

Feria II. *in Hebdomada* II. *Collecta ad SS. Coſmam & Damianum* · *Statio ad S. Clementem* ·

G Præſta . quæſumus omnipotens Deus . ut familia tua . quæ ſe affligendo carne ab alimentis abſtinet . ſectando juſtitiam a culpa jejunet · Per ·

G Adeſto ſupplicationibus noſtris omnipotens Deus . & quibus fiduciam ſperandæ pietatis indulges · conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum · Per ·

R Tuis quæſumus Domine adeſto ſupplicibus . & inter Mundanæ pravitatis inſidias fragilitatem noſtram ſempiterna pietate proſequere · Per ·

R Eccleſiam tuam . Domine . perpetua miſeratione proſequere . ut inter ſæculi turbines conſtituta , & præſenti jocunditate reſpiret · & æternæ beatitudinis percipiat · Per ·

R Populum tuum Domine . quæſumus . ad te toto corde converte . quia quos defendis etiam delinquentes . majore pietate tueris ſincera mente devotos · Per ·

Feria

Feria III. *in Hebdomada* II.
Collecta vacat.
Statio ad S. Balbinam.

G Perfice. quæſumus Domine. benignus in nobis Obſervantiæ ſanctæ ſubſidium. ut quæ te auctore facienda cognovimus. te operante impleamus. Per.

G Propitiare Domine ſupplicationibus noſtris. & animarum noſtrarum medere languoribus. ut remiſſione percepta in tua ſemper benedictione lætemur. Per.

R Deus. qui ob animarum medelam jejunii devotione caſtigare corpora præcepiſti. concede ut corda noſtra ita pietatis tuæ valeant exercere mandata. quatenus ab omnibus poſſimus ſemper abſtinere peccatis. Per.

R Imploramus. Domine. clementiam tuam. ut hæc divina jejuniorum ſubſidia a vitiis expiatos. ad Feſta ventura nos præparent. Per.

R Da. quæſumus. Domine fidelibus tuis, & ſine ceſſatione capere Paſchalia ſacramenta. & deſideranter expectare ventura. ut Myſteriis. quibus renati ſunt permanentes. ad novam vitam his operibus perducantur. Per.

Feria IV. *in Hebdomada* II.
Collecta ad ſanctum Georgium.
Statio ad ſanctam Ceciliam Trans Tiberim.

G Populum tuum. Domine. propitius reſpice. & quos ab eſcis carnalibus præcipis abſtinere. a noxiis quoque vitiis ceſſare concede. Per.

G Deus innocentiæ reſtitutor & amator. dirige ad te tuorum corda ſervorum. ut Spiritus tui fervore concepto. & in fide inveniantur ſtabiles. & in opere efficaces. Per. in unitate ejuſdem Spiritus Sancti.

R Deus. qui per Verbum tuum. humani generis reconciliationem mirabiliter operaris. præſta. quæſumus. ut ſancto jejunio. & tibi toto ſimus corde ſubjecti. & in tua nobis efficiamur prece concordes. Per eumdem.

Præſta nobis Domine. quæſumus. auxilium gratiæ tuæ. ut jejuniis & orationibus convenienter intenti. liberemur ab hoſtibus mentis & corporis. Per. R

Gratia tua nos. quæſumus Domine. non relinquat. quæ & ſacræ nos deditos faciat ſervituti. & tuam nobis opem ſemper acquirat. Per. R

Adeſto Domine famulis tuis. & opem tuam largire poſcentibus. ut his qui te auctore & gubernatore gloriantur. & grata reſtaures. & reſtaurata conſerves. Per. R

Feria V. *in Hebdomada* II.
Antiquitus vacabat Statio. Poſtea Collecta ad ſanctum Georgium.
Statio ad ſanctam Mariam trans Tiberim in titulo Calliſti.

Præſta nobis Domine. quæſumus. auxilium gratiæ tuæ. ut jejuniis & orationibus convenienter intenti. liberemur ab hoſtibus mentis & corporis. Per. G

Gratia tua nos. quæſumus Domine. non derelinquat. quæ nobis opem ſemper acquirat. Per. G

Adeſto Domine famulis tuis. & perpetuam benignitatem largire poſcentibus. ut his. qui te auctore & gubernatore gloriantur. & congregata reſtaures. & reſtaurata conſerves. Per. R

Feria VI. *in Hebdomada* II.
Collecta ad S. Agatham in Monaſterio.
Statio ad Apoſtolos in Titulo Veſtinæ. hoc eſt. ad ſanctum Vitalem.

Da. quæſumus omnipotens Deus. ut G

ut ſacro nos purificante jejunio . ſinceris mentibus ad Sancta ventura facias pervenire · Per ·

G Da . quæſumus Domine populo tuo ſalutem mentis & corporis . ut bonis operibus inhærendo . tuæ ſemper virtutis mereatur protectione defendi · Per ·

R Ad hoſtes noſtros . Domine . ſuperandos . præſta quæſumus . ut auxilium tuum jejuniis tibi placitis . & bonis operibus impetremus · Per ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui per continentiam ſalutarem corporibus mederis & mentibus . majeſtatem tuam ſuppliciter exoramus . ut pia jejunantium precatione placatus . & temporalia nobis ſubſidia præbeas & æterna · Per ·

R Adeſto Domine propitius plebi tuæ . & temporali conſolatione non deſeras . quam vis ad æterna contendere · Per ·

Sabbato in Hebdomada II.
Collecta ad ſanctum Clementem ·
Statio ad ſanctos Marcellinum & Petrum ·

G Da . quæſumus Domine . noſtris effectum jejuniis ſalutarem . ut caſtigatio carnis aſſumpta . ad noſtrarum vegetationem tranſeat animarum · Per ·

G Familiam tuam . quæſumus . Domine continua pietate cuſtodi . ut quæ in ſola ſpe gratiæ cæleſtis innititur . cæleſti etiam protectione muniatur · Per ·

R Subveni Domine ſervis tuis pro ſua jugiter iniquitate gementibus . menteſque noſtras terrenis affectibus prægravatas . medicinalibus tribue exonerari jejuniis . & corporis affectionem corrobora · Per ·

R Deus . qui profundo conſilio . proſpiciendo mortalibus . ſancta inſtituiſti jejunia . quibus corda languentium ſalubriter curarentur . tu animam noſtram . corpuſque caſtifica . corporis animæque ſalvator . æternæ felicitatis benigne largitor · Per ·

R Implorantes . Domine . miſericordiam . fideles populos propitius intuere . qui præter te alium non noverunt . tuis ſemper beneficiis glorientur · Per ·

Tertia Dominica in Quadrageſima ·
Statio ad ſanctum Laurentium Martyrum foris murum ·

G Quæſumus . omnipotens Deus vota humilium reſpice . atque ad defenſionem noſtram dexteram tuæ majeſtatis extende · Per ·

R Subjectum tibi populum . quæſumus Domine . propitiatio cæleſtis amplificet . & tuis ſemper faciat ſervire mandatis · Per ·

R Suppliciter . Domine ſacra familia munus tuæ miſerationis expectat . concede quæſumus . ut quod te jubente deſiderat · te largiente percipiat · Per ·

Pro Scrutiniis Electorum ·

R Da . quæſumus . Domine Electis noſtris dignè atque ſapienter ad confeſſionem tuæ laudis accedere . ut dignitati priſtinæ (quam originali tranſgreſſione perdiderant) per tuam gloriam reformentur · Per ·

R Adeſto Domine . quæſumus . Redemptionis effectibus . ut quos Sacramentis æternitatis inſtituis · iiſdem protegas dignanter aptandos · Per ·

Feria II. in Hebdomada III.
Collecta ad ſanctum Hadrianum ·
Statio ad ſanctum Marcum ·

G Cordibus noſtris . quæſumus Domine . benignus infunde . ut ſicut ab eſcis corpo-

Digitized by Google

corporalibus abſtinemus . ita ſenſus quoque noſtros a noxiis retrahamus exceſſibus · Per ·

G Subveniat nobis . Domine . miſericordia tua . ut ab imminentibus peccatorum noſtrorum periculis . te mereamur protegente ſalvari · Per ·

R Conſerva . Domine familiam tuam bonis ſemper operibus eruditam . & ſic præſentibus conſolare ſubſidiis . ut ad ſuperna perducas dona propitius · Per ·

R Da . quæſumus . omnipotens Deus . ut abſtinentiam noſtræ reſtaurationis exordiis competentem dignis percurramus officiis · Per ·

R Gratias tibi referat . Domine . corde ſubjecto tua ſemper Eccleſia . & conſequenter obtineat . & obſervationes antiquas jugiter recenſendo . proficiat in futurum · Per ·

Feria III. in Hebdomada III.
Collecta ad ſanctum Sergium ·
Statio ad ſanctam Pudentianam ·

G Exaudi nos omnipotens & miſericors Deus . & continentiæ ſalutaris propitius nobis dona concede · Per ·

G Tua nos Domine protectione defende . & ab omni ſemper iniquitate cuſtodi · Per ·

R Proſequere nos . omnipotens Deus . & quos ab eſcis carnalibus præcipis abſtinere . a noxiis quoque vitiis ceſſare concede · Per ·

R Da . quæſumus Domine . Rex æterne cunctorum . ut ſacro nos purificatos jejunio . ſinceris quoque mentibus ad tua Sancta ventura facias pervenire · Per

R Concede . miſericors Deus . ut devotus tibi populus ſemper exiſtat . & de tua clementia . quod ei proſit . indeſinenter obtineat · Per ·

Feria IV. in Hebd. III.
Collecta ad ſanctam Balbinam ·
Statio ad S· Xiſtum ·

G Præſta nobis . quæſumus Domine . ut ſalutaribus jejuniis eruditi . a noxiis quoque vitiis abſtinentes . propitiationem tuam facilius impetremus · Per ·

G Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus . liberati a malis omnibus . ſecura tibi mente ſerviamus · Per ·

R Deus . qui nos formam humilitatis jejunando & orando . Unigeniti tui Domini noſtri imitatione . docuiſti . concede quæſumus . ut quod ille jugi jejuniorum continuatione complevit . nos quoque per partes dierum facias adimplere · Per eumdem ·

R Da nobis Domine . quæſumus . obſervantiam legitima devotione perfectam . ut refrænatione carnalis alimoniæ . ſancta tibi converſatione placeamus · Per ·

R Defende Domine familiam tuam . & toto tibi corde proſtratam ab hoſtium tuere formidine . nec bona tua difficulter inveniat . pro quibus & Sancti tui . & Angelicæ tibi ſupplicant Poteſtates · Per ·

Feria V. in Hebd. III.
Antiquitus vacabat Statio ·
poſtea . Collecta ad
S. Marcum ·
Statio ad SS. Coſmam
& Damianum ·

G Magnificet te Domine Sanctorum tuorum Coſmæ & Damiani beata ſolemnitas . qua & illis gloriam ſempiternam . & opem nobis ineffabili providentia contuliſti · Per ·

G Subjectum tibi populum . quæſumus Domine . propitiatio cæleſtis am-

plificet. & tuis ſemper faciat ſervire mandatis · Per ·

I Concede quæſumus · *Require ſupra Feria IV.*

Feria VI. in Hebd. III.
Collecta ad ſanctam Mariam Rotundam ·
Statio ad ſanctum Laurentium in Titulo Lucinæ ·

G Jejunia noſtra. quæſumus. Domine benigno favore proſequere. ut ſicut ab alimentis in corpore. ita a vitiis jejunemus in mente · Per ·

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui in tua protectione confidimus. cuncta nobis adverſantia. te adjuvante vincamus · Per ·

R Præſta. quæſumus. Domine. ut obſervationes ſacras annua devotione recolentes. & corpore tibi placeamus & mente · Per ·

R Concede. quæſumus. Domine fragilitati noſtræ ſufficientiam competentem. ut ſuæ Reparationis effectum & pia converſatione recenſeat. & cum exultatione ſuſcipiat · Per ·

R Super populnm tuum. Domine quæſumus. benedictio copioſa deſcendat. indulgentia veniat. conſolatio tribuatur. fides ſancta ſuccreſcat. redemptio ſempiterna firmetur · Per ·

Sabbato in Hebd. III.
Collecta ad S. Vitalem ·
Statio ad ſanctam Suſannam ·

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus · ut qui ſe affligendo carne ab alimentis abſtinent. ſectando juſtitiam a culpa jejunent · Per ·

G Prætende Domine fidelibus tuis dexteram cæleſtis auxilii. ut & te toto corde perquirant. & quæ dignè poſtulant conſequi mereantur · Per ·

R Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut dignitas conditionis humanæ. per immoderantiam ſauciata · medicinalis parſimoniæ ſtudio reformetur · Per ·

R Auge fidem tuam Domine. quæſumus. miſeratus in nobis. quia pietatis tuæ ſubſidia non negabis. quibus integrè contuleris firmitatem · Per ·

R Eſto. quæſumus. Domine propitius plebi tuæ. ut quæ tibi non placent reſpuentes. tuorum potius repleantur delectationibus mandatorum · Per ·

Quarta Dominica in Quadrageſima ·
*Statio ad Jeruſalem in * Suxurio* ·

* Seſſorio.

G Concede quæſumus. omnipotens Deus. ut qui ex merito noſtræ actionis affligimur. tuæ gratiæ conſolatione reſpiremus · Per ·

Ad Veſperos ·

G.L Deus. qui in deſerti regione multitudinem populi tua virtute ſatiaſti. in hujus quoque ſæculi tranſeuntis excurſu victum nobis ſpiritalem. ne deficiamus. impende · Qui vivis & regnas &c.

Aliæ Orationes ·

R Tu ſemper. quæſumus Domine. tuam attolle benignus familiam. tu diſpone correctam. tu propitius tuere ſubjectam. tu guberna perpetua bonitate ſalvandam · Per ·

R Tu famulos tuos. quæſumus Domine. bonis moribus placatus inſtitue. tu in eis quod tibi placitum ſit dignanter infunde. ut & digni ſint. & tua valeant beneficia promereri · Per ·

Pro Scrutinio Secundo Electorum ·

R Omnipotens ſempiterne Deus. Eccleſiam tuam ſpiritali jocunditate multiplica. ut qui ſunt generatione terreni. fiant regeneratione cæleſtes · Per ·

Fe-

Feria II. in Hebdomada IV.
Collecta ad ſanctum Stephanum in Cœlio monte.
Statio ad ſanctos Quatuor Coronatorum.

G Præſta quæſumus. omnipotens Deus. ut obſervationes ſacras annua devotione recolentes. & corpore tibi placeamus & mente. Per.

G Deprecationem noſtram. quæſumus. Domine benignus exaudi. & quibus ſupplicandi præſtas affectum. tribue defenſionis auxilium. Per.

R Sacræ nobis. quæſumus Domine. obſervatiouis jejunia. & piæ converſationis augmentum. & tuæ propitiationis continuum præſtent auxilium. Per.

R Proficiat. quæſumus Domine. plebi tibi dicatæ piæ devotionis affectus. ut ſacris actionibus erudita. quanto Majeſtati tuæ ſit gratior. tanto douis potioribus augeatur. Per.

R Tueatur. quæſumus Domine. dextera tua populum tuum deprecantem. & purificatum dignanter erudiat. ut conſolatione præſeuti ad futura boua proficiat. Per.

Feria III. in Hebd. IV.
Collecta ad Monaſterium domnæ Roſæ.
Statio ad ſanctum Laurentium in Titulo Damaſi.

G Sacræ nobis quæſumus. *Require pridie bujus diei.*

G Miſerere Domine populo tuo. & continuis tribulationibus laborantem. propitius reſpirare concede. Per.

R Da noſtræ ſumme conditionis Reparator. ut ſemper declinemus a malis. & omne quod bonum eſt prompta voluntate ſectemur. Per.

R Exercitatio veneranda. Domine. jejunii ſalutaris. populi tui corda diſponat. ut & dignis mentibus ſuſcipiat Paſchale myſterium. & continuatæ devotionis ſumat augmentum. Per.

R Populi tui Deus inſtitutor & rector. peccata quibus impugnatur expelle. ut ſemper tibi placitus. & tuo muuimine ſit ſecurus. Per.

Feria IV. in Hebd. IV.
Collecta ad ſanctum Mennam.
Statio ad S. Paulum.

G Deus. qui & juſtis præmia meritorum. & peccatoribus per jejunium veniam præbes. miſerere ſupplicibus tuis. ut reatus noſtri confeſſio. indulgentiam valeat percipere delictorum. Per.

G Præſta. quæſumus. omnipoteus Deus. ut quos jejunia votiva caſtigant. ipſa quoque devotio ſancta lætificet. ut terrenis affectibus mitigatis. faciliùs cæleſtia capiamus. Per.

G Pateant aures miſericordiæ tuæ. Domiue. precibus ſupplicantum. & ut petentibus deſiderata concedas, fac eos quæ tibi ſunt placita poſtulare. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui & juſtis præmia meritorum. & peccatoribus per jejunium erroris ſui veniam præbes. miſerere ſupplicibus. parce peccantibus. ut reatus noſtri confeſſio. indulgentiam valeat percipere delictorum. Per.

R Concede miſericors Deus. ut ſicut nos tribuis ſolemne tibi deferre jejunium. ſic nobis indulgentiæ tuæ præbe benignus auxilium. Per.

R Da plebi tuæ Domine piæ ſemper devotiouis affectum. ut quæ prava ſunt. reſpuens ſancta converſatione firmetur. & a peccatis libera nullis adverſitatibus adteratur. Per.

Fe-

Feria V. in Hebd. IV.
Antiquitus vacabat Statio · poſtea.
Collecta ad S. Quiricum ·
Statio ad ſanctum Silveſtrum
(in Titulo Equitii ·)*

o Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut quos votiva jejunia caſtigant · *Require pridie hujus diei ·*

G Populi tui Deus inſtitutor . &c. *Require ſupra Feria III.*

Feria VI. in Hebd. IV.
Collecta ad S. Vitum in Macello ·
Statio ad S. Euſebium ·

G Deus . qui ineffabilibus Mundum renovas ſacramentis . præſta . quæſumus . ut Eccleſia tua æternis proficiat inſtitutis · & temporalibus non deſtituatur auxiliis · Per ·

G Da . quæſumus . omnipotens Deus. ut qui infirmitatis noſtræ conſcii de tua virtute confidimus . ſub tua ſemper pietate gaudeamus · Per ·

R Præſta . quæſumus Domine . ut ſalutaribus jejuniis eruditi . a noxiis etiam vitiis abſtinentes . propitiationem tuam faciliùs impetremus · Per ·

R Proſequere . quæſumus . omnipotens Deus . jejuniorum ſacra myſteria. & quos ab eſcis carnalibus præcipis temperare. a noxiis quoque vitiis ceſſare concede · Per ·

R Adeſto . Domine . populis . qui ſacra myſteria contigerunt . ut nullis periculis affligantur . qui te protectore confidunt · Per ·

Sabbato in Hebd. IV.
Antiquitus Statio ad ſanctum Laurentium Martyrum . ſive . ad corpus . foris murum · poſtea .
Collecta ad S. Angelum [ad] piſcium venditorem ·
Statio ad S. Nicolaum de Carcere ·

o Fiat Domine . quæſumus . per gratiam tuam fructuoſus noſtræ devotionis affectus . quia tunc nobis proderunt ſuſcepta jejunia . ſi tuæ ſint placita pietati · Per ·

G Deus . qui ſperantibus in te miſereri potius eligis . quam iraſci . da nobis dignè flere mala quæ fecimus . ut tuæ conſolationis gratiam invenire valeamus · Per ·

R Deus omnium miſericordiarum ac totius bonitatis auctor . qui peccatorum remedia jejuniis . orationibus . & eleemoſynis demonſtraſti . reſpice propitius in hanc humilitatis noſtræ confeſſionem . ut qui inclinamur conſcientia noſtra . tua ſemper miſericordia erigamur · Per ·

R Tua nos . Domine quæſumus . gratia . & ſanctis exerceat veneranda jejuniis . & cæleſtibus myſteriis efficiat aptiores · Per ·

R Plebem tuam Domine . quæſumus . interius exteriuſque reſtaura . ut quam corporeis non vis delectationibus impediri . ſpiritali facias vigere propoſito . & ſic rebus foveas tranſituris . ut tribuas potius inhærere perpetuis . Per ·

Quinta Dominica in Quadrageſima de Paſſione Domini ·
Statio ad ſanctum Petrum ·

G Quæſumus . omnipotens Deus familiam tuam propitius reſpice . ut te largiente regatur in corpore . & te ſervante cuſtodiatur in mente · Per ·

S.G Da nobis . quæſumus Domine . perſeverantem in tua voluntate famulatum . ut in diebus noſtris . & merito & numero populus tibi ſerviens augeatur · Per ·

Pro Scrutiniis Electorum ·

R Concede Domine Electis noſtris . ut ſanctis edocti myſteriis . & renoventur

Digitized by Google

ventur fonte Baptiſmatis. & inter Eccleſiæ tuæ membra numerentur. Per.

R Concurrat. Domine quæſumus. populus tuus. & toto tibi corde ſubjectus obtineat. ut ab omni perturbatione ſecurus. & ſalvationis ſuæ gaudia promptius exerceat. & pro Regenerandis benignus exoret. Per.

R Deus. qui eum ſalutem hominum ſemper operaris. nunc tamen populum tuum gratia abundantiore multiplicas. reſpice propitius ad Electionem tuam. ut paternæ protectionis auxilio & regenerandos munias & renatos. Per.

Feria II. in Hebdom. V.
Collecta ad S. Georgium.
Statio ad ſanctum Chryſogonum Tranſtiberim.

G Sanctifica. quæſumus. Domine noſtra jejunia. & eunctarum nobis propitius indulgentiam largire culparum. Per.

G Da. quæſumus. Domine populo tuo ſalutem mentis & corporis. ut bonis operibus inhærendo. tua ſemper mereatur protectione defendi. Per.

R Deus. qui ad imaginem tuam conditis ideo das temporalia. ut largiaris æterna. Eccleſiam tuam ſpiritali fœcunditate multiplica. ut qui ſunt generatione terreni. fiant regeneratione cæleſtes. Per.

R Adjuva nos. Deus ſalutaris noſter. & in ſacrificio jejuniorum noſtras mentes purifica. ut ad beneficia recolenda (quibus nos inſtaurare dignatus es) tribuas venire gaudenter. Per.

R Benedictio. Domine quæſumus. in tuos fideles copioſa deſcendat. & quam ſubjectis cordibus expetunt. largiter conſequantur. Per.

Feria III. in Hebd. V.
Collecta vacat.
Statio ad ſanctum Cyriacum in Thermis.

Noſtra tibi. quæſumus Domine. ſint accepta jejunia. quæ nos & expiando gratia tua dignos efficiant. & ad remedia perducant æterna. Per. G

Da nobis. quæſumus. Domine perſeverantem. *Require ſupra in Dominica.* G

Præſta. quæſumus. Domine ut obſervationes ſacras annua devotione recolentes. & corpore tibi placeamus & mente. Per. R

Fiat. quæſumus Domine, per gratiam tuam fructuoſus noſtræ devotionis affectus. quia tunc nobis proderunt ſuſcepta jejunia. ſi tuæ ſint placita pietati. Per. R

Libera Domine. quæſumus. a peccatis & hoſtibus tibi populum ſupplicantem. ut in ſancta converſatione viventes. nullis afficiantur adverſis. Per. R

Feria IV. in Hebd. V.
Collecta ad ſanctum Marcum.
Statio ad S. Marcellum.

Sanctificato hoc jejunio. Deus. tuorum corda fidelium miſerator illuſtra. & quibus devotionis præſtas affectum. præbe ſupplicantibus pium benignus auditum. Per. G

Adeſto ſupplicationibus noſtris omnipotens Deus. & quibus fiduciam ſperandæ pietatis indulges. conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum. Per. G

Jejunia. quæſumus Domine (quæ ſacris exequimur inſtitutis) & nos a reatibus noſtris ſemper expediant. & tuam nobis juſtitiam faciant eſſe placatam. Per. R

Præ-

Digitized by Google

R Præſta: quæſumus. omnipotens Deus. ut quos jejunia votiva caſtigant. ipſa quoque devotio ſancta lætificet. ut terrenis affectibus mitigatis. facilius cæleſtia capiamus. Per.

R Gregem tuum Paſtor bone placatus intende. & oves. quas pretioſo Sanguine Filii tui redemiſti. diabolica non ſinas incurſione lacerari. Per eumdem.

Feria V. in Hebd. V.
Antiquitus vacabat Statio. poſtea. Collecta ad ſanctam Mariam in Via Lata.
Statio ad S. Apollinarem.

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut dignitas conditionis humanæ per immoderantiam ſauciata. medicinalis parſimoniæ ſtudio reformetur. Per.

O Eſto. quæſumus. Domine propitius plebi tuæ. ut quæ tibi non placent. reſpuentes. tuorum potius repleantur delectationibus mandatorum. Per.

Tribue nobis. quæſumus. indulgentiam peccatorum. ut inſtituta jejunia tibi placitis ſenſibus operemur. Per.

Feria VI. in Hebd. V.
Collecta ad SS. Johannem & Paulum.
Statio ad ſanctum Stephanum in Cælio Monte.

G Cordibus noſtris. Domine. benignus infunde. ut peccata noſtra caſtigatione voluntaria cohibentes. temporaliter potius maceremur. quam ſuppliciis deputemur æternis. Per.

O Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus. liberati a malis omnibus ſecura tibi mente ſerviamus. Per.

R Tribue nobis. quæſumus. Domine indulgentiam peccatorum. ut inſtituta Paſchalia tibi placitis ſenſibus operemur. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. clementiam tuam ſuppliciter exoramus. ut qui mala noſtra ſemper prævenis miſerendo. facias nos tibi placitos. & piis actionibus & jejuniis ſalubribus expiando. Per.

R Protege Domine populum tuum. & in Sanctorum tuorum patrocinio confidentem. perpetua defenſione guberna. Per.

Sabbato in Hebd. V. quando eleemoſyna datur. ſive. quando datur fermentum in Conſiſtorio Lateranenſi.
Antiquitus Statio ad S. Petrum. poſtea. collecta ad S. Xiſtum.
Statio ad ſanctum Johannem in Porta Latina.

G Proficiat. quæſumus Domine. plebs tibi dicata piæ devotionis affectu. ut ſacris actionibus erudita. quanto majeſtati tuæ fit gratior. tanto donis potioribus augeatur. Per.

O Tueatur. quæſumus Domine. dextera tua populum tuum deprecantem. & purificatum dignanter erudiat. ut conſolatione preſenti ad futura bona proficiat. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui per abſtinentiam ſalutarem & corporibus noſtris mederis & mentibus. majeſtatem tuam ſupplices exoramus. ut pia jejunantium precatione placatus. & præſentia nobis ſubſidia præbeas & futura. Per.

R Sanctificato hoc jejunio. tuorum corda fidelium. Deus miſerator inluſtra. & quibus devotionis præſtas affectum.

Digitized by Google

fectum. præbe ſupplicantibus pium benignus auditum. Per.

R Viſita. quæſumus. Domine plebem tuam. & corda ſacris dicata myſteriis. pietate tuere pervigili. ut remedia ſalutis æternæ. quæ te miſerante percipit. te protegente cuſtodiat. Per.

Dominica in Palmas. de Paſſione Domini.
Collecta ad S. Mariam.
Oratio ad Collectam.

s Adjuva Domine fragilitatem plebis tuæ. ut ad votivum magnæ Feſtivitatis effectum. intercedente Beata Dei Genitrice Maria. & corporaliter gubernata recurrat. & ad perpetuam gratiam devota perveniat. Per eumdem.

Vel alia.
Deus quem diligere. *Req. infra.*

Ex Orationibus in benedictione Palmarum. ſive Frondium.

C.L Deus. qui miro diſpenſationis ordine. ex rebus etiam inſenſibilibus diſpenſationem noſtræ ſalutis oſtendere voluiſti. da quæſumus. ut devota tuorum corda fidelium ſalubriter intelligant. quid miſticè deſignetur in facto. quod hodie cæleſti lumine afflata Redemptori obviam procedens. Palmarum atque Olivarum ramos veſtigiis ejus turba ſubſtravit. Palmarum igitur rami de mortis principe triumphos expectant. ſurculi vero Olivarum ſpiritualem Unctionem adveniſſe quodammodo clamant. Intellexit enim jam tunc illa hominum beata multitudo præfigurari. quia Redemptor noſter humanis condolens miſeriis. pro totius Mundi vita. cum mortis principe citius eſſet pugnaturus. ac moriendo triumphaturus. & ideo talia obſequens adminiſtravit. quæ in illo & triumphos Victoriæ. & Miſericordiæ pinguedinem declararent. Quod nos quoque. plena fide & factum & ſignificatum retinentes. te. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ſupplıciter exoramus. ut in ipſo. atque per ipſum (cujus nos membra fieri voluiſti) de mortis imperio victoriam reportantes. ipſius etiam glorioſæ Reſurrectionis participes eſſe mereamur. Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti. per omnia ſæcula ſæculorum.

Deus. qui Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum pro ſalute noſtra in hunc Mundum miſiſti. ut ſe humiliaret ad nos. & nos revocaret ad te. cui etiam. dum Jeruſalem veniret. ut adimpleret Scripturas. credentium populorum turba. fideliſſima devotione veſtimenta ſua cum ramis palmarum in via ſternebant. præſta quæſumus. ut illi fidei viam præparemus. de qua remoto lapide offenſionis. & petra ſcandali. frondeant apud te opera noſtra juſtitiæ ramis. ut ejus veſtigia ſequi mereamur. Qui tecum vivit. G L

Statio ad Miſſam ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris.

Oratio ad Miſſam.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum Salvatorem noſtrum carnem ſumere & crucem ſubire feciſti. concede propitius. ut & patientiæ ipſius habere documenta. & reſurrectionis conſortia mereamur. Per eumdem. G

Digitized by Google

Aliæ Orationes ·

R Deus qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum . Salvatorem noſtrum & carnem ſumere . & Crucem ſubire feciſti . concede propitius . ut & patientiæ ipſius habere documentum . & Reſurrectionis ejus conſortia mereamur . Chriſti Domini noſtri . Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti . per ·

L.R Deus . quem diligere & amare juſtitia eſt . ineffabilis gratiæ tuæ in nobis dona multiplica . ut qui feciſti nos morte Filii tui ſperare . quod credimus . fac nos . eodem reſurgente . pervenire quò tendimus · Per eumdem ·

R Purifica . quæſumus . Domine familiam tuam . & ab omnibus contagiis pravitatis emunda . ut redempta vaſa ſui Domini Paſſione . non ſpiritus immundus rurſus inficiat . ſed ſalvatio ſempiterna poſſideat · Per eumdem ·

Feria II. in Hebd. VI.
Collecta . . . . . Statio ad S. Praxedem ·
al. Collecta ad Sanctam Balbinam ·
Statio ad SS. Nereum & Achilleum ·

G Da quæſumus . omnipotens Deus . ut qui in tot adverſis ex noſtra infirmitate deficimus . intercedente Unigeniti Filii tui paſſione reſpiremus · Per ·

G Adjuva nos Deus ſalutaris noſter . & ad beneficia recolenda (quibus nos inſtaurare dignatus es) tribue venire gaudentes · Per ·

R Reminiſcere miſerationum tuarum Domine . & famulos tuos æterna protectione ſanctifica . pro quibus Chriſtus Filius tuus per ſuum cruorem nobis inſtituit Paſchale myſterium · Qui tecum ·

R Excita Domine tuorum corda fidelium . ut ſacris intenta doctrinis . & intelligant quod ſequantur . & ſequendo fideliter apprehendant · Per ·

Populum tuum Domine . quæſumus . R toto corde converte . quia quos defendis etiam delinquentes . majore pietate tueris & ſincera mente devotos · Per ·

Feria III. in Hebd. VI.
Collecta ad S. Mariam de Porticu ·
Statio ad Sanctam Priſcam ·

Omnipotens ſempiterne Deus . da G nobis ita Dominicæ Paſſionis ſacramenta peragere . ut indulgentiam percipere mereamur · Per eumdem Dominum ·

Tua nos miſericordia . Deus . & ab G omni ſubreptione vetuſtatis expurget . & capaces ſanctæ novitatis efficiat · Per ·

Da miſericors Deus . ut quod in tui R Filii Paſſione Mundus exercuit . ſalutare nobis fideliter ſentiamus · Per eumdem ·

Fac omnipotens ſempiterne Deus . R ut quæ veraciter facta recurrimus . in noſtrum tranſire remedium gratulemur · Per ·

Da . quæſumus . Domine fidelibus tuis . R & ſine ceſſatione capere Paſchalia ſacramenta . & deſideranter expectare ventura . ut myſteriis (quibus renati ſunt) permanentes . ad novam vitam his operibus perducantur · Per ·

Feria IV. in Hebd. VI.
Collecta ad S. Petrum ad Vincula ·
Statio ad S. Mariam Majorem ·

Præſta . quæſumus . omnipotens Deus G ut qui noſtris exceſſibus inceſſanter affligimur . per Unigeniti tui Paſſionem liberemur · Qui tecum ·

Deus . qui pro nobis Filium tuum G Crucis patibulum ſubire voluiſti . ut inimici a nobis expelleres poteſtatem . concede nobis famulis tuis . ut Reſur-

reſurrectionis

rectionis gratiam conſequamur · Per eumdem ·

G Reſpice . Domine quæſumus . ſuper hanc familiam tuam . pro qua Dominus noſter Jeſus Chriſtus non dubitavit manibus tradi nocentium . & Crucis ſubire tormentum · Qui tecum ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui Chriſti tui beata Paſſione nos reparas . conſerva in nobis opera miſericordiæ tuæ . ut in hujus celebritate myſterii . perpetua devotione vivamus · Per eumdem ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens & miſericors Deus . ut ſicut in Condemnatione Filii tui ſalus omnium fuit piaculum perfidorum . ita & per miſericordiam tuam communis ſit cultus iſte credentium · Per eumdem ·

R Auxiliare Domine populo tuo . ut ſacris & devotis proficiens incrementis . & tuo ſemper munere gubernetur . & ad redemptionis æternæ pertingat (te ducente) conſortium · Per ·

Ad horam diei Tertiam ·

Deus . a quo & Judas reatus ſui pœnam · *Require infra in Cœna Domini ad Miſſam* ·

Mox ſequuntur Orationes Solemnes ·

Oremus . dilectiſſimi nobis . pro Eccleſia ſancta Dei . *cum reliquis : Require infra Feria VI. Paraſceve in Paſſione Domini* ·

Feria V. in Coena Domini ·

Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris · Eodem die non pſallitur . nec ſalutatur . ideſt . non dicitur .

Dominus vobiſcum ·

Orationes ·

R Omnipotens ſempiterne Deus da . quæſumus . univerſis famulis tuis . plenius atque perfectius omnia Feſti Paſchalis introire myſteria . ut incunctanter pia corda cognoſcant . quantum debeant de confirmata in Chriſto renaſcentium glorificatione gaudere · Per eumdem ·

Concede credentibus . miſericors R Deus . ſalvum nobis de Chriſti Paſſione remedium . & humanæ fragilitatis præteritæ culpæ laqueos . æternæ ſuffragio pietatis abſolvat · Per eumdem ·

Omnipotens ſempiterne Deus . qui R vitam humani generis . pro nobis Filio tuo moriente . ſalvaſti . præſta quæſumus . ut in hac populi tui devotione fructus proveniat gaudiorum · Per eumdem · R

Gregem tuum Paſtor bone placatus intende . & oves . quas pretioſo ſanguine Filii tui redemiſti . diabolica non ſinas incurſione lacerari · Per eumdem · R

Præſta . quæſumus . Domine . ut ſicut de præteritis ad nova tranſimus , ita . vetuſtate depoſita . ſanctificatis mentibus innovemur . Per ·

Oratio ad Miſſam ·

G Deus . a quo & Judas reatus ſui pœnam . & confeſſionis ſuæ latro præmium ſumpſit . concede nobis tuæ propitiationis effectum . ut ſicut in Paſſione ſua Jeſus Chriſtus Dominus noſter diverſa utriſque intulit ſtipendia meritorum . ita nobis (ablato vetuſtatis errore) Reſurrectionis ſuæ gratiam largiatur · Qui tecum vivit ·

Ad Veſperos ·

O Deus cujus Cœnam ſacratiſſimam veneramur . ut ea digni inveniamur . munda nos . quæſumus . a ſordibus peccatorum . qui ad inſinuandum nobis humilitatis exemplum . pedes tuorum dignatus es hodie lavare diſcipulorum · Qui cum Patre ·

Item in Cœna Domini Orationes ad reconciliandum publicum Pœnitentem.

℟ Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & me (qui etiam miſericordia tua primus indigeo) clementer exaudi. ut quem non electione meriti. ſed dono gratiæ tuæ conſtituiſti operis hujus Miniſtrum. da fiduciam tui muneris exequendi. & ipſe in noſtro miniſterio. quod tuæ pietatis eſt. operare. Per.

℟ Præſta. quæſumus. Domine huic famulo tuo dignum pœnitentiæ fructum: ut Eccleſiæ tuæ ſanctæ (a cujus integritate deviarat peccando) admiſſorum veniam conſequendo. reddatur innoxius. Per.

℟ Deus humani generis benigniſſime conditor & miſericordiſſime formator. qui hominem invidia diaboli ab æternitate dejectum. Unici Filii tui ſanguine redemiſti. vivifica itaque. quem tibi nullatenus mori deſideras. & qui non derelinquis devium. adſume correptum. Moveant pietatem tuam. quæſumus Domine. hujus famuli tui lacrymoſa ſuſpiria. tu ejus medere vulneribus. tu jacenti manum porrige ſalutarem. ne Eccleſia tua aliqua ſui corporis portione vaſtetur. nec Grex tuus detrimentum ſuſtineat. ne de Familiæ tuæ damno inimicus exultet. ne renatum lavacro ſalutari mors ſecunda poſſideat. Tibi ergo. Domine. ſupplices preces. tibi fletum cordis effundimus. tu parce confitenti. ut in imminentes pœnas ſententiamque futuri Judicii. te miſerante. non incidat. Neſciat quod terret in tenebris. quod ſtridet in flammis. atque ab erroris via ad iter reverſus juſtitiæ. nequaquam ultra novis vulneribus ſaucietur. ſed integrum ſit ei atque perpetuum. & quod gratia tua contulit. & quod miſericordia reformavit. Per eumdem.

Item ad reconciliandum Pœnitentem.

Omnipotens ſempiterne Deus. confitenti tibi huic famulo tuo. pro tua pietate peccata relaxa. ut non plus ei noceat conſcientiæ reatus ad pœnam. quam indulgentia tuæ pietatis [profit] ad veniam. Per. ℟

Omnipotens & miſericors Deus. qui peccatorum indulgentiam in confeſſione celeri poſuiſti. ſuccurre lapſis. miſerere confeſſis. ut quos delictorum catena conſtringit. magnitudo tuæ pietatis abſolvat. Per. ℟

Deus. qui confitentium tibi corda purificas. & accuſantes ſuas conſcientias ab omni vinculo iniquitatis abſolvis. da indulgentiam reis. & medicinam tribue vulneratis. ut percepta remiſſione omnium peccatorum. ſincera deinceps devotione permaneant. & nullum redemptionis æternæ ſuſtineant detrimentum. Per. ℟

Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. reſpice ſuper hunc famulum tuum. qui ab infeſta ſæculi tempeſtate demerſus. flebili lamentatione ſuos accuſat exceſſus. ut fletus ac gemitus ejus piè ſuſcipias. eumque de tenebris ad lumen revoces. & medelam confitenti. ſalutem pœnitenti. & vulnerato auxilium ſanitatis indulgeas. nec ultra inimicus in ejus habeat anima poteſtatem. ejuſque confeſſionem libenter admittens. Eccleſiæ tuæ purificatum reſtitue. ac tuo Altario repreſenta. ut ad Sacramentum Reconciliationis admiſſus. unà nobiſcum ſancto Nomini tuo gratias agere mereatur. Per. ℟

Oratio

Oratio poſt Reconciliationem vel poſteaquam communicaverit.

R Deus. qui confitentium tibi corda purificas. & accuſantes ſe conſcientias ab omni vinculo iniquitatis abſolvis. da indulgentiam reis. & medicinam tribue vulneratis. ut percepta remiſſione omnium peccatorum. in Sacramentis tuis ſincera deinceps devotione permaneant. & nullum redemptionis æternæ ſuſtineant detrimentum. Per.

Item in V. Feria Orationes Chriſmales.

R Domine Deus. qui in regenerandis plebibus tuis miniſterio uteris Sacerdotum. tribue nobis perſeverantem in tua voluntate famulatum. ut dono gratiæ tuæ in diebus noſtris & merito & numero ſacratus tibi populus augeatur. Per.

R Da nobis. omnipotens Deus. remedia conditionis humanæ & ſincero tractare ſervitio. & cum profectu ſalutis implere. Per.

Oratio ante Mandatum.

O Deus. cujus Cœnam ſacratiſſimam. *Require ſupra ad Veſperos.*

Orationes poſt Mandatum.

O Adeſto Domine officiis noſtræ ſervitutis. quia tu pedes lavare dignatus es tuis diſcipulis. ne deſpicias opera manuum tuarum. quæ nobis retinenda mandaſti. ut ſicut hic exteriora abluuntur inquinamenta. ſic a te omnium noſtrum interiora laventur peccata. Quod ipſe præſtare digneris. qui vivis & regnas.

O Deus. qui Diſcipulorum tuorum pedes abluens pio affectu. eis exemplum præbuiſti. mandatumque dediſti. concede propitius. ut per obſequium mandatorum tuorum. eorum obtentu de tuo lætemur adſpectu. Quod ipſe præſtare digneris. qui cum Patre & Spiritu Sancto &c.

Annue miſericors Deus. ut qui divina præcepta violando. Paradiſi felicitate decidimus. ad æternæ beatitudinis redeamus acceſſum per tuorum cuſtodiam mandatorum. Quod ipſe præſtare digneris. qui cum Patre &c. O

Oratio pro his qui ipſum Mandatum adimpleverunt.

Reſpice Domine ſuper hos famulos tuos. qui ſe inclinando obedientiæ ſanctæ. pio obſequio fratrum ſuorum expleverunt ſervitium. ut ſemper te habeant in auxilium. & in bonis actibus ſuperent inimicum. & inoffensè ſemper agant ſervitium conſuetum. ut æternum a te mereantur percipere præmium. Per. O

FERIA VI. MAJORE PARASCEVE IN PASSIONE DOMINI.

Statio in Suxorio. quod eſt. in Baſilica Jeruſalem.

Deus a quo. & Judas. *Require ſupra in Cœna Domini.* G

Deus qui peccati veteris hereditariam mortem. in qua poſteritatis genus omne ſucceſſerat. Chriſti tui Domini noſtri Paſſione ſolviſti. dona. ut conformes eidem facti. ſicut imaginem Terreni naturæ neceſſitate portavimus. ita imaginem Cæleſtis gratiæ ſanctificatione portemus Chriſti Domini noſtri. Qui tecum vivit. R

ORATIONES SOLEMNES

(*Præfatio.*)

Oremus. dilectiſſimi nobis. in primis pro Eccleſia ſancta Dei. ut eam Deus & Dominus noſter pacificare, aduna- G.R

Digitized by Google

adunare & cuſtodire dignetur per univerſum orbem terrarum. ſubjiciens ei principatus & poteſtates. detque nobis tranquillam & quietam vitam degentibus. glorificare Deum Patrem omnipotentem.

Oremus. *Adnunciat Diaconus* . Flectamus genua. *Iterum dicit*. *Levate*.
(*Oratio*.)

G.R Omnipotens ſempiterne Deus. qui gloriam tuam omnibus in Chriſto gentibus revelaſti. cuſtodi opera miſericordiæ tuæ. ut Eccleſia tua toto orbe diffuſa. ſtabili fide in confeſſione tui nominis perſeveret. Per eumdem.

(*Præfatio*.)

R.G Oremus & pro famulo Dei Papa noſtro. Sedis Apoſtolicæ ill. & pro Antiſtite noſtro ill. ut Deus omnipotens. qui elegit eos in ordine Epiſcopatus. ſalvos & incolumes cuſtodiat Eccleſiæ ſuæ ſanctæ ad regendum populum ſanctum Dei.

Oremus. *Item adnunciat Diaconus ut ſupra*. (*Oratio*.)

R.G Omnipotens ſempiterne Deus. cujus æterno judicio univerſa fundantur. reſpice propitius ad preces noſtras. & electos a te nobis Antiſtites tua pietate conſerva. ut Chriſtiana plebs. quæ talibus gubernatur Auctoribus. ſub tantis Pontificibus credulitatis ſuæ meritis augeatur. Per.

(*Præfatio*.)

R.G Oremus & pro omnibus Epiſcopis. Presbyteris. Diaconibus. Subdiaconibus. Acolythis. Exorciſtis. Lectoribus. Oſtiariis. Confeſſoribus. Virginibus. Viduis. & pro omni populo ſancto Dei.

Oremus. *Item adnunciat Diaconus ut ſupra*. (*Oratio*.)

Omnipotens ſempiterne Deus. cujus Spiritu totum corpus Eccleſiæ ſanctificatur & regitur. exaudi nos pro univerſis Ordinibus ſupplicantes. ut gratiæ tuæ munere. ab omnibus [tibi Gradibus] fideliter ſerviatur. Per. in unitate ejuſdem. R.G

(*Præfatio*.)

Oremus & pro Chriſtianiſſimo Imperatore. vel Rege noſtro ill. ut Deus omnipotens ſubditas illis faciat omnes Barbaras nationes ad noſtram perpetuam pacem. R.G

Oremus. *Item adnunciat Diaconus ut ſupra*. (*Oratio*.)

Omnipotens ſempiterne Deus. qui Regnis omnibus æterna poteſtate dominaris. reſpice propitius ad Romanum. ſive Francorum benignus Imperium. ut Gentes. quæ in ſua feritate confidunt. dexteræ tuæ potentia comprimantur. Per. R.G

(*Præfatio*.)

Oremus & pro Catechumenis noſtris. ut Deus & Dominus noſter adaperiat aures præcordiorum ipſorum. januamque miſericordiæ. ut per lavacrum Regenerationis. accepta remiſſione omnium peccatorum. digni inveniantur in Chriſto Jeſu Domino noſtro. R.G

Oremus. *Adnunciat Diaconus ut ſup.* (*Oratio*.)

Omnipotens ſempiterne Deus. qui Eccleſiam tuam nova ſemper prole fœcundas. auge fidem & intellectum Catechumenis noſtris. ut renati fonte Baptiſmatis adoptionis tuæ filiis adgregentur. Per. R.G

Præ-

(Præfatio ·)

R.G Oremus . dilectiſſimi nobis . Deum Patrem omnipotentem. ut cunctis Mundum purget erroribus . morbos auferat . famem depellat . aperiat carceres . vincula diſſolvat . peregrinantibus reditum . infirmantibus ſanitatem . navigantibus portum ſalutis indulgeat ·

Oremus · *Adnunciat Diaconus ut ſup.*
(Oratio .)

R.G Omnipotens ſempiterne Deus . mœſtorum conſolatio . laborantium fortitudo . perveniant ad te preces de quacumque tribulatione clamantium . ut omnes ſibi in neceſſitatibus ſuis . miſericordiam tuam gaudeant adfuiſſe · Per·

(Præfatio ·)

R.G Oremus & pro Hæreticis . & Schiſmaticis . ut Deus & Dominus noſter eruat eos ab erroribus univerſis . & ad ſanctam matrem Eccleſiam Catholicam atque Apoſtolicam revocare dignetur ·

Oremus· *Adnuntiat Diaconus ut ſupra·*
[Oratio·]

G.R Omnipotens ſempiterne Deus . qui omnes ſalvas . & neminem vis perire . reſpice ad animas diabolica fraude deceptas . ut omni hæretica perverſitate depulſa . errantium corda reſipiſcant · & ad veritatis tuæ redeant firmitatem · Per ·

(Præfatio ·)

G.R Oremus & pro perfidis Judæis . ut Deus & Dominus noſter auferat velamen de cordibus eorum . ut & ipſi cognoſcant Chriſtum Jeſum Dominum noſtrum ·

Oremus· *Adnuntiat Diaconus. ut ſupra·*
[Oratio ·]

Omnipotens ſempiterne Deus· qui etiam Judaicam perfidiam a tua miſericordia non repellis . exaudi preces noſtras . quas tibi pro illius populi obcæcatione deferimus . ut agnita veritatis tuæ luce . quæ Chriſtus eſt . a ſuis tenebris eruantur · Per eum dem . G.R

(Præfatio ·)

Oremus & pro Paganis . ut Deus omnipotens auferat iniquitatem a cordibus eorum . & relictis idolis ſuis convertantur ad Deum [vivum &] verum . & unicum filium ejus Jeſum Chriſtum [Deum &] Dominum noſtrum · Cum quo vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum · G.R

Oremus · *adnuntiat Diaconus ut ſupra ·*
(Oratio .)

Omnipotens ſempiterne Deus . qui non mortem peccatorum . ſed vitam ſemper inquiris . ſuſcipe propitius orationem noſtram . & libera eos ab idolorum cultura . & adgrega Eccleſiæ tuæ ſanctæ . ad laudem & gloriam nominis tui · Per · G.R

SABBATO SANCTO·
In Vigiliis Paſchæ ·
Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt , in Baſilica Salvatoris ·

Veſpere Sabbati cum ingrediuntur ad Vigilias . primitus dicitur Litania Septena. cujus ſcilicet Sanctorum invocationes . obſecrationes & rogationes ſepties repetuntur . mox benedicitur Cereus Paſchalis . deinde recitantur XII. Lectiones . ſingulisque Lectionibus Oratio ſubnectitur ·

Oratio·

Orationes per ſingulas Lectiones in Sabbato Sancto in Vigilia Paſchæ·

L.R Deus qui divitias miſericordiæ tuæ in hac præcipue Nocte largiris. propitiare univerſo ordini Sacerdotalis officii · & omnes Gradus famulatus noſtri perfecta delictorum remiſſione ſanctifica. ut miniſtraturos regeneratrici gratiæ tuæ. nulli eſſe obnoxios patiaris offenſæ · Per ·

Sequitur I. Lectio Libri Geneſis: In principio fecit Deus cælum & terram·

L.G Deus. qui mirabiliter creaſti hominem. & mirabiliùs redemiſti. da nobis quæſumus contra oblectamenta peccati. mentis ratione perſiſtere. ut mereamur ad gaudia æterna pervenire· Per:

Sequitur II. Lectio de Noe·

L.R Deus incommutabilis virtus. lumen æternum. reſpice propitius ad totius Eccleſiæ tuæ mirabile ſacramentum. & opus ſalutis humanæ. perpetuæ diſpoſitionis effectu tranquillus operare. totuſque Mundus experiatur & videat dejecta erigi. inveterata novari. & per ipſum redire omnia in integrum. a quo ſumpſere principium. Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Filium tuum· Qui tecum:

III. Lectio de Abraham· Tentavit Deus Abraham·

R.L Deus. fidelium Pater ſumme. qui in toto Orbe terrarum promiſſionis tuæ filios. diffuſa adoptione. multiplicas. & per Paſchale ſacramentum Abraham puerum tuum univerſarum (ſicut juraſti) Gentium efficis patrem. da populis tuis dignè ad gratiam ſuæ vocationis intrare· Per·

IV. Lectio Libri Exodi· Factum eſt autem in Vigilia matutina· *cum Cantico·* Cantemus Domino·

Deus. cujus antiqua miracula in G præſenti quoque ſæculo coruſcare ſentimus. præſta quæſumus. ut ſicut priorem populum ab Ægyptiis liberaſti. hoc ad ſalutem Gentium per aquas Baptiſmatis opereris: Per:

Vel alia·

Deus. cujus antiqua miracula etiam R.L noſtris ſæculis coruſcare ſentimus. dum. quod uni populo a perſecutione Ægyptia liberando. dexteræ tuæ potentia contuliſti. id in ſalutem Gentium per aquam regenerationis operaris. præſta. ut in Abrahæ filios. & in Iſraeliticam dignitatem. totius Mundi tranſeat plenitudo: Per:

V. Lectio Eſaiæ Prophetæ· Hæc eſt hæreditas credentibus in Domino·

Omnipotens ſempiterne Deus. multiplica R.L in honorem nominis tui. quod Patrum fidei ſpopondiſti. & promiſſionis filios ſacra adoptione dilata. ut quod priores Sancti non dubitaverunt futurum. Eccleſia tua magna jam ex parte cognoſcat impletum: Per·

Vel alia·

Deus. qui Eccleſiam tuam ſemper. G Gentium· *Req. poſt VI. Lectionem.*

VI. Lectio Jeremiæ Prophetæ· Audi Iſrael mandata vitæ·

Deus. qui Eccleſiam tuam ſemper A.L Gentium vocatione multiplicas. concede propitius. ut quos aqua baptiſmatis abluis continua protectione tuearis: Per:

VII. Le-

VII. Lectio Ezechielis Prophetæ · Facta eſt ſuper me manus Domini ·

L Deus . qui nos ad celebrandum Paſchale ſacramentum . utriuſque Teſtamenti paginis * imbuiſti . da nobis intelligere miſericordias tuas . ut ex perceptione præſentium munerum . firma ſit expectatio futurorum · Per ·

*inſtrumentis ·

VIII. Lectio Eſaiæ Prophetæ · Apprehendent ſeptem mulieres virum unum . *cum Cantico* · Vinea Domini ·

R.L Deus qui in omnibus Eccleſiæ tuæ filiis . ſanctorum Prophetarum voce manifeſtaſti . in omni loco dominationis tuæ . ſatorem te bonorum ſeminum . & electorum palmitum eſſe cultorem . tribue quæſumus populis tuis (qui & vinearum apud te nomine cenſentur & ſegetum) ut ſpinarum & tribulorum ſqualore reſecato digni efficiantur fruge fœcundi · Per ·

Vel alia .

G Deus qui nos ad celebrandum Paſchale · *Req. poſt VII. Lect.*

IX. Lectio Libri Exodi · Dixit quoque Dominus ad Moyſen & Aaron in terra Ægypti ·

L Omnipotens ſempiterne Deus . qui in omnium operum tuorum diſpenſatione mirabilis es . intelligant redempti tui non fuiſſe excellentius . quod initio factus eſt Mundus . quam quod in fine ſæculorum Paſcha noſtrum immolatus eſt Chriſtus · Qui tecum ·

X. Lectio de Jona ·

R.L Deus.qui diverſitatem omnium Gentium in confeſſione tui nominis * unum eſſe feciſti . da nobis & velle & poſſe quod præcipis . ut populo ad æternitatem vocato . una ſit fides mentium & pietas actionum · Per ·

*adunaſti.

XI. Lectio Libri Deuteronomii · Scripſit Moyſes canticum . *cum Cantico* · Attende Cælum ·

Deus celſitudo humilium . & fortitudo rectorum . qui per ſanctum Moyſen puerum tuum . ita erudire populos tuos ſacri carminis tui decantatione voluiſti . ut illa Legis iteratio . fieret etiam noſtra directio . excita in omnem juſtificatarum Gentium plenitudinem potentiam tuam . & da lætitiam . mitigando terrorem . ut omnium peccatis tua remiſſione deletis . quod denuntiatum eſt in ultionem . tranſeat in ſalutem · Per · R.L

XII. Lectio Danielis Prophetæ · Nabuchodonoſor ·

Omnipotens ſempiterne Deus . ſpes unica Mundi . qui Prophetarum tuorum præconio . præſentium temporum declaraſti myſteria . auge populi tui vota placatus . quia in nullo fidelium . niſi ex tua inſpiratione proveniunt quarumlibet incrementa virtutum · Per · R.L

Oratio poſt Pſal. XLI. Sicut cervus deſiderat ad fontes ·

Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui feſta Paſchalia agimus . cæleſtibus deſideriis accenſi fontem vitæ ſitiamus · Per · G

Alia Oratio in eodem Pſalmo XLI.

Omnipotens ſempiterne Deus reſpice propitius ad devotionem populi renaſcentis . qui ſicut cervus aquarum tuarum expetit fontem . & concede propitius . ut fidei ipſius ſitis . Ba- R.G

ptiſmatis myſterio animam corpuſque ſanctificet · Per ·

* *Sequitur Litania Quina . quæ quinquies repetitur . Benedictio Fontis Baptiſterii . Baptiſmus Catachumenorum Competentium . eorumque Conſignatio per Pontificem . mox Litania Trina . quæ ter repetitur . & tandem Miſſa ·*

Orationes & Preces in Nocte ſancta ad Miſſam ·

R.G Deus . qui hanc ſacratiſſimam noctem gloria Dominicæ Reſurrectionis inluſtras . conſerva in nova familiæ tuæ progenie . adoptionis Spiritum . quem dediſti . ut corpore & mente renovati . puram tibi exhibeant ſervitutem · Per · in unitate ejuſdem Spiritus ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui hanc ſacratiſſimam noctem per univerſa Mundi ſpatia gloria Dominicæ Reſurrectionis inluſtras . conſerva in nova familiæ tuæ progenie ſanctificationis Spiritum . quem dediſti . ut corpore & mente renovati . puram tibi animam & purum pectus ſemper exhibeant · Per · in unitate ejuſdem Spiritus Sancti ·

ORATIONES . ET PRECES IN DOMINICA SANCTA PASCHÆ ·

Statio ad ſanctam Mariam Majorem in Præſepe ·

G Deus . qui hodierna die per unigenitum tuum . æternitatis nobis aditum . devicta morte . reſeraſti . vota noſtra quæ præveniendo aſpiras . etiam adjuvando proſequere · Per eumdem ·

R Deus. qui per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum . devicta morte reſeraſti . da nobis . quæſumus . ut qui reſurrectionis Dominicæ ſolemnia colimus . per innovationem tui Spiritus a morte animæ reſurgamus · Per eumdem . in unitate ejuſdem ·

Deus qui nos reſurrectionis Domi- R
nicæ annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut per temporalia Feſta quæ agimus . pervenire ad gaudia æterna mereamur · Per eumdem ·

Deus . qui nos feciſti hodierna die E
Paſchalia Feſta celebrare. fac nos. quæſumus. in cæleſti regno gaudere · Per ·

Ad Veſperos ·

Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris ·

Concede . quæſumus . omnipotens G
Deus . ut qui Reſurrectionis Dominicæ ſolemnia colimus . innovatione tui Spiritus a morte animæ reſurgamus · Per eumdem · in unitate ejuſdem·

II· Statio ibidem ad Fontes ·

Præſta quæſumus omnipotens Deus G
ut qui Reſurrectionis Dominicæ ſolemnia colimus . ereptionis noſtræ ſuſcipere lætitiam mereamur · Per eumdem ·

III. Statio ibidem ad S. Andream ·

Præſta . quæſumus . omnipotens De- G
us . ut qui gratiam Dominicæ Reſurrectionis agnovimus . ipſi per amorem Spiritus a morte animæ reſurgamus · Per eumdem · in unitate ejuſdem Spiritus ·

Feria ſecunda in Albis ·
Statio ad S. Petrum ·

Deus .. qui ſolemnitate Paſchali G
Mundo remedia contuliſti . populum tuum . quæſumus . cæleſti dono proſequere . ut & perfectam libertatem conſequi mereatur . & ad vitam proficiat ſempiternam · Per ·

Paſchale

R Paſchale myſterium recenſentes. Apoſtolorum. Domine. beatorum precibus foveamur. quorum magiſterio cognovimus exeqnendum. Per.

R Deus Eccleſiæ tuæ redemptor atque perfector. fac quæſumus. ut Apoſtolorum precibns Paſchalis Sacramenti dona capiamus. quorum nobis ea tribuiſti magiſterio prædicare. Per.

Ad Veſperos.

Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris.

G Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui peccatorum noſtrorum pondere premimur. a cunctis malis imminentibus per hæc Paſchalia Feſta liberemur. Per.

II. Statio ibidem ad Fontes.

G Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut Feſta Paſchalia. quæ venerando colimus. etiam vivendo teneamus. Per.

III. Statio ibidem ad S. Andream.

G Deus. qui populum tuum de hoſtis callidi ſervitute liberaſti. preces ejus miſericorditer reſpice. & adverſantes ei tua virtute proſterne. Per.

Feria Tertia in Albis.

Statio ad S. Paulum.

G Deus. qui Eccleſiam tuam novo ſemper fœtu multiplicas. concede famulis tuis. ut ſacramentum vivendo teneant. quod fide perceperunt. Per.

R Deus. qui Paſchalia nobis remedia contuliſti. populum tuum cæleſti dono proſequere. ut inde poſt in perpetuum gaudeat. unde nunc temporaliter exultat. Per.

Deus. qui ſolemnitate Paſchali cæleſtia Mundo remedia benignus operaris. annua Feſtivitatis hujus dona proſequere. ut obſervantia temporalis ad vitam proficiat ſempiternam. Per. R

Adeſto Domine. quæſumus. *noſtræ Redemptionis effectibus &c. Require ſupra Dom. III. in Quadrageſima.* R

Ad Veſperos.

Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris.

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui Paſchalis Feſtivitatis ſolemnia colimus. in tua ſemper ſanctificatione vivamus. Per. G

II. Statio ibidem ad Fontes.

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut per hæc Paſchalia Feſta. quæ colimus. devoti in tua ſemper laude vivamus. Per. G

III. Statio ibidem ad S. Andream.

Deus. qui conſpicis familiam tuam omni humana virtute deſtitui. Paſchali interveniente Feſtivitate. tui eam brachii protectione cuſtodi. Per. G

Feria Quarta in Albis.

Statio ad S. Laurentium foris murum.

Deus. qui nos Reſurrectionis Dominicæ annua ſolemnitate lætificas. concede propitius. ut per temporalia Feſta. quæ agimus. pervenire ad gaudia æterna mereamur. Per. G

Deus. qui pro ſalute Mundi Sacrificium Paſchale feciſti. propitiare ſupplicationibus noſtris. ut interpellans pro nobis Pontifex Summus. nos per id quod noſtri eſt ſimilis. reconciliet. per id quod tibi eſt æqualis. abſolvat. Jeſus R

ſus Chriſtus [Filius tuus] Dominus noſter· Qui tecum vivit & regnat·

R Deus. qui omnes in Chriſto renatos. genus Regium & Sacerdotale feciſti. da nobis & velle & poſſe quæ præcipis. ut populo ad æternitatem vocato. una ſit fides cordium & pietas actionum· Per eumdem·

Ad Veſperos·
Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris·

G Præſta, quæſumus omnipotens Deus. ut hujus Paſchalis Feſtivitatis mirabile ſacramentum. & temporalem nobis tranquillitatem tribuat. & vitam conferat ſempiternam· Per·

II. Statio ibidem ad Fontes·

G Deus. qui nos per Paſchalia Feſta lætificas. concede propitius. ut ea quæ devotè agimus. te adjuvante. fideliter teneamus· Per·

III. Statio ibidem ad S. Andream·

G Tribue. quæſumus. omnipotens Deus. ut illuc tendat Chriſtianæ devotionis affectus. quò tecum eſt noſtra ſubſtantia· Per·

Feria Quinta in Albis·
Statio ad Apoſtolos·

G Deus. qui diverſitatem Gentium in confeſſionem tui nominis adunaſti. da. ut renatis fonte Baptiſmatis. una ſit fides mentium. & pietas actionum· Per.

R Deus. qui multiplicas ſobolem renaſcentium. fac eos gaudere propitius de ſuorum venia peccatorum· Per·

R Deus qui humanam naturam ſupra primæ originis reparas dignitatem. reſpice ad pietatis tuæ ineffabile ſacramentum. ut quos regenerationis myſteriis dignatus es innovare. in his dona tuæ perpetuæ gratiæ benedictioniſque conſerva· Per·

Ad Veſperos·
Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris·

G Deus. qui nobis ad celebrandum Paſchale ſacramentum. liberiores animos præſtitiſti. doce nos. & metuere quod iraſceris. & amare quod præcipis· Per·

II. Statio ibidem ad Fontes·

G Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut Eccleſia tua. & ſuorum firmitate membrorum. & nova ſemper fœcunditate lætetur· Per·

III. Statio ibidem ad S. Andream·

G Multiplica. quæſumus. Domine fidem populi tui. ut cujus per te ſumpſit initium. per te conſequatur augumentum· Per·

Feria Sexta in Albis·
Statio ad S. Mariam ad Martyres·
al. ad S. Mariam Majorem·

G Omnipotens ſempiterne Deus. qui Paſchale ſacramentum in reconciliationis humanæ fœdere contuliſti. da mentibus noſtris. ut quod profeſſione celebramus. imitemur affectu· Per·

R Deus. qui ad cæleſte Regnum nonniſi renatis ex aqua & Spiritu Sancto pandis introitum. auge ſemper ſuper famulos tuos gratiæ tuæ dona. ut qui ab omnibus ſunt purgati peccatis. a nullis fraudentur promiſſis· Per·

R Deus. qui credentes in te fonte Baptiſmatis innovaſti. hanc renatis in Chriſto concede cuſtodiam. ut nullo erroris

erroris incurſu gratiam tuæ benedictionis amittant · Per eumdem ·

Ad Veſperos ·
Prima Statio ad Jeruſalem ·

G Deus . per quem nobis & Redemptio venit . & præſtatur Adoptio . reſpice in opera miſericordiæ tuæ . ut in Chriſto renatis . & æterna tribuatur hereditas & vera libertas . Per eumdem ·

II. Statio ibidem ad Fontes ·

G Adeſto . quæſumus . Domine familiæ tuæ . & dignanter impende . ut quibus fidei gratiam contuliſti . & coronam largiaris æternam · Per ·

Aliter ad Veſperos ·
I. Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris ·

L Deus per quem · *Require ſupra ·*

II. Statio ibidem ad Fontes ·

L Adeſto . quæſumus · *Require ſupra ·*

III. Statio ibidem ad S. Andream ·

L Reſpice . Domine quæſumus . populum tuum . & quem æternis dignatus es renovare myſteriis . a temporalibus culpis dignanter abſolve · Per .

Sabbato in Albis ·
Statio ad S. Johannem in Lateranis . hoc eſt . in Baſilica Salvatoris ·

G Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui Feſta Paſchalia venerando egimus . per hæc contingere ad gaudia æterna mereamur · Per ·

R Deus . qui nos exultantibus animis Paſcha tuum celebrare tribuiſti . fac . quæſumus . nos & temporalibus gaudere ſubſidiis . & æternitatis effectibus gratulari · Per ·

R Deus . innocentiæ reſtitutor & amator . dirige ad te tuorum corda famulorum . ut quos de infidelitatis tenebris liberaſti . numquam a tuæ veritatis luce diſcedant · Per ·

Ad Veſperos ·

I. Statio ad S. Mariam ·

G Deus . totius conditor creaturæ . famulos tuos . quos fonte renovaſti Baptiſmatis . quoſque gratiæ tuæ plenitudine ſolidaſti . in adoptionis ſorte facias dignanter adſcribi · Per ·

II. Statio ad Fontes ·

G Deus . qui multiplicas Eccleſiam tuam in ſobole renaſcentium . fac eam gaudere propitius de ſuorum profectibus filiorum · Per ·

Die Dominico in Octavas Paſchæ ·
Statio ad S. Pancratium ·

al. in Lateranis in Baſilica Conſtantiniana Salvatoris . al. ad S. Mariam ·

G Præſta . quæſumus. omnipotens Deus . ut qui Paſchalia Feſta peregimus . hæc (te largiente) moribus & vita teneamus · Per ·

R Deus . qui renatis Baptiſmate mortem adimis . & vitam tribuis ſempiternam . concede quæſumus . ut quorum nunc Regenerationis ſacræ diem celebramus octavum . ita corpora eorum animaſque cuſtodias . ut gratiam ſe Catholicæ fidei percepiſſe . pietatis tuæ defenſione . cognoſcant · Per ·

R Deus . qui credentes in te populos gratiæ tuæ largitate multiplicas . reſpice propitius ad Electionem tuam . ut qui ſacramento Baptiſmatis ſunt renati . Regni cæleſtis mereantur introitum · Per ·

R Majeſtatem tuam . Domine . ſupplices exoramus . ut quos viam feciſti perpe-

Digitized by Google

perpetuæ ſalutis intrare . nullis permittas errorum laqueis implicari • Per •

Ad Veſperos •

Statio ad SS. Coſmam & Damianum •

G Largire . quæſumus . Domine fidelibus tuis indulgentiam placatus & pacem . ut pariter ab omnibus mundentur offenſis . & ſecura tibi mente deſerviant • Per •

Alia Oratio •

Deus . qui nos exultantibus animis Paſcha tuum celebrare tribuiſti . fac nos . quæſumus . & temporalibus gaudere ſubſidiis . & æternitatis effectibus gratulari • Per •

Incipiunt Orationes Paſchales • Veſpertinales & Matutinales . ſive ad univerſa Officia •

R,G Deus . qui omnes in Chriſto renatos • *Require ſupra Feria IV. in Albis •*

R.O Deus . qui credentes in te • *Require ſupra Feria VI. in Albis •*

R.G Deus . qui pro ſalute Mundi • *Require ſupra Feria IV. in Albis •*

G Deus . qui ad æternam vitam in Chriſti Reſurrectione nos reparas . erige nos ad conſedentem in dextera tua noſtræ ſalutis Auctorem . ut qui propter nos judicandus advenit . pro nobis judicaturus adveniat Jeſus Chriſtus Filius tuus Dominus noſter • Qui tecum •

G Deus . & reparator innocentiæ & amator . dirige ad te tuorum corda ſervorum . ut de infidelitatis tenebris liberati . numquam a tuæ virtutis luce diſcedant . Per •

R.G Deus . qui credentes in te populos • *Require ſupra in Octavas Paſchæ •*

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui humanam naturam ſupra primæ originis reparas dignitatem . reſpice pietatis tuæ ineffabile ſacramentum . & quos regenerationis myſterio innovare dignatus es . in his dona tua perpetua gratiæ protectione conſerva • Per •

Omnipotens ſempiterne Deus . deduc nos ad ſocietatem cæleſtium gaudiorum . ut Spiritu Sancto renatos . regnum tuum * facias introire . atque eò perveniat humilitas gregis . quò præceſſit celſitudo Paſtoris • Qui tecum • R.G

* tribuas.

Præſta nobis omnipotens & miſericors Deus . ut in Reſurrectione Domini noſtri Jeſu Chriſti percipiamus veraciter portionem • Per eumdem • O

Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut veterem cum ſuis rationibus hominem deponentes . illius converſatione vivamus . ad cujus nos ſubſtantiam Paſchalibus remediis tranſtuliſti Per eumdem • G

* Dele . quæſumus . Domine conſcriptum peccati lege Chirographum . quod in nobis Paſchali myſterio per Reſurrectionem Filii tui vacuaſti • Qui tecum vivit • R.G

* Depelle.

Deus . qui ad æternam vitam in Chriſti Reſurrectione nos reparas . imple pietatis tuæ ineffabile ſacramentum . ut cum in majeſtate ſua Salvator noſter advenerit . quos feciſti Baptiſmo regenerari . facias beata immortalitate veſtiri • Per eumdem • R.G

Deus humani generis conditor & redemptor . da quæſumus . ut reparationis noſtræ collata ſubſidia . te jugiter inſpirante . ſectemur • Per • G

Gaudeat . Domine plebs fidelis . & cum propriæ recolit ſalvationis exordia . ejus promoveatur augmentis • Per • G

Deus qui renatis * per aquam & Spiritu Sancto cæleſtis regni pandis introitum R.G

* aqua.

troitum . auge ſuper famulos tuos gratiam . quam dediſti . ut qui ab omnibus ſunt purgati peccatis . a nullis priventur promiſſis . Per . in unitate ejuſdem Spiritus Sancti .

R.G Fac . omnipotens Deus . ut qui Paſchalibus remediis innovati . ſimilitudinem Terreni Parentis evaſimus . ad formam Cæleſtis transferamur Auctoris . Qui tecum .

G Deus . qui nos feciſti hodierna die Paſchalia Feſta celebrare . fac nos . quæſumus . in cæleſti regno gaudere . Per .

G Familiam tuam . quæſumus Domine . dextera tua perpetuo circumdet auxilio . ut Paſchali interveniente ſolemnitate . ab omni pravitate defenſa donis cæleſtibus proſequatur . Per .

R Paſchalibus nobis . quæſumus . Domine remediis dignanter impende . ut terrena deſideria reſpuentes . diſcamus inhiare cæleſtia . Per .

R Quæſumus . omnipotens Deus . jam non teneamur obnoxii ſententiæ damnationis humanæ . cujus nos vinculis hæc Redemptio Paſchalis abſolvit . Per.

R Concede miſericors Deus . ut quod Paſchalibus exequimur inſtitutis . fructiferum nobis omni tempore ſentiamus . Per .

R Multiplica fidem . quæſumus . Domine populi tui . ut cujus per te ſumpſit initium . per te conſequatur augmentum . Per .

R Præſta nobis omnipotens Deus . ut percipientes Paſchali munere veniam peccatorum . deinceps peccata vitemus . Per .

R Deus . per quem nobis & Redemptio venit . *Req. ſupra Feria VI. in Albis* .

R Deus . qui per Unigenitum tuum devicta morte . æternitatis nobis aditum reſeraſti . erige ad te tuorum corda credentium . ut omnis generatio apprehendat meritis . quod ſuſcipit myſteriis . Per eumdem .

R Da miſericors Deus . ut in Reſurrectione Domini noſtri Jeſu Chriſti . inveniamus & nos veraciter portionem . Per eumdem .

R Adeſto . quæſumus . Domine . tuæ adeſto familiæ . & dignanter impende . ut quibus fidei gratiam contuliſti . & coronam largiaris æternam . Per .

R Exaudi nos omnipotens Deus . & familiæ tuæ corda (cui perfectam Baptiſmi gratiam contuliſti) ad promerendam Beatitudinem aptes æternam . Per .

R Conſerva in nobis . quæſumus . Domine miſericordiam tuam . ut quos ab erroris liberaſti caligine . veritatis tuæ firmiùs inhærere facias documento . Per .

R Solicita . quæſumus . Domine quos lavaſti . pietate cuſtodi . ut qui a tua ſunt paſſione redempti . tua Reſurrectione lætentur . Qui vivis .

R Chriſtianam . quæſumus . Domine reſpice plebem . & quam æternis dignatus es renovare myſteriis . a temporalibus dignanter culpis abſolve . Per .

R Da . quæſumus . omnipotens Deus . ut quæ Divina ſunt jugiter ambientes . donis ſemper mereamur cæleſtibus propinquare . Per .

R Omnipotens ſempiterne Deus . propenſiùs his diebus tuam miſericordiam conſequamur . quibus eam pleniùs . te largiente cognovimus . Per .

R Concede miſericors Deus . ut devotus tibi populus tuus exiſtat . & de tua clementia quod ei proſit indeſinenter obtineat . Per .

R Deus . qui ſenſus noſtros terrenis actionibus perſpicis retardari . concede .

cede . quæſumus . ut tuo potius munere tuis aptemur remediis · Per ·

R Tribue . quæſumus . Domine · ut illuc ſemper tendat Chriſtianæ devotionis affectus . quò tecum eſt noſtra ſubſtantia · Per eumdem ·

Concede . quæſumus . omnipotens R Deus . ut Eccleſia tua & in ſuorum firmitate membrorum . & in nova ſemper fœcunditate lætetur · Per ·

Largire . quæſumus . Eccleſiæ tuæ R Deus . & a ſuis ſemper & ab alienis abſtinere delictis . ut pura tibi mente deſerviens pietatis tuæ remedia ſine ceſſatione percipiat · Per ·

Orationes . & Preces de Paſcha Annotino ·

Deus . per cujus providentiam nec R præteritorum momenta deficiunt . nec ulla ſupereſt expectatio futurorum . tribue permanentem peractæ (quam recolimus) Solemnitatis effectum . ut quod recordatione percurrimus . ſemper in opere teneamus · Per ·

R Deus qui renatis fonte Baptiſmatis . delictorum indulgentiam tribuiſti . præſta miſericors . ut recolentibus hujus nativitatis inſignia . plenam adoptionis gratiam largiaris · Per ·

Orationes & Preces in Parochia ·

R Deus . qui humani generis es & reparator & rector . da . quæſumus . Eccleſiam tuam & nova prole ſemper augeri . & devotione cunctorum creſcere filiorum · Per ·

R Renovatum . Domine . fonte ac Spiritus tui potentia . in hereditarium populum clementer adnumera . ut qui multitudine purgati ſunt criminum . inviſibilium etiam mereantur copia præmiorum · Per · in unitate ejuſdem Spiritus Sancti ·

Populus tuus . quæſumus . Domine . renovata ſemper exultet animæ R juventute . ut qui antea peccatorum veterno in mortis venerat ſenium . nunc lætetur in priſtinam ſe gloriam reſtitutum · Per ·

Dominica I. poſt Octavas Paſchæ . ſive poſt Clauſum Paſchæ · Statio ad SS. Coſmam & Damianum · al. ad S. Petrum ·

Deus . qui in filii tui humilitate ja- L.R centem mundum erexiſti . fidelibus tuis perpetuam lætitiam concede . ut quos perpetuæ mortis eripuiſti caſibus . gaudiis facias ſempiternis perfrui · Per eumdem ·

Deus . in cujus præcipuis mirabilibus R eſt humana reparatio . ſolve opera diaboli & mortifera peccati vincula diſrumpe . ut deſtructa malignitate . quæ nocuit . vincat miſericordia . quæ redemit · Per ·

Dominica II. poſt Octavas Paſchæ . ſive poſt Clauſum Paſchæ ·

Deus . qui errantibus . ut in viam L.R poſſint redire juſtitiæ . veritatis tuæ lumen oſtendis . da cunctis . qui Chriſtiana profeſſione cenſentur . & illa reſpuere . quæ huic inimica ſunt nomini . & ea quæ ſunt apta ſectari · Per ·

Tibi placitam . Deus noſter . popu- R lo tuo tribue voluntatem . quia tunc illi proſpera cuncta præſtabis . cùm tuis aptum feceris inſtitutis · Per ·

Dominica III. poſt Octavas Paſchæ . ſive poſt Clauſum Paſchæ ·

Deus . qui fidelium mentes unius L.R efficis voluntatis . da populis tuis . id amare quod præcipis . id deſiderare . quod promittis · ut inter mundanas varie-

varietates ibi noſtra fixa ſint corda. ubi vera ſunt gaudia. Per.

R Exaudi. Domine. preces noſtras. ut quod tui verbi ſanctificatione promiſſum eſt. Evangelico ubique compleatur effectu. & plenitudo Adoptionis obtineat. quod prædixit teſtificatio veritatis. Per eumdem.

Dominica IV. poſt Octavas Paſchæ. ſive poſt Clauſum Paſchæ.

R Deus a quo bona cuncta procedunt. largire ſupplicibus. ut cogitemus te inſpirante quæ recta ſunt. & te gubernante eadem faciamus. Per.

R Deus. qui miſericordiæ januam fidelibus patere voluiſti. reſpice in nos. & miſerere noſtri. ut qui voluntatis tuæ viam te donante ſequimur. a vitæ numquam ſemitis deviemus. Per.

In tribus Litaniis ante Aſcenſionem Domini.

Feria ſecunda.

Collecta ad S. Mariam Majorem.

Statio ad S. Johannem ad Lateranum.

Oratio ad Collectam.

Deus. cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere. intercedente beata & glorioſa ſemper Virgine Dei Genitrice Maria. ſuſcipe deprecationem noſtram. ut quos delictorum catena conſtringit. miſeratio tuæ pietatis abſolvat. Per eumdem.

Oratio ad Stationem. ſive Miſſam.

L Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui in afflictione noſtra de tua pietate confidimus. contra adverſa omnia. tua ſemper protectione muniamur. Per.

L Prætende nobis Domine miſericordiam tuam. ut quæ votis expetimus converſatione tibi placita conſequamur. Per.

Feria III.

Collecta ad Sanctam Sabinam.

Statio ad S. Paulum.

Oratio ad Collectam.

Exaudi Domine gemitum populi tui. nec plus apud te valeat offenſio delinquentium. quam miſericordia tua indulta fletibus ſupplicantium. Per. L

Oratio ad Stationem. ſive Miſſam.

Clamantium ad te. quæſumus. Domine preces dignanter exaudi. ut ſicut Ninivitis in afflictione poſitis pepercisti. ita & nobis in præſenti tribulatione ſuccurre. Per. L

Propitiare Domine iniquitatibus noſtris. & exorabilis tuis eſto ſupplicibus. ut conceſſa venia quam precamur. perpetuo miſericordiæ tuo munere gloriemur. Per. L

Feria IV.

Collecta ad Jeruſalem. al. ad Sanctum Euſebium.

Statio ad S. Laurentium foris murum.

Oratio ad Collectam.

Miſerere jam. quæſumus. Domine intercedente beata & glorioſa ſemperque Virgine Dei Genitrice Maria. populo tuo. & continuis tribulationibus laborantem. celeri propitiatione lætifica. Per eumdem. L

Oratio ad Stationem. ſive Miſſam.

Deus. refugium pauperum. ſpes humilium. ſaluſque miſerorum. ſupplicationem populi tui clementer exaudi. ut quos juſtitia verberum fecit afflictos. abundantia remediorum faciat conſolatos. Per. L

Purifica. quæſumus. Domine tuorum L

rum corda fidelium . ut a terrena cupiditate mundati . & præſentis vitæ periculis eruantur . & perpetuis donis firmentur · Per ·

In Vigilia Aſcenſionis Domini ·
Statio ad ſanctam Mariam ·

L Tribue . quæſumus . Domine . ut munere Feſtivitatis hodiernæ . illuc filiorum tuorum dirigatur intentio . quò in tuo unigenito tecum eſt noſtra ſubſtantia · Per eumdem ·

IN ASCENSIONE DOMINI ·

Ad Priores Veſperos . Vigilias in nocte . & Miſſam in die .
Stationes ad S. Petrum ·

G Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui hodierna die Unigenitum tuum . Redemptorem noſtrum . ad cælos aſcendiſſe credimus . ipſi quoque mente in cæleſtibus habitemus · Per eumdem ·

R.G Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . ut ſicut humani generis Salvatorem conſedere tecum in tua majeſtate confidimus . ita uſque ad conſummationem ſæculi . manere nobiſcum (quemadmodum eſt pollicitus) ſentiamus · Qui tecum vivit ·

R.G Deus . cujus Filius in alta cælorum potenter aſcendens . captivitatem noſtram ſua duxit virtute captivam . tribue quæſumus . ut dona . quæ ſuis participibus contulit . largiatur & nobis Jeſus Chriſtus Dominus noſter · Qui tecum vivit ·

R Deus . qui ad declaranda tuæ miracula majeſtatis . poſt reſurrectionem a mortuis hodie in cælos . Apoſtolis adſtantibus . aſcendiſti . concede nobis tuæ pietatis auxilium . ut ſecundum tuam promiſſionem . & tu nobiſcum ſemper in terris . & nos tecum in cælo vivere mereamur · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Pater . ut noſtræ mentis intentio . quò ſolemnitatis hodiernæ glorioſus Auctor ingreſſus eſt ſemper intendat . & quò fide pergit . converſatione perveniat · Per eumdem ·

R Erectis ſenſibus . & oculos cordis ad ſublimia elevantes . quæſumus . ut quæ in precum vota detulimus . ad impetrandi fiduciam referamus · Per ·

R Tribue . quæſumus . omnipotens Deus . ut munere Feſtivitatis hodiernæ . illuc filiorum tuorum dirigatur intentio . quò in tuo Unigenito tecum eſt noſtra ſubſtantia · Per eumdem ·

R Da . quæſumus . omnipotens Deus . illuc ſubſequi tuorum membra fidelium . quò Caput noſtrum principiumque præceſſit Jeſus Chriſtus Filius tuus . Dominus noſter · Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ·

Dominica poſt Aſcenſionem Domini ·
Statio ad S. Mariam ad Martyres ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . fac . nos tibi ſemper & devotam gerere voluntatem . & majeſtati tuæ ſincero corde ſervire · Per ·

R Deus vita fidelium . gloria humilium . & beatitudo Juſtorum . propitius ſuſcipe ſupplicum preces . ut animæ . quæ promiſſiones tuas ſitiunt . de tua ſemper abundantia repleantur · Per ·

R Deus ſpei . lumen ſincerum mentium . luxque perfecta Beatorum . qui verè es lumen Eccleſiæ tuæ . da cordibus noſtris . & dignam tibi orationem perſolvere . & te ſemper præconiorum munere conlaudare · Per ·

Deus .

Digitized by Google

R Deus. qui te rectis ac ſinceris manere pectoribus adſeris. da nobis tua gratia tales exiſtere. in quibus habitare digneris. Per.

R Fideles tuos. Domine. benedictio deſiderata confirmet. quæ eos & a tua voluntate numquam faciat diſcrepare. & tuis ſemper indulgeat beneficiis gratulari. Per.

R Benedic. Domine. familiam tuam in cæleſtibus. & reple eam donis tuis ſpiritalibus. concede eis charitatem. gaudium. pacem. patientiam. bonitatem. manſuetudinem. ſpem. fidem. continentiam (caſtitatem.) ut repleti omnibus donis tuis. deſiderantes ad te pervenire mereantur. Per.

Sabbato in Vigilia Pentecoſtes.

R Concede nobis Domine præſidia militiæ Chriſtianæ ſanctis inchoare jejuniis. ut contra ſpiritales Nequitias pugnaturi. continentiæ muniamur auxiliis. Per.

R Da nobis. quæſumus. Domine per gratiam Sancti Spiritus. novam tui Paracliti ſpiritalis obſervantiæ diſciplinam. ut mentes noſtræ ſacro purificatæ jejunio. cunctis reddantur ejus muneribus aptiores. Per. in unitate ejuſdem Spiritus Sancti.

R Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſpiritus Sanctus adveniens. Majeſtatem nobis Filii tui manifeſtando clarificet. Per eumdem. in unitate ejuſdem.

In Vigiliis Pentecoſtes.
Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris.
Cum ingrediuntur ad Vigilias primum dicitur Litania Septena. cujus ſcilicet Sanctorum invocationes. obſecrationes. rogationeſque ſepties reſpondentur. mox Oratione præmiſſa recitantur ſex Lectiones. ſinguliſque Lectionibus Oratio ſubnectitur.

Incipiunt Orationes per ſingulas Lectiones in Vigiliis Pentecoſtes.

Da nobis. quæſumus. Domine per gratiam Spiritus Sancti. novam tui Paracliti. ſpiritalis obſervantiæ diſciplinam. ut mentes noſtræ ſacro purgatæ jejunio. cunctis reddantur ejus muneribus aptiores. Per. in unitate ejuſdem Spiritus. R.L

Sequitur I. Lectio Geneſis. In principio fecit Deus cælum & terram.

Omnipotens ſempiterne Deus. indeficiens lumen. qui Spiritum tuum Sanctum. cum ſuper aquas. in Mundi creationis exordio fereretur. humanæ declaraſti ſalutis Auctorem. præſta quæſumus. ut idem Spiritus veritatis. Eccleſiæ tuæ dona multiplicet. Per. in unitate ejuſdem Spiritus. L.R

II. Lectio Libri Geneſis. Tentavit Deus Abraham.

Deus. qui in Abrahæ famuli tui opere. humano generi obedientiæ exempla præbuiſti. concede nobis. & noſtræ voluntatis pravitatem frangere. & tuorum præceptorum rectitudinem in omnibus adimplere. Per. L.G

III. Lectio Libri Exodi. Factum eſt autem in Vigilia matutina. *cum Cantico.* Cantemus Domino.

Deus. qui primis temporibus impleta miracula. novi Teſtamenti luce reſeraſti. quod Mare Rubrum. forma ſacri Fontis exiſteret. & liberata plebs ab Ægyptia ſervitute Chriſtiani populi ſacramenta præferret. da ut omnes gentes Iſraelis privilegium merito L.R

rito fidei conſecutæ. Spiritus tui participatione regenerentur. Per. in unitate ejuſdem Spiritus.

IV. Lectio Libri Deuteronomii. Scripſit Moyſes canticum hoc. *cum Cantico.* Attende cælum.

L.R Deus gloriatio fidelium & vita juſtorum. qui per Moyſen famulum tuum nos quoque modulatione ſacri Carminis erudiſti. in univerſis Gentibus miſericordiæ tuæ munus operare. tribuendo beatitudinem. auferendo terrorem. ut quod prænuntiatum eſt ad ſupplicium in remedium transferatur æternum. Per.

Vel alia.

G Deus. qui nobis per Prophetarum ora præcepiſti temporalia relinquere. atque ad æterna feſtinare. da famulis tuis. ut quæ a te juſſa cognovimus. implere cæleſti inſpiratione valeamus. Per.

V. Lectio Eſaiæ Prophetæ. Apprehendent ſeptem mulieres virum unum. *cum Cantico.* Vinea facta eſt.

L.R Omnipotens ſempiterne Deus. qui per unicum Filium tuum Eccleſiæ tuæ demonſtraſti te eſſe cultorem. ut omnem palmitem fructum in eodem Chriſto tuo (qui vera vitis eſt) afferentem clementer excolens. fructus afferat ampliores. fidelibus tuis (quos velut vineam ex Ægypto per fontem Baptiſmi * pertuliſti) nullæ peccatorum ſpinæ prævaleant. ut Spiritus tui ſanctificatione muniti perpetua fruge ditentur. Per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti per omnia ſæcula ſæculorum.

* tranſtuliſti

Vel alia.

Deus. qui nos ad celebrandam Feſtivitatem utriuſque Teſtamenti paginis inſtruis. da nobis intelligere miſericordiam tuam. ut ex perceptione præſentium munerum firma ſit expectatio futurorum. Per. G

VI. Lectio Jeremiæ Prophetæ. Audi Iſrael mandata vitæ.

Deus. incommutabilis virtus. & lumen æternum. reſpice propitius ad totius Eccleſiæ mirabile Sacramentum. & da famulis tuis. ut hoc quod devotè agimus. etiam rectitudine vitæ teneamus. Per. G

Oratio de Pſalmo XLI. Sicut cervus deſiderat ad fontes aquarum.

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui ſolemnitatem doni Spiritus Sancti colimus. cæleſtibus deſideriis accenſi fontem vitæ ſitiamus. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti per omnia. G

Item alia.

Domine Deus virtutum. qui conlapſa reparas. & reparata conſervas. auge populos in tui nominis ſanctificatione renovandos. ut omnes qui diluuntur ſacro Baptiſmate. tua ſemper inſpiratione dirigantur. Per.

Sequitur Litania Quina. quæ quinquies reſpondetur. mox Benedictio Fontis Baptiſterii. Baptiſmus Catechumenorum Competentium. eorumque Conſignatio per Pontificem. deinde Litania Trina. quæ ter reſpondetur. & tandem Miſſa & Neophytorum Communio.

Ora-

Orationes ad Miſſam in Vigilia Pentecoſtes poſt aſcenſum Fontis ·

G Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut claritatis tuæ ſuper nos ſplendor effulgeat . & lux tuæ lucis corda eorum.qui per gratiam tuam renati ſunt . Sancti Spiritus illuſtratione confirmet · Per · in unitate ejuſdem Spiritus Sancti ·

R Deus . qui Eccleſiam tuam novo ſemper fœtu multiplicas . concede famulis tuis . ut Sacramentum tuum vivendo teneant . quod fide perceperunt · Per · .

R Deus . cujus Spiritu totum corpus Eccleſiæ multiplicatur & regitur . conſerva in nova familiæ tuæ progenie ſanctificationis gratiam . quam dediſti. ut corpore & mente renovati . in unitate fidei ferventes . tibi . Domine . ſervire mereantur · Per · in unitate ejuſdem Spiritus ·

ORATIONES . ET PRECES ·
DOMINICA PENTECOSTES ·
Statio ad S. Petrum ·

G Deus . qui hodierna die corda fidelium Sancti Spiritus illuſtratione docuiſti . da nobis in eodem Spiritu recta ſapere . & de ejus ſemper conſolatione gaudere · Per · in unitate ejuſdem Spiritus Sancti ·

G Sancti Spiritus . Domine . corda noſtra mundet infuſio . & ſui roris intima aſperſione fœcundet · Per · in unitate ejuſdem ·

G.R Omnipotens ſempiterne Deus . qui Paſchale ſacramentum quinquaginta dierum voluiſti myſterio contineri . præſta . ut Gentium facta diſperſio diviſione linguarum . ad unam confeſſionem tui nominis cæleſti munere congregetur · Per ·

G.R Deus . qui ſacramento Feſtivitatis hodiernæ univerſam Eccleſiam tuam in omni Gente & Natione ſanctificas . in totam Mundi latitudinem Spiritus tui Sancti dona diffunde . ut quod inter ipſa Evangelicæ Prædicationis exordia operata eſt divina dignatio . nunc quoque per credentium corda diffunde. Per · in unitate ejuſdem ·

R Præſta . quæſumus . Domine . ut a noſtris mentibus & carnales amoveat Spiritus Sanctus affectus . & ſpiritalia nobis dona potenter infundat · Per · in unitate ejuſdem ·

L.G Annue miſericors Deus . ut qui divina præcepta violando a Paradiſi felicitate decidimus . Spiritus Sancti illuſtratione ad æternæ beatitudinis redeamus acceſſum per tuorum cuſtodiam mandatorum · Per · in unitate ejuſdem ·

Item Orationes ad Veſperos & ad univerſa Officia infra Octavas Pentecoſtes ·

R Deus . qui Diſcipulis tuis Spiritum Sanctum Paraclitum in ignis fervore tui amoris mittere dignatus es . da populis tuis in unitate fidei eſſe ferventes . ut in tua ſemper dilectione manentes . & in fide inveniantur ſtabiles. & in opere efficaces · Qui vivis · in unitate ejuſdem ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . deduc nos ad ſocietatem cæleſtium gaudiorum . ut Spiritu Sancto renatos regnum tuum facias introire . atque eò perveniat humilitas gregis . quò præceſſit celſitudo Paſtoris · Qui tecum · in unitate ejuſdem ·

R Adſit nobis . quæſumus Domine . virtus Spiritus Sancti . qui & corda noſtra clementer expurget . & ab omnibus tueatur adverſis · Per · in unitate ejuſdem ·

Mentes

R Mentes noſtras . Domine . Spiritus Paraclitus (qui a te procedit) inluminet . & inducat in omnem (ſicut tuus promiſit Filius) veritatem · Qui tecum . in unitate ejuſdem ·

R Sancti Spiritus . Domine . corda noſtra mundet infuſio . & ſui roris ubertate fœcundet · Per · in unitate ejuſdem ·

E.R Concede nobis miſericors Deus . ut ſicut in nomine Patris & Filii . divini Generis intelligimus veritatem . ſic in Spiritu Sancto totius cognoſcamus ſubſtantiam Trinitatis · Per eumdem . in unitate ejuſdem ·

G Da nobis . quæſumus . Domine per gratiam Spiritus Sancti . novam · *Req. ante Lectiones in Vigiliis Pentecoſtes ·*

Feria II.

Statio ad S. Petrum ad Vincula ·

G Deus . qui Apoſtolis tuis Sanctum dediſti Spiritum . concede plebi tuæ piæ petitionis effectum . ut quibus dediſti fidem . largiaris & pacem · Per · in unitate ejuſdem ·

Feria III·

Statio ad ſanctam Anaſtaſiam ·

G Adſit nobis . Domine quæſumus . virtus Spiritus Sancti . quæ & corda noſtra clementer expurget . & ab omnibus tueatur adverſis · Per · in unitate ejuſdem ·

Incipiunt Orationes & Preces Menſis Quarti ·

Feria IV·

Collecta ad S· Petrum ad Vincula ·

Statio ad S· Mariam Majorem ·

G Mentes noſtras . quæſumus Domine . Paraclitus (qui a te procedit) illuminet . & inducat in omnem (ſicut tuus promiſit Filius) veritatem · Qui tecum vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti per omnia ·

Præſta . quæſumus . omnipotens & miſericors Deus . ut Spiritus Sanctus adveniens . templum nos gloriæ ſuæ dignanter habitando . perficiat · Per · in unitate ejuſdem · G

Concede nobis Domine . præſidia militiæ Chriſtianæ ſanctis inchoare jejuniis . ut contra ſpiritales Nequitias pugnaturi continentiæ muniamur auxiliis · Per · R

Omnipotens & miſericors Deus apta nos tuæ . propitius . voluntati . quò ſicut ejus prætereuntes tramitem deviamus . ſic integro tenore dirigamur ad illius ſemper ordinem recurrentes · Per · E.R

Da nobis mentem . Domine . quæ tibi ſit placita . quia talibus jugiter quidquid eſt proſperum miniſtrabis · Per · E.R

Gratias tibi referat . Domine . corde ſubjecto tua ſemper Eccleſia . & conſequenter obtineat . & obſervationes antiquas jugiter recenſendo proficiat in futurum · Per · R

Feria V.

Statio ad S· Paulum ·

al. ad S· Laurentium foris murum ·

al. ad Apoſtolos ·

Mentibus noſtris . quæſumus . Domine Spiritum Sanctum benignus infunde . cujus & ſapientia conditi ſumus . & providentia gubernamur · Per · in unitate ejuſdem · L

Feria VI. Menſis Quarti ·

Collecta ad S. Marcum ·

Statio ad Apoſtolos ·

al. ad SS. Johannem & Paulum ·

Da . quæſumus . Eccleſiæ tuæ miſericors Deus . ut Sancto Spiritu congrega- G

Digitized by Google

gregata. hoſtili nullatenus incurſione turbetur. Per. in unitate ejuſdem.

R Vt nobis. Domine. terrenarum frugum tribuas ubertatem. fac mentes noſtras cæleſti fertilitate fœcundas. Per.

R Fiant tua gratia. Domine. fructuoſus noſtræ devotionis affectus. quia tunc nobis proderunt ſuſcepta jejunia. ſi tuæ ſint placita pietati. Per.

R Fideli populo Domine miſericordiam tuam placatus impende. & præſidia corporis copioſa tribue ſupplicanti. Per.

Sabbato Menſis Quarti.
Statio ad ſanctum Stephanum.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui Paſchale. *Req. in die Pentecoſtes.*

Collecta ad S. Mariam in Tranſpontina.
Statio ad S. Petrum.
Poſt diem Sabbati Menſis Quarti Orationes & Preces in XII. Lectiones [in Vigiliis quæ ab exordio noctis celebrantur] apud S. Petrum.

G Mentibus noſtris. quæſumus. Domine. Spiritum Sanctum benignus infunde. cujus & ſapientia conditi ſumus. & providentia gubernamur. Per. in unitate ejuſdem.

G Illo nos igne. quæſumus Domine. Spiritus Sanctus inflammet. quem Dominus noſter Jeſus Chriſtus miſit in terram. & voluit vehementer accendi. Qui tecum. in unitate ejuſdem.

G Deus. qui ad animarum medelam. jejunii devotione caſtigari corpora præcepiſti. concede nobis propitius. & mente & corpore ſemper tibi eſſe devotos. Per.

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſalutaribus jejuniis eruditi. ab omnibus etiam vitiis abſtinentes. propitiationem tuam faciliùs impetremus. Per.

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ſic nos ab epulis carnalibus abſtinere. ut a vitiis ingruentibus pariter jejunemus. Per. G

Præſta Domine. quæſumus. famulis tuis. taleſque nos concede fieri tuæ gratiæ largitate. ut bona tua & fiducialiter imploremus. & ſine difficultate ſumamus. Per. R

Da nobis Domine. quæſumus. regnum tuum juſtitiamque ſemper inquirere. ut quibus indigere nos perſpicis. clementer facias abundare. Per. R

Deus. qui nos de præſentibus adjumentis eſſe vetuiſti ſolicitos. tribue quæſumus. ut piè ſectando quæ tua ſunt. univerſa nobis ſalutaria condonentur. Per. R

Deus. qui miſericordia tua prævenis non petentes. da nobis affectum majeſtatem tuam jugiter deprecandi. ut pietate perpetua ſupplicibus potiora defendas. Per. R

Deus. qui non deſpicis corde contritos. & afflictos miſeriis. populum tuum jejunii ad te devotione clamantem propitiatus exaudi. ut quos humiliavit adverſitas. attollat reparationis tuæ proſperitas. Per. R

Item poſt Benedictionem trium Puerorum ad Miſſam.

Deus. qui tribus pueris mitigaſti flammas ignium. concede propitius. ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per. G

Vel alia.

Deus. cujus adorandæ potentiam majeſtatis. flammæ ſævientis incendium ſanctis tribus Pueris in ſplendorem demutatum eſt animarum. Eccleſiæ G

cleſiæ tuæ ſimilibus adeſto remediis. ut de gravioribus Mundi hujus adverſitatibus. propitiatione cæleſti. populus tuus ereptus exultet· Per·

Super Populum·

G Proficiat. Domine. quæſumus. plebs tibi dicata piæ devotionis affectu. ut ſacris actibus erudita. quantò majeſtati tuæ ſit gratior. tantò donis potioribus augeatur· Per·

Dominica Octavarum Pentecoſtes· Vacat Statio·

O Deprecationem noſtram. quæſumus Domine. benignus exaudi. & quibus ſupplicandi præſtas affectum. tribue defenſionis auxilium· Per·

R Timentium te. Domine. Salvator & cuſtos. averte ab Eccleſia tua Mundanæ ſapientiæ oblectamenta fallaciæ. ut Spiritus tui eruditione formandos. Prophetica & Apoſtolica potius inſtituta. quam Philoſophiæ verba delectent. ne vanitas mendaciorum decipiat. quos eruditio veritatis inluminat· Per· in unitate ejuſdem·

R Senſibus noſtris. Domine. Spiritum tuum Sanctum benignus infunde. ut tibi ſemper ſimus devoti. cujus ſapientia creati ſumus. & providentia gubernamur· Per· in unitate ejuſdem·

R Omnipotens & miſericors Deus. ad cujus beatitudinem ſempiternam non fragilitate carnis. ſed alacritate mentis aſcenditur. fac nos atria ſupernæ civitatis. & te inſpirante ſemper ambire. & tua indulgentia fideliter introire· Per·

R Eccleſia tua. Domine. cæleſti gratia repleatur & creſcat. atque ab omnibus vitiis expiata percipiat ſempiternæ redemptionis augmentum. ut quod in membris ſuis copioſa temporum prorogatione veneratur. ſpiritali capiat largitate donorum· Per·

[IN SOLEMNITATE SACRAMENTI CORPORIS. ET SANGUINIS JESU CHRISTI·

Deus. qui nobis ſub Sacramento mirabili Paſſionis tuæ memoriam reliquiſti. tribue quæſumus. ita nos Corporis. & Sanguinis tui ſacra Myſteria venerari. ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter ſentiamus. Qui vivis· R

* Annue. quæſumus. omnipotens Deus. ut Sacramentorum tuorum geſta recolentes. & temporali ſecuritate relevemur. & erudiamur Legalibus inſtitutis· Per· R

* Supplices te rogamus. Domine Deus noſter. ut ſicut nos Filii tui Corporis & Sanguinis ſacroſancti paſcis alimonio. ita nos & Divinæ naturæ ejus facias eſſe conſortes· Qui tecum· R

* Quæſumus omnipotens Deus· ut inter ejus numeremur membra. cujus Corpori communicamus & Sanguini· Qui tecum· R

* Lætificet nos. quæſumus Domine. Sacramenti veneranda Solemnitas. pariterque mentes noſtras & corpora ſpiritali ſanctificatione fœcundet. & caſtis gaudiis ſemper exerceat· Per·

* Quotidiani Domine. quæſumus. R munere Sacramenti. perpetuæ nobis tribue ſalutis augmentum· Per·]

Dominica I. poſt Octavam Pentecoſtes·

Deus in te ſperantium fortitudo. L.R adeſto propitius invocationibus noſtris. & quia ſine te nihil poteſt mortalis infirmitas. præſta auxilium gratiæ tuæ. ut in exequendis mandatis tuis.

tuis. & voluntate tibi & actione placeamus. Per.

Dominica II. poſt Octavam Pentecoſtes.

R.L Sancti nominis tui. Domine. timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum. quia nunquam tua gubernatione deſtituis. quos in ſoliditate tuæ dilectionis inſtituis. Per.

Dominica III. poſt Octavam Pentecoſtes.

L Deprecationem noſtram. quæſumus. Domine benignus exaudi. & quibus ſupplicandi præſtas affectum. tribue defenſionis auxilium. Per.

Dominica IV. poſt Octavam Pentecoſtes.

L Protector in te ſperantium Deus. ſine quo nihil eſt validum. nihil ſanctum. multiplica ſuper nos miſericordiam tuam. ut te rectore. te duce. ſic tranſeamus per bona temporalia. ut non amittamus æterna. Per.

Dominica I. poſt Natale Apoſtolorum Petri & Pauli.

L Da. quæſumus Domine. ut & Mundi curſus pacificè nobis tuo ordine dirigatur. & Eccleſia tua tranquilla devotione lætetur. Per.

Dominica I. poſt Octavam Apoſtolorum.

R.L Deus. qui diligentibus te bona inviſibilia præparaſti. infunde cordibus noſtris tui amoris affectum. ut te in omnibus & ſuper omnia diligentes. promiſſiones tuas. quæ omne deſiderium ſuperant conſequamur. Per.

R Deus. qui in Sanctis habitas. & pia corda non deſeris. libera nos a terrenis deſideriis & cupiditate carnali. ut nullo in nobis regnante peccato. tibi ſoli Domino liberis mentibus ſerviamus. Per.

Dominica II. poſt Octavam Apoſtolorum.

Deus virtutum. cujus eſt totum. R.L quod eſt optimum. inſere pectoribus noſtris amorem tui nominis. & præſta in nobis religionis augmentum. ut quæ ſunt bona nutrias. ac vigilantiæ ſtudio. quæ ſunt nutrita cuſtodias. Per.

Da nobis Domine. quæſumus. ut R in tua gratia veraciter confidentes. & quæ digna ſunt poſtulemus. & jugiter poſtulata ſumamus. Per.

Dominica III. poſt Octavam Apoſtolorum.

Deus. cujus providentia in ſui diſ- R poſitione non fallitur. te ſupplices exoramus. ut noxia cuncta ſubmoveas. & omnia nobis profutura concedas. Per.

Cuſtodi nos Domine. quæſumus. R in tuo ſervitio conſtitutos. ut quibus famulatum eſſe vis ſincere. propitius largire quod præcepiſti. Per.

Dominica IV. poſt Octavam Apoſtolorum.

Largire nobis Domine. quæſumus. R.L ſemper ſpiritum cogitandi quæ recta ſunt. propitius. & agendi. ut qui ſine te eſſe non poſſumus. ſecundum te vivere valeamus. Per.

Concede. quæſumus. omnipotens R Deus. ut viam tuam devota mente currentes. ſubripientium delictorum laqueos evadamus. Per.

Ad Veſperos.

Cuſtodi nos. quæſumus. Domine L in tuo

in tuo ſervitio conſtitutos. & quorum famulatum eſſe vis ſincerum. propitius nobis largire quæ præcipis. Per.

Dominica I. poſt ſancti Laurentii.

L.R Pateant aures miſericordiæ tuæ. Domine. precibus ſupplicantium. & ut petentibus deſiderata concedas. * fac tibi eos. quæſumus. placita poſtulare. Per.

*fac eos quæ tibi ſunt placita.

R Præſta. quæſumus. omnipotens & miſericors Deus. ut inter hujus vitæ caligines. non ignorantia fallente mergamur. nec præcipiti ſtudeamus voluntate peccare. ſed cui fiduciam ſperandæ pietatis indulges. optatæ miſericordiæ præſta benignus effectum. Per.

Dominica II. poſt ſancti Laurentii.

L.R Omnipotens ſempiterne Deus. qui abundantia pietatis tuæ & merita ſupplicum excedis & vota. effunde ſuper nos miſericordiam tuam. ut dimittas quæ conſcientia metuit. & adjicias quod oratio non præſumit. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. a quo ſolo ſancta deſideria. recta conſilia. & juſta ſunt opera. da ſervis tuis illam. quam Mundus dare non poteſt. pacem. ut & corda noſtra mandatis tuis dedita. & tempora ſint tua protectione tranquilla. Per.

Dominica III. poſt ſancti Laurentii.

L.R Omnipotens & miſericors Deus. de cujus munere venit. ut tibi a fidelibus tuis dignè & laudabiliter ſerviatur. tribue. quæſumus. nobis. ut ad promiſſiones tuas ſine offenſione curramus. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. per quem cœpit eſſe quod non erat. & factum eſt viſibile. quod latebat. ſtultitiam noſtri cordis emunda. & quæ in nobis ſunt vitiorum ſecreta purifica. ut poſſimus tibi. Domine. pura mente ſervire. Per.

Dominica IV. poſt ſancti Laurentii.

Omnipotens ſempiterne Deus. da nobis Fidei. Spei & Charitatis augmentum. & ut mereamur adſequi quod promittis. fac nos amare quod præcipis. Per. L.R

Omnipotens ſempiterne Deus. fac nos tibi ſemper & devotam gerere voluntatem. & majeſtati tuæ ſincero corde ſervire. Per. R

Dominica V. poſt ſancti Laurentii.

Cuſtodi Domine. quæſumus. Eccleſiam tuam propitiatione perpetua. & quia ſine te labitur humana mortalitas. tuis ſemper auxiliis & abſtrahatur a noxiis. & ad ſalutaria dirigatur. Per. L.R

Præſta nobis miſericors Deus. ut placationem tuam promptis mentibus exoremus. & peccatorum veniam conſequentes. a noxiis liberemur incurſibus. Per. R

Dominica VI. poſt ſancti Laurentii.

Eccleſiam tuam. Domine. miſeratio continuata mundet & muniat. & quia ſine te non poteſt ſalva conſiſtere. tuo ſemper munere gubernetur. Per. L.R

Da. quæſumus. Domine hanc mentem populo tuo. ut quia ad te placandum neceſſitate concurrit. majeſtati tuæ fiat etiam voluntate devotus. Per. R

Menſe Septimo Orationes & Preces.
Die Dominico.
Statio ad ſanctum Petrum.

Abſolve. quæſumus. Domine tuorum G.L

rum delicta populorum. & a peccatorum noſtrorum nexibus. quæ pro noſtra fragilitate contraximus. tua benignitate liberemur. Per.

Orationes in Jejunio Menſis Septimi. Feria IV.

Collecta ad S. Petrum ad Vincula. Statio ad S. Mariam Majorem.

G Miſericordiæ tuæ remediis. quæſumus Domine. fragilitas noſtra ſubſiſtat. ut quæ ſua conditione atteritur. tua clementia reparetur. Per.

G Præſta. quæſumus. Domine familiæ ſupplicanti. ut dum a cibis corporalibus ſe abſtinent. a vitiis mente jejunent. Per.

R Præſta. quæſumus. Domine fidelibus tuis. ut jejuniorum veneranda ſolemnia & congrua pietate ſuſcipiant. & ſecura devotione percurrant. Per.

R Deus. qui te ſinceris aſſeris manere pectoribus. da nobis tua gratia tales exiſtere. in quibus habitare digneris. Per.

Feria VI. Menſis Septimi. Collecta ad ſanctum Marcum. Statio ad Apoſtolos.

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut obſervationes ſacras annua devotione recolentes. & corpore tibi placeamus & mente. Per.

R Inchoata jejunia. Domine quæſumus. benigno favore proſequere. ut ſicut ab alimentis in corpore. ita a vitiis jejunemus in mente. Per.

Sabbato Menſis Septimi. Collecta ad S. Mariam in Tranſpontina. Statio ad S. Petrum. Poſt diem Sabbati. in XII. Lectiones [in Vigiliis. quæ ab exordio noctis celebrantur] apud S. Petrum.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui per continentiam ſalutarem. & corporibus mederis & mentibus. majeſtatem tuam ſupplices exoramus. ut pia jejunantium deprecatione placatus. & præſentia nobis ſubſidia præbeas & futura. Per.

Da nobis. quæſumus. omnipotens G
Deus. ut jejunando tua gratia ſatiemur. & abſtinendo cunctis efficiamur hoſtibus fortiores. Per.

Tuere. quæſumus. Domine fami- G
liam tuam. ut ſalutis æternæ remedia. quæ te aſpirante requirimus. te largiente conſequamur. Per.

Præſta. quæſumus. Domine. ſic G
nos ab epulis abſtinere carnalibus. ut a vitiis irruentibus pariter jejunemus. Per.

Ut nos. Domine. tribuis ſolemne G
tibi deferre jejunium. ſic nobis. quæſumus. indulgentiæ præſta ſubſidium. Per.

Tribue. quæſumus. Domine fideli- R
bus tuis. ut jejunio Menſis Septimi convenienter aptentur. & ſuſcepta ſolemniter caſtigatio corporalis. ad fructum cunctarum tranſeat animarum. Per.

Præſta. quæſumus. omnipotens De- R
us. ut qui ſe affligendo carnem ab alimentis abſtinet. ſectando juſtitiam culpa jejunet. Per.

Deus humanæ ſalutis operator da R
nobis exercere jejunia congruenter. quibus noſtræ ſubſtantiæ ſempiterna remedia providiſti. Per.

Suſcipe Domine preces populi ſup- R
plicantis. & noſtri vota jejunii. Salutaris tui perfice Sacramentum. Per.

Omnipotentiam tuam. Domine. R
prompta mente laudantes. jejunia tibi ſacrata deferimus. ut dum grati de perceptis exiſtimus. efficiamur percipiendis fructibus gratiores. Per.

Poſt Benedictionem trium Puerorum ad Miſſam.

G.R Deus . qui tribus pueris mitigaſti flammas igneas . concede quæſumus . ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per.

Super Populum.

R Auxiliare Domine populo tuo . ut ſacræ devotionis proficiens incrementis . & tuo ſemper munere gubernetur . & ad redemptionis æternæ pertineat te docente conſortium. Per.

Die Dominico.
Vacat Statio.

G Omnipotens ſempiterne Deus . miſericordiam tuam oſtende ſupplicibus . ut qui de meritorum qualitate diffidimus . non judicium tuum . ſed indulgentiam ſentiamus. Per.

Dominica I. poſt ſancti Angeli.

L Ad te nos . Deus . clamantes exaudi . & aeris ſerenitatem nobis tribue ſupplicantibus . ut qui pro peccatis noſtris juſtè affligimur . miſericordia tua præveniente clementiam ſentiamus. Per.

L Quæſumus . omnipotens Deus . clementiam tuam . ut inundantiam coerceas imbrium . & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per.

R Tua nos . Domine quæſumus . gratia ſemper præveniat . & ſequatur . ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentos. Per.

Dominica II. poſt S. Angeli.

L.R Da . quæſumus . Domine populo tuo diabolica vitare contagia . & te ſolum . Domine . puro * corde ſectari. Per. (* mente.)

R Cuſtodi nos omnipotens Deus . ut tua dextera gubernante . nec noſtra nobis prævaleant . nec aliena peccata. Per.

Dominica III. poſt S. Angeli.

Dirigat corda noſtra . Domine quæſumus . tuæ miſerationis operatio . quia tibi ſine te placere non poſſumus. Per. L.R

Tuis Domine . quæſumus . adeſto ſupplicibus . & inter Mundanæ pravitatis inſidias fragilitatem noſtram ſempiterna pietate proſequere. Per. R

Dominica IV. poſt S. Angeli.

Omnipotens & miſericors Deus . univerſa nobis adverſantia propitiatus exclude . ut mente & corpore pariter expediti . quæ tua ſunt liberis mentibus exequamur. Per. L.R

Da . quæſumus . omnipotens Deus . ſic noſtram veniam promereri . ut noſtros corrigamus exceſſus . ſic fatentibus relaxare delictum . ut coerceamus in ſuis pravitatibus obſtinatos. Per. R

Dominica V. poſt S. Angeli.

Largire . quæſumus . Domine fidelibus tuis indulgentiam placatus & pacem . ut pariter ab omnibus mundentur offenſis . & ſecura tibi mente deſerviant. Per. R. L

Delicta noſtra . Domine (quibus adverſa dominantur) abſterge . & tua nos ubique miſeratione cuſtodi. Per. R

Dominica VI. poſt S. Angeli.

Deus . qui nos regendo conſervas . parcendo juſtificas . & a temporali tribulatione nos eripe . & gaudia nobis æterna largire. Per. L

Familiam tuam . quæſumus . Domine continua pietate cuſtodi . ut a cunctis adverſitatibus (te protegente) ſit li- R

Digitized by Google

ſit libera. & in bonis actibus tuo nomini ſit devota· Per·

Dominica VII. poſt S. Angeli·

L Deus. refugium noſtrum. & virtus. adeſto piis Eccleſiæ tuæ precibus auctor ipſe pietatis. & præſta. ut quod fideliter petimus. efficaciter conſequamur· Per·

Dominica VIII. poſt S. Angeli·

L Excita Domine. quæſumus. tuorum fidelium voluntates. ut divini operis fructum propenſius exequentes. pietatis tuæ remedia majora percipiant· Per·

Dominica IX. poſt S. Angeli·

L. R Fac. nos. Domine quæſumus. prompta voluntate ſubjectos. & ad ſupplicandum tibi noſtras ſemper excita voluntates· Per·

R Fac. nos Domine. quæſumus. tuis obedire mandatis. quia tunc nobis proſpera cuncta provenient. ſi totius vitæ ſequamur Auctorem· Per·

Dominica I. Adventus Domini·
Statio ad S. Andream Apoſtolum poſt Præſepe. al. ad S. Mariam Majorem·

G. L Excita. Domine quæſumus. potentiam tuam. & veni. ut ab imminentibus peccatorum noſtrorum periculis. te mereamur protegente eripi. te liberante ſalvari· Qui vivis & regnas·

G. L Suſcipiamus. Domine. miſericordiam tuam in medio templi tui. ut reparationis noſtræ ventura ſolemnia. congruis honoribus præcedamus· Per·

Orationes de Adventu Domini ad Veſperos. ſive Matutinos. vel ad univerſa Officia·

L. G Excita Domine potentiam tuam. & veni. & quod Eccleſiæ tuæ promiſiſti uſque in finem ſæculi clementer operare· Qui vivis & regnas·

Conſcientias noſtras. quæſumus. Domine viſitando purifica. ut veniens Jeſus Chriſtus Filius tuus Dominus noſter. paratam ſibi inveniat manſionem· Qui tecum· L. G

Prope eſto Domine omnibus expectantibus te in veritate. ut in adventu Filii tui Domini noſtri. placitis tibi actibus præſentemur· Per eumdem· L. G

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut magnæ Feſtivitatis ventura ſolemnia. proſpero celebremus effectu. pariterque reddamur & intenti cæleſtibus diſciplinis. & de noſtris temporibus lætiores· Per· L. G

Mentes noſtras. quæſumus. Domine lumine tuæ viſitationis illuſtra. ut eſſe (te largiente) mereamur. & inter proſpera humiles. & inter adverſa ſecuri· Per· L. G

Preces populi tui. quæſumus. Domine clementer exaudi. ut qui de adventu Unigeniti Filii tui ſecundum carnem lætantur. in ſecundo. cum venerit in majeſtate ſua. præmium æternæ vitæ percipiant· Per eumdem· G. R

Excita Domine potentiam tuam. & veni. & quod Eccleſiæ tuæ uſque in finem ſæculi promiſiſti. clementer operare· Qui vivis & regnas· R

Excita Domine potentiam tuam. & magna nobis virtute ſuccurre. ut per auxilium gloriæ tuæ (quod noſtra peccata præpediunt) indulgentia tuæ propitiationis acceleret· Per· R

Excita Domine. quæſumus corda noſtra ad præparandas Unigeniti tui vias. ut per ejus adventum. purificatis tibi ſervire mentibus mereamur· Per eumdem· R

Præveniat nos. quæſumus omnipotens Deus. tua gratia ſemper & ſubſequatur. R

quatur . ut cum adventu Unigeniti tui (quem ſummo cordis deſiderio ſuſtinemus) & præſentis vitæ ſubſidia . & futuræ etiam conſequamur · Per eumdem ·

R Conſcientias noſtras . quæſumus . omnipotens Deus quotidie viſitando purifica . ut veniente Domino Filio tuo paratam ſibi in nobis inveniat manſionem · Per eumdem ·

L.R Fac . nos . quæſumus Domine Deus noſter . pervigiles atque ſolicitos adventum expectare Chriſti Filii tui . Domini noſtri . ut dum venerit pulſans · non dormientes peccatis . ſed vigilantes . & in ſuis inveniat laudibus exultantes · Qui tecum ·

R Præcinge . quæſumus . Domine Deus noſter lumbos mentis noſtræ divina tua virtute potenter . ut veniente Domino noſtro Jeſu Chriſto Filio tuo . digni inveniamur æternæ vitæ convivio . & vota cæleſtium dignitatum ab ipſo percipere mereamur · Qui tecum ·

R Adjuva Domine fragilitatem plebis tuæ . ut ad votivum magnæ Feſtivitatis effectum . & corporaliter gubernata percurrat . & ad perpetuam gratiam devota mente perveniat · Per ·

R Animæ noſtræ . quæſumus omnipotens Deus . hoc potiantur deſiderio . ut a tuo Spiritu inflammentur . ut ſicut lampades . divino munere ſatiati . ante conſpectum venientis Chriſti Filii tui . velut clara lumina fulgeamus · Per eumdem · in unitate ejuſdem ·

R Feſtina . quæſumus . ne tardaveris Domine . & præſidium nobis tuæ pietatis impende . ut opportunis conſolationibus ſubleventur . qui in tua miſeratione confidunt · Per ·

R Concede . quæſumus . omnipotens Deus hanc gratiam plebi tuæ . adventum Unigeniti tui cum ſumma vigilantia expectare . ut (ſicut ipſe auctor noſtræ ſalutis docuit) velut fulgentes lampadas in ejus occurſum noſtras animas præparemus · Per eumdem ·

R Voci noſtræ . quæſumus . Domine aures tuæ pietatis accomoda . & cordis noſtri tenebras lumine tuæ viſitationis inluſtra · Per ·

R Da . quæſumus . omnipotens Deus cunctæ familiæ tuæ hanc voluntatem . Chriſto Filio tuo Domino noſtro venienti . in operibus juſtis aptos occurrere . ut ejus dexteræ ſociati regnum mereantur poſſidere cæleſte · Per eumdem ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut redemptionis noſtræ ventura Solemnitas . & præſentis nobis vitæ ſubſidia conferat . & æternæ vitæ beatitudinis præmia largiatur · Per ·

R Excita . quæſumus . Domine potentiam tuam . & veni . ut ii qui in tua pietate confidunt . ab omni citius adverſitate liberentur · Per ·

R Exultemus . quæſumus Domine Deus noſter . omnes recti corde in unitate fidei congregati . ut veniente Salvatore noſtro Filio tuo . immaculati occurramus illi in ejus Sanctorum comitatu · Per eumdem ·

R Fac . nos . Domine quæſumus . mala noſtra toto corde reſpuere . ut veniente Filio tuo Domino noſtro . bona ejus capere valeamus · Per eumdem ·

R Indignos . quæſumus . Domine famulos tuos . quia actionis propriæ culpa contriſtat . Unigeniti tui nos adventu lætifica · Qui tecum vivit ·

R Quæſumus omnipotens Deus . preces noſtras reſpice . & tuæ ſuper nos viſcera pietatis impende . ut qui ex noſtra culpa adfligimur . Salvatore noſtro adveniente reſpiremus · Per ·

R Concede . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui ſub peccati jugo ex debito

to

to deprimimur . expectata Unigeniti tui nova Nativitate liberemur · Per ·

R Excita Domine potentiam tuam . & veni . ut tua propitiatione ſalvemur · Qui vivis ·

R Feſtina . ne tardaveris . Domine Deus noſter. & a diabolico furore nos potenter libera · Qui vivis ·

R Porrige nobis Domine dexteram tuæ venerationis. & veni . & peccata noſtra propitiatus abſolve · Qui vivis ·

R Deus . qui proſpicis . quia ex noſtra pravitate adfligimur . concede propitius . ut ex tua viſitatione conſolemur · Per .

R Feſtinantes . omnipotens Deus . in occurſum Filii tui Domini noſtri . nulla impediant opera actus terreni . ſed cæleſtis ſapientiæ eruditio faciat nos ejus eſſe conſortes · Per eumdem ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut filii tui ventura Solemnitas . & præſentis nobis vitæ remedia conferat & præmia æterna concedat · Per eumdem ·

R Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui pro peccatis noſtris meremur affligi . per adventum Filii tui a cunctis adverſitatibus liberemur · Per eumdem ·

R Deus . qui nos redemptionis noſtræ annua expectatione lætificas . præſta ut Unigenitum filium tuum . quem Redemptorem læti ſuſcipimus . venientem quoque Judicem ſecuri videamus · Per eumdem ·

L Quæſumus omnipotens Deus . preces noſtras propitius reſpice . & tuæ ſuper nos viſcera pietatis impende . ut qui ex noſtra culpa affligimur . te Salvatore reſpiremus · Per ·

Dominica II. de Adventu · Statio ad Jeruſalem ·

Excita Domine corda noſtra ad præparandas Unigeniti tui vias . ut per ejus adventum purificatis tibi mentibus ſervire mereamur · Qui tecum ·

Dominica III. de Adventu · Statio ad S. Petrum ·

Aurem tuam . quæſumus Domine . precibus noſtris accommoda . & mentis noſtræ tenebras gratia tuæ viſitationis illuſtra . Qui vivis ·

Orationes & Preces in Jejunio Menſis Decimi · Feria IV. Collecta ad S. Petrum ad Vincula · Statio ad S. Mariam Majorem ·

Præſta quæſumus . omnipotens Deus . ut redemptionis noſtræ ventura ſolemnitas . & præſentis nobis vitæ ſubſidia conferat . & æternæ beatitudinis præmia largiatur · Per · G

Feſtina · quæſumus . Domine . ne tardaveris . & auxilium nobis ſupernæ virtutis impende . ut adventus tui conſolationibus ſubleventur . qui in tua pietate confidunt · Qui vivis · G

Deus qui conſpicis . quia in tua pietate confidimus . concede propitius . ut de cæleſti ſemper protectione gaudeamus · Per · R

Subveniat nobis . Domine . miſericordia tua . ut ab imminentibus peccatorum noſtrorum periculis . te mereamur veniente ſalvari · Qui vivis · R

Eſto Domine plebi tuæ ſanctificator & cuſtos . ut beatæ Mariæ munita præſidiis . & converſatione tibi placeat . & ſecura deſerviat · Per · R

Feria

Feria VI. Menſis Decimi ·
Collecta ad S. Marcum ·
Statio ad Apoſtolos ·

G Excita . quæſumus . Domine potentiam tuam . & veni . ut hi . qui in tua pietate confidunt . ab omni citius adverſitate liberentur · Qui vivis ·

R Hujus nobis parſimoniæ . quæſumus. Domine præbe menſuram . ut quod licentiæ carnis auferimus . ſalutarem nobis fructum acquirat · Per ·

R Deus . qui noſtram conſpicis ſemper infirmitatem deſtitui . adventus tui nos viſitatione cuſtodi · Qui vivis ·

R Adeſto . quæſumus . omnipotens Deus . atque in cunctis actionibus noſtris . & aſpirando nos præveni . & adjuvando cuſtodi · Per ·

R Reſpice Domine . quæſumus . propitius ad plebem tuam . & quam divinis tribuis proficere Sacramentis . ab omnibus abſolve peccatis · Per ·

Sabbato Menſis Decimi ·
Collecta ad S. Mariam in Traſpontina ·
Statio ad S. Petrum ·
Poſt diem Sabbati . in XII. Lectiones [in Vigiliis quæ ab exordio noctis celebrantur] apud S. Petrum ·

G Deus . qui conſpicis . quia ex noſtra pravitate affligimur . concede propitius . ut ex tua viſitatione conſolemur · Per ·

G Concede quæſumus omnipotens Deus . ut quia ſub peccati jugo ex vetuſta ſervitute deprimimur . expectata Unigeniti filii tui nova Nativitate liberemur · Per eumdem ·

G Indignos nos quæſumus Domine famulos tuos (quos actionis propriæ culpa contriſtat) Unigeniti filii tui nos adventu lætifica · Per eumdem ·

G Præſta quæſumus omnipotens Deus . ut Filii tui ventura ſolemnitas . & præſentis nobis vitæ remedia conferat . & præmia æterna concedat · Per eumdem ·

G Preces populi tui . quæſumus . Deus clementer exaudi . ut qui juſtè pro peccatis noſtris affligimur . pietatis tuæ viſitatione conſolemur · Per ·

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & præſentis vota jejunii . placita tibi devotione exhibere concede . Per ·

R Converte nos Deus . ſalutaris noſter . & ut nobis jejunium corporale proficiat . mentes noſtras cæleſtibus inſtitue diſciplinis · Per ·

R Deus . qui pro animarum expiatione noſtrarum ſacri jejunii inſtituta mandaſti . fragilitati noſtræ adjumenta concede . & effectum cæleſtium mandatorum benignus inſpira · Per ·

R Miſerationum tuarum . Domine quæſumus . præveniamur auxilio . ut in hujus ſolemnitate jejunii . omnium tibi ſit devotio grata fidelium · Per .

Poſt Benedictiones trium Puerorum ad Miſſam ·

G.R Deus . qui tribus pueris mitigaſti flammas ignium . concede propitius . ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum · Per ·

Super Populum ·

R Veniat . Domine quæſumus . populo tuo ſupplicanti tuæ benedictionis infuſio . quæ diabolicas ab eodem repellat inſidias . quæ fragilitatem mundet & protegat . quæ inopem ſuſtentet & foveat · Per ·

Dominica IV. de Adventu ·
Antiquitus vocabat Statio . poſtea ad ſanctam Eugeniam · al. ad Apoſtolos ·

Excita Domine . potentiam tuam . & veni . & magna nobis virtute ſuccurre .

currē : ut per auxilium gratiæ tuæ (quod noſtra peccata præpediunt) indulgentia tuæ propitiationis acceleret: Qui vivis.

ORATIONES. ET PRECES. IN DEDICATIONE ECCLESIÆ.

R Deus. qui loca nomini tuo dicata ſanctificas. effunde ſuper hanc Orationis Domum gratiam tuam. ut ab omnibus hic invocantibus te auxilium tuæ miſericordiæ ſentiatur. Per.

G Deus. qui inviſibiliter omnia contines. & tamen pro ſalute generis humani ſigna tuæ potentiæ viſibiliter oſtendis. Templum hoc potentia tuæ inhabitationis inluſtra. ut omnes qui huc deprecaturi conveniunt. ex quacumque tribulatione ad te clamaverint. conſolationis tuæ beneficia conſequantur. Per.

G Deus qui ſacrandorum tibi Auctor es munerum. effunde ſuper hanc Orationis Domum benedictionem tuam. ut ab omnibus hic invocantibus nomen tuum. defenſionis tuæ auxilium ſentiatur: Per.

G Deus qui ex omni coaptatione Sanctorum æternum tibi condis habitaculum. da ædificationi tuæ incrementa cœleſtia. ut quorum hic reliquias pio amore complectimur. eorum ſemper meritis adjuvemur. Per.

G Quæſumus omnipotens Deus. ut hoc in loco quem nomini tuo indigni dicavimus. cunctis petentibus aures tuæ pietatis accommodes. Per.

R.O Copioſa beneficia. quæſumus Domine Chriſtianus populus adſequatur. ut qui in honorem Sanctorum ſacrandis tibi liminibus devotus occurrit. & vitæ ſubſidia præſentis accipiat. & gratiam ſempiternæ redemptionis inveniat. Per.

PSALT.R.G.

Effunde. quæſumus: Domine ſuper hunc locum gratiam tuam. & omnibus in te ſperantibus auxilii munus impende: Per. O

Item Orationes & Preces in Dedicatione Baſilicæ novæ pro Conditoribus.

Deus. qui ſacrandorum tibi Auctor es munerum. ad ſanctificationem loci hujus propitius adeſſe dignare. ut qui hæc in honorem tui nominis condiderunt. protectorem te habere in omnibus mereantur. Per. O.R

Magnificare Domine Deus noſter in ſanctis tuis. & hoc in templo ædificationis appare. ut qui omnia in filiis adoptionis operaris. ipſe ſemper in tua hereditate lauderis. Per. R

Domine Deus noſter. familiam tuam ad Aulæ hujus ſuffragia concurrentem benignus exaudi. ejuſdemque Conditorum omnia deſideria cordis complacita tibi pius adimple votis reſponde. augmenta eis annos vitæ. & temporum felicitatem. ut per ſpatia longæva viventibus. melioribus ornamentis ſtudio eorum locus iſte refulgeat. Per. O

Orationes & Preces in Dedicatione Baſilicæ. quam Conditor non dedicatam reliquit.

Deus. qui loca nomini tuo dicata ſanctificas. & benedictionibus tuis dicanda præcedis. præſta quæſumus. ut quod beato Apoſtolo tuo Illi & ſanctis Martyribus Illis. famulus tuus Ille. in hoc loco ædificium deputavit. digno præparetur officio. Per. R

Omnipotentiam tuam. quæſumus Domine. Sanctus tuus Ille interventor exoret. ut ejus meritis hanc Eccleſiam R

 depu-

deputatam. clementer inluſtres. quoniam quicquid Sanctis honoris impenditur. tuæ reſpicit inſignia majeſtatis· Per·

Orationes & Preces in Dedicatione loci Illius. ubi prius fuit Synagoga·

O.R Deus qui abſque ulla temporis mutabilitate cuncta diſponis. & ad meliora perducis. quæ eligis eſſe mutanda. reſpice ſuper hanc Baſilicam. in honore beati Illius. nomini tuo dicatam. ut vetuſtate Judaici erroris expulſa. huic loco Sancti Spiritus per novitatem Eccleſiæ conferas veritatem· Per· in unitate ejuſdem·

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui hunc locum. Judaicæ ſuperſtitionis fœditate deterſa. in honore beati Illius Eccleſiæ tuæ dignatus es pulchritudinem decorare· * Per·

R Præſta quæſumus Domine. ut illa fides hic fulgeat. quæ ſigno Crucis erecta mortem ſubegit. & ſalutem nobis contulit & triumphum· Per·

O.R A plebe tua. quæſumus Domine. ſpiritales Nequitiæ repellantur. & aerearum diſcedat malignitas Poteſtatum· Per·

O Deus vita credentium. & origo virtutum. reple quæſumus hoc Templum tuæ gloria majeſtatis in honore beati Illius. ut fiat Domus Orationis. quod perditum fuerat ante latibulum. & quia infidelium turba in iſto loco inveniebat adverſa. populus tuus orationibus ſuis te hic ſemper mereatur invenire propitium· Per·

In Dedicatione Altaris·

O Omnipotens ſempiterne Deus. Altare hoc tuo nomini dicatum. cœleſtis virtutis benedictione ſanctifica. & omnibus in te ſperantibus auxilii tui munus oſtende. ut hic & Sacramentorum virtus. & votorum obtineatur effectus· Per·

In Anniverſario Dedicationis Altaris·

Recenſentes. Domine. annuæ dedicationis occurſum. pietatem tuam ſuppliciter exoramus. ut quorum meritis hoc tuo nomini Altare ſacrari juſſiſti. eorum precibus apud te adjuvare digneris· Per· L

ORATIONES ET PRECES
IN ANNIVERSARIO DEDICATIONIS
ECCLESIÆ·

Deus qui nobis per ſingulos annos. hujus ſancti Templi tui conſecrationis reparas diem. & ſacris ſemper Myſteriis repreſentas incolumes. exaudi preces populi tui. & præſta. ut quiſquis hoc Templum beneficia petiturus ingreditur· cuncta ſe impetraſſe lætetur· Per· L

Deus. qui Eccleſiam tuam. Sponſam vocare dignatus es. ut quæ haberet gratiam per fidei devotionem. haberet etiam ex nomine pietatem. da. ut omnis hæc plebs. nomini tuo ſerviens. hujus vocabuli conſortio digna eſſe mereatur. & Eccleſia tua in Templo (cujus anniverſarius Dedicationis dies celebratur) tibi collecta te timeat. te diligat. te ſequatur. ut dum jugiter per veſtigia tua graditur ad cæleſtia promiſſa. te ducente pervenire mereatur· Qui vivis & regnas cum Deo Patre· O

Deus. qui de vivis & electis lapidibus æternum Majeſtati tuæ condis habitaculum. auxiliare populo ſupplicanti. ut quod Eccleſiæ tuæ corporalibus proficit ſpatiis. ſpiritalibus amplificetur augmentis· Per· L.O

Oratio.

Orationes & Preces in Dedicatione Fontis.

O.R Omnipotens ſempiterne Deus. hoc Baptiſterium cæleſti viſitatione dedicatum. Spiritus tui inluſtratione ſanctifica. ut quoſcumque Fons iſte lavaturus eſt. trina ablutione purgati. indulgentiam omnium delictorum tuo munere conſequantur. Per. in unitate ejuſdem.

R Omnipotens ſempiterne Deus. fons omnium virtutum. & plenitudo gratiarum. dignare eadem ſacro Baptiſmati præparata. majeſtatis tuæ præſentia conſecrare. ut qui ubique totus es. etiam hic adeſſe te in noſtris precibus ſentiamus. Per.

R Multiplica Domine benedictionem tuam. & per Spiritum tui muneris fidem noſtram conrobora. ut qui in hæc fluenta deſcenderint. eos in Libro Vitæ adſcribi jubeas. in regno tibi Deo Patri in reſurrectione tradendos. Per.

Propitiare Domine familiæ tuæ. & O.R
benignus humilitatis noſtræ vota ſanctifica. & omnes in hoc Fonte regenerandos univerſali adoptione cuſtodi. Per.

In Baſilica Conditoris Agendis.

Deus fidelium receptor animarum. O.R
præſta quæſumus. ut famulus tuus Ille. & in perpetua luce quieſcat. & quod de hoc loco deſideravit. obtineat. Per.

Largire. quæſumus. omnipotens O.R
Deus. ut anima famuli tui Illius. plenam capiat de hujus Eccleſiæ perfectione mercedem. Per.

INCIPIUNT ORATIONES ET PRECES DE NATALITIIS SANCTORUM.

Mense Januario.

XIX. *Kal. Februarii. ideſt* XIV. *die Menſis Januarii. Natale* S. Felicis *Confeſſoris. Olim in Pincis*.

G Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum exempla nos provocent. quatenus quorum ſolemnia agimus. etiam actus imitemur. Per.

R Sancti Felicis. Domine. confeſſio recenſita conferat nobis piæ devotionis augmentum. qui in confeſſione tui nominis perſeverans meruit honorari. Per.

R Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beatus Felix donis tuis extitit glorioſus. apud te noſtris exiſtat nominibus idoneus interventor. Per.

XVII. *Kal. Februarii. ideſt.* XVI. *die Menſis Januarii. Natale* S. Marcelli *Papæ & Confeſſoris. al. Martyris. Olim Via Salaria in Priſcillæ.* * *vel ad* S. Marcellum.

Exaudi Domine preces noſtras. R
quas in ſancti Confeſſoris tui atque Pontificis Marcelli ſolemnitate deferimus. ut qui tibi dignè meruit famulari. ejus intercedentibus meritis ab omnibus nos abſolve peccatis. Per.

Præſta. quæſumus. omnipotens R
Deus. ut beatus Marcellus tibi placita fulgeat ſorte Pontificatus. & pietati tuæ nos pia ſupplicatione commendet. Per.

Da. quæſumus. omnipotens Deus. R
ut qui beati Marcelli Confeſſoris tui

atque Pontificis ſolemnia colimus. ejus apud te interceſſionibus adjuvemur. Per·

R Deus fidelium remunerator animarum. præſta. ut beati Marcelli Confeſſoris tui atque Pontificis (cujus venerandam celebramus Feſtivitatem) precibus indulgentiam conſequamur. Per·

G Preces populi tui. quæſumus Domine. clementer exaudi. ut beati Marcelli martyris tui atque Pontificis meritis adjuvemur. cujus paſſione lætamur· Per·

XV. *Kal. Feb. ideſt*. XVIII. *die Menſis Januarii· Natale* S. PRISCÆ *Virginis & Martyris· Ad S. Priſcam·*

G Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beatæ Priſcæ martyris tuæ natalitia colimus. & annua ſolemnitate lætemur. & tantæ fidei proficiamus exemplo· Per·

Item XV. *Kal. Feb. ideſt* XVIII. *die Menſis Januarii· Dedicatio* CATHEDRÆ S. PETRI *qua primo Romæ ſedit· Ad S. Petrum·*

E Omnipotens ſempiterne Deus. qui ineffabili ſacramento Apoſtoli tui Petri Principatum in Romani nominis arce poſuiſti. præſta. ut quod in Orbem terrarum ejus prædicatione inchoavit. Chriſtianæ devotionis ſequatur univerſitas· Per·

Aliter·

B Omnipotens ſempiterne Deus. qui ineffabili ſacramento Apoſtolo tuo Petro Principatum Romanæ Urbis tribuiſti. unde ſe Evangelica veritas per tota mundi Regna diffunderet. præſta quæſumus. ut quod in Orbem Terrarum ejus prædicatione manavit. univerſitas Chriſtiana. devotione ſequatur· Per·

E Protector in te ſperantium Deus. reſpice populum ſupplicantem. & Apoſtoli tui Petri interveniente ſuffragio. perfice miſeratus pia deſideria ſingulorum· Per·

XIII. *Kal. Feb. ideſt*. XX. *die Menſis Januarii· Nat.* S. FABIANI *Papæ & Martyris· Olim Via Appia·*

G Infirmitatem noſtram reſpice omnipotens Deus. & quia pondus propriæ actionis gravat. beati Fabiani Martyris tui atque Pontificis. interceſsio glorioſa nos protegat· Per·

R Adſit nobis. Domine quæſumus. ſancta precatio beati Pontificis & Martyris tui Fabiani. quæ nos & a terrenis affectibus inceſſanter expediat. & cæleſtia deſideria perficiat· Per·

Item XIII. *Kal. Feb. ideſt*. XX. *die Menſis Januarii· Nat· SS. Martyrum* SEBASTIANI. MARII. MARTHÆ. AUDIFAX. & ABACUC· *Via Appia·*

R Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſanctorum Martyrum tuorum. quorum celebramus victorias. participemur & præmiis· Per·

B Exaudi Domine populum tuum cum Sanctorum tuorum tibi patrocinio ſupplicantem. ut & temporalis vitæ nos tribuas pace gaudere. & æternæ reperire ſubſidium· Per·

G Deus. qui beatum Sebaſtianum Martyrem tuum virtute conſtantiæ in paſsione roboraſti. ex ejus nobis imitatione tribue pro amore tuo proſpera Mundi deſpicere. & nulla ejus adverſa formidare· Per·

R Præſta. quæſumus. Domine. ut intercedente beato Sebaſtiano Martyre tuo.

Digitized by Google

tuo. & a cunctis adverſitatibus muniamur in corpore. & a pravis cogitationibus mundemur in corde. Per.

XII. *Kal. Feb. ideſt*. XXI. *die Menſis Januarii. Natale ſanctæ* AGNETIS *Virginis de Paſſione ſua*: *Via Nomentana*.

G Omnipotens ſempiterne Deus. qui infirma Mundi elegis. ut fortia quæque confundas. concede propitius. ut qui beatæ Agnæ Martyris tuæ ſolemnia colimus. ejus apud te patrocinia ſentiamus. Per.

R Creſcat. Domine. ſemper in nobis ſanctæ jocunditatis affectus. & beatæ Agnæ Virginis atque Martyris tuæ veneranda feſtivitas augeatur. Per.

R Præſta. quæſumus. Domine mentibus noſtris cum exultatione provectum. ut beatæ Agnes Martyris tuæ. cujus diem paſsionis annua devotione recolimus. etiam fidei conſtantiam ſubſequamur. Per.

XI. *Kal. Feb. ideſt*. XXII. *die Menſis Januarii. Natale* S. VINCENTII *Martyris*. *Statio in Baſilica S. Euſebii juxta Morulana*.

G Adeſto. quæſumus. Domine ſupplicationibus noſtris. ut qui ex iniquitate noſtra reos nos eſſe cognoſcimus. beati Vincentii Martyris tui interceſsione liberemur. Per.

Item XI. *Kal. Feb. ideſt*. XXII. *die Men. Januarii. Nat.* S. ANASTASII *Martyris*.

Ad Aquas Salvias. Require in Natal. unius Martyris:

VIII. *Kal. Feb. ideſt*. XXV. *die Menſis Januarii. Converſio* S. PAULI *Apoſtoli. Ad S. Paulum*.

Deus. qui univerſum Mundum beati Pauli Apoſtoli prædicatione docuiſti. da nobis quæſumus. ut qui ejus hodie converſionem colimus. per ejus ad te exempla gradiamur. Per. L

Præſta populo tuo Domine. quæſumus. conſolationis auxilium. & diuturnis calamitatibus laborantem. beati Apoſtoli tui Pauli interceſsione. a cunctis tribulationibus erue. Per. A

V. *Kal. Feb. ideſt*. XXVIII. *die Menſis Januarii. Natale* S. AGNE *ſecundò. ſive de Nativitate. In Agonem*.

Deus. qui nos annua beatæ Agnæ Martyris tuæ ſolemnitate lætificas. da quæſumus. ut quam veneramur officio. etiam piæ converſationis ſequamur exemplo. Per. G

Adeſto nobis. omnipotens Deus: beatæ Agnes Feſta repetentibus. quam hodiernæ Feſtivitatis prolatam exortu. ineffabili munere ſublevaſti. Per. R

MENSE FEBRUARIO.

IV. *Nonas Februarii. ideſt*. II. *die Menſis Feb.* HYPAPANTI. *ſive*. PURIFICATIO S. MARIÆ. *Collecta ad ſanctum Hadrianum*. *Statio ad S. Mariam Majorem*: *Oratio ad Collectam*.

ERudi. quæſumus. Domine plebem tuam. & quæ extrinſecùs annua tribuis devotione venerari. interiùs aſſequi gratiæ tuæ luce concede. Per.

Ex Orationibus in benedictione Cereorum.

Domine Jeſu Chriſte. qui hodierna die in noſtræ carnis ſubſtantia inter homines apparens. a Parentibus in Templo O

Templo es præſentatus. quem Simeon venerabilis ſenex lumine Spiritus tui irradiatus agnovit. ſuſcepit. & benedixit. præſta propitius. ut ejuſdem Spiritus Sancti gratia illuminati atque edocti. te veraciter cognoſcamus. & te fideliter diligamus. Qui cum Deo Patre in unitate ejuſdem Spiritus Sancti vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum.

Ad Stationem. ſive Miſſam.

G.L Omnipotens ſempiterne Deus. Majeſtatem tuam ſupplices exoramus. ut ſicut Unigenitus Filius tuus hodierna die cum noſtræ carnis ſubſtantia in Templo eſt præſentatus. ita nos facias purificatis tibi mentibus præſentari. Per eumdem.

R Deus. cujus hodierna die Unigenitus in noſtra carne (quam adſumpſit pro nobis) in Templo eſt præſentatus. præſta. ut quem Redemptorem noſtrum læti ſuſcipimus. venientem quoque Judicem ſecuri videamus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Filium tuum. qui tecum.

Ad Veſperos.

G.L Perfice in nobis. quæſumus. Domine gratiam tuam. qui juſti Simeonis expectationem impleſti. ut ſicut ille mortem non vidit. priuſquam Chriſtum Dominum videre mereretur. ita & nos vitam obtineamus æternam. Per eumdem.

Aliæ Orationes.

E Quæſumus. omnipotens Deus. tua nos protectione cuſtodi. & caſtimoniam mentibus noſtris atque corporibus. intercedente beata Maria ſemper Virgine. propitiatus indulge. ut veniente Sponſo. tuo Filio Unigenito. accenſis lampadibus ejus digni præſtolemur occurſum. Per eumdem.

E Interceſsio. quæſumus Domine. beatæ Mariæ ſemper Virginis. vota noſtra commendet. noſque ejus veneratio tuæ Majeſtati reddat acceptos. Per.

Nonis Februarii. ideſt. v. die Menſis Februarii. *Natale* S. AGATHÆ *Virginis & Martyr. Ad S. Agatham.*

Deus. qui inter cætera potentiæ tuæ G
miracula. etiam in ſexu fragili victoriam martyrii contuliſti. concede propitius. ut cujus Natalitia colimus. per ejus ad te exempla gradiamur. Per.

Indulgentiam nobis Domine beata G
Agatha martyr imploret. quæ tibi grata ſemper extitit & merito caſtitatis. & tuæ profeſſione virtutis. Per.

Aliter.

Indulgentiam nobis Domine beata R
Agatha Martyr tua imploret. quæ tibi grata extitit virtute martyrii & merito caſtitatis. Per.

Deus. qui nos annua beatæ Agathæ G
Martyris tuæ ſolemnitate lætificas. da ut quam veneramur officio. etiam piæ converſationis ſequamur exemplo. Per.

IV. *Idus Februarii. ideſt.* x. *die Menſis Februarii.* *Natale* S. SOTHERIS *Virginis & Martyris.* *Olim Via Appia.*

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſanctæ Sotheris. cujus humanitatis celebramus exordia. Martyris beneficia ſentiamus. Per.

XVI. *Kal. Martii. ideſt.* XIV. *die Menſis Februarii.* *Natale* SS. VALENTINI. VITALIS ET FELICULÆ *Martyrum.* *Olim Via Flaminia.*

Tuorum nos Domine. quæſumus. R
precibus tuere Sanctorum. ut Feſta Marty-

Martyrum tuorum Valentini. Vitalis & Feliculæ ſine ceſſatione venerantes. & fideli muniamur auxilio. & magnifico proficiamus exemplo. Per.

R Protege Domine plebem tuam. & Feſtivitatem Martyrum tuorum Valentini. Vitalis & Feliculæ (quam nobis tradis aſſiduè debitam tibi perſolvi) precibus concede Sanctorum. Per.

G Præſta. quæſumus omnipotens Deus ut qui beati Valentini Martyris tui natalitia colimus. a cunctis malis imminentibus ejus interceſſione liberemur. Per.

XIV. Kal. Mart. ideſt. XVI. *die Menſis Februarii. Natale* S. JULIANÆ VIRG. ET MAR.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui eligis infirma Mundi. ut fortia quæque confundas. da nobis in Feſtivitate ſanctæ Martyris tuæ Julianæ. congrua devotione gaudere. ut & potentiam tuam in ejus paſſione laudemus. & proviſum nobis percipiamus auxilium. Per.

VIII. *Kal. Mart. ideſt.* XXII. *Menſis Febr.* CATHEDRA S. PETRI *Apoſt.*
Ad S. Petrum.

E.L Deus. qui beato Petro Apoſtolo tuo. collatis clavibus Regni cæleſtis. ligandi atque ſolvendi Pontificium tradidiſti. concede. ut interceſſionis ejus auxilio. a peccatorum noſtrorum nexibus liberemur. Qui vivis.

B Benedic. quæſumus. Domine plebem tuam. & beati Apoſtoli tui Petri precibus. tribue conſequi tuæ defenſionis auxilium. Per.

VI. *Kal. Mart. ideſt.* XXIV. *die Menſ. Febr. Nat.* S. MATTHIÆ *Apoſt.*
Ad S. Mariam Majorem.

E.L Deus. qui beatum Matthiam Apoſtolorum tuorum Collegio ſociaſti. tribue quæſumus. ut ejus interventione. tuæ circa nos pietatis ſemper viſcera ſentiamus. Per.

Ad Veſperos.

Percipiat Domine. quæſumus. populus tuus. intercedente beato Matthia Apoſtolo tuo. miſericordiam. quam depoſcit. & quam precatur humiliter. indulgentiam conſequatur & gloriam. Per. L

MENSE MARTIO.
Nonis Martii. ideſt. VII. *die Menſis Martii. Nat. Sanctarum* PERPETUÆ. ET FELICITATIS.

DA nobis Domine Deus noſter Sanctorum Martyrum palmas inceſſabili veneratione venerari. ut quos digna mente non poſſumus celebrare. humilibus ſaltem frequentibus obſequiis veneremur. Per. R

VIII. *Kal. Aprilis ideſt.* XXV. *die Menſis Martii.*
IN ADNUNCIATIONE S. MARIÆ MATRIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.
Collecta ad S. Hadrianum.
Statio ad S. Mariam Majorem.
Oratio ad Collectam.

Deus. qui beatæ Mariæ Virginis utero Verbum tuum (Angelo nunciante) carnem ſuſcipere voluiſti. præſta ſupplicibus tuis. ut qui verè eam Genitricem Dei credimus. ejus apud te interceſſionibus adjuvemur. Per eumdem. G

Ad Stationem. ſive Miſſam.

Deus. qui hodierna die Verbum tuum beatæ Virginis alvo coadunare voluiſti. fac. nos ita peragere. ut tibi placere valeamus. Per eumdem. G.L

In mentibus noſtris Domine veræ fidei ſacramenta confirma. ut qui conceptum G.L

Digitized by Google

centum de Virgine. Deum verum & Hominem confitemur. per ejus ſalutiferæ Reſurrectionis potentiam ad æternam mereamur pervenire lætitiam. Per eumdem.

G.L Gratiam tuam. Domine. mentibus noſtris infunde. ut qui (Angelo nunciante) Chriſti Filii tui Incarnationem cognovimus. per Paſſionem ejus & Crucem. ad Reſurrectionis gloriam perducamur. Per eumdem.

R Exaudi nos Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. qui per beatæ Mariæ ſacri uteri divinæ gratiæ obumbrationem. univerſum Mundum inluminare dignatus es. majeſtatem tuam ſupplices exoramus. ut quod noſtris meritis non valemus obtinere. ejus adipiſci præſidiis mereamur. Per.

R Tibi (quæſumus) Domine. famulantes. prece humili auxilium implorantes. & beatæ ſemper Virginis Mariæ nos gaudia comitentur ſolemniis. cujus præconiis ac meritis noſtra deleantur chirographa peccatorum. atque [a] rubigine ſcelerum. & molis vitiorum. igne compunctionis tui amoris mundemur incurſu. Per.

Aliæ Orationes ad Veſperum.

R Beatæ & glorioſæ ſemperque Virginis. Dei Genitricis Mariæ. nos. Domine quæſumus. merita proſequantur. & tuam nobis indulgentiam ſemper implorent. Per eumdem.

R Beatæ & glorioſæ ſemperque Virginis. Dei Genitricis Mariæ. quæſumus omnipotens Deus. interceſſio nos glorioſa protegat. & ad vitam perducat æternam. Per eumdem.

R Porrige nobis Deus dexteram tuam. & per interceſſionem Beatæ & glorioſæ ſemperque Virginis. Dei Genitricis Mariæ. auxilium nobis ſupernæ virtutis impende. Per eumdem.

MENSE APRILI.
Idibus Aprilis. ideſt. XIII. *die Men. Aprilis. Natale* S. EUPHEMIÆ *Virginis & Martyris.*
Olim ad S. Euphemiam.

Concede nobis omnipotens Deus. ſanctæ Martyris Euphemiæ & exultare meritis. & beneficia referre ſuffragiis. Per. R

Annue quæſumus Domine. ut ſanctæ Martyris Euphemiæ tibi placitis deprecationibus adjuvemur. Per. R

Foveat nos Domine ſanctæ Martyris Euphemiæ jocunda ſolemnitas. & pietati tuæ commendare non deſinat. Per. R

Sanctæ nos Martyris Euphemiæ precatio tibi. Domine. grata comitetur. & tuam nobis indulgentiam poſcere non deſiſtat. Per.

XVIII. *Kal. Maji. ideſt.* XIV. *die Men. Aprilis. Natale* SS. TIBURTII. VALERIANI ET MAXIMI *Mart.*
Olim Via Appia.

Præſta quæſumus. omnipotens Deus. ut qui ſanctorum tuorum Tiburtii. Valeriani & Maximi ſolemnia colimus. eorum etiam virtutes imitemur. Per. G

IX. *Kal. Maji. ideſt.* XXIII. *die Men. Apr. Nat.* S. GEORGII *Martyris.*
Statio ad S. Georgium.

Deus. qui nos beati Georgii Martyris tui meritis & interceſſione lætificas. concede propitius. ut qui ejus beneficia poſcimus. dona tuæ gratiæ conſequamur. Per.

VII. *Kal. Maji. ideſt.* XXV. *die Men. Apr. Litania Major.*
Collecta ad S. Laurentium in Lucinæ.
Statio ad ſanctum Petrum.
Oratio ad Collectam.

Mentem familiæ tuæ. quæſumus Domi- G

Domine. intercedente beato Laurentio Martyre tuo. & munere compunctionis aperi. & largitate pietatis exaudi. Per.

Oratio ad S. Valentinum [extra Portam Flaminiam.]

G Deus. qui culpas delinquentium diſtrictè feriendo percutis. fletus quoque lugentium non recuſes. ut qui pondus tuæ animadverſionis cognovimus. etiam pietatis gratiam ſentiamus. Per.

*Oratio ad Pontem * Molbi.* (* Milvium.)

G Parce Domine. quæſumus. parce populo tuo. & nullis jam patiaris adverſitatibus fatigari. quos precioſo Filii tui ſanguine redemiſti. Qui tecum.

Oratio ad Crucem.

G Deus qui culpas noſtras piis verberibus percutis. ut nos a noſtris iniquitatibus emundes. da nobis. & de verbere tuo proficere. & de tua citius conſolatione gaudere. Per.

Oratio in Atrio.

G Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & ſperantes in tua miſericordia. intercedente beato Petro Apoſtolo tuo. cæleſti protege benignus auxilio. Per.

Alia Oratio in Atrio.

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut ad te toto corde clamantes. intercedente beato Petro Apoſtolo tuo. tuæ pietatis indulgentiam conſequamur. Per.

Ad Stationem. ſive Miſſam ad S. Petrum.

G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui in afflictione noſtra de tua pietate confidimus. contra adverſa omnia. tua ſemper protectione muniamur. Per.

G Prætende nobis Domine. miſericordiam tuam. ut quæ votis expetimus. converſatione tibi placita conſequamur. Per.

Item VII. *Kal. Maji. ideſt.* XXV. *die Menſis Aprilis.*
Nat. S. MARCI EVANGELISTÆ.
Ad S. Marcum.

Deus. qui beatum Marcum Evangeliſtam tuum Evangelicæ Prædicationis gratia ſublimaſti. tribue quæſumus. ejus nos ſemper & eruditione proficere. & oratione defendi. Per. L

Deus. qui nobis per miniſterium beati Marci Evangeliſtæ & Martyris tui. veritatem Evangelii patefieri voluiſti. concede. quæſumus. ut quod ab illius ore didicimus. gratia tua adjuti operari valeamus. Per. E

IV. *Kal. Maji. ideſt.* XXVIII. *die Menſis Aprilis. Nat.* S. VITALIS *Martyris.*
Ad S. Vitalem.

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut intercedente beato Vitale Martyre tuo. & a cunctis adverſitatibus liberemur in corpore. & a pravis cogitationibus mundemur in mente. Per. G

Exultet. quæſumus Domine. populus tuus in ſancti tui commemoratione Vitalis. & cujus votivo lætatur officio. ſuffragio relevetur optato. Per. E

Pridie Kal. Maji. ideſt. XXX. *die Men. Apr. Vigilia Sanctorum* PHILIPPI ET JACOBI APOSTOLORUM.

Protegat Eccleſiam tuam. Deus. oratio veneranda Apoſtolorum tuorum. quorum ſolemnia prævenimus obſequiis. & quorum frequentia devotionem impendit. perpetuæ poſcat redemptionis effectum. Per. E

MENSE MAJO·
Kalendis Maii. *Natale* APOSTOLORUM PHILIPPI ET JACOBI·
Ad Apoſtolos·

G DEus. qui nos annua Apoſtolorum tuorum Philippi & Jacobi ſolemnitate lætificas. præſta. quæſumus. ut quorum gaudemus meritis. inſtruamur exemplis· Per·

R Deus. qui es omnium ſanctorum tuorum ſplendor mirabilis. quique hunc diem beatorum Apoſtolorum Philippi & Jacobi martyrio conſecraſti. da Eccleſiæ tuæ de Natalitio tantæ Feſtivitatis lætari. ut apud miſericordiam tuàm & exemplis eorum & meritis adjuvemur· Per·

R [Quæſumus]. omnipotens Deus. ut ſancti nos Jacobi lætificet ac Philippi feſtiva ſolemnitas. & quorum ſuffragiis nitimur. Natalitiis gloriemur· Per·

E Beatorum Apoſtolorum Philippi & Jacobi honore continuo. Domine. plebs tua ſemper exultet. & his Præſulibus gubernetur. quorum & doctrinis gaudet & meritis· Per·

V. *Nonas Maii*. *ideſt*. III. *die Menſis Maii*. *Natale* SS. MARTYRUM ALEXANDRI PAPÆ. EVENTII ET THEODOLI·
Olim Via Nomentana·

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui ſanctorum tuorum Alexandri. Eventii & Theodoli Natalitia colimus. a cunctis malis imminentibus. eorum interceſſionibus liberemur· Per·

Item V. *Nonas Maii*. *ideſt*. III. *die Menſis Maii*· *Nat*. S. JUVENALIS *Epiſcopi & Conf.*

R Beati nos. quæſumus Domine. Juvenalis & confeſſio ſemper proſit & meritum· Per·

Annue. quæſumus Domine. ut merita tibi placita ſancti Confeſſoris & Epiſcopi tui Juvenalis. pro gregibus (quos ſincero miniſterio gubernavit) pietatem tuam ſemper exorent· Per· R

Item V. *Nonas Maii*. *ideſt*. III. *die Menſ. Maii*· INVENTIO S. CRUCIS·
Statio ad S. Johannem in Lateranis. *hoc eſt*, *ad Baſilicam Salvatoris*·

Deus. qui in præclara ſalutiferæ Crucis Inventione. Paſſionis tuæ miracula ſuſcitaſti. concede. ut vitalis Ligni pretio. æternæ vitæ ſuffragia conſequamur· Qui vivis· R.E

Deus. cui cunctæ obediunt creaturæ. & qui omnia Verbo tuo feciſti in ſapientia. ſupplices quæſumus ineffabilem clementiam tuam. ut quos per Lignum ſanctæ Crucis. Filii tui pio cruore es dignatus redimere. tu qui es lignum vitæ. Paradiſique reparator. omnibus in te credentibus. dira ſerpentis venena extingue. & per gratiam Spiritus Sancti poculum ſalutis ſemper infunde· Per eumdem. in unitate ejuſdem· R.E

Pridie Nonas Maii. *ideſt*. VI. *die Menſis Maii*· *Natale* S. JOHANNIS *Apoſtoli*· *Statio ante Portam Latinam*·

Deus. qui conſpicis. quia nos undique mala noſtra perturbant. præſta quæſumus. ut beati Johannis Apoſtoli tui interceſſio glorioſa nos protegat· Per· G

VI. *Idus Maii*. *ideſt*. X. *die Menſis Maii*· *Natale SS. Martyrum* GORDIANI & EPIMACHI·
Olim Via Latina·

Da quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beatorum Martyrum Gordiani atque G

Digitized by Google

atque Epimachi ſolemnia colimus. eorum apud te interceſſionibus adjuvemur. Per.

IV. *Idus Maii. ideſt. XII. die Menſis Maii. Nat. SS. Martyrum* NEREI *&* ACHILLEI *fratrum.*
Statio olim Via Ardeatina. vel ad SS. Nereum & Achilleum in Titulo Faſciolæ.

L.R Semper nos. Domine. Martyrum tuorum Nerei & Achillei foveat. quæſumus. beata ſolemnitas. & tuo dignos reddat obſequio. Per.

Item IV. *Idus Maii. ideſt.* XII. *die Menſis Maii. Nat.* S. PANCRATII *Martyris.*
Statio Via Aurelia.

L.G Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beati Pancratii Martyris tui Natalitia colimus. a cunctis malis imminentibus ejus interceſsionibus liberemur. Per.

III. *Idus Maii. ideſt.* XIII. *die Menſis Maii. Natale. ſeu Dedicatio Baſilicæ* S. MARIÆ AD MARTYRES.
Hæc ſolemnitas ſemper celebratur die Dominico ejus hebdomadæ. in qua occurrerit.
Statio ad S. Mariam ad Martyres.

L.G Concede. quæſumus. omnipotens Deus ad eorum nos gaudia æterna pertingere. de quorum nos virtute tribuis annua ſolemnitate gaudere. Per.

XIV. *Kal. Junii. ideſt.* XIX. *die Men. Maii. Natale* S. PUDENTIANÆ *Virginis.*
Ad S. Pudentianam.

B Deus. qui nos beatæ Pudentianæ Virginis tuæ ſolemnitate lætificas. da. quæſumus. ut quam veneramur officio. etiam piæ converſationis ſequamur exemplo. Per.

VIII. *Kal. Junii. ideſt.* XXV. *die Menſis Maii. Natale* S. URBANI *Papæ & Martyris.*
Statio Via Appia.

Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beati Urbani Martyris tui atque Pontificis ſolemnia colimus. ejus apud te interceſsionibus adjuvemur. Per. L.G

MENSE JUNIO

Kalendis Junii. Natale ſive Dedicatio Baſilicæ S. NICOMEDIS *Martyris.*
Olim Via Nomentana.

Deus. qui nos beati Nicomedis Martyris tui meritis & interceſſione lætificas. concede propitius. ut qui ejus beneficia poſcimus. dona tuæ gratiæ conſequamur. Per. L.G

IV. *Nonas Junii. ideſt.* II. *die Menſis Junii. Natale SS. Martyrum* MARCELLINI *&* PETRI.
Statio Via Lavicana.

Deus. qui nos annua beatorum Marcellini & Petri Martyrum tuorum ſolemnitate lætificas. præſta quæſumus. ut quorum gaudemus meritis. provocemur exemplis. Per. G.L

Lætetur Eccleſia tua. Deus. Martyrum tuorum Petri & Marcellini confiſa ſuffragiis. atque eorum precibus glorioſis. & devota permaneat. & ſecura conſiſtat. Per. R

Intercedentibus Sanctis tuis. Domine. plebi tuæ præſta ſubſidium. ut ab omnibus noxiis expedita. cuncta ſibi profutura percipiat. Per. R

V. *Idus Junii. ideſt.* IX. *die Menſis Junii. Natale SS. Martyrum* PRIMI *&* FELICIANI.
Statio in Baſilica S. Stephani.

Fac nos. Domine quæſumus. ſanctorum tuorum Primi & Feliciani ſem- L

Rrr 2 per

per Feſta ſectari . quorum ſuffragiis protectionis tuæ dona ſentiamus · Per ·

III. *Idus Junii . ideſt .* XI. *die Menſis Junii · Natale* S. BARNABÆ *Apoſtoli* ·

L Deus . qui nos beati Barnabæ Apoſtoli tui meritis & interceſſione lætificas . concede propitius . ut qui ejus beneficia poſcimus . dono tuæ gratiæ conſequamur · Per ·

Pridie Idus Junii . ideſt . XII. *die Menſis Junii* ·
Natale SS. Martyrum BASILIDIS . CYRINI . NABORIS & NAZARII ·
Olim Via Aurelia . vel ad S. Baſilidem ·

R.L Sanctorum Baſilidis . Cyrini . Naboris . & Nazarii . quæſumus Domine Natalitia nobis votiva reſplendeant . & quod illis contulit excellentiam ſempiternam . fructibus noſtræ devotionis accreſcat · Per·

R.L Semper . Domine . ſanctorum Martyrum Baſilidis . Cyrini . Naboris . & Nazarii ſolemnia celebremus . & eorum patrocinia jugiter ſentiamus · Per·

XVII. *Kal. Julii . ideſt .* XV. *die Men. Junii · Natale* S. VITI *Martyris* ·
Ad S. Vitum ·

L.R Da Eccleſiæ tuæ Domine . quæſumus . ſancto Vito intercedente . ſuperbè non ſapere . ſed tibi placita humilitate proficere . ut proterva deſpiciens . quæcumque matura ſunt . libera exerceat charitate · Per ·

XIV. *Kalen. Julii . ideſt .* XVIII. *die Menſis Junii · Nat. SS. Martyrum* MARCI & MARCELLIANI ·
Statio olim Via Ardeatina ·

G.L Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui ſanctorum Marci & Marcelliani Natalitia colimus . a cunctis malis imminentibus . eorum interceſſione liberemur · Per ·

R.L Sanctorum tuorum nos . Domine . Marci & Marcelliani Natalitia tueantur . quia tantò fiducialius tuo nomini ſupplicamus . quantò frequentius Martyrum benedictionibus confovemur · Per ·

XIII. *Kal. Julii . ideſt .* XIX. *die Menſis Junii · Natale SS. Martyrum* PROTASII & GERVASII ·
In Vigilia . ſive ad Veſperos ·

R.E Martyrum tuorum . Domine . Gervaſii & Protaſii Natalitia præeuntes . ſupplices te rogamus . ut quos cæleſti gloria ſublimaſti . tuis adeſſe concedas fidelibus · Per ·

Statio ad S. Vitalem ·

G.L Deus . qui nos annua ſanctorum tuorum Protaſii & Gervaſii ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut quorum gaudemus meritis . accendamur exemplis · Per ·

R Sanctorum Martyrum nos . Domine . Gervaſii & Protaſii confeſſio beata communiat . & fragilitati noſtræ ſubſidium dignanter exoret · Per ·

L.R Sanctorum Gervaſii & Protaſii ſuffragiis imploramus . ut a cunctis . Domine . liberemur offenſis · Per ·

IX. *Kal Julii . ideſt .* XXIII. *die Men. Junii · Vigilia* S. JOHANNIS BAPTISTÆ ·

G Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut familia tua per viam ſalutis incedat . & beati Johannis Præcurſoris hortamenta ſectando . ad eum . quem prædixit . ſecura perveniat . Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum · Qui tecum .

G Beati Johannis Baptiſtæ nos . Domine . præclara comitetur oratio . & quem

quem venturum eſſe prædixit. poſcat nobis favere placatum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. Qui tecum.

R Præſta. quæſumus Domine. ut populus tuus ad plenæ devotionis effectum. beati Baptiſtæ Johannis Natalitiis præparetur. quem præmiſiſti Filio tuo parare plebem perfectam Jeſu Chriſto Domino noſtro. Qui tecum.

VIII. *Kal. Julii. id eſt.* xxiv. *die Men. Junii. Natale* S. JOHANNIS BAPTISTÆ.

Ad priores Veſperos. Vigilias in nocte. & Miſſam in die. Stationes ad S. Johannem ad Fontes in Lateranis.

Oratio in Vigiliis.

R Beati Johannis Baptiſtæ nos. quæſumus Domine. præclara comitetur oratio. & quem venturum eſſe prædixit. poſcat nobis ab eo ſempiternum remedium. Per eumdem.

Oratio in prima Miſſa de nocte. ſive in prima aurora.

L.G Concede. quæſumus omnipotens Deus. ut qui beati Johannis Baptiſtæ ſolemnia colimus. ejus apud te interceſſione muniamur. Per.

Aliæ Orationes.

R.G Deus. qui præſentem diem honorabilem nobis in beati Johannis nativitate feciſti. da populis tuis ſpiritalium gratiam gaudiorum. & omnium fidelium mentes dirige in viam ſalu-
* & pacis. tis * æternæ. Per.

L.G Sumat Eccleſia tua Deus. beati Johannis Baptiſtæ generatione lætitiam. per quem ſuæ regenerationis cognovit Auctorem. Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Filium tuum. Qui tecum.

Ad Veſperos.

Prima Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. in Baſilica Salvatoris.

L.G Deus. qui nos beati Johannis Baptiſtæ concedis Natalitio perfrui. ejus nos tribue meritis adjuvari. Per.

II. *Statio ibidem ad Fontes.*

L.G Omnipotens ſempiterne Deus. da cordibus noſtris illam tuarum rectitudinem ſemitarum. quam beati Johannis Baptiſtæ in deſerto vox clamantis edocuit. Per.

Aliæ Orationes.

L.G Deus. qui conſpicis. quia nos undique mala noſtra contriſtant. per Præcurſorem gaudii. corda noſtra lætifica. Per.

E.G Da. quæſumus. omnipotens Deus. intra ſanctæ Eccleſiæ uterum conſtitutos. eo nos Spiritu ab iniquitate noſtra juſtificari. quo beatum Johannem intra viſcera materna docuiſti. Per. in unitate ejuſdem.

G.E Deus. qui nos annua beati Johannis Baptiſtæ ſolemnia frequentare concedis. præſta quæſumus. ut & devotis eadem mentibus celebremus. & ejus patrocinio promerente plenæ capiamus ſecuritatis augmentum. Per.

G.E Omnipotens & miſericors Deus. qui beatum Johannem Baptiſtam tua providentia deſtinaſti. ut perfectam plebem Chriſto Domino præpararet. da quæſumus. ut familia tua hujus interceſſione Præconis. & a peccatis omnibus exuatur. & ad eum. quem prophetavit. pervenire mereatur. Jeſum Chriſtum Filium tuum. Dominum noſtrum. Qui tecum.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui inſtituta Legalia. & ſanctorum præconia Prophetarum. in diebus beati Baptiſtæ Johannis impleſti. præſta quæſumus. ut ceſſantibus ſignificationum

Digitized by Google

num Figuris . ipſa ſui manifeſtatione Veritas eloquatur . Jeſus Chriſtus Dominus noſter · Qui tecum ·

R Da . quæſumus miſericors Deus . ut myſticis Eccleſiæ tuæ beati Baptiſtæ Johannis exordiis . & ſacris erudita præconiis . ad iram venturi Judicis declinandam . dignos ſalutis fructus jugiter operetur · Per eumdem ·

R Beati nos . Domine . Baptiſtæ Johannis oratio . & intelligere Chriſti tui myſterium poſtulet . & mereri · Per eumdem ·

VI. *Kal. Julii . ideſt .* XXVII. *die Men. Junii · Natale SS. Martyrum*
JOHANNIS & PAULI ·
In Vigilia . ſive ad Veſperos ·

R Beatorum Martyrum Johannis & Pauli Natalitia veneranda . quæſumus Domine . Eccleſia tua devota ſuſcipiat. & fiat magnæ glorificationis amore devotior · Per ·

Ad SS. Johannem & Paulum in Titulo Pammachii ·

G.R Quæſumus omnipotens Deus . ut nos geminata lætitia hodiernæ Feſtivitatis excipiat . quæ de beatorum Johannis & Pauli glorificatione procedit . quos eadem fides & paſſio verè fecit eſſe germanos · Per ·

R.E Beatorum Martyrum tuorum Johannis & Pauli nos . Domine . merita proſequantur . & tuam nobis indulgentiam ſemper implorent · Per ·

R Protege . Domine . plebem tuam . & quam Martyrum tuorum Iohannis & Pauli aſſidua tribuis Feſtivitate devotam . tibi ſemper placitam fieri precibus concede juſtorum · Per ·

IV. *Kal. Julii . ideſt .* XXVIII. *die Men. Junii · Natale ſive Translatio corporis* S. LEONIS *Papæ ·*
Statio ad S. Petrum ·

Deus . qui beatum Leonem Pontifi- •
cem Sanctorum tuorum meritis coæquaſti . concede propitius . ut qui commemorationis ejus Feſta percolimus . vitæ quoque imitemur exempla · Per ·

Deus . qui animæ famuli tui Leonis G
æternæ beatitudinis præmia contuliſti . concede propitius . ut qui peccatorum noſtrorum pondere premimur . ejus apud te precibus ſublevemur · Per ·

Exaudi . quæſumus . Domine pre- L
ces noſtras . quas in ſancti Confeſſoris tui atque Pontificis Leonis ſolemnitate deferimus . ut qui tibi dignè meruit famulari . ejus intercedentibus meritis ab omnibus nos abſolve peccatis · Per ·

Deus fidelium remunerator anima- L
rum . præſta . ut beati Leonis Confeſſoris tui atque Pontificis (cujus venerandam celebramus Feſtivitatem) precibus indulgentiam conſequamur · Per ·

Præſta . quæſumus . ut beatus Leo. E
qui tibi placita fulſit ſorte Pontificatus . pietati tuæ nos pia ſupplicatione commendet · Per ·

Item IV. *Kal. Julii . ideſt .* XXVIII. *die Menſis Junii · Vigilia ſanctorum Apoſtolorum* PETRI & PAULI ·
Statio ad S. Petrum ·

Præſta . quæſumus . omnipotens L.G
Deus . ut nullis nos permittas perturbationibus concuti . quos in Apoſtolicæ Confeſſionis Petra ſolidaſti · Per ·

Deus . qui nobis Apoſtolorum bea B.R
torum Petri & Pauli Natalitia glorioſa præire concedis . tribue quæſumus .

eorum

Digitized by Google

eorum nos ſemper & beneficiis præveniri. & orationibus adjuvari. Per..

Ad Veſperum ad ſanctum Petrum.

L.R Deus. qui ligandi ſolvendique licentiam tuis Apoſtolis contuliſti. da quæſumus. ut per ipſos a terrenis vitiis expediti. liberi poſſimus cæleſtibus intereſſe myſteriis. Per.

III. *Kal. Julii. ideſt.* XXIX. *die Men. Junii.*

NATALE SANCTORUM APOSTOLORUM PETRI ET PAULI.

Ad Vigilias in nocte ad ſanctum Petrum.

G Deus. qui Eccleſiam tuam Apoſtoli tui Petri fide & nomine conſecraſti. quique beatum illi Paulum ad prædicandam Gentibus gloriam tuam ſociare dignatus es. concede. ut omnes. qui ad Apoſtolorum tuorum Solemnia convenerunt. ſpiritali remuneratione ditentur. Per.

Statio ad ſanctum Petrum.

Oratio de ſancto Petro propriè.

R Deus qui beato Apoſtolo tuo Petro. collatis clavibus Regni cæleſtis. animas ligandi atque ſolvendi Pontificium tradidiſti. concede. ut interceſſionis ejus auxilio. a peccatorum noſtrorum nexibus liberemur. Qui vivis.

Orationes de SS. Petro & Paulo.

L.G Deus. qui hodiernam diem. Apoſtolorum tuorum Petri & Pauli Martyrio conſecraſti. da Eccleſiæ tuæ eorum in omnibus ſequi præceptum. per quos Religionis ſumpſit exordium. Per.

R Deus. qui hunc diem. beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli martyrio conſecraſti. da Eccleſiæ tuæ toto terrarum orbe diffuſæ. eorum ſemper Magiſterio gubernari. per quos ſumpſit Religionis exordium. Per.

Largiente te. Domine. beatorum R
Petri & Pauli Natalitium nobis effulſit. concede quæſumus. ut hodierna gloria paſſionis. ſicut illis magnificentiam tribuit ſempiternam. ita nobis munimen operetur perpetuum. Per.

Ad Veſperos ad ſanctum Petrum.

Deus. qui Apoſtolo tuo Petro col- G
latis clavibus Regni cæleſtis ligandi atque ſolvendi Pontificium tradidiſti. &c. *ut ſupra.*

Item aliæ Orationes.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui L.G
Eccleſiam tuam in Apoſtolica ſoliditate fundatam ab Infernorum eruis terrore Portarum. præſta. ut in tua veritate perſiſtens. nulla recipiat conſortia perfidorum. Per.

Familiam tuam. Domine. propi- G
tius intuere. & Apoſtolicis defende Præſidiis. ut eorum precibus gubernetur. quibus nititur (te conſtituente) Principibus. Per.

Exaudi nos Deus ſalutaris noſter. & G.R
Apoſtolorum tuorum nos tuere præſidiis. quorum donaſti fideles eſſe doctrinis. Per.

Protege Domine populum tuum. G.E
& Apoſtolorum patrocinio confidentem perpetua defenſione conſerva. Per.

Eſto Domine plebi tuæ ſanctificator G.E
& cuſtos. ut Apoſtolicis munita præſidiis. & converſatione tibi placeat. & ſecura deſerviat. Per.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui R
nos beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli multiplici facis celebritate gaudere. da. quæſumus. ut eorum ſæpius iterata ſolemnitas noſtræ ſit tuitionis augmentum. Per.

Apoſtolicis nos Domine. quæſu- R
mus.

Digitized by Google

mus. beatorum Petri & Pauli attolle præſidiis. ut quantò fragiliores ſumus. tantò validioribus auxiliis foveamur. Per.

R Concede, quæſumus Domine. Apoſtolis tuis. intervenire pro nobis. quia tunc nos ſalvari poſſe confidimus. ſi eorum precibus tua gubernetur Eccleſia. quibus utitur (te conſtituente) Principibus. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui nos omnium Apoſtolorum merita ſub una tribuiſti celebritate venerari. quæſumus. ut celeriter nobis tuæ propitiationis abundantiam. multiplicatis interceſſoribus largiaris. Per.

R Solemnitatis Apoſtolicæ multiplicatione gaudentes. clementiam tuam deprecamur. omnipotens Deus. ut tribuas jugiter nos eorum & confeſſione benedici. & patrociniis confoveri. Per.

R Præſta quæſumus omnipotens Deus. ut qui jugiter Apoſtolica defenſione munimur. nec ſuccumbamus vitiis. nec opprimamur adverſis. Per.

R Beatorum Petri & Pauli honore continuo. plebs tua ſemper exultet. & his Præſulibus gubernetur. quorum doctrinis gaudet & meritis. Per.

Pridie Kal. Julii. ideſt. xxx. die Menſis Junii.
Natale ſancti Pauli *Apoſtoli propriè.*
Ad priores Veſperos. Vigilias in nocte. & Miſſam in die. Stationes ad ſanctum Paulum.

G.R Deus qui multitudinem Gentium beati Pauli Apoſtoli prædicatione docuiſti. da nobis. quæſumus. ut cujus Natalitia colimus. ejus apud te patrocinia ſentiamus. Per.

R Majeſtatem tuam. Domine. ſupplices exoramus. ut ſicut Eccleſiæ tuæ ſanctus Apoſtolus Paulus extitit prædicator. ita ſit nobis perpetuus ſuffragator. Per.

Mense Julio.
vi. *Nonas Julii. ideſt.* ii. *die Menſis Julii.*
Nat. ſanctorum Martyrum Processi *&* Martiniani.
Statio olim Via Aurelia.

Deus. qui nos ſanctorum tuorum Proceſſi & Martiniani glorioſis confeſſionibus circumdas & protegis. da nobis & eorum imitatione proficere. & interceſſione gaudere. Per.

Pridie Nonas Julii. ideſt. vi. *die Menſis Julii.*
In Octavas Apoſtolorum.
Statio ad ſanctum Petrum. al. ad Vincula.

Deus, cujus dextera beatum Petrum ambulantem in fluctibus, ne mergeretur, erexit. & Coapoſtolum ejus Paulum, tertiò naufragantem, de profundo pelagi liberavit. exaudi nos propitius, & concede, ut amborum meritis æternitatis gloriam conſequamur. Qui vivis & regnas. G

Aliter.

Deus, cujus dextera beatum Petrum Apoſtolum ambulantem in fluctibus. ne mergeretur. erexit. & Coapoſtolum ejus Paulum, tertiò naufragantem. de profundo pelagi liberavit, concede propitius. ut amborum meritis æternam Trinitatis gratiam conſequamur. Qui vivis. R

Protege Domine populum tuum. & Apoſtolorum tuorum patrocinio confidentem perpetua defenſione conſerva. Per. G

Bea-

E Beatorum Apoſtolorum tuorum Domine Petri & Pauli deſiderata ſolemnia recenſentes. præſta. quæſumus. ut eorum ſupplicationibus muniamur. quorum regimur Principatu. Per.

vi. *Idus Julii. ideſt.* x. *die Menſis Julii.*
Natale septem Fratrum.
Hac die olim erant IV. Stationes. Via Appia ad ſanctum Januarium in Prætextati.
Item Via Salaria. prima Miſſa ad Aquilonem in Priſcillæ. Secunda Miſſa ad S. Alexandrum in Jordanorum. Item tertia Miſſa ad ſanctam Felicitatem.

L.G Præſta. quæſumus omnipotens Deus. ut qui glorioſos Martyres. fortes in ſua confeſſione cognovimus. pios apud te in noſtra interceſſione ſentiamus. Per.

xii. *Kal. Auguſti. ideſt.* xxi. *die Menſis Julii.*
Natale Sanctæ Praxedis *Virginis.*
Ad S. Praxedem.

L. Omnipotens ſempiterne Deus. qui infirma Mundi eligis. ut fortia quæque confundas. da nobis in Feſtivitate ſanctæ Virginis tuæ Praxedis congrua devotione gaudere. ut potentiam tuam in ejus tranſitu collaudemus. & proviſum nobis percipiamus auxilium. Per.

xi. *Kal. Auguſti. ideſt.* xxii. *die Menſis Julii.*
Natale S. Mariæ Magdalenæ.

L Beatæ Mariæ Magdalenæ. quæſumus Domine. ſuffragiis adjuvemur. cujus precibus exoratus. quatriduanum fratrem Lazarum. vivum ab inferis reſuſcitaſti. Qui vivis.

Psalt.R.G.

Deus. qui beatæ Mariæ Magdalenæ B pœnitentiam ita tibi placitam gratamque feciſti. ut non ſolum ei peccata dimitteres. verum etiam ſingulari tui amoris gratia. ejus intima perluſtrares. da nobis tuæ propitiationis abundantiam. ut cujus commemoratione lætamur. ejus apud tuam miſericordiam precibus adjuvemur. Per.

x. *Kal. Auguſti. ideſt.* xxiii. *die Menſis Julii.*
Natale S. Apollinaris *Epiſcopi & Martyris.*
Ad S. Apollinarem.

Deus fidelium remunerator animarum. qui hunc diem beati Apollinaris Sacerdotis tui martyrio conſecraſti. tribue nobis. quæſumus. famulis tuis ut cujus venerandam celebramus Feſtivitatem. precibus ejus indulgentiam conſequamur. Per.

viii. *Kal. Auguſti. ideſt.* xxv. *die Menſis Julii.*
Natale ſancti Jacobi *Apoſtoli.*
Statio ad ſanctos Apoſtolos.

Eſto Domine plebi tuæ ſanctificator L.E & cuſtos. ut Apoſtoli tui Jacobi munita præſidiis. & converſatione tibi placeat. & ſecura deſerviat. Per.

iv. *Kal. Auguſti. ideſt. die* xxix. *Menſ. Julii. Natale ſancti* Felicis *Epiſcopi & martyris.*
Olim Via Aurelia.

Infirmitatem noſtram reſpice omnipotens Deus. & quia pondus propriæ actionis gravat. beati Felicis Martyris tui atque Pontificis interceſſio glorioſa nos protegat. Per. G.R

Sancti Felicis. Domine. confeſſio recenſita conferat nobis piæ devotio- E

 nis

nis augmentum . qui in tuo nomine perſeverans meruit honorari · Per ·

Item IV. *Kal. Auguſti . ideſt* . XXIX. *menſis Julii · Natale ſanctorum martyrum* SIMPLICII . FAUSTINI *&* BEATRICIS ·

Statio olim Via Portuenſi ·

R.I Præſta Domine quæſumus . ut ſicut populus Chriſtianus Martyrum tuorum Simplicii . Fauſtini . & Beatricis temporali ſolemnitate congaudet . ita perfruatur æterna . & quod votis celebrat . comprehendat effectu · Per·

III. *Kal. Auguſti . ideſt* . XXX. *die menſis Julii · Nat. Sanctorum martyrum* ABDON *&* SENNES ·

Statio olim Via Portuenſi in Pontiani quod eſt ad Urſum pileatum ·

G.L Deus . qui in Sanctis tuis Abdon & Sennen . ad hanc gloriam veniendi . copioſum munus gratiæ contuliſti . da famulis tuis ſuorum veniam peccatorum . ut Sanctorum tuorum intercedentibus meritis . ab omnibus mereamur adverſitatibus liberari · Per·

R Sancti tui nos . Domine . Abdon & Sennis piis orationibus proſequantur . & ab hujus vitæ periculis jugiter poſtulent expediri · Per·

R Præſta . quæſumus . Domine . ut Eccleſia tua & Martyrum tuorum Abdon . & Sennis confiſa ſuffragiis . devota permaneat . & eorum precibus glorioſis ſecura conſiſtat · Per ·

R Populum tuum . Domine . perpetua munitione defende . nec difficulter quod piè . quod juſtè poſtulat conſequatur . cui Sanctorum tuorum merita ſuffragantur · Per ·

MENSE AUGUSTO ·

Kalendis Auguſti ·

Statio ad ſanctum Petrum ad Vincula ·

Deus . qui beatum Petrum Apoſtolum a vinculis abſolutum . illæſum abire feciſti . noſtrorum . quæſumus . abſolve vincula peccatorum . & omnia mala a nobis propitiatus exclude · Per · G.L

Item Kalendis Auguſti · Natale ſanctorum MACHABÆORUM ·

Statio ad Sanctum Petrum ad Vincula ·

Deus . qui in Sanctis habitas . & pia corda non deſeris . ſuſcipe propitius orationem noſtram . & tribue miſericordiam tuam . ut te cuſtode ſervati . ab omnibus vitæ hujus periculis liberemur · Per · R

Fraterna nos . Domine . ſanctorum Martyrum tuorum corona lætificet . quæ & fidei noſtræ præbeat incrementa virtutum . & multiplici nos ſuffragio conſoletur · Per · L.E

IV. Nonas Auguſti . ideſt . II. *die Menſis Aug . Natale S.* STEPHANI *Epiſcopi & Martyris* ·

Statio olim Via Latina in Calliſti ·

Deus . qui nos beati Stephani Martyris tui atque Pontificis annua ſolemnitate lætificas . concede propitius ut cujus natalitia colimus de ejuſdem etiam protectione gaudeamus · Per · G

VIII. Idus Auguſti . ideſt . VI. *die Menſis Auguſti · Natale S.* XYXTI *Epiſcopi & Martyris* ·

Olim Via Appia in Calliſti · vel ad S. Xyxtum ·

Deus . qui conſpicis quia ex nulla noſtra virtute ſubſiſtimus . concede propi- G

propitius. ut interceſſione beati Xyſti Martyris tui atque Pontificis. contra omnia adverſa muniamur. Per.

R Beati Xyſti. Domine. tui Sacerdotis & Martyris annua Feſta recolentes. quæſumus. ut quæ tuorum nobis ſunt inſtrumenta præſentium. fiant æternarum patrocinia gratiarum. Per.

R Sancti Xyſti. Domine. frequentata ſolemnitas. & de Sacerdotalibus nos inſtruat (te miſerante) doctrinis. & de gloria Martyrii foveat ubique ſuffragiis. Per.

Item VIII. Idus Auguſti. ideſt. VI. die Menſis Aug. Nat. SS. Martyr. Felicissimi & Agapiti.
Olim Via Appia in Prætextati.

L.G Deus. qui nos concedis ſanctorum Martyrum tuorum Feliciſſimi & Agapiti Natalitia colere. da nobis in æterna lætitia de eorum ſocietate gaudere. Per.

Item VIII. Idus Auguſti. ideſt. VI. die Men. Aug. In Transfiguratione Domini.
In Vigilia. ſive ad Veſperos.

L Deus. qui nos ſacrum Transfigurationis tuæ diem. devotis hodie laudibus præire concedis. tribue nobis. quæſumus. ad tuæ Divinitatis contemplationem pertingere. qui noſtræ humilitatis dignatus es fieri particeps. Qui vivis.

In die.

L Deus. qui hodierna die Unigenitum tuum mirabiliter transformatum. cælitus utriuſque Teſtamenti Patribus revelaſti. da nobis. quæſumus. beneplacitis tibi actibus ad ejus ſemper contemplandam pertingere gloriam. in quo tuæ Paternitati optimè complacuiſſe teſtatus es. Per eumdem.

Fac. nos. quæſumus Domine ad illam tuæ claritatis viſionem pertingere. quam tuis hodie Diſcipulis in monte transfiguratus oſtendiſti. Qui vivis. V

VII. Idus Auguſti. ideſt. VII. die Menſis Aug. Natale S. Donati *Epiſcopi & Confeſſoris.*

Adeſto Domine precibus noſtris. quas in ſancti Confeſſoris & Epiſcopi tui Donati commemoratione deferimus. ut qui noſtræ juſtitiæ fiduciam non habemus. qui tibi placuit meritis adjuvemur. Per. R

Deus tuorum gloria Sacerdotum præſta quæſumus. ut ſancti Confeſſoris & Epiſcopi tui Donati (cujus Feſta gerimus) ſentiamus auxilium. Per. L.R

VI. Idus Auguſti. ideſt. VIII. die Menſis Aug. Natale S. Cyriaci *Martyris.*
Olim Via Oſtienſi in Sexto Belliſtario.
** vel ad* S. Cyriacum *in Thermis.*

Deus. qui nos annua beati Cyriaci Martyris tui ſolemnitate lætificas. concede propitius. ut cujus natalitia colimus. virtutem quoque paſſionis imitemur. Per. G

V. Idus Auguſti. ideſt. IX. die Menſis Auguſti. Vigilia S. Laurentii *Martyris.*

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & interceſſione beati Laurentii Martyris tui. perpetuam nobis miſericordiam benignus impende. Per. G

Da. quæſumus. Domine Deus noſter. ut ſicut beati Laurentii Martyris tui commemoratione. temporali gra- O

gratulamur officio . ita perpetuo lætemur aſpectu · Per ·

R Da . quæſumus . omnipotens Deus . ut beati Laurentii Martyris tui (quam prævenimus) veneranda ſolemnitas . & devotionem nobis augeat & ſalutem · Per ·

R Quæſumus . omnipotens Deus . ut noſtra devotio . quæ Natalitia beati Laurentii Martyris antecedit . patrocinia nobis ejus accumulet · Per ·

R Beati Laurentii Martyris tui . Domine . geminata gratia nos refoveat . quam glorificationis ejus & optatis præimus officiis . & deſideranter expectemus adventum · Per ·

IV. Idus Auguſti . ideſt . x. die Menſis Auguſti · Natale S. LAURENTII *Martyris* ·

Ad priores Veſperos . Vigilias in nocte . & Miſſas in die . Stationes Via Tiburtina ad S. Laurentium foris muros ·

In prima Miſſa primo mane ·

G Excita Domine in Eccleſia tua Spiritum . cui beatus Laurentius Levita ſervivit . ut eodem nos replente ſtudeamus amare . quod amavit . & opere exercere quod docuit · Per · in unitate ejuſdem ·

In die .

G Da nobis . quæſumus . omnipotens Deus . vitiorum noſtrorum flammas extinguere . qui beato Laurentio tribuiſti tormentorum ſuorum incendia ſuperare · Per ·

G.R Deus . cujus charitatis ardore beatus Laurentius edaces incendii flammas (contempto perſecutore) devicit . concede [propitius] ut omnes qui Martyrii ejus merita veneramur . protectionis tuæ auxilio muniamur · Per ·

R Deus . qui Mundi creator & rector es . & qui hunc diem in Levitæ tui Laurentii Martyrio conſecraſti . concede propitius . ut omnes qui Martyrii ejus merita veneramur . interceſſionibus ejus ab æternis gehennæ incendiis liberemur · Per ·

Orationes ad Veſperos ·

Sancti Laurentii nos . Domine .
ſancta precatio tueatur . & quod no- R
ſtra conſcientia non meretur . ejus nobis . qui tibi placuit . oratione donetur · Per ·

Adſit nobis . Domine quæſumus .
ſancti Laurentii Martyris in tua glo- R
rificatione benedictio . cujus nobis eſt hodie facta ſuffragium in tua virtute Confeſſio · Per ·

Præſta . quæſumus . Domine . ut
ſemper nobis beati Laurentii lætificent R
votiva martyria . quæ ſemper eſſe non deſinunt admiranda · Per ·

III. Idus Auguſti . ideſt . xi. die Menſis Auguſti ·

Natale S. TIBURTII *Martyris* ·

Olim Via Lavicana ·

Beati Tiburtii nos . Domine . fove-
ant continuata præſidia . quia non G
deſinis propitius intueri . quos talibus auxiliis conceſſeris adjuvari · Per ·

Omnipotens ſempiterne Deus . qui
nos ſancti Martyris tui Tiburtii Feſtivi- R
tate lætificas . præſta . ut cujus commemoratione gaudemus . præſidio muniamur · Per ·

Item III. Idus Auguſti . ideſt xi. die Men. Aug. Natale S. SUSANNÆ *Virginis & Martyris* · *ad S. Suſannam* ·

Pridie idus Aug. ideſt . xii. die Men. Auguſti Natale S. EUPLI *Martyris . Olim ad* S. *Euplum* ·

Idibus

Idibus Auguſti . ideſt . XIII. die Men. Aug. Natale S. HIPPOLYTI *Mart. Olim Via Tiburtina* ·

G Da nobis omnipotens Deus . ut beati Hippolyti Martyris tui veneranda ſolemnitas & devotionem nobis augeat & ſalutem · Per ·

R Sancti Hippolyti Martyris . Domine quæſumus . veneranda Feſtivitas . ſalutaris auxilii nobis præſtet augmentum · Per ·

XIX. Kalendas Septembris . ideſt . XIV. die Menſis Auguſti · Natale S. EUSEBII *Presbyteri · Ad S. Euſebium* ·

G Deus . qui nos Beati Euſebii Confeſſoris tui annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut cujus Natalitia colimus . per ejus ad te exempla gradiamur · Per ·

Item XIX. Kal. Septemb. ideſt . XIV. die Men. Aug. Vigilia Aſſumptionis S. MARIÆ . *Ad S. Mariam Majorem* ·

G Deus . qui Virginalem aulam beatæ Mariæ . in qua habitares . eligere dignatus es . da quæſumus . ut ſua nos defenſione munitos . jucundos facias ſuæ intereſſe Feſtivitati · Qui vivis ·

G Concede . miſericors Deus . fragilitati noſtræ præſidium . ut qui ſanctæ Dei Genitricis requiem celebramus . interceſſionis ejus auxilio a noſtris iniquitatibus reſurgamus · Per eumdem ·

XVIII. Kal. Auguſti . ideſt . XV. die Men. Aug. ASSUMPTIO SANCTÆ MARIÆ VIRGINIS · *Collecta ad S. Hadrianum · Statio ad S. Mariam Majorem · Oratio ad Collectam* ·

G Veneranda nobis . Domine . hujus eſt diei Feſtivitas . in qua ſancta Dei Genitrix mortem ſubiit temporalem . nec tamen mortis nexibus deprimi potuit . quæ Filium tuum Dominum noſtrum de ſe genuit incarnatum · Qui tecum ·

Oratio ad Stationem . ſive Miſſam ·

G Famulorum tuorum . Domine . delictis ignoſce . & qui placere de actibus noſtris non valemus . Genitricis Filii tui Domini Dei noſtri interceſſione ſalvemur · Per eumdem ·

Aliæ Orationes ·

G Subveniat Domine plebi tuæ Dei Genitricis oratio . quam etſi pro conditione carnis migraſſe cognoſcimus . in cæleſti gloria apud te pro nobis orare ſentiamus · Per eumdem ·

G Magna eſt . Domine . apud clementiam tuam Dei Genitricis oratio . quam idcirco de præſenti ſæculo tranſtuliſti . ut pro peccatis noſtris apud te fiducialiter intercedat · Per eumdem ·

R Deus . qui ſpe ſalutis æternæ beatæ Mariæ virginitate fœcunda . humano generi præmia præſtitiſti . tribue quæſumus . ut ipſam pro nobis apud te intercedere ſentiamus . per quam meruimus Auctorem vitæ noſtræ ſuſcipere · Per eumdem ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui terrenis corporibus . Verbi tui veritatis Filii Unigeniti . per Venerabilem ac glorioſam ſemper Virginem Mariam ineffabile myſterium conjungere voluiſti . petimus immenſam clementiam tuam . ut quod in ejus veneratione depoſcimus . te propitiante conſequi mereamur · Per eumdem ·

R Concede . quæſumus . omnipotens Deus ad beatæ Mariæ ſemper Virginis gaudia æterna pertingere . de cujus nos

nos veneranda Aſſumptione tribuis annua ſolemnitate gaudere · Per ·

E Quæſumus . omnipotens Deus . ut plebs tua tibi toto corde deſerviens . interveniente beata ſemper Virgine Maria . & beneficia tua jugiter mereatur & pacem · Per ·

XVI. Kal. Sept. ideſt . XVII. *die Men. Aug. In Octavas* S. LAURENTII *Mart.*

R.E Beati Laurentii nos faciat . Domine . paſſio veneranda lætantes . & ut eam ſufficienter recolamus . efficiat promptiores · Per ·

R.E Iterata feſtivitate . beati Laurentii . Domine . Natalitia veneramur . quæ in cœleſti beatitudine fulgere novimus ſempiterna · Per ·

XV. Kal. Septemb. ideſt . XVIII. *die Menſis Auguſti · Natale* S. AGAPITI *Martyris* .

Olim via Tiburtina ·

G Lætetur Eccleſia tua . Deus . beati Agapiti Martyris tui confiſa ſuffragiis . atque ejus precibus glorioſis & devota permaneat . & ſecura conſiſtat · Per ·

R.E Sancti Martyris Agapiti merita nos Domine . pretioſa tueantur . in quibus tuæ majeſtatis opera prædicantes . & præſens capiamus adjutorium & futurum · Per ·

XIV. Kal. Sept. ideſt . XIX. *die Men. Aug. Natale* S. MAGNI *Mart.*

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & intercedente beato Martyre tuo Magno . ab hoſtium nos defende propitiatus incurſu · Per ·

XI. Kal. Septem. ideſt . XXII. *die Men. Aug. Natale* S. TIMOTHEI *Martyris* ·

Statio ad S. Paulum ·

G Auxilium tuum nobis Domine . quæſumus placatus impende . & intercedente beato Timotheo Martyre tuo . dexteram ſuper nos tuæ propitiationis extende · Per ·

VIII. Kal. Septemb. ideſt . XXV. *die Men. Aug. Nat.* S. BARTHOLOMÆI *Apoſtoli* ·

Ad S. Bartholomæum in Inſula ·

Omnipotens ſempiterne Deus . qui hujus diei venerandam . ſanctamque lætitiam . beati Apoſtoli tui Bartholomæi Feſtivitate tribuiſti . da Eccleſiæ tuæ . quæſumus . & amare quod credidit . & prædicare quod docuit · Per · L.E

Item VIII. Kal. Septemb. ideſt . XXV. *die Menſis Auguſti* ·

Natale S. GENESII *Martyris* ·

VI. Kal. Septemb . ideſt . XXVII. *die Men. Aug. Natale* S. RUFI *Martyris* ·

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & beati Rufi interceſſionibus confidentes . nec minis adverſantium . nec ullo conturbemur incurſu · Per · R

V. *Kal. Septemb. ideſt* . XXVIII. *die Menſ. Aug. Natale* S. HERMETIS *Martyris* ·

Olim Via Salaria vetere ·

Deus . qui per beatum Hermen Martyrem tuum virtute conſtantiæ in paſſione roboraſti . ex ejus nobis imitatione tribue . pro amore tuo proſpera Mundi deſpicere . & nulla ejus adverſa formidare · Per · G

Sancti nos . quæſumus Domine . Hermis Natalitia votiva lætificent . & ſuæ beneficiis interceſſionis adtollant · Per · R

Exultet . quæſumus Domine . populus tuus in ſancti tui commemoratione Her- R

Hermis. & cujus votivo lætatur officio. ſuffragio relevetur optato· Per·

Item V. *Kal. Sept. ideſt*. xxviii. *die Men. Aug. Nat.* S. Augustini *Epiſcopi & Confeſſoris*·

Adeſto ſupplicationibus noſtris om-
L nipotens Deus. & quibus fiduciam ſperandæ pietatis indulges. intercedente beato Auguſtino Confeſſore tuo atque Pontifice. conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum· Per·

IV. *Kal. Septembr. ideſt*. xxix. *die Men. Auguſti* In Passione S. Johannis Baptistæ·

Sancti Johannis Baptiſtæ & Marty-
R ris tui. Domine quæſumus. veneranda Feſtivitas. ſalutaris auxilii nobis præſtet effectum· Per·

Perpetuis nos. Domine. S. Johannis
R Baptiſtæ tuere præſidiis. & quantò fragiliores ſumus. tantò magis neceſſariis adtolle ſuffragiis· Per·

Deus. qui Præcurſorem Filii tui
L tanto munere ditaſti. ut pro ipſo etiam capite plecti mereretur. da nobis ex ejus imitatione veritatis fortes teſtes exiſtere. & nullas adverſitates Mundi formidare· Per·

Item IV· *Kal. Septembris ideſt*. xxix. *die Menſis Aug. Nat. S.* Sabinæ *Martyris*·

Ad S. Sabinam·

Deus. qui inter cætera potentiæ tuæ
G miracula. etiam in ſexu fragili victoriam martyrii contuliſti. concede propitius. ut cujus Natalitia colimus. per ejus exempla ad te gradiamur· Per·

III. *Kal. Septembr. ideſt*. xxx. *die Men. Aug. Nat.* SS. Martyrum Felicis et Adaucti·

Olim Via Oſtienſi·

G Majeſtatem tuam. Domine. ſupplices deprecamur. ut ſicut nos jugiter Sanctorum tuorum commemoratione lætificas. ita ſemper ſupplicatione defendas· Per·

Mense Septembri·
Kalendis Septembris· *Natale* S. Prisci *Martyris*·

Omnipotens ſempiterne Deus. for- R
titudo certantium. & Martyrum palma. ſolemnitatem hodierni diei propitius intuere. & Eccleſiam tuam continua fac celebritate lætari. ut interceſſione beati Martyris Priſci. omnium intercedentium vota perficias· Per·

Nonis Septemb. ideſt. iiI. *die Septemb. Ordinatio* S. Gregorii *Papæ*·

Ad S. Petrum·

Deus. qui animæ famuli tui Grego- G
rii eternæ beatitudinis præmia contuliſti. concede propitius. ut qui peccatorum noſtrorum pondere premimur. ejus apud te precibus ſublevemur· Per·

Deus. qui beatum Gregorium Pon- G
tificem. Sanctorum tuorum meritis coæquaſti. concede propitius. ut qui commemorationis ejus Feſta percolimus. vitæ quoque imitemur exempla· Per·

Deus. corona Pontificum. & lucer- L
na Doctorum. qui beatum Gregorium Eccleſiæ tuæ providiſti Pontificem & Doctorem. quæſumus· ut ejus nos ſemper & documentis erudias. & exemplis informes· Per·

Deus. qui frumenta tui eloquii bea- L
tum Pontificem tuum Gregorium eſurientibus populis diſpertire feciſti. concede tuis famulis toto mentis affectu ſervare quod docuit. ut illuc quoque (eodem apud te obtinente) mereamur ſubſequi. quò pervenit· Per·

Omni-

Digitized by Google

L Omnipotens ſempiterne Deus. qui per os beati Pontificis tui Gregorii. eloquiorum tuorum nobis abdita revelaſti. concede nobis aurem pectoris ejus accommodare doctrinis. ut ad illam ejus interventu pervenire mereamur patriam. ad quam ipſe totis deſideriis anhelavit. Per.

VI. *Idus Septembris. ideſt.* VIII. *die Menſis Septembris.* NATIVITAS S. MARIÆ.
Collecta ad S. Hadrianum.
Statio ad S. Mariam Majorem.
Oratio ad Collectam.

G Supplicationem ſervorum tuorum. Deus miſerator. exaudi. ut qui in Nativitate Dei Genitricis & Virginis congregamur. ejus interceſſionibus complacatus. a te de inſtantibus periculis eruamur. Per eumdem.

Oratio ad Stationem. ſive Miſſam.

G Famulis tuis Domine, cæleſtis gratiæ munus impertire. ut quibus beatæ Virginis partus extitit ſalutis exordium. Nativitatis ejus votiva ſolemnitas pacis tribuat incrementum. Per.

Aliæ Orationes.

R.E Adjuvet nos. quæſumus Domine. ſanctæ Mariæ glorioſa interceſſio. cujus etiam diem. quo felix ejus eſt inchoata Nativitas. * meminimus. Per.

* celebramus.

R.E Adeſto nobis omnipotens Deus beatæ Mariæ Feſta repetentibus. quam hodiernæ Feſtivitatis prolatam exortu. ineffabili munere ſublevaſti. Per.

Item VI. *Idus Septembris. ideſt.* VIII. *die Menſis Septembris. Natale* S. HADRIANI *mart.*
Ad Sanctum Hadrianum.

E Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beati Hadriani Martyris tui Natalitia colimus. a cunctis malis imminentibus. ejus interceſſionibus liberemur. Per.

V. *Idus Septembris. ideſt.* IX. *die Menſis Septembris. Natale* S. GORGONII *Martyris.*
Olim Via Lavicana.

R.E Sanctus. Domine. Gorgonius ſua nos interceſſione lætificet. & pia faciat ſolemnitate gaudere. Per.

III. *Idus Septembris. ideſt.* XI. *die Menſis Septembris. Natale Sanctorum Martyrum* PROTHI *&* HYACINTHI.
Olim Via Salaria in Baſilla.

G.E Beati Prothi nos. Domine. & Hyacinthi foveat pretioſa confeſſio. & pia jugiter interceſſio tueatur. Per.

XVIII. *Kal. Octob. ideſt.* XIV. *die Men. Septembris. Natale SS. Martyrum & Pontificum* CORNELII *&* CYPRIANI.
Statio olim Via Appia in Calliſti.

L.G Infirmitatem noſtram quæſumus Domine propitius reſpice. & mala omnia quæ juſtè meremur. Sanctorum tuorum interceſſione averte. Per.

L.R Beatorum Martyrum pariterque Pontificum Cornelii & Cypriani nos. Domine quæſumus. Feſta tueantur. & eorum commendet oratio veneranda. Per.

Item XVIII. *Kalend. Octobris. ideſt.* XIV. *die Menſis Septembris.* EXALTATIO S. CRUCIS.
Statio ad S. Johannem in Lateranis. hoc eſt. ad Baſilicam Salvatoris.

G Deus. qui Unigeniti tui Domini noſtri Jeſu Chriſti pretioſo ſanguine humanum genus redimere dignatus es. con-

concede propitius. ut qui ad adorandam vivificam Crucem adveniunt. a peccatorum ſuorum nexibus liberentur. Per eumdem.

R Adeſto familiæ tuæ. quæſumus clemens & miſericors Deus. ut in adverſis & proſperis ejus preces exaudias. & neſas adverſariorum. per auxilium ſanctæ Crucis digneris conterere. ut portum ſalutis tuæ valeant apprehendere. Per.

Ad Veſperos.

L.R Deus. qui nos hodierna die Exaltatione ſanctæ Crucis annua ſolemnitate lætificas. præſta. ut cujus myſterium in terra cognovimus. ejus redemptionis præmia conſequamur. Per eumdem.

XVII. *Kalend. Octob. ideſt*. xv. *die Menſis Septembris.*
Nat. S. Nicomedis *Mart.*
Olim Via Nomentana.

L.G Adeſto Domine populo tuo. ut beati Nicomedis Martyris tui merita præclara ſuſcipiens. ad impetrandam miſericordiam tuam ſemper ejus patrociniis adjuvetur. Per.

XVI. *Kal. Octob. ideſt*. xvi. *die Men. Septembris. Natale* S. Euphemiæ *Virginis & Martyris.*
Olim ad Sanctam Euphemiam.

L.G Omnipotens ſempiterne Deus. qui infirma Mundi eligis. *Require in S. Agnetis. Menſ. Jan.*

Item XVI. *Kal. Octob. ideſt*. xvi. *die Menſis Septembris. Natale Sanctorum Mar.* Luciæ & Geminiani.

L.G Præſta Domine precibus noſtris cum exultatione provectum. ut quorum diem paſſionis annua devotione recolimus. etiam fidei conſtantiam ſubſequamur. Per.

Psalt.R.G.

Exaudi Domine preces noſtras. & L.G Sanctorum tuorum (quorum Feſta ſolemniter celebramus) continuis foveamur auxiliis. Per.

XII. *Kal. Octob. ideſt*. xx. *die Menſis Septembris. Natale* S. Eustachii *Martyris.*
Ad S. Euſtachium.

Item XII. *Kal. Octobr. ideſt*. xx. *die Men. Septemb. Vigilia* S. Matthæi *Evangeliſtæ.*

Da quæſumus omnipotens Deus. E.L ut beati Matthæi Apoſtoli tui & Evangeliſtæ (quam prævenimus) veneranda ſolemnitas. & devotionem nobis augeat. & ſalutem. Per.

XI. *Kal. Octob. ideſt*. xxi. *die Menſis Septembr. Natale* S. Matthæi *Apoſtoli & Evangeliſtæ.*
Ad S. Matthæum in Merulana.

Beati Evangeliſtæ Matthæi. Domine. L.E precibus adjuvemur. ut quod poſſibilitas noſtra non obtinet. ejus nobis interceſſione donetur. Per.

Beati Matthæi Evangeliſtæ. quæſumus. L.E Domine ſupplicatione placatus. & veniam nobis tribue. & remedia ſempiterna concede. Per.

Sit. Domine. beatus Matthæus E- E vangeliſta noſtræ fragilitatis adjutor. ut pro nobis tibi ſupplicans copioſius audiatur. Per.

X. *Kal. Octob. ideſt*. xxii. *die Menſis Septembris. Natale* S. Digne *Virginis & martyr.*

V. *Kal. Octob. ideſt*. xxvii. *die Menſis Septembris. Natale SS. martyrum* Cosmæ & Damiani.
Ad SS. Coſmam & Damianum.

Præſta. quæſumus. omnipotens G.L Deus.

· Deus. ut qui ſanctorum tuorum Coſmæ & Damiani Natalitia colimus. a cunctis malis imminentibus eorum interceſsionibus liberemur · Per ·

R. E Magnificet te. Domine. ſanctorum Coſmæ & Damiani beata ſolemnitas. qua & illis gloriam ſempiternam. & opem nobis ineffabili providentia contuliſti · Per ·

III. *Kal. Octob.* idest. xxix. *die Menſis Septembris* · *Dedicatio Baſilicæ* S. Archangeli Michaelis · *Olim ad S. Michaelem in ſummitate Circi. inter nubes* ·

G.L Deus. qui miro ordine Angelorum miniſteria hominumque diſpenſas. concede propitius. ut a quibus tibi miniſtrantibus in cælo ſemper aſsiſtitur. ab his in terra vita noſtra muniatur · Per ·

G.R Beati Archangeli tui Michaelis interceſsione ſuffulti. ſupplices te. Domine. deprecamur. ut quos honore proſequimur. contingamus & mente · Per ·

R. E Da nobis omnipotens Deus. beati Archangeli Michaelis eatenus honore proficere. ut cujus in terris gloriam prædicamus. precibus adjuvemur in cælis · Per ·

R Perpetuum nobis. Domine. tuæ miſerationis præſta ſubſidium. quibus & Angelica præſtitiſti ſuffragia non deeſſe · Per ·

R. E Adeſto plebi tuæ miſericors Deus. & ut gratiæ tuæ beneficia potiora percipiat. beati Michaelis Archangeli fac ſupplicem deprecationibus ſublevari · Per ·

L Fac nos. quæſumus Domine. beati Archangeli tui Michaelis interceſſione. illius beatitudinis cæleſtis eſſe participes. de qua ipſe per tuam potentiam antiquum hoſtem dejecit · Per ·

Pridie Kal. Octob. ideſt. xxx. *die Menſis Septemb* · *Natale* S. Hieronymi *Presbyteri* ·

Sancti nos Hieronymi. Domine. Natalitia votiva lætificent. & ſuæ beneficiis interceſsionis attollant · Per · E

Exultet. Domine. populus tuus in ſancti tui Hieronymi commemoratione. & cujus votivo lætatur officio. relevetur auxilio · Per · E

MENSE OCTOBRI

Nonis Octobris. ideſt. vii. *die Menſ. Octob. Natale SS. Martyrum* Marcelli & Apulei ·

Sanctorum tuorum nos. Domine. Marcelli & Apulei beata merita proſequantur. & tuo ſemper perficiant amore ferventes · Per · R

Item Nonis Octob. ideſt. vii. *die Menſis Octob. Natale* S. Marci *Papæ & Confeſſoris* · *Olim Via Ardeatina in Balbinæ* ·

Exaudi Domine. quæſumus. preces noſtras. & interveniente beato Marco Confeſſore tuo atque Pontifice. ſupplicationes noſtras placatus intende · Per · G

Da. quæſumus Domine. fidelibus populis Sanctorum tuorum ſemper veneratione lætari. & eorum perpetua ſupplicatione muniri · Per · G

Pridie Idus Octobris. ideſt. xiv. *die Menſis Octobris* · *Nat.* S. Calisti *Papæ & Martyris* · *Olim Via Aurelia milliario III.*

Deus. qui nos conſpicis. ex noſtra infirmitate deficere. ad amorem tuum nos miſericorditer per Sanctorum G

Digitized by Google

ctorum tuorum exempla reſtaura. Per·

xv. Kal. Novembris. ideſt. xviii. *die Menſis Octobris · Natale* S. LUCÆ *Evangeliſtæ* ·

Interveniat pro nobis. Domine
B. L quæſumus. ſanctus Lucas Evangeliſta. qui crucis mortificationem jugiter in ſuo corpore. pro tui nominis honore. portavit· Per·

viii. *Kal. Novembris. ideſt* xxv. *die Menſis Octobris Nat. SS. Martyrum* CHRYSANTHI *&* DARIÆ.

L Beatorum Martyrum tuorum. Domine. Chryſanthi & Dariæ. quæſumus. adſit nobis oratio. ut quos veneramur obſequio. eorum pium jugiter experiamur auxilium · Per·

vi. *Kal. Novembris. ideſt.* xxvii. *die Menſis Octobris· Vigilia ſanctorum Apoſtolorum* SIMONIS *&* JUDÆ·

Concede. quæſumus omnipotens
L Deus· *Require in Vigilia plurimorum Apoſtolorum*·

v. *Kal. Novembris. ideſt.* xxviii. *die Menſis Octobris· Natale ſanctorum Apoſtolorum* SIMONIS *&* JUDÆ·

Deus. qui nos per beatos Apoſto-
L. E los tuos Simonem. & Judam. ad cognitionem tui nominis venire tribuiſti. da nobis eorum gloriam ſempiternam & proficiendo celebrare. & celebrando proficere · Per·

Pridie Kal. Novembris. ideſt. xxxi. *die Menſis Octobris· Vigilia Omnium* SANCTORUM·

L. E Domine Deus noſter. multiplica ſuper nos miſericordiam tuam. & quorum prævenimus glorioſa ſolemnia. tribue ſubſequi in ſancta profeſſione lætitiam· Per·

Ad Veſperos·

Erudi. quæſumus. Domine populum tuum ſpiritalibus inſtrumentis. & quorum præſtas ſolemnia prævenire. fac eorum & conſideratione devotum. & defenſione ſecurum· Per·

MENSE NOVEMBRI·
Kalendis Novembris· Natale S. CÆSARII *martyris*·
Collecta ad ſanctos Coſmam & Damianum·
Statio ad ſanctum Cæſarium·
Oratio ad Collectam·

Adeſto Domine. Martyrum de- G
precatione Sanctorum. & quos pati pro tuo nomine tribuiſti. fac tuis fidelibus ſuffragari· Per·

Ad Stationem ſive Miſſam·

Deus. qui nos beati Martyris tui G
Cæſarii annua ſolemnitate lætificas. concede propitius. ut cujus Natalitia colimus. etiam actiones imitemur· Per·

Item Kalendis Novembris·
FESTIVITAS OMNIUM SANCTORUM·
Ad S. Mariam ad Martyres·

Omnipotens ſempiterne Deus. qui L. E
nos Omnium Sanctorum merita. ſub una tribuiſti celebritate venerari. quæſumus. ut deſideratam nobis tuæ propitiationis abundantiam. multiplicatis interceſſionibus largiaris· Per·

Da. quæſumus Domine. fidelibus L. R
populis. Omnium Sanctorum ſemper veneratione lætari. & eorum perpetua ſupplicatione muniri· Per·

Concede. quæſumus omnipotens L. E
Deus ad eorum nos gaudia æterna pertingere. de quorum nos virtute tri-

tribuis annua ſolemnitate gaudere · Per ·

Quæſumus . omnipotens Deus . ut quorum nos tribuis communicare memoriis . eorum facias veraciter imitatores · Per ·

Ad Veſperos ·

L. E Omnipotens ſempiterne Deus . qui nos Omnium Sanctorum tuorum multiplicata facis celebritate gaudere . concede . quæſumus . ut ſicut illorum commemoratione . temporali gratulamur officio . ita perpetuo lætemur aſpectu · Per ·

vi. *Idus Novemb. ideſt* . viii. *die Menſis Nov. Nat. Sanctorum*
QUATUOR CORONATORUM ·
Statio ad SS. Quatuor Coronatorum

E *Quatuor Coronatorum nomina hæc ſunt · Severus . Severianus . Victorinus . & Carpophorus . quorum dies natalis per incuriam neglectus minimè reperiri poterat . ideo ſtatutum eſt . ut in eorum Eccleſia . horum quinque Sanctorum . qui in Miſſa recitantur . Natalis celebretur . ut cum iſtis . eorum quoque memoria pariter fiat ·*

G.L Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui glorioſos Martyres Claudium . Nicoſtratum . Symphorianum. Caſtorium atque Simplicium . fortes in ſua confeſſione cognovimus . pios apud te in noſtra interceſſione ſentiamus · Per ·

R Annua Martyrum tuorum . Domine . vota recurrimus . majeſtatem tuam ſuppliciter deprecantes . ut cum temporalibus incrementis . proſperitatis æternæ Coronatorum capiamus augmenta · Per ·

R Sanctorum tuorum Coronatorum . quæſumus Domine . ſemper nos lætificent Feſta . & majeſtati tuæ perpetua placatione commendent · Per ·

v. *Idus Nov. ideſt* . ix. *die Menſis Movembris ·*
Natale S. THEODORI *Martyris ·*
Ad ſanctum Theodorum ·

G.L Deus. qui nos beati Theodori Martyris tui confeſſione glorioſa circumdas . & protegis . præſta nobis ejus imitatione proficere. & oratione fulciri. Per·

iii. *Idus Nov. ideſt*. xi. *die Menſis Novembris ·*
Natale S. MENNÆ *Martyris ·*
Olim ad S. Mennam ·

G.L Præſta . quæſumus omnipotens Deus . ut qui beati Mennæ Martyris tui Natalitia colimus . interceſſione ejus in tui nominis amore roboremur · Per ·

G.L Da . quæſumus . Domine Deus noſter . ut ſicut tuorum commemoratione Sanctorum . temporali gratulamur officio . ita perpetuo lætemur aſpectu · Per ·

E Benedictio tua . Deus . impleat corda fidelium . taleſque perficiat . qui & Martyrum honorificent paſſiones . & remedia ſalutis æternæ . eiſdem patrocinantibus . adſequantur · Per ·

Item iii. *Idus Novembris ideſt* . xi. *die Menſis Novembris ·*
Natale S. MARTINI *Epiſcopi & Confeſſoris ·*
Ad ſanctos Silveſtrum & Martinum ·

L. G Deus . qui conſpicis . quia ex nulla noſtra virtute ſubſiſtimus . concede propitius . ut interceſſione beati Martini Confeſſoris tui . contra omnia adverſa muniamur · Per ·

E Exaudi Domine populum tuum tota tibi mente ſubjectum . & beati Martini

Digitized by Google

tini Pontificis ſupplicatione cuſtodi. ut corpore & corde protectus. quod piè credit appetat. & quod juſtè ſperat. obtineat. Per.

x. *Kal. Decemb. ideſt*. xxii. *die Menſis Novembris*.
Natale S. Caeciliae *Virginis & Martyris*.
In Vigilia. ſive ad Veſperos.

R Sanctæ Martyris tuæ Cæciliæ [Domine] ſupplicationibus tribue nos foveri. ut cujus venerabilem ſolemnitatem prævenimus obſequio. ejus interceſſionibus commendemur. Per.

Statio ad ſanctam Cæciliam.

L. G Deus. qui nos annua beatæ Cæciliæ Martyris tuæ ſolemnitate lætificas. da. ut quam veneramur officio. etiam piæ converſationis ſequamur exemplo. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui eligis infirma Mundi. ut fortia quæque confundas. da nobis in Feſtivitate ſanctæ Martyris tuæ Cæciliæ congrua devotione gaudere. ut & potentiæ tuæ in ejuſdem paſſione percipiamus auxilium. Per.

R Exaudi nos Deus ſalutaris noſter. ut ſicut de ſanctæ Cæciliæ Feſtivitate gaudemus. ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per.

R Creſcat. Domine. ſemper in nobis ſanctæ jocunditatis affectus. & beatæ Cæciliæ Martyris tuæ veneranda Feſtivitas augeatur. Per.

ix. *Kal. Decemb. ideſt*. xxiii. *die Menſis Novembris*.
Natale S. Clementis *Papæ & Martyris*.
Ad ſanctum Clementem.

L. G Deus. qui nos annua beati Clementis Martyris tui atque Pontificis ſolemnitate lætificas. concede propitius. ut cujus natalitia colimus. virtutem quoque paſſionis imitemur. Per.

R Beati Clementis Sacerdotis & Martyris tui Natalitia veneranda. quæſumus Domine. Eccleſia tua devota ſuſcipiat. & fiat magnæ glorificationis amore devotior. Per.

E. R Beati Clementis. Domine. Natalitia fidelibus tuis munera ſuffragentur. & qui tibi placuit. nobis imploret auxilium. Per.

E Omnipotens ſempiterne Deus. qui in omnium Sanctorum tuorum es virtute mirabilis. da nobis in beati Clementis annua ſolemnitate lætari. qui Filii tui Martyr & Pontifex. quod miniſterio geſſit. teſtimonio comprobavit. & quod prædicavit ore. confirmavit exemplo. Per.

Item ix. *Kal. Decemb. ideſt*. xxiii. *die Menſis Novembris*.
Natale S. Felicitatis *Martyris*.
Olim Via Salaria.

G. L Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut beatæ Felicitatis Martyris tuæ ſolemnia recenſentes. meritis ipſius protegamur & precibus. Per.

G. L Supplices te rogamus. omnipotens Deus. ut intervenientibus Sanctis tuis. & tua in nobis dona multiplices. & tempora noſtra diſponas. Per.

R Interceſſio nos. quæſumus Domine. ſanctæ Felicitatis Martyris tuæ votiva confoveat. ut ejus ſacrata Natalitia. & temporaliter frequentemus. & conſpiciamus æterna. Per.

viii. *Kal. Decembris. ideſt*. xxiv. *die Menſis Novembris*.
Natale S. Chrysogoni *Martyris*.
Ad Sanctum Chryſogonum.

G. L Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris.

ſtris . ut qui ex iniquitate noſtra reos nos eſſe cognoſcimus . beati Chryſogoni Martyris tui interceſſione liberemur · Per ·

III. Kal. Decemb. ideſt . xxix. die Menſis Novembris ·
Natale SS. Martyrum SATURNINI . CHRISANTHI . MAURI . DARIÆ *& aliorum .*
Olim Via Salaria in Thraſonis ·

G. L Deus . qui nos beati Saturnini Martyris tui concedis Natalitio perfrui . ejus nos tribue meritis adjuvari · Per ·

R Beatorum Martyrum . Domine . Saturnini . & Chryſanthi adſit oratio . ut quos obſequio veneramur . pium jugiter experiamur auxilium · Per ·

Item III. Kal. Decemb. ideſt . xxix. die Menſis Novembris ·
Vigilia S. ANDREÆ *Apoſtoli ·*

G. L Quæſumus omnipotens Deus . ut beatus Andreas Apoſtolus tuum pro nobis imploret auxilium . ut a noſtris reatibus abſoluti . a cunctis etiam periculis exuamur · Per ·

Ad Veſperos ·
Ad ſanctum Petrum ·

R. E Tuere nos miſericors. Deus . & beati Andreæ Apoſtoli tui (cujus Natalitia prævenimus) ſemper guberna præſidiis · Per ·

Pridie Kal. Decemb. ideſt . xxx. die Menſis Novembris ·
Nat. Sancti ANDREÆ *Apoſtoli ·*
Ad Vigilias in nocte . ad ſanctum Petrum ·
Ad Matutinos ·

G. E Deus . qui es Sanctorum tuorum ſplendor mirabilis . qui hunc diem beati Andreæ martyrio conſecraſti . da Eccleſiæ tuæ de ejus Natalitio ſemper gaudere . ut apud miſericordiam tuam exemplis ejus protegamur & meritis · Per ·

Statio ad ſanctum Petrum ·
Olim ad ſanctum Andream in Exquiliis ·

Majeſtatem tuam Domine ſuppliciter exoramus . ut ſicut Eccleſiæ tuæ beatus Andreas Apoſtolus extitit Prædicator & Rector . ita apud te ſit pro nobis perpetuus interceſſor . Per · G. L

Majeſtatem tuam . Domine . ſuppliciter exoramus . ut ſicut Eccleſiæ tuæ ſanctus Andreas Apoſtolus extitit Prædicator & Rector . ita ſit pro nobis perpetuus ſuffragator · Per · R

Beatus Andreas pro nobis . Domine quæſumus . imploret Apoſtolus . ut & noſtris reatibus abſoluti . a cunctis etiam periculis eruamur · Per · R

Ad Veſperos ·

Da nobis . quæſumus . Domine Deus noſter . beati Apoſtoli tui Andreæ interceſſionibus ſublevari . ut per quos Eccleſiæ tuæ ſuperni muneris rudimenta donaſti . per eos ſubſidia perpetuæ ſalutis impendas · Per · G. E

Aliæ Orationes ·

Adjuvet Eccleſiam tuam . tibi Domine ſupplicando . beatus Andreas Apoſtolus . & pius interventor efficiatur . qui tui nominis extitit prædicator · Per · E. G

Exaudi Domine populum tuum . cum ſancti Apoſtoli tui Andreæ patrocinio ſupplicantem . ut tuo ſemper auxilio . ſecura tibi poſſit devotione ſervire · Per · E. G

MENSE DECEMBRI ·

VII. Idus Decemb, ideſt . VII. *die Men. Decemb.*
In Octavas S. ANDREÆ *Apoſtoli ·*

Protegat nos . Domine . ſæpius beati Andreæ Apoſtoli repetita ſolemnitas . ut cujus R

Digitized by Google

ut cujus patrocinia ſine intermiſſione recolimus . perpetua defenſione ſentiamus · Per·

R Adjuvet familiam tuam . tibi Domine ſupplicando . venerandus Andreas Apoſtolus tuus & pius interventor efficiatur . qui tui nominis extitit prædicator · Per·

Item VII. Idus Decemb. ideſt. VII. *die Menſis Decemb· Natale S.* Ambrosii *Epiſcopi & Confeſſoris*·

L Deus . Mundi auctor & conditor . qui hodiernæ Feſtivitatis diem . beati Ambroſii Sacerdotis electione conſecraſti . præſta populo tuo . ut cujus annua celebritate devotis exultat obſequiis . ejus ſuffragiis tuæ pietatis conſequatur auxilium · Per ·

Pridie Idus decembris . ideſt . XII. *die Menſis Decemb. Nat.* S. Damasi *Papæ & Confeſſoris* ·

Olim Via Ardeatina·

E. L Miſericordiam tuam Domine nobis . quæſumus . interveniente beato Confeſſore tuo Damaſo . clementer impende . & nobis peccatoribus ipſius propitiare ſuffragiis · Per ·

Idibus Decembris . ideſt . XIII. *die Menſis Decembris · Nat.* S. Luciæ *Virginis & Mart.*

Olim ad S. Luciam·

L. G Exaudi nos Deus ſalutaris noſter . ut ſicut de beatæ Luciæ Feſtivitate gaudemus . ita piæ devotionis erudiamur affectu · Per ·

B Interceſſio nos . Domine quæſumus . ſanctæ Luciæ Martiris tuæ votiva confoveat . ut ejus ſacrata Natalitia & temporaliter frequentemus . & conſpiciamus æterna · Per ·

XII. Kalen. Januarii . ideſt . XXI. *die Menſis Decembris · Nat.* S. Thomæ *Apoſtoli* .

Statio ad Apoſtolos ·

Da nobis . quæſumus . Domine beati Apoſtoli tui Thomæ ſolemnitatibus gloriari . ut ejus ſemper & patrociniis ſublevemur . & fidem congrua devotione ſectemur · Per · E. L

Conſerva Domine . populum tuum . & quem ſanctorum tuorum præſidiis non deſinis adjuvare . perpetuis tribue gaudere remediis · Per · B

Da populo tuo . quæſumus . Domine ſpiritum veritatis & pacis . & intercedente beato Thoma Apoſtolo tuo & te tota mente cognoſcat . & quæ tibi ſunt placita toto corde ſectetur · Per · E

Commune Sanctorum ·

* *Ex præſcriptis Sanctorum Natalitiis deſumi poſſunt Orationes & Preces pro aliorum quoque Sanctorum Feſtivitatibus . pari conditione ſervata . nominibuſque commutatis* ·

In Vigilia unius Apoſtoli ·

Da . quæſumus . omnipotens Deus . ut Ill. Apoſtoli tui (quam prævenimus) veneranda ſolemnitas . & devotionem nobis augeat & ſalutem · Per · L

Beati Apoſtoli tui Ill. quæſumus Domine ſupplicatione placatus . & veniam nobis tribue . & remedia ſempiterna concede · Per · L

Concede nobis . quæſumus omnipotens Deus . venturam Apoſtoli tui Ill. ſolemnitatem congruo prævenire honore . & venientem digna celebrare devotione · Per · B

Ad Veſperos ·

Sancti tui nos . quæſumus . Domine Ill. Apoſtoli ſolemnitas (quam præveni- B

Digitized by Google

venimus) tueatur . quia tantò fiducialiùs tuo nomini ſupplicamus . quantò frequentiùs Apoſtolorum interceſſionibus confovemur · Per ·

E Deus tuorum gloria juſtorum . præſta . quæſumus . ut ſancti tui Ill. (cujus diem paſſionis celebrando prævenimus) ſentiamus auxilium · Per ·

In Natali unius Apoſtoli · ad Matutinos ·

E Deus . qui es omnium Sanctorum tuorum ſplendor mirabilis . quique hunc diem beati Apoſtoli tui Ill. martyrio conſecraſti . da Eccleſiæ tuæ de Natalitio tantæ Feſtivitatis lætari . ut quæ Apoſtolorum tuorum prædicatione floruit . eorum exemplis muniatur . & interceſſionibus adjuvetur · Per ·

Aliæ Orationes ·

E Quæſumus . omnipotens Deus . ut beatus Ill. Apoſtolus . tuum pro nobis imploret auxilium . ut a noſtris reatibus abſoluti . a cunctis etiam periculis exuamur · Per ·

O Beati Apoſtoli tui Ill. quæſumus Domine . ſupplicatione plebs tua benedictionem percipiat . ut de ejus felicitate glorietur . & ſempiternis valeat conſortiis ſociata lætari · Per ·

O Da nobis · quæſumus . Domine Deus noſter . beati Apoſtoli tui Ill. interceſſionibus ſublevari . ut per quos Eccleſiæ tuæ ſuperni muneris rudimenta donaſti . per eos ſubſidia perpetuæ ſalutis impendas · Per ·

Deus . qui ligandi · *Require in Vig. SS. Petri & Pauli menſe Junio* · * Familiam tuam . *Require in eorumdem Natali* · * Exaudi nos Deus · *ibidem* · * Protege Domine · *ibidem* · * Eſto Domine · *ibidem* · * Apoſtolicis nos Domine · *ibidem* · * Concede quæſumus · *ibidem* · * Solemuitatis Apoſtolicæ · *ibidem* · * Præſta quæſumus · *ibidem* ·

In Vigilia plurimorum Apoſtolorum ·

Concede . quæſumus . omnipotens R Deus . ut ſicut Apoſtolorum tuorum Ill. & Ill. glorioſa natalitia prævenimus . ſic ad tua beneficia promerenda . majeſtatem tuam pro nobis ipſi præveniant · Per ·

In Natali plurimorum Apoſtolorum ·

Deus qui nos per beatos Apoſtolos R ad cognitionem tui nominis venire tribuiſti . da nobis eorum gloriam ſempiternam . & proficiendo celebrare . & celebrando proficere · Per ·

Deus . qui nos annua Apoſtolorum E. L tuorum Ill. & Ill. ſolemnitate lætificas . præſta . quæſumus . ut quorum gaudemus meritis . inſtruamur exemplis · Per ·

Omnipotens ſempiterne Deus . Mun- V di creator & rector . qui beatos Apoſtolos tuos nominis tui gloria conſecraſti . exaudi populum tuum cum Sanctorum tuorum tibi patrocinio ſupplicantem . ut per pacis donum proficiat ad fidei & charitatis augmentum · Per ·

Orationes in Natali plurimorum Sanctorum ·

Exaudi Domine populum tuum R cum Sanctorum tuorum tibi patrocinio ſupplicantem . ut temporalis vitæ nos tribuas pace gaudere . & æternæ reperire ſubſidia · Per ·

Præſta Domine . quæſumus . ut ſicut R Sanctorum tuorum nos Natalitia celebranda non deſerunt . ita jugiter ſuffragiis comitentur · Per ·

Adeſto Domine populo tuo cum R San-

Sanctorum patrocinio ſupplicanti. ut quod propria fiducia non præſumit. ſuffragantium meritis conſequatur. Per.

R Sancti tui. quæſumus Domine. jugiter nobis à te & veniam poſtulent & profectum. Per.

R Deus. qui nos & Sanctorum Martyrum ſolemnitatibus. & Confeſſorum gloria circumdas & protegis. præſta nobis eorum ſemper & imitatione proficere. & emundatione fulgere. Per.

R Fac nos. Domine quæſumus. Sanctorum tuorum ſemper Feſta ſectari. quorum ſuffragiis protectionis tuæ dona ſentimus. Per.

R Magnificantes Domine clementiam tuam ſuppliciter exoramus. ut qui nos Sanctorum tuorum frequentibus facis Natalitiis intereſſe. perpetuis tribuas gaudere conſortiis. Per.

R Da nobis omnipotens Deus. in Sanctorum tuorum te ſemper commemoratione laudare. quia refovere curabis. quos in honore tuo perſeverare concedis. Per.

R Domine Deus noſter multiplica ſuper nos gratiam tuam. & quorum celebramus glorioſa certamina. tribue ſubſequi in ſancta profeſſione victoriam. Per.

In Vigilia unius Martyris.

* *Si fuerit Pontifex additur* (atque Pontificis.)

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & intereeſſione beati Ill. Marryris tui. perpetuam nobis miſericordiam benignus impende. Per.

E Quæſumus omnipotens Deus. ut noſtra devotio. quæ Natalitia beati Ill. Martyris antecedit. patrocinia nobis ejus accumulet. Per.

Præſta. quæſumus omnipotens Deus. ut qui ſancti Martyris tui Ill. ſolemnia prævimus. ejus etiam virtutes imitemur. Per. B

Ad Veſperos.

Deus. qui nobis beati Ill. Martyris tui Natalitia glorioſa præire concedis. tribue quæſumus. ejus nos ſemper & beneficiis præveniri. & orationibus adjuvari. Per: E

Deus. qui nos beati Marryris tui Ill. concedis Natalitia prævenire. ejus nos tribue meritis adjuvari. Per. B

In Natale unius Martyris.

* *Si fuerit Pontifex additur* (atque Pontificis.)

Ad Matutinos.

Omnipotens ſempiterne Deus. fortitudo certantium. & martyrum palma. ſolemnitatem hodiernæ diei propitius intuere. & Eccleſiam tuam continua fac celebritate lætari. ut quod meritis non præſumit. interceſſione beati Martyris tui Ill. aſſequi mereatur. Per. E

Deus Mundi Creator & Rector. qui hunc diem in beati Ill. martyrio conſecraſti. concede propitius. ut omnes qui martyrii ejus merita venerantur. interceſſionibus ejus ab æternis gehennæ incendiis liberentur. Per. E

Aliæ Orationes.

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui beati Ill. Martyris tui Natalitia colimus. interceſſione ejus in tui nominis amore roboremur. Per. L

Da. quæſumus. Domine Deus noſter. ut ſicut tuorum commemoratione ſanctorum temporali gratulamur officio. ita perpetuo lætemur aſpectu. Per. L

PSALT.R.G. V u u Adeſto

L Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & intercedente beato Ill. Martyre tuo . ab hoſtium nos defende propitius incurſu · Per ·

E Votivos . Domine quæſumus . beati Martyris tui Ill. Natalis nos ſemper excipiat . qui & jucunditatem nobis ſuæ glorificationis infundat . & nos tibi reddat acceptos · Per ·

E Fac . quæſumus . Domine Deus noſter . intercedente beato Martyre tuo Ill. populum tuum in tua devotione gaudere . quia perpetua eſt & plena felicitas . ſi bonorum omnium ſerviamus Auctori · Per ·

E Sancti Ill. Martyris tui . Domine . nos oratio ſancta conciliet . quæ ſacris virtutibus veneranda refulget · Per ·

E Beati Martyris tui Ill. quæſumus Domine nos patrocinium conlatum non deſerat . quod fragilitatem noſtram & precibus tueatur & meritis · Per ·

B Deus . qui ſanctam nobis hujus diei Solemnitatem . pro commemoratione beati Martyris tui Ill. feciſti . adeſto familiæ tuæ precibus . & da ut cujus hodie Feſta celebramus . ejus meritis & interceſſionibus adjuvemur · Per ·

E Plebs tua Domine ſancti Martyris tui Ill. te glorificatione magnificet . & eodem ſemper precante . te mereatur habere Rectorem · Per ·

Item in Nat· unius Mart. & Pontificis·

L Deus . qui nos beati Ill. Martyris tui atque Pontificis annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut cujus Natalitia colimus . de ejuſdem etiam protectione gaudeamus · Per ·

In Vigilia plurimorum Martyrum ·

* *Si fuerint Pontifices . additur* (pariterque Pontificum)

B Beatorum Martyrum Ill. & Ill. Natalitia veneranda . quæſumus Domine Eccleſia tua devota ſuſcipiat . & fiat magnæ glorificationis amore devotior · Per ·

Protege Domine plebem tuam . & quam Martyrum tuorum Ill. & Ill. aſſidua tribuiſti Feſtivitate devotam . tibi ſemper placitam fieri precibus concede juſtorum . Per · B

Ad Veſperos ·

Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut populus tuus ad plenæ devotionis affectum . beatorum Martyrum Ill. & Ill. Natalitiis præparetur . & eorum patrocinio promerente plenæ capiat ſecuritatis augmentum · Per · E

Deus . qui nos annua beatorum Martyrum tuorum Ill. & Ill. ſolemnia frequentare concedis . præſta . quæſumus . ut & devotis eadem mentibus celebremus . & interceſſionibus adjuvemur · Per · B

In Natali plurimorum Martyrum ·

Si fuerint Pontifices . additur (pariterque Pontificum)

Ad Matutinos ·

Deus . qui hodiernam diem ſanctorum tuorum Ill. & Ill. martyrio conſecraſti . da nobis ſalutem mentis & corporis . ut & illorum paſſioni ſit veneratio ex noſtra devotione . & nobis auxilium proveniat de eorum ſanctiſſima interceſſione · Per · E

Aliæ Orationes ·

Majeſtati tuæ nos . Domine . Martyrum ſupplicatio beata conciliet . ut qui inceſſabiliter actibus noſtris offendimus . Juſtorum precibus expiemur · Per · R

Martyrum tuorum nos . Domine . ſemper Feſta lætificent . & quorum celebramus meritum . experiamur auxilium · Per · R

Jugi-

R Jugiter nos. Domine. Sanctorum tuorum vota lætificent. & patrocinia nobis Martyrum ipſæ ſemper Feſtivitates exhibeant. Per.

R Ad defenſionem fidelium. Domine quæſumus. dexteram tuæ majeſtatis extende. & ut perpetua pietatis tuæ protectione muniantur. interceſſio pro his non deſit Martyrum continuata ſanctorum. Per.

R Fraterna nos. Domine. Martyrum tuorum corona lætificet. quæ & fidei noſtræ præbeat incitamenta virtutum. & multiplici nos ſuffragio conſoletur. Per.

R Præſta. quæſumus. Domine. ut ſicut nobis indiſcreta pietas horum Martyrum beatorum. individuæ charitatis præbet exemplum. ſic ſpiritum gratiæ tuæ (quo jugiter muniamur) ſemper imploret. Per.

L Deus. qui nos concedis ſanctorum Martyrum tuorum Ill. & Ill. Natalitia colere. da nobis in æterna beatitudine de eorum ſocietate gaudere. Per.

L Deus. qui nos annua ſanctorum Martyrum tuorum Ill. & Ill. ſolemnitate lætificas. concede propitius. ut quorum gaudemus meritis. accendamur exemplis. Per.

E Omnipotens ſempiterne Deus. qui per glorioſi bella certaminis ad immortales triumphos Martyres extuliſti. da cordibus noſtris dignam pro eorum commemoratione lætitiam. ut quos pio amore amplectimur. eorum precibus adjuvemur. Per.

E Omnipotens ſempiterne Deus. qui in Sanctorum tuorum cordibus flammam tuæ dilectionis accendis. da mentibus noſtris eamdem fidei & charitatis virtutem. ut quorum gaudemus triumphis. proficiamus exemplis. Per.

E Omnipotens & miſericors Deus. fidelium lumen animarum. adeſto votis ſolemnitatis hodiernæ. & Eccleſiæ tuæ gaudiis de beatorum Martyrum Ill. & Ill. gloria conceptis. benignus aſpira. ut & corda noſtra paſſione ipſorum igniantur. & apud miſericordiam tuam eorum juvemur meritis. quorum gaudemus exemplis. Per.

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſanctorum Martyrum tuorum (quorum celebramus victorias) participemus præmiis. Per. E

Item in Natali plurimorum Martyrum & Pontificum.

Beatorum Martyrum pariterque Pontificum Ill. & Ill. nos. quæſumus Domine. Feſta tueantur. & eorum commendet oratio veneranda. Per. L

In Vigilia unius Confeſſoris.
Si fuerit Pontifex. additur (atque Pontificis.)

Concede nobis. quæſumus. omnipotens Deus. venturam beati Confeſſoris tui Ill. ſolemnitatem. congruo prævenire honore. & venientem digna celebrare devotione. Per. R

Benedictionis tuæ. Domine. gratiam intercedente Confeſſore tuo Ill. ſuſcipiamus. ut cujus. præveniendo. gloriam celebramus. ejus. ſupplicando. auxilium ſentiamus. Per. R

Ad Veſperos.

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut ad meliorem vitam ſancti Confeſſoris tui Ill. exempla nos provocent. quatenus cujus ſolemnia prævenimus. etiam actus imitemur. & interceſſionibus adjuvemur. Per. E

Concede. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſicut Confeſſoris tui Ill. glorioſa Natalitia prævenimus. ſic ad tua beneficia promerenda majeſtatem tuam pro nobis ipſe præveniat. Per. E. O

Digitized by Google

In Natali unius Confeſſoris ·
Si fuerit Pontifex . additur [atque Pontificis]
Ad Matutinos ·

E Adeſto Domine populo tuo . ut beati Confeſſoris tui Ill. merita præclara ſuſcipiens . ad impetrandam miſericordiam tuam . ſemper ejus patrociniis adjuvemur & meritis · Per ·

E Abſolve . quæſumus . Domine tuorum delicta populorum . & a peccatorum nexibus (quæ pro noſtra fragilitate contraximus) intercedente beato Confeſſore tuo Ill. tua benignitate liberemur · Per ·

Aliæ Orationes ·

L Da . quæſumus . omnipotens Deus ut beati Ill. Confeſſoris tui veneranda ſolemnitas . & devotionem nobis augeat & ſalutem · Per ·

L Sancti tui . quæſumus Domine . nos ubique lætificent . ut dum eorum merita recolimus . patrocinia ſentiamus · Per ·

L Exaudi . quæſumus . Domine preces noſtras . quas in beati Ill. Confeſſoris tui ſolemnitate deferimus . & qui tibi dignè meruit famulari . ejus intercedentibus meritis . ab omnibus nos abſolve peccatis · Per ·

L Deus . fidelium remunerator animarum . præſta . ut beati Ill. Confeſſoris tui (cujus venerandam celebramus Feſtivitatem) precibus indulgentiam conſequamur · Per ·

E Miſericordiam tuam . quæſumus . Domine nobis interveniente beato Confeſſore tuo Ill. clementer impende . & nobis peccatoribus . ipſius propitiare ſuffragiis · Per ·

E Aures pietatis tuæ . quæſumus . Domine precibus noſtris inclina . ut qui peccatorum noſtrorum flagellis percutimur . intercedente beato Confeſſore tuo Ill. miſerationis tuæ gratia liberemur · Per ·

Sancti Confeſſoris tui Ill. nos . quæſumus . Domine tuere præſidiis . ut ejus ſemper interceſſionibus adjuvemur · Per · E

Adeſto . quæſumus . Domine precibus noſtris . quas in ſancti Confeſſoris tui Ill. commemoratione deferimus . ut qui noſtræ juſtitiæ fiduciam non habemus . ejus qui tibi placuit precibus adjuvemur · Per · E

Exultemus . quæſumus Domine Deus noſter . in ſolemnitate beati Confeſſoris tui Ill. ut ejus ſacra Natalitia celebrantes . ad impetrandam miſericordiam tuam . ejus ſemper patrociniis adjuvemur · Per · E

Omnipotens ſempiterne Deus . cui cuncta famulantur elementa . exaudi propitius . intercedente pro nobis beato Confeſſore tuo Ill. orationem noſtram . & tribue nobis miſericordiam tuam . & quæcumque præcipis ut agamus . ipſe adjuva ut implere poſſimus · Per · E

Sancti Confeſſoris tui Ill. tribue nos Domine ſupplicationibus foveri . ut cujus depoſitionem annuo celebramus obſequio . ejus apud te interceſſionibus & meritis adjuvemur · Per · E

Item in Natali Confeſſoris & Pontificis ·

Deus . qui nos beati Ill. Confeſſoris tui atque Pontificis annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut cujus Natalitia colimus . etiam actiones imitemur · Per · L

Item in Natali Confeſſoris & Doctoris ·

Deus . qui populo tuo æternæ ſalutis beatum Ill. Miniſtrum tribuiſti . præſta quæſumus . ut quem Doctorem vitæ habuimus in terris . interceſſorem habere mereamur in cælis · Per · L

Item

Item in Natali Confeſſoris & Abbatis ·

E Interceſſio nos . quæſumus Domine beati Ill. Abbatis commendet . ut quod noſtris meritis non valemus . ejus patrocinio aſſequamur · Per ·

In Vigilia plurimorum Confeſſorum ·
Si fuerint Pontifices . additur
(pariterque Pontificum)

E Beatorum Confeſſorum tuorum. Domine Ill. & Ill. Natalitia præeuntes. ſupplices te rogamus . ut quos cæleſti gloria ſublimaſti . tuis adeſſe concedas fidelibus · Per ·

E Conſerva . quæſumus . Domine familiam tuam . & benedictionum tuarum propitius ubertate purifica . ut per interceſſionem beatorum Confeſſorum tuorum Ill. & Ill. & eruditionibus tuis ſemper multiplicetur & donis · Per ·

Ad Veſperos ·

E Propitiare miſericors Deus ſupplicationibus noſtris . & populum tuum pervigili protectione cuſtodi . ut qui beatorum Confeſſorum tuorum Ill. & Ill. ſolemnia prævenimus . tribuas nobis ex eorum imitatione proſpera Mundi deſpicere . & nulla ejus adverſa formidare · Per ·

In Natali plurimorum Confeſſorum ·
Si fuerint Pontifices . additur
[pariterque Pontificum ·]
Ad Matutinos ·

E Deus . qui beatos Confeſſores tuos Ill. & Ill. Sanctorum tuorum meritis coæquaſti . da nobis in eorum celebritate gaudere . ut quorum commemorationem agimus . eorum imitatione proficiamus . & interceſſionibus ſublevemur · Per ·

L Deus . qui nos ſanctorum Confeſſorum tuorum Ill. & Ill. confeſſionibus glorioſis circumdas & protegis . da nobis & eorum imitatione proficere . & interceſſione gaudere · Per ·

Sanctorum tuorum Ill. & Ill. Domine . ſuffragiis imploramus . ut a cunctis liberemur offenſis · Per · E

Exaudi nos omnipotens & miſericors Deus . & Sanctorum tuorum nos ubique tuere præſidiis · Per · E

Tribue . quæſumus . Domine . Sanctos tuos jugiter orare pro nobis . & ſemper eos clementer digneris audire · Per · E

Alias Orationes require in Natali plurimorum Sanctorum ·

In Vigilia unius Virginis & Martyris ·

Sanctæ Martyris tuæ Ill. Domine . ſupplicationibus tribue nos foveri . ut cujus venerabilem ſolemnitatem prævenimus obſequio . ejus interceſſionibus commendemur & meritis · Per · E

Quæſumus . omnipotens Deus . ut quorum nos tribuis communicare memoriis . eorum facias veraciter imitatores · Per · E

In Natali unius Virginis & Martyris ·

Deus . qui inter cætera potentiæ tuæ miracula etiam in ſexu fragili victoriam martyrii contuliſti . concede propitius ut qui beatæ Ill. Martyris tuæ Natalitia colimus . per ejus ad te exempla gradiamur · Per · L. E

Indulgentiam nobis . Domine . beata Ill. Martyr imploret . quæ tibi grata ſemper extitit . & merito caſtitatis . & tuæ profeſſione virtutis · Per · L. E

Omnipotens ſempiterne Deus . qui infirma Mundi eligis . ut fortia quæque confundas . concede propitius . ut qui beatæ Ill. Martyris tuæ ſolemnia colimus . ejus apud te patrocinia ſentiamus · Per · L

In Nata-

In Natali plurimarum Martyrum ·

L Da nobis . quæſumus Domine Deus noſter . ſanctarum Martyrum palmas inceſſabili devotione venerari . ut quas digna mente non poſſumus celebrare . humilibus ſaltem frequentemus obſequiis · Per ·

In Natali unius Virginis ·

L Exaudi nos Deus ſalutaris noſter . ut ſicut beatæ Ill. Virginis tuæ Feſtivitate gaudemus . ita piæ devotionis erudiamur affectu · Per ·

E Deus . qui nos hodie ſanctæ Virginis Ill. annua ſolemnitate lætificas . concede propitius . ut ejus adjuvemur meritis . cujus caſtitatis radiamur exemplis · Per ·

In Natali unius Sanctæ Martyris & non Virginis ·

Deus . qui inter cætera . *Require in Natali Virginis & Martyris* ·

In Natali unius Sanctæ non Virginis ·

L Exaudi nos Deus ſalutaris noſter . ut ſicut de beatæ Ill. Feſtivitate gaudemus . ita piæ devotionis erudiamur affectu · Per ·

ORATIONES VOTIVÆ ·

De S. Trinitate ·

L Omnipotens ſempiterne Deus . qui dediſti famulis tuis . in confeſſione veræ fidei . æternæ Trinitatis gloriam agnoſcere . & in potentia majeſtatis adorare Unitatem . quæſumus . ut ejuſdem fidei firmitate ab omnibus ſemper muniamur adverſis · Per ·

E Domine Deus . Pater omnipotens . famulos tuæ majeſtati ſubjectos . per Unicum Filium tuum in virtute Sancti Spiritus . benedic & protege . ut ab omni hoſte ſecuri in tua jugiter laude lætentur · Per eumdem · in unitate ejuſdem ·

De S. Sapientia ·

E. L Deus . qui per Coæternam tibi Sapientiam . hominem . cum non eſſet . condidiſti . perditumque miſericorditer reformaſti . præſta quæſumus . ut eadem pectora noſtra inſpirante . te tota mente amemus . & ad te toto corde curramus · Per ·

E Deus qui miſiſti Filium tuum . & oſtendiſti creaturæ Creatorem . reſpice propitius ſuper nos famulos tuos . & præpara hagiæ Sophiæ dignam in cordibus noſtris habitationem · Per eumdem ·

De Spiritu Sancto ·

R.G Deus . qui corda fidelium Sancti Spiritus illuſtratione docuiſti . da nobis in eodem Spiritu recta ſapere . & de ejus ſemper conſolatione gaudere · Per · in unitate ejuſdem ·

De Cruce ·

L Deus . qui Unigeniti Filii tui pretioſo ſanguine vivificæ Crucis Vexillum ſanctificare voluiſti . concede . quæſumus . eos qui ejuſdem ſanctæ Crucis gaudent honore . tua quoque ubique protectione gaudere · Per ·

L Adeſto nobis Domine Deus noſter . & quos ſanctæ Crucis lætari facis honore . ejus quoque perpetuis defende ſubſidiis · Per ·

De S. Maria ·

L Concede . nos famulos tuos . quæſumus Domine Deus . perpetua mentis & corporis ſanitate gaudere . & glorioſa beatæ Mariæ ſemper Virginis interceſſione . a præſenti liberari triſtitia . & æterna perfrui lætitia · Per ·

Omni-

L Omnipotens ſempiterne Deus. famulos tuos nos dextera potentiæ tuæ a cunctis defende periculis. & intercedente beata & glorioſa Virgine Maria. fac nos præſenti proſperitate gaudere pariter & futura. Per.

Alias Orationes congruas require in propriis Feſtivitatibus S. Mariæ.

Per Adventum Domini.

L Deus. qui de beatæ Mariæ Virginis utero Verbum tuum (Angelo nunciante) carnem ſuſcipere voluiſti. præſta ſupplicibus tuis. ut qui verè eam Genitricem Dei credimus. ejus apud te interceſſionibus adjuvemur. Per eumdem.

L Omnipotens ſempiterne Deus. qui Coæternum tibi Filium pro Mundi ſalute ſecundum carnem Spiritu Sancto concipiendum. Angelico miniſterio beatæ Mariæ ſemper Virgini declaraſti. adeſto propitius populo tuo. ut ad ejus Nativitatem pace conceſſa liberioribus animis occurramus. Per eumdem.

A Natali Domini uſque ad Hypapantem.

G Deus. qui ſalutis æternæ beatæ Mariæ Virginitate fœcunda humano Generi præmia præſtitiſti. tribue quæſumus. ut ipſam pro nobis intercedere ſentiamus. per quam meruimus Auctorem vitæ ſuſcipere Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. Qui tecum.

Per Quinquageſimam Paſchæ.

L Deus. qui per Unigeniti filii tui Reſurrectionem. familiam tuam lætificare dignatus es. præſta quæſumus. ut per ejus venerabilem Genitricem Virginem Mariam perpetuæ capiamus gaudia vitæ. Per eumdem.

Orationes de SS. Angelis.

Perpetuum nobis. Domine. tuæ miſerationis præſta ſubſidium. quibus & Angelica præſtitiſti ſuffragia non deeſſe. Per. L

Plebem tuam. quæſumus Domine. perpetua pietate cuſtodi. ut ſecura ſemper. & neceſſariis adjuta ſubſidiis. & Spirituum tibimet placitorum pia ſemper veneratione lætetur. Per Dominum. R

Oratio generalis de Sanctis proprio loco quieſcentibus.

Propitiare. quæſumus Domine. nobis famulis tuis per ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. atque aliorum Sanctorum. quorum corpora. vel reliquiæ in præſenti Baſilica requieſcunt. merita glorioſa. ut eorum pia interceſſione ab omnibus ſemper protegamur adverſis. Per. V. L.

Item in qualibet Eccleſia de Sanctis quorum Reliquiæ ibidem venerantur.

Concede. quæſumus omnipotens Deus. ut ſancta Dei Genitrix Maria. ſanctique tui Apoſtoli. Martyres. Confeſſores. Virgines. atque omnes Sancti. quorum Reliquiæ in iſta continentur Eccleſia. patrocinia nos ubique adjuvent. quatenus hic in illorum præſenti ſuffragio tranquilla pace in tua laude lætemur. Per. R

Exaudi Domine Deus clementer. in hac domo tua preces ſervorum tuorum. quatenus illorum meritis tuam conſequamur gratiam. quorum hic veneramur patrocinia. Per. R

Orationes ad poſcenda ſuffragia omnium Sanctorum quotidianis diebus.

Concede. quæſumus omnipotens Deus. ut interceſsio ſanctæ Dei Genitricis L

Digitized by Google

tricis Mariæ . ſanctorumque omnium Apoſtolorum . Martyrum . Confeſſorum atque Virginum . & omnium Electorum tuorum . nos ubique lætificet . ut dum eorum merita recolimus . patrocinia ſentiamus · Per eumdem ·

E Deus . qui nos beatæ Mariæ ſemper Virginis . & beatorum Apoſtolorum Martyrum & Confeſſorum . Virginum atque omnium ſimul Sanctorum continua lætificas memoria . præſta quæſumus . ut quos quotidiano veneramur officio . etiam piæ converſationis ſemper ſequamur exemplo · Per ·

E Fac . nos . Domine quæſumus . ſanctæ Mariæ ſemper Virginis ſubſidiis attolli . & glorioſa beatorum Apoſtolorum . Martyrum & Confeſſorum atque Virginum . omniumque ſimul Sanctorum protectione defendi . ut dum eorum pariter quotidie memoriam celebramus . eorum pariter ab omnibus adverſis ſemper protegamur auxilio · Per ·

Majeſtatem tuam . Domine . ſupplices deprecamur . ut ſicut nos jugiter omnium Sanctorum commemoratione lætificas . ita ſemper ſupplicatione defendas · Per · E

Adeſto Domine populo tuo . placatus & clemens . ut eorum ſupplicatione . qui tuæ placuerunt pietati . te largiente ad vitam perveniant ſempiternam · Per · E

Quæſumus omnipotens Deus . ut quorum nos tribuis communicare memoriis . eorum facias veraciter imitatores · Per · E

INCIPIUNT ORATIONES ET PRECES DE QUOTIDIANIS AC DE DIVERSIS·

Juxta vetuſtiorem Romanæ Eccleſiæ ritum . in ſingulis officiis Eccleſiaſtici Curſus . Dominica tantùm Oratio ſolemniter dicitur : alia præterea Oratione ſuperaddita in Vigiliis tantummodo . Matutinis & Veſperis . horis præfatis vel Feſtivitati congrua ·

Incipiunt Orationes Nocturnæ . ſive Matutinæ ·

L.G ILlumina . Domine quæſumus . in te corda credentium . ut tuo ſemper munimine . & tuo auxilio protegamur · Per ·

L.G Inlumina . quæſumus . Domine tenebras noſtras . & totius noctis inſidias tu repelle propitius · Per ·

L.G Tua nos . Domine . Veritas ſemper inluminet . & ab omni pravitate defendat · Per ·

Salva nos omnipotens Deus . & lucem nobis concede perpetuam · Per · L.G

Deus . qui diem diſcernis a nocte . actus noſtros a tenebrarum diſtingue caligine . ut ſemper quæ ſancta ſunt meditantes . jugiter in tua * luce vivamus · Per · L.G

* laude.

Quæſumus . Domine Deus noſter . diei moleſtias noctis quiete ſuſtenta . ut neceſſaria temporum viciſsitudine ſuccedente noſtra reficiatur infirmitas · Per · L.G

Adeſto Domine precibus noſtris . & die noctuque nos protege . ut quibuslibet alternationibus temporum . tua ſemper Incommutabilitate firmemur . Per · L.G

Exaudi nos miſericors Deus . & mentibus noſtris gratiæ tuæ lumen oſtende · Per · L.G

Item

Item Orationes ad Matutinos luceſcente die ·

E.R Gratias tibi agimus. Domine ſancte Pater omnipotens æterne Deus. qui nos de tranſacto noctis ſpatio. ad matutinas horas perducere dignatus es. quæſumus. ut dones nobis diem hunc ſine peccato tranſire. quatenus ad veſperum & ſemper tibi Deo gratias referamus · Per ·

E.R Exurgentes de cubilibus noſtris auxilium gratiæ tuæ matutinis. Domine. precibus imploramus. ut diſcuſſis tenebris vitiorum. ambulare mereamur in luce virtutum · Per ·

E.R Matutina ſupplicum vota. Domine. propitius intuere. & occulta cordis noſtri remedio tuæ clarifica pietatis. ut deſideria tenebroſa non teneant: quos lux cæleſtis gratiæ reparavit· Per·

E.R Te. Lucem veram. & lucis auctorem. Domine. deprecamur. ut digneris a nobis tenebras depellere vitiorum. & clarificare nos luce virtutum · Per ·

F.R Auge in nobis Domine. quæſumus. fidem tuam. & Spiritus Sancti lucem in nobis ſemper accende · Per · in unitate ejuſdem ·

E.R Emitte. quæſumus. Domine lucem tuam in cordibus noſtris. ut mandatorum tuorum luce perpetua. in via tua ambulantes. nihil patiamur errorum · Per ·

F.R Veritas tua. quæſumus Domine. luceat in cordibus noſtris. & omnis falſitas deſtruatur inimici · Per ·

E.R Gratias agimus inenarrabili pietati tuæ. omnipotens Deus. qui nos depulſa noctis caligine. ad diei hujus principium perduxiſti. & abjecta ignorantiæ cæcitate. ad cultum tui nominis atque ſcientiam revocaſti. inlabere ſenſibus noſtris. omnipotens Pater · ut in præceptorum tuorum lumine gradientes. te Ducem ſequamur & Principem · Per ·

Deus. qui tenebras ignorantiæ. verbi tui luce depellis. auge in cordibus noſtris virtutem fidei. quam dediſti. ut ignis quem gratia tua fecit accendi. nullis tentationibus poſſit extingui · Per · R.E

Senſibus noſtris. quæſumus Domine. lumen ſanctum tuum benignus infunde. ut tibi ſemper ſimus devoti. cujus ſapientia creati ſumus. & providentia gubernamur · Per · R.E

Omnipotens ſempiterne Deus. apud quem nihil obſcurum eſt. nihil tenebroſum. emitte lucem tuam in cordibus noſtris. ut mandatorum tuorum lege percepta. in via tua ambulantes. nihil patiamur erroris · Per · E

Deus. qui vigilantes in laudibus tuis. cæleſti mercede remuneras. tenebras de cordibus noſtris auferre digneris. ut ſplendore luminis tui ſemper gaudeamus · Per · V.E

Auribus percipe. quæſumus Domine. verba oris noſtri. clamoremque matutinum pius ſcrutator intellige. ut orandi ad te nobis ſit fida devotio. tuaque donetur nobis diluculò contemplatio. & peccatorum omnium exoptata remiſſio · Per · E

Deus. qui nos ad principium hujus diei pervenire feciſti. da nobis hunc diem ſine peccato tranſire. ut in nullo a tuis ſemitis declinemus. ſed ad tuam juſtitiam faciendam noſtra ſemper procedant eloquia · Per · E.

Ad horam diei Primam ·

Dirigere dignare. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. hodie corda & corpora noſtra in opera mandatorum tuorum. ut in hac die ad nul- E

ad nullum declinemus peccatum. ſed ſemper quæ ſancta ſunt meditemur. atque opere compleamus. & tuo ubique auxilio muniamur. Per.

Ad horam diei Tertiam. Sextam. & Nonam. require Orationes Quotidianas vel pro peccatis &c. infra.

Incipiunt Orationes Veſpertinæ. recedente Sole. ac die ceſſante ad Veſperos.

R.E Omnipotens ſempiterne Deus veſperè & manè. & meridiè Majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur. ut expulſis de cordibus noſtris peccatorum tenebris. ad veram lucem (quæ Chriſtus eſt) nos facias pervenire. Per eumdem.

R.E Deus. qui illuminas noctem. & lumen poſt tenebras facis. concede nobis. ut hanc noctem ſine impedimento Satanæ tranſeamus. atque matutinis horis ad Altare tuum recurrentes. tibi Deo gratias referamus. Per.

R.E Inlumina. quæſumus Domine. tenebras noſtras. & totius noctis inſidias tu repelle propitius. Per.

R.E Tuus eſt dies. Domine. & tua eſt nox. concede ſolem Juſtitiæ permanere in cordibus noſtris. ad repellendas tenebras cogitationum iniquarum. Per eumdem.

R.E Veſpertinæ laudis officia perſolventes. clementiam tuam. Domine. humili prece depoſcimus. ut nocturni inſidiatoris fraudes te protegente vincamus. Per.

R.E Propitiare. Domine. Veſpertinis ſupplicationibus noſtris. & fac nos ſine ullo reatu matutinis tibi laudibus præſentari. Per.

R.E Oriatur. Domine. naſcentibus tenebris aurora juſtitiæ. ut peracto die tibi ſuppliciter gratias agentes. etiam manè dignauter reſpicias vota ſolventes. Per.

Gratias tibi agimus. Domine. cuſtoditi per diem. gratias tibi exſolvimus cuſtodiendi per noctem. repræſenta nos. quæſumus Domine. matutinis horis incolumes. ut nos omni tempore habeas laudatores. Per. E.R

Exaudi Domine famulos tuos Veſpertinà nomini tuo vota reddentes. & quos per ſingula diei momenta ſervaſti. per noctis quietem cuſtodire dignare. Per. E

Quæſumus. Domine Deus noſter. diei moleſtias noctis quiete ſuſtenta. ut neceſſaria temporum viciſſitudine ſuccedente. noſtra reficiatur infirmitas. Per. E

Incipiunt Orationes Veſpertinales. ſeu Matutinales.

Vox noſtra te. Domine. ſemper deprecetur. & ad aures tuæ pietatis aſcendat. Per. E.G

Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut liberis tibi mentibus ſerviamus. Per. E.G

Ut tuam. Domine. miſericordiam conſequamur. fac nos tibi toto corde eſſe devotos. Per. E.G

Suſcipe. Domine. preces noſtras. & clamantium ad te pia corda propitius intende. Per. E.G

Cunctas. Domine. ſemper a nobis iniquitates repelle. ut ad viam ſalutis æternæ ſecura mente curramus. Per. E.G

Redemptor noſter aſpice Deus. & tibi nos jugiter ſervire concede. Per. E.G

Deus. cæli terræque Dominator. auxilium nobis tuæ defenſionis benignus impende. Per. E.G

Præ-

E. G Præſta . quæſumus . miſericors Deus • ut tibi placita mente ſerviamus • Per •

E. G Purificet nos indulgentia tua . Deus . & ab omni ſemper iniquitate cuſtodiat • Per •

E. G Adeſto nobis miſericors Deus . & tua circa nos propitiatus dona cuſtodi • Per •

E. G A cunctis iniquitatibus noſtris exue nos . Domine . & in tua fac pace gaudere • Per •

E. G Vincula Domine . quæſumus . humanæ pravitatis abrumpe . ut ad confitendum nomen tuum libera mente curramus • Per •

E. G Tua nos . Domine quæſumus . gratia benedicat . & ad vitam perducat æternam • Per •

E. G Vide Domine infirmitates noſtras . & celeri nobis pietate ſuccurre • Per •

E. G Fac nos . Domine . quæſumus . mala noſtra toto corde reſpuere . ut bona tua capere valeamus • Per •

E. G Eſto nobis propitius Deus . ut tua nos miſericordia ſubſequatur • Per •

E. G Præveniat nos . quæſumus Domine . miſericordia tua . & voces noſtras clementia tuæ propitiationis anticipet • Per •

E. G Celeri nobis . quæſumus Domine . pietate ſuccurre . ut devotio ſupplicantium ad gratiarum tranſeat actionem • Per •

E. G Delicta noſtra . Domine (quibus adverſa dominantur) abſterge . & tua nos ubique miſeratione cuſtodi • Per •

E. G Abſolve Domine . quæſumus . noſtrorum vincula peccatorum . & quidquid pro eis meremur . averte • Per •

E. G Aſcendant ad te . Domine . preces noſtræ . & ab Eccleſia tua cunctam repelle nequitiam • Per •

Clamantes ad te . Deus . dignanter exaudi . ut nos de profundo iniquitatis eripias . & ad gaudia æterna perducas • Per • E. G

Concede nobis Domine . quæſumus . veniam delictorum . & eos qui nos impugnare moliuntur . expugna • Per • E. G

Tua nos . Domine quæſumus . gratia ſemper & præveniat & ſequatur . ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentos • Per • G. E

Reſpice nos miſericors Deus . & nomini tuo perfice veraciter obſequentes • Per • G. E

Tuere nos ſuperne moderator . & fragilitatem noſtram tuis defende præſidiis • Per • G. E

Ut a noſtris exceſſibus . Domine . temperemur . tua nos præcepta concede jugiter operari • Per • G. E

Aufer a nobis . quæſumus . noſtras Domine pravitates . ut non indignationem tuam . ſed indulgentiam ſentiamus • Per • G. E

Ut cunctis nos . Domine . foveas adjumentis . tuis apta propitius diſciplinis • Per • G. E

Oculi noſtri ad te . Domine . ſemper intendant . ut auxilium tuum & miſericordiam ſentiamus • Per • G. E

Peccata noſtra . Domine quæſumus . memor humanæ conditionis abſolve . & quidquid eorum retributione meremur . averte • Per • G. E

Porrige nobis Deus dexteram tuam . & auxilium nobis ſupernæ virtutis impende • Per • G. E

Exaudi nos Domine Deus noſter . & Eccleſiam tuam inter Mundi turbines fluctuantem . clementi gubernatione moderare • Per • G. E

Intende Domine . quæſumus . ſupplices tuos , & pariter nobis indulgentiam G. E

gentiam tribue benignus. & gaudium · Per ·

G. E Reſpice nos omnipotens & miſericors Deus. & ab omnibus tribulationibus propitiatus abſolve · Per ·

G. E Iniquitates noſtras ne reſpicias. Deus. ſed ſola nobis miſericordia tua proſit indignis · Per ·

G. E Fac. nos. Domine Deus noſter. tuis obedire mandatis. quia tunc nobis proſpera cuncta proveniunt. ſi te totius vitæ ſequamur Auctorem · Per ·

Ad Completorium ·

E Gratias tibi agimus · *Require ſupra inter Orationes Veſpertinas ·*

E Quæſumus Domine Deus noſter · *ibidem ·*

E Illumina. quæſumus · *ibidem ·*

E Oriatur Domine · *ibidem ·*

E Adeſto Domine · *Req. ſupra inter Orationes Nocturnas ·*

Incipiunt Orationes quotidianæ ·

G. E Deus. qui conſpicis. omni nos virtute deſtitui. interiùs exteriùſque cuſtodi. ut & ab omnibus adverſitatibus muniamur in corpore · & a pravis cogitationibus mundemur in mente · Per ·

G. E Gratiæ tuæ. quæſumus Domine. ſupplicibus tuis tribue largitatem. ut mandata tua te operante ſectantes. conſolationem præſentis vitæ percipiant & futuræ · Per ·

G. E Adeſto ſupplicationibus noſtris. omnipotens Deus. & quibus fiduciam ſperandæ pietatis indulges. intercedente beato Ill. conſuetæ miſericordiæ tribue benignus effectum · Per ·

G. E Subveniat nobis. quæſumus Domine. miſericordia tua. ut ab imminentibus peccatorum noſtrorum periculis. te mereamur protegente ſalvari · Per ·

G. E Vox clamantis Eccleſiæ ad aures. Domine quæſumus. tuæ pietatis aſcendat. ut percepta venia peccatorum. te fiat operante. devota. & protegente ſecura · Per ·

G. E Propitiare Domine ſupplicationibus noſtris. & animarum noſtrarum medere languoribus. ut remiſſione percepta. in tua ſemper benedictione lætemur · Per ·

E. G Propitiare Domine iniquitatibus noſtris · & exorabilis tuis eſto ſupplicibus. ut conceſſa venia. quam precamur. perpetuo miſericordiæ tuæ munere gloriemur · Per ·

E. G Deus innocentiæ reſtitutor & amator. dirige ad te tuorum corda ſervorum. ut Spiritus tui fervore concepto. & in fide inveniantur ſtabiles. & in opere efficaces · Per · in unitate ejuſdem ·

E. G Eccleſiæ tuæ. Domine. voces placatus admitte. ut deſtructis adverſitatibus univerſis. ſecura tibi ſerviat libertate · Per ·

E. G Noſtris Domine. quæſumus. propitiare temporibus. ut tuo munere dirigatur & Romana ſecuritas. & devotio Chriſtiana · Per ·

E. G Largire. quæſumus. Domine fidelibus tuis indulgentiam placatus & pacem. ut pariter ab omnibus mundentur offenſis. & ſecura tibi mente deſerviant · Per ·

E. G Prætende Domine fidelibus tuis dexteram cæleſtis auxilii. ut te toto corde perquirant. & quæ dignè poſtulant. conſequi mereantur · Per ·

E. G Gaudeat. Domine quæſumus. plebs tua beneficiis impetratis. & cui fiduciam ſperandæ pietatis indulges. optatæ miſericordiæ præſta benignus effectum · Per ·

Da

Digitized by Google

E. G Da nobis. Domine. quæſumus perſeverantem in tua voluntate famulatum. ut in diebus noſtris. & merito & numero populus tibi ſerviens. augeatur · Per ·

E. G Fideles tuos. Domine quæſumus. corpore pariter & mente purifica. ut tua inſpiratione compuncti. noxias delectationes vitare prævaleant · Per ·

E. G Dies noſtros, quæſumus Domine. placatus intende. pariterque nos & a peccatis abſolve propitius. & a cunctis eripe benignus adverſis · Per ·

E. G Familiæ tuæ Domine. quæſumus. eſto protector. & miſericordiam tuam concede poſcenti. quæ tibi ſemper fiat obediens. & tua dona percipiat · Per ·

E. G Da. quæſumus. Domine populo tuo ſalutem mentis & corporis. ut bonis operibus inhærendo. tua ſemper mereatur virtute defendi · Per ·

E. G Excita Domine. quæſumus. tuorum fidelium voluntates. ut Divini operis fructum propenſiùs exequentes. pietatis tuæ remedia majora percipiant · Per ·

E. G Proficiat. Domine. quæſumus. plebs tibi dicata piæ devotionis affectu. ut ſacris actionibus erudita. quantò majeſtati tuæ fit gratior. tantò donis potioribus augeatur · Per ·

E. G Protegat. Domine quæſumus. tua dextera populum ſupplicantem. ut præſentem vitam ſub tua gubernatione tranſcurrens mereatur invenire perpetuam · Per ·

E. G Reſpice Domine propitius plebem tuam. & toto tibi corde ſubjectam. præſidiis invictæ pietatis attolle · Per ·

E. G Adeſto Domine ſupplicibus tuis. & ſpem ſuam in tua miſericordia collocantes tuere propitius. ut a peccatorum labe mundati. in ſancta converſatione permaneant · Per ·

E. G Libera Domine. quæſumus. a peccatis & hoſtibus tibi populum ſupplicantem. ut in ſancta converſatione viventes nullis afficiantur adverſis · Per ·

E. G Excita. Domine. tuorum corda fidelium. ut ſacris intenta doctrinis. & intelligant quod ſequantur. & ſequendo fideliter apprehendant · Per ·

G. E Da ſalutem. Domine quæſumus. populo tuo mentis & corporis. & perpetuis conſolationibus tuorum reple corda fidelium. ut tua protectione relevati. & pia tibi devotione complaceant. & tua ſemper beneficia conſequantur · Per ·

G. E Quæſumus omnipotens Deus. ne nos tua miſericordia derelinquat. quæ & errores noſtros ſemper amoveat. & noxia cuncta depellat · Per ·

G. E Omnipotens ſempiterne Deus. univerſa nobis adverſa propitiatus exclude. ut mente & corpore pariter expediti. quæ tua ſunt liberis mentibus exequamur · Per ·

G. E Tuere Domine populum tuum. & ſalutaribus præſidiis ſemper adjutum. beneficiis attolle continuis & mentis & corporis · Per ·

G. E Purifica. quæſumus. Domine. tuorum corda fidelium. ut a terrena cupiditate mundati. & præſentis vitæ periculis exuantur. & perpetua devotione firmentur · Per ·

G. E Protector in te ſperantium Deus. ſalva populum tuum. ut a peccatis liber. & ab hoſte ſecurus. in tua ſemper gratia perſeveret · Per ·

G. E Conſerva. quæſumus. Domine populum tuum. & quem ſalutaribus præſidiis non deſinis adjuvare. perpetuis tribue gaudere beneficiis & mentis & corporis · Per ·

Adſit.

G. E Adſit. Domine quæſumus. propitiatio tua populo ſupplicanti. ut quod (te inſpirante) fideliter expetit. tua celeri largitate percipiat. Per.

G. E Adeſto Domine populis tuis in tua protectione fidentibus. & tuæ ſe dexteræ ſuppliciter inclinantes. perpetua defenſione conſerva. Per.

G. E Reſpice propitius. Domine. ad debitam tibi populi ſervitutem. ut inter humanæ fragilitatis incerta. nullis adverſitatibus opprimatur. qui de tua protectione confidit. Per.

G. E Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut ſemper rationabilia meditantes. quæ tibi ſunt placita. & dictis exequamur & factis. Per.

G. E Auxiliare Domine populo tuo. ut ſacræ devotionis proficiens incrementis. & tuo ſemper munere gubernetur. & ad Redemptionis æternæ pertineat (te ducente) conſortium. Per.

G. E Benedictionem tuam. Domine. populus fidelis accipiat. qua corpore ſalvatus ac mente. & gratam tibi ſemper exhibeat ſervitutem. & propitiationis tuæ beneficia ſemper inveniat. Per.

G. E Gaudeat. Domine quæſumus. populus tua ſemper benedictione confiſus. ut & temporalibus beneficiis adjuvetur. & erudiatur æternis. Per.

G. E Familiam tuam. Domine. dextera tua perpetuo circumdet auxilio. ut ab omni pravitate defenſa. donis cæleſtibus proſequatur Per.

G. E Conſerva. quæſumus Domine. familiam tuam. & benedictionum tuarum propitius ubertate purifica. ut eruditionibus tuis ſemper multiplicetur & donis. Per.

G. E Præſta. quæſumus. omnipotens Deus. ut inter innumeros vitæ præſentis errores. tuo ſemper moderamine dirigamur. Per.

G. E Porrige dexteram tuam. quæſumus Domine. plebi tuam miſericordiam poſtulanti. per quam & errores declinet humanos. & ſolatia vitæ mortalis accipiat. & ſempiterna gaudia comprehendat. Per.

E. G Concede. quæſumus omnipotens Deus. ut viam tuam devota mente currentes. ſubripientium delictorum laqueos evadamus. Per.

E. G Conſerva Domine. quæſumus. tuorum corda fidelium. & gratiæ tuæ virtute corrobora. ut & in tua ſint ſupplicatione devoti. & mutua dilectioni ſinceri. Per.

E. G Da populo tuo. quæſumus Domine. ſpiritum veritatis & pacis. ut & te tota mente cognoſcat. & quæ tibi ſunt placita toto corde ſectetur. Per.

E. G Omnipotens ſempiterne Deus. qui cæleſtia ſimul & terrena moderaris. ſupplicationes populi tui clementer exaudi. & pacem tuam noſtris concede temporibus. Per.

E. G Adeſto. quæſumus. Domine ſupplicationibus noſtris. & in tua miſericordia confidentes. ab omni nos adverſitate cuſtodi. Per.

E. G Da. quæſumus. omnipotens Deus. ut qui infirmitatis noſtræ conſcii de tua virtute confidimus. ſub tua ſemper pietate gaudeamus. Per.

E. G Familiam tuam. quæſumus. Domine cæleſti protectione circumda. ut te parcente ſit libera. te cuſtodiente a malis omnibus ſit ſecura. Per.

E. G Preces populi tui. quæſumus Domine. clementer exaudi. ut qui in ſola ſpe gratiæ cæleſtis innititur. cæleſti etiam protectione muniatur. Per.

E. G Adeſto Domine fidelibus tuis. & quibus ſupplicandi tribuis miſeratus affectum. concede benigniſſime. conſolationis auxilium. Per.

E. G Fac nos. quæſumus Domine Deus noſter. in tua devotione gaudere. quia perpetua eſt & plena felicitas. ſi bonorum omnium ſerviamus Authori · Per·

E. G Da nobis Domine. quæſumus. ut & Mundi curſus pacifico nobis tuo ordine dirigatur. & Eccleſia tua tranquilla devotione lætetur · Per·

E. G Exaudi nos. Deus ſalutaris noſter & dies noſtros in tua pace diſpone. ut a cunctis perturbationibus liberati. tranquilla tibi ſervitute famulemur· Per·

E. G Guberna Domine. quæſumus. plebem tuam. & tuis beneficiis ſemper accumula. ut & præſentis vitæ ſubſidiis gaudeat & æternæ · Per·

E. G Percipiat Domine. quæſumus. populus tuus miſericordiam. quam depoſcit. & quam precatur humiliter. indulgentiam conſequatur & pacem · Per·

E. G Concede. quæſumus Domine. populo tuo veniam peccatorum. & quod meritis non præſumit. indulgentiæ tuæ celeri largitate percipiat · Per·

E. G Prætende nobis Domine miſericordiam tuam. ut quæ votis expetimus. converſatione tibi placita conſequamur· Per·

E. R Perpetua. quæſumus Domine. pace cuſtodi. quos in te ſperare donaſti · Per·

E. R Adeſto nobis miſericors Deus. & tuæ pietatis in nobis propitius dona concede · Per·

E. R Exaudi nos miſerator & miſericors Deus. & continentiæ ſalutaris propitius nobis dona concede · Per·

R Plebis tuæ. Deus. ad te corda converte. ut tuo munere talis exiſtat. cui tu perpetua beneficia largiaris · Per·

R. E Quæſumus. omnipotens Deus. ut plebs tua toto tibi corde deſerviens & beneficia tua jugiter mereatur & pacem · Per·

Miſerere noſtri Deus. & tuæ nobis pietatis effectus potenti bonitate largire · Per· R

Rege noſtras. Domine. propitius voluntates. ut nec propriis iniquitatibus implicentur. nec ſubdantur alienis · Per· R. E

Da famulis tuis. Deus. indulgentiam peccatorum. conſolationem vitæ. gubernationemque perpetuam. qua tibi fideliter ſervientes. ad tuam jugiter miſericordiam pervenire mereantur · Per· R

Comprime Domine. quæſumus noxios ſemper incurſus. & ſalutarem temporibus noſtris propitius da quietem · Per· R. E

Tu Domine ſemper a nobis omnem removе pravitatem. & ad tuam nos propitius converte juſtitiam · Per· R

Ab omnibus nos defende. quæſumus. Domine ſemper adverſis. & continuis tuere præſidiis · Per· R. E

Conſerva populum tuum Deus. & tuo nomini fac devotum. ut divinis ſubjectus officiis. & temporalis vitæ pariter & æternæ dono proficiat Per· R

Adſit. Domine. fidelibus tuis ſacræ benedictionis effectus. qui mentes omnium ſpiritali vegetatione diſponat. ut pro opera pietatis tuæ muneribus impleantur · Per· R

Orationes ante cibum ·

Refice nos. Domine. donis tuis. & opulentiæ tuæ largitate ſuſtenta · Per· R. E

Reficiamur. Domine. de donis. & datis tuis. & tua benedictione ſatiemur · Per· R

Protege nos Domine Deus noſter. R

Digitized by Google

ſter. & fragilitati noſtræ neceſſariam præbe ſubſtantiam • Per •

R. B Benedic Domine dona tua. quæ de tua largitate ſumus ſumpturi • Per •

R Deus. qui nos ad delicias ſpiritales ſemper invitas. da benedictionem ſuper dona tua. ut ea quæ in tuo nomine ſunt edenda, ſanctificata percipere mereamur • Per •

R Tua nos. Domine. dona reficiant & tua gratia conſoletur • Per •

Orationes ſive Benedictiones ſuper menſam•

B Benedicantur nobis. Domine. tua dona. quæ de tua largitate nobis ad remedium deducta ſunt • Qui es Deus benedictus & regnas per omnia ſæcula ſæculorum • Amen •

B Sanctæ Dei Genitricis Mariæ glorioſæ & intemeratæ Virginis orationibus. quod nobis appoſitum eſt. Redemptor omnium benedicat •

B Beati Petri Principis Apoſtolorum interventionibus. quæ nobis ad remedium ſunt prolata. Chriſtus Dei Filius benedicat •

Orationes poſt cibum•

R. B Satiati. Domine. opulentiæ tuæ donis. tibi gratias agimus pro his quæ (te largiente) ſuſcepimus. obſecrantes miſericordiam tuam. ut quod corporibus noſtris neceſſarium fuit. mentibus non ſit oneroſum • Per •

R. B Satiati ſumus. Domine. de tuis donis ac datis. reple nos de tua miſericordia. qui es benedictus • Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus. per omnia ſæcula ſæculorum •

Incipiunt Orationes pro peccatis•

G. B Exaudi. quæſumus Domine. gemitum populi ſupplicantis. & qui de meritorum qualitate diffidimus. non judicium. ſed miſericordiam conſequi mereamur • Per •

Succurre. quæſumus Domine. populo ſupplicanti. & opem tuam tribue benignus infirmis. ut ſincera tibi mente devoti. & præſentis vitæ remediis gaudeant & futuræ • Per • B. G

Exaudi. quæſumus Domine. ſupplicum preces. & confitentium tibi parce peccatis. ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus & pacem • Per • B. G

Deus. qui juſtè iraſceris. & clementer ignoſcis. afflicti populi lacrymas reſpice. & iram tuæ indignationis (quam juſtè meremur) propitiatus averte • Per • B. G

Conſerva. quæſumus Domine. populum tuum. & ab omnibus (quas meremur) adverſitatibus redde ſecurum. ut tranquillitate percepta devota tibi mente deſerviat • Per • B. G

Afflictionem familiæ tuæ. quæſumus Domine. intende placatus. ut indulta venia peccatorum. de tuis ſemper beneficiis gloriemur • Per • B. G

Ab omnibus nos. quæſumus Domine. peccatis propitiatus abſolve. ut percepta venia peccatorum liberis tibi mentibus ſerviamus • Per • B. G

Precibus noſtris. quæſumus. Domine. aurem tuæ pietatis accomoda. & orationes ſupplicum. occultorum cognitor. benignus exaudi. ut (te largiente) ad vitam perveniant ſempiternam • Per • B. G

Præſta populo tuo Domine. quæſumus. conſolationis auxilium. & diuturnis calamitatibus laborantem propitius reſpirare concede • Per • B. G

Quæſumus omnipotens Deus. ut qui noſtris fatigamur offenſis. & merito noſtræ iniquitatis affligimur. pie-B. G

pietatis tuæ gratiam conſequi mereamur • Per •

E.G Deus . qui nos conſpicis in tot perturbationibus non poſſe ſubſiſtere . afflictorum gemitum propitius reſpice . & mala omnia (quæ meremur) averte • Per •

E.G Deus cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere . ſuſcipe deprecationem noſtram . & quos delictorum catena conſtringit . miſeratio tuæ pietatis abſolvat • Per •

E.G Da nobis . quæſumus Domine . de tribulatione lætitiam . ut qui diu pro peccatis noſtris affligimur . intercedente beato Ill. Martyre tuo . in tua miſericordia reſpiremus • Per •

E.G Exaudi Domine populum tuum tota tibi mente ſubjectum . ut corpore & mente protectus . quod piè credit tua gratia conſequatur • Per •

F.G Subjectum tibi populum . quæſumus Domine . propitiatio cæleſtis amplificet . & tuis ſemper faciat ſervire mandatis • Per •

E.G Purifica . quæſumus Domine . tuorum corda fidelium . ut a terrena cupiditate mundati . & præſentis vitæ periculis exuantur . & perpetuis donis firmentur • Per •

E.G Clamantium ad te . quæſumus Domine . preces dignanter exaudi . ut ſicut Ninivitis in afflictione poſitis pepercisti . ita & nobis in præſenti tribulatione ſuccurre • Per •

E.G Miſerere jam . quæſumus Domine . populo tuo . & continuis tribulationibus laborantem celeri propitiatione lætifica • Per •

E.G Auxiliare Domine quærentibus miſericordiam tuam . & da veniam confitentibus . parce ſupplicibus . ut qui noſtris meritis flagellamur . tua miſeratione ſalvemur • Per •

Psalt.R.G.

G.E Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui iram tuæ indignationis agnovimus . miſericordiæ tuæ indulgentiam conſequamur • Per •

G.E Tribulationem noſtram . quæſumus Domine . propitius reſpice . & iram tuæ indignationis (quam juſtè meremur) propitiatus averte • Per •

G.E Deus . qui peccantium animas non vis perire . ſed culpas • contine (quam meremur) iram . & (quam precamur) ſuper nos effunde clementiam . ut de mœrore gaudium tuæ miſericordiæ conſequi mereamur • Per •

G.E Quæſumus . omnipotens Deus . afflicti populi lacrymas reſpice . & iram tuæ indignationis averte . ut qui reatum noſtræ infirmitatis agnoſcimus . tua conſolatione liberemur • Per •

G.E Deus . qui culpa offenderis . pœnitentia placaris . preces populi ſupplicantis propitius reſpice . & flagella tuæ iracundiæ (quæ pro peccatis noſtris meremur) averte • Per •

G.E Parce Domine . parce populo tuo . ut dignis flagellationibus caſtigatus . in tua miſeratione reſpiret • Per •

G.E Intende . quæſumus Domine . preces noſtras . & qui non operando juſtitiam correptionem meremur afflicti . in tribulatione clamantes reſpiremus auditi • Per •

G.E Præſta . quæſumus . omnipotens Deus . ut qui offenſam noſtram per flagella cognoſcimus . tuæ conſolationis gratiam ſentiamus • Per •

G.E Ne deſpicias omnipotens Deus populum tuum in afflictione clamantem . ſed propter gloriam nominis tui . tribulantibus ſuccurre placatus • Per •

G.E Exaudi Domine gemitum populi tui . nec plus apud te valeat offenſio delinquentium . quàm miſericordia tua indulta fletibus ſupplicantium • Per •

G.E Omnipotens Deus. miſericordiam tuam in nobis placatus impende. ut qui te contemnendo culpam incurrimus. confitendo veniam conſequamur. Per.

G.E Deus. refugium pauperum. ſpes humilium. ſaluſque miſerorum. ſupplicationes populi tui clementer exaudi. ut quos juſtitia verberum fecit afflictos. abundantia remediorum faciat conſolatos. Per.

G.E Moveat pietatem tuam. quæſumus Domine. ſubjectæ tibi plebis affectus. & miſericordiam tuam ſupplicatio fidelis obtineat. ut quod meritis non præſumit. indulgentiæ tuæ largitate percipiat. Per.

G.E Deprecationem noſtram. quæſumus omnipotens Deus. benignus exaudi. & quibus ſupplicandi præſtas affectum. tribue defenſionis auxilium. Per.

G.E Averte. quæſumus Domine. iram tuam propitiatus a nobis. & facinora noſtra (quibus indignationem tuam provocamus) expelle. Per.

G.E Memor eſto. quæſumus Domine. fragilitatis humanæ. & qui juſtè verberas peccatores: parce propitiatus afflictis. Per.

G.E Aures tuæ pietatis. quæſumus Domine. precibus noſtris inclina. ut qui peccatorum noſtrorum flagellis percutimur. miſerationis tuæ gratia liberemur. Per.

G.E Deus qui nullum reſpuis. ſed quantumvis peccantibus per pœnitentiam pia miſeratione placaris. reſpice propitius ad preces humilitatis noſtræ. & inlumina corda noſtra. ut tua valeamus implere præcepta. Per.

Oratio ſuper Pænitentem.

G Da nobis Domine. ut ſicut publicani precibus & confeſſione placatus es. ita & huic famulo tuo Ill. placare Domine. & precibus ejus benignus aſpira. ut in confeſſione flebili permanens & petitione perpetua. clementiam tuam celeriter exoret. ſanctiſque Altaribus. & Sacramentis reſtitutus. rurſus cæleſti gloriæ mancipetur. Per.

Deus. juſtorum gloria. miſericordia peccatorum. da huic famulo tuo Ill. plenam indulgentiæ veniam. & pœnitentiæ loco exoratus indulge. ut qui præterita peccata deplorat. futura mala non ſentiat. neque jam ulterius lugenda committat. Dimitte ei Domine omnia crimina. & in ſemitis eum juſtitiæ placatus reinſtaura. ut ſecurus mereatur deinceps inter tuos benemeritos currere. & ad pacis æternæ præmia pervenire. Per. R

Domine Deus omnipotens ſempiterne. qui peccatorum indulgentiam in confeſſione celeri poſuiſti. ſuccurre lapſis. miſerere confeſſis. ut quos delictorum catena conſtringit. miſeratio tuæ pietatis abſolvat. Per. R

Oratio pro publicè Pænitentibus.

Omnipotens ſempiterne Deus. confitenti tibi famulo tuo Ill. pro tua pietate peccata relaxa. ut non plus ei noceat conſcientiæ reatus ad pœnam. quàm indulgentia tuæ pietatis ei proſit ad veniam. Per. E

Oratio pro tentatis & tribulatis.

Deus. qui juſtificas impium. & non vis mortem peccatoris. majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur. ut famulos tuos de tua miſericordia confidentes. cæleſti protegas benignus auxilio. & aſſidua protectione conſerves. ut tibi jugiter famulentur. & nullis tentationibus a te ſeparentur. Per.

Ora-

Digitized by Google

Orationes de pœnitentiæ lacrymis petendis·

E Omnipotens mitiſſime Deus . qui ſitienti populo fontem viventis aquæ de petra produxiſti . edue de cordis noſtri duritia compunctionis lacrymas . ut peccata noſtra plangere valeamus . remiſſionemque (te miſerante) mereamur accipere · Per ·

E Gratiam Sancti Spiritus . Domine Deus . cordibus noſtris clementer infunde . quæ nos gemitibus efficiat lacrymarum . maculas noſtrorum diluere peccatorum . atque optatæ nobis (te largiente) indulgentiæ præſtet effectum · Per ·

Orationes pro Charitate·

R Deus . qui diligentibus te facis cuncta prodeſſe . da cordibus noſtris inviolabilem Charitatis affectum . ut deſideria de tua inſpiratione concepta . nulla poſſint tentatione mutari · Per ·

E.R Deus . qui juſtitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo ſeribis . da nobis Fidei & Spei . Charitatiſque augmentum . & ut mereamur aſſequi . quod promittis . fac nos amare quod præcepiſti · Per ·

R Libera nos Domine ab omni malo . propitiuſque concede . ut quæ nobis poſcimus relaxari . ipſi quoque proximis remittamus · Per ·

R Deus . largitor pacis . & amator Charitatis . da ſervis tuis veram cum tua voluntate concordiam . ut ab omnibus . quæ nos pulſant . tentationibus liberemur · Per ·

R Deus qui cùm omnes creaturas diligens feceris . in eam indulgentiam hominem . ut etiam illum ab impietatibus redimeres . condidiſti . da ſervis tuis hunc Charitatis affectum . ut bona pro malis rependere tuo incitentur exemplo · Per ·

Da Eccleſiæ tuæ . Domine . non ſuperbè ſapere . ſed tibi placita humilitate proficere . ut proterva deſpiciens . & matura quæque deſiderans exerceat libera Charitate · Per · R

Confirma Domine . quæſumus . tuorum corda fidelium . & gratiæ tuæ virtute corrobora . ut & in tua ſint ſupplicatione devoti . & mutua dilectione ſinceri · Per · R

Deus vita fidelium . gloria humilium . beatitudo juſtorum . propitius accipe ſupplicum preces . ut animæ . quæ promiſſiones tuas ſitiunt . de tuæ ſemper Charitatis abundantia repleantur · Per · E

Sancti Spiritus gratia . quæſumus Domine . corda noſtra illuminet . & perfectæ Charitatis dulcedine abundanter reficiat · Per · in unitate ejuſdem· E

Oratio pro gratia S. Spiritus poſtulanda·

Deus . cui omne cor patet . & omnis voluntas loquitur . & quem nullum latet ſecretum . purifica per infuſionem Sancti Spiritus cogitationes cordium noſtrorum . ut te perfectè diligere . & dignè laudare mereamur · Per · in unitate ejuſdem · L.E

Concede . quæſumus omnipotens Deus . ſanctum nos Spiritum votis promereri ſedulis . quatenus ejus gratia ab omnibus liberemur tentationibus . & peccatorum noſtrorum indulgentiam percipere mereamur · Per · in unitate ejuſdem · E

Orationes pro tentationibus inimicorum inviſibilium . vel ad repellendas malas cogitationes·

Omnipotens mitiſſime Deus . reſpice propitius preces noſtras . & libera corda noſtra de malarum tentationibus cogitationum . ut Spiritus Sancti dignum fieri habitaculum mereamur · Per · in unitate ejuſdem · L.E

L. B Deus. qui illuminas omnem hominem venientem in hunc Mundum. illumina quæſumus corda noſtra gratiæ tuæ ſplendore. ut digna ac placita Majeſtati tuæ cogitare ſemper. & te ſincerè diligere valeamus· Per·

Oratio contra tentationem carnis·

L. E Ure igne Sanĉti Spiritus renes noſtros & cor noſtrum. Domine. ut tibi caſto corpore ſerviamus. & mundo corde placeamus· Per· in unitate ejuſdem·

E Domine adjutor noſter. & proteĉtor in tribulationibus. obſecramus immenſam potentiam & pietatem tuam. ut per auxilium gratiæ tuæ refloreat caro noſtra vigore pudicitiæ. & Sanĉtimoniæ novitate. ut zona caſtitatis ſuccinĉta. lorica fidei circumdata. in reſurreĉtione juſtorum æterna gaudia (te largiente) percipiat· Per·

Oratio ad poſtulandam humilitatem·

E Deus. qui ſuperbis reſiſtis. & gratiam præſtas humilibus. auge in nobis veræ humilitatis virtutem (cujus in ſe formam fidelibus Unigenitus tuus exhibuit) ut numquam indignationem tuam provocemus elati. ſed potius ſemper pietatis tuæ capiamus dona ſubjeĉti· Per eumdem·

Oratio ad poſtulandam Patientiam·

Deus. qui Unigeniti tui patientia antiqui hoſtis contriviſti ſuperbiam. da nobis. quæſumus. quæ idem piè pro nobis pertulit dignè recolere. ſicque exemplo ejus nobis adverſantia æquanimiter tolerare· Per eumdem·

Orationes in Tribulatione·

R Ineffabilem miſericordiam tuam. Domine. nobis clementer oſtende. ut ſimul nos & a peccatis exuas. & a pœnis. quas pro his meremur. eripias· Per·

Parce Domine. parce peccantibus. & ut ad propitiationem tuam poſſimus accedere. ſpiritum nobis tribue corrigendi· Per· R

Adeſto Domine fidelibus tuis. & quibus ſupplicandi tribuis miſeratus affeĉtum. concede benigniſſime conſolationis auxilium· Per· R

Da nobis. quæſumus Domine. de tribulatione lætitiam. ut qui diu pro noſtris peccatis affícimur. intervenientibus Sanĉtis tuis celeriùs in tua miſericordia reſpiremus· Per· R

Parce Domine. parce peccatis noſtris. & quamvis inceſſabiliter delinquentibus continua pœna debeatur. præſta quæſumus. ut quod ad perpetuum meremur exitium. tranſeat ad correptionis auxilium· Per· R

Memor eſto Domine fragilitatis humanæ. & qui juſtè verberas peccatores. parce propitiatus afflictis· Per· R

Domine Deus. qui ad hoc iraſceris. ut ſubvenias· ad hoc minaris. ut parcas. lapſis manum porrige· & laborantibus multiplici miſeratione ſuccurre. ut qui per te redempti ſunt. ad ſpem vitæ æternæ tua moderatione ſerventur· Per· R

Adeſto. Domine. invocationibus noſtris. & non ſit a nobis clementiæ tuæ longinqua miſericordia. ſana vulnera. remitte peccata. ut nullis iniquitatibus a te ſeparati. tibi ſemper adhærere poſſimus· Per· R

Omnipotens & miſericors Deus. qui peccantium non vis animas perire. ſed culpas. contine quam meremur. iram. & quam precamur. effunde clementiam. ut a mœrore in gaudium per tuam miſericordiam tranſferamur· Per· R

Deus

Digitized by Google

R Deus refugium pauperum. ſpes humilium. ſaluſque miſerorum. ſupplicationes populi tui clementer exaudi. ut quos juſtitia verberum fecit afflictos. abundantia remediorum faciat conſolatos. Per.

R Deus. qui offenſionibus ſervorum tuorum & juſtè iraſceris. & clementer ignoſcis. præſta ſupplicibus indulgentiam peccatorum. ut reparato ſtatu tibi ſubditæ libertatis. & correptio ab iniquitate. & ceſſatio fiat a verbere. Per.

R Parce Domine. parce ſupplicibus. da propitiationis auxilium. qui præſtas etiam per ipſa flagella remedium. nec hæc tua correptio. Domine. ſit negligentibus major cauſa pœnarum. ſed fiat eruditio paterna correptis. Per.

R Deus infinitæ miſericordiæ. & bonitatis immenſæ. propitiare iniquitatibus noſtris. & omnibus animarum noſtrarum medere languoribus. ut peccatorum noſtrorum remiſſione percepta. ſemper in tua benedictione lætemur. Per.

E.R Deus. ſub cujus oculis omne cor trepidat. & omnes conſcientiæ paveſcunt. propitiare omnium doloribus gemituum. & cunctorum medere vulneribus. ut ſicut nemo noſtrum liber a culpa eſt. ita nemo ſit alienus a venia. Per.

E.R Omnipotens ſempiterne Deus. qui timore ſerviris. dilectione coleris. confeſſione placaris. miſericordiam tuam effunde ſupplicibus. ut qui de meritorum qualitate diffidimus. non judicium tuum. ſed indulgentiam ſentiamus. Per.

R Deus humilium conſolator. & fidelium fortitudo. propitius eſto ſupplicibus. ut humana fragilitas. quæ per ſe proclivis eſt ad labendum. per te ſemper muniatur ad ſtandum. & quæ per ſe prona eſt ad offenſam. per te ſemper reparetur ad veniam. Per.

R Suſcipe. miſericors Domine. ſupplicum preces. & ſecundum multitudinem indulgentiarum tuarum. ab omnibus nos abſolve peccatis. ut ad omnia pietatis opera (te parcente) reparemur. & quos venia feceris innocentes. auxilio facias efficaces. Per.

R Si iniquitates noſtras obſervaveris. Domine. quis ſuſtinebit? Precamur ergo clementiam tuam. ut ubi nulla fiducia ſuppetit actionum. gratia tua copioſa reſplendeat. & cùm delicta remittit indignis. & cùm beneficia præſtat immeritis. Per.

R Miſericors & miſerator Domine. qui nos parcendo ſuſtentas. & ignoſcendo ſanctificas. da veniam peccatis noſtris. & Sacramentis cæleſtibus ſervientes ab omni culpa liberos eſſe concede. Per.

L Ne deſpicias. omnipotens Deus. populum tuum in afflictione clamantem. ſed propter gloriam nominis tui tribulatis ſuccurre placatus. Per.

Orationes tempore Belli.

G Omnipotens & miſericors Deus. a bellorum nos. quæſumus. turbine fac quietos. quia nobis bona cuncta præſtabis. ſi pacem dederis & mentis & corporis. Per.

G Omnipotens Deus * Romani nominis inimicos. virtute. quæſumus. tuæ comprime majeſtatis. ut populus tuus & fidei integritate lætetur. & temporum tranquillitate ſemper exultet. Per. (* al. Chriſtiani)

R Deus. qui conteris bella. & impugnato-

Digitized by Google

gnatores in te ſperantium potentia tuæ defenſionis expugnas . auxiliare implorantibus miſericordiam tuam . ut omnium Gentium feritate compreſſa . indefeſſa te gratiarum actione laudemus · Per ·

R Deus . Regnorum omnium . Regumque dominator . qui nos & percutiendo ſanas . & ignoſcendo conſervas . prætende nobis miſericordiam tuam . ut tranquillitate pacis . tua poteſtate firmati . ad remedia correctionis utamur · Per ·

R Deus . cujus Regnum eſt omnium ſæculorum . ſupplicationes noſtras clementer exaudi . & Romanorum Regum tibi ſubditum protege Principatum . ut in tua virtute fidentes . & tibi placeant . & ſuper omnia Regna præcellant · Per ·

R Contere . quæſumus . Domine hoſtes populi tui . & delicta noſtra (quorum merito nobis dominantur) emunda . ut cùm (te placito) puritatem mentibus noſtris infuderis . largiaris & pacem · Per ·

R Hoſtium noſtrorum . quæſumus Domine . elide ſuperbiam . & dexteræ tuæ virtute proſterne · Per .

R Deus . qui Regnis omnibus æterno dominaris imperio . inclina ad preces humilitatis noſtræ aures miſericordiæ tuæ . & Romani Regni adeſto Principibus . ut tua tranquillitate clementes . tua ſint ſemper virtute victores · Per ·

R Propitiare Domine . in te ſperantibus populis . & ad cuſtodiam Romani nominis dexteram tuæ protectionis oſtende . ut Regnum Majeſtati tuæ deditum . tua ſemper ſit virtute defenſum · Per ·

R Deus . qui ſub tuæ Majeſtatis arbitrio omnium Regnorum contines poteſtatem . Romani Imperii propitiare Principibus . ut qui tua expectant protectione defendi . omnibus ſint hoſtibus fortiores · Per ·

Deus . qui providentia tua cæleſtia ſimul & terrena moderaris . propitiare * Romanis rebus & Regibus . ut omnis hoſtium fortitudo (te pro nobis pugnante) frangatur · Per ·

* Chriſtianorum rebus & Regibus

Deus . ſervientium tibi fortitudo Regnorum . propitius * Romani nominis eſto Principibus . ut quorum tibi ſubjectior eſt humilitas . eorum ubique excellentior ſit poteſtas · Per ·

* Chriſtianorum adeſto ſemper Principibus.

Deus . cujus Regnum nulla ſæcula prævenerunt . nulla concludunt . ſupplicationes noſtras clementer exaudi . & Romanorum Regum tibi ſubditum protege Principatum . ut in tua virtute fidentes . omnibus ſint hoſtibus fortiores · Per .

Deus in te ſperantium ſalus . & ſervientium fortitudo . ſuſcipe propitius preces noſtras . & Romani Imperii adeſto Rectoribus . ut tuis conſiliis inſpirati . tua opitulatione muniti . adverſum omnia reſiſtere ſibi arma prævaleant · Per · R

Deus . & temporalis vitæ auctor & æternæ . miſerere ſupplicum in tua protectione fidentium . ut per virtutem brachii tui omnibus . qui nobis adverſantur . revictis . nec in terrenis nec a cæleſtibus poſſimus excludi · Per · R

Omnipotens ſempiterne Deus . miſerere ſupplicum in tua protectione fidentium . & propter gloriam nominis tui . barbararum Gentium comprime feritatem . ut dexteræ tuæ virtute defenſi liberis tibi mentibus ſerviamus · Per · R

Fidelium populum . quæſumus Domine . potentiæ tuæ muniat invicta defen- R

defenſio · ut pio ſemper tibi devotus affectu . & ab infeſtis liberetur inimicis · & in tua jugiter gratia perſeveret · Per ·

R Populi tui quæſumus omnipotens Deus . propitiare peccatis . & totius hoſtilitatis a nobis terrores averte . ut Romani nominis ſecura libertas . in tua devotione ſemper exultet · Per ·

R Protector noſter aſpice Deus . & ab hoſtium nos defende periculis . ut omni perturbatione ſubmota . liberis tibi mentibus ſerviamus · Per ·

Orationes pro Pace ·

Deus . a quo ſancta deſideria . &
E.R recta conſilia . & juſta ſunt opera . da ſervis tuis illam . quam Mundus dare non poteſt . pacem . ut & corda noſtra mandatis tuis dedita . & (hoſtium ſublata formidine) tempora ſint tua protectione tranquilla · Per ·

Deus . conditor Mundi . ſub cujus
E.R arbitrio omnium ſæculorum ordo decurrit . adeſto propitius invocationibus noſtris . & tranquillitatem pacis præſentibus concede temporibus . ut in laudibus miſericordiæ tuæ . inceſſabili exultatione lætemur · Per ·

Deus in te ſperantium fortitudo .
R conſerva in populis tuis . quod es dignatus operari . & patentis miſericordiæ tuæ oſtende virtutem . ut qui ſuperba impetimur hoſtium feritate . tua mereamur pace gaudere · Per ·

Deus auctor pacis & amator . quem
R.E noſſe . vivere · cui ſervire . regnare eſt . protege ab omnibus impugnationibus ſupplices tuos . ut qui in defenſione tua confidimus . nullius hoſtilitatis arma timeamus · Per ·

Deus . qui miſericordiæ tuæ poten-
R.E tis auxilio . & proſpera tribuis . & adverſa depellis . univerſa obſtacula . quæ ſervis tuis adverſantur . expugna . ut remoto terrore bellorum . & libertas ſecura . & Religio ſit quieta · Per ·

Orationes ad pluviam poſtulandam ·

Terram tuam . Domine (quam vi- G.E
demus noſtris iniquitatibus tabeſcentem) cæleſtibus aquis infunde . atque inriga beneficiis gratiæ ſempiternæ · Per ·

Da nobis Domine . quæſumus . G.R
pluviam ſalutarem . & aridam terræ faciem fluentis cæleſtibus dignanter infunde · Per ·

Omnipotens . ſempiterne Deus . qui G.E
ſalvas omnes . & neminem vis perire . aperi fontem benignitatis tuæ . & terram aridam aquis fluenti cæleſtis dignanter infunde · Per ·

Deus . in quo vivimus . movemur . R.E
& ſumus . pluviam nobis tribue congruentem . ut præſentibus ſubſidiis ſufficienter adjuti . ſempiterna fiducialiùs appetamus · Per ·

Delicta fragilitatis noſtræ Domine . R.B
quæſumus . miseratus abſolve . & aquarum ſubſidia præbe cæleſtium . quibus terrena conditio vegetata ſubſiſtat · Per ·

Omnipotens ſempiterne Deus . cu- R.B
jus munere elementa omnia recreantur . reminiſcere miſerationum tuarum . & ſalutiferos imbres humano generi concede propitius . quatenus fœcunditatis tuæ alimoniis omnis terra lætetur · Per ·

Orationes quando multum pluit ·

Domine Deus . qui in myſterio G.B
aquarum ſalutis tuæ nobis Sacramenta ſanxiſti . exaudi orationem populi tui . & jube terrores inundantium ceſſare pluviarum . flagellumque hujus elementi ad effectum tui converte myſterii . ut qui regenerantibus aquis ſe gaudent renatos . gaudeant his caſtigantibus eſſe correctos · Per ·

Quæ-

Digitized by Google

G.E Quæſumus. omnipotens Deus. clementiam tuam. ut inundantiam coerceas imbrium. & hilaritatem tui vultus nobis impertire digneris. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. petimus divinam clementiam tuam. ut faciem totius terræ largioribus imbribus inrigare digneris. aureſque ſalubres tribuas. atque ægris reſtituas priſtinam ſanitatem. & animæ. quæ promiſſiones tuas ſitiunt. de tua ſemper charitate abundantia repleantur. Per.

R Deus. qui ad mutandam aeris qualitatem operis cælum nubibus. & paras terræ pluviam. aperi fontem benignitatis tuæ. & terram ſqualidam. & ariditatem pulveream læto imbre fœcunda. ut recepiſſe nos veniam peccatorum. ceſſante jam correptione. lætemur. Per.

R.E Precibus populi tui Domine. quæſumus. placatus adſpira. ut veniam tribuas humanis exceſſibus. & opem miſeris benignus impendas. Per.

R Delicta noſtra. Domine. nos ipſi cognoſcimus. ut ipſius terræ fœditas monſtrat tranſgreſſionis exceſſus. tu autem piiſſime Pater. qui cælum clauſiſti contumacibus. & ingratis reſeraſti. humilibus & contritis concede deprecantibus ſubſidia pluviarum. & largire mœrentibus abundantiam. Per.

E In afflictione maxima conſtitutis conſolationem tribue. fons largiſſime pietatis. deſcendat (quæſumus) pluvia ſalutaris. ut omnia quæ ſub cælo ſunt irrigentur ab aquis. paſce ſervos tuos imbribus conſuetis. quos ad laudem tuæ creare dignatus es Majeſtatis. Per.

E Omnipotens Deus. qui ſolus aquas emittis e cælis. dona ſervis tuis beneficium pluviæ ſalutaris. ut quod facinore noſtro ſuſpenditur. tuo jam gratuito munere prorogetur.

Orationes ad poſcendam ſerenitatem.

Ad te nos. Domine. clamantes exaudi. & aeris ſerenitatem nobis tribue ſupplicantibus. ut qui pro peccatis noſtris juſtè affligimur. miſericordia tua præveniente clementiam ſentiamus. Per. E.R

Deus. qui fidelium precibus flecteris. & humilium confeſſione placaris. converſis ad te propitiare ſupplicibus. & quos feciſti iram intelligere caſtigantis. fac miſericordiam ſentire parcentis. Per. R

Deus. qui omnium rerum tibi ſervientium natura per ipſos motus aeris. ad cultum tuæ majeſtatis inſtituis. tranquillitatem nobis miſericordiæ tuæ. remotis largire terroribus. ut cujus iram expavimus. clementiam ſentiamus. Per. E.R

Plebs tua. Domine. capiat ſacræ benedictionis augmentum. & copioſis beneficiorum tuorum ſublevetur auxiliis. quæ tantis interceſſionum deprecationibus adjuvatur. E.R

Orationes pro fulgoribus.

Omnipotens ſempiterne Deus. parce metuentibus. & propitiare ſupplicibus. ut poſt noxios ignes nubium. & vim procellarum. in materiam tranſeat laudis. comminatio poteſtatis. Per. E.R

Deus. ſub cujus imperio nihil non verbo regitur. nihil non oratione mutatur. parce metuentibus. propitiare ſupplicibus. ut poſt noxios ignes nubium. & turbines procellarum. in materiam tranſeat laudis. comminatio poteſtatis. Per. E.R

A domo

Digitized by Google

E.R. A domo tua . quæſumus Domine . ſpiritales Nequitiæ pellantur . & aerearum diſcedat malignitas Poteſtatum · Per ·

Orationes poſt tempeſtatem & fulgura ·

R Magnificentiam tuam . Domine . precamur . ſuppliciter implorantes . ut quia nos eminentibus periculis exuiſti . a peccatis quoque benignus abſolvas . ut & beneficia nobis majora concedas . & tuis nos facias parere mandatis · Per ·

E.R Omnipotens ſempiterne Deus . qui nos & caſtigando ſanas . & ignoſcendo conſervas . præſta ſupplicibus tuis . ut & tranquillitatibus hujus optatæ conſolationis lætemur . & dono tuæ pietatis ſemper utamur · Per ·

Orationes tempore (quod abſit) mortalitatis ·

E.R Deus . qui non mortem ſed pœnitentiam deſideras peccatorum . populum tuum . quæſumus . ad te converte propitius . ut dum tibi devotus extiterit . iracundiæ tuæ ab eo flagella amoveas · Per ·

R.B Populum tuum . quæſumus omnipotens Deus . ab ira tua ad te confugientem . paterna recipe pietate . ut qui tuæ majeſtatis flagella formidant . de tua mereantur venia gratulari · Per ·

R.B Eccleſiæ tuæ , quæſumus omnipotens Deus . placatus intende conventum . & miſericordia tua nos potius . quàm ira præveniat . quia ſi iniquitates noſtras obſervare volueris . nulla poterit creatura ſubſiſtere . ſed admirabili pietate . qua nos feciſti . ignoſce peccantibus . ut opera manuum tuarum non facias interire · Per ·

R.B Exaudi Domine preces noſtras . & ne velis cum ſervis tuis adire judicium . quia ſicut in nobis nulla juſtitia reperitur . de qua præſumere valeamus . ita te fontem pietatis agnoſcimus . a quo & a peccatis noſtris nos * ablui . & a neceſſitatibus liberari confidimus · Per · [* abſolvi.]

R.B Deus . cujus miſericordia cæleſtium quoque Virtutum indigent Poteſtates . & in cujus conſpectu nullus eſt hominum abſque ſorde & pœna peccati . delicta populi tui . quæſumus . averte propitiatus . ut quos propriæ conſcientiæ reatus accuſat . bonitatis tuæ patientia faciat veniam promereri · Per ·

R.B Deus , cujus tanta eſt excellentia pietatis . ut uno peccatore converſo . maximum gaudium facias in cælis haberi . reſpice in exiguam populi portionem . ut omni vexatione depulſa . hereditas tua & numero augeatur . & devotione proficiat · Per ·

R Exaudi Domine . quæſumus . populum tuum de tua miſericordia . malorum ſuorum veniam ſupplicantem . & quia potens es peccata dimittere . ſupplicia (quæ noſtris meremur operibus) potentia tuæ pietatis averte · Per ·

R Iram tuam . quæſumus Domine . a populo tuo miſeratus averte . quam noſtris quidem meremur operibus . ſed humana fragilitate ſuſtinere non poſſumus . illa nos itaque contine pietate . quam præſtare ſoles indignis · Per ·

R Plebem nomini tuo ſubditam . Domine propitius intuere . eique tuas conſolationes jugiter per cæleſtem gratiam dignanter operare · Per ·

Orationes de ſterilitate ·

R Sempiternæ pietatis tuæ abundan-

tiam . Domine . ſupplices imploramus. ut nos beneficiis (quibus non meremur) anticipans. benefacere cognoſcaris indignis Per ·

R Da nobis . quæſumus Domine . piæ ſupplicationis effectum . & peſtilentiam famemque propitiatus averte . ut mortalium corda cognoſcant . & te indignante talia flagella prodire . & te miſerante ceſſare · Per ·

Orationes pro peſte . vel mortalitate animalium ·

G Deus . qui laboribus hominum etiam de mutis animalibus ſolatia ſubrogaſti . ſupplices te rogamus . ut ſine quibus non alitur humana conditio . noſtris facias uſibus non perire · Per ·

G Deus qui non mortem · *Item*

G Populum tuum · *Require ſupra tempore mortalitatis* ·

G Exaudi nos Deus . ſalutaris noſter . & intercedente beato Martyre tuo Ill. populum tuum & ab iracundiæ tuæ terroribus libera . & miſericordiæ tuæ fac largitate ſecurum · Per ·

R Deus . qui humanæ fragilitati neceſſaria providiſti . miſericors adminicula jumentorum · quæſumus . eadem (miſeris conſulendo) non ſubtrahas . & quorum noſtris meritis ſævit interitus . tua (nobis parcendo) clementia ceſſare jubeas vaſtitatem · Per ·

R Benedictionem tuam . Domine . populus fidelis accipiat . qua corpore ſalvatus . ac mente . & congruam tibi ſemper exhibeat ſervitutem . & propitiationis tuæ beneficia ſemper inveniat · Per ·

R Averte Domine . quæſumus . a fidelibus tuis cunctos miſeratus errores . & ſævientium morborum depelle perniciem . ut quos meritò flagellas devios . foveas tua miſeratione correctos · Per ·

Oratio pro gratiarum actione ·

Deus . cujus miſericordiæ non eſt numerus . & bonitatis infinitus eſt theſaurus . piiſſimæ majeſtati tuæ pro collatis donis gratias agimus . tuam ſemper clementiam exorantes . ut qui petentibus poſtulata concedis . eoſdem non deſerens ad præmia futura diſponas · Per ·

Oratio ad tollendum ſchiſma ·

Deus . qui errata corrigis . & diſperſa congregas . & congregata conſervas . quæſumus . ſuper populum Chriſtianum tuæ unionis gratiam clementer infunde . ut diviſione rejecta . vero Paſtori Eccleſiæ tuæ ſe uniens . tibi dignè valeat famulari · Per ·

Oratio tempore Sedis vacantis ·

Supplici . Domine . humilitate depoſcimus . ut ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ concedat Pontificem illum tua immenſa pietas . qui & pio in nos ſtudio ſemper tibi placitus . & tuo populo pro ſalubri regimine ſit aſſidue ad gloriam tui nominis reverendus · Per ·

Orationes in Natali Papæ . ejuſque Anniverſario ·

Pro ſe ·

G Deus . qui licet ſis magnus in magnis . mirabilia tamen glorioſus operaris in minimis . concede mihi indigno famulo tuo . ſacris convenienter ſervire Myſteriis . atque in omnibus tua miſericordia protegat . quem conſcientiæ reatus accuſat · Per ·

Ab aliis ·

G Deus . qui populis tuis indulgentia conſulis . & amore dominaris . da Spiritum ſapientiæ . quibus dediſti regimen diſciplinæ . ut de profectu ſanctarum

Digitized by Google

rum ovium fiant gaudia æterna Paſtorum · Per · in unitate ejuſdem ·

Oratio pro Apoſtolico ·

L Deus . omnium fidelium Paſtor & rector . famulum tuum Ill. (quem Paſtorem Eccleſiæ tuæ præeſſe voluiſti) propitius reſpice . da ei . quæſumus . verbo & exemplo . quibus præeſt . proficere . ut ad vitam unà cum Grege ſibi credito perveniat ſempiternam · Per ·

Orationes in Natali Epiſcopi . ideſt . in die Ordinationis ſuæ . ejuſque Anniverſario ·

Pro ſe ·

O.R Deus . qui non proprils ſuffragantibus meritis . ſed ſola ineffabilis gratiæ largitate . me Familiæ tuæ præeſſe juſſiſti . tribue . me tibi digne perſolvere miniſterium Sacerdotalis Officii . & Eccleſiaſticis convenienter ſervire miniſteriis . plebemque commiſſam . te in omnibus protegente . gubernare concede · Per ·

R.O Deus . Mundi creator . & rector . ad humilitatis meæ preces placatus attende . & me famulum tuum (quem nullis ſuffragantibus meritis . ſed immenſa largitate clementiæ tuæ cæleſtibus myſteriis ſervire tribuiſti) dignum ſacris Altaribus fac Miniſtrum. ut quod mea celebrandnm voce depromitur . tua ſanctificatione firmetur · Per ·

R.O Repleantur conſolationibus tuis. Domine quæſumus . tuorum corda fidelium . pariterque etiam & de Eccleſiæ Præſule . & de ſuorum votorum plenitudine . gratiarum tibi referant actiones · Per ·

Ab aliis ·

R.O Deus . qui dierum noſtrorum numeros . menſuraſque temporum . majeſtatis tuæ poteſtate diſpenſas . ad humilitatis noſtræ propitius reſpice ſervitutem . & tuæ pacis abundantia tempora noſtra . & Epiſcopi Ill. noſtri tua gratia benignus accumula . [ut ei . quem populo tuo præeſſe dignatus es . tuæ benedictionis abundantiam largiaris] · Per ·

Præſta . quæſumus . omnipotens R.O ſempiterne Deus . ut fidelibus tuis ordinatum præbeamus affectum . ejuſque nos ſimiliter diligendi Spiritum ſanctum benignus infunde · Per · in unitate ejuſdem ·

Oratio pro Epiſcopo & populo illi commiſſo ·

Omnipotens ſempiterne Deus . qui L.E facis mirabilia magna ſolus . prætende ſuper famulum tuum Ill.& ſuper cunctos illi commiſſos . Spiritum gratiæ ſalutaris . & ut in veritate tibi complaceant . perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde · Per · in unitate ejuſdem ·

In Natali Conſecrationis Præsbyteri ·

Pro ſe ·

Deus . qui digne tibi ſervientium E nos imitari deſideras famulatum . da nobis charitatis tuæ flamma ardere ſuccenſis . ut Antiſtitum priorum (qui tibi placuerunt) mereamur conſortia obtinere · Per ·

Deus cujus arbitrio omnium ſæculo- R rum ordo decurrit . reſpice propitius ad noſtri temporis ætatem . ut tibi ſervitus noſtra complaceat . & miſericordiæ tuæ in nobis dona concedas · Per ·

Deus . cujus arbitrio omnium ſæcu- R lorum ordo decurrit . reſpice propitius ad me famulum tuum . quem ad ordinem Presbyterii promovere dignatus es . &

Digitized by Google

es. & ut tibi mea ſervitus placeat. tua in me miſericorditer dona conſerva. Per.

R Domine Deus noſter. verax promiſſor. propitiare operi tuo. & mihi famulo tuo ſervienti tibi. tribuas perſeverantem in tua voluntate famulatum. ut diebus noſtris. & merito & numero populus tibi ſerviens augeatur. Per.

In Natali Conſecrationis Diaconi.

Ad preces noſtras. quæſumus. Domine propitiatus intende. ut Levitæ tui ſacris Altaribus ſervientes. & fidei veritate fundati. & mente ſint ſpiritali conſpicui. Per.

Pro omni Gradu Eccleſiæ.

L Omnipotens ſempiterne Deus. cujus Spiritu totum corpus Eccleſiæ ſanctificatur & regitur. exaudi nos pro univerſis Ordinibus ſupplicantes. ut gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi Gradibus fideliter ſerviatur. Per. in unitate ejuſdem.

L Da famulis tuis. Domine. indulgentiam peccatorum. conſolationem vitæ. gubernationem perpetuam. ut tibi ſervientes ad tuam jugiter miſericordiam pervenire mereantur. Per.

L Libera. quæſumus Domine. a peccatis & hoſtibus famulos tuos tibi ſupplicantes. ut in ſancta converſatione viventes nullis afficiantur adverſis. Per.

V. R Exaudi. quæſumus Domine. pro omni Gradu Eccleſiæ. ſupplicum preces. & devoto tibi pectore famulantes perpetua defenſione cuſtodi. ut nullis perturbationibus impediti. liberam ſervitutem tuis ſemper exhibeamus officiis. Per.

Oratio tempore Concilii.

Infunde. quæſumus. famulis tuis. Domine Deus. Spiritum veritatis & pacis. ut quæ tibi placita ſunt. toto corde cognoſcant. & agnita tota virtute ſectentur. Per. in unitate ejuſdem. E

Orationes pro Regibus Romanis.

Deus. Regnorum omnium & Romani maximè protector Imperii. da ſervis tuis Regibus noſtris Ill. & Ill. triumphum virtutis tuæ ſcienter excolere. ut cujus conſtitutione ſunt Principes. ejus ſemper munere ſint potentes. Per. L. R

Deus. in cujus manu corda ſunt Regum. inclina ad preces humilitatis noſtræ aures miſericordiæ tuæ. & Principibus noſtris. famulis tuis Ill. & Ill. regimen tuæ appone ſapientiæ. ut hauſtis de tuo fonte conſiliis. & tibi placeant. & ſuper omnia Regna præcellant. Per. R

Deus. qui * prædicando æterni Regni Evangelio. Romanum Imperium præparaſti. prætende famulis tuis Ill. & Ill. Principibus noſtris arma cæleſtia. ut pax Eccleſiarum nulla turbetur tempeſtate bellorum. Per. L. R

* al. ad prędicandũ ęterni Regis Evãgeliũ.

Oratio pro Rege.

Quæſumus omnipotens Deus. ut famulus tuus Ill. Rex noſter. qui tua miſeratione ſuſcepit Regni gubernacula. virtutum etiam omnium percipiat incrementa. quibus decenter ornatus & vitiorum monſtra devitare. & ad te (qui via. veritas & vita es) gratioſus valeat pervenire. Per. E. L

Orationes pro Rege & Exercitu ejus.

Deus. qui regnorum regumque omnium es dominator. ſupplicationes noſtras R

noſtras

ſtras clementer exaudi. & famuli tui Ill. Regis. ejuſque Exercitus. tibi ſubditum protege principatum. ut tua virtute muniti. omnibus ſint hoſtibus fortiores. & qui in ſua feritate confidunt. potentiæ tuæ brachio comprimantur. Per.

E Deus. cujus regnum. regnum eſt omnium ſæculorum. prætende quæſumus. famulo tuo Ill. & omni Exercitui ejus. arma cæleſtia. ut pax Eccleſiarum nulla turbetur tempeſtate bellorum. Per.

Oratio pro adepta dignitate.

E Deus. cui omnis poteſtas & dignitas famulatur. da famulo tuo Ill. proſperum ſuæ dignitatis effectum. in qua te ſemper timeat. tibique jugiter placere contendat. Per.

E Omnium. Domine. fons bonorum. juſtorumque proventuum. tribue quæſumus Ill. famulo tuo adeptam bene gerere dignitatem. & a te ſibi præſtitam bonis operibus comprobare. Per.

Orationes pro Virgine ancilla Dei.

R Reſpice propitius Domine ſuper hanc famulam tuam. ut Virginitatis ſanctæ propoſitum. quod te inſpirante ſuſcepit. te gubernante cuſtodiat. Per.

R Da. quæſumus Domine. famulæ tuæ. quam Virginitatis honore dignatus es decorare. inchoati operis conſummatum effectum. & ut perfectam tibi offerat plenitudinem. initia ſua perducere mereatur ad finem. Per.

R Reſpice Domine. famulæ tuæ tibi debitam ſervitutem. ut inter humanæ fragilitatis incerta. nullis adverſitatibus opprimatur. quæ de tua protectione confidit. Per.

R Deus. caſtitatis amator. & continentiæ conſervator. ſupplicationem noſtram benignus exaudi. & hanc famulam tuam propitius intuere. & quæ pro timore tuo continentiæ pudicitiam vovit. tuo auxilio conſervetur. ut ſexageſimum fructum continentiæ. vitam æternam te largiente percipiat. Per.

Bonorum. Deus. operum inſtitutor. famulæ tuæ Ill. cor purifica. ut nihil in ea quod pūnire. ſed quod coronare poſſis. invenias. Per. R

Preces famulæ tuæ Ill. quæſumus Domine. benignus exaudi. ut aſſumptam caſtitatis gratiam te auxiliante cuſtodiat. Per. R

Deus. qui habitaculum tuum in corde pudico fundaſti. reſpice ſuper famulam tuam. & quæ caſtigationibus aſſiduis poſtulat. tua conſolatione percipiat. Per. R

Orationes pro Monaſterio.

Omnipotens ſempiterne Deus. qui facis mirabilia magna ſolus. prætende ſuper famulos tuos Spiritū gratiæ ſalutaris. & ut in veritate tibi complaceant. perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde. Per. in unitate ejuſdem. R.E

Fac. quæſumus Domine. famulos tuos toto ſemper ad te corde concurrere. tibi ſubdita mente ſervire. tuam miſericordiam ſuppliciter implorare. & tuis jugiter beneficiis gratulari. Per. R.E

Famulos tuos. quæſumus Domine. placatus intende. pariterque eos & a peccatis abſolve propitius. & a cunctis eripe benignus adverſis. Per. R

Item Orationes Monachorum.

Tu famulis tuis. quæſumus Domine. bonos mores placatus inſtitue. tu in eis quod tibi placitum ſit. dignanter infunde. ut & digni ſint. & tua valeant beneficia promereri. Per. R

Reſpi-

R Reſpice quæſumus Domine. famulos tuos. & in tua miſericordia confidentes. cæleſti protege benignus auxilio. Per.

R Da famulis tuis. quæſumus Domine. in tua fide & ſinceritate conſtantiam. ut in charitate divina firmati. nullis tentationibus ab ejus integritate vellantur. Per.

R Famulos tuos. quæſumus Domine. tua ſemper gratia benedicat. & inculpabiles ad vitam perducat æternam. Per.

R Famulos tuos. quæſumus Domine. benignus intende. & eis dignanter pietatis tuæ impende cuſtodiam. Per.

R Famulis tuis. quæſumus Domine. ſperata concede. & ab omnibus eos culpis excuſa. Per.

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & famulos tuos aſſidua protectione conſerva. ut qui tibi jugiter famulantur. continua remuneratione ditentur. Per.

Orationes pro amico. vel pro quo volueris.

E.L Deus. qui juſtificas impium. & non vis mortem peccatorum. Majeſtatem tuam ſuppliciter deprecamur. ut famulum tuum Ill. de tua miſericordia confidentem. cæleſti protegas benignus auxilio. & aſſidua protectione conſerves. ut tibi jugiter famuletur. & nullis tentationibus a te ſeparetur. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. miſerere famulo tuo Ill. & dirige eum ſecundum tuam clementiam in viam ſalutis æternæ. ut te donante tibi placita cupiat. & tota virtute perficiat. Per.

E Famulum tuum Ill. quæſumus Domine. tua ſemper protectione cuſtodi. ut libera tibi mente deſerviat. & te protegente. a malis omnibus ſit ſecurus. Per.

E Exaudi. quæſumus omnipotens Deus. preces noſtras. quas in conſpectu pietatis tuæ effundere præſumimus. ſuppliciter deprecantes. ut famulum tuum Ill. in tua miſericordia confidentem benedicas. & omnia ejus peccata dimittas. tuaque eum protectione conſerves. ut poſſit tua gratia dignus fieri. & ad æternam beatitudinem valeat pervenire. Per.

E Famulum tuum Ill. quæſumus Domine. corpore pariter & mente purifica. ut tua inſpiratione compunctus noxias delectationes vitare prævaleat. Per.

Oratio pro Familiaribus. vel devotis amicis.

L Deus. qui charitatis dona per gratiam Sancti Spiritus. tuorum cordibus fidelium infudiſti. da famulis & famulabus tuis Ill. & Ill. (pro quibus tuam deprecamur clementiam) ſalutem mentis & corporis. ut te tota virtute diligant. & quæ tibi placita ſunt. tota dilectione perficiant. Per. in unitate ejuſdem.

Orationes pro ſalute vivorum.

L.R Prætende Domine famulis & famulabus tuis. Ill. & Ill. dexteram cæleſtis auxilii. ut te toto corde perquirant. & quæ dignè poſtulant. conſequi mereantur. Per.

E.L Da famulis & famulabus tuis Ill. & Ill. quæſumus Domine. in tua fide & ſinceritate conſtantiam. ut in charitate divina firmati. nullis tentationibus ab ejus integritate vellantur. Per.

Oratio communis B. Auguſtini.

E.L Omnipotens. ſempiterne Deus. qui vivo-

vivorum ſimul dominaris & mortuorum . omniumque miſereris . quos tuos fide & opere futuros eſſe prænoſcis . te ſuppliciter exoramus . ut pro quibus effundere preces decrevimus . quoſque vel præſens ſæculum adhuc in carne retinet . vel futurum jam exutos corpore ſuſcepit . intercedentibus omnibus Sanctis tuis . pietatis tuæ clementia delictorum ſuorum veniam conſequantur . Per .

Item Oratio communis .

E. L Pietate tua . quæſumus Domine . noſtrorum ſolve vincula peccatorum . & intercedente beata Maria cum omnibus Sanctis tuis . [Paſtorem noſtrum cum Congregatione ſibi commiſſa .] nos famulos tuos . & cunctum populum Catholicum . in omni ſanctitate cuſtodi . omneſque affinitate ac familiaritate nobis junctos . [& omnes Chriſtianos] a vitiis purga . virtutibus illuſtra . pacem & ſalutem nobis tribue . hoſtes viſibiles & inviſibiles remove . carnalia deſideria repelle . aerem ſalubrem indulge . [fruges terræ concede] amicis & inimicis noſtris veram charitatem largire . & omnibus fidelibus vivis & defunctis in terra viventium vitam pariter & requiem æternam concede . Per .

Orationes pro ſterilitate mulierum .

R Deus . qui emortuam vulvam Sarrhæ . ita per Abrahæ ſemen fœcundare dignatus es . ut ei etiam contra ſpem ſoboles naſceretur . preces famulæ tuæ Ill. pro ſua ſterilitate deprecantis . propitius reſpice . ut ei juxta tenorem præcedentium Patrum . & fœcunditatem tribuas . & filium . quem donaveris . benedicas . Per .

R Deus . qui famulum tuum Iſaac . pro ſterilitate conjugii ſui te deprecantem . exaudire . & conceptum Rebeccæ donare dignatus es . preces famulæ tuæ Ill. pro percipienda prole benignus exaudi . ut firmamentum ſpei (quod in tua miſericordia poſuit) ex percepto munere quod poſtulat . confirmetur . Per .

R Deus . qui opprobrium ſterilitatis a Rachel auferens . dum anxietate prolem quæreret . meruit fœcundari . concede propitius . ut famula tua Ill. in earum fœminarum . quæ tibi placuerunt . ſortem fœcunditatis accipiat . & quod fideliter a tua pietate depoſcit . obtineat . Per .

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui continuum etiam poſt futuram ad te precem . gemitum Annæ . dum eam fœcundares . in gaudium convertiſti . deſiderium famulæ tuæ Ill. ut fœcundetur . propitius perfice . & ad laudem glôriæ tuæ ab ea opprobrium ſterilitatis benignus averte . Per .

R Deus . cujus occulto conſilio ideo Eliſabeth ſterilis uterus extitit . ut quandoque Angelica potius voce fœcundaretur . concede propitius . ut ſicut illa in Judaico populo Præcurſorem Domini . ita famula tua Ill. in filio (qui ad credulitatem tibi hujus populi pure deſerviat) fœcundetur . Per eumdem .

R Deus . qui anxietatem ſterilium pie reſpiciens . in eis fœcunditatem etiam in ſua deſperatione mirabiliter operaris . concede propitius . ut famula tua Ill. de percipienda ſobole . quod per ſe non valet . ſervi tui Gregorii mereatur precibus obtinere . Per .

R Omnipotens ſempiterne Deus . qui maternum affectum . nec in ipſa ſacra ſemper Virgine Maria (quæ Redemptorem noſtrum genuit) denegaſti . con-

concede propitius . ut ejuſdem Dei Genitricis prece . famula tua Ill. eſſe genitrix mereatur · Per eumdem ·

Orationes in Natali genuino . ideſt . propriæ nativitatis anniverſario .

R Omnipotens ſempiterne Deus . totius conditor creaturæ . preces noſtras clementer exaudi . & annos famuli tui Ill. (quem de maternis viſceribus in hac vita prodire juſſiſti) proſperos plurimoſque largire . ut omnem tibi exigat placiturus ætatem · Per ·

R Deus . qui ſæculorum omnium curſum ac momenta temporum regis . exaudi nos propitius . & concede . ut famuli tui Ill. (cujus hodie natalem · · · celebramus · · · · · · · · · · · · ·) longævam ei largiaris ætatem . quatenus fidei ejus augmento . multiſque annorum curriculis . hæc ſolemnitatis devotio perſeveret · Per ·

R Deus vita fidelium . timentium te ſalvator & cuſtos . qui famulum tuum Ill. ad hanc diem Natalis ſui genuini . exempto anno . perducere dignatus es . gratiam in eo vitæ provectioris augmenta . & dies ejus annorum numeroſitate multiplica . ut (te annuente) per felicem provectus ætatem . ad principatum cæleſtium gaudiorum pervenire mereatur · Per ·

Orationes in Natali propriæ Regenerationis per ſanctum Baptiſma ·

B Gaudeat . Domine . plebs fidelis . & cum propriæ recolit ſalvationis exordia . ejus promoveatur augmentis · Per ·

B Omnipotens ſempiterne Deus . qui humanam naturam . ſupra primæ originis reparas dignitatem . reſpice pietatis tuæ ineffabile ſacramentum . & quos Regenerationis myſterio innovare dignatus es . In his dona tuæ gratiæ perpetua protectione conſerva · Per ·

B Deus . qui credentes in te fonte Baptiſmatis innovaſti . hanc renatis in Chriſto concede cuſtodiam . ut ſacris muniti Myſteriis . nullo erroris incurſu gratiam tuæ benedictionis amittant · Per ·

Oratio ad Agapen pauperum ·

G Da Domine famulo tuo Ill. ſperata ſuffragia obtinere . ut qui tuos pauperes . vel tuas Eccleſias me moravit . Sanctorum omnium . ſimul & beati Martyris tui Laurentii mereatur conſortia . cujus nunc eſt exempla ſecutus · Per ·

Item pro his qui Agapen faciunt · Præfatio ·

R Oremus . dilectiſſimi nobis . omnipotentem Deum . pro Filio noſtro Ill. qui recolens divina mandata . de juſtis laboribus ſuis victum indigentibus ſubminiſtrat . quatenus hæc devotio ipſius ſicut nobis eſt neceſſaria . ita ſit Deo ſemper accepta · Per Dominum Jeſum Chriſtum Filium ſuum . qui cum eo vivit & regnat Deus &c.

Item alia·

R Sanctum ac venerabilem retributorem bonorum operum . Dominum deprecemur pro filio noſtro Ill. qui de ſuis juſtis laboribus victum indigentibus adminiſtrat . ut Dominus cæleſti ſua miſericordia terrenam eleemoſinam compenſet . & ſpiritales divitias largiatur . tribuat ei magna pro parvis . pro terrenis cæleſtia . pro temporalibus ſempiterna · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum . qui cum eo vivit & regnat Deus &c.

Oratio ·

Digitized by Google

Oratio ·

R Deus . qui poſt Baptiſmi Sacramentum ſecundam ablutionem peccatorum eleemoſynis indidiſti . reſpice propitius ſuper famnlum tuum Ill. pro cujus operibus tibi gratiæ referuntur . fac eum præmio beatum . quem feciſti pietate devotum · Per ·

R Deus . qui homini ad tuam imaginem facto . etiam ſpiritalem alimoniam præparaſti . concede filio noſtro famulo tuo Ill. qui in pauperes tuos tua ſeminat dona . ut verius metat ſuorum operum fructus . & largitatis hodiernæ compenſatio iſtius perpetua conferatur . recipiatqne pro parvis magna . pro terrenis cæleſtia . pro temporalibus . ſempiterna · Per ·

R Omnipotens ſempiterne Deus reſpice propitius ſuper hunc famulum tuum Ill. qui in pauperes tuos operatur . virtute cuſtodi . poteſtate tuere . ut per multa curricula annorum . lætus tibi in pauperes tuos hæc operetur · Per ·

Orationes ad proficiſcendum in itinere ·

R.L Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . & viam famuli tui Ill. in ſalutis tuæ proſperitate diſpone . ut inter omnes viæ & vitæ hujus varietates . tuo ſemper protegatur auxilio · Per ·

R Deus . qui diligentibus te . miſericordiam tuam ſemper impendis . & a ſervientibus tibi in nulla es regione longinquus . dirige viam famuli tui Ill. in voluntate tua . ut te protectore . & te præduce per juſtitiæ ſemitas ſine offenſione gradiatur · Per ·

R Exaudi Domine preces noſtras . & profectioni famuli tui Ill. miſericordiam tuam (qui ſemper es ubique) prætende . ut ab omnibus adverſitatibus tua opitulatione defenſus . juſtorum deſideriorum potiatur effectibus · Per ·

R Deus infinitæ miſericordiæ . & majeſtatis immenſæ . quem nec ſpatia locorum . nec intervalla temporum . ab his quos tueris abjungunt . adeſto famulis tuis Ill. & Ill. in te ubique fidentibus . & per omnem quam * acturi. * Item ſunt . viam dux eis & comes eſſe dignare . nihil illis adverſitatis noceat . nihil difficultatis obſiſtat . cuncta eis ſalubria . cuncta ſint proſpera . ut ſub ope dexteræ tuæ . quicquid juſto expetierint deſiderio . celeri conſequantur effectu · Per ·

R Deus qui ad vitam ducis . & confidentes in te paterna protectione cuſtodis . quæſumus . ut præſenti famulo tuo a nobis egredienti Angelicum tribuas comitatum . ut ejus auxilio protectus nulla mali concutiatur formidine . nullo comprematur adverſitatis angore . nullis inruentis inimici moleſtetur inſidiis . ſed ſpatiis neceſſarii itineris proſpero greſſu peractis . propriiſque locis feliciter reſtitutus . univerſos reperiat ſoſpites . ac debitas exolvat tuo nomini grates · Per ·

Item Orationes pro Iter agentibus ·

Exaudi nos Domine . ut iter famuli O
tui Ill. inter vitæ huj us pericula tuo ſemper regatur auxilio · Per ·

R Deus . veræ beatitudinis auctor atque largitor . dirige nos in eam . quam immaculati ambulant . viam . ut teſtimonia legis tuæ piis cordibus exquirentes perſeveremus . & diligere quod præcipiunt . & deſiderare . quo ducunt · Per ·

R Deus . qui Sanctorum tuorum dirigis greſſus . a nobis iniquitatis vitam

 amove ·

Digitized by Google

amove. & noſtri tua lege miſerere. ut non obliti judicia tua. viam mandatorum dilatato corde curramus. Per.

Oratio pro Navigantibus.

R Deus. qui tranſtuliſti Patres noſtros per mare Rubrum. & tranſvexiſti per aquam nimiam. laudem tui nominis decantantes ſupplices deprecamur. ut in hac navi famulos tuos repulſis adverſitatibus portu ſemper optabili. curſuque tranquillo tuearis. Per.

Oratio pro redeuntibus de itinere.

R. E Omnipotens ſempiterne Deus. noſtrorum temporum vitæque diſpoſitor. famulo tuo Ill. continuæ tranquillitatis largire ſubſidium. ut quem incolumem propriis laboribus reddidiſti. tua facias protectione ſecurum. Per.

Orationes ſuper venientes in domum.

R Deus. humilium viſitator. qui nos fraterna * dignatione conſolaris. prætende ſocietati noſtræ gratiam tuam. ut per eos. in quibus habitas. tuum in nobis ſentiamus adventum. Per.

* al. viſitatione.

R Deus qui nobis in famulis tuis præſentiæ tuæ ſigna manifeſtas. mitte ſuper nos Spiritum charitatis. ut in adventu fratrum. conſervorumque noſtrorum. gratia nobis tuæ largitatis augeatur. Per. in unitate ejuſdem.

Orationes intrantibus in domum. ſive Benedictiones.

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & famulos tuos. quos charitatis viſitamus officiis. gratiæ tuæ largitate locupleta. ut in eorum proſperitate continua gaudeamus. Per.

R Exaudi nos. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. & humilitatis noſtræ officiis gratiam tuæ viſitationis admiſce. ut quorum adimus habitacula. tu in eorum tibi cordibus facias manſionem. Per.

R Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. & hanc domum ſerenis oculis tuæ pietatis inluſtra. deſcendat ſuper habitantes in ea gratiæ tuæ larga benedictio. ut his manufactis cum ſalubritate manentibus. ipſi tuum ſemper ſint habitaculum. Per.

R Exaudi nos. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. ut ſi qua ſunt adverſa. ſi qua contraria in hac domo famuli tui Ill. auctoritate Majeſtatis tuæ pellantur. Per.

R Protector in te ſperantium Deus. & ſubditarum tibi mentium cuſtos. habitantibus in hac domo famulis tuis propitius adeſſe dignare. veniat ſuper eos ſpirante a te benedictionis ubertas. ut pietatis tuæ repleti muneribus. in tua gratia & in tuo nomine læti ſemper exultent. Per.

R Protector fidelium Deus. & ſubditarum tibi mentium frequentator. habitantibus in hac domo famulis tuis propitius adeſſe digneris. ut quos nos humana viſitamus ſolicitudine. tu divina munias poteſtate. Per.

R Omnipotens ſempiterne Deus. qui facis mirabilia magna ſolus. prætende ſuper hos famulos degentes in hac domo Spiritum gratiæ ſalutaris. & ut complaceant tibi. Deus. in veritate tua. perpetuum eis rorem tuæ benedictionis effunde. Per. in unitate ejuſdem.

R Omnipotens ſempiterne Deus. inſere te officiis noſtris. & in hac manentibus

tibus domo præſentiæ tuæ concede cuſtodiam . ut familiæ tuæ defenſor . ac totius habitaculi hujus habitator appareas · Per ·

Orationes in contentione ·

E. R Omnipotens ſempiterne Deus . qui ſuperbis reſiſtis . & gratiam præſtas humilibus . tribue quæſumus . ut non indignationem tuam provocemus elati . ſed propitiationis tuæ capiamus dona ſubjecti · Per ·

E. R Concede nobis miſericors Deus . & ſtudia perverſa deponere . & ſanctam ſemper amare juſtitiam · Per ·

E. R Præſta quæſumus . omnipotens Deus . ut ſemper rationabilia meditantes . quæ tibi ſunt placita . & dictis exequamur & factis · Per ·

R Deus qui unanimes nos in domo tua præcipis habitare . diſſenſionum cauſas placatus depelle noſtrum . ut competentibus adjuti ſubſidiis te largiente poſſimus eſſe concordes · Per ·

R Concede nobis omnipotens Deus . ut diſpectis falſitatibus iniquorum . quæ animæ noſtræ conveniunt rationabilia exequamur · Per ·

Orationes pro obloquentibus ·

R. E Præſta . quæſumus . Domine . ut mentium reprobarum non curemus obloquium . ſed eadem pravitate calcata . exoramus . ut nec terreri nos lacerationibus patiaris injuſtis . nec captioſis adulationibus implicari . ſed potius amare quæ præcipis · Per ·

R. E Conſpirantes . Domine . contra tuæ plenitudinis firmamentum . dexteræ tuæ virtute proſterne . ut juſtitiæ non dominetur iniquitas . ſed ſubdatur ſemper falſitas veritati · Per ·

E Da . quæſumus . omnipotens Deus . ſic nos tuam gratiam promereri . ut noſtros corrigamus exceſſus . ſic fatentibus relaxare delictum . ut coerceamus in ſuis pravitatibus obſtinatos · Per ·

Orationes pro Irreligioſis ·

Deus . qui fidelium devotione lætaris . populum tuum . quæſumus . R. E
Sanctis tuis fac eſſe devotum . ut qui ab eorum officio impia pravitate mentis abſcedunt . per tuam converſi gratiam . a diaboli (quibus capti tenentur) laqueis reſipiſcant · Per ·

Deus . qui infideles deſeris . & juſte R
indevotis iraſceris . . populum tuum . quæſumus . converte propitius . ut qui te per duritiam irreligioſæ mentis ſemper offendunt . ad Sanctorum beneficia promerenda . tuæ miſerationis gratia inſpirante convertas · Per ·

Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris . R
& nihil de ſua conſcientia præſumentibus . ineffabili miſeratione ſuccurre . ut quod non habet fiducia meritorum . tua conferat largitas invicta donorum · Per ·

Orat. pro Judicibus male agentibus . vel contra Perſecutores Eccleſiæ ·

Eccleſiæ tuæ . Domine . preces placatus admitte . R. L
ut deſtructis adverſitatibus univerſis ſecura tibi ſerviat libertate · Per ·

Præſta Domine . quæſumus . ut toto R
tibi corde ſubjecti . timentium voluntatum reſpuamus affectus · Per ·

Da plebi tuæ . Domine . piæ ſemper devotionis affectum . R
ut quæ prava ſunt reſpuens . ſancta converſatione firmetur . & a peccatis libera nullis adverſitatibus atteratur · Per ·

Præſta . quæſumus . Domine . ut R
Eccleſia tua prompta tibi voluntate deſerviat . quia propenſius audiri poterit

terit & defeudi . cum eam tibi digne præſtiteris famulari · Per ·

Oratio contra paganos . ſive ad comprimendas feritates Gentium ·

Omnipotens ſempiterne Deus . in cujus manu ſunt omnium poteſtates . & omnium jura regnorum . reſpice in auxilium Chriſtianorum . ut gentes Paganorum . quæ in ſua feritate confidunt . dexteræ tuæ poteutia conterantur · Per ·

E Deus qui providentia tua . cæleſtia ſimul & terrena moderaris . qui miſiſti Unigenitum Filium tuum in Mundum . ut per incarnationem ſuam credentibus gaudium afferret & pacem. concede . quæſumus . ut populus tuus infeſtatione Infidelium modo turbatus . per Incarnationem Domini noſtri Jeſu Chriſti . de triumpho gaudium adipiſci mereatur . & omnis hoſtium noſtrorum fortitudo te pro nobis pugnante frangatur · Per eumdem ·

Orationes ad viſitandum infirmum ·

G Deus . qui famulo tuo Ezechiæ ter quinos annos ad vitam donaſti . ita & famulum tuum Ill. a lecto ægritudinis tua potentia erigat ad ſalutem · Per ·

G Reſpice Domine famulum tuum Ill. infirmitate ſui corporis laborantem . & animam refove . quam creaſti . ut caſtigationibus emendata . continuo ſe ſentiat tua medicina ſalvatam · Per ·

Orationes ſuper infirmum in domo ·

E. R Deus . qui facturæ tuæ pio ſemper dominaris affectu . inclina aurem tuam ſupplicationibus noſtris . & famulum tuum Ill. ex adverſa valetudine corporis laborantem * placidus reſpice . & viſita in ſalutari tuo ; & cæleſtis gratiæ præſta medicinam · Per ·

* al. placatus.

Deus qui humano generi & ſalutis remedium & vitæ æternæ munera contuliſti . conſerva famulo tuo Ill. tuarum dona virtutum . & concede . ut medelam tuam non ſolum in corpore . ſed etiam in anima ſentiat · Per · E. R

Virtutum cæleſtium Deus . qui ab humanis corporibus omnem languorem . & omnem infirmitatem præcepti tui poteſtate depellis . adeſto propitius huic ſervo tuo Ill. ut fugatis infirmitatibus . & viribus * revocatis . nomen ſanctum tuum inſtaurata protinus ſanitate benedicat · Per · E. R

* al. receptis.

Domine ſancte . Pater omnipotens æterne Deus . qui fragilitatem conditionis noſtræ . infuſa virtutis tuæ dignatione confirmas . ut ſalutaribus remediis pietatis tuæ corpora noſtra & membra vegetentur . ſuper hunc famulum tuum propitiatus intende . ut omni neceſſitate corporeæ infirmitatis excluſa . gratia in eo priſtinæ ſanitatis perfecta reparetur · Per · E. R

Item Orationes pro Infirmis ·

Omnipotens ſempiterne Deus . ſalus æterna credentium . exaudi nos pro famulis tuis Ill. pro quibus miſericordiæ tuæ imploramus auxilium . ut reddita ſibi ſanitate . gratiarum tibi in Eccleſia tua referant actionem · Per · E. R

Omnipotens ſempiterne Deus . qui ægritudines & animorum depellis & corporum . auxilii tui ſuper infirmos noſtros oſtende virtutem . ut ope miſericordiæ tuæ ad omnia pietatis tuæ reparentur officia · Per · R

Deus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium . auxilii tui ſuper infirmos E. R

noſtros

noſtros oſtende virtutem. ut ope miſericordiæ tuæ adjuti. Eccleſiæ tuæ ſanctæ repræſentari mereantur. Per.

B Omnipotens ſempiterne Deus. qui ſubvenis in periculis laborantibus. qui temperas flagella. te Domine ſupplices exoramus. ut viſitatione tua ſancta erigas famulum tuum Ill. de hac ægrotatione qua tenetur. & præſenta eum Eccleſiæ tuæ ſanctæ incolumem. ad laudem & gloriam nominis tui. Per.

Oratio pro reddita ſanitate.

R.R Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus facturam tuam multiplici pietate cuſtodis. ad invocationem nominis tui benignus adſiſte. & hunc famulum tuum Ill. liberatum ægritudine. & ſanitate donatum. dextera tua erigas. virtute confirmes. poteſtate tuearis. & Eccleſiæ tuæ. ſanctiſque Altaribus tuis cum omni deſiderata proſperitate reſtituas. Per.

Reconciliatio Pœnitentis ad mortem.

R.B Deus miſericors. Deus clemens. qui ſecundum multitudinem miſerationum tuarum peccata pœnitentium deles. & præteritorum criminum culpas venia remiſſionis evacuas. reſpice ſuper hunc famulum tuum. & remiſſionem ſibi omnium peccatorum ſuorum tota cordis confeſſione poſcentem deprecatus exaudi. Renova in eo. piiſſime Pater. quicquid terrena fragilitate corruptum eſt. vel quicquid diabolica fraude violatum eſt. & in unitatem corporis Eccleſiæ tuæ membrum perfecta remiſſione reſtitue. Miſerere. Domine. gemituum. miſerere lacrymarum. & non habentem fiduciam niſi in tua miſericordia ad Sacramentum Reconciliationis admitte. Per.

Majeſtatem tuam. Domine. ſupplices deprecamur. ut huic famulo tuo Ill. longo ſqualore pœnitentiæ macerato. miſerationis tuæ veniam largiri digneris. ut Nuptiali veſte recepta ad Regalem menſam (unde ejectus fuerat) mereatur intrare. Per. R.P

Majeſtatem tuam. quæſumus. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. qui non mortem. ſed peccatorum vitam ſemper inquiris. reſpice flentem famulum tuum. attende proſtratum. ejuſque planctum in gaudium tua miſeratione converte. ſcinde delictorum ſaccum. & indue eum lætitiam ſalutarem. ut poſt longam peregrinationis famem de ſanctis Altaribus tuis ſatietur. ingreſſuſque cubiculum Regis in ipſius aula benedicat Nomen gloriæ tuæ ſemper. Per. R.B

Deus miſericors. Deus clemens. qui indulgentiam tuam nulla temporum lege concludis. ſed pulſanti miſericordiæ tuæ januam aperis. pœnitentes. etiam ſub ipſo vitæ hujus termino non relinquis. reſpice propitius ſuper hunc famulum tuum. remiſſionem ſibi omnium peccatorum tota cordis confeſſione poſcentem. Renova in eo. piiſſime Pater. quod actione. quod verbo. quod ipſa denique cogitatione. diabolica fraude vitiatum eſt. & unitati corporis Eccleſiæ. membrum tuæ redemptionis adnecte. Miſerere gemituum. miſerere lacrymarum. & non habentem fiduciam. niſi in miſericordia tua. ad ſacramentum reconciliationis admitte. quia nullius animæ in hoc corpore conſtituti. difficilis apud te. aut tarda curatio eſt. fidelis enim es in verbis tuis. B

tuis. qui converſum peccatorem non per longa temporum ſpatia differendum. ſed mox ut in te gemuiſſet dixiſti eſſe ſalvandum. Per.

Oratio pro eo. qui eſt proximus morti.

℣ Omnipotens ſempiterne Deus. conſervator animarum. qui quos diligis. corripis. & quos recipis. pie ad emendationem coerces. te invocamus Domine. ut medelam conferre digneris animæ famuli tui Ill. qui in corpore patitur membrorum debilitationem cum laboris ſtimulis infirmitatum. da ei Domine gratiam tuam. ut in hora exitus illius de corpore. abſque peccati macula tibi datori proprio. per manus ſanctorum Angelorum præſentari mereatur. Per.

Oratio quando anima egreditur de corpore.

* *Primitus fiat Litania.*

℣ Deus miſericors. *Require ſupra in Reconciliatione Pœnitentis ad mortem.*

℣ Deus. qui potens es in miſericordia. veritatem judicas. ignoſcis. & pœnitentia remittis. tu Domine Deus noſter ſervo tuo peccata non imputes. qui veniam quærit. & bonitatis tuæ bona deſiderat. Audi ſupplicem. recipe pœnitentem. recipe ſicut Pater filium deprecantem. hunc famulum tuum Ill. velut filium revertentem. da veniam. remiſſis iniquitatibus ejus. ſacris Altaribus tuis in manus tuas æterne ſuſcipere digneris. & accepta gratia. in omnibus quæcumque deliquit. indulgentia tuæ pietatis abſolvat. Per.

℣ Domine Jeſu Chriſte. Salvator & Redemptor noſter. qui non ſolum pœnitentibus. & ad pœnitentiam venientibus. ſed etiam eis qui nec dum ad te venire cupiunt. ultroneus ac propitius miſerator indulges. te ſuppliciter exoramus. ut hic famulus tuus Ill. (quem ad ſacroſancti Corporis & Sanguinis tui communionem ſuſcepimus) remiſſione omnium peccatorum ſuſcepta. reconciliatus gratia tua. ac Divinis Sacramentis. cæleſtem benedictionem & vitam recipere mereatur æternam. Qui vivis.

℣ Aſcendant ad te. Domine. preces noſtræ. & animam famuli tui Ill. gaudia æterna ſuſcipiant. ut quem feciſti adoptionis participem. jubeas hereditatis tuæ eſſe conſortem. Per.

Commendatio animæ.

℣ Proficiſcere anima Chriſtiana de hoc Mundo. in nomine Dei Patris omnipotentis. qui te creavit. in nomine Jeſu Chriſti Filii Dei vivi. qui pro te paſſus eſt. in nomine Spiritus Sancti. qui in te effuſus eſt. in nomine Angelorum. & Archangelorum. in nomine Thronorum & Dominationum. in nomine Principatuum & Poteſtatum. & omnium Virtutum cæleſtium. in nomine Cherubim & Seraphim. in nomine omnis humani generis. quicquid a Deo ſuſceptus eſt. in nomine Patriarcharum & Prophetarum. in nomine Apoſtolorum & Martyrum. in nomine Confeſſorum & Epiſcoporum. in nomine Sacerdotum & Levitarum. & omnis Eccleſiæ Catholicæ Gradus. in nomine Monachorum & Anachoretarum. in nomine Virginum & fidelium Viduarum. hodie factus eſt in pace locus ejus. & habitatio ejus in Hieruſalem cæleſtem.

Commendo te omnipotenti Deo. o. chariſſime frater. eique te cujus es creatura. committo. ut cum humanitatis debitum morte interveniente perſolveris

veris. ad Auctorem tuum. qui te de limo terræ formavit. revertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore. ſplendidiſſimus Angelorum chorus occurrat• Judex Apoſtolorum tibi Senatus occurrat. candidatorum tibi Martyrum triumphator exercitus obviet. liliata rutilantium Confeſſorum te turma circumdet. jubilantium te Virginum chorus excipiat. & beatæ quietis in ſinu Patriarcharum te complexus aſtringat• mitis atque feſtivus Jeſu Chriſti tibi conſpectus appareat. qui te inter aſſiſtentes ſibi jugiter intereſſe decernat• Ignores omne quod horret in tenebris. quod ſtridet in flammis. quod cruciat in tormentis• Cedat ibi teterrimus ſatanas cum ſatellitibus ſuis• in adventu tuo te comitantibus Angelis. contremiſcat. atque in æternæ noctis chaos immane difugiat• Exurgat Deus & diſſipentur inimici ejus. & fugiant a facie ejus qui oderunt eum. ſicut deficit fumus. deficiant. & ſicut fluit cera a facie ignis. ſic pereant peccatores a facie Dei• & juſti epulentur. & exultent in conſpectu Dei. & delectentur in lætitia• Confundantur igitur & erubeſcant omnes Tartareæ legiones. & miniſtri ſatanæ iter tuum impedire non audeant• Liberet te a cruciatu Chriſtus. qui pro te crucifixus eſt• liberet te a morte Chriſtus. qui pro te mori dignatus eſt• conſtituat te Chriſtus Filius Dei vivi inter Paradiſi ſui amœna ſemper virentia. & inter oves ſuas te ille verus Paſtor agnoſcat• ille ab omnibus peccatis te abſolvat. atque ad dexteram ſuam in Electorum ſuorum te ſorte conſtituat• Redemptorem tuum facie ad faciem videas. & præſens ſemper aſſiſtas• maniſeſtiſſimam beatis oculis aſpicias veritatem• Conſtitutus igitur inter agmina Beatorum. contemplationis Divinæ dulcedine potiaris. in ſæcula ſæculorum• Amen•

Alia Oratio•

Suſcipe Domine ſervum tuum in v. O
bonum habitaculum æternum• Libera Domine animam ſervi tui Ill. ex omnibus periculis infernorum. & de laqueis pœnarum. & de omnibus tribulationibus malis• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Noe per diluvium• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Enoch [& Eliam] de communi morte Mundi• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Abraham per fidem & credulitatem• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Iſaac de hoſtia & de manu patris ſui Abrahæ• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Jacob per benedictionem majeſtatis tuæ• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Loth de Sodomis & de flamma ignis• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Moyſen de manu Pharaonis Regis Ægyptiorum• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Job de paſſionibus ſuis• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti David de manu Saul Regis. & de Golia & de omnibus vinculis ejus• [Libera Domine animam ſervi tui• ſicut liberaſti Jonam de ventre ceti•] Libera Domine animam ſervi tui. ſicut liberaſti Danielem de lacu leonum• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti tres pueros de camino ignis ardentis. & de manu Regis iniqui• Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti Suſannam de falſo * crimine• *al. teſtimonio•*
Libera Domine animam famuli tui. ſicut liberaſti humanum genus per paſſionem Domini noſtri Jeſu Chriſti• Libera Domine animam ſervi tui. ſicut liberaſti Petrum & Paulum de carceribus•

Digitized by Google

bus · Libera Domine animam famuli tui . ſicut liberaſti Theclam * de tribus tormentis · Sic liberare digneris Domine animam hominis iſtius . & tecum habitare concede in bonis cæleſtibus · Per eumdem ·

* al. de medio ſpectaculo.

Alia Oratio ·

Or. Commendamus tibi Domine animam famuli tui . precamurque te Jeſu Chriſte . Salvator Mundi . ut propter quam ad terram miſericorditer deſcendiſti . Patriarcharum tuorum ſinibus inſinuare non renuas · Agnoſce Domine creaturam tuam non ex Diis alienis creatam . ſed a te ſolo Deo vivo & vero . quia non eſt alius Deus præter te . & non eſt ſecundum opera tua · Lætifica Domine animam ejus in conſpectu tuo . & ne memineris iniquitatum ejus antiquarum . & ebrietatum ejus . quas ſuſcitavit furor ſive fervor mali deſiderii · Licet enim peccavit . tamen Patrem & Filium & Spiritum Sanctum non negavit . ſed credidit . & zelum Dei habuit in ſe . & Deum . qui fecit omnia . fideliter adoravit ·

Oratio ·

Delicta juventutis ejus & ignorantias . quæſumus . ne memineris Domine . ſed ſecundum magnam miſericordiam tuam . memor eſto illius in gloria claritatis tuæ · Aperiantur ei cæli · collætentur illi Angeli · In regnum tuum . Domine . ſervum tuum ſuſcipe · Suſcipiat eum ſanctus Michael Archangelus Dei . qui Militiæ cæleſtis meruit principatum · Veniant illi obviam ſancti Angeli Dei . & perducant eum in Civitatem cæleſtem Jeruſalem · Suſcipiat eum beatus Petrus Apoſtolus . cui a Deo claves Regni cæleſtis traditæ ſunt · Adjuvet eum ſanctus Paulus . qui dignus fuit eſſe vas electionis · Intercedat pro eo S. Johannes electus Dei Apoſtolus . cui revelata ſunt ſecreta cæleſtia · Orent pro eo omnes ſancti Apoſtoli . quibus a Domino data eſt poteſtas ligandi atque ſolvendi · Intercedant pro eo omnes Sancti Dei . qui pro Chriſti nomine tormenta in hoc Sæculo ſuſtinuerunt . ut vinculis carnis exutus pervenire mereatur ad gloriam Regni cæleſtis · Præſtante Domino noſtro Jeſu Chriſto . qui tecum vivit &c.

Si anxiatur adhuc anima . dicuntur hi Pſalmi . CXVII. Confitemini . CXVIII. Beati immaculati . *&* XV. *Graduum* ·

Orationes poſt obitum hominis ·

In primis cantatur Pſalmus · In exitu Iſrael . *cum Antiphona . vel Alleluja . Deinde Sacerdos dicit has Orationes* ·

Præfatio ·

Pio recordationis affectu . Fratres charifſimi . commemorationem faciamus chari noſtri Ill. quem Dominus de tentationibus hujus ſæculi adſumpſit . obſecrantes miſericordiam Dei noſtri . ut ipſe ei tribuere dignetur placidam & quietam manſionem . & remittat omnes lubricæ temeritatis offenſas . ut conceſſa venia plenæ indulgentiæ . quidquid in hoc ſæculo proprius error attulit . totum ineffabili pietate ac benignitate ſua compenſet · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum . qui cum eo vivit & regnat Deus in unitate &c. V. A

Collecta ſequitur ·

Diri vulneris novitate perculſi . & quodammodo cordibus ſauciati . miſericordiam tuam . Mundi Redemptor . flebilibus vocibus imploramus . ut chari noſtri Ill. animam . ad te datorem proprium revertentem . blande leniterque V. R

terque ſuſcipias. & ſi quas illa ex hac carnali commoratione contraxit maculas. tu Deus inolita bonitate clementer deleas. piè indulgeas. oblivioni in perpetuum tradas. atque hanc eamdem laudes tibi cum cæteris redituram. & ad corpus quandoque reverſuram. Sanctorum tuorum cœtibus adgregari præcipias. Per.

V.R Tu nobis. Domine. auxilium præſtare digneris. tu opem feras. tu miſericordiam largiaris. ſpiritum etiam famuli tui Ill. ac chari noſtri. vinculis corporalibus liberatum. in pace Sanctorum tuorum recipias. uti locum pœnalem. & gehennæ ignem. flammaſque tartari in regione viventium evadat. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Filium tuum. qui tecum vivit & regnat Deus in unitate Spiritus Sancti &c.

V.R Suſcipe Domine animam ſervi tui Ill. ad te revertentem. de Ægypti partibus proficiſcentem ad te. Emitte Angelos tuos ſanctos in obviam illius. & viam juſtitiæ demonſtra ei. Aperi ei portas juſtitiæ. & repelle ab ea omnes Principes tenebrarum. agnoſce Domine depoſitum fidele. quod tuum eſt. Suſcipe Domine creaturam tuam. non ex diis alienis creatam. ſed a te Deo ſolo. vivo & vero. quia non eſt alius Deus præter te ſolum [Domine] & non eſt ſecundum opera tua. Lætifica Domine animam ſervi tui Ill. clarifica Domine famulum tuum. ne memineris iniquitatum ejus antiquarum & ebrietatum. quæ ſuſcitavit * furor mali deſiderii. licet enim peccavit. Patrem & Filium & Sanctum Spiritum tamen non negavit. ſed credidit. & zelum Dei habuit. & Deum qui omnia fecit adoravit. Qui vivis & regnas Deus in ſæcula &c.

* fervor.

Psalt.R.G.

Oratio ad lavandum corpus Defuncti.

Suſcipe Domine animam famuli tui Ill. revertentem ad te. veſtem cæleſtem indue eam. & lava eam ſancto fonte vitæ æternæ. ut inter gaudentes gaudeat. & inter ſapientes ſapiat. & inter Martyres coronatos conſedeat. & inter Patriarchas & Prophetas proficiat. & inter Apoſtolos Chriſtum ſequi ſtudeat. & inter Angelos & Archangelos claritatem Dei videat. & inter Paradiſi rutilos lapides gaudium poſſideat. & notitiam Myſteriorum Dei agnoſcat. & inter Cherubim & Seraphim claritatem Dei inveniat. & inter vigintiquatuor Seniores Cantica Canticorum audiat. & inter lavantes ſtolas ſuas in fonte luminis veſtem lavet. & inter pulſantes pulſans portas cæleſtis Hieruſalem apertas reperiat. & inter videntes Deum facie ad faciem videat. & inter audientes auditum cæleſtem cæleſtem ſonum audiat. R.V

Alia Oratio.

Suſcipe Domine ſervum tuum Ill. in æternum habitaculum. & da ei requiem æternam & regnum. ideſt. Hieruſalem cæleſtem. & cum in finibus Patriarcharum noſtrorum. ideſt Abrahæ. Iſaac. & Jacob collocare digneris. & habeat partem in prima reſurrectione. & inter reſurgentes reſurgat. & inter ſuſcipientes corpora ſua in die reſurrectionis. corpus ſuum novum ſuſcipiat. & cum benedictis ad dexteram Dei Patris venientibus veniat; & inter poſſidentes vitam æternam poſſideat. Per. R.V

Item Præfatio Defunctorum in Baſilica.

Antiqui memores chirographi. Fratres chariſſimi. quo primi hominis peccato & corruptioni addicta eſt humana conditio. ſub cujus lege ſibi unuſquiſque R

que formidat. quod aliis accidiſſe videt. omnipotentis Dei miſericordiam deprecemur pro ſpiritu chari noſtri Ill. cujus hodie depoſitio celebratur. ut eum in æterna requie ſuſcipiat. & beata reſurrectione repræſentet. Per.

Collecta ſequitur.

R Deus. qui juſtis ſupplicationibus ſemper præſto es. qui pia vota dignaris intueri. da famulo tuo Ill. (cujus depoſitionis hodie officia pia præſtamus) cum Sanctis atque Electis tuis beati muneris portionem. Per.

Dicuntur Capitula.

R. B In memoria æterna erit Juſtus. Ab auditu malo non timebit.

Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi. Et animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem.

Exultent Sancti in conſpectu Dei. Et delectentur in lætitia.

Pretioſa in conſpectu Domini. Mors Sanctorum ejus.

Exultabunt Sancti in gloria. Lætabuntur in cubilibus ſuis.

Item Oratio antequam ad ſepulchrum deferatur.

Præfatio.

V. R Deum. Judicem univerſitatis. Deum cæleſtium & terreſtrium & infernorum Dominum deprecemur pro ſpiritu chari noſtri Ill. ut eum Dominus in requie collocare dignetur. & in parte primæ reſurrectionis reſuſcitet. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum. qui cum eo vivit &c.

Collecta ſequitur.

V. R Te. Domine ſancte. Pater omnipotens. æterne Deus. ſupplices deprecamur pro ſpiritu famuli tui Ill. quem ab * originibus hujus ſæculi ad te accerſire præcepiſti. ut digneris. Domine. dare ei locum lucidum. locum refrigerii & quietis. Liceat ei tranſire portas infernorum. & * vias tenebrarum. maneatque in manſionibus Sanctorum. & in luce ſancta. quam olim Abrahæ promiſiſti & ſemini ejus. nullam læſionem ſuſtineat anima ejus. ſed cum magnus dies ille reſurrectionis ac remunerationis advenerit. reſuſcitare eum digneris. Domine. una cum Sanctis & Electis tuis. dones ei delicta atque peccata uſque ad noviſſimum quadrantem. tecumque immortalitatis vitam. & regnum conſequatur æternum. Per.

* al. vor-ginibus.

* al. pœnas

Item Præfatio.

Omnipotentis Dei miſericordiam. dilectiſſimi fratres. deprecemur (cujus judicio aut naſcimur aut finimur) ut animam fratris noſtri Ill. quam Domini pietas de incolatu Mundi hujus tranſire præcepit. requies æterna ſuſcipiat. & eam [in] beata reſurrectione præſentet. & in finibus Abrahæ Iſaac & Jacob collocare dignetur. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum. qui cum eo vivit &c. V. R

Collecta ſequitur.

Deus. qui univerſorum creator & conditor es. qui es tuorum beatitudo Sanctorum. præſta nobis petentibus. ut animam fratris noſtri Ill. a corporis nexibus abſolutam. in prima Sanctorum tuorum reſurrectione facias præſentari. Per. V. R

Item Præfatio ad ſepulchrum priuſquam ſepeliatur.

Oremus. Fratres chariſſimi. pro anima chari noſtri Ill. quem Dominus de laqueo hujus Sæculi liberare dignatus eſt. cujus corpuſculum hodie ſepulturæ traditur. ut eum Domini pietas inter Sanctos & Electos ſuos. V. R

idest

ideſt in ſinu Abrahæ & Iſaac & Jacob collocare dignetur. & partem habeat in prima reſurrectione. quam facturus eſt orantibus Sanctis · Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum. qui cum eo vivit &c.

Collecta ejuſdem ſequitur ·

V.R Opus miſericordiæ tuæ eſt. Pater omnipotens. æterne Deus. rogare pro aliis. qui pro nobis non ſufficimus· Suſcipe Domine animam ſervi tui Ill. revertentem ad te· Adſit ei Angelus teſtamenti tui Michael · Libera eam Domine de Principibus tenebrarum. & de locis pœnarum. ne jam ullis primæ nativitatis vel ignorantiæ confundatur erroribus. agnoſcatur a tuis. & miſericordia bonitatis tuæ ad locum refrigerii & quietis in ſinum transferatur Abrahæ· Per ·

V.R Redemptor animarum Deus æternitatem concede defunctis. neque vacuari Paſſionis triumphum Mundi morte patiaris· Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas in ſæcula ſæculorum ·

Item poſt ſepulturam ·

Præfatio ·

R.V Debitum humani corporis ſepeliendi officium fidelium more complentes. Deum (cui omnia vivunt) fideliter deprecemur. ut hoc corpus a nobis in infirmitate ſepultum. in virtute & ordine Sanctorum reſuſcitet. & ejus animam Sanctis & fidelibus jubeat adgregari. eique in judicio miſericordiam tribuat. quemque morte redemptum. debitis ſolutum. Patri reconciliatum. boni Paſtoris humeris reportatum. Spiritu Sancto protectum. in comitatu æterni Regis perenni gaudio. & Sanctorum conſortio perfrui concedat· Per eumdem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium ſuum. qui cum eo vivit & regnat Deus in unitate ejuſdem Spiritus Sancti. per &c.

Collecta ·

Omnipotens æterne Deus. qui humano corpori a te ipſo animam inſpirare dignatus es. dum (te jubente) pulvis pulveri rurſum redditur. tu imaginem tuam cum Sanctis & Electis tuis. æternis ſedibus præcipias ſociari· Per · R

Præfatio ·

Obſequiis autem rite celebratis. membris ex feretro depoſitis. tumulo ex more compoſito. poſt Iſraelis exitum ex Ægypto. deprecemur clementiam Dei Patris pro anima chari noſtri Ill. quem Dominus de laqueo hujus Mundi liberavit. lugubris læthalis. cuique poſſe ubique eſt. & poteſtas innumerabilis. habens divitias ſpiritales. animæ hujus ſubveniat ſublimis Dominus. ut ardore careat æterni ignis. adeptura perpetui regni refugium coram ſuo Rege. gratificet in gaudio genitali. in ſublimi ſolio Patrum præelectorum. in mediis ſplendoribus Sanctorum. in ſede majeſtatis magno in lumine. in regione in regno vivorum· Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum filium ſuum. qui cum eo vivit &c. R

Commendatio Animæ ·

Commendamus tibi. Domine. animam fratris noſtri Ill. precamurque. ut propter quam ad terras tua pietate deſcendiſti. Patriarcharum tuorum ſinibus inſinuare non renuas. ſed miſerere migranti in tuo nomine de hac inſtabili [vita] & tam incerta. in ſempiternam illam vitam ac lætitiam in cæleſtibus · Præſta Salvator Mundi. qui cum Patre vivis Dominator. & regnas Deus in unitate Spiritus Sancti in ſæcula · R.O

Bbbb 2 *Item*

Item alia.

R.O Deus. apud quem omnia morientia vivunt. & cui non pereunt moriendo corpora noſtra. ſed mutantur in meliùs. te ſupplices deprecamur. ut ſuſcipi jubeas animam famuli tui Ill. per manus Sanctorum Angelorum deducendam in ſinum amici tui Patriarchæ Abrahæ. reſuſcitandamque in die noviſſimo magni Judicii. & quidquid de regione mortali. tibi contrarium contraxit fallente diabolo. tua pietate ablue indulgendo. Per.

Item aliæ Orationes poſt obitum hominis. Egreſſa anima.

Or. Tibi. Domine. commendamus animam famuli tui. ut defunctus ſæculo tibi vivat. & quæ per fragilitatem Mundanæ converſationis peccata commiſit. tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per.

Or. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui. in manibus ſanctorum Abrahæ. Iſaac & Jacob & omnium Patriarcharum tuorum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui in manibus Sanctorum Iſaiæ & omnium Prophetarum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui in manibus Sanctorum Petri & Pauli. Johannis. & omnium Apoſtolorum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui. in manibus Sanctorum Stephani. Laurentii. Savini. & omnium Martyrum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui in manibus Sanctorum Silveſtri. Leonis. & omnium Sanctorum Confeſſorum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui in manibus Sanctorum Egidii. Benedicti. & omnium Sanctorum Monachorum. Commendamus tibi. Domine. animam famuli tui in manibus Sanctarum Virginum Mariæ Matris Domini. Agnetis. Cæciliæ. Agathæ. & omnium Virginum tuarum. Commendamus in manus tuas, Domine. ſpiritum famuli tui. ne Princeps ei noceat tenebrarum. ſed tu Domine miſericorditer eum protegas in omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Miſericordiam tuam Domine ſancte. V Pater omnipotens. æterne Deus. pietatis affectu rogare pro aliis cogimur. qui pro noſtris ſupplicare peccatis nequaquam ſufficimus. tamen de tua ſiſi gratuita pietate clementiam tuam depoſcimus. ut animam ſervi tui Ill. ad te revertentem cum pietate ſuſcipias. Adſit ei Angelus Michael. & per manus Sanctorum Angelorum tuorum. inter Sanctos & Electos tuos in Sinibus Abrahæ. Iſaac & Jacob Patriarcharum tuorum eam collocare digneris. quatenùs liberata de Principibus tenebrarum & de locis pœnarum. nullis jam primæ nativitatis vel ignorantiæ. aut propriæ iniquitatis. ſeu fragilitatis confundatur erroribus. ſed potiùs agnoſcatur a tuis. & ſanctæ Beatitudinis requie perfruatur. atque cùm magni judicii dies advenerit. inter Sanctos & Electos tuos reſuſcitatus gloria manifeſtæ contemplationis perpetuò ſatietur. Per.

Ad Veſperos pro defuncto.

Suſcipe Domine animam famuli tui Or. Ill. quam de ergaſtulo hujus ſæculi vocare dignatus es. & libera eam de locis pœnarum. quietis ac lucis æternæ beatitudine perfruatur. & inter Sanctos & Electos tuos in reſurrectionis gloria reſuſcitari mereatur. Per.

Abſolve. quæſumus Domine. animam famuli tui Ill. ab omni vinculo Or. delictorum. ut in reſurrectionis gloria

ria . inter Sanctos & Electos tuos . eum reſuſcitari præcipias · Per ·

Or. Deus . cui ſoli competit medicinam præſtare poſt mortem . tribue quæſumus . ut anima famuli tui terrenis exuta contagiis . in tuæ redemptionis parte numeretur · Per ·

Or. Pacem beatæ reſurrectionis obtineat. Domine . anima famuli tui . vitamque æternam habere mereatur in cælis . per te Jeſu Chriſte . Salvator Mundi · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per &c·

Item Oratio ad Vigiliam ·

Or. Deus . qui humanarum conditor animarum . & æternus amator es . quæſumus · ut animam famuli tui Ill. quam vera (dum maneret in corpore) tenuit fides . ab omnibus cruciatibus infernorum reddas extorrem . ut ſegregata ab infernalibus clauſtris . Sanctorum mereatur in cælis adunari conſortiis · Per ·

Item ad ſepeliendum ·

O.V Non intres in judicium cum ſervo tuo . Domine . quoniam nullus apud te juſtificabitur homo . niſi per te omnium peccatorum tribuatur ei remiſſio· Non ergo eum . quæſumus . tua judicialis ſententia premat . quem tibi vera ſupplicatio fidei Chriſtianæ commendat . ſed gratia tui illi ſuccurrente mereatur evadere judicium ultionis . qui dum viveret . inſignitus eſt ſignaculo ſanctæ Trinitatis · Qui vivis Deus & regnas per omnia &c·

Or. Deus . cui omnia vivunt · & cui non pereunt moriendo corpora noſtra · ſed mutantur in melius . te ſupplices deprecamur . ut ſuſcipi jubeas animam famuli tui Ill. per manus ſanctorum Angelorum tuorum deducendam in ſinum amici tui Abrahæ Patriarchæ . reſuſcitandamque in noviſſimo magni Judicii die . & quicquid vitiorum fallente Diabolo contraxit . tu pius & miſericors abluas indulgendo · Per Chriſtum ·

Fac . quæſumus Domine . hanc cum ſervo tuo defuncto miſericordiam . ut factorum ſuorum in pœnis non recipiat vicem . qui tuam in votis tenuit voluntatem · ut ſicut hic eum vera fides junxit fidelium turmis . ita illic eum tua miſeratio ſociet Angelicis choris · Per · Or.

Temeritatis quidem eſt . Domine . ut homo hominem . cinis cinerem . mortalis mortalem . tibi Domino Deo noſtro audeat commendare · ſed quia terra ſuſcipit terram . & pulvis convertitur in pulverem . donec omnis caro in ſuam redigatur originem . inde tuam . piiſſime Pater . lacrymabiliter quæſumus pietatem . ut hujus famuli tui animam (quam de hujus Mundi cœnulenta voragine ducis ad Patriam) amici tui Abrahæ ſinu recipias . & refrigerii rore perfundas · ſit ab æſtuantis gehennæ truci incendio ſegregata . & beatæ requiei tuæ (te donante) conjuncta · & ſi quæ ſunt illi . Domine . dignæ cruciatibus culpæ . tu eas gratia mitiſſimæ lenitatis indulge . nec peccati recipiat vicem . qui tuam in votis tenuit voluntatem · ſed indulgentiæ tuæ piam ſentiat bonitatem . cumque finito Mundi termino ſupernum cunctis illuxerit regnum . novus homo Sanctorum omnium cœtibus aggregatus . cum Electis tuis reſurgat in parte dextera coronandus · Per Chriſtum Dominum · Or.

Satisfaciat tibi . quæſumus Domine Deus noſter . pro anima famuli tui fratris noſtri . beatiſſimæ Dei Genitricis ſemperque Virginis Mariæ . omniumque Sanctorum tuorum oratio . & præ- M.S

Digitized by Google

præſentis familiæ tuæ humilis & devota ſupplicatio . ut peccatorum omnium veniam (quam precamur) obtineat . nec eum patiaris cruciari a gehennalibus flammis . quem Filii tui Domini noſtri Jeſu Chriſti pretioſo ſanguine redemiſti · Qui tecum & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus per &c·

Incipiunt Orationes pro Defunctis . Orationes in die depoſitionis Defuncti ·

R Adeſto , quæſumus Domine . pro anima famuli tui Ill. cujus in depoſitione ſua officium commemorationis impendimus . ut ſi qua eum ſæcularis macula invaſit . aut vitium Mundiale infecit . dono tuæ pietatis indulgeas & extergas · Per ·

L Deus . cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere . te ſupplices exoramus pro anima famuli Ill. quam hodie de hoc ſæculo migrare juſſiſti . ut non tradas eam in manus inimici . neque obliviſcaris in finem . ſed jubeas eam a ſanctis Angelis ſuſcipi . & ad patriam Paradiſi perduci . ut quia in te ſperavit & credidit . non pœnas inferni ſuſtineat . ſed gaudia æterna poſſideat · Per ·

Orationes in die III. VII. *&* XXX. *depoſitionis defuncti ·*

R Quæſumus Domine . famulo tuo . cujus ſeptimum obitus ſui diem commemoramus . Sanctorum atque electorum largire conſortium · & rorem miſericordiæ tuæ perennis infunde · Per ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . collocare dignare corpus & animam & ſpiritum famuli tui Ill. (cujus diem III. VII. vel XXX. ſuæ depoſitionis celebramus) in finibus Abrahæ Iſaac & Jacob . & cum dies agnitionis tuæ venerit . inter ſanctos & electos tuos eum reſuſcitari præcipias · Per ·

Quæſumus Domine . ut animæ famuli tui Ill. (cujus depoſitionis diem tertium . vel ſeptimum . vel trigeſimum commemoramus) Sanctorum atque Electorum tuorum largiri digneris conſortium . & rorem miſericordiæ tuæ perennis infundas · Per ·

In Annuali . ſive Anniverſario defuncti ·

Deus indulgentiarum . Domine . da famulo tuo Ill. (cujus anniverſarium depoſitionis diem commemoramus) refrigerii ſedem . quietis beatitudinem . & luminis claritatem · Per ·

Suſcipe Domine preces noſtras pro anima famuli tui Ill. ut ſi quæ in eo maculæ de terrenis contagiis adhæſerunt . remiſſionis tuæ miſericordia deleantur · Per ·

Orationes pro defuncto Apoſtolico ·

Da nobis Domine . ut animæ famu- E. G
li & Sacerdotis tui Ill. Epiſcopi (quam de ſæculo eduxiſti laborioſo certamine) Sanctorum tuorum cœtui tribuas eſſe conſortem · Per ·

Deus . qui inter Apoſtolicos Sacer- L
dotes . famulum tuum Ill. Pontificali feciſti dignitate vigere . præſta quæſumus . ut eorum quoque perpetuo aggregetur conſortio · Per ·

Orationes pro defuncto Epiſcopo ·

Preces noſtras . quæſumus Domine . E. R
quas in famuli tui Ill. Epiſcopi depoſitione deferimus . propitiatus exaudi . ut qui nomini tuo Miniſterium fidele dependit . perpetua ſanctorum ſocietate lætetur · Per ·

Propitiare Domine ſupplicationibus R
noſtris . & animam famuli tui Ill. Epiſcopi

ſcopi in vivorum regione æternis gaudiis jubeas ſociari · Per ·

E.R Præſta quæſumus Domine . ut anima famuli tui Ill. Epiſcopi (quam in hoc ſæculo commorantem ſacris muneribus decoraſti) cæleſti ſede glorioſa ſemper exultet · Per ·

R Deus cujus miſericordiæ non eſt numerus . ſuſcipe pro anima famuli tui Ill. Epiſcopi preces noſtras . & lucis ei lætitiæque in regione Sanctorum tuorum ſocietatem concede · Per ·

R Præſta . quæſumus omnipotens Deus . ut animam famuli tui Ill. Epiſcopi . in congregatione Juſtorum . æternæ beatitudinis jubeas eſſe conſortem · Per ·

B Deus . qui inter Apoſtolicos Sacerdotes famulum tuum Ill. Epiſcopum cenſeri feciſti . præſta quæſumus . ut quorum vicem gerebat ad horam in terris . eorum perpetuo conſortio lætetur in cælis · Per ·

E Suſcipe Domine . quæſumus . preces noſtras pro anima famuli tui Ill. Epiſcopi . ut in Pontificum tibimet placitorum perpetua ſede lætetur · Per ·

R Omnipotens ſempiterne Deus . Majeſtatem tuam ſupplices exoramus . ut famulo tuo Ill. Sacerdoti (quem in requiem tuam vocare dignatus es) dones ſedem honorificatam . & fructum beatitudinis ſempiternæ . ut ea quæ in oculis noſtris docuit & geſſit . non judicium nobis pariant . ſed profectum attribuant . ut per quem nunc in te gaudemus in terris . cum eodem apud te exultare mereamur in cælis · Per ·

Pro defuncto Sacerdote ·

B Deus . cujus miſericordiæ non eſt numerus . ſuſcipe pro anima famuli tui Ill. Sacerdotis preces noſtras . & lucis ei lætitiæque regionem in Sanctorum tuorum ſocietate concede · Per ·

Deus . cui ſoli competit medicinam præſtare poſt mortem . præſta quæſumus . ut anima famuli tui Ill. Sacerdotis . terrenis exuta contagiis in tuæ redemptionis parte numeretur · Per · B

Pro uno defuncto . ſive una defuncta ·

Inclina Domine aurem tuam ad preces noſtras . quibus miſericordiam tuam ſupplices deprecamur . ut animam famuli tui Ill. (quam de hoc ſæculo migrare juſſiſti) in pacis ac lucis regione conſtituas . & Sanctorum tuorum jubeas eſſe conſortem · Per · G. E

Abſolve Domine animam famuli tui Ill. ab omni vinculo delictorum . ut in reſurrectionis gloria inter ſanctos tuos reſuſcitatus reſpiret · Per · G. E

Annue nobis Domine . ut anima famuli tui Ill. remiſſionem (quam ſemper optavit) mereatur percipere peccatorum · Per · G. E

Omnipotens ſempiterne Deus . cui numquam ſine ſpe miſericordiæ ſupplicatur . propitiare animæ famuli tui Ill. ut qui de hac vita in tui nominis confeſſione deceſſit. Sanctorum tuorum numero facias adgregari · Per · R. L

Præſta quæſumus omnipotens Deus. ut animam famuli tui Ill. ab Angelis lucis ſuſceptam. in preparata habitacula deduci facias Beatorum · Per · R.L

Item pro una defuncta · L

Quæſumus Domine . pro tua pietate miſerere animæ famulæ tuæ Ill.& a contagiis mortalitatis exutam . in æternæ ſalvationis partem reſtitue · Per ·

Pro defuncto nuper baptizato ·

Deus . qui ad cæleſte Regnum nonniſi renatis per aquam & Spiritum Sanctum pandis introitum . multiplica ſuper animam famuli tui Ill. miſericor- R. B

ricordiam tuam . & cui donaſti celerem & incontaminatum tranſitum poſt Baptiſmi Sacramentum . da ei & æternorum plenitudinem gaudiorum · Per ·

R Deus . qui omne meritum vocatorum donis tuæ bonitatis anticipas.propitiare animæ famuli tui Ill. quam in finem iſtius vitæ Regenerationis unda mundavit . & quem feciſti non timere de culpa . fac gaudere de gratia · Per ·

R. B Propitiare Domine animæ famuli tui Ill. ut quem in finem iſtius vitæ Regenerationis fonte mundaſti . ad cæleſtis Regni beatitudinem facias pervenire · Per ·

R Deus . cujus bonitatis nullus eſt numerus . quia ſemper miſericordia tibi eſt cauſa miſerendi . exaudi pro Ill. famuli tui anima ſupplicantes . ut illum gratia tua ſicut donavit Baptiſmo . ita donet & Regno · Per ·

R Deus . qui cæleſtis Regni nonniſi renatis pandis introitum . auge ſuper anima famuli tui Ill. gratiæ tuæ dona . ut quæ ab omnibus eſt purgata peccatis . a nullis ſit aliena promiſſis · Per ·

R Aſcendant ad te . Domine . preces noſtræ . & animam famuli tui Ill. gaudia æterna ſuſcipiant . ut quem feciſti adoptionis participem . jubeas hereditatis tuæ eſſe conſortem · Per·

Oratio pro defuncto deſiderante pœnitentiam . & minimè conſequente ·

L.R Omnipotens & miſericors Deus . in cujus humana conditio poteſtate conſiſtit . animam famuli tui Ill. quæſumus ab omnibus abſolve peccatis . ut pœnitentiæ fructum . quem voluntas ejus optavit . præventus mortalitate non perdat · Per ·

Pro his qui in Cœmeteriis requieſcunt·

Deus cujus miſeratione animæ fide- L.R
lium requieſcunt . famulis tuis Ill. & Ill. vel omnibus hic in Chriſto quieſcentibus . da propitius veniam peccatorum . ut a cunctis reatibus abſoluti ſine fine lætentur · Per ·

Omnipotens ſempiterne Deus . an- R
nue precibus noſtris ea quæ poſcimus . & dona omnibus . quorum hic corpora requieſcunt . refrigerii Sedem. quietis beatitudinem . luminis claritatem . & qui peccatorum ſuorum pondere prægravantur . eos ſupplicatio commendet Eccleſiæ · Per ·

Deus . fidelium lumen animarum . L.R
adeſto ſupplicationibus noſtris . & da omnibus quorum corpora hic quieſcunt . refrigerii ſedem . quietis beatitudinem . luminis claritatem · Per ·

Adeſto . quæſumus . Domine . pro animabus famulorum famularumque tuarum . & omnium hic quieſcentium. ut ſi quæ carnales maculæ in eis de terrenis contagiis inhæſerunt . miſerationis tuæ venia deleantur · Per ·

Inclina . quæſumus Domine aures R
tuas ad preces noſtras . pro quibus miſericordiam tuam ſupplices exoramus . ut animas famulorum famularumque tuarum in pacis . ac lucis regione conſtituas . & Sanctorum jubeas eſſe conſortes · Per · R

Multiplica . Domine . ſuper animas famulorum famularumque tuarum . miſericordiam tuam . & quibus donaſti Baptiſmi Sacramentum . da eis æternorum plenitudinem gaudiorum . Per ·

Pro defunctis fratribus ·

Deus . veniæ largitor . & humanæ L
ſalutis amator . quæſumus clementiam tuam . ut noſtræ Congregationis fratres . propinquos & benefactores . qui ex hoc

ex hoc ſæculo tranſierunt . beata Maria ſemper Virgine intercedente cum omnibus ſanctis tuis . ad perpetuæ beatitudinis conſortium pervenire concedas · Per ·

Pro defunctis Congregationis·

L Deus. vita viventium . ſpes morientium . ſalus omnium in te ſperantium . præſta propitius . ut animæ hujus Congregationis noſtræ mortalitatis tenebris abſolutæ . beata Maria ſemper Virgine intercedente in perpetua cum ſanctis tuis luce lætentur · Per ·

Pro Patre & Matre ·

L Deus . qui nos patrem & matrem honorare præcepiſti . miſerere clementer animabus patris & matris meæ . eorumque peccata dimitte . meque eos in æternæ claritatis gaudio fac videre . Per ·

Si ſit pro pluribus . dicatur (animabus parentum noſtrorum) *& ubi dicitur* (meque) *dicatur* (noſque)

Sic pro Patre tantùm dicatur (animæ patris mei) *vel* (noſtri)

Si pro matre tantùm . dicatur (animæ matris meæ) *vel* (noſtræ)

Pro pluribus vel omnibus defunctis ·

R Præſta.quæſumus Domine. animabus famulorum famularumque tuarum miſericordiam ſempiternam . ut mortalibus nexibus expeditas . lux eas æterna poſſideat · Per ·

R Deus. cui ſoli competit medicinam præſtare poſt mortem . tribue quæſumus . ut animæ famulorum famularumque tuarum ab omnibus exutæ peccatis . in Electorum tuorum ſocietatibus adgregentur · Per ·

R.L Fidelium Deus omnium conditor & Redemptor . animarum famulorum . famularumque tuarum . remiſſionem cunctorum tribue peccatorum . ut indulgentiam . quam ſemper optaverunt. piis ſupplicationibus conſequantur · Per ·

R Majeſtatem tuam . Domine . ſupplices exoramus . ut animæ famulorum famularumque tuarum . ab omnibus . quæ per humanitatem commiſerunt . exutæ . in tuorum cenſeantur ſorte juſtorum · Per ·

R.L Animabus . quæſumus Domine . famulorum famularumque tuarum . Ill. & Ill. oratio proficiat ſupplicantium . ut eas & a peccatis exuas . & tuæ redemptionis facias eſſe participes · Per ·

R.E Animabus . quæſumus Domine . famulorum famularumque tuarum miſericordiam concede perpetuam . ut eis proficiat in æternum . quod in te ſperaverunt & crediderunt Per ·

R.E Supplices . quæſumus Domine . pro animabus famulorum famularumque tuarum preces effundimus . ſperantes . ut quicquid converſatione contraxerunt humana . & clementer indulgeas . & in tuorum ſede lætantium conſtituas redemptorum · Per ·

In Natali Sanctorum ſimul & officio mortuorum · Pro defuncto Sacerdote ·

R.O Beati Martyris tui Ill. Domine quæſumus . interceſſione nos protege . & animam famuli tui Ill. Sacerdotis . ſanctorum tuorum junge conſortiis · Per ·

R Adjuva nos Domine Deus noſter . beati tui Ill. precibus exoratus · & animam famuli tui Ill. Sacerdotis in beatitudinis ſempiternæ lucis conſtitue · Per ·

Item pro defuncto laico·

R.O Aſcendant ad te . Domine preces noſtræ. & animam famuli tui Ill. gaudia

dia æterna ſuſcipiant. ut quem feciſti adoptionis participem. jubeas hereditatis tuæ eſſe conſortem. Per.

PRECES GENERALES.

A Deum Patrem. Filiumque ejus Dominum Jeſum Chriſtum. & Spiritum Sanctum devotis animis invocemus. Kyrie eleiſon.

Pro Catholica Dei vivi Eccleſia. per totum orbem conſtituta. miſericordem Dominum deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Apoſtolico & univerſali Papa. miſericordem Dominum deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Imperatore noſtro. Judicibus. & Exercitibus ejus. qui juſtitiam & rectum judicium diligunt. miſericordem Dominum deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Archiepiſcopo noſtro & Sacerdotio ejus. omnipotentem Dominum deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Epiſcopo noſtro & Sacerdotio ejus. omnipotentem Dominum deprecemnr. Kyrie eleiſon.

Pro Sacerdotibus. & Miniſtris ſacri Altaris. & cunctis Deum verum colentibus populis. Domini potentiam deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro his. quos peregrinationis neceſſitas. aut iniquæ poteſtatis oppreſſio. vel hoſtilitatis vexat ærumna. conditoris noſtri miſericordiam deprecemur. Kyrie eleiſon.

Pro jocunditate ſerenitatis. & opportunitate pluviæ. atque aurarum vitalium blandimentis. ac diverſorum temporum proſpero curſu omnipotentem Dominum ſupplicemus. Kyrie eleiſon.

Pro requie fidelium animarum. præcipue ſanctorum Domini Sacerdotum. qui huic Eccleſiæ præfuerunt. Dominum ſpirituum & univerſæ carnis Judicem imploremus. Kyrie eleiſon.

Pro emundatione animarum corporumque noſtrorum. & omnium venia peccatorum. conditorem Mundi. Dominum ſupplicemus. Kyrie eleiſon.

Pro Civitate hac. & omnibus habitantibus in ea. miſericordem Dominum deprecemur. Kyrie eleiſon.

Exaudi Domine vocem famuli tui. pro incolumitate totius populi [tui. Kyrie eleiſon.]

Item aliæ.

A Domine Deus omnipotens patrum noſtrorum. Kyrie eleiſon.

Reſpice de cælo & de ſede ſancta tua. Kyrie eleiſon.

Pro ſancta Eccleſia Catholica. quam conſervare digneris. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Apoſtolico & Univerſali Papa. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Imperatore noſtro. Judicibus. & Exercitibus ejus. Kyrie eleiſon.

Pro Domno Ill. Archiepiſcopo noſtro. & Sacerdotio ejus. Kyrie eleiſon.

Pro univerſis Epiſcopis. cuncto Clero & Populo. Kyrie eleiſon.

Pro Civitate hac. & omnibus habitantibus in ea. Kyrie eleiſon.

Ut concordiam veram. & pacem bonam nobis omnibus donare digneris. Kyrie eleiſon.

Libera nos qui liberaſti filios Iſrael. Kyrie eleiſon.

In manu forti & brachio extento. Kyrie eleiſon.

Exurge Domine. adjuva nos. & libera nos propter nomen tuum. Kyrie eleiſon. *III. vicibus.*

Depre-

Digitized by Google

Deprecatio. quam Papa Gelaſius pro Univerſali Eccleſia conſtituit canendam eſſe. [a]

Dicamus omnes. Domine exaudi. & miſerere.

Patrem Unigeniti. & Dei Filium Genitoris ingeniti. & Sanctum Deum Spiritum. fidelibus animis invocemus. ℟. Domine exaudi. & miſerere.

Pro immaculata Dei vivi Eccleſia. Sacerdotibus ac Miniſtris. Divinam bonitatis opulentiam deprecemur. ℟. Domine exaudi &c.

Pro ſanctis Dei magni Sacerdotibus & Miniſtris. cunctiſque Deum verum colentibus populis. Chriſtum Dominũ ſupplicemus. ℟. Domine exaudi &c.

Pro univerſis recte tractantibus verbum veritatis. multiformem Verbi Dei ſapientiam peculiariter obſecremus. ℟. Domine &c.

Pro his. qui ſe mente & corpore propter cælorum regna caſtificant. & ſpiritualium labore deſudant. largitorem ſpiritalium munerum obſecremus. ℟. Domine &c.

Pro religioſis Principibus. omnique Militia eorum. qui judicium & juſtitiam diligunt. Domini potentiam obſecremus. ℟. Domine &c.

Pro jocunditate & ſerenitate. [& opportuninate] pluviæ. atque aurarum vitalium blandimentis. ac proſpero diverſorum operum curſu. Rectorem Mundi. Dominum deprecemur. ℟. Domine &c.

Pro his. quos prima Chriſtiani nominis initiavit agnitio. quos jam deſiderium gratiæ cæleſtis accendit. omnipotentis Dei miſericordiam obſecremus. ℟. Domine &c.

Pro his. quos humanæ infirmitatis fragilitas. & quos Nequitiæ ſpiritalis invidia. vel varius ſæculi error involvit. Redemptoris noſtri miſericordiam imploremus. ℟. Domine &c.

Pro his. quos peregrinationis neceſſitas. aut iniquæ poteſtatis impietas. vel hoſtilis vexat ærumna. Salvatorem Dominum ſupplicemus. ℟. Domine &c.

Pro Judaica falſitate. aut Hæretica pravitate deceptis. vel Gentilium ſuperſtitione perfuſis. veritatis Dominum deprecemur. ℟. Domine &c.

Pro operariis pietatis. & his qui neceſſitatibus laborantum. fraterna charitate ſubveniunt. miſericordiarum Dominum deprecemur. ℟. Domine &c.

Pro omnibus intrantibus in hæc ſanctæ Domus Dei atria [qui] religioſo corde & ſupplici devotione convenerunt. Dominum gloriæ deprecemur. ℟. Domine &c.

Pro emundatione animarum corporumque noſtrorum omnium. ac venia peccatorum. clementiſſimum Dominum ſupplicemus. ℟. Domine &c.

Pro refrigerio fidelium animarum. præcipue ſanctorum Domini Sacerdotum. qui huic Eccleſiæ præfuerunt Catholicæ. Dominum ſpirituum. & univerſæ carnis Judicem deprecemur. ℟. Domine &c.

Mortificatam vitiis carnem. & viventem fide animam. ℟. Præſta Domine. præſta.

Caſtum timorem. & veram dilectionem. ℟. Præſta Domine. præſta.

Gratum vitæ ordinem. & probabilem exitum. ℟. Præſta Domine. præſta.

Angelum pacis. & ſolatia Sanctorum. ℟. Præſta Domine. præſta.

Noſmetipſos. & omnia noſtra. quæ orta. quæ * acta per Dominum. ipſo * au-cta.

(a) Apud Alcuinum in Officiis per Ferias columna 241.

ipſo authore ſuſcepimus. ipſo cuſtode retinemus. ipſiuſque miſericordiæ. & arbitrio providentiæ commendemus. ℟. Domine miſerere.

Item Preces generales juxta ritum Eccleſiæ Mediolanenſis.

Divinæ pacis & indulgentiæ munere ſupplicantes ex toto corde & ex tota mente precamur te. ℟. Domine miſerere.

Pro Eccleſia tua ſancta Catholica. quæ hìc & per univerſum Orbem diffuſa eſt. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro Papa noſtro Ill. & Pontifice noſtro Ill. & omni Clero eorum. omnibuſque Sacerdotibus ac Miniſtris. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro famulo tuo Ill. Imperatore. & famula tua Ill. Imperatrice. & omni Exercitu eorum. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro famulo tuo Ill. Rege. & Duce noſtro. & omni Exercitu ejus. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro pace Eccleſiarum. vocatione Gentium. & quiete populorum. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro Civitate hac & converſatione ejus. omnibuſque habitantibus in ea. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro aeris temperie. ac fructu & fœcunditate terrarum. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro Virginibus. Viduis. Orphanis. Captivis. ac Pœnitentibus. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro Navigantibus. Iter agentibus. in carceribus. in vinculis. in metallis. in exiliis Conſtitutis. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro his. qui diverſis infirmitatibus detinentur. quique ſpiritibus vexantur immundis. precamur te. ℟. Domine &c.

Pro his. qui in ſancta tua Eccleſia fructus miſericordiæ largiuntur. precamur te. ℟. Domine &c.

Exaudi nos Deus in omni oratione atque deprecatione noſtra. precamur te. ℟. Domine &c.

Dicamus omnes. ℟. Domine miſerere.

Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon.

Item aliæ.

Dicamus omnes. ℟. Kyrie eleiſon.

Domine Deus omnipotens patrum noſtrorum. ℟. Kyrie eleiſon.

Reſpice de cælo Deus. & de ſede ſancta tua. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro Eccleſia tua ſancta Catholica. quam conſervare digneris. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro Papa noſtro Ill. & Pontifice noſtro Ill. & Sacerdotio eorum. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro univerſis Epiſcopis. cuncto Clero & Populo. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro famulo tuo Ill. Imperatore. & famula tua Ill. Imperatrice. & omni Exercitu eorum. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro famulo tuo Ill. Rege & Duce noſtro. & omni Exercitu ejus. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro Civitate hac. omnibuſque habitantibus in ea. ℟. Kyrie eleiſon.

Pro aeris temperie. ac fructu & fœcunditate terrarum. ℟. Kyrie eleiſon.

Libera nos. qui liberaſti filios Iſrael. ℟. Kyrie eleiſon.

In manu forti & brachio excelſo. ℟. Kyrie eleiſon.

Exurge Domine. adjuva nos. & libera nos propter nomen tuum. ℟. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon. Kyrie eleiſon.

Bene-

Digitized by Google

Benedictiones poſt abſolutos Nocturnos in Vigiliis.

V *In I. Nocturno*. Exaudi. Domine Jeſu Chriſte. preces ſervorum tuorum. & miſerere nobis. qui cum Patre. & Spiritu Sancto vivis & regnas in ſæcula ſæculorum. ℞. Amen.

In II. Nocturno. Ipſius pietas & miſericordia nos adjuvet. qui cum Patre. & Spiritu Sancto vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. ℞. Amen.

In III. Nocturno. A vinculis peccatorum noſtrorum abſolvat nos omnipotens & miſericors Dominus. ℞. Amen.

In Vigiliis Sanctorum.

V Precibus & meritis beatæ & glorioſæ ſemper Virginis. Dei Genitricis Mariæ. & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli. & omnium Sanctorum. perducat nos Dominus ad gaudia regni cælorum. ℞. Amen.

Alia.

Intercedente beato Principe Apoſtolorum Petro. ſalvet & cuſtodiat nos Dominus.

Precibus omnium Sanctorum ſuorum ſalvet & benedicat nos Dominus.

Benedictiones ad lectiones in Vigiliis. In Natalitiis Sanctorum.

In I. Nocturno. Cujus feſtum colimus. ipſe (vel ipſa) intercedat pro nobis ad Dominum.

* Beati Ill. remiſſione det nobis Dominus ſuam benedictionem. * Beati Ill. precibus miſereatur nobis omnipotens Deus.

In II. Nocturno. Per beati Ill. merita perducat nos Dominus ad regna cæleſtia. * Ad beati Ill. gaudia perducat nos Chriſti miſericordia. * Gaudia Sanctorum det nobis Rector eorum.

In III. Nocturno. Chriſtus Filius Dei vivi faciat nos placere ſibi. * Dextera ſuperna ab omni malo nos defendat. * Ad gaudia Paradiſi perducat nos miſericordia Chriſti.

Benedictio ad Evangelium.

S. Evangelii lectio ſit nobis ſalus & protectio.

Benedictiones quando non ſunt feſtivitates.

In I. Nocturno. Benedictiones ad Patrem. Benedictione perpetua benedicat nos Pater æternus. * Nos Deus in regno faciat gaudere ſuperno. * Illuminet Dominus vultum ſuum ſuper nos. & miſereatur noſtri.

In II. Nocturno. Benedict. ad Filium. Alma Redemptoris benedicat dextera nobis. * Benedicat nos Chriſtus. qui eſt vera ſalus & virtus. * Deus Dei Filius ſit nobis ſalus. atque propitius.

In III. Nocturno. Benedictiones ad Spiritum Sanctum. vel ad S. Trinitatem.

Spiritus Sancti gratia corda noſtra repleat. * A vitiis & peccatis mundet nos virtus Sanctæ Trinitatis. * In unitate Sancti Spiritus benedicat nos Pater & Filius.

Benedictio ad Evangelium.

Evangelica lectio ſit nobis ſalus & firma protectio.

Benedictiones in laude Virginis.

Sancta Maria. Virgo Virginum. intercedat pro nobis apud ſuum Filium. * Sancta Dei Genitrix ſit nobis auxiliatrix. * Dei Genitrix Virgo defendat nos ab hoſte maligno. * Nos cum Prole pia benedicat Virgo Maria. * Auxiliatrix pia ſit nobis ſemper Virgo Maria. * Per Virginem Matrem concedat nobis Dominus ſalutem & pacem.

Bene-

Digitized by Google

Benedictiones in Reſurrectione Domini ·

Per hanc ſanctam Reſurrectionem det nobis ſuam benedictionem · * Ille nos benedicat . qui de morte ſurrexit ad vitam ·

In Aſcenſione Domini ·

Filius Altitonantis benedicat nos cum ſuis Sanctis · * Qui ſuper aſtra micat . nos protegat & benedicat ·

In Nativitate Domini ·

Qui natus eſt de Maria Virgine . purget nos ab omni crimine · * Qui natus eſt de Virgine Matre . faciat nos gaudere cum Patre · * De ſede Majeſtatis benedicat nos dextera Dei Patris · * Virtus Divina nos protegat . & benedicat ·

Orationes de Paſſione Domini in Biduo majoris Hebdomadæ ·

Ad horam diei Tertiam ·

Præfatio ·

* Ex M.S. Codice.

Commemorantes . chariſsimi . Dominicæ Traditionis horam . qua ſicut ovis ad occiſionem ductus . & ſicut agnus tonſus . manſuetudine os ſuum non aperiens . ad Crucem (quam pro nobis aſcendit) voluntarius ducebatur & oblatus eſt . quia ipſe voluit · animas noſtras Chriſto Domino . Deo pio commendemus · noſtra peccata Agno immaculato . quodammodo figuralis tangentes Hoſtiæ caput . illo favente (quod ſui pace dictum ſit) imponamus . ut noſtras iniquitates . quas ille non habuit . portet & perdat . Qui cum Patre vivit Dominator & regnat ·

Oratio ·

O pia Dei vivi Sapientia . o tu vivum æterni Patris Dei ſempiternum Verbum . ſempiternaque Virtus . quia & ſempiterna nativitas · qui ſempiterni Patris ſempiternus Filius Dei es . & Deus . extra quem nihil . & per quem omne . in quo quod eſt conſtat . qui es Deus ſuper nos · & homo propter nos . pro nobis enim [es] quod nos eſſe voluiſti . da nobis quod promiſiſti · da nobis indignis licet . quod omnibus communiter obtuliſti . Paſſionem (ſcilicet) tuam noſtram eſſe libertatem . & tuam Mortem noſtram eſſe vitam . & tuam Crucem noſtram eſſe redemptionem . & tuum Vulnus noſtram eſſe ſanitatem . ut tecum crucifixi tuo dono ſurſum exaltemur ad Patrem tuum . Cum quo beatus vivis & regnas in ſæcula ſæculorum ·

Alia Oratio ·

Da nobis . Domine . perpetuæ benedictionis munus accipere . pro quibus Unigenitus tuus ſputis illitus . palmas accepit & colaphos · Qui tecum ·

Oratio ad horam diei Sextam ·

Chriſte Deus . Adonai magne . nos tecum quaſi huic Mundo crucifige . ut vita tua in nobis ſit . noſtraque peccata ſuper te pone . ut ea crucifigas · nos quoque ad teipſum trahe . cum pro nobis exaltatus es a terra . ut nos eripias ab adultero tyranno . quia licet carne & vitiis Diabolo noxii ſumus . tibi tamen . non illi optamus ſervire . & ſub tuo jure vivere deſideramus . & a te gubernari rogamus . qui nos mortales . & a morte invaſos . per mortem Crucis liberare voluiſti · Pro quo ſingulari beneficio hodierna tibi noſtra famulatur devotio . teque nunc hodie ſupplices adoramus . imploramus . invocamus . ut ad nos properes virtus æterna . Deus · quod nobis proficiat tua Crux . triumphans ſcilicet de Mundo in nobis per Crucis virtutem . atque tua pietas nobis illud antiquum reſtituat beneficium . virtutes (ſcilicet) & gratias · Qui per potentiam futura . præ-

præterita. per præſentiam facis ſimiliter præterita, præſentia redde. ut nobis tua Paſſio ſic ſalutaris ſit, quaſi præſens & hodierna. & ſic nobis hodie illa gutta ſancti Sanguinis tui ſuper terram olim de Cruce ſtillantis. ſit ſalus ut omnia terræ noſtræ delicta lavans. & corporis noſtri humo quodammodo immixta. nos de terra tuos efficiat. nos quoque tibi quaſi corpus idem reconciliet Capiti. Qui regnas cum Patre ſemper & Spiritu Sancto. nunc nobis regnare incipe. Homo Deus. Chriſte Jeſu. Rex in ſæcula ſæculorum.

Alia Oratio.

Reſpice Domine propitius ſuper hanc familiam tuam. pro qua Dominus noſter Jeſus Chriſtus. non dubitavit manibus tradi nocentum. & Crucis ſubire tormentum. Per eumdem.

Oratio ad horam diei Nonam.

O ſalutaris hora Paſſionis. o magna maximarum gratiarum Nona hodierna maxima horarum hora. Hac nunc. tu noſter dilecte Sponſe. oſculare de Cruce. licet poſt Crucis trophæum. Oſculare. precamur. ſalutare tuum impertire nobis. triumphator mirabilis. auriga ſupreme. Deus pie. glorioſiſſime propugnator. Avete. valete. invaleſcite & viriliter agite. confortamini. dicito. loquere cordibus noſtris inſpector Chriſte. An qui olim hæc feciſti. nunc eadem non potes facere? potes utique potes. quia omnipotens es. potes Amantiſſime. potes facere. quod nos non poſſumus cogitare. quia nihil tibi impoſſibile eſt. Deus omnipotens. Jeſu oſculare. quæſo. dilectiſſime. (qui triumphans regreſſus es ad Patrem. cum quo ſemper eras & permanes unus) quia oſculum tuum dulce eſt. & ubera tua vino dulciora. fragrantia optimis unguentis. & nomen tuum ſuper oleum. quem adoleſcentulæ dilexerunt. quem recti diligunt. quos trahis poſt te. cujus lectus floridus. cujus trophæum Crux. Qui (hac hora rubens de Edom de Cruce. tinctis veſtibus de Boſra) ſolus quaſi calcator magni illius Torcularis. ad cælos aſcendiſti. Cui occurrunt Angeli. Archangeli dicentes. Quis eſt iſte. qui aſcendit tinctis veſtibus de Boſra? Quibus te interrogantibus. Quare ergo rubrum eſt veſtimentum tuum? Reſpondiſti. Torcular calcavi ſolus. & vir de Gentibus. non fuit mecum. Vere Salvator. vere rubrum eſt tuum propter nos Corpus. rubrum eſt ſanguine uvæ. lavaſti enim in vino ſtolam tuam. & pallium tuum in ſanguine uvæ. Qui es Deus ſolus. crucifixus pro nobis. quos antiqua prævaricatio morti tradidit. cujus vulnere omnium innumera peccatorum vulnera ſanata ſunt. & nos pie Crucifixe Chriſte cum tuis redime. ſalva pia bonitas. Deus. Qui regnas cum Patre & Spiritu Sancto unus in æternum & in ſæcula ſæculorum.

Alia Oratio.

Deus. qui pro redemptione noſtra accepiſti Sanguinem Jeſu Chriſti. ſolve opera Diaboli. & omnes laqueos diſrumpe peccati. ut creaturam regenerationis nulla polluant contagia vetuſtatis. Per eumdem.

Ad Veſperos.

Chriſte Jeſu in veſpera Mundi Veſpertinum Sacrificium per Crucem effectum. dignare nos nova Corpori tuo fore ſepulchra. Qui cum æterno Patre vivis & regnas &c.

Alia Oratio.

Domine. Chriſte Jeſu. Deus pie. exaudi nos. & præſta (precamur) quæ corde rogamus. & hoc rogamus.

mus . ut tibi placeamus . tibi hæreamus ſine fine · ut ſemper tibi gratias agamus . quia tu Domine redemiſti nos in æternam vitam de æterna morte · Qui deſcendiſti in lacum . ut ex inferis vinctos educeres . deſcende nunc quoque (precamur) viſceribus tuæ pietatis . ut ex vinculis peccatorum . quibus unuſquiſque conſtringitur . nos abſolvas Salvator Mundi · Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus per omnia ſæcula ſæculorum ·

INCIPIT BREVIARIUM PSALTERII

(Continens verſus Pſalmorum verba Orationis continentes ·)

Ex mss. Codicibus editum.

VErba mea auribus percipe . Domine . intellige clamorem meum. intende voci orationis meæ . rex meus . & Deus meus · Domine . ne in ira tua arguas me . neque in furore tuo corripias me · Miſerere mihi . Domine . quoniam infirmus ſum . ſana me. Domine . quoniam conturbata ſunt omnia oſſa mea . & anima mea turbata eſt valde · & tu . Domine . uſquequo ? Convertere . Domine · & eripe animam meam. ſalvum me fac ex omnibus perſequentibus me . & libera me · Miſerere mihi . Domine . vide humilitatem meam de inimicis meis · Reſpice . & exaudi me Domine Deus meus · Illumina oculos meos . ne umquam obdormiam in morte · Perfice greſſus meos in ſemitis tuis. ut non moveantur veſtigia mea · Ego clamavi . quoniam exaudiſti me Deus . inclina aurem tuam mihi . & exaudi verba mea · Mirifica miſericordias tuas . Domine . qui ſalvos facis ſperantes in te · Cuſtodi me . Domine . ut pupillam oculi . ſub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum . qui me afflixerunt · Ab occultis meis munda me . Domine . & ab alienis parce ſervo tuo · Tu autem . Domine . ne longe facias miſerationes tuas a me . ad defenſionem meam aſpice · Erue a framea . Deus . animam meam . & de manu canis unicam meam · Salva me ex ore leonis . & a cornibus unicornium humilitatem meam · Vias tuas . Domine . notas fac mihi . & ſemitas tuas edoce me . & dirige me in veritate tua · Reminiſcere miſerationum tuarum . Domine . & miſericordiæ tuæ . quæ a ſæculo ſunt · Delicta juventutis & ignorantiæ meæ ne memineris . ſecundum magnam miſericordiam tuam . memor eſto mei . propter bonitatem tuam Domine · Propter nomen tuum . Domine . propitiaberis peccato meo . copioſum eſt enim · Vide humilitatem meam & laborem meum . & dimitte omnia peccata mea · Ne perdas cum impiis . Deus . animam meam .& cum viris ſanguinum vitam meam · Exaudi Domine vocem meam . qua clamavi ad te . miſerere mei . & exaudi me · Ne avertas faciem tuam a me . & ne declines in ira a ſervo tuo · Adjutor meus eſto . ne derelinquas me . neque deſpicias me Deus Salutaris meus · Legem pone mihi Domine in via tua . & dirige me in ſemitam rectam propter inimicos meos · Ne tradideris me in animas perſequentium me · Ad te . Domine . clamabo . Deus meus . ne ſileas a me .& ero ſimilis deſcendentibus in lacum · Exaudi Domine vocem deprecationis meæ . dum oro ad te . & dum extolle manus meas ad templum ſanctum tuum · Ne ſimul tradas me cum peccatoribus . & cum operantibus iniquitatem ne perdas me · Sal-

Digitized by Google

Salvum fac populum tuum . Domine . & benedic hereditati tuæ . & rege eos . & extolle illos uſque in ſæculum · In te . Domine . ſperavi . non confundar in æternum . in tua juſtitia libera me · Inclina ad me aurem tuam . accelera ut eripias me · Eſto mihi in Deum protectorem . & in locum refugii . ut ſalvum me facias · In manus tuas . Domine . commendo ſpiritum meum . redemiſti me Domine Deus veritatis · Eripe me de manibus inimicorum meorum . & a perſequentibus me · Illumina faciem tuam ſuper ſervum tuum . & ſalvum me fac in tua miſericordia · Domine . non confundar . quoniam invocavi te · Fiat miſericordia tua . Domine . ſuper nos . ſicut ſperavimus in te · Judica . Domine . nocentes me . expugna impugnantes me · Apprehende arma & ſcutum . & exurge in adjutorium mihi · Ne ſileas . Domine , ne diſcedas a me · Exurge . Domine . intende judicium meum . Deus meus . & Dominus meus in cauſam meam · Judica me ſecundum miſericordiam tuam . Domine Deus meus · Prætende miſericordiam tuam ſcientibus te . & juſtitiam tuam his . qui recto ſunt corde · Non veniat mihi pes ſuperbiæ . & manus peccatoris non moveat me · Ne derelinquas [me] . Domine Deus meus . ne diſceſſeris a me · intende in adjutorium meum . Domine Deus ſalutis meæ · Exaudi Deus orationem meam & deprecationem meam · auribus percipe lacrymas meas . ne ſileas a me · Quoniam incola ego ſum apud te in terra . & peregrinus ſicut omnes patres mei · Remitte mihi ut refrigerer priuſquam eam . & amplius non ero · Tu autem . Domine . ne longe facias miſericordias tuas a me . miſericordia tua . & veritas tua ſemper ſuſceperunt me · Quoniam circumdederunt me mala . quorum non eſt numerus · comprehenderunt me iniquitates meæ . & non potui ut viderem · Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei . & cor meum dereliquit me · Complaceat tibi Domine . ut eripias me . Domine in auxilium meum reſpice · Ego vero egenus & pauper ſum . Deus adjuva me · Adjutor meus & liberator meus eſto . Domine ne tardaveris · Ego dixi . Domine . miſerere mei . ſana animam meam . quia peccavi tibi ·

Exurge . quare obdormis . Domine ? exurge . & ne repellas in finem · Quare faciem tuam avertis ? obliviſceris inopiam noſtram & tribulationem noſtram ? Exurge . Domine adjuva nos . & libera nos propter nomen tuum · Miſerere mei . Deus . ſecundum magnam miſericordiam tuam · Et ſecundum multitudinem miſerationum tuarum . dele iniquitatem meam · Amplius lava me ab injuſtitia mea . & a delicto meo munda me · Averte faciem tuam a peccatis meis . & omnes iniquitates meas dele · Cor mundum crea in me . Deus . & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis · Ne proiicias me a facie tua . & Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me · Redde mihi lætitiam Salutaris tui . & Spiritu Principali confirma me · Domine . labia mea aperies . & os meum annunciabit laudem tuam · Deus in nomine tuo ſalvum me fac . & in virtute tua libera me · Deus exaudi orationem meam . auribus percipe verba oris mei · Exaudi Deus orationem meam . & ne deſpexeris deprecationem meam . intende in me . & exaudi me · In Deo laudabo verbum . & in Domino laudabo ſermonem . in Deo ſperabo . non timebo quid faciat mihi homo · In me ſunt . Deus . vota quæ reddam . laudationes

dationes tibi · Quoniam eripuiſti animam meam de morte. oculos meos a lacrymis. pedes meos a lapſu. ut placeam coram Domino in lumine viventium · Miſerere mei. Deus. miſerere mei. quoniam in te confidit anima mea · Et in umbra alarum tuarum ſperabo. donec tranſeat iniquitas · Eripe me de inimicis meis. Deus meus. & ab inſurgentibus in me libera me · Eripe me de operantibus iniquitatem. & de viris ſanguinum ſalva me · Quia ecce occupaverunt animam meam. irruerunt in me fortes · Ego vero orationem meam ad te. Domine. tempus beneplaciti Deus · In multitudine miſericordiæ tuæ exaudi me. in veritate ſalutis tuæ. Eripe me de luto. ut non inhæream. libera me ex odientibus me. & de profundo aquarum · Non me demergat tempeſtas aquæ. neque obſorbeat me profundum. neque urgeat ſuper me puteus os ſuum · Exaudi me. Domine. quoniam benigna eſt miſericordia tua. ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice in me · Ne avertas faciem tuam a puero tuo. quoniam tribulor. velociter exaudi me · Intende animæ meæ. & libera eam. propter inimicos meos eripe me · Deus in adjutorium meum intende. Domine ad adjuvandum me feſtina · Ego vero egenus & pauper ſum. Deus adjuva me · Adjutor meus & liberator meus [es tu] Domine. ne tardaveris · In te. Domine. ſperavi. non confundar in æternum · in tua juſtitia libera me. & eripe me · Inclina ad me aurem tuam. accelera. ut eripias me · Eſto mihi in Deum protectorem. & in locum refugii. ut ſalvum me facias · Et tu. Domine. adjutor fortis · Repleatur os meum laude tua. ut poſſim cantare gloriam tuam. tota die magnificentiam tuam: Ne projicias me in tempore ſenectutis: dum defecerit virtus mea. Deus. ne derelinquas me · Deus. ne elonges a me. Deus meus. in auxilium meum reſpice · Ego autem ſemper in te ſperabo. Domine. & adjiciam ſuper omnem laudem tuam · Os meum pronunciabit juſtitiam tuam. tota die Salutare tuum ·

Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi. & animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem · Reſpice in teſtamentum tuum. quia repleti ſunt qui obſcurati ſunt terræ domorum iniquitatum · Adjuva nos Deus Salutaris noſter. & propter honorem nominis tui. Domine. libera nos. & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum · Excita. Domine. potentiam tuam. & veni. ut ſalvos facias nos · Domine Deus Virtutum converte nos. & oſtende faciem tuam. & ſalvi erimus · Converte nos Deus Salutaris noſter. & averte iram tuam a nobis · Ut non in æternum iraſcaris nobis. neque extendas iram tuam a progenie in progenies · Deus tu convertens vivificabis nos. & plebs tua lætabitur in te · Oſtende nobis. Domine. miſericordiam tuam. & ſalutare tuum da nobis · Inclina. Domine. aurem tuam ad me. & exaudi me. quoniam egenus & pauper ſum ego · Cuſtodi animam meam quoniam ſanctus ſum. ſalvum fac ſervum tuum. Deus meus. ſperantem in te · Miſerere mihi. Domine. quoniam ad te clamavi tota die. lætifica animam ſervi tui. quia ad te. Domine. levavi animam meam · Et tu Domine Deus meus. miſerator & miſericors. patiens & multum miſericors. & verax. reſpice in me. & miſerere mei. da poteſtatem puero tuo. & ſalvum fac filium ancillæ tuæ · Fac mecum. Domine. ſignum in bonum. ut videant.

deant qui me oderunt . & confundantur . quoniam tu . Domine . adjuvaſti me · Domine Deus ſalutis meæ . in die clamavi & nocte coram [te] · Intret oratio mea in conſpectu tuo . inclina aurem tuam ad precem meam . Domine · Ubi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ . Domine . ſicut juraſti David in veritate tua ? Memor eſto opprobrii ſervorum tuorum (quod continui in ſinu meo) multarum Gentium ·

Convertere . Domine . aliquantulum . & deprecare ſuper ſervos tuos · Et ſit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos . & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos · Domine exaudi orationem meam . & clamor meus ad te perveniat · Ne avertas faciem tuam a me . in quacumque die tribulor . inclina ad me aurem tuam . in quacumque die invocavero te . velociter exaudi me · Ne educas me in dimidio dierum meorum . in generationem & generationem Anni tui ·

Et tu Domine fac mecum miſericordiam propter nomen tuum . quoniam ſuavis eſt miſericordia tua · Libera me . quoniam egenus & pauper ſum ego . & cor meum conturbatum eſt in me · Sicut umbra cum declinat . ablatus ſum . & excuſſus ſum ſicut locuſta · Adjuva me . Domine Deus meus . & ſalvum me fac propter miſericordiam tuam · Retribue ſervo tuo . vivam . & cuſtodiam ſermones tuos · Revela oculos meos . & conſiderabo mirabilia de lege tua · Incola ego ſum in terra . non abſcondas a me mandata tua · Confirma me . Domine . in ſermonibus tuis · Viam iniquitatis amove a me . & de lege tua miſerere mei · Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum . quia ipſam volui · Inclina cor meum in teſtimonia tua . & non in avaritiam · Averte oculos meos . ne videant vanitatem . in via tua vivifica me · Statue ſervo tuo eloquium tuum in timore tuo · Bonitatem & diſciplinam & ſcientiam doce me . quia in mandatis tuis credidi · Bonus es tu . Domine . & in bonitate tua doce me juſtificationes tuas · Fiat nunc . Domine . miſericordia tua . ut conſoletur me ſecundum eloquium tuum ſervo tuo · Veniant mihi miſerationes tuæ . & vivam . quia lex tua meditatio mea eſt · Fiat cor meum immaculatum in tuis juſtificationibus . ut non confundar · Humiliatus ſum uſquequaque . Domine . vivifica me ſecundum verbum tuum · Voluntaria oris mei beneplacita fac . Domine . & judicia tua doce me · Suſcipe me ſecundum eloquium tuum . & vivam . & ne confundas me ab expectatione mea · Adjuva me . & ſalvus ero . & meditabor in tuis juſtificationibus · Fac cum ſervo tuo ſecundum miſericordiam tuam . & juſtificationes tuas doce me · Servus tuus ſum ego . da mihi intellectum . ut ſciam teſtimonia tua · Reſpice in me . & miſerere mei ſecundum judicium diligentium nomen tuum · Greſſus meos dirige ſecundum eloquium tuum . ut non dominetur mei omnis injuſtitia · Redime me a calumniis hominum . ut cuſtodiam mandata tua · Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum . & doce me juſtificationes tuas · Vocem meam audi ſecundum miſericordiam tuam . Domine . & ſecundum judicium tuum vivifica me · Vide humilitatem meam . & eripe me . quia legem tuam non ſum oblitus · Judica judicium meum . & redime me . propter eloquium tuum vivifica me · Appropiet oratio mea in conſpectu tuo . Domine . ſecundum eloquium tuum da mihi intellectum · Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo . Domine . ſecundum

Digitized by Google

eloquium tuum eripe me · Eructabunt labia mea hymnum . cum docueris me juſtificationes tuas · Pronunciabit lingua mea eloquia tua . quia omnia mandata tua æquitas · Fiat manus tua . ut ſalvum me faciat . quia mandata tua elegi · Concupivi Salutare tuum . Domine . & lex tua meditatio mea eſt · Vivet anima mea . & laudabit te . & judicia tua adjuvabunt me · Erravi ſicut ovis quæ perierat . require ſervum tuum . Domine . quia mandata tua non ſum oblitus · Miserere nobis . Domine . miſerere nobis . quia multum repleti ſumus contemptione · Benefac . Domine [bonis] & rectis corde · Converte. Domine. captivitatem noſtram ſicut torrens in auſtro · De profundis clamavi ad te . Domine . Domine exaudi vocem meam · Fiant aures tuæ intendentes in orationem ſervi tui · In quacumque die invocavero te . exaudi me . multiplicabis in anima mea virtutem tuam . & deduc me Domine in via æterna · Pone . Domine . cuſtodiam ori meo . & oſtium circumſtantiæ labiis meis · Non declines cor meum in verbum malum · Intende in humilitatem meam . quia humiliatus ſum nimis · Libera me a perſequentibus me . quoniam confortati ſunt ſuper me · Educ de carcere animam meam . ad confitendum nomini tuo . Domine · Me expectant juſti . donec retribuas mihi · Domine exaudi orationem meam . auribus percipe obſecrationem meam . in veritate tua exaudi me . in tua juſtitia · Et ne intres in judicium cum ſervo tuo . quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens · Quia perſecutus eſt inimicus animam meam . humiliavit in terra vitam meam · Velociter exaudi me . Domine . defecit ſpiritus meus · Ne avertas faciem tuam a me . & ero ſimilis deſcendentibus in lacum · Auditam mihi fac mane miſericordiam tuam · Notam mihi fac viam . in qua ambulem . quia ad te . Domine . levavi animam meam · Eripe me de inimicis meis . Domine . ad te confugi . doce me facere voluntatem tuam . quia tu es Deus meus · Spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam . propter nomen tuum Domine . vivificabis me in æquitate tua · Et educes de tribulatione animam meam . & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos · Et perdes omnes . qui tribulant animam meam . quoniam ſervus tuus ſum ego ·

Gloria Patri . & Filio . & Spiritui Sancto . Sicut erat in principio . & nunc . & ſemper & in ſæcula ſæculorum · Amen ·

Benedicam Dominum in omni tempore . ſemper laus ejus in ore meo · Tibi ſoli peccavi . & malum coram te feci · Delictum meum cognitum tibi feci . & injuſtitiam meam non abſcondi · Dixi · Confitebor adverſus me injuſtitiam meam Domino . & tu remiſiſti impietatem peccati mei · Pro hac orabit ad te omnis Sanctus in tempore opportuno · Tu autem. Domine. miſerere mei . & reſuſcita me . & retribuam eis · In hoc cognovi . quoniam voluiſti me . quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me · Me autem propter innocentiam ſuſcepiſti . & confirmaſti [me] in conſpectu tuo in æternum · Benedictus Dominus Deus Iſrael a ſæculo & uſque in ſæculum · Fiat . fiat · In manus tuas . Domine . commendo ſpiritum meum . redemiſti me . Domine Deus veritatis · Salus mea de manu Domini . & gloria mea in conſpectu Dei ·

Oratio in tribulatione ·

Si ante oculos tuos , Domine . cul E pas

Digitized by Google

pas quas fecimus. & plagas quas excipimus. conferamus. minus eſt quod patimur. majus eſt quod meremur· Peccati pœnam ſentimus. & peccandi pertinaciam non vitamus· In flagellis tuis fragilitas noſtra frangitur. & iniquitas non mutatur· Mens ægrota torquetur. & cervix dura non flectitur· Vita in dolore ſuſpirat. & tamen in opere non ſe emendat· Si expectas. non corrigimur· ſi vindicas. non duramus· Confitemur in correptione. quod fecimus· obliviſcimur in viſitatione. quod flevimus· Si impreſſeris manum. facienda promittimus· ſi ſuſpenderis gladium. promiſſa non facimus· Si ferias. clamamus. ut parcas· ſi parcas. iterum te provocamus. ut ferias· Si anguſtiæ veniunt. tempus petimus pœnitendi· Si miſericordia ſubveniat. abutimur patientia. quæ pepercit· Adhuc plaga illata vix præterit. & jam non recolit mens ingrata. quod pertulit· Si citius nos exaudias. ex miſericordia inſoleſcimus· ſi tardius. ex impatientia murmuramus· Te. Domine. volumus ſervare quod feceris. non timemus negligere quod juſſeris· Habes. Domine. confitentes reos· parce. quia pius es· Novimus. quod niſi dimittas. recte nos punias· ſed apud te eſt multa miſeratio. & propitiatio perabundans· Præſta ſine merito quod rogamus. qui feciſti ex nihilo qui te rogarent· Clamantibus autem nobis ad te. Domine. miſerere· Moveat miſericordiam tuam vox fidelis & flebilis. atque illa (de qua totum ſperamus) pietas non reputet quod offendimus. dum reſpicit quod rogamus· & cum grandis ſit miſeria. eſſe nos reos. major tibi ſit Clementia. eſſe nos miſeros· Tuo ſupplices auxilio. ante te & criminis noſtri mala ponimus & dolores. a te precando. miſericordiam (quam peccando repulimus) expectamus· Præſtetur his de indulgentia. quod rogaris accipere. quos agnoſcis fiduciam de ſua juſtitia non habere· Erige nos. Domine Deus noſter. & alleva in miſericordia tua. ut communione ſalutis. & gaudio charitatis. dum ipſi ſalvari ex munere tuo cupimus. etiam fide & pace cunctarum Gentium gaudeamus· Per·

Pia Precatio ex longiore Oratione S. Ambroſii Epiſcopi·

Te amatorem Eccleſiæ tuæ depre- B
cor. Deus. pro Sacerdotibus ejus. ut verbis ſimul & meritis vitæ. populum ſibi creditum ad cæleſtem Patriam invitent· Pro Regibus. Ducibus. & iis qui in ſublimitate poſiti ſunt. ut patres orphanorum. & judices viduarum ſemetipſos exhibeant· miſeriis inopum & gemitibus pauperum doleant· nil. niſi quod juſtum eſt. in judicio quærant. ſicque adminiſtrent præſentia. ne amittant bona futura· Pro Virginibus. continentibus. ac Mundo renuntiantibus. ut præſentia deſpiciant. futura requirant. ne ſe negotiis ſæcularibus implicent. ut tibi militantes placeant. cui ſe probaverunt· Pro Conjugatis. ut ſic ſibi invicem carnis debitum ſolvant. ne a deſiderio patriæ cæleſtis exorbitent· Sed quid ago. Domine? quaſi oblitus peccatorum meorum pro aliis orare præſumo? O quam in multis offendi. atque offendo! ſed non ſubrepit deſperatio· cum publicanum in templo juſtificatum attendo· cum latronem in cruce confitentem. & de cruce ad Paradiſum tranſeuntem aſpicio· cum Mariam poſt multas criminum culpas

 fonte

Digitized by Google

fonte pietatis ablutam · cum Petrum poſt negationem Apoſtolatus gratiam recuperaſſe intueor. Sed rogo. ineffabilis pietas. ut cui de tantis exemplis præſumere donaſti. gemitus publicani. confeſſionem latronis. lacrymas meretricis. fletuſque negantis Apoſtoli concedas · O Domine. ſi flagello temporali ſcelera mea vendicanda provideris. lacrymoſus imploro. ut dum contra hæc iratus deſævis. ſemper in ira miſericordiæ recorderis. Quem enim diligis. corripis · flagellas autem omnem filium. quem recipis. quibus nimirum verbis. & ſi virga percuſſionis minatur. paternus tamen pietatis affectus monſtratur. Da ergo inter flagella tolerantiam. ne murmurationis notas. ut malus ſervus. incurram. ſed magis. quaſi bonus filius gratiarum actiones rependam · Illud etiam magnopere peto. ut diem obitus. diem extremi Judicii. damnationem æterni ſupplicii. beatitudinemque Regni futuri. ſemper meminerim. quod nemo indeſinenter poteſt. niſi qui ad vitam præordinatus eſt æternam · Et ut efficax hæc mea ſit deprecatio. beatæ Mariæ Virginis ſuffragia peto. quam tanti meriti eſſe feciſti. ut prima inter mulieres novum munus offerret. & nulla præter ipſam tam novum acciperet · novum ſcilicet munus prima offerret. ut puerpera Virgo perſeveraret. nulla præter ipſam tam novum acciperet. ut Deum Virgo pareret. & poſt partum Virgo maneret · Apoſtolorum interceſſionem imploro. qui beatiſſimam Mediatoris paupertatem. ejuſque Paſſiones veſtigio inſequentes. ad tantum celſitudinis culmen pervenerunt. ut quæcumque ligarent ſuper terram. eſſent ligata & in cælis. & quæ ſolverent ſuper terram. eſſent ſoluta & in cælis. atque in extremis ſederent ſuper duodecim thronos judicantes duodecim Tribus Iſrael · Martyrum preces depoſco. qui pro veritate non dubitarunt ſanguinem fundere. nec dilexerunt animas ſuas uſque ad mortem. ut mortis ſuperarent auctorem · Confeſſorum orationes expoſtulo. qui bella tentantis inimici. dum pie viverent in Catholica pace. vel etiam hæreticorum conflictationem diuturno certamine protulerunt. atque (ut verum dicam) longioris. occultique Martyrii palmas acceperunt · Talium. Domine Deus. preces numquam ſpernis. ſi ut pro me exorent. ipſe inſpiraveris. Qui in æternitate perenni vivis & regnas cuncta per ſæcula. & in omnibus ſæculis · Amen ·

EXPLICIT · DEO GRATIAS ·

INDEX

Digitized by Google

INDEX EORUM

QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

PRÆFATIO EDITORIS DE NOVA EDITIONE.

PRÆFATIO VEN. CARDINALIS THOMASII.

PRÆFATIONES IN PSALTERIUM.

INCIPIUNT EXORDIA PSALMORUM.

A

AD Domioum cum tribularer. *Pſalm.* cxix. *pag.* 249.
Ad te Domine clamabo. G. xxvii. 47.
Ad te Domine clamavi R. xxvii. 47.
Ad te Domine levavi animam meam. xxiv. 41.
Ad te levavi oculos. cxxii. 252.
Afferte Domino filii. xxviii. 48.
Attendite popule meus. lxxvii. 144.
Audite hæc omnes gentes. xlviii. 89.

B

Beati immaculati in: cxviii. 226.
Beati omnes qui timent Dominum. cxxvii. 256.
Beati quorum remiſſæ. xxxi. 54.
Beatus qui intelligit. xl. 75.
Beatus vir qui non abiit. i. 1.
Beatus vir qui timet Domioum. cxi. 216.
Benedicam Dominum. xxxiii. 58.
Benedic anima mea. j. cii. 191.
Benedic anima mea ij. ciii. 193.
Benedictus Dominus Deus meus. cxliii. 278.
Benedixiſti Domine. lxxxiv. 161.
Bonum eſt confiteri. xci. 175.

C

Cæli enarrant. xviii. 31.
Cantate Domino. cxlix. 288.
Cantate Domino. j. xcv. 181.
Cantate Domino. ij. xcvii. 184.
Confitebimur tibi. lxxiv. 139.
Confitebor tibi Domine in toto. ix. 12.
Confitebor tibi. cx. 215.
Confitebor tibi. cxxxvii. 268.
Confitemini Domino & invocate. civ. 197.
Confitemini. cv. 201.
Confitemini. cvi. 206.
Confitemini. cxvii. 223.
Confitemini. cxxxv. 265.
Conſerva me. xv. 22.
Credidi, propter quod. cxv. 212.
Cum invocarem. iv. 5.

D

De profundis. cxxix. 258.
Deus auribus noſtris. xliii. 80.
Deus deorum Dominus. xlix. 91.
Deus Deus meus ad te. lxii. 113.
Deos Deus meus, reſpice in me. xxi. 35.
Deus in adjutorium. G. lxix. 128.
Deus in nomine tuo. liii. 98.
Deus in te ſperavi. R. lxx. 129.
Deus judicium tuum. lxxi. 131.
Deus laudem meam. cviii. 211.
Deus miſereatur. lxvi. 120.
Deus noſter refugium. xlv. 85.
Deus quis ſimilis erit. lxxxii. 157.
Deus repuliſti nos, & deſtruxiſti. lix. 109.
Deus ſtetit in ſynagoga. lxxxi. 156.
Deus, venerunt gentes. lxxviii. 151.
Deus ultiooum Dominus. xciii. 178.
Dilexi quoniam exau. cxiv. 221.
Diligam te Domine. xvii. 25.
Dixi, cuſtodiam. xxxviii. 71.
Dixit Dominus. cix. 214.
Dixit iojuſtus. xxxv. 63.
Dixit inſipiens in corde ſuo. xiii. 19.
Dixit inſipiens. lii. 97.
Domine clamavi. cxl. 274.
Domine Deus io adjutorium R. lxix. 128.
Domine Deus meus in te ſperavi. vii. 9.
Domine Deus ſalutis meæ. lxxxvii. 165.
Domine Domious noſter. viii. 11.
Domine exaudi orationem. ci. 188.
Domine exaudi orationem. cxlii. 276.
Domine in virtute tua. xx. 33.
Domine ne in furore. j. G. vi. 8.
Domine ne io furore. ij. G. xxxvii. 69.
Domine ne in ira. j. R. vi. 8.
Domine ne in ira. ij. R. xxxvii. 69.
Domine non eſt exaltatum. cxxx. 259.
Domine probaſti. cxxxviii. 270.
Domine quid multiplicati. iii. 4.
Domine quis habitabit. xiv. 21.
Domine refugium factus es nobis. lxxxix. 171.
Domini eſt terra & pleoitudo ejus. xxiii. 40.
Dominus illuminatio. xxvi. 44.
Dominus regit me. xxii. 38.
Dominus regnavit, decorem. xcii. 177.
Dominus regnavit exultet. xcvi. 183.
Dominus regnavit, iraſcantur. xcviii. 185.

E

Ecce nunc Benedicite. cxxxiii. 262.
Ecce quam bonum. cxxxii. 261.
Eripe me de inimicis. lviii. 106.
Eripe me Domine. cxxxix. 272.
Eructavit cor mem. xliv. 83.
Exaltabo te Deus. cxliv. 280.
Exaltabo te Domine. xxix. 50.
Exaudiat te Dominus. xix. 32.
Exaudi Deus deprecat. lx. 110.
Exaudi Deus orat. j. liv. 99.
Exaudi Deus orat. ij. lxiii. 114.

Exaudi

Exaudi Domine juſtitiam. xvi. 23.
Expectans expectavi Dominum. xxxix. 73.
Exultate Deo adjutori. lxxx. 155.
Exultate juſti in Domino G. xxxii. 56.
Exurgat Deus, & diſſipentur. lxvii. 121.

F

Fundamenta ejus in montibus. lxxxvi. 164.

G

Gaudete juſti in Domino. R. xxxii. 56.

I

Inclina Domine aurem tuam. lxxxv. 162.
In convertendo Dominus. cxxv. 254.
In Domino confido. x. 16.
In exitu Iſrael. cxiii. 218.
In te Domine ſperavi. xxx. 51.
In te Domine ſperavi. lxx. G. 129.
Jubilate Deo omnis. j. lxv. 118.
Jubilate Deo omnis ij. xcix. 186.
Judica Domine nocentes. xxxiv. 60.
Judica me Deus & diſcerne cauſam. xlii. 79.
Judica me Domine quoniam ego. xxv. 43.

L

Lætatus ſum cxxi. 251.
Lauda anima mea Dominum. cxlv. 283.
Lauda Jeruſalem. cxlvii. 285.
Laudate Dominum de cælis. cxlviii. 287.
Laudate Dominum in ſanctis ejus. cl. 289.
Laudate Dominum omnes gentes. cxvi. 223.
Laudate Dominum, quoniam bonus. cxlvi. 284.
Laudate nomen Domini. cxxxiv. 263.
Laudate pueri Dominum. cxii. 217.
Levavi oculos meos. cxx. 250.

M

Magnus Dominus. xlvii. 87.
Memento Domine David. cxxxi. 259.
Miſerere mei Deus. lvi. 103.
Miſerere mei Deus, quoniam conculcavit. G. lv. 101.
Miſerere mihi Domine, quoniam conculcavit R. lv. 101.
Miſerere mei Deus ſecundum magnam. l. 93.
Miſericordiam & judicium cantabo. c. 187.

Miſericordias Domini. G. lxxxviii. 167.
Miſericordias tuas. R. lxxxviii. 167.

N

Niſi Dominus ædificaverit. cxxvi. 255.
Niſi quia Dominus. G. cxxiii. 253.
Niſi quod Dominus. R. cxxiii. 253.
Noli æmulari. xxxvi. 65.
Nonne Deo ſubdita. R. lxi. 111.
Nonne Deo ſubjecta. G. lxi. 111.
Notus in Judæa. lxxv. 140.

O

Omnes gentes plaudite manibus. xlvi. 86.

P

Paratum cor meum. cvii. 210.

Q

Quam amabilia. R. lxxxiii. 159.
Quam bonus Iſrael. lxxxii. 134.
Quam dilecta taber. G. lxxxiii. 159.
Quare fremuerunt. ii. 2.
Quemadmodum deſiderat cervus. G. xli 77.
Qui confidunt in Domino. cxxiv. 254.
Quid gloriaris in malitia. li. 95.
Qui habitat in adjutor. xc. 173.
Qui regis Iſrael. lxxix. 153.

S

Sæpe expugnaverunt. cxxviii. 257.
Salvum me fac Deus. lxviii. 125.
Salvum me fac Domine. xi. 17.
Sicut cervus deſiderat. R. xli. 77.
Si vere utique. lvii. 105.
Super flumina Babilon. cxxxvi. 267.

T

Te decet hymnus. lxiv. 116.

V

Venite exultemus Domino. xciv. 180.
Verba mea auribus. v. 6.
Voce mea ad Dominum clamavi. lxxvi. 142.
Voce mea ad Dominum. cxli. 275.
Uſquequo Domine oblviviſceris. xii. 18.
Ut quid Deus repuliſti in finem. G. lxxiii. 136.
Ut quid repuliſti nos Deus. R. lxxiii. 136.

INCIPIUNT EXORDIA CANTICORUM.

A

Attende cælum. R. pag. 311.
Attende cælum & loquar. V. 317.
Audite cæli. G. 311.

B

Benedicite omnia. 295.
Benedictus Domine. V. 338.
Benedictus Dominus. 321.
Benedictus es Domine. 291.
Benedictus es Domine. 338.
Benedictus es Domine. 344.
Cantemus Domino. 303.
Clamavi ad Dominum. V. 337.
Clamavi de tribulatione. 337.
Confirmatum eſt. V. 301.

C

Confirmatum eſt. V. ex Cod. Vat. 82. 301.
Confitebor tibi Domine. 297.

D

De mane vigilabo. 318.
De nocte ſpiritus meus. V. 328.
Domine qui habitas. V. 343.
Domine qui inhabitas. 343.
Domine audivi. 308.

E

Ecce Civitas. V. 327.
Ego dixi: In altitudine. V. 299.
Ego dixi: In dimidio. 298.
Exultavit cor meum. 300.

Gau-

G

Gaudens gaudebo. 333.
Gaudio lætabuntur. V. 333.

I

Illuminare. V. 331.
Incipite Domino. V. 341.

L

Lætamini cum Jeruſalem. 334.
Lætare Jeruſalem V. 334.

M

Magnificat anima mea. 323.
Memento Domine V. 335.

N

Nunc dimittis. 324.

Q

Qui ſponte obtuliſtis. 324.

R

Recordare Domine. 335.

S

Surge illuminare. 331.

V

Vinea facta eſt Dilecto. 326.
Urbs fortitudinis. 327.

RELIQUORUM EXORDIA.

C

Credimus in unum Deum Patrem. pag. 348.
Credimus in unum Patrem. 348.
Credo in Deum Patrem. 347.
Credo in unum Deum Patrem. 347.
Gloria in excelſis Deo. 346.

G

Gloria in excelſis Deo. 345.
Gloria Patri & Filio. 347.

H

Hagios o Theos. 347.

K

Kyrie eleiſon. 350.

P

Pater noſter. 347.
Pater ſanctificetur. 350.

Q

Quicumque vult. 349.

S

Sanctus. 347.

T

Te decet laus. 346.
Te Deum laudamus. 345.

INCIPIUNT HYMNORUM EXORDIA.

AD cœnam Agni. pag. 370.
Adeſto noſtris precibus. 420.
Adeſto Chriſte vocibus. 396.
Adſunt tenebræ primæ. 425.
Æterna Cæli gloria. 413.
Æterna Chriſti munera. 399.
Æterna Chriſti munera. 400.
Æternæ lucis Conditor, 410.
Æterne rerum Conditor. 404.
Æterne Rex altiſſime. 372.
Æterni Patris Unice. 391.
Agathæ Sacræ. 384.
Agnes beatæ. 381.
Agnoſcat omne ſæculum. 353.
Ales diei nuncius. 411.
Almi Prophetæ. 386.
Altiſſimi Verbum. 420.
Alma Redemptoris. 403.
Amore Chriſti nobilis. 354.
Amor Jeſu dulciſſime. 392.
Angularis fundamentum. 378.
A Patre unigenitus. 359.
Apoſtolorum paſſio. 388.
Apollinaris Martyris. 391.
Apoſtolorum gloriam. 389.
Apoſtolorum ſupparem. 393.
Apparebit repentina. 433.
A Solis ortus cardine. 353.
A Solis ortus cardine. *alter* 382.
A Solis ortus cardine. *Hymn. integer.* 432.
Audi benigne conditor. 362.
Audi Judex mortuorum. 367.
Audit Tyrannus. 356.
Ave Maris ſtella. 384.
Aurea luce. 389.
Aures ad noſtras Deitatis. 361.
Aurora jam ſpargit. 413.
Aurora lucis rutilat. 371.
Aurora veluti fulgida. 395.

B

Beata nobis gaudia. 374.
Bellator armis. 398.
Bis ternas horas. 416.

C

Cæli Deus ſanctiſſime. 422.
Cælum corruſcans. 353.
Cantemus ſocii Domino. 430.
Certum tenentes. 415.
Chriſte cæleſtis medicina. 425.
Chriſte cælorum conditor. 414.
Chriſte cunctorum. 377.
Chriſte lumen perpetuum. 421.
Chriſte lux mundi. 420.
Chriſte precamur annue. 421.
Chriſte qui lux es. 423.
Chriſte Redemptor. 352.
Chriſte Redemptor omnium conſerva. 397.
Chriſte Rex cæli. 412.
Chriſte Salvator. 421.
Chriſte Sanctorum. 397.

Chriſti

Chriſti caterva. 379.
Cibis reſumptis. 424.
Clarum decus jejunii. 360.
Conditor alme. 378.
Conſors Paterni luminis. 407.
Convexa ſolis orbita. 418.
Corde natus. 352.
Crux benedicta nitet. 433.
Crux mundi benedictio. 386.
Crux orbis ſalus. 385.
Cultor Dei memento. 424.

D

Dèi fide qua vivimus. 364.
De Patre Verbum. 355.
Deus Creatos omnium. 419.
Deus Creator omnium, lucis auctor. 429.
Deus æterni luminis. 412.
Deus ignee. 425.
Deus Pater ingenite. 409.
Deus qui certis legibus. 418.
Deus tuorum militum. 400.
Dicamus laudes. 416.
Diei luce reddita. 413.
Doctor egregie. 392.

E

Ecce jam noctis tenuatur. 410.
Ecce tempus idoneum. 360.
Emitte Chriſte Spiritus. 375.
En Martyris Laurentii. 393.
Ex more docti myſtico. 361.
Exultet cælum laudibus. 399.

F

Feſtum nunc celebre. 374.
Fidelis plebs. 355.
Fit porta Chriſti. 352.
Felix per omnem feſtum. 388.
Fortem virili. 403.
Fulgentis Auctor ætheris. 411.
Fundere preces tempus. 418.

G

Gaudium mundi. 394.
Geſta Sanctorum. 385.
Gloria laus & honor. 365.
Grates tibi Jeſu. 386.

H

Hic eſt dies. 368.
Hoſtis Herodis impie. 359.
Hymnum canamus gloriæ. 372.
Hymnum canentes. 355.
Hymnum dicamus. 366.
Hymnum dicat turba fratrum. 405.
Hymnum Mariæ. 394.

I

Jam Chriſtus aſtra. 374.
Jam Chriſte ſol juſtitiæ. 360.
Jam curſu horæ ſextæ. 417.
Jam dudum Saulus. 382.
Jam legis umbra. 366.
Jam lucis orto ſidere. 413.
Jam lucis ſplendor. 414.
Jam meta noctis tranſiit. 410.
Jam nos ſecundæ. 414.
Jam ſexta ſenſim. 416.
Jam ſurgit hora tertia, & nos intenti. 415.
Jam ſurgit hora tertia, qua Chriſtus aſcendit Crucem. 414.
Jam ter quaternis. 362.
Jeſu corona celſior. 402.
Jeſu corona Virginum. 402.
Jeſu noſtra redemptio. 371.
Jeſu quadragenariæ. 360.
Jeſu Redemptor. 401.
Jeſus refulſit omnium. 358.
Jeſu Salvator. 397.
Jeſu ſalvator ſæculi, Verbum. 424.
Immenſe Cæli conditor. 422.
Inluminans Altiſſimus. 357.
In matutinis ſurgimus. 409.
Intende qui regis. 351.
Inventor rutili. 367.
Inventor rutili dux. 419.
Iſte confeſſor. 402.

L

Lauda Mater Eccleſia. 391.
Lucis Creator optime. 422.
Lucis largitor optime. 408.
Luſtra ſex. 363.
Lux ecce ſurgit. 412.

M

Magnæ Deus potentiæ. 423.
Magna & mirabilia. 404.
Magna Johannis. 356.
Magni palmam. 392.
Magno ſalutis gaudio. 365.
Martyr Dei. 400.
Martyris Chriſti. 393.
Martyris ecce dies. 384.
Mediæ noctis. 404.
Miraculum laudabile. 399.
Myſteriorum ſignifer. 396.
Myſterium Eccleſiæ. 383.

N

Nardi Maria. 391.
Nigrante tectam pallio. 420.
Nocte ſurgentes vigilemus. 407.
Noctis tempus jam præteriit. 362.
Noctis terræ primordia. 425.
Non fuit vaſti. 388.
Nox atra rerum contegit. 408.
Nox & tenebræ. 411.
Nunc Andreæ. 398.
Nunc tempus acceptabile. 360.
Nunc Sancte nobis. 415.

Ob.

O

Obduxere polum nubila cæli. 426.
Obſidionea obvias. 424.
O glorioſa Domina. 384.
O lux beata Trinitas. 421.
O Nazarene Dux Bethlem. 359.
O Petre petra Eccleſiæ. 381.
Optatus votis omnium. 371.
O ſola magnarum Urbium. 359.

P

Pange lingua glorioſi. 363.
Pange lingua glorioſi corporis. 376.
Paule Doctor. 391.
Perfecto trino. 418.
Petrus beatus. 381.
Plaſmator hominis. 423.
Poſt matutinas. 414.
Poſt Petrum primum. 398.
Præceſſor almus gratiæ. 395.
Præcurſor altus. 387.
Primo dierum omnium. 406.
Primo Deus cæli globum. 429.

Q

Qua Chriſtus hora ſitiit. 364.
Quem terra. 383.
Quicumque Chriſtum. 392.

R

Ramos virentes. 365.
Rector potens verax. 417.
Rerum Creator optime. 407.
Rerum Deus tenax. 418.
Rex æterne Domine. 370.
Rex Chriſte factor omnium. 362.
Rex Deus immenſi. 434.
Rex glorioſe martyrum. 401.

S

Sacratum hoc templum. 377.
Sacris ſolemniis. 376.
Sævus bella ferit. 428.
Sol aſtra. 379.
Salve feſta dies. 368.
Salve ſancta Parens. 403.
Sanctorum meritis. 401.
Sator princepſque. 419.
Senatus Apoſtolici. 390.
Sol Angelorum reſpice. 424.
Somno refectis artubus. 407.
Splendor Paternæ gloriæ. 410.
Squalent arva ſoli. 427.
Stephani corona. 354.
Stephano Primo Martyri. 354.
Summe confeſſor. 401.
Summæ Deus clementiæ. 408.
Summi largitor præmii. 360.

T

Telluris ingens. 422.
Tellus ac æthera. 367.
Te lucis ante terminum. 423.
Ter hora trina. 417.
Ternis ter horis. 364.
Terrena cuncta. 385.
Tibi Chriſte ſplendor. 397.
Triſtes nunc populi. 427.
Tu Trinitatis unitas. 408.

V

Veni Creator Spiritus. 375.
Verbum ſupernum. 379.
Verbum ſupernum prodiens, nec. 377.
Vexilla Regia prodeunt. 364.
Virginis proles. 403.
Virginis virgo. 355.
Vox clara. 379.
Urbs beata. 378.
Ut queant laxis. 387.

INCIPIUNT CAPITULA.

Numeri nota, paginam, litera a *primam,* b *alteram columnam deſignat.*

ORationes & preces de anni circulo p. 445.
In Vigiliis Natalis Domini. 445. a.
Reliqua ad Adventum uſque & Dedicationem Eccleſiæ, temporis ordine ſervato facile quiſque reperiet.
Orationes & preces de Natalitiis Sanctorum. 491.
Hæc item per menſium ſeriem ordinata, in promptu erunt. una cum conſequentibus Orationibus communibus ad quorumvis Sanctorum Vigilias & Natalitia ſpectantibus, aliiſque hic adnotatis.

ORATIONES VOTIVÆ.

De S. Trinitate. 526. a.
De S. Sapientia. 525. b.
De Spiritu Sancto. 526. b.
De Cruce. 526. b.
De S. Maria. 526. b.
De SS. Angelis. 527. b.
Oratio generalis de Sanctis, proprio loco quieſcentibus. 527. b.
Item in qualibet Eccleſia de Sanctis, quorum reliquiæ ibidem venerantur. 527. b.
Ad poſcenda ſuffragia omnium Sanctorum quotidianis diebus. 427. b.

ORATIONES ET PRECES DE QUOTIDIANIS AC DE DIVERSIS.

Orationes nocturnæ, ſive Matutinæ. 528. a.
Item ad Matutinos luceſcente die. 529. a.
Ad horam diei primam. 529. b.
Ad horam diei tertiam, ſextam, & nonam 530. a.
Orationes Veſpertinæ, recedente ſole, ſe die ceſſante ad Veſperos. 530. a.
Orationes Veſpertinales. ſeu Matutinales. 530 b.
Ad Completorium. 532. a.
Ora-

Orationes quotidianæ. 532. a.
Orationes ante cibum. 535. b.
Orationes, ſive Benedictiones ſuper Menſam. 536. a.
Orationes poſt cibum. 536. a.
Orationes pro peccatis. 536. a.
Super pœnitentem. 538. a.
Pro publice pœnitentibus. 538. b.
Pro tentatis & tribulatis. 538. b.
De pœnitentiæ lacrymis petendis. 539. a.
Pro Charitate. 539. a.
Pro gratia S. Spiritus poſtulanda. 539. b.
Pro tentationibus inimicorum inviſibilium, vel ad repellendas malas cogitationes. 539. b.
Contra tentationem carnis. 540. a.
Ad poſtulandam Humilitatem. 540. a.
Ad poſtulandam Patientiam. 540. a.
In tribulatione. 540. a.
Tempore belli. 541. b.
Pro pace. 543. a.
Ad pluviam poſtulandam. 543. b.
Quando multum pluit. 543. b.
Ad poſcendam ſerenitatem. 544. b.
Pro fulgoribus. 544. b.
Poſt tempeſtatem & fulgura. 545. a.
Tempore (quod abſit) mortalitatis. 545. a.
De ſterilitate. 545. b.
Pro peſte, vel mortalitate animalium. 546. a.
Pro gratiarum actione. 546. b.
Ad tollendum Schiſma. 546. b.
Tempore ſedis vacantis. 546. b.
In Natali Papæ, ejuſque anniverſario. 545. b.
Pro Apoſtolico. 547. a.
In Natali Epiſcopi, ideſt in die Ordinationis ſuæ, ejuſque Anniverſario. 547. a.
Pro Epiſcopo, & populo illi commiſſo. 547. b.
In Natali conſecrationis Presbyteri. 547. b.
In Natali conſecrationis Diaconi. 548. a.
Pro omni gradu Eccleſiæ. 548. a.
Tempore Concilii. 548. b.
Pro Regibus Romanis. 548. b.
Pro Rege. 548. b.
Pro Rege & exercitu ejus. 548. b.
Pro adepta dignitate. 549. a.
Pro Virgine Ancilla Dei. 549. a.
Pro Monaſterio. 549. b.
Orationes Monachorum. 549. b.
Pro amico, vel pro quo volueris. 550. a.
Pro familiaribus, vel devotis amicis 550. b.
Pro ſalute vivorum. 550. b.
Oratio communis B. Auguſtini. 550. b.
Pro ſterilitate mulierum. 551. a.
In Natali genuino, ideſt, propriæ Nativitatis anniverſario. 552. a.
In Natali propriæ Regenerationis per ſanctum Baptiſma. 552. a.
Ad Agapen pauperum. 552. b.
Ad proficiſcendum in itinere. 553. a.
Item pro iter agentibus. 553. b.
Pro Navigantibus. 554. a.
Pro redeuntibus de itinere. 554. a.
Super venientes in domum. 554. a.
Orationes intrantibus in domum, ſive benedictiones. 554. a.
In contentione. 555. a.
Pro obloquentibus. 555. a.
Pro irreligioſis. 555. b.
Pro Judicibus male agentibus, vel contra perſecutores Eccleſiæ. 555. b.
Contra paganos, ſive ad comprimendas feritates gentium. 556. a.
Ad viſitandum infirmum. 556. a.
Super infirmum in domo. 556. a.
Item pro infirmis. 556. b.
Pro reddita ſanitate. 557. a.
Reconciliatio Pœnitentis ad mortem. 557. a.
Oratio pro eo qui eſt proximus morti. 558. a.
Orationes quando anima egreditur de corpore. 558. a.
Commendatio animæ. 558. b.
Orationes poſt obitum hominis. 560. b.
Item aliæ poſt obitum hominis. 564. a.
In die depoſitionis defuncti. 566. a.
In die III. VII. & XXX. Depoſitionis. 566. a.
In die Annuali, ſive Anniverſario. 565. b.
Pro Apoſtolico defuncto. 566. b.
Pro Epiſcopo defuncto. 556. b.
Pro Sacerdote defuncto. 567. a.
Pro uno defuncto, ſive una defuncta. 567. b.
Pro defuncto nuper baptizato. 567. b.
Pro defuncto deſiderante pœnitentiam & minime conſequente. 568. a.
Pro his qui in Cœmeteriis requieſcunt. 568. b.
Pro defunctis Fratribus. 568. b.
Pro defunctis Congregationis. 569. a.
Pro patre & matre. 569. a.
Pro pluribus vel omnibus defunctis. 569. a.
In Natali Sanctorum ſimul, & officio mortuorum. 569. b.
Preces generales. 570. a.
Item aliæ. 570. b.
Deprecatio quam Papa Gelaſius pro univerſali Eccleſia conſtituit canendam eſſe. 571. a.
Preces generales juxta ritum Eccleſiæ Mediolanenſis. 572. a.
Item aliæ. 572. b.
Benedictiones poſt abſolutos nocturnos in Vigiliis. 573. a.
Benedictiones ad lectiones in Vigiliis. 573. a.
Orationes de Paſſione Domini in Biduo Majoris Hebdomadæ. 574. a.
Breviarium Pſalterii continens verſus Pſalmorum verba Orationis continentes. 576.
Oratio in tribulatione. 580. b.
Pia precatio ex longiore Oratione S. Ambroſii Epiſcopi. 581. b.

618797

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

5
D-27